GODOKONO WADE TABO

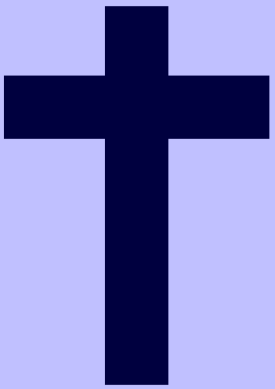

The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 4 Mar 2024
cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7

Contents

Ma:t 1
Mak 113
Luk 178
Yon 297
Ali 386
Lom 501
1 Kol 562
2 Kol 628
Gal 671
Epe 693
Pil 714
Kol 727
1 Tes 741
2 Tes 753
1 Tim 760
2 Tim 778
Tai 790
Pai 797
Yu Epo 801
Ya:i 850
1 Pit 866
2 Pit 883
1 Yon 893
2 Yon 906
3 Yon 909
Yud 912
Awo 917

YA:SUKONO WADE TABO MA:TIYUTE AKULOLIYA

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo
Luk 3.23-38

1 Ya:su Kelisoko ebe Da:ibidikono walone gudula, ega:walo
Da:ibidiko ebe A:ibalayamakono walone dawala, ebene me
ebe Ya:sukono mabu epono mailono tanalola.

2 A:ibalayamako tetene wagilimite Da:ibidiko teta:mo pe-
maiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —
A:ibalayamakono gudu Aisa:ketela.
Aisa:kekono gudu Ya:ikobotela.
Ya:ikobokono gudu Yudatela, wiyasiya Yudako kapiya
kosiyodiliya:, ebeno nani ega:walo ekaki epetapi eba:go
nilukulinamiya.*
3 Yudakono gudi netewa Peleseko ega:walo Silako, ibino
menoko Ta:imatela.
Pelesekono gudu Esalonatela.
Esalonakono gudu Lamatela.
4 Lamakono gudu Aminadabatela.
Aminadabakono gudu Nasonatela.
Nasonakono gudu Samonotela.
5 Samonokono gudu Bowasetela, ebe guduno menoko
La:iya:batela.
Bowasekono gudu Obedatela, ebe guduno menoko Lu-
titela.
Obedakono gudu Yesitela.
6 Yesikono gudu Da:ibiditela, ebete Isalaela opono Kawo
Elawodubuma: eda:nami.

Ebene Da:ibidiko tetene wagilimite Yekonayako teta:mo
pemaiga, Ya:sukono mabu epo me ebe Yu epo Kawokawo
Elawodubula, ibino mailono tanalo ma kunula —
Da:ibidikono gudu Solomonotela, ebe guduno menokote
dopamo Ulayakono kamiyalema: eda:nami.
7 Solomonokono gudu Liyobaumatela.
Liyobaumakono gudu Abayatela.
Abayakono gudu A:isatela.
8 A:isakono gudu Yosapatatela.

---

* **1:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu tanebapiate ilukulinamiya, iba:te Ya:ikobokono 12 dubu guda:godone maimiya.

Yosapatakono gudu Yolamatela.
Yolamakono gudu Usayatela.
9 Usayakono gudu Yautamatela.
Yautamakono gudu A:iyasatela.
A:iyasakono gudu Esekayatela.
10 Esekayakono gudu Ma:na:satela.
Ma:na:sakono gudu A:monatela.
A:monakono gudu Yausayatela.
11 Yausayakono gudu Yekonayatela, wiyasiya ebe kapiya kosiyodiliya:, ebeno ekaki epetapi eba:go nilukulinamiya. Yekonayako tetelo Ba:baloni gowelaopiate pelamete Isalaela opo epo elawamo puwatete ibino Ba:baloni oponomamo ebo magataliya.

12 Ebene gowelaopiate ibi Ba:baloni opamo demagataliya, ebe tetene wagilimite Yausepeko teta:mo pemaiga, Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula —
Yekonayakono gudu Siyatiyelatela.
Siyatiyelakono gudu Selababelatela.
13 Selababelakono gudu Abiyudatela.
Abiyudakono gudu Elayakimitela.
Elayakimikono gudu A:isotela.
14 A:isokono gudu Sa:idokatela.
Sa:idokakono gudu A:ikimitela.
A:ikimikono gudu Eliyudatela.
15 Eliyudakono gudu Eliyesatela.
Eliyesakono gudu Ma:ta:natela.
Ma:ta:nakono gudu Ya:ikobotela.
16 Ya:ikobokono gudu Yausepetela. Yausepeko ebe Ma:likono awila ega:walo Ma:lite Ya:suko alaimiya, ebe gudu epate Godokono Alibodawa Kelisoma: ka:minaka.
17 Ebema: Ya:sukono mabu epono tanalo ma kunula. A:ibalayamakono tetene wagilimite Da:ibidikono teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Da:ibidikono tetene wagilimite gowelaopiate epo Ba:baloni opamo demagataliya ebe teta:mo pemaiga 14 epola, ega:walo Ba:baloni tetene wagilimite Kelisokono teta:mo pemaiga 14 epola.

Ya:su Kelisokono Awokala Tanalo
Luk 2.1-7
18 Ebene Ya:su Kelisote keba kunu kawokaliyale, me ebe tanalola. Ebeno menoko Ma:liko Yausepetamo natamiya, ebene iba:te kapiyama: eda:no, Ma:lite dopamo iyatawiya ebete Godokono Uliyanamo lamituma: eda:te gudu kalaimimene.

19 Ebeno awi Yausepeko ebe wade tuputupudawanomola.
Ebema: ebete Ma:liago kapiyama: eda:no ebete ebeno lami-
tuma: eda: tanalo diyatawiya, ebe tetelo ebe ubila Ma:liko
gelebadiago alibutima:, mabu ebe ubia:nola epono ololo
apulo ebetamo ilipo ikaema:.
20 Wiyasiya ebete me tanalo eba malagidilolo Kawodawa
Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo maiganate
negeni, “Da:ibidikono a:la:mu Yausepe, a:ma:le Ma:liko
a:imano kamiyalema: eda:ma: akotoletola:la:, mabu ebeno
tepo magumulo da:luta ebe gudu Godokono Wade-talena
Uliyanate ebetamo ikami.
21 Iyo, ebete dubu gudu kalaimimene ebene a:ma: ebeno
mailo Ya:suma: neka:miye, mabu ebete ebeno epo ibino
iyaiya kuba osiyodilole magumune uwatete ibino igilo
ka:mula:lelaemene.”†
22 Ebene me tanalo bilibilinomate emaimiya, Kawodawa
Godote ebeno woki awokalimidawado degiya ebe tabote
nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu
giya,

23 “Buwelete lamituma: eda:te dubu gudu kalaimimene,
ebene iba:te ebeno mailo Ima:nuwelama: keka:ima:na:.”

Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa me
Ima:nuwela mailono magumu nitana ‘Godote ago nokolina.’

24 Ebema: Yausepete u wata baine maiganate Godokono
nopodawate ebe beda: tabo kananiyale, ebete ebe tabamo
tuduwatate Ma:liko ebeno kamiyalema: ebo lawiya.
25 Wiyasiya Ma:lite gudu Ya:suko alaimia:no Yausepete
dopamo eba:go kapiyama: kediya:, ebene Ma:lite Godokono
gudu dalaimiya ebe tetelo Yausepete ebe Ya:suma: ebo
ka:miya.

2

Mulolo Mawele Ka:la:miolepi Dubuno Tanalo

1 Elodite Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo,
idoko idilo Ya:sute ebe opono Beteliyama duliyomololo ebo
awokalani. Ebene egela epetapi da:petoiya, ebe tetelo mu-
lolo mawele ka:la:miolepi dubate egelate da:pemaiganako
eba apune mulu opone pelamiya Yudiya opono kawo duliy-
omolo Yelusalemamo.

† **1:21:** Ya:su mailono magumu nitana ‘Godoko ebe Igilo Mula:dawala.’

2 Iba:te ma kunu pegeliya, “Keleka: Yu epono Kawo Ela-
wodubuma: eda:ma: dawokali ebe gudu? Ale ebeno mawele
aimano mulu opolo umite ebe amamatema: pelaema:.”

3 Ebema: Kawo Elawodubu Elodite me tanalo dolowiya
ebeno tepo magumulo woki bilibilinomoma: ediya, ega:walo
Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya ibi bilibili-
nomate atumu woki bilibili tanalo ebo kelawiya.
4 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino ununomo wa-
towatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, Elodite
ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite nalateda:liya, “La:imano
woki keba kunula:ka:? La: Yu epono Kawo Elawodubu
Kelisote kebe duliyomololo nakawokalamene?”

5 Iba:te ebetamo nowamiya, “Ebete Yudiya opono
Beteliyama duliyomololo kawokalamene, mabu Godokono
woki awokalimidawate Godokono Bukamo tabo ma kunu
akuloliya,

6 ‘Beteliyama duliyomolo Yudiya opolo ditana,
Yudiya opono kawokawo elawodubu magumulo
a:ma: da:pesoa:,
mabu a:ma: magumune
epono watodawate kemaigamene,
naimano Isalaela epo ebete bulamenamene.’ ”

7 Ebene adimo tetelo Kawo Elawodubu Elodite mawele
ka:la:miolepi diya gabodo ebetamo ebo ka:la:mini, mabu ebe
ubila mawelete kebe tetelo kemaiganiyale iba:godone ebe
tete kiyatawanama:.
8 Ebete ebe tanalo lawenate ibi eba alibolenalo nanaleni,
“La: tolama:wete Beteliyama duliyomololo gudu wade-
nomamo nowadiawete da:numa:ema, modobola la: walo
ka:pelama:wete na napananiyala:, ebene nale atumu ka:tote
ebe kakanamamatemamo.”
9-10 Ebema: mawele ka:la:miolepiate Elodikono tabo olow-
inate gito tolameniya. Ebene iba:te eba tolamenalo, egelate
da:pemaiganako ebe mulu opolo dopamo duminiya, ebe atu
mawele walo na:ka:numiniya. Ebe tetelo iba:te mawele
da:ka:numiniya kalakala ebo nelaweniya, o kalakala beda:
kawonomola:ka:, ebene ebe mawelete ibi dopolamenate eba
tonalo, gudute kebolo kowataniyale mawelete ebe teteno-
mamo gito nutini.
11 Ebema: iba:te ebe moto guamo nopila:onate gudu
ega:walo ebeno menoko Ma:liko ebo nulameniya. Ebe tetelo
iba:te ibino pupamo eba ilukulinalo gudutamo tudila:onate

ebe ebo amamateniya, ebene iba:te dopamo mani kawoka-
wonomamo duwateiya ebe nilakapo inamabu waulatele-
nate gudutamo ebo ikameoniya, ma kunu golodo mani,
ape abutimino wade nibo inamabu, ega:walo wade nibo ii
inamabu idi.
12 Ebe idokolo Godote iyolo ibi nanaleni, “La: Kawo Ela-
wodubu Eloditamo walo akotolama:la:,” ebema: egela idilo
iba:te wagilimite gabo idido ibino oponomamo ebo tolamiya.

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opamo Dalautiniya

13 Ebene idoko idilo Kawodawa Godokono nopodawate
Yausepetamo iyolo pemaiganate ebe napanani, “Modobola
a:ma: samonomamo maigawete, gudu ega:walo ebeno
menoko uwata:wete Isipiti opamo nalauta:la:. La: ebolo eba
nokolionalo, kebe tetelo nale la: dakanaletama la: mamo
walo ebo ka:ka:pemamota, mabu tete tatalila Elodite gudu
anakapuima: Beteliyama duliyomololo ka:powadimene.”
14 Ebe tetelo Yausepete maiganate gudu ega:walo ebeno
menoko uwatenate Isipiti opamo to gabodo ebo toniya.
15 Ebema: iba:te Isipiti opamo nemaimite ebo nokoliya
Kawo Elawodubu Elodikono a:e teta:mo. Me tanalote ma
kunu pemaigiya Kawodawa Godote ebeno woki awokalim-
idawado degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo
tetelo ebete tabo ma kunu giya, “Naimano gudute Isipiti
opone ka:pema: nale ebe keka:imamo.”

Elodite Gudi Egege Danakapulamiya

16 Ebene mawele ka:la:miolepi dubate Elodiko a:da:
demasigiya, ebete me tanalo iyatawate kawonomamo
dowiya. Ebe ubi kawonomola gudu Kelisoko anakapuima:,
ebema: ebete Beteliyama duliyomololo ega:walo niyakabolo
dilukulinamiya ebe epatamo gowelaopi dubu aliboliya,
iba:te tolamete netewa ulama tete dubu gudi ega:walo a:lia:li
gudi bilibilinomo kananakapulaema:. Ebete ma kunu osiy-
odiliya mabu mawele ka:la:miolepi dubate ebe aniya kawo
mawelete iyalo netewa ulama tetelo dopamo emaigani.
17 Me tanalote ma kunu pemaigiya Kawodawa Godote
ebeno woki awokalimidawa Yelemayado degiya ebe tabote
nanitaboma: keda:ma:, iyo, iyalo tetelo ebete tabo ma kunu
giya,

18 “La:ima duliyomolo epagodone
iimi kawonomote maiga,
mabu Lesula:te ebeno gudi liyalamena!
Iyo, ebete gowelalo diina katepana:,
mabu ebeno gudi bilibilinomate
nanitabolo a:ela.”

Yausepeko Ma:liko Iba:te Isipiti Opone Walo Da:ka:piya

19 Walone tetelo Elodite da:iya, Yausepete Isipiti opolo eba
okolinalo Godokono nopodawate iyo gabodo ebetamo ebo
maigani.
20 Nopodawate ebe nanani, “A:ma: gudu ega:walo ebeno
menoko uwata:wete, la: Isalaela opamo na:kolowamiyala:,
mabu gudu anakapuima: dowagelenamiya iba:te a:elaiya.”
21 Ebene Yausepete maigate gudu ega:walo ebeno menoko
uwatete Isalaela opono pe gabodo walo na:ka:piya.
22 Wiyasiya Yausepete tanalo idi ma kunu olowiya, ka:lo
Elodikono gudu Akeleyasiko ebete ebeno nabiwino gobe-
bobo lawete Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: edi. Ebema:
Yausepete Yudiya opolo nokolima: da:toletoliya, ebe tetelo
Godote iyo gabodo tabo idi ma kunu palibiya ebete Ga:lili
opamo ka:toma:.
23 Ebene iba:te Ga:lili opono Nasalete duliyomolamo ne-
maimite ebo nokoliya, mabu iyalo tetelo Godokono woki
awokalimipiate negeliya, “Epate Kelisoko Nasalete duliy-
omolodawama: keka:ima:na:,” ebema: me tanalote ma
kunu pemaigiya Kawodawa Godokono tabote nanitaboma:
keda:ma:.

3

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya

Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

1 Ebene ulama epetapi da:petolamiya, ebe tetelo Yoneko
epo obamo waduba:midaoledawate pete Yudiya opono bulu
opolo Godokono tabo ma kunu pa:kiyawaiya,
2 “La:imano kubane nolobila:la:, mabu Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na ebe tanalote na:pe!”
3 Nanitabola, Godokono woki awokalimidawa Aisayate
dopamo Yonekono pe tanaloma: tabo ma kunu giya,

“Lumagite bulu opolo tabo ma kunu
kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:,
ebeno gabo na:tupugaima:la:!’ ”

4 Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino
ilukuli tanalo keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebete
ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago puli-
naki, ega:walo ebeno bae siguniya ega:walo molo naonaki.
5 Ebema: Yelusalema kawo duliyomolo epo ega:walo
Yudiya opo epo epetapi ega:walo Yodane Kolomo apulo

dilukulionamiya, ibi bilibilinomate Yonetamo tolamiya
ebeno tabo olowioma:,
6 ebene iba:te ibino kuba danawokalilamoliya, ebete ibi
Yodane Kolomolo obamo ebo waduba:midaoliya.
7 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi,*
ibi epetapi bilibilinomate Yonetamo tolamiya ebete ibi
obamo kowaduba:midaolema:, wiyasiya Yonete ibi ulamete
iba:tamo negiya, "La: bu kalulata! La: potele kanaletia
obamo waduba:midaolema: da:pelama:ema, ba:, Godokono
kawo dowa tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao,
ka:pemene!
8 La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, mod-
obola la: la:imano nanitabo tanalo awokalima: wadewade
tanalo nosiyodilola:la:.
9 La: a:ka:tuwa: la:imano wokilo ma kunu akogelanakala:,
'A modobola mabu A:ibalayamako ebe aimano ewono
nabiwila.' Ao, la: a:ka:modobomata! Na la:tamo nani
tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me nokolamo
A:ibalayamakono gudi kosiyodilolema:!
10 Ebema: ka:lo Godote ebeno kabi a:li, noloa: da:imi kewa
bilibilinomo ebete lute elamo kiyalekemene.
11 "La: epetapi la:imano kubane dolobila:ima, nale ebe
tanalo kawokalima: la: obamo waduba:midaolemata.
Wiyasiya lumagi idino elawo kawonomola, naimano elawo
nodoliona, ebema: na wadenoa: ebeno agowa ukulaleno
obo aguwataema:. Ebete naimano walogabo apune ba:pena,
ebene ebete la: Godokono Uliyanamo ega:walo ebeno elamo
ka:powaduba:midaolema:ta.
12 Iyo, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inam-
abu elawi, ebene ebete witi-laiso naono ebeno moto guamo
eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate
uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:."

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Mak 1.9-11; Luk 3.21-22

13 Ebene Ya:sute Ga:lili opone Yodane Kolomamo Yone-
tamo piya, ebete ebe obamo kaduba:midama:.

---

* **3:7:** Ya:sukono tetelo Yu epono iyatulamepiate netewa taneba magumulo ilukulinamiya, ebe taneba netewano mailo ebe Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapila. Ebe netewa tanebapiate woki kapiyama: keda:onamia:, iba:te apaminateua:go ilukulinamiya. Pa:lisi tanebapiagodolo totomu bilibilinomate pola:namiya, iba:te totomu epetapi Godokono Bukane uwatiya ega:walo totomu epetapi ibi a:ka:tuwa: ibino woki mabune uwatiya. Ebema: iba:te ebe totomu bilibilinomo uwatete wadenomamo tudila:onamiya, ega:walo piyate atu totomu uwatea:no Pa:lisi tanebapiate ibi kubakubapima: gelanakiya. Sa:diyusi tanebapino tanalo iyala. Iba:te a:ka:tuwa: ibi Godoko waloma:tapima: gelanakiya, wiyasiya ibino kateneno ubilo wapata:lamenamiya, ebema: iba:te Pa:lisi tanebapino totomu bilibilinomamo ka:tudila:onamia:.

14 Ebe tetelo Yonete negiya, “A:ma:le na obamo
aduba:midanema: modobola, wiyasiya mabu keleka: a:ma:
ebe tanalo nagodone laema: da:pa:wa:? Modoboa:!”
15 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola a kosiy-
odilomalema:, mabu Godokono tuputupu gabodo tolame
magumulo ebete a tanalo bilibilinomo osiyodilolema: danae-
nakomene, ale ubia:noma: a:keda:onakoma:.”
Ebe tetelo Yonete Ya:sukono tabamo tuduwatate ebo osiy-
odiliya.
16 Ebene Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo
Godote ebeno Unu Duliyomolo a:iyamiditalo ebo umiya,
ega:walo ebete tanalo idi ma kunu kumiya, Godokono
Uliyana bigo ola keba kunula:ka: eba kunu piwisigate ebe-
tamo gito pokoliya.
17 Ebe tetelo tabote Unu Duliyomolone ma kunu pi-
wisigiya, “Me naimano kapiya Gudunomola. Na ebetamo
nekalakalitamo.”

4

*Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebe-
tamo Da:pemaigiya*
Mak 1.12-13; Luk 4.1-13

1 Ebene Godokono Uliyanate Ya:suko bulu opamo nema-
gatiya, mabu ebe ubila Saitanatamo tete ebolo nikamete,
ebete Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:.
2 Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo, ebe
tete geyageyanomolo bae kenanakia:, ebema: ebete bae kape
tanalo ebo iyatawiya.
3 Ebene Saitanate ebetamo pemaigate ebe naniya, “A:ma:
Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema:
na:midila:.”
4 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo
tabo ma kunu itana, ‘Lumagite me opono bae kapiyalo
a:kigilonamene, wiyasiya ebete Godokono tabo bilibilinomo
denaomene nanitabonomolo bigilonamene.’ ”
5 Ebene Saitanate Ya:suko Godokono wade-talena duliy-
omolo Yelusalemamo magatate Godoko Amamateno Iya
Motono auba unamo nadipite
6 ebe ebo naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma:
deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: opamo na:nepatega, mabu
Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,

‘Godote ebeno nopopi
a:imano tanaloma: kapalibolemene,
iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo

agowa a:ka:nukamidaemene.' "*

7 Wiyasiya Ya:sute negiya, "Ao, nale ebe kuba tanalo
a:kosiyodilomo, mabu Godokono Bukalo tabo idi ma
kunu itana, 'Opo lumagite Kawodawa Godoko wabudima:
akowagela:la:.' Iyo, ebe mabuma: me opo lumagite ebeno
daedale wokiamo tanalo idi dosiyodilomene, ebete akoma-
lagidilala: Godote ebeno igilo gito ka:pa:mula:ema:."
8 Ebene Saitanate Ya:suko damela ununomo ida:mo mag-
atate me opo kawonomono iyaiya opo kawokawo eba niy-
atumiolo, iba:te ebe opo bilibilinomo ega:walo kawokawo
inamabu ebo ulamoliya.
9 Saitanate ebetamo negiya, "A:ma: pupamo okoliawete
na namamanatena:, ebene nale me tanalo bilibilinomo
a:ma:tamo kikameomamota."
10 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, "Saitana, a:ma:
nagodone na:toa! Godokono Bukalo tabo idi ma kunu
itana, 'A:ma: a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe
kapiyatamo na:tuduwatanakiye!' "
11 Ebene Saitanate Ya:suko atepate, wiyasiya Godokono
nopopiate pelamete ebe ebo pa:buiyatiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Mak 1.14-15; Luk 4.14-15

12 Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya,
Ya:sute ebe tanalo olowite ebete Ga:lili opamo gito tiya.
13 Ebete Nasalete duliyomolo atepate Kapeniyama duliy-
omololo nokolinami, Kapeniyama duliyomolo ebe Ga:lili
Paka: balalo itanami, me paka: Sebulana ega:walo Na:patali
me netewa gu epono opo niyakabolo itanami.
14 Me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalimidawa
Aisayate kebe tabo ka:kiyawaiyale ebe tabote nanitaboma:
keda:ma:, iyo, ebete iyalo tetelo ma kunu a:kiyawaiya,

15 "Sebulana opo epo ega:walo Na:patali opo epo,
Ga:lili Paka:mo tolame gabo niyakabolo dilukuliawe-
nama,
la: ebe epolata.
Iyo, la: Yodane Kolomo apu balalo da:pola:wenama
ebe epolata,
la:imano opono mailo

---

* **4:6:** Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale Buka 91.11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena:, iyo, me gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo osiyodiloma: dowageliya eba kunu.

ebe Yua: epono Ga:lilila.
16 Piyate idoko magumulo dilukuliona,
iba:te alo kawonomo kuima:na:,
iyo, piyate a:e magumulo dilukuliona,
wiyasiya igilo alote
ibi ka:pukuilaemene.”

17 Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, “La:imano kubane olobila:wete woki iyakobi na:midila:la:, mabu Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete tatalila.”

Ya:sute Namo Uwatolepi Netewa-netewa Duwatiya
Mak 1.16-20; Luk 5.1-11

18 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: balado eba petolo dubu netewa ebo nulamiya, Saimonoko ebeno mailo idi Pitatela ega:walo ebeno ekawi A:nduluko, ibi netewapi namo uwatolepila, iba:te namo kamauamo na:utiya.
19 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: na nowaloma:ena:la:, ebene nale la: epo uwatepima: ka:midilimamota.”
20 Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

21 Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi Yoneko ebo ka:nulamiya, iba:te ibino nabiwa:go pelo ilukulite kamau osiyodilolitiya. Ebene Ya:sute ibi netewapi deka:la:miya,
22 ebe tetenomolo iba:te ibino pe ega:walo ibino nabiwi miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

Ya:sute Godokono Elawamo Epo Bilibilinomo Dowalubilinaki
Luk 6.17-19

23 Ebene Ya:sute Ga:lili opo kawonomodo da:petonaki, ebe tetelo ebete Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamelo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaonaki, ega:walo epo magumulo piyate iyaiya temetema:go dilukulionamiya ebete ibi bilibilinomo wadekobi atumu a:ka:midiolenaki.
24 Ebene ebe tetelo Siliya opo epo bilibilinomate atumu Ya:sukono tanalo kolowiote, iba:te ibino iyaiya temetema:gopi ebetamo ebo magaelenakiya. Ma kunu kubakuba uliyanagopi, ea: temetema:gopi, ape kodakoda temetema:gopi, ega:walo iyaiya gabugabuagopi bilibilinomo epetapiate Ya:sutamo da:pelamenakiya, ebete ibi wadekobi ebo midiolenaki.

25 Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo
iyaiya opone pelamoliya, iyo, iba:te Ga:lili opone, Teni Duliy-
omolono opone, Yelusalema kawo duliyomolone, Yudiya
opone, ega:walo Yodane Kolomo apune iyaiya pelamolete
Ya:suko ebo waloma:tiya.

5

Ya:sute Epo Iyatulaema: Damela Unamo Da:nodoliya

1 Ebene ebe epo bilibilinomate Ya:sutamo da:pelamiya,
ebete ibi ulamete damela unamo nodolote gito
nokoliya. Ebema: ebe waloma:tapi dubate pelamete ebe
da:pa:wa:midadigiya,
2 ebete ibi iyatulame ebo wagilimiya.

Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo
Luk 6.20-23

3 Ya:sute iba:tamo negiya,
“Piyate ibi a:ka:tuwa: ibi egegema: gelalo
Godoko ibino Kawodawama: degelanaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo ibinola!

4 “Ega:walo piyate me tetelo temetema:go diimina,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote iba:tamo gelebadi kikalaemene!

5 “Ega:walo piyate amamaoa:pima: deda:ona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote me opo kawonomo
iba:tamo kikalaemene!

6 “Ega:walo piyate tuputupu ilukuli tanaloma: diyawaona,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote ibino iyawa tanalo ka:modoboilaemene!

7 “Ega:walo piyate nilakapo dawokalilamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote iba:tamo
ebeno nilakapo kawokalimene!

8 “Ega:walo piyate ibino tepo magumu wadenomamo duku-
lalena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu iba:te Godokono ololo kuima:na:!

9 “Ega:walo piyate dowaopiatamo milo dikalamena,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,

mabu Godote ibi ebeno gudima: kegemene!

10 “Ega:walo piyate tuputupu gabodo eba wapata:lamenalo
ebe mabuma: temeteme duwatenaka,
modobola iba:te nekalakalaonama:na:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo ibinola!

11 “Ega:walo epate na mabuma: la: malogolelo kawokawo temeteme eba ikalamelo la: kubakubapima: degelana, la: atumu na:kekalakalala:!
12 Iyo, la: kawonomamo nekalakalala:, mabu walone tetelo la:le Godokono Unu Duliyomololo la:imano wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:, dopamo tetelo dilukulinamiya ebe kubakubapiate atumu Godokono woki awokalimipiatamo kawokawo temeteme eba kunu kikalamenamiya.”

Solu Ega:walo Alo Ibino Tanalo
Mak 9.50; Luk 14.34-35

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me opono solu golalata, wiyasiya la:imano soluno golate dalatidimene, lumagi idite walo solukobi midima: a:ka:modobomene. Ebe solu kubanomoma: eda:, ebema: epate iyabaiamo aminaolete agowamo ka:mikitaolema:na:.
14 “Ega:walo me tanalo idila, la: me opo kawonomono alolata, mabu nanitabola, damela unulo ditana epate ebe duliyomolo wadenomamo buminama:na:.
15 Iyo, lumagite ebeno wuiki alo pite bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala baiamo kiyatimene, ebene ebe alote moto gulo dilukulina ebe epo bilibilinomo ka:pukuilaemene.
16 Ebema: modobola la:imano alote ebe atu gabodo epo epetapi na:pukuilaemene, iba:te la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: la:imano Unu Duliyomolo Nabiwi kemoioma:.”

Godote Mosesedo Epatamo Dikalamiya Ebe Totomu Tabono Tanalo

17 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: wadenomamo nemalagidilala:, Godote Mosesedo epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya, nale ebe wadewade Totomu Tabo iyabaiamo alomoma: ka:piya:. Ao, eba kunua:. Nale wiyasiya ebe iyaiya Totomu Tabono nanitabo tanalo awokalima: piyamo.
18 Na la:tamo nani tabo gemo. Me opo ega:walo tobolo unu ibino inamabuate tete geyageyanomolo eba pola:nalo Godokono Totomu Tabote atumu ba:ka:pola:nama:na:, ibi

bilibilinomo magumulo tabo da:pesonomo idite akala-
tidimene. Iyo, Godote kebe tabo apuapu ebeno Bukamo
dalomoliya, ebe tanalate epo biyatulamenakoma:na: ebeno
woko bilibilinomo opoliyale uwomuamo!
19 Ebema: Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo
kebe lumagite tabo da:pesonomo idi ubia:noma: eda:te,
ebene ebete epetapi tudila:oa: tanalo diyatulaemene, walone
tetelo ebete Godokono Unu Duliyomololo da:pesonomoma:
ka:neda:mene. Wiyasiya kebe lumagite Godokono Totomu
Tabo bilibilinomamo eba tuduwatalo epo epetapi atu tanalo
osiyodilolema: diyatulaemene, ebete Godokono Unu Duliy-
omololo kawoma: ka:neda:mene.
20 Ebema: nale la: analemata, modobola la:le Godokono
Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi ibino
tanalo nemalagidilala:. Epate ibi tuputupupima: gelana,
wiyasiya la:imano tuputupu ilukuli tanalote ibino ilukuli
tanalo odolia:no la: Godokono Unu Duliyomolamo
a:ka:nopila:ema.”

Epono Dowa Tanalo

21 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Dopamo tetelo epate
Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la:
olowiyamata. ‘Lumagi akoanakapuma:la:. Potele lumagi
idi danakapuimene, epono tabo anagilamelelamedawate
ebetamo kuba wiya kikaemene.’
22 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo.
Kebe lumagite ebeno ekawitamo da:dowamene, tanalo
anagiyamidadawate ebetamo kuba wiya kikaemene,
ega:walo kebe lumagite ebeno ekawi demalogomene,
Ka:nisolo dubate ebetamo kuba wiya kikaema:na:, ega:walo
kebe lumagite ebeno ekawi watoa:noma: degemene, ebe
kuba mabuma: Godote ebe Ela Opamo kanalibomene.
23 Ebema: a:ma: Godoko watidilonoma: kalimagono inam-
abu patapatamo eba adaelo a:ma: woki wadenomamo ma
kunu da:nelawa:emene, ‘Eiye! Naimano ekawite natamo
na:dowana!’
24 modobola ebe tetelo a:ma: a:imano nilakapo inamabu
ebamo natepapiye. A:ma: dopamo toawete a:imano ekawi
gelebadikobi na:mida:wete, ebene a:ma: walo ka:pa:wete ebe
nilakapo inamabu Godotamo ebo na:pikamiye.
25 “A:ma:tamo da:dowana ebe lumagite a:ma:
gabamani dubu kawotamo demagatatamene, la:
ebetamo nemaimia:no modobola a:ma: dopamo
eba:go na:negelebadiyala:. A:ma: ebe gelebadikobi
midia:no, nanitabola, ebete a:ma: kawo dubuno kotamo
ka:niyatima:ta, ebene kawo dubute a:imano kuba

anagiyamidametate a:ma: polisi dubutamo eba nalibolo, a:ma: idoko motamo ebo ka:toma:ta.
26 Na a:ma:tamo nani tabo gemo, a:ma: idoko moto gulo eba nokolilo, gabamani dubute kebako tete okolima: a:ma: danatamene, a:ma:le ebako kuba wiya modobutinomo modobuta:wete duliyomolamo walo ka:ka:pema:ta, wiyasiya a:ma:le ebe wiya modobutia:no a:ka:pemaigaemene."

Kamiyale Pilo Tanalo

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. 'Lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:.'
28 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Kebe dubute kamiyale idi umite ubi ebetamo diyatimene, Godokono umi magumulo ebete ebeno tepo magumulo ebe kuba iyalo osiyodilo.
29 Ebema: a:imano tumudi apu balidite a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma: magoba:wete iyabaiamo neba:idila! Modobola a:imano balidite me tetelo alatidi, wiyasiya walone tetelo Godote a:imano ape kawonomo Ela Opamo ba:idilo modoboa:!
30 Ega:walo a:imano tumudi apu kotote a:ma: kuba gabamo dowabuga:tatana, a:ma: itamidawete iyabaiamo neba:idila. Modobola a:imano kotote me tetelo alatidi, modoboa: walone tetelo a:ma:le ape kawonomago Ela Opamo toma:!"

Kamiyale Alibuti Tanalo
Ma:t 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18

31 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Ega:walo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu iyatulamenakiya, 'Kebe dubute ebeno ubia: tetelo kamiyale dalibutimene, kuba:. Ebete ebe alibuti tabo pepamo akulolete ebetamo ikamelo ebo kanalibomene.'
32 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Dubu idino kamiyalete dubu ida:go kuba osiyodiloa:no, ebene ebeno awite ebe ubia:noma: eda:te gito dalibutimene, ebe dubute kawo kuba kosiyodilomene, ebene ebete Godogodone kuba wiya nanitabolo kelaemene. Mabu ebeno kuba osiyodilo tanalodo ebeno kamiyalete eba tolo dubu idi da:nelaemene, Godokono umi magumulo ibi netewapino osiyodilo tanalote pilo tanaloma: keda:mene."

Godokono Ololo Apulo Tabo Nanitabonomolo Ge Tanalo

33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Dopamo tetelo epate Godokono totomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiyamata. 'A:ma:le Godokono mailamo kebe tabo da:kiyawaemene ebe tabo bilibilinomo nanitabonomolo nosiyodiloliye.'

34 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. A:ma:le
epetapiatamo nani tabonomo gema: dowagela:emene, iba:te
a:imano tabo nanitabokobi ka:midima: a:ma:le Godokono
Unu Duliyomolono mailo akoka:miala:, mabu ebe Duliy-
omolo talenama: eda:na, ebe Godokono okoli baila.
35 Ega:walo me opono mailo akoka:miala:, mabu me
opo atumu talenama: eda:na, ebe Godokono agowa puti
baila. Ega:walo atumu Yelusalema kawo duliyomolono
mailo akoka:miala:, mabu ebe aimano Kawo Elawodawa
Godokono duliyomolola.
36 Ega:walo a:imano tabo olowidawate a:imano
tabo nanitabokobi ka:midima:, a:ma:le a:imano mailo
akoka:miala: mabu a:ma: kawodawa:, iyo, a:ma:godolo
elawo kitana: a:imano kapiya kilikili eke keyakeyama:
midima:.
37 Ebema: modobola a:ma: wiyasiya a:imano tabo kiyawao
magumulo inamabu idino mailo ka:mia:no tabo nanitabolo
ma kunu negiye, 'Iyo, na kosiyodilomamo,' ega:walo
kebe tetelo a:ma: tanalo idi osiyodilo modoboa:noma:
deda:emene, modobola a:ma: nani tabo idi ma kunu negiye,
'Ao, na a:kosiyodilomo.' Eiye! Epetapiate a:imano tabo
nanitabokobi ka:midima: a:ma:le a:imano tabo elawokobi
ka:mida:ema: tabo idi akogeala:, mabu ebako tabo kiyawao
tanalote Saitanagodone ka:pemene."

A:ma:tamo Kuba Dosiyodilonako Ebe Lumagitamo Kuba Ako-osiyodilala:

Luk 6.29-30

38 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate Godokono to-
tomu tabo idi ma kunu diyatulamenakiya, la: olowiya-
mata. 'Lumagi idite a:imano balidi da:kubaimene, a:ma:
wiyasiya ebeno balidi ka:kubaimima:ta. Ega:walo lumagi
idite a:imano lalo dowakeamidalemene a:ma: atumu ebeno
lalo kowakeamidalema:ta.'
39 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo. Potele
a:ma:tamo kuba dosiyodilonako ebe ako-odiyobala:, ma
kunu ebete a:ma: tumudi apu tatakolo danagalimitamene,
modobola a:ma: pele apu ebetamo na:kikamiye.
40 Ega:walo kebe lumagite a:imano lubudino inamabu
laema: ubi iyatilo a:ma: tanalo anagiyamida baiamo maga-
tama: degemene, modobola ebetamo gito nikamiye ega:walo
ebe atu tetelo a:imano sete inamabu akoamoeda:la:, a:ma:le
ebetamo nilakapolo gito na:kikamiye.
41 Ega:walo gabamani dubu idite ebeno inamabu kapiya
kilomita tatalidopamo aguwataema: a:ma: danatamene,
modobola a:ma: kalakalago ebeno inamabu netewa kilomita
muludopamo aguwawete eba:go gito na:tiye.

42 Ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu idima: a:ma:
da:toweometamene, modobola a:ma: ebetamo nilakapolo
nikamiye. Iyo, idite tete idilo a:ma:godone inamabu lawete
walo a:ma:tamo ikaema: da:kegemene, modobola a:ma:le
ebe gito nowalubiye."

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo
Luk 6.27-28,32-36

43 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epate ma kunu diy-
atulamenakiya, la: olowiyamata. 'A:ma: a:imano namutu-
dawa nilakapolo nemalagidilona, wiyasiya potele a:ma:go
da:gowelaona a:ma:le ebako lumagitamo dowama: kuba:.'
44 Wiyasiya me tetelo nale tabo idi na:kegemo.
La:go da:gowelaona, modobola la: ibi nilakapolo
nemalagidilolenala:, ega:walo la:tamo temeteme
dikalametana ibi Godotamo nowadipalatelenakiyala: ebete
ibi wadenomamo kowalubilinama:.
45 Mako osiyodilo tanalodo la: Unu Duliyomolo Nabi-
wino gudima: beda:onamata, mabu ebete ebeno egelano
alo ega:walo ebeno ulama kuba epo ega:walo tuputupu epo
iba:tamo kapimiya pikalamenako.
46 Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe
epo kapiya demalagidilola:wenama la:imano woki keba
kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya
ba:kikalametamene? Ao, mabu mani pilolo uwatepiate
atumu ibino namutupi kapiya malagidilolenaka!
47 Ega:walo la: la:imano epo kapiyatamo wadewade
tanalo dosiyodilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:?
La: ebe wadewade osiyodilole magumudo epo epetapi
ba:kodoila:ema? Ao, mabu nanitabokobi midia:piate atumu
ibino epo kapiyatamo wadewade tanalo osiyodilolenaka!
48 Ebema: la:imano osiyodilole magumulo wadenomamo
nilukuliniyala:, la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi keba
kunula:ka: eba kunu, mabu ebegodolo kapiya kuba idi
kitana:."

6

Epono Wadewade Osiyodilole Tanalo Ega:walo Nigolo-
golopiatamo Nilakapo Inamabu Ikalame Tanalo

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: nanisiwale, wade-
wade tanalo osiyodilole tetelo epetapiate la:imano wade
tanalo uima: ibino ololo apulo ako-osiyodilola:la:. La: eba
kunu dowagela:ema la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite
la:tamo wade wiya a:kikalametamene.
2 Ebema: nilakapo inamabu nigologolopiatamo ikalame
tetelo epetapiate la:imano wade osiyodilo tanalo uima:

awokala ako-osiyodilala:. Numa:la:, mena netewa epate balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo ibino nilakapo inamabu diyamo kawonomago ikalamenaka epetapiate ibi kemoiolema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

3 Wiyasiya la:imano nilakapo inamabu ikalame tetelo modobola la:le diya gabodo nosiyodiliyala:, ma kunu la:imano wade namutudawa idite akoiyatawala:, Godoko kapiyate niyatawamene.

4 Iyo, la: nilakapo inamabu diya gabodo nikalamenakiyala:, ebene la:imano Nabiwi Godote la:imano diya osiyodilo tanalo umite ebete a:ka:tuwa: la:tamo wade wiya bikalamenakoma:ta.”

Godago Tabo Gela Tanalo
Luk 11.2-4

5 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godago tabo gela tetelo mena netewa epoma: akoeda:oala:. Iba:te balidi ibilamole motolo ega:walo epono ololo apulo utitatate tabo madodo unamo wadipalatelelo Godotamo ebo gelanaka, mabu ibi ubila epate ibino gela tanalo kolowilatelema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

6 Wiyasiya a:ma:le Godago tabo degelaema, modobola a:ma: motamo nodolawete gigiyu na:pemopiye. Ebene a:ma:le a:imano Nabiwa:go diya gabodo tabo eba gelalo, a:ma:le ebe a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya ebo kikaema:ta.

7 “Ebema: a:ma:le Godago tabo gela tetelo, a:ma: Godoko iyatawa: lumagima: akoeda:la:. Numa:la:, ebako lumagite Godoko toweome tetelo ma kunu malagidilonako, ‘Nale atu towetowe tabo bilibili teta:mo degenakomo, ebema: Godote naimano tabo nanitabonomolo kolowimene.’

8 Wiyasiya la: ebako lumagima: akoeda:oala:, mabu la:le la:imano iyaiya modoboa: tanalo Godoko ana:no ebete iyalo iyatawanako.

9 Ebema: la: Godotamo towetowe tabo ma kunu negelanakiyala:,

‘Aimano Unu Duliyomolono Nabiwi,
modobola a:imano talena mailo
epate nadipatema:na:,
10 ega:walo modobola a:ma:le Kawo Elawodawama: deda:wena

ebe tanalote nawokalamene.
Nanitabola, a:ma:le a:imano ubi tanalo keba kunu kalo-mawena
Unu Duliyomololo eba kunu bosiyodilolenakoma:ta,
ebema: modobola a:ma: me opolo
a:imano ubi tanalo atumu na:kosiyodilolenakiye.

11 ‘Ega:walo modobola a:ma: me kapiya egelano bae
atamo modobolo nikaeama:.
12 Ega:walo epetapiate atamo kuba dosiyodilolena,
ale ebe kuba egebolelamete
ka:dodolomatililaemalema:,
ebema: modobola a:ma: atumu
aimano kuba egeboleama:wete na:dodolomatiliama:.

13 ‘Ega:walo Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta magu-mulo
a:ma:le wiyasiya a eba walubilo
a:imano wade gabodo nemagataenakiye,
iyo, ebeno kuba osiyodilo magumune
aimano igilo na:mula:leama:,
mabu a:imano Kawo Elawodawa tanalo,
ega:walo elawo kawonomo,
ega:walo amama tanalo
uwomua: uwomua: tetelo a:ma:godolo ba:pola:nama:na:.
Taula.’ ”*

14 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Epetapiate kuba la:tamo dosiyodiloliya, la:le ibino kuba da:dodolomatililama:ema la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta,
15 wiyasiya la:le epetapino kuba dodolomatililamea:no, la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite atumu la:imano kuba egebolelametate a:ka:dodolomatililametamene.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo

16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le Godokono woko osiyodiloma: bae naoa:no da:pola:wenama, mena netewa epoma: akoeda:oala:. Iba:te bae naoa:no pola:na tetelo ibino dopo mibomiboma: eda:olamenaka, mabu ibi ubila epate ibino bae naoa: tanalo kumilaema:. Ebema: na la:tamo nani tabo gemo, iba:te epono moiole tanalo magumulo ibino kawo wiya iyalo elawa:, Godogodone walo a:kuwatema:na:.

---

* **6:13:** Ma:t 6.13b buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

17 Wiyasiya a:imano bae naoa:no okoli tetelo modobola
a:ma: ebe tanalo diya gabodo nosiyodilonakiye. Ebema:
a:ma: bae kapete umia:no, a:ma:le kalakalago dokoliawena
a:ma: eba kunu nokolitiye, a:ma:le a:imano eke wadi-
palatela:wete a:imano ololo wadenomamo kukulama:ta.
18 Ebene epate a:kiyatawaoma:na: a:ma:le bae naoa:no
dokoliawita, Nabiwi Godoko kapiyate kiyatawamene.
A:ma:le ebe a:kuma:emene, wiyasiya ebete a:imano
diya osiyodilo tanalo umite a:ma:tamo wade wiya ebo
kikaema:ta."

Godokono Unu Duliyomololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo
Luk 12.33-34

19 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: me opolo inamabu
dogodogokobi akomidilinala:, mabu me opolo wadewade
kaliku nopaiate a:kubailamenaka ega:walo auli inamabu
nabote atumu a:ka:kubailamenaka. Iyo, nanitabola, pilo
epate moto guamo podolote la:imano inamabu epetapi gito
ka:pa:kubailaema:na:.
20 Ebema: modobola la: Godokono Unu Duliyomololo
la:imano inamabu dogodogokobi na:midilinala:, mabu ebolo
nopaiate inamabu kenaona:, ega:walo nabote inamabu
ka:kubailamena:, ega:walo pilo epate moto guamo odolote
la:imano inamabu a:kuwatema:na:.
21 La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo
da:pola:nama:na: la:imano tepo magumuno woki atumu
ebolo ka:na:pola:nama:na:."

Apeno Alono Tanalo
Luk 11.34-36

22 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Lumagino apeno alo
ebe ebeno balidila. Ebema: a:imano balidite wadenomamo
da:pukuilaemene a:imano tepo magumuno alote atumu
wadenomamo ka:ka:pukuilaemene,
23 wiyasiya balidite wadenomamo pukuilamea:no a:imano
apete idoko magumulo kitanamene. Ebema: a:ma: nanisi-
wale, a:imano tepo magumuno alote didokomene, ebe idoko
tanalo beda: kawonomola:ka:!"

Godoko Ega:walo Mani Ibino Tanalo
Luk 16.13

24 "Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa elawodu-
batamo wokodawama: eda:ma: modoboa:. Ebete eba kunu
dowagelemene iditamo eba dowanalo idi nilakapolo be-
malagidilonamene, ega:walo ebe iditamo eba utinalo idi
ubia:noma: beda:namene. Ebema: a:ma: atumu, Godotamo
ega:walo manitamo kapiya tetelo tuduwatama: modoboa:."

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo
Luk 12.22-31

25 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, la:imano ilukulio tanaloma: woki bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu, nio inamabu, ega:walo pupuliono inamabu uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:, mabu nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:. Nao inamabute lumagitamo nanitabo igilo ba:kikaemene? Ao, a:kikaemene, ega:walo pupuliono inamabute atumu ebeno ape uwomua: tetelo a:kowalubinamene.

26 Ebema: la: olaolano tanalo nemalagidilala:, iba:te pali inamabu kamiona: ega:walo iba:te pelamete naono pali inamabu ka:petapionakoa:, iyo, ibino pali inamabu alomono moto puliyala, wiyasiya la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite iba:tamo bae modobolo ikalamenako. Numa:la:, Godokono nilakapo nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya la:tamo keba kunu kitanale? Nanitabola, ebeno nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te uwomua: uwomua: tetelo bitanamene!

27 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala:. Lumagite ebe a:ka:tuwa: ebeno a:e tete egela ida:mo keba kunu na:kiyatimene, ega:walo ebete ebeno igilo keba kunu na:kegeyageyaima:tepamene? Gabo puliyala, kitana:.

28 “Ebema: mabu keleka: la: pupuliono inamabuma: woki bilibilima: deda:wenama? La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:, iba:te woko kosiyodilona: ega:walo pupuliono inamabu kosiyodilolena:.

29 Nale la: analemata, Kawo Elawodubu Solomonote inamabu dogodogodawanomoma: eda:nami, wiyasiya ebete wadewade tita:gono inamabu da:pupulinaki, ebe kalikuno titi me opono kaiyakaiyano titite nodoilina.

30 Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu epate elamo kiyalekema:na:, wiyasiya Godote ebe nonoka inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu la:tamo pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me tanalo wadenomamo iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi midi tanalo Godotamo kawokawoa:!

31 “Ebema: la:le woki bilibilima: eda:olo ma kunu akogelanakala:, ‘A beda: na:kenaoma:, ega:walo a beda: na:ka:nioma:, ega:walo a beda: na:ka:pupulioma:?’

32 Nanitabokobi midia:piate me inamabu woki bilibila:go olena, la: wiyasiya eba kunu akowagelenala:, mabu ebe inamabu la:godolo modobolo pola:na:no la:imano Unu Duliyomolono Nabiwite iyalo iyatawanako.

33 Ebema: la: la:imano Kawo Elawodawa Godotamo tudila:olo ebeno tuputupu okoli tanalo dopamo nowadiala:,

ebene la:imano modoboa: tetelo ebete la:imano iyaiya tanalo ulamelelametate la:tamo modobolo bikalamolenakoma:ta.
34 Ebema: la: dumutu egelano tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu ebe egelano tanalote a:ka:tuwa: kapawokalamene. Ka:lo egelalo da:pola:na ebe iyaiya tanalo nemalagidilola:, wiyasiya egela idino kuba tanalate pemaimia:no dopamo tole tanalote la:tamo akopa:la:."

7

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo
Luk 6.37-38,41-42

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Epo epetapino kuba osiyodilole tanaloma: la:le ibi kubakubapima: samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la: kubakubapima: a:keka:la:mitamene,
2 mabu la:le epono tanalo keba kunu kanagilamelelama:ema, Godote la:imano tanalo eba kunu kanagilamelelaema:ta, ega:walo la: epetapiatamo keba kunu kosiyodilola:wenakoma, eba kunu Godote la:tamo atumu ba:kosiyodilolenakomene.
3 Keleka: mabu a:ma:le ekawino balidilo nonoka da:peso umilo wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete kuma:wena:?
4 Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu degeawita, 'Modobola a:imano balidilo ditana ebe nonoka da:peso nale kelaemamota,' wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo kewa tete a:ma: kelawa:wena:?
5 Eiye! A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo a:imano balidilo ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone wadenomamo mela:wete a:imano ekawino balidilo ditana ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta.
6 "Ega:walo me tanalo idila, la:le Godokono talena inamabu gaagaatamo akoikalama:la:. La: eba kunu dowagela:ema, diyala, iba:te la:tamo olobila:te la: kubanomamo da:baloletamene, ega:walo la:imano wadewade mani goeogoeatamo akoikalama:la:, iba:te ebe inamabu agowamo mikitaolete gito da:ba:miyapama:na:."

Modoboa: Tetelo Godoko Toweome Tanalo
Luk 11.9-13

7 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: Godoko na:toweoma:la:, ebete la:tamo kikalaema:ta. Iyo, la: ebeno wade tanalo nowadiala:, la:le kuimamota, ega:walo gigiyu nanakamiala:, ebete la:tamo ka:iyamidamene.
8 Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te ebegodone kelaema:na:, ega:walo piyate ebeno wade

tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:, ega:walo piyate gigiyu
danakaminaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene.
9 La: magumulo kebe dubu ebeno gudute ebe baema:
da:toweoemene, wiyasiya ebetamo nokola ba:kikaemene?
10 Ega:walo a:imano gudute a:ma: namoma:
da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebetamo bu kalu
ba:kikama:emene?
11 Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata
la:imano guda:tamo wadewade bae ikalaema:, ebema:
la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu iyatawanomola
wadewade tanalo epatamo ikalaema:, piyate ebe
da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene.
12 "Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le
ubi diyata:wenakoma, la: epetapiatamo eba kunu nosiyo-
dilonakiyala:, mabu Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo
epatamo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate
ebeno Bukamo dakuloliya, ebe kawokawo tabono magumu
kapiya ebe ma kunula, la: epetapiatamo nilakapo tanalo
nawokaliminakiyala:."

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo
Luk 13.24

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: ta:kumi gigiyudo
nopila:la: mabu Ela Opamo da:nopila:onaka ebe gigiyu
kawonomola, gabo kodakoda:. Epo bilibilinomate ebana
nopila:ote ebe gabodo tolamena.
14 Wiyasiya Godokono Igilo Duliyomolamo
da:nopila:onaka ebe gigiyu ta:kuminomola, gabo
kodakodala. Kapiyakapiya epate ebe gigiyu numite ebana
tolamena."

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Luk 6.43-44; 13.25-27

15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La:le Godokono mailamo
a:da: tabo kiyawaopi wadenomamo nulama:la:. Iba:te alagi-
ole sipi-goeogoeono tama pupulite la:tamo ebo pelamenaka,
wiyasiya ibino tepo magumulo ibi elawoelawo gaagaa keba
kunula:ka: eba kunula.
16 La: ibino osiyodilole tanalo wadenomamo nulamele-
lamiyala:. Lumagite wadewade gala:ipi da:imi moeagono
kewalo a:ka:nulaemene, ega:walo ebete moeagono kewamo
tote umei kewano da:imi a:ka:netapiomene.
17 Numa:la:, wadewade kewalo wadewade da:ima:te
ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo kubakuba da:ima:te
ka:noloma:na:.
18 Iyo, wade kewalo kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na:,
ega:walo kuba kewalo wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na:,

19 ebema: nanitabola, wadewade da:imi noloa: kewa epate
lute elamo kiyalekema:na:.
20 Ebema: la: a:da: tabo kiyawaopino osiyodilole tanalo eba
ulamelo la:le ibino nolo tanalamo ibino nanitabo tanalo ebo
kiyatawaomamota.
21 “Numa:la:, piyate na Kawodawama: gito
deka:na:minaka wiyasiya nanitabo tanalo puliyala, ebe
epate Godokono Unu Duliyomolamo a:ka:nopila:oma:na:.
Wiyasiya piyate naimano Nabiwino ubi tanalamo
da:tudila:ona, ibi kapiyate ebeno Unu Duliyomolamo
ka:nopila:oma:na:.
22 Ebema: Godokono Kawo Egelalo epetapiate natamo ma
kunu kegelama:na:, ‘Kawodawa, Kawodawa! Ale a:imano
mailamo Godokono tabo a:kiyawaonakima:, ega:walo
a:imano mailamo kuba uliyana alibolenakima:, ega:walo
atumu ale anoano tanalo epetapi osiyodilolenakima:.’
23 Wiyasiya nale iba:tamo kegemamo, ‘Na iyatawa:
la:imano tanalo. La: kuba osiyodilolepilata, nagodone
na:tolama:la:!’ ”

Moto Netewa Etemotepino Tanalo
Luk 6.47-49

24 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite naimano
tabo olowiote ebe iyaiya tanalo dosiyodilolemene, ebe wade
mulo woki lumagila. Ebete ebeno moto kodakoda damela
unamo detiya, ebe dubu keba kunula:ka: eba kunula.
25 Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene
kawo awanomote pete moto dapadimagotiya motote kek-
agiya: mabu ebete wade damelamo etiya.
26 Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowiote osiy-
odilolea:no, ebe daedale woki lumagila. Ebete ebeno
moto wiyo damelamo detiya ebe dubu keba kunula:ka: eba
kunula.
27 Ebe tetelo ulamate dowiya obote ebo odoliya, ebene
kawo awanomote pete moto dapadimagotiya motote kagate
kubanomoma: ebo ediya. O olalati beda: kawonomola:ka:!”

Tabo Olowiopiate Ya:sukono Tanaloma: Danoanoiya

28 Ebene Ya:sute me iyaiya tanalo kiyawao dolopoligiya
ebeno tabo olowiopi bilibilinomate nanoanoutiya,
29 mabu ebete Godokono elawamo iyatulamiti, wiyasiya
ebe ibino Godokono Totomu iyatulamepi keba kunula:ka:
eba kunua:.

8

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 1.40-45; Luk 5.12-16

1 Ebe tetelo Ya:sute damela unune da:piwisigiya epo
epetapi bilibilinomate ebe a:wa:midalo ebo tolamiya.
2 Ebene kukulakukulago dubute ebetamo pete ebeno pu-
pamo pokolite na:pegiya, “Kawodawa, a:imano ubi dita-
metana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”
3 Ya:sute ebeno koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo
negiya, “Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!” ebema:
ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone
dolopoligiya ebete wadekobi ebo olowiya.
4 Ebene Ya:sute ebetamo tabo idi ma kunu kegiya, “A:ma:
naimano tanaloma: epo akonanala:la:. Modobola a:ma:
wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo
kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebene
kalimagono nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye,
Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo
kiyatulaemene a:imano temetemete olopoligi.”

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Wokodawa Wadekobi Da:midiya

Luk 7.1-10

5 Ebene Ya:sute Kapeniyama duliyomolamo da:tiya Loma
epono gowelaodawa elawodubu idite ebetamo pete ebe
petoweomelo napaniya,
6 “Kawodawa, naimano wokodawa motolo kawo
gabugabuago watita, ebe ape kodakoda temetemete umita.”
7 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola, na pete ebe
wadekobi ka:pa:midimamo.”
8 Gowelaodawa elawodubute tabo eba wiyalo negiya, “Ao,
Kawodawa, eba kunua:. Na wade lumagia: a:ma:le naimano
motamo podoloma:. Wiyasiya na niyatawitamo, a:ma:le mo-
tamo pea:no tabo gito degeaemene, naimano wokodawate
nanitabonomolo wadekobi kolowimene.
9 Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno
opodawama: eba eda:nalo ibino tabamo a:tuduwatanakomo,
ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano umi
magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, ‘A:ma:
na:toa!’ ebete ebo ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo,
‘A:ma: na:pa:!’ ebete ebo ka:pemene. Atumu nale naimano
wiya: wokodawa danamo, ‘A:ma: me tanalo nosiyodila!’
ebete ebe tanalo kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, mod-
obola a:ma: tabote negea naimano wokodawate wadekobi
kolowima:.”
10 Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema:
ebe dowaloma:titiya ebe epatamo negiya, “Na la:tamo
nanitabonomolo gemo, na Isalaela epo bilibilinomo magu-
mulo mako lumagino nanitabokobi midi tanalo kuminakoa:!

11 Nale la: analemata, epo bilibilinomate me opo ka-
wonomono apune apune pelamolete, iba:te A:ibalayamako,
Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:go kapimiya Kawo Ela-
wodawa Godokono soliyomu bailo ka:pa:pola:nama:na:.
12 Wiyasiya la: Yu epo epetapi Godote la: idoko magu-
mamo ka:piyalekema:ta, ebe idoko magumulo la: lalo eba
oliomolelo kawonomamo kiimimamota."
13 Ebene Ya:sute gowelaodawa elawodubutamo negiya,
"Mabu a:ma:le na nanitabokobi a:midina:ta, ebema: a:ma:
toawete a:imano wokodawa na:numiye, ebete wadekobi
olowi." Nanitabola, ebe tetenomolo Ya:sute ebe tabo eba
gitalo wokodawate wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Pitakono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Mak 1.29-31; Luk 4.38-39

14 Ebe tetelo Ya:sute Pitakono moto guamo nodolote ebeno
moto lapino ebo numiya, ebete ape enaena gabugabuago
watiti.
15 Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno koto dologimiya,
gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate
Ya:suko mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.
16 Eba adimonalo duliyomolo epate kubakuba uliyanagopi
bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene ebete
tabo kiyawao kapiyamo kubakuba uliyana iba:godone
eba alibolenalo temetema:gopi epetapi bilibilinomo atumu
wadekobi ebo ka:midioleni.
17 Nanitabola, Ya:sute makomako wadewade tanalo
epatamo osiyodilolenaki, Godokono woki awokalimidawa
Aisayate degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebe
dawate iyalo tetelo tabo ma kunu giya, "Ebete aimano
gabugabu ega:walo temeteme kuwateaemene."

Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:
Luk 9.57-62

18 Egela idilo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko
da:na:wa:midadigiya, ebete ebe tanalo umite ebe
waloma:tapi nanaliya, "A paka: apuamo ka:na:iwaliye."
19 Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamedawa idite
pete ebetamo na:pegiya, "Iyatulamedawa, a:ma: kebamo
ka:toaemene, nale a:ma: ebamo kowaloma:tamota."
20 Wiyasiya Ya:sute ebeno tabo olowite negiya, "Iyaiya,
a:ma: dopamo me tanalo idi wadenomamo nemalagidila.
Tumu gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:lamena
ega:walo olaolate ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na
Epono Naniwi* naimano wata bai puliyala."

---

* **8:20:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

21 Ebene waloma:tadawa idite negiya, “Kawodawa,
modobola na dopamo tote, naimano nabiwi kadelete
da:emene, nale ebeno ape bobamo niyatite na walone
a:ma: kowaloma:emamota.”
22 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Ao, a:ma: ka:lonomo
na nowaloma:ena:, wiyasiya modobola a:elao epate ibi
a:ka:tuwa: ibino a:elaopi bobamo nalomoma:na:.”

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Mak 4.35-41; Luk 8.22-25

23 Ebene adimo tete eba tatalinalo Ya:sute peamo
da:niwisigani ebe waloma:tapiate eba:go kapimiya
niwitioniya.
24 Iba:te peamo olonate da:tolameniya ebe tetelo kawo
awanomote eba penalo kawokawo ulate maimionate pe
guamo obo ebo polomeni, wiyasiya Ya:sute pe gulo u ebe
watani.
25 Ebema: waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe eba
pamutiyanalo ebo pananiya, “Kawodawa, aimano igilo
na:mula:leama:! A ka:elaomalema:!”
26 Ya:sute wiyasiya negeni, “La: beda:ma:
ka:toletoleawenama? La:imano nanitabokobi midi tanalo
depesonomola!” Ebe tetelo ebete maiganate awa ega:walo
ulo kawiya nanaleni, “La: nolodiyobala:!” ebene paka:te
matalukobi olowinomo gito olowini.
27 Ebe tetelo ibi bilibilinomate eba anoanonalo negelaniya,
“Me kebako dubula:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebeno tabo
olowite a:tudila:!”

Ya:sute Gadala Duliyomolopi Kubakuba Uliyanago Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya
Mak 5.1-20; Luk 8.26-39

28 Ebene egela idilo Ya:sute paka: apuamo na:iwate Gadala
duliyomolono opamo nemaigate, damelamo eba nodololo
kubakuba uliyanagono dubu netewate eba:go ebo palugiya.
Ebe dubu netewate a:elao epono bobo bailo okolionamiya
ega:walo ibi elawoelawonomola, ebema: epate ebe gabodo
wapata:laema: kawonomamo toletoleonamiya. Nanitabola,
ebe opo epono tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola
damela eba obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya
iba:te ibino a:elao epono ape alomoma:.
29 Me dubu netewate Ya:suko dumiya ebe tetenomolo
iba:te gelatepaolo negeliya, “A:ma: Godokono Gudulata!
A:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Godokono
kuba wiya ikalame tete pea:no, a:ma: dopamo a anaka-
puaema: ka:pa:wa:?”
30 Ebe tetelo ibi niyakabolo dabiole goeogoeo bilibilino-
mate nala:go wapata:lamitiya,

31 ebema: kubakuba uliyanagopi dubate Ya:suko
toweomelo negeliya, “A:ma: a me dubagodone aliboema: ubi
diyata:wita, modobola a:ma:le a goeogoeatamo naliboa:.”
32 Ya:sute iba:tamo negiya, “Na:tolama:la:!” Ebe tetelo
iba:te dubagodone nemaimite goeogoeatamo ebo nopila:iya,
ebema: ebe goeogoeate damela unune puila:ote maboele
damelane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi bilibilinomate
gito na:elaiya.
33 Ebe tetelo Ya:sute kubakuba uliyanagopi wadekobi keba
kunu ka:midioliyale, goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo
umite ibino duliyomolamo puila:ote epo bilibilinomo ebo
nanaliya.
34 Ebene duliyomolo epo bilibilinomate Ya:sutamo
pelamete, iba:te ebe da:pumiya ebe napaniya ebete ibino
opo atepate ka:toma:.

9

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

Mak 2.1-12; Luk 5.17-26

1 Ebene Ya:sute peamo olote paka: apuamo na:iwate ebeno
okoli duliyomolo Kapeniyamamo gito nemaigiya.
2 Ebe tetelo epate ape kodakoda temetema:go dubu pat-
apatago aguwatiya, ebene Ya:sute ibino nanitabokobi midi
tanalo umilamete ebetamo negiya, “Naimano namutudawa,
a:ma: nekalakala! Godote a:imano kuba egebolemetate
a:dodolomatilima:ta.”
3 Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate ebe
tabo olowite ibi magumulo tabo ma kunu gelitiya, “Me
dubute amamago kuba tabo ge Godokono ololo apulo!”
4 Iba:te ibino tepo magumulo degeliya, Ya:sute iyatawate
iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me
kuba tanalo demalagidilawitama?
5 Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, ‘Godote a:imano
kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi
gema: kodakodala:ka:, ‘A:ma: maigawete na:toa?’
6 Ebema: nale la: kiyatulaemamota na Epono Nani-
wigodolo elawo bitana me opo kawonomolo epono kuba
egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene Ya:sute teme-
tema:go dubutamo negiya, “A:ma: maigawete, keta mokopi-
amidawete motamo na:toa.”
7 Ebema: ebe dubute maigate ebeno motamo gito tiya.
8 Nanitabola, epo bilibilinomate ebe tanalo umite eba
anoanoutalo Godokono mailo unamo ebo adipatiya, mabu

ibino ololo apulo ebete Ya:sudo ebeno elawo kawonomo awokalimiya.

Ya:sute Ma:tiyuko Deka:miya
Mak 2.13-17; Luk 5.27-32

9 Ya:sute ebe motone nemaigate eba petonatolo dubu idi ebo numiya, ebeno mailo Ma:tiyutela, ebe ta:kese uwatedawala, ebete ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: na nowaloma:ena:,” ebene ebete maigate Ya:suko nowaloma:tiya.
10 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Ma:tiyukono motolo bae eba nautalo, ta:kese uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:pi ibi bilibilinomo epetapiate pelamete iba:go pepola:niya.
11 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate ebe tanalo umite ebe waloma:tapiatamo negeliya, “La:imano iyatu-lamedawate ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea:piago bae beda:ma: ke-nanakole?”
12 Ya:sute ebe tabo olowite negiya, “Wadewade epate doketatamo a:ka:tolaema:na:, wiyasiya gabugabuagopiate ka:tolaema:na:.
13 Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, ‘A wadewade epola,’ na ebakobako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te na kowaloma:enema:. Ebema: modobola la: me Godokono Buka apuno tabo magumu na:nowadiala:, ‘La: natamo kalimagono inamabu gito akopikanama:la:, na ubia:nola. Wiyasiya na ubila la:imano tepo magumulo nilakapo tanalo kuima:.’ ”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
Mak 2.18-20; Luk 5.33-35

14 Ebene Yonekono waloma:tapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya, “Mabu keleka: a ega:walo Pa:lisi tanebapi a bilibilinomate iyaiya tetelo bae naoa:no da:pola:nanakoma: Godokono woko osiyodiloma:, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate bae naoa:no ka:pola:nanakoa:?”
15 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebeno namutupiate soliyomu bailo tepo mi-bomibago gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Iba:te eba:go soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:. Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale duliyomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe tetelo ebeno namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Mak 2.21-22; Luk 5.36-39

16 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Lumagite oli kaliku apu tagala kalikuno bolegala:mo a:kowaluomene, mabu kaliku ukula tetelo ebe oli kaliku apute tagala kaliku kanagiyamidalemene, ebene bolegalete kawonomoma: keda:mene.
17 Ega:walo atu gabodo lumagi idite tagala gautu-goeo tama kalila:mo oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na:. Me mabuma: iyatawadawate oli da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo nalateonakomene, da:imi obo ega:walo kalili iba:te tete geyageyalo wadenomamo ka:pola:nama:.”

Yu Watodawa Dubute Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:
Mak 5.21-23; Luk 8.40-42

18 Ya:sute me tabo iba:tamo eba kiyawautalo, Yu watodawa dubute ebetamo pete pupamo pokolite na:pegiya, “Naimano buwele ka:ma:nomo a:e, wiyasiya a:ma: pa:wete a:imano koto ebetamo da:powatila:emene ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Mak 5.24-34; Luk 8.42-48

19 Ebema: Ya:sute maigate ebe waloma:tapiago ebe kawo dubu ebo waloma:tiya.
20 Ebe tetelo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima ka:ka:liya temetemete duminami, ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebeno kaliku ebo pologiya,
21 mabu ebete nemalagidiliya, “Nale ebeno kaliku dologimo, nale wadekobi kolowimamo.”
22 Ya:sute olobigate ebe dumiya ebetamo negiya, “Kamiyale, a:ma: nekalakala! A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.” Ebe tetenomolo ebe kamiyaleno temetemete ebo olopoligomiya.

Ya:sute Yu Watodawa Dubuno Buwele A:ene Dadipatiya
Mak 5.35-43; Luk 8.49-56

23 Ebene Ya:sute Yu watodawa dubuno motamo pete a:e buwele liyaema: bibolo da:moleutiya ebe dubu ega:walo epo bilibilinomo ebo pulamiya, iba:te gowela kawonomago pola:niya.

24 Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: bilibilinomo moto gune
na:nemaimiala:. Buwele da:peso ka:eaka:, ebe u watita.”
Wiyasiya ibi bilibilinomate ebe nekalakalatiya.
25 Ebe tetelo Ya:sute epo motone palibolete buwelete
dekapitani ebe baiamo nopegate ebeno koto da:nelaemiya
ebete ebo maigiya.
26 Ebene ebe anoano tanalono tabote ebe opo kawono-
mamo gito tiya.

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya

27 Ya:sute ebe duliyomolo atepate eba tonatolo, balidi
tamiolame dubu netewate ebe eba waloma:tanatolo ka-
wonomamo ebo negelapatiya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:
a na:nilakapoiama:!”
28 Ebene Ya:sute moto gu ida:mo nodolote ebe ba-
lidi tamiolame dubate atu motamo da:ka:nodoliya Ya:sute
ibi nalateda:liya, “La: nanitabokobi na:ka:mida:witama,
nagodolo elawo bitana la: wadekobi ka:midioletama:?”
Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, Kawodawa,
a:ma:godolo elawo bitana.”
29 Ebe tetelo Ya:sute ibino balida:mo ebeno koto eba wa-
tiolelamelo iba:tamo negiya, “Mabu la:le na nanitabokobi
a:midinimata, ebe mabuma: nale la:imano balidi wadekobi
ka:midiolemamo.”
30 Ebene ibino balidite wadekobi dolowiolamiya, Ya:sute
ibi kawonomamo analelo iba:tamo negiya, “La: me
tanaloma: epo epetapi akoanala:la:!”
31 wiyasiya iba:te tote ebe opo kawonomamo Ya:sukono
tanalo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midiya

32 Ebene ebe dubu netewate eba tutalo epo epetapiate
dubu idi Ya:sutamo ebo magatiya, mabu ebe tabo kiyawaoa:
kuba uliyanagonola.
33 Ebe tetelo Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya
ebete tabo kiyawao ebo wagilimiya, ebema: epo bilibilino-
mate me tanalo umite anoanolo negeliya, “A Isalaela opolo
mako tanalo kuminakia:!”
34 wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negeliya, “Ebete kubakuba
uliyanano Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono
elawamoa:!”

Ya:sute Ebeno Nilakapo Epatamo Dawokalimiya

35 Ya:sute Yu epono kawokawo ega:walo egege duliy-
omolodo da:petonaki, ebe tetelo ebete ibino iyaiya balidi
ibilamole motolo ibi eba iyatulamelo ebete Godokono Kawo

Elawodawano tanalono Wade Tabo iba:tamo ebo kiyawaonaki, ega:walo ebete ibino iyaiya temetema:gopi wadekobi a:ka:midiolenaki.
36 Ebene egela idilo ebete epo bilibilinomo ulamete ebeno tepo magumulo kawonomamo nilakapoilamiti, mabu iba:te woki bilibilima: ega:walo elawoa:noma: eda:utiya, sipigoeogoeate ulamedawa:no keba kunu kilukuline eba kunu.
37 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Godokono pali magumulo kono bilibilinomo a:kodakodaiya, wiyasiya tapio wokopi bilibilia:,
38 ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo negelala:, ebete wokopi epetapi pali magumamo kapalibolemene wadewade kono ka:powakalamima:.”

10

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Dubu Deka:la:miya
Mak 3.13-19; Luk 6.12-16

1 Ebe tetelo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo ebo ikalamiya, iba:te epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya temetema:gopi wadekobi ka:nimidiolema:.
2 Me Ya:sukono 12 alibolepi dubuno mailola.

Dopo dubu ebe Saimonotela, ebeno mailo idi Pitate, ega:walo ebeno ekawi A:ndulutela.

Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi Yoneko.

3 Pilipiko, Batolomuko, Tomasiko, ega:walo Ma:tiyuko, ebe ta:kese uwatedawala.

A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko, Ta:diyasiko,
4 ega:walo Saimonoko. Me Saimono idi ebe ubila kapela Loma gabamani epago eba gowelalo iba:te ebeno Ka:inane opo ebo katepama:.

Ega:walo walogabo dubu ebe Keliyota duliyomolodawa Yudasite, ebete walone tetelo Ya:suko anakapumipi walubiliya.

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Mak 6.7-13; Luk 9.1-6

5 Ya:sute me 12 dubu eba alibolelo ibi nanaliya, “La: Yua:piatamo akotolama:la:, ega:walo Samaliya opo epatamo akonemaimiala:.

6 Wiyasiya la: Isalaela opolo dilukuliona ebe Yu epo kapiyatamo na:tolamiyala:, iba:te tumamo dalatidioliya ebe sipigoeogoeo keba kunula:ka: eba kunu ilukulina.
7 Ebene la: eba tolamelo me tabo kapiyate na:kiyawaonatiyala:, ‘Godokono Kawo Elawodawama: eda: tete tatalila.’
8 Ega:walo la: ebolo gabugabute dulamena ebe epo wadekobi na:na:midiolenakiyala:, kukulakukulagopi ibi atumu. Ebe atu tetelo a:elaopi a:e magumune nowadipalatelenakiyala: ega:walo kubakuba uliyana epagodone nalibolenakiyala:.
“Nanitabola, tete bilibilinomolo Godote ebeno wadewade tanalo la:tamo nilakapolo gito ikalamenakota, ebema: modobola la: epetapi atu nilakapo tanalago nowalubilinakiyala:.
9 Ebema: la: eba tolamelo kawokawo mani gatele magumamo akoalomala:, ega:walo egege mani atumu akowatala:.
10 Gabo tetelo la: kapiyakapiya inamabu na:pupuliyala:, epetapi akouwata:la:. Ega:walo la: inamabu alomono ikuwa, agowa pata, ega:walo gaubu atumu akouwata:la:, mabu duliyomolo epate wade wokodawano iyaiya modoboa: tanalo ebolo na:modoboilamelemenakoma:na:.
11 “La: duliyomolo ida:mo nemaimiawete wade okoli lumagi nowadiawete da:numa:ema, ebeno motamo nodoloawete ebegodolo nilukula:tepawete walone ebeno motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
12 Ega:walo la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la: ebe moto epatamo nilakapo tabo ma kunu na:negeliyala:, ‘Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.’
13 Ebema: ebe moto epate la: kalakalago uwatetate la:imano tabo dolowima:na:, Godokono kalakalate iba:godolo nanitabonomolo kitanamene, wiyasiya iba:te la: uwateta:no, la: nilakapo tabo degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo a:kitanamene.
14 Ebene kebe epate la: kalakalago uwateta:no, la: ebe motone o duliyomolone eba tolamelo la:imano agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ibi kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagilamelelaemene.
15 Na la:tamo nani tabo gemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete me duliyomolo epatamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe tetelo ebete Sodomo ega:walo Gomola duliyomolo epatamo*

* **10:15:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Sodomo ega:walo Gomola duliyomolo epono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu 18.16–19.29 numiye.

kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete nilakapo idi a:kiyatimene la: uwatea:piyatamo.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Mak 13.9-13; Luk 21.12-17

16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: nolowiala:! La: sipigoeogoeo keba kunula:ka: eba kunula, nale la: elawoelawo gaagaano taneba magumamo alibolemata. Ebema: piyate la:go gowelaopima: deda:ona, la:le iba:go eba na:pola:nalo modobola la: mulo wokinomago nemalagidiloleniyala:, ega:walo atu tetelo milonomoma: eba eda:olo temeteme lumagi iditamo akoikamenakala:.
17 La: nanisiwale, mabu kubakubapiate la: elawamo uwatetate tabo anagiyamida baiamo kemagatalema:ta, ega:walo Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la: pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolema:ta.
18 Iba:te la: na mabuma: iyaiya kawokawo elawodubuno ololo apuamo elawago demagataletamene, ebe tetelo la: naimano Wade Tabo iba:tamo ega:walo Yua:piatamo ka:kiyawaomamota.
19 Ega:walo iba:te la: tabo anagiyamida baiamo demagataletamene, ebe tetelo la:imano gela tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo? Ega:walo na tabo keba kunu na:ka:kiyawaomo?’ Tete da:pemene Godote ebeno iyaiya tabono tanalamo la: kowalubilima:ta,
20 mabu la: a:ka:tuwa: a:ka:kiyawaoaema, la:imano Nabiwi Godokono Uliyanate la:do ka:kiyawaomene.
21 “Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene, ega:walo atu gabodo ekawite naniwi kanakapuimene. Iyo, dubute ebeno gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te dowaote ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na:.
22 Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo ka:dowaoma:na:, wiyasiya kebe lumagite temeteme magumulo kodakodalo utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebeno igilo ka:mula:emene.
23 Ebema: iba:te la:tamo temeteme dikalametamene, ebe tetelo la: wiyasiya duliyomolo ida:mo nalautiyala:. Na la:tamo nani tabo gemo, la: Isalaela opono duliyomolo bilibilinomolo woko eba nosiyodilolo ebe iyaiya woko opoliyalea:no Epono Naniwite ebo ka:pemaigamene.
24 “Numa:la:, epono umi magumulo sukulu guduno iyatawa tanalote ebeno iyatulamedawano iyatawa kodolina:, ega:walo wokodawano elawote ebeno woko namutudawano elawo kodolinakoa:.

25 Ebema: modobola sukulu gudute ebeno iyatawa magumulo ebeno iyatulamedawa keba kunula:ka: ebako dawama:
na:keda:mene, ega:walo wokodawate ebeno woko magumulo ebeno namutudawa keba kunula:ka: ebako dawama:
na:keda:mene. La: nolowiala:! Iba:te na moto namutudawa kuba uliyana Biyesibulu mailamo eka:na:miya, ebema:
walone iba:te atumu la: naimano ekaki kuba mailonomamo keka:la:ima:ta!"

La: Poko Na:ka:tolema:wenama
Luk 12.4-7

26 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Ebema: ebe elawoelawo
dubu akotolelama:la:. Kebe itiole tanalate da:pola:na
walone tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo wami-
naole tanalate da:pola:na walone epate kulamolema:na:.
27 Ebema: nale idoko tetelo la: da:kiyawaolametanakoma,
la:le wiyasiya alo tetelo na:kiyawaolamenakiyala:, ega:walo
la:le nagodone gananalo dolowiawenakoma, ebe iyaiya
tanaloma: la:imano tabo madodo eba adipatelo epo bilibili-
nomatamo nawokalilamenakiyala:.
28 La: ape anakapulame iyatawaopi akotolelama:la:.
Iba:godolo elawo puliyala epono uliyana anakapulamete
Ela Opamo iyalekema:. Wiyasiya la: Godoko kapiya
na:tolemenala:, mabu ebegodolo elawo bitana epono ape
ega:walo uliyana kapiya tetelo Ela Opamo iyalekema:.
29 Numa:la:, epate netewa piliyo olaola kapiya toea ma-
niamo uwatema: gelanaka, ebe olaolano igilo kawokawoa:,
wiyasiya la:imano Nabiwi Godote ebako egege olaola eba
malagidilolenalo, ebete modobo tabo gea:no ibi magumulo
idi kapiyate a:ka:emene.
30 Ega:walo nanitabola, la:imano watono eke bilibilinomo
Godote iyalo tetelo eka:la:mioliya, iyo, la:imano iyaiya tanalo
ebete iyatawanomola.
31 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:onala:. Ebeno ni-
lakapo olaolatamo nanitabonomolo bitana, wiyasiya ebeno
nilakapo la:tamo kawonomoma: eda:te ilukulina tetelo bi-
tanamene!"

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo
Luk 12.8-9

32 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Kebe lumagite awokala
degemene, 'Na Ya:suko waloma:tadawala,' na atumu Nabiwi
Godokono ololo apulo kegemamo, 'Me lumagi ebe naimano
ekawila.'
33 Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:ma: degemene, na
atumu Godotamo ebe iyatawa:ma: ka:kegemamo."

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na
Luk 12.51-53; 14.26-27

34 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:
na:kemalagidilawitama nale me opamo milo adaema: pe?
Ao, na epatamo milo ikalaema: ka:piya:, na gowelaono gili
ikalaema: piyamo.
35 Numa:la:, naimano iyaiya tabono tanaloma:
anagiyamida tanalote epo magumulo ka:pemaigamene. Ma
kunu anagiyamida tanalote dubu ega:walo ebeno nabiwi ibi
magumulo kitanamene, ega:walo buwele ebeno menokago
ibi magumulo kitanamene, ega:walo kamiyale ebeno awino
menokago ibi magumulo kitanamene. Iyo, na anagiyamida
tanalo epatamo ikalaema: piyamo,
36 ebema: nanitabola, na mabuma: dubuno moto epate
eba:go ka:gowelaoma:na:.

37 “Ebema: kebe lumagite ebeno nabiwila menokola
kawonomamo eba malagidilelo na kela:mo demalagidilo-
nena, ebe lumagite naimano woko osiyodiloma:
a:ka:modobomene. Ega:walo kebe lumagite ebeno
gudi kawonomamo eba malagidilolenalo na kela:mo
demalagidilonena, ebe lumagite naimano woko
osiyodiloma: a:ka:modobomene.
38 Ega:walo kebe lumagite ebeno kewa olotolowa agute na
waloma:enea:no, ebete atumu naimano woko osiyodiloma:
a:ka:modobomene.
39 Ebema: kebe lumagite ebeno kateneno ubi gabodo
eba tolo ebeno igilo nagodone damoeda:mene, ebeno ig-
ilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo na
mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo kelaemene.”

Godogodone Wade Wiya Lawe Tanalo
Mak 9.41

40 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Kebe lumagite a:ma:
kalakalago dowalubitana ebete na walubinina, ega:walo
kebe lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubin-
ina:, ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.
41 Ebema: kebe lumagite Godokono woki awokalimi-
dawa kalakalago dowalubina ebete walone Godogodone
ebeno woki awokalimidawano wiya ka:nelaemene, ega:walo
kebe lumagite tuputupudawa kalakalago dowalubina ebete
atumu tuputupudawano wiya ka:nelaemene.
42 Na la:tamo nani tabo gemo, me egegepi magu-
mulo kebe lumagite na waloma:enedawama: deda:na, ebe
mabuma: idawate gibagiba obo ebetamo dikaemene, ebete
Godogodone delaemene ebe wade wiyate akalatidimene.”

11

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya
Luk 7.18-35

1 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi iyatulame
dolopoligiya, ebete ebe duliyomolo atepate Yu epono
duliyomolo epetapilo ibi iyatulama:go eba tolo Godokono
tabo ebo kiyawaolamenatiya.
2 Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate
idoko motolo eba okolinalo, Kelisote wadewade tanalo
dosiyodilolenami ebete ebe tanalo olowiote ebe waloma:tapi
ebetamo ebo aliboliya.
3 Ebene ibi netewapiate Ya:sutamo da:pemaimiya iba:te
ebe ma kunu paniya, “Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumag-
ila:ka: o ale lumagi idi kemakopelenama:?”
4 Ebene Ya:sute wiya tabo iba:tamo negiya, “La: toawete
la:le kebe tabo kolowiawitama ega:walo kebe tanalo ku-
lama:witama, ebe iyaiya tanalo Yoneko nananala:.
5 Balidi tamiopiate balidi a:melea ega:walo agowa
tataipiate nowapata:lama:! Kukulakukulagopiate wadekobi
olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia! A:elaopiate
a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo epatamo
Godokono Wade Tabote a:pe!
6 Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi eba midinilo
woki netewama: eda:no, ebegodolo Godokono kalakala
tanalote bitanamene!”
7 Ebene Yonete dapaliboliya ebe dubate eba tolo, Ya:sute
Yonekono tanaloma: epatamo ebo kiyawaiya. Ebete
negiya, “La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo
da:nemaimiaima, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo
kapiya awate gito dadegetiti, ebe uima: ka:tolama:ima?
8 O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima:
ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata wadewade kaliku
pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te
kawokawo elawodubuno motolo ibino kateneno ubilo
ilukuliona!
9 Ebema: la: na niyatunama:la:, la: beda:ma:
ka:tolama:ima? Godokono woki awokalimidawa
uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo nani tabo gemo, Yonete
Godokono woki awokalimipi bilibilinomo odoili.
10 Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo
tabo ma kunu giya,

‘Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebe dopomete
ebeno gabo kosiyodiloma:.’ ”

11 Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la:tamo nani tabo gemo,
wagilimi mabune me teta:mo pemaiga me opo kawonomolo
dawokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko ka-
wodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite
Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo
kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko
nanitabolo kodolimene.
12 Me tanalo idila. Yoneko tetene wagilimite me teta:mo pe-
maiga, elawoelawo dubu ubila Godokono Wade Duliyomolo
ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo lawete ebamo ka:nopila:oma:,
wiyasiya iba:te a:ka:modoboma:na:.
13 La: nolowiala:. Godokono woki awokalimipiate ebeno
Bukamo dakuloliya ega:walo ebete ebeno Totomu Tabo
Mosesedo epatamo dikalamiya, ebe wade tabono tanalote
iyalo tetelo awokalate, penatete Yoneko teta:mo ebo pemaigi.
14 Nanitabola, Godote dopamo tabo ma kunu kiyawaiya,
ebeno woki awokalimidawa Elayako ka:pemene, iyo,
Yoneko me ebe lumagila, ebema: modobola la: me tanalo
nanitabokobi na:mida:la:.
15 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

16 Ebene Ya:sute negiya, “Na me tete epono tanalo kebe uli
tabamo nakawokalimo? Ibi olowame bailo dekalakalauta
ebe gudi egege keba kunula:ka: eba kunula. Gudi epetapiate
epetapiatamo kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te
apaminateuilo ma kunu wagelena,
17 ‘Ale soliyomu eba osiyodilolo bibolo da:moleoma:
wiyasiya la: ago kemaeawea:, ega:walo a a:e lumagi bobamo
iyatima: dowagelitama: wiyasiya la: ebe ka:liyama:wita:!’
Iyo, me tete epo eba kunu wagelena, iba:te Godokono
wokopiatamo ubia: tabo gelanaka.
18 Numa:la:, Yonete da:pemaigi ebe tetelo ebete elawo
da:imi obo ka:ninakia: ega:walo tete epetapilo ebete bae
naoa:no lutanaki Godokono woko kosiyodiloma:, ebema:
epate negeliya, ‘Ebe kuba uliyanagonola!’
19 Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebeno tanalo
iyala. Ebete bae enanako ega:walo elawo da:imi obo
a:ninako, ebema: iba:te ma kunu gelanaka, ‘Ebeno kuba
numa:la:! Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo
nanako, ebe elawo da:imi obo ni kawodawala! Ebe ta:kese
mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo
uwatea:pi epetapi ibino namutudawala!’ ”

Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya,
“Godokono wade mulo tanalo dowaloma:tana, ebe epate
ibino osiyodilole magumulo ebe mulo nanitabonomolo
bawokaliminakoma:na:.”

Nanitabokobi Midia: Duliyomolo Epono Tanalo
Luk 10.13-15

20 Ya:sute kebe iyaiya duliyomololo anoano tanalo bilibilinomo dosiyodilolenaki, ebe duliyomolo epate ibino kuba woki iyakobi midilite Godotamo kolobiliya:. Ebe mabuma: Ya:sute ibi kawonomamo ma kunu analiya,

21 "Kolasini duliyomolo, a:ma: kuba wiya kawonomo kelaema:ta! Betasaida duliyomolo, a:ma: ebe atumu! Mabu nale la:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, nale ebakobako woko Taya duliyomololo ega:walo Saidono duliyomololo dopamo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima: kubakuba kaliku pupuliote ono tuwaeamo gito bilukuliyana:.

22 Ebema: na la:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Taya duliyomolo epatamo ega:walo Saidono duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliyomolo ega:walo Betasaida duliyomolo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene!

23 Ega:walo Kapeniyama duliyomolo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliyomolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma: Ela Opamo keba:idiloma:ta! Mabu nale a:ma:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, nale ebakobako woko Sodomo duliyomololo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubane olobila:ote Godote ibi akanakapulamiyana:.

24 Ebema: na a:ma:tamo negemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Sodomo duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya Kapeniyama duliyomolo, ebete a:ma:tamo nilakapo a:kiyatimene!"

Ya:sute Tutulo Ilukuli Tanalo Epatamo Dikalamena
Luk 10.21-22

25 Ebe tetelo Ya:sute Godotamo negiya, "Aba, a:ma: me opo kawonomo ega:walo Unu Duliyomolo Namutudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo kalakala tabo gemo, mabu a:ma: me opono kawokawo iyatawapi dubatamo a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa: epatamo awokalilamiata.

26 Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo pemaigi."

27 Ebene Ya:sute epatamo negiya, "Naimano Nabiwi Godote tanalo bilibilinomo naimano kotamo alomiya nale kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na ebeno Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa:. Ega:walo Nabiwino

tanalo atumu, lumagi idite iyatawa: wiyasiya na ebeno
Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo Nabi-
wino tanalo awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu
Nabiwino tanalo ka:kiyatawaoma:na:.
28 “Ebema: la: piyate mibomibo magumulo
dilukula:wenama, la: natamo da:pelama:ema nale tutulo
okoli tanalo la:tamo kikalaemamota.
29 Numa:la:, netewa kau-goeogoeate woko eba osiyodilu-
talo, namutudawate ibino abaumu unamo kewa olotolowa
iyatilamete iba:te kapimiya ebo ka:toma:na:, ebema: a:ma:
atumu, a:ma: ega:walo na, ale kapimiya ba:tonakoma: woko
kosiyodilonama:. Ebe tanalo magumulo a:ma: naimano
tanalo wadenomamo ma kunu kiyatawama:ta, nale mulo
ega:walo milo okolidawama: deda:namo. Ega:walo a:ma:
nagodone tutulo okoli kelaema:ta,
30 ebema: nale a:imano abaumu teta:mo diyatimitama,
a:ma: ebe kewa olotolowa mibonomoma: a:kegeaemene,
ega:walo nale inamabu waguatama: dikametama a:ma: tu-
tuma: kegema:ta.”

12

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Mak 2.23-28; Luk 6.1-5

1 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe
waloma:tapiago kono pali magumudo petolamiya,
ebene bae kape tanalote ebe waloma:tapiatamo da:piya,
iba:te kono naoma: kapiyakapiya kubakubadopo ebo
nowakalamiya.
2 Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe tanalo umite Ya:sutamo
negeliya, “Numa:, a:imano waloma:tapiate wokoa: talena
egela adikanalita.”
3 Ebene Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Modobola
Godote ebeno Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidi-
lala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno wap-
ata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo
kosiyodiliyale?
4 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopi-
ate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete ebeno
wapata:lamepiago a:nenaiya. Ebe tanalo magumulo iba:te
aimano totomu tabo adikanaliya, mabu totomu tabote a niy-
atuamena a bilibilinomate ebe bae nao talenala, Godotamo
kalimagono ikameopiate a:ka:tuwa: naonaka. Wiyasiya
numa:la:, Da:ibidiate denaiya Godote ebe tanalo kubama:
kegiya:.

5 Ega:walo Godote ebeno Bukamo Mosesedo dakuloliya,
me tanalo idi nemalagidilala:. Piyate ebetamo kalimagono
ikameopima: deda:ona, iba:te wokoa: talena egelalo ebe
amamateno motolo woko dosiyodilonaka, ebe tetelo iba:te
ebe talena egela dadikanalenaka wiyasiya Godote ebe tanalo
modoboma: gena.
6 "Ebema: nale la:tamo gemo, Godoko Amamateno Motono
talena nanitabolo bitana, wiyasiya nagodolo ditana ebe
talenano elawote iyaiya talena epetapino elawo nodoilina.
7 Godote ebeno Bukalo negena, 'La: natamo kalimagono
inamabu gito akopikanama:la:, na ubia:nola, wiyasiya na
ubila la:imano tepo magumulo nilakapo tanalo uima:.' La:
Pa:lisi tanebapiate me tabono magumu niyatawawetaleka:,
na waloma:enepiate tuputupu tanalo eba osiyodilolo la: ibi
kubakubapima: a:kegelawena:,
8 mabu nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena egela
namutudawama: eda:namo."

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 3.1-6; Luk 6.6-11

9 Ebene Ya:sute ibi miyapate ibino balidi ibilamole mo-
tamo da:nodoliya,
10 koto apu a:eme dubute ebolo na:luti. Pa:lisi
tanebapi epetapiate ebolo da:pola:niya, ibi ubila Ya:suko
kubadawama: kegelama:, ebema: iba:te ebe nalatediya,
"Wokoa: talena egelalo temetema:godawa wadekobi
midima: talena ba:kitanale?"
11 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "A:imano sipi-goeote
talena egelalo damela gugamo da:negamene, a:ma: samamo
ebe nowaluba:wete ka:nowagilima:ta, a, nanitabola:ka:?
12 La: me tanalo iyatawala, sipi-goeono igilo tanalote
kawoma: keda:na: wiyasiya lumagino igilo ebe kawo
tanalonomola. Ebema: aimano totomu tabote talena kiy-
atiamena: wokoa: talena egelalo wadewade tanalo osiyo-
dilolema:."
13 Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya,
"A:imano koto nuwamida," ebene ebete koto duwamidiya
ebeno kotote wadekobi ebo olowiya, apulo wadeno ditameni
eba kunu.
14 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete tabo
ebo negeliya Ya:suko kanakapuima:.

Godote Ebeno Gudu Ya:suko Wade Wokodawama: Deka:miya

15 Ebe tetelo Ya:sute Pa:lisi tanebapino kuba nopo iy-
atawate ebete ebe duliyomolo atepate gito tiya, ebene epo
bilibilinomate ebeno tanalo umite ebe ebo waloma:tiya.

Ibi magumulo piyate temetema:go da:pola:niya Ya:sute ibi
bilibilinomo wadekobi midiolete,
16 ibi ma kunu kawiya analiya, “La: naimano tanaloma:
epo akoanala:la:!”
17 Ebema: Ya:sukono osiyodilo magumulo Godokono woki
awokalimidawa Aisayate degiya, ebe tabono nanitabo
tanalote maigiya. Iyalo tetelo ebeno tabo kiyawao magu-
mulo Godote ma kunu giya,

18 “Me naimano wade Wokodawala,
nale ebe dopamo eka:miyamo.
Nale ebe nilakapolo eba malagidilonalo
ebetamo kawonomamo nekalakalanamo,
ebema: nale naimano Wade-talena Uliyana
ebe unamo nalibote,
ebene ebete iyaiya opo epatamo
ibino igilo mula:lelame tanaloma:
tabo ka:kiyawaomene.

19 “Me Wokodawate apaminateui tanalo kiyatawanakoa:,
ebete naimano tabo eba kiyawaolo a:kegeatepaomene,
ega:walo epono ololo apulo
ebete tabo madodo unamo akadipatemene.
20 Piyate elawoa:noma: deda:ona
ebete iba:tamo nilakapago ka:tomene,
eba kunu ebete balibali pudo
gito akadikanalemene,
ega:walo wuiki alono mena da:pesoma: deda:na
ebete gito a:ka:egamidamene.

“Nanitabola, naimano Wokodawate
wadewade tanalo eba osiyodilolelo
Tuputupu Okoli tanalote Kubano
wato kikopu kelaemene,
21 ebema: opo bilibilinomono epate
me naimano Wokodawano pe tanalo makopelena.”

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Mak 3.20-30; Luk 11.14-23; 12.10

22 Ebe tetelo epo epetapiate dubu idi Ya:sutamo maga-
tiya, ebe dubute tabo ka:kiyawaonakia: ega:walo ebe balidi
tamiomela, mabu ebe kuba uliyanagonola. Ebene Ya:sute
ebe wadekobi da:midiya, ebete tabo kiyawao wagilimite
balidi wadekobi ebo olowiomiya.

---

* **12:21:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

23 Ebema: epo bilibilinomate eba anoanoutalo negelitiya,
“Diyala, me dubu Ya:suko da: Da:ibidikono a:la:mu Ke-
lisotela:!”
24 Wiyasiya Pa:lisi tanebapiate ibino tabo olowite negeliya,
“Ao, ebete kubakuba uliyanano Kawodawa Biyesibulukono
elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”
25 Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo
negiya, “Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo
dadikanalema:na: ebe duliyomolote ka:kubamene, ega:walo
kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ebe
moto epate a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu
ka:ka:kubamene.
26 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno
kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu ebete
eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo elawote
kolopoligomene.
27 La:le naimano tanaloma: negelamata, ‘Ebete kubakuba
uliyana Biyesibulukono elawamo alibolenako.’ Ebe tabo
degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa:. La:imano
tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe elawo
iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Sai-
tanatea:! Ebema: la:imano tanebapino wade osiyodilo
tanalote la:imano kuba woki awokalimina.
28 Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono
Uliyanano elawamo alibolenakomo, ebema: modobola la:
me tanalone kiyatawaomamota, Godokono Kawo Ela-
wodawano tetete la:tamo ebe a:pe.
29 “Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka:
eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe
ebeno motono inamabula. Ebema: epate mako elawo
dubuno motamo odolote ebeno inamabu uwatema: ubi
diyatima:na:, iba:te dopamo ebe ala:mo matuomeote ebene
ebeno inamabu ebo kuwatema:na:.
30 “Nanitabola, kebe lumagite na walubinia:no ebete
naimano goweladawama: eda:na, ma kunu ebete epo kapiya
baiamo magaelema: nago woko osiyodiloa:no wiyasiya ibi
iyaiya alibolenako.
31 Ebema: nale la: analemata, epono iyaiya kuba tanalo
bilibilinomo Godote egebolelamete dodolomatili iyatawala,
ega:walo kebe lumagite Godoko ubia: tabo degemene, ebe
kuba tabono tanalo Godote egebolemete ka:dodomatimene.
Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyodilo
tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe kuba ege-
bolemete a:ka:dodomatimene.
32 Ebema: kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma: odiy-
obo tabo da:kiyawaomene, Godote ebeno kuba egeboleme
iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano

woko osiyodilo tanaloma: odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, uwomua: uwomua: tetelo ebeno kubate bitanamene.”

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Luk 6.43-45

33 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Naimano da:imi keba kunula:ka:? La:le kewa wadenoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi wadewadenola, wiyasiya la:le kewa idi kubanoma: degelawenakoma ebe kewano da:imi kubakubanola. Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino ololamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota ibi magumulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale.
34 Pa:lisi tanebapiala:, la: bu kalulata! La:imano tepo magumu kubakubanomoma: eba eda:onalo wade tabo keba kunu na:kegelaema? Gaboa:nola! Mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate ka:pola:nale, ebe tanalate ebeno tabo kiyawao tanalodo ka:pemaima:na:.
35 Ebema: wade lumagite ebeno tepo magumune wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba lumagino tepo magumulo kubakuba tanalate pola:na, ebema: ebegodone kuba tanalate ba:pemaimionakoma:na:.
36 “Na la:tamo negemo, epate ibino iyaiya kuba tabo da:kiyawaonaka, ebe kuba tabono tanaloma: iba:te Godokono Kawo Egelalo ebeno dopo apuamo ka:nemaima:na:, ebene ebete ibino tanalo bilibilinomo eba anagilamelelamelo iba:tamo wiya dikalaemene, ibino taneba magumulo lumagi idite ebe odiyoboma: tabo idi a:kegemene.
37 Ebema: a:ma: nanisiwale! A:ma:le kebe iyaiya tabo ka:kiyawawenaka, walone tetelo Godote ebe tabo bilibilinomo eba anagilamelemelo, ebete a:ma: tuputupudawama: da:begemene o a:ma: kubadawama: da:beka:mitamene.”

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Daniya
Mak 8.11-12; Luk 11.29-32

38 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi iba:te Ya:suko naniya, “Iyatulamedawa, a ubila a:ma:godolo anoano tanalo idi uima:.”
39 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi akawokalimene. Nanitabola, ebete ebeno woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya la:tamo ikalamiyata.

40 Numa:la:, Yaonate egela netewa-kapiya ega:walo idoko
netewa-kapiya kawo namono tepo magumulo okoliti,
ebema: ebe atu gabodo Epono Naniwite egela netewa-
kapiya ega:walo idoko netewa-kapiya bobo magumulo
ka:lutamene.
41 Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagil-
amelelaemene, ebe Kawo Egelalo Niniba duliyomolo epate
maimiote la: Yu epo kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu
ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te ibino kubane
Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo
Yaonagodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Nani-
wino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo
ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaon-
akono elawo nodoliona!
42 "Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Siba opo epono
Kawo Elawo Kamiyalete maigate la: atumu kubakubapima:
keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: kamiyalete mulu oponomone
piya Isalaela opamo Kawo Elawodubu Solomonokono mulo
tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono
mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote
Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe
tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote
Solomonokono mulo nodoliona!"

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo
Luk 11.24-26

43 Ebene Ya:sute negiya, "Kuba uliyanate lumagi idigodone
da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli
bai idi kowadinatomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai
numia:no
44 ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, 'Nale datepimo
ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.' Ebete walo
ka:pete ebe okoli motolo idawate okolina:no, wadenomamo
moda:midala ega:walo inamabu wadenomamo alomola,
ebete ebe moto eba kunu ka:ka:puimene.
45 Ebene ebete walo ka:tote kubakuba uliyana epetapi
sebeni kanadabuilite ka:kemagaelemene, iba:te ebe mo-
tamo podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone
da:pelaema:na: ebe kubakuba uliyanate kawokawo kuba
ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo dokolinami ebe kapiya
kuba uliyanano okoli eba kunua:. O ebe lumagi niyala!
Ebe dopamo kela:mo kubadopola, wiyasiya me tetelo ebete
kubanomoma: eda:. Ebema: me teteno kubakuba epala:, la:
nanisiwale, mabu la: ma kunu kowagelemamota!"

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Mak 3.31-35; Luk 8.19-21

46 Ya:sute epatamo tabo eba kiyawautalo, ebeno menoko
ega:walo ekaki iba:te pelamete moto niyakabolo pelam-
ota:oniya eba:go tabo ka:pegelama:.
47 Ebema: epo magumulo idawate Ya:suko naniya, “Numa:,
a:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo
ba:pelamota:ona. Ibi ubila a:ma:go tabo kegelaema:.”
48 Ya:sute ebe lumagitamo nowamiya, “Naimano menoko
potelela:ka:, ega:walo naimano ekaki piyatela:ka:?”
49 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebeno kotamo
mida:lamolelo negiya, “Me epo ebe naimano menokobila
ega:walo naimano ekakila,
50 mabu potele naimano Unu Duliyomolono Nabiwino
ubi tanalo dosiyodilomene, ebe lumagi naimano menokola
ega:walo naimano ekawila.”

13

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Mak 4.1-9; Luk 8.4-8

1 Ebe atu egelalo Ya:sute moto gune pemaigate, ebete epo
iyatulaema: Ga:lili Paka: balalo nokoliti,
2 ebene epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete
peamo olote gito okoliya wiyasiya epate damela balalo
pelamota:oniya.
3 Ebene ebete iba:tamo tanalo epetapi bilibilinomo iyat-
ulame oiamo eba awokalilamelo tabo idi ma kunu giya,
“Lumagi idite pali amio bai dosiyodili kono kikopu ami-
naola:go ebo ti.
4 Ebete aminaola:go eba tonatolo kikopu epetapi iba:te
gabamo gudiya, ebema: olaolate pelamete ebo penaiya.
5 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo
damela kawoa:. Ebema: iba:te samonomamo maimiya mabu
damela bidobidoa:,
6 ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino
dolodolo magumamo ka:tolamea:, iyo, iba:te ebema: sa-
monomamo a:elaiya.
7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya,
ebema: ebe uwagate dapepeiya kono ebo anakapulamiya.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya,
ebema: iba:te apepeote ebo noloiya, epetapi 100 teta:mo,
epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo bilibilinomoma:
eda:iya.”
9 Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadeno-
mamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Mak 4.10-12; Luk 8.9-10

10 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete
na:pegeliya, “Beda: mabuma: a:ma: oiamo epo diyatu-
lama:wenaka?”
11 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Godote Kawo
Elawodawama: deda:na, ebe tanalono magumu kelawa:ema:
nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono waminaole
tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya nale ebe iyatawa tanalo
epetapiatamo kikalamea:.
12 Nanitabola, Godokono tabo olowioma: lumagigodolo
wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade
tanalo bilibilinomo ikameote ebeno tepo magumu
ketabokaimene. Wiyasiya lumagigodolo wadewade
woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate
da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.
13 Ebe mabuma: nale epo oiamo iyatulamenakomo, mabu
iba:te naimano tabono magumu wadite kuminakoa:, iyo,
iba:te olowite atumu kiyatawaonakoa:.
14 Ebema: Godokono woki awokalimidawa Aisayate ibino
tanaloma: degiya ebe tabote nanitaboma: eda:. Ebete iyalo
tetelo ma kunu giya,

‘La: tabo bolowinakomata
wiyasiya a:kiyatawaoawenakoma,
iyo, la: magumu bowadinakomata
wiyasiya a:kuma:wenakoma.
15 Mabu me epono woki alatidiolamiya,
ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
ebema: iba:te galo emopioliya,
ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
Ebema: iba:te ibino balidi mula:olea:noma: neda:otaleka:,
ibino balidite naimano wade tanalo bulamena:,
ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo malagidilolete natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola ibi wadekobi midilima:.’ ”

16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya,
“Godokono kalakala kawonomo la:godolo bitana, mabu
la: la:imano balida:mo ebeno iyaiya tanalo wadenomamo
nulamenamata! Iyo, la:le la:imano galamo Godokono
nanitabo tanalo wadenomamo nolowionamata!
17 Nale la:tamo nani tabo gemo, dopamo tetelo Godokono
woki awokalimipi ega:walo tuputupu ilukuli epo epetapi,
iba:te ubi kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama ebe
kawokawo tanalo ulaema:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:,

ega:walo ibi ubila la:le dolowiawenama ebe tanalo kolowioma:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:.”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Mak 4.13-20; Luk 8.11-15

18 “Ebema: la: kono kikopu aminaola:go da:ti ebe lumagino oino magumu nolowiala:.
19 Godote Kawo Elawodawama: deda:na, epate ebe tanalono tabo olowite magumu wadenomamo iyatawaoa:no, ebe tetelo Saitanate pete ibino tepo magumune ebe tabo walo ka:ka:puwatelaemene. Mako epo gabamo da:gudi, ibi ebe kono kikopu keba kunula:ka: eba kunula.
20 Ega:walo epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na:, ebe tetenomolo kalakalago kelaema:na:,
21 wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala. Ebema: iba:te Godokono woko magumulo tete da:pesamo ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te samonomamo kalautioma:na:.
22 Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo kolowima:na:, wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena ega:walo ibino ilukuli tanaloma: woki bilibilima: eda:ona. Ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki bilibilinomo ba:pola:na, me wokino tanalate wade tabo eba anakapumilo, ebene iba:te a:ka:noloma:na:.
23 Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo olowite wade iyatawa lawete nanitabonomolo ka:noloma:na:, epetapi 100 teta:mo, epetapi 60 teta:mo, epetapi 30 teta:mo ka:noloma:na:.”

Kuba Uwagate Pali Magumulo Demaimiya Ebe Iyatulame Oi

24 Ebene Ya:sute oi idi epo eba iyatulamelo na:kegiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ebe dubu idite ebeno pali amio bai osiyodilote wade kono kikopu daminaoli eba kunula.
25 Idoko idilo epo bilibilinomate delaoniya, eba:go gowelaodawama: deda:nami ebe dubute penate kuba uwago kikopu pali magumamo pamionate gito toni.
26 Walone tetelo konote apepeote da:noloiya, kuba uwagate maimiote konono dolodolo ebo aupulatoliya,
27 ebene pali namutudawano wokopiate ebetamo pelamete ebe napaniya, ‘A:ma: pali magumamo wadewade

kikopu amiata, wiyasiya me kuba uwagate kebene
kemaimile?’
28 “Ebete tabo eba wiyalo negi, ‘Ago gowelaodawa idi,
ebete ami.’
“Ebene wokopiate ebe nalatediya, ‘Modobola:ka: a ebe
kuba uwago kemagobelemalema:?’
29 “Namutudawate wiyasiya negi, ‘Ao, la:le demagob-
ela:ema, diyala, la: atu tetelo wadewade kono epetapi
da:bemagobelema.
30 Ebema: modobola iba:te kapimiya napepeoma:na:,
wiyasiya walone nao kono uwate tetelo nale wokopi
kanalemamo iba:te dopamo kuba uwago magobelete
elamo kiyalekema:, ebene iba:te wadewade nao kono
uwatete naimano pali inamabu alomono motamo
kapalomoma:na:.’ ”

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Mak 4.30-32; Luk 13.18-19

31 Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya,
“Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo mastada
kikopu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, tete idilo dubute me
kikopu lawete ebeno pali magumamo gito ami.
32 Nanitabola, me opo kawonomolo kewa kikopu ka-
wokawonomo ba:pola:na wiyasiya mastada kikopu ebe
da:pesonomola. Wiyasiya numa:la:, lumagite daimene
ebe da:peso kikopute apete kewa bilibilinomo epetapi
kodoilimene, ebene olaolate pelamete ebe kewa katomolo
ba:pilukulionama:na:.”

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inamabuno Iyatu-
lame Oi
Luk 13.20-21

33 Ebene Ya:sute oi idi ibi eba iyatulamelo na:kegiya,
“Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalo palowa
bae gamagamaimino tuwae inamabu keba kunula:ka: eba
kunula. Kamiyale idite modobo palowa lawete gamaga-
maimino inamabu kela:mo aminalete ebo ewegedi, ebene
gamagamaimino inamabute palowa lawenomo eba lawelo
palowa baete unamo ebo maigi.”

Ya:sute Epo Oiamo Diyatulamenaki Ebe Tanalono Mabu
Mak 4.33-34

34 Ya:sute me tanalo epo bilibilinomatamo iyatulame
oiamo kiyawaonaki, ma kunu ebete tanalo idi iba:tamo
iyatulame oia:no ka:kiyawaonakia:.
35 Ebe tanalote emaigiya Godote ebeno woki awokalim-
idawado degiya, ebe tabote nanitaboma: keda:ma:. Ebete
iyalo tetelo tabo ma kunu giya,

“Na Godote epatamo tabo kiyawao tetelo
iyatulame oiamo kiyawaonakomo.
Iyo, nale me opo dosiyodiliyamo
ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
kebe tanalate waminaole magumulo da:pola:namiya,
na ebe tanalo ma kunu kawokalilaemamo.”

Kuba Uwagate Demaimiya Ebe Iyatulame Oino Magumu

36 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo miyapate moto guamo
gito nodoliya. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebetamo
pelamete na:pegeliya, “Kono pali magumulo dapepeiya ebe
kuba uwagono magumu keba kunula:ka:? A:ma: a niyat-
uama:.”
37 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Wade kono
kikopu kebe dubute kaminaolile, ebe Epono Naniwila.
38 Ebema: ebeno pali ebe me opo kawonomola, wade-
wade kono kikopu ibi Godokono Unu Duliyomolono gudila,
ega:walo kuba uwago ibi Saitanakono gudila.
39 Kuba uwago dami ebe Saitanatela, ega:walo nao kono
uwate tete ebe me opono uwomula, ega:walo nao kono
uwatepi ibi Godokono nopopila.
40 Ebema: wokopiate kuba uwago magobelete elamo
diyalekiya, me opono uwomu eba kunu kitanamene.
41 Ebe tetelo Epono Naniwite ebeno nopopi kapali-
bolemene. Ebema: piyate ebeno epago eba ilukulinalo kuba
dosiyodilolenaka, nopopiate ibi bilibilinomo puwatete
42 kawonomo elate dowaena ebe baiamo gito
ka:niyalekema:na:, ebene iba:te ebolo lalo eba oliomolelo
kawonomamo ebo kiimima:na:.
43 Wiyasiya Godokono tuputupu ilukuli guda:godolo ebeno
alote kawonomamo ka:pukuilaemene, ibino Nabiwino Unu
Duliyomololo da:pukuilamena eba kunu. Galagodawa, a:ma:
wadenomamo nolowia!”

Waminaole Manino Iyatulame Oi

44 “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ebe
lumagite kawo mani ega:walo wadewade inamabu iyalo
tetenomolo damelamo dowaminaoliya eba kunula. Walone
tetelo ebete ebo a:iya, ebene ulama bilibilinomo da:petoiya
lumagi idite damela obobo woko eba osiyodilolo ebe wade-
wade inamabu ebo ulamiya. Ebe tetelo ebete kalakalago
walo kitiolete, ebene ebeno motamo tote ebeno inam-
abu bilibilinomo maniamo na:midiolete modobo mani ebo
nelawiya. Ebene ebe maniamo ebete ebe damela lawete, ebe
damela magumulo waminaolelo da:pola:niya ebe wadewade
inamabuate ebenoma: ebo eda:iya.”

Wiya Kawo Negegeno Iyatulame Oi

45 “Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe
tanalo ebe olowame lumagite wadewade negege inamabu
ola:go depata:na eba kunula.
46 Egela idilo ebete kapiya negege wadenomo dumi, ebe
tetelo ebeno inamabu bilibilinomo maniamo na:midiolete
modobo mani nelawete, ebene ebe maniamo ebete ebe wade
negege lawete ebenoma: ebo midi.”

Kamauno Iyatulame Oi

47 “Ega:walo Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe
tanalo ebe lumagite namo bilibilinomo uwatolema: kamau
kolomamo daubi eba kunula.
48 Ebene namo bilibilinomate detaiya ebe tetelo wokopiate
kamau kolomo balamo anamiyamidate wadewade namo
bagowamo eba alomolo kubakuba namo gito iyalekiya.
49 Ebema: me opono uwomu eba kunu kitanamene. Ebe
tetelo Godokono nopopiate pelamete kuba osiyodilolepi
tuputupu ilukuli epagodone powagailite
50 kawonomo elate dowaena ebe baiamo gito
ka:niyalekema:na:, ebene iba:te ebolo lalo eba oliomolelo
kawonomamo ebo kiimima:na:.”

Godokono Kawo Elawodawa Tanalono Magumu Delawiya Ebe Lumagino Tanalo

51 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me
tanalo bilibilinomo wadenomamo na:kiyatawawenama?”
Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, a modobola.”
52 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Godokono
Totomu iyatulamepi magumulo, potele Godokono Kawo Ela-
wodawa tanalono magumu lawenomo delawi, ebe lumagi
kawo moto namutudawa keba kunula:ka: eba kunula. Ebe
mulo dubuno motolo kawokawo wadewade inamabuate
ba:pola:na, ma kunu tagalatagala inamabu ega:walo olioli
inamabu kapimiya ba:pola:mena, ebema: ebete ebeno ubilo
ebe iyaiya inamabu epatamo ba:powaulatelenakomene ibi
wadenomamo kowalubilinama:.”

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya Mak 6.1-6; Luk 4.16-30

53 Ebene Ya:sute ebe iyatulame oi kiyawao dolopoligiya,
ebete ebe duliyomolone tote
54 ebeno okoli duliyomolo Nasaleta:mo walo na:ka:tiya.
Ebete epono balidi ibilamole motolo ibi eba iyatulamitalo
iba:te anoanolo negelitiya, “Me dubuno mulo iyatulame
woki ebete kebolo kiyatawile? Ega:walo ebete anoano tanalo
pokono elawamo kosiyodilolenale?

55 Ebe kapeneta dubuno gudula, ebeno menoko ebe
Ma:litela. A iyatawala ebeno ekaki Ya:imesiko, Yausepeko,
Saimonoko, ega:walo Yudasiko,
56 iyo, ebeno ekaki buwelemele bilibilinomate ago
bilukulina. Ebema: me dubute ebeno elawo ega:walo mulo
kebolo kuwatile?”
57 Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo Ya:sute
ibi nanaliya, “Godokono woki awokalimidawa epate
ebe unamo kadipatema:na:, wiyasiya ebeno duliyomolo
epo ega:walo ebeno moto epo iba:te ebe ubia:noma:
beda:onakoma:na:.”
58 Ebema: Nasalete epono nanitabokobi midia:
mabuma: Ya:sute ibino duliyomololo anoano tanalo
bilibilinomo kosiyodiloliya:, ebete ibino taneba magumulo
kapiyakapiyanomo osiyodiloliya.

14

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya
Mak 6.14-29

1 Ebe tetelo Ga:lili opono Kawo Elawodubu Elodite
Ya:sukono osiyodilole tanalo olowiote,
2 ebete ebeno opopiatamo negiya, “Me Ya:suko ebe Yonete,
epo obamo waduba:midaoledawala. Ebete a:e magumune
emaigi, ebema: me anoano tanalate ebegodone pemaimi-
naka.”
3-4 Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.
Yonete dopamo eba okolinalo, Elodite ebeno ekawi
Pilipikono kamiyale pilolo lawiya, ebe kamiyaleno mailo
Elodiyasitela. Me mabuma: Yonete Elodiko kawiya eba
analo negiya, “A:ma:le ebe kamiyale lawe modoboa:, kawo
kubanomola!” Ebema: Elodite ebeno gowelaopi danaliya,
iba:te Yoneko nelawete idoko moto guamo gito peba:idiliya,
mabu ebete ebeno ubi iyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete
Elodiyasiko kalakalakobi ka:midima:.
5 Ebe tetelo Elodite ebe anakapuima: ubi niyatiti wiyasiya
ebete Yu epo tolelamelo gito atepiya, mabu iba:te Yoneko
Godokono woki awokalimidawama: gelanakiya.
6 Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo
ebeno namutupiate eba:go soliyomu bae nautiya. Ebe
tetelo Elodiyasikono buwelete ibi bilibilinomono ololo
apuamo pete eba pemaitalo, Elodite ebetamo kawonomamo
kalakaliti,
7 ebema: ebete buweletamo negiya, “Nale Godokono mail-
amo gemo, a:ma:le beda: tanaloma: ubi diyata:emene nale
a:ma:tamo nanitabonomolo kikaemamota!”

8 Ebene buweleno menokote ebe daniya, ebete Elodi-
tamo ma kunu nowamiya, “Na ubila Yoneko epo obamo
waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago. Ka:lonomo
natamo nikanama:!”
9 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebeno tepo magu-
mulo mibomiboma: ediya, wiyasiya ebete dopamo degiya
ebe tabo ebete Godokono mailamo giya soliyomu epono
ololo apulo. Ebema: ebete ebeno gowelaodawa idi daniya,
10 ebe dubute idoko motamo tote Yonekono wato ebo
notowamidamiya.
11 Ebene ebete wato kikopu kawatago adaete buweletamo
da:pikamiya, wiyasiya ebete ebeno menokotamo gito atiya.
12 Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebeno apenomo
pelawete bobo magumamo gito niyatiya, ebene iba:te to-
lamete ebe tanalo Ya:suko ebo naniya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

13 Ya:sute ebe tanalo olowite ebe waloma:tapiago pe
lawete gito tolamiya, ebete a:ka:tuwa: diyamoa: opamo
ka:nemaigama:. Wiyasiya epo bilibilinomate ebeno to
tanalo dolowiya, iba:te ibino iyaiya duliyomolone maimiote
Ya:suago kanalugoma: damela gaboiya gito tolamiya.
14 Ebene Ya:sute peago da:nemaigiya, epo bilibilinomo nu-
lamete ibi kawonomamo na:nilakapoilamiya, ebema: ebete
damelamo nodolote ibino temetema:gopi wadekobi ebo
nimidioliya.
15 Eba adimonalo ebe waloma:tapiate ebetamo pelame-
nate ebe napananiya, “Me epoa: baila. Tete olopoligo,
samamo kidokomene, ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te
iyaiya duliyomolamo tolamolete ibi a:ka:tuwa: ibino bae
ka:nuwateoma:.”
16 Ya:sute ibi nanaleni, “Ao, iba:te tolamea:no la:le
iba:tamo nao inamabu dopamo nikalamola:la:.”
17 Iba:te nowaiminiya, “Agodolo paibu bae ega:walo namo
netewa ebenomate pola:na.”
18 Ya:sute iba:tamo negeni, “Ebe baela namola natamo
nowada:la:.”
19 Ebene ebete epo uwagolo ilukulima: danaleni,
ebe tetelo ebete paibu bae ega:walo namo netewa
uwatenate, Unu Duliyomolamo melelo Godotamo
kalakala tabo ebo geni. Ebene ebete ebe bae
wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo ikalamenate, iba:te
epo bilibilinomatamo gito ikalamoleniya.
20 Ebe tetelo ibi bilibilinomate bae denaoniya ibino
bae kape tanalo ebo olopoligolameni, ebene Ya:suko

waloma:tapiate da:luiliniya ebe bae apuapuamo 12 bagowo
ebe owiyaoleniya.
21 Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya ibino
kamiyale guda:go.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Mak 6.45-52; Yon 6.15-21

22 Ebene ebe tetenomolo Ya:sute epo eba alibolenalo
ebe waloma:tapiatamo negeni, “Pe lawa:wete Ga:lili Paka:
apuamo na:na:iwala:la:.”
23 Ebene ebete epo bilibilinomo alibolenate ebete damela
unamo gito nodoloni Godago tabo ka:negelanama:. Ebene
didokoni Ya:sute a:ka:tuwa: ebolo okolini.
24 Ebe tetelo waloma:tapiate peago paka: tulituli
tetenomodo eba tolamenalo, ulate pe apuamo
obiyamidanaki, apuamo obiyamidanaki, eba kunu wageleni
mabu awate ibi nodiyoboleni.
25 Ebema: idoko tetelo egela walo tatalima: eba eda:nalo,
Ya:sute obo unudo iba:tamo ebo toni.
26 Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe
uminate eba toletoleonalo negelaniya, “Obolote pe!” ebema:
iba:te tole kawonomago ebo gelatepaoniya.
27 Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la:
ka:toletoleonala:!”
28 Ebene Pitate wiyasiya ebetamo negeni, “Kawodawa,
a:ma:lela:ka:? A:ma: na nanana:, nale obo unudo a:ma:tamo
ka:pema:.”
29 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na:pa:!”
ebene Pitate pe atepanate obamo a:putinate obo unudo
ebetamo ebo toni.
30 Wiyasiya ebete kawo awano ulo ulamenate ebo to-
letoleni, ebene ebete obamo eba ololunalo Ya:sutamo
kawonomamo negeni, “Kawodawa, a:ma: naimano igilo
na:mula:nama:!”
31 Ebe tetenomolo Ya:sute koto uwamidanate Pitako lawe-
nate nanani, “A:imano nanitabokobi midi tanalo kawoa:,
da:pesola. Mabu keleka: a:ma:le woki netewama: deda:wa:?”
32 ebene iba:te walo peamo da:koloniya awate ebo
olopoligoni.
33 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate ebe eba amamatenalo
negelaniya, “Nanitabola, a:ma: Godokono Gudulata!”

Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi Wadekobi Da:midiolenaki
Mak 6.53-56

34 Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo na:iwalete
Genasalete opamo gito nemaimiya.

35 Ebe tetelo epate Ya:sukono tanalo iyatawaote ebe opono
duliyomolo bilibilinomamo tabo nanalibiya, iba:te teme-
tema:gopi ebetamo kemagaelema:.
36 Ebema: Ya:sute ebolo eba nokolinalo, temetema:gopiate
da:pelamenakiya ebe na:petoweomenakiya iba:te ebeno ka-
liku kologioma:, ebene piyate ebeno kaliku dologionakiya
iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

15

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo
Mak 7.1-13

1 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi, ibi epetapiate Yelusalema kawo duliyomolone
pelamete Ya:sutamo na:pegeliya,
2 "Mabu keleka: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoni-
ate diyatulamenakiya ebe totomu tabo dowakalaminaka?
Numa:, iba:te koto ukulaolea:no bae ebo naonaka!"
3 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, "La: beda: mabuma:
ewoniate degelanakiya ebe totomu tabo eba malagidilole-
nalo, wiyasiya Godokono Totomu Tabo ebe wakalamina-
mata?
4 Numa:la:, Godote ebeno Bukalo negiya, 'La:imano
menokobila nabila nowalubila:la:,' ega:walo ebete na:kegiya,
'Kebe lumagite ebeno menoko o nabiwino tanaloma: kuba
tabo da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.'
5 Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete
negelanamata, 'Lumagigodolo da:pola:na menokola nabi-
wila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma:
deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, 'Me inam-
abu talenala, nale Godotamo ikameote me inamabuamo
naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.' '
6 Ma kunu la: magumulo kuba woki lumagite ebeno nabiwi
kowalubinakoa:, mabu la: Godokono nani tabo iyabaiamo
alomolo wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe
iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenakomata.
7 La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimi-
dawa Aisayate la:imano tanaloma: dopamo nanitabonomolo
ma kunu egiya,

8 'Me epate na tabamo amamanatenena,
wiyasiya ibino tepo magumuno woki
na niyakabolo kapola:na:, mulunomolo ba:na:pola:na.
9 Iba:te naimano mailo unamo nadipatena,
wiyasiya nanitabo tanalo puliyala,
iyo, iba:te me opo epono totomu

Godokono Totomunomoma: midilite ebo iyatulamenaka.’ ”

Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Mak 7.14-23

10 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: me tabo olowiawete la:imano woki wadenomamo na:tuputupuilama:la:.
11 Nao inamabute lumagino tepo magumamo dopegamene ebe inamabute ebe a:ka:kubaimene, wiyasiya lumagino tabone da:pemaima:na: ebe tanalate ebe ka:kubaima:na:.”
12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma: iyatawala:ka:, Pa:lisi tanebapiate a:ma:le degeawa: ebe taboma: na:dowa?”
13 Ya:sute wiyasiya negiya, “Naimano Nabiwite Unu Duliyomololo dokolina, ebeno pali magumamo epate a:ka:tuwa: ibino elawamo damionaka, ebe kewa bilibilinomo ebete dolodolago ka:pemagobelemene, wiyasiya ebete a:ka:tuwa: kebe kewa kamionale, ebe kewanomate belamota:onama:na:.
14 Ebema: la:le Pa:lisi tanebapino tabo ako-olowiala:, na:miyapiyala: mabu ibi balidi tamiopila, iba:te epo kubanu iyatulamenaka. Numa:la:, balidi tamio dubute balidi tamio dubu idi gabodo demagatamene iba:te damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:.”
15 Ebene Pitate ebe naniya, “A:ma: me tanalono magumu a niyatuama:.”
16 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Epetapiate woki wadenomamo ka:tuputupuilamena:, la: atumu.
17 La: iyatawala:ka:? Nao inamabute lumagi magumamo opegate wapuamo tote ebene neago ka:penemaigamene,
18 wiyasiya lumagite ebeno tabamo da:kiyawaomene, ebe tabo ebeno tepo magumuno woki mabune ka:pemaimioma:na:, ebe iyaiya tabote ebe ebo ka:kubaima:na:.
19 Numa:la:, lumagino tepo magumune wiyasiya kuba wokino tanalate pemaiminaka, ebene ebe kuba wokine me kawokawo kubate ka:pemaiminaka — lumagi anakapumi tanalo ega:walo inamabu pilo tanalo, buwele pilo tanalo ega:walo lumagi idino kamiyale pilo tanalo, a:da: tabo kiyawao tanalo ega:walo lumagi idino mailo kubaimi tanalo.
20 Iyo, nanitabola! Me kubate pemaimite lumagi ebo ka:kubaima:na:, wiyasiya lumagite koto ukulalea:no bae denamene ebe tanalote ebeno woki mabu a:ka:kubaimene.”

Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi Midi Tanalo
Mak 7.24-30

21 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya ega:walo Saidono
kawokawo duliyomolono opamo gito tiya.
22 Ebe Ka:inane opolo dokolinami, kamiyale idi ebe
Yua: lumagila, ebete Ya:sutamo geatepago pete na:pegiya,
“Da:ibidikono A:la:mu, na na:nilakapoinama:! Naimano
gudu buwele kuba uliyanagonola, ebema: ebete kawo teme-
teme iyatawana!”
23 Wiyasiya Ya:sute ebe kamiyaleno tabo ka:wiya:, ebema:
ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:ma:
me kamiyale iyabaiamo naliba, mabu ebe ago depaita gow-
ela kawonomo osiyodiluta.”
24 Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Isalaela
epo magumulo dalatidioliya, Godote na ebe sipi-goeogoeo
kapiya olema: paliboniya, iyaiya opo epatamoa:.”
25 Ebene ebe Yua: kamiyalete ebeno tabo olowite ebe-
tamo walo ka:pete ebeno agowa mabuamo pa:tuduwatalo
na:pegiya “Kawodawa, a:ma: na nowalubina:.”
26 Ebema: Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Mabu
keleka: nale a:ma: owalubima: degeawita? Modoboa: epate
gudino bae epetapiatamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo
tanalo ebe gaagaatamo ikalame tanalo keba kunula:ka: eba
kunula.”
27 Kamiyalete Ya:sutamo negiya, “Iyo, a:ma:le degeawa:
nanitabola, wiyasiya kawo dubu idino bae nao patapatane
opamo da:penigudinaka, ebe bae apuapu gaagaate nao mod-
obola!”
28 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:ma:godolo
nanitabokobi midi tanalo kawonomo bitana, ebema: a:ma:le
ubi diyata:wita, na ebe tanalo nanitabolo kosiyodilomamo.”
Nanitabola, ebe tetenomolo ebe kamiyaleno buwelete
wadekobi ebo olowiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioliya

29 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Ga:lili Paka: balado petote
damela unamo nodolote gito nokoliya.
30 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo eba pelamelo
iba:te ibino temetema:gopi ebetamo ebo magaeliya, ma
kunu iba:te agowa kubakubapi, balidi tamiopi, tabo
kiyawaoa:pi, ega:walo iyaiya gabugabuagopi epetapi
bilibilinomo Ya:sutamo magaelete ebeno agowa mabuamo
da:powadilatoliya, ebete ibi wadekobi ebo midioliya.
31 Ebene epate kawonomamo anoanoiya mabu iba:te ibino
balida:mo me iyaiya tanalo ulamiya, tabo kiyawaoa:piate
tabo a:kiyawaiya, agowa kubakubapiate owapata:lamiya,
ega:walo balidi tamiopiate balidi a:meleiya. Ebema: ebe

tetelo Godote Isalaela epo dowalubilinako, iba:te ebeno mailo unamo ebo adipatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya
Mak 8.1-10

32 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Na me epo na:nilakapoilamitamo, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukulinatiya ibino bae olopoligolami. Na ubia:nola ibi baea:no ibino iyaiya duliyomolamo gito alibolema:. Diyala, iba:te gabo tetelo elawoa:noma: da:ba:neda:oma:na:.”
33 Ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Me baea: opola. Ale me epo bilibilinomatamo bae ikalamole modoboa:.”
34 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?”
Iba:te negeliya, “Sebeni bae ega:walo namo egege kapiyakapiyate pola:na.”
35 Ebene Ya:sute epo opamo ilukulima: danaliya,
36 ebe tetelo ebete ebe sebeni bae apuapu ega:walo namo uwatete Godotamo kalakala tabo ebo giya, ebene ebete wakalamiolete ebe waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te epatamo kikalamolema:.
37-38 Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo gito olopoligolamiya. Nanitabola, ebe bae 4,000 dubate naiya ibino kamiyale guda:go, ebene da:luiliya ebe bae apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya.
39 Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya duliyomolamo daliboliya, ebe tetelo ebete peamo olote Magadana opamo gito tiya.

16

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Walo Dakaniya
Mak 8.11-13; Luk 12.54-56

1 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ubi iyatiya Ya:sutamo pelamete ebe kuba gabamo ka:powabuga:tama:. Iba:te ebe ma kunu paniya, “A:ma:godolo Godokono elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo nosiyodila.”
2 Ya:sute tabo eba wiyalo iba:tamo negiya, “Egelate eba niwisigalo egela unu kalimakalimama: da:neda:mene, la: ebe tanalo uma:wete kegelamamota, ‘Dumutu egela wadenomamo ka:powalomene.’
3 Ega:walo tete idilo egelate eba waloutalo la: ulama bubu dulama:ema la: kegelamamota, ‘Me egelate ka:kubamene.’

Iyo, la: tobolo ununo iyaiya tanalo ulamole iyatawalata, wiyasiya me tetelo Godote la: magumulo dosiyodilolena ebe iyaiya tanalono magumu la: wadenomamo kiyatawawena:.

4 Kuba osiyodilolepi ega:walo nanitabokobi midia:pi, ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo aka-wokalimene. Nanitabola, ebete Yaonado dawokalimiya ebe anoano tanalo kapiya la:tamo ikalamiyata." *

Ebe tetelo Ya:sute ibi miyapate gito tiya.

Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Sa:diyusi Tanebapi Ibino Amama Tanalo

Mak 8.14-21

5 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka: apuamo da:na:iwaliya, ebe tetelo iba:te bae uwate tanalo na:dodomatiya.

6 Ya:sute iba:tamo negiya, "La: wadenomamo nolowiala:. Palowa baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi ibino amama tanalo eba kunula. Eiye, mako tanalote la:tamo akopemaigala:!"

7 Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu geliya, "Ebete atamo me tabo nege mabu ale bae kowadaea:."

8 Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iyatawate negiya, "La:imano nanitabokobi midi tanalo kawokawoa:. La:le baea:no pola:na tabo beda:ma: kegelawitama?

9 Keleka: mabu la:le naimano nanitabo tanalo wade-nomamo kuma:wena:? Nale adimo idilo paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolelamenimo, me tanaloma: la:godolo woki ba:kitanale? Ebe tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:wenima?

10 Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 dubatamo da:kowakalamiolelaimo, ebe tetelo la: kebalata bagowo kowiyaola:ima?

11 La: beda: mabuma: naimano tanalo wadenomamo ke-malagidilawena:? Nale la:imano bae nao tanaloma: kegea:. La: nanisiwale, Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi ibino amama tanalote la:tamo akopemaigala:!"

12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebeno tabo magumu wadenomamo ma kunu lawiya, Ya:sute palowa bae un-amo maiga tabo danaliya, ebete Pa:lisi tanebapino amama

---

* **16:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yaonako Godokono woki awokalimidawa idila, ebete Godokono tabo Niniba duliyomolo epatamo atiya. Yaonate ebe Yua:piatamo nemaiga:no, dopamo gabo tetelo kawo olalatite ebetamo nemaigiya, ma kunu namo kawonomote ebe gito alopogiya. Ebene Yaonate netewa-kapiya egelalo namono tepo magumulo okolitate, ebe tetelo Godote ebe nilakapoimilo kawo anoano tanalo eba osiyodilolo ebeno igilo ebo mula:miya. Ya:sute ebe anoano tanaloma: kiyawaiya Pa:lisi tanebapiatamo.

iyatulame tanaloma: giya. Ebe ubia:nola ebe kubate ebe waloma:tapiatamo pemaigama:.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Mak 8.27-30; Luk 9.18-21

13 Ebene Ya:sute Sisaliya-Pilipai opamo da:nemaigiya ebete ebeno waloma:tapi ebo nalateda:liya, “Na Epono Naniwi iba:te poma: kegelanake?”
14 Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate a:ma: Elayama: gelanaka, epetapiate a:ma: Yelemayama: gelanaka, ega:walo epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimidawa idima: gelanaka.”
15 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma: ka:midina:wenama?”
16 Saimono Pitate tabo eba wiyalo negiya, “A:ma: Kelisotela, iyo, a:ma: Igilo Godono Gudulata!”
17 Ebene Ya:sute ebetamo nowamiya, “Saimono, Yonekono gudu, a:ma: kawonomamo nekalakala! Mabu me tabo lumagi idite a:ma: kiyatumita:, a:ma: naimano Unu Duliyomolono Nabiwite iyatumiata.
18 Na a:ma:tamo ma kunu gemo, ‘A:ma: Pitate, naimano nokolalata.† Nanitabola, nale me nokola unamo naimano sosi ketemamo, ebema: Saitanakono a:e tanalote ebe sosi kubaimima: a:ka:modobomene.
19 Numa:, nale Kawo Elawodawa Godokono iyaiya ki a:ma:tamo kikameomamota. Ebema: a:ma:le Saitanako kodiyobaema: me opolo kebe gigiyu me kiamo demopiaemene, Godokono Unu Duliyomololo atu mopi tanalote ka:nitanamene, ega:walo a:ma:le lumagino igilo ka:mula:ma:ema: me opolo kebe gigiyu me kiamo da:iyamidaemene, Unu Duliyomololo atu a:iyamida tanalote ka:nitanamene.’ ”
20 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapi kawonomamo ma kunu analiya, “Nale Kelisoma: nanitabolo deda:namo, la:le me tanalo epetapi akokiyawaolama:la:!”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Mak 8.31–9.1; Luk 9.22-27

21 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi iyatulame ma kunu wagilimiya, “Nale Yelusalema kawo duliyomolamo tote epagodone kawokawo temeteme ebo ka:nuwatemamo, Godokono ubila. Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te

† **16:18:** Pita mailono magumu nitana ‘Nokolala.’

na kanakapunaema:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo
Godote na a:ene kadipanatenemene.”
22 Ebene Pitate Ya:suko waloma:tapi epetapiagodone
kela:mo magatate ebe kawiya ma kunu naniya, “Kawodawa,
me kubate a:ma:tamo akopemaigala:, modobola Godote
nodiyobamene!”
23 Ebene Ya:sute olobigate Pitatamo negiya, “Pita, a:ma:
Saitanako keba kunula:ka: eba kunula! Na natepana:!
A:ma:le naimano agowa ukamidadawama: editata mabu
a:imano woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo
okolinata!”
24 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Kebe
lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete
ebeno tanalo dodolomatilite ebeno kewa olotolowa agute na
ebo nowaloma:enemene.
25 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone
damoeda:mene ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya
kebe lumagite ebeno igilo na mabuma: datutimene ebete
nanitabo igilo ebo ka:nuimene.
26 Ebema: lumagite opono inamabu bilibilinomo uwa-
tenomo eba uwatelo, ebeno igilo datutimene ebe lumagino
wiya keleka:? Ebete ebeno igilo walo ka:kelaema: beda:
inamabu na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:.
27 Nanitabola, Epono Naniwite ebeno wade-talena
nopopiago ega:walo Nabiwi Godokono elawo alonomago
ka:pemene. Ebe tetelo ebete epono tanalo eba
anagilamelelamelo ibino modobo woko wiya nanitabolo
kikalaemene.
28 Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona
ibi epetapiate Epono Naniwi ebeno Kawo Elawodawano
elawago da:pemene, ebe kawo tanalo dopamo umite walone
ebo ka:elaoma:na:.”

17

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Mak 9.2-13; Luk 9.28-36

1 Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko,
ega:walo ebeno ekawi Yoneko, ibinomo magataliya damela
ununomo ida:mo.
2 Ebe tetelo ebe waloma:tapino dopo apulo Ya:sukono
apete iyama: ediya, ebene ebeno ololote egelano pukuilame
keba kunula:ka: ebakonoma: eba eda:lo, ebeno pupuliono
inamabuate atumu keyakeyanomoma: eda:omiya.
3 Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseko ega:walo
Elayako iba:te pemaimite Ya:suago tabo ebo gelitiya.

4 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, ale
malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. A:ma: ubi diy-
ata:emene, nale nupunupu netewa-kapiya ketemotemamo,
idi a:imanola, idi Mosesekonola, idi Elayakonola.”
5 Pitate ebe tabo eba kiyawautalo, ebe tetenomolo pukuil-
ame tema iyanomote pete ibi gito panalopamidaliya, ebene
tema magumune tabote ma kunu piya, “Me naimano kapiya
Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamo. La: ebeno tabo
nolowiala:.”
6 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawono-
mamo eba toletoleolo opamo ebo gudiya,
7 wiyasiya Ya:sute pete ibi eba pologiolelo na:pegiya, “Ne-
maimiala:, akotoletoleala:!”
8 Ebe tetelo iba:te balidi da:meleiya lumagi idi kumiya:,
Ya:suko kapiyate ebolo utiti.
9 Iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi napanaliya,
“La:le kebe anoano tanalo kuma:ema, ebe tanalo me tetelo
epetapi akoanala:la:, wiyasiya Godote na Epono Naniwi
a:ene walo dakadipanatenemene epo ebo kanalemamota.”
10 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Mabu
keleka: Godokono Totomu iyatulamepiate degelanaka,
Elayate dopamo pete, ebeno walogabo apune Kelisote
ka:pemene?”
11 Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, Elayako
dopamo pete tanalo bilibilinomo ka:pa:tuputupuilaemene.
12 Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi wiyasiya
iba:te ebeno tanalo kiyatawaoa:, ebene iba:te ibino ubilo
kawokawo kuba ebetamo osiyodilolenakiya. Ebema: la:
niyatawala:, Epono Naniwite atumu iba:godone kawokawo
temeteme nanitabolo kuwatemene.”
13 Ebene ebe waloma:tapiate ebe tabono magumu
wadenomamo ma kunu lawiya, Ya:sute Yoneko obamo
waduba:midaoledawano tanaloma: ge.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Mak 9.14-29; Luk 9.37-43

14 Ebe tetelo iba:te epo epetapiatamo da:pemaimiya, dubu
idite Ya:sutamo pete pupamo pokolite
15 na:pegiya, “Kawodawa, a:ma: naimano koi
na:nilakapoima:! Mabu ebe ea: tanalote lawenako, ebema:
tete epetapilo ebe elamo bega, obamo bega, eba kunu
wagelena.
16 Nale ebe a:ma: waloma:tapiatamo demagaeakamo,
wiyasiya iba:godolo elawo puliyala ebe wadekobi
ka:midima:.”
17 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Eiye, la:
nanitabokobi midia: kubakuba epolata! La:le natamo mibo

ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go
okolinama:! La: koi natamo nemaga:la:!”
18 Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiya daniya ebete koi
magumune gito nemaigiya, ebe tetenomolo koite wadekobi
ebo olowiya.
19 Ebene epo epetapino pola:na: tetelo Ya:suko
waloma:tapiate ebetamo pelamete na:pegeliya, “Mabu
keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka:?”
20 Ebete iba:tamo negiya, “Ebe mabu ma kunu bitana,
la:imano nanitabokobi midi tanalote depesoma: eda:ona.
Na la:tamo nani tabo gemo, mastada kikopu kawoa:,
da:pesonomola. Wiyasiya la:imano nanitabokobi midi
tanalote makonoma: deda:mene, la:imano elawote mod-
oboma: eba eda:lo me damelatamo kegelamamota, ‘A:ma:
mene ebamo na:toatepa!’ ebene damelate la:imano
tabamo ka:tuduwatamene. Me tabo nanitabola, la:godolo
nanitabokobi midi tanalo eba itanalo osiyodiloa: tanalo idite
a:kitanamene, iyo, kodakoda tanalote modobonomoma:
keda:mene.
21 Ebema: la:le la:imano ilukuli magumulo tete epetapilo
bae naoa:no eba pola:nalo Godago tabo degelawenakoma,
la:le elawo ebo kelaemamota mako kuba uliyana aliboma:.”*

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 9.30-32; Luk 9.43-45

22 Tete idilo Ya:suko waloma:tapiate Ga:lili opolo
kapiyama: walo da:kediya, ebete iba:tamo negiya, “Godote
Epono Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene,
23 ebene iba:te ebe kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-
kapiya egelalo Godote ebe a:ene walo kakadipatemene.”
Ebema: Ya:suko waloma:tapiate ebeno tabo olowite tepo
temeteme kawonomo ebo lawiya.

Godokono Motono Ka:pita:isin Wiya† Alomo Tanalo

24 Ya:suko waloma:tapiate Kapeniyama duliyomolamo
da:pelamiya, ebe tetelo dubu epetapiate Pitatamo
pemaimiya Godoko Amamateno Iya Motono ka:pita:isin
wiya uwatema:. Iba:te tabo ma kunu pegeliya, “La:imano
iyatulamedawate Godokono Motono ta:kese mani
a:kiyatinakole?”
25 Pitate negiya, “Iyo, iyatinako.”

---

* **17:21:** Ma:t 17.21 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.
† **17:23:** Me ka:pita:isin wiya alomo tanalo ma kunula. Yu epo magumulo dubu bilibilinomate ulama bilibilinomolo me mani alomonakiya Godoko Amamateno Iya Moto kosiyodiloma:.

Ebene Pitate motamo da:nodoliya ebete tabo gea:no
dopamo Ya:sute ebe naniya, “Saimono, a:imano woki keba
kunula:ka:? Me opono kawokawo elawodubatamo ta:kese
mani piyate kalomonake? Atu opo epatela:ka: o kapela
epatela:ka:?”
26 Pitate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kapela epate
a:ka:tuwa: alomonaka.”
Ya:sute negiya, “Iyo, nanitabola, atu opo epate gabama-
niatamo ta:kese mani kalomona:. Numa:la:, a Yu epo me
Isalaela opono gudila, ebema: mabu keleka: ale Godokono
Motono wokopiatamo ka:pita:isin mani dikalamenakoma:?
Mabu kitana:.
27 Wiyasiya na iba:tamo temeteme ikalaema: ubia:nola,
ebema: a:ma: Ga:lili Paka:mo toawete tudi nanawotalama:.
Dopamo dapalimene ebe namo lawa:wete ebeno tabo
a:na:ma:midama:wete kapiya siliba mani ebo numiye, ebene
a:ma: ebe mani lawa:wete Godokono Motono wokopiatamo
na:nikalamiye, a:imano ega:walo naimano ka:pita:isin wiya
tanaloma:.”

18

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Mak 9.33-37; Luk 9.46-48

1 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate pelamete ebe na-
paniya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliy-
omololo kawodawama: potele na:keda:mene?”
2 Ebene ebete gudu da:peso ebetamo ka:mite ibino teteno-
mamo adipite
3 negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la:le la:imano
amama woki iyakobi midila:wete gudi egege keba
kunula:ka: ebakonoma: neda:iyala:, mabu la: eba kunu
wagelea:no Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo
a:ka:nopila:oaema.
4 Nanitabola, kebe lumagite mako gudu da:pesomu ebe
a:ka:tuwa: ebe opamo diyatimene, ebete Godokono Kawo
Elawodawano duliyomololo kawodawama: ka:neda:mene,
5 ega:walo kebe lumagite naimano mailamo mako
gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete na atumu
na:kowalubinina.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo
Mak 9.42-48; Luk 17.1-2

6 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebema: da:peso gudute
na nanitabokobi eba midininalo, kebe lumagite ebe kuba
gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete
ebeno kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete

kewa: kolomamo neba:idiloma:na: ebete kulukulu obamo kololuma:.
7 La: nolowiala:, me opote kubanomo ka:kubamene!
Nanitabola, Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalate
epatamo kemaimioma:na:, wiyasiya kebe lumagigodone
mako kuba tanalote demaigamene, Godote ebetamo kuba
wiya kawonomo kikaemene!
8 "Ega:walo a:imano kotote o agowate a:ma: kuba gabamo
dowabuga:tatana, modobola a:ma: itamidawete iyabaiamo
neba:idila! Modobola a:ma:le kapiya kotago o kapiya
agowago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:, kubala
koto netewago ega:walo agowa netewago Godote a:ma: Ela
Opamo neba:idiloma:. Nanitabola, ebe duliyomololo elate
uwomua: tetelo nowaena.
9 Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo
dowabuga:tatana, modobola a:ma: magoba:wete iyabaiamo
neba:idila. Modobola a:ma:le balidi kapiyago Godokono
Igilo Duliyomolamo nopegama:, kubala balidi netewago
Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:."

Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi
Luk 15.3-7

10 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Nale la:tamo
negemo, Godote egege gudi kawonomamo eba
malagidilolelo ebete ebeno nopopi iba:tamo palibolenako
ibi ka:pa:buiyalatelema:. Ebema: la: nanisiwale, la: mako
gudu da:peso ubia:noma: eda:wete la:imano tabamo ebe
akokubaima:la:.
11 Ega:walo me tanalo idila. Piyate kuba osiyodilole
magumulo dalatidiolena, na Epono Naniwite ebe epono igilo
mula:lelaema: piyamo.*
12 "Ebema: la: me tanalo keba kunu na:kemalagidilaema?
Dubu idi ebeno 100 sipi-goeogoeate da:pola:mena,
ebene kapiyate dalatidimene ebete beda: tanalo
na:kosiyodilomene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo wade uwago
opolo miyapate, ebete unuunu damelamo walo ka:nodolote
dalatidi ebe sipi-goeo ka:nowadimene.
13 Nale la:tamo nani tabo gemo, ebe dubuno kalakalate
bitana alatidiolea: 99 sipi-goeogoeo epetapiatamo, wiyasiya
ebete dalatidi ebe sipi-goeo da:nuimene ebeno kalakalate
kawonomoma: keda:mene. Nanitabola, kalakala beda: ka-
wonomola:ka:!
14 Ebema: la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu
ubia:nola mako gudu da:peso kapiyate alatidima:."

---

* **18:11:** Ma:t 18.11 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

A:ma:tamo Kuba Dosiyodilolena Ebe Dawano Tanalo

15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “A:imano naniwite
a:ma:tamo kuba tanalo dosiyodilomene, a:ma: diya gabodo
towawete ebeno kuba tanalo ebe na:niyatuma:. Ebene ebete
a:imano tabo nanitabonomolo dolowimene, modobola a:ma:
eba:go walo namutudawama: na:kediyala:.
16 Wiyasiya ebete a:imano tabo olowia:noma: deda:mene,
ebe tetelo a:ma: walubima: a:ma:le kapiya o netewa
epo epetapi na:nuwatiye, ebene la: naniwitamo palo to-
lama:wete atu tabo kawiya dananaema, ebete ebe tetelo
la:imano tabo nanitaboma: ka:midimene.
17 Wiyasiya ebete la:imano tabo olowia:noma: walo
da:keda:mene, la:le ebeno tanalo sosi epatamo nana-
wokalimiyala:, ebene ebete sosi epo bilibilinomono tabo
olowia:noma: deda:mene, modobola, nitanamene. Ebe
tetelo la:le ebe nanitabokobi midia:dawa keba kunula:ka:
ega:walo mani pilo dubu keba kunula:ka: ebako lumagima:
mida:wete eba:go kapiyama: walo akoeda:oala:.”

Matuolamole Ega:walo Palamiole Tanalo

18 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo
gemo, la: Saitanakono tanalo kodiyobaema: ebe keba kunu
dematuomeaema, ebe matuomeo tanalote Godokono Unu
Duliyomololo eba kunu ka:nitanamene, ega:walo lumag-
ino igilo ka:mula:ema: la: kebe tanalo me opolo depami-
aema, ebe atu tanalote Unu Duliyomololo pami eba kunu
ka:nitanamene.
19 Ebema: nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, la:
nanitabokobi midipi netewate woki kapiyama: eda:wete
naimano Unu Duliyomolono Nabiwi toweomelo ebete tanalo
idi matuomeoma: danaema, nanitabola, ebete la:imano tabo
olowite eba kunu kosiyodilomene.
20 Mabu netewa o netewa-kapiya nanitabokobi midip-
iate woki kapiyago eba pola:nalo, iba:te naimano mailo
deka:ima:na: nale ebolo iba:go nanitabolo ka:lutamo.”

*Lumagino Kuba Dodomatimi Ubia:noma: Dedi Ebe Woko-
dawano Iyatulame Oi*

21 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo pete na:pegiya, “Kawodawa,
naimano ekawi natamo kuba dosiyodilolenako na ebeno
kuba kebako teta:mo na:ka:dodolomatilimo? Sebeni teta:mo
modobola:ka:?”
22 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo negemo,
sebeni teta:moa:. Ao, modobola a:ma:le a:imano okolina
tetelo ma kunu 77 teta:mo ebeno kuba egebolema:wete
na:dodolomatiliminakiye.”
23 Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “La: numa:la:,
Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo me oino

magumu keba kunula:ka: eba kunula. Opo idino Kawo Ela-
wodubute ebeno kawokawo mani eba ka:la:miolelo ebeno
woki nitameni ebeno wokopino nanitabokobi midi tanalo
ka:pulamelelaema:. Ebene ebete ebeno woki ma kunu
iyatiya, wokopi magumulo piyate ebegodone walubi mani
gito duwata:digiya ibino tanalo ka:tuputupuilaema:.
24 Ebene ebete mani ka:la:miole dowagilimi, ebe tetelo
epetapiate ebetamo dopo wokodawa magaiya, ebe dubute
teni taoseni kawokawo mani ebegodone dopamo gito
uwata:digi.
25 Mabu ebete ebe mani wiyama: ebegodolo gabote kita-
nia:, ebema: Kawo Elawodubute ebeno opopiatamo tabo ma
kunu gi, 'La: me dubu, ebeno kamiyale ebeno gudi eba:go, ibi
bilibilinomo uwata:wete maniamo midiola:wete kawokawo
dubu epetapiatamo nikalama:la:, iba:te ilukulina tetelo ibino
wiya: wokopima: keda:onama:. Na ebe gabodo me dubuno
kuba wiya ebetamo kikaemamo.'
26 "Ebe tetelo wiya: dubute opamo gate ebeno pupamo oko-
lite Kawo Elawodubutamo towetoweolo negi, 'Iyaiya, a:ma:
nuta:tepa. Na gabo numite ebako kawo wiya nanitabolo
ka:pa:wiyamo!'
27 "Kawo Elawodubute wiyasiya ebe nilakapoimilo
nani, 'A:imano wiya: tanalo nale egebolemetate
a:dodolomatilimata. A:ma: kalakalago na:toa!'
28 "Wiyasiya ebe wiya: wokodawate Kawo Elawodubu-
godone nemaigate eba tolo ebeno namutudawa idi ebo
numi, ebe namutudawate ebegodone dopamo 100 mani
egege duwati, walo ebetamo ka:wia:. Ebe tetelo ebete ebe
kuwokobene lawete eba adimagotelo nani, 'A:ma: naimano
mani natamo samonomamo na:wiya!'
29 "Ebene ebeno namutudawate opamo gate ebetamo
towetoweolo negi, 'Iyaiya, a:ma: nuta:tepa. Na gabo numite
nanitabolo ka:pa:wiyamo!'
30 "Wiyasiya ebete ebeno namutudawa nilakapoimia:no
idoko motamo gito magati, ebete ebolo eba okolinalo ebeno
epate pa:wiyate ebe ebo ka:powagalima:.
31 Ebe tetelo wokopi epetapiate ebe tanalo umite tepo
temetemema: eba eda:olo, iba:te tolamete ibino Kawo Ela-
wodubutamo ebe tanalo ebo nawokalimiya.
32 "Ebene Kawo Elawodubute ebe wokodawa ka:mite ka-
wonomamo eba analo negi, 'A:ma: kuba wokodawanomo-
lata! A:ma:le ka:lo duiyalo na da:toweonama:wa:ka, nale
a:imano wiya: tanalo kawonomo gito egebolema:kamata.
33 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano wokodawa idi
ka:nilakapoima:wa:ka:, nale a:ma: da:nilakapoimitakama
eba kunu?'

34 Ebe tetelo Kawo Elawodubute ebetamo kawonomamo
dowate idoko motamo gito nalibi, ebete ebolo kawo teme-
tema:go eba okolinalo teni taoseni kawokawo mani wiyate
ebo ka:pemaigama:.”
35 Ebene Ya:sute uwomu tabo olowiopiatamo negiya, “La:
numa:la:! La:le la:imano tepo magumuno nilakapo awokalil-
amea:no ega:walo epo epetapino kuba egebolelamea:no,
ebe tetelo naimano Unu Duliyomolono Nabiwite la:tamo
atumu eba kunu osiyodilote la: kawo temeteme baiamo
kanalibolema:ta.”

19

Kamiyale Alibuti Tanalo
Mak 10.1-12

1 Ebene Ya:sukono tabo kiyawao tanalote dolopoligomiya,
ebete Ga:lili opo atepate Yudiya opodo petote Yodane
Kolomo apuamo gito nemaigiya.
2 Ebe tetelo epo bilibilinomate ebe opamo ebe
dowaloma:tiya, ebete ibino temetema:gopi wadekobi ebo
na:midioliya.
3 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko kuba gabamo
kowabuga:tama: ebetamo pelamete ebe napalatediya,
“Kamiyalete ebeno awitamo beda: kawo kuba osiyodilote
ebo nakalibutimene? O ebe tetelo awite ebe dalibutimene
Godokono Totomu Tabo bakadikanalemene?”
4 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “Modobola la: Godokono
Buka apuno tabo idi wadenomamo nemalagidilala:. Ebe
tabote ma kunu itana, Godote me opono wagilimi mabune
dubula kamiyalela osiyodiloliya,
5 ebene ebete negiya, ‘Me mabuma: dubute ebeno nabi-
wila menokola miyapate, ebeno kamiyala:go kapiya bailo
kokolioma:na:, ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo
iyama: a:keda:ma:na:.
6 Iyo, ibi kapiyanomola.’ Numa:la:, Godote ibi netewapi
kapiyakobi a:midiliya, ebema: lumagite ibi iyakobi midilima:
modoboa:.”
7 Ebene Pa:lisi tanebapi dubate Ya:sutamo negeliya, “A:ma:
degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:mene, keleka: mabu
Mosesete totomu tabo ma kunu diyatiya, dubute ebeno
kamiyale alibutima: kamiyale alibuti pepa osiyodilote ebe-
tamo kikaemene?”
8 Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo magumu
kodakoda-ibinomola Mosesete me totomu la:tamo ebema:
ikalamiyata, wiyasiya me opono wagilimi mabune Moseseko
teta:mo pemaiga ebe tanalote eba kunu kitanamia:.
9 Ebema: nale la:tamo gemo, kamiyalete dubu ida:go kuba
osiyodiloa:no, ebe tetelo ebeno awite ebe alibutite kamiyale

idi daidimene, ebete Godokono ololo apulo ebe kamiyale
pilolo kelaemene.”
10 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya,
“Dubute kamiyale lawe magumulo mako kodakoda tanalote
ditanamene, modobola dubate kamiyale a:kuwatolema:na:.”
11 Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya negiya, “Nale la: diyatu-
lametama ebe tabono magumu kodakodanomola. Godote
piyatamo mulo dikalaemene ibinomate ibino wokilo me
tabono magumu laema: ka:modoboma:na:.
12 Dubu epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:,
mabu epetapi ibino apete menokobino tepo magumulo
kubakubadopoma: eda:tepaolamiya. Ega:walo dubu
epetapiate kamiyale uwatolema: ka:modobona:, mabu
gowela magumulo epetapiate ibi eba kunu amilateliya.
Ega:walo dubu epetapiate kamiyale uwatolema:
ka:modobona:, mabu ibi a:ka:tuwa: ibi eba kunu midilina
Kawo Elawodawa Godokono woko kosiyodilonama:. Ebema:
kebe lumagite me tabono magumu laema: da:modobomene,
modobola ebete nelaemene.”

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Mak 10.13-16; Luk 18.15-17

13 Ebene epate gudi Ya:sutamo nemagataliya ebete
iba:tamo koto eba watiolelamelo Godoko kanama: ebete
ibi wadenomamo kowalubilinama:. Wiyasiya ebe
waloma:tapiate epo kawiya eba analelo ibi dodiyoboliya,
14 Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite negiya, “Gudi
natamo pelaema: modobola. Ako-odiyobola:la: mabu mako
epate Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyomo-
lamo ka:nopila:oma:na:.”
15 Ebene ebe gudi kowalubilima: ebete ebeno koto
iba:tamo watiolelamete, ibi eba miyapalo ebeno to gabodo
gito tiya.

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Mak 10.17-31; Luk 18.18-30

16 Ebe tetelo dubu idite Ya:sutamo pete na:pegiya, “Iyatu-
lamedawa, na beda: wade tanalo osiyodilote uwomua: igilo
ebo na:kelaemo?”
17 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le wade tanalo osiy-
odiloma: na beda:ma: kanana:wa:? Godoko kapiyate
wadedawala, ebema: a:ma: ubi diyata:emene ebeno Igilo
Duliyomolamo nopegama:, modobola a:ma:le ebeno Totomu
Tabamo na:tuduwatanakiye.”
18 Dubute ebetamo nowamiya, “Kebe totomu taboma:
kegeawa:?”

Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “A:ma: lumagi
akoanakapuma:la:, lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:,
inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da:
tabo akokiyawala:,
19 ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo
na:tuduwatanakiye. Ega:walo totomu tabo idite ma kunu
bitana, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola
a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi
nilakapolo nemalagidilona.”
20 Ebene ebe oli ape dubute Ya:sutamo negiya, “Na me
totomu tabo bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi
kadikanaliya:. Ebema: na beda: tanalo idi na:kosiyodilomo?”
21 Ya:sute tabo eba wiyalo negiya, “A:ma:le wade lumag-
inomoma: keda:ema: ubi nanitabolo diyata:emene, mod-
obola a:ma: toawete epetapiate a:imano inamabu mani-
amo uwateometate, a:ma:le ebe mani nigologolopiatamo
gito na:nikalamola:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na
nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate
Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:.”
22 Ebe oli ape dubute ebe tabo olowite tepo mibago gito
tiya, mabu ebe inamabu bilibila:godawanomola.
23 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Na
la:tamo nani tabo gemo, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, inamabu bilibilinomagodawate ebe duliyomolamo
nopegama: kodakodanomola!
24 Nale la:tamo tanalo idi na:kegemo, ka:molo-goeote*
kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama:
eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate
Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama:
kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo
a:kitanamene.”
25 Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowite kawonomamo
la:wa:ote ebetamo negeliya, “A:ma:le degeawa: ebe tabote
nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo
mula:lelaema:?”
26 Wiyasiya Ya:sute ibi ulamenate negiya, “Epate
a:ka:tuwa: ibino igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya
Godoko kapiyate modobola mabu ebegodolo elawo bitana
tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.”
27 Ebene Pitate Ya:sutamo eba wiyalo negiya,
“A:ma: numa:, a inamabu bilibilinomo miyapate a:ma:

* **19:24:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

nowaloma:enata. Ebema: Godote atamo beda: wiya
na:kikaeaemene?”
28 Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo,
Godote me opono iyaiya inamabu bilibilinomo olinoma:
da:midilimene, ebe tetelo na Epono Naniwite naimano
Kawo Elawodawano okoli bailo kawo alonomago kokoli-
tamo. Ebene atu tetelo la:le na dowaloma:ena:wenama,
la: kawokawo elawodubuno ilukuli bailo ilukula:wete
Isalaela 12 gu epono iyaiya tanalo anagilamelelamepima:
keda:omamota.
29 Nanitabola, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno nanila
nanikubila ekakila, o ebeno nabila menokobila gudila
ega:walo ebeno opo, ebete na mabuma: ebe iyaiya tanalo
da:miyapamene, ebete ebe atu tanalo bilibilinomo walo
ka:kuwatemene, ega:walo walone nale ebetamo uwomua:
igilo kikaemamo.
30 Iyo, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na iba:te walone
walogabopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo walogabopi
da:pola:na iba:te walone dopopima: keda:oma:na:.”

20

Da:imi Pali Wokopino Iyatulame Oi

1 Ebe atu tetelo Ya:sute na:kegiya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunula. Kawo dubu
idite duiyanomolo maigate ebeno motone piwisigate ebo ti
ebeno da:imi pali wokopi ka:nuwatema:.
2 Ebene ebete dubu epetapi nulamete iba:tamo kapiya
egelano woko wiya ikalaema: nanali. Iba:te ebeno tabo
olowite modoboma: degeliya, ebete ibi ebo aliboli ebeno pali
woko ka:nowagilima:.
3 “Ebene egelate kela:mo da:podolatepi, ebete walo ka:tote
dubu epetapi olowame bailo gito lamota:onalo da:nulami,
4 ebete iba:tamo negi, ‘Modobola la: atumu naimano pali
wokamo na:ka:tolama:la:, ebene nale woko wiya la:tamo
modobolo kikalaemamota.’
5 Ebe tetelo iba:te atu pali wokamo gito ka:tolamiya.
“Ebene egela tuli tetelo ega:walo egelate
da:ponolobigatepi, ebe netewa teta:mo ebete walo ka:tote
wokopi epetapi atumu ka:nulamete wokamo ebo kanaliboli.
6 Ebene egelate walo da:ka:toatepi, ebete walo ka:tote
dubu epetapi olowame bailo gito lamota:onalo nulamete
nananali, ‘Beda: mabuma: la: ka:lo egelalo wokoa:no gito
da:pola:wenama?’
7 “Iba:te ebetamo nowamiya, ‘Mabu idawate atamo woko
kikaeama:ka:.’

“Ebene kawo dubute iba:tamo negi, ‘Modobola la: atumu
naimano pali wokamo na:ka:tolama:la:.’
8 “Dadimoni ebe pali namutudawate penate ebeno woko
umidawatamo na:pegeni, ‘A:ma: wokopi bilibilinomo
ka:la:miawete wiya nikalamola:. Walogabonomolo woko
da:powagilima:ka ebe dubagodone wagilima:wete, wiyasiya
duiyanomolo woko da:powagilima:ka a:ma:le ibi uwomulo
nowalubiliye.’
9 “Ebene walogabonomolo woko dowagilimiya ebe dubate
dopamo pelamenate, ebete iba:tamo kapiya egelano modobo
woko wiya eba kunu ikalameni.
10 Ebene duiyanomolo woko dowagilimiya ebe
dubate pelamenate kawodopamo na:puwatenamu
pemalagidiloniya, wiyasiya ebete iba:tamo atu wiyanomo
kikalamoleni.
11 Ebe tetelo iba:te wiya uwatenate pali namutudawatamo
ubia: tabo eba gelanalo,
12 ibi magumulo idawate penate na:pegeni, ‘Walone
dowagilima:ka iba:te tete da:pesamo posiyodilote wiyasiya
ebe woko wiya ago modobolo beda:ma: kuwate, mabu a
egela kawonomolo woko kawo koloago osiyodilutakama:?’
13 “Ebe tetelo ebete nowamini, ‘Naimano namutudawa,
na kuba tanalo idi a:ma:tamo kosiyodiloa:. Duiyalo a:ma:la,
nala, ale nani tabonomo negelakama: a:ma: kapiya egelano
modobo woko wiya kelawa:ema:, nale a:ma:tamo ma kunu
ebema: ikaemata.
14 Ebema: a:imano wiya lawa:wete kalakalago na:toa.
A:ma:le woko wiya delawa:wa:, nale ebe atu modobo mani
walone dowagilima:ka iba:tamo ubi diyatimo, nale eba kunu
kikalaemamo.
15 Me woko wiya mani ebe naimano manila, ebema:
nale a:ka:tuwa: naimano ubilo dosiyodilomo ebe naimano
tanalola. Mabu keleka: a:ma:le naimano nilakapo tanaloma:
da:dowawena?’ ”
16 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola,
ka:lo walogabopi bilibilinomo da:pola:na iba:te walone
dopopima: keda:oma:na:, ega:walo ka:lo dopopi da:pola:na
iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Mak 10.32-34; Luk 18.31-34

17 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tu-
talo, gabo tetelo ebete ebeno 12 waloma:tapinomo uwatete
tabo diya nanaliya,
18 “La: nolowiala:, a Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo
Godote Epono Naniwi epatamo kikalaemene, ebene
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo

Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe anakapuima:
gelate
19 Yua:piatamo ebo kikalaema:na:. Ebe epate ebe
kalakalatete pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote ebe ebo
kanakapuima:na:, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote
ebe a:ene kadipatemene.”

Waloma:tapi Netewapino Menokote Kuba Wokiamo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya
Mak 10.35-45

20 Ebene Sebedikono gudino menokote ebeno guda:go
Ya:sutamo pete ebeno pupamo pokolite, ebete ebe kowalu-
bima: napaniya.
21 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: beda: ubi kiyata:wita
nale a:ma:tamo osiyodiloma:?”
Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Me naimano gudi netewa
na:kulama:wita? A:ma:le Kawo Elawodubuma: deda:emene,
a ubila a:ma:le degeaemene idawate a:imano tumudi apulo
ega:walo idawate pele apulo a:imano Kawo Elawodubuno
elawo magumulo kokoliutama:.”
22 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le na wade woki-
amo kanana:wita:. La: modobola:ka: nale da:nimo ebe
temeteme kalila:mo nioma:?”
Iba:te negeliya, “A modobola.”
23 Ya:sute iba:tamo negiya, “Me tanalo nanitabola, nale
da:nimo la: ebe kalila:mo niawete temeteme bolowionako-
mata. Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo pele
apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Nabiwi Godote
piyatamo dosiyodiloliya ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:,
iyo, me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene.”
24 Ebene teni waloma:tapi epetapiate ebe tanalo olowite
ebe dubu netewatamo na:dowautiya,
25 wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite
negiya, “La: iyatawalata, Godoko nanitabokobi midia:pino
kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo epo
epetapi kawonomamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo
ka:tudila:onama:.
26 Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite
la:imano kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete
la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,
27 ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi
diyatimene, ebete la:imano idoko motono wokodawama:
neda:mene, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo iyatinomo
niyatimene.
28 Ma kunu Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me
opo epate ebetamo wiya: wokopima: eda:oma:, wiyasiya
ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:,

ega:walo ebeno igilo iyabaiamo iyatite ebeno a:e wiyate epo bilibilinomo epetapi Saitanakono idoko motone gito kowagailima:.”

Ya:sute Balidi Tamiolame Dubu Netewa Wadekobi Da:midioliya
Mak 10.46-52; Luk 18.35-43

29 Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo duliyomolone da:nemaimiya, ebe tetelo epo bilibilinomate ebe waloma:tiya.
30 Ebene dubu netewa balidi tamiolamepila, iba:te gabo niyakabolo eba okoliutalo Ya:sukono pe tanalo olowite ka-wonomamo negeliya, “Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le a na:nilakapoiama:!”
31 Ebema: epo bilibilinomate ibi kawiya analelo nodiyoboliya iba:te taboa:no kokoliutama:, wiyasiya iba:te kawonomamo walo na:kegeliya, “Kawodawa Ya:su, Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le a na:nilakapoiama:!”
32 Ebene Ya:sute ebamo utite ibi ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: beda: ubi kiyata:witama nale la:tamo kosiyo-diloma:?”
33 Balidi tamiolamepiate negeliya, “Kawodawa, aimano balidi wadekobi na:midioleama:.”
34 Ebene Ya:sute ibi nilakapoilamelo ibino balida:mo ebeno koto dowatiolelamiya, ebe tetenomolo ibino balidite wadekobi olowiolamete iba:te Ya:suko ebo waloma:tiya.

21

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

1 Ebene iba:te Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo eba pelamelo, Betapa:gi duliyomolo niyakabodo tolamete Olibi Kewakewa Unu Damelamo ebo nemaimiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa dopamo eba nalibolelo
2 iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliyomolamo toawete, ebe duliyomolamo da:nemaima:ema donoki-goeo ala:mo ma:midao ebeno gudago ka:nulama:digalemamota. Mod-obola la: ale pamiawete ebeno gudago nemagaeliyala:.
3 Idawate la: odiyobolema: tabo degemene la: wiyasiya ma kunu kegelamamota, ‘Kawodawate me donoki-goeogoeo ubila, ebete walo samonomamo kakapalibolemene.’ ”
4 Ebene me tanalote pemaigiya Godokono woki awokalim-idawate degiya ebe tabote nanitabokobi kolowima:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

5 “La: Yelusalema epatamo na:negeliyala:,

‘Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute la:tamo pita.
Ebete donoki-goeo unamo okolite milago pita,
iyo, la: numa:la:, ebete donoki da:pesago ba:pe.’ ”

6 Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate tote, ebete keba
kunu kegiyale iba:te eba kunu nosiyodiliya.
7 Iba:te donoki-goeo ega:walo ebeno gudu Ya:sutamo ma-
gaelete, ibino watubino kaliku ibi unamo alomolamete,
Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.
8 Ebe tetelo epo bilibilinomo epetapiate ibino ga:ga:ga:ga:
kaliku pupukulamete gabamo apoago tolamiya, ega:walo
epetapiate puwala otolete gabamo atumu kapotameonatiya.
9 Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo
apune da:pelamitiya, iba:te kapimiya kawonomamo ma
kunu gelitiya,

“Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo
unamo nadipata:la:!”

10 Ebema: Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo
da:nopegiya, me duliyomolo epo bilibilinomate ebe uima:
pemaimiote na:pegeliya, “Me lumagi potelela:ka:?”
11 Ebe tetelo Ya:suago da:tolamitiya ibi bilibilinomate
duliyomolo epono tabo eba wiyalo negeliya, “Me Godokono
woki awokalimidawa Ya:sutela, ebete Ga:lili opono Nasalete
duliyomolone pe.”

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

12 Ebe tetelo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote,
ebe motolo ebete inamabu olowamepi nulamete ibi bili-
bilinomo elawonomamo na:na:ma:lateliya, ega:walo ebete
mani odowaolepino patapata bigo olowamepino ilukuli pat-
apatago ebo noba:midaolelamiya.
13 Ebene ebete iba:tamo negiya, “Godokono Bukalo tabo
ma kunu bitana, ‘Naimano Moto epate Godoko Amamate
Motoma: kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono motoma:
a:midimata.’ ”
14 Ebe tetelo balidi tamiolamepi ega:walo agowa tataipi,
iba:te Godoko Amamateno Iya Motamo da:pelamiya Ya:sute
ibi wadekobi ebo midioliya.
15 Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te

Ya:sukono wade anoano tanalo dulamitiya iba:te ebetamo na:dowautiya. Ega:walo ebe atu tetelo iba:te tanalo idima: ka:dowautiya ma kunu, gudi epetapiate eba gelatepautalo degelitiya, “Da:ibidikono a:la:mu nadipata:la:!” Ebe mabuma: iba:te
16 Ya:suko naniya, “A:ma: guda:te tabo kubanu degelita na:kolowiawita?”
Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Iyo, na nolowitamo. Modobola la: me Godokono Buka apuno tabo wadenomamo nemalagidilala:, ‘O aimano Kawodawa Godo, gudi egege ega:walo nono da:niona, a:ma:le ibino tabo magumune wadewade tabo kiyawaonakota a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: kemoiawenama:.’ ”
17 Ebene dadimoni Ya:sute ibi miyapanate kawo duliyomolo magumune maiganate Betani duliyomolamo tonate ebo nowatani.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa Dumiya*
Mak 11.12-14,20-24

18 Duiya idilo Ya:sute kawo duliyomolamo walo da:kolowamiya, gabo tetelo ebe bae kapete umiti,
19 ebene ebete umei kewa gabo niyakabolo pumite da:imi olema: ebamo da:tiya wiyasiya paanomoiya nulamiya. Ebema: ebete umei kewatamo negiya, “Uwomua: tetelo da:imite a:ma:godone a:ka:nolonakomene!” Ebe tetenomolo ebe da:imi kewate alawoma: ebo ediya.
20 Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo umite kawonomamo anoanote negeliya, “Umei kewate alawoma: samonomamo beda:ma: keda:le?”
21 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Na la:tamo nani tabo gemo, la: tete bilibilinomolo Godoko nanitabokobi eba midinalo la:imano tepo magumulo woki netewama: eda:oa:no, nale umei kewatamo keba kunu kosiyodilomo, la:le ebe atu tanalo osiyodiloma: ka:modobomamota. Ega:walo la: nanitabokobi midilo me damelatamo ma kunu degelaema, ‘A:ma: kewa: kolomamo na:toatepa!’ la:le ebe tanalo nanitabolo kuimamota.
22 Iyo, nanitabola, la: Godoko nanitabokobi eba midinalo beda: tanaloma: ebe da:toweoma:ema, ebe tetelo la:le ebe tanalo kelaemamota.”

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalatediya
Mak 11.27-33; Luk 20.1-8

23 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo tote epo eba niyatulamitalo, ebe tetelo Godotamo kalimagono

---

* **21:17:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka.

ikameopino watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo
dubu epetapi, iba:te ebe odiyoboma: pelamete ebe ma
kunu palatediya, “A:ma: me iyaiya tanalo pokono elawamo
kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo a:ma:tamo potele
kikametia?”
24 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la: dopamo kapiya
tanaloma: kalateda:lemamota. La:le na wiya tabo wade-
nomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo pokono
elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo kanale-
mamota.
25 Naimano alateda: tabo la:tamo ma kunu bitana,
Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebete ebeno
elawo pogodone kelawile, Godogodonela:ka: o lumagi
idigodonela:ka:?”

Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo apamina-
teuilo negeliya, “Ale degelama: Godote Yonetamo elawo
ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebeno tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:?’
26 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo
lumagite Yonetamo elawo ikami, mabu ale me epono dowa
tanalo tolemitama:. Ibi bilibilinomate negelana Yoneko
Godokono woki awokalimidawala.”
27 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo
Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”

Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la: atumu akanale-
tama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolen-
amo.”

Koi Netewano Iyatulame Oi

28 Ebene Ya:sute ebe Yu watowatopiatamo negiya, “Na
la:tamo oi tabo idi ka:kiyawaomamo. La: ebe oi wadeno-
mamo olowiawete ebeno magumu natamo nawokalimiyala:.
Kapiya dubute nokolinami, ebeno koi netewala. Egela idilo
ebete ebeno dopo koitamo pete na:pegi, ‘A:ma: toawete
naimano pali magumulo woko na:nosiyodila.’
29 Ebeno gudute nowami, ‘Ao, na ubia:nola,’ wiyasiya
walone tetelo ebete woki iyakobi midite wokoma: gito ti.
30 Ebene ebe dubute ekawitamo ka:pete atu tabo
da:ka:pegi, ebe gudute nowami, ‘Iyo, Aba, na ka:tomamo,’
wiyasiya ebete ka:toa:.”
31 Ebene Ya:sute ebeno tabo olowiopiatamo negiya,
“La:imano woki keba kunula:ka:? Gudi netewa magumulo
ebeno nabiwi potele kekalakalaimile?”

Iba:te negeliya, “Dopo gudutela.”

Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani tabo
gemo, ta:kese mani elemasigilo uwatepi dubu ega:walo

dubu bilibili kamiyale, iba:te la:imano gobebobo uwa-
telametate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo
ka:nopila:oma:na:.
32 Mabu Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate
Godokono tuputupu gabodo da:pi, la:le ebeno tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:, wiyasiya mani pilolo
uwatepi dubu ega:walo dubu bilibili kamiyale iba:te
ebe nanitabokobi midite ibino tepo magumu Godotamo
oba:midaliya. Nanitabola, ebe tetelo la:le ibino tanalo
dulamelelama:ima, wiyasiya la:imano kubakuba woki
iyakobi midilia:no Yonekono tabo kelawa:wea:.”

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Mak 12.1-12; Luk 20.9-19

33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Modobola la:le naimano
iyatulame oi idi nolowiala:. Kawo dubu idite pali osiyodilote
tupina da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi
da:imila. Amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite
da:imi ii egedioleno nokola bobo obobote, pali atila:pino
unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebeno pali
atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba
osiyodilonalo ebe pali wadenomamo umilo ebeno da:imi
kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu opamo gito ti.
34 “Ebene da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo
wiya: wokopi epetapi napaliboli, iba:te iba:godone ebeno
da:imi ka:puwatema:.
35 Wiyasiya pali atila:piate ibi uwatete idi gaubamo ana-
galimiya, ega:walo idi gito anakapumiya, ega:walo idi noko-
lamo mapemiya.
36 Dopamo pali namutudawate kapiyakapiya wiya: wokopi
paliboli, ebene ebete walo epetapi bilibilinomo dakapaliboli
pali atila:piate iba:tamo atu kubakuba tanalo kosiyodiloliya.
37 Walogabonomone ebete ebeno gudu eba palibolo
ebeno wokilo negi, ‘Nanitabola, iba:te naimano gudutamo
ka:tudila:oma:na:.’
38 “Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo
dumiya iba:te ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:,
me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene,
ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite
ebeno pali kelaemalema:,’
39 ebene iba:te ebe lawete palino kala magumune
neba:idilote gito nanakapumiya.”
40 Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano
woki keba kunula:ka:? Pali namutudawate mulu opone
da:pemene, ebete beda: tanalo na:ka:posiyodilomene pali
atila:piatamo?”

41 Yu watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya,
“Nanitabola, ebete ebe kuba wokopi kubanomamo paluko-
lete kapanakapulaemene. Ebe tetelo ebete ebeno pali
atila:pi dubu epetapiatamo ka:pikalaemene, da:imi nolo
tetelo iba:te ebeno pali inamabu ebetamo wadenomamo
kikameonakoma:.”
42 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: dopamo Godokono Bukalo
me tabo nanitabolo eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.
Me tanalo Godote osiyodili,
ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’

43 “Ebema: nale la:tamo negemo, Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe tanalo ebete la:godone puwa-
tete piyagodolo wadewade nolo da:imi da:pola:na ebako
epatamo gito kikalaemene.
44 Numa:la:, nale alono tanaloma: degemo, ebeno
kodakoda ebe nokola keba kunula:ka: eba kunula.
Iyo, me nokola unamo degamene ebe lumagite
keta:ta:puwatiomene, ega:walo me nokolate lumagi
dita:timene kedagodagoimene.”
45 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi
ega:walo Pa:lisi tanebapi epetapi iba:te Ya:sukono oi tabo
dolowiya, iba:te ebo iyatawaiya Ya:sute ibino tanaloma:
kiyawaiya.
46 Ebema: iba:te ebe laema: ubi iyatitiya, wiyasiya iba:te
epo tolelamitiya mabu ibi bilibilinomate Ya:suko Godokono
woki awokalimidawama: gelanakiya.

22

Dubute Kamiyale Lawe Soliyomuno Iyatulame Oi
Luk 14.15-24

1 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi epatamo kiyawaolo
negiya,
2 “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalo ma
kunu itana. Kawo Elawodubu idite ebeno koino kamiyale
laweno soliyomu osiyodilote
3 ebeno wokopi ebo aliboli, ebete dopamo deka:la:mi ebe
epo nuwatete soliyomu baiamo kemagaelema:. Wiyasiya
iba:te pelaema: ubia:noma: eda:iya,
4 ebene ebete walo wokopi epetapi eba kanalibolelo
na:kegi, ‘Na dopamo deka:la:mimo, la:le ebe epo ma

kunu walo nakananala:la:, ‘Na soliyomu inamabu osiyodilola:kamo, kau-goeogoeo gadigadinomo alukola:kamo, soliyomu inamabu bilibilinomo osiyodilole olopoligo. Modobola la: pelama:wete na:penaoala:.’ ’

5 “Wiyasiya iba:te ebe tabo ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya woko baiamo gito tolamoliya, ma kunu idawate ebeno pali wokoma: ti ega:walo idawate olowame baiamo ti,

6 ebene epetapiate Kawo Elawodubuno wokopi uwatete eba malogolelo ibi ebo anakapulamiya.

7 Ebe tetelo Kawo Elawodubute kawonomamo dowalo ebeno gowelaopi ebo naliboli, ebene piyate ebeno wokopi danakapulamiya, gowelaopiate ibi kubanu anakapulamete ibino duliyomolo elamo gito imukalamiya.

8 “Ebe tetelo ebete ebeno wokopiatamo negi, ‘Naimano koino kamiyale lawe soliyomuno inamabu bilibilinomo osiyodilola:kamo, wiyasiya nale dopamo deka:la:imo ebe epo wadewadenoa:, iba:te pelaema: na ubia:nola.

9 Ebema: modobola la: kawokawo gabo gagao teta:mo tolama:wete, la:le da:nulama:ema ebe epo bilibilinomo nananaliyala: iba:te naimano soliyomu bae ka:penaoma:.’

10 Ebe tetelo wokopiate tolamete gabo gagao tetelo epo bilibilinomo ebo nuwatiya, ma kunu nigologolopi ega:walo inamabu bilibilinomagopi, ebe epo bilibilinomate kapimiya soliyomu baiamo pelamolete, iba:te bae kebe motolo kenautiye ebe kawo moto gu gito taboki.

11 “Ebe tetelo Kawo Elawodubute epono koto uwatolelaema: soliyomu motamo da:pi, ebete kapiya dubu ebo pumi ebete soliyomuno wade kalikunomo pulia:no podoli.

12 Kawo Elawodubute ebetamo negi, ‘Namutudawa, mabu keleka: a:ma: wade kaliku pulia:no da:podolawa:?’

“Ebe tetelo ebete ebeno tabo olowite kowamiya:,

13 ebema: Kawo Elawodubute ebeno opopiatamo negi, ‘Modobola la: ebeno kotola agowala ala:mo matuolamolema:wete idoko magumamo ba:idila:wete ebo nanatepiyala:. Ebete ebolo lalo eba oliomolelo kawonomamo kiimene.’ ”

14 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “Nanitabola, Godote epo bilibilinomo ka:la:mina, wiyasiya ibi magumulo kapiyakapiyanomo uwatenako.”

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo Ta:kese*

---

* **22:14:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

Mani Ikameo Tanalo
Mak 12.13-17; Luk 20.20-26

15 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate tolamete Ya:sukono tanaloma: ibi magumulo tabo da:negeliya ibino ubi ebo niyatiya, iba:te ebe kuba gabamo eba nowabuga:talo ebete kebako tabo gelo ebe ebo kelaema:.
16 Ebene iba:te ibino waloma:talepi epetapi ega:walo Kawo Elawodubu Elodikono tanebapi atu tetelo Ya:sutamo aliboliya. Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi gabodo na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma: nani tabo lumagilata, iyo, a:ma: epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata. Nanitabola, a:ma: epetapino gito gela tanalamo ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene.
17 Ebema: a:imano woki awokalima:wete a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”
18 Ya:sute ibino elemasigi tanalo iyatawate negiya, “La: mena netewa epolata! Mabu keleka: la:le na masiginima: dowagela:witama?
19 La: mani kapiya natamo nikanama:la:.”
Ebene iba:te kapiya mani ebetamo dikamiya,
20 ebete ibi nalateda:liya, “Me manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”
21 Iba:te negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”
Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”
22 Ebema: iba:te Ya:sukono tabo olowite eba anoanolo ebe atepate gito tolamiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Mak 12.18-27; Luk 20.27-40

23 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi tanebapila.† Ebe atu egelalo ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete
24 tabo ma kunu pegeliya, “Iyatulamedawa, Mosesete Godokono tabo ma kunu giya, ‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’

---

† **22:23:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

25 Aimano epo magumulo kapiya dubuno sebeni koiate
ilukulinamiya. Dopo gudute kamiyale lawete gudi
ulamea:no a:iya, ebene ebeno ekawite ebeno amole gito
kelawiya.
26 Ebe tetelo ebe atumu gudi ulamea:no gito ka:iya,
ega:walo tetedawa idite eba kunu kowageliya. Ebene ebe
sebeni atu alailame bilibilinomate eba kunu a:elaiya,
27 wiyasiya kamiyalete walone gito a:iya.
28 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:,
ebe Kawo Egelalo ebe kamiyalete sebeni dubu magumulo
pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe ibi bilibilino-
mate aida:tepaiya?"
29 Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya, "La: Sa:diyusi
tanebapiate la:imano wokilo epono a:ela tanaloma: kubanu
gelanakomata, mabu la: Godokono Buka tabo ega:walo
ebeno elawo iyatawa:.
30 Me tanalo ebe nanitabola, epate a:e magumune maimio
tetelo iba:te kamiyale walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo
dubu a:ka:puwatolema:na:, iyo, iba:te Godokono Unu Duliy-
omolono nopopimu bilukulionama:na:.
31 Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatuamena
a:elaopiate a:e magumune maimioma:, iyo, ebete ebeno
Bukalo la:tamo iyalo degiya ebe tabo la: nanitabolo
eka:la:mioliamata. Ebe tabote ma kunu itana,
32 'Nanitabola, na Godotela. A:ibalayamako, Aisa:keko,
ega:walo Ya:ikoboko, iba:te uwomua: tetelo poko kama-
matene, na ebetela.' Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi,
la:imano wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino ig-
ilate olopoligoiya? Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate
Godoko kamamatena:, wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe
eponomate ebe amamatena."
33 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sukono tabo olowite
ebeno tabamo anoanolo nekalakalautiya.

Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Mak 12.28-34; Luk 10.25-28

34 Ya:sukono tabote Sa:diyusi tanebapino tabo
dalukolelamiya, ebe tanalo Pa:lisi tanebapiate olowite iba:te
kapimiya ebetamo pelamiya.
35 Ebene ibi magumulo dubu idi ebe Godokono To-
totomu Tabo iyatawanomola, ebete Ya:suko kuba gabamo
wabuga:tama: ebe palateda:lo na:pegiya,
36 "Iyatulamedawa, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo
magumulo kebe totomute kawonomoma: keda:nale?"
37-38 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Godokono
Totomu Tabo bilibilinomo magumulo me tabote

kawonomoma: eda:na, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo, ega:walo a:imano uliyanano elawamo, ega:walo a:imano woki kawonomamo.’
39 Ega:walo me totomu kawonomo idi atumu ba:kitana, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’
40 Nanitabola, Godote epatamo Mosesedo dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo dakuloliya, ebe Totomu Tabo bilibilinomono magumu ebe kapiyala, me kawokawo totomu netewa magumulo ba:pola:na.”

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Mak 12.35-37; Luk 20.41-44

41 Ebene Pa:lisi dubate ibino taneba magumulo eba pola:nalo Ya:sute ibi nalateda:liya,
42 “La: Kelisokono tanaloma: keba kunu kemalagidilawe-nama? Ebe pokono a:la:mula:ka:?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “Da:ibidikono a:la:mula, ebeno walone gudi magumune kawokalamene.”
43 Ya:sute iba:tamo negiya, “La:imano tabo nanitabola, ebema: mabu keleka: Da:ibidite Kelisoko ebeno Kawodawama: deka:miya? Iyo, ebete Godokono Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiya,

44 ‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa
Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
a:ma:le naimano elawamo
ibi ka:mikitaolema:ta.’ ’ ”

45 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: me tabo eba malagidilolo na nanana:la:, Da:ibidite ebeno a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama: ka:milo ebete Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?”
46 Ebe tetelo ibi magumulo lumagi idite Ya:sutamo wiya tabo gema: ka:modobiya:, ebema: ebe tetene wagilimite epate ebe tabo idi alateda:ma: na:toletoleutiya.

23

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Mak 12.38-39; Luk 11.43,46; 20.45-46

1 Ebene Ya:sute epo bilibilinomo ega:walo ebeno
waloma:tapiatamo tabo eba kiyawaolo negiya,
2 “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi
tanebapi, Godote iba:tamo Mosesekono gobebobo ikalamiya,
ma kunu Mosesete Bukamo dakuloliya iba:te ebe Totomu
Tabo wadenomamo niyatulamenakoma:na:.
3 Ebema: iba:te la: Godokono tabamo tudila:oma: danale-
tanakoma:na:, modobola la: na:tudila:onakiyala:, wiyasiya
la:le ibino iyaiya ilukuli tanalo dulama:ema la: ibi akoibami-
latela:la:, mabu iba:te epetapi kawonomamo analenaka
wadewade tanalo kosiyodilolema:, wiyasiya nanitabo tanalo
puliyala, iba:te ebe atu wadewade tanalo kosiyodilolenakoa:.
4 Numa:la:, iba:te ibino totomu tabamo epatamo iyaiya
mibomibo tanalo ikalamenaka, iyo, ibino totomu tabo
ebe epate mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba
kunula. Ebema: iba:te epono mibomibo dulaema:na: walubi
tanalo da:pesonomo idi kiyatinakoa:, koto makupiolete gito
lamota:onanaka.
5 Ega:walo ibi ubi kawonomola epate ibino unu tama
eba ulamelelamelo ibi wadewadepima: kegelama:. Ebema:
Godokono Buka apuapuno tabo iba:te egege pepamo aku-
lolete ibino wato kaliamo ebo matuolamolenaka, ega:walo
ibino watubino kalikuno apuapu iba:te baelamu a:deote ebo
osiyodilolenaka.*
6 Ibi ubi kawonomola soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo
ilukuli bailo ilukulite ka:pola:nama:, ega:walo ibi ubila a Yu
epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo dubuno ilukuli
bailo kilukulima:.
7 Iyo, ibi ubila olowame bailo epate ibi ulamete ebo
kowalogolema:, ega:walo ibi ubila epate ibi iyatulamepima:
keka:la:ima:.”

Ya:sukono Waloma:tapiate Amamaoma: Modoboa:

8 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo walo na:kegiya,
“Modoboa: epo epetapiate la:tamo iyatulamepima: gelama:,
mabu nanitabola, la: bilibilinomo kapiya alailamelata
ega:walo na la:imano kapiya Iyatulamedawanomola.
9 Ega:walo me opolo la: lumagi idi la:imano nabiwima:
akomida:la:, mabu la:imano kapiya Nabiwinomo Unu Duliy-
omololo bokolina.

---

* **23:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 6.6-9 ega:walo Nabas Ka:la:miole 15.37-41 nulamiye. Me buka apuapuno tabo ebe Godote Mosesedo Yu epatamo dikalamiya ebe totomu tabo netewala. Ya:suko tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate ebe totomu tabo netewa kodakodalo uwatete ibino amama tanalodo eba osiyodilolelo wiyasiya ibino tepo magumulo nanitabo tanalo puliyala, ka:pola:lamenamia:. Ebe mabuma: Ya:sute ibi kawonomamo analiya.

10 Ega:walo modoboa: epo epetapiate la:tamo
watowatopima: gelama:, mabu na Kelisote la:imano kapiya
Watodawanomola.
11 Ebema: kebe lumagite kawodawama: eda:ma: ubi diy-
atimene, modobola ebete la:imano wiya: wokodawama:
neda:mene,
12 mabu kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma:
da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo
kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene
Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Mena Netewa Tanaloma: Degiya

Mak 12.40; Luk 11.39-42,44,52; 20.47

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godokono Totomu iy-
atulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: walone kuba wiya
kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epo-
lata! Epate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo
opila:oma: da:pelamenaka, la:le wiyasiya ibino gabo mopil-
amenamata. La: a:ka:tuwa: opila:oma: ubia:nola, ebema: la:
ibi atumu na:kodiyobolenamata!
14 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo
Pa:lisi tanebapi, la: mena netewa epolata!
“La:le amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi tanalodo
eba uwatelo ebo opoliyalelamenakomata, ebene la:le ebe
tanalo kuba:noma: gelalo tolama:wete Godotamo balidi eba
nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanako-
mata, mabu la: ubila epate la:imano tanalo umilo la: wade-
wadepima: kegelama:. Ebema: nanitabola, la:le kuba wiya
kawonomo kelaemamota!†
15 “Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi
ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo
kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
“La: kewa: kolomolo ega:walo opo kawonomolo amamago
wapata:lamenamata kapiya lumagi idi lawa:wete la:imano
tanebadawama: ka:mida:ema:, ebene ebe oli lumagite la:
eba ibamilatelelo atu iyaiya kuba tanalo osiyodilolete
wiyasiya ebeno kubate la: bilibilinomono kuba kodoilimene.
Ebema: nanitabola, la: bilibilinomate kapimiya Ela Opamo
ka:niwitiomamota!
16 “Eiye, la: piyate kuba gabo diyatulama:wenama, la: ebe
balidi tamiopi dubulata!
“La: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la:
ma kunu gelanakomata, ‘Potele Godoko Amamateno

† **23:14:** Ma:t 23.14 buka apuno tabo Ma:tiyute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Motono mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikamidalemene, ebe tanalo kubanoa:. Wiyasiya ebete atu tabo Godokono Motono golodo inamabuno mailamo da:kiyawaomene, ebete ebeno tabo kodakodakobi midite walo akadikamidalemene.’

17 Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubula ega:walo la: daedale wokiagopilata! Godoko Amamateno Motono talena kawonomola, wiyasiya moto gulo ditana ebe golodo inamabuno talena kawoa:!

18 “Ega:walo la: tanalo idi ma kunu gelanakomata, ‘Potele Godoko watidilono patapatano mailamo kiyawaote, ebete ebe tabo walo dakadikamidalemene, ebe tanalo kubanoa:. Wiyasiya ebete ebe patapata unulo ditana ebe kalimagono inamabuno mailamo atu tabo da:kiyawaomene, ebete ebeno tabo kodakodakobi midite walo akadikamidalemene.’

19 “Nanitabola, la: balidi tamiolamepi dubulata! Godoko watidilono patapatano talena kawonomola, wiyasiya ebe unulo ditana ebe kalimagono inamabuno talena kawoa:!

20 La: nolowiala:, ebe patapatate Godoko watidilonoma: itana, ega:walo epate patapata unamo dalomonaka ebe kalimagono inamabuate atumu Godoko watidilonoma: ka:pola:na. Ebema: lumagite talena patapatano mailamo da:kiyawaomene ebete ebeno tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate talena kalimagono inamabuno mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebeno tabo walo akadikamidalemene.

21 Nanitabola, aimano Kawo Talena Godote ebeno Amamateno Motolo okolina, ebema: lumagite Godokono talena mailamo da:kiyawaomene ebete ebeno tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate Godokono Motono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebeno tabo walo akadikamidalemene.

22 Ega:walo me tanalo idila, Godokono Unu Duliyomololo ebete ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo bokolina. Ebema: lumagite Unu Duliyomolono mailamo da:kiyawaomene ebete ebeno tabo walo akadikamidalemene, ega:walo idawate Kawo Elawodawa Godokono mailamo da:kiyawaomene ebete atumu ebeno tabo walo akadikamidalemene.

23 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!

“La: la:imano pali inamabu bilibilinomo magumulo teni apuapu eba anagilamolelo Godotamo ebeno apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo la: kapiya tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya

Godokono kawokawo totomunomo osiyodilolema: la: wadenomamo kemalagidilawena:. Ma kunu la: epagodolo tuputupulo kilukula:wena:, ega:walo la:le ibi nilakapolo kemalagidilola:wena:, ega:walo la:imano osiyodilole tanalodo Godokono nanitabo tanalo kawokalima:wena:. Ebema: modobola la: ebe kawokawo tanalo nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo osiyodilolema: akododolomatila:la:.
24 Eiye, la: piyate gabo kubanu diyatulama:wenama, la: ebe balidi tamio dubulata! Ebema: la:imano osiyodilo tanalo ma kunula, la: obo nio tetelo la: dopamo obo eba wadipapalamiolelo egege inamabu umagago balamo alomonakomata, wiyasiya la:imano kalili magumulo da:pola:na ebe kawokawo abale inamabu ulamea:no obago gito nionakomata!
25 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata! La:le la:imano kalili ega:walo meleki unu apu ukulalenakomata, wiyasiya la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe tanalo kukulala:wenakoa:, ebema: la:le pilo gabodo ega:walo kateneno ubi gabodo dosiyodilola:wenakoma, ebe kawokawo kuba tabokaonomola.
26 Ebema: a:ma: Pa:lisi balidi tamiodawa, modobola a:ma: kalili magumu dopamo ukulawete ebene bala atumu na:kukuliye! Ebe gabo kapiyado a:imano daleyate kolopoligomene.
27 “Nanitabola, Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
“Iyo, a:elaopino bobo baino piki epate wadewade tita:gonoma: da:midilinaka, la: eba kunula mabu unute wadenomamo pola:na wiyasiya piki mabulo epono goa abale tabokaote pola:na!
28 Nanitabola, eba kunu epate la:imano unu tama eba ulamelelamenalo la: tuputupupima: ka:la:minata, wiyasiya la:imano tepo magumulo mena netewa tanalo ega:walo kuba osiyodilole tanalate la:godolo tabokaote pola:na.”

Godokono Totomu Iyatulamepiate Ibino Kuba Wiya Laema: Ya:sute Walo Da:kegiya
Luk 11.47-51
29 Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi, la: kuba wiya kawonomo kelaemamota, mabu la: mena netewa epolata!
“Numa:la:, la:imano ewoniate Godokono woki awokalimipi danakapulamenakiya, la: me tetelo ebe Godokono tuputupu wokopi unamo eba wadipalatelelo ibino bobo bai

wadenomamo osiyodilola:wete kaiyakaiya ebo amionakomata.
30 Ega:walo atu tetelo la: na:kegelanakomata, ‘Aimano ewoniate dilukulinamiya, a ebe tetelo iba:go nilukulinataleka:, ale Godokono woki awokalimipiatamo walubi eba iyatilo aimano wadewade osiyodilole tanalodo ibino igilo ba:mula:lelamiyana:.’
31 Ao, la:le atumu ibi banakapulama:wiyana:! Numa:la:, la: a:ka:tuwa: la:imano tabamo la:imano kuba woki awokalilamenakomata, iyo, la: ewonino gudilata!
32 Ebema: la:imano ewoniate dowagilimiya, modobola la: ibino kuba kawonomo opoliyawete la:imano kuba wiya Godogodone nelawiyala:!
33 “Eiye, la: kaluno gudilata, iyo, la: bu kalulata, ebema: la: Ela Opono wiya tanalone keba kunu nakalautiaema?
34 “Nale la: nanitabonomolo analemata, nale Godokono woki awokalimipi ega:walo ebeno mulopi dubu ega:walo ebeno nani Totomu iyatulamepi la:tamo kapalibolemamo. Wiyasiya la:le ibi epetapi kewamo eba tupuguilamelo kanakapulaemamota, ega:walo la:le epetapi la:imano balidi ibilamole motolo pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:tiolemamota, ebene naimano wokopiate la:imano temeteme ikalame magumune duliyomolo ida:mo danalautioma:na:, la:le ebamo nemaimiawete ibi walo duliyomolo ida:mo ka:ka:na:ma:talemamota.
35 Ebema: la:le kuba wiya kelaemamota, mabu me opono wagilimi mabune la:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakimata. Tuputupudawa A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe tanalo wagilimi mabula. Ebene la:le tuputupu wokopi epetapi bilibilinomo anakapulama:wete, uwomu tetelo Godoko Amamateno Motolo la:le Balakayakono gudu Sekalayako ebo kanakapumiyamata, iyo, ebete ebe Motono Talena Bailo ega:walo Godotamo kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, la:le ebe kubanomamo anagalimiyamata.
36 “Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, me tete epatamo ebe kuba bilibilinomono wiyate nanitabolo ka:pemene.”

Ya:sute Yelusalema Duliyomolono Tanaloma: Tepo Temeteme Diyatawiya
Luk 13.34-35
37 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono woki awokalimipi anakapulamenakota, ega:walo ebete a:ma: kowalubitama: dapalibolenako, a:ma:le ibi nokolamo mapelama:welo akanakapulamenakota. Tete geyageyanomolo na

ubi iyatinaimo a:imano epo naimano etakamo
kitakeamidalema:, kakabate ebeno gudi ditakeamidalenako
eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma: eda:namiyata!
38 Ebema: umu numita:, a:imano duliyomolote kubanomo
ka:kubamene.
39 Nale a:ma:tamo negemo, a:imano epate na tete
geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya a:imano
walonepiate Godotamo ma kunu degelama:na:, 'A:imano
mailago da:pita, ale ebe unamo kadipatemalema:!' ebe
tetelo nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:."

24

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Mak 13.1-2; Luk 21.5-6

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto atepate eba
tolo, ebe waloma:tapiate ebetamo pelamete ebe kawokawo
motono tanaloma: ebo paniya.
2 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, "La: me inamabu
bilibilinomo na:kulama:witama? Na la:tamo nani tabo
gemo, walone me motono tanaloma: nokola idite idi unulo
a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate nokola bilibilinomo
mapitaolete opamo iyalekenomo ka:piyalekema:na:."

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Mak 13.3-13; Luk 21.7-19

3 Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba
okolitalo, ebe waloma:tapi a:ka:tuwa: ebetamo pelamete
na:pegeliya, "A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi
tanalote kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A:ma:le me
opamo walo da:ka:pa:emene, ebe tanalo ega:walo me
opono uwomu tanalono tetema: a beda: anoano tanalote
na:kiyatuaemene?"
4 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya "La: nanisiwale.
Lumagi idite la: demasigilitamene, la: ebeno tabo ako-
olowiala:,
5 mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo
pelamete ka:pegelama:na:, 'Na ebe Kelisotela!' ebene iba:te
epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo
kemagatalema:na:.
6 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo
ibino gowelaoma: nopo iyati tanalo kolowiomamota. Ebe
tetelo la:le la:imano woki kodakodailama:wete akotole-
toleala:, mabu me tanalate nanitabolo ka:pemaimioma:na:
wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.
7 Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago
ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo

kosiyodilomene, ebene iyaiya duliyomolo epetapilo epate
baea:no kilukulioma:na: ega:walo mumulate iyaiya opo bili-
bilinomamo ka:pelaema:na:.
8 Numa:la:, kamiyalete gudu laema: temeteme dowagilimi,
me tanalo bilibilinomo eba kunula.
9 “Ebe tetelo iba:te la:tamo kawokawo temeteme eba
ikalamelo la: elawamo uwatetate anakapulaema: kema-
gatalema:ta, ega:walo na mabuma: opo bilibilinomono epate
la:tamo ka:dowaoma:na:.
10 Ebene epo epetapi bilibilinomate ibino nanitabokobi
midi magumulo agowa eba ukamidaolelo, iba:te ibino na-
mutupiatamo dowaote diya gabodo ibino mailo ibi anaka-
pulamepiatamo kowatama:na:.
11 Ega:walo Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopiate
ka:pemaimioma:na: epo epetapi bilibilinomo kuba gabamo
kemagatalema:.
12 Ebe tetelo kuba osiyodilole tanalote kawonomoma:
keda:mene, ebema: epono tepo magumulo nilakapo ki-
malagidilo tanalote gibagibanomoma: keda:oma:na:,
13 wiyasiya numa:la:, kebe lumagite kodakodalo
utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebeno igilo
ka:mula:emene.
14 Ebema: Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe
tanalono Wade Tabo ebeno wokopiate dopamo me opo
kawonomolo ka:kiyawaoma:na: iyaiya opono epo bili-
bilinomate kolowioma:, ebene me opono uwomu ebo
ka:pemaigamene.”

Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Mak 13.14-23; Luk 21.20-24

15 Na Ma:tiyute buka ka:la:mioledawatamo negemo, a:ma:
me tabo Ya:sute degiya wadenomamo niyatawa.
Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono woki
awokalimidawa Da:niyolote dopamo degiya ebe tanalote
nanitabolo ka:pemaigamene, ebema: Godokono Moto
kubaimidawate ebe talena bailo utitalo la:le ebe duma:ema,
16 ebe tetelo modobola Yudiya opo epate unuunu dame-
lamo nalautioma:na:.
17 Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto
guamo a:ka:nopegamene ebeno inamabu uwatema:,
18 ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite
walo motamo a:ka:toamene ebeno lubudino kaliku laema:.
19 “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe
kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma: keda:mene!
20 Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala:, la:imano
alautio tanalote gibagiba tetelo o wokoa: talena egela tetelo
akopemaigala:,

21 mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate
nanitabolo ka:pemaimioma:na:. Numa:la:, me opo wagilimi
mabune wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako
temetema:te dopamo ka:pemaimiya:, ega:walo walone tetelo
ebakobako temetema:te walo a:ka:pelaema:na:, iyo, iba:te
kapiya tetenomolo ka:pemaimioma:na:.
22 Me tanalo nanitabola, Godote ebe tete gopowaimia:no
lumagi idite me opolo igilolo a:kokolinamene, wiyasiya
ebete deka:la:mioliya ebe epo nilakapoilamelo tete
ka:gopowaimene.
23 “Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene,
‘Numa:la:, Godokono Alibodawa Kelisote malo bokolina!’ o,
‘Ebete ebolo bokolina!’ la: nanitabokobi akomida:la:,
24 mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano
mailamo a:da: tabo kiyawaopi, iba:te pemaimiote iyaiya
anoano tanalo kawokawonomo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi
ubila ebe osiyodilole tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe
epo iya gabamo kemagatalema:.
25 Numa:la:, me tanalate pemaimioa:no nale la: dopamo
analemata.
26 “Ebema: iba:te la:tamo ma kunu degelama:na:,
‘Numa:la:, Kelisote bulu opolo bokolina!’ la: ebamo
akotolama:la:. Ega:walo iba:te da:kegelama:na:, ‘Numa:la:,
ebete lumagi idino motolo opegate ba:luta!’ la: nanitabokobi
akomida:la:.
27 Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo ege-
late tobolo unu kawonomo eba pukuilamelo alote apune
wagilimite apuamo gito ka:petomene, ebema: na Epono
Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe tanalote eba kunu
kitanamene, iyo, me opo epo bilibilinomate naimano pe
tanalo kuima:na:.
28 “Me tanalo ebe nanitabola, abale inamabute kebolo
kitanamene, waliate aleola:go ebamo ka:guditama:na:.”

Epono Naniwino Pe Tete
Mak 13.24-27; Luk 21.25-28

29 “Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe
tetenomolo egelate kidokomene ega:walo saganate
a:ka:pukuilaemene, iyo, mawela:te tobolo unune opamo
ka:pa:gudima:na: ega:walo tobolo ununo elawoelawo
inamabuate kalela:oma:na:.
30 Ebe tetelo Epono Naniwino elawo awokalimino anoano
tanalote tobolo unulo ka:pemaigamene, ebene me opono
iyaiya epo bilibilinomate kawo tola:go kiimima:na:, mabu
Epono Naniwite tobolo unune eba piwisigalo iba:te ebe ebo
kuima:na:, ebete ebeno elawago ega:walo alo kawonomago
ka:pemene.

31 Ebene ebeno nopodawate tutele kawonomamo eba
molelo, ebete Unu Duliyomolono nopopi epetapi iyaiya opo
bilibilinomamo kapalibolemene, Godote deka:la:mioliya ebe
epo me opo apune apune ka:puwatema:.”

Umei Kewano Tanalo
Mak 13.28-31; Luk 21.29-33

32 “La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadeno-
mamo niyatawala:. Katomono wuiate pemaimite olioli paa
da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta
ulamano tete ebe netatali,
33 ebema: la:le me temeteme tanalo bilibilinomo du-
lama:ema, la: kiyatawaomamota Epono Naniwino pe tete
tatalila, ebe gigiyudo opegama: pe.
34 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate
dopamo ka:pemaimioma:na:, walone me tete epate ebo
ka:elaoma:na:,
35 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:,
wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo
bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:
Mak 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36

36 “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu
Duliyomolono nopopi ega:walo Godokono Gudu iba:te iy-
atawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.
37 Nowako tetelo kebako tanalote ka:pemaigiyale, Epono
Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetelo atu tanalote
ka:ka:pemaigamene.
38 Mabu obote pea:no iba:te ebe tetelo bae naota ega:walo
elawo da:imi obo kawonomamo niota, dubate kamiyale
uwatoleta ega:walo kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba
kunu eba wagelenalo Nowate kawo peamo ebo opegiya.
39 Ebe tetelo iba:te kiyatawaonamia: obo kawonomote
odolote ibi bilibilinomo danakapulaemene, ebema: Epono
Naniwite walo da:ka:pemene ebe tetete eba kunu ki-
tanamene.
40 Ebe tetelo dubu netewate tumulo dowapaitama:na:,
Epono Naniwite pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene,
41 ega:walo kamiyale netewate bae delapautama:na:, ebete
pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene.
42 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa:
la:imano Kawodawano pe tete.
43 Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namu-
tudawate pilo lumagino pe tete diyatawamene, ebete ebe
idoko kawonomolo ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe
ubia:nola pilo dawate ebeno motamo ka:popegama:.

44 Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala,
la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono Naniwite ebo
da:ba:pemene.”

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa Ibino Tanalo
Luk 12.41-48

45 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Namutudawatamo
da:tuduwatanako ebe mulo wokodawano tanalo keba
kunula:ka:? Nanitabola, namutudawate ebe lawete wokopi
epetapi ulamedawama: kiyatimene, ma kunu ebete ibino
bae nao tetelo iba:tamo bae kikalamolemene.
46 Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo
eba osiyodilonalo, ebeno namutudawate pete ebeno
tanalo da:puimene, ebe wokodawate kawonomamo
kekalakalamene.
47 Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo
wokodawano tanaloma: eba pekalakalalo, ebete ebe ebeno
inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.
48 “Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebeno
tepo magumulo ma kunu degemene, ‘Naimano namutu-
dawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo ka:pena:,’
49 ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no kuba osiyodilolepi
epetapiago ebeno namutudawano bae kawiya naote elawo
da:imi obo ebo ka:nioma:na:, ebema: ebete daedalema:
eda:te wokopi epetapi alukole ebo kowagilimene.
50 Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okoli-
nalo ebeno namutudawano pe tanalo a:kiyatawamene. Ebe
tetelo namutudawate pete
51 daedale wokodawa kawonomamo panagalimiote mena
netewa epago kanalibomene ebeno kuba wiya ka:nelaema:,
ebe temeteme bailo iba:te lalo eba noliomolelo kawono-
mamo kiimima:na:.”

25

Teni Buwelemeleno Iyatulame Oi

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebe egelalo Godote Kawo
Elawodawama: deda:na, ebe tanalote ma kunu kitanamene.
Dubu idite oli kamiyale delawi, ebe tetelo teni buwelemela:te
ibino wuiki alo uwatete motone nemaimiote eba:go soliy-
omu baiamo tolaema: nemakopelitiya,
2 ibi magumulo paibu buwelemela:te daedalema: eda:iya,
wiyasiya paibu epetapiate wade wokiago tolamiya.
3 Ma kunu daedale buwelemela:te ibino alo dowatiya
iba:te modobo obago kowatia:,
4 wiyasiya wade wokiago da:tolamiya ebe buwelemela:te
modobo obo iyapote ibino alo ega:walo obo ebo watiya.

5 “Didokoni dubute soliyomu baiamo samamo
ka:pemaigania:, ebema: buwelemela:te tete geyageyalo
nipo demakopeleniya iba:te gito laoniya.
6 Sele tetenomolo lumagi idite ma kunu gepateni,
‘Ebe dubu na:pe! La: bilibilinomate eba:go alugoma:
na:pelama:la:!’
7 “Ebe tetelo ebe buwelemela:te maimionate ibino alo
pioma: eba wagelenalo,
8 ebene paibu daedale buwelemela:te ibino wade wokiago
namutupiatamo negelaniya, ‘La:imano alo obo sa:sa: apuapu
atamo ikaeaema: modobola:ka:? Aimano alote tete tatalila
ka:egaoma:na:.’
9 “Wiyasiya wade woki buwelemela:te iba:tamo nege-
laniya, ‘Ao, ale la:tamo dikalamoletamene, a bilibilinomate
modoboa:noma: keda:omalema:. Modobola la: tolama:wete
olowame motone obo na:niyapoala:.’
10 Ebene daedale buwelemela:te obo olema:
da:tolameniya, dubute soliyomu baiamo ebo pemaigani.
Ebe tetelo paibu buwelemela:te dopamo wade wokiago
demakopeleniya, iba:te eba:go soliyomu motamo
nodolonate moto namutudawate gigiyu gito pemopini.
11 “Ebene paibu daedale buwelemele epetapiate walone
da:pelameniya, iba:te gigiyu niyakabamo putitatanate moto
namutudawa ma kunu pananiya, ‘Aimano Kawodawa!
Gigiyu na:pa:iyamidaeama:!’
12 Wiyasiya ebete negeni, ‘Ao, na la:imano tanalo iy-
atawa:.’ ”
13 Ebene Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, “La: olowiolo
nilukuliniyala:, mabu Epono Naniwino egela ega:walo tete
la: kiyatawawena:.”

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalamoliya Ebe Iyatulame Oi
Luk 19.11-27

14 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe tanalote ma kunu kitanamene.
Kawo dubu idite mulu opamo eba tolo ebeno wokopi ebe-
tamo ka:la:mite, iba:te ebeno inamabu ega:walo mani wade-
nomamo kulamelemenama: iyaiya ikalamolete ebo tiya.
15 Ebe tetelo ebete iditamo 5,000 mani ikamiya, ega:walo
iditamo 2,000 mani, ega:walo iditamo 1,000 mani, ibino
wokiago modobolo eba kunu eba ikalamolelo, ebete ibi gito
miyapiya.
16 Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute tonomo tote
bisnisi woko idi eba nosiyodilolo 5,000 mani idi ebo nosiy-
odiliya,

17 ega:walo 2,000 mani delawiya ebe dubute atumu eba
ka:nowagelelo 2,000 mani idi nosiyodiliya,
18 wiyasiya 1,000 mani delawiya ebe dubute tote damela
nobobote ebeno kawodawano mani gito nowaminiya.

19 “Ulama epetapi da:petolamiya ebe wokopino ka-
wodawate walo ka:pete iba:go kapimiya ibino mani uwomu
ebo peka:la:miolelamiya.
20 Ebene 5,000 mani delawiya ebe dubute pete 10,000 mani
eba pawokalimilo na:pegiya, ‘Kawodawa, numa:. A:ma:le
natamo 5,000 mani ikanamiyata, wiyasiya naimano woko
magumulo 5,000 mani idi walo da:kosiyodilimo, mela bi-
tana.’
21 Ebeno kawodawate ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma:
wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata!
A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema:
na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi
ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala
soliyomu baiamo na:popega.’

22 “Ebene 2,000 mani delawiya ebe dubute pete na:pegiya,
‘Kawodawa, numa:. A:ma:le natamo 2,000 mani ikanamiy-
ata, wiyasiya naimano woko magumulo 2,000 mani idi walo
da:kosiyodilimo, mela bitana.’
23 Ebeno kawodawate ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: atumu
wade wokodawalata ega:walo wade tuputupudawalata!
A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodiliata, ebema:
na wiyasiya a:ma: naimano kawokawo tanalo epetapi
ulamedawama: ka:midimamota. A:ma: naimano kalakala
soliyomu baiamo na:popega.’

24 “Ebene walogabodawate 1,000 mani delawiya, ebete
pete na:pegiya, ‘Kawodawa, na iyatawala a:ma: genegene
dubunomolata. Epetapiate inamabu damionaka a:ma:
ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta, ega:walo iba:te
kikopu ibino paliamo daminaolenaka a:ma: nolo tetelo gito
ba:puwatenakoma:ta a:ma:le a:ka:tuwa: kenaoaema:.
25 Ebema: a:ma: da:toawiyala, nale a:ma: tolemelo a:imano
1,000 mani damela magumamo gito nowaminiyamo. Mela,
me ebela. A:imano inamabu na:kelawa:.’
26 “Ebeno kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, ‘A:ma:
kuba damola wokodawanomolata! A:ma: tabo ma kunu
egeata, epetapiate damionaka nale ebe inamabu gito
ba:petapionakomo, ega:walo iba:te kikopu daminaolenaka
nale nolo tetelo gito ba:puwatenakomo.
27 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka
wokopiatamo ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko
idi nosiyodilotaleka: kawodopoma: beda:na:, ebene nale pete

a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo
ba:kikanama:wena:.’
28 “Ebene kawo dubute ebeno opopiatamo negiya, ‘La:
ebeno 1,000 mani laema:wete 10,000 maniago dubutamo
nikama:la:.
29 Mabu kebe lumagigodolo wadewade woki da:pola:na,
idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo ikameote
ebeno tepo magumu ketabokaimene, wiyasiya kebe
lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe
kapiyakapiya tanalate da:pola:na idawate ebegodone walo
ka:kuwatemene.
30 Ebema: me damola wokodawa idoko magumamo gito
na:neba:idilala:, ebolo ebete epetapiago lalo eba noliomolelo
kawonomamo kiimima:na:.’ ”

Godote Me Opo Epo Iyaiya Dapalomomene

31 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Epono Naniwite ebeno
alo kawonomago ega:walo Unu Duliyomolono nopopiago
da:pemene, ebe tetelo ebete ebeno Kawo Elawodawano okoli
bailo ka:pokolitamene epono tanalo kapanagilamelelaema:.
32 Ebene iyaiya opo epo bilibilinomate ebetamo dapalad-
abutima:na:, ebe tetelo ebete ibi bilibilinomo iyaiya kalo-
momene, sipi-goeogoeo ulamedawate sipi ega:walo gautu
iyaiya keba kunu kalomonakole eba kunu,
33 ebene ebete sipi-goeogoeo ebeno tumudi apuamo alo-
mote ega:walo gautu-goeogoeo ebeno pele apuamo kalo-
momene.
34 “Ebe tetelo Kawo Elawodawate tumudi apu epatamo
ma kunu kegemene, ‘Naimano Nabiwite wadewadepima:
degena, la: ebeno Kawo Elawodawano duliyomolamo
na:popila:la: wadewade tanalo ebolo ka:puwata:ema:. Iyo,
ebete me opo osiyodilo tetelo la:tamo dosiyodiliya, la: me oli
duliyomolo na:pelawa:la:.
35 Mabu na bae kapete dunamenaki ebe tetelo la:le
bae natamo ikanamonenakimata, ega:walo na obo kapete
dunamenaki la:le na obamo owalubininakimata. Nale
kapeladawamu la:tamo da:pemaiganakimo ebe tetelo la:le
na kalakalago elawenenakimata,
36 ega:walo pupuliono inamabua: tetelo gito
da:lutanakimo la:le kaliku a:pulinamenakimata.
Gabugabute dunamenaki ebe tetelo la:le na wadenomamo
unamenanakimata, ega:walo kubakubapi epetapiate na
idoko motamo diyatininakiya la:le na unaema: ebamo
a:pelamenakimata.’
37 “Ebe tetelo tuputupupiate wiya tabo Kawo
Elawodawatamo kegelama:na:, ‘Kawodawa, kebe tetelo

a:ma: bae kapete dumititiyala, ale a:ma: umitate bae ebo kikametiyala? Ega:walo ale obo kebolo kikametiyala?
38 Kebe tetelo a:ma:le kapeladawamu da:pemaigawiyala, ale a:ma: umitate kalakalago ebo kelawetiyala? Ega:walo ale wade kaliku kebolo ka:pulimitiyala?
39 Kebe tetelo a:ma: gabugabute dumititiyala ale walubi tanalo ebo ka:piyatiyama:? Ega:walo epetapiate a:ma: idoko motamo diyatitiyala ale kebe tetelo a:ma: uima: ebamo ka:pelamiyama:.'
40 "Ebene Kawo Elawodawate iba:tamo kowaimene, 'Me na waloma:enepi nulama:la:. Na la:tamo nani tabo gemo, la:le ibi magumulo lumagi da:pesonomotamo mako wade tanalo dosiyodilawenaima, la:le natamo osiyodilonaimata.'
41 "Ebene ebete olobigate pele apupiatamo ma kunu kegemene, 'Godote la:tamo kuba wiya ikalaema: gena, ebema: la: naimano ololo apune na:tolama:la:! Ebete Saitanako ega:walo ebeno nopopino tanaloma: a:ega: ela iyalo demadiya, la: ebe ela magumamo na:tolama:la:!
42 Mabu na bae kapete dunamenaki la:le bae natamo kikanama:wenakia:, ega:walo na obo kapete dunamenaki la:le obamo kowalubina:wenakia:.
43 Na kapeladawamu da:pemaiganakimo, la:le na kalakalago kelawena:wenakia:, ega:walo na pupuliono inamabua: tetelo gito da:lutanakimo la:le kaliku ka:pulinama:wenakia:. Gabugabute na dunamenaki ega:walo kubakubapi epetapiate na idoko motamo diyatininakiya, la:le na ka:powalubina:wenakia:.'
44 "Ebe tetelo iba:te ebetamo wiya tabo kegelama:na:, 'Kawodawa, a:ma: bae kapete o obo kapete kebe tetelo kumititiyala? Ega:walo a:ma: kapeladawamu o inamabua:dawamu atamo kebe tetelo ka:pemaigawiyala? Ega:walo a:ma: gabugabute dumititiyala o epetapiate a:ma: idoko motamo diyatitiyala kebe tetelola:ka:? Ale a:ma:le eba kunu wagelitalo kumitanakia:!'
45 "Ebete wiyasiya iba:tamo kegemene, 'Na la:tamo nani tabo gemo, la:le naimano lumagi da:pesonomotamo mako wade tanalo osiyodiloa:no dilukula:wenaima, la:le natamo kosiyodilawenamia:.' "
46 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, "Nanitabola, ebe kubakubapiate uwomua: Temeteme Opamo eba tolamelo, wiyasiya tuputupupiate uwomua: Igilo Opamo ka:tolaema:na:."

26

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degeliya
Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

1 Ebene Ya:sute me tabo bilibilinomo kiyawao
dolopoligiya, ebete ebe waloma:tapiatamo negiya,
2 “La: iyatawalata Aduga:la Soliyomu* wagilima: netewa
egelate nepola:na. Ebe tetelo Godote Epono Naniwi epono
kotamo kiyatimene, ebene iba:te ebe kewamo tupuguimite
ebo kanakapuima:na:.”
3 Ebe ulamalo Kayapasite Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:nami. Ebema:
ebe kawo dubu ega:walo ebeno opopi elawodubu ega:walo
Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te ebeno motamo
aladabutite
4 tabo ebo iyatiya Ya:suko kanakapuima:. Ebema: iba:te
ebe diya gabodo laema: gabo eba waditalo
5 epetapiate wiyasiya negeliya, “A Soliyomu tetelo
ebe a:kelaema:, mabu epate atamo dowaote ago
da:ba:gowelama:na:.”

Betani Duliyomolo Kamiyalete Ya:sutamo Wade Nibo Ii Dadipanamiya

Mak 14.3-9; Yon 12.1-8

6 Ebene Ya:sute Betani duliyomololo dubu idi
Saimonokono motolo okoliti, ebe dubu dopamo
kukulakukulagonola.
7 Ya:sute bae eba nitalo ebe tetelo kamiyale kapiyate pete,
wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi adaete Ya:sukono
watamo ebo padipanamiya, ebe ii inamabuno wiya ka-
wonomola.
8 Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo dumiya iba:te
dowaote negeliya, “Mabu keleka: ebete wiya kawo inamabu
dologala inamabuma: da:midi?
9 A me ii manima: na:na:miditaleka: mani kawonomo
buwatena:, ebene ebe mani nigologolopiatamo gito bikalam-
olena:!”
10 Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate wiyasiya
iba:tamo negiya, “La:le me kamiyale kawiya beda:ma:
kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.

---

* **26:2:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

11 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo
la:go bilukulionama:na:, la:imano ubi tetelo ibi nowalubili-
nakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo,
tete tatalila nale la: ka:miyapamamota.
12 Ebema: nale a:ea:no tetelo me kamiyalete wade nibo ii
naimano apa:mo dopamo dadipana, ebe tanalodo ebete gabo
osiyodilo naimano ape bobamo iyatima:.
13 Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo
bilibilinomamo Godokono Wade Tabo datanakoma:na:,
iba:te me kamiyalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo
ba:nikiyawaonakoma:na:."

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Mak 14.10-11; Luk 22.3-6

14 Ebene Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo
Keliyota duliyomolodawa Yudasite Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopiatamo tote,
15 na:negiya, "Nale Ya:suko la:imano kotamo diyatimo,
la:le natamo beda: wiya na:kikanama:ema?" Ebe tetelo iba:te
30 siliba mani ebo ikamiya,
16 ebene ebe tetene wagilimite ebete gabo wadiya Ya:suko
ibino kotamo kiyatima:.

Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu Denaniya
Mak 14.12-21; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30

17 Ebene epate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu† nao
dowagilimiya, ebe egelalo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo
pelamete na:pegeliya, "Ale Aduga:la Soliyomuno nao inam-
abu kebolo na:kosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya ke-
naoma:?"
18 Ya:sute iba:tamo nowamiya, "La: netewapi kawo duliy-
omolamo toawete aimano namutudawa idi da:numa:ema,
ebe dubutamo ma kunu na:negeliyala:, 'Iyatulamedawate
ge, naimano olalati pemaiga tanalono tete tatalila, Godokono
ubila. Ebema: na ubila a:imano motolo nale naimano
waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:.' "
19 Ebene Ya:sute ibi keba kunu kanaliyale, ebe
waloma:tapiate eba kunu nosiyodilote Aduga:la Soliyomu
inamabu ebo nosiyodiloliya.

---

† **26:17:** Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

20 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapiago bae
naoma: dilukuliniya,
21 ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Na la:tamo nani
tabo gemo, la:imano taneba magumulo idawate na anaka-
punamepi kowalubilimene na lawenema:.”
22 Iba:te tepo mibomibonomoma: eba eda:onalo Ya:sutamo
idawate genaki, idawate genaki, “Kawodawa, nalela:ka:?”
23 Ebete iba:tamo nowamini, “Bae kalila:mo potele nago
koto ka:ma: daduba:mida, ebe ebe lumagila. Ebete na
anakapunamepino kotamo kiyatinimene.
24 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe
na:to, Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, wiyasiya
kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe
lumagite kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe
mabuma: ebe dubu ebeno menokote ebe alaimia:notaleka:
ba:modobona:!”
25 Ebene Yudasiko, ebete dopamo Yu watowatopiago nopo
diyatiya Ya:suko laema:, ebete negeni, “Iyatulamedawa,
nalela:ka:?”
Ya:sute nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata.”

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

26 Ebene iba:te bae eba naonalo, Ya:sute bae lawenate
Godotamo kalakala tabo genate ebo wakamioni, ebema:
ebete ebe waloma:tapiatamo eba ikalamolenalo negeni, “La:
uwata:wete nenaoala:, me naimano apela.”
27 Ebene ebete kalili kelawenate, Godotamo kalakala tabo
genate iba:tamo eba ikalamolenalo negeni, “La: bilibilinomo
na:niala:,
28 mabu Godote epago milolo kilukulinama: nopo diyatiya,
me naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina, iyo, me
kalimate epo epetapi bilibilinomono kuba egebolelaema:
keka:ka:liyamene.
29 Nale la: analemata, na me tetelo me da:imi obo
walo a:ka:nimo, wiyasiya naimano Nabiwite Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe duliyomololo na oli da:imi obo
walone tetelo la:go ka:na:niomalema:.”
30 Ebene iba:te Godoko amamateno oale alapionate, Olibi
Kewakewa Unu Damelamo ka:tolamenama: motone gito
niwitioniya.

Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma: Kegema:ta
Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

31 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negeni, “Ka:lo idokolo la:
bilibilinomate na katepanemamota, mabu Godokono Bukalo

tabo ma kunu itana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danakapuimene, ebe tetelo ebeno tanebano sipi-goeogoeate iyaiya kalautioma:na:.’

32 Wiyasiya Godote na a:ene walo dakadipanatenemene, na Ga:lili opamo dopamo ka:tomamo. La:le na ebolo ka:punaemamota.”

33 Ebene Pitate Ya:sutamo negeni, “Ibi bilibilinomate a:e tolemelo a:ma: atepatate dalautioma:na:, wiyasiya nale a:ma: akatepatama!”

34 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo idokolo kakabate geoa:no, a:ma: netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”

35 Pitate ebetamo walo na:kegeni, “Na a:ma:go da:na:emo, nale a:ma: iyatawa:noma: a:kegemo!” Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute Getasemanilo Godotamo Da:towetoweoni
Mak 14.32-42; Luk 22.39-46

36 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo duliyomolone nemaimionate tatali opo ida:mo tolameniya, ebe opono mailo Getasemanila. Ya:sute ebolo iba:tamo na:negeni, “La: malo na:pola:nala:. Na me tataliamo tomo Godotamo towetowe tabo ka:negema:.”

37 Ebe tetelo ebete Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi netewapi ega:walo Pitako ebalata towetoweo tabo gela baiamo magatalenate, ebene tepo mibomibo tanalo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo kawonomamo ebo pelameniya.

38 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme kawonomamo iyatawanamo, mako tepo temetemete na anakapuname keba kunula:ka: eba kunula. La: malo nago olowiolo na:pola:nala:.”

39 Ebene ebete kela:mo toatepanate, ebeno ololo opamo niyatinate Godotamo ma kunu na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, a:ma: modoboma: degeaemene, me temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”

40 Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pulamenate Pitatamo na:pegeni, “Mabu keleka: la:le nago tete da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”

41 Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima. La:imano tepo magumulo wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo osiyodiloma: elawo puliyala.”

42 Ya:sute tete idilo walo ka:tonate Godotamo ma kunu
ka:na:towetoweoni, “Naimano Nabiwi, me tepo temeteme
kalili a:ma: nagodone laema: gabote itana:no modobola,
a:imano ubi ditanamene na ka:nimamo.”
43 Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni
laonalo ka:pulameni, mabu ibino balidite uma:
na:elaolameni.
44 Ebene Ya:sute netewa-kapiya tetelo ibi walo
ka:miyapanate, dopamo ebete towetowe tabo keba kunu
ka:negeniyale ebete Godotamo atumu ka:negeni.
45 Ebe tetelo ebete ebe waloma:tapiatamo da:ka:peni
iba:tamo na:pegeni, “La: ela amiolo walo beda:ma:
ka:kelawenama? Numa:la:, tete a:pe, kubakubapiate Epono
Naniwi ibino kotamo nelawa:.
46 Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anaka-
punamepino kotamo iyatinidawate ebe na:pe!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

47 Ya:sute ebe tabo eba genalo Yudasite ebo peni,
Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo ebe idila.
Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapiate ibino gowe-
laono gili ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Yu
epono kawokawo dubu epetapi, iba:te dapaliboleniya ebe
dubula.
48 Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, “Nale
daboeteomo, ebe ebe lumagila. La: ebe samonomamo
nelawiyala:.”
49 Ebene Yudasite penate, Ya:sutamo tonomo tonate ebe
nanani, “Iyatulamedawa, niyata!” Ebe tetenomolo ebete ebe
ebo aboeteoni.
50 Ya:sute ebetamo negeni, “Namutudawa, a:ma: beda:
tanalo osiyodiloma: da:pa:wa:, nosiyodila,” ebene dubu
epetapiate Ya:sutamo pelamenate ibino kotamo ebe kodako-
danomolo ebo pelaweniya.
51 Ebene Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite
ebeno gowelaono gili magoba:nate, Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa ana-
galiminate galo apu ebo mapitamidameni.
52 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negeni, “A:imano gili walo
na:kemapeda:, mabu gila:mo da:gowelaona walone epetapi-
ate ibi atumu gila:mo kanakapulaema:na:.
53 A:ma: iyatawala:ka:, nale ubi iyatite Godoko danamo,
ebe tetelo na kowalubinima: ebete ebeno 12 taoseni gowelao
nopopi kapalibolemene?

54 Wiyasiya nale eba kunu dowagelemo, Godote dopamo
ebeno Bukamo dakuloliya ebe nanitabo tanalate keba kunu
na:kemaimioma:na:? Buka tabote nanitabolo gena me
tanalate natamo nemaima:na:!”
55 Ebe tetelo Ya:sute dubu epetapi bilibilinomatamo ne-
geni, “Na pilo lumagila:ka:, o na gowelaodawala:ka:? Mabu
keleka: la:le gowelaono gila:go ega:walo gaubago na lawen-
ema: da:pelama:ema? Na egela epetapilo Godoko Ama-
mateno Iya Motolo eba okolilo epo diyatulamenatimo, la:le
na ebolo kelawena:wea:,
56 wiyasiya me tanalo bilibilinomate a:pemaimia,
Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo
dakuloliya ebe tabono tanalate nanitaboma: keda:oma:.”
Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe atepanate
gito alautioniya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya

Mak 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-14,19-24

57 Ebe tetelo Ya:suko delaweniya ebe dubate ebe Kaya-
pasikono motamo magataniya, Kayapasiko ebe Godotamo
kalimagono ikameopino Unu Watodawanomola. Iba:te
Ya:suko ebe motamo magatana:no dopamo Godokono To-
tomu iyatulamepi ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te
pelamenate ebo paladabutiniya.
58 Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba
waloma:tanalo, ebete Unu Watodawanomono moto kala
magumamo nopeganate atila:piago ebo nokolini. Ebe ubila
kebe tanalote Ya:sutamo da:pemaigamene ebe tanalo ebeno
balida:mo kuminama:.
59 Ebene Godotamo kalimagono ikamepino watowatopi
ega:walo Ka:nisolo dubu bilibilinomo epetapiate a:da: tabo
gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanaka-
puima:.
60 Ebema: tabo gelapi bilibilinomate ebeno tanaloma:
a:da: tabo kiyawaoniya wiyasiya ibino tabo gela magumulo
Ka:nisolo dubate Ya:sukono a:e mabuma: kuba idi kuminiya:.
Ebene walogabo apuamo netewapiate kapimiya pemaimi-
nate
61 olowiopiatamo na:pegelaniya, “Me dubute ma kunu
gi, ‘Naimano elawo modobola Godoko Amamateno Moto
anabulimite netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.’ ”

---

‡ **26:56:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapi-atamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

62 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wa-
todawanomote maiganate Ya:sutamo negeni, “A:ma: tabo
gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano
tanaloma: degelana keba kunula:ka:?”
63 Ya:sute tabo gea:no Unu Watodawanomote ebetamo
walo na:kegeni, “Nale a:ma: Igilo Godokono mailamo nana-
mata, a:ma: a nanaa:, a:ma: Godokono Gudu Kelisotela:ka:?”
64 Ya:sute ebetamo nowamini, “A:ma:le ebe ebe geata. Nale
la: analemata, nanitabola, la:le na Epono Naniwi aimano Ela-
wodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunaemamota,
iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapa-
wokalamamo!”
65 Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate,
ebeno kawo dowa tanalonomo kawokaliminama: ebete
da:pulini ebe lubudino ga:ga: kaliku anagiyamidalenate ne-
geni, “A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi
a ubia:nola! Ebete a:ka:tuwa: kuba tabonomo dege la:
ebe olowiomata, mabu ebete nege, ‘Na ega:walo Godoko, a
kapiyala!’
66 Ebema: la:imano ubi keba kunula:ka: ebeno tanaloma:?”
Ka:nisolo dubate wiya tabo negelaniya, “Modobola ebete
na:emene!”
67 Ebene ibi epetapiate kowe ebeno ololamo meolenate,
ega:walo epetapiate kotamo ebe tatakolo eba anagalimion-
alo
68 negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimidawa Ke-
lisoma: nanitabolo deda:wena, a nanaa: a:ma: piyate kana-
galimiotana!”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

69 Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo eba okoli-
nalo, woko buwelete ebetamo penate ebe napanani, “A:ma:
atumu me Ga:lili opodawa Ya:suago pata:namiata!”
70 Pitate ibi bilibilinomono ololo apulo negeni, “Ao, a:ma:le
degeawena ebe tabo na iyatawa:.”
71 Ebene ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo
woko buwele idite ebe uminate, ebolo da:pola:niya ebe
epo nakapanaleni, “Me dubute Nasalete duliyomolodawa
Ya:suago pata:nami!”
72 Wiyasiya Pitate ebe atu tabo ma kunu kegeni, “Na
Godokono mailamo gemo, na ebe dubu iyatawa:!”
73 Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo
ilukula:tepanate Pitatamo pelamenate ebe walo
nakapananiya, “Nanitabola! A:ma: Ya:sukono lumagi
idilata, mabu a:imano tabo kiyawao tanalote me tanalo
awokalimina, a:ma:le Ga:lili opodawa idima: eda:nata.”

74 Wiyasiya Pitate negeni, “Godokono dopo apulo utite
gemo, nale nani tabo gea:no ebete na kanaginaemene! Nale
ebe dubu iyatawa:!”
Ebene ebe tetenomolo kakabate degeoni,
75 Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe
tabo ebo malagidiloni, “Kakabate geoa:no a:ma:le netewa-
kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.” Ebene Pitate
iyabaiamo tonate kawo tepo temetemenomago iinomo ebo
niini.

27

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Dema-
gatiya*
Mak 15.1; Luk 23.1-2; Yon 18.28-32
1 Egelate da:powaloiya Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilino-
mate tabo gelitiya Ya:suko anakapuima:.
2 Ebene iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote Paeletetamo
ebo magatiya, ebe Loma epate Yudiya opamo dapalibiya ebe
kapela Kawo Elawodubula.

Yudasite A:ka:tuwa: Ebe Danakapumiya
Ali 1.18-19
3 Ebe tetelo Yu watowatopiate Ya:suko anakapuima: nopo
nanitabonomolo diyatiya, Yudasite ebe tanalo olowiya, ebe
Ya:suko ibino kotamo diyatiya ebe lumagila. Ebema: ebete
idoko tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilonile ebe mabuma:
tepo temeteme kawonomoma: eda:lo, ebete 30 siliba mani
Yu watowatopiatamo kowadaete na:pegiya,
4 “Na kuba osiyodilonimo. Na tuputupu lumaginomo
la:imano kotamo iyatinimo.”
Ebene watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo negeliya,
“Ebe aimano tanaloa:, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalola.”
5 Ebe tetelo Yudasite ebe mani Godoko Amamateno Iya
Moto guamo ebo niyaleka:midiya, ebene ebete tote ebeno
kuwokoba:mo ale nema:midaote ebe a:ka:tuwa: ebe ebo
nanakapumiya.
6 Ebema: Yu watowatopiate ebe mani eba uwatolelo ma
kunu geliya, “Totomu tabote talena iyatiamena ale me mani
Godokono maniago kapiyakobi ka:midilima:, mabu me mani
lumagi anakapumi manila.”
7 Ebene iba:te tabo ma kunu iyatiya, “Modobola
a me maniamo Kalili Osiyodiloledawano Damela

* **27::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

kelaemalema:, ebene kapela epate Yelusalema kawo duliyomololo da:pa:elaonakoma:na:, ale ibi me damelamo balomonakoma:.”

8 Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga epate ebe damela Kalima Wiya Damelama: ka:mina, mabu dopamo iba:te ebe maniamo lumagi anakapumite ebeno kalima opamo ebo ka:ka:liya.

9-10 Iyalo tetelo Godokono woki awokalimidawa Yelemayate tabo ma kunu giya, “Isalaela epate 30 siliba mani uwatete negeliya, ‘Me Godokono wokodawano wiyala.’ Ebema: Kawodawa Godote na Yelemayako keba kunu kananile epate ebe maniamo kebe tanalo na:kosiyodiloma:na:, iba:te nanitabolo eba kunu osiyodiliya, iyo, iba:te ebe maniamo Kalili Osiyodiloledawano Damela lawiya.” Ebema: me tanalo nanitabola, Ya:suko tetelo Yu watowatopiate ebe damela maniamo delawiya, ebe tetelo Godote Yelemayado dopamo degiya ebe tabote nanitabonomoma: ebo ediya.

Paeletete Ya:sukono Tanaloma: Ebe Dalatediya
Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Yon 18.33-38

11 Ebene Ya:sute kapela Kawo Elawodubu Paeletekono ololo apulo eba utitalo, ebete ebe ebo alatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”

Ya:sute negiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”

12 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:sukono tanaloma: negelitiya ebete iyaiya kubakuba tanalo osiyodilolenami. Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya tabo kegiya:.

13 Ebene Paeletete ebetamo negiya, “Iba:te negelita a:ma: kawokawo kuba tanalo bilibilinomo osiyodiloliata. Ibino tabo gela na:kolowiawita?”

14 Wiyasiya Ya:sute kapiya tabo da:peso idi kegiya:, ebema: kapela Kawo Elawodubute kawonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

15 Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo ibi bilibilinomate idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya, kapela Kawo Elawodubu Paeletete ebe lumagi ebeno kuba wiyane gito alibonaki.

16 Ebe tetelo lumagi idite idoko motolo okolinami, ebeno mailo Balabasitela ega:walo ebete kebe kawokawo kuba kosiyodiloliyale epo iyatawala.

17 Ebema: epate Paeletetamo dapaladabutiya ebete ibi nanaliya, “La: ubila:ka: nale Balabasiko ebeno kuba wiyane

gito aliboma:? O la: ubila:ka: Ya:suko, epetapiate ebe Kelisoma: deka:mina?”

18 Paeletete me tabo negiya mabu ebete iyatawiya Yu epo epetapiate Ya:sutamo nekalakalautiya, wiyasiya ibino watowatopiate ebe mabuma: dowaote ebe gito magaiya, iyo, iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.

19 Ebe tetelo Paeletete tabo anagiyamida bailo eba okolitalo, ebeno kamiyalete ebetamo tabo eba palibolo na:pegiya, “A:ma: me tuputupu dubunomotamo tanalo idi ako-osiyodilala:, mabu na ka:lo idokolo ebe mabuma: iyolo temeteme kawonomo elawenakamo.”

20 Wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te tabo gela magumulo epo epetapi bilibilinomatamo elawo ikalamiya, iba:te Paeleteko kanama: ebete Balabasiko igilamo gito alibote wiyasiya Ya:suko kanakapuima:.

21 Ebene kapela Kawo Elawodubute iba:tamo walo na:kegiya, “Me netewapi magumulo nale poko gito nakalibomo?”

Iba:te ebetamo nowamiya, “Balabasiko gito naliba!”

22 Paeletete iba:tamo negiya, “Me Ya:suko epetapiate ebe Kelisoma: degelana, nale ebe keba kunu nakamitimo?”

Ibi bilibilinomate negeliya, “Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema:!”

23 Ebene Paeletete negiya, “Beda: mabuma:? Ebete beda: kuba kosiyodilile?”

Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo na:kegeliya, “Kewa olotolowamo na:tupuguima:!”

24 Ebe tetelo Paeletete iyatawiya iba:te ebeno tabo kelawitiya: wiyasiya gowela tanalote maigiti. Ebe mabuma: ebete obo lawete epo bilibilinomono ololo apulo koto eba ukulalelo negiya, “Me tuputupudawano kalima ka:ka:liya tanalote naimano kubama: a:keda:mene, la: a:ka:tuwa: la:imano kubala!”

25 Epo bilibilinomate wiyasiya negeliya, “Modobola! Ebeno kalima ka:ka:liya mabuma:, a ega:walo aimano guda:go ebe kuba wiya kelaemalema:!”

26 Ebema: Paeletete Balabasiko idoko motone gito alibiya, ega:walo ebete gowelaopi nanaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:. Ebene ebe tanalo dolopoligiya ebete Ya:suko gowelaopiatamo gito ikalamiya, iba:te ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:.

Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakalatitiya
Mak 15.16-20; Yon 19.2-3

27 Ebe tetelo Paeletekono gowelaopi dubate Ya:suko Loma
gabamanino kawo moto guamo magatate ibino gowelaopino
taneba dubu bilibilinomate iba:go ebo naladabutiya.
28 Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo ebeno kalikunomo
pekanamete wiyasiya wiya kawonomo kalimakalima kaliku
ebetamo ebo pulimiya.
29 Ebene iba:te moeagono ale nelawete anagogobeyami-
daolo a:dete Ya:sukono watamo gito pulimiya, ega:walo
iba:te gaubu ebeno tumudi kotamo iyatimiya, kawo ela-
wodubuno elawo awokalimino gaubu keba kunula:ka: eba
kunu. Ebe tetelo iba:te ebe kalakalatelo ibino pupamo
ilukulite ebetamo eba tudila:olo negeliya, “Eiye! Yu epono
Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”
30 ebene iba:te ebetamo kowe meolete, ebeno gaubu
laemete watolo ebo anagalimiya.
31 Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima ka-
liku ebeno apene pekanamete ebeno kalikunomo walo gito
ka:pulimiya, ebene iba:te ebe a:e baiamo nemagatiya kewa
olotolowamo ebe ka:na:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya

Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

32 Iba:te kawo duliyomolone eba tolamitalo gowelaopi-
ate Sailiniya duliyomolo dubu idi Saimonoko numite ebo
nelawiya Ya:sukono kewa olotolowa kaguwataema:.
33 Ebene iba:te Gologota damelamo nemaimiya, ebe dame-
lano mailo magumu ebe ‘Wato Goala.’
34 Ebolo iba:te elawo da:imi obo ega:walo temeteme
olowia:no kaka mulamula adabulatelete Ya:sutamo
dikamiya, ebete kela:mo alatipite gito atepiya.
35 Ebe tetelo gowelaopiate ebe kewamo tupuguimite ikoko
ebo anagilamolemiya, ebene iba:te ebeno kaliku iyaiya
alabaoema: nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo osiyo-
dilote,
36 opolo ilukulite ebe ebo umitiya.
37 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono wato unu apuamo ebeno a:e
mabu awokalima: tabo ma kunu akuloliya, “Me Ya:suko ebe
Yu epono Kawo Elawodubula,”
38 ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya ke-
wamo akotupuguilamiya, idi tumudi apuamo, idi pele
apuamo.
39 Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko
malogolo nekalakalatitiya, iyo, iba:te ibino wato wadege-
latelelo
40 negelitiya, “Eiye! A:ma: Godokono Moto anabu-
lima:wete netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia,

a:ma: ebe lumagilata! A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula:! A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, a:ma: kewa olotolowa unune na:piwisiga!”
41 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo
kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko atumu kalakalatelo
na:kegelitiya,
42 “Ya:sute epo epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki,
wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo mula:ma: modoboa:!
Ebete Isalaela epono nani Kawo Elawodubuma:
deda:na, modobola ebete kewa olotolowa unune opamo
na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo umite ebe nanitabokobi
ebo ka:midimalema:!
43 Ebete negenako, ‘Na Godoko nanitabokobi
na:midinamo, ega:walo na ebeno Gudula,’ ebema:
Godote ebetamo nekalakalataleka: ebete ebeno igilo
ba:mula:mena:!”
44 Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe pilo dubu nete-
wate atumu Ya:suko malogolo kuba tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni
Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30
45 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote
ebo idokiya. Ebe tetelo idokote egelano alo eba mula:lo
egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene
wagilimite 3 koloko uwomuamo.
46 Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni,
“Elai, Elai, lama sabakatani?” me tabono magumu ma kunu
itana, “Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma:
katepana:wa:?”
47 Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebeno tabo olowinate
negelaniya, “Me dubute Elayako ebe ka:mina!”
48 Ebe tetenomolo ibi magumulo kapiya dubute
na:puliganate, umago kaka da:imi obamo naduba:midanate
pudamo namogotenate Ya:sutamo ebo nikameni.
49 Wiyasiya epetapiate negelaniya, “Iyaiya, a kuma:tepiye!
Elayate pete ebeno igilo da:ba:pa:mula:emene.”
50 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo walo kegepatenate
a:enomo ebo a:eni.
51 Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite
tulituliya bolegale unune wagiliminate opamo ebo piwisi-
gani, ega:walo mumulute da:peni iyaiya maboele nokola
damelate eba bolaliyaolenalo,
52-53 epo epetapino a:elao bobote a:ka:tuwa: ebo bo-
laliyaoleniya. Ebema: nanitabola, Ya:sute a:e magumune
da:kemaigiya, ebe atu tetelo kebe tuputupupiate dopamo
da:elaiya Godote ibi epetapi a:e magumune atumu eba

kowadipalatelelo, iba:te ibino iyaiya nokola bobo magumune ibino apa:go ebo pemaimiya, iyo, iba:te Yelusalema kawo duliyomolamo nemaimiote ibi a:ka:tuwa: ibino tanalo epatamo ebo nawokalilamoliya.

54 Ebene gowelaopino elawodubu ega:walo ebeno opopi magumulo piyate Ya:sukono a:e tanalo duminiya, iba:te mumulu ega:walo anoano tanalo epetapi eba ulamenalo kawo tole tanalonomago negelaniya, “Nanitabola, me lumagi ebe Godokono Gudula!”

55 Ebe tetelo kamiyale epetapi bilibilinomate Ya:suko uima: mulune putitataniya, Ya:sute Ga:lili opone Yelusalema kawo duliyomolamo da:tiya iba:te ebe eba waloma:talo ebe wadenomamo walubinatiya.

56 Ebe kamiyaleno taneba magumulo Magadala duliyomolodawa Ma:liko, ega:walo Ma:li idi ebeno gudi netewa Ya:imesiko ega:walo Yausesiko, ega:walo Sebedikono kamiyale ebete ebeno gudi netewa dalailamiya, miba:te pola:niya.

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini

Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Yon 19.38-42

57 Adimo tetelo inamabu bilibilinomago dubu idite na:peni, ebeno mailo Yausepete A:limitiya duliyomolodawala, ebe Ya:suko waloma:tadawa idila.

58 Ebe tetelo ebe dubute Paeletetamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe dananani, Paeletete ebeno gowelaopi ebo nanaleni iba:te ebetamo kikamenama:.

59 Ebene ebete Ya:sukono ape lawenate oli keyakeya kalikamo auputinate

60 bobo magumamo ebo niyatini, ebe bobo ebe oli bobola, epate maboele nokola damela eba obobolo Yausepekonoma: iyalo osiyodilomiya. Ebe tetelo Yausepete kawo nokolanomo mupiamidanate bobo gigiyu nemopinate gito toni,

61 ebene Magadala duliyomolodawa Ma:liko ega:walo Ma:li idi, iba:te nokola bobo apulo eba okolionalo Yausepekono osiyodilole tanalo ebo ulamelemeniya.

Gowelaopiate Ya:sukono Bobo Datiliya

62 Egela idi ebe Yu epono wokoa: egelala. Ebe tetelo Yu watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi epetapi iba:te Paeletetamo tolamete

63 ma kunu negeliya, “Kawodawa, ebe elemasigi dubu Ya:suko ebete a:ea:no dopamo negi, ‘Netewa-kapiya egelalo na a:ene ka:kemaigamamo.’

64 A me tanalo eba malagidilolo, a ubila a:ma: tabo negea
gowelaopiate ebe nokola bobo netewa-kapiya egelalo wade-
nomamo katila:ma:, mabu diyala, ebeno waloma:tapiate
ebeno ape pilolo da:ba:pelaema:na:, ebene iba:te ma kunu
kegelama:na:, ebete a:ene a:kemaigi. Numa:, dopo elemasigi
tabote a temeteme ikaeami, wiyasiya kebe tetelo epate
me elemasigi tabo idi nanitaboma: da:midima:na:, aimano
temeteme tanalote kawonomoma: keda:mene."
65 Paeletete iba:tamo negiya, "Modobola, la: bobo
bai wadenomamo atila:ma: naimano gowelaopi epetapi
nuwata:la:. Ebene la: a:ka:tuwa: la:godolo wade woki
da:pola:namene, la: eba kunu nosiyodiliyala:."
66 Ebema: iba:te bobo baiamo tolamete, bobo demopiya
ebe nokola unamo pukala ebo niyatiya epate ologikapoma:,
ebene iba:te bobo atila:ma: gowelaopi ebo miyapiya.

28

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya
Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Yon 20.1-10

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela dolopoligiya, Sande
egelate eba waloutalo, Ma:li Magadala duliyomolodawa
ega:walo Ma:li idi, iba:te kamiyale epetapiago nokola bobo
uima: ebo tolamiya.
2 Wiyasiya iba:te bobo baiamo nemaimia:no, dopamo
kawo mumulunomote piya, ebene Kawodawa Godokono
nopodawate Unu Duliyomolone piwisigate, bobo
demopiniya ebe kawo nokola balamo pinimupiamidate
ebe nokola unulo okoliti.
3 Ebeno ololo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka: eba
kunula, ega:walo ebeno pupuliono inamabuate keyakeyaib-
inomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiti.
4 Ebe mabuma: bobo bai atila:pi dubate toletoleolo eba
anakamiolo opamo gudite a:elaopimu polamota:oniya.
5 Godokono nopodawate wiyasiya kamiyala:tamo negiya,
"La: akotoletola:la:! Na iyatawala, la:le Ya:suko epate ebe
kewa olotolowamo da:tupuguimiya, ebe waditamata.
6 Ebe malo puliyala mabu ebe emaigaka, ebete dopamo
degi eba kunu! La: pelama:wete ebete dekapitani ebe bai
na:puma:la:.
7 Ebene la:le ebeno waloma:tapi samonomamo
nananala:la:, 'Ya:sute a:e magumune emaigaka. La:
nolowiala:, ebete Ga:lili opamo dopamo ka:tomene,
la: tolama:wete ebe ebo ka:nuimamota. Nanitabola,
na Godokono nopodawate me tanaloma: la: dopamo
analemata.' "

8 Ebema: iba:te bobo bai samamo atepate, kawo tole
ega:walo kalakala tanalote ibi eba uwatelo, iba:te eba kunu
puila:iya Ya:sukono waloma:tapi kananalema:.
9 Iba:te eba tolamelo ebe tetenomolo Ya:sute iba:go
alugote iba:tamo negiya, “Niyaniyata!” ebene iba:te
ebeno dopo apulo opamo na:gudite ebeno agowa eba
na:wiyamidalemelo ebe ebo namamatiya.
10 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: akotoletoleala:. La:
tolama:wete, na dowaloma:enena ebe naimano ekaki
nananaliyala: iba:te Ga:lili opamo na:tolaema:na:. Iba:te
na ebo ka:nunaema:na:.”

Nokola Bobo Atila:pino A:da: Tabo Gela Tanalo

11 Ebene kamiyala:te Ya:sugodone eba tolamitalo, nokola
bobo atila:pi gowelaopiate kawo duliyomolamo tolamete
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ebo
nanaliya, bobo bailo demaimiya ebe tanalo bilibilinomo.
12 Ebene ebe watowatopiate Yu epono kawokawo dubu
epetapiago naladabutite tabo ebo niyatiya gowelaopiatamo
kawokawo mani kikalamolema:.
13 Iba:te eba ikalamolelo negeliya, “La: epo masigililo
a:da: tabo ma kunu na:negeliyala:, ‘Idokolo ale eba laonalo
Ya:suko waloma:tapiate pelamenate ebeno ape pilolo ebo
pelawa:diganiya.’
14 Ega:walo la: woki bilibilima: akoeda:oala:, mabu kapela
Kawo Elawodubu Paeleteko me u lao tabo dolowimene,
ale ebe ka:negelebadimimalema: ebete la:tamo kuba wiya
ikalamekapoma:.”
15 Ebene gowelaopiate ebe mani uwatete, Yu watowatopi-
ate keba kunu kegeliye iba:te eba kunu osiyodiliya, ebe
mabuma: ebe a:da: elemasigi tabote Yu epono duliyomolo
epetapi bilibilinomamo tiya, ka:lo ebe tabote iba:godolo
bitana, kolopoligona:.

Ya:sute Uwomu Tabo Ebeno Waloma:tapiatamo Da:kiyawaiya

Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8

16 Ebene Ya:sukono 11 waloma:tapiate Ga:lili opamo gito
tolamiya, Ya:sute ibi dopamo danaliya ebe damela ununo-
mamo.
17 Iba:te ebe numite ebe ebo namamatiya, wiyasiya ebolo
da:pola:niya ibi epetapiate woki bilibilima: eba eda:utalo
nanitabokobi ka:miditiya:.
18 Ebene Ya:sute iba:tamo pete ibi ma kunu panaliya,
“Godote iyalo tetelo elawo kawonomo natamo ikanamiya,
ebeno Unu Duliyomololo ega:walo me opo kawonomolo
ebeno ubi tanalo bilibilinomo kosiyodilolenama:.

19 Ebema: la: me opono iyaiya epo bilibilinomatamo to-
lama:wete ibi na waloma:enepima: na:na:midiliyala:. Ma
kunu la:le ibi Nabiwi Godokono mailamo, ega:walo ebeno
Guduno mailamo, ega:walo ebeno Talena Uliyanano mail-
amo obamo na:nowaduba:midaoliyala:,
20 ega:walo nale la: diyatulamoletiama, ebe tanalo bilibili-
nomo la:le ibi na:niyatulamoliyala: iba:te naimano tabamo
ka:tudila:oma:. Umu numita:la:! Na uwomua: tetelo la:go
bokolinamo, me opono uwomu tete da:nemaigamene ebe
teta:mo.”

YA:SUKONO WADE TABO MAKATE AKULOLIYA

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya
Ma:t 3.1-12; Luk 3.1-18; Yon 1.19-28

1 Ya:su Kelisoko ebe Godokono Alibodawala ega:walo
ebeno Gudula, ebene Ya:sukono Wade Tabo dowagilimiya
me ebe mabula.
2 Nanitabola, Godote dopamo ebeno woki awokalimidawa
Aisayado Kelisokono pe tanaloma: ebeno Bukamo tabo ma
kunu akuloliya,

"Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebeno gabo ka:posiyodiloma:.
3 Iyo, lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
'Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:.
Ebeno gabo na:tupugaima:la:!' "

4 Ebe mabuma: Yonete pemaigiya. Ebete epo bulu
opolo obamo eba powaduba:midaolelo, Godokono tabo ma
kunu pa:kiyawaiya, "La:imano kubane olobila:wete obamo
aduba:mida tanalo laema: na:pelama:la:, ebene Godote
la:imano kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta."
5 Ebema: epo bilibilinomate Yudiya opone ega:walo
Yelusalema kawo duliyomolone tolamiya Yonekono tabo
olowioma:, ebene iba:te ibino kuba danawokalilamoliya,
Yonete ibi Yodane Kolomolo obamo ebo waduba:midaoliya.
6 Ebe tetelo Yonekono okoli tanalo ebe epo epetapino
ilukuli tanalo keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebete
ka:molo-goeo ipo kuba kaliku kau-goeo tama batago puli-
naki, ega:walo ebeno bae siguniya ega:walo molo naonaki.
7 Yonete Godokono tabo eba pa:kiyawaolo negiya, "Lumagi
idite naimano walogabo apune ba:pena. Ebeno elawo ka-
wonomola, naimano elawo nodoliona, ebema: na wadenoa:
nale opamo tuduwatate ebeno agowa ukulaolema:.
8 Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya ebete
Godokono Uliyanamo la: ka:powaduba:midaolema:ta."

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Ma:t 3.13-17; Luk 3.21-22

9 Ebe tetelo Ya:suko Ga:lili opono Nasalete duliyomolone
pete, Yonete Yodane Kolomolo ebe obamo ebo aduba:midiya.
10 Ya:sute obone eba pidiwilo, ebe tetenomolo Godote
ebeno Unu Duliyomolo a:iyamiditalo ebo umiya, ebene ebete
Godokono Uliyana umiya ebetamo bigo olamu da:piwisigiti.
11 Ebene tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya,
"A:ma: naimano kapiya Gudunomolata. Na a:ma:tamo
nekalakalitamo."

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya
Ma:t 4.1-11; Luk 4.1-13

12 Ebe tetenomolo Godokono Uliyanate Ya:suko bulu
opamo nemagatiya,
13 ebene ebete bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo,
Saitanate kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo ebo pe-
maigiya. Ebolo iyaiya elawoelawo inamabuate na:pola:niya,
wiyasiya Godokono nopopiate ebe na:buiyatitiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Ma:t 4.12-17; Luk 4.14-15

14 Ebene gabamaniate Yoneko idoko motamo diyatiya,
ebe tetelo Ya:sute Ga:lili opamo Godokono Wade Tabo
kiyawaoago ebo piya.
15 Ebete na:pegiya, "Wade tete a:pe. Godokono Kawo
Elawodawama: eda: tete tatalila, ebema: la:imano kubane
olobila:wete Wade Tabo nanitabokobi na:mida:la:."

Ya:sute Namo Uwatolepi Netewa-netewa Duwatiya
Ma:t 4.18-22; Luk 5.1-11

16 Ebene Ya:suko Ga:lili Paka: balado eba tonatolo, ebete
namo uwatolepi netewa ebo nulamiya, Saimonoko ega:walo
ebeno ekawi A:nduluko iba:te namo kamauamo na:utiya.
17 Ya:sute iba:tamo negiya, "La: na nowaloma:ena:la:,
ebene nale la: epo uwatepima: ka:midilimamota."
18 Ebe tetenomolo iba:te ibino kamau miyapate Ya:suko
ebo waloma:tiya.
19 Ebene Ya:sute kela:mo walo ka:tote Sebedikono gudu
Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi Yoneko ebo ka:nulamiya,
iba:te ibino pelo okoliutalo kamau osiyodilolitiya.
20 Ya:sute ibi deka:la:miya, ebe tetenomolo iba:te ibino
nabiwi Sebediko atepate Ya:suko ebo waloma:tiya, wiyasiya
ibino nabiwino mani woko dosiyodilonamiya ebe dubu
epetapiate eba:go pelo ilukulitiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Luk 4.31-37

21 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Kapeniyama
duliyomolamo tolamiya. Ebene Yu epono wokoa: tal-
ena egelalo ebete ibino balidi ibilamole motamo tote ibi
da:niyatulamiti,
22 iba:te ebeno tabamo nanoanoutiya, mabu ebete
Godokono elawamo iyatulamiti wiyasiya ebe ibino
Godokono Totomu iyatulamepi keba kunula:ka: eba kunua:.
23 Ebe atu tetelo kuba uliyanagono dubute ibino balidi
ibilamole moto gulo nokoliti,
24 ebene ebete geatepaolo negiya, “Ya:su Nasalete duliy-
omolodawa, a:ma: atamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene?
A:ma: a kubaiaema: ka:pa:wa:? Eiye, na iyatawala a:imano
tanalo, a:ma: ebe Godokono Wade-talena Dawalata!”
25 Ya:sute wiyasiya ebe kawiya aniya, “A:ma: kodako-
dawete, ebegodone na:nemaiga!”
26 Ebene kuba uliyanate geatepaoago ega:walo wageleago
dubuno apene da:penemaigiya,
27 epate ebe tanaloma: nanoanoutiya. Idite idi ananaki,
idite idi ananaki, “Me beda:la:ka:? Me iya oli iyatulame
tanalola:ka:? Me dubuno elawo kawonomola! Numa:la:,
kuba uliyanate ebeno tabamo a:tudila:!”
28 Ebema: nanitabola, ebe atu egelalo Ya:sukono woko
osiyodilo tabote ebe Ga:lili opo kawonomamo gito tiya,
iyo, piyate ebolo dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebeno
tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.14-17; Luk 4.38-39

29 Ebene Ya:imesiko Yoneko iba:te Ya:suago Yu epono
balidi ibilamole motone pemaimite, Saimonoko A:nduluko
ibi netewapino motamo tolamenomo tolamiya.
30 Ebolo Saimonokono moto lapino ape enaena
gabugabuago watiti, ebene epate me kamiyaleno tanaloma:
Ya:suko ebo aniya.
31 Ebema: Ya:sute ebetamo pete ebe kotamo dapadipatiya
ebeno gabugabute nolopoligiya, ebene ebe kamiyalete
maigate ibi mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni
Ma:t 8.16-17; Luk 4.40-41

32 Eba adimonalo egelate da:niwisigani, duliyomolo epate
temetema:gopi bilibilinomo ega:walo kuba uliyanagopi
Ya:sutamo ebo magaeleniya,
33 ebene ibi epetapi bilibilinomate moto gigiyu dopo apulo
pepola:niya.

34 Ebe tetelo Ya:sute ibi magumulo iyaiya temetema:gopi
epetapi bilibilinomo wadekobi midiolenate, ega:walo
kubakuba uliyana bilibilinomo epetapiagodone ebo
aliboleni. Ebe kuba uliyana iyatawala Ya:suko ebe
Godogodone piya, ebema: iba:te ebeno tanalo kawokalima:
ebete tabo gela talena ebe iyatilameni.

Ya:sute Ga:lili Opo Kawonomolo Godokono Tabo Da:na:kiyawaonaki
Luk 4.42-44

35 Ebe idoko tetenomolo walo apuamo Ya:sute ebeno u
wata baine maiganate, ebe a:ka:tuwa: diyamoa: opamo to-
nate Godago tabo ebo na:kiyawaoniya.
36 Ebene duiyalo Saimonoko ega:walo ebeno namutupi
iba:te Ya:suko wadima: da:tolamiya,
37 iba:te ebe numite nananiya, “Epo bilibilinomate a:ma:
waditata.”
38 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Kuba:, a
ka:tolamiye. Nale duliyomolo epetapilo Godokono tabo
ka:na:kiyawaomamo, mabu na ebema: piyamo.”
39 Ebe tetelo ebete Ga:lili opono duliyomolo bilibilino-
mamo tonaki, ebene ebete Yu epono balidi ibilamole moto
gulo Godokono tabo kiyawaolamenaki ega:walo ebete kuba
uliyana epagodone akalibolenaki.

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.1-4; Luk 5.12-16

40 Ebene kukulakukulago dubute Ya:sutamo pete ebeno
pupamo pokolite ebetamo kawiya eba petowetoweolo
na:pegiya, “A:imano ubi ditametana, a:ma:le na wadekobi
ka:midinima:ta.”
41 Ya:sute ebe kawonomamo nilakapoimilo ebeno koto
uwamidate ebe ologilo naniya, “Na ubila, a:ma: wadekobi
nolowia!”
42 ebema: ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebe-
godone olopoligote ebe wadekobi ebo olowiya.
43 Ebene Ya:sute ebe eba alibolo kawonomamo ma kunu
aniya,
44 “A:ma: naimano tanaloma: epo akonanala:la:.
Modobola a:ma: wiyasiya me tetenomolo toawete
a:imano ape Godotamo kalimagono ikameodawatamo
nanawokalimiye, ebene kalimagono nilakapo inamabu
Godotamo akona:nikamiye, Mosesete da:kiyawaiya eba
kunu. Ebe tanalote epo kiyatulaemene a:imano temetemete
olopoligi.”
45 Wiyasiya ebe dubute eba tolo epo bilibilinomo
na:kiyawaolamenatiya, ebema: Ya:sute duliyomolo
epetapiamo awokala toma: ka:modobiya:. Ebe tetene

wagilimite ebete wiyasiya bulu opolo okolinami, ebene apune apune epate ebetamo pelamenakiya.

2

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

Ma:t 9.1-8; Luk 5.17-26

1 Ebene egela epetapi dolopoligiya Ya:sute Kapeniyama duliyomolamo walo na:ka:piya. Ebete ebeno motolo dokoliti epate olowiya,

2 ebema: ibi epetapi bilibilinomate da:pelamiya, moto gulo ega:walo gigiyu dopo apulo tete idi kitaniya:. Ebe tetelo Ya:sute Godokono tabo iba:tamo eba kiyawautalo,

3 netewa-netewa dubate ape kodakoda temetema:go dubu ebetamo ebo aguwatiya.

4 Mabu epo bilibilinomate ebolo na:pola:niya, ebe dubate Ya:suko niyakabamo tolaema: gaboa:nola. Ebema: iba:te moto unamo nodolote, Ya:sute kebo kutitiyale iba:te ebe moto unu anabulimite temetema:go dubu ketago Ya:sutamo ebana nuwamidiya.

5 Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete temetema:go dubutamo negiya, “Naimano namutudawa, Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta.”

6 Wiyasiya Godokono Totomu iyatulamepi epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe tabo olowite ibino tepo magumulo ma kunu malagidilolitiya,

7 “Me dubu amamago kuba tabo beda:ma: kegele Godokono ololo apulo? Kuba egeboledawa potelela:ka:? Ebe Godoko kapiyatela!”

8 Ebe tetenomolo Ya:sute iyatawiya iba:te beda: tanaloma: woki kalomutiye, ebema: ebete iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me tanalo demalagidilola:witama?

9 Me tabo kodakodala:ka: nale me temetema:go dubutamo gema:, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?’ O me tabo idi gema: kodakodala:ka:, ‘Maigawete, a:imano keta lawa:wete na:toa?’

10 Ebema: nale la: kiyatulaemamota, Epono Naniwigodolo* elawo bitana me opolo epono kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:.” Ebene ebete ape kodakoda temetema:go dubutamo negiya,

11 “Nale a:ma: anamata, nemaiga! A:imano keta mokopiamidawete motamo na:toa.”

---

* **2:10:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

12 Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe eba umitalo, me dubute
maigate ebeno keta lawete samonomamo ebo tiya, ebema:
iba:te nanitabonomolo anoanolo negeliya, “Godoko unamo
nadipata:la:. A dopamo mako tanalo kuminakia:!”

Ya:sute Libaiko† Deka:miya
Ma:t 9.9-13; Luk 5.27-32

13 Ebe tetelo Ya:sute Ga:lili balamo walo na:ka:tiya, ebene
epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete ibi ebo iyat-
ulamoliya.
14 Ebene ebete eba petonatolo A:lapiyasikono gudu
Libaiko ebo numiya, ebe ta:kese uwatedawala, ebete
ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo
negiya, “Na nowaloma:ena:,” ebene ebete maigate Ya:suko
nowaloma:tiya.
15 Ebene tete da:peso da:petiya Ya:sute ebe waloma:tapiago
Libaikono motolo ilukulite bae eba nautalo, ta:kese uwa-
tepi ega:walo Godokono Totomu uwatea:pi epetapi iba:go
na:pola:niya, mabu nanitabola, makomako epo bilibilino-
mate Ya:suko waloma:tiya.
16 Ebema: Pa:lisi tanebapino‡ totomu tabo iyatulamepi
epetapi iba:te ebe tanalo dumiya, iba:te Ya:suko
waloma:tapiatamo negeliya, “Ebete ta:kese mani elemasigilo
uwatepi ega:walo Godokono Totomu uwatea:piago bae
beda:ma: kenanakole?”
17 Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya,
“Modobo epate doketatamo a:ka:tolaema:na:, wiyasiya
gabugabuagopiate ka:tolaema:na:. Iyo, piyate a:ka:tuwa:
degelana ‘A modobo epola,’ na ebako epo uwatema: ka:piya:.
Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te
na kowaloma:enema:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo
Ma:t 9.14-15; Luk 5.33-35

18 Tete idilo Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi taneba
watowatopino waloma:talepi iba:te bae naoa:no pola:niya.
Ebene epo epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napalatediya,
“Keleka: mabu Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi tanebapi
iba:te iyaiya tetelo bae naoa:no da:pola:nanaka Godokono
woko osiyodiloma:, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate bae
naoa:no ka:pola:nanakoa:?”

---

† **2:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi ebe Ma:tiyutela. ‡ **2:16:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia:.

19 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene,
ebe tetelo ebeno namutupiate soliyomu bailo baea:no gito
ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Ebete iba:go eba
pola:nalo soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:.
20 Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale
duliyomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe ege-
lalo ebeno namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma:
bae naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete
ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go
bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo
Ma:t 9.16-17; Luk 5.36-39

21 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya,
“Lumagite oli kaliku apu tagala kalikuno bolegala:mo
a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyodilomene, oli kaliku
apute tagala kaliku kanagiyamidalemene, ebene bolegalete
kawonomoma: keda:mene.
22 Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo
oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala
tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi obote opamo
ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi netewate kapiya
tetelo ka:kubakubaoma:na:. Me mabuma: iyatawadawate oli
da:imi obo olioli tama kalili kapiyamo balateonakomene.”

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Ma:t 12.1-8; Luk 6.1-5

23 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe
waloma:tapiago kono pali magumudo eba petolamena-
tolo, ebe waloma:tapiate kono kenaoma: kapiyakapiya
kubakubadopo ebo nowakalamiya.
24 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya,
“Numa:, a:ma: waloma:tapiate wokoa: talena egela beda:ma:
kadikanalite?”
25 Ya:sute iba:tamo negiya, “Modobola Godote ebeno
Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidilala:.
Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno wap-
ata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo
kosiyodiliyale?
26 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopi-
ate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete a:nenaiya.
Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena Godotamo
kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo
epetapiate nao talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae
nate, eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya, Godote
ebe tanalo kubama: kegiya:. Nanitabola, me tanalote

Abayatakono tetelo pemaigiya, ebe Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomola.”
27 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, Godote
wokoa: talena egela epo walubilima: eba osiyodilolo, ebete
ubi kiyatiya: wokoa: talena egelamo epono ilukuli tanalo
ka:kodakodailaema:.
28 Ebema: nanitabola, na Epono Naniwite wokoa: talena
egela namutudawama: eda:namo.”

3

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 12.9-14; Luk 6.6-11

1 Tete idilo Yu epono balidi ibilamole motamo Ya:sute walo
da:ka:nodoliya, koto apu a:eme dubute ebolo nokoliti.
2 Ebene ebe duliyomolono Pa:lisi tanebapiate Ya:suko ko-
dakodamo umitiya, ebete wokoa: talena egelalo ebe lumagi
wadekobi midilo iba:te ebe kubama: kegelama:.
3 Ebe tetelo Ya:sute koto apu a:eme dubutamo negiya,
“A:ma: maigawete, mamo na:pa:.”
4 Ebene Ya:sute ebe epatamo negiya, “Aimano totomu
tabote kebe talena tanalo kiyatuamenale? Ale wokoa:
egelalo wade tanalo o kuba tanalo ba:kosiyodiloma:? Epo
wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?”
Iba:te wiya tabo kegeliya:,
5 ebema: Ya:sute dowate ibino wato kodakoda tanalo umil-
amete, ebe mabuma: ibi tepo mibomibago eba ulamolelo ebe
dubutamo negiya, “A:imano koto nuwamida,” ebene ebete
koto duwamidiya ebeno kotote wadekobi ebo olowiya.
6 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate dowago tolamete, ebe
tetenomolo iba:te Kawo Elawodubu Elodikono tanebapiago
tabo ebo negeliya Ya:suko anakapuima:.

Epo Bilibilinomate Ya:suko Uima: Da:pelamiya

7-8 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Ga:lili Paka:mo
walo na:ka:tiya, ebene Yu epo bilibilinomate ebe tanalo
olowite iba:te Ga:lili opone, Yudiya opone, ega:walo
Yelusalema kawo duliyomolone pelamolete ebe ebo
waloma:tiya. Ega:walo epetapi bilibilinomate iyaiya mulu
opone atumu a:ka:pelamoliya, iba:te Idumiya opone, Yodane
Kolomo apune, Taya kawo duliyomolone, ega:walo Saidono
kawo duliyomolone pelamoliya.
9-10 Ebene ibi magumulo Ya:sute temetema:gopi bili-
bilinomo wadekobi da:midioliya, temetema:gopi bilibili-
nomo epetapiate ebe tanalo eba iyatawaolo ebe ologioma:
mupuma:tiuilo da:pelamiya, ebe mabuma: Ya:sute ebe

waloma:tapi nanaliya iba:te pe kadaema:, ebe epate ibino
mupuma:tiui tanalamo ebe kubaimikapoma:.
11 Ebe tetelo kuba uliyanagopiate Ya:suko duminakiya,
iba:te ebeno agowa mabuamo da:pa:gudinakiya gelatepaolo
gelanakiya, “A:ma: Godokono Gudulata!”
12 wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analenaki, mabu ebe
ubia:nola iba:te ebeno tanalo awokalima:.

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Deka:la:miya
Ma:t 10.1-4; Luk 6.12-16

13 Ebe tetelo Ya:sute damela unu ida:mo da:nodoliya, ebete
ebeno ubi epo ebetamo peka:la:mite, iba:te ebetamo ebo
tolamiya.
14 Ebene ebete ibi magumulo 12 dubu uwatete iba:tamo
negiya, “La: naimano alibolepilata. Nale la: uwatemata
la:le nago ilukulinama:, ebema: nale la: Godokono tabo
kiyawaoma: kalibolemamota,
15 ega:walo na la:tamo elawo kikalaemamota la:le kuba
uliyana epagodone kanalibola:ema:.”
16 Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko, Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya.

17 Sebedikono gudu Ya:imesiko ega:walo ebeno ekawi
Yoneko, Ya:sute ibi netewapiatamo Bowanagese mailo
ikalamiya, ebe mailono magumu ebe ‘Tobolo Gelapate
Dubula.’

18 A:nduluko ega:walo Pilipiko,
Batolomuko ega:walo Ma:tiyuko,
Tomasiko ega:walo A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko.

Ta:diyasiko ega:walo Saimonoko, me Saimono idi ebe ubila
kapela Loma gabamani epago eba gowelalo iba:te ebeno
Ka:inane opo ebo katepama:.

19 Ega:walo Ya:sute Keliyota duliyomolodawa Yudasiko
atumu akolawiya, me dubu ebe walone tetelo Ya:suko anaka-
pumipi dowalubiliya ebe dawala.

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Ma:t 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10

20 Ebene Ya:sute motamo da:tiya epo bilibilinomate ebe-
tamo pelamete walo eba:go dakapaladabutiya, ebema:
Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi bae naoma: ka:modobiya:.

---

* **3:19:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

21 Ebe tetelo ebeno ekakiate ebe tanalo olowite ebe laema:
ebo tolamiya, mabu epate iba:tamo ma kunu geliya, “Ebe
daedalela!”
22 Ebene Godokono Totomu iyatulamepi Yelusalema kawo
duliyomolone da:pelamiya, ebe dubate na:pegeliya, “Biyesi-
buluko ebegodolo bokolina, iyo, ebete kubakuba uliyanano
Kawodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!”
23 Ebene Ya:sute epo ebetamo ka:la:mite oi epetapiamo
eba iyatulamelo negiya, “Saitanate ebeno kubakuba uliyana
lumagigodone bakalibolemene? Ao, akalibolemene.
24 Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo
dadikanalema:na: ebe duliyomolote ka:kubamene,
25 ega:walo kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na:
ebe motono epate a:kilukulinama:na:, ibino motote atumu
ka:ka:kubamene.
26 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno
kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu kebe tetelo
ebete eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo elawo
tanalote kolopoligomene, iyo, ebeno uwomu bitana.
27 “Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka:
eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe
ebeno moto inamabula. Ebema: epate mako elawodubuno
motamo opila:ote ebeno inamabu uwatema: ubi diya-
tima:na:, iba:te dopamo ebe ala:mo matuomeote, ebene
ebeno inamabu ebo kuwatema:na:.
28 “Na la:tamo nani tabo gemo, epono iyaiya kuba
tanalo bilibilinomo Godote egebolelamete dodolomatili iy-
atawala, ega:walo epate Godoko ubia: tabo degelama:na:,
ebe iyaiya kuba tabono tanalo Godote egebolelamete
ka:dodolomatililaemene.
29 Wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyanano osiyo-
dilo tanaloma: kubama: degemene, Godote ebe lumagino
kuba egebolemete a:ka:dodomatiminamene, ebete uwomua:
tetelo ebe kubadawama: begenakomene.”
30 Nanitabola, me tanalo Ya:sute giya mabu ebe epate ma
kunu geliya, “Ebe kuba uliyanagodawala.”

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Ma:t 12.46-50; Luk 8.19-21

31 Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebeno ekaki iba:te
ebe uima: da:pelamiya, iba:te moto niyakabolo eba pelam-
ota:onalo, ebete iba:tamo pema: tabo ebo nalibiya.
32 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko niyakabolo
na:pola:niya, ebene iba:te ebetamo negeliya, “Numa:,
a:imano menoko ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo
ba:pepola:na. Ibi ubila a:ma:.”

33 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Naimano menoko
potelela:ka:, ega:walo naimano ekaki piyatela:ka:?”
34 Ebene ebete epo ebe niyakabolo da:pola:niya ulamete
negiya, “Me epo ebe naimano menokobila ega:walo naimano
ekakila.
35 Potele Godokono ubi tanalo dosiyodilomene, ebe lumagi
naimano menokola ega:walo naimano ekawila.”

4

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Ma:t 13.1-9; Luk 8.4-8

1 Tete idilo Ya:sute Ga:lili Paka: balalo epo iyatulamiti,
ebene epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebema:
ebete peamo olote pe potone kela:mo nalima:tepate peamo
gito okoliya, wiyasiya epate Ga:lili damela balalo pe-
pola:niya.
2 Ebene ebete iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo iyatulame
oiamo eba awokalilamelo, iyatulame tabo idi iba:tamo ma
kunu giya,
3 “La: nolowiala:. Lumagi idite pali amio bai dosiyodili
kono kikopu aminaola:go ebo ti.
4 Ebete aminaola:go eba tonatolo, kikopu epetapi iba:te
gabamo gudiya, ebema: olaolate pelamete ebo penaiya.
5 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebolo
damela kawoa:. Ebema: iba:te samonomamo pemaimiya
mabu damela bidobidoa:,
6 ebene egelate da:pioli iba:te nalawoiya mabu ibino
dolodolo magumamo ka:tolamea:, iyo, iba:te ebema: sa-
monomamo a:elaiya.
7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya,
ebema: ebe uwagate dapepeiya kono ebo anakapulamiya,
ebene iba:te ka:noloa:.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya,
ebema: iba:te apepeote ebo noloiya, epetapi 30 teta:mo,
epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo bilibilinomoma:
eda:iya.”
9 Ya:sute walo na:kegiya, “Galagodawa, a:ma: wadeno-
mamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Ma:t 13.10-17; Luk 8.9-10

10 Ebene epo bilibilinomate Ya:suko datepiya,
kapiyakapiya epo epetapiate ebeno 12 waloma:tapiago
ebetamo pelamete na:pegeliya, “A:imano iyatulame oino
magumu keba kunula:ka:?”

11 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, ebe tanalono magumu kelawa:ema: nale elawo
la:tamo ikalaimata, iyo, ebe tanalono wamina tanalo la:
iyatawaimata. Wiyasiya epo epetapi eba kunua:, iba:te
iyatulame oine tanalo bilibilinomo olowiote wadenomamo
a:kiyatawaoma:na:.
12 Nanitabola,

‘Iba:te bowadinakoma:na:
wiyasiya a:kuminakoma:na:,
ega:walo iba:te bolowinakoma:na:
wiyasiya a:kiyatawaonakoma:na:,
ebema: iba:te ibino kubane a:kolobila:oma:na:,
ega:walo Godote ibino kuba a:kegebolelaemene.’ ”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Ma:t 13.18-23; Luk 8.11-15

13 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “La: me
iyatulame oino magumu kiyatawawita:, ebema: la: walone
tetelo naimano iyatulame oi epetapino magumu keba kunu
na:kiyatawaema? Me oino magumu ma kunula,
14 kono kikopu aminaoledawa ebete Godokono tabo nam-
inaolena.
15 Ebene epo epetapiate gabamo da:gudi, ibi ebe kono
kikopu keba kunula:ka: eba kunula, iba:te tabo dolow-
ima:na: Saitanate pete ibino tepo magumune samonomamo
ka:puwatelaemene.
16 Epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi ebe
kikopula, iba:te Godokono tabo dolowima:na: kalakalago
kelaema:na:,
17 wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo puliyala.
Ebema: iba:te Godokono woko magumulo tete da:pesamo
ilukula:tepate, ebene Godokono taboma: temeteme
tanalate iba:tamo da:pemaimioma:na: ega:walo epate
ibino tanaloma: degelama:na:, iba:te samonomamo
kalautioma:na:.
18 Epo epetapi iba:te moemoe uwago damelamo da:gudi,
ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo kolowima:na:,
19 wiyasiya iba:te inamabu kawonomamo malagidilolena
ega:walo ibino ilukuli tanaloma: woki bilibilinomoma:
eda:ona, ebema: ibino tepo magumulo ebakobako woki
bilibilinomo ba:pola:na, me wokino tanalate wade tabo eba
anakapumilo, ebene iba:te a:ka:noloma:na:.
20 Wiyasiya epo epetapi iba:te wade damelamo
da:gudi, ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo olowite,
nanitabonomolo lawete ka:noloma:na:, epetapi 30 teta:mo,
epetapi 60 teta:mo, epetapi 100 teta:mo ka:noloma:na:.”

Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo
Luk 8.16-18

21 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Lumagite ebeno wuiki
alo bagowo magumamo a:kiyatimene ega:walo ebeno wata
bai magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala ba-
iamo kiyatimene.
22 Kebe waminaole tanalate da:pola:na walone tetelo
Godote kawokalilaemene, ega:walo kebe ulamolea: tanalate
da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:.
23 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”
24 Ega:walo Ya:sute iba:tamo na:kegiya, “La:le dolowiawe-
nama ebe tanalo wadenomamo nulamenakiyala:!
La:le lumagi iditamo anagiyamida tanalo keba kunu
kosiyodilaema, Godote la:tamo eba kunu ka:posiyodilomene,
wiyasiya la:imano anagiyamida wiyate kawonomamo
ka:pemene.
25 Nanitabola, Godokono tabo olowima: lumagigodolo
wadewade woki da:pola:na, Godote ebetamo wadewade
tanalo bilibilinomo walo ka:kikameomene. Wiyasiya
lumagigodolo wadewade woki pola:na:no, ebegodolo kebe
kapiyakapiya tanalate da:pola:na Godote ebegodone walo
ka:kuwatemene.”

Kono Kikopuno Ape Tanalono Iyatulame Oi

26 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, ebe tanalo ma kunula. Dubute ebeno
kawo pali damelamo kono kikopu daminaoli,
27 ebene ebete kowata, kemaiga, eba kunu eba wagelenalo,
ebe kono wuiate pemaimite ebo apepeiya. Wiyasiya kikop-
uate damela magumulo eba pola:nalo tete geyageyadopolo
iba:te keba kunu dapepeona, ebe dubute kiyatawana:,
28 mabu palino damelate a:ka:tuwa: inamabu noloila-
mena, dopamo paa ega:walo ula, ebene nao kikopu.
29 Ebema: nanitabola, nao kikopuate da:kodakodaoma:na:,
ebe dubute samonomamo tote ka:nowakalaimene, mabu
kono wakalami tete a:pe.”

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Ma:t 13.31-32; Luk 13.18-19

30 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na ebe tanalo ale beda: ula:mo naka-
wokalima:, ega:walo ebe tanalo ale kebako iyatulame oiamo
na:ka:tupugaima:?
31 Nanitabola, me opo kawonomolo kewa kikopu
kawokawonomo ba:pola:na wiyasiya mastada kikopu
da:pesonomola, ebema: Godote Kawo Elawodawama:

deda:na ebe tanalo mastada kikopu keba kunula:ka: eba kunula.
32 Dubute daimene, ebe da:peso kikopute apete kewa epetapi bilibilinomo odoilite kawokawo katomo kuwamidaolemene, ebene olaolate pelamete kewa katomono golololo ba:pilukulionama:na:.”
33 Nanitabola, epono iyatawa tanalote da:modobiya, Ya:sute ibi mako iyatulame oi bilibilinomamo iyatulamenaki.
34 Iyo, ebete Godokono tabo iyatulame oiamo kiyawaonaki, wiyasiya epo epetapi bilibilinomate ibino iyaiya duliyomolamo walo da:ka:tolamolenakiya, ebe tetelo ebe waloma:tapiatamo oi bilibilinomono magumu diya gabodo awokalilamenaki.

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Ma:t 8.23-27; Luk 8.22-25

35 Ebe egelate didokoni, Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni, “A paka: apuamo ka:na:iwaliye.”
36 Ebene iba:te epo bilibilinomo epetapi miyapanate, Ya:sute dokolini ebe waloma:tapiate ebe peamo olonate gito tolameniya. Ebe tetelo pe epetapi atumu iba:go na:ka:tolameniya,
37 ebene kawo awanomote eba maiganalo kawokawo ulono obote waloma:tapino peamo da:poloniya, pe gu obote gito tabokani.
38 Wiyasiya Ya:suko pe walogabo apulo ebeno wato ilakamo apatinate ebo watani, ebema: iba:te ebe amutiyanate nananiya, “Iyatulamedawa, a:ma: a wadenomamo beda:ma: kuama:wena:? A ka:elaomalema:!”
39 Ebene Ya:sute maiganate awa kawiya nanani, “Nolodiyoba!” ega:walo ulotamo atu tabo na:kegeni, “Nolopoloala:!” ebene awate olopoligonate paka:te matalukobi olowinomo gito olowini.
40 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “La: beda:ma: ka:toletoleawenama? La:imano nanitabokobi midi tanalo puliyala:ka:?”
41 Wiyasiya iba:te kawonomamo eba anoanonalo ibino taneba magumulo negelaniya, “Me lumagi potelela:ka:? Awa ega:walo ulo iba:te ebeno tabo olowite a:tudila:!”

5

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.28-34; Luk 8.26-39

1 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Ga:lili Paka: apuamo na:iwaliya Gelasa duliyomolono opamo.

2 Ya:sute pene damelamo eba nodololo, kuba uliyanagono
dubute eba:go alugoma: ebo piya. Ebe opo epono tanalo ma
kunula, iba:te maboele nokola damela eba obobolelo iyaiya
bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino a:elao epo alomoma:.
Ebema: me dubute ebe a:elao epono bobo baine piya,
3 mabu ebete ebe nokola bobo magumulo okolinami.
Epate ebe auli ala:mo dematuomeonakiya ebe ale
ka:modobonakia:,
4 iyo, tete bilibilinomolo iba:te ebeno agowala kotola auli
ala:mo dematuolamolemenakiya, ebete kotono ale iyailinaki
ega:walo agowano ale atumu a:kiyailinaki. Nanitabola,
ebete elawonomoma: eda:nami, ebema: lumagite ebe odiy-
oboma: modoboa:.
5 Ega:walo ebete egela ega:walo idoko bilibilinomolo
nokola bobo magumulo ega:walo damela unulo eba
geatepaolo, ebe a:ka:tuwa: ebeno tama nokolamo
danagalimionaki kalimate ebo pemaimiomenaki.
6 Ebene me dubute Ya:suko muluamo numite, ebetamo
na:puligate ebeno agowa mabuamo da:na:tuduwatiya,
7-8 Ya:sute ebetamo negiya, “Kuba uliyana, a:ma: me dubu-
godone na:nemaiga!”
Ebe tetelo ebete geatepaolo negiya, “Ya:su! A:ma: Un-
unomo Godokono Gudulata! A:ma:le natamo beda: tanalo
na:kosiyodilaemene? Nale a:ma: Godokono mailamo ana-
mata, natamo kuba wiya akoikanama:la:!”
9 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:imano mailo
potelela:ka:?”
Ebete nowamiya, “Naimano mailo Bilibilinomotela mabu
a kuba uliyana bilibilinomola!”
10 Ebene ebe dubute Ya:suko kawiya eba toweomelo ebe
naniya, “Nagodolo dilukulina ebe kubakuba uliyana me
opone akoalibola:la:!”
11 Ebe tetelo dabiole goeogoeo bilibilinomate damela un-
ulo naoago ebolo nowapata:lamitiya,
12 ebema: kubakuba uliyanate Ya:sutamo towetoweolo
negeliya, “A:ma:le a goeogoeatamo naliboa:, ale iba:tamo
ka:nopila:oma:.”
13 Ebene Ya:sute modobo tabo gete ibi ebo analiya,
“Na:tolama:la:!” Ebe tetelo kubakuba uliyanate dubu-
godone pemaimite goeogoeatamo ebo nopila:iya, ebema: ebe
2,000 goeogoeate damela unune puila:ote maboele dame-
lane da:na:gudiya, obamo nololuote ibi bilibilinomate gito
na:elaiya.
14 Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite
ibino duliyomolamo puila:ote ebe duliyomolo epo ega:walo

tumu motolo dilukulinamiya da:nikiyawaolamiya, epo bili-
bilinomate ebo pelamiya Ya:sute dosiyodiliya ebe tanalo
uima:.
15 Iba:te ebetamo pemaimite, dopamo kubakuba uliyana
bilibilinomago dokolinami ebe dubu ebo pumiya, ebete ka-
liku pulite ebolo okoliti mabu ebeno woki a:tuputupuomiya.
Me mabuma: iba:te na:toletoleutiya,
16 ebene Ya:sute kubakuba uliyanagono dubutamo
ega:walo goeogoeatamo kebe iyaiya tanalo kosiyodiloliyale,
piyate ebe tanalo dulamiya iba:te epo epetapi ebo
kiyawaolamiya.
17 Ebe tetelo ebe epate Ya:suko kawiya naniya ebete ibino
opo katepama:,
18 ebene Ya:sute peamo eba ololo, dopamo kubakuba
uliyanago dokolinami ebe dubute ebe ebo toweomiya, “Na
niyala, a:ma:go ka:pa:mo!”
19 Wiyasiya Ya:sute ebe eba odiyobolo naniya,
“A:ma: motamo na:toa. Godote a:ma:tamo keba kunu
kosiyodilola:kale ega:walo a:ma: da:nilakapoimitaka,
ebe kawokawo tanalonomo a:imano mabu epo
na:nikiyawaolama:.”
20 Ebema: me dubute Teni Duliyomolono opo
kawonomamo tote, Ya:sute ebetamo dosiyodiliya ebe
tanalo kiyawaolama:go tiya, ebene piyate ebe iyaiya tanalo
dolowiya iba:te kawonomamo anoanoiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:

Ma:t 9.18; Luk 8.40-42

21 Ebene Ya:sute peago paka: apuamo walo da:ka:na:iwiya,
ebete ebolo eba nokolitalo epo bilibilinomate ebetamo ebo
pelamiya.
22 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto umidawa
dubu, ebeno mailo Ya:ilasitela, ebete Ya:sutamo pete ebeno
agowa mabuamo pa:tuduwatate,
23 kawonomamo eba petowetoweolo na:pegiya, “Naimano
buwele da:peso a:e tatalila. A:ma: pa:wete a:imano koto
ebetamo na:powatila: ebete wadekobi kolowima:, ebene
ebete a:ka:emene.”

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Ka-liku Dologiya

Ma:t 9.19-22; Luk 8.42-48

24 Ebene Ya:sute me dubago to dowagilimiya, epo bilibili-
nomate ebe eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go tolamitiya.
25 Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima
ka:ka:liya temetemete uminami,

26 doketa epo epetapiate ebetamo mibomibo tanalo
ikameonamiya. Iba:te ebe wadekobi ka:midiya:, wiyasiya
ebe kamiyalete ebeno mani iba:tamo eba ikalamolelo
dopoliyaliya, ebeno temetemete kawodopoma: ediya.
27 Ebema: ebete Ya:sukono tanalo dolowiya epo magu-
mamo nopegate, ebeno walogabo apune pete ebeno kaliku
ebo pologiya,
28 mabu ebete nemalagidiliya, "Nale ebeno kaliku
dologimo na wadekobi ebo kolowimamo."
29 Ebene ebete Ya:sukono kaliku dologiya, ebe tetenomolo
ebeno kalima ka:ka:liya tanalote dolopoligiya ebete iy-
atawiya ebeno ape a:modobo.
30 Wiyasiya Ya:sute iyatawiya elawote ebegodone
demaigiya, ebene ebete polobigate epo napalateda:liya,
"Naimano kaliku potele kologile?"
31 Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebe naniya, "Me epo
bilibilinomate a:ma:tamo mupuma:tiua:go pelamita. A:ma:
ibi ulamelo beda:ma: kegeawita a:ma: potele kologita?"
32 Ya:sute ibi kowamilamiya:, wiyasiya ebete me lumagi
kuima: epo ulamoliya.
33 Ebe tetelo ebe kamiyalete iyatawiya Ya:sukono
elawote ebeno ape wadekobi a:midi, ebema: ebete
toletolelo anakamiago pete, Ya:sukono agowa mabuamo
pa:tuduwatalo ebeno temetemeno tanalo ebetamo ebo
pawokalilamiya.
34 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, "Kamiyale, a:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma:
kalakalago na:toa, mabu a:ma: dumitanamiya, ebe teme-
temete olopoligo."

Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya
Ma:t 9.23-26; Luk 8.49-56

35 Ya:suko me tabo eba kiyawautalo, tabo adaepiate Yu
watodawa Ya:ilasikono motone pelamete ebe napaniya,
"A:imano buwele a:e, ebema: Iyatulamedawa walo
akoanala: ebe wadekobi ka:pa:midima:."
36 Ya:sute ibino tabo gito olowiatepiya, ebene ebete
Ya:ilasiko naniya, "A:ma: akotoletola:la:, a:ma: Godoko
nanitabokobi na:mida:."
37 Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo ebeno
ekawi Yoneko, ibi kapiya eba magatalelo epo epetapi nodiy-
oboliya iba:te iba:go ka:tolaema:
38 Ebene ibi a:ka:tuwa: Ya:ilasikono motamo da:nemaimiya
Ya:sute epo bilibilinomo ebo nulamiya, iba:te gowelalo ka-
wonomamo iimitiya.

39 Ya:sute moto guamo nodolote ibi nananaliya, “La: bili-
bilinomo gowelalo beda: mabuma: kiima:witama? Gudu
buwele ka:eaka:, ebe u watita.”
40 Wiyasiya iba:te ebe nekalakalatitiya, ebema: ebete
ibi bilibilinomo motone gito paliboliya, ebene Ya:sute
guduno menokola, nabiwila, ega:walo ebeno netewa-kapiya
waloma:tapi uwatete, gudute dekapitani iba:te ebe teta:mo
gito nopila:iya.
41 Ebe tetelo ebete buwele kotamo nelawete Yu epono
tabamo naniya, “Talita kumi!” Me tabono magumu nitana,
“Buwele, nale a:ma: anamata, nemaiga!”
42 Ebene ebe tetenomolo ebe 12 ulama tete buwelete
maigate nepatiya. Piyate me tanalo dumiya iba:te kawono-
mamo anoanoiya,
43 wiyasiya Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La:
me tanaloma: epo epetapi akoanala:la:!” ega:walo
ebete iba:tamo na:kegiya, “Buweletamo nao inamabu
nikameala:.”

6

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya
Ma:t 13.53-58; Luk 4.16-30

1 Ebe tetelo Ya:sute ebe duliyomolone tote ebeno okoli
duliyomolo Nasaleta:mo walo da:ka:tiya, ebe waloma:tapiate
ebe ebana kapimiya ka:tolamiya.
2 Ebene Yu epono wokoa: talena egelalo ebete balidi
ibilamole motolo epo eba iyatulamitalo, ibi bilibilinomo
epetapiate ebeno tabo dolowiutiya ebema: anoanoutiya.
Iba:te negeliya, “Me dubuno iyatulame tanalo mulonomola!
Ebete me iyaiya tanalo kebolo kiyatawile? Ega:walo ebete
anoano tanalo dosiyodilolena beda: kawokawonomola:ka:!
3 Ebe kapeneta dubunomola, Ma:likono gudula. A
iyatawala ebeno ekaki Ya:imesiko, Yausesiko, Yudasiko,
ega:walo Saimonoko, iyo, ebeno ekaki buwelemela:te me
duliyomololo ago bilukulita.”

Ebene iba:te ebe ubia:noma: eba eda:utalo

4 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godokono woki awokalimi-
dawa epate ebe unamo kadipatema:na:, wiyasiya ebeno
duliyomolo epo ega:walo ebeno moto epo ega:walo ebeno
kalima epo, iba:te ebe ubia:noma: beda:onakoma:na:.”
5-6 Ebe tetelo Ya:sute Nasalete epono nanitabokobi midia:
tanaloma: kawiya la:wa:te, ebete ebeno koto temetema:gopi
kapiyakapiyanomatamo dowatiolelamiya ibi wadekobi ebo
midioliya, wiyasiya ebete ibino duliyomololo anoano tanalo
epetapi osiyodilolema: ka:modobiya:, ebema: ebete ibi

eba miyapalo wiyasiya iyaiya duliyomolo epetapilo iyatulama:go pata:nami.

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Ma:t 10.5-15; Luk 9.1-6

7 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, epetapi netewa, epetapi netewa, iyaiya duliyomolamo ebo aliboliya, ega:walo ebete iba:tamo elawo ikalamiya kubakuba uliyana epagodone kanalibolema:.
8 Ebete ibi nanaliya, “La:imano tolame tetelo gaubu kapiya nuwatiyala:, wiyasiya inamabu epetapi akouwata:la:, iyo, la: baea:no, gatelea:no, ega:walo mania:no na:tolamiyala:.
9 Ega:walo modobola la: agowa inamabu ega:walo kapiyakapiya kaliku pupuliawete ebo na:tolamiyala:, pupuliono inamabu epetapi akouwata:la:.”
10 Ebene la: duliyomolo ida:mo nemaima:wete kebe moto guamo da:nodoloaema, la: ebe motolo nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
11 Ega:walo kebe duliyomolo epate la: kalakalago uwateta:no ega:walo la:imano tabo olowia:no, ebe duliyomolo eba atepalo la:le agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo kiyatulaemene, Godokono tete ebe na:pe ebete ibino tanalo kapanagiyamidalaemene.”
12 Ebema: Ya:suko waloma:tapiate tolamete Godokono tabo na:kiyawaolamenatiya epate ibino kubane kolobila:ma:.
13 Ebene iba:te epagodone kubakuba uliyana nalibolenakiya, ega:walo iba:te temetema:gopi epetapi bilibilinomo olibi kikopuno iamo ibino wato dabutilamolelamenakiya, ibi wadekobi ebo midiolenakiya.

Epo Bilibilinomate Ya:sukono Tanaloma: Degelanakiya
Ma:t 14.1-2; Luk 9.7-9

14 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Elodite ebe anoano tanalo olowiya, mabu epo bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba iyatawaolo ibi magumulo epetapiate tabo ma kunu geliya, “Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate a:e magumune emaigi, ebema: me anoano tanalate ebegodone pemaiminaka.”
15 Ebene epetapiate negeliya, “Ebe Elayate, Godokono woki awokalimidawala,” wiyasiya epetapiate na:kegeliya, “Ao, ebe Godokono woki awokalimidawa idila, dopamo aimano ewoniatamo da:pemaimiya ibi keba kunula:ka: eba kunula.”

16 Wiyasiya Elodite Ya:sukono tanalo dolowiya, ebete
negiya, “Me dubu ebe Yonetela, nale ebeno wato
dotowamidaimo, wiyasiya ebete a:ene walo a:kemaigi!”

Elodite Yonekono Wato Dotowamidamiya
Ma:t 14.3-12

17-18 Me tanalo ebe Yonete keba kunu ka:iyale ebe tanalola.
Yonete dopamo eba okolinalo, Kawo Elawodubu Elodite
ebeno ekawi Pilipikono kamiyale pilolo lawiya, ebe
kamiyaleno mailo Elodiyasitela. Me mabuma: Yonete
Elodiko kawiya eba analo negiya, “A:ma:le ebe kamiyale
laema: modoboa:, kawo kubanomola!” Ebema: Elodite
ebeno gowelaopi daliboliya, iba:te Yoneko nelawete
idoko moto guamo gito peba:idiliya, mabu ebete ebeno
ubi niyatiya ebe osiyodilo tanalodo ebete Elodiyasiko
kalakalakobi ka:midima:.
19 Ebe tetelo Elodiyasite Yonetamo dowate ebe anaka-
puima: ebeno ubi ebo iyatiya, wiyasiya Elodite me tanalo
osiyodiloma: ubia:nola.
20 Ebete Yoneko na:tolemenami, mabu ebe iyatawala
Yonete tuputupudawama: eba eda:nalo Godokono talena
magumulo okolina. Nanitabola, ebete Yonekono tabo
dopamo dolowiya woki bilibilima: ebo ediya, wiyasiya ebete
idoko motolo eba okolinalo, Elodite ebe wadenomamo eba
uminalo iyaiya tete epetapilo ebete ebeno tabo kalakalago
olowinaki.
21 Ebene Elodite dawokaliya, ebe egela malagidilolo ebete
kawo soliyomu osiyodiluti. Ebema: ebeno gabamani dubu,
gowelaopi elawodubu, ega:walo Ga:lili opono watowatopi,
ibi bilibilinomate soliyomu baiamo tolamiya. Ebe tetelo
Elodiyasite wade tete ebo umiya.
22 Ebete ebeno buwele nalibote, ebete ibino ololo apulo
da:pemaiti, Elodiko ega:walo eba:go da:pola:niya iba:te ebe-
tamo nekalakalautiya. Ebene Elodite buweletamo negiya,
“A:ma:le kebe tanaloma: na danana:emene, nale a:ma:tamo
kikaemamota.”
23 Elodite ebetamo nanitabonomolo walo na:kegiya,
“A:ma: beda: tanaloma: na danana:emene, a:imano ubi
diyata:emene naimano inamabu apu ega:walo naimano opo
epetapi, nale a:ma:tamo kikameomamota! Naimano tabo
akadikanalemo.”
24 Ebene ebe buwelete ebeno menokotamo tote na:negiya,
“Na beda: tanaloma: na:ka:negemo?”
Ebeno menokote naniya, “A:ma: Yoneko epo obamo
waduba:midaoledawano watoma: ebe nananiye.”
25 Ebene ebe buwelete Kawo Elawodubu Eloditamo sa-
monomamo walo ka:pete ebe napaniya, “Na ubila Yoneko

epo obamo waduba:midaoledawano wato kikopu kawatago.
Ka:lonomo natamo nikanama:!”
26 Ebema: Elodite ebeno tepo magumulo mibomi-
bonomoma: ediya, wiyasiya ebete buweletamo kebe tabo
kegiyale, eba:go da:pola:niya iba:te ebe tabo olowiya, ebe
mabuma: ebete amoeda:ma: ka:modobiya:.
27 Ebe tetenomolo Elodite ebeno gowelaodawa dubu idi
eba nalibolo, ebe naniya ebete Yonekono wato ka:nelaema:,
ebene ebete idoko moto guamo tote Yonekono wato ebo
notowamidamiya.
28 Ebene ebete wato kawatamo niyatite buweletamo
dadaiya, ebete lawete ebeno menokotamo gito nikamiya.
29 Ebe tetelo Yoneko waloma:tapiate ebe tanalo dolowiya,
iba:te ebeno apenomo pelawete nokola bobo magumamo
gito niyatiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Ma:t 14.13-21; Luk 9.10-17; Yon 6.1-14

30 Ebene Ya:sute daliboliya ebe waloma:tapi dubate walo
ebetamo ka:pelamete, iba:te kebe iyaiya tanalo epagodolo
da:nosiyodiloliya ega:walo ibi keba kunu ka:niyatulamoliye,
ebe tanalo bilibilinomoma: iba:te ebe na:pa:kiyawaomiya.
31 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko uima:
odoliatepauilo wapata:lamitiya, ebema: Ya:suko ega:walo
ebe waloma:tapi bae naoma: tete kumiya:. Ebe mabuma:
ebete ibi nanaliya, “Modobola a a:ka:tuwa: diyamoa: opamo
tolamete ela kanamiye,”
32 ebene iba:te ibino peago diyamoa: opo ida:mo tolaema:
ebo wagilimiya.
33 Wiyasiya iba:te eba tolamitalo, epo bilibilinomate ibi
ulamete iyatawiya ibi piyatela:ka:. Ebema: Ya:sute kebamo
ka:tutiyale, ebe iyaiya duliyomolo bilibilino epate ebe tanalo
umite, iba:te paka: balado puila:ote ebe opamo dopamo gito
nemaimiya.
34 Ebene Ya:sute ebamo da:nemaigiya, epo bilibilinomo
nulamete ebeno tepo magumulo ibi kawonomamo
na:nilakapoilamiya, mabu sipi-goeogoeate ulamedawa:no
keba kunu kilukuline iba:te eba kunu pola:niya, ebema:
ebete ibi iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo eba iyatulamelo,
35 iba:te adimo teta:mo ebo nemaimioniya. Ebe tetelo ebe
waloma:tapiate ebetamo pelamenate ebe napananiya, “Me
epoa: opola, samamo kidokomene.
36 Ebema: a:ma: ibi nalibola:, iba:te iyaiya duliyomolamo
ega:walo ea:ge motamo tolamete bae ka:nuwateoma:.”
37 Ya:sute wiyasiya ibi nanaleni, “Ao, la:le iba:tamo nao
inamabu nikalamola:la:.”

Ebene iba:te ebe nalateda:niya, “A tolamete kapiya ula-
mano woko wiya maniamo bae uwateote, iba:tamo ebo
ba:kikalamolema:? Ao, a modoboa:!”
38 Ebene Ya:sute ibi nalateda:leni, “La:godolo kebalata
baete ka:pola:nale? La: tolama:wete na:nulama:la:.”
Iba:te ulamenate negelaniya, “Agodolo paibu bae ega:walo
namo netewa ba:pola:na.”
39 Ebene ebete ebe waloma:tapi nanaleni, “Epo nanala:la:
iyaiya taneba osiyodilolete wade uwagolo kilukulioma:.”
40 Ebema: epate iyaiya taneba bilibilinomo osiyodilolenate
ebo pola:niya, taneba idi magumulo 100, taneba idi magu-
mulo 50, eba kunu ilukulioniya.
41 Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa uwate-
nate, Unu Duliyomolamo melenalo Godotamo kalakala tabo
genate bae wakalamiolenate ebe waloma:tapiatamo gito
ikalameni iba:te epatamo kikalamolenama:, ega:walo ebete
atu gabodo namo netewa kuwatenate epo bilibilinomatamo
ebo kikalamoleni.
42 Ebe tetelo epo bilibilinomate bae denaoniya ibino bae
kape tanalo ebo olopoligolameni.
43-44 Nanitabola, ebe bae 5,000 dubate naoniya, ebene
da:luiliniya ebe bae apuapuamo ega:walo namo apuapuamo
Ya:suko waloma:tapiate 12 bagowo ebe owiyaoleniya.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Ma:t 14.22-33; Yon 6.15-21

45 Ebe tetenomolo Ya:sute epo eba alibolenalo ebe
waloma:tapiatamo negeni, “Pe lawa:wete Ga:lili Paka:
apuamo na:na:iwala:la: Betasaida duliyomolamo,”
46 ebene ebete ibi bilibilinomo alibolenate, ebete damela
unamo gito nodoloni Godago tabo ka:negelanama:.
47 Didokoni waloma:tapiate peago paka: tulitulinomodo
eba tolamenalo, wiyasiya Ya:sute damelalo a:ka:tuwa:
okolini.
48 Ebete ibi ulameni, iba:te pe elawonomamo dabidiloniya
wiyasiya ibino elawo ka:modoboniya: mabu awate ibi
nodiyoboleni, ebema: idoko tetelo egela walo tatalima: eba
eda:nalo, ebete obo unudo iba:tamo ebo toni ibino ololo
apudo ka:petonama:.
49 Wiyasiya ebete obo unudo eba tonatolo, iba:te ebe
uminate oboloma: gelanate ebo gelatepaoniya,
50 mabu ibi bilibilinomate kubanomamo toletoleoniya.
Ebe tetenomolo Ya:sute ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la:
ka:toletoleonala:!”
51 ebene ebete penate ibino peamo da:poloni awate gito
olopoligoni. Ebe tetelo ebe waloma:tapiate kawonomamo
anoanoniya,

52 mabu iba:te ibino tepo magumulo kodakodama:
eda:onamiya, iyo, ebe mabuma: Ya:sute epo bilibilino-
matamo bae dikalamoleni, iba:te ebe anoano tanalono
magumu ibino wokiamo nipo wadiniya.

Ya:sute Genasalete Opolo Temetema:gopi Wadekobi Da:midiolenaki
Ma:t 14.34-36

53 Ebene iba:te duiya tetelo paka: apuamo da:na:iwaliya
Genasalete opono pe boboamo pe gito na:iliya.
54 Iba:te pene damelamo da:nodoloiya, piyate ebolo
da:pola:niya ebe epate Ya:sukono tanalo samonomamo iy-
atawaote,
55 iba:te ebe opono iyaiya duliyomolamo na:puila:iya epo
epetapi ebeno pe tanalo kananalema:. Nanitabola, Ya:sute
kebe duliyomololo da:lutanaki, epate ebe tanalo dolow-
inakiya temetema:gopi ketago ebo magatalenakiya.
56 Iyo, Ya:sute kebe iyaiya depeso ega:walo kawokawo
duliyomolo ega:walo tumu motamo da:tonaki, epate ib-
ino temetema:gopi ebamo demagatalenakiya, iba:te ibi
ebe iyaiya duliyomolono inamabu olowame baiamo eba
nowadilatililo ebe ebo na:toweomenakiya temetema:gopiate
ebeno kaliku kologioma:. Ebema: nanitabola, piyate ebeno
kaliku dologionakiya, iba:te wadekobi ebo olowionakiya.

7

Yu Epono Ewonino Iyatulame Tanalo
Ma:t 15.1-9

1 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi magumulo piyate Yelusalema kawo duliy-
omololo woko dosiyodilolenamiya, ibi epetapiate Ya:sutamo
kapimiya da:pelamiya,
2 iba:te ebeno waloma:tapi epetapi pulamiya, iba:te koto
ukulaolea:no bae denautiya. Me gabodo iba:te Pa:lisi
tanebapino totomu tabo ida:mo ka:tudiliya:.
3 Numa:la:, Yu epo bilibilinomono ewoniate ibi
diyatulamenamiya, ibi bilibilinomate ebe atu wokilo eba
ilukulinalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo Pa:lisi tanebapiate
ebe ewonino totomu tabamo atumu wadenomamo
ka:tudila:ona, kebako totomu da:pesonomo idi iba:te
kadikamidalena:. Me mabuma: ibino koto wadenomamo
ukulaolea:no iba:te bae a:kenaoma:na:,
4 ega:walo nao inamabu olowame bailo duwateoma:na:
iba:te ebe inamabu ukulaolea:no a:ka:penaoma:na:.
Nanitabola, iba:godolo obo nio kalili ega:walo iyaiya
okalimiono kalili ukulaole totomuate ba:ka:pola:na, iyo,

ma kunu ibino ewoniate iba:tamo dikalamoliya, ebakobako totomu epetapi bilibilinomo iba:godolo ba:pola:na.
5 Ebema: Pa:lisi tanebapiate Godokono Totomu iyatulamepiago Ya:suko nalatediya, “Beda: mabuma: a:ma: waloma:tapiate aimano ewoniate degelanakiya ebe totomuamo ka:tudila:ona:, wiyasiya ibi a:ka:tuwa: ibi kubailamete koto ukulaolea:no bae ebo naonaka?”
6 Ya:sute iba:tamo negiya, “La: mena netewa epolata! Godokono woki awokalimidawa Aisayate la:imano tanaloma: dopamo nani tabo da:kiyawaiya, Godokono Bukalo ebe tabote ma kunu itana,

‘Me epate na tabamo amamanatenena,
wiyasiya ibino tepo magumuno woki
na niyakabolo ka:pola:na:,
mulunomolo ba:na:pola:na.
7 Iba:te naimano mailo unamo nadipatena,
wiyasiya nanitabo tanalo puliyala,
iyo, iba:te me opo epono totomu
Godokono Totomunomoma: midilite
ebo iyatulamenaka.’ ”

8 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Aisayakono tabo nanitabonomola, mabu la: Godokono Totomu Tabonomo a:miyapiyamata, wiyasiya epate degelana ebe totomuamo tudila:onamata.
9 “La: mulo eponomolata! La: Godokono Totomu Tabonomo iyabaiamo eba alomonalo, wiyasiya la:imano ewoniate degelanakiya la: ebe iyaiya tanalo kapiya osiyodilolenakomata.
10 Numa:la:, Godokono Bukalo Mosesete negiya, ‘La:imano menokobila nabila nowalubila:la:,’ ega:walo ebete na:kegiya, ‘Kebe lumagite ebeno menoko o nabiwino tanaloma: kuba tabo da:kiyawaomene, la:le ebe nanakapumiyala:.’
11 Wiyasiya la: me Godokono tabo iyabaiamo alomawete negelanamata, ‘Lumagigodolo da:pola:na ebeno menokola nabiwila walubilima:, ebete iba:tamo ikalaema: ubia:noma: deda:mene, kuba:nola. Ebete gito kegemene, ‘Me inamabu talenala, nale Godotamo ikameote me inamabuamo naimano menokola nabiwila a:kowalubilimo.’ ’
12 Ebema: la: ebako kuba woki lumagi nemalionakomata, ebete ebeno menokola nabiwila kowalubilina:.
13 Iyo, me gabodo la:imano iyatulame tanalate Godokono nani tabo iyabaiamo alomona, ebene la:le ebe atu kuba woki gabodo iyaiya tanalo epetapi bilibilinomo na:kosiyodilolenamata.”

Epo Da:kubailamenaka Ebe Iyaiya Tanalo
Ma:t 15.10-20

14 Ebene Ya:sute epo ebetamo walo keka:la:mite iba:tamo
negiya, “La: bilibilinomo naimano tabo olowiawete, woki
wadenomamo na:tuputupuilama:la:.
15 Lumagi niyakabolo ditana ebe inamabute ebe
magumamo opegate ebe a:ka:kubaimene, wiyasiya
lumagino tepo magumune da:pemaima:na: ebe tanalate
ebe ka:kubaima:na:.
16 Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”*

17 Ebene Ya:sute epo miyapate moto guamo da:nodoliya,
ebe waloma:tapiate ebete beda: tabo kegiyale, ebe tabono
magumuma: ebe nalatediya.
18 Ebete iba:tamo negiya, “Epetapiate woki wadeno-
mamo ka:tuputupuilamena:, la: atumu. La: iyatawala:ka:?
Nao inamabute lumagino tepo magumamo opegate ebe
a:ka:kubaimene,
19 mabu nao inamabute lumagino woki mabuamo ka:tuta:,
wiyasiya wapuamo tuta ebene neago ka:penemaigamene.”
Ebema: nanitabola, Ya:sute me tabamo nao inamabuno
talena bilibilinomo iyabaiamo alomonomo alomiya.

20 Ebene ebete walo na:kegiya, “Numa:la:, lumagino tepo
magumune da:pemaimioma:na: ebe tanalo kapiyate ebe
ka:kubaima:na:,
21-22 mabu lumagino tepo magumune iyaiya kuba wokino
tanalate pemaiminaka, ebene ebe kuba wokine me ka-
wokawo kubate ka:pemaiminaka — buwele pilo tanalo
ega:walo lumagi idino kamiyale pilo tanalo, inamabu pilo
tanalo ega:walo lumagi idino inamabu ubi tanalo, dowa
tanalo ega:walo lumagi anakapumi tanalo, elemasigi tanalo
ega:walo lumagino mailo kubaimi tanalo, apa:mo kuba osiy-
odilole tanalo ega:walo iyaiya kuba olelo osiyodilole tanalo,
amama tanalo ega:walo daedale wokino tanalo.
23 Iyo, nanitabola! Me kuba bilibilinomate lumagino tepo
magumune pemaimite lumagi ebo ka:kubaima:na:.”

Taya Duliyomolo Kamiyaleno Nanitabokobi Midi Tanalo
Ma:t 15.21-28

24 Ebene Ya:sute ebe opo atepate Taya kawo duliyomolono
opamo gito tiya. Ebe tetelo ebe ubia:nola ebete kebe motamo
da:nodoliya epate iyatawaoma:, wiyasiya iba:te ebe moto
samamo iyatawiya.

---

* **7:16:** Mak 7.16 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

25-26 Ebema: ebe opo kamiyale idi, ebeno buwele da:peso
kuba uliyanagonola, ebete Ya:sukono tanalo olowite ebe-
tamo pete ebeno agowa mabuamo eba pa:tuduwatalo ebe
ebo petoweomiya, ebete ebeno buwelegodone kuba uliyana
kaliboma:. Wiyasiya me kamiyale Yu lumagia:,
27 ebema: Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu keleka:
nale a:ma: owalubima: degeawita? Epate dopamo ibino
guda:tamo bae nikalaema:na:. Modoboa: iba:te gudino bae
epetapiatamo gito ikalaema:, mabu ebe osiyodilo tanalo ebe
gaagaatamo ikalame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.”
28 Ebete wiyasiya Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, a:ma:le
degeawa: nanitabola, wiyasiya guda:te opamo diyalekenaka,
ebe bae apuapu gaagaate naoma: modobola!”
29 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu a:ma: eba kunu
egeata, a:ma: kalakalago motamo na:toa. Kuba uliyanate
a:imano buwelegodone a:nemaiga.”
30 Ebene ebe kamiyalete motamo tote ebeno buwele ebo
numiya, kuba uliyanate ebegodone iyalo nemaigate, ebete
ketalo watiti.

Ya:sute Galo Tamiome Ega:walo Tabo Kiyawaoa: Dubu Wadekobi Da:midiya

31 Ebene Ya:sute Taya opo atepate Saidono kawo duliyomo-
lamo tote, ebete Teni Duliyomolono opodo ka:petote Ga:lili
Paka:mo walo gito ka:nemaigiya.
32 Ebe tetelo epate galo tamiome ega:walo tabo kiyawaoa:
dubu Ya:sutamo magaete ebe na:petoweomiya ebete ebeno
koto ebe dubutamo kowatima:.
33 Ebene Ya:sute ebe dubu epagodone kela:mo iyaba-
iamo magatate, ebeno koto dubuno galo magumamo ebo
nowodolataoliya, ebene ebete ebeno kotamo kowe meami-
date dubuno mena ebo ologimiya.
34 Ebe tetelo Ya:sute Unu Duliyomolamo melelo, ela ago-
lamidalo Yu epono tabamo negiya, “Epa:ta!” me tabono
magumu ma kunu itana, “Na:totokoliala:!”
35 Ebema: ebe dubuno galote totokoliyaote ega:walo ebeno
menate wadekobi dolowiya, ebete tabo wadenomamo ebo
kiyawaiya.
36-37 Epate ebe tanalo dumiya iba:te anoanolo kawono-
mamo negeliya, “Ya:sute tanalo bilibilinomo wadenomamo
osiyodilolenako. Numa:la:, ebete galo tamiolamepi tabo
olowioma: wadekobi na:midiolena, ega:walo atumu tabo
kiyawaoa:pi tabo kiyawaoma: wadekobi na:ka:midiolena!”
Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La:le epo
epetapiatamo me tanalo akoawokalima:la:!” Nanitabola,
iyaiya tete epetapilo Ya:sute epo ma kunu analenaki,

wiyasiya iba:te ebeno tabamo tudila:oa:no ebeno osiyodilole tanalo gito nawokaliminakiya.

8

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Walo Da:kikalamoliya
Ma:t 15.32-39

1 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sutamo pelamete walo kapiyama: na:ka:pediya, ebene ibino baete dolopoligolamiya Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya,
2 "Na me epo na:nilakapoilamitamo, mabu iba:te nago netewa-kapiya egela dilukulinata: ibino bae olopoligolami.
3 Na ibi baea:no ibino duliyomolamo dalibolemo, diyala, gabo tetelo elawoa:noma: da:ba:neda:oma:na:, mabu ibi epetapiate mulunomone pelamoliya."
4 Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebetamo negeliya, "Me baea: opola. Ale me epo bilibilinomatamo bae ikalamolema: modoboa:."
5 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, "La:godolo kebalata baete ka:pola:nale?"
Iba:te negeliya, "Sebeni."
6 Ebene Ya:sute epo opamo kilukulima: danaliya, ebe tetelo ebete ebe sebeni bae apuapu uwatete Godotamo kalakala tabo ebo giya, ebene ebete wakalamiolete ebe waloma:tapiatamo gito ikalamiya iba:te epatamo kikalam-olema:.
7 Ega:walo iba:godolo namo egege kapiyakapiya na:ka:pola:niya, ebene Ya:sute ebe namoma: Godotamo kalakala tabo kegete, ebe waloma:tapi nanaliya iba:te epatamo ka:kikalamolema:.
8-9 Ebe tetelo piyate ebe bae denaiya ibino bae kape tanalo ebo olopoligolamiya. Nanitabola, ebe bae 4,000 epate naiya, ebene da:luiliya ebe bae apuapuamo Ya:suko waloma:tapiate sebeni bagowo ebe owiyaoliya. Ebene Ya:sute ebe epo ibino iyaiya duliyomolamo daliboliya,
10 ebe tetenomolo ebete ebe waloma:tapiago peamo olote Da:lamanuta opamo gito tolamiya.

Pa:lisi Tanebapiate Anoano Tanalo Uima: Ya:suko Daniya
Ma:t 16.1-4

11 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe napapaminatiya. Ibi ubila ebe kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, "A:ma:godolo Godokono elawo ditana, ebe tanalo awokalima: anoano tanalo idi atamo nosiyodila."
12 Ebene Ya:sute ebeno tepo magumulo ela kawonomamo agolamidalo negiya, "Mabu keleka: me tete epate anoano

tanalo dowadina? Na la:tamo nani tabo gemo, Godote
ebeno elawo awokalima: me tete epatamo anoano tanalo
a:kikalaemene!”
13 Ebene ebete ibi ubia:noma: eda:lo peamo olote paka:
apuamo walo na:ka:na:iwiya.

Pa:lisi Tanebapi Ega:walo Elodiko Ibino Amama Tanalo Ma:t 16.5-12

14 Ga:lili Paka: a:iwale wagilimia:no Ya:suko
waloma:tapiate bae uwate tanalo na:dodomatiya, ebema:
iba:godolo kapiya baenomote itani pe gulo.
15 Ebene Ya:sute ibi kawonomamo analiya, “La: wade-
nomamo nolowiala:! Palowa baete a:ka:tuwa: unamo de-
maiga, Pa:lisi tanebapi ega:walo Elodiko ibino amama tanalo
eba kunula. Eiye, mako amama tanalote la:tamo akope-
maigala:!”
16 Ebema: iba:te ibino taneba magumulo tabo ma kunu
geliya, “Ebete atamo me tabo nege mabu a baea:nola.”
17 Wiyasiya iba:te tabo degelitiya Ya:sute iyatawate
iba:tamo negiya, “La:le baea:no pola:na tabo beda:ma:
kegelawitama? La:le naimano nanitabo tanalo wadeno-
mamo kuma:wena: ega:walo kiyatawawena:. Mabu keleka:
la:le la:imano tepo magumu da:kodakodailama:wenama?
18-19 La: balida:gopilata wiyasiya la: kuma:wena:, iyo, la:
galagopilata wiyasiya la: kolowiawena:. Nale adimo idilo
paibu bae 5,000 dubatamo dowakalamiolelamenimo, me
tanaloma: la:godolo woki ba:kitanale? Ebe tetelo la: bae
apuapuamo kebalata bagowo kowiyaola:wenima?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “12 bagowola.”
20 “Ega:walo egela idilo nale sebeni bae 4,000 epatamo
da:kowakalamiolelaimo, ebe tetelo la: bae apuapuamo ke-
balata bagowo kowiyaola:ima?”
Iba:te ebetamo nowamiya, “Sebenila.”
21 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Mabu keleka:
la:le naimano tanalo nanitabolo kiyatawawena:?”

Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midiya

22 Ebene iba:te Betasaida duliyomolamo da:nemaimiya,
epo epetapiate balidi tamio dubu Ya:sutamo magaete, ebe
ebo petoweomiya ebete ebe kologima:.
23 Ebene Ya:sute balidi tamio dubu kotamo lawete duliy-
omolone kela:mo magatate, ebete ebeno balida:mo kowe alo-
momete ebeno koto watililo ebe nalatediya, “A:ma: inamabu
na:kulama:wita?”
24 Ebe dubute melete negiya, “Na epo dowapata:lamita
nulamitamo, wiyasiya ibi kewamula.”

25 Ebene Ya:sute ebeno koto ebe dubuno balida:mo walo
da:kowatiliya, ebete kawonomamo melete ebeno balidite
wadekobi ebo olowiomiya, iyo, ebe tetelo ebete inamabu
bilibilinomo wadenomamo ebo ulamoliya.
26 Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano motamo tonomo
na:toa, me duliyomolamo walo akopa:la:.”

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Ma:t 16.13-20; Luk 9.18-21

27 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Sisaliya-Pilipai opono
iyaiya duliyomolamo eba tutalo, gabo tetelo ebete ebeno
waloma:tapi nanalateda:liya, “Epate na poma: kegelanake?”
28 Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo
waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate a:ma:
Elayako Godokono woki awokalimidawama: gelanaka,
ega:walo epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimidawa
idima: gelanaka.”
29 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma:
ka:midina:wenama?”
Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono
Alibodawalata!”
30 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi kawiya analiya, “La:le
naimano tanaloma: epetapi akokiyawaolama:la:.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Ma:t 16.21-28; Luk 9.22-27

31 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi eba iyatulamitalo
negiya, “Epono Naniwi epagodone kawokawo temeteme
walone kuwatemene, Godokono ubila. Iyo, Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono
Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi
iba:te ebe ubia:noma: keda:oma:na:, ebene epate ebe
kanakapuima:na: wiyasiya netewa-kapiya egelalo ebete
a:ene walo ka:kemaigamene.”
32 Ebete me tabo iba:tamo degiya, Pitate Ya:suko
waloma:tapi epetapiagodone kela:mo magatate ebe tabono
tanaloma: ebe kawiya ebo naniya.
33 Ebene Ya:sute olobigate, waloma:tapi epetapi ulamete
Pitako kawonomamo analo negiya, “Pita, a:ma: Saitanako
keba kunula:ka: eba kunula! Na natepana: mabu a:imano
woki Godotamo kiyata:wita:, a:ma: epono wokilo okolinata!”
34 Ebema: Ya:sute epo bilibilinomo ebe waloma:tapiago
ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Kebe lumagite na
waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo ebete ebeno
tanalo dodolomatilite ebeno kewa olotolowa agute na ebo
nowaloma:enemene.

35 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone
damoeda:mene ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe
lumagite Godokono Wade Tabo kiyawaoma: ebeno igilo na
mabuma: datutimene ebete nanitabo igilo kelaemene.
36 Ebema: lumagite opono inamabu bilibilinomo uwa-
tenomo eba uwatelo, ebeno igilo datutimene ebe lumagino
wiya keleka:?
37 Ebete ebeno igilo walo ka:kelaema: beda: inamabu
na:kikaemene? Gabo puliyala, kitana:.
38 Numa:la:, me tete epate kubakubanomoma: eda:ote,
iba:godolo Godoko nanitabokobi midi tanalo puliyala.
Ebema: kebe lumagite natamo ega:walo naimano taboma:
dilipomene, na Epono Naniwite atumu ebetamo kilipo-
mamo, iyo, nale naimano Nabiwino elawo alonomago
ega:walo ebeno wade-talena nopopiago da:pemo, ebe tetelo
ebe ka:pilipoimamo."

9

1 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, "Na la:tamo nani
tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi epetapiate Godokono
Kawo Elawodawano tetete elawago da:pemene, ebe kawo
tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:."

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Ma:t 17.1-13; Luk 9.28-36

2 Ebene sikisi egela dolopoligiya Ya:sute Pitako, Ya:imesiko,
ega:walo Yoneko damela ununomo ida:mo magataliya, iba:te
a:ka:tuwa: ebolo ka:na:pola:nama. Ebe tetelo ibino dopo
apulo Ya:sukono apete iyama: eba editalo,
3 ebeno pupuliono inamabuate pukuilamete nanitabolo
keyakeyanomoma: eda:omitiya, me opo kawonomolo
lumagi idite kaliku ma kunu ukulalelo keyakeyanomoma:
midiolema: modoboa:.
4 Ebene waloma:tapino ololo apuamo Moseseko ega:walo
Elayako iba:te pemaimite Ya:suago tabo ebo gelitiya.
5 Ebe tetelo Pitate Ya:sutamo negiya, "Iyatulamedawa, ale
malo da:pola:nama:, kalakala kawonomola. Modobola a
nupunupu netewa-kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola,
idi Mosesekonola, idi Elayakonola."
6 Nanitabola, waloma:tapiate kawonomamo toletoleutiya,
ebema: Pitate woki wadenomamo malagidiloa:no ebe tabo
gito giya.
7 Ebene temate pete ibi dapanalopamidaliya, tabote
tema magumune ma kunu piya, "Me naimano kapiya
Gudunomola, na ebetamo nekalakalitamo. La: ebeno tabo
nolowiala:!"

8 Wiyasiya ebe tetelo iba:te opo samonomamo umiote
Moseseko Elayako ibi walo kulamiya:, Ya:suko kapiyate
iba:go ebolo utiti.
9 Ebene iba:te unu damelane eba piwitiolo Ya:sute ibi
napanaliya, “La:le kebe tanalo kuma:ema, ebe tanalo me
tetelo epetapi akoanala:la:, wiyasiya na Epono Naniwite
a:ene walo da:kemaigamo, la: epo ebo kanalemamota.”
10 Ebema: iba:te ebe tanalo tepo magumamo iyatiya,
wiyasiya a:ene maiga tanalono magumuma: ibino taneba
magumulo gelitiya.
11 Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, “Beda: mabuma:
Godokono Totomu iyatulamepiate degelanaka, Elayate
dopamo pete, ebeno walogabo apune Kelisote ka:pemene?”
12 Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, Elayako dopamo
pete iyaiya tanalo bilibilinomo ka:pa:tuputupuilaemene.
Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idi ma kunu ba:kitana,
Epono Naniwi temeteme bilibilinomo kuwatemene ega:walo
epate ebe ubia:noma: keda:oma:na:. Me tabono magumuma:
la:imano woki keba kunu ka:pola:nale?
13 Na la:tamo negemo, Elayako epatamo iyalo a:pi*
wiyasiya iba:te ibino ubilo kawokawo kuba ebetamo osiy-
odilolenakiya, Godote ebeno Bukalo dopamo degiya eba
kunu.”

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Ma:t 17.14-21; Luk 9.37-43

14 Ebene iba:te waloma:tapi epetapiatamo pemaimite, epo
bilibilinomate iba:go eba pola:nalo ebo pulamiya. Ebe tetelo
Godokono Totomu iyatulamepiate Ya:suko waloma:tapiago
eba apaminateuitalo,
15 wiyasiya epate Ya:suko dumiya iba:te kawonomamo
la:wa:olo ebetamo puila:ote nilakapo tabo ebo negeliya.
16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nalateda:liya, “Mabu
keleka: la: me dubago dapaminateua:witama?”
17 Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo lumagi idite
Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya, “Iyatulamedawa, na
naimano gudu a:ma:tamo emaga:kamo mabu ebe kuba
uliyanate lawenako, ebema: ebe tabo kiyawaoma: modoboa:.
18 Kebe tetelo kuba uliyanate ebe walo da:kelawemene
opamo ka:peneba:idilomene, ebene ebete lalo eba
oliomolelo pakote ebeno tabo magumune pemaimiomete,
ebeno apete kodakodanomoma: ebo keda:mene. Nale a:ma:
waloma:tapi anala:kamo iba:te kuba uliyana kaliboma:,
wiyasiya iba:godolo elawo puliyala.”

---

* **9:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute Yoneko epo obamo waduba:midaoledawano tanaloma: kiyawaiya.

19 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya:, “Eiye, la: nanitabokobi
midia: epolata! La: natamo mibo ikanamenamata, ebema:
na ubia:nola tete geyageyalo la:go okolinama:! La: koi
natamo nemaga:la:!”
20 Ebene iba:te ebe koi Ya:sutamo demagatiya, kuba
uliyanate Ya:suko umite koi kubanomamo ebo lawiya. Koite
opamo gate wageleolo eba igiligautalo ebeno tabone pakote
pemaimiomitiya.
21 Ebe tetelo Ya:sute koino nabiwi nalatediya, “Ebe me
tanalo kebako tetelo kowagilimile?”

Ebete nowamiya, “Gudu da:peso tetelo wagilimi.
22 Tete bilibilinomolo kuba uliyanate ebe elamo keba:idilo,
ega:walo obamo keba:idilo, eba kunu amitina ebe kanaka-
puima:. Ebema: a:imano elawo tanalo modobola:ka:
a kowalubima:? Elawote modobolo ditametana, a ni-
lakapoiamelo ebe nowalubiye.”
23 Ya:sute ebetamo negiya, “Mabu keleka: a:ma:le naimano
elawo tanaloma: danana:wa:? Me tanalo naimano tanaloa:,
ebe a:imano tanalola! Modobola a:ma: Godoko nanitabokobi
na:mida:, ebene a:ma:godolo elawo bitanamene iyaiya
tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.”
24 Ebe tetenomolo koino nabiwite kawonomamo
negiya, “Na nanitabokobi na:miditamo wiyasiya
naimano nanitabokobi midi tanalo da:pesola. Kawokobi
na:midinama:!”
25 Ebene epo epetapi bilibilinomate eba pelamenapelo,
Ya:sute ibi ulamete kuba uliyana kawiya analo negiya,
“Taboa:dawa ega:walo galo tamiome uliyana, nale a:ma:
nanamata, ebegodone nemaigawete na:toa! Walo ebetamo
akopopegala:!”
26 Ebe tetelo kuba uliyanate kawiya gepatelo koi opamo
ba:idilote, ebene koite kubanomamo wageleolo kuba
uliyanate ebegodone da:nemaigiya, ebete a:emu ebo
kapitani. Ebe mabuma: epetapiate negeliya, “Ebe a:e,”
27 wiyasiya Ya:sute ebe kotamo lawete dadipatiya ebe ebo
maigiya.
28 Ebene Ya:sute moto guamo da:nopegiya, epo epetapino
pola:na: tetelo ebe waloma:tapiate ebe nalatediya, “Mabu
keleka: ale kuba uliyana aliboma: ka:modobaka:?”
29 Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kebe dawate ebeno
okoli magumulo Godago tabo degelanaka, ebe kapiyate
mako kuba uliyana kalibomene.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 17.22-23; Luk 9.43-45

30 Ebene iba:te ebe duliyomolo atepate Ga:lili opodo eba
petolamelo, Ya:suko ubia:nola ebete kebolo ka:lutiyale epate
iyatawaoma:,
31 mabu ebete ebe waloma:tapi iyaiya tanalo epetapi
iyatulamiti. Ebete ibi iyatulamelo negiya, “Godote Epono
Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene, ebene iba:te
ebe kanakapuima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo
a:ene walo ka:kemaigamene.”
32 Wiyasiya Ya:sute degiya ebe waloma:tapiate ebe tabono
magumu wadenomamo kemalagidilutiya:, ebema: iba:te me
tanaloma: Ya:suko alateda:ma: na:toletoleutiya.

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Ma:t 18.1-5; Luk 9.46-48

33 Ebene iba:te Kapeniyama duliyomolamo da:pelamiya,
Ya:sute moto guamo nodolote ebe waloma:tapi
ebo nalateda:liya, “Gabo tetelo la: beda: mabuma:
kegelawitakama?”
34 Iba:te tabo kowaimiya: mabu iba:te ibino taneba magu-
mulo potele kawoma: eda:ma: apaminateuitiya.
35 Ebe mabuma: Ya:sute okolite ebeno 12 waloma:tapi
ebetamo ka:la:mite iba:tamo negiya, “Kebe lumagite ka-
woma: eda:ma: ubi diyatimene, ebete ebe a:ka:tuwa:
walogabodawama: midite epetapino wiya: wokodawama:
neda:mene.”
36 Ebene Ya:sute gudu da:peso lawete ibino tetenomamo
adipite, ebe kotamo eba a:wiyamidalo iba:tamo negiya,
37 “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso
kalakalago dowalubina ebete na walubinina, ega:walo kebe
lumagite na dowalubinina ebete na kapiya kowalubinina:,
ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina.”

Ago Gowelaoa:dawa Ebe A Walubidawama: Eda:na
Luk 9.49-50

38 Ebene Yonete Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, ale
kapiya dubu uima:, ebete a:imano mailamo kubakuba
uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo
katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”
39 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe ako-
odiyobala:. Kebe lumagite naimano mailamo anoano tanalo
dosiyodilomene, ebe lumagite tote naimano tanaloma: kuba
tabo a:ka:nikiyawaomene,
40 mabu nanitabola, kebe lumagite ago gowelaoa:dawama:
deda:na, ebete a walubina.
41 Nale la:tamo nani tabo gemo, la:le na Kelisokono
epoma: deda:wenama, ebe mabuma: idawate obo la:tamo

dikalametamene, ebete Godogodone delaemene ebe wade
wiyate akalatidimene.”

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalo
Ma:t 18.6-9; Luk 17.1-2

42 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Da:peso gudute na
nanitabokobi eba midininalo, kebe lumagite ebe kuba
gabamo dowabuga:tana, modobola epate ebe lawete ebeno
kuwokoba:mo kawo nokolanomo ma:midaomete kewa:
kolomamo neba:idiloma:na:, ebete atu kuba tanalo gudu
iditamo osiyodilokapoma:.
43 Ega:walo a:imano kotote a:ma: kuba gabamo
dowabuga:tatana, notowamida! Modobola a:ma:le kapiya
kotago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:, modoboa:
koto netewago Ela Opamo toma:. Nanitabola, ebe opolo elate
uwomua: tetelo nowaena,
44 ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te
ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.†
45 Ega:walo a:imano agowate a:ma: kuba gabamo
dowabuga:tatana, notowamida! Modobola a:ma:le kapiya
agowago Godokono Igilo Duliyomolamo nopegama:,
modoboa: agowa netewago Godote a:ma: Ela Opamo
neba:idiloma:.
46 Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te
ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.
47 Ega:walo a:imano balidite a:ma: kuba gabamo
dowabuga:tatana, nemagoba:! Modobola a:ma:le balidi
kapiyago Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
duliyomolamo nopegama:, modoboa: balidi netewago
Godote a:ma: Ela Opamo neba:idiloma:.
48 Ebolo a:elao epono ape denalenaka ebe ea:ga:te
ka:elaona:, ega:walo elate ka:egana:.”

49 Ebene Ya:sute tabo idi ma kunu kegiya, “Epate solu
baeamo keba kunu kalomonake, Godote epo bilibilinomono
ilukuli tanalamo ebeno ela eba kunu kapalomolaemene.

50 “Solu wadenomola, wiyasiya lumagi idino solu
golate dalatidimene, a:ma:le walo solukobi midima:
a:ka:modoboaemene. Ebema: Godokono solute la:imano
taneba magumulo nitanamene, iyo, modobola idite idi
nilakapoimilo eba kunu nilukuliniyala:.”‡

---

† **9:44:** Mak 9.44 ega:walo Mak 9.46 buka apuapuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya. ‡ **9:50:** Buka ka:la:mioledawa, Ya:sute degiya ebe uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

10

Kamiyale Alibuti Tanalo
Ma:t 19.1-12; Luk 16.18

1 Ebene Ya:sute Ga:lili opo atepate Yudiya opodo petote
Yodane Kolomo apuamo gito nemaigiya. Ebe tetelo epo
bilibilinomate ebetamo walo da:ka:pelamiya, ebene ebete
ibi walo na:kiyatulamiya mabu ebeno osiyodilo tanalo ma
kunula.
2 Ebene Pa:lisi tanebapi epetapiate pelamete, Ya:suko kuba
gabamo ka:powabuga:tama: ebe napalatediya, “Dubute
ebeno kamiyale dalibutimene, Godokono Totomu Tabo
bakadikanalemene?”
3 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mosesete la: beda:
totomu tabo kanaletiyala?”
4 Iba:te negeliya, “Dubute ebeno kamiyale alibutima:
Mosesete gabo atamo ma kunu osiyodiliya, dubute ebeno ubi
diyatimene, ebete kamiyale alibuti pepa osiyodilote ebetamo
gito kikaemene.”
5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la:imano tepo
magumu kodakoda-ibinomola, Mosesete kamiyale alibuti
tabo Godokono Bukamo ebema: iyatiya.
6 Wiyasiya numa:la:, dopamo Godote me opo dosiyodiliya,
ebe tetelo ebete dubula kamiyalela osiyodiloliya.
7 Me mabuma: dubute ebeno nabiwila menokola miyapate
ebeno kamiyala:go kapiya bailo kokolioma:na:,
8 ebene ibi netewapiate kapiyama: eda:te walo iyama:
a:keda:ma:na:. Iyo, ibi kapiyanomola.
9 Numa:la:, Godote ibi netewapi kapiyakobi a:midiliya,
ebema: lumagite ibi iyakobi midilima: modoboa:.”
10 Walone moto gulo Ya:suko waloma:tapiate ebe tabono
magumuma: ebe danalatediya,
11 ebete iba:tamo ma kunu giya, “Kebe lumagite ebeno
kamiyale alibutite kamiyale idi daidimene, ebete Godokono
ololo apulo ebe kamiyale pilolo kaidimene,
12 ega:walo kebe kamiyalete ebeno dubu alibutite dubu idi
delaemene, ebete ebe dubu atumu pilolo kelaemene.”

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Ma:t 19.13-15; Luk 18.15-17

13 Ebene epo epetapiate ibino gudi Ya:sutamo
nemagataliya, ebete iba:tamo koto eba watiolelamelo
Godoko kanama: ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:.
Wiyasiya ebe waloma:tapiate ebe epo kawiya analelo ibi
dodiyoboliya,
14 Ya:sute ibino osiyodilo tanalo umite iba:tamo
dowalo negiya, “Gudi natamo pelaema: modobola.

Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na ebe duliyomolamo ka:nopilaoma:na:.
15 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu
da:pesomu aimano Kawo Elawodawa Godoko lawea:no, ebe
lumagite ebeno Kalakala Duliyomolamo a:ka:nopegamene.”
16 Ebene Ya:sute guda:tamo koto eba watiolelamelo
Godoko ebo aniya, ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:.

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Ma:t 19.16-30; Luk 18.18-30

17 Ebene Ya:sute maigate gabodo eba tutalo, dubu idite
ebetamo na:puligate pupamo nokolite ebe naniya, “Wade
Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo
ebo na:kelaemo?”
18 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama:
beda:ma: keka:na:miawa:? Wadedawa idi puliyala, Godoko
kapiyate wadedawanomola.
19 A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi
akoanakapuma:la:, lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:,
inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da:
tabo akokiyawala:, lumagino inamabu a:da: gabodo ak-
ouwata:la:, ega:walo a:imano menokola nabiwila ibino
tabamo na:tuduwatanakiye.”
20 Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, na
da:peso tetene wagilimite me totomu bilibilinomo kodako-
dalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:.”
21 Ebene Ya:sute ebe uminate nilakapoimilo ebe naniya,
“Kapiya tanalote a:ma:godolo ka:modobona:. Modobola,
a:ma: toawete, epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo
maniamo uwateometate, a:ma:le ebe mani nigologolopi-
atamo gito na:nikalamola:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete
na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate
Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:nama:na:.”
22 Ebete ebe taboma: dopo mibonomoma: eda:te tepo
mibago gito tiya, mabu ebe inamabu bilibilinomago-
dawanomola.
23 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapi ulamolelo nanaliya,
“Godote Kawo Elawodawama: deda:na, inamabu bili-
bilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodako-
danomola!”
24 Ebe tetelo ebe waloma:tapiate ebeno taboma:
nanoanoutiya, ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya,
“Naimano ekakiala:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
epate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola!

25 Numa:la:, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe
iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboa:nola.
Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono
Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama:
kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo
a:kitanamene."
26 Ebene iba:te kawonomamo la:wa:ote, ibi a:ka:tuwa:
ibino taneba magumulo negelitiya, "Ya:sute dege ebe tabote
nanitaboma: deda:na, piyate modobola:ka: Godote ibino igilo
mula:lelaema:?"
27 Ya:sute ibi ulamenate negiya, "Epate a:ka:tuwa: ibino
igilo mula:lema: modoboa:, wiyasiya Godoko kapiyate mod-
obola mabu ebegodolo elawo bitana iyaiya tanalo bilibili-
nomo osiyodilolema:."
28 Ebene Pitate Ya:sutamo negiya, "A:ma: numa:, a inam-
abu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata."
29 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, "Na la:tamo nani tabo
gemo, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno nanila nanikubila
ekakila, o ebeno menokobila nabila gudila ega:walo ebeno
opo, ebete na mabuma: ega:walo Godokono Wade Tabo
kiyawaoma: ebe tanalo da:miyapamene,
30 ebete me tetelo motola, nanila, nanikubila, ekak-
ila, menokobila, gudila, ega:walo opo kawonomo walo
ka:kuwatemene. Ega:walo ebe atu tetelo epate temeteme
tanalo ebetamo kikameoma:na:, wiyasiya walone nale ebe-
tamo uwomua: igilo kikaemamo.
31 Iyo, nanitabola, ka:lo dopopi bilibilinomo da:pola:na,
iba:te walone walogabopima: keda:oma:na:, ega:walo
ka:lo walogabopi da:pola:na, iba:te walone dopopima:
keda:oma:na:."

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 20.17-19; Luk 18.31-34

32 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago Yelusalema kawo
duliyomolamo eba tolamitalo, ebete ibi dopolamete tuti. Ebe
tetelo ebe waloma:tapiate woki bilibilinomoma: eda:utiya,
ega:walo kebe epate ibino walogabo apune da:pelamitiya
iba:te atumu na:ka:toletoleutiya. Ebene Ya:sute ebeno 12
waloma:tapi uwatete, ebetamo da:pemaima:na: ebe teme-
teme tanaloma: ibi eba iyatulamelo negiya,
33 "La: nolowiala:. A Yelusalemamo tolamitama:. Ebolo
Godote Epono Naniwi epatamo kikalaemene, ebene
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo

* **10:25:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe anakapuima:
gelate Yua:piatamo ebo kikalaema:na:.
34 Ebene ebe epate ebe kalakalatete, ebetamo kowe
meolete, pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote kanaka-
puima:na:, wiyasiya ebete netewa-kapiya egelalo a:ene walo
ka:kemaigamene."

Ya:imesiko Ega:walo Yoneko Iba:te Kuba Wokiamo Ya:suko Tanalo Idima: Daniya
Ma:t 20.22-28

35 Ebene Sebedikono gudi Ya:imesiko ega:walo Yoneko
iba:te pete Ya:sutamo na:pegeliya, "Iyatulamedawa, a ubila
ale a:ma: beda: tanaloma: danatamene, nikaeamiye."
36 Ya:sute ibi nanaliya, "La: beda: tanalo ubila:ka: nale
la:tamo ikalaema:?"
37 Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, "A:ma:le Kawo Ela-
wodubuma: deda:emene, a ubila a:ma:le degeaemene
idawate a:imano tumudi apulo ega:walo idawate pele apulo
a:imano kawo alonomo magumulo kilukulitama:."
38 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "La:le na wade
wokiamo kanana:wita:. La: modobola:ka: nale da:nimo
ebe temeteme kalila:mo nioma:? La: modobola:ka: Godote
na a:e tanalamo daduba:midanemene ebe tanalamo la:
waduba:midaolema:?"
39 Iba:te negeliya, "A modobola."
Ya:sute iba:tamo negiya, "Me tanalo nanitabola,
nale da:nimo walone tetelo la: atumu ebe kalila:mo
niawete temeteme bolowionakomata, ega:walo
Godote na daduba:midanemene ebe a:e tanalamo la:
kaduba:midaolema:ta.
40 Wiyasiya naimano tumudi apuamo ega:walo pele
apuamo ilukuli tanaloma: nale a:kegemo. Godote piyatamo
dosiyodilolelamiya ibinomate ebolo ka:pola:nama:na:, iyo,
me tanaloma: ebete a:ka:tuwa: kegemene."
41 Ebene Ya:suko waloma:tapi teni epetapiate ebe tanalo
olowite, Ya:imesiko ega:walo Yoneko iba:tamo na:dowautiya,
42 wiyasiya Ya:sute ibi bilibilinomo ebetamo ka:la:mite ibi
nanaliya, "La: iyatawalata, Godoko nanitabokobi midia:pino
kawokawo dubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba wadipalatelelo
epo epetapi elawamo analenaka, iba:te ibino ubi tanalamo
ka:tudila:onama:.
43 Wiyasiya la: ebako epoma: a:keda:oaema. Kebe lumagite
la:imano kawodawama: eda:ma: ubi diyatimene, ebete
la:imano wiya: wokodawama: neda:mene,
44 ega:walo kebe lumagite dopodawama: eda:ma: ubi
diyatimene, ebete la: bilibilinomono idoko motono woko-
dawama: neda:mene, iyo, ebe a:ka:tuwa: ebe oponomamo
iyatinomo niyatimene.

45 Numa:la:, Epono Naniwite da:piya, ebe ubia:nola me
opo epate ebetamo wiya: wokopima: eda:oma:, wiyasiya
ebete na:piya epatamo wiya: wokodawama: ka:peda:ma:,
ega:walo ebeno igilo iyabaiamo iyatite ebeno a:e wiyate
epo bilibilinomo epetapi Saitanakono idoko motone gito
kowagailima:."

Ya:sute Batimiyasikono Balidi Wadekobi Da:midilimiya
Ma:t 20.29-34; Luk 18.35-43

46 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapiago Yeliko kawo
duliyomolamo pelamete, ebene iba:te epo bilibilinomo
epetapiago kapimiya ebe duliyomolone pemaimite eba
tolamelo, Timiyasikono gudu Batimiyasiko balidi tamio
dubula, ebete gabo niyakabolo eba okolitalo epo epetapi
manima: ebo toweolamiti.
47 Ebene ebete Nasalete duliyomolodawa Ya:sukono pe
tanalo olowite kawonomamo negiya, "Ya:su, Da:ibidikono
A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!"
48 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ebe kawiya analo
nodiyobiya ebete taboa:no kokolitama:, wiyasiya ebete ka-
wonomamo walo na:kegiya, "Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le
na na:nilakapoinama:!"
49 Ebene Ya:sute ebamo utite negiya, "La: ebe mamo
neka:miala:."
Ebene iba:te ebe balidi tamio dubu eba ka:milo ebetamo
negeliya, "Nekalakala, ebete a:ma: peka:mitata! Nemaiga!"
50 Ebe tetelo ebete ebeno lubudino kaliku iyabaiamo
ba:idilote, samonomamo maigate Ya:sutamo ebo piya.
51 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, "A:ma: beda: ubi kiy-
ata:wita nale a:ma:tamo kosiyodiloma:?"
Balidi tamio dubute negiya, "Iyatulamedawa, na ubila
inamabu wadenomamo kulamolema:."
52 Ya:sute ebe naniya, "A:ma: na:toa. A:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta,"
ebema: nanitabola, ebe tetenomolo ebeno balidite wadekobi
dolowiomiya, ebete ebe to gabodo Ya:suko ebo waloma:tiya.

11

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Ma:t 21.1-11; Luk 19.28-40; Yon 12.12-19

1 Ebene iba:te Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo
eba pelamelo, Betapa:gi duliyomolo ega:walo Betani duliy-
omolo tatalido tolamete Olibi Kewakewa Unu Damelamo
ebo nemaimiya. Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi netewa
dopamo eba nalibolelo
2 ibi nanaliya, "La: ebe niyakabo duliyomolamo toawete,
ebe duliyomolamo da:nemaima:ema donoki-goeo da:peso

ala:mo ma:midao ka:numa:digamamota, lumagite dopamo ebe unamo kokoliya:. Modobola la:le ale pamiawete nemagaiyala:.
3 Idawate la:tamo degemene, ‘La: me tanalo beda:ma: kosiyodilawitama?’ la: wiyasiya ma kunu negeliyala:, ‘Kawodawate donoki-goeo ubila, ebete walo samonomamo kakapalibomene.’ ”
4 Ebene iba:te tote, gabolo donoki-goeo da:peso gigiyu niyakabolo ma:midao numite ale ebo nepamiya.
5 Ebema: piyate ebolo da:pola:niya iba:te ibi nalateda:liya, “La: ale beda: mabuma: kepamiawitama?”
6 Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo dopamo kebe tabo kegiyale, iba:te ebe atu tabo ibi danaliya ebe epate ibi gito miyapiya.
7 Ebene iba:te ebe donoki-goeo da:peso Ya:sutamo magaete, ibino watubino kaliku donoki-goeo unamo alomomete, Ya:sute ebe kaliku unamo ebo okoliya.
8 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku pupukulamete gabamo apoago tolamiya, ega:walo epetapiate gabo tametamene puwala otolete gabamo atumu kapotameonatiya.
9 Ebene piyate da:dopiya ega:walo Ya:sukono walogabo apune da:pelamitiya, ibi bilibilinomate kawonomamo ma kunu gelitiya,

“Godoko nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi kawokobi na:midiye!
10 Iyo, aimano ewono nabiwi Da:ibidikono a:la:mute
Kawo Elawodubuma: deda:na,
modobola a:ma:le ebe kawokobi na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo
unamo nadipata:la:!”

11 Ebe tetelo Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo nopegate, Godoko Amamateno Iya Motamo nodolote inamabu bilibilinomo ulamola:go ebo petiya, ebene dadimoni ebete Betani duliyomolamo walo na:ka:toni ebeno 12 waloma:tapiago.

Ya:sute Da:imi Noloa: Umei Kewa Dumiya*
Ma:t 21.18-19
12 Egela idilo iba:te Betanine walo da:ka:pelamitiya, gabo tetelo Ya:suko bae kape tanalo eba piyatawalo,

* **11:11:** Epate umei kewano mailo Gogodala tabamo salibisama: ka:minaka.

13 ebete umei kewa paagono muluamo pumite, da:imi
olema: ebamo gito tiya. Wiyasiya ebete ebamo da:nemaigiya
paanomoiya nulamiya, mabu ebe tete umei da:imi kewano
nolo tetea:,
14 ebema: ebete ebe umei kewatamo negiya, “Uwomua:
tetelo epate a:ma:godone da:imi a:kenaonakoma:na:!” Ebe
tabo ebe waloma:tapiate olowiya.

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Ma:t 21.12-17; Luk 19.45-48; Yon 2.13-22

15 Ebene iba:te Yelusalemamo nemaimite Godoko
Amamateno Iya Motamo tolamete, ebe motolo
Ya:sute inamabu olowamepi nulamete elawonomamo
na:na:ma:lateliya, ega:walo ebete mani odowaolepino
patapata bigo olowamepino ilukuli patapatago ebo
noba:midaolelamiya.
16 Ega:walo Yelusalema duliyomolo epate ibino inamabu
apune apune dowadaenakiya, iba:te ebe inamabuago
Godokono Motono kala magumudo podolote apudo
da:nemaimionakiya, Ya:sute ibi ebe mabuma: odiyoboliya.
17 Ebe tetelo ebete epo eba iyatulamelo negiya,
“Nanitabola, Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana,
‘Naimano Moto iyaiya opo bilibilinomono epate Godoko
Amamate Motoma: kegelama:na:, la:le wiyasiya pilo epono
motoma: a:midimata!’ ”
18 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi
ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te ebe tabo
olowite Ya:suko anakapuima: gabo waditiya, wiyasiya iba:te
ebe na:tolemitiya mabu epo bilibilinomate ebeno iyatulame
tanaloma: anoanolo nekalakalautiya.
19 Ebene dadimoni Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebe
kawo duliyomolone walo na:ka:tolameniya.

Ya:suko Waloma:tapiate Umei Kewa Alawoma: Eda: Du-
miya
Ma:t 21.20-22

20 Egela idi duiyanomolo iba:te kawo duliyomolamo walo
eba ka:pelamitalo, umei kewa dolodolone wagilimite apa:mo
pemaiga alawoma: eda: ebo pumiya.
21 Ebene Ya:sute dopamo beda: tabo kegile, Pitate ebe
tanalo malagidilote Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa,
numa:! A:ma:le kawiya danawia ebe umei kewate alawoma:
edi!”
22 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: Godoko
nanitabokobi na:mida:la:.
23 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite nanitabokobi
midilo me damelamo ma kunu degemene, ‘A:ma: kewa:
kolomamo na:toatepa!’ ebene ebete tepo magumulo woki

netewama: eda:no, ebe tanalote pemaigama: nanitabokobi
da:midimene, ebete ebe tanalo nanitabolo kuimene.
24 Ebema: nale la: nanalemata, la: beda: tanaloma:
Godoko da:toweoma:ema, la: ebe tanalo iyalo laema: gelalo
nanitabokobi na:midiyala:, ebene la: ebe tanalo nanitabolo
kelaemamota.
25 Ega:walo kebe tetelo la:le maimiawete Godotamo
towetowe tabo degelaema, ebene lumagi iditamo
dowa tanalote ditanamene, la: ebe lumagino kuba
egebolema:wete na:dodolomatilimiyala:, ebene la:imano
Unu Duliyomolono Nabiwite la:imano kuba egebolelametate
atumu ka:ka:dodolomatililaema:ta.
26 Wiyasiya la: epono kuba egebolelama:wete
dodolomatililamea:no, la:imano Unu Duliy-
omolono Nabiwite la:imano kuba egebolelametate
a:ka:dodolomatililametamene.”†

Yu Watowatopiate Ya:sukono Elawo Mabuma: Ebe Dalate-
diya
Ma:t 21.23-27; Luk 20.1-8

27 Ebe tetelo Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi Yelusalema
kawo duliyomolamo walo na:ka:pelamiya. Ebene Ya:sute
Godoko Amamateno Iya Motolo eba nepata:lo, Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono Totomu iy-
atulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe-
tamo pelamete
28 ebe ma kunu palatediya, “A:ma: me iyaiya tanalo
pokono elawamo kosiyodilola:wena? Ega:walo me elawo
potele kikametia, a:ma:le me tanalo kosiyodilola:wenama:?”
29 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale kapiya
tanaloma: la: kalateda:lemamota. La:le na wiya tabo
wadenomamo dowaminama:ema, ebene nale me tanalo
pokono elawamo kosiyodilolenamo, ebe tanalo nale la: ebo
kanalemamota.
30 Naimano alateda: tabo ma kunu bitana la:tamo, Yonete
epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebe elawo ebetamo
potele kikamile, Godotela:ka: o lumagitela:ka:?”
31 Ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo apami-
nateuilo negeliya, “Ale degelama: Godote Yonetamo elawo
ikami, ebete kegemene, ‘Mabu keleka: la:le ebeno tabo
nanitabokobi ka:mida:wea:?’
32 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo
lumagite Yonetamo elawo ikami.” Iba:te epono dowa

† **11:26:** Mak 11.26 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

tanaloma: toletoleolo tabo ma kunu geliya, mabu ibi iyatawala epo bilibilinomate Yoneko Godokono nanitabo woki awokalimidawama: gelana.

33 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”

Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la: atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolenamo.”

12

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Ma:t 21.33-46; Luk 20.9-19

1 Ebene Ya:sute oi tabo ida:mo ibi ma kunu iyatulamiya, “Dubute pali osiyodilote tupina da:imi kewa bilibilinomo ebo ami, ebe da:imino mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene amio tanalote dolopoligi, ebete kala ga:dimite, da:imi ii egedioleno nokola bobo obobote, pali atila:pino unu nupunupu ebo eti. Ebe tetelo ebe dubute ebeno pali atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba osiyodilonalo, ebe pali wadenomamo umilo ebeno da:imi kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu oponomamo gito ti.

2 “Ebene da:imi tapio tete da:pi ebete pali atila:piatamo wiya: wokodawa napalibi, ebete iba:godone da:imino mani magumune ebeno kawodawano apu ka:pelaema:,

3 wiyasiya iba:te ebe lawete gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nalibiya.

4 Ebene pali namutudawate wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, wiyasiya iba:te ebe watolo eba kanagalimiolo ebe ilipo ikamete atumu gito kalibiya.

5 Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi iba:te ebe anakapumiya. Ebene wiya: wokopi bilibilinomo epetapiate da:pelamiya, iba:te atumu epetapi anagilamolete gito aliboliya, wiyasiya iba:te epetapi anakapulamoliya.

6 “Ebene namutudawagodolo kapiya idi dokolinami, ebe gudu ebete kawonomamo malagidilonami. Ebema: walogabonomone ebete ebe gudu eba palibolo ebeno wokilo negi, ‘Nanitabola, iba:te naimano gudutamo ka:tudila:oma:na:.’

7 “Ebe pali atila:pi dubate wiyasiya ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:, me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene, ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite ebeno pali lawenomo kelaemalema:,’

8 ebene iba:te ebe lawete anakapumite palino kala magumune gito neba:idiliya.”

9 Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano
woki keba kunula:ka:, pali namutudawate beda: tanalo
na:kosiyodilomene? Nanitabola, ebete pete pali atila:pi
panakapulamete ebeno pali epetapiatamo ka:pikalaemene.
10 Iyo, la: dopamo Godokono Bukalo me tabo nanitabolo
eka:la:mioliamata,

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.
11 Me tanalo Godote osiyodili,
ebema: aimano wokilo nanoanoutama:!’ ”

12 Ebema: Yu watowatopi dubate Ya:suko laema: ubila
mabu ibi iyatawala ebete me iyatulame oi ibino tanaloma:
kiyawaiya, wiyasiya iba:te epo tolelamelo ebe atepate gito
tolamiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo Ta:kese Mani Ikameo Tanalo*
Ma:t 22.15-22; Luk 20.20-26

13 Ebene Yu watowatopiate Pa:lisi tanebapi epetapi
ega:walo Kawo Elawodubu Elodikono tanebapi Ya:sutamo
aliboliya, iba:te ebe kuba gabamo eba nowabuga:talo ebete
kebako tabo gelo ebe ebo kelaema:.
14 Iba:te ebetamo pelamete a:da: elemasigi gabodo
na:pegeliya, “Iyatulamedawa, a iyatawala a:ma: nani
tabo lumagilata. A:ma: epetapino gito gela tanalamo
ka:tuduwatawenakoa:, ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo
kulama:wena:, ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi
ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma: epo Godokono gabo
wadenomamo iyatulamenata, ebema: a nanaa:, Loma epono
Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma:
modobola:ka: o kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o
a:kikameoma:?”
15 Wiyasiya Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate
iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:le na masiginima:
dowagela:witama? La: mani kapiya natamo nikanama:la:,
na kuimamo.”
16 Ebene iba:te mani kapiya ebetamo dikamiya, ebete ibi
nalateda:liya, “Me manilo da:pola:na, mailo ega:walo ololo
pokonola:ka:?”
Iba:te negeliya, “Kawo Elawodubunomo Sisakonola.”

---

* **12:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

17 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisatamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo nikameala:.”
Ebema: iba:te ebeno taboma: kawonomamo anoanoutiya.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Ma:t 22.23-33; Luk 20.27-40

18 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo Sa:diyusi taneba epola.† Ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete tabo ma kunu pegeliya,
19 “Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo ma kunu akuloliya, ‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno naniwino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’
20 Kapiya dubuno sebeni koiate ilukulinamiya. Ibi magumulo dopo gudute kamiyale lawete gudi ulamea:no a:iya,
21 ebene ebeno ekawite atu kamiyale kelawete gudi ulamea:no gito ka:iya, ega:walo tetedawa idite atumu kowageliya.
22 Ebene ebe sebeni atu alailama:te gudia:no eba kunu a:elaiya, wiyasiya kamiyalete walone gito a:iya.
23 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe Kawo Egelalo ebe kamiyalete pokono kamiyalema: na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?”
24 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Mabu la: Godokono Buka tabo ega:walo ebeno elawo iyatawa:, ebe mabuma: la:imano wokilo epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata.
25 Numa:la:, epate a:e magumune igilamo demaimioma:na:, ebe tetelo iba:te kamiyale walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu a:ka:puwatolema:na:, wiyasiya iba:te Godokono Unu Duliyomolono nopopimu bilukulionama:na:.
26 Ebe mabuma: Godokono Bukate a niyatuamena a:elaopiate a:e magumune maimioma:. Iyo, Mosesete diyatiya ebe tabo la: nanitabolo eka:la:mioliamata, ma kunu elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:, ebe tetelo Godote Mosesetamo negiya, ‘Nanitabola, na Godotela. A:ibalayamako, Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:te uwomua: tetelo poko kamamatene, na ebetela.’
27 Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi la:imano wokilo na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate olopoligoiya?

---

† **12:18:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaima:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena: wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe amamatena. Me mabuma: la: Sa:diyusi tanebapiate epono a:ela tanaloma: kubanu gelanakomata!”

Kebe Totomu Tabote Kawonomoma: Keda:nale
Ma:t 22.34-40; Luk 10.25-28

28 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite pete, iba:te degelitiya ebe tabo ebo polowiya. Ya:sute Sa:diyusi tanebapiatamo tabo wadenomamo da:kiyawaiya, ebe tanalo umite ebete Ya:suko nalatediya, “Kebe totomu tabote kawonomoma: keda:nale?”
29 Ya:sute negiya, “Me kawo totomunomola. ‘Isalaela epala:, la: nolowiala:! Godoko aimano Kawodawala, ebe kapiyanomola, idi puliyala.
30 A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo nemalagidilona, a:imano tepo magumunomamo ega:walo a:imano uliyanano elawamo, a:imano woki kawonomamo ega:walo a:imano elawo kawonomamo.’
31 Ega:walo me kawo totomunomo idila. ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’ Totomu tabo idite me kawokawo totomu netewa a:kodoilimene.”
32 Godokono Totomu iyatulamedawate Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, nanitabola, a:ma: wadenomamo geata. Aimano Kawodawa Godoko kapiyanomola, idawa puliyala, kokolina:.
33 Lumagite ebeno tepo magumunomamo ega:walo ebeno uliyanano elawamo, ebeno woki kawonomamo ega:walo ebeno elawo kawonomamo ebete Godoko nilakapolo nemalagidilonamene. Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe demalagidilona, ebete eba kunu ebe niyakabolo dilukulina ebe epo nilakapolo nemalagidilolenamene. Nanitabola, me netewa totomuate kawokawonomoma: eda:ona, wiyasiya Godotamo ikameo tanalate kawokawoma: keda:ona:, iyo, epate elamo madolame sipi-goeogoeo ega:walo nilakapo inamabu epetapi Godotamo dikameonaka, ebete negena ebe tanalo bilibilinomate kawokawoma: keda:ona:.”
34 Ebete tabo wadenomamo degiya, Ya:sute olowite ebetamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomolamo a:ma: opegama: tatalila.”

Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo idima: alateda:ma: na:toletoleutiya.

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Ma:t 22.41-46; Luk 20.41-44

35 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo eba
iyatulamitalo negiya, “Godokono Totomu iyatulamepiate
negelana Godokono Alibodawa Kelisoko ebe Da:ibidikono
a:la:mula, ebeno walone gudi magumune kawokalamene.
Wiyasiya me tanalono magumu keba kunula:ka:?
36 Numa:la:, Da:ibidite Godokono Uliyanano elawamo tabo
ma kunu kiyawaiya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
a:ma:le naimano elawamo ibi ka:mikitaolema:ta.’ ’ ”

37 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “La:
me tabo eba malagidilolo na nanana:la:, Da:ibidite ebeno
a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama: ka:milo ebete
Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe
tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?”
Nanitabola, ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:sukono tabo
kalakalago olowitiya.

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Ma:t 23.1-7,28; Luk 11.37-54; 20.45-47

38 Ebene Ya:sute epo eba iyatulamitalo negiya, “La:le
Godokono Totomu iyatulamepi wadenomamo nulama:la:.
Ibi ubila ga:ga:ga:ga: kaliku pupuliote olowame bailo eba
wapata:lamelo, epate ibi ebo kowalogolema:.
39 Iyo, ibi ubila a Yu epono balidi ibilamole moto gulo
kawokawo dubuno ilukuli bailo kilukulima:, ega:walo ibi
ubila soliyomu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo
ka:pola:nama:.
40 Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi
tanalodo eba uwatelo, ebo opoliyaolelamenaka, ebene iba:te
ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo balidi eba
nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanaka,
mabu ibi ubila epate ibino tanalo umilo ibi wadewadepima:
kegelama:. Ebe mabuma:, nanitabola, iba:te kuba wiya
kawonomo kelaema:na:!”

Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya
Luk 21.1-4

41 Ebene Godoko Amamateno Iya Motolo epate mani eba
alomutalo, Ya:sute ebe mani alomo bai niyakabolo okolite
epono mani alomo tanalo ulamiti. Inamabu dogodogopi
epetapiate mani kawokawonomo alomutiya,

42 ebene inamabua: amole kamiyale idite pete netewa
mani egege, kapiya toea keba kunula:ka: eba kunula, ebete
ebo palomiya.
43 Ya:sute ebe waloma:tapi ebetamo ka:la:mite negiya,
“Na la:tamo nani tabo gemo, epate mani dapaloma, me
inamabua: amole kamiyalete ibi bilibilinomo odoili,
44 mabu inamabu dogodogopiate ibino inamabu epetapi
da:luililamenako ebe inamabu paloma, wiyasiya me amole
kamiyale inamabua:nola. Ebete ebeno uwomu mani
alomonomo apalomo, ebeno bae uwateono manila.”

13

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.1-2; Luk 21.5-6

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motone eba
piwisigitalo, ebeno waloma:tapi magumulo idawate
negiya, “Iyatulamedawa, a:ma: nulama:. Me nokola moto
iyaiyanomola ega:walo wadewadenonomola!”
2 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “A:ma: me kawokawo
moto ba:kulama:wita? Me iyaiya motono tanaloma: nokola
idite nokola idi unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopi-
ate nokola bilibilinomo mapitaolete opamo iyalekenomo
ka:piyalekema:na:.”

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Ma:t 24.3-14; Luk 21.7-19

3 Ebene Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo eba okoli-
talo, Godoko Amamateno Iya Moto apuamo umilo okoliti.
Ebe tetelo Pitako, Ya:imesiko, Yoneko, ega:walo A:nduluko,
ibinomate ebetamo tolamete na:negeliya,
4 “A:ma:le a nanaa:, Godokono Moto kubaimi tanalote
kebe tetelo na:ka:pemaigamene? A beda: anoano tanalote
na:kiyatuaemene, tete ebe na:pe me tanalo bilibilinomate
ka:pemaimioma:?”
5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: nanisiwale. Lumagi
idite la: demasigilitamene, la: ebeno tabo ako-olowiala:,
6 mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo
pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na ebe Kelisotela!’ ebene iba:te
epo bilibilinomo ma kunu eba pemasigiolelo iya gabamo ebo
kemagatalema:na:.
7 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo
ibino gowelaoma: nopo iyati tanalo dolowiaema, la:
ebe mabuma: akotoletoleala:. Me tanalate nanitabolo
ka:pemaimioma:na:, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.
8 Nanitabola, opo epetapino epate opo epetapino epago
ka:gowelaoma:na:, iyo, opo idite opo iditamo gowela tanalo

kosiyodilomene, ebene mumulate iyaiya opo bilibilino-
mamo ka:pelaema:na:, ega:walo iyaiya duliyomolo epetapilo
epate baea:no kilukulioma:na:. Numa:la:, kamiyalete gudu
laema: temeteme dowagilimi, me tanalo eba kunula.

9 “Ebema: la: la:imano tanalo wadenomamo nulamenala:,
mabu kubakubapiate la: elawamo uwatetate tabo
anagiyamida baiamo kemagatalema:ta, ega:walo iba:te
Yu epono balidi ibilamole moto gulo la: gaubamo
kalukolema:ta. Iba:te na mabuma: la:imano tanalo
danagilamelelametamene, ebe tetelo la: iyaiya kawokawo
elawodubuno ololo apulo utitatawete naimano Wade Tabo
iba:tamo ebo ka:kiyawaomamota.

10 Iyo, uwomu tete pea:no, Godoko ubila la:le
dopamo ebeno Wade Tabo iyaiya opo bilibilinomolo
ka:na:kiyawaema:.

11 Ebema: epate tabo anagiyamida baiamo la:
demagataletamene, ebe tetete pemaiga:no la:imano gela
tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda:
tabo na:kegemo?’ Tete da:pemene Godote kebe iyaiya
tabono tanalamo la: dowalubilitamene, modobola la:le
ebe tabo kapiya na:kiyawaiyala:, mabu nanitabola, la:
a:ka:tuwa: a:ka:kiyawaoaema, Godokono Uliyanate la:do
ka:kiyawaomene.

12 “Ebe tetelo naniwite ekawi a:eamo kalibomene,
ega:walo atu gabodo ekawite naniwi kanakapuimene, iyo,
dubute ebeno gudu atumu kakamitimene, ega:walo guda:te
dowaote ibino menokobila nabila a:eamo kalibolema:na:.

13 Ebene na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo
ka:dowaoma:na:, wiyasiya kebe lumagite kodakodalo
utite uwomuamo da:nemaigamene, Godote ebeno igilo
ka:mula:emene.”

Talena Bai Kubaimidawano Tanalo
Ma:t 24.15-28; Luk 21.20-24

14 Na Makate me buka ka:la:mioledawatamo negemo,
a:ma: me tabo Ya:sute degiya wadenomamo niyatawa.

Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, “Godokono Moto
kubaimidawate ebe talena bailo utitalo la:le ebe duma:ema,
ebe tetelo modobola Yudiya opo epate unuunu damelamo
nalautioma:na:.

15 Iyo, moto tanatimilo dokolitamene, ebe lumagite moto
guamo walo a:ka:nopegamene ebeno inamabu uwatema:,

16 ega:walo tumulo woko dosiyodilutamene, ebe lumagite
walo motamo a:ka:toamene ebeno lubudino kaliku laema:.

17 “Numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono dikalamena ebe
kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma: keda:mene!

18 Ebema: modobola la: Godoko na:toweomiyala: me
tanalate gibagiba tetelo akopemaimiala:,
19 mabu ebe tetelo kawokawo temetemenomate
ka:pemaimioma:na:. Numa:la:, Godote me opo dosiyodiliya
ebe tetene wagilimite ka:lo me teta:mo pemaiga, ebakobako
temetema:te dopamo ka:pemaimiya:, ega:walo walone tetelo
ebakobako temetema:te walo a:ka:pelaema:na:, kapiya
tetenomamo ka:pemaimioma:na:.
20 Me tanalo nanitabola, Kawodawa Godote ebe
tete gopowaimia:no lumagi idite me opolo igilolo
a:kokolinamene, wiyasiya ebete kebe epo ka:la:miolete
duwatiya ebe epo nilakapoilamelo tete ka:gopowaimene.
21 "Ebe tetelo lumagi idite la:tamo ma kunu degemene,
'Numa:la:, Godokono Alibodawa Kelisote malo bokolita!'
o, 'Numa:la:, ebete ebolo bokolita!' la: nanitabokobi ako-
mida:la:,
22 mabu elemasigi Kelisoma: eda:opi ega:walo naimano
mailamo a:da: tabo kiyawaopi, iba:te pemaimiote iyaiya
anoano tanalo kosiyodilolema:na:. Iyo, ibi ubila ebe osiyo-
dilole tanalamo Godote deka:la:mioliya ebe epo iya gabamo
kemagatalema:.
23 Ebema: la: wadenomamo nolowiala:, me tanalo bilibili-
nomate pemaimioa:no nale la: dopamo analemata."

Epono Naniwino Pe Tete
Ma:t 24.29-31; Luk 21.25-28

24 "Ebe kawo temeteme tetete dolopoligomene, ebe tetelo
egelate kidokomene ega:walo saganate a:ka:pukuilaemene,
25 iyo, mawela:te tobolo unune opamo ka:pa:gudima:na:,
ega:walo tobolo ununo elawoelawo inamabuate
kalela:oma:na:.
26 Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba
piwisigalo, iba:te ebe ebo kuima:na:, ebete ebeno elawago
ega:walo alo kawonomago ka:pemene.
27 Ebene ebete Unu Duliyomolono nopopi iyaiya opo
bilibilinomamo kapalibolemene, Godote deka:la:mioliya ebe
epo me opo apune apune ka:puwatema:."

Umei Kewano Tanalo
Ma:t 24.32-35; Luk 21.29-33

28 "La: umei kewano tanalone me tanalo idi wadeno-
mamo niyatawala:. Katomono wuiate pemaimite olioli paa
da:mogoiamidalema:na:, ebe tanalote la: kiyatulamema:ta
ulamano tete ebe netatali,
29 ebema: me temeteme tanalate pemaimilo dulama:ema,
la: kiyatawaomamota Epono Naniwino pe tete tatalila, ebe
gigiyudo opegama: pe.

30 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate
dopamo ka:pemaimioma:na:, walone me tete epate ebo
ka:elaoma:na:,
31 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:,
wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo
bitanamene.”

Epono Naniwino Pe Tete Epate Iyatawa:
Ma:t 24.36-44; Luk 17.26-30,34-36

32 “Numa:la:, epate ebe Kawo Egelano tete iyatawa:, Unu
Duliyomolono nopopi ega:walo Godokono Gudu iba:te iy-
atawa:, Nabiwi Godo kapiyate iyatawala.
33 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu ebe tetete
da:pemene la: iyatawa:.
34 Me tanalote ma kunu kitanamene, kawo dubu
idite mulu opolo ka:nokoliatepama: ebeno moto
wiya: wokopiatamo katepamene iba:te wadenomamo
kuiminama:. Ebene ebete iba:tamo woko iyaiya ikalamolete
gigiyu umidawatamo kegemene, ‘A:ma: naimano pe teta:mo
olowiolo nokoliniye.’
35 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala:, mabu la: iyatawa:
moto namutudawano pe tete, diyala, adimo tetelola:ka: o
idoko tetelola:ka:, walo apuamola:ka: o duiya tetelola:ka:.
36 Iyo, ebete samonomamo da:pemene la: laonalo
da:ba:pulametamene,
37 ebema: nale me tabo la: kapiyatamo kegea:, epo bilibili-
nomatamo gemo, la: olowiolo nilukuliniyala:!”

14

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degeliya
Ma:t 26.1-5; Luk 22.1-2; Yon 11.45-53

1 Aduga:la Soliyomu* ega:walo Unamo Maiga: Palowa

* **14:1:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

Bae Soliyomu† ibino tanalo wagilima: netewa egelate eba
na:pola:nalo, ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te
Ya:suko anakapuima: tabo ebo iyatiya, ebene iba:te ebe diya
gabodo laema: gabo waditiya.
2 Iba:te negeliya, "A soliyomu tetelo ebe a:kelaema:, mabu
epate atamo dowaote ago da:ba:gowelama:na:."

Betani Duliyomolo Kamiyalete Ya:sutamo Wade Nibo Ii Dadipanamiya

Ma:t 26.6-13; Yon 12.1-8

3 Ebene Ya:sute Betani duliyomololo dubu idi Saimonokono motolo bae niti, ebe dubu dopamo kukulakukulagonola. Ebe tetelo kamiyale kapiyate pete, wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi adaete, ebete pitukamidate Ya:sukono watamo ebo padipanamiya, ebe ii inamabuno mailo ebe nadala, ebeno wiya kawonomola.
4 Epo epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te dowaote ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo tabo eba kiyawaolo negeliya, "Mabu keleka: ebete me wade nibo ii dologala inamabuma: da:midi?
5 A me ii manima: na:na:miditaleka: kapiya ulamano woko wiya mani buwatena:, ebene ebe mani nigologolopiatamo gito bikalamolena:." Ebema: iba:te ebe kamiyale kawiya ebo aniya.
6 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "La: ebe natepala:! Ebe kawiya beda:ma: kanawitama? Ebete natamo wade tanalonomo osiyodilo.
7 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo la:go bilukulionama:na:, la:imano ubi tetelo iba:tamo nilakapo inamabu ebo nikalamenakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo, tete tatalila nale la: ka:miyapamamota.
8 Ebema: nanitabola, me kamiyalete natamo wade tanalo osiyodilo, kuba idi kitana:. Nale a:ea:no tetelo ebete naimano ape bobamo iyatima: gabo dopamo osiyodilo, iyo, ebe tanalo eba malagidilolo ebete naimano apa:mo wade nibo ii ebema: adipana.
9 Na la:tamo nani tabo gemo, epate iyaiya opo bilibilinomamo Godokono Wade Tabo datanakoma:na:,

† **14:1:** Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

iba:te me kamiyalete dosiyodilo ebe tanalo malagidilolo
ba:nikiyawaonakoma:na:.”

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Ma:t 26.14-16; Luk 22.3-6

10 Ebene Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo
Keliyota duliyomolodawa Yudasite Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopiatamo tote, nopo ebo niyatiya
Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.
11 Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo
iyatiya ebetamo mani kikaema:, ebema: Yudasite iba:godone
tote gabo ebo nowadiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.

Ya:sute Ebe Waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu Denaniya
Ma:t 26.17-25; Luk 22.7-14,21-23; Yon 13.21-30

12 Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama
bilibilinomolo Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu nao
dowagiliminakiya, ebe dopo egelalo Aduga:la Soliyomuma:
iba:te sipi-goeogoeo egege alukolenakiya. Ebe tanalo
eba malagidilolo Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya,
“A tolamete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu kebolo
na:ka:nosiyodilolema:, ale a:ma:go kapimiya kenaoma:?”
13 Ebene ebete ebe waloma:tapi netewa eba alibolelo
iba:tamo negiya, “La: kawo duliyomolamo na:toala:, ebene
obo daguwaita ebe dubute la:go dapalugomene, la: ebe ebo
nowaloma:tiyala:.
14 Ebete kebe motamo ka:nodolomene, la: ebe moto namu-
tudawatamo ma kunu na:negeliyala:, ‘Iyatulamedawate ge,
moto keleka: nale na waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae
kenaoma:?’
15 Ebe tetelo ebete moto guamo la: kemagatalema:ta, unu
motolo tete kawo bitana, iyalo osiyodilaka. La: ebolo aimano
nao inamabu na:nosiyodiloliyala:.”
16 Ebene Ya:suko waloma:tapi netewate kawo duliyomo-
lamo nemaimite, Ya:sute kebe tanaloma: kanaliyale, iba:te
ebe tanalo nulamete Aduga:la Soliyomu inamabu ebo nosiy-
odiloliya.
17 Ebema: didokoni Ya:sute ebeno 12 waloma:tapiago ebe
motamo na:pelameniya.
18 Iba:te ilukulinate bae eba naonalo Ya:sute negeni, “Na
la:tamo nani tabo gemo, la:imano taneba magumulo idawate
na anakapunamepi kowalubilimene na lawenema:.”
19 Ebe tetelo iba:te tepo mibomiboma: eba eda:onalo,
Ya:sutamo idawate genaki, idawate genaki, “Nalela:ka:?”
20 Ya:sute iba:tamo negeni, “La: 12 waloma:tapino taneba
magumulo bae kalila:mo nago koto daduba:midamene, ebe
ebe lumagila.

21 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite aːeamo ebe
naːto, Godokono Bukalo tabo ma kunu bitana, wiyasiya
kebe lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe
lumagite kuba wiya kawonomo kelaemene. Me ebe
mabumaː ebe dubu ebeno menokote ebe alaimiaːnotalekaː
baːmodobonaː!”

Yaːsuko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Maːt 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kol 11.23-25

22 Ebene ibaːte bae eba naonalo, Yaːsute bae lawenate
Godotamo kalakala tabo genate ebo wakamioni, ebemaː
ebete ibaːtamo eba ikalamolenalo negeni, “Laː nuwataːlaː,
me naimano apela.”
23 Ebene ebete kalili kelawenate Godotamo kalakala tabo
genate ibaːtamo eba ikalamolenalo, ibi bilibilinomate ebo
nioniya.
24 Yaːsute ibaːtamo negeni, “Godote epago milolo kilukuli-
namaː nopo diyatiya, naimano kalimate ebe nopo kodako-
daimina, iyo, me kalimate epo epetapi bilibilinomo walubil-
imaː kekaːkaːliyamene.
25 Na laːtamo nani tabo gemo, na me tetelo me daːimi
obo walo aːkaːnimo, wiyasiya Godote Kawo Elawodawamaː
dedaːna, ebe duliyomololo na oli daːimi obo walone tetelo
ebo kaːnaːnimamo.”
26 Ebene ibaːte Godoko amamateno oale alapionate, Olibi
Kewakewa Unu Damelamo kaːtolamenamaː motone gito
niwitioniya.

Yaːsute Pitako Danani, Aːmaːle Na Iyatawaːnomaː Kegemaːta
Maːt 26.31-35; Luk 22.31-34; Yon 13.36-38

27 Ebe tetelo Yaːsute ibaːtamo negeni, “Laː bilibilinomate
na katepanemamota mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu
bitana, ‘Godote sipi-goeogoeo ulamedawa danakapuimene,
ebe tetelo sipi-goeogoeate iyaiya kalautiomaːnaː.’
28 Wiyasiya Godote na aːene walo dakadipanatenemene,
na Gaːlili opamo dopamo kaːtomamo. Laːle na ebolo
kaːpunaemamota.”
29 Ebene Pitate Yaːsutamo negeni, “Ibi bilibilinomate aːe
tolemelo dalautiomaːnaː, wiyasiya nale aːmaː akatepatama!”
30 Yaːsute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na aːmaːtamo
nani tabo gemo, kaːlo idokolo kakabate netewa tetaːmo
geoaːno, aːmaː netewa-kapiya tetaːmo na iyatawaːnomaː
kegemaːta.”
31 Wiyasiya Pitate kawonomamo walo naːkegeni, “Na
aːmaːgo daːnaːemo, nale aːmaː iyatawaːnomaː aːkegemo!”
Ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe atu tabo kegelaniya.

Ya:sute Getasemanilo Godotamo Da:towetoweoni
Ma:t 26.36-46; Luk 22.39-46

32 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te kawo
duliyomolone nemaimionate tatali opo ida:mo tolameniya,
ebe opono mailo Getasemanila. Ya:sute ebolo iba:tamo
na:negeni, “La: malo na:pola:nala:. Na me tataliamo tomo
Godotamo towetowe tabo ka:negema:.”
33 Ebe tetelo ebete Pitako, Ya:imesiko, ega:walo Yoneko,
ibi ebalata towetoweo tabo gela baiamo magataleni, ebene
tepo mibomibo ega:walo woki temeteme tanalo ebetamo
kawonomamo ebo pelameniya.
34 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “Na tepo temeteme
kawonomamo iyatawanamo, mako temetemete na anaka-
puname keba kunula:ka: eba kunula. La:le naimano
tanaloma: malo olowiolo na:pola:nala:.”

35 Ebene ebete kela:mo tonate ebeno ape opamo niyatinate
Godotamo ebo na:towetoweoni, gabote da:modobomene ebe
teteno tepo temetemete ebe katepama:.
36 Ebete negeni, “Oe, Aba! Tanalo bilibilinomo osiyo-
dilolema: a:ma:godolo elawo bitana, ebema: a:ma:le me tepo
temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:,
a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila.”

37 Ebene ebete waloma:tapiatamo da:peni laonalo pu-
lamenate Pitatamo na:pegeni, “Saimono, la: beda:ma:
kelawenama? Mabu keleka: la:le naimano tanaloma: tete
da:pesamo olowioa:noma: deda:wenama?”
38 Ebe tetelo Ya:sute ibi nanaleni, “Godotamo olowiolo
na:towetoweonala:, mabu la:le Saitanakono kuba gabamo
wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima. La:imano tepo magu-
mulo wade tanalo osiyodiloma: ubila, wiyasiya la:godolo
osiyodiloma: elawo puliyala.”

39 Ebene Ya:sute walo ka:tonate, ebete dopamo Godotamo
towetowe tabo keba kunu ka:negeniyale, ebete atumu
ka:negeni,
40 ebene ebete ebe waloma:tapiatamo walo da:ka:peni
laonalo ka:pulameni. Ebe tetelo ibino balidite unomoma:
na:elaolameni, ebe mabuma: iba:te ilipago ebetamo gela
tabo nipo wadiniya.

41 Ebene ebete walo ka:tonate netewa-kapiya tetelo
Godotamo na:towetoweonate da:ka:peni iba:tamo na:pegeni,
“La: ela amiolo walo beda:ma: ka:kelawenama? Taula, tete
a:pe, kubakubapiate Epono Naniwi ibino kotamo nelawa:.
42 Iyo, la: nemaimiala:, a na:tolaema:. Numa:la:, na anaka-
punamepino kotamo iyatinidawate ebe na:pe!”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Luk 22.47-53; Yon 18.3-11

43 Ya:sute ebe tabo eba genalo ebe tetenomolo Yudasite
peni, Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo ebe
idila. Ebene eba:go dubu bilibilinomo epetapiate ibino gow-
elaono gili ega:walo gaubago da:pelameniya, ebe dubu ebe
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, Godokono
Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi,
iba:te dapaliboleniya ebe dubula.
44 Nanitabola, Yudasite ibi iyalo ma kunu analeni, "Nale
daboeteomo, ebe ebe lumagila. La:le ebe samonomamo
lawa:wete wadenomamo nemagatiyala:."
45 Ebene Yudasite penate Ya:sutamo tonomo tonate ebe
nanani, "Iyatulamedawa!" Ebe tetenomolo ebete ebe eba
aboeteonalo,
46 dubu epetapiate Ya:suko ibino kotamo kodakodanomolo
ebo laweniya.
47 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo dubu idite
ebeno gowelaono gili magoba:nate, Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa ana-
galiminate, galo apu ebo mapitamidameni.
48 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, "Na pilo lumagila:ka:, o
na gowelaodawala:ka:? Mabu keleka: la:le gowelaono gila:go
ega:walo gaubago na lawenema: da:pelama:ema?
49 Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo
la:go eba okolilo epo diyatulamenatimo, la:le na ebolo
kelawena:wea:, wiyasiya me tanalate a:pemaimia Godokono
Buka tabono tanalate nanitaboma: keda:oma:."
50 Ebe tetelo ebe waloma:tapi bilibilinomate ebe atepanate
gito alautioniya.
51 Ebolo oli ape dubu nutini, ebete dopamo wade
keyakeya kalikunomo pulinate Ya:suko waloma:tapiago
ebamo da:nemaigani, ebema: dubu epetapi ubila ebe
kelawenama:,
52 wiyasiya ebete ebeno kaliku atepanate kikopiyanomo
atumu gito kalaula:ni.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate‡ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya
Ma:t 26.57-68; Luk 22.54-55,63-71; Yon 18.13-14,19-24

53 Ebene iba:te Ya:suko Godotamo kalimagono ikameopino
Unu Watodawanomono motamo gito magataniya. Iba:te ebe

‡ **14:52:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapi-atamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

ebe motamo magatana:no dopamo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi epetapi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo kawokawo dubu epetapi, ibi bilibilinomate pelamenate ebo paladabutiniya.

54 Ebe tetelo Pitate Ya:suko muludopone eba waloma:tanalo, ebete Unu Watodawanomono moto kala magumamo nopeganate, ebete atila:piago elalo ebo na:giga:oniya.

55 Ebene Unu Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu bilibilinomo epetapiate tabo gelapi oleniya, Ya:sukono kuba olemenate ebe kanakapuima:. Wiyasiya iba:te ebeno kuba idi kuminiya:,

56 iyo, tabo gelapi bilibilinomate ebeno tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iyaiya tabo degelaniya ibino tabote wiyasiya kapiyama: keda:oniya:.

57 Ebene epetapiate maiminate Ya:sukono tanaloma: a:da: tabo eba kiyawaonalo, iba:te ma kunu gelaniya,

58 “Ebete tabo degiti ale ma kunu olowitima:, ‘Me Godokono Moto epate kotamo detiya, nale anabulimite netewa-kapiya egelalo moto idi walo ka:ketemamo, ebako moto epo epetapiate etema: modoboa:.’ ”

59 Wiyasiya dopo a:da: tabo kiyawaopi keba kunula:ka:, me oli tabo gelapi eba kunula, iba:te ibino tabo gela magumulo Ya:sukono tanaloma: woki kapiyama: keda:oniya:.

60 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote ibino tanebalo maiganate Ya:suko nalateda:ni, “A:ma: tabo gea:noma: beda:ma: keda:wena? Me dubate a:imano tanaloma: degelana keba kunula:ka:?”

61 Ebe tetelo Ya:sute tabo gea:no gito utini, ebema: Unu Watodawanomote ebe walo nakalateda:ni, “Godoko epate ebe damamatena, a:ma: ebeno Gudu Kelisotela:ka:?”

62 Ya:sute nowamini, “Na ebe ebetela. Ebene la:le na Epono Naniwi aimano Elawodawa Godokono tumudi apulo okolitalo kunaemamota, iyo, walone na Unu Duliyomolone tema magumudo kapawokalamamo!”

63 Ebema: Unu Watodawanomote ebe tabo olowinate, ebeno kawo dowa tanalonomo kawokaliminama: ebete da:pulini ebe kaliku anagiyamidalenate negeni, “A me dubuno kuba kiyatawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola!

64 Ebete a:ka:tuwa: kuba tabonomo dege la: ebe olowiomata, mabu ebete nege, ‘Na ega:walo Godoko, a kapiyala!’ Ebema: ebeno tanaloma: la:imano ubi keba kunula:ka:?”

Ebene ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo eba anagiyamidamenalo ebe anakapuima: ebo gelaniya.

65 Ebe tetelo ibi epetapiate Ya:sutamo kowe meolenate,
ebeno ololo mula:menate eba anagalimionalo negelaniya,
“A:ma: Godokono woki awokalimidawama: nanitabolo
deda:wena, a:ma: negea piyate kanagalimiotana!” ebene
atila:pi dubate ebe lawenate kotamo ebo anagalimioniya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.69-75; Luk 22.56-62; Yon 18.15-18,25-27

66-67 Ebe tetelo Pitate ebe motono kala magumulo ebeno
ape kenaenaiminama: elalo okolini. Ebene Unu Wato-
dawanomono woko buwelete penate, Pitako wadenomamo
pumionate ebe napanani, “A:ma: atumu me Nasalete duliy-
omolodawa Ya:suago pata:namiata!”
68 Wiyasiya Pitate negeni, “Ao, na ebe dubu iyatawa:.
A:ma:le degeawena ebe tabo na kemalagidilona:.” Ebene
ebete kala ga:dimi gigiyamo da:toni, ebe tetelo kakabate
negeoni.
69 Ebene woko buwelete ebe uminate, ebolo dilukuliniya
ebe epo walo nakanaleni, “Me Ya:sukono lumagi idila!”
70 wiyasiya Pitate ebe atu iyatawa: tabo kegeni.
Ebene ebolo da:pola:niya iba:te tete da:pesamo
ilukula:tepanate Pitako walo nakananiya, “Nanitabola!
A:ma: Ya:sukono lumagi idilata, mabu a:ma: Ga:lili
opodawalata.”
71 Wiyasiya Pitate negeni, “Godokono dopo apulo utite
gemo, nale nani tabo gea:no ebete na kanaginaemene! La:le
kebe lumagima: kegelawenama, na ebe iyatawa:!”
72 Ebene ebe tetenomolo kakabate geo netewa tetema:
deda:meni, Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile,
Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Kakabate netewa teta:mo
geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma:
kegema:ta.” Ebene Pitate kawonomamo ebo iini.

15

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Dema-*
gatiya
Ma:t 27.1-2,11-14; Luk 23.1-5; Yon 18.28-38

1 Duiyanomolo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ega:walo
kawokawo dubu epetapi, me Ka:nisolo epo bilibilinomate
nopo iyatiya. Ebema: iba:te Ya:suko ala:mo matuomeote
Paeletetamo demagatiya,

---

* **15::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

2 Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Yu epono Kawo Ela-
wodubula:ka:?”
Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata.”
3 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopiate Ya:sukono tanaloma: negelitiya ebete iyaiya
kubakuba tanalo osiyodilolenami,
4 ebene Paeletete ebe walo nakalatediya, “A:ma: ibino
tabo ba:kowamiaemene? Iba:te negelita a:ma: kawokawo
kubakuba tanalo bilibilinomo osiyodiloledawalata!”
5 Wiyasiya Ya:sute tabo idi kegiya:, ebema: Paeletete ka-
wonomamo anoaniya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-26; Luk 23.13-25; Yon 19.1-16

6 Ebe tete epono osiyodilo tanalo ma kunula, ulama
bilibilinomo magumulo Yu epono Aduga:la Soliyomu tetelo
iba:te idoko motolo kapiya lumagi mailamo deka:minakiya,
Paeletete ebe lumagi ebeno kuba wiyane gito alibonaki.
7 Ebe tetelo kapiya dubu ebeno mailo Balabasitela, ebete
idoko moto gulo okolinami, ebeno tanalo ma kunula.
Dopamo dubu epetapiate Loma gabamaniago gowelaopima:
eba eda:olo, iba:te epo epetapi ebo anakapulamiya, ebe
mabuma: Loma gabamani watowatopiate ibi Balabasiko
ebana uwatete idoko motamo gito alomiya.
8 Ebema: Ya:sute Paeletekono ololo apulo eba utitalo, epo
bilibilinomate ebetamo pelamete napaniya, ebete soliyomu
tetelo dopamo keba kunu kosiyodilonakile eba kunu walo
ka:kosiyodiloma:.
9 Ebene Paeletete iba:tamo negiya, “La: ubila:ka: nale la:
Yu epono Kawo Elawodubu gito aliboma:?”
10 Ebete me tabo giya mabu ebete iyatawiya, Yu epo
bilibilinomate Ya:sutamo nekalakalautiya, wiyasiya ibino
watowatopiate ebe mabuma: dowaote ebe gito magaiya, iyo,
iba:godolo nanitabo tanalo puliyala, kitaniya:.
11 Wiyasiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopiate epo epetapi bilibilinomatamo elawo
ikalamiya iba:te Paeleteko kanama:, ebete Balabasiko idoko
motone gito alibote wiyasiya Ya:sutamo kuba wiya kikaema:.
12 Ebene Paeletete iba:tamo walo na:kegiya, “Me dubu la:le
Yu epono Kawo Elawodubuma: degelawenama, nale ebe
keba kunu nakamitimo?”
13 Iba:te gelatepaolo negeliya, “Kewa olotolowamo
tupuguima:wete, ikoko nanagilamolema:!”
14 Ebene Paeletete negiya, “Beda: mabuma:? Ebete beda:
kuba kosiyodilile?”

Wiyasiya iba:te kawonomamo gelatepaolo walo
na:kegeliya, “Kewa olotolowamo ebe na:tupuguima:!”
15 Ebema: Paeletete ebe epo kalakalakobi ka:midilima:
ubi eba iyatilo, ebete Balabasiko idoko motone gito alibiya,
wiyasiya ebete ebeno gowelaopi nanaliya iba:te Ya:suko
pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaoma:. Ebene ebe tanalo
dolopoligiya ebete Ya:suko iba:tamo gito ikalamiya, iba:te
ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko kanagilamolema:.

Gowelaopi Dubate Ya:suko Dekalakalatitiya
Ma:t 27.27-31; Yon 19.2-3

16 Ebe tetelo gowelaopi dubate Ya:suko nemagatiya Loma
gabamanino kawo moto guamo, ebe motono mailo ebe
Pelatoliyamala, ebene iba:te ibino gowelaopino taneba dubu
bilibilinomo ka:la:mite iba:go ebo naladabutiya.
17 Iba:te Ya:suko eba kalakalatelo wiya kawonomo kali-
makalima kaliku ebetamo ebo pulimiya, ega:walo iba:te
moeagono ale nelawete anagogobeyamidaolo a:dete ebeno
watamo gito pulimiya.
18 Ebene iba:te ebe kalakalatelo negeliya, “Eiye! Yu epono
Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”
19 ega:walo iba:te ebe gaubamo watolo anagalimiote ebe-
tamo kowe meolete, iba:te ebe eba kalakalatelo ibino pu-
pamo ilukulite ebetamo ebo tudila:iya.
20 Iba:te ebe kalakalate dolopoligiya, kalimakalima ka-
liku ebeno apene pekanamete ebeno kalikunomo walo
gito ka:pulimiya, ebene iba:te ebe nemagatiya kewa olo-
tolowamo ebe ka:na:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya
Ma:t 27.32-44; Luk 23.26-43; Yon 19.17-27

21 Ebe tetelo dubu idi Saimonoko ebe Sailiniya duliyomolo-
dawala, ebe A:lesandako ega:walo Lupasiko ibino nabiwila,
ebete iyabaine kawo duliyomolamo me gabodo eba pitalo,
gowelaopiate ebe odiyobote ebo lawiya Ya:sukono kewa
olotolowa kaguwataema:.
22 Ebene iba:te Ya:suko nemagatiya Gologota damelamo,
ebe damela mailono magumu ebe ‘Wato Goala.’
23 Ebolo iba:te elawo da:imi obo ega:walo temeteme
olowia:no kaka mulamula adabulatelete ebetamo dikamiya
Ya:sute ka:niya:.
24-25 Ebene egelate kela:mo da:podolatepiya 9 koloko
tetelo, gowelaopiate Ya:suko kewamo tupuguimite ikoko ebo
anagilamolemiya, ega:walo iba:te nokola egege iyalekeolo

kalakala tanalo eba osiyodilolo ebeno kaliku iyaiya uwa-
temete ebo alabaomiya.
26 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono a:e mabu awokalima: tabo
unamo ma kunu akuloliya, “Me dubu ebe Yu epono Kawo
Elawodubula,”
27 ega:walo iba:te pilo dubu netewa Ya:suago iyaiya ke-
wamo akotupuguilamiya, idi tumudi apuamo, idi pele
apuamo.
28 Ebe tanalote ma kunu pemaigiya, Godote ebeno Bukamo
dopamo dakuloliya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo,
ebeno Bukalo tabote ma kunu itana, “Iba:te ebe kubakubapi-
ago kapiyama: midiya.”†
29 Ebene piyate ebe gabodo da:petolamitiya iba:te Ya:suko
malogolo nekalakalatitiya, iyo, iba:te ibino wato wadege-
latelelo negelitiya, “Eiye! A:ma: Godokono moto anabu-
lima:wete, netewa-kapiya egelalo walo etema: degeawia,
a:ma: ebe lumagilata!
30 Modobola, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete
kewa olotolowa unune opamo na:piwisiga!”
31 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopiate Godokono Totomu iyatulamepiago Ya:suko
atumu na:kekalakalatitiya, ma kunu idite iditamo genaki,
idite iditamo genaki, eba kunu wagelitiya, “Ya:sute epo
epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki, wiyasiya ebe
a:ka:tuwa: ebeno igilo mula:ma: modoboa:!
32 Ebete Godokono Alibodawa ega:walo Isalaela epono
nani Kawo Elawodubuma: deda:na, modobola ebete kewa
olotolowa unune opamo na:piwisigana, iyo, ale ebe tanalo
umite ebe nanitabokobi ebo ka:midimalema:!”
Ebe tetelo eba:go da:tupuguilamiya, ebe dubu netewate
atumu Ya:suko malogolo kuba tabo na:kegelitiya.

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Luk 23.44-49; Yon 19.28-30

33 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya opo kawonomote
ebo idokiya. Ebe tetelo idokote egelano alo eba mula:lo
egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene
wagilimite 3 koloko uwomuamo.
34 Ebene Ya:sute Yu epono tabamo kawonomamo negeni,
“Elai, Elai, lama sabakatani?” me tabono magumu ma kunu
itana, “Naimano Godo, naimano Godo, na a:ma:le beda:ma:
katepana:wa:?”
35 Epetapi ebolo da:pola:niya iba:te ebeno tabo olowinate
negelaniya, “Numa:la:, ebe Elayako ebe ka:mina!”

† **15:28:** Mak 15.28 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

36 Ebene kapiya dubu naːpuliganate umago kaka daːimi
obamo naduba:midanate pudamo namogotenate Yaːsutamo
eba nikamenalo negeni, “Iyaiya, a kumaːtepiye! Elayate ebe
pelawete opamo daːbaːpowolukomene!”

37 Ebe tetelo Yaːsute kawonomamo gepatenate aːenomo
ebo aːeni.

38 Ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite
tulituliya bolegale unune wagiliminate opamo ebo piwisi-
gani.

39 Egaːwalo Yaːsukono ololo apulo dutini, ebe gowelaopino
elawodubute Yaːsute keba kunu kaːenile ebe tanalo uminate
negeni, “Nanitabola, me dubu ebe Godokono Gudula!”

40-41 Ebe tetelo kamiyale epetapiate Yaːsuko uimaː mulune
putitataniya, piyate ebaːgo Yelusalemamo daːpelamiya, ibi
ebe kamiyalela, egaːwalo ibino taneba magumulo Salomiko,
egaːwalo Magadala duliyomolodawa Maːliko, egaːwalo Maːli
idi ebeno gudi netewa Yausesiko egaːwalo Daːpesodawa
Yaːimesiko, mibaːte polaːniya. Nanitabola, Yaːsute Gaːlili
opolo depataːnami me netewa-kapiya kamiyalaːte ebe wade-
nomamo walubinamiya.

Aːlimitiya Duliyomolodawa Yausepete Yaːsukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini

Maːt 27.57-61; Luk 23.52-56; Yon 19.38-42

42-43 Adimo tetelo Aːlimitiya duliyomolodawa Yausepete
naːpeni, ebe Yu epono Kaːnisolo magumulo tuputupu lumagi
idimaː edaːnami, iyo, ebete Godokono Kawo Elawodawamaː
edaː tete nemakopelenami. Ebene ebete ma kunu pe-
malagidiloni, ebe egela Yu epono wokoaː egelano inamabu
osiyodilole tetela mabu dumutu ebe talena egelala, ebemaː
ebete tonate Paeleteko toleaːno nananani Yaːsukono ape
lawenamaː.

44 Paeletete ebe tabo olowinate kawiya laːwaːnate wok-
ilo negeni, “Yaːsute iyalo aːkaːeakale?” ebemaː ebete
gowelaopino elawodubu ebetamo kaːminate Yaːsukono aːe
tanalomaː ebe ebo alatedaːni.

45 Ebene Paeletete gowelaodawa elawodubugodone
Yaːsukono aːe tete olowinate Yausepetamo modobo tabo
ebo geni ebete Yaːsukono ape lawenamaː.

46 Ebene Yausepete wade keyakeya kalikunomo maniamo
lawenate Yaːsukono ape opamo powolukonate, wade ka-
likamo auputinate nokola bobo magumamo ebo niyatini,
ebe bobo epate maboele nokola damela eba obobolo iyalo
ebo osiyodiliya. Ebe tetelo Yausepete kawo nokola mupiami-
danate bobo gigiyu ebo nemopini,

47 ebene Magadala duliyomolodawa Ma:liko ega:walo
Yausesikono menoko Ma:liko, Yausepete Ya:sukono ape diy-
atini iba:te ebe bobo bai uminiya.

16

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya
Ma:t 28.1-8; Luk 24.1-4; Yon 20.1-10

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela tete dolopoligiya,
Magadala duliyomolodawa Ma:liko, Ya:imesikono menoko
Ma:liko, ega:walo Salomiko, iba:te tolamenate wade nibo
inamabu maniamo nuwateoniya egela idilo Ya:sukono
apa:mo kapabutilamelema:.
2 Ebene Sande egela duiyanomolo egela eba waloutalo,
iba:te nokola bobo baiamo da:tolamitiya
3-4 na:negeliya, “Bobo gigiyulo ditana ebe kawo nokola
balamo potele na:ka:na:mupiamidaeaemene?” Iba:te ma
kunu gelitiya mabu ebe nokola mibonomola, wiyasiya iba:te
wadenomamo eba meleolo, ebe kawo nokola balamo iyalo
mupiamida eba itanalo ebo numiya.
5 Ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote, oli ape
dubu keyakeya ga:ga: kaliku pulite tumudi apulo dokoliti
numite kawonomamo nanoanoutiya.
6 Ebete iba:tamo negiya, “La: akoanoanoala:! Nasalete
duliyomolodawa Ya:suko epate ebe kewa olotolowamo
da:tupuguimiya, la:le ebe waditamata. Ebe malo puliyala,
ebe emaigaka! Iba:te ditidi adimolo ebe diyatiniya ebe bai
la: numa:la:.
7 Ebema: la: tolama:wete Pitako ega:walo ebe waloma:tapi
epetapi nananala:la:, ‘Ya:sute Ga:lili opamo dopamo
ka:tomene. La: tolama:wete ebe ebo ka:nuimamota, ebete
la: dopamo keba kunu kanaletia eba kunu.’ ”
8 Ebene iba:te anoanolo anakamiago nokola bobo magu-
mune pemaimiote gito pipuila:iya, wiyasiya iba:te lumagi idi
kaniya: mabu iba:te kawonomamo toletoleutiya.

*Ya:sute Magadala Duliyomolodawa Ma:litamo Danawokaliya**
Ma:t 28.9-10; Yon 20.11-18

9 Ebe Sande egela duiyanomolo Ya:sute a:e magumune
maigate, Magadala duliyomolodawa Ma:litamo dopamo
nawokaliya, ebe kamiyalegodone Ya:sute dopamo sebeni
kubakuba uliyana aliboliya.

---

* **16:8:** Mak 16.9-20 buka apuno tabo Makate bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

10 Ebema: Ma:lite tote, piyate Ya:suago dopamo dowap-
ata:lamenamiya ebe epate eba iimitalo ibi ebo nanaliya,
11 wiyasiya iba:te Ya:sukono igilamo maiga tanalo ega:walo
Ma:lite ebe dumiya, iba:te ebe tabo olowite nanitabokobi
ka:midiya:.

Ya:sute Waloma:tapi Netewatamo Danawokaliya
Luk 24.13-35

12 Walone Ya:sukono waloma:tapi netewate Yelusalema
kawo duliyomolone eba tutalo, Ya:sukono apete iyama:
eda:mete ebete iba:tamo ebo nawokaliya.
13 Ebene ibi netewapiate walo na:ka:tiya waloma:tapi
epetapi kananalema:, wiyasiya iba:te ebe tabo olowite
nanitabokobi ka:midiya:.

Ya:sute Ebeno 11 Waloma:tapiatamo Danawokaliya
Ma:t 28.16-20; Luk 24.36-49; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8; 1 Kol 15.5

14 Walone Ya:sukono 11 waloma:tapiate ilukulite bae eba
nautalo Ya:sute iba:tamo ebo nawokaliya, ebema: ebete ibi
kawiya analiya mabu iba:te ibino tepo magumulo kodako-
daibima: eba eda:olo nanitabokobi ka:midiya:, iyo, epetapi-
ate ebeno igilo tanalo umite ibi dapanaliya, iba:te ibino
tabo olowite ebeno a:e magumune maiga tanalo iba:te
nanitabokobi ka:midiya:.
15 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: opo kawonomamo
tolama:wete Godokono Wade Tabo iyaiya epo bilibilino-
matamo na:nikiyawaolamenakiyala:.
16 Kebe lumagite nanitabokobi midite ebene obamo
aduba:mida tanalo delaemene, Godote ebeno igilo
ka:mula:emene, wiyasiya kebe lumagite nanitabokobi
midia:no Godote ebe lumagino tanalo anagiyamidamete
ebetamo kuba wiya nanitabolo kikaemene.
17 Nanitabola, Godokono elawo awokalima: anoano
tanalate nanitabokobi midipiagodolo ka:pola:nama:na:.
Iyo, iba:te naimano mailamo epagodone kuba uliyana
balibolenakoma:na: ega:walo iba:te Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo ba:kiyawaonakoma:na:.
18 Ebene iba:te kalu kotamo duwatolenakoma:na:
ega:walo iba:te a:e obo da:nionakoma:na:, ebe tanalate
ibi a:ka:kubailamenakoma:na:, ega:walo iba:te teme-
tema:gopiatamo ibino koto dowatiolelamenakoma:na:, ebe
tetelo ebe temetema:gopiate wadekobi bolowionakoma:na:.”

Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Dadipatiya
Luk 24.50-53; Ali 1.9-11

19 Ebene Kawodawa Ya:sute iba:tamo tabo kiyawao
dolopoligiya, Godote ebe pelawete Unu Duliyomolamo ebo

adipatiya, ebolo ebete Godokono tumudi apuamo gito nokoliya.
20 Ebene waloma:tapiate tolamete iyaiya opo bilibili-nomolo Godokono tabo eba na:kiyawaolamelo, Kawodawa Ya:sute iba:go kapimiya Godokono woko nosiyodilonamiya, iyo, ebe tetelo ebete Godokono elawo awokalimino anoano tanalo magumudo ebe Wade Tabo elawokobi nimidinami.

YA:SUKONO WADE TABO LUKUTE AKULOLIYA

Lukukono Buka Osiyodilo Mabu

1-2 Naimano wade namutudawa Tiyopolasi, niyata.* Aimano taneba magumulo kebe iyaiya tanalate iyalo da:pemaimiya, piyate wagilimi mabune ibino balidinomamo ebe tanalo dulamoliya, ibi epetapiate Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo ebe atu tanalo a ega:walo epo epetapi bilibilinomo ebo anaiya. Nanitabola, ebe tetene wagilimite epetapi bilibilinomate ebe iyaiya tanalo pepamo nanitabonomolo akulolema: nowageleonamiya, wiyasiya ibi magumulo idawate woko wadenomamo kopoliya:.

3 Ebema: naimano kawodawa, nale me tanalo bibibilinomo ibino wagilame mabune wadenomamo eba malagidilolenapelo, naimano tepo magumuno wokilo ubi ebo iyatimo a:ma:tamo buka osiyodilote me tanalo ka:tuputupuilaema:,

4 iyo, epetapiate a:ma: diyatumiotia, a:ma:le ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo kiyatawaema:, nale me tanalo ebema: osiyodilomo.

Godokono Nopodawate Yonekono Awokala Tanalo Sekalayatamo Da:kiyawaiya

5 Ebe tetelo Elodite Yudiya opono Kawo Elawodubuma: eba eda:nalo, dubu idi ebeno mailo Sekalayatela, ebete Abayakono tanebadawama: eda:nami, ebe Godotamo kalimagono ikameodawa idila. Ebeno kamiyaleno mailo Elisabetitela, ebe kamiyaleno nabiwi atumu Godotamo kalimagono ikameodawala.

6 Ebene ibi netewapino ilukuli tanalote Godokono ololo apulo tuputupunomoma: eba eda:onalo iba:te ebeno totomu tabo bilibilinomamo nanitabonomolo tudila:onamiya.

7 Wiyasiya ibi niyaniyala, iba:godolo gudu puliyanomola mabu Elisabetiko ta:li kamiyalema: eda:nami, iyo, Sekalayako ega:walo Elisabetiko iba:te kadele abelenomoma: eba eda:olo gudu uima: modoboa:.

8 Ebene sagana idilo Sekalayakono gu epono tetete pemaigiya, iba:te Godoko Amamateno Iya Motolo iyaiya woko

---

* **1:1-2:** Tiyopolasi mailono magumu nitana ‘Godokono Namutudawala,’ ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: Godokono namutudawama: deda:wena, modobola me bukano tabote a:ma:tamo atumu na:ka:pena.

ka:posiyodilolema:. Ebema: egela idilo Sekalayate ebolo
woko nosiyodiluti,
9 mabu ebe egelalo ebeno epate Godokono ubi tanalamo
eba tudila:olo ebe lawiya, ebete Godoko Amamateno Moto
guamo nopegate, ebolo ebete wade nibo tuwae inamabu pat-
apata unamo eba naminaolelo Godotamo ka:nikameoma:.
10 Ebene ebe inamabuate elalo eba wamoteutalo epo
bilibilinomate Godoko Amamateno Moto niyakabolo ibino
towetowe tabo Godotamo ebo negelitiya.
11 Ebe tetelo Godokono nopodawate wade nibo tuwae
inamabu wamoteno patapata tumudi apudo eba pemaigalo
Sekalayako kapiyatamo ebo pawokaliya,
12 ebene ebete ebe umite woki bilibilinomoma: eda:lo
kawonomamo toletoliya.
13 Wiyasiya nopodawate ebetamo negiya, “Sekalaya, a:ma:
akotoletola:la:. Godote a:imano towetowe tabo olowi,
ebema: a:imano kamiyale Elisabetite dubu gudu kalaimene.
A:ma: ebeno mailo Yonema: neka:miye.
14 Nanitabola, ebete dawokalamene a:ma: kawonomamo
ebo kekalakalama:ta, ega:walo epo bilibilinomate ebe
mabuma: atumu kawonomamo ka:kekalakalaoma:na:.
15 Ebete ebeno menokono tepolo eba okolilo Godokono
Uliyanate ebe iyalo ketabokaimene, ebema: Godokono dopo
apulo ebete kawodawama: keda:mene, ega:walo ebete elawo
da:imi obo a:ka:ninakomene.
16 “Nanitabola, ebete Isalaela epo bilibilinomo ibino Ka-
wodawa Godotamo walo ka:kemagaelemene,
17 iyo, ebete aimano Kawodawa dopomete ka:tomene
ega:walo Wade-talena Uliyanate ebe unamo eba okolilo
ebete elawonomoma: keda:mene, Godokono woki
awokalimidawa Elayako keba kunula:ka: eba kunu. Ebema:
ebete nabi ega:walo gudi kapiyama: walo ka:ka:midilimene,
iyo, ebete Godokono tabo olowioa:pino woki iyakobi
midililamete ka:tuputupuilamelelaemene, ega:walo ebete
Kawodawano epo wadekobi ka:midilimene ebeno pe
tanaloma:.”
18 Sekalayate Godokono nopodawatamo negiya, “Na me
tanalo nanitabonomolo keba kunu na:kiyatawamo, mabu na
kadelenomola ega:walo naimano kamiyale abelenomola?”
19 Ebene Godokono nopodawate nowamiya, “Na ebe
Ga:ibiliyolotela, Godokono ololo apulo utitanakomo, iyo, na
ebete palibone me wade tabo a:ma: kapanatama:.
20 Naimano tabote nanitabonomoma: keda:mene,
wiyasiya a:ma:le ebe tabo nanitabokobi ka:mida:wea:,
ebema: me tetene wagilimite ebe nanitabo tanalote pemaiga
teta:mo a:ma: tabo kiyawaoa:noma: keda:ma:ta.”

21 Ebe tetelo epo bilibilinomate Sekalayakono
pemaiga tanalo eba makopelitalo iba:te negelitiya, “Tete
geyageyanomolo ebete Godoko Amamateno Motolo
beda:ma: ka:lutale?”
22 Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motone
da:pemaigiya epatamo tabo kiyawaoma: ka:pa:modobiya:.
Wiyasiya ebete iba:tamo kotamo da:pa:kiyawaiya, ebe
tanalodo iba:te ma kunu iyatawiya, ebete Godokono Motolo
eba lutalo, Godokono nopodawate ebetamo da:pemaiga
ebeno balidite iyama: ebo eda:ome.
23 Ebene Sekalayakono woko tetete Godoko Amamateno
Motolo dolopoligiya, ebete ebeno duliyomolamo ebo tiya.
24 Ebene egela epetapiate da:petoiya ebeno kamiyale Elis-
abetite lamituma: dediya, ebete ebe tetene wagilimite paibu
sagana magumulo ebeno motonomolo okoliya.
25 Ebe tetelo ebete ebeno tepo magumulo tabo ma
kunu giya, “Ka:lo uwomu egela tetenomolo Godote na
a:nilakapoinami, iyo, ebete gudu natamo eba ikanamelo
naimano ilipo tanalo iyabaiamo iyatinami.”

Godokono Nopodawate Ya:sukono Awokala Tanalo Ma:litamo Da:kiyawaiya

26 Ebene Elisabetite lamituma: eda:te, sikisi sagana
da:petoiya Godote ebeno nopodawa Ga:ibiliyoloko Ga:lili
opono Nasalete duliyomolamo ebo palibiya.
27 Ebete buwele Ma:litamo Godokono nopo adaiya, ebe
buwele dopamo Yausepetamo atamiya, me dubu Yausepeko
ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila.
28 Ebene nopodawate Ma:liko napaniya, “A:ma: niy-
ata, Kawodawa Godote a:ma: nilakapolo elawiata! Ebete
a:ma:godolo bokolina!”
29 Ebema: Ma:lite ebe tabo dolowiya woki bilibilinomoma:
eda:lo ebeno tepo magumulo negiya, “Me beda:
tanalola:ka:?”
30 Nopodawate ebetamo negiya, “Ma:li, a:ma: akotole-
tola:la:, mabu Godote a:ma: ma kunu a:nilakapoimita,
31 a:ma:le lamituma: eda:wete dubu gudu kalaima:ta,
ebene a:ma: ebeno mailo Ya:suma: neka:miye.
32 Ebete kawonomoma: keda:mene, epate ebe Ununomo
Godokono Guduma: beka:minakoma:na:, iyo, Godote ebe
Kawo Elawodubuma: ka:midimene, ebeno ewono Da:ibidiko
keba kunu kokolinamile eba kunu.
33 Ebema: nanitabola, Ya:ikobokono walone gudi magu-
mulo ebete uwomua: uwomua: tetelo Kawo Elawodubuma:
beda:namene, iyo, ebeno Kawo Elawodawama: eda: tanalote
a:kolopoligonamene.”

34 Ma:lite wiyasiya nopodawatamo negiya, “Na buwe-
lenomola ega:walo na awia:nola. Me tanalote natamo keba
kunu na:kemaigamene?”
35 Nopodawate ebetamo nowamiya, “Wade-talena
Uliyanate a:ma:tamo ka:pemene, ega:walo Godokono
elawote a:ma: unamo kokolimene, ebema: a:ma:le
dalaima:emene ebe talena gudu epate Godokono Guduma:
beka:minakoma:na:.
36 A:ma: a:imano menokono naniko Elisabetikono tanalo
nemalagidila. Dopamo epate negelanakiya ebe ta:li
kamiyalela, wiyasiya ebete abele tetelo lamituma: eda:te
sikisi saganate olopoligi.
37 Nanitabola, tanalo bilibilinomo osiyodilolema:
Godogodolo elawo bitana, osiyodiloa: tanalo idite ebegodolo
kitana:.”
38 Ebema: Ma:lite negiya, “Na Kawodawa Godokono wiya:
woko buwelela. Modobola a:ma:le degeawa:, ebe tanalote
nemaigamene,” ebene Godokono nopodawate ebegodone
gito tiya.

Ma:lite Elisabetiko Uima: Da:tiya

39 Ebe tetelo Ma:lite samonomamo maigate Yudiya opono
unuunu damelamo tote mulu duliyomolo ida:mo gito ne-
maigiya.
40 Ebene ebete Sekalayakono motamo nodolote Elisa-
betiko eba na:wiyamidalo ebetamo nilakapo tabo ebo
na:kiyawaiya.
41 Ebema: Elisabetite Ma:likono nilakapo tabo dolowiya,
ebe tetenomolo ebeno tepo magumulo gudute kawo kalakala
lawete ebo igiligaiya. Ebene Godokono Uliyanate Elisa-
betikono tepo magumu detabokaimiya,
42 ebete tabo unamo adipatelo Ma:litamo negiya,
“Kamiyale bilibilinomo magumulo Godote a:ma: unamo
adipatelo wadenomamo bowalubinama:ta, ega:walo a:ma:le
dalaima:emene Godote ebe Kawodawa atumu uwomua:
tetelo bowalubinamene.
43 Naimano Kawodawano menoko, a:ma:le na unaema:
da:pa:wa: kalakala kawonomola, wiyasiya me wade
tanalonomote na kuba lumagitamo beda:ma: ka:pemaigale?
44 Nanitabola, nale a:imano tabo dolowimo, ebe tetelo
naimano tepo magumulo gudute kawo kalakala lawete ebo
igiligao,
45 ebema: a:ma:tamo kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu a:ma:le Godoko nanitaboma: a:midiata ebeno tabote
a:ma:do nanitabonomoma: keda:mene!”

Ma:lite Godoko Damamatiya

46 Ebene Ma:lite negiya,

“Naimano kimalagidilote Godoko nowaloguta,
47 iyo, naimano tepo magumute
naimano Igilo Mula:dawa Godotamo nekalakalita,
48 mabu ebete na malagidilonelo
kalakala tanalo osiyodili na ebeno da:peso wiya: woko buweletamo!
Ebema: me tetene wagilimite uwomua: uwomua: tetelo
epo bilibilinomate
na kalakala lumagima: beka:na:minakoma:na:,
49 mabu Elawonomo Godote natamo wadewade tanalo ka-wokawo osiyodiloli,
iyo, ebe Kawodawano mailo talenala!

50 “Nanitabola, piyate ebe da:tolemena
ebete iba:tamo nilakapo biyatinakomene,
iyo, epate me opolo tete geyageyanomolo eba ilukulinalo,
ebete iba:tamo ma kunu bowagelenakomene.
51 Ebema: a tetelo ebete ebeno kotamo
kawokawo tanalo osiyodiloli,
ega:walo piyate ibi a:ka:tuwa: amamaolo kawokawoma: degeliya,
ebete ibino nopo kubailamete
ebeno elawamo ibi a:na:ma:lateli.

52 “Ega:walo ebete kawokawo elawodubu ibino gobebobone iyabaiamo alomi,
wiyasiya ebete ebe atu tetelo
dologala epo owadipalateli.
53 Iyo, piyate nigologololo dilukulinamiya,
ebete ibi wadewade inamabuamo eba tabokailamelo,
wiyasiya inamabu bilibilinomagopi inamabua:no gito aliboli.

54-55 “Ebema: nanitabola,
ebete aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya,
ebe tabote a tetelo nawokala,
iyo, tete tatalila ebeno walubi tanalote ka:pemaigamene
ebeno wiya: wokodawa Isalaelatamo.
Me ebe mabuma: Godote A:ibalayamatamo
kebe nilakapo kawokalimiyale,
ebe nilakapamo ebeno walone gudi
uwomua: tetelo bemalagidilolenamene!”

56 Ma:lite me iyaiya tabono tanalo kiyawao dolopoligiya, ebete netewa-kapiya sagana Elisabetiago okolite, ebene ebete ebeno duliyomolonomamo walo gito ka:tiya.

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Dawokaliya

57 Ebene Elisabetikono gudu alaimi tete da:piya ebete dubu
gudu alaimite,
58 ebe niyakabolo dilukulinamiya ega:walo ebeno mabu
epo, iba:te Godokono wade walubi tanalo Elisabetigodolo
umite eba:go nekalakalaiya.
59 Ebene sebeni egela da:petoiya, a:iti egela tetelo iba:te
dubu guduno tama itamida pukala osiyodiloma: ebo
pelamiya. Ebe tetelo epetapiate ubi iyatiya ebe gudu ebeno
nabiwi Sekalayakono mailamo keka:ima:,
60 wiyasiya ebeno menokote negiya, “Ao, la: ebeno mailo
Yonema: neka:miala:.”
61 Ebene iba:te la:wa:ote ebetamo negeliya, “Numa:,
a:imano epagodolo me mailo kitana:!”
62 Ebema: iba:te ebeno nabiwitamo kotamo eba gelalo ebe
nalatediya, ebeno ubi keba kunu kitanale gudutamo mailo
kikaema:.
63 Ebene Sekalayate kotamo kiyawaolo epetapiate tabo
akuloleno inamabu adaema: danaliya, ebete ebe inamabu
lawete ma kunu akuloliya, “Ebeno mailo Yonetela.” Ebe
mabuma: iba:te kawonomamo anoanoiya,
64 ebene ebe tetenomolo Sekalayakono tabo kiyawao
tanalote wadekobi da:kolowimiya, ebete Godoko moio ebo
wagilimiya.
65 Ebema: ebeno duliyomolo epate ebe anoano tanalo
dulamiya iba:te kawonomamo toletoleiya, ebene iba:te ebe
iyaiya tanalo epo epetapi da:nikiyawaolamiya, ebe tabote
Yudiya opono unuunu damelano duliyomolo bilibilino-
mamo ebo tiya.
66 Ega:walo piyate ebe tabo dolowiya iba:te eba
malagidilolo negeliya, “Me gudu ebete kebako dawama:
na:keda:mene?” Iba:te me tabo negeliya mabu ibino
umi magumulo Godokono elawote ebe gudugodolo
nanitabonomolo itani.

Sekalayate Godokono Woki Ebeno Uliyanano Elawamo Dawokalilamiya

67 Ebene Godokono Uliyanate Yonekono nabiwi
Sekalayakono tepo magumu detabokiya, ebete Godokono
woki ma kunu awokalilamiya,

68 “Godote Isalaela epo wadenomamo dowalubilinako,
ale ebe ebema: kemoiomalema:,
mabu ebete ebeno epo walubilima: ebe na:pe,
tete tatalila ebete ibino kuba osiyodilole magumune
ibi ka:powagailimene!

69 Iyo, Godote a mabuma: dadipati,
ebe Kawo Igilo Mula:leamedawate ebe na:pe,
ebe Godokono wokodawa Da:ibidikono walone gudu idila.

70 “Nanitabola, piyate dopamo tetelo
Godokono talena magumulo dilukulionamiya,
ebete ebe wokopido
ebeno woki eba awokalimilo negiya,
71 piyate dowaote atamo gowela tanalo dosiyodilonaka,
ebete a ibino elawo kotone kowagaimene.
72 Iyo, ebete tabo idi ma kunu kegiya,
ebete aimano ewoniatamo ebeno nilakapo biyatinamene,
ega:walo ebete iba:tamo kebe nopo nanitabonomolo kiyatiyale,
ebe wade-talena tabo eba malagidilonalo
uwomua: tetelo ebete bosiyodilonakomene.

73 “Ega:walo ebete aimano ewono A:ibalayamatamo
nanitabonomolo na:kegiya,
74 piyate ago da:gowelaonaka,
ebete a ibino koto magumune kuwatemene,
ebene ale ibi tolelamea:no
ebe kapiyatamo woko bosiyodilonakoma:.
75 Iyo, ale ebeno ololo apulo
talena epoma: eba eda:onalo,
ale uwomua: tetelo
ebeno tuputupu gabodo bowapata:lamenama:.”

76 Ebene Sekalayate ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya,

“O naimano gudu Yone,
epate a:ma: Ununomo Godokono
woki awokalimidawama: beka:minakoma:ta,
iyo, ebete dapalibomene,
a:ma:le ebe Kawodawano gabo dopoma:wete eba tonatolo,
ebeno gabo kosiyodiloema:ta.
77 Ega:walo a:ma:le Godokono epo
ma kunu kiyatulaema:ta,
ebete ibino kuba eba egebolelamelo ka:dodolomatililaemene,
iyo, ebete ebe gabodo ibino igilo ka:mula:lelaemene.

78 “Ebema: nanitabola, aimano Godote
a kawonomamo eba nilakapoiamenalo,
ebeno igilo mula:leno alote atamo ebo ka:pemaigamene,

egelate epatamo da:pemaiganako eba kunu.
79 Ebe alote ebeno Unu Duliyomolone ka:pa:pukuilaemene,
a:e magumulo ega:walo idoko magumulo dilukuliona
ebe epatamo,
ebema: kalakala kawonomola,
Godote ebeno milolo wapata:lame tanalono gabo
a ebo kiyatuaemene.”

80 Ebema: Sekalayakono gudute eba apelo Godokono Uliyanate ebe magumulo elawonomoma: ediya, ebene ebete bulu opamo tote ebo nokolinami, wiyasiya walone Godokono ubi tetelo ebete Isalaela epatamo ebo pemaigiya.

2

Ya:sute Dawokalani
Ma:t 1.18-25

1 Ebe tetelo Kawo Elawodubunomo Sisa Ogastasete opo kawonomamo tabo napalibiya epo bilibilinomate ibino mailo gabamanino bukamo kanalomolema:,
2 ebe atu tetelo Kiliniyasete Siliya opono Kapela Elawodubuma: eda:nami. Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, me dopo tetela epo bilibilinomate ibino mailo gabamanino bukamo danalomoliya,
3 ebema: epo bilibilinomate ebe tanalo ka:nosiyodiloma: ibino ewonino iyaiya duliyomolamo na:tolamoliya.
4 Ebene Yausepete Ga:lili opono Nasalete duliyomolone Yudiya opono Beteliyama duliyomolamo tiya, mabu ebe Kawo Elawodubu Da:ibidikono walone gudu idila ega:walo Da:ibidiko Beteliyama duliyomololo awokaliya.
5 Ebe tetelo Ma:liko ebetamo atamiya ega:walo ebe lamitula, ebema: ibi netewapiate kapimiya tiya iba:te ibino mailo ebolo kanalomoma:.
6 Ebene iba:te Beteliyamalo eba nilukulilo idoko idilo Ma:likono gudu alaimi tete da:peni,
7 ebete ebeno dopo koi gudu alaiminate ebe kalikamo auputinate kau-goeogoeono uwago nao bokose guamo gito adilatini, mabu kapela epate delaonakiya ebe motolo tetea:nola iba:te ebolo ilukulima:.

Godokono Nopopiate Sipi-goeogoeo Ulamepiatamo Dapawokalaoniya

8 Ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate Beteliyama duliyomolo niyakabolo uwago opolo ibino sipi-goeogoeo eba ulamenalo,
9 Kawodawa Godokono nopodawate iba:tamo pawokalanate Godokono alo kawonomote ibi ebo pipukuilameni. Ebema: iba:te kawonomamo toletoleoniya,

10 wiyasiya nopodawate ibaːtamo negeni, “Laː
kaːtoletoleonalaː! Na laːtamo wade tabo adaemo, ebe tabote
epo bilibilinomatamo kalakala kawonomo kikalaemene,
11 mabu kaːlo idokolo Daːibidikono duliyomololo laːimano
Igilo Mulaːlelamedawa awokala, ebe Kawodawa Kelisotela,
Godokono Alibodawala.
12 Laː tolamaːwete ebe gudu kalikamo auputi
kaːnuimamota, egaːwalo ebe kau-goeogoeono uwago
nao bokose guamo adilatila, iyo, laːle ebe anoano
tanalo numaːwete ebo kiyatawaomamota naimano tabo
nanitabonomola.”
13 Ebe tetenomolo ebe nopodawago Godokono nopopi
epetapi bilibilinomate gito pawokalaoniya, ebene ibaːte
Godoko eba adipatenalo negelaniya,

14 “Godote ebeno Ununomo Duliyomololo dokolina,
laː ebe moiolo nadipataːlaː.
Me opolo ebete piyatamo dekalakalana,
ebeno igilo mulaː tanalote
ibaːgodolo nitanamene!”

15 Ebene Godokono nopopiate Unu Duliyomolamo walo
daːkaːnodoloniya, ebe tetelo sipi-goeogoeo ulamepiate nege-
laniya, “Kawodawa Godote a danae Beteliyama duliy-
omololo kaːlo idokolo daːpemaiga, a ebe tanalo uimaː
kaːtolamiye.”
16 Ebene ibaːte samonomamo tolamenate, Maːliko,
Yausepeko, egaːwalo gudu kau-goeogoeono uwago nao
bokose guamo adilati, ibaːte ibi ebo nulameniya.
17 Ebene sipi-goeogoeo ulamepiate gudu numinate, nopo-
dawate ebeno tanalomaː degeni, ibaːte ebe tabo Maːliko
Yausepeko ibi ebo nanaleniya.
18 Nanitabola, ebe tetene wagilimite piyate sipi-goeogoeo
ulamepino tabo dolowiya ibi bilibilinomate kawonomamo
anoanoiya,
19 egaːwalo Maːlite me iyaiya tanalo ebeno tepo magu-
mamo alomonate tete bilibilinomolo kawonomamo ne-
malagidilolenami.
20 Ebene ebe idokolo sipi-goeogoeo ulamepiate eba
olowamionalo, Godoko amamataːgo ebo tolameniya,
mabu ibaːte Godokono nopodawagodone kebe tabo
kolowioniye, ibaːte ebe tanalo bilibilinomo nanitabonomolo
aːnulamoleniya.

Yausepeko Maːliko Ibaːte Yaːsuko Mailo Dikamiya

21 Ebene wuiki kapiya olopoligote dubu guduno tama
itamida pukala osiyodilo tete daːpiya, Yausepeko Maːliko

iba:te me gudu Ya:suma: ka:miya, mabu ebeno menokote lamituma: eda:no Godokono nopodawate me mailo iyalo ikamiya.

Iba:te Ya:suko Yelusalemamo Demagatiya Godotamo Ikaema:

22-24 Ebene tete da:piya iba:te Ya:suko lawete Yelusalema kawo duliyomolamo gito tolamiya menokola gudula ibino agima talena ka:nopoliyalema:, Godote Mosesedo totomu tabo diyatiya eba kunu. Iyo, ebe totomu tabote Yu epo ma kunu iyatulamena, agima talena olopoligo tetelo menokote bigo ola netewa o badu ola netewa Godotamo nikameomene, ebema: Yausepeko Ma:liko iba:te me totomuamo tudila:ote kalimagono inamabu ebetamo eba kunu ikameiya. Ega:walo ebe atu tetelo ibi ubila gudu Ya:suko Godotamo ikaema:, mabu Godokono totomu tabo idite ma kunu kegena, dopo dubu gudi talenama: midilite Godotamo kikameoma:.

Simiyonote Gudu Ya:suko Dematopiya

25 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo Simiyonotela, ebete Yelusalema kawo duliyomololo okolinami. Ebe tuputupudawanomola, iyo, ebete Godotamo na:tuduwatanami ega:walo ebete Isalaela epono igilo mula:le tanalono maiga tete nemakopelenami. Ebema: Godokono Uliyanate eba:go eba okolinalo

26 ebe iyalo aniya ma kunu, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko dopamo umite ebe walone ebo ka:emene.

27 Ebene Ma:liko Yausepeko iba:te Godokono totomuamo tudila:olo ibino gudu Godoko Amamateno Iya Motamo demagatiya, ebe tanalo Godokono Uliyanate Simiyonoko ebo iyatumiya. Ebe tetelo ebete Godokono Motamo pete,

28 gudu Ya:suko pumite ebeno kotamo ebe pematopa:te Godotamo kalakala tabo ma kunu pa:kiyawaiya,

29 “Kawodawa, a:ma:le dopamo nanitabonomolo degeawiyala
ebe tabote awokala,
ebema: na a:imano wiya: wokodawate
gelebadiago a:eamo ka:tomamo.
30 Nanitabola, ka:lo naimano balida:mo
a:imano igilo mula: tanalo uimo,
31 ebe igilo mula: tanalo a:ma:le a:modoboimiyata
iyaiya epo bilibilinomono ololo apulo.
32 Iyo, a:imano igilo mula: tanalo ebe wade alola,
ebe alote Yua:piatamo
a:imano ubi gabo eba awokaliminalo,
a:imano Isalaela epatamo

kawonomamo ba:pukuilamenamene.”

33 Ebene Simiyonote gudu Ya:sukono tanaloma: kebe tabo
ka:kiyawaiyale, Ma:liko Yausepeko iba:te ebe tabo olowite
kawonomamo anoanoutiya.
34 Ebe tetelo Simiyonote Godoko naniya ebete ibi wade-
nomamo kowalubilinama:, ega:walo ebete guduno menoko
Ma:litamo negiya, “Me gudu Ya:suko Godote ebe iyalo
ka:mite elawiya, ebema: ebete Isalaela epono magumulo
ibino kubakuba tanalo ega:walo wadewade tanalo bilibili-
nomo kanagilamelelaemene. Iyo, ebeno okoli tanalote
anoano tanaloma: eda:te Godokono elawo kawokalimene,
ebema: epo epetapiate ebe tanalo umite ubia: tabo gelate
35 ibino kubakuba woki kawokalilamolema:na:. Ebe tetelo
kawo temetemete a:ma:tamo pemaigate, gowelaono kiyoiyo
gili keba kunula:ka: ebe temetemete a:imano tepo magumu
eba kunu kawamidamene.”

A:nako Ega:walo Ya:suko Ibino Tanalo

36 Ebe atu tetelo Godokono woki awokalimidawa kamiyale
idite nokolinami, ebeno mailo A:natela, ebeno nabiwi
Pa:nuwelatela, ebe A:sa gu lumagila. Me kamiyale ebe
abelenomola. Dopamo ebete dubu lawete sebeni ulama
okolite
37 ebeno awite ebo a:iya, ebene ebete amolema: eda:te
ebe tetene wagilimite ebeno 84 ulama teta:mo pemaiga,
ebete egela ega:walo idoko bilibilinomolo Godoko Ama-
mateno Iya Motolo eba okolinalo ebe moto katepanakia:.
Ebe tete geyageyanomolo ebete Godoko eba amamatenalo,
tete epetapi bilibilinomolo bae naoa:no Godotamo towetowe
tabo ebo genaki.
38 Ebene Yausepeko Ma:liko iba:te Simiyonago tabo eba
gelitalo, ebe atu tetenomolo A:nate pete gudu Ya:suko pumite
kalakala tabo Godotamo ebo padipatiya. Ebema: ebe tetene
wagilimite, Yelusalema duliyomolo epo magumulo piyate
ibino igilo mula:le tanalo maiga tete demakopelenamiya,
iba:te Godokono Motamo da:pelamenakiya A:nate ibi bilibili-
nomatamo Ya:sukono tanaloma: ebo kiyawaonaki.

Ma:liko Yausepeko Iba:te Nasalete Duliyomolamo Walo Da:ka:tiya

39 Ebene Ma:liko ega:walo Yausepeko iba:te Godokono
totomu bilibilinomono iyaiya tanalo wadenomamo osiyo-
dilolete, iba:te Ga:lili opono Nasalete duliyomolamo walo
na:ka:tiya mabu ebe ibino duliyomolonomola.

40 Ebolo gudu Ya:sute eba apelo elawoma: ebo ediya,
ega:walo ebete woki mulodawama: eda:lo Godote ebeno
nilakapo tanalamo ebe nowalubinami.

Ya:sute Ebeno Koi Tetelo Godoko Amamateno Iya Motamo Da:tiya

41 Ya:sukono menokola nabiwila ibino tanalo ma kunula,
ulama bilibilinomolo iba:te epo epetapiago Yelusalema kawo
duliyomolamo tolamenakiya Yu epono Aduga:la Soliyomu
ka:nosiyodiloma:,
42 ebene Ya:sute 12 ulama tetema: eba eda:lo iba:te ebe
lawete walo na:ka:tolamiya ebe soliyomu baiamo.

43 Ebene Soliyomuno egela dolopoligoiya iba:te Nasalete
duliyomolamo walo na:ka:pelamiya, wiyasiya Ya:sute
Yelusalemalo dolowagiliya ebeno menokola nabiwila, iba:te
kiyatawaiya:.
44 Iba:te Ya:suko epago duliyomolamo toma: gelate, ebe
egela kapiyalo tonomo tote, ebene adimolo iba:te ebe ibino
epagodolo ega:walo namutupiagodolo nowadinate
45 ebe ka:numiniya:. Ebema: egela idilo iba:te ebe wadiago
Yelusalema kawo duliyomolamo walo ka:tote,
46 ebene netewa-kapiya egelalo iba:te ebe Godoko Ama-
mateno Iya Motolo iyatulamepi dubago eba lutalo ebo nu-
miya, ebete ibino tabo eba olowiolo ibino iyaiya iyatulame
tanaloma: ebo alateda:lenaki.
47 Ebe tetelo Ya:sute iba:go tabo eba kiyawaolo ibi
tuputupu tabamo dowamilamenaki, ebema: piyate
ebeno tabo dolowiutiya ibi bilibilinomate kawonomamo
anoanoutiya.
48 Ebema: Ma:liko Yausepeko ibi netewapiate ebe
da:numiya, kawiya nela:wa:ote menokote ebe naniya,
“Gudu, a:ma: me tanalo atamo beda:ma: kosiyodilawia?
A:imano nabiwila nala, ale a:ma: tepo temetema:go
wadinata.”
49 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Mabu keleka: la:le
na me duliyomolono iyaiya motolo dowadina:witakama?
Modobola la: niyatawala: na naimano Nabiwino Motolo
ba:lutamo, na moto idilo lutama: a:ka:modobomo!”
50 Iba:te wiyasiya ebe tabono magumu wadenomamo
kelawiya:.

51 Ebe tetelo Ya:sute ebeno menokola nabiwila iba:go
Nasalete duliyomolamo tote, ebolo eba nokolinalo ibino
tabamo tuduwatanaki, ebene Ma:lite me iyaiya tanalo ebeno
tepo magumamo alomote tete bilibilinomolo kawonomamo
nemalagidilolenami.

52 Ebema: me tanalo nanitabola, Ya:sute mulo kimalagidi-
lago eba apelo, Godoko ega:walo epo ebetamo nekalakalaon-
amiya.

3

Yoneko Epo Obamo Waduba:midaoledawate Godokono Tabo Da:kiyawaiya

Ma:t 3.1-12; Mak 1.1-8; Yon 1.19-28

1 Ebe tetelo Sisa Taibiliyasite 15 ulamalo opo kawonomono
Kawo Elawodubunomoma: eba eda:nalo, dubu epetapiate
ebeno opopima: ma kunu eda:onamiya,

Poniyase Paeleteko Yudiya opono Kapela Elawodubula.
Elodiko Ga:lili opono Kawo Elawodubula.*
Ebeno ekawi Pilipiko Ituliya opo ega:walo Ta:konaitasi
opono Kawo Elawodubula.
Ega:walo Laisaniyasiko A:bilini opono Kawo Elawodubula.

2 Ebe atu tetelo A:nasiko ega:walo Kayapasiko ibi
netewapiate Godotamo kalimagono ikameopino Ununomo
Watowatopima: eda:onamiya, ebene Sekalayakono gudu
Yoneko ebete bulu opolo eba okolinalo Godokono tabote
ebetamo ebo piya.
3 Iyo, ebete Yodane Kolomono opo kawonomamo
tote Godokono tabo ma kunu na:kiyawaiya, “La:imano
kubane olobila:wete obamo aduba:mida tanalo laema:
na:pelama:la:, ebene Godote la:imano kuba egebolelametate
ka:dodolomatililaema:ta.”
4 Nanitabola, Godote dopamo ebeno woki awokalimidawa
Aisayagodone Yonekono pe tanaloma: ebeno Bukamo tabo
ma kunu akuloliya,

“Lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo nosiyodiloma:la:,
ebeno gabo na:tupugaima:la:!
5 Godote me opono damela bolaliyao bilibilinomo
ilatolete,
damela unuunu kapatalulatolemene,
iyo, ebete kalawikalawi gabo nanitabolo tuputupuilamolete,
gabono damela gugu ilatolete
ka:dilidililaemene.

* **3:1:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute dawokaliya ebe tetelo Yudiya opolo Kawo Elawodubuma: deda:nami, ebe dopo Elodi ebe me Elodi idino nabiwila, iyo, nabiwite gudutamo atu Elodi mailo kikamiya.

6 Nanitabola, ebete epono
igilo da:mula:lelaemene,
ibi bilibilinomate
ebe tanalo ebo kuima:na:!’ ”

7 Ebene epo bilibilinomate Yonetamo na:pelamiya ebete ibi obamo kowaduba:midaolema:, wiyasiya ebete iba:tamo negiya, “La: bu kalulata! La: potele kanaletia obamo waduba:midaolema: da:pelama:ema, ba:, Godokono kawo dowa tanalonomote la:tamo a:ka:pemene? Ao, ka:pemene!

8 La:imano tepo magumu iyakobi da:midila:ema, modobola la: la:imano nanitabo tanalo awokalima: wadewade tanalo nosiyodilola:la:. La: a:ka:tuwa: la:tamo mako tabo gela akowagilima:la:, ‘A modobola mabu A:ibalayamako ebe aimano ewono nabiwila.’ Ao, la: a:ka:modobomata! Na la:tamo nani tabo gemo, Godogodolo elawo bitana ebete me nokolamo A:ibalayamakono gudi kosiyodilolema:!

9 Ebema: ka:lo Godote ebeno kabi a:li, noloa: da:imi kewa bilibilinomo ebete lute elamo kiyalekemene.”

10 Epate ebe tanalo olowite Yoneko nalatediya, “A Godokono dowa odiyoboma: beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

11 Ebete eba wiyalo negiya, “Modobola kaliku netewagodawate kalikua:dawa idi kowalubimene, ega:walo baeagodawate baea:dawa kowalubimene.”

12 Ebene ta:kese mani elemasigilo uwatepi dubu epetapi iba:te obamo waduba:midaolema: da:pelamiya, iba:te ebe napalatediya, “Iyatulamedawa, a beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

13 Ebete ibi nanaliya, “La:le ta:kese mani uwate tetelo a:da: gabodo kawonomamo akouwatenakala: la: a:ka:tuwa: la: walubilima:, wiyasiya gabamani dubate degelanaka ebe modobolo nuwatenakiyala:.”

14 Ebene gowelaopi epetapiate Yoneko nalatediya, “A keba kunula:ka:? A beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

Ebene ebete iba:tamo negiya, “La:le epo epetapino mani elawo gabodo o a:da: gabodo akouwata:la:, ega:walo la:imano tabo gela magumulo epo epetapi akokubailama:la:, ega:walo la:imano woko wiya delawa:wenakoma ubia: tabo gela:no kalakalago nuwatenakiyala:.”

15 Epate Yonekono tanalo eba malagidilolo, iba:te kalakalaolo nemalagidiliya Yoneko da: Godokono Alibodawa Kelisotela:.

16 Ebene Yonete iba:tamo negiya, “Nale la: obamo waduba:midaolemata, wiyasiya lumagi idite naimano walogabo apune ba:pena. Ebeno elawo kawonomola, naimano

elawo nodoliona, ebema: na wadenoa: nale ebeno agowa
ukulaolema:. Nanitabola, ebete la: Godokono Uliyanamo
ega:walo ebeno elamo ka:powaduba:midaolema:ta,
17 iyo, ebete witi-laisono nonoka balamo alomono inam-
abu elawi, ebene ebete witi-laiso naono ebeno moto guamo
eba alomolo nonoka elamo ebo kiyalekemene, ebe elate
uwomua: tetelo nowaena, ka:egana:."
18 Nanitabola, Yonete Godokono Wade Tabo
da:kiyawaonaki, ebete iyaiya tanalo bilibilinomo
iyatulamolenaki epate ibino woki iyakobi ka:midilima:.
19 Ebene egela idilo Yonete Kawo Elawodubu Elodiko
kawiya aniya, mabu ebete ebeno ekawino kamiyale
Elodiyasiko pilolo lawiya ega:walo ebete kuba tanalo epetapi
bilibilinomo osiyodilolenaki.
20 Ebe tetelo Elodite kuba tanalo kawonomo idi ma kunu
kosiyodiliya, ebete Yoneko idoko motamo gito iyatiya.

Yonete Ya:suko Obamo Daduba:midiya
Ma:t 3.13-17; Mak 1.9-11

21 Elodite ebe idoko motamo iyatia:no, dopamo Yonete epo
bilibilinomo obamo owaduba:midaoliya, Ya:suko ebalata.
Ebema: Ya:sute obamo aduba:mida tanalo lawete, Godotamo
kalakala tabo eba kiyawautalo Godote ebeno Unu Duliy-
omolo ebo a:iyamidiya.
22 Ebene Godokono Uliyanate bigo olamu ebe unamo eba
piwisigalo, tabote Unu Duliyomolone ma kunu piwisigiya,
"A:ma: naimano kapiya Gudunomolata. Na a:ma:tamo
nekalakalitamo."

Ya:sukono Mabu Epono Mailono Tanalo
Ma:t 1.1-17

23 Ya:sute 30 ulamama: eba eda:lo ebete ebeno kawo woko
ebo wagilimiya, ebene ebeno mabu epono mailono tanalo
ma kunula. Epate ibino wokilo ebe Yausepekono guduma:
gelanamiya, me Yausepeko Ilaikono gudula.

24 Ilaiko Mata:takono gudula.
Mata:tako Libaikono gudula.
Libaiko Melekaikono gudula.
Melekaiko Yanaikono gudula.
Yanaiko Yausepekono gudula.
25 Yausepeko Mata:tayasikono gudula.
Mata:tayasiko A:imosokono gudula.
A:imosoko Na:iumakono gudula.
Na:iumako Esalaikono gudula.
Esalaiko Nagaikono gudula.
26 Nagaiko Maa:takono gudula.

Maa:tako Mata:tayasikono gudula.
Mata:tayasiko Sema:inikono gudula.
Sema:iniko Yausekekono gudula.
Yausekeko Yaudakono gudula.
27 Yaudako Yowananakono gudula.
Yowananako Lisakono gudula.
Lisako Selababelakono gudula.

Selababelako Siyatiyelakono gudula.
Siyatiyelako Nelaikono gudula.
28 Nelaiko Melekikono gudula.
Melekiko Adaikono gudula.
Adaiko Kosamakono gudula.
Kosamako Elamadamakono gudula.
Elamadamako Eyakono gudula.
29 Eyako Yosuwakono gudula.
Yosuwako Eliyesakono gudula.
Eliyesako Yolimikono gudula.
Yolimiko Mata:takono gudula.
Mata:tako Libaikono gudula.
30 Libaiko Simiyonokono gudula.
Simiyonoko Yudakono gudula.
Yudako Yausepekono gudula.
Yausepeko Yaonamakono gudula.
Yaonamako Elayakimikono gudula.
31 Elayakimiko Meleyakono gudula.
Meleyako Menakono gudula.
Menako Mata:taikono gudula.
Mata:taiko Na:itanakono gudula.
Na:itanako Da:ibidikono gudula.

32 Da:ibidiko Yesikono gudula.
Yesiko Obedakono gudula.
Obedako Bowasekono gudula.
Bowaseko Samonokono gudula.
Samonoko Nasonakono gudula.
33 Nasonako Aminadabakono gudula.
Aminadabako Adaminakono gudula.
Adaminako Anikono gudula.
Aniko Esalonakono gudula.
Esalonako Pelesekono gudula.
Peleseko Yudakono gudula.
34 Yudako Ya:ikobokono gudula.
Ya:ikoboko Aisa:kekono gudula.
Aisa:keko A:ibalayamakono gudula.

A:ibalayamako Telakono gudula.
Telako Neyokono gudula.
35 Neyoko Selugukono gudula.
Seluguko Liyukono gudula.
Liyuko Pelegekono gudula.
Pelegeko Ibakono gudula.
Ibako Silakono gudula.
36 Silako Ka:inanekono gudula.
Ka:inaneko Apasa:dakono gudula.
Apasa:dako Semakono gudula.
Semako Nowakono gudula.
Nowako La:imekakono gudula.
37 La:imekako Metusalakono gudula.
Metusalako Inokokono gudula.
Inokoko Yeledikono gudula.
Yelediko Mayalalelakono gudula.
Mayalalelako Ka:inanekono gudula.
38 Ka:inaneko Inosokono gudula.
Inosoko Setakono gudula.
Setako A:da:mekono gudula.
A:da:meko Godokono gudula.

Ebema: me Ya:sukono mabu epono tanalono uwomula.

4

Saitanate Ya:suko Kuba Gabamo Kowabuga:tama: Ebetamo Da:pemaigiya

Ma:t 4.1-11; Mak 1.12-13

1 Ebene Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magumu tabokaimite, Yodane Kolomone eba magatalo ebete bulu opamo gito tiya.

2 Ebene Ya:sute bulu opolo 40 egelamo eba nokolilo Saitanate ebe kuba gabamo kowabuga:tama: ebetamo ebo pemaigiya. Ebe tete geyageyanomolo Ya:sute bae kenanakia:, ebema: ebe tete dolopoligiya ebete bae kape tanalo ebo iyatawiya.

3 Ebene Saitanate ebe naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma: deda:wena, me nokola baema: na:mida:.”

4 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘Lumagite me opono bae kapiyalo a:kigilonamene.’ ”

5 Ebene Saitanate Ya:suko unamo magatate me opo kawonomono iyaiya opo kawokawo eba niyatumiolo, iba:te ebe tetenomolo ebe inamabu bilibilinomo ebo ulamoliya.

6 Saitanate ebetamo negiya, “Me inamabu bilibilinomo
ega:walo elawo kawonomo nale a:ma:tamo kikaemamota.
Nanitabola, me opono inamabu bilibilinomo Godote natamo
ikanamoniya, ebe mabuma: nale kebe lumagitamo ikaema:
ubi diyatimo nagodolo elawo bitana ebetamo kikameoma:.
7 Iyo, a:ma:le na namamanatena:, ebene me inamabu
bilibilinomo a:ma:le kuwatema:ta.”
8 Wiyasiya Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya,
“Godokono Bukalo tabo ma kunu itana, ‘A:ma:
a:imano Kawodawa Godoko amamatelo ebe kapiyatamo
na:tuduwatanakiye.’ ”
9 Ebene Saitanate ebe Yelusalema kawo duliyomolamo
magatate Godoko Amamateno Iya Motono auba unamo
nadipite ebe ebo naniya, “A:ma: Godokono nani Guduma:
deda:wena, me motone opamo na:nepatega,
10 mabu Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,

‘Godote ebeno nopopi kapalibolemene
iba:te a:ma: wadenomamo ka:powalubitama:,
11 iyo, iba:te ibino kotamo a:ma: ka:pelaema:ta,
ebema: a:ma:le nokolalo agowa a:ka:nukamidaemene.’ ”*

12 Wiyasiya Ya:sute ebetamo nowamiya, “Ao, nale ebe
kuba tanalo a:kosiyodilomo, mabu Godokono Bukalo
tabo idi ma kunu itana, ‘Opo lumagite Kawodawa
Godoko wabudima: akowagela:la:.’ Iyo, ebe mabuma:
me opo lumagite ebeno daedale wokiamo tanalo idi
dosiyodilomene, ebete akomalagidilala: Godote ebeno igilo
gito ka:pa:mula:ema:.”
13 Ebene Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalo bili-
bilinomo dolopoligoiya, ebete Ya:suko tete da:pesamo ebo
atepiya.

Ya:sute Ebeno Woko Dowagilimiya
Ma:t 4.12-17; Mak 1.14-15

14 Ebe tetelo Ya:sute Godokono Uliyanano elawago Ga:lili
opamo walo na:ka:tiya, ebene ebe opo kawonomolo
dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate Ya:sukono
tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

---

* **4:11:** Saitanate degiya ebe tabo Godokono Bukalo nanitabonomolo bitana, iyo, modobola a:ma: Sam Oale Buka 91.11-12 numiye. Saitanako ebe kawo a:da: tabo kiyawaodawanomola, ebema: tete epetapilo ebete Godokono tabono iyaiya tanalo epono woki mabuamo wadaenako, wiyasiya ebe tabono magumu ebete nanitabolo kawokalilamena:, iyo, me gabodo ebete ibi kuba gabamo wabuga:talenako, ebete Ya:sutamo osiyodiloma: dowageliya eba kunu.

15 Ebete ebe Yu epono balidi ibilamole motolo ibi diyatula-
menaki, ebe mabuma: ibi bilibilinomate ebe kawonomamo
moionakiya.

Nasalete Duliyomolo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya
Ma:t 13.53-58; Mak 6.1-6

16 Egela idilo Ya:sute ebeno okoli duliyomolo Nasaleta:mo
tiya, ebene ebete Yu epono wokoa: talena egelalo dopamo
keba kunu kosiyodilonakile, ebete ebe egelalo atu tanalo
ka:nosiyodiliya, iyo, ebete epono balidi ibilamole mo-
tamo nodolote Godokono Bukano tabo ka:la:miolema: ebo
maigiya.
17 Ebene iba:te Aisaya buka mokopi ebetamo ikamete,
ebete paeamidate buka ka:la:miole ma kunu ebo wagilimiya,

18 "Godokono Uliyanate nagodolo bokolina,
mabu ebete na elaweniya,
nale nigologololo dilukuliona ebe epatamo
Godokono Wade Tabo katama:.

"Ebete na apaliboniya
idoko motolo dilukuliona ebe epatamo,
ebema: nale ibi ka:kiyawaolaemamo,
tete ebe na:pe ibi idoko motone kowagailima:,
ega:walo na balidi tamiolame epo kanalemamo,
ibino balidi ka:meleoma:.

"Iyo, nale mibomibago dowapata:lamena
ebe epo tutunomoma: ka:midilimamo,
19 ega:walo Kawodawa Godote ibino igilo da:mula:lelaemene,
nale ibi me tabo kanalemamo, ebe tanalo na:pe."

20 Ebene buka ka:la:miole dolopoligiya Ya:sute buka walo
ka:mokopite wokodawatamo ikamete epo iyatulaema: ibino
ololo apulo gito okoliya. Ebe tetelo balidi ibilamole moto
gulo da:pola:niya ebe epate Ya:suko wadenomamo umiutiya,
21 ebema: ebete iba:tamo negiya, "Ka:lo nale me buka
apuno tabo deka:la:miolemo, ebe tetenomolo ebeno
nanitabo tanalote la:tamo ebe apawokala."
22 Ebene ebete Godokono tabo iba:tamo eba kiyawau-
talo ibi bilibilinomate nemalagidilutiya, "Ya:suko ebe wade
lumaginomola," ega:walo iba:te ebeno tabone kebe tabo
kolowiye ebe wadewade taboma: anoanolo negelitiya, "Me
ebe Yausepekono gudula, ebeno mulo keba kunula:ka:?"
23 Ebene ebete iba:tamo negiya, "Na la:tamo nani tabo
gemo. Epate muloma: degelanaka, walone la:le ebako tabo

natamo ma kunu kegelamamota, ‘A:ma: nani doketama:
deda:wena, modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: wadekobi
na:mida:.’ Ega:walo la:le na kananemamota, ‘A:ma:le
Kapeniyama duliyomololo da:nosiyodilola:wia ale ebe
anoano tanalo olowima:, ebema: ka:lo wiyasiya a:imano
duliyomolonomolo ebako tanalo na:kosiyodilola:.’ ”
24 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo
gemo, Godokono woki awokalimidawa ebeno duliyomolo
epate ebe ubia:noma: eda:ote a:kelaema:na:.
25 Ebema: la: naimano nani tabo nolowiala:. Elay-
ate dokolinami ebe tetelo netewa-kapiya ulamalo ula-
mate kowonakia:, opo kawonomolo nao inamabute ebema:
olopoligiya. Ebe tetelo amoleamole bilibilinomate Isalaela
opolo nigologololo ilukulionamiya,
26 wiyasiya Godote Elayako ebe Yu epono
amoleamola:tamo kanalibiya:. Ao, ebete ebe Saidono opono
Sa:lepata duliyomolamo nalibiya, ebolo dokolinami ebe
amole kapiyanomo ka:nowalubima:. Ebe kamiyale Yu
lumagia:!
27 Ega:walo me tanalo idila. Godokono woki awokalim-
idawa idi Elaisakono tetelo Isalaela opolo kukulakukulago
dubu bilibilinomate nilukulionamiya, wiyasiya ibi magu-
mulo Godote dubu idi wadekobi ka:midiya:, Siliya opodawa
idi Na:imanako kapiya wadekobi midiya. Ebe dubu Yu
lumagia:!”
28 Ebene Yu epono balidi ibilamole motolo da:pola:niya, ibi
bilibilinomate ebe tabo dolowiya kawonomamo dowaiya.
29 Ebema: iba:te maimiote Ya:suko lawete duliyomolo
magumune elawamo ebo powolukiya, mabu ibi ubila
ebe damela unu ida:mo magatate maboele damelane
ka:pa:na:mupiamidama:, iyo, mako damela Nasalete duliy-
omolo niyakabolo itanami.
30 Ebe tetelo Ya:sute wiyasiya ebe epo bilibilinomono
tetedo tote ebeno to gabodo gito tiya.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Mak 1.21-28

31 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Kapeniyama duliyomolamo
tote, Yu epono wokoa: talena egelalo epo da:niyatulamiti,
32 iba:te ebeno tabamo nanoanoutiya mabu ebete tabo
Godokono elawamo kiyawauti.
33 Ebe tetelo ibino balidi ibilamole moto gulo kuba
uliyanagono dubute ebolo na:luti, ebene ebete geatepaolo
kawonomamo negiya,
34 “Oe! Ya:su Nasalete duliyomolodawa, a:ma: atamo beda:
tanalo na:kosiyodilaemene? A:ma: a kubaiaema: ka:pa:wa:?

Eiye, na iyatawala a:imano tanalo, a:ma: ebe Godokono
Wade-talena Dawalata!”
35 Ya:sute wiyasiya ebe kawiya naniya, “A:ma: kodako-
dawete, ebegodone na:nemaiga!” Ebene kuba uliyanate
epono ololo apulo ebe dubu opamo ba:idilote ebegodone
ebo penemaigiya, wiyasiya ebetamo kuba tanalo idi kosiy-
odiliya:.
36 Ebema: ebe epo bilibilinomate anoanolo idite iditamo
genaki, idite iditamo genaki, ma kunu wagelitiya, “Me
tabono elawo keba kunula:ka:? Me dubuno elawo ega:walo
a:di kawonomola! Numa:la:, kubakuba uliyanate ebeno tabo
olowite iyabaiamo alautia!”
37 Ebene Ya:sukono woko osiyodilo tabote ebe opo ka-
wonomamo gito tiya, iyo, piyate ebolo dilukulionamiya ibi
bilibilinomate ebeno tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Ya:sute Saimonokono Moto Lapino Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.14-15; Mak 1.29-31

38 Ebene Ya:sute Yu epono balidi ibilamole motone
pemaigate Saimonokono motamo gito tiya. Ebolo Sai-
monokono moto lapino ape elanomo gabugabute umiti,
ebene ebeno tanaloma: epate Ya:suko ebo aniya.
39 Ebema: Ya:sute tote ebeno wata baiamo nutite
ebe gabugabute ebe katepama: daniya, ebe tetenomolo
gabugabute ebegodone eba olopoligolo ebete maigate ibi
mabuma: bae okalimi woko ebo wagilimiya.

Ya:sute Temetema:gopi Bilibilinomo Wadekobi Da:midioleni
Ma:t 8.16-17; Mak 1.32-34

40 Ebe tetelo egelate da:niwisigani, piyate ebe duliy-
omololo iyaiya temetema:go da:pola:niya ibino namutu-
piate ibi bilibilinomo Ya:sutamo ebo magaeleniya, ebene
ebete ebeno koto iba:tamo watiolelamenalo ibi bilibilinomo
wadekobi ebo midioleni.
41 Ega:walo ebete kubakuba uliyana kawiya danaleni,
iba:te epo epetapi bilibilinomagodone eba nemaimionalo
gelatepaolo tabo ma kunu gelaniya, “Ya:su, a:ma: ebe
Godokono Gudulata!” Nanitabola, ebe kubakuba uliyana
iyatawala Ya:suko ebe Godokono Alibodawa Kelisotela,
wiyasiya ebete ibi kawiya eba analenalo, iba:te ebeno tanalo
kawokalima: ebete tabo gela talena ebo iyatilameni.

Ya:sute Iyaiya Duliyomolo Epetapilo Godokono Tabo Da:na:kiyawaonaki
Mak 1.35-39

42 Ebene egelate eba waloutalo Ya:sute ebe duliyomolone
nemaigate diyamoa: opamo na:tiya, ebema: epate ebe wa-
diago tolamete ebo numiya, mabu ibi ubia:nola Ya:sute ibi
miyapama:.
43 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Modobola na
duliyomolo epetapiamo tote, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebe tanalono Wade Tabo ka:na:kiyawaomamo,
mabu Godote na ebema: paliboniya.”
44 Ebene Ya:sute ebe opono duliyomolo bilibilinomamo
tonaki Yu epono balidi ibilamole moto gulo Godokono tabo
ebo na:kiyawaonaki.

5

Ya:sute Ebeno Dopo Waloma:tapi Duwatiya
Ma:t 4.18-22; Mak 1.16-20

1 Tete idilo Ya:sute Genasalete Paka: balalo eba uti-
talo epo bilibilinomate ebetamo mupuma:tiua:go tolamitiya
Godokono tabo olowioma:.
2 Ebene ebete pe netewa paka: balalo pola:nalo ulamiya,
namo uwatolepi dubate ebe pe iyalo miyapate iba:te ibino
kamau ukulaolitiya.
3 Ebema: ibi magumulo Ya:sute dubu idino peamo oliya,
ebe dubuno mailo Saimonotela. Ebene Ya:sute ebe daniya
ebete ebeno pe potone kela:mo kalima:tepama:, ebete ebe
tanalo osiyodilote Ya:sute peamo okolite Godokono tabo epo
ebo iyatulamiya.
4 Ebene ebete Godokono tabo kiyawao dolopoligiya
Saimonoko ebo aniya, “Pe kela:mo kulukulu teta:mo
walo kalima:tepawete, a:ma: ega:walo a:imano namu-
tupi la:imano kamau obamo nowaduba:la: namo kuwa-
tola:ema:.”
5 Wiyasiya Saimonote ebetamo eba wiyalo negiya, “Kawo
Iyatulamedawa, a idoko geyageyanomolo nipo odobi-
nakama:, namo idi kelawenaka:. Wiyasiya kuba:, mabu
a:ma:le na danana:wa:, ebema: nale a:imano tabamo
tuduwatalo na kamau obamo kowadubitemamo.”
6 Ebema: ebete wokopi epetapiago ebe tanalo dosiyodiliya,
namo bilibilinomate taote kamau tatalila teteoma:,
7 ebene iba:te ibino namutupi epetapi pe idilo da:pola:niya
kotamo na:midaolamiya iba:te ibi ka:powalubilima:. Ebema:
iba:te pelamete ebe pe netewamo namo da:powiyaoliya, pete
tatalila obamo ololuoma:.
8 Ebene Saimonote ebe tanalo umite kawonomamo
danoaniya, ebete Ya:sukono agowa mabuamo pete pupamo
pokolite ebo pegiya, “Kawodawa, a:ma: na atepana:wete
na:toa, mabu na kuba lumagila!”

9-10 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Akotoletola:la:,
a:ma: dopamo namo uwatedawama: eda:namiata, wiyasiya
me tetene wagilimite a:ma: epo uwatedawalata.”
Ebe tetelo Saimonago namo uwatole mani woko dosiy-
odilonamiya, ebe dubu Ya:imesiko ega:walo Yoneko, ibi
netewapi Sebedikono gudila. Ebene ibi ega:walo wokopi
epetapi ebolo da:pola:niya, iba:te ebe namo bilibilinomo
ulamete atumu nakanoanoutiya.
11 Ebe mabuma: Saimonoko ega:walo me dubu netewa
epetapi iba:te ibino pe netewa pa:iliolete ibino woko inam-
abu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.

Ya:sute Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.1-4; Mak 1.40-45

12 Tete idilo Ya:sute duliyomolo idilo okoliti, ebe duliy-
omololo kuba kukulakukulago dubunomote nokolinami.
Ebene ebete Ya:suko umite ebetamo pete ebeno ololo opamo
piyatite towetowe tabo na:pegiya, “Kawodawa, a:imano ubi
ditametana, a:ma:le na wadekobi ka:midinima:ta.”
13 Ya:sute ebeno koto uwamidate ebe eba ologilo ebetamo
negiya, “Na ubila, a:ma: wadekobi nolowia!” ebema:
ebe tetenomolo kukulakukula temetemete ebegodone
nolopoligiya.
14 Ebene Ya:sute ebe kawiya eba analo negiya, “A:ma:
naimano tanaloma: epo akoanala:la:. Modobola a:ma:
wiyasiya me tetenomolo toawete a:imano ape Godotamo
kalimagono ikameodawatamo nanawokalimiye, ebene
kalimagono nilakapo inamabu Godotamo akona:nikamiye,
Mosesete da:kiyawaiya eba kunu. Ebe tanalote epo
kiyatulaemene a:imano temetemete olopoligi.”
15 Wiyasiya Ya:sute kebe wadewade tanalo kosiyodilole-
nakile ebe tabote ebe opo kawonomamo tiya, ebema:
epo bilibilinomate ebetamo napaladabutiya ebeno tabo
kolowioma: ega:walo ebete ibino temetema:gopi wadekobi
ka:midiolema:.
16 Ebete wiyasiya ibi miyapate bulu opamo a:ka:tuwa: ebo
tiya, ebe diyamoa: opolo Godago tabo ka:negelama:.

Ya:sute Ape Kodakoda Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 9.1-8; Mak 2.1-12

17 Egela idilo Ya:sute epo eba iyatulamitalo, Pa:lisi tanebapi
ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi ibi epetapiate
Ga:lili opono iyaiya duliyomolone pelamoliya, ebene
epetapiate atumu Yudiya opone ega:walo Yelusalema
kawo duliyomolone pelamolete ebo pepola:niya. Ebe tetelo

Kawodawa Godokono elawote Ya:sugodolo nitani ebete
temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:,
18 ebene dubu epetapiate ape kodakoda temetema:go dubu
patapatago aguwaiya. Iba:te moto guamo odoloma: gabo
waditiya ibino namutudawa Ya:sukono agowa mabuamo
kanadilatima:,
19 wiyasiya epo bilibilinomola ebema: iba:te gabo idi ku-
miya:. Ebe mabuma: iba:te moto unamo nodolote, Ya:sute
kebo kutitiyale iba:te ebe moto unu anabulimite ebe dubu
patapatago ebana nuwamidiya Ya:sutamo.
20 Ya:sute ibino nanitabokobi midi tanalo umilamete dubu-
tamo negiya, "Namutudawa, Godote a:imano kuba ege-
bolema:ta."
21 Wiyasiya Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo
Pa:lisi tanebapi dubu iba:te ibino tepo magumulo ma
kunu malagidilutiya, "Me dubu amama kawodawanomola,
Godokono ololo apulo kuba tabo beda:ma: kegele? Kuba
egeboledawa potelela:ka:? Ebe Godoko kapiyatela!"
22 Iba:te ibino tepo magumulo degeliya Ya:sute iyatawate
iba:tamo negiya, "Mabu keleka: la:imano tepo magumulo me
tanalo demalagidilola:witama?
23 Me tabo kodakodala:ka: nale gema:, 'Godote a:imano
kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta?' O me tabo idi
gema: kodakodala:ka:, 'A:ma: maigawete, na:toa?'
24 Ebema: nale la: kiyatulaemamota, na Epono
Naniwigodolo* elawo bitana me opo kawonomolo epono
kuba egebolelamete ka:dodolomatililaema:." Ebene ebete
temetema:go dubutamo negiya, "Nale a:ma: anamata,
a:ma: maigawete, a:imano keta mokopiamidawete motamo
na:toa!"
25 Ebe tetenomolo ebe dubute ibino ololo apulo maigate
ebeno keta lawete Godokono mailo unamo eba adipatelo
ebeno motamo gito tiya,
26 ebema: ebe epo bilibilinomate kawonomamo
anoanoutiya. Iba:te Godokono mailo unamo eba adipatelo
toletoleolo negeliya, "A ka:lo egelalo anoano tanalo
nanitabonomolo ulaema:!"

Ya:sute Libaiko† Deka:miya
Ma:t 9.9-13; Mak 2.13-17

27 Me tanalo dolopoligiya Ya:sute moto gune nemaigate
dubu idi Libaiko ebo numiya, ebe ta:kese uwatedawala,

---

* **5:24:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila. † **5:26:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libaikono mailo idi Ma:tiyutela.

ebete ebeno woko bailo okoliti. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: na nowaloma:ena:,”
28 ebene ebete maigate ebeno woko inamabu bilibilinomo miyapate Ya:suko ebo waloma:tiya.
29 Ebene tete da:peso da:petiya Libaite ebeno motolo Ya:suko mabuma: kawo soliyomunomo osiyodiliya. Ebe tetelo ta:kese uwatepi dubu epetapi ega:walo epo bilibilinomo epetapi iba:te Ya:suago soliyomu bae nautiya.
30 Ebene Pa:lisi tanebapi‡ ega:walo ibino totomu tabo iyatulamepi ibi epetapiate Ya:suko waloma:tapi kawiya nanaliya, “Mabu keleka: la:le ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo uwatea: epago da:imi obo niawete iba:go bae denawenakoma?”
31 Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite iba:tamo negiya, “Wadewade epate doketatamo a:ka:tolaema:na:, gabugabuagopiate ka:tolaema:na:.
32 Iyo, piyate a:ka:tuwa: degelana, ‘A wadewade epola,’ na ebakobako epo uwatema: ka:piya:. Na wiyasiya kubakuba epo kapiya uwatema: piyamo, iba:te ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalone kolobila:ma:.”

Godokono Woko Osiyodiloma: Bae Naoa:no Pola:na Tanalo Ma:t 9.14-15; Mak 2.18-20

33 Ebene epo epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Yoneko waloma:tapi ega:walo Pa:lisi tanebapino waloma:talepi iba:te iyaiya tetelo bae naoa:no Godotamo towetowe tabo ebo gelanaka, wiyasiya a:ma: waloma:tapiate ma kunu ka:pola:nanakoa:. Iba:te tete bilibilinomolo elawo da:imi obo niote bae ebo naonaka.”
34 Ya:sute iba:tamo negiya, “Dubute kamiyale daidimene, ebe tetelo ebeno namutupiate soliyomu bailo baea:no gito ba:ka:pola:nama:na:? Ao, modoboa:! Iba:te eba:go soliyomu bae kapimiya kenaoma:na:.
35 Wiyasiya kamiyale oli aidi dubute ebeno kamiyale duliyomolo ida:mo magata tete na:pe, nanitabola, ebe egelalo ebeno namutupiate ibino tepo temeteme tanaloma: bae naoa:no ka:pola:nama:na:. Ebema: numa:la:, me tete ebe la:imano kalakalago bae nao tetela mabu nale la:go bokolinamo.”

Tagala Okoli Tanalo Ega:walo Oli Okoli Tanalo Ma:t 9.16-17; Mak 2.21-22

‡ **5:30:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubama: gelate iba:go kaladabutinakia:.

36 Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi kiyawao-
lamiya, “Lumagite oli kaliku itamidate tagala kalikuno
bolegala:mo a:kowaluomene. Ebete ma kunu dosiyo-
dilomene oli kalikute tagala kalikago a:ka:modobomene,
walo ka:ka:bolegalemene.
37 Atu gabodo lumagite tagala gautu-goeo tama kalila:mo
oli da:imi obo akalatemene, mabu oli da:imi obote tagala
gautu-goeo tama kalili ka:na:ta:pulaemene, ebene da:imi
obote opamo ka:ka:liyaote da:imi obo ega:walo kalili ibi
netewate kapiya tetelo ka:kubakubaoma:na:.
38 Me mabuma: modobola iyatawadawate oli da:imi obo
olioli tama kalili kapiyamo nalateonakomene.
39 Ega:walo me tanalo idila. Lumagite tagala da:imi
obo da:ninako ebete walone tetelo oli da:imi obo nima:
ubia:noma: keda:mene mabu ebete begenakomene, ‘Tagala
da:imi obo golanomola,’ wiyasiya ebako lumagi iyatawa: oli
da:imi obono wade gola tanalo.”

6

Wokoa: Talena Egelano Tanalo
Ma:t 12.1-8; Mak 2.23-28

1 Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ebe
waloma:tapiago kono pali magumudo eba petolamenatolo,
ebe waloma:tapiate kono kapiyakapiya kubakubadopo
nowakalamite iba:te kenaoma: tama ebo welamiya.
2 Ebema: Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:sutamo negeliya,
“Numa:, a:ma: waloma:tapiate aimano totomu tabamo
ka:tudila:oa:. Iba:te wokoa: talena egela beda:ma:
kadikanalite?”
3 Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Modobola
Godote ebeno Bukamo dakuloliya, la: ebe tanalo nemalagidi-
lala:. Da:ibiditamo kuba tete da:piya, ebete ebeno wap-
ata:lamepiago bae kapete dulamiti, ebene ebete beda: tanalo
kosiyodiliyale?
4 Ebete Godokono Motamo nodolote, ebe Motono wokopi-
ate Godotamo dalomonakiya ebe talena bae ebete a:nenaiya.
Numa:la:, aimano totomu tabote a niyatuamena Godotamo
kalimagono ikameopiate ebe bae a:ka:tuwa: naonaka, epo
epetapiate nao talenala. Wiyasiya Da:ibidite ebe bae
naote eba:go wapata:lamepiatamo dikalamoliya, Godote ebe
tanalo kubama: kegiya:.”
5 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Nanitabola, na Epono
Naniwite wokoa: talena egela namutudawama: eda:namo.”

Ya:sute Koto Apu A:eme Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 12.9-14; Mak 3.1-6

6 Wokoa: talena egela idilo Ya:sute Yu epono balidi ibilamole moto guamo nodolote epo eba niyatulamitalo, tumudi apu koto a:eme dubute ebolo nokoliti.

7 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi ibi epetapiate Ya:suko balidi kodakodamo umitiya, ebete wokoa: talena egelalo ebe dubu wadekobi da:ba:midimene, iyo, ibi ubila Ya:sute ebe tanalo eba osiyodilolo kubama: ebo kegelama:.

8 Wiyasiya Ya:sute iyatawiya iba:te ibino tepo magumulo beda: tanalo kemalagidilolitiye, ebema: ebete ebe dubutamo negiya, “A:ma: maigawete dopo apuamo na:pa:,” ebene ebe dubute maigate dopo apuamo pete gito putiya.

9 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la: alateda:lemata, aimano totomu tabote kebe talena kiyatuamenale? Ale wokoa: talena egelalo wade tanalo o kuba tanalo ba:kosiyodiloma:? Epo wadekobi ba:ka:midilima: o ba:ka:kubailaema:?”

10 Ebe tetelo Ya:sute ibi bilibilinomo eba pulamolenatolo ebe dubutamo negiya, “A:imano koto nuwamida,” ebene ebete koto duwamidiya ebeno kotote wadekobi ebo olowiya.

11 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapiate kawonomamo dowaolo ibi magumulo tabo ebo geliya, “A me dubu Ya:suko keba kunu nakamitima:?”

Ya:sute Ebeno 12 Alibolepi Dubu Deka:la:miya
Ma:t 10.1-4; Mak 3.13-19

12 Ebe idokolo Ya:sute Godago tabo gelanama: damela unu ida:mo nodoloni, ebema: ebete idoko geyageyanomolo Godago tabo eba gelanalo egelate ebo powaloiya.

13 Ebene egelate da:pemaigiya ebete ebeno waloma:tapi ebetamo ka:la:mite, ibi magumulo 12 dubu eba uwatelo ibi nanaliya, “La: naimano alibolepilata.”

14 Ebema: Ya:sute 12 dubu duwatiya, me ibino mailola.

Saimonoko Ya:sute ebetamo Pita mailo idi ikamiya, ega:walo ebeno ekawi A:nduluko.

Ya:imesiko ega:walo Yoneko,
Pilipiko ega:walo Batolomuko.

15 Ma:tiyuko ega:walo Tomasiko, A:lapiyasikono gudu Ya:imesiko ega:walo Saimonoko. Me Saimono idila epate dopamo negelanakiya, ebete kapela Loma gabamani epago gowelaodawama: eda:nami.

16 Ega:walo Ya:sute dubu epetapi netewa kuwatiya,
Ya:imesikono gudu Yudasiko ega:walo Keliyota duliyomolo-
dawa Yudasiko, walone tetelo me walogabo dubute Ya:suko
anakapumipi walubiliya ebe kelaema:.

Ya:sute Temetema:gopi Wadekobi Da:midioliya
Ma:t 4.23-25

17 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiago unu damelane
apotame opo ida:mo da:niwitiya, ebe tetelo waloma:tapi
epetapi ega:walo iyaiya epo bilibilinomate iba:go ebo
palugiya. Ibi epetapiate Yelusalema kawo duliyomolone
ega:walo Yudiya opono duliyomolo epetapine pelamiya,
ega:walo ibi epetapiate kewa: kolomo bala apune
ka:pelamiya, ibi Taya kawo duliyomololo ega:walo Saidono
kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe epola.
18 Nanitabola, ebe epo bilibilinomate pelamoliya
Ya:sukono tabo olowioma: ega:walo ebete ibino
temetema:gopi wadekobi ka:midiolema:, ega:walo kuba
uliyanagopiate ebetamo atumu a:ka:pelamiya, ebene ebete
ibi bilibilinomo wadekobi ebo midioliya.
19 Ebema: ebe epo bilibilinomo ubila Ya:suko kologioma:,
mabu iba:te iyatawaiya Godokono elawote ebe magumune
da:pemaiganaki ebe tetelo ebete temetema:gopi wadekobi
ebo midiolenaki.

Kalakala Tanalo Ega:walo Tepo Temeteme Tanalo
Ma:t 5.1-12

20 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapi bilibilinomo eba
ulamitalo nanaliya,
“La: piyate nigologololo dilukula:wenama,
modobola la: nekalakalala:,
mabu Godote Kawo Elawodawama: deda:na,
ebe wade duliyomolono tanalo la:imanola!

21 “Ega:walo me tetelo
la: bae kapete dulametana,
modobola la: nekalakalala:,
mabu Godote la:imano bae kape tanalo
ka:modoboilaemene!

“Ega:walo me tetelo la: piyate
temetema:go diima:wenama,
modobola la: nekalakalala:,
mabu walone la: kawo kalakalate kuwatelema:ta!

22 “Ega:walo Epono Naniwino tanaloma: epetapiate
la:tamo dowaolo ubia: tabo eba gelalo la: demalogoletana,

ega:walo iba:te la:imano mailo da:kubailamena, modobola
la: atumu na:kekalakalala:!
23 Iyo, la: kalakalaolo unamo nilapatela:iyala:, mabu
walone tetelo la:le Godokono Unu Duliyomololo la:imano
wiya kawokawonomo ka:nuwatemamota. Numa:la:,
dopamo ibino ewoniate atu ubia: tabo kegelanakiya
Godokono woki awokalimipiatamo.

24 “Wiyasiya me tetelo la: piyate
inamabu bilibilinomagopima: deda:wenama,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu la:imano kalakala nelawenamata,
walone kolopoligomene!

25 “Ega:walo me tetelo la: kebe epo
bae kapete kulametana:,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu walone la: bae kapete kuwatelema:ta!

“Ega:walo me tetelo la: piyate
dekalakalawenama,
la: kawo tepo temeteme kiyatawaomamota,
mabu walone la: gowelago kiimimamota!

26 “Ega:walo epo bilibilinomate la: demoioletamene, la:
nanisiwale, mabu walone tetelo la: kawo tepo temeteme
kiyatawaomamota! Numa:la:, dopamo ibino ewoniate
Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopi atumu emoiole-
nakiya.”

La:go Gowelaopi Nilakapolo Malagidilole Tanalo
Ma:t 5.38-48; 7.12

27 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Ebe mabuma: na la:tamo
negemo, piyate la:go da:gowelaona, modobola la: ibi ni-
lakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo wadewade
tanalo nosiyodilolenakiyala:.
28 Ega:walo la:tamo malato tabo da:kiyawaonaka, ebe
epono tanaloma: Godotamo na:towetoweonakiyala: ebete ibi
wadenomamo kowalubilinama:, iyo, piyate la:tamo kuba
tanalo dosiyodilolena la: ibi Godotamo nowadipalatele-
nakiyala:.
29 Ega:walo potele a:ma: tatakolo danagalimitamene,
modobola apu bala ebetamo na:kikamiye. Ega:walo
kebe lumagite a:imano sete inamabu a:ma:godone
elawamo delaemene, ebe atu tetelo a:imano lubudino
inamabu akoamoeda:la:, a:ma:le ebetamo nilakapolo gito
na:kikamiye.

30 Iyo, lumagite a:imano inamabu idima: a:ma:
da:toweometamene, modobola ebetamo nilakapolo
nikamiye, ega:walo kebe lumagite a:imano inamabu
pilolo duwatemene, a:ma: toawete ebe inamabu elawamo
akonuwata:la:.
31 Ebema: epate la:tamo beda: tanalo osiyodiloma: la:le ubi
diyata:wenakoma, la: epetapiatamo eba kunu nosiyodilon-
akiyala:.
32 “Piyate la: nilakapolo demalagidiloletana, la: ebe
epo kapiya demalagidilola:wenama la:imano woki keba
kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya
ba:kikalametamene? Ao, mabu kuba osiyodilolepiate atumu
ibino namutupi kapiya nilakapolo malagidilolenaka!
33 Ega:walo piyate la:tamo wadewade tanalo dosiyo-
dilolena, la: ebakobako epo kapiyatamo wadewade tanalo
dosiyodilola:wenama la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe
mabuma: Godote la:tamo wade wiya ba:kikalametamene?
Ao, mabu kuba osiyodilolepiate ibino namutupi kapiyatamo
atu wadewade tanalo kosiyodilolenaka!
34 Ebema: piyate la:tamo walo da:kikalamoletanaka, la:
ibi kapiyatamo mani dikalamola:ema la:imano woki keba
kunula:ka:? Ebe mabuma: Godote la:tamo wade wiya
ba:kikalametamene? Ao, kuba osiyodilolepiate atumu ibino
namutupi kapiyatamo mani ikalamolenaka mabu atu tanalo
iba:godone walo ka:kuwatema:na:!
35 Wiyasiya modobola la:tamo gowelaopima: deda:ona,
la: ibi nilakapolo nemalagidilolenala: ega:walo iba:tamo
wadewade tanalo nosiyodilolenakiyala:. Iba:te manima: la:
danaletamene, modobola la: iba:tamo gito nikalamiyala:,
wiya tanalo akomalagidilala:. Mako osiyodilo tanalodo la:
Ununomo Godokono gudima: eda:wete walone tetelo wiya
kawonomo kuwatemamota. Numa:la:, ebete kuba osiyo-
dilolepi ega:walo ebetamo kalakala tabo gela:pi ebakobako
epatamo nilakapo tanalo osiyodilolenako.
36 Ebema: la: epo bilibilinomo nilakapolo nemalagidilole-
nala:, la:imano Nabiwite ibi keba kunu kemalagidilolenale
eba kunu.”

Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo
Ma:t 7.1-5

37 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La:le epo epetapino
iyaiya tanalo anagilamelelamelo ibi kubakubapima:
samamo akoka:la:miala:, ebene Godote la:imano tanalo
anagilamelelamelo la: kubakubapima: a:keka:la:mitamene.
Ega:walo modobola la: epono kuba egebolelama:wete
na:dodolomatililamiyala:, ebene Godote atumu la:imano
kuba egebolelametate ka:dodolomatililaema:ta.

38 Ega:walo modobola la: epetapiatamo inamabu
nilakapolo nikalamenakiyala:, ebene Godote atumu la:tamo
eba ikalamelo tete bilibilinomolo ebete la: inamabuamo
betabokailamenakoma:ta, iyo, la: epetapiatamo kebako
uwomulo kikalama:wenakoma, Godote atumu la:tamo
ebako uwomulo ba:kikalamenakoma:ta."
39 Ebene Ya:sute iyatulame oi eba kiyawaolo negiya, "Ba-
lidi tamio dubute balidi tamio dubu idi gabodo wadeno-
mamo a:kemagatamene. Ebete eba kunu dowagelemene
ibi netewapi damela gugamo kapimiya ka:na:gudima:na:, a,
nanitabola:ka:?
40 Ebema: ka:lo sukululo diyatawana ebe guduno
iyatawa tanalote iyatulamedawano iyatawa kodolina:,
wiyasiya walone ebeno sukulu dolopoligomene ebeno
iyatawa tanalo ega:walo iyatulamedawano tanalo atu tetelo
ka:pola:nama:na:.
41 "Keleka: mabu a:imano ekawino balidilo nonoka
da:peso umilo wiyasiya a:imano balidilo ditana ebe kawo
kewa tete kuma:wena:?
42 Ega:walo beda: mabuma: a:imano ekawitamo ma kunu
degeawita, 'Ekawi, modobola a:imano balidilo ditana ebe
nonoka da:peso nale kelaemamota,' wiyasiya a:imano ba-
lidilo ditana ebe kawo kewa tete a:ma: kelawa:wena:? Eiye!
A:ma: mena netewa lumagilata! Modobola a:ma: dopamo
a:imano balidilo ditana ebe kewa lawa:wete, a:ma:le walone
wadenomamo mela:wete a:imano ekawino balidilo ditana
ebe nonoka da:peso ebo kelaema:ta."

Kewa Ega:walo Ebeno Da:imi
Ma:t 7.16-20; 12.33-35

43 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Wadewade kewalo
kubakuba da:ima:te a:ka:noloma:na:, ega:walo kuba kewalo
wadewade da:ima:te a:ka:noloma:na:.
44 Iyo, nanitabola, la: iyaiya kewano da:imi ibino olo-
lamo dulama:ema la: ebo kiyatawaomamota, ibi magu-
mulo kebe da:ima:te naoma: wadewadenoma: keda:onale.
Ebema: lumagite moeagono kewamo tote umei kewano
da:imi a:ka:netapiomene, ega:walo ebete moeagono kewalo
wadewade gala:ipi da:imi a:ka:nulaemene.
45 Ebema: wade lumagite ebeno tepo magumune
wadewade tanalo ba:powaulatelenakomene, wiyasiya kuba
lumagino tepo magumulo kuba tanalate pola:na ebema:
ebegodone kubakuba tanalate ba:pemaimionakoma:na:,
mabu lumagino tepo magumulo kebe tanalate
ka:pola:nale, ebe tanalate ebeno tabo kiyawao tanalodo
ka:pemaimioma:na:."

Moto Netewa Etemotepino Tanalo
Ma:t 7.24-27

46 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Keleka: mabu la:le
na Kawodawama: gito deka:na:miawenama, wiyasiya nale
da:kiyawaonakomo ebe tanalo la:le kosiyodilola:wena:?
47 Ebema: kebe lumagite natamo pete naimano tabo
polowiote ebe iyaiya tanalo dosiyodilolemene, ebe lumagino
tanalo keba kunu kitanale nale la: wadenomamo kiyatulae-
mamota.
48 Ebe lumagi wade moto detiya ebe dubu keba kunula:ka:
eba kunula. Ebete damela magumunomamo obobote ko-
dakoda damela unamo ebeno moto ebo etiya, ebene ulama
obote eba odololo ebe moto dapadimagotiya, wiyasiya mo-
tote kalegiya: mabu etedawate ebeno moto wadenomamo
etiya.
49 Wiyasiya kebe lumagite naimano tabo olowite osiyo-
dilolea:no, ebe kobokobo damelamo moto detiya ebe dubu
keba kunula:ka: eba kunula. Ebe motono mabu puliyala,
kitaniya:, ebema: ulama obote eba odololo ebe moto da-
padimagotiya opamo gito kagiya. O olalati beda: ka-
wonomola:ka:!”

7

Ya:sute Gowelaodawa Elawodubuno Woko Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.5-13

1 Ya:sute epatamo me tanalo bilibilinomo kiyawao
dolopoligiya ebete Kapeniyama duliyomolamo gito tiya.
2 Loma epono gowelaodawa elawodubu idite ebolo okoli-
nami, ebene ebeno wiya: wokopi magumulo ebete kebe
dubu kawonomamo demalagidilonami, ebe dubu kawo
gabugabute umiti, ebe a:e tatalila.
3 Ebema: ebe elawodubute Ya:sukono tanalo olowite Yu
watowatopi dubu epetapi ebetamo ebo ka:la:miya, iba:te
Ya:suko ma kunu kananama:, ebete pete elawodubuno
wokodawa wadekobi ka:pa:midima:.
4 Ebene ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete ebe toweomelo
napaniya, “Me Loma opodawa elawodubu wade lumagila.
Modobola a:ma: ebe na:nowaluba:,
5 mabu ebete a Yu epo kawonomamo nemalagidiloena,
ega:walo ebete ebeno maniamo aimano balidi ibilamole
moto eteami.”
6 Ebema: Ya:sute iba:go na:tiya. Ebete eba tonatolo moto
niyakabamo da:nemaigiya, ebe elawodubute ebeno namu-
tupi ebo aliboliya iba:te Ya:suko kananama:, “Kawodawa,
kodakoda tanalo idi naimano tanaloma: ako-osiyodilala:. Na
wade lumagia: a:ma:le naimano motamo podoloma:.

7 Ega:walo na wadenoa: a:imano ololo apuamo pema:.
Wiyasiya na niyatawitamo, a:ma:le motamo pea:no tabo
gito degeaemene, naimano wokodawate nanitabonomolo
wadekobi kolowimene.
8 Mabu na atumu gowelaopino kawokawo elawodubuno
opodawama: eba eda:nalo ibino tabamo a:tuduwatanakomo,
ega:walo atu tetelo naimano gowelaopiate naimano umi
magumulo pola:na. Ibi magumulo nale idi danamo, 'A:ma:
na:toa!' ebete ebo ka:tomene. Ega:walo idi dakanamo,
'A:ma: na:pa:!' ebete ebo ka:pemene. Atumu nale naimano
wiya: wokodawa danamo, 'A:ma: me tanalo nosiyodila!'
ebete ebe tanalo kosiyodilomene. Ebema: Kawodawa, mod-
obola a:ma: tabote negea naimano woko dubute wadekobi
kolowima:."
9 Ya:sute ebe tabo dolowiya ebete nela:wiya, ebema: ebe
dowaloma:titiya ebete ebe epo bilibilinomatamo olobigate
negiya, "Na la:tamo nanitabonomolo gemo, na Isalaela epo
bilibilinomo magumulo mako nanitabokobi midi lumagi
kuminakoa:!"
10 Ebene gowelaodawa elawodubute daliboliya ebe dubate
ebeno motamo walo da:ka:pelamiya, iba:te ebe wiya: woko-
dawa wadekobi olowilo pumiya.

Ya:sute Amole Kamiyaleno Gudu A:ene Dadipatiya

11 Egela idilo Ya:sute duliyomolo ida:mo gito tiya, ebe
duliyomolono mailo ebe Na:inila, ebe tetelo ebe waloma:tapi
ega:walo epo bilibilinomo eba:go kapimiya tolamitiya.
12 Ebene ebete duliyomolono kala ga:dimi gigiyamo
da:nemaigiya, ebe tetelo epo bilibilinomate a:e dubu agute
duliyomolone pemaimiutiya ebe bobamo ka:piniyatima:,
ebe a:e dubuno menoko amolela, ebeno gudu kapiyanomote
a:iya.
13 Ebema: Kawodawate ebe kamiyale umite nilakapoimilo
ebetamo negiya, "A:ma: akoitala:."
14 Ebene Ya:sute tote a:e dubute dekapitani ebe patapata
da:nologiya, ebe daguwatitiya ebe dubate ebamo eba putitat-
alo, ebete a:e dubutamo negiya, "Ekawi, nale a:ma: anamata,
nemaiga!"
15 Ebene ebe dubute maigate tabo kiyawao dowagilimiya,
Ya:sute ebeno menokotamo gito ikamiya.

16 Ebema: ibi bilibilinomate kawonomamo toletoleolo
Godokono mailo unamo eba adipatelo negeliya, "Godokono
woki awokalimidawa atamo a:pemaiga! Iyo, Godote ebeno
epono igilo mula:lelaema: pe!"

17 Ebema: ebe Na:ini duliyomolono opo ega:walo opo
epetapi tametamelo dilukulionamiya, ebe epo bilibilinomate
Ya:sukono tanaloma: tabo ebo na:kiyawaiya.

Yonete Ebe Waloma:tapi Ya:sutamo Daliboliya
Ma:t 11.2-19

18 Ebe tetelo Yoneko epo obamo waduba:midaoledawa,
ebeno waloma:tapiate me tanalo bilibilinomo ebe ebo
pikiyawaomiya. Ebene ibi magumulo Yonete netewa dubu
ka:la:mite
19 Ya:sutamo ebo naliboliya, iba:te ebe ma kunu
kananama:, "Yonete pema: degi, a:ma: ebe lumagila:ka:
o ale lumagi idi kemakopelenama:?"
20 Ebene iba:te Ya:sutamo pelamete na:pegeliya, "A Yonete
paliboe a:ma: ma kunu kapalateda:tama:, 'Yonete pema: degi,
a:ma: ebe lumagila:ka: o ale lumagi idi kemakopelenama:?' "
21 Ebe tetenomolo Ya:sute ibino ololo apulo iyaiya
temetema:gopi, ega:walo gabugabuagopi, ega:walo kuba
uliyanagopi bilibilinomo wadekobi midioliya, ega:walo
ebete balidi tamiopi atumu wadekobi a:ka:midioliya.
22 Ebema: ebete wiya tabo Yoneko waloma:tapiatamo
negiya, "La: toawete la:le kebe tanalo kulamola:ema
ega:walo la:le kebe tabo kolowiaema, ebe iyaiya tanalo
Yoneko nananala:. Balidi tamiopiate a:melea ega:walo
agowa tataipiate nowapata:lama:! Kukulakukulagopiate
wadekobi olowiya ega:walo galo tamiolamepiate nolowia!
A:elaopiate a:ene walo a:kemaimiya ega:walo nigologolo
epatamo Godokono Wade Tabote a:pe!
23 Ebema: kebe lumagite na nanitabokobi midinilo woki
netewama: eda:no, ebegodolo Godokono kalakalate bi-
tanamene!"
24 Ebene Yonete dapaliboliya ebe dubu netewate da:tiya,
Ya:sute Yonekono tanaloma: epatamo ebo kiyawaiya. Ebete
negiya, "La: Yonekono tanalo olowiawete bulu opamo dane-
maimiaima, beda: tanalo uima: ka:tolama:ima? Pudo kapiya
awate gito dadegetiti, ebe uima: ka:tolama:ima?
25 O la: wadewade kaliku pupulio dubu uima:
ka:tolama:ima? Ao, la: iyatawalata wadewade kaliku
pupuliopiate bulu opolo kilukuliona:, wiyasiya iba:te
kawokawo elawodubuno motolo ilukuliona!
26 Ebema: na niyatunama:la:, la: beda:ma: ka:tolama:ima?
Godokono woki awokalimidawa uima:la:ka:? Iyo, na la:tamo
nani tabo gemo, Yonete Godokono woki awokalimipi epetapi
bilibilinomo odoili.
27 Nanitabola, Yonekono tanaloma: Godote ebeno Bukalo
tabo ma kunu giya,

‘Nale Kelisokono dopo apuamo
naimano tabo atadawa kapalibomamo,
ebete ebe dopomete
ebeno gabo kosiyodiloma:.’ ”

28 Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, wagilimi
mabune me teta:mo pemaiga me opo kawonomolo da-
wokalaiya, ebe epo bilibilinomo magumulo Yoneko ka-
wodawanomoma: eda:na. Wiyasiya me tetene wagilimite
Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo
kebe lumagite da:pesonomoma: deda:mene ebete Yoneko
nanitabolo kodolimene.”
29 Ebe tetelo dopamo Yonete kebe epo obamo
dowaduba:midaoliya, ebe ta:kese uwatepi ega:walo epo
epetapi bilibilinomo iba:te Ya:sukono tabo olowite Godokono
gabo tuputupunomoma: gelate ebo kalakalautiya.
30 Wiyasiya Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu
iyatulamepi iba:te dopamo Yonetamo ka:nemaimiya: ebete
ibi obamo waduba:midaolema:. Ebe tanalo magumulo iba:te
Godokono wade tanalo odiyobiya, ebema: iba:te Ya:sukono
taboma: kekalakalautiya:.
31 Ebema: Ya:sute negiya, “Na me tete epono tanalo kebe
uli tabamo nakawokalimo? La: kebako epola:ka:?
32 La: olowame bailo dekalakalauta ebe gudi egege keba
kunula:ka: eba kunula. Gudi epetapiate epetapiatamo
kegela, epetapiate epetapiatamo kegela, iba:te apamina-
teuilo ma kunu wagelena, ‘Ale soliyomu eba osiyodilolo
bibolo da:moleoma: wiyasiya la: ago kemaeawea:, ega:walo a
a:e lumagi bobamo iyatima: dowagelitama: la: wiyasiya ago
kiima:wita:!’ Iyo, me tete epala:, la: eba kunu wagelenamata,
la: Godokono wokopiatamo ubia: tabo gelanakomata.
33 Numa:la:, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate
da:pemaigi, ebe tetelo ebete elawo da:imi obo ka:ninakia:
ega:walo tete epetapilo ebete bae naoa:no lutanaki
Godokono woko kosiyodiloma:, ebema: la: negelimata, ‘Ebe
kuba uliyanagonola!’
34 Wiyasiya Epono Naniwite da:pemaigi, ebeno tanalo
iyala. Ebete bae enanako ega:walo elawo da:imi obo
a:ninako ebema: la: ma kunu gelanakomata, ‘Ebeno kuba
numa:la:! Ebe tumu goeoma: eda:te bae kawonomamo
nanako, ebe elawo da:imi obo ni kawodawala! Ebe ta:kese
mani elemasigilo uwatepi ega:walo Godokono Totomu Tabo
uwatea:pi epetapi ibino namutudawala!’ ”
35 Ebene uwomunomolo Ya:sute iba:tamo negiya,
“Godokono wade mulo tanalo dowaloma:tana, ebe

epate ibino ilukuli magumulo ebe mulo nanitabonomolo bawokaliminakoma:na:.”

Ya:sute Saimonokono Motolo Bae Deniya

36 Ebene Pa:lisi tanebadawa dubu idite Ya:suko naniya ebete ebegodolo bae ka:nenama:, ebema: Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito nokoliya.

37 Ebe duliyomololo kuba kamiyale idi okolinami, ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawano motolo bae deniti ebe kamiyalete ebe tanalo olowite wade nibo ii nokola kalila:mo tabokaimi ebo adaiya.

38 Ebe tetelo ebete Ya:sukono walogabo apune pete ebeno agowa mabuamo putite ebeno ipupamo Ya:sukono agowa pukulalemete agowa a:la:li ebeno eka:mo ebo iya:da:olemiya, ebene ebete ebeno agowa aboelatelemete ebete dadaiya ebe wade nibo ii ebeno agowamo gito adipanamiya.

39 Ebene Ya:suko daniya ebeno motamo pema:, ebe Pa:lisi tanebadawate kamiyaleno osiyodilo tanalo umite ebeno tepo magumulo ma kunu malagidiliya, “Me dubu ebe Godokono woki awokalimidawama: neda:taleka:, ebete ebe kamiyaleno tanalo biyatawana:, ebe dologi ebe kamiyale dubu bilibili kamiyalela!”

40 Ebene Ya:sute Pa:lisi tanebadawatamo negiya, “Saimono, nagodolo tabo da:peso bitana a:ma: kanatama:.”

Ebene Saimonote negiya, “Modobola, Iyatulamedawa, negea.”

41 Ya:sute negiya, “Inamabu bilibilinomago dubu idi okolinami, ebene dubu netewate ebegodone mani uwatete tete geyageyanomolo ebetamo walo kikameiya:, idawate 500 mani, idawate 50 mani.

42 Ibi netewapiate eba kunu wiyaolea:no eba ilukulinalo, egela idilo ebe kawo dubute ibi ebetamo ka:la:mite, ibi nilakapoilamelo ibino wiyaolea:no tanalo gito egebolelamiya. Ebema: a:imano woki keba kunula:ka:, ibi netewapi magumulo kawo kalakalago ebe potele kemalagidilonamile?”

43 Saimonote tabo eba wiyalo negiya, “Naimano woki bitana, mani kawonomo duwatiya ebe wiya:nodawala.”

Ebene Ya:sute negiya, “A:ma: nani tabo geata.”

44 Ebe tetelo Ya:sute kamiyaletamo olobigate Saimonoko ebo alatediya, “A:ma: me kamiyale na:kuma:wita? Na a:imano motamo da:podolomo, ebe tetelo a:ma: natamo agowa ukulaleno obo kikanama:wea:. Ebete wiyasiya ebeno ipupamo naimano agowa ukulalenamete, agowa a:la:li ebeno eka:mo iya:da:olename.

45 Ega:walo a:ma:le na kaboenatena:wea:, wiyasiya nale
motamo da:podolomo ebe tetene wagilimite ebete naimano
agowa aboelatole katepita:.
46 Ega:walo a:ma: wade olibi kikopuno iamo naimano wato
kabutima:wea:, ebete wiyasiya naimano agowamo wiya
kawonomo wade nibo ii ebe adipana.*
47 Ebema: na a:ma:tamo negemo, ebete natamo nilakapo
kawonomamo dawokalimi, ebe osiyodilo tanalote tanalo idi
ma kunu kawokalimi, Godote ebeno kawokawo kuba bili-
bilinomo egebolemete a:dodolomatilimi. Wiyasiya numa:,
Godote lumagi idino kuba depeso da:dodolomatilimene,
diyala, ebe lumagite nilakapo tanalo Godotamo aka-
wokalimene.”
48 Ebene Ya:sute ebe kamiyaleno tepo magumu eba
iyatawalo ebetamo negiya, “Godote a:imano kuba ege-
bolemetate a:dodolomatilima:ta.”
49 Ebema: eba:go ilukulite bae denautiya iba:te ibi magu-
mulo negeliya, “Lumagino kuba egebolema: dege, me kebe
amama dubula:ka:?”
50 Ebene Ya:sute kamiyaletamo walo na:kegiya, “A:imano
nanitabokobi midi tanalote a:imano igilo a:mula:ma:ta.
Kalakalago na:toa.”

8

Ya:suko Dowalubinakiya Ebe Iyaiya Kamiyaleno Tanalo

1 Ebene egela epetapi dolopoligiya Ya:sute kawokawo
ega:walo egege duliyomololo Godokono Wade Tabo
kiyawaoago eba pata:lo, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebete ebe tanalo na:kiyawaonaki. Ebe tetelo ebeno
12 waloma:tapi dubate eba:go tolamenakiya,
2 ega:walo kamiyale epetapiate eba:go atumu
na:kowapata:lamenamiya, dopamo tetelo ibino taneba
magumulo epetapiate kuba uliyanagopima: eda:onamiya
ega:walo epetapiate iyaiya temetema:gopima: eda:onamiya,
wiyasiya Ya:sute ibi wadekobi a:midioliya. Ebe kamiyale
magumulo Magadala duliyomolodawa Ma:liko ebe idila,
dopamo Ya:sute ebegodone sebeni kubakuba uliyana
aliboliya.

---

* **7:46:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono osiyodilo magumulo wade lumagi idite dubu idino motamo da:nodolonaki, moto namutudawate ebeno kalakala ebetamo awokalima: netewa-kapiya tanalo ma kunu osiyodilolenaki. Dopamo ebete ebeno tatako apune apune kaboeteomene, ebene ebete ebeno agowa kukulalemene, walone ebete olibi kikopuno iamo ebeno wato ebo kabutimene. Saimonote ebe netewa-kapiya tanalo magumulo tanalo idi kosiyodiliya: Ya:sutamo, wiyasiya kuba kamiyalete pete wadenomamo posiyodiloliya.

3 Ega:walo kamiyale idi Kusakono kamiyale Yowanatela,
Kusako ebe Kawo Elawodubu Elodikono opodawa idila.
Ega:walo kamiyale idi ebe Susa:natela. Ebe netewa-kapiya
kamiyale iba:te kamiyale bilibilinomo epetapiago ibino ma-
niamo Ya:suko ega:walo ebeno 12 waloma:tapi dubu walu-
bilinakiya.

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oi
Ma:t 13.1-9; Mak 4.1-9

4 Ebene epo bilibilinomate iyaiya duliyomolone pelamo-
lete Ya:suago dapaladabutiya, Ya:sute iyatulame oi iba:tamo
ma kunu kiyawaiya,
5 “Lumagi idite pali amio bai dosiyodili, ebe tetelo ebete
kono kikopu aminaola:go eba tonatolo kikopu epetapi iba:te
gabamo ebo gudiya, ebema: epate agowamo da:mikitaoliya
olaolate gito penaiya.
6 Kikopu epetapi iba:te nokola damelamo gudiya, ebema:
iba:te tete da:pesamo apepeote ebo alawoiya mabu ebe
damela a:la:li puliyala.
7 Kikopu epetapi iba:te moemoe uwago damelamo gudiya,
ebema: iba:te kapimiya apepeote moeagopi uwagate kono
gito anakapulamiya.
8 Wiyasiya kikopu epetapi iba:te wade damelamo gudiya,
ebema: iba:te apepeote gito noloiya, kono idite 100 teta:mo,
kono idite 100 teta:mo, iba:te eba kunu bilibilinomoma:
eda:iya.”
Ebema: Ya:sute kawonomamo negiya, “Galagodawa, a:ma:
wadenomamo nolowia!”

Ya:sukono Iyaiya Iyatulame Oino Mabu
Ma:t 13.10-17; Mak 4.10-12

9 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Me iyat-
ulame oino magumu keba kunula:ka:?”
10 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Godote
Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono magumu
kelawa:ema: nale elawo la:tamo ikalaimata, iyo, ebe
tanalono waminaole tanalo la: iyatawaimata. Wiyasiya
epo epetapi eba kunua:, iba:te ebe tanalono iyatulame oi
olowiote, iba:te ebeno magumu bowadinakoma:na: wiyasiya
a:kuminakoma:na:, iyo, iba:te bolowinakoma:na: wiyasiya
a:kiyatawaonakoma:na:.”

Kono Kikopu Aminaoledawano Iyatulame Oino Magumu
Ma:t 13.18-23; Mak 4.13-20

11 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Me iyatulame oino
magumu ma kunula, kono kikopu ebe Godokono tabola.

12 Ebene epo epetapiate gabamo da:gudi, ibi ebe kono
kikopu keba kunula:ka: eba kunula. Iba:te Godokono tabo
dolowima:na:, Saitanate pete ebe tabo ibino tepo magumune
ka:puwatelaemene iba:te nanitabokobi midite igilo mula:
tanalo lawekapoma:.
13 Epo epetapiate nokola damelamo da:gudi, ibi
ebe kikopula. Iba:te tabo dolowima:na: kalakalago
kelaema:na:, wiyasiya ibino tepo magumulo dolodolo
puliyala, ebema: iba:te nanitabokobi midi magumulo
tete da:pesamo ilukula:tepate temeteme tanalate iba:tamo
da:pemaimioma:na: iba:te samonomamo ka:gudima:na:.
14 Epo epetapiate moemoe uwago damelamo da:gudi, ibi
ebe kikopula. Iba:te tabo kolowima:na:, wiyasiya iba:te
inamabu uwatema: eba malagidilolenalo woki bilibilima:
eda:ona, ebema: ibino ilukuli tanalono ubi tanalate ibino
nanitabokobi midi tanalo eba anakapumilo iba:te wade nao
konoma: a:keda:oma:na:.
15 Ebene epo epetapiate wade damelamo da:gudi,
ibi ebe kikopula. Iba:te Godokono tabo dolowima:na:
nanitabonomolo kelaema:na:, ebene iba:te ibino tepo
magumulo ebe tabamo tudila:ote kodakodanomolo eba
utitatalo wade nao kono ebo ka:noloma:na:.”

Wuiki Alo Awokala Baiamo Iyati Tanalo
Mak 4.21-25

16 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Lumagite ebeno wuiki
alo pite bagowo magumamo a:kiyatimene ega:walo ebeno
wata bai magumamo a:kiyatimene. Wiyasiya ebete alo
awokala baiamo kiyatimene, ebene epate ebeno moto
guamo da:podoloma:na: iba:te ebe alo ka:puima:na:.
17 Numa:la:, kebe waminaole tanalate da:pola:na walone
tetelo Godote kawokalilaemene, ega:walo kebe ulamolea:
tanalate da:pola:na walone epate alo tetelo kulamolema:na:.
18 Ebema: a:ma: wadenomamo nolowia. Godokono tabo
olowioma: lumagigodolo wadewade woki da:pola:na,
Godote ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo walo
ka:kikameomene. Ega:walo lumagigodolo wadewade
woki pola:na:no wiyasiya ebete nemalagidilona, ‘Na
wadedawala,’ ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate
da:pola:na Godote ebegodone walo ka:kuwatemene.”

Ya:sukono Menoko Ega:walo Ebeno Ekaki
Ma:t 12.46-50; Mak 3.31-35

19 Ebene Ya:sukono menoko ega:walo ebeno ekaki ebe-
tamo da:pelamiya, iba:te ebe uima: ka:modobiya: mabu epo
bilibilinomate ebe niyakabolo na:pola:niya.

20 Ebema: lumagi idite Ya:suko naniya, “A:imano menoko
ega:walo ekaki iba:te moto niyakabolo ba:pelamota:ona. Ibi
ubila a:ma: kumitama:.”
21 Ebene Ya:sute ibi bilibilinomatamo negiya, “Potele
Godokono tabo olowite ebetamo da:tuduwatamene, ebe
lumagi naimano menokola ega:walo ebako epo naimano
ekakila.”

Ya:sute Awa Matalukobi Da:midini
Ma:t 8.23-27; Mak 4.35-41

22 Adimo idilo Ya:sute ebe waloma:tapiago peamo olonate
ibi nanaleni, “A paka: apuamo ka:na:iwaliye,” ebema: iba:te
paka: a:iwale ebo wagiliminiya.
23 Iba:te eba na:iwalenalo Ya:sute ebe palai pe gulo
gito nowatani, ebene kawo awanomote eba maiganalo ka-
wokawo ulono obote pe guamo da:poloniya pete tatalila
ololuna.
24 Ebema: iba:te Ya:sutamo pelamenate ebe eba pamu-
tiyanalo ebo pananiya, “Iyatulamedawa, a ka:elaomalema:!”
Ebe tetelo Ya:sute maiganate awa ega:walo kawokawo
ulo kawiya nanaleni, “La: nolodiyobala:!” ebene awate
olopoligonate paka:te matalukobi ebo olowini.
25 Ebema: Ya:sute iba:tamo negeni, “La:imano
nanitabokobi midi tanalo keleka:?”
Wiyasiya iba:te tola:go anoanonalo ibino taneba magu-
mulo negelaniya, “Me lumagi potelela:ka:? Ebete awa
ega:walo ulo danale, iba:te ebeno tabamo a:tudila:!”

Ya:sute Kuba Uliyanagono Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 8.28-34; Mak 5.1-20

26 Ebene Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi iba:te Gelasa
duliyomolono opamo nemaimiya, ebe opote Ga:lili Paka:
apulo itanami.
27 Ya:sute damelamo eba nodololo Gelasa duliyomolo-
dawa kuba uliyanagono dubute eba:go palugiya, ebete
tete geyageyanomolo kalikua:no okolinami ega:walo ebe
motonomolo kokolinamia:. Nanitabola, ebe opo epono
tanalo ma kunula, iba:te maboele nokola damela eba
obobolelo iyaiya bobo ebo osiyodilolenakiya iba:te ibino
a:elao epo alomoma:, ebene ebe dubute ebe nokola bobo
magumulo okolinami.
28 Ebete Ya:suko umite kawonomamo gepatete ebeno
agowa mabuamo gate tabo madodo eba adipatelo negiya,
“Ya:su! A:ma: Ununomo Godokono Gudulata! A:ma:le
natamo beda: tanalo na:kosiyodilaemene? Nale a:ma:
na:toweoemata, natamo kuba wiya akoikanama:la:!”
29 Ebete tabo ma kunu giya mabu Ya:sute kuba uliyana
kawiya aniya ebegodone ka:nemaigama:. Nanitabola,

dopamo tete bilibilinomo epetapilo ebe kuba uliyanate ebe
dubu magumulo elawonomoma: eda:nami, ebema: epate
ebeno agowala kotola auli ala:mo dematuolamolemenakiya,
ebete ebe ale iyailinaki kuba uliyanano elawamo bulu
opamo ebo alaula:naki.
30 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “A:imano mailo
potelela:ka:?”
Ebete nowamiya, “Naimano mailo Bilibilinomotela,”
mabu ebe magumulo kubakuba uliyana bilibilinomate
ilukulinamiya.
31 Ebene ebe kubakuba uliyanate Ya:suko na:toweomiya,
“A:ma: a Ela Opamo akonaliboala:!”
32 Ebe tetelo dabiole goeogoeo bilibilinomate damela
unulo nala:go ebolo nowapata:lamitiya. Kubakuba
uliyanate Ya:suko na:toweomiya iba:te goeogoeo
magumamo ka:nopila:oma:, ebene Ya:sute modobo tabo
gete ibi ebo analiya, “Na:tolama:la:!”
33 Ebema: kubakuba uliyanate dubugodone nemaimite
goeogoeoatamo da:nopila:iya, goeogoeo bilibilinomate
damela unune puila:ote maboele damelane da:na:gudiya
obamo nololuote gito na:elaiya.
34 Ebe tetelo goeogoeo ulamepi dubate ebe tanalo umite ib-
ino duliyomolamo puila:ote, duliyomolo epo ega:walo tumu
motolo dilukulionamiya da:nikiyawaolamiya,
35 epo bilibilinomate ebo pelamiya Ya:sute dosiyodiliya
ebe tanalo uima:. Iba:te ebetamo pemaimite kubakuba
uliyanate datepiya ebe dubu ebo pumiya, ebete kaliku
pulite Ya:sukono agowa mabulo okoliti mabu ebeno woki
a:tuputupuomiya. Me mabuma: iba:te na:toletoleutiya.
36 Ebene piyate ebe tanalo dumiya ebe epate kubakuba
uliyanagono dubute wadekobi keba kunu kolowiyale, ebe
tanaloma: epo epetapi ebo kiyawaolamiya.
37 Ebe tetelo ebe Gelasa opo epo bilibilinomate Ya:suko
naniya ebete ibino opo atepate ka:toma: mabu iba:te ka-
wonomamo toletoleutiya. Ebema: Ya:sute peamo olote eba
tolo,
38 kubakuba uliyanate datepiya ebe dubute ebe
na:toweomiya, “Na niyala, a:ma:go ka:pa:mo!”
Wiyasiya Ya:sute ebe eba alibolo naniya,
39 “A:ma: motamo na:toa. Godote a:ma:tamo kebe tanalo
kosiyodilola:kale, a:imano duliyomolo epo ebe iyaiya tanalo
na:nikiyawaolama:.”
Ebene me dubute ebeno duliyomolamo tote, Ya:sute ebe-
tamo dosiyodiloliya ebete ebe tanalo bilibilinomo epatamo
ebo na:kiyawaiya.

Ya:ilasite Ya:suko Da:toweomiya Ebeno Buwele Wadekobi Ka:midima:
Ma:t 9.18; Mak 5.21-23

40 Ya:sute paka: apune walo da:ka:pa:iwiya, ebe tetelo epo
bilibilinomate nekalakalaiya mabu iba:te ebeno pe tanalo
makopelitiya.
41 Ebene Yu epono balidi ibilamole moto umidawa dubute
Ya:sutamo piya, ebeno mailo Ya:ilasitela. Ebete Ya:sukono
agowa mabuamo pa:tuduwatate ebe ebo petoweomiya ebete
ebeno motamo ka:toma:.
42 mabu ebeno kapiyanomo 12 ulama tete buwele ebete a:e
tatalila.

Kalima Ka:ka:liya Temetema:go Kamiyalete Ya:sukono Kaliku Dologiya
Ma:t 9.19-22; Mak 5.24-34

Ebene Ya:sute Ya:ilasikono motamo to dowagilimiya, epo
bilibilinomate ebe eba a:wa:midalo mupuma:tiua:go tolamitiya.
43 Ibi magumulo kamiyale idi 12 ulama tetelo kalima
ka:ka:liya temetemete uminami, ebete ebeno mani bilibilinomo doketa dubatamo eba ikalamelo ebo opoliyaliya,
wiyasiya iba:te ebe wadekobi ka:midiya:.
44 Ebene me kamiyalete Ya:sukono walogabo apune pete
ebeno kaliku da:pologiya, ebe tetenomolo ebeno kalima
ka:ka:liya temetemete ebegodone gito olopoligiya.
45 Ebene Ya:sute negiya, “Na potele kologinile?”
Epo bilibilinomate iyatawa:noma: eba gelalo Pitate ebe
naniya, “Wade Iyatulamedawa, epo bilibilinomate a:ma: eba
a:wa:midalo mupuma:tiua:go pelamita.”
46 Ya:sute negiya, “Lumagi idite na ologini mabu elawote
nagodone da:nemaiga, na ebo iyatawamo.”
47 Ebene ebe kamiyalete beda: tanalo kosiyodiliyale
wamina gabo kumiya:, ebema: ebete anakamiago Ya:sukono
agowa mabuamo pa:tuduwatate epo bilibilinomono ololo
apulo ebeno tanalo ebo awokalimiya. Ebete Ya:suko
beda: mabuma: ka:pologiyale ega:walo temetemete ebe
tetenomolo ebegodone dolopoligiya, ebete ebe tanalo bilibilinomo Ya:sutamo ebo kiyawaiya.
48 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, a:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta. A:ma:
kalakalago na:toa.”

Ya:sute Ya:ilasikono Buwele A:ene Dadipatiya
Ma:t 9.23-26; Mak 5.35-43

49 Ya:sute me tabo eba kiyawautalo Yu watodawa
Ya:ilasikono motone tabo adaedawa idite pete Ya:ilasiko

napaniya, “A:imano gudu buwele a:e. Iyatulamedawa walo akoanala: ebe wadekobi ka:pa:midima:.”

50 Wiyasiya Ya:sute ebe tabo olowite Ya:ilasitamo negiya, “A:ma: akotoletola:la:. A:ma: Godoko nanitabokobi na:mida:, ebene a:imano buwelete wadekobi kolowimene.”

51 Ebene Ya:sute Ya:ilasikono motamo pemaigate epo epetapiate moto guamo odoloma: ibi nodiyoboliya, wiyasiya Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo buweleno nabiwila menokola, eba:go mibinomate nopila:iya.

52 Ebe tetelo moto gulo da:pola:niya ebe epo bilibilinomate buwele liyamitiya, ebema: Ya:sute ibi nanaliya, “La: kiimitala:. Gudu buwele ka:eaka:, ebe u watita!”

53 Wiyasiya iba:te iyatawaiya gudute a:enomo a:iya, ebema: iba:te Ya:suko nekalakalatiya.

54 Ebene Ya:sute tote buwele kotamo nelawete ebe eba ka:milo negiya, “Gudu, a:ma: nemaiga!”

55 Ebema: ebeno igilote ebetamo walo da:ka:piya ebe tetenomolo ebete na:kemaigiya, ebene Ya:sute ebeno menokola nabiwila nanaliya iba:te ebetamo bae kikameoma:.

56 Ebe mabuma: iba:te nanoanoutiya wiyasiya Ya:sute ibi eba analelo negiya, “La: me tanaloma: epo epetapi akoanala:la:.”

9

Ya:sute 12 Waloma:tapi Dubu Daliboliya
Ma:t 10.5-15; Mak 6.7-13

1 Ebe tetelo Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo ka:la:mite iba:tamo elawo ebo ikalamiya epagodone kubakuba uliyana kanalibolema: ega:walo iyaiya temetema:gopi wadekobi ka:nimidiolema:.

2 Ebene ebete ibi naliboliya Godote Kawo Elawodawama: deda:na iba:te ebe tanalo epatamo ka:na:kiyawaoma: ega:walo iba:te temetema:gopi wadekobi ka:na:midiolema:.

3 Ebete iba:tamo negiya, “La:imano tolame tetelo la:le gaubu, ega:walo mani alomono gatele, ega:walo bae, ega:walo mani, me inamabu akouwata:la:. Ega:walo la: kapiyakapiya inamabu na:pupuliyala:, epetapi akouwata:la:.

4 Ebene la: duliyomolo ida:mo nemaimiawete kebe motamo da:nodoloaema, la: ebolo nilukula:tepawete walone ebe motone opo ida:mo ka:ka:tolaemamota, iyo, la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.

5 Ega:walo kebe duliyomolo epate la: uwateta:no, ebe duliyomolo eba atepalo la:le agowano tuwae na:moda:midatepaliyala:. Me tanalote ebe epo

kiyatulaemene, Godokono tete ebe naːpe ebete ibino tanalo
kapanagiyamidalaemene.”
6 Ebemaː Yaːsuko waломaːtapiate duliyomolo
bilibilinomamo tolamete Godokono Wade Tabo epatamo
eba naːkiyawaolo iyaiya temetemaːgopi wadekobi ebo
naːmidioliya.

Epo Bilibilinomate Yaːsukono Tanalomaː Degelanakiya
Maːt 14.1-2; Mak 6.14-16

7 Ebe tetelo Gaːlili opolo Elodite Kawo Elawodubumaː
edaːnami. Ebene Yaːsute kebe tanalo bilibilinomo kosiy-
odilolenakile Elodite ebe tanalo olowiote woki bilibilimaː
ebo ediya, mabu epetapiate negeliya, “Yoneko epo obamo
waдubaːmidaoledawate aːe magumune emaigi!”
8 Ebene epetapiate negeliya, “Yaːsuko ebe Elayate,
Godokono woki awokalimidawala, ebete atamo walo
aːkaːpemaigi,” wiyasiya epetapiate naːkegeliya, “Ao, ebe
Godokono woki awokalimidawa idila. Aimano ewoniatamo
dopamo daːpemaimiya, ibino taneba magumulo idawate aːe
magumune emaigi.”
9 Ebene Elodite negiya, “Na Yonekono wato
otowamidaimo, wiyasiya me dubu potelelaːkaː nale ebeno
osiyodilole tanalo dolowionamo?” ebemaː tete geyageyalo
ebe ubila Yaːsuko kuimaː.

Yaːsute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Maːt 14.13-21; Mak 6.30-44; Yon 6.1-14

10 Yaːsute daliboliya ebe waломaːtapi dubate ebetamo
walo kaːpelamete ibaːte kebe tanalo bilibilinomo
kaːnosiyodiloliye ebe ebo paːkiyawaomiya, ebene ebete
epo epetapi miyapate ebe waломaːtapinomo uwatete ibaːte
Betasaida duliyomolamo gito tolamiya.
11 Ebemaː epo bilibilinomate Yaːsukono to tanalo olowite
ebeno walogabone naːkaːtolamoliya, ebene ebete ibi
kalakalago uwatete Godote Kawo Elawodawamaː dedaːna
ebe tanalo ibi ebo iyatulamiya, egaːwalo atu tetelo ebete
ibino temetemaːgopi wadekobi ebo kaːmidioliya.
12 Egelate eba niwisiganalo Yaːsukono 12 waломaːtapiate
pelamenate ebe ebo pananiya, “Aːmaː epo nalibolaː, ibaːte
iyaiya duliyomolamo egaːwalo tumu motamo tolamolete bae
egaːwalo lao bai kaːnulaemaː, mabu me epoaː baila.”
13 Wiyasiya Yaːsute ibaːtamo negeni, “Ao, laːle ibaːtamo
nao inamabu nikalamolaːlaː.”
Ibaːte nowaiminiya, “Agodolo paibu bae egaːwalo namo
netewa ebenomate polaːna. Ebemaː aːmaː ubilaːkaː ale
tolamete aimano maniamo ibino bae kaːnuwateolaemaː?”

14 Iba:te ma kunu gelaniya mabu 5,000 dubate ebolo
pola:niya.
Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaleni, “La:le epo iyaiya
taneba osiyodilolete opamo kilukulioma: nanaliyala:, iba:te
taneba idilo 50, taneba idilo 50, ma kunu nilukulioma:na:.”
15 Ya:suko waloma:tapiate ebe tabo olowinate eba kunu
osiyodiloniya, ebene epo bilibilinomate ibino tanebalo
opamo gito ilukulioniya.
16 Ebene Ya:sute paibu bae ega:walo namo netewa
uwatenate, Unu Duliyomolamo melelo Godotamo
kalakala tabo genate ebe bae namago wakalamiolenate
ebe waloma:tapiatamo gito ikalameni iba:te epatamo
kikalamolenama:.
17 Ebe tetelo epo bilibilinomate bae denaoniya ib-
ino bae kape tanalo ebo olopoligolameni, ebene Ya:suko
waloma:tapiate da:luiliniya ebe bae apuapuamo 12 bagowo
ebe owiyaoleniya.

Pitate Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya
Ma:t 16.13-19; Mak 8.27-29

18 Egela idilo Ya:suko a:ka:tuwa: diyamoa: opolo Godago
tabo eba gelitalo ebeno waloma:tapiate ebetamo ebo pe-
maimiya. Ebene ebete ibi nalateda:liya, “Epate na poma:
kegelanake?”
19 Iba:te negeliya, “Epetapiate a:ma: Yoneko obamo
waduba:midaoledawama: gelanaka, epetapiate Elayako
Godokono woki awokalimidawama: gelanaka, ega:walo
epetapiate a:ma: Godokono woki awokalimipiate dopamo
aimano ewoniatamo da:pemaimiya, ibi magumulo idawate
a:ene nemaigamu gelanaka.”
20 Ebene Ya:sute ibi nalateda:liya, “Wiyasiya la:le na poma:
ka:midina:wenama?”
Pitate ebetamo nowamiya, “A:ma: Kelisotela, Godokono
Alibodawalata!”
21 Ebene Ya:sute ibi kawiya eba analelo negiya, “La:
naimano tanaloma: epetapi akokiyawaolama:la:!”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Dopamo Degiya
Ma:t 16.21-28; Mak 8.31–9.1

22 Ebene ebete tabo moga:melo negiya, “Epono Naniwi
epagodone kawokawo temeteme walone kuwatemene,
Godokono ubila. Iyo, Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi,
ega:walo kawokawo dubu epetapi iba:te ebe ubia:noma:
keda:oma:na:, ebene epate ebe kanakapuima:na:, wiyasiya
netewa-kapiya egelalo ebete a:ene walo ka:kemaigamene.”

23 Ebene ebete ibi bilibilinomatamo negiya, “Kebe
lumagite na waloma:enema: ubi diyatimene, dopamo
ebete ebeno tanalo dodolomatilite, ebene egela
bilibilinomolo ebete ebeno kewa olotolowa agute na ebo
nowaloma:enemene.
24 Nanitabola, kebe lumagite ebeno igilo nagodone
damoeda:mene ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya
kebe lumagite ebeno igilo na mabuma: datutimene ebete
nanitabo igilo kelaemene.
25 Ebema: lumagite me opono inamabu bilibilinomo uwa-
tenomo eba uwatelo ebeno igilo datutimene ebeno wiya
keleka:? Godote lumagigodone ebeno igilo delaemene ebe-
godolo beda: wade tanalote na:kitanamene?
26 Ebema: numa:la:, kebe lumagite natamo ega:walo
naimano taboma: dilipomene, na Epono Naniwite atumu
ebetamo kilipomamo, iyo, nale naimano alago da:pemo, ebe
tetelo Nabiwi Godoko ega:walo ebeno wade-talena nopopi
ibino elawo alonomago pete ebe ka:pilipoimamo.
27 Na la:tamo nani tabo gemo, me tetelo dilukuliona ibi
epetapiate Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe kawo
tanalo dopamo umite walone ebo ka:elaoma:na:.”

Godokono Elawo Alonomote Ya:sukono Ape Da:pukuimiya
Ma:t 17.1-8; Mak 9.2-8

28 Kapiya wuiki idi dolopoligiya ebe tetelo Ya:sute Pitako,
Ya:imesiko, ega:walo Yoneko uwatete unu damela ida:mo
magataliya, ebete ebolo Godago tabo ka:negelama:.
29 Ebene ebe a:ka:tuwa: Godago tabo eba gelitalo, ebeno
ololo iyama: ebo ediya ega:walo ebeno pupuliono inamabute
keyakeyaibinomoma: eba eda:omelo ebo pukuilamiya.
30 Ebe tetenomolo dubu netewa Elayako ega:walo
Moseseko, iba:te pemaimite Ya:suago tabo gelitiya.
31 Iyo, ibi netewapiate Godokono Unu Duliyomolono alago
pemaimite eba:go tabo ma kunu gelitiya, Ya:sute Godokono
nopo epatamo kawokalima: ebete Yelusalema kawo duliy-
omololo ka:emene.
32 Pitako ega:walo ebeno namutupi netewa iba:te u eba
lautalo me anoano tanalo ebo pemaigiya, ebene iba:te ibino
balidi paeamidaolete Ya:sukono alo ega:walo dubu netewa
eba:go delamota:niya ebo ulamiya.
33 Ebene dubu netewate Ya:sugodone eba tutalo, Pitate
ebe naniya, “Wade Iyatulamedawa, a malo da:pola:nama:,
kalakala kawonomola. Modobola, a nupunupu netewa-
kapiya ketemotemalema:, idi a:imanola, idi Mosesekonola,
idi Elayakonola.” Pitate kimalagidiloa:no me tabo ebema:
giya.

34 Pitate tabo eba kiyawautalo temate pete ibi gito
panalopamidaliya, ebema: iba:te na:toletoleutiya.
35 Ebene tema magumune tabote ma kunu pemaigiya, “Me
naimano Gudula, nale ebe dopamo eka:miyamo! La: ebeno
tabo nolowiala:!”
36 Ebe tabote dolopoligiya iba:te Ya:suko kapiya umiya,
ebene tete geyageyadopolo ebe waloma:tapiate kebe tanalo
kumiye iba:te epo epetapi kanaliya:.

Ya:sute Kuba Uliyanagono Koi Wadekobi Da:midiya
Ma:t 17.14-21; Mak 9.14-27

37 Ebe egela idilo iba:te unu damelane da:piwitiya epo
bilibilinomate pelamete Ya:suago gito palugiya.
38 Ebene ibi magumulo kapiya dubute kawonomamo
ebo gepatiya, “Iyatulamedawa, naimano guduno tanaloma:
a:ma: toweoemata mabu ebe naimano kapiya gudunomola!
39 Kuba uliyanate geatepago ebe delawenako, gudute
opamo deganako ebeno apete kodakodanomoma:
eda:menako ebene ebeno tabone pakote pemaiminako,
ega:walo ebe lawe tetelo kuba uliyanate naimano gudu
samamo katepanakoa:!
40 Ebema: nale a:ma: waloma:tapi a:toweolama:kamo
iba:te kuba uliyana kaliboma:, wiyasiya iba:godolo elawo
puliyala.”
41 Ya:sute wiyasiya ibi bilibilinomatamo negiya, “Eiye, la:
nanitabokobi midia: kubakuba epolata! La: natamo mibo
ikanamenamata, ebema: na ubia:nola tete geyageyalo la:go
okolinama:!” Ebene ebete dubutamo negiya, “A:imano gudu
mamo nemaga:.”
42 Ebe tetelo koite eba penapelo kuba uliyanate ebe
lawete opamo gito ba:idiliya, ebene koite kubanomamo ebo
wageleiya. Ebene Ya:sute kuba uliyana kawiya daniya, ebe
tetelo koite wadekobi olowite Ya:sute ebe ebeno nabiwitamo
gito ikamiya,
43 ebema: ebe tanalo dumiya ebe epo bilibilinomate
Godokono kawo elawo tanaloma: nanoanoutiya.

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 17.22-23; Mak 9.30-32

Ebema: epate Ya:sukono osiyodilole tanalo bilibili-
nomoma: eba anoanoutalo, ebe tetelo Ya:sute ebe
waloma:tapiatamo negiya,
44 “Nale me tetelo la:tamo da:kiyawaomo, ebe tabo wade-
nomamo olowiawete akododomatiala: — Godote Epono
Naniwi kubakuba epono kotamo kiyatimene.”
45 Ebe tetelo iba:te ebe tabono magumu wadenomamo
kemalagidiliya: mabu wamina magumulo itanami, wiyasiya

iba:te iyatawa:noma: eba eda:olo me tabono magumu tanaloma: Ya:suko anama: na:toletoleutiya.

Kawodawama: Potele Na:keda:mene
Ma:t 18.1-5; Mak 9.33-37

46 Ebene waloma:tapiate ibino taneba magumulo potele kawoma: eda:ma: apamiteuitiya.
47 Iba:te ibino tepo magumulo demalagidilutiya Ya:sute ebe tanalo iyatawiya, ebema: ebete gudu lawete ebe balamo eba adipilo
48 iba:tamo negiya, “Kebe lumagite naimano mailamo mako gudu da:peso kalakalago dowalubina ebete na walubinina, ega:walo kebe lumagite na dowalubinina, ebete na kapiya kowalubinina:, ebete na Alibonedawa Godoko atumu na:kowalubina. Ebema: la:imano taneba magumulo potele da:pesodawanomoma: deda:mene ebe dawate kawonomoma: keda:mene.”

La:go Gowelaoa:dawa Ebe La: Walubilidawama: Eda:na
Mak 9.38-40

49 Ebene Yonete negiya, “Wade Iyatulamedawa, ale dubu idi uima: ebete a:imano mailamo kubakuba uliyana daliboliti, wiyasiya ale ebe kawiya anima: ebe tanalo katepama: mabu ebe aimano taneba lumagia:.”
50 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le ebe akoodiyobala:, mabu kebe lumagite la:go gowelaoa:dawama: deda:na, ebete la: walubilinata.”

Samaliya Opo Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

51 Ebene Ya:sute Godokono Unu Duliyomolamo nodolo tete detataliya, ebete ebe tanalo iyatawate ebeno woki kawonomamo ebo iyatiya Yelusalema kawo duliyomolamo ka:toma:.
52 Ebene gabo tetelo ebete Samaliya opono duliyomolo ida:mo nopo atapi dopamo aliboliya, iba:te ebolo ebeno wata bai ega:walo bae ka:nosiyodilolema:.
53 Wiyasiya ebe duliyomolo epate iyatawaiya Ya:sute Yelusalemamo tolame gabodo da:tuti, ebema: iba:te ebetamo ubia: tabo geliya.*

---

* **9:53:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Yu epo ega:walo Samaliya opo epono tanalo ma kunula, iba:te gelebadilo kilukulinamia:. Me taneba netewano ewonino mabu kapiyala, ebe A:ibalayamatela, ebema: dopamo tetelo iba:te kapiya epoma: eda:onamiya. Walone tetelo kapela epate iba:go eba ilukulilo, Samaliya opo epate ibino buwelemele ebe kapela epatamo ebo ikalamoliya, wiyasiya Yu epate eba kunu kowageliya:. Ebe mabuma: Yu epate Samaliya opo epo kubakubapima: ka:la:minakiya, Samaliya opo epate atumu Yu epatamo ubia: tanalo kawokaliminakiya. Ma kunu Ya:suko tetelo me taneba netewagodolo kalakala tanalote kitanamia:, iba:te gito dowateuinamiya.

54 Ebene Ya:imesiko ega:walo Yoneko, iba:te me tanalo
umite negeliya, “Kawodawa, modobola:ka: a Godoko
kanama: ebete Unu Duliyomolone ela palibote ibi
ka:kubailaema:?”
55 Wiyasiya Ya:sute ibi netewapiatamo olobigate ibi ka-
wonomamo eba analelo iba:tamo negiya, “Mabu keleka:
la:le na kuba wokiamo danana:ema? Mabu la:imano tepo
magumuno woki ega:walo naimano tepo magumuno woki
iyaiya ba:pola:na!
56 Na Epono Naniwite epo kubailaema: ka:piya:, wiyasiya
nale ibino igilo mula:lelaema: piyamo.”† Ebete ebe tabo gete,
iba:te duliyomolo ida:mo laoma: gito tolamiya.

Woki Netewago Ya:suko Waloma:ta Modoboa:
Ma:t 8.19-22

57 Iba:te eba tolamitalo dubu idite Ya:sutamo negiya,
“A:ma: keba apuamo da:toaemene, nale a:ma: ebamo
kowaloma:tamota.”
58 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Iyaiya, a:ma:
dopamo me tanalo idi wadenomamo nemalagidila. Tumu
gaagaano lao bai damela gugu ba:pola:lamena ega:walo
olaolate ibino moto etemoteonaka, wiyasiya na Epono
Naniwi, naimano wata bai puliyala.”
59 Ebene Ya:sute dubu iditamo negiya, “A:ma: na
nowaloma:ena:.”
Ebete wiyasiya Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, modobola
na dopamo tote, naimano kadele nabiwite da:emene,
nale ebeno ape bobamo niyatite na walone a:ma:
kowaloma:emamota.”
60 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Modobola a:elao epate ibi
a:ka:tuwa: ibino a:elaopi bobamo nalomoma:na:, wiyasiya
a:ma: toawete Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalono tabo epatamo na:nikiyawaonakiye.”
61 Ebene dubu idite negiya, “Kawodawa, na ubila a:ma:
kowaloma:etama:, wiyasiya modobola na dopamo tote
naimano moto epatamo yawo tabo ka:negemamo.”
62 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Kebe lumagite
damela maboeleno inamabuamo pali woko eba wagilim-
ilo, duliyomolono iyaiya tanalo malagidilolete wokone
walo da:kolobigamene, ebako lumagite Kawo Elawodawa
Godokono woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.”

---

† **9:56:** Luk 9.55b-56a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

10

Ya:sute 72 Waloma:tapi Godokono Tabo Kiyawaoma: Daliboliya

1 Me tabo dolopoligiya ebe tetelo Kawodawa Ya:sute
72 waloma:tapi epetapi uwatete epetapi netewa, epetapi
netewa, ma kunu dopamo aliboliya, ebete da:tomene ebe
duliyomolo bilibilinomamo.
2 Ebete iba:tamo negiya, “Godokono pali magumulo kono
bilibilinomo a:kodakodaiya, wiyasiya wakalami wokopi bili-
bilia:, ebema: la: pali namutudawatamo towetowe tabo nege-
lala:, ebete wokopi epetapi pali magumamo kapalibolemene
wadewade naono kono ka:powakalamima:.
3 Ebema: la: na:tolama:la:! La: sipi-goeogoeo egege keba
kunula:ka: eba kunula, nale la: elawoelawo gaagaano taneba
magumamo alibolemata.
4 La: mani alomono gatele akouwata:la:, ega:walo la: bae
alomono ikuwa ega:walo agowa pata akouwata:la:. Ega:walo
la: gabo tetelo lumagi ida:go danalugaema eba:go tabo eba
negelalo la:imano woko tete akonikubaima:la:.
5 “Ebene la: kebe motamo da:nodoloaema, modobola la:
ebe moto epatamo nilakapo tabo na:negeliyala: ma kunu,
‘Godokono kalakalate la:imano motolo nitanamene.’
6 Ebema: Godokono gelebadi lumagite ebolo dokolina,
Godokono kalakalate ebegodolo nanitabolo kitanamene,
wiyasiya ebako lumagite ebe motolo okolita:no, la: ni-
lakapo tabo degelaema ebe tabono nanitabo tanalote ebolo
a:kitanamene.
7 La: ebe moto kapiyalo na:nilukuliniyala:, ebene iba:te
la:tamo dikalamoletamene ebe bae nawete ibino obo atumu
na:ka:niyala:, mabu la: wokopiate ebako wiya laema: mod-
obola, ega:walo duliyomolo ida:mo tolame tete pemaiga:no
la: moto idine moto ida:mo eba kunu akonowagela:la:.
8 Iyo, la:le duliyomolo ida:mo tolama:wete iba:te la:
kalakalago duwatetamene, ebe tetelo iba:te kebe nao inam-
abu la:tamo dikalametamene kalakalago nenaiyala:.
9 Ega:walo ebe duliyomololo dilukulina la: ebe teme-
tema:gopi wadekobi midiola:wete duliyomolo epo bilibilino-
matamo ma kunu negeliyala:, ‘Godote Kawo Elawodawama:
deda:na ebe tanalote la:tamo etatali.’
10 Wiyasiya la: duliyomolo ida:mo nemaima:wete iba:te
la: kalakalago uwateta:no, la: ebe duliyomolo tulitulinomolo
eba lamota:onalo ibi bilibilinomatamo ma kunu negeliyala:,
11 ‘La:imano duliyomolono damela tuwae aimano
agowane na:moda:midatepaolema:, mabu me tanalote la:
iyatulamitata Godokono tete ebe na:pe ebete la:imano
tanalo kapanagilamelelametama:. Ebema: me kawo tanalo

akododomatiala:, Godokono Kawo Elawodawano tete la:tamo etatali!' "

12 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "Na la:tamo nani tabo gemo, Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete me duliyomolo epatamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene. Ebe tetelo ebete Sodomo duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, ebete nilakapo a:kiyatimene me kuba epatamo!"

Nanitabokobi Midia: Duliyomolo Epono Tanalo Ma:t 11.20-24

13 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "Kolasini duliyomolo, a:ma: kuba wiya kawonomo kelaema:ta! Betasaida duliyomolo, a:ma: ebe atumu! Mabu nale la:godolo anoano tanalo dosiyodilolimo, la: ebe tetelo la:imano kubane kolobila:wea:. Wiyasiya nale ebakobako woko Taya duliyomololo ega:walo Saidono duliyomololo dopamo nosiyodiloliyataleka:, ebe Yua: epate ibino kubakuba woki iyakobi ba:midiliyana:. Iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma: tepo temetemema: eda:ote ebe temeteme kawokalima: kubakuba kaliku pupuliote ono tuwaeamo gito bilukuliyana:

14 Ebema: Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo ebete Taya duliyomolo epatamo ega:walo Saidono duliyomolo epatamo kuba wiya eba ikalamelo nilakapo kela:mo kawokalimene, wiyasiya nanitabola, Kolasini duliyomolo ega:walo Betasaida duliyomolo, ebete la:tamo nilakapo a:kiyatimene!

15 Ega:walo Kapeniyama duliyomolo, a:imano tanalo ma kunula. A:ma: ubila a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: Godokono Unu Duliyomolamo kadipata:ema:, wiyasiya Godote a:ma: Ela Opamo keba:idiloma:ta!"

16 Ebene Ya:sute tabo moga:melo ebe waloma:tapiatamo negiya, "Kebe lumagite la:imano tabo dolowimene ebete ebe tanalo magumulo naimano tabo kolowimene, wiyasiya kebe lumagite la: ubia:noma: deda:mene ebete ebe tanalo magumulo na ubia:noma: keda:mene, ega:walo kebe lumagite na ubia:noma: deda:mene ebete na kapiya ubia:noma: a:keda:mene, ebete na Alibonedawa Godoko atumu ubia:noma: ka:keda:mene."

Ya:sukono 72 Dubate Ebetamo Da:kolowamiya

17 Ebene Ya:sute daliboliya ebe 72 dubate tolamete iyaiya duliyomololo woko nosiyodilote, iba:te da:kolowamiya kawo kalakalanomago ebetamo na:pegeliya, "Kawodawa, ale kubakuba uliyana a:imano mailamo kawiya dananalima: iba:te aimano tabamo tudila:ote epagodone a:nemaimiya!"

18 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Nanitabola,
Godote Saitanako elawoa:kobi midite Unu Duliyomolone
da:peba:idili nale uimo, iyo, molete keba kunu
ka:la:uwa:midanakole ebete opamo samonomamo eba kunu
pegi.
19 La: wadenomamo nolowiala:! Na elawo la:tamo
ikalaimata la:le kalu ega:walo gopowaidubu la:imano
agowamo ka:mikitaola:wenakoma:, ebe elawote la:imano
gowelaodawa Saitanakono elawo nodoliona, ebema:
inamabu idite la: a:ka:kubailametamene.
20 Ega:walo me tanalo idila. Kuba uliyanate la:imano
tabamo da:tudila:onaka ebe mabuma: akokalakalala:,
wiyasiya Godote la:imano mailo ebeno Unu Duliyomolono
Bukamo dakulolelametiyala la: ebe mabuma: nekalakalala:.”

Ya:sute Godotamo Kalakala Tabo Dadipatiya
Ma:t 11.25-27; 13.16-17

21 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Ya:sukono tepo magu-
mulo detabokiya ebete Godotamo kalakalago negiya, “Aba,
a:ma: me opo kawonomo ega:walo Unu Duliyomolo Namu-
tudawama: eda:nata! Na a:ma:tamo kalakala tabo gemo,
mabu a:ma: me opono kawokawo iyatawaopi dubatamo
a:imano mulo woki eba waminaolelo iyatawa: epatamo
awokalilamiata. Aba, nanitabola, me tanalote a:imano ubilo
pemaigi.”
22 Ebene Ya:sute epatamo negiya, “Naimano Nabiwi
Godote tanalo bilibilinomo naimano kotamo alomiya nale
kulamenama:, ebema: ebete a:ka:tuwa: iyatawala na ebeno
Guduno tanalo, lumagi idite iyatawa:. Ega:walo Nabi-
wino tanalo atumu, lumagi idite iyatawa: wiyasiya na
ebeno Gudute a:ka:tuwa: iyatawala, ega:walo nale piyatamo
awokalima: ubi diyatimo, ibinomate atumu Nabiwino tanalo
ka:kiyatawaoma:na:.”
23 Ebene Ya:sute ebeno waloma:tapiatamo polobigate tabo
diya ebo analiya, “Godokono kalakala kawonomo la:godolo
bitana, mabu la: la:imano balida:mo ebeno iyaiya tanalo
wadenomamo nulamenamata!
24 Ebema: nale la: analemata, dopamo tetelo Godokono
woki awokalimipi ega:walo kawokawo elawodubu iba:te
ubi kawonomo iyatinamiya la:le dulama:wenama ebe
kawokawo tanalo ulaema:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:,
ega:walo ibi ubila la:le dolowiawenama ebe tanalo
kolowioma:, wiyasiya iba:te ka:modobiya:.”

Samaliya Opo Dubuno Nilakapo Tanalono Oi

25 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idi ubila
Ya:sukono mulo tanalo ka:puima:, da: nanitabola: o da:

nanitaboa:, ebema: ebete pete ebetamo na:pegiya, “Iyatu-
lamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo
na:kelaemo?”
26 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Godote Bukamo
ebeno Totomu Tabo dakuloliya, ebe tanalate a keba
kunu kiyatuamenale? Ebe iyaiya tanalono magumu keba
kunula:ka:?”
27 Ebe dubute nowamiya, “Godokono Bukate ma kunu
gena, ‘A:ma: a:imano Kawodawa Godoko nilakapolo ne-
malagidilona, a:imano tepo magumunomamo ega:walo
a:imano uliyanano elawamo, a:imano elawo kawonomamo
ega:walo a:imano woki kawonomamo,’ ega:walo totomu
tabo idi ma kunu bitana, ‘A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidi-
lawena, modobola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo
dokolina ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.’ ”
28 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: nani tabo geata.
A:ma: me tanalo osiyodilawete ebo bigilonama:ta.”
29 Ebe dubute Ya:sukono taboma: ilipote wiyasiya ebeno
ilipo waminalo ma kunu giya, “Na niyakabolo dokolina, ebe
lumagi potelela:ka:? Na poko na:kowalubinamo?”
30 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idite
Yelusalema kawo duliyomolone Yeliko duliyomolamo eba
niwisigitalo pilo dubate ebe lawete ebeno pupuliono inam-
abu pupukulamelemete ebe ebo anagalimiya. Ebene ebeno
elawote dolopoligi iba:te ebe ebamo atepapate gito tolamiya.
31 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameodawate ebe
gabodo eba pitalo ebe pumite niyakabodo gito nodoliatepi.
32 Ebene Libai gudawate* ka:pete atumu ka:powageli.
Dubute dekapitani ebete ebamo pemaigate ebe ebo
pumi, wiyasiya ebete walubi ebetamo ka:piyatia:, gito
ka:nodoliatepi.
33 “Ebene ebe gabodo da:piti, dubu idi ebe Yu lumagia:,
ebe Samaliya opo dubula,† ebete ebamo pemaigate ebe dubu
da:pumi ebeno tepo magumulo nilakapo kawonomo piyati.
34 Ebete ebetamo pete olibi kikopuno ii ega:walo wade
mulamula ebeno bugomamo abutilamelemete kaliku apua-
puamo gito matuolamolemi. Ebene ebete ebe dubu ebeno

---

* **10:32:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo da:enami ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya, ebene iyaiya duliyomololo atumu ibi epetapiate Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate Godokono Totomu iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya. † **10:33:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Samaliya opo epo ega:walo Yu epono dowateui tanalo iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Luk 9.51-56 buka apuno walubi tabo numiye.

donoki-goeo unamo adipite duliyomolo ida:mo ebo magati,
ebe duliyomololo kapela epate delaonaka ebete ebe motolo
ebe dubu wadenomamo nowalubi.
35 Egela idilo Samaliya opo dubute netewa mani moto
namutudawatamo eba ikamelo negi, ‘A:ma: me dubu wade-
nomamo nowalubinatiye. Me manite modoboa:no, nale
walo da:ka:pemo a:ma:tamo walo ka:ka:pa:wiyamo.’ ”

36 Ebene Ya:sute tabo moga:melo Godokono Totomu iyat-
ulamedawatamo negiya, “A:imano woki keba kunula:ka:?
Pilo dubate danagalimiya ebe dubutamo netewa-kapiyate
da:pelamiya, ibi magumulo potele ebe walubidawama:
ka:pedile? Ega:walo ebe niyakabolo dokolina ebako lumag-
imu potele ka:pedile ebetamo nilakapo kawokalima:?”

37 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawate tabo eba
wiyalo negiya, “Yua: lumagi kapiyate ebe kawonomamo
pa:nilakapoimi.”

Ebene Ya:sute negiya, “A:imano tabo nanitabola. Mod-
obola, a:ma: toawete epatamo nilakapo ma kunu nana-
wokaliminakiye.”

Ya:sute Matako Ega:walo Ma:liko Ibino Motamo Bae Nama: Da:nodoliya

38 Ya:sute ebeno waloma:tapiago Yelusalema gabodo eba
tolamitalo iba:te duliyomolo ida:mo da:nemaimiya, ebe
tetelo kamiyale idi ebeno mailo Matatela ebete Ya:suko
kalakalago naniya ebete ebeno motolo bae ka:penama:.
39 Matakono ekawino mailo Ma:litela, ebene Ya:sute mo-
tamo da:nodoliya Ma:lite ebeno agowa mabuamo pokolite
Kawodawa Ya:sukono iyatumi tanalo wadenomamo olow-
iuti.
40 Wiyasiya Matate a:ka:tuwa: bae okalimi tanalo eba
osiyodilutalo ebe ubia:noma: eda:te Ya:suko ebo paniya, “Ka-
wodawa, a:ma: na:kuma:wita naimano ekawite na kowalu-
binita:? Tanalo bilibilinomo na a:ka:tuwa: osiyodilolita-
mo, ebema: modobola a:ma: ebe nana, ebete pete na
na:powalubinina!”

41 Kawodawa Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Mata,
Mata! A:ma: egege tanalo bilibilinomo osiyodilolema: woki
bilibilinomoma: editata.
42 Wiyasiya kapiya tanalote kawonomoma: deda:na,
Ma:lite ebe wade tanalo umite elawe, epate walone ebe-
godone a:kelaema:na:.”

11

Ya:sute Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo Ebe Waloma:tapi Diyatulamiya
Ma:t 6.9-13; 7.7-11

1 Egela idilo Ya:sute diyamoa: opolo Godago tabo gelitiya. Ebe tanalo dolopoligiya ebe waloma:tapi magumulo idawate ebe naniya, “Kawodawa, Yonete ebe waloma:tapi iyatulami iba:te Godotamo keba kunu da:towetoweonakoma:na:, ebema: modobola a:ma: a ebe atu tanalo na:kiyatuama:.”
2 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: Godotamo towetowe tabo ma kunu negelanakiyala:,

‘Aimano Nabiwi, modobola a:imano talena mailo
epate nadipatema:na:,
ega:walo modobola a:ma:le Kawo Elawodawama: deda:wena
ebe tanalote napawokalamene.

3 ‘Ega:walo modobola a:ma: me egelano bae
atamo modobolo nikaeama:.
4 Ega:walo epetapiate atamo kuba dosiyodilolena,
ale ebe kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemalema:,
ebema: modobola a:ma: atumu
aimano kuba egeboleama:wete na:dodolomatiliama:.

‘Ega:walo Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta magumulo
a:ma:le wiyasiya a eba walubilo
a:imano wade gabodo nemagataenakiye.’ ”

5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Diyala, la: magumulo lumagi idite sele tetenomolo ebeno namutudawatamo tote ma kunu da:negemene, ‘Naimano namutudawa, modobola:ka: a:ma:le na nowalubina:? Natamo netewa-kapiya bae apuapu nikanama:,
6 mabu naimano lumagite mulu opone walo a:kolowami, wiyasiya nagodolo bae puliyanomola nale ebetamo ikaema:!’
7 “Wiyasiya moto gulo da:luta, ebete tabo ma kunu kegemene, ‘Ao, a:ma: temeteme natamo akoikanama:la:. Na gigiyu a:kodakodaiminakamo, ega:walo na atumu guda:go nowatanamo, ebema: modoboa: nale maigate bae a:ma:tamo ikaema:.’
8 “Wiyasiya a:ma:le a:imano namutudawa toweome tanalo atepa:no, a:ma:tamo beda: tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete maigate a:imano iyaiya modoboa: tanalo ka:modoboilaemene, wiyasiya ebete a:ma:tamo bae eba ikamelo a:ma: ebeno namutudawama: a:kegemene, mabu

ebegodolo kalakala puliyala. Ebema: mabu keleka:
ebete a:ma:tamo walubi diyatimene? Mabu a:ma:
towetowedawagodolo ilipo tanalo kitana:, ebete a:ma: ebe
mabunomoma: kowalubima:ta."
9 Ebene ebe tabono magumu eba awokalimilo Ya:sute
negiya, "Nale la:tamo gemo, la: Godoko na:toweoma:la:,
ebete la:tamo kikalaema:ta. Iyo, la: ebeno wade tanalo nowa-
diala:, la:le kuimamota, ega:walo la: gigiyu nanakamiala:,
ebete la:tamo ka:iyamidamene.
10 Numa:la:, piyate Godoko da:toweomenaka iba:te
ebegodone kelaema:na:, ega:walo piyate ebeno wade
tanalo dowadinaka iba:te kuima:na:, ega:walo piyate gigiyu
danakaminaka ebete iba:tamo ka:iyamidamene.
11 La: magumulo kebe dubu ebeno gudute ebe namoma:
da:toweoemene, wiyasiya ebetamo bu kalu ba:kikaemene?
12 Ega:walo a:imano gudute a:ma: kakaba kikopuma:
da:toweometamene, a:ma: wiyasiya ebetamo gopowaidubu
ba:kikama:emene?
13 Numa:la:, la: wadewade epoa: wiyasiya la: iyatawalata
la:imano guda:tamo wadewade bae ikalaema:, ebema:
la:imano Unu Duliyomolono Nabiwi atumu iyatawanomola
ebeno Wade-talena Uliyana epatamo ikalaema:, piyate ebe
da:toweomenaka iba:tamo kikalaemene."

Ya:suko Ega:walo Biyesibuluko Ibino Tanalo*
Ma:t 12.22-30; Mak 3.20-27

14 Ebe tetelo tabo kiyawaoa: kuba uliyanagono dubu ebolo
okolinami, ebene Ya:sute ebegodone kuba uliyana dalibiya
ebete tabo kiyawao ebo wagilimiya. Ebema: epo bilibili-
nomo epetapiate Ya:sukono tanaloma: eba anoanoutalo,
15 wiyasiya epetapiate negelitiya, "Biyesibulukono ela-
wote ebegodolo bitana. Ebete kubakuba uliyanano Ka-
wodawano elawamo alibolenako, Godokono elawamoa:!"
16 Ebe tetelo epetapiate ubi iyatiya Ya:suko kuba gabamo
kowabuga:tama:, ebema: iba:te ebe naniya, "A:ma:godolo
Godokono elawo nanitabolo ditana, anoano tanalo idi nosiy-
odila ebe tanalo atamo kawokalima:ema:."
17 Ebema: Ya:sute ibino kuba woki iyatawate iba:tamo
negiya, "Numa:la:, kapiya duliyomolono epate tetedo
dadikanalema:na: ebe duliyomolote ka:kubamene, ega:walo
kapiya motono epate tetedo dadikanalema:na: ibino motote
opamo kekagamene.
18 Ebema: Saitanakono woki ma kunula, ebete ebeno
kubakuba uliyana epagodone akalibola:le, mabu ebete

* **11:13:** Biyesibuluko ebe Saitanakono nopodawa idila, ebete Yu epono opolo Saitanakono opodawama: eda:nami, atumu Tabo epono opolo Monoiko bokolina.

eba kunu dowagelemene ebeno woko osiyodilo elawote
kolopoligomene. La:le naimano tanaloma: negelamata,
‘Ebete kubakuba uliyana Biyesibulukono elawamo alibole-
nako.’
19 Ebe tabo degelaema nanitabola:ka:? Ao, nanitaboa:.
La:imano tanebapiate kubakuba uliyana dalibolenaka, ebe
elawo iba:tamo potele kikalamenakole? Iyo, Godotela, Sai-
tanatea:! Ebema: ebe la:imano tanebapino wade osiyodilo
tanalote la:imano kuba woki awokalimina.
20 Me tanalo nanitabola, nale kubakuba uliyana Godokono
elawamo epagodone alibolenakomo, ebema: modobola
la: me tanalone kiyatawaomamota, Godokono Kawo Ela-
wodawano tetete la:tamo ebe a:pe.
21 “Numa:la:, Saitanako ebe elawodubu idi keba kunula:ka:
eba kunula, ega:walo ebete pilolo duwatiya ebe epo ebe
ebeno motono inamabula. Ebema: kebe tetelo elawo dubute
ebeno gowelaono inamabu uwatete ebe a:ka:tuwa: ebeno
moto wadenomamo datila:namene, motono inamabuate
wadenomamo ka:pola:nama:na:.
22 Wiyasiya dubu idi ebeno elawote dopo dubuno elawo
dodolina, ebe dubute pete gowela tanalo eba posiyodilolo
dopo dubu kapanagalimiomene. Ebene ebete ebe dubuno
gowelao inamabu ega:walo motono inamabu uwatete ebeno
namutupiatamo kanalabaolaemene.
23 “Nanitabola, kebe lumagite na walubinia:no ebete
naimano gowelaodawama: eda:na, ma kunu ebete epo
kapiya baiamo magaelema: nago woko osiyodiloa:no
wiyasiya ibi iyaiya alibolenako.”

Kuba Uliyanate Lumagitamo Walo Da:ka:pemene Ebe Tanalo
Ma:t 12.43-45

24 Ebene Ya:sute negiya, “Kuba uliyanate lumagi idigodone
da:nemaigamene, ebe tetelo ebete gagale opamo tote okoli
bai idi kowadinatomene. Wiyasiya ebete wade okoli bai
numia:no ebe a:ka:tuwa: ebetamo kegemene, ‘Nale datepimo
ebe atu okoli baiamo walo ka:ka:tomamo.’
25 Ebete walo ka:pete ebe okoli moto wadenomamo
moda:midala ega:walo inamabu wadenomamo alomola,
ebete ebe moto eba kunu da:ka:puimene,
26 ebene ebete walo ka:tote sebeni kuba uliyana
epetapi kanadabuilite ka:kemagaelemene, iba:te ebe
motamo podolote ebolo kilukulinama:. Numa:la:, walone
da:pelaema:na: ebe kuba uliyanate kawokawo kuba
ba:posiyodilolenakoma:na:, dopamo dokolinami ebe kapiya
kuba uliyanano okoli eba kunua:. O ebe lumagi niyala!

Ebe dopamo kela:mo kubadopola, wiyasiya me tetelo ebete kubanomoma: eda:.”

Godokono Nanitabo Kalakala Tanalo

27 Ya:sute me tabo eba kiyawautalo, epo magumulo kamiyale idite ebetamo kawonomamo negiya, “A:ma: dalaimitiyala ega:walo nono a:ma:tamo dikametiyala, ebe kamiyaleno kalakala beda: kawonomola:ka:!”

28 Wiyasiya Ya:sute negiya, “Modobola a:ma: nanitabo tanalo idi nemalagidila. Piyate Godokono tabo olowiote ebetamo da:tudila:oma:na:, ebeno nanitabo kalakalate ebe epo kapiyagodolo bitanamene.”

Epate Anoano Tanalo Uima: Ubi Diyatiya
Ma:t 12.38-42

29 Epo bilibilinomate Ya:suko a:wa:midate eba lamota:onalo ebete iba:tamo negiya, “Me tete epo kubakubanomola! Ibi ubi kawonomola Godokono elawo awokalimino anoano tanalo kuima:, wiyasiya Godote tanalo idi iba:tamo akawokalimene. Nanitabola, ebete ebeno woki awokalimidawa Yaonado dawokalimiya, ebe anoano tanalo kapiya iba:tamo ikalamiya.

30 Iyo, Godote Yaonakono okoli tanalodo Niniba kawo duliyomolo epatamo ebeno elawo awokalimiya, ebene ebete atumu Epono Naniwido ebeno elawo walo kakawokalimene me tetelo dilukuliona ebe epatamo, wiyasiya anoano tanalo idi iba:tamo a:kosiyodilomene.

31 “Ega:walo me tanalo idila. Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo Siba opo epono Kawo Elawo Kamiyalete maigate la: Yu epo kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: kamiyalete mulu oponomone piya Isalaela opamo Kawo Elawodubu Solomonokono mulo tabo ka:polowioma:. Ebe tetelo ebe ubila Godokono mulo Solomonogodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino mulote Solomonokono mulo nodoliona!

32 Ega:walo Godokono Kawo Egelalo Niniba duliyomolo epate maimiote la: atumu kubakubapima: keka:la:ima:ta, mabu ebe Yua: epate Yaonakono tabo dolowiya iba:te ibino kubane Godotamo olobiliya. Ebe tetelo ibi ubila Godokono tabo Yaonagodone laema:, wiyasiya la: tetelo Godote Epono Naniwino tanalo la:tamo eba awokaliminalo, la: ebe tanalo ubia:nola. La: numa:la:, Epono Naniwino elawote Yaonakono elawo nodoliona!”

Godokono Alote Lumagino Tepo Magumamo Opega Tanalo
Ma:t 5.15; 6.22-23

33 Ebene Ya:sute negiya, “Lumagite ebeno wuiki
alo pite wamina baiamo a:kiyatimene, ega:walo ebete
bagowo magumamo a:kiyatimene, wiyasiya ebete awokala
baiamo kiyatimene, ebene epate ebeno moto guamo
da:nodoloma:na: iba:te ebe wade alo ebo ka:nuima:na:.
34 “A:imano apeno alo ebe a:imano balidila. Ebema:
a:imano balidite wadenomamo da:pukuilaemene
a:imano tepo magumuno alote atumu wadenomamo
ka:ka:pukuilaemene, wiyasiya balidite wadenomamo
pukuilamea:no a:imano ape kawonomote idoko magumulo
kitanamene.
35 Ebema: a:ma: nanisiwale, a:imano tepo magumuno alote
idokoma: akoeda:la:!
36 A:imano ape kawonomote alo magumulo ditanamene
ega:walo a:imano ape apu idoko magumulo itana:no, ebe
tetelo a:ma: kawonomamo ka:pukuilaema:ta, wade wuiki
alote a:ma: da:pukuimitana eba kunu.”

Ya:sute Pa:lisi Tanebapi Kawonomamo Danaliya
Ma:t 23.4-7,23-36; Mak 12.40; Luk 20.46

37 Ya:sukono tabo kiyawao dolopoligiya Pa:lisi tanebapi
dubu idite ebe naniya ebete ebegodolo bae ka:penama:,
ebene Ya:sute ebe dubuno motamo nodolote bae nama: gito
nokoliya.
38 Wiyasiya Ya:sute ebeno koto ukulalea:no bae nama:
da:nokoliya, ebema: ebe Pa:lisi tanebapi dubute kawiya
la:wiya.
39 Ebene Ya:sute ebe naniya, “La: Pa:lisi tanebapi la:imano
kalili ega:walo meleki unu apu ukulalenakomata, wiyasiya
la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe inamabu kuku-
lala:wenakoa:, ebema: la:le dosiyodilola:wenakoma ebe pilo
tanalo ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalo epetapi
tabokaonomola!
40 Eiye, la: daedale epolata! Godote lumagino unu tama
osiyodilote ega:walo magumu ako-osiyodiliya,
41 ebema: modobola la:imano melekilo ega:walo kalililo
beda: inamabuate ka:pola:nale, la: inamabua:piatamo gito
nikalamola:la:! Iyo, ebe tanalo magumudo la:le la:imano
tepo magumuno kuba kukulalemamota.
42 “Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapi kuba wiya kawonomo
kelaemamota! La: la:imano pali inamabu bilibilinomo
magumulo teni apuapu eba anagilamolelo Godotamo ebeno
apu wadenomamo ikameonakomata. Ebe tanalo magumulo
la: kapiya tanalo da:pesonomo kawotawenakoa:, wiyasiya
kawokawo tanalonomo epetapi osiyodilolema: la: wade-
nomamo kemalagidilola:wena:, ma kunu la: epagodolo

tuputupulo kilukula:wena: ega:walo Godokono nilakapo ka-
wokalima:wena:. Ebema: modobola la: ebe kawokawo
tanalo nosiyodilolenala: ega:walo atu tetelo egege tanalo
osiyodilolema: akododolomatila:la:!
43 “Nanitabola, la: Pa:lisi tanebapiate kuba wiya ka-
wonomo kelaemamota, mabu balidi ibilamole moto gulo la:
ubila kawokawo dubuno ilukuli bailo ilukulima:, ega:walo
la: ubila la:le inamabu olowame bailo eba wapata:lamelo
epate la: ulametate ebo kowalogoletama:!
44 Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba wiyate ka-
wonomoma: keda:mene, mabu la: epono a:ela ape wami-
naole bobo keba kunula:ka: eba kunulata! Ma kunu epate
iyatawa: abale inamabuate da:pola:na, ebema: iba:te iy-
atawaoa:no ebana wapata:lamena.”
45 Ebene Godokono Totomu iyatulamedawa idite
Ya:sutamo negiya, “Iyatulamedawa, a:ma: Pa:lisi tanebapi
tabamo da:kubailama:wa:, a:ma: ebe tabamo a atumu
a:kemalogoa:ta!”
46 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, la: Godokono
Totomu iyatulamepi, la: atumu kuba wiya kawonomo kelae-
mamota, mabu la: la:imano totomu tabamo epatamo iyaiya
mibomibo tanalo ikalamenakomata! Iyo, la:imano totomu
tabo epate mibomibo inamabu okolamo dowaguatena eba
kunula, ebema: la:le ibino mibomibo dulama:wenakoma
walubi tanalo da:pesonomo idi kiyata:wenakoa:, koto maku-
piola:wete gito lamota:onanakomata.
47-48 Nanitabola, la:tamo da:pemene ebe kuba
wiya kawonomoma: keda:mene, mabu la:imano
ewoniate Godokono woki awokalimipi nanitabolo
anakapulamenakiya, wiyasiya ka:lo la: la:imano
ewonino iyaiya osiyodilole tanalo kubama: gela:no ibi
emoiolenakomata. Eiye! Ebe mabuma: ibino kubate
la: magumulo atumu ba:kitana, wiyasiya la: ebe kuba
waminalo la:imano ewoniate danakapulamenakiya ebe
tuputupupino bobo bai wadenomamo osiyodilolenakomata.
Ebema: numa:la:, ebe tanalote la:imano mena netewa tanalo
awokalimina, mabu la:imano tepo magumulo atu kuba
osiyodilole ubi ba:ka:pola:na Godokono wokopinomatamo!
49 Ebe mabuma: Godokono Mulo Tabote ma kunu
gena, ‘Nale epatamo naimano woki awokalimipi
ega:walo naimano alibolepi epetapi kanalibolemamo,
wiyasiya iba:te ebe wokopi ubia:nola, ebene iba:te ibi
epetapi eba anakapulamelo epetapiatamo temeteme
bikalamenakoma:na:.’
50 Ebema: me tete epate kuba wiya kelaema:na:, mabu me
opono wagilimi mabune iba:te Godokono woki awokalimipi

anakapulamenakiya.
51 Iyo, A:ibolokono kalimate opamo deka:ka:liya, ebe
tanalo wagilimi mabula. Ebene iba:te tuputupu wokopi
epetapi bilibilinomo anakapulamete, uwomu tetelo Godoko
Amamateno Motolo Sekalayako ebo kanakapumiya,
iyo, ebete ebe Motono Talena Bai ega:walo Godotamo
kalimagono ikameo bai tetenomolo eba utitalo, iba:te
ebe danagalimiya ebete gito a:iya. Ebema: na la:tamo
nani tabonomo gemo, me tete epate ebe kuba bilibilinomo
mabuma: wiya nanitabolo kelaema:na:!
52 "Nanitabola, la: Godokono Totomu iyatulamepi,
la:imano kuba wiyate kawonomoma: keda:mene, mabu
la:le epono gabo mopilamenamata iba:te Godogodone
iyatawa kelaema:! La: a:ka:tuwa: ebeno wade tanalo laema:
ubia:nola, ebema: piyate ubi diyatina wiyasiya la:le ibi
atumu na:kodiyobolenamata!"
53 Ebene Ya:sute ebe motone da:piwisigiya, ebe tetelo
Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo Pa:lisi tanebapi
iba:te kawonomamo dowaote Ya:sukono tanaloma: tabo
kubanomamo gela ebo wagilimiya. Ega:walo ebe tetene
wagilimite iba:te Ya:sutamo da:pelamenakiya iyaiya tanalo
ebo pikiyawaomenakiya,
54 mabu ibi ubila ebe kuba gabamo eba wabuga:talo ebete
iya tabo kubanu gelo ebe ebo kelaema:.

12

Ya:sute Mena Netewa Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya
Ma:t 10.26-27

1 Tete idilo epo bilibilinomate Ya:suko uima: daladabutiya
iba:te mupuma:tiua:go pelamitiya, idite idi mupiamidanaki,
idite idi mupiamidanaki, eba kunu wagelitiya. Ebe tetelo
Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, "La: nanisiwale! Palowa
baete a:ka:tuwa: unamo demaiga, Pa:lisi tanebapino amama
tanalo eba kunula. Ebema: mako amama tanalote la:tamo
akopemaigala:, mabu ebe amama tanalo ebe ibino mena
netewa tanalola.
2 Numa:la:, kebe itiole tanalate da:pola:na walone tetelo
Godote kawokalilaemene, ega:walo waminaole tanalate
da:pola:na walone epate kulamolema:na:.
3 Ebene la:le idoko tetelo da:kiyawawenakoma, epate
wiyasiya alo tetelo kolowioma:na:, ega:walo moto gulo
la:le gananalo degelawenakoma, ebe iyaiya tanaloma:
iba:te tabo madodo eba adipatelo epo bilibilinomatamo
kawokalilaema:na:."

La: Poko Na:ka:tolema:wenama
Ma:t 10.28-31

4 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Naimano namutupiala:,
nale la:tamo gemo, ape anakapulame iyatawaopi akotole-
lama:la:. Iba:te la: danakapulametamene, iba:godolo elawo
idite a:kitanamene la:imano uliyanano igilo kubailaema:.
5 Ebema: la: poko na:ka:tolema:wenama? Ebe Godotela,
la: ebe kapiya na:tolemenala:, mabu ebegodolo elawo bitana
epo anakapulamete Ela Opamo iyalekema:. Iyo, na nani tabo
gemo, ebe kapiya na:tolemenala:!
6 “Numa:la:, epate paibu piliyo olaola netewa toea
maniamo uwatema: gelanaka, ebe olaolano igilo
kawokawoa:, wiyasiya Godote ebako da:peso ola kapiya
a:ka:dodomatimene.
7 Ega:walo me tanalo nanitabola, la:imano watono eke
bilibilinomo Godote iyalo tetelo eka:la:mioliya, iyo, la:imano
iyaiya tanalo ebete iyatawanomola. Ebema: la: woki bilibil-
ima: akoeda:oala:. Ebeno nilakapo olaolatamo nanitabolo
bitana, wiyasiya ebeno nilakapo la:tamo kawonomoma:
eda:te ilukulina tetelo bitanamene!”

Epono Ololo Apulo Ya:suko Awokalimi Tanalo
Ma:t 10.32-33; 12.32; 10.19-20

8 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nale la: analemata, kebe
lumagite awokala degemene, ‘Na Ya:suko waloma:tadawala,’
na Epono Naniwite atumu Godokono nopopino ololo apulo
kegemamo, ‘Me lumagi ebe naimano ekawila.’
9 Wiyasiya kebe lumagite na iyatawa:noma: degemene,
na atumu Godokono nopopiatamo ebe iyatawa:noma:
ka:kegemamo.
10 “Ega:walo kebe lumagite Epono Naniwino tanaloma:
odiyobo tabo da:kiyawaomene, Godote ebeno kuba
egeboleme iyatawala, wiyasiya kebe lumagite Godokono
Uliyanano osiyodilo tanaloma: kubama: degemene, Godote
ebe kuba egebolemete a:ka:dodomatimene.
11 “Ebema: iba:te la:imano tanalo kanagilamelelametama:
Yu epono balidi ibilamole motamo la: demagataletamene,
ebe tetelo la:le gabamani dubu ega:walo kawokawo dubu
epetapi iba:tamo kebako tabo kegelaema: woki bilibilima:
akoeda:oala:, ma kunu, ‘Na beda: tabo na:kegemo? Ega:walo
na iba:tamo tabo keba kunu na:ka:wiyamo?’
12 Numa:la:, Godokono Uliyanate ebe tetenomolo la:le
iba:tamo da:kiyawaema ebe tabo la: kiyatulaema:ta.”

Daedale Inamabu Bilibilinomagodawano Iyatulame Oi

13 Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:pola:niya, lumagi
idite ibino taneba magumulo ebetamo negiya, “Iyatu-
lamedawa, naimano naniwi nana, aimano nabiwite atamo

da:miyapaeami ebe inamabu bilibilinomo ebete wadenomamo nalabalemene.”

14 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Dubu, a:ma: potele kanatiya nale la:imano tanalo anagiyamidadawama: keda:ma:?”

15 Ebene ebete epo bilibilinomatamo negiya, “La: nanisiwale! Inamabu uwate ubi tanalote la:tamo akopemaigala:, mabu lumagite inamabu bilibilinomo eba uwatelo nanitabo igilo ebo a:kuimene.”

16 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi iba:tamo ma kunu kiyawaiya, “Inamabu bilibilinomagodawa idite okolinami, ebeno opolo pali inamabuate kawonomamo apepeonamiya.

17 Ebene ebe a:ka:tuwa: ebeno wokilo negi, ‘Naimano pali inamabu alomono moto modobolo ka:pola:na:, ebema: na beda: tanalo na:kosiyodilomo?

18 Oe! Na ma kunu kosiyodilomamo. Nale naimano pali inamabu alomono moto anabuilamete olioli moto kawokawo walo ka:ketemotemamo, ebene ebe moto magumamo naimano pali inamabu ega:walo kawokawo inamabu epetapi kalomomamo.

19 Ebe tetelo nale naimano tepo magumulo kegemamo, ‘Na kawo dubunomola! Na kawokawo inamabu wadenomamo alomimo, ebema: na ulama epetapi bilibilinomolo kodakoda woko osiyodiloa:no, na bae kena, elawo da:imi obo ka:ni, eba kunu kalakalago gito bokolinamo!’ ’

20 Wiyasiya Godote ebetamo negi, ‘A:ma: daedale lumagilata! Ka:lo idokolo nale a:imano igilo kelaemamota, ebene a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanaloma: dalomawenamiya ebe inamabu bilibilinomo potele na:kuwatemene?’ ”

21 Ebema: Ya:sute ebeno uwomu tabo ma kunu giya, “Lumagi a:ka:tuwa: ebeno tanaloma: inamabu dogodogokobi eba midililo wiyasiya ebeno tepo magumamo Godokono wadewade tanalo alomoa:no, ebe ebako daedale dawala.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo
Ma:t 6.25-34

22 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, “Nale la: analemata, la:imano ilukulio tanaloma: woki bilibilima: akoeda:onala:, iyo, la:le nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu uwatema: kawonomamo akomalagidilola:la:.

23 Numa:la:, nao inamabu ega:walo pupuliono inamabu iba:te kawokawoma: keda:ona:, mabu nao inamabute lumagitamo nanitabo igilo a:kikaemene, ega:walo pupuliono inamabuate atumu ebeno ape uwomua: tetelo a:kowalubinamene.

24 Ebema: la: owaowa olaolano tanalo nemalagidilala:,
iba:te pali inamabu kamiona: ega:walo iba:te pelamete
naono pali inamabu ka:petapionakoa:, iyo, ibino pali inam-
abu alomono moto puliyala, wiyasiya Godote iba:tamo
bae modobolo ikalamenako. Numa:la:, Godokono nilakapo
nanitabolo bitana olaolatamo, wiyasiya ebeno nilakapo
la:tamo kawonomoma: eda:te uwomua: uwomua: tetelo bi-
tanamene.
25 Ebema: la: woki bilibilima: akoeda:oala:. Lumagi
ebe a:ka:tuwa: ebeno a:e tete egela ida:mo keba kunu
na:kiyatimene, ega:walo ebete ebeno igilo keba kunu
na:kegeyageyaima:tepamene? Gabo puliyala, kitana:!
26 Numa:la: la: la:imano igilo tete da:pesamo geyageyail-
ama:tepalema: modoboa:, ebema: mabu keleka: la: iyaiya
tanalo epetapima: woki bilibilinomoma: deda:wenama?
27 “La: me opono kaiyakaiyano tanalo nemalagidilala:,
iba:te woko kosiyodilolena: ega:walo pupuliono inamabu
kosiyodilolena:. Nale la: analemata, Kawo Elawodubu
Solomonote inamabu bilibilinomagodawanomoma:
eda:nami, wiyasiya ebete wadewade tita:gono inamabu
da:pupulinaki, ebe kalikuno titi me opono kaiyakaiyano
wade titite nodoilina.
28 Numa:la:, me opono uwagate ka:lo napepeuta, dumutu
epate elamo kiyalekema:na:, wiyasiya Godote ebe nonoka
inamabu tita:gonoma: midilina, ebema: ebete atumu la:tamo
pupuliono inamabu modobolo bikalamenakoma:ta. La: me
tanalo wadenomamo iyatawaoa:no la:imano nanitabokobi
midi tanalo Godotamo kawokawoa:!
29 Ebema: nao inamabu ega:walo obo nio tanaloma: ka-
wonomamo akomalagidilolenala:, ega:walo woki bilibilima:
akoeda:onala:.
30 Me opo kawonomolo epate me inamabu woki bilibila:go
olena, la: wiyasiya eba kunu akowagelenala:, mabu ebe
inamabu la:godolo modobolo pola:na:no, la:imano Nabiwite
iyalo iyatawanako.
31 Ebema: la: Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalo dopamo nowadiala:, ebene la:imano modoboa: tetelo
ebete la:imano iyaiya tanalo ulamelelametate la:tamo mod-
obolo bikalamenakoma:ta.”

Godokono Unu Duliyomololo Inamabu Dogodogokobi Midili Tanalo
Ma:t 6.19-21

32 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: naimano sipi-
goeogoeo taneba da:pesolata, ebema: la: akotoletoleala:!
Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe wade tanalo
la:imano Nabiwi ubila la:tamo ikalaema:.

33 Ebema: la: tolama:wete la:imano inamabu bilibilinomo maniamo na:midiola:wete nigologolopiatamo mani na:nikalamola:la:, iyo, la: ebe gabodo olopoligoa: mani gatele nosiyodilola:la:, ma kunu la:imano wadewade inamabuate Godokono Unu Duliyomololo ba:na:pola:lamenama:ta. Ebe inamabuate ebolo a:kolopoligoma:na:, iyo, pilo epate a:kuwatema:na: ega:walo nopaiate a:kenalema:na:.
34 La: nanisiwale! La:imano inamabuate kebolo da:pola:nama:na: la:imano tepo magumuno woki atumu ebolo ka:na:pola:nama:na:."

Olowiolo Ilukuli Tanalo

35 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, "La: nanisiwale! Diyala, tanalo idite la:tamo da:ba:pemene, ebema: la:imano kaliku pupuliawete nolosiyodilala: ega:walo alo na:piala:.
36 Iyo, kawo dubuno wokopiate ebeno pe tanalo olowiolo keba kunu kemakopelene, modobola la: eba kunu nilukuliniyala:. Numa:la:, ebe kawo dubute oli kamiyala:go kapiyama: eda:te soliyomu baine da:pemene, ebeno wokopiate ebeno pe tanalo dolowima:na: gigiyu kalakalago ebetamo gito ka:iyamidaema:na:.
37 Ebene kawo dubute da:pemene ibino kalakala kawonomoma: keda:mene, mabu iba:te ebetamo olowiolo eba ilukulinalo ebete ibi ebo pulame. Nale la: analemata, ebete ibino olosiyodilo tanalo pulamelelamete ebete ebeno lubudino kaliku pepekanate ebe a:ka:tuwa: iba:tamo wiya: wokodawama: eba pa:midilo, wokopiate ilukulite ebete iba:tamo wade bae ebo ka:pikalaemene.
38 Diyala, kawo dubute sele tetelo da:ba:pemene o walo apuamo da:ba:pemaigamene, ebema: wokopiate ebetamo eba olowionalo, ebete iba:tamo da:pemene iba:te kawonomamo kekalakalaoma:na:.
39 "Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:. Moto namutudawate pilo lumagino pe tete diyatawamene ebete ebe teta:mo kolowionamene, mabu ebe ubia:nola pilo dawate ebeno motamo ka:popegama:.
40 Ebema: la: atumu nolosiyodilala:, mabu diyala, la: olowioa:no eba ilukulinalo Epono Naniwite ebo da:ba:pemene."

Mulo Wokodawa Ega:walo Daedale Wokodawa Ibino Tanalo

Ma:t 24.45-51

41 Ebema: Pitate Ya:sutamo negiya, "Kawodawa, a:ma: me iyatulame oi a kapiyatamo kegeawa: o epo bilibilinomatamola:ka:?"
42 Wiyasiya Kawodawa Ya:sute negiya, "Namutudawatamo da:tuduwatanako ebe mulo wokodawano

tanalo keba kunula:ka:? Nanitabola, woko namutudawate
ebe lawete wokopi epetapi ulamedawama: kiyatimene,
ma kunu ebete ibino bae nao tetelo iba:tamo modobolo
kikalamolemene.
43 Ebene ebe mulodawate woko wadenomamo
eba osiyodilonalo, ebeno namutudawate pete ebeno
tanalo da:puimene, ebe wokodawate kawonomamo
kekalakalamene.
44 Na la:tamo nani tabo gemo, namutudawate ebe mulo
wokodawano tanaloma: eba pekalakalalo, ebete ebe ebeno
inamabu bilibilinomo ulamedawama: kiyatimene.
45 “Wiyasiya ebe wokodawate kuba woki lawete ebeno
tepo magumulo ma kunu degemene, ‘Naimano woko namu-
tudawate tete geyageyadopolo nokolina, samamo kapena:,’
ebe tetelo ebete woko osiyodiloa:no ebeno namutudawano
bae kawiya nate elawo da:imi obo ebo ka:nimene, ebema:
ebete daedalema: eda:te wokopi dubu ega:walo kamiyale
epetapi alukole ebo kowagilimene.
46 Ebene ebe daedale wokodawate olowioa:no eba okoli-
nalo ebeno namutudawano pe tanalo a:kiyatawamene. Ebe
tetelo namutudawate pete daedale wokodawa kawono-
mamo panagalimiote kuba osiyodilolepi epetapiago kanal-
ibomene ebeno kuba wiya ka:nelaema:.
47 “Nanitabola, kebe wokodawate ebeno namutudawano
ubi tanalo iyatawate wiyasiya wade tanalo osiyodiloa:no,
namutudawate ebe gaubamo kapanagalimiomene.
48 Wiyasiya wokodawa idite ebeno namutudawano ubi
tanalo iyatawa:no ebete kuba idi ebetamo dosiyodilomene,
namutudawate ebe kuba mabuma: wiya ka:pikaemene
wiyasiya kawonomamo akapanagalimiomene. Numa:la:,
epate lumagi iditamo wadewade inamabu dikameoma:na:
iba:te kawonomamo walo uwatema: ka:kegelama:na:. Eba
kunu Godote kebe lumagitamo wadewade tanalo bilibili-
dopo dikameomene, ebete ebe lumagino okoli magumulo
atu wadewade tanalo ba:kolemenakomene.”

Ya:sute Epono Gowela Mabuma: Eda:na
Ma:t 10.34-36

49 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na me opo epatamo
Godokono ela ebe adaiyamo, iyo, ibino kuba wiya mabuma:
na ubila Godote me opo samamo kemadoema:.
50 Wiyasiya numa:la:, Godoko ubila ebete na a:e magu-
mamo kaduba:midanema:, ebema: ebe tanalote pea:no nale
dopamo me opo epono kuba mabuma: wiya idi iba:tamo
a:kikalaemo.
51 La: na:kemalagidilawitama nale me opamo milo
adaema: pe? Ao, na epatamo milo ikalaema: ka:piya:, ibi
anagiyamidalema: piyamo.

52 Numaːlaː, naimano iyaiya tabono tanalomaː
anagiyamida tanalote epo magumulo kaːpemaigamene.
Ebemaː me tetene wagilimite moto idilo paibu atu
alailamaːte daːpolaːnamaːnaː ibi tetaːmo anagiyamidalete,
netewa-kapiyate netewapiatamo gowelaopimaː
kedaːmaːnaː egaːwalo netewate netewa-kapiyatamo atumu
gowelaopimaː kaːkedaːmaːnaː.
53 Iyo, ibaːte ma kunu kaːgowelaomaːnaː, nabiate ib-
ino koiatamo egaːwalo koiate ibino nabiatamo, menokobi-
ate ibino buwelemelaːtamo egaːwalo buwelemelaːte ibino
menokobiatamo, kamiyalaːte ibino awino menokobiatamo
egaːwalo ebe menokobiate ibino etelamigatamo.”

Yaːsute Epono Iyatawaː Tanalomaː Degiya
Maːt 16.2-3

54 Ebene Yaːsute epo bilibilinomatamo negiya, “Laː egelate
daːniwisigana eba apulo bubu odolonalo dumaːema, laː
ma kunu kegelamamota, ‘Ulamate kowomene,’ ebene ebe
tanalote nanitabomaː kedaːmene.
55 Egaːwalo me tanalo idila. Laː awa egaːwalo siyele
ibino gowela tanalo dumaːema ma kunu kegelamamota,
‘Egelate enaenanomomaː kedaːmene,’ ebene ebe tanalote
nanitabomaː kedaːmene.
56 Iyo, laː me opola tobolola ibino iyaiya tanalo ulamole
iyatawalata, wiyasiya me tetelo Godote laː magumulo dosiy-
odilolena ebe iyaiya tanalono magumu laː wadenomamo
bedaːmaː kiyatawawenaː? Mabu laː mena netewa epolata!”

Aːimano Goweladawago Gelebadimaː Edaː Tanalo
Maːt 5.25-26

57 Ebene Yaːsute ebeno tabo mogaːmelo walo naːkegiya,
“Bedaː mabumaː laː aːkaːtuwaː laːimano tanalo wadeno-
mamo kanagilamaːwenaː?
58 Aːmaːtamo daːdowana ebe lumagite aːmaː gabamani
dubu kawotamo demagatatamene, laː ebetamo
nemaimiaːno modobola aːmaː dopamo goweladawago
gelebadimaː naːnediyalaː. Aːmaː ebe gelebadikobi
midiaːno, nanitabola, ebete aːmaː kawo dubutamo
kemagatamaːta, ebene kawo dubute wiyasiya aːimano kuba
anagiyamidametate aːmaː polisi dubutamo eba nalibolo,
ebete aːmaː idoko moto guamo ebo kaːniyatimaːta.
59 Na aːmaːtamo negemo, aːmaː idoko moto gulo eba
nokolilo, gabamani dubute kebako tete wiyamaː aːmaː
danatamene, aːmaːle ebako wiya modobutinomo mod-
obutaːwete duliyomolamo walo kaːkaːpemaːta, wiyasiya
aːmaːle ebe wiya modobutiaːno aːkaːpemaigaemene.”

13

La:imano Kubane Olobila:oa:no La: Ka:elaomamota

1 Ebe tetelo Ya:suago da:pola:niya ebe epo epetapiate ebe naniya Ga:lili opo epono tanaloma:, iba:te sipi-goeogoeo alukolete kalima Godotamo eba ikameolo Paeletekono gow-elaopiate iba:tamo pemaimite ebo panakapulamiya.

2 Ya:sute wiyasiya ebe epatamo negiya, “La:imano woki keba kunula:ka:? Ga:lili opo epo epetapi kubakubadopola:ka:, wiyasiya Paeletete danakapulami ibi kapiya kubakubanomola:ka:? Godote ibi kapiyatamo dowate kuba wiya ebema: kikalamile?

3 Ao, eba kunua:! Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la: ebe atumu ka:ka:elaomamota.

4 Ega:walo me tanalo idi na:kemalagidilala:, Silomo idili motonomote kagate 18 epo danakapulami, ibino tanaloma: la:imano woki keba kunula:ka:? Ebe da:elaiya ibi kapiyate kubakubanomola:ka:, wiyasiya Yelusalema duliyomolo epo epetapi wadewade epola:ka:?

5 Ao, eba kunua:! Na la:tamo negemo, la: bilibilinomo la:imano kubane olobila:oa:no la: atumu ka:ka:elaomamota.”

Noloa: Da:imi Kewano Iyatulame Oi

6 Ebene Ya:sute iba:tamo me iyatulame oi tabo negiya, “Dubu idite ebeno pali magumamo da:imi kewa ami, ebene ebete walone da:imi tapioma: da:pi da:imi ka:pulamea:.

7 Ebema: ebete pali wokodawatamo negi, ‘Numa:, na netewa-kapiya ulamalo me kewalo da:imi dolenamo wiyasiya akulama:lemo. Modobola a:ma: nema:lia mabu me kewate pali ebe kubaimina.’

8 “Pali wokodawate wiyasiya negi, ‘Kawodawa, mod-obola:ka: na me kapiya ulamalo kuma:tepamamo. Na damela walo kelapate kewa mabuamo wade damela goeo-goeono neago kaminaolemenatemamo,

9 ebema: diyala, ulama idilo kewate da:ba:nolomene. Mod-obola a me tetelo katepamalema:, a:kema:lima:, wiyasiya noloa:no kema:limamo.’ ”

Ya:sute Wokoa: Talena Egelalo Waba Kuba Kamiyale Wadekobi Da:midiya

10 Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute ibino balidi ibilamole motolo epo iyatulamiti.

11 Ibino taneba magumulo kamiyale idi okoliti, ebe 18 ulama magumulo kuba uliyanate ebetamo dikamiya ebe temetemete uminami, ebema: ebete tuduwatalo pata:nami, waba uwamidate wadenomamo utima: modobonomoa:.

12 Ya:sute ebe umite ebe eba ka:milo negiya, “Kamiyale,
a:ma: dumitanamiya Godote ebe temetemeno ale epalami-
olema:ta!”
13 Ebene Ya:sute ebetamo koto dowatiliya, ebe tetenomolo
ebete waba uwamidate wadenomamo utite Godotamo
kalakala tabo ebo adipatiya.
14 Wiyasiya balidi ibilamole moto namutudawate
Ya:sutamo na:dowiya mabu ebete wokoa: talena egelalo ebe
kamiyale wadekobi a:midiya. Ebema: ebe dubute epatamo
negiya, “Sikisi egela ba:pola:na epate woko osiyodiloma:.
La: ebe sikisi egelalo na:pelama:la:, me dubute la:imano
temeteme tanaloma: la: kowalubilitama:, wiyasiya aimano
talena egelaloa:!”
15 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “La: mena netewa
epolata! Wokoa: talena egelalo la: la:imano kau-goeo o
donoki-goeo ibino ale pepalamiola:wete obo nio baiamo
emagatalenakomata, a, nanitabola:ka:?
16 Wiyasiya me kamiyale ebe A:ibalayamakono buwele
idila. Saitanate ebe 18 ulamalo ala:mo matuomeiya, ebema:
Godokono talena egelalo ale ebe walubite ebeno ale de-
palamiolema: ebe wade tanalola!”
17 Ya:sute ebe tabo da:kiyawaiya ebe tetelo ebe odiyobopi
bilibilinomate nilipoutiya, wiyasiya epetapi bilibilinomate
nekalakalautiya mabu Ya:sute iyaiya tanalo bilibilinomo
wadenomamo osiyodilolenami.

Mastada Kikopuno Iyatulame Oi
Ma:t 13.31; Mak 4.30-32

18 Ebene Ya:sute negiya, “Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, ebe tanalo keba kunula:ka:? Nale ebe tanalo beda:
ula:mo nakawokalimo?
19 Ebe tanalo ebe mastada kikopu keba kunula:ka: eba
kunula. Dubute amite, ebe da:peso kikopute apete kawo
kewama: deda:mene, ebe tetelo olaolate pelamete ebe kewa
katomolo ba:pilukulionama:na:.”

Palowa Bae Gamagamaimino Tuwae Inamabuno Iyatu-
lame Oi
Ma:t 13.33

20 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na, nale ebe tanalo beda: ula:mo naka-
wokalimo?
21 Ebe tanalo ebe ma kunula. Kamiyale idite modobo
palowa lawete gamagamaimino tuwae inamabu kela:mo
aminalete ebo ewegedi, ebene gamagamaimino inamabute
palowa lawenomo eba lawelo palowa baete unamo ebo
maigi.”

Ta:kumi Gigiyuno Tanalo
Ma:t 7.13-14,21-23

22 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tolo
ebete kawokawo duliyomolo epetapi ega:walo egege duliy-
omololo epo iyatulama:go tiya.
23 Ebe tetelo lumagi idite ebetamo negiya, “Kawodawa,
epo bilibilinomo magumulo kapiyakapiyanomate igilo mula:
tanalo ba:kelaema:na:?”
Ya:sute iba:tamo nowamiya,
24 “La: Godokono Unu Duliyomolono ta:kumi gigiyudo
opila:oma: woki kawonomamo niyatinala:, mabu
nale la:tamo negemo, epetapi bilibilinomate ebe
gigiyudo opila:oma: dowagelema:na: wiyasiya iba:te
a:ka:modoboma:na:.
25 Numa:la:, moto namutudawate maigate gigiyu
demopimene, ebe tetelo la: balalo putitatawete gigiyu
eba panakamilo ka:pegelamamota, ‘Kawodawa, gigiyu
na:pa:iyamidaeama:!’ wiyasiya ebete ma kunu kegemene,
‘Na iyatawa: la:imano tanalo. La: kebe epola:ka:?’
26 Ebe tetelo la: ma kunu kegelamamota, ‘A a:ma:go bae
naote da:imi obo a:nionakima:, iyo, a:ma: aimano duliy-
omololo epo iyatulamenakiyata!’
27 Ebete wiyasiya la:tamo walo ka:kegemene, ‘Na iyatawa:
la:imano tanalo, la: kebene ka:pelama:ema? La: kuba osiyo-
dilolepilata, nagodone na:tolama:la:!’
28 Ebema: ebe tetelo la: muludopolo nutitatawete, la:
Godokono Unu Duliyomolo magumulo A:ibalayamako,
Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo Godokono woki
awokalimipi bilibilinomo kulaemamota, wiyasiya Godote
la: iyabaiamo diyaleketamene, la: lalo eba oliomolelo
kawonomamo kiimimamota.
29 Numa:la:, ebe tetelo epo bilibilinomate me opo ka-
wonomono apune apune pelamolete, Godote Kawo Ela-
wodawama: deda:na iba:te ebe duliyomolono soliyomu
magumulo ka:pa:pola:nama:na:.
30 Nanitabola, ibi bilibilinomo magumulo walogabopi-
ate wiyasiya dopopima: keda:oma:na:, ega:walo dopopiate
wiyasiya walogabopima: keda:oma:na:.”

*Ya:sute Yelusalema Duliyomolono Tanaloma: Tepo Teme-
teme Diyatawiya*
Ma:t 23.37-39

31 Ebe tetenomolo Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate
pelamete Ya:sutamo na:pegeliya, “A:ma: me duliyomolone
iyabaiamo nalaula:, mabu Kawo Elawodubu Elodite a:ma:
anakapuima: ubi niyatina.”

32 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “La: tolama:wete
ebe elawoa: tumu gaatamo ma kunu na:negelala:, ‘Ka:lo
ega:walo dumutu na kubakuba uliyana epagodone alibolete
temetema:gopi wadekobi ka:midiolemamo, ebene nale pino
naimano woko kopoliyamamo.’ ”
33 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Nanitabola, na ka:lo me
duliyomolone na:tutamo. Ka:lo, dumutu, ega:walo pino nale
me gabodo tote Yelusalemamo ka:nemaigamamo. Mabu
epate Yelusalemalo Godokono woki awokalimipi anakapu-
lamenakiya, ebema: modoboa: nale duliyomolo idilo a:ema:,
iyo, iba:te na atumu Yelusalemalo nakanakapunaema:na:.
34 “O Yelusalema, Yelusalema! A:ma:le Godokono
woki awokalimipi anakapulamenakota, ega:walo
ebete a:ma: kowalubitama: dapalibolenako, a:ma:le
ibi nokolamo mapelama:welo akanakapulamenakota.
Tete geyageyanomolo na ubi niyatinaimo a:imano epo
naimano etakamo kitakeamidalema:, kakabate ebeno gudi
ditakeamidalenako eba kunu, wiyasiya a:ma: ubia:noma:
eda:namiyata!
35 Ebema: umu numita:, a:imano duliyomolote kubanomo
ka:kubamene. Nale a:ma:tamo negemo, a:imano epate
na tete geyageyanomolo a:kunaema:na:, wiyasiya a:imano
walonepiate Godotamo ma kunu degelama:na:, ‘A:imano
mailago da:pita, ale ebe unamo kadipatemalema:!’ ebe tetelo
nale walo da:ka:pemo iba:te na ebo kunaema:na:.”

14

Ya:sute Ape Alupae Temetema:go Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Ebene Yu epono wokoa: talena egela idilo Ya:sute bae
nama: Pa:lisi tanebapino watodawa idino motamo eba
nodolutalo, ebolo da:pola:niya ebe epate ebe balidi kodako-
damo umitiya.
2 Ebe tetelo dubu idi ape alupae temetemete duminami,
ebete Ya:sukono ololo apuamo da:piya,
3 ebema: Ya:sute Godokono Totomu iyatulamepi ega:walo
Pa:lisi tanebapi dubatamo negiya, “Aimano totomu tabote
keba kunu kiyatuamenale? Wokoa: talena egelalo lumagi
wadekobi midima: modobola:ka: o kubala:ka:?”
4 Wiyasiya iba:te tabo idi kegeliya:, ebene Ya:sute ebe dubu
kotamo lawete ebe wadekobi midite ebe ebo nalibiya.
5 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “A:imano gudute talena
egelalo damela gugamo da:negamene, a:ma:le ebe samamo
ka:nowalubima:ta, a, nanitabola:ka:? Iyo, ebe atu egelalo

a:imano kau-goeote obo gula:mo da:negamene, a:ma: atumu ebe samamo ka:nidimuima:ta.”

6 Ebema: iba:te ilipote Ya:sutamo wiya tabo gelama: ka:modobiya:.

Ya:sute Soliyomuno Amama Tanaloma: Diyatulamiya

7 Ebene tete idilo Ya:sute bae nao bailo eba okolitalo, moto namutudawate dopamo deka:la:miya ebeno soliyomu bae ka:penaoma:, ebe dubate da:pelamiya ibi ubila kawokawo epono ilukuli bailo pilukulima:. Ya:sute ebe tanalo umite iba:tamo iyatulame oi idi ma kunu kiyawaiya,

8 “Dubu idite oli kamiyale lawe soliyomu osiyodilo tetelo ebete a:ma: eba:go bae nama: danatamene, ebe tetelo a:ma:le kawodawano okoli baiamo akonokoliala:. Diyala, kawo dubu idite da:ba:pemene,

9 ebema: soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu ka:pegemene, ‘A:ma: eba:, nepauwa! Me kawo baiamo me dubute ka:pokolimene!’ Ebe tetelo a:ma: eba ilipolo da:peso lumagino okoli bainomo kelaema:ta.

10 Ebema: modobola a:ma: bae nama: da:pa:emene, ebe tetelo a:ma: da:pesodawano okoli bainomote na:pelawiye, ebene soliyomu namutudawate pete a:ma:tamo ma kunu ka:pegemene, ‘Namutudawa, me da:peso okoli bai atepawete, kawo okoli bai nelawa:.’ Ebene bae denauta ebe epo bilibilinomate a:ma: eba umitalo, ebete a:ma: eba kunu kekalakalaima:ta,

11 mabu nanitabola, lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”

12 Ebene Ya:sute bae kebe motolo kenitiyale, ebete ebe moto namutudawatamo negiya, “A:ma:le soliyomu dosiyodilaemene ebe tetelo a:imano duliyomolo epo, ega:walo a:imano nanila ekakila, ega:walo a:imano kalima epo epetapi, ega:walo a:imano opolo dilukuliona inamabu bilibila:gopi akoka:la:miala:, mabu ebako epate a:ma:tamo walo ka:ka:wiyaoma:na:.

13 Wiyasiya a:ma: soliyomu dosiyodilaemene, ebe tetelo inamabua:pi, agowa kubakubapi, ega:walo balidi tamiolamepi, ebakobako epo neka:la:miye soliyomu baiamo,

14 mabu iba:godolo inamabu puliyala a:ma:tamo wiyaoma:. A:ma:le eba kunu dosiyodilawenakomene, Godote a:ma: wadenomamo bowalubinakoma:ta, ega:walo tuputupu epate a:e magumune demaimioma:na: ebe tetelo ebete wade wiya idi a:ma:tamo walo ka:kikaema:ta.”

Kawo Soliyomuno Iyatulame Oi
Ma:t 22.1-10

15 Ebene Ya:suago bae nao bailo da:pola:niya, ibi magumulo lumagi idite ebeno tabo olowite ebetamo negiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe duliyomololo bae denaoma:na: ebe epate kekalakalaoma:na:, kalakala beda: kawonomola:ka:!”
16 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “Dubu idite kawo soliyomu osiyodilo nopo eba iyatilo tabo dopamo epo epetapi bilibilinomatamo nalibi iba:te ka:pelaema:.
17 Ebene soliyomu egelate da:pi, ebete ebeno wokodawa ebo alibi ebe atu epo ka:kiyawaolamenatoma:. Ebene wokodawate tote iba:tamo na:negi, ‘La: soliyomu baiamo na:pelama:la:, inamabu bilibilinomo a:modoboilaema:,’
18 wiyasiya ibi bilibilinomate pelaema: ubia:noma: eda:ote idawate tabo idi genaki, idawate tabo idi genaki, eba kunu wagelitiya.
“Ibino taneba magumulo idawate kawo dubuno wokodawatamo negi, ‘Na pali amio bai maniamo ka:lo elawa:kamo, ebema: na ebe opo uima: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.’
19 Idawate na:kegi, ‘Na teni kau-goeogoeo maniamo ka:lo uwata:kamo, ebema: na iba:godolo woko osiyodiloma: tutamo. Niyata, na a:ka:pemo.’
20 Idawate walo na:kegi, ‘Na kamiyale ka:lonomo aida:kamo, ebema: na pema: modoboa:.’
21 “Ebene wokodawate ebeno namutudawatamo ka:pete ebe epono ubia: tanalo ebe napani. Kawo dubute ebeno tabo dolowi, ebete dowate wokodawa ebo ani, ‘A:ma: samonomamo walo na:ka:toa. A:ma: kawo duliyomolamo nemaigawete, ebe duliyomolono kawokawo ega:walo egege gabodo eba tolo, inamabua:pi, ega:walo agowa kubakubapi, ega:walo balidi tamiolamepi, ibi bilibilinomo me soliyomu baiamo nemagaeliye.’
22 “Ebene wokodawate walo da:kolowami, ebe tetelo ebete na:pegi, ‘Kawodawa, a:ma:le degeawa:ka nale ebe tanalo a:nosiyodilomo. Epo bilibilinomate a:pelama:, wiyasiya soliyomu bailo tete kawodopo bitana epetapiate ka:pelaema:.’
23 “Ebema: kawo dubute ebetamo na:kegi, ‘A:ma: walo na:ka:toa, tumulo dilukuliona ega:walo iyaiya gabolo dowapata:lamita, ebe epo samamo nowalolatela:wete ibi atumu na:kemagaeliye naimano soliyomu motote ketabokama:.’
24 Ebene ebe kawo dubute ebeno moto epatamo olobigate na:kegi, ‘Nale la: nanitabonomolo analemata, nale dopamo deka:la:imo, ka:lo ebe epate ibino ubia: tanalo

dawokalima:ka, ibino taneba magumulo kapiya lumagi idite naimano soliyomu bae a:kenamene.' "

Ya:suko Waloma:ta Tanalo
Ma:t 10.37-38

25 Ebene epo bilibilinomate Ya:suago da:tolamitiya, ebe tetelo ebete polobigate iba:tamo na:pegiya,
26 "Kebe lumagite natamo pema: ubi diyatimene, ebete ebeno nabiwila menokola, ega:walo ebeno kamiyalela gudila, ega:walo ebeno nanila nanikubila ekakila, iyo, ebeno kateneno igilo atumu, ebete ebe tanalo bilibilinomo ginima:mo ilatelea:no, ebete na waloma:enema: a:ka:modobomene.
27 Iyo, nanitabola, kebe lumagite ebeno kewa olotolowa agute na waloma:enea:no, ebete nago kapimiya toma: a:ka:modobomene.
28 "Numa:la:, la:imano taneba magumulo lumagi idite idili motonomo etema: ubi diyatimene, ebete dopamo okolite moto eteno mani uwomu wadenomamo malagidilote, ebegodolo da:pola:na ebe mani ma kunu keka:la:miolemene, ebe moto opoliyama: mani modobola:ka: o modoboa:.
29 Ebete ma kunu wagelea:no ebeno motono alo alomote, ebe tetelo mani opoliyate woko datepamene, epate ebe tanalo uimite ebe eba kalakalatelo
30 kegelama:na:, 'Moto etema: dowagilimi wiyasiya opoliyama: elawoa:nola, me ebe dubula!'
31 "Ega:walo me tanalo idila. Kawo elawodubu idite kawo elawodubu ida:go gowelama: dowagelemene, ebete dopamo okolite ebe tanalo wadenomamo eba malagidilutalo ma kunu kegemene, 'Naimano 10 taoseni gowelaopi dubate elawodubu idino 20 taoseni dubago gowela modobola:ka:?'
32 Ebete ebeno wokilo modoboa:noma: degemene, elawodubu idite muludopone eba pitalo, ebete ebeno obiale dubu dopamo kanalibolemene. Ebene iba:te kawo elawodubu iditamo nemaimite ka:negelama:na:, 'La: beda: ubi kiyata:witama ale la:tamo kikalametama:? A ubila la:go milo kiyatima:.' "
33 Ebema: Ya:sute uwomu tabo ma kunu giya, "Naimano tabono kawo magumu ma kunula, kebe lumagite ebeno okoli tanalono bilibilinomo tanalo ginima:mo ilatelea:no, ebete na waloma:enema: a:ka:modobomene."

Soluno Golate Alatidi Tanalo
Ma:t 5.13; Mak 9.50

34 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Solu wadenomola,
wiyasiya lumagi idino soluno golate dalatidimene, ebete
walo solukobi midima: a:ka:modobomene.*
35 Numa:la:, epate sosowa ega:walo goeogoeono ne
kubanomoma: gelanaka wiyasiya ebako inamabu pali
amio baiamo diyalekema:na:, pali inamabuate wadeno-
mamo kapepeoma:na:. Wiyasiya lumagino tepo magu-
muno solu eba kunua:. Ebeno soluno golate dalatidimene,
ebeno igilote kubanomoma: eba eda:lo wade woko walo
a:kosiyodilonakomene. Ebema: ebete ebeno igilo walo
wadekobi keba kunu na:ka:midimene? Gabo puliyala!
Galagodawa, a:ma: wadenomamo nolowia!”

15

Sipi-goeote Dalatidi Ebe Iyatulame Oi
Ma:t 18.12-14

1 Egela idilo ta:kese mani elemasigilo uwatepi ega:walo
Godokono Totomu Tabo uwatea:pi ibi epetapi bilibilinomate
Ya:sutamo pelamiya ebeno tabo ka:polowioma:.
2 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godokono Totomu iy-
atulamepiate eba dowaolo negeliya, “Numa:la:, me dubute
kubakuba epo kalakalago uwatete iba:go bae ebo nanako!”
3 Ebema: Ya:sute me iyatulame oi iba:tamo ma kunu
kiyawaiya,
4 “La:imano taneba magumulo lumagi idi ebeno 100 sipi-
goeogoeo da:pola:mena, ebene kapiyate dalatidimene ebete
keba kunu na:kowagelemene? Iyo, ebete 99 sipi-goeogoeo
epetapi wade uwago nao bailo miyapate, dalatidi ebe sipi-
goeo kapiya idi wadinatote ka:nuimene.
5 Ebete da:nuimene ebe tetelo ebete agute kalakalago
kemagaemene.
6 Ebene ebete motamo walo ka:pete ebeno namutupi
ega:walo ebe niyakabolo dilukulina, ebe epo peka:la:mite
iba:tamo ka:pegemene, ‘La: nago kapimiya nekalakalaola:,
mabu naimano sipi-goeo tumulo dalatidi nale walo
a:kelaemo!’ ”
7 Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Nale la: analemata,
kapiya lumagite ebeno kubane olobigate woki iyakobi
da:midimene, ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo
kalakala kawonomote kitanamene. Wiyasiya 99 epo epetapi
iba:te a:ka:tuwa: ibi tuputupupima: degelana, ibi mabuma:
Godokono kalakalate nanitabolo a:kitanamene.”

Mani Kapiyate Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

---

* **14:34:** Buka ka:la:mioledawa, me uli tabono magumu ma kunula, solu ebe nanitabokobi mididawano okoli tanalola.

8 “Ega:walo me tanalo idila. Kamiyale idino teni mani
da:pola:mena, ebene kapiyate dalatidimene ebe keba kunu
na:kowagelemene? Ebete ebeno alo pite ega:walo moto
gu wadenomamo eba moda:midalo mani wadinatote ebo
ka:nuimene.
9 Ebene ebete delaemene ebe tetelo ebeno namutupi
ega:walo ebe niyakabolo dilukulina, ebete ebe epo ka:la:mite
iba:tamo kegemene, ‘La: nago kapimiya nekalakalaola:,
mabu dalatidi ebe mani nale walo a:kelaemo!’ ”
10 Ebema: Ya:sute tabo ma kunu giya, “Na la: analemata,
kapiya lumagite ebeno kubane olobigate woki iyakobi
da:midimene, Godokono Unu Duliyomololo ebeno nopopiate
atumu kawonomamo kekalakalaoma:na:.”

Koite Dalatidi Ebe Iyatulame Oi

11 Ebene Ya:sute tabo idi walo na:kegiya, “Koi netewago
dubu okolinami,
12 ebene ekawite ebeno nabiwitamo negi, ‘A:ma:le a:e
tetelo natamo ikanaema: degeawia, ebe inamabu ega:walo
damela ka:lo natamo nikanama:.’ Ebe tetelo nabiwite
ebeno inamabu ega:walo mani tulituliya anagiyamidale-
lamete ebeno gudi netewatamo iyaiya ebo ikalamoli.

13 “Ebene ekawite bilibili egela ka:lutia:. Ebete nabi-
wigodone delawi ebe damela kawonomo maniamo midite
mani lawete mulu opamo gito ti, ebolo ebete daedale wokilo
kubakuba tanalo eba nosiyodilolelo ebeno mani gito nopo-
liyali.
14 Ebene ebe mulu opo kawonomolo bae olopoligo tanalote
epatamo ebo pemaigi, ebema: bae kape tanalote ebe ka-
wonomamo lawi.
15 Ebema: ebete tote ebe opo epono dubu idigodolo woko
eba nelawelo, ebete ebe tumamo gito alibi ebeno goeogoeo
ka:nulamenama:.
16 Ebe tetelo epate sosowamo dalomonakiya ebe bae goeo-
goeoatamo da:pikalamolenaki, ebete tete bilibilinomolo ebe
bae naoma: ubi niyatinami, wiyasiya lumagi idite ebetamo
nao inamabu kikamenakia:.
17 “Ebene egela epetapiate dolopoligiya ebete ebeno woki
iyakobi midite negi, ‘Naimano nabiwino wokopiagodolo
nao inamabu bilibilinomo ba:pola:na, iba:te a:ka:tuwa:
naonama: modoboa:. Na wiyasiya malo bae kapelo a:ema:
wagelenamo!
18 Modobola na tote naimano nabiwitamo ma kunu
ka:negemamo, ‘Aba, na Godotamo ega:walo a:ma:tamo
iyaiya kuba tanalo a:nosiyodilolimo,

19 ebema: na wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma:
ka:na:ima:. Modobola a:ma: na wiyasiya a:imano wiya:
wokodawa idima: na:midina:.' '
20 Ebe tetelo ebete maigate ebeno nabiwitamo ebo ti.
"Ebene ebete mulune eba pitalo, ebeno nabiwite ebe nu-
mite ebe kawonomamo nilakapoimilo ebetamo na:puligate
ebe eba na:wiyamidalo ebo naboeti.
21 Ebeno gudute negi, 'Nabiwi, na Godotamo ega:walo
a:ma:tamo iyaiya kuba tanalo a:nosiyodilolimo, ebema: na
wadenoa: a:ma:le na a:imano guduma: ka:na:ima:.'
22 "Wiyasiya ebeno nabiwite wokodawa iditamo negi,
'Wade kalikunomo samamo adaema:wete naimano koitamo
na:pa:pulima:, ega:walo lini inamabu ebeno kotamo pip-
ulima:wete agowa pata akona:pupuliomiye.*
23 Ebene a:ma: toawete oli ape kau-goeo gadinomo
nelawa:wete nananagalimiye. Ale soliyomu bae eba naonalo
kekalakalaonamalema:,
24 mabu naimano gudu da:i ebete ka:lo igilo walo a:kelawe,
ebete iyabaiamo dalatidi wiyasiya nale ebe walo a:kelaemo.'
Ebene ebe tetelo iba:te kalakala ebo wagilimiya.
25 "Wiyasiya ebe tetelo naniwite nabiwino pali bailo
woko ebe nosiyodiluti. Dadimoni ebete woko baine moto
tataliamo eba pemaiganalo mae diyamo ega:walo kalakala
oaleno diyamo ebo polowini,
26 ebema: ebete wokodawa idi ebetamo ka:minate
nalateda:ni, 'Me tanalo keba kunula:ka:?'
27 "Wokodawate ebetamo negeni, 'A:imano ekawi a:pa:ka,
ebema: a:imano nabiwite oli ape kau-goeo gadinomo anagal-
ima:ka. Kalakala kawonomote itana mabu ebete olalatia:no
a:ka:pemaigaka!'
28 "Ebe mabuma: naniwite dowanate moto guamo odolo
ubia:noma: eda:ni, ebene ebeno nabiwite motone pe-
maiganate ebe na:petoweomeni motamo ka:podolonama:.
29 Ebete wiyasiya ebeno nabiwitamo negeni, 'A:ma:
numa:, na ulama bilibilinomolo a:imano wokodawama:
eba eda:nalo, a:ma:le danana:wenakiya nale ubia:noma:
keda:nakia:. A:ma:le wiyasiya natamo beda: inamabu
kikanama:wia? Eiye! A:ma: natamo da:peso gautu-
goeo kikanama:wea:, nale naimano namutupiago eba naolo
kekalakalaoma:!

---

* **15:22:** Ya:suko tetelo lini inamabu ega:walo agowa pata ibino pupuli tanalono magumu ma kunula. Kawo dubute ebeno lini inamabu wokodawatamo a:kikaemene, wiyasiya ebete ebeno elawo ebeno gudutamo eba ikamelo ebeno lini inamabu ebetamo ebo kikaemene. Ega:walo ebeno kawo motolo ebeno wokopiate agowa patago wapata:laema: talenala, wiyasiya ebeno guda:te a:ka:tuwa: agowa patago kowapata:laema:na:.

30 Wiyasiya a:imano gudu idite a:imano inamabu uwatete,
dubu bilibili kamiyala:go kuba eba nosiyodilolelo a:imano
mani anatutulateli. Ebene ebe lumagite da:pa:ka, a:ma:
ebe kalakalakobi ka:mida:ema: oli ape kau-goeo ebetamo
anagalima:kata!'
31 "Ebeno nabiwite ebetamo nowamini, 'Naimano gudu,
a:ma: okolina tetelo nago okolinata, naimano inamabu bili-
bilinomo a:imanola.
32 Wiyasiya a:imano ekawite da:i ebete ka:lo igilo walo
a:kelawe, iyo, ebete iyabaiamo dalatidi ale ebe walo
a:kelaema:. Ebema: modobola a bae kapimiya eba naonalo
kekalakalaonamalema:.' "

16

*Dogodogo Dubuno Inamabu Dulamelemenami Ebe Woko-
dawano Iyatulame Oi*

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "Kawo
dubu idite dubu idi iyati ebete ebeno inamabu bilibilinomo
wadenomamo kulamelemenama:. Ebene egela epetapi bili-
bilinomo da:petoiya, epo epetapiate ebe dogodogo dubu na-
paniya, 'Numa:, a:ma:le diyata:wia ebe wokodawate a:imano
inamabu pilo gabodo eba puwatelo ebo nowatutulatele-
nako.'
2 "Ebe tetelo kawo dubute ebeno wokodawa ka:mite
ebetamo negi, 'Na ka:lo dolowimo, ebe tanalo keba
kunula:ka:? A:ma:le naimano woko eba osiyodilonalo
kebako kuba kosiyodilola:wenamiya, modobola a:ma:
ebe iyaiya tanalo bilibilinomo a:imano woko bukalo
wadenomamo na:tuputupuilama:wete ebo nadaiye
nale kiyatawama:. Mabu a:ma: modoboa: naimano
inamabu ulamedawama: eda:ma:, ebema: a:ma: ka:lo woko
katepama:ta.'
3 "Ebene ebe wokodawate ebeno woko baiamo eba tolo
tepo magumulo na:negi, 'Kawo dubute naimano woko
odiyobi, ebema: na keba kunu na:kowagelemo? Na
ubia:nola gowolesi obobole woko osiyodilolema:, na ela-
woa:nola. Ega:walo na epatamo manima: da:towetoweomo
na ilipokobi kolowimamo.
4 Oe, na iyatawala! Naimano woko namutudawa eba
masigilo epo epetapi naimano namutupima: ka:midilimamo.
Nale eba kunu dosiyodilomo, naimano woko olopoligo tetelo
ebe namutupiate naimano iyaiya modoboa: tanalo magu-
mulo kalakalago bowalubininakoma:na:.'
5 "Ebema: ebe tetelo ebete ebeno woko namutudawa ma
kunu masigi. Piyate ebe kawo dubutamo mani wiyaolea:no,
ebete ibi bilibilinomo ka:la:mite dopodawatamo negi,

‘A:ma: naimano woko namutudawatamo kebako mani ka:wiyawea:?’

6 “Ebete negi, ‘Nale 100 dolomu alono obo* duwatimo, nale ka:wiya:.’

“Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, ‘Mela, a:ma:le duwata:wia ebe pepa. A:ma:le 100 uwomu egebola:wete wiyasiya 50 dolomu nakulola:.’

7 “Ebene ebete tetedawa iditamo negi, ‘A:ma: kebako mani ka:wiyawea:?’

“Ebete nowami, ‘Nale 1,000 witi-laiso baiko† duwatimo, nale ka:wia:.’

“Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate ebetamo negi, ‘Mela, a:ma:le duwata:wia ebe pepa. A:ma:le 1,000 uwomu egebola:wete wiyasiya 800 baiko nakulola:.’ Ebene kawo dubuno inamabu ulamedawate wiyaolea:pi bilibilinomatamo ma kunu genaki, iyo, ebete me gabodo ebeno woko namutudawa eba masigilo epo bilibilinomo epetapi ebeno namutupima: gito midili.

8 “Walone kawo dubute ebeno inamabu ulamedawano osiyodilo tanalo iyatawate negi, ‘Oe, ebe beda: mulo kawodawala:ka:! Ebete na eba kubainamelo ebe a:ka:tuwa: ebe walubi.’ ”

Ebene Ya:sute ebeno iyatulame oino magumu ma kunu awokalimiya, “Me opolo nanitabokobi midia: epate mulonomoma: eba eda:onalo ibino maniamo iyaiya tanalo osiyodilolenaka ibi kowalubilinama:. Wiyasiya alo magumulo dilukuliona ebe epate tete epetapilo mulo woki malagidiloa:no ibi a:ka:tuwa: ibino maniamo ibi kowalubilina:.

9 Nale la: analemata, modobola la: me opono maniamo epo la:imano namutupima: na:midilinala:, ebema: la:imano a:elao tetelo me opono inamabu dolopoligolametamene, Godokono Unu Duliyomololo la:imano namutupiate la: atumu kalakalago kuwatema:ta.

10 “Nanitabola, kebe lumagite da:peso tanalo wadenomamo dosiyodilomene, ebete kawo tanalo atumu wadenomamo ka:kosiyodilomene, ega:walo ebete da:peso tanalo magumulo delemasigimene, ebete kawo tanalo magumulo atumu ka:kelemasigimene.

11 Ebema: la: me opolo la:imano inamabu tuputupu gabodo ulamena:no, Unu Duliyomololo da:pola:na ebe wadewade tanalo Godote la:tamo a:kikalamoletamene,

---

* **16:6:** Yu epate olibi kikopuno ii alono oboma: midilinakiya, kelisini keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo iba:te ebe alono obo maniamo midilima: dolomu magumamo alateonakiya, mako dolomu 20 litama: eda:onamiya.
† **16:7:** Yu epagodolo mako baiko 25 kilogalamama: eda:onamiya.

12 ega:walo la:le epetapino inamabu tuputupu gabodo
ulamelelamena:no, idawate la:imano inamabunomo la:tamo
a:kikalamolema:ta!
13 “Ega:walo me tanalo idila, lumagite netewa elawodu-
batamo wokodawama: eda:ma: modoboa:. Ebete eba kunu
dowagelemene iditamo eba dowanalo idi nilakapolo be-
malagidilonamene, ega:walo ebete iditamo eba utinalo idi
ubia:noma: beda:namene. Ebema: a:ma: atumu, Godotamo
ega:walo manitamo kapiya tetelo tuduwatama: modoboa:.”

Ya:sute Wadewade Tabo Epetapi Da:kiyawaiya
Ma:t 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12

14 Yu epo magumulo Pa:lisi tanebapiate mani kawono-
mamo malagidilolenamiya, ebema: ibi epetapiate Ya:sukono
tabo olowite ebe nekalakalatitiya.
15 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: epono ololo
apulo la:imano unu tama wadekobi midilinamata, wiyasiya
Godote la:imano tepo magumuno tanalo iyatawala, mabu
epate kebe iyaiya tanalo unamo eba wadipalatelelo wade-
wadepima: degelana, wiyasiya Godote ebe tanalo kuba abale
niboma: gena.
16 “Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo epatamo
dikalamiya ega:walo ebeno woki awokalimipiate Bukamo
dakuloliya, ebe tagala tanalono tabote pete Yoneko teta:mo
ebo pemaigi. Wiyasiya Yoneko tetene wagilimite Godote
Kawo Elawodawama: deda:na ebe oli tanalono tabote a:pe,
ebene epetapiate me Wade Tabo eba kiyawaonalo, epo
epetapi bilibilinomate olowite ibi ubila Godokono Wade
Duliyomolamo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo nopila:oma:.
17 Me tanalo nanitabola. Me opo ega:walo tobolo unu ib-
ino inamabuate tete geyageyanomolo eba pola:nalo walone
a:ka:tuwa: kolopoligoma:na:, wiyasiya Godokono Totomu
Tabo bilibilinomo magumulo madodo da:pesonomo idite
a:kolopoligomene, ebeno tabote uwomua: uwomua: tetelo
bitanamene.”
18 Ebene Ya:sute tabo idi kegiya, “Kebe dubute ebeno
kamiyale alibutite kamiyale idi delaemene ebete Godokono
ololo apulo pilo tanalo kosiyodilomene, ega:walo dubute
ebeno kamiyale alibutite, idawate ebe kamiyale delaemene
ebete pilo tanalo kosiyodilomene.”

Inamabu Bilibilinomago Dubu Ega:walo Lasalesiko Ibino Tanalo

19 Ebene Ya:sute me oi kiyawaiya, “Inamabu bilibilino-
mago dubu idite okolinami, ebete wiya kawokawo ka-
liku pupulinaki ega:walo tete bilibilinomolo wadewade nao
inamabu ebe naonaki,

20 wiyasiya ebeno moto gigiyu tetelo nigologolo dubute
watitanaki, ebeno mailo Lasalesitela, ebeno apelo kani ka-
wokawate pola:menami.
21 Ebete inamabu bilibilinomago dubuno bae nao baine
opamo da:pa:guditanaki, ebe bae papana naoma: ubi niyati-
tanaki, wiyasiya gaagaate da:pelamenakiya ebeno kani ebo
pema:menaolemenakiya.
22 “Ebene egela idilo nigologolo dubute da:i, Godokono
nopopiate ebeno uliyana pelawete Unu Duliyomolamo
A:ibalayamatamo gito magatiya, wiyasiya inamabu bilibili-
nomago dubute da:i, epate ebeno ape pelawete bobamo gito
niyatiya.
23 Ebene inamabu bilibilinomagodawate Ela Opolo teme-
teme magumulo eba nokolilo, mulunomone na:melete
A:ibalayamako ebo numi, Lasalesiago dokoliutiya.
24 Ebe tetelo ebete kawonomamo eba negepatelo negi,
‘Aba A:ibalayama! A:ma: na nilakapoinamelo Lasalesiko
napaliba. Modobola ebete ebeno nege koto wui obamo
aduba:midate naimano mena gibagibakobi na:pa:midina,
mabu na me Ela Opolo temeteme kawonomo a:pelaemo!’
25 “Wiyasiya A:ibalayamate negi, ‘Gudu, a:ma:
nemalagidila. A:ma:le opolo dokoliawenamiya ebe
tetelo a:ma: wadewade inamabu watenamiyata, wiyasiya
Lasalesiko kubakuba inamabu watenami. Ebema: numa:,
ka:lo ebete wade kalakalago pa:luta, a:ma: wiyasiya kawo
temeteme magumulo pa:lutata.
26 Gudu, me tanalo idila. Aimano tetenomolo kawo
bolegale bitana, ebema: ale mene la:tamo pa:iwalema: gabo
puliyala, ega:walo la:le atamo pa:iwalema: gabo atumu ki-
tana:.’
27 “Ebene inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Aba
A:ibalayama, nale a:ma: na:toweoemata, a:ma: naimano
nabiwino motamo Lasalesiko nanalibiye,
28 mabu naimano paibu ekaki ba:pola:na. Modobola
ebete iba:tamo tote kawiya nananalemene, iba:te me kawo
temeteme opamo pelamekapoma:.’
29 “A:ibalayamate wiyasiya negi, ‘Ao! Godokono tabote
iba:godolo bitana, ebete Mosesedo epatamo dikalamiya
ega:walo ebeno woki awokalimipiate ebeno Bukamo daku-
loliya ebe kawokawo tabo. Modobola iba:te ebe iyaiya tanalo
olowiote Godokono ubi tanalamo na:tudila:oma:na:.’
30 “Inamabu bilibilinomago dubute negi, ‘Ao, Aba
A:ibalayama! Idawate a:ene igilamo maigate iba:tamo
da:tomene, iba:te ebe anoano tanalo umite ibino kubane
olobila:te woki iyakobi ebo ka:midilima:na:.’

31 “A:ibalayamate tabo eba wiyalo negi, ‘Iba:te
Moseseko ega:walo Godokono woki awokalimipi dubu
epetapiagodone tabo olowioa:no, lumagi idite a:ene iba:tamo
da:nemaigamene, iba:te ebe tanalo duima:na: ebe lumagino
tabo atumu nanitabokobi a:ka:midima:na:.’ ”

17

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanaloma: Ya:sute Degiya

Ma:t 18.6-7,21-22; Mak 9.42

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya,
“Nanitabola, Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalate
epatamo kemaimioma:na:, wiyasiya kebe lumagigodone
demaimioma:na: Godote ebe lumagitamo kuba wiya
kawonomo kikaemene!
2 Ebema: modobola epate ebe lawete ebeno kuwokoba:mo
kawo nokolanomo ma:midaomete kewa: kolomamo
neba:idiloma:na:, gudu da:peso idite ebeno kuba
magumamo gakapoma:.
3 Ebema: la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo
nulamenala:!
“A:imano ekawite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene,
a:ma:le ebe na:totomutiye, ebene ebete ebeno kubane
olobigate ebeno woki iyakobi da:midimene, a:ma: ebeno
kuba egebolema:wete na:dodolomatilimiye.
4 Iyo, ebete kapiya egelalo a:ma:tamo sebeni kubakuba
tanalo osiyodilolete, ebene ebete sebeni teta:mo walo ka:pete
ma kunu dakapanatamene, ‘Naimano naniwi, niyata. Na
walo a:ma:tamo kuba a:kosiyodilomo,’ modobola a:ma:le
ebeno kuba egebolema:wete ka:dodolomatilima:ta.”

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo

5 Ebene Kawodawa Ya:sute dopamo daliboliya Godokono
woko ka:nosiyodiloma:, ebe alibolepi dubate ebetamo
negeliya, “Aimano nanitabokobi midi tanalo kawokawokobi
na:midiliama:.”
6 Kawodawa Ya:sute eba wiyalo negiya, “Mastada kikopu
kawoa:, da:pesonomola. Wiyasiya la:imano nanitabokobi
midi tanalote makonoma: deda:mene, la:imano elawote
modoboma: eba eda:lo la:le me kewatamo kegelamamota,
‘A:ma: a:ka:tuwa: a:imano dolodolo magobela:wete, kewa:
kolomamo na:toa!’ ebene me kewate la:imano tabamo
ka:tuduwatamene.”

Wokodawano Woko Tanalo

7 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “La: me uli tabo
wadenomamo nemalagidilala:. Epo magumulo idawate
kawo elawodubuma: eda:na ebene ebegodolo wiya: wokopi

epetapi bilibilinomo dilukulina, ebeno osiyodilo tanalo keba kunula:ka:? Kawo elawodubuno wiya: wokodawa idite pali damela obobole woko ega:walo sipi-goeogoeo ulame woko opoliyalete motamo da:pemene, ebe tetelo ebeno kawodawate ebetamo ma kunu ba:kegemene, ‘A:ma: niyalata, a:imano tanalo dopamo na:numa:. A:ma: a:imano bae nawete, walone naimano bae na:pokalimiye’?

8 Ao, kawo elawodubute eba kunu a:kowagelemene, wiyasiya ebete ebeno wokodawatamo ma kunu kegemene, ‘Bae okalimino daleya: kaliku pula:wete naimano bae nosiyodila, ebene nale bae nao baiamo eba okolilo, a:ma: wadewade bae ega:walo da:imi obo natamo kowadaema:ta. Naimano bae nao tanalo dolopoligomene, a:ma: walone a:imano obo niawete a:imano bae ebo kenama:ta.’

9 “Me tanalo nanitabola. Kawo elawodubute ebeno wokodawa iyaiya woko osiyodilolema: danamene, ebe tetelo wokodawate ebetamo tuduwatalo ebe woko dopoliyalemene, ebeno kawodawate ebetamo eba kalakalalo wiyasiya kawonomamo a:kemoiomene mabu ebe ebeno wokodawano watodawala.

10 Ebema: la: olowiopi atumu. Kawo Elawodawa Godote la:le kebe iyaiya woko osiyodilolema: danaletamene, modobola la: ebe woko bilibilinomo opoliyala:wete ma kunu kegelamamota, ‘A Godokono wokopila. Ebete a beda: tanaloma: kanaile, ale ebeno elawamo kalakalago gito osiyodiloma:, ebema: lumagi idite a moioema: modoboa:. Modobola epate aimano Kawo Elawodawa Godoko kapiya nemoioma:na:!’ ”

Ya:sute Teni Kukulakukulago Dubu Wadekobi Da:midioliya

11 Ebene Ya:sute Yelusalema kawo duliyomolamo eba tolo, ebete Samaliya opo ega:walo Ga:lili opo tetenomodo tiya.

12 Ebete duliyomolo idi da:pesamo da:piya teni kukulakukulago dubate eba:go palugote mulune ebetamo kawonomamo na:pegeliya,

13 “Ya:su, Wade Iyatulamedawa, a:ma: a na:nilakapoiama:!”

14 Ya:sute ibi muluamo nulamete iba:tamo na:negiya, “La: tolama:wete la:imano ape Godotamo kalimagono ikameopiatamo nanawokalilamola:la:.”

Ebene iba:te eba tolamelo, gabo tetelo ibino apete wadekobi ebo nolowia.

15 Ibino taneba magumulo kapiya idi ebeno apete wadekobi dolowiya, ebete ebe tanalo numite ebeno tabo madodo unamo adipatelo Godoko eba moiolo Ya:sutamo walo na:ka:piya,

16 ebene ebete Ya:sukono agowa mabuamo pegate ebe-
tamo kalakala tabo ebo pa:kiyawaiya. Ebe dubu Samaliya
opodawala,
17 ebema: Ya:sute ebeno tanalo umite epatamo negiya,
“Numa:la:, Godokono elawote teni dubu wadekobi a:midiole,
wiyasiya epetapi naini iba:te ka:pelamea:.
18 Keleka: mabu me kapela dubu, ebe kapiyate ka:pete
ebeno kalakala tabo Godotamo da:pa:kiyawao?”
19 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete
na:toa. A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi
a:mida:ta.”

*Godote Kawo Elawodawama: Deda:na Ebe Tanalono Pe-
maiga Tete*

Ma:t 24.23-28,37-41

20 Ebene Pa:lisi tanebapi dubu epetapiate Godote Kawo
Elawodawama: deda:na ebe tanalono pemaiga tetema:
Ya:suko dalatediya, ebete ibino tabo eba wiyalo negiya,
“Anoano tanalate la: a:kiyatulametamene ma kunu,
Godokono Kawo Elawodawano tete netatali.
21 Lumagi idite a:da: elemasigi tabo ma kunu kegemene,
‘Numa:la:, ebe wade tanalote owagilimi, mela!’ ega:walo
idawate ka:kegemene, ‘La: ebe tanalo ebamo na:numa:la:!’
Wiyasiya Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalo eba
kunua:, mabu ebe tanalo tepo magumuno tanalola, iyo,
la:tamo iyalo a:pemaigiya.”
22 Ebene ebete ebe waloma:tapiatamo negiya, “Me tetelo
Epono Naniwite me opolo eba okolinalo, me opo epate
anoano tanalo ebegodolo ulamenaka. Walone tetelo la: ubi
kiyatimamota mako egela walo ka:kuma:ema:, wiyasiya la:
a:kuma:ema.
23 Ebe tetelo epetapiate la:tamo ma kunu kegelama:na:,
‘Mela, me anoano tanalo na:puma:la:!’ o ‘Ibe, ebamo
na:numa:la:!’ wiyasiya la: ibi akowaloma:tala:la:.
24 Nanitabola, molete da:la:uwa:midamene ebe tetelo ege-
late tobolo unu kawonomo ka:pukuimene, ebema: na Epono
Naniwite walo da:ka:pemo naimano pe egelate eba kunu
kitanamene, iyo, me opo epo bilibilinomate naimano pe
tanalo kuima:na:.
25 Wiyasiya nanitabola, ebe tanalote pemaiga:no, dopamo
me tete epate na ubia:noma: eda:ote natamo temeteme
kawokawonomo kikanamonema:na:.
26 “Nanitabola, Nowako tetelo kebako tanalote
ka:pemaigiyale, Epono Naniwite walo da:ka:pemene ebe
tetelo ebe atu tanalote ka:ka:pemaigamene.
27 Ebe tetelo iba:te bae naota ega:walo elawo da:imi obo
kawonomamo niota, dubate kamiyale uwatoleta ega:walo

kamiyala:te dubu uwatoleta, iba:te eba kunu eba wagelenalo
Nowate kawo peamo ebo opegiya. Ebene ebe tetelo obo
kawonomote odolote epo bilibilinomo ebo anakapulamiya.
28 Ega:walo Lotako tetelo demaigiya, ebe atu tanalote eba
kunu ka:kemaigamene. Epate bae naota ega:walo elawo
da:imi obo kawonomamo niota, ibino inamabu maniamo
midioleta ega:walo mani kawonomamo uwateota, pali inam-
abu amiota ega:walo moto etemoteota, iba:te eba kunu eba
wagelenalo
29 Lotate Sodomo duliyomolone pemaigate ebo alauliya.
Ebene ebe egelalo elate Godokono Unu Duliyomolone opamo
pegate ibi bilibilinomate ela magumulo gito a:elaiya.
30 Ebema: Godote Epono Naniwino nanitabo tanalo da-
wokalimene, ebe tetete eba kunu ka:kitanamene.

31 “Ebe Kawo Egelalo kebe lumagite moto tanatimilo
dokolitamene, ebete moto guamo walo a:ka:nopegamene
ebeno inamabu uwatema:, ega:walo tumulo woko dosiy-
odilutamene ebe lumagite atumu ebeno motamo walo
a:ka:toamene.
32 Ebema: la: Lotakono kamiyaleno tanalo nemalagidi-
lala:!*
33 Nanitabola, kebe lumagite ebeno kateneno ubi gabodo
eba tolo ebeno igilo Godogodone damoeda:mene, ebeno
igilote kalatidimene, wiyasiya kebe lumagite ebeno igilo
Godoko mabuma: datutimene, ebete nanitabo igilo ke-
laemene.
34 Nale la: analemata, ebe idokolo dubu netewate kapiya
ketalo delanama:na:, Epono Naniwite penate idi eba pelawe-
nalo idi ebo katepanamene.
35 Ega:walo kamiyale netewate bae delapautama:na:, ebete
pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene.
36 Ega:walo dubu netewate pali bailo dowapaitama:na:,
ebete pete idi eba pelawelo idi ebo katepamene.”†

37 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Ka-
wodawa, me tanalate kebolo na:kemaimioma:na:?”

Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Abale inamabute ke-
bolo kitanamene, waliate aleola:go ebamo ka:guditama:na:.”

---

* **17:32:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me tanalo niyatawa, Godokono elate Sodomo duliyomolamo da:pegiya, ebe tetelo Lotakono kamiyalete ubi kawonomo iyatiya duliyomolamo walo ka:tote ebeno motono inamabu ka:nuwatema:. Ebema: ebe egelalo ebete ela magumulo gito a:iya Sodomo duliyomolo epo epetapi bilibilinomago. † **17:36:** Luk 17.36 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

18

Amole Kamiyale Ega:walo Tabo Anagilamedawa Ibino Iyatulame Oi

1 Ebene Ya:sute iyatulame oi idi ebe waloma:tapiatamo
na:kiyawaiya, mabu ebe ubia:nola iba:te tete bilibilinomolo
Godotamo towetowe tabo gela magumulo iba:te wiya tabo
samamo lawea:no elawoa:noma: eda:okapoma:.
2 Ebete negiya, “Duliyomolo idilo tabo anagilamedawa
dubute nokolinami, ebete Godotamo ka:tuduwatanakia:
ega:walo ebete epo ka:nilakapoilamenakia:.
3 Ebe atu duliyomololo amole kamiyale idite
na:kokolinami, ebete tete bilibilinomolo tabo
anagilamedawatamo penaki ma kunu pegenaki, ‘A:ma:le
nago da:gowelaona, ebe lumagitamo kuba wiya nikama:!’
4 “Ebene tabo anagilamedawate tete geyageyadopolo
ebeno tabo kolowinakia:, wiyasiya walone ebete ebeno wok-
ilo ma kunu gi, ‘Na Godotamo ka:tuduwatanakoa: ega:walo
na epatamo nilakapo kiyatinakoa:,
5 wiyasiya me kamiyalete tete geyageyalo natamo kawo
temeteme ikanamena. Nale ebe walubia:no me temeteme
tanalote a:kolopoligomene, ebema: modobola nale ebeno ubi
tanalamo tuduwatalo eba:go gowelaodawatamo kuba wiya
kikaemamo!’ ”
6 Ebene Kawodawa Ya:sute negiya, “Me tabo anagil-
amedawa ebe kuba lumagila, wiyasiya ebete degi, modobola
la: ebe tabo wadenomamo nemalagidilala:.
7 La:imano woki keba kunula:ka:? Godokono epo magu-
mulo piyate idoko tetelo ega:walo egela tetelo ebetamo
towetoweolo diimina, ebete iba:tamo wiya ikalamea:noma:
ba:keda:mene? Ega:walo ebete ibi walubilima: ubia:noma:
eda:lo tete ba:kegeyageyaima:tepamene?
8 Ao! Nale la: analemata, ebete ibi walubililo iba:go
da:gowelaona ebe epatamo kuba wiya samonomamo
ka:pikalaemene, wiyasiya Epono Naniwite da:pemene,
ebe tetelo ebete me opo epagodolo nanitabokobi midi tanalo
ba:ka:puimene?”

Pa:lisi Tanebadawa Ega:walo Ta:kese Uwatedawa Ibino Iyatulame Oi

9 Ya:sute me iyatulame oi idi epo epetapiatamo
ka:kiyawaiya, mabu ibi a:ka:tuwa: ibi tuputupupima: eba
gelanalo ebo gelanakiya epo epetapi wadewade epoa:.
10 Ebete negiya, “Dubu netewate Godoko Amamateno
Iya Motamo nodoliya Godotamo towetoweoma:, idi Pa:lisi
tanebadawala, idi ta:kese mani elemasigilo uwatedawala.

11 Ebene Pa:lisi dubute ebe a:ka:tuwa: utite ebeno
tanaloma: ma kunu gi, ‘Godo, na a:ma:tamo kalakala
tabo kiyawaomo, mabu na me epo epetapidopoa:. Ma
kunu na inamabu pilolo kuwatenakoa:, a:da: elemasigi
gabodo kepata:nakoa:, ega:walo dubu idino kamiyale pilolo
kelawea:. Ega:walo me ta:kese uwatedawate iyaiya kuba
dosiyodilolena, na eba kunua:.
12 Na kapiya wuiki magumulo nale netewa egelalo a:imano
woko osiyodiloma: bae naoa:no lutanakomo, ega:walo nale
duwatenakomo ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete,
epetapi teni apuapu magumune idi kapiya kelawe, idi kapiya
kelawe, a:imano apu a:ma:tamo nanitabonomolo ikame-
nakomata.’
13 “Wiyasiya ta:kese uwatedawate muludopone nutite,
ebete ebeno wato opamo tuduta:midate eba utitalo
ilipago bodolo anagalimilo negi, ‘Godo, na kawokawo
kuba a:ma:tamo osiyodilolimo, wiyasiya nale a:ma:
na:toweoemata, natamo kuba wiya ikanamea:no na
na:nilakapoinama:!’ ”
14 Ebene Ya:sute negiya, “Na la:tamo negemo, Godote me
amama: lumagino kuba egebolemete ebete ebeno motamo
ebo ti, wiyasiya Pa:lisi dubu eba kunu kowagelea:. Godote
ebeno tanalo ka:tupugaimea:, ebete ebeno kubago eba kunu
ti. Mabu nanitabola, lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma:
da:midimene Godote ebe da:pesoma: ka:midimene, ega:walo
kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe da:pesoma: da:midimene
Godote wiyasiya ebe kawoma: ka:midimene.”

Ya:sute Guda:tamo Koto Dowatiolelamiya
Ma:t 19.13-15; Mak 10.13-16

15 Ebene epate gudi egege Ya:sutamo nemagaeliya, ebete
ebeno koto iba:tamo eba watiolelamelo Godoko kanama:
ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:. Ebe tetelo ebe
waloma:tapiate ebe tanalo umite epo kawiya analelo gudi
nodiyoboliya,
16 wiyasiya Ya:sute gudi ebetamo eba ka:la:milo ebe
waloma:tapiatamo negiya, “Gudi natamo pelaema:
modobola. Ako-odiyobola:la:, mabu mako epate Godote
Kawo Elawodawama: deda:na ebe duliyomolamo
ka:nopila:oma:na:.
17 Na la:tamo nani tabo gemo, kebe lumagite gudu
da:pesomu aimano Kawo Elawodawa Godoko lawea:no, ebe
lumagite ebeno Kalakala Duliyomolamo a:ka:nopegamene.”

Inamabu Bilibilinomago Dubute Ya:sutamo Da:piya
Ma:t 19.16-30; Mak 10.17-31

18 Ebene Yu epono watodawa idite Ya:suko eba alateda:lo naniya, “Wade Iyatulamedawa, na beda: tanalo osiyodilote uwomua: igilo ebo na:kelaemo?”
19 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma:le na wadedawama: beda:ma: keka:na:miawa:? Wadedawa idi puliyala, Godoko kapiyate wadedawanomola.
20 A:ma: Godokono Totomu Tabo iyatawala. Lumagi idino kamiyale pilolo akolawa:la:, lumagi akoanakapuma:la:, inamabu pilolo akouwata:la:, lumagi idino tanaloma: a:da: tabo akokiyawala:, ega:walo a:imano nabiwila menokola ibino tabamo na:tuduwatanakiye.”
21 Wiyasiya ebete Ya:sutamo negiya, “Na da:peso tetene wagilimite me totomu bilibilinomo kodakodalo uwatete kapiya idi kadikanaliya:.”
22 Ya:sute ebeno tabo olowite ebetamo negiya, “A:ma:godolo kapiya tanalote ka:modobona:. Modobola epetapiate a:imano inamabu bilibilinomo maniamo uwateometate a:ma:le ebe mani nigologolopi epetapiatamo nanalabaolama:. Ebe tetelo a:ma: walo ka:pa:wete na nowaloma:eniye, ebene a:imano inamabu bilibilinomate Godokono Unu Duliyomololo ka:nepola:namene.”
23 Ebete ebe tabo olowite ebeno tepo magumulo mi-bonomoma: ediya mabu ebe inamabu bilibilinomago-dawanomola.
24 Ya:sute ebe uminate negiya, “Godote Kawo Ela-wodawama: deda:na, inamabu bilibilinomagopiate ebe duliyomolamo nopila:oma: kodakodanomola!
25 Numa:la:, ka:molo-goeote* kaliku waluono moe iyado nilupigama: kodakodama: eda:na, gaboa:nola. Atumu inamabu bilibilinomagodawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolamo nopegama: kodakodanomoma: eda:na, gabote nanitabonomolo a:kitanamene.”
26 Ebene Ya:sukono tabo olowiopiate ebetamo negeliya, “A:ma:le degeawa: ebe tabote nanitaboma: deda:mene, piy-ate modobola:ka: Godote ibino igilo mula:lelaema:?”
27 Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Epagodolo da:kodakodaona ebe iyaiya tanalo wiyasiya Godogodolo kodakodanomoa:.”
28 Ebene Pitate Ya:sutamo negiya, “A:ma: numa:, aimano motono inamabu bilibilinomo miyapate a:ma: nowaloma:enata.”

---

* **18:25:** Ya:suko tetelo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te alagiole ka:molo-goeogoeo kawokawonomamo ibino woko osiyodilolenakiya. Iyo, iyaiya tete epetapilo ka:molo-goeogoeate ibino inamabu watanakiya mulu opamo, ega:walo tete epetapilo iba:te pema: watenamiya.

29 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabo
gemo, kebe lumagite ebeno moto, o ebeno kamiyale, o ebeno
nanila ekakila ega:walo ebeno menokobila nabila gudila,
ebe iyaiya tanalo Kawo Elawodawa Godoko mabuma:
da:miyapamene,
30 ebete me tetelo wiyasiya Godogodone ebe atu tanalo
bilibilinomo walo ka:kuwatemene, ega:walo walone ebete
uwomua: igilo ka:kelaemene.”

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Walo Da:kegiya
Ma:t 20.17-19; Mak 10.32-34

31 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi dubu ebetamo
ka:la:mite iba:tamo negiya, “La: nolowiala:, a Yelusalemamo
tolamitama:. Ebolo Godokono woki awokalimipiate Epono
Naniwi mabuma: Bukamo dakuloliya ebe tanalo bilibilino-
mate ka:pemaimioma:na:.
32 Iyo, Godote ebe Yua:piatamo kikalaemene, ebene
iba:te ebe malogolo eba kalakalatelo ebetamo kowe
ka:meolema:na:,
33 ega:walo iba:te pa:ka:pa:ka:mo ebe a:na:ma:ga:midaote
ebene ebe gito kanakapuima:na:, wiyasiya ebete netewa-
kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.”
34 Wiyasiya Ya:sute da:kiyawaiya, ebe waloma:tapiate ebe
tabono magumu wadenomamo kelawiya:. Ebe tanalote
waminalo itani ebema: iba:te wadenomamo kemalagidiliya:.

Ya:sute Balidi Tamiome Dubu Wadekobi Da:midiya
Ma:t 20.29-34; Mak 10.46-52

35 Ebene Ya:sute Yeliko kawo duliyomolo niyakabamo eba
penapelo, balidi tamiome dubute gabo niyakabolo okolite
manima: epo ebe toweolamiti.
36 Ebete epo bilibilinomo gabodo da:petolamitiya, ebe
tanalo olowite epetapi ebo alateda:liya, “Beda: tanalote
ka:pitale?”
37 Iba:te nowaimiya, “Nasalete duliyomolo dubu Ya:sute
pita.”
38 Ebene ebete tabo kawonomamo gelo negiya, “Ya:su,
Da:ibidikono A:la:mu! A:ma:le na na:nilakapoinama:!”
39 Ebe tetelo dopamo da:petolamitiya ebe epate ebe kawiya
analo nodiyobiya ebete taboa:no kokolitama:, wiyasiya
ebete kawonomamo walo na:kegiya, “Da:ibidikono A:la:mu!
A:ma:le na na:nilakapoinama:!”
40 Ebene Ya:sute ebamo utite balidi tamiome dubuno
tanaloma: negiya, “Ebe nemaga:la:.” Ebete niyakabamo
da:piya, ebe tetelo Ya:sute ebe nalatediya,
41 “A:ma: beda: ubi kiyata:wita nale a:ma:tamo kosiyo-
diloma:?”

Ebete negiya, “Kawodawa, na ubila inamabu wadenomamo kulamolema:.”
42 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: balidi na:mela:! A:imano nanitabokobi midi tanalote a:ma: wadekobi a:mida:ta.”
43 Ebema: nanitabola, ebe tetenomolo ebeno balidite wadekobi dolowiomiya, ebete Godoko eba moiolo Ya:suko ebo waloma:tiya, ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite iba:te atumu Godokono mailo unamo ebo adipatiya.

19

Ya:sute Sa:kiyasekono Motamo Da:tiya

1 Ebe tetelo Ya:sute Yeliko duliyomolo magumudo petuti,
2 ebe duliyomololo Sa:kiyaseko nokolinami, ebe ta:kese uwatepino watodawala ega:walo ebe inamabu bilibilinomagodawala.
3 Ebete ebeno tepo magumulo negiya, “Ya:suko kebako dawala:ka:?” ebene ebete ebe kuima: ubi kawonomamo niyatiti, wiyasiya ebe gopowai dubula ega:walo epo bilibilinomate Ya:suko a:wa:midiya, ebe mabuma: ebete Ya:suko uima: modoboa:.
4 Ebema: ebete epono dopo apuamo puligate, umei kewamo gito nodoliya Ya:suko kuima:, mabu Ya:sute ebe gabodo piti.
5 Ebene Ya:sute ebamo pemaigate balidi unamo da:pemeliya, ebe pumite napaniya, “Sa:kiyase, a:ma: samamo na:piwisiga! Na ka:lo egelalo a:imano motolo ka:lutamo.”
6 Ebe tetelo Sa:kiyasete samamo piwisigate, Ya:suko lawete ebeno motamo kalakala kawonomago gito magatiya,
7 ebene epo bilibilinomate ebe tanalo umite ubia: tabo ma kunu geliya, “Ebete kuba lumagino motamo a:to.”
8 Wiyasiya Sa:kiyasete ebeno motolo epono dopo apulo maigate Ya:sutamo negiya, “Kawodawa, a:ma: numa:! Ka:lo nale naimano inamabu tulituliya anagiyamidalete, naimano inamabu epetapi nigologolopiatamo kikalamolemamo, ega:walo nale epetapino mani elemasigi gabodo duwatenakimo netewa-netewa teta:mo walo ka:ka:wiyaolemamo.”
9 Ebene Ya:sute negiya, “Ka:lo egelalo Godokono igilo mula: tanalote me motamo a:pe, mabu me dubu atumu ebe A:ibalayamakono walone gudu idila.
10 Nanitabola, piyate kuba osiyodilole tanalo magumulo dalatidiolena, ebe epo uwatete ibino igilo ka:mula:lelaema: na Epono Naniwite ebema: piyamo.”

Kawo Dubute Wokopiatamo Mani Dikalamoliya Ebe Iyatulame Oi
Ma:t 25.14-30

11 Ebe tabo dolowiutiya ebe epate iyatawaiya Ya:sute
Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo a:pemaiga,
ebema: iba:te ibino wokilo negeliya, “Diyala, me
tetelo Godokono Kawo Elawodawano tanalote atamo
da:ba:pemaigamene.”

Ya:sute ibino tanalo iyatawate iyatulame oi idi iba:tamo
ma kunu kiyawaiya,

12 “Kawo dubu idite mulu opamo tiya, ebe ubila ebe mulu
opolo Kawo Elawodubuno gobebobo nelawete, ebete ebeno
duliyomolamo ebo ka:ka:pema:.

13 Ebete toa:no, dopamo ebeno teni wokopi ebetamo
ka:la:mite iditamo 100 mani, iditamo 100 mani, ma kunu
eba ikalamolelo ibi nanaliya, ‘La: me mani nekawokawoil-
amiyala: naimano pe uwomuamo.’

14 “Ebene ebete mulu opolo eba nokolilo, ebeno opo epo
epetapiate ebetamo dowaote ebeno walogabo apune tabo at-
api ebo aliboliya. Iba:te tolamete tabo ma kunu negeliya, ‘A
ubia:nola me dubute aimano Kawo Elawodubuma: eda:ma:,
ebete aimano opamo walo a:ka:pemene.’

15 “Wiyasiya kawo dubute mulu opolo Kawo Ela-
wodubuno gobebobo nelawete ebeno duliyomolonomamo
walo na:ka:piya. Ebe tetenomolo ebete dopamo piyatamo
mani dikalamoliya, ebe wokopi ebetamo na:peka:la:miya
ebeno mani uwomu iba:godone kiyatawaoma:.

16 Dopodawa ebete pete ebetamo na:pegiya, ‘Kawodawa,
a:imano 100 maniamo nale 1,000 mani idi osiyodilimo.’

17 Kawo dubute ebetamo negiya, ‘Oe! A:ma: wade woko-
dawalata! A:ma: da:peso tanalo wadenomamo osiyodil-
iata, ebema: nale a:ma: teni duliyomolo ulamedawama:
ka:midimamota.’

18 “Ebene tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Ka-
wodawa, a:imano 100 maniamo nale 500 mani idi osiyodil-
imo,’

19 ebene kawo dubute ebetamo negiya, ‘Nale a:ma: paibu
duliyomolo ulamedawama: ka:midimamota.’

20 “Walone tetedawa idite pete ebetamo na:pegiya, ‘Ka-
wodawa, me a:imano 100 manila. A:ma: da:toawiyala, na
me mani kalikamo wadenomamo matuomeote epate umia:
baiamo ebo iyatiyamo.

21 Na a:ma: tolemenamata mabu a:ma: genegene
dubunomolata. Epetapiate dalomonaka a:ma: pa:wete ebe
inamabu ba:puwatenakoma:ta, ega:walo iba:te damionaka

a:ma: ebe inamabu gito ba:petapionakoma:ta a:ma:le
a:ka:tuwa: kenaoaema:.’
22 “Ebema: kawo dubute ebetamo negiya, ‘A:ma: kuba
wokodawalata! A:ma:le degeawa:, ebe tabote a:imano kuba
awokalimi! Iyo, a:ma: tabo ma kunu egeata, na gene-
gene dubunomola, ega:walo epetapiate dalomonaka nale
ebe inamabu ba:puwatenakomo, ega:walo iba:te damionaka
nale ebe inamabu gito ba:petapionakomo.
23 Ebema: mabu keleka: a:ma:le naimano mani baneka
wokopiatamo ka:nikalama:wiya:? Iba:te mani uwatete woko
idi nosiyodilotaleka: kawodopoma: beda:na:, ebene nale pete
a:ma:le natamo atu mani wiyasiya kele unudopamo walo
ba:kikanama:wena:.’
24 “Ebene kawo dubute ebeno opopi nanaliya, ‘La: ebeno
100 mani laema:wete 1,000 maniago dubutamo nikama:la:.’
25 “Iba:te wiyasiya ebetamo negeliya, ‘Kawodawa, eba
kunua:! Ebe lumagite 1,000 mani iyalo uwati!’
26 “Ebene kawo dubute iba:tamo nowamiya, ‘Na
la:tamo negemo, kebe lumagigodolo wadewade woki
da:pola:na, idawate ebetamo wadewade tanalo bilibilinomo
kikameomene. Wiyasiya kebe lumagigodolo wadewade
woki pola:na:no, ebegodolo kebe kapiyakapiya tanalate
da:pola:na idawate ebegodone walo ka:kuwatemene.
27 Ega:walo me tanalo idila. Piyate nago gowelaoma:
eba wagelenalo ubia:noma: deda:ona nale ibino Kawo Ela-
wodubuma: eda:ma:, la: ibi magaela:wete naimano dopo
apulo gowelaono gila:mo gito napanakapulama:la:!’ ”

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolo Niyakabamo Da:nemaigiya

Ma:t 21.1-11; Mak 11.1-11; Yon 12.12-19

28 Ya:sute me tabo epatamo gete ibi dopolamete
Yelusalema kawo duliyomolo apuamo gito tiya.
29 Ebe tetelo ebete Betapa:gi duliyomolo ega:walo Betani
duliyomolo niyakabodo tote Olibi Kewakewa Unu Dame-
lamo ebo nemaigiya, ebene ebete ebe waloma:tapi netewa
dopamo eba nalibolelo
30 iba:tamo negiya, “La: ebe tatali duliyomolamo toawete,
ebe duliyomolamo da:nemaima:ema donoki-goeo da:peso
ala:mo ma:midao ebo ka:nuimamota, lumagite dopamo ebe
unamo kokoliya:. Modobola la: ale pamiawete nemagaiyala:.
31 Idawate la:tamo degemene, ‘La: ebe beda:ma: kepami-
awitama?’ la: wiyasiya ma kunu negeliyala:, ‘Kawodawate
donoki-goeo ubila.’ ”

32 Ebene iba:te gabodo tote duliyomolamo eba nemaimilo
Ya:sute ibi keba kunu kanaliyale, iba:te ebe iyaiya tanalo eba
kunu nulamiya.
33 Iba:te donoki-goeo da:peso eba pamitalo, ebe goeono
namutupiate iba:tamo negeliya, “La: ebe beda:ma: kepami-
awitama?”
34 Iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawate donoki-
goeo ubila.”
35 Ebene iba:te donoki-goeo da:peso Ya:sutamo maga-
ete, ibino watubino kaliku donoki-goeo unamo alomomete,
iba:te Ya:suko ibino kotamo adipatete gito owodimiya.
36 Ebe tetelo Ya:sute eba tutalo epate ibino ga:ga:ga:ga:
kaliku pupukulamete gabamo apote, ebete ebe unudo tiya.
37 Ebete Olibi Kewakewa Unu Damelane eba niwisi-
galo Yelusalema kawo duliyomolo niyakabamo da:piya,
ebe tetelo ebe dowaloma:tanakiya ebe epo bilibilinomate
Godotamo kalakala tabo kapimiya kawonomamo wadi-
palatelelo ebe ebo moiya, mabu iba:te kawokawo anoano
tanalo bilibilinomo ulamiya.
38 Iba:te tabo ma kunu gelitiya,

“Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe Kawo Elawodubu kawokobi
na:midiye!
O epala:, la: Godoko moiolo unamo nadipata:la:,
ebe Unu Duliyomolono kalakala tanalono mabula!”

39 Ebene epono taneba magumulo da:pola:niya ebe Pa:lisi
tanebapi dubate Ya:suko kawiya naniya, “Iyatulamedawa,
a:ma: waloma:tapi nodiyobola:!”
40 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Nale la:tamo negemo, me
epate na moionea:notaleka: wiyasiya gabono nokolate na
eba adipanatenelo kawonomamo begelitana:.”

Ya:sute Yelusalema Duliyomolo Epo Da:liyalamiya

41 Ebene Ya:sute Yelusalema niyakabamo pete duliyomolo
da:pumiya, ebete iilo
42 negiya, “Yelusalema, nale a:imano milo mabuma:
deda:namo, a:ma: ebe tanalo niyatawawetaleka: a:ma: ebe
milo belawa:wena:, wiyasiya a:ma: naimano nanitabo tanalo
uima: modoboa:!
43 Nanitabola, tete ebe na:pe a:ma:go gowelaopima:
deda:ona, iba:te pelamete a:ma: kapanakopa:midama:ta
a:imano epo kanakapulaema:, ebene iba:te a:imano
tametame apulo gowolesi kawokawonomo eba obobolelo
iyaiya unuunu damela kosiyodilolema:na:, a:imano epate
ibino igilo ka:mula:lema: iba:te iyabaiamo alautiokapoma:.

44 Ebene piyate aːimano kala gaːdimi magumulo
dilukuliona, ibaːte ebe epo alukolete kopoliyadigalemaːnaː,
egaːwalo aːimano kawokawo moto iyalekete nokola
idite nokola idi unulo aːkitanamene. Ibaːte ma kunu
kaːposiyodilomaːnaː mabu Godote aːmaː walubimaː daːpe,
aːmaː ebe tete anaetoamidawete ebe kelawaːweaː!”

Yaːsute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Daːmidiya
Maːt 21.12-17; Mak 11.15-19; Yon 2.13-22

45 Ebene Yaːsute Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe
motolo ebete inamabu olowamepi nulamete elawonomamo
eba naːnaːmaːlatelelo
46 ibaːtamo negiya, “Godokono Bukalo tabo ma kunu bi-
tana, ‘Naimano Moto epate Godoko Amamate Motomaː kege-
lamaːnaː,’ laːle wiyasiya pilo epono motomaː aːmidimata!”
47 Ebemaː Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi,
egaːwalo Godokono Totomu iyatulamepi, egaːwalo Yu epono
kawokawo dubu epetapi, ibaːte Yaːsuko anakapuimaː gabo
ebe waditiya. Wiyasiya egela epetapilo Yaːsute Godoko
Amamateno Iya Motolo epo eba iyatulamitalo,
48 ibaːte gabo kumiyaː mabu epo bilibilinomate Yaːsukono
tabo olowiomaː ubi kawonomamo iyatilo ibaːte ebaːgo ebo
polaːniya.

20

Yu Watowatopiate Yaːsukono Elawo Mabumaː Ebe Dalate-
diya
Maːt 21.23-27; Mak 11.27-33

1 Egela idilo Yaːsute Godoko Amamateno Iya Motolo
epo eba iyatulamitalo Godokono Wade Tabo daːkiyawauti,
ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi elawodubu,
Godokono Totomu iyatulamepi, egaːwalo kawokawo dubu
epetapi, ibaːte ebe odiyobomaː ebo pelamiya.
2 Ibaːte ebe ma kunu palatediya, “A nanaaː, aːmaː me
iyaiya tanalo pokono elawamo kosiyodilolaːwena? Egaːwalo
me elawo aːmaːtamo potele kikametia?”
3 Yaːsute wiyasiya ibaːtamo negiya, “Nale laː dopamo
kapiya tanalomaː kalatedaːlemamota. Modobola laːle na
nananiyalaː,
4 Yonete epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebe elawo
ebetamo potele kikamile? Godotelaːkaː o lumagi iditelaːkaː?”
5 Ebemaː ibi aːkaːtuwaː ibino taneba magumulo negeliya,
“Ale degelamaː Godote Yonetamo elawo ikami, ebete
kegemene, ‘Bedaː mabumaː laːle ebeno tabo nanitabokobi
kaːmidaːweaː?’

6 Ega:walo a modoboa: ebe ma kunu anama:, me opo
lumagite Yonetamo elawo ikami. Epate ebe tabo olowite
a nokolamo mapeamete kanakapuaema:na:, mabu iba:te
negelana Yoneko ebe Godokono woki awokalimidawala.”
7 Ebema: iba:te ibino tepo magumuno woki waminaolelo
Ya:sutamo negeliya, “Yonekono elawo mabu a iyatawa:.”
8 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Ebema: nale la:
atumu akanaletama nale me iyaiya tanalo pokono elawamo
kosiyodilolenamo.”

Tupina Da:imi Pali Atila:pino Iyatulame Oi
Ma:t 21.33-46; Mak 12.1-12

9 Ebene Ya:sute me iyatulame oi epatamo negiya, “Dubute
pali osiyodilote tupina da:imi kewa ebo ami, ebe da:imino
mailo ebe gala:ipi da:imila. Ebene ebete ebeno pali
atila:pi dubu epetapiatamo gito atepi, iba:te ebolo woko eba
osiyodilonalo ebe pali wadenomamo umilo ebeno da:imi
kuwatolemenakoma:, ebene ebete mulu opamo tote tete
geyageyadopo nokoliatepi.
10 Da:imi tapio tetelo ebete pali atila:piatamo wiya: woko-
dawa napalibi, ebete iba:godone da:imino mani magumune
ebeno kawodawano apu ka:pelaema:, wiyasiya iba:te ebe
wokodawa gaubamo anagalimiote inamabua:no gito nali-
biya.
11 Ebene ebete wiya: wokodawa idi walo dakapalibi, iba:te
ebe eba kanagalimiolo ebe ilipo ikamete atumu gito kalibiya.
12 Ebene ebete walo idi dakapalibi, ebe netewa-kapiya
tete dubula, wiyasiya iba:te ebe bugomokobi midite pali
magumune ebe gito neba:idiliya.
13 Ebe tetelo pali namutudawate negi, ‘Na keba
kunu na:kowagelemo? Modobola nale kawonomamo
demalagidilonamo ebe gudu kanalibomamo. Diyala, iba:te
ebetamo da:ba:tudila:oma:na:.’
14 “Wiyasiya ebe pali atila:pi dubate ebe gudu pitalo
dumiya, iba:te ibino taneba magumulo negeliya, ‘Numa:la:,
me gudute nabiwino inamabu namutudawama: deda:mene,
ebe gudute na:pe. Ebema: modobola ale ebe anakapumite
ebeno pali lawenomo kelaemalema:.’
15 Ebe tetelo iba:te ebe lawete palino kala magumune
neba:idilote gito nanakapumiya.”

Ebema: Ya:sute olowiopiatamo negiya, “La:imano
woki keba kunula:ka:? Pali namutudawate beda: tanalo
na:ka:posiyodilomene atila:pi dubatamo?
16 Nanitabola, ebete pete ibi panakapulamete ebeno pali
epetapiatamo ka:pikalaemene.”

Epate ebe tabo olowite negeliya, “Ao, ebe kubate
a:ka:pemaigamene!”
17 Ebema: Ya:sute ibi ulamelo negiya, “Godokono Bukalo
ditana me tabono magumu keba kunula:ka:?

‘Moto etepiate iyabaiamo diyatiya
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.’

18 Numa:la:, ebe alono kodakoda ebe nokola keba kunula:ka:
eba kunula. Iyo, me nokola unamo degamene ebe
lumagite keta:ta:puwatiomene, ega:walo me nokolate
lumagi dita:timene kedagodagoimene.”
19 Ebene Godokono Totomu tabo iyatulamepi ega:walo
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi, iba:te iy-
atawaiya Ya:sute ebe oi ibino tanaloma: giya, ebema: ibi
ubila ebe tetenomolo ebe laema:, wiyasiya epo eba tole-
lamelo walo gito katepiya.

Loma Epono Kawo Elawodubunomo Sisatamo Ta:kese Mani Ikameo Tanalo*
Ma:t 22.15-22; Mak 12.13-17

20 Ebene Yu watowatopiate Ya:suko laema: gabo eba
wadilo dubu epetapiatamo mani ebo ikalamiya iba:te
Ya:sutamo tolamete ebe kuba gabamo ka:nowabuga:tama:.
Ibi ubila ebegodolo iya tabo olowite ebe tabono tanaloma:
Loma gabamanino kapela Kawo Elawodubutamo magatate,
ebete ebe ebolo kanakapuima:.
21 Ebema: ebe dubate Ya:sutamo pelamete a:da: ele-
masigi gabodo ebe napaniya, “Iyatulamedawa, a iyatawala
a:ma:le da:kiyawawenaka ebe iyaiya tanalo ebe nanitabola,
ega:walo a:ma: epo unu nikapiamo kulama:wena:, ma kunu
lumagi idi atepalo lumagi idi ebo a:kelawa:emene. Iyo, a:ma:
epo Godokono gabo wadenomamo iyatulamenata,
22 ebema: a nanaa:, Loma epono Kawo Elawodubunomo
Sisatamo ta:kese mani ikameoma: modobola:ka: o
kubala:ka:? A ebetamo ba:kikameoma: o a:kikameoma:?”
23 Ya:sute ibino mena netewa tanalo iyatawate iba:tamo
negiya,
24 “La: mani kapiya natamo nada:la:. Ebe manilo
da:pola:na, mailo ega:walo ololo pokonola:ka:?”

---

* **20:19:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opamo alibolenaki, ebene iba:te ebe iyaiya opolo eba nilukulionalo epagodone ta:kese mani kawonomo ebo nuwatelamenakiya, ebe maniamo ibino Loma gabamanino iyaiya woko kosiyodilolenama:.

Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Kawo Ela-
wodubunomo Sisakonola.”
25 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Sisakono inamabu Sisa-
tamo nikameala:, wiyasiya Godokono inamabu Godotamo
nikameala:.”
26 Ebene ebe dubate ka:modobiya: epono ololo apulo
Ya:suko kuba gabamo kowabuga:tama:, ebema: iba:te eba
anoanolo tabo idi kegeliya:.

A:e Magumune Igilamo Maimio Tanalo
Ma:t 22.23-33; Mak 12.18-27

27 A:e magumune maimioa:noma: degelana, ebe epo
Sa:diyusi tanebapila.† Ibi epetapiate Ya:sutamo pelamete
tabo ma kunu pegeliya,
28 “Iyatulamedawa, Godokono Bukamo Mosesete tabo
ma kunu akuloliya, ‘Dubute a:ete kamiyale gudia:no
datepamene, ebeno ekawite ebe amole lawete ebeno nani-
wino tanaloma: gudi nosiyodilolemene.’
29 Dopamo tetelo kapiya dubuno sebeni koiate nilukuli-
namiya. Ibi magumulo dopo gudute kamiyale lawete gudi
ulamea:no a:iya,
30 ebene ebeno ekawite ebeno amole kelawete eba kunu
kowageliya.
31 Ega:walo tetedawa idite atumu kowageliya, ebene ebe
sebeni atu alailama:te gudia:no eba kunu a:elaiya
32 wiyasiya kamiyalete walone gito a:iya.
33 Ebema: iba:te a:e magumune igilamo demaimioma:na:,
ebe Kawo Egelalo ebe kamiyalete pokono kamiyalema:
na:keda:mene, mabu ebe sebeni dubate aida:tepaiya?”
34 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Numa:la:, me opolo
dubate kamiyale uwatolete, ebene kamiyala:te atumu dubu
akouwatolenaka,
35 wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo eba kunua:.
Ebete kebe epo ebeno wadewade ga:limapi gudima:
deka:la:imene, iba:te a:e magumune nanitabonomolo
igilamo kemaimioma:na:, ebene ebe tetelo iba:te
kamiyale walo a:ka:piaidiolema:na: ega:walo dubu
a:ka:puwatolema:na:.
36 Me tanalo ebe nanitabola, iba:te a:e magumune
emaimiya, ebema: iba:te Godokono nopopimu eba ilukulion-
alo walo a:ka:elaoma:na:, wiyasiya Godokono gudima: eba
eda:olo uwomua: igilago bilukulionama:na:.

† **20:27:** Ya:suko tetelo Sa:diyusi epo ebe Yu epono taneba idila, iba:te Pa:lisi tanebapino iyaiya totomu bilibilinomamo ka:tudila:onakia:. Ega:walo epate a:elaote a:ene walo kemaimiote Godotamo da:nemaimioma:na:, ebe tanalo Sa:diyusi tanebapiate nanitabokobi ka:midinamia:, ebema: iba:te ebe atu nanitabokobi midia: tanalamo epo iyatulamenakiya.

37 Numa:la:, epate a:e magumune demaimioma:na:,
ebe tanalo Mosesete a wadenomamo iyatuamiya. Iyo,
ebete me tanalo Godokono Bukamo iyatiya, ma kunu
elate kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:, ebe
tetelo Mosesete Kawodawa Godoko ka:milo negiya,
'A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko iba:te uwomua: tetelo
poko kamamatene, a:ma: ebe Godotela.'
38 Ebema: la: Sa:diyusi tanebapi, la:imano wokilo
na:kemalagidilawenama ebe ewonino igilate olopoligoiya?
Ao, kolopoligiya:, mabu a:elaopiate Godoko kamamatena:
wiyasiya piyate igilolo dilukulina ebe eponomate ebe
amamatena, iyo, a bilibilinomate ebeno uwomua: igilago
ilukulinama:!"
39 Ebe tetelo Godokono Totomu iyatulamepi epetapiate
Ya:sutamo negeliya, "Iyo, Iyatulamedawa, a:ma: wadeno-
mamo geata."
40 Nanitabola, ebe tetene wagilimite epate Ya:suko tanalo
idima: alateda:ma: na:toletoleutiya.

Godokono Alibodawa Kelisoko Potelela:ka:
Ma:t 22.41-46; Mak 12.35-37

41 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Epate negelana
Godokono Alibodawa Kelisoko ebe Da:ibidikono a:la:mula,
ebeno walone gudi magumune kawokalamene. Wiyasiya
me tanalono magumu keba kunula:ka:?
42 La: numa:la:, Da:ibidite Sam Oale Bukamo tabo ma kunu
akuloliya,

'Kawodawa Godote
naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
'A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
43 ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti
baima: ka:midilimamo.' ' "

44 Ebene Ya:sute tabo moga:melo walo na:kegiya, "Mod-
obola, la: me tabo eba malagidilolo na nanana:la:, Da:ibidite
ebeno a:la:mu Kelisoko ebeno Kawodawama: ka:milo ebete
Godokono tumudi apuamo okolima: giya, ebema: ebe
tanalote keba kunu na:ka:pemaigamene?"

Ya:sute Godokono Totomu Iyatulamepino Amama Tanaloma: Degiya
Ma:t 23.1-7,28; Mak 12.38-40

45 Ebene epo bilibilinomate ebeno tabo eba olowiutalo
Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya,
46 "La:le Godokono Totomu iyatulamepi wadenomamo
nulama:la:. Ibi ubila ga:ga:ga:ga: kaliku pupuliote olowame

bailo eba wapata:lamelo epate ibi ebo kowalogolema:. Iyo,
ibi ubila Yu epono balidi ibilamole moto gulo kawokawo
dubuno ilukuli bailo kilukulima:, ega:walo ibi ubila soliy-
omu osiyodilo tetelo kawokawo ilukuli bailo ka:pola:na:ma:.
47 Ega:walo iba:te amoleamoleno inamabu a:da: elemasigi
tanalodo eba uwatelo ebo opoliyalelamenaka, ebene iba:te
ebe tanalo kuba:noma: gelalo tolamete Godotamo balidi eba
nibilamolelo ga:ga:ga:ga: towetowe tabo ebo negelanaka,
mabu ibi ubila epate ibino tanalo umilo ibi wadewadepima:
kegelama:. Ebema: nanitabola, iba:te kuba wiya kawonomo
kelaema:na:!"

21

Amole Kamiyalete Godotamo Mani Dikamiya
Mak 12.41-44

1 Ebene Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lu-
talo, inamabu bilibilinomagopiate ibino nilakapo inamabu
Godotamo dapalomutiya, ebete ibino tanalo eba umitalo
2 inamabua: amole kamiyale idi ebo kumiya, ebete mani
egege netewa dapalomuti.
3 Ebema: ebete negiya, "Na la:tamo nani tabo gemo, epate
mani dapaloma me inamabua: amole kamiyalete ibi bilibili-
nomo odoili,
4 mabu inamabu bilibilinomagopiate ibino inamabu
epetapi da:luililamenako ebe inamabu paloma, wiyasiya me
amole kamiyale inamabua:nola. Ebete ebeno bae uwateono
mani alomonomo apalomo."

Godoko Amamateno Iya Moto Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.1-2; Mak 13.1-2

5 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate Godoko Ama-
mateno Iya Motoma: ma kunu gelitiya, "Me nokola moto
kawokawo wadewadenonomola! Ega:walo epate malo
Godotamo nilakapolo dikameonaka, ebe inamabuate wade-
wadenoma: eda:ona!"
Ebene Ya:sute iba:tamo negiya,
6 "La: me inamabu dulama:witama, walone tetelo
ibi bilibilinomate ka:kubakubaoma:na:. Ebe tetelo
me iyaiya motono tanaloma: nokola idite nokola idi
unulo a:ka:pola:nama:na:, mabu gowelaopiate me
nokola bilibilinomo mapitaolete opamo iyalekenomo
ka:piyalekema:na:."

Kawokawo Temetema:te Pelaema: Ya:sute Degiya
Ma:t 24.3-14; Mak 13.3-13

7 Ebene iba:te Ya:suko nalatediya, "Iyatulamedawa,
Godokono Moto kubaimi tanalote kebe tetelo

na:ka:pemaigamene? A beda: anoano tanalate
na:kiyatuaemene tete ebe na:pe ebe tanalote
ka:pemaigama:?”
8 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: nanisiwale. Lumagi
idite la: demasigilitamene, la: ebeno tabo ako-olowiala:,
mabu dubu bilibilinomo epetapiate naimano mailamo
pelamete ka:pegelama:na:, ‘Na ebe Kelisotela! Tete ebe
na:pe!’ wiyasiya la: ibi akowaloma:tala:la:.
9 Ega:walo la:le iyaiya opo epono gowelao tanalo ega:walo
ibino gowelao nopo iyati tanalo dolowiaema, ebe mabuma:
la: kawonomamo akotoletoleala:. Me tanalate nanitabolo
ka:pemaimioma:na:, wiyasiya ebe tete ebe uwomu tetea:.”
10 Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Nanitabola, opo
epetapino epate opo epetapino epago ka:gowelaoma:na:, iyo,
opo idite opo iditamo gowela tanalo kosiyodilomene.
11 Ebene kawokawo mumulate iyaiya opo bilibilinomamo
ka:pelaema:na:, ega:walo kawokawo gabugabuno temeteme
tanalate ebe iyaiya epo kuwatema:na:, ega:walo iyaiya
duliyomolo epetapilo epate baea:no kilukulioma:na:, ebene
ebe atu tetelo tobolo unulo iyaiya anoano tanalo ega:walo
Godokono elawo awokalimino tanalate ka:pemaimioma:na:.
12 “Me tanalate maimioa:no kubakubapiate dopamo la:
elawamo uwatetate temeteme ebo kikalaema:ta. Iyo,
Yu epono balidi ibilamole moto gulo iba:te la:imano
tanalo anagilamelelametate la: idoko motamo gito kalo-
moma:ta, ega:walo na mabuma: iba:te la: iyaiya kawokawo
elawodubuno ololo apuamo magataletate, iba:te atumu
la:imano tanalo kakanagilamelelaema:ta.
13 Ebe tetelo la: wiyasiya iba:tamo naimano Wade Tabote
na:kiyawaiyala:.
14 Ebema: la:le ibino ololo apulo eba lamota:onalo
la:imano mailo wadekobi keba kunu ka:midila:ema, ebe
tetete pemaiga:no la:imano gela tanaloma: woki bilibilima:
akoeda:oala:,
15 mabu nale la:tamo mulo woki ega:walo tabo eba
ikalamelo, piyate la:go gowelaopima: deda:ona iba:te
la:imano nani tabo kubailaema: a:ka:modoboma:na:.
16 “Ega:walo me tanalo idila. La:imano nabila menoko-
bila, ega:walo nanila ekakila, ega:walo la:imano kalima
epo epetapila namutupila, iba:te la:go da:gowelaona ebe
kubakubapino kotamo la: kanalomoma:ta, iyo, la: epetapi
la:imano epate gito kanakapulaema:ta.
17 Nanitabola, na mabuma: epo bilibilinomate la:tamo
ka:dowaoma:na:,
18 wiyasiya naimano umi magumulo la:imano watono eke
idi kapiyate akalatidimene.

19 Ebema: la:imano kodakodalo utitata tanalodo la:le
la:imano igilo ma kunu ka:mula:lemamota.”

Yelusalema Kawo Duliyomolo Kubaimi Tanalo
Ma:t 24.15-21; Mak 13.14-19

20 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Iyaiya opono gowelaopi-
ate pelamete Yelusalema dapanakopa:midama:na:, la: ebe
tanalo duma:ema la: kiyatawaomamota ebeno olalati tete
ebe a:pemaiga.
21 Ebema: gowelaopiate pemaimioa:no, modobola Yudiya
opo epate dopamo unuunu damelamo nalautioma:na:,
ega:walo Yelusalemalo dilukuliona ibi atumu iyabaiamo
na:ka:tolaema:na:. Numa:la:, ebe tetelo piyate tumulo
da:pola:nama:na: iba:te kawo duliyomolono kala ga:dimi
magumamo nopila:oma: modoboa:, mabu iba:te ebolo wade
opila:o bai a:ka:nuima:na:.
22 Nanitabola, Godote dopamo ebeno Bukamo dakuloliya
ebe tanalate nanitabonomolo ka:pemaimioma:na:, iyo, ebe
tete ebe Yelusalema duliyomolono kuba wiya lawe egelala.
23 Ebema: numa:la:, lamitulamitu ega:walo nono
dikalamena ebe kamiyala:tamo ebe egelate kubanomoma:
keda:mene, mabu nanitabola, Godokono kawo dowa
tanalonomote Yelusalema epatamo eba itanalo, ibino opolo
kawokawo tepo temetema:te ka:pemaimioma:na:!
24 Iyo, gowelaopiate ibi epetapi gowelaono gila:mo
kanakapulaema:na:, ega:walo ibi epetapi ala:mo matuo-
lamolete iyaiya mulu opamo kemagatalema:na:, ebene
nanitabokobi midia:piate Yelusalema duliyomolo ibino
agowamo ka:mikitama:na:, Godote iba:tamo dikalaemene
ebe tete uwomuamo.”

Epono Naniwino Pe Tete
Ma:t 24.29-31; Mak 13.24-27

25 “Ebene egela, sagana, ega:walo mawele, ibi magu-
mulo kawokawo anoano tanalate da:pemaimioma:na:, me
opo kawonomolo epate woki bilibilima: eba eda:olo balidi
koba:midaolema:na:, iyo, ebe atu tetelo kewa: kolomono
kawokawo ulate maimiote kolomo bala dapalukolema:na:,
iba:te ebe obono diyamo dolowima:na: kawonomamo
ka:toletoleoma:na:.
26 Ega:walo ebe tetelo tobolo ununo elawoelawo inam-
abuate kalela:oma:na:, ebema: epate me opono kawo olalati
tanalo eba makopelelo, iba:te tole kawonomamo lawete
elawoa:noma: ebo keda:oma:na:.
27 Ebene ebe tetelo Epono Naniwite tobolo unune eba
piwisigalo iba:te ebe ebo kuima:na:, ebete ebeno elawago
ega:walo alo kawonomago ka:pemene.

28 Ebema: me temeteme tanalate maimi dowagilima:na:,
ebe tetelo la: unamo na:nemeliyala: mabu la:imano igilo
mula:le tete ebe netatali.”

Umei Kewano Tanalo
Ma:t 24.32-35; Mak 13.28-31

29 Ebene Ya:sute uli tabo iba:tamo ma kunu iyatulamiya,
“La: umei kewa ega:walo iyaiya kewano tanalo wadeno-
mamo nemalagidilala:.
30 La:le ibino paa mogoiamidale tanalo dulama:ema, ebe
tanalote la: kiyatulamema:ta ulamano tete ebe netatali,
31 ebema: me temeteme tanalate maimiolo dulama:ema,
la: kiyatawaomamota Godokono Kawo Elawodawano tete
ebe na:pe.
32 Na la:tamo nani tabo gemo, me tanalo bilibilinomate
dopamo ka:pemaimioma:na:, walone me tete epate ebo
ka:elaoma:na:,
33 iyo, me opo ega:walo tobolo unu iba:te kolopoligoma:na:,
wiyasiya naimano tabote a:kolopoligomene, uwomua: tetelo
bitanamene.”

Olowiolo Ilukuli Tanalo

34 “La: a:ka:tuwa: la: wadenomamo nulamenala:! La: bae
nao tanaloma:, ega:walo elawo da:imi obo nio tanaloma:,
ega:walo me opono inamabu uwate tanaloma: woki
bilibilima: akoeda:onala:. La: nanisiwale, ebe Kawo
Egelate samonomamo da:pemaigamene la: kawonomamo
da:bela:wa:oma, me tanalo ebe gubite inamabu danagalimi
keba kunula:ka: eba kunula.
35 Iyo, ebe Kawo Egelate me opolo dilukuliona ebe epo
bilibilinomatamo ma kunu ka:pemene,
36 ebema: tete bilibilinomolo la: olowiolo eba
ilukulinalo Godotamo na:towetoweonala:. Ebe tanalo
magumulo la:le ebeno elawo lawa:wete, kawokawo
temetema:te da:pelaema:na: la: ebe iyaiya tanalo
magumudo nemaimiawete Epono Naniwino dopo apulo
ka:nelamota:onamamota.”
37 Ebene egela epetapilo Ya:sute Yelusalemamo da:penaki
ebete Godoko Amamateno Iya Motolo epo piyatulamenaki,
wiyasiya didokonaki ebete duliyomolone walo ka:tonaki
Olibi Kewakewa Unu Damelalo ebo nowatanaki.
38 Ebe tetelo epo bilibilinomate duiyanomolo Godoko Ama-
mateno Motamo pelamenakiya ebeno tabo ka:polowioma:.

22

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Degelitiya
Ma:t 26.1-5; Mak 14.1-2; Yon 11.45-53

1 Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu* ebeno mailo idi ebe
Aduga:la Soliyomula,† ebeno osiyodilo tanalo detataliya,
2 ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi dubu,
iba:te Ya:suko anakapumi gabo waditiya, wiyasiya iba:te epo
tolelamelo awokala kosiyodilutiya:.

Yudasite Ya:suko Laema: Nopo Diyatiya
Ma:t 26.14-16; Mak 14.10-11

3 Ebene Saitanate Keliyota duliyomolodawa Yudasikono
tepo magumamo opegiya, Ya:sukono 12 waloma:tapino
taneba magumulo ebe idila.
4 Ebete Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi
ega:walo Godoko Amamateno Moto atila:pi dubu iba:tamo
tote nopo ebo niyatiya Ya:suko ibino kotamo kiyatima:.
5 Ebe tetelo iba:te ebe tanalo olowite kalakalaolo tabo ebo
iyatiya ebetamo mani kikaema:,
6 ebema: Yudasite ebe tabamo tuduwatate, iba:godone
tote gabo ebo nowadiya epoa: tetelo Ya:suko ibino kotamo
kiyatima:.

Ya:sute Aduga:la Soliyomuno Nao Inamabu Osiyodilolema: Tabo Degiya
Ma:t 26.17-25; Mak 14.12-21; Yon 13.21-30

7 Yu epono osiyodilo tanalo ma kunula, iba:te ulama bili-
bilinomolo Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu nao dowag-
iliminakiya, ebe dopo egelalo iba:te Aduga:la Soliyomuno
sipi-goeogoeo egege alukolenakiya.
8 Ebema: Ya:sute Pitako Yoneko ibi netewapi eba nalibolelo
negiya, “La: toawete Aduga:la Soliyomuno nao inamabu
na:nosiyodiloliyala:, ale ka:penaoma:.”

---

* **22:1:** Me Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila. Aduga:la Soliyomu dolopoligomene, egela idilo me soliyomu idi wagilimite iba:te sebeni egela tetelo bosiyodilonakoma:na:. Me soliyomuno magumu ma kunula. Yu epate Isipiti opone Godokono elawamo da:nemaiminiya, ebe idokolo ibino palowa bae osiyodilolenate wadenomamo okaleona:no iba:te gawagawalo ebo tolameniya. Mabu ebe baete unamo maimioma: tetea:nola, ebema: ebe tanalo malagidiloma: Yu epate me soliyomu bosiyodilonakoma:na:. † **22:1:** Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

9 Iba:te ebetamo negeliya, “Ale kebolo
na:ka:nosiyodilolema:?”
10 Ebete iba:tamo nowamiya, “La: kawo duliyomolamo
na:toala:, ebene obo daguwaita ebe dubute la:go dapalu-
gomene, la:le ebe ebo nowaloma:tiyala:. Ebete kebe motamo
ka:nodolomene,
11 la: ebe moto namutudawatamo ma kunu na:negeliyala:,
‘Iyatulamedawate a:ma:tamo ge, moto keleka: nale naimano
waloma:tapiago Aduga:la Soliyomu bae ka:penama:?’
12 Ebe tetelo ebete la: moto guamo kemagatalema:ta, unu
motolo tete kawo bitana, iyalo osiyodilaka. La: ebolo nao
inamabu na:nosiyodiloliyala:.”
13 Ebene iba:te tote, Ya:sute kebe tanaloma: kanaliyale,
iba:te ebe tanalo nulamete Aduga:la Soliyomuno nao inam-
abu ebo nosiyodiloliya.

Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanalono Wagilimi Mabu
Ma:t 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kol 11.23-25

14 Tete da:peni Ya:sute ebe alibolepi dubago bae nama:
ilukuliniya,
15 ebene ebete iba:tamo negeni, “Na ubi kawonomamo
niyatinatimo, nale a:ea:no dopamo me Aduga:la Soliyomu
la:go kenama:.
16 Ebema: nale la:tamo negemo, nale me soliyomu bae
me tetelo walo a:kenamo, wiyasiya Godokono Kawo Ela-
wodawano tete da:pemene, ebe tetelo me soliyomuno magu-
mute nanitabolo dawokalamene nale ebo kenamamo.”
17 Ebene Ya:sute kalili lawenate Godotamo kalakala tabo
genate iba:tamo negeni, “La: me kalili lawa:wete, la: magu-
mulo idite iditamo kikame, idite iditamo kikame, ma kunu
nowagela:la:.
18 Nale la:tamo negemo, na me tetelo me elawo da:imi obo
walo a:ka:nimo, wiyasiya Godokono Kawo Elawodawano
tete da:pemene, ebe tetelo nale ebo ka:nimamo.”
19 Ebe tetelo ebete bae kelawenate Godotamo kalakala
tabo genate, wakamionate iba:tamo eba ikalamolenalo ne-
geni, “Me naimano apela, la: mabuma: Godotamo ikaemo.
La:le na malagidilonelo me tanalo nosiyodilonakiyala:.”
20 Ebene ibino bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili
walo kelawenate negeni, “Me kalili ebe Godote epago milolo
kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola. La:
mabuma: deka:ka:liyamene, me naimano kalimate ebe nopo
kodakodaimina.
21 “La: numa:la:! Na anakapunamepiatamo dikanaemene,
ebe lumagite nago me bae nao bailo ba:luta!
22 Iyo, ebe nanitabola, Epono Naniwite a:eamo ebe na:to,
Godote nopo dopamo diyatiya eba kunu, wiyasiya kebe

lumagite ebe anakapumipiatamo dikalaemene, ebe dubute
kuba wiya kawonomo kelaemene!”
23 Ebene ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo idite idi ananaki,
idite idi ananaki, eba kunu eba wagelenalo negelaniya, “Me
kuba potele na:kosiyodilomene?”

Potele Kawodawama: Na:keda:mene

24 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi magumulo potele ka-
woma: eda: tanaloma: apaminateui tanalote maigani.
25 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Godoko nanitabokobi
midia:pino kawokawo elawodubate ibi a:ka:tuwa: ibi eba
wadipalatelelo epo epetapi elawamo analenaka iba:te ibino
ubi tanalamo ka:tudila:onama:, ega:walo ebe kawokawopi
ubila epate ibi walubilipima: eba ka:la:milo ibi ebo ke-
moiolema:.
26 Wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:. Modobola
la:imano taneba magumulo kawodawate oli ape lumagi keba
kunula:ka: ebakodawama: neda:mene, ega:walo la:imano
watodawate atumu ebe wiya: wokodawa keba kunula:ka:
ebakodawama: na:keda:mene.
27 Numa:la:, wadewade bae nao bailo dokolita epate
ebako lumagi kawodawama: gelanaka, wiyasiya kebe
lumagite ebetamo bae dadaemenako iba:te ebe wiya: woko-
dawama: gelanaka. Nanitabola, na wiya: wokodawa
keba kunula:ka:, nale la:imano taneba magumulo ebako
da:pesodawama: eda:namo, ebema: modobola la: atumu eba
kunu nilukuliniyala:.
28 “Nanitabola, naimano kodakoda tanalo magumulo
da:lutanakimo, la:le na katepana:wenakia:,
29 ebema: Nabiwite na Kawo Elawodubuma: keba kunu
ka:midiniyale nale la: atumu eba kunu ka:ka:midilimamota.
30 Ebene na Godokono Unu Duliyomololo Kawo Ela-
wodawama: eba neda:lo, la: nago soliyomu bae nawete
da:imi obo ebo ka:niomamota, ega:walo la: kawokawo ela-
wodubuno ilukuli bailo ilukula:wete Isalaela 12 gu epono
iyaiya tanalo anagilamelelamepima: keda:omamota.”

*Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma:
Kegema:ta*

Ma:t 26.31-35; Mak 14.27-31; Yon 13.36-38

31 Ebene Ya:sute negeni, “Saimono, Saimono, a:ma:
nolowia. Dubute witi-laisono tanalo kuima:, da: wade-
nola: o da: kubanola:, ebete keba kunu kanamogole-
nakole, Saitanako ubila a:ma: kuba gabamo eba kunu
kowabuga:tatama:, ebema: Godote ebe tanalo iyatawate ebe-
tamo modoboma: ge.

32 Ebema: Saimono, nale a:ma: mabuma: Godoko
a:toweoma:kamo, ebete a:ma: eba walubilo a:imano
nanitabokobi midi tanalote akalatidimene. A:ma: natamo
walo da:kolobigaemene, ebe tetelo a:imano ekaki elawokobi
na:midiliye."
33 Pitate ebetamo nowamini, "Kawodawa, nale a:ma:go
idoko motamo tote da:na:emo, na ebe tanaloma: olosiyo-
dilomo."
34 Ya:sute wiyasiya negeni, "Pita, na a:ma:tamo negemo,
ka:lo idokolo kakabate geoa:no a:ma: netewa-kapiya teta:mo
na iyatawa:noma: kegema:ta."

Ya:sute Gowelaono Gili Laema: Degeni

35 Ya:sute iba:tamo negeni, "Nale la: dopamo danalibole-
tima, la: ma kunu analiamata, 'Mania:no, ikuwa:no, ega:walo
agowa pata:no na:tolamiyala:,' ebema: ebe tetelo la: mod-
oboa: tanalo a:ka:niyatawaima?"
Iba:te nowaiminiya, "Ao, nigologolo tanalo idi ka:numia:."
36 Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, "Ka:lo wiyasiya na tabo
idi ma kunu gemo, ale eba tolamelo la:godolo mani o baeno
ikuwa da:pola:lametana nuwatiyala:, ega:walo pogodolo
gowelaono gili itana:no, modobola ebete ebeno lubudino
kaliku maniamo na:midite wiyasiya elawo gilite nelaemene.
37 Mabu na la:tamo negemo, Godote naimano tanaloma:
ebeno Bukamo dakuloliya, tete na:pe ebe tanalote ke-
maigamene, iyo, buka apuno tabote ma kunu gena, 'Iba:te
ebe kubakubapiago kapiyama: midiya.' "
38 Ebene iba:te negelaniya, "Kawodawa, a:ma: numa:.
Mela, gowelaono gili netewa ba:pola:na!"
Ya:sute nowamini, "Eiye! La: naimano tabono magumu
wadenomamo kelawa:wena:. Taula, nitanana."

Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelalo Godotamo Da:towetoweoni
Ma:t 26.36-46; Mak 14.32-42

39 Ebene Ya:sute Yelusalema duliyomolone nemaiganate
ebete dopamo keba kunu kosiyodilonakile, eba kunu ebete
ebe waloma:tapiago Olibi Kewakewa Unu Damelamo gito
tolameniya.
40 Ebete ebe damelamo nemaiganate ibi nanaleni, "La:
malo Godotamo na:towetoweonala: mabu la:le Saitanakono
kuba gabamo wabuga:ta tanalamo da:ba:gudima."
41 Ebene ebete ibi miyapanate kela:mo tonate, ebe tetelo
ebete pupamo nokolinate Godotamo ebo na:towetoweoni.
42 Ebete na:geni, "Aba, a:ma: ubi diyata:emene me tepo
temeteme kalili nagodone nelawa:. Wiyasiya naimano ubia:,
a:ma: a:ka:tuwa: a:imano ubila nosiyodila."

43 Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomolone nopodawate
ebetamo pemaiganate ebe elawokobi ebo pa:midini,
44 ega:walo ebete tepo temeteme kawonomoma:
eda:nate elawonomamo Godotamo eba towetoweonalo,
ebeno kolowate kalimama: eda:omenate opamo ebo
ka:ka:liyaomeni.‡
45 Ebene ebete towetoweo tabo gela baine maiganate ebe
waloma:tapiatamo da:peni iba:te tepo temetema:go laonalo
pulameni.
46 Ebete iba:tamo negeni, “La: beda: mabuma: kelawe-
nama? La: maimiawete Godotamo na:towetoweonala:,
mabu la:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalamo
da:ba:gudima.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Mak 14.43-50; Yon 18.3-11

47 Ya:sute ebe tabo eba genalo, ebeno waloma:tapi 12
magumulo dubu idi Yudasite dubu bilibilinomo epetapi
dopolamenate iba:te kapimiya ebo pelameniya. Ebene
ebete Ya:sutamo nilakapo tabo genate ebe kapaboeteonama:
niyakabamo da:peni,
48 Ya:sute ebetamo negeni, “Yudasi, a:ma: Epono
Naniwi eba paboeteolo ebe anakapumipiatamo ikalaema:
ka:pa:wa:?”
49 Ebene Ya:suko lawe tanalote maigama: eba penalo,
ebe waloma:tapi dubate ebe tanalo uminate negelaniya,
“Kawodawa, ale ibi gowelaono gila:mo bakalukolema:?”
50 Ebene ibi magumulo idawate maiganate Godotamo
kalimagono ikameopino Ununomo Watodawano moto
wokodawa anagaliminate ebeno tumudi apuno galo ebo
mapitamidameni.
51 Ya:sute wiyasiya ibi kawiya nanaleni, “Taula, nolodiy-
obala:!” ebene ebete ebe dubuno galo dologimini ebe tetelo
wadekobi nolowini.
52 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi,
ega:walo Godoko Amamateno Moto atila:pi dubu,
ega:walo kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko laema:
da:pelameniya ebete iba:tamo negeni, “Na pilo lumagila:ka:,
o na gowelaodawala:ka:? La:le na lawenema: gowelaono
gila:go ega:walo gaubago beda:ma: ka:pelama:ema?
53 Na egela epetapilo Godoko Amamateno Iya Motolo
la:imano ololo apulo da:pokolitanakimo, ebe tetelo la:le
na kelawena:wea:. Wiyasiya me idoko la:imano tetela,

‡ **22:44:** Luk 22.43-44 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

iyo, idoko namutudawama: deda:na ebeno elawo tetete a:pemaiga.”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.57-58,69-75; Mak 14.53-54,66-72; Yon 18.12-18,25-27

54 Ebe tetelo iba:te Ya:suko kotamo kodakodanomolo lawenate, Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wato-dawanomono motamo magataniya, wiyasiya Pitate ibi mu-ludopone waloma:taleni.
55 Ebene epetapiate motono kala magumulo ela madonate eba pola:nalo, Pitate kala ga:dimi magumamo nopeganate iba:go ebo nokolini.
56 Ebe tetelo Pitate elano alolo eba nokolinalo, woko buwelete ebe wadenomamo uminate negeni, “Me dubu atumu Ya:suago pata:nami!”
57 Pitate wiyasiya negeni, “Kamiyale, na iyatawa: ebe!”
58 Ebene iba:te tete da:pesamo ilukula:tepanate, dubu idite ebe wadenomamo uminate walo nakanani, “A:ma: atumu ebe waloma:tadawa idilata!”
Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, na ebe iyatawa:!”
59 Tete kele kawodopo da:ka:petoni, dubu idite ela-wodopamo na:kegeni, “Nanitabola, me dubu Ya:suago pata:nami, mabu ebe Ga:lili opodawala!”
60 Pitate wiyasiya negeni, “Dubu, a:ma:le degeawena ebe tabono tanalo na iyatawa:!”
Ebe tetenomolo ebete ebe tabo eba genalo kakabate ne-geoni,
61 ebene Kawodawa Ya:sute olobiganate da:nemeleni Pitako ebo numini. Ebe tetelo Ya:sute ebetamo dopamo kebe tabo kegenile, Pitate ebe tabo ebo malagidiloni, “Ka:lo idokolo kakabate geoa:no, a:ma:le netewa-kapiya teta:mo na iyatawa:noma: kegema:ta.”
62 Ebene Pitate iyabaiamo tonate kawo tepo temetemeno-mago iinomo ebo niini.

Godokono Moto Atila:pi Dubate Ya:suko Danagalimioniya
Ma:t 26.67-68; Mak 14.65

63 Ebene Godoko Amamateno Moto atila:pi dubate Ya:suko eba kalakalatenalo ebo anagalimioniya.
64 Iba:te kalikamo ebeno ololo mula:menate ebe ana-galimiolo negelaniya, “A:ma: Godokono woki awokalimi-dawama: nanitabolo deda:wena, a:ma: negea piyate kana-galimiotana!”
65 ega:walo iba:te ebe eba malogonalo kubakuba tabo epetapi bilibilinomo ebetamo ebo kiyawaoniya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate§ Ya:sukono Tanalo Danagiyamidameniya

Ma:t 26.59-66; Mak 14.55-64; Yon 18.19-24

66 Ebene egela walo apuamo Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi, ega:walo Godokono Totomu iy-
atulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi,
iba:te aladabutinate epetapiate Ya:suko ibino dopo apuamo
magatanate nananiya,
67 "A:ma: a nanaa:, a:ma: Godokono Alibodawa Ke-
lisotela:ka:?"
Ebete wiyasiya iba:tamo negeni, "Nale la:imano tabo
nanitabolo dowaimo la: nanitabokobi a:ka:mida:ema,
68 ega:walo nale la: tanalo idima: dalateda:letama, ebe
tetelo la:le natamo wiya tabo wadenomamo a:kegelaema.
69 Nanitabola, na Epono Naniwite me tetene wagilimite
Elawodawa Godokono tumudi apulo ka:nokolimamo!"
70 Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya, "A:imano
tabono magumu keba kunula:ka:? A:ma: Godokono nani
Gudula:ka:?"
Ebete iba:tamo nowamini, "La:le ebe ebe gelamata."
71 Ebema: iba:te negelaniya, "A me dubuno kuba kiy-
atawaoma: tabo gedawa idi a ubia:nola, mabu a a:ka:tuwa:
ebeno tabonomone ebe olowima:!"

23

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Dema-
gatiya*

Ma:t 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Yon 18.28-38

1 Ebene ibi bilibilinomate maimiote Ya:suko lawete
Paeletetamo ebe gito magatiya.
2 Iba:te ebeno tanalo eba anagilamelemelo Paeletetamo
negeliya, "A me dubu uima: ebete aimano epo eba iyatu-
lamitalo da:kubailamiti, ebete ibi ma kunu odiyoboli iba:te
Kawo Elawodubunomo Sisatamo ta:kese mani ikameoma:,
ega:walo ebete iba:tamo negenako ebe Kelisotela, Kawo
Elawodubula."
3 Ebema: Paeletete ebe nalatediya, "A:ma: Yu epono Kawo
Elawodubula:ka:?"
Ya:sute ebetamo nowamiya, "A:ma:le ebe ebe geata."

---

§ **22:65:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapi-atamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:. * **23::** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:.

4 Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopi ega:walo tabo olowioma: da:pelamiya ebe epo
bilibilinomatamo negiya, “Na me dubuno kuba idi kumita:.”
5 Wiyasiya iba:te elawonomamo walo na:kegeliya, “Ebete
dopamo Ga:lili opone wagilimite mamo pemaiga epo
kubanu iyatulamenaki, ma kunu Yudiya opo kawonomolo
ebete ibi nanalenako iba:te gabamaniatamo gowelao tanalo
kosiyodiloma:.”

Paeletete Ya:suko Kawo Elawodubu Eloditamo Danalibiya

6 Paeletete ibino tabo olowite ebe a:ka:tuwa: ebetamo
negiya, “Oe, me dubu Ga:lili opodawala!”
7 Ebe tetelo Paeletete iyatawiya Elodite Yelusalema kawo
duliyomololo okoliatepama: da:piya, ebema: ebete Ya:suko
ebetamo gito nalibiya mabu Elodiko Ga:lili opono Kawo
Elawodubula ega:walo Ya:suko ebe opone piya.
8 Ebene Elodite Ya:suko umite kawonomamo kalakaliya,
mabu ebete Ya:sukono osiyodilole tanalo olowite tete
geyageyanomolo ebe uima: ubi eba iyatinalo ma kunu
malagidilonami, “Diyala, Ya:sute naimano ololo apulo
anoano tanalo idi da:bosiyodilomene.”
9 Ebe mabuma: Elodite Ya:suko iyaiya tanalo bilibili-
nomoma: nalateda:iya, wiyasiya Ya:sute ebetamo tabo
kapiya idi kegiya:.
10 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi
ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, iba:te maimiote
Ya:sukono tanalo eba anagilamelemelo ebe kuba lumagima:
gelalo elawonomamo geliya,
11 ega:walo ebe atu tetelo Elodite ebeno gowelaopiago
Ya:suko malogolo nekalakalatitiya. Ebe kalakala magumulo
iba:te kawokawo elawodubate da:pupulinaka ebako kaliku
ebetamo pulimite, ebene iba:te eba kunu Paeletetamo walo
gito kanalibiya.
12 Ega:walo me tanalo idila. Elodiko ega:walo Paeleteko
ibi netewapiate dopamo idite iditamo dowanaki eba kunu
wagelenamiya, wiyasiya me egelane wagilimite iba:te namu-
tupima: nanitabonomolo ediya.

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-26; Mak 15.6-15; Yon 19.1-16

13 Ebene Paeletete Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi,
ega:walo kebe epate ibino tabo olowioma: da:pelamiya, ibi
bilibilinomo ebetamo ka:la:mite
14 iba:tamo negiya, “La: me dubu natamo epo kubail-
amedawamu magaemata, wiyasiya nale la:imano ololo

apulo ebeno iyaiya tanalo danagilamelemo ebegodolo kuba
idi kumia:.
15 Ega:walo Elodite atumu ebegodolo kuba idi kuimia:,
ebete ebe atamo ebema: kapalibo. Nanitabola, ebete kawo
kuba idi kosiyodiloa: ebete ebema: a:ela.
16 Ebema: modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo
a:na:ma:ga:midaote gito kalibomamo."

17 Paeletete me tabo negiya mabu ebeno osiyodilo tanalo
ebe ma kunula, ulama bilibilinomo magumulo Yu epono
Aduga:la Soliyomu tetelo iba:te idoko motolo kapiya lumagi
mailamo deka:minakiya, Paeletete ebe lumagi ebeno kuba
wiyane gito alibonaki.†
18 Wiyasiya epo bilibilinomate Paeletetamo gelatepaolo
negeliya, "Ao, Ya:suko nanakapuma:! A ubila a:ma: Bal-
abasiko gito naliba!"
19 Balabasikono tanalo ma kunula. Dopamo ebete Loma
gabamaniatamo gowelao tanalo eba osiyodilolo epo epetapi
Yelusalemalo ebo anakapulamiya, ebema: iba:te ebe idoko
moto magumamo gito ba:idiliya.

20 Ebe tetelo Paeleteko ubila Ya:suko gito kaliboma:,
ebema: ebete ebeno tabo madodo adipatelo epo bilibilinomo
walo nakanaliya,
21 wiyasiya ibi bilibilinomate kawonomamo negeliya,
"Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-
olema:!"

22 Ebene netewa-kapiya teta:mo Paeletete walo na:kegiya,
"Mabu keleka:? Ebete beda: kuba kosiyodilile? Na ebe-
godolo kuba idi kumita: nale ebe a:eamo ebema: alibola!
Modobola nale ebe pa:ka:pa:ka:mo a:na:ma:ga:midaote gito
kalibomamo."

23 Wiyasiya iba:te olodiyoboa:no kawonomamo
nega:gitiya Ya:suko kewa olotolowamo ka:tupuguima:,
ebene ibino gelatepao tanalote kawonomoma: dediya
Paeletete iba:tamo gito tuduwatiya,
24 iyo, iba:te ebe keba kunu kaniye, Paeletete eba kunu
osiyodilote Ya:suko a:eamo alibo tabo ebo giya.
25 Ebene iba:te idoko motolo lumagi mailamo deka:miya,
ebe dubu epo anakapulamedawa ega:walo gabamaniatamo
gowelaodawala, Paeletete ebe ebeno kuba wiyane gito ali-
biya, wiyasiya ebete Ya:suko epatamo gito ikalamiya iba:te
ibino ubi tanalo kosiyodiloma:.

---

† **23:17:** Luk 23.17 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya

Ma:t 27.32-44; Mak 15.21-32; Yon 19.17-27

26 Gowelaopiate Ya:suko a:e baiamo eba magatalo, Saimonoko Sailiniya duliyomolo dubula, ebete iyabaine kawo duliyomolamo ebe gabodo piti, ebene iba:te ebe elawamo lawete naniya, Ya:suko dopamo eba tutalo Saimonote ebeno kewa olotolowa kaguwataema:.

27 Ebene epo bilibilinomate ebe eba waloma:titalo, ibino taneba magumulo kamiyale epetapiate Ya:sukono tanaloma: iima:go tolamitiya.

28 Ya:sute wiyasiya iba:tamo olobigate negiya, “Yelusalema duliyomolo kamiyala:la:, la: naimano tanaloma: kiimitala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo la:imano gudino tanaloma: niimitala:!

29 Mabu kuba tete ebe na:pe epate ma kunu kegelama:na:, ‘Ta:li kamiyale ega:walo lamitua:noma: eda:o kamiyale ega:walo guda:tamo nono ikalamea: kamiyale, iba:te olalati tetelo modobodopoma: keda:oma:na:, wiyasiya guda:gopi kawo tepo temetemenomo kiyatawaoma:na:!’

30 Ebe tetelo epate temeteme magumulo unuunu damelatamo kegelama:na:, ‘La: a unamo na:pa:guda:la:!’ ega:walo egege damelatamo kegelama:na:, ‘La: a na:pitioa:la:!’

31 Ebema: kamiyala:la:, la: me tanalo nemalagidilala:. Kewate alawoa:noma: eda:o tetelo kubakubapiate natamo mako kawo kuba osiyodiluta, ebema: walone tetelo kewate alawoma: deda:oma:na:, la: nanisiwale! Diyala, ebe tetelo ibino tepo magumuno kubate kawonomoma: eda:lamete la:tamo ega:walo la:imano guda:tamo iyaiya kuba kawokawonomo da:bosiyodilolema:na:.”‡

32 Ebe tetelo iba:te kuba osiyodilolepi dubu netewa Ya:suago magataliya, iba:te ibi kapimiya a:eamo kanalomoma:.

33 Ebema: iba:te damela unu ida:mo nemaimiya, ebe damelano mailo ebe Wato Goala, ebene iba:te Ya:suko kewamo ebolo na:tupuguimite ikoko ebo nanagilamolemiya, ega:walo kubakuba tanalo osiyodilolepi dubu netewa atumu kuwatete, idi tumudi apuamo, idi pele apuamo, iyaiya kewa olotolowamo eba kunu ka:tupuguilamiya.

---

‡ **23:31:** Ya:sute me uli tabo degiya, ebe tabono magumu ma kunula. Lumagite ka:ka: kewamo ela demadomene elate kawonomamo a:kowamotemene, wiyasiya alawo kewamo ela demadomene kawonomamo kowamotemene. Ebema: eba kunu Ya:suko tetelo kuba osiyodilolepiate ibino iyaiya kuba tanalo kela:mo osiyodilole ebo wagilimiya, wiyasiya walone tetelo ebako epono kuba woki kawonomoma: deda:mene, ebe tetelo iba:te Ya:suko waloma:tapiatamo kawokawo kuba nanitabonomolo kosiyodilolema:na:.

34 Ebene Ya:sute negiya, “Aba, a:ma: ibino kuba egebolelama:wete na:dodolomatililama:, mabu iba:te beda: tanalo kosiyodilute ibi iyatawa:.”

Ebe tetelo Ya:suko anakapumipiate nokola egege iyalekeolo kalakala tanalo eba osiyodilolo ebeno kaliku iyaiya ebo alabaomiya.

35 Ebene epate utitatate ebe eba umitalo, Yu watowatopi dubate ebe kalakalatelo negeliya, “Ebete epo epetapino olalati tanalo mula:lelamenaki, ebema: ebete Godokono nani Kelisoma: deda:na, modobola ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo na:mula:na!”

36-37 Ega:walo gowelaopiate ebe atumu kalakalatelo na:kegelitiya, “A:ma: Yu epono nani Kawo Elawodubuma: deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo na:mula:!” Ebene iba:te kaka da:imi obo ebetamo ebo ikamiya ebete ka:nima:,

38 ega:walo iba:te Ya:suko da:tupuguimiya ebe kewa unamo tabo ma kunu akuloliya, “Me dubu ebe Yu epono Kawo Elawodubula.”

39 Ebe tetelo eba:go kewa olotolowamo da:tupuguilamiya, ibi netewapi magumulo dubu idite ebe kawonomamo malogolo ma kunu giya, “A, a:ma: ebe Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:? A:ma: a:ka:tuwa: a:imano igilo mula:wete, aimano igilo atumu na:ka:mula:leama:!”

40 Wiyasiya dubu idite ebe eba odiyobolo negiya, “Eiye! A:ma: Godoko tolemea:noma: keda:wita? A netewa-kapiyate kapiya a:e wiya eba lawitalo,

41 gowelaopiate atamo kuba wiya wadenomamo ikaeamita mabu a kuba tanalo osiyodilolenaima:, wiyasiya Ya:sute kuba idi kosiyodiloa:.”

42 Ebene ebete Ya:sutamo negiya, “Ya:su, a:ma: Kawo Elawodawano elawago da:ka:pa:emene, ebe tetelo na nilakapolo na:pemalagidiloniye!”

43 Ya:sute ebetamo nowamiya, “Na a:ma:tamo nani tabo gemo, ka:lo egelalo a:ma: nago Kalakala Duliyomololo ka:lutama:ta.”

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Mak 15.33-41; Yon 19.28-30

44-45 Ebene egelate tuli teta:mo dutiya, egelano pukuilame tanalote olopoligote opo kawonomote ebo idokiya. Iyo, idokote egelano alo eba mula:lo egelate a:iwate kela:mo a:niwisigatepani, egela tuli tetene wagilimite 3 koloko uwomuamo, ebene Godoko Amamateno Iya Motono kaliku ubilite tulituliya ebo bolegaleni.

46 Ebe tetelo Ya:sute kawonomamo gepatenate negeni, “Aba! Nale naimano uliyana a:imano kotamo iyatimo!” Ebete me tabo genate a:enomo ebo a:eni.

47 Ebene gowelaopino elawodubute ebe tanalo uminate
ebete Godokono mailo eba adipatenalo negeni, “Nanitabola,
me dubu tuputupudawama: eba eda:nalo kuba tanalo idi
kosiyodiloa:.”
48 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono a:e tanalo uima:
da:pelamiya, kebe tanalate kemaimioniye iba:te ebe tanalo
ulamenate kawo tola:go bodolo alukola:go ibino motamo
gito tolameniya,
49 wiyasiya Ya:sukono namutupi bilibilinomo ega:walo
kebe kamiyala:te Ga:lili opone ebe dowaloma:iya, iba:te
mulune putitatanate ebe iyaiya tanalo ebene pulameniya.

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini

Ma:t 27.57-61; Mak 15.42-47; Yon 19.38-42

50-51 Ebe tetelo dubu idi nokolinami, ebeno
mailo Yausepetela, ebe Yudiya opono A:limitiya
duliyomolodawala, ega:walo ebe tuputupudawala, ebete
Godokono Kawo Elawodawano pe tete nemakopelenami.
Ebe Yu epono Ka:nisolo dubu idila, wiyasiya Ka:nisolo dubu
epetapiate Ya:suko anakapumi tabo degelitiya, ebete iba:go
woki kapiyama: keditia:,
52 ebene ebe dubute Paeletekono ololo apuamo tonate
Ya:sukono ape lawenama: ebe ebo nanani.
53 Ebene ebete Ya:sukono ape opamo powolukonate, wade
keyakeya kalikamo auputinate nokola bobo magumamo
gito niyatini, epate ebe bobo maboele nokola damela iyalo
obobiya wiyasiya a:e lumagi idi ebamo dopamo kiyatiya:.
54-55 Ebe tetelo kebe kamiyala:te Ya:suago Ga:lili opone
da:pelamiya, iba:te Yausepeko bobo baiamo waloma:tanate,
ebe nokola bobo ega:walo Yausepete Ya:sukono ape keba
kunu kiyatiniyale, ebe iyaiya tanalo ebo nulamelemeniya.
Ebe egela Palaide egelala, Yu epono talena egelano inamabu
osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe ibino wokoa: talena
egelala.
56 Ebema: ebe kamiyala:te motamo ka:tolamenate
wadewade nibo inamabu ebo nosiyodiloleniya egela idilo
Ya:sukono apa:mo kapabutilamelema:, wiyasiya iba:te
Yu epono wokoa: egelalo tanalo idi kosiyodiliya:, mabu
Godokono totomu tabote talena ma kunu iyatilamenami.

24

Ya:sute A:ene Walo Da:kemaigiya

Ma:t 28.1-10; Mak 16.1-10; Yon 20.1-10

1 Ebene kamiyala:te Palaide adimolo dosiyodiloleniya,
iba:te ebe wadewade nibo inamabu Sande egela
duiyanomolo bobo baiamo gito watiya.
2 Iba:te ebamo nemaimiote, bobo demopiniya ebe kawo
nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo numiya,
3 ebene iba:te nokola bobo magumamo nopila:ote wiyasiya
Kawodawa Ya:sukono ape ka:numiya:.
4 Ebe tetelo iba:te ebe tanaloma: woki bilibilima: eba
eda:utalo, dubu netewa ibino kaliku alonomola, iba:te pe-
maimite ibi niyakabolo pelamota:niya.
5 Ebene kamiyala:te kawonomamo toletoleolo ibino ololo
opamo eba alomolo dubu netewate iba:tamo negeliya,
“Keleka: mabu la:le igilo lumagi a:elao epono bobo bailo
da:powadiawitama?
6 Ebe malo puliyala, ebe emaigaka! Ebete Ga:lili opolo la:
danaletia, la: ebe tabo nemalagidilala:.
7 Iyo, ebete ma kunu giya, ‘Godote Epono Naniwi
kubakubapino kotamo iyatite, iba:te ebe kewa olotolowamo
tupuguimite ikoko kanagilamolema:na:, wiyasiya ebete
netewa-kapiya egelalo a:ene walo ka:kemaigamene.’ ”
8 Ebe tetelo ebe kamiyala:te Ya:sute iba:tamo dopamo kebe
tabo kegiyale ebe tabo ebo malagidiliya,
9 ebene iba:te bobo baine duliyomolamo ka:tolamete iba:te
bobo bailo da:nulamiya ebe iyaiya tanalo Ya:sukono 11
waloma:tapi ega:walo ebeno namutupi epetapi bilibilinomo
ebo na:kiyawaolamiya.
10 Ebe tetelo Magadala duliyomolodawa Ma:liko,
Yowanako, Ya:imesikono menoko Ma:liko, ega:walo
kamiyale epetapi, miba:tamo kebe tanalate bobo bailo
kemaimiye, iba:te ebe tanalo Ya:sukono alibolepi dubatamo
ebo na:kiyawaiya,
11 wiyasiya iba:te ibino tabo dolowiya, ebe tabo daedale
wokima: gelate nanitabokobi ka:midiya:.
12 Ebe tetelo Pitate wiyasiya maigate bobo baiamo gito
puligiya. Ebete nokola bobamo da:nemaigiya, nopega:no
tuduwatalo Ya:sukono ape dauputiniya ebe kaliku balalo
eba pola:nalo ebo nulamiya, wiyasiya tanalo idi ka:numiya:.
Ebe mabuma: ebete ebe tanalo ebeno wokilo kawonomamo
malagidilago walo na:ka:piya.

Ya:suko Waloma:tapi Netewate Emeyasi Duliyomolamo Eba Tutalo Ebete Iba:tamo Dapawokaliya

Mak 16.12-13

13 Ebe atu egelalo Ya:suko waloma:tapi netewate
Yelusalema kawo duliyomolone Emeyasi duliyomolamo

tutiya, ebe gabono geyageya 10 kilomita keba kunulaːkaː
eba kunula,
14 ebene gabo tetelo ibaːte Yaːsutamo demaimiya ebe
iyaiya tanalo bilibilinomomaː kiyawago tutiya.
15 Ibaːte tabo gelago eba tutalo, Yaːsute ibino walogabo
apune pete ibaːgo daːtuti,
16 ebe tetelo ibaːte ibino balidaːmo Yaːsuko umiya,
wiyasiya Godote ibino woki eba atutulatelelamelo ibaːte
kemalagidilutiyaː me Yaːsutela.
17 Ebene Yaːsute ibi netewapi nanaliya, “Laː gabo tetelo eba
tutalo bedaː tabo kegelawitama?”
Ebemaː ibino dopote mibomibomaː edaːolamete gito lam-
otaːniya.
18 Ibi magumulo idino mailo Kolopasitela, ebete Yaːsuko
kapela dubumu midilo negiya, “Aimano Yelusalema duliy-
omololo dilukuliona, ebe kapela epo magumulo aːmaː kapiya
iyatawaːnomaː kedaːwita me egela epetapilo atamo bedaː
tanalate kemaimile?”
19 Yaːsute wiyasiya negiya, “Bedaː iyaiya tanalolaːkaː?”
Ebene ibaːte nowaimiya, “Nasalete duliyomolodawa
Yaːsutamo demaimi ebe tanalo. Ebete Godokono ololo apulo
ebeno woki awokalimidawamaː eba edaːnalo tabo kiyawao
magumulo egaːwalo osiyodilole magumulo elawonomomaː
edaːnami. Me tanalo epo bilibilinomate nanitabonomolo
umiya,
20 wiyasiya Godotamo kalimagono ikameopino
watowatopi egaːwalo aimano kawokawo dubu epetapi,
ibaːte ebe gabamanino kotamo gito iyatiya, ibaːte ebeno
tanalo eba anagilamelemelo aːeamo kalibomaː, ebene
ibaːte ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko ebo
anagilamolemiya.
21 Dopamo a ma kunu malagidilonaimaː, ebe Isalaela
epono igilo mulaːlelamedawala, wiyasiya ebete daːi ebe
egelane wagilimite mamo pemaiga kaːlo netewa-kapiya ege-
lamaː edita.
22 Ebene aimano taneba magumulo kamiyale epetapi-
atamo kaːlo duiyanomolo daːpemaigaka, ebe tanalote a
nanoanoiamaːka.
23 Ibaːte bobo baiamo daːtolamaːka Yaːsukono ape
kaːnumaːkaː, ebemaː ibaːte atamo walo kaːpelamete
naːpegelaka, ‘A Godokono nopopi aːnulaemaː. Ibaːte negela
Yaːsuko aːene emaigaka!’
24 Ebene aimano taneba magumulo epetapiate bobo
baiamo daːtolamaːka, ale kamiyalaːgodone dolowiakamaː
ebe tanalo ibaːte eba kunu nulamaːka, wiyasiya Yaːsuko
kaːnumaːkaː.”

25 Ebene Ya:sute ibi netewapiatamo negiya, “La:imano iy-
atawa lawe tanalo nanitaboa:, daedale gudi keba kunula:ka:
eba kunula, mabu Godokono woki awokalimipiate dopamo
degelanakiya, la: ibino iyaiya tabono tanalo nanitabokobi
ka:midila:wena:!
26 Me kawo tanalonomo la: iyatawala:ka:? Godokono
ubi tanalodo ebeno Alibodawa Kelisote dopamo kawokawo
temeteme uwatete, ebene ebete ebeno Alonomo Duliyomo-
lamo ka:nopegamene.”
27 Ebene Godokono Bukalo da:pola:na Kelisokono
nanitabo tanalo awokalima:, Ya:sute ebe tanalo bilibilinomo
ebo iyatulamiya, Mosesete Bukamo dakuloliya ebe tetene
wagilimite Godokono woki awokalimipiate dakuloliya
ebamo nemaiga.
28 Ebene dadimoni iba:te ibino duliyomolamo maimioma:
eba tolamenalo, Ya:sute duliyomolo ida:mo ka:tonama: de-
geni,
29 wiyasiya iba:te ebe odiyobonate nananiya, “Mod-
obola a:ma: ago na:pa:, mabu egela na:niwisigana ega:walo
samamo kidokomene.” Ebema: Ya:sute ibino motamo tonate
gito nodoloni.
30 Iba:te kapimiya bae eba naonalo Ya:sute bae lawenate
kalakala tabo Godotamo genate, ebene bae wakalaminate ibi
netewapiatamo gito ikalameni.
31 Ebema: Godote ibino balidi paeamidalelamenate iba:te
Ya:sukono tanalo ebo iyatawaniya, wiyasiya ebe tetenomolo
Ya:sute ibino ololo apune gito alatidini.
32 Ebene ibi netewapiate tabo ma kunu gelaniya,
“Nanitabola, gabo tetelo ebete ago tabo eba kiyawaonapelo
Godokono Buka apuno iyaiya tabo atamo dawokalilama:ka,
ebe tetelo aimano tepo magumulo Godokono elate
wamotitaka!”
33 Ebe tetenomolo ibi netewapiate Yelusalema kawo
duliyomolamo walo na:kolowaminiya, ebolo Ya:sukono 11
waloma:tapi ega:walo piyate iba:go da:pola:niya, iba:te ibi
bilibilinomo ebo nulameniya.
34 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ibi netewapiatamo nege-
laniya, “Nanitabola, Kawodawa Ya:sute a:ene emaigaka!
Ebete Saimonotamo nanitabonomolo emaigaka!”
35 Ebene ibi netewapiate gabo tetelo beda: tanalo ku-
miye ega:walo Ya:sute iba:tamo bae eba wakalaminalo
iba:te ebeno tanalo diyatawaniya, ebe iyaiya tanalo iba:te
waloma:tapi epetapi ebo kiyawaolameniya.

Ya:sute Ebeno Waloma:tapi Epetapiatamo Dapawokalani
Ma:t 28.16-20; Mak 16.14-18; Yon 20.19-23; Ali 1.6-8

36 Ibaːte ebe tabo ma kunu eba gelanalo Yaːsute ibaːtamo
pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi nanaleni,
“Godokono kalakalate laːgodolo nitanana.”

37 Ebemaː ibaːte laːwaːonate kawonomamo toletoleoniya
mabu ibaːte nemalagidiloniya Yaːsuko ebe obolola.

38 Ebete wiyasiya ibaːtamo negeni, “Kelekaː mabu laːle
toletoleolo woki bilibilimaː dedaːwenama? Nanitabokobi
midiaː tanalote laːimano tepo magumune bedaːmaː ke-
maigale?

39 Modobola laː naimano kotola agowala nulamaːlaː. Na
Yaːsutela. Laː na naːpologionaːlaː, na oboloaː, na lumag-
ila. Laːle na nunamenamata, na katenaːgonola egaːwalo
goagonola.”

40 Ebete ebe tabo genate ebeno kotola agowala ibaːtamo
ebo aːiyamidaoleni,

41 ebene ibaːte kawonomamo kalakalaoniya, wiyasiya
woki bilibilimaː eba edaːonalo ibino nanitabokobi midiaː
tanalote kolopoligolameniyaː. Ebemaː Yaːsute ibi nanaleni,
“Laːgodolo inamabu idi baːkitanale nale kenamaː?”

42 ebene ibaːte namo okalimi ebetamo ikamenate,

43 ebete lawenate ibino ololo apulo gito nani.

44 Ebe tetelo Yaːsute ibaːtamo negeni, “Nale laːgo
eba okolinalo laːtamo daːkiyawaonakimo, me ebe
tanalola. Na dopamo ma kunu egimo, Godokono Bukate
naimano tanalomaː degena ebe tanalo bilibilinomate
kaːpemaimiomaːnaː, iyo, Mosesete Totomu Tabo Bukamo
dakuloliya, egaːwalo Daːibidite Sam Oale Bukamo
dakuloliya, egaːwalo Godokono woki awokalimipi
epetapiate dakuloliya ebe tabono tanalo bilibilinomate
nanitabonomomaː kedaːomaːnaː.”

45 Ebene ibaːte Godokono Buka apuno tanalo bilibilinomo
wadenomamo kemalagidilolenamaː ebete ibino woki eba
tuputupuilamelelamenalo

46 ibi nanaleni, “Godokono Bukalo tabo ma kunu itana,
ebeno Alibodawa Kelisote kawokawo temeteme uwatete
ebo kaːemene, wiyasiya netewa-kapiya egelalo aːene walo
kaːkemaigamene.

47 Egaːwalo me Wade Tabote Yelusalema duliy-
omolone wagilimite me opo kawonomamo ma kunu
kaːtomene, Godokono tabo kiyawaopiate naimano
mailamo epo kaːnikiyawaolaemaːnaː, ibaːte ibino
kubane dolobilaːomaːnaː Godote ibino kuba ebo
kaːdodolomatililaemene.

48 Nanitabola, laːle me iyaiya tanalo wadenomamo
ulamolimata, ebemaː laː naimano tabo kiyawaopimaː
kedaːomamota.

49 Egaːwalo me tanalo idila. Naimano Nabiwite nanitabonomolo degiya laː ebe tanalo kuimamota, nale ebeno elawo laːtamo kapalibomamo, ebemaː modobola laː Yelusalema kawo duliyomololo ebe tanalo nemakopeliyalaː, ebolo Godokono Elawote Unu Duliyomolone laːtamo kaːpiwisigamene.”

Godote Yaːsuko Unu Duliyomolamo Daːpelawiya
Mak 16.19-20; Ali 1.9-11

50 Ebe tetelo Yaːsute ibi Yelusalema kawo duliyomolone magatalete ibaːte Betani duliyomolo niyakabamo daːnemaimiya, ebete ebeno koto wadipalatelelo Godoko ebo aniya ebete ibi wadenomamo kowalubilinamaː.
51 Ebete ebe tabo eba gitalo, Godote ebe pelawete Unu Duliyomolamo ebo adipatiya.
52 Ebemaː ibaːte ebolo Yaːsuko amamatete, Yelusalema kawo duliyomolamo kawo kalakalago naːkaːtolamiya,
53 ebene ibaːte ebe duliyomololo eba ilukulinalo egela epetapi bilibilinomolo Godoko Amamateno Iya Motamo daːnodolonakiya, ibaːte Godokono mailo unamo ebo adipatenakiya.

YA:SUKONO WADE TABO YONETE AKULOLIYA

Godokono Tabote Lumagino Apa:mo Me Opamo Da:piya

1 Godote me opo osiyodiloa:no dopamo Tabote okolinami, ebete Godago eba okolionalo ebe ega:walo Godoko ibi kapiyanomola,
2 ebema: me opo wagilimia:no Tabote Godago kapimiya eba kunu okolionamiya.
3 Ebene Godote me opono inamabu ega:walo tobolo ununo inamabu, iyaiya uliyana ega:walo epo, ebete ibi bilibilinomo Tabokono elawamo osiyodiloliya, ebema: ibi bilibilinomo magumulo kapiya tanalo idite idawano elawamo kawokaliya:.
4 Ebe tetelo nanitabo igilote Tabogodolo itanami, ebene me igilote aloma: eda:te opo epo bilibilinomo ebo pukuilamiya.
5 Ebe mabuma: me alote idoko magumulo pukuilamena, idokono elawote a:egamidama: modoboa:.
6 Ebene Godokono alibodawa Yonete a:pemaigiya,
7 ebete epo bilibilinomatamo ebe alono tanalo eba pawokalimilo iba:te ebeno tabo olowite nanitabokobi ebo ka:midima:.
8 Yonete alo me opamo kadaiya:, wiyasiya ebete epatamo alono tanalo kapawokalima: ebema: piya.
9 Yonete dapawokalimiya ebe alo ebe Godokono nanitabo alola, ebe alote me opo epo bilibilinomo pukuilamena.
10 Nanitabola, Godote me opo Tabokono elawamo osiyodiliya, wiyasiya Tabote pete me opolo eba pokolinalo me opo epate ebeno tanalo kiyatawaiya:,
11 iyo, ebete ebeno oponomamo piya wiyasiya ebeno epate ebe kalakalago kelawiya:.
12 Wiyasiya numa:la:, kebe epate ebe nanitabonomolo delawiya ega:walo ebe nanitabokobi da:midiya, ebete iba:tamo elawo ikalamiya iba:te Godokono gudima: keda:onama:.
13 Me guda:te me opo dubu idino ubi tanalamo ega:walo kateneno elawamo kawokalaiya:, wiyasiya iba:te Godokono elawo kapiyamo awokalaiya.
14 Ebene Tabote lumagino apa:mo pete ago eba pokolinalo ale ebeno alo kawonomo ebo umiyama:, ebako alo Nabiwi Godote ebeno kapiya Gudutamo ikamiya. Ebeno alono pukuilame magumulo ale me tanalo umiyama:,

ebe Godokono nilakapo tanalo ega:walo nanitabo tanalo
tabokanomola.
15 Ebene Yonete ebeno tabo madodo unamo adipatelo
Godokono Guduno tanalo ma kunu awokalimiya, “Nale
dopamo kebe dawano tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe
lumagila. Nale ebeno tanaloma: ma kunu gimo, ebete
naimano walogabo apune ba:pena, ega:walo Godote ebe-
tamo dikamiya ebe elawo kawonomote naimano elawo
nodoliona, mabu nale me opamo awokala:no ebete dopamo
okolinami.”
16 Ebe nilakapo tabokanomola, ebema: ebeno nilakapo
tanalodo ebete a bilibilinomatamo ebeno wadewade tanalo
walo ikaeamenaki, walo ikaeamenaki, ebete eba kunu wage-
lenami.
17 Nanitabola, Godote ebeno Totomu Tabo epatamo
Mosesedo ikalamiya, wiyasiya ebete ebeno nilakapo tanalo
ega:walo nanitabo tanalo Ya:su Kelisogodone awokalil-
amiya.
18 Lumagi idite Godokono ololo dopamo kuminakia:,
wiyasiya Godokono Gudu kapiyate ebeno Nabiwino
tanalo epatamo apawokalimiya, mabu Nabiwila Gudula
ibi kapiyanomola ega:walo Gudute Nabiwino ololo apulo
okolina.

*Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ebe A:ka:tuwa:
Ebeno Tanaloma: Da:kiyawaiya*

Ma:t 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18

19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo
dilukulionamiya, ebe Yu watowatopiate Godotamo
kalimagono ikameopi dubu ega:walo Libai gu dubu* epetapi
Yonetamo ebo naliboliya ebeno nanitabo tanalo ka:nuima:.
Ebene iba:te Yonetamo pelamete ebe napalatediya, “A:ma:
potelela:ka:? A:imano nanitabo tanalo atamo nawokalima:.”
20 Yonete ibino tabo wiyama: ubia:noma: kediya:, wiyasiya
ebete kalakalago ibi awokala nanaliya, “Na Godokono Alibo-
dawa Kelisotea:!”
21 Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya, “A:ma:
potelela:ka:? A:ma: Godokono woki awokalimidawa
Elayatela:ka:, a me opo epatamo walo da:ka:pemaigi?”
Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na ebetea:.”

---

* **1:19:** Yu epo magumulo 12 gu na:pola:namiya, me Libai gu ebe idila. Ebe gu kapiyate Godokono woko osiyodilonamiya Yu epo epetapiatamo. Ma kunu Yelusalemalo ditanami, ebe Godoko Amamateno Iya Motolo Libai gu dubate woko a:ka:tuwa: osiyodilonamiya. Ebene iyaiya duliyomololo atumu epetapi iba:te Yu epono balidi ibilamole motolo oale alapiopima: eda:onamiya, epetapiate Godokono tabo iyatulamepima: eda:onamiya, ega:walo epetapiate tabo anagiyamidapima: eda:onamiya.

Ebema: iba:te ebe walo nakalatediya, “Mosesete lumagi idino pe tanaloma: da:kiyawaiya, a:ma: ebe Godokono Woki Awokalimidawa idila:ka:?”
Yonete nowamiya, “Ao, na ebetea:.”
22 Ebene iba:te ebetamo walo na:kegeliya, “A piyate ka-paliboe, ale iba:tamo wiya tabo katama:, modobola a:imano tanalo nawokalima:, a:ma: potelela:ka:?”
23 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Godokono woki awokalimidawa Aisayate naimano tanalo awokalima: tabo ma kunu giya,

‘Lumagite bulu opolo
tabo ma kunu kawonomamo ka:pegemene,
‘Kawodawano gabo
na:tupugaima:la:.’ ’ ”

24 Ebe tetelo kebe Yu watowatopiate ebe dubu Yonetamo dapaliboliya, ibi Pa:lisi tanebapila,†
25 ebema: ebe dubate ebe walo na:kegelamiya, “A:ma:le egeata a:ma: Kelisotea:, ega:walo a:ma: Elayatea:, ega:walo Mosesete Godokono wokodawano pe tanaloma: da:kiyawaiya a:ma: ebetea:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le epo obamo dowaduba:midaola:wenaka?”
26 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nanitabola, nale epo obamo owaduba:midaolenakomo, wiyasiya la: magu-mulo dokolina ebe lumagi idino tanalo la: nanitabolo iy-atawa:, ebe aimano Kawodawala.
27 Ebete naimano walogabo apune ba:pena, wiyasiya na wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:.”
28 Yonete Yodane Kolomo apulo epo obamo dowaduba:midaolenaki, ebete ebe opono Betani duliyomololo eba okolinalo me tanalote ebetamo ebo pemaigiya.

Ya:suko Me Opo Epono Kuba Wiya Uwatelamedawala

29 Ebene egela idilo Ya:sute ebetamo eba pitalo, Yonete ebe umite epetapiatamo negiya, “Numa:la:, ebe Godokono Sipi-goeo Da:pesote pita, ebete opo epono kuba osiyodilole wiya uwatelamete ebeno kalimamo kegebolelaemene.
30 Nale dopamo la:tamo kebe dawano tanaloma: ka:kiyawaimo, me ebe lumagila. Nale ebeno tanaloma: ma

† **1:24:** Ya:suko tetelo Pa:lisi epo ebe Yu epono taneba idila. Godote ibino ewoniatamo Mosesedo dikalamiya ebe Totomu Tabo, ega:walo ibino ewoniate a:ka:tuwa: kebe iyaiya tanaloma: kawokawo pukalama: degelanamiya, Pa:lisi epate ebe tanalo bilibilinomamo wadenomamo tudila:onamiya, ebene iba:te epo ma kunu eba iyatulamenalo, piyate ibino tabamo tudila:oa:no iba:te ibi kubakubapima: gelate iba:go kaladabutinakia:

kunu gimo, dubu idite naimano walogabo apune ba:pena,
wiyasiya ebeno elawo kawonomola, ebete naimano elawo
nodoliona mabu nale me opamo awokala:no ebete dopamo
okolinami.
31 Iyo, nale ebe umia:no dopamo ebeno nanitabo tanalo
na iyatawa:, wiyasiya ebeno tanalo nale Isalaela epatamo
awokalima: piyamo, ega:walo nale epo obamo ebema:
waduba:midaolenakomo."
32 Ebene Yonete Ya:sukono tanalo awokalimilo negiya,
"Nale ebeno tanalo ma kunu uimo, Godokono Uliyanate Unu
Duliyomolone ebetamo bigo olamu piwisigitalo uimo, ebete
ebegodolo ka:pokolinama:.
33 Nale ebe tanalo umia:no dopamo Ya:sukono
nanitabo tanalo iyatawa:, wiyasiya na epo obamo
waduba:midaolema: dapaliboniya ebe Kawodawate
natamo negi, 'Naimano Uliyanate pogodolo ka:pokolinama:
ebetamo da:piwisigamene, a:ma:le ebe lumagi
uma:wete kiyatawama:ta, ebe naimano Uliyanamo epo
waduba:midaoledawala.'
34 Nanitabola, ebe tanalo naimano balida:mo uimo, nale
ebeno tanalo ebema: awokalimo, ebe Godokono Gudula."

Ya:sute Ebeno Dopo Waloma:tapi Deka:la:miya

35 Egela idilo Yonete ebe waloma:tapi netewago dutiti,
36 ebe tetelo Ya:sute ibi niyakabodo eba petonatolo, Yo-
nete ebe umite negiya, "Numa:la:, me Godokono Sipi-
goeo Da:pesola, ebete epono kuba osiyodilole wiya kuwate-
laemene."
37 Yoneko waloma:tapi netewate ebe tabo dolowiya iba:te
ebe atepate Ya:suko ebo waloma:tiya,
38 ebene Ya:sute olobigate ibi ulamelo nanaliya, "La:imano
ubi beda:la:ka:?"
Iba:te ebeno tabo eba wiyalo ebe naniya, "Iyatulamedawa,
ale a:ma: La:baima: ka:miata, ebema: a:ma: kebolo koko-
liawena, a ubila ebe bai uima:." Buka ka:la:mioledawa,
modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epate ibino tabamo
wade iyatulamedawa idi La:baima: ka:minaka.
39 Ebene Ya:sute iba:tamo nowamiya, "Kuba:nola,
la: pa:wete na:puma:la:." Ebene egelate kela:mo
da:niwisigatepani, 4 koloko keba kunula:ka: ebako tetelo ebe
dubu netewate Ya:suago tonate, ebeno okoli bai numinate
kapiya idoko eba:go ebo nelaniya.
40 Ebe dubu netewapi magumulo idino mailo A:ndulutela,
ebe Saimono Pitakono ekawila.
41 Ebene duiyanomolo A:ndulute tote ebeno naniwi
Saimonoko da:numiya ebe nananiya, "A Mesayako
nanitabonomolo uima:!" Buka ka:la:mioledawa, modobola

a:ma: me tanalo niyatawa, Yu epate Godokono Alibodawa
Kelisoko ibino tabamo Mesayama: ka:minaka.
42 Ebene A:ndulute ebeno naniwi Ya:sutamo demagatiya,
Ya:sute ebe umite ebetamo negiya, “A:imano mailo ebe
Saimonotela, a:ma: Yonekono gudulata, wiyasiya epate a:ma:
oli mailo Kipasema: keka:ima:ta.” Kipase mailono magumu
nitana ‘Nokolala,’ ega:walo Guliki opo epono tabamo iba:te
ebe mailo Pitama: ka:minaka.

Ya:sute Pilipiko Ega:walo Nata:niyoloko Ebe Waloma:tapima: Keda:onama: Deka:la:miya

43 Ebene egela idilo Ya:sute Ga:lili opamo ka:toma: ubi diy-
atiya, ebe tetelo ebete Pilipiko umite ebe naniya, “Modobola
a:ma: na nowaloma:ena:.”
44 Ebe dubu Pilipiko ebe Betasaida duliyomolodawala,
ega:walo A:nduluko Saimonago iba:te ebe atu duliyomololo
okolionamiya.
45 Ebene Pilipite Nata:niyoloko numite ebe nananiya,
“Mosesete Godokono Totomu Bukalo pokono tanalo ka-
wokalimiyale, ale ebe Kawodawa nanitabonomolo uima:.
Iyo, Godokono woki awokalimipi epetapiate ebeno Bukalo
atu lumagino tanaloma: tabo walo dakawokalimiya, me
ebe lumagila. Ebe Ya:sute Nasalete duliyomolodawala,
Yausepekono gudula.”
46 Nata:niyolote wiyasiya negiya, “Nasalete duliyomolo
wade duliyomoloa:, ebema: ebe duliyomolone beda: wade
tanalote na:ka:pemaigamene?”
Pilipite ebe naniya, “Modobola a:ma: pa:wete ebeno tanalo
na:puma:.”
47 Ebene Nata:niyolote ebetamo da:pemaigiya, Ya:sute ebe
umite ebeno tanaloma: negiya, “Me Isalaela opo dubu ebe
nani tabo lumagila. Ebeno tepo magumulo a:da: tanalo idi
kitana:, puliyanomola.”
48 Nata:niyolote ebe nalatediya, “Mabu keleka: a:ma:
naimano tepo magumuno tanalo diyatawawita?”
Ebene Ya:sute nowamiya, “Pilipite a:ma: mamo pema:
ana:no ega:walo nale a:ma:go alugoa:no, a:ma:le da:imi ke-
wano gololo magumulo dokoliawitaka, nale a:ma: Godokono
Uliyanano elawamo iyalo uma:kamata.”
49 Ebe tetelo Nata:niyolote ebetamo negiya, “Iyatu-
lamedawa, nanitabola a:ma: ebe Godokono Gudulata! A:ma:
Isalaela epono Kawo Elawodubulata!”
50 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Nale a:ma: da:imi
kewano golololo dumitakama, ebe mabuma: a:ma:le na
nanitabokobi ka:midina:wita? Nanitabola, me tanalo

kawo tanaloa:, wiyasiya a:ma: walone nagodolo kawokawo
anoano tanalonomo kulamolema:ta.
51 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, Godote ebeno
Unu Duliyomolo a:iyamiditalo a:ma: kuima:ta, iyo, Epono
Naniwite‡ waola gaboma: eda:te, Godokono nopopiate ebe
waola gabodo Unu Duliyomolamo ka:nodolo, ka:piwitio, eba
kunu eba wagelelo, a:ma:le ibi ebo kulaema:ta.”

2

Ya:sute Ka:ina Duliyomololo Obonomo Wade Da:imi Obonomoma: Da:midiya

1 Egela netewa epetapi da:petoiya, ebe tetelo Ga:lili opono
Ka:ina duliyomololo dubu idite oli kamiyale lawe soliyomu
osiyodiluti. Ebe soliyomu magumulo Ya:sukono menoko
na:luti,
2 ega:walo Ya:sute ebe waloma:tapiago atumu ebolo
na:ka:pola:niya mabu soliyomu namutudawate ibi analiya
iba:te epo epetapiago soliyomu bae ka:penaoma:.
3 Ebene soliyomu osiyodilo magumulo wade da:imi obote
dolopoligiya, ebe tetelo Ya:sukono menokote ebe naniya,
“Epate wade da:imi obo da:nia samonomamo opoliya.”
4 Ebene Ya:sute ebeno menokotamo negiya, “Maea, nale
kebe tanalo osiyodiloma: a:ma:le na akopanana:la:, mabu
naimano elawo awokalimi tete nanitabolo ka:pea:, ebe tetete
pemaigama: Godote a:ka:tuwa: na kananemene.”
5 Ebe tetelo ebeno menokote olobigate soliyomu namu-
tudawano moto wokopiatamo negiya, “Ebete kebe tanalo
osiyodiloma: la: danaletamene, modobola la: ebe tanalo gito
nosiyodiliyala:.”
6 Ebe tetelo ebe motolo sikisi kawokawo obo upate
na:pola:niya, me upa epate nokolamo osiyodiloliya ega:walo
ibi magumulo epetapi 80 litala ega:walo epetapi 120 litala.
Me upano tanalo ma kunu itani, nio oboa: wiyasiya Yu epono
osiyodilole magumulo iba:te Godokono totomu tabo ida:mo
ka:tudila:oma: ibino kotono daleya makomako upano obamo
ukulaolenakiya, ibino ewoniate ibi diyatulamiya eba kunu.
7 Ebema: Ya:sute moto wokopi nanaliya, “La: me
upa obonomamo netabokailama:la:,” ebene iba:te
nanitabonomolo detabokailamiya,
8 Ya:sute ibi ebo analiya iba:te kalila:mo iyapote soliyomu
namutudawatamo ka:nikaema:.
Ebene iba:te tolamete soliyomu namutudawatamo
da:nikamiya,

‡ **1:51:** Epono Naniwi ebe Ya:sukono mailo idila. Ebe a epo bilibilinomono Naniwila, atumu Godoko ebe aimano Nabiwila.

9 ebe tetelo ebete nite ebeno wokilo gola da:imi
obonomoma: giya. Ebe obote wade da:imi obonomoma:
keba kunu kediyale moto umi wokopiate iyatawaiya,
wiyasiya soliyomu namutudawate ebe tanalo iyatawa:no,
ebete oli kamiyale daiditi ebe dubu ebetamo ka:mite
10 ebe naniya, “Numa:, aimano osiyodilo tanalo ma
kunula, soliyomu osiyodilo tetelo ale epatamo wade
golanomo da:imi obo dopamo ikalamenakoma:, iyo, iba:te
ebe wade gola obo dopoliyama:na:, ebene walone ale
gola:dopo obo iba:tamo ebo kikalaemalema:. Wiyasiya
a:ma: eba kunu kosiyodilawea:, a:ma: soliyomu olopoligo
tetelo me gola da:imi obonomo epatamo ikalamitata!”
11 Ebema: Ga:lili opono Ka:ina duliyomololo Godokono
elawo awokalima: Ya:sute me ebeno dopo anoano tanalo
osiyodiliya. Ebe tetelo ebeno waloma:tapiate ebeno kawo
elawonomo dumiya, iba:te ebe nanitabokobi ebo midiya.
12 Ebene me tanalo dolopoligiya Ya:suko ega:walo ebeno
waloma:tapi, iba:te ebeno menokago ega:walo ekakiago
Kapeniyama duliyomolamo tolamete tete da:pesamo ebo
nilukuliya.

Ya:sute Godoko Amamateno Iya Moto Wadekobi Da:midiya
Ma:t 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46

13 Mabu Yu epono Aduga:la Soliyomu* osiyodilo tete de-
tatalinapiya, ebema: Ya:sute Yelusalema kawo duliyomo-
lamo gito tiya.
14 Ebene ebete Godoko Amamateno Iya Motamo tote, ebe
motolo epate kau-goeogoeo ega:walo sipi-goeogoeo ega:walo
bigo olaola maniamo eba midiolitalo ebo nulamiya, ega:walo
ebe atu tetelo epate patapatalo ilukulite epetapino mani
dodowaolitiya ebete ibi ebo ka:nulamiya.
15 Me mabuma: Ya:sute ale uwatete pa:ka:pa:ka: osiyo-
dilote ebete ebe goeogoeo Godoko Amamateno Motono kala
magumune elawonomamo ebo a:na:ma:lateliya, ega:walo
ebete mani odowaolepino patapata oba:midaolelamete
epono mani eba pa:na:gudilamelo iyaiya ebo petoiya.
16 Ebene ebete bigo olaola olowamepi kawiya eba analelo
negiya, “Me inamabu me motone nowagaila:la:. Naimano
Nabiwino Moto talenala, ebema: la:le olowame baima: ako-
mida:la:!”
17 Ya:sute me tanalo dosiyodiliya ebeno waloma:tapiate
Godokono Bukano tabo idi ebo malagidiliya, ebe tabote ma
kunu itana, “A:imano Talena Moto mabuma: naimano tepo
magumuno elawote elanomoma: eda:na.”

---

* **2:13:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Yon 18.28 buka apuno walubi tabo numiye.

18 Ebe tetelo Yu watowatopi epetapiate Ya:suko naniya,
“A:ma: Godokono elawo awokalima: aimano ololo apulo
anoano tanalo nosiyodila, ebema: a kiyatawaomalema:
a:ma:le Godokono Motolo dosiyodilawa: ebe tanalo a:imano
elawamo kosiyodilawea:, wiyasiya Godokono elawamo osiy-
odilata.”
19 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kuba:nola, la:le
me Godoko Amamateno Moto danabulima:ema, wiyasiya
nale netewa-kapiya egelalo walo ka:ketemamo.”
20 Yu watowatopiate ebetamo negeliya, “A:ma:
na:kemalagidilawita, a:imano elawo modobola me moto
kawonomo netewa-kapiya egelalo keta:ema:? Eiye! Me
moto aimano nabiate 46 ulamamo etenamiya!”
21 Wiyasiya Ya:sute kebe tabo kegiyale ebe ebeno apeno
tanaloma: giya.
22 Ebema: walone tetelo ebete a:e magumune
da:kemaigiya, ebeno waloma:tapiate me tabono magumu
ebo malagidiliya, ebene Godote ebeno tanaloma: ebeno
Bukalo kebe tanalo iyalo kawokalimiyale, iba:te ebe tanalo
wadenomamo lawete nanitabokobi eba midilo Ya:sukono
tabo atumu nanitabokobi ebo ka:midiya.

Ya:sute Epo Bilibilinomono Tepo Magumuno Iyaiya Kuba Tanalo Iyatawala

23 Ebene Aduga:la Soliyomu tetelo Ya:sute Godokono elawo
awokalima: kebe kawokawo anoano tanalo Yelusalema
duliyomololo kosiyodiloliyale, epo epetapi bilibilinomate
ebe tanalo ulamete ebe nanitabokobi ebo midiya.
24 Wiyasiya ibi magumulo Ya:sute ebeno nanitabo
tanalo kapiya lumagi iditamo kawokalimiya:, mabu ebe
iyatawanomola epo bilibilinomono tepo magumulo kuba
elemasigi tanalate ba:pola:lamena.
25 Ega:walo ebete lumagi idi kananakia: ebete ebeno tepo
magumuno tanalo nanitabonomolo kawokalima:, mabu
ebete epo bilibilinomono tepo magumuno tanalo iyalo iy-
atawiya.

3

Ya:sute Yu Epono Watodawa Nikadimasiago Tabo Dege-laniya

1 Ebe tetelo Yu epono watodawa idi nokolinami, ebeno
mailo Nikadimasitela, ebe Pa:lisi tanebadawa idila.
2 Idoko idilo ebete Ya:sutamo penate na:pegeni, “Iyat-
ulamedawa, a epetapi iyatawala a:ma: Godote palibiyata
a ka:piyatuama:ema:, mabu Godote kebe lumagigodolo

okolina:no, ebete a:ma:le dosiyodilola:wenaka ebako anoano tanalo osiyodilolema: a:ka:modobomene.”

3 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, lumagite olinoma: eda:lo ebe oli igilamo walo awokala:no, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe tanalono magumu a:kuimene.”

4 Ebema: Nikadimasite Ya:suko nalateda:ni, “Lumagite kadelema: deda:na, ebe tetelo ebete olinoma: walo keba kunu na:keda:mene? Gaboa:nola, mabu ebete ebeno menokono tepo magumamo opegate menokote ebe walo alaima: modoboa:!”

5 Ya:sute ebetamo nowamini, “Nale a:ma:tamo nani tabo gemo, lumagite obamo ega:walo Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:no, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe duliyomolamo a:ka:nopegamene.

6 Me opolo lumagite dawokaliya ebe tetelo ebeno igilote menokola nabiwila iba:godone pawokaliya, wiyasiya ebeno uliyanano nanitabo igilote Godokono Uliyanagodone ka:pemene,

7 ebema: epate olinoma: eda:ote walo awokalaoma: degemo, ebe tanaloma: a:ma: akola:wa:la:.

8 Lumagite Godokono Uliyanano elawamo olinoma: eda:lo ebe oli igilago walo dakawokalamene ebe tanalo ma kunula. Me opolo awate a:ka:tuwa: ebeno ubilo iyaiya apune dapaloguta, a:ma:le ebeno diyamo kapiya olowitata wiyasiya awate kebene wagilimite ka:pitale ega:walo keba apulo ka:nolopoligutale a:ma: iyatawa:.”

9 Nikadimasite wiyasiya Ya:sutamo negeni, “A:imano tabono magumu na wadenomamo kelawea:. Me tanalo keba kunula:ka:?”

10 Ebene Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “A:ma: Isalaela epono iyatulamedawa idilata, wiyasiya mabu keleka: a:ma: me tanalono magumu kiyatawawena:?

11 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, naimano tanebapiago ale diyatawaonama: ebe iyaiya tanalo gelanakoma:, ega:walo ale iyalo dulamoliyama: ebe iyaiya tanalo kiyawaonakoma:, wiyasiya la: Yu epo epetapiate aimano tabo kolowiawenakoa:.

12 Iyo, nale me tetelo la: me opono tanalo da:kiyawaolametanakoma, la: wiyasiya nanitabokobi ka:midila:wena:, ebema: nale Godokono Unu Duliyomolono tanalo la: walo da:ka:kiyawaolametama, diyala, la: atumu nanitabokobi a:ka:midila:ema.

13 Nanitabola, me opo epo magumulo lumagi idite Godokono Unu Duliyomolamo ka:nodoliya:, wiyasiya Epono

Naniwite Unu Duliyomolone me opamo aːpiwisigiya, ebemaː
ebe kapiyate iyatawala Unu Duliyomolono tanalo.

14 “Egaːwalo me tanalo idila, Mosesete bulu opolo kalu
idi auli inamabuamo osiyodilote gaubamo keba kunu kadi-
patiyale, modobola aːmaː ebe tanalo nemalagidila. Ebe tetelo
bu kaluate Isalaela epo magumulo kebe epo daloliya, ibaːte
Mosesekono auli kalutamo daːmeleiya, Godote ibino igilo
ebo mulaːlelamiya. Ebemaː nanitabola, me tetelo Godote atu
gabodo Epono Naniwi unamo kadipatemene,
15 ebene piyate ebe nanitabokobi daːmidimaːnaː ibaːte
uwomuaː igilo ebo kelaemaːnaː.
16 Mabu Godote me opo epo nilakapolo kawonomamo
eba malagidilolelo ebeno Gudu kapiyanomo me opamo ebo
palibiya, ebemaː piyate ebe nanitabokobi daːmidimaːnaː
ibino igilate akalatidiomaːnaː wiyasiya ibaːte uwomuaː igilo
kelaemaːnaː.
17 “Nanitabola, Godote ebeno Gudu dapalibiya, ebe tetelo
ebe ubi kiyatiyaː ebeno Gudute epono tanalo anagilamele-
lamete kuba wiya kikalaemaː, ao, wiyasiya ebe ubila ebete
ibino igilo kaːpaːmulaːlelaemaː.
18 Ebemaː piyate Godokono Gudu nanitabokobi daːmidina
Godote ibaːtamo kuba wiya aːkikalaemene, wiyasiya piyate
ebe nanitabokobi midiaːno Godote ebeno woki iyalo iyatiya
ibaːtamo kuba wiya kikalaemaː, mabu ibaːte nanitabokobi
midi magumulo ebeno Gudu kapiyanomo kelaweaː.
19-20 Numaː, Godokono alote me opamo daːpiya
ibaːte ubiaːnomaː edaːiya, wiyasiya ibi ubila idoko
magumulo kilukulionamaː mabu ibino osiyodilole tanalo
kubakubanomola. Iyo, kuba osiyodilolepiate wade alo
ubiaːnomaː eba edaːolo alo magumamo kaːpelamenakoaː,
mabu ibi ubiaːnola alote ibino kuba pukuilamelelaemaː,
ebemaː nanitabola, ibino kuba anagiyamida tanalote
ibaːtamo kaːpemaigamene,
21 Wiyasiya piyate Godokono nanitabo gabodo
daːtolamena ibaːte alo magumamo kaːpelaemaːnaː,
ebene ibaːte wadewade tanalo Godokono elawamo
eba osiyodilolelo alote ibino nanitabo tanalo ebo
kawokalilaemene.”

Epo Obamo Waduba:midaoledawa Yonete Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya

22 Ebe tanalo dolopoligiya Yaːsute ebe waloma:tapiago
Yudiya opamo tolamete, ibaːte ebolo tete geyageyadopolo
eba nilukulilo epo epetapiate obamo aduba:mida tanalo
laemaː daːpelamenakiya Yaːsute ibi ebo walubilinaki.

23 Ega:walo atu tetelo epo epetapiate Yonetamo
da:pelamenakiya, ebete ibi Inono duliyomolo niyakabolo
atumu kowaduba:midaolenaki mabu ebolo obo
kawodopola, ebe Inono duliyomolote Salimi duliyomolo
tatalilo itana.
24 Ebe tetelo gabamaniate Yoneko idoko moto guamo
iyatia:nola.
25 Ebene egela idilo Yoneko waloma:tapiate Yu opono dubu
ida:go epono apeno daleya ukulaole tanaloma: apamina-
teuitiya.
26 Ebema: epetapi iba:te ebe tabo gela magumune Yo-
netamo pelamete ebe napaniya, “Iyatulamedawa, dopamo
Yodane Kolomo apulo a:ma:tamo da:pemaigi ebe dubuno
tanalo a:ma:le atamo dawokalima:wia, ebete walo ka:pete
epo obamo ba:powaduba:midaolenate, ega:walo epo bilibili-
nomate a miyapaete ebetamo na:tolama:.”
27 Yonete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Lumagite wade
tanalo a:ka:tuwa: a:kelaemene, Godote ebetamo ikamea:no
ebete gito ka:lutamene.
28 Nale la:tamo degimo, la: ebe tabo nanitabonomolo
olowimata. Iyo, na ma kunu gimo, ‘Na Godokono Alibo-
dawa Kelisotea:, wiyasiya Godote na napaliboniya Kelisoko
dopomete ka:toma:.’
29 Dubu idite oli kamiyale delaemene, ebete soliy-
omu osiyodilote ebe kamiyalete nanitabonomolo ebenoma:
keda:mene. Ebe tetelo ebe dubuno wade namutudawate tete
da:pesamo ebe niyakabamo nutite, ebeno namutudawano
tabo madodo olowite ebeno kawo kalakala duimene, ebete
atumu kekalakalamene. Nanitabola, na eba kunula, Ke-
lisoko mabuma: naimano tepo magumulo kalakala ka-
wonomote etaboki,
30 ebema: modobola ebete kawoma: neda:mene, na
wiyasiya da:pesoma: keda:mamo.”

Unu Duliyomolone Da:piwisigiya Ebe Kawodawano Tanalo

31 Godokono Unu Duliyomolone da:piwisigiya ebe Ka-
wodawate opo epo bilibilinomo nodoilina. Kebe lumagite
me opolo dokolina, ebe me opono tanaloma: kiyawaon-
ako mabu ebe opo lumagila, wiyasiya Unu Duliyomolone
da:piya ebe dawa eba kunua:. Ebete me opolo a:ka:tuwa:
Kawodawanomoma: eba peda:nalo,
32 Unu Duliyomololo kebe tanalo kulamiyale ega:walo
kebe tanalo kolowiyale, ebete ebe iyaiya tanalo opo epatamo
napawokalilamena, wiyasiya ibi magumulo epetapi bilibili-
nomate ebeno tabo kelawena:.
33 Ebe mabuma: kebe lumagite ebeno tabo
nanitabonomolo delaemene, ebete ebe tanalodo me tanalo

idi kawokalimene, Godoko kapiya ebe nanitabo tanalo
awokalimidawala.
34 Nanitabola, Godote dapalibiya ebe Kawodawate
Godokono nani tabo kiyawaonako, mabu Godote ebeno
Uliyanano elawo kawonomo ebetamo iyalo ikamiya,
35 iyo, Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo
nemalagidilona, ebema: ebete ebetamo elawo ikamiya
ebete tanalo bilibilinomo osiyodilolema:.
36 Ebe mabuma: kebe lumagite Godokono Gudu
nanitabokobi da:midina, Godokono uwomua: igilote
ebegodolo bitana, ebete iyalo elawi, wiyasiya kebe lumagite
Godokono Gudutamo tuduwata:no, Godokono kawo dowa
tanalonomote ebetamo bitana ebema: ebete nanitabo igilo
a:kelawenamene.

4

Ya:sute Samaliya Opono Kamiyala:go Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebene Pa:lisi tanebapiate Ya:sukono tanalo ma kunu
olowiya, ebete epo bilibilinomo ebeno waloma:tapima:
midilite ibi obamo ebo waduba:midaolenaki, wiyasiya Yo-
nete bilibili epo kowaduba:midaolenakia:.
2 Ebe teteno nanitabo tanalote wiyasiya ma kunu
itani, ebe epo magumulo Ya:sute lumagi idi obamo
kaduba:midanakia:, ebeno waloma:tapiate a:ka:tuwa:
waduba:midaolenakiya,
3 ebene Ya:sute Pa:lisi tanebapino tabo gela tanalo diy-
atawiya, ebe tetelo ebete Yudiya opo atepate Ga:lili opamo
olowaima: malagidiliya.
4 Ebene ebamo ka:nemaigama: ebete duiyanomolo wag-
ilimite Godokono ubilo Samaliya opodo tote
5 ebe opono Saika duliyomolamo gito nemaigiya. Ewonino
tetelo Ya:ikobote ebeno gudu Yausepetamo dikamiya me
Saika duliyomolo ebe damela niyakabolo itana,
6 ega:walo Ya:ikobote dobobiya ebe obo gulite ebolo
atumu ba:kitana. Ebene egela tuli tetenomolo Ya:sute tete
geyageyadopo pete ebe obo guli niyakabolo pokolite ela ebe
pamiti.
7-8 Ebene Ya:suko waloma:tapiate bae maniamo uwa-
teoma: duliyomolamo da:tolamiya, ebe a:ka:tuwa: obo gulilo
eba okolitalo Samaliya opo kamiyale idite obo iyapoma:
duliyomolone ebo piya, ebene Ya:sute ebe naniya, “Na obo
kapete unamita. Niyata, na obo nikanama:.”
9 Ebene kamiyalete Ya:sukono tabo eba wiyalo negiya,
“Eiye, a:ma: Yu opono dubulata ega:walo na Samaliya
opono kamiyalela! A:ma: na oboma: beda:ma: kanana:wa:?”

Ebete ma kunu degiya mabu Yu epate Samaliya opo epo
daleyagopima: gelalo atu kalila:mo obo nioma: talenama:
gelanaka.
10 Ebene Ya:sute negiya, “Godote epatamo gito dikalamena
ega:walo potele a:ma: oboma: da:towemeta, a:ma:le ebe
netewa tanalo nanitabolo niyatawawetaleka:, a:ma:le na
banana:wena: nale a:ma:tamo igilo obo kikametama:.”
11 Kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, a:ma: ebe igilo
obo kebene na:kelawa:emene? A:ma:godolo obo iyapono
inamabu puliyala, ega:walo numa:, me obo guli ebe kuluku-
lunomola.
12 A:ma: aimano ewono Ya:ikoboko da:pesodawama: gelo
a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: kawoma: ka:mida:wita? Me obo guli
ebete a ebeno walone gudi mabuma: obobiya, ebene ebe
ega:walo ebeno gudi, ega:walo ebeno sipi-goeogoeo ega:walo
kau-goeogoeo, ibi bilibilinomate me obo nionamiya.”
13 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, “Kebe lumagite me
obo da:nimene ebe obo kapete walo ka:kuimene,
14 wiyasiya nale kebe obo lumagitamo nima: dikaemo ebe
obo kapete walo a:kuminakomene. Ebe igilo obote lumagino
okoli magumune tete bilibilinomolo ba:peka:ka:liyanamene,
ma kunu ebete uwomua: igilo nanitabonomolo kelaemene.”
15 Ebene kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, niyata,
a:ma: ebe obo natamo nikanama:. Nale da:nimo, na walo obo
kapete a:kunamenakomene ega:walo nale me obo iyapoma:
walo a:ka:penakomo.”
16 Ya:sute ebe naniya, “A:ma: duliyomolamo toawete,
a:imano awi nadabua:wete mamo kapimiya na:piyala:.”
17 Ebene kamiyalete nowamiya, “Na awia:nola.”
Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: awia:noma: nanitabolo
geata,
18 mabu a:ma: dopamo paibu iyaiya dubate aida:tepaiata,
ega:walo ka:lo a:ma:go dokolina ebe dubu a:imano aw-
inomoa:. Iyo, a:ma: awia:noma: nanitabolo geata.”
19 Ebema: kamiyalete ebetamo negiya, “Kawodawa, na
niyatawitamo, nanitabola, a:ma: Godokono woki awokalim-
idawa idilata.
20 A Samaliya epono ewoniate Godoko me damela un-
unomolo amamatenakiya ebema: ale talenama: gelanama:,
wiyasiya la: Yu epate negelanakomata epate Yelusalemalo
Godoko namamatenama:na:.”
21 Ya:sute ebetamo negiya, “Kamiyale, nale degitamo,
a:ma: me tabo nanitabokobi na:mida:. Tete na:pe, piyate
Nabiwi Godoko damamatena iba:te walo Yelusalemalo aka-
mamatenama:na: ega:walo me damela ununomolo akama-
matenama:na:.

22 La: Samaliya opo epate Godoko amamate gabo
nanitabonomolo iyatawa:, wiyasiya a Yu epate me tanalo
iyatawala mabu Godokono igilo mula: tanalote agodone opo
kawonomamo pena.
23 Nanitabola, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, piyate
Nabiwi Godoko nanitabonomolo damamatena iba:te oli
woki uwatete ebeno Uliyanano elawamo ega:walo ebeno
nanitabo tanalodo ebe bamamatenama:na:, mabu Nabiwite
ebako epo olena ebe kamamatenama:.
24 Godote lumagino ololamo kokolina:, ebe uliyananomola.
Ebema: piyate ebe damamatena, modobola iba:te ebeno
Uliyanano elawamo ega:walo ebeno nanitabo tanalodo na-
mamatenama:na:."
25 Ebene kamiyalete ebetamo negiya, "Na iyatawala
Mesayate ka:pemene, ebeno mailo idi Kelisotela. Ebete
da:pemene Godokono tanalo bilibilinomo atamo kapa-
wokalilaemene."
26 Ya:sute ebetamo nowamiya, "Na a:ma:go tabo
da:kiyawautama:, na Kelisotela."
27 Ebe tetenomolo Ya:sukono waloma:tapiate
duliyomolone da:ka:pelamiya, iba:te kawiya pela:wa:iya
mabu ebete me kamiyala:go tabo eba kiyawautalo ebo
pulamiya. Wiyasiya ibi magumulo lumagi idite ebe
kamiyale ma kunu kaniya:, "A:ma: beda: tanalo osiyodiloma:
kowagela:wita?" ega:walo lumagi idite Ya:suko kaniya:,
"Mabu keleka: a:ma:le eba:go tabo da:kiyawawita?"
28 Ebema: ebe tetelo kamiyalete ebeno upa obo gulilo
atepate duliyomolamo tote epo ma kunu nanaliya,
29 "Dubu idi na:puma:la:. Diyala, ebe da: Kelisotela:, mabu
nale dopamo kebe kuba tanalo diya gabodo dosiyodilole-
naimo, ebe iyaiya tanalo ebete natamo nanitabonomolo
awokalilame."
30 Ebema: duliyomolo epate kamiyaleno tabamo tudila:ote
Ya:suko uima: gito tolamiya.

Ya:sute Ebeno Bae Na Tanaloma: Da:kiyawaiya

31 Duliyomolo epate eba pelamitalo ebe atu tetelo Ya:suko
waloma:tapiate ebe kawiya naniya, "Iyatulamedawa, mod-
obola a:ma: bae nena."
32 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, "Ao, nale nama:
ditana ebe baeno nanitabo tanalo la: iyatawa:."
33 Ebema: Ya:sukono waloma:tapiate ibi magumulo
negeliya, "Diyala, lumagi idite ebetamo bae da: ikamele."
34 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "Na dapaliboniya nale
ebeno ubi tanalamo tuduwatalo ebeno woko uwomuamo
da:nemaigamo, nale ebe gabodo elawo nanitabonomolo
elawenakomo, bae na tanalo keba kunula:ka: eba kunula.

35 Numa:la:, la: pali osiyodilole tetelo ma kunu gelanako-
mata, ‘Netewa-netewa saganate ba:na:pola:na, pali inamabu
nao tete ka:pemene.’ Ebema: nale la: tabo idi analemata,
la:le Godokono pali inamabu wadenomamo ulama:wete niy-
atawala:, nao inamabu uwate tete a:pe.
36 Ega:walo me tanalo idila, kono wakalami wokodawate
pali namutudawano uwomua: igilo mabuma: pali woko
magumulo nao kono uwatenako. Nanitabola, namutu-
dawate ebetamo wiya ikame iyalo owagilimi, iyo, me gabodo
kono kikopu amiodawa ega:walo kono wakalami wokodawa,
iba:te ibino wiya kawonomo kalakalago kapimiya kuwa-
tema:na:.
37 Epate degelanaka ebe tanalo nanitabola, ‘Lumagi idite
kono kikopu amiote wiyasiya ebeno ekawite pali inamabu
uwate tetelo woko kosiyodilomene, ebene ibi netewapiate
kapimiya kenaoma:na:.’
38 Ebema: nale la: pali inamabu uwatema: eba kunu
alibolemata, wiyasiya ebe pali inamabu la:le kamiawea:.
Iyo, wokopi epetapiate dopamo kodakoda woko osiyodiliya,
wiyasiya ka:lo la: ibino wade woko osiyodilo magumune
wadewade nao inamabu uwatenakomata.”

Samaliya Opo Epo Bilibilinomate Ya:suko Nanitabokobi Da:midiya

39 Ebe tetelo ebe duliyomololo dilukulinamiya ebe
Samaliya opo epo magumulo epetapi bilibilinomate Ya:suko
nanitabokobi ebo midiya, mabu kamiyalete ibi ma kunu
kiyawaolamiya, “Nale dopamo kebe kubakuba tanalo diya
gabodo kosiyodilolenaimo, ebe iyaiya tanalo me dubute
natamo nanitabonomolo awokalilame.”
40 Ebene iba:te ibino duliyomolone Ya:sutamo
da:nemaimiya, iba:te ebe na:toweomiya ebete iba:godolo
kokoliatepama:, ebema: ebe tetelo Ya:sute netewa egela ebo
ka:luti.
41 Ebe tetelo duliyomolo epo epetapiate Ya:sukono
tabo dolowiya, ibi magumulo epetapi bilibilinomate ebe
nanitabokobi midite,
42 kamiyale ma kunu aniya, “Dopamo tetelo a:imano
tabo kapiya dolowima: ale me dawa Ya:suko nanitabokobi
ebo midima:, wiyasiya ka:lo ale aimano imila galamo
ebeno tabo olowima:. Nanitabola, ebe me opo epono Igilo
Mula:lelamedawala.”

Ya:sute Gabamani Dubuno Koi Wadekobi Da:midiya

43-44 Ya:sute me opolo dokolinami ebete ebeno
tanaloma: nanitabonomolo ma kunu genaki, “Godokono
woki awokalimidawa ebeno duliyomolo epate ebe
unamo akadipatema:na:, wiyasiya iba:te ebe ubia:noma:

beda:onakoma:na:." Ebema: Ya:sute ebe tanalo iyatawate Samaliya opolo netewa egelamo lutate, ebene ebe opo atepate ebeno Ga:lili opamo walo gito ka:tiya.

45 Ebe tetelo Ga:lili opo epo epetapiate ebe kalakalago lawiya, mabu iba:te dopamo Aduga:la Soliyomuma: Yelusalema kawo duliyomolamo da:tolamiya Ya:sukono osiyodilole tanalo bilibilinomo nulamete wadewadenoma: ebo negeliya.

46 Ebene Ya:sute Ga:lili opono Ka:ina duliyomolamo walo gito ka:tiya, ebe duliyomolo ebe ebete dopamo Godokono elawo awokalimi tanalodo obonomo wade da:imi oboma: da:midiya, ebe duliyomolola. Ebe tetelo gabamani dubu idi ebolo nokoliti, wiyasiya ebeno koite Kapeniyama duliyomololo kawo gabugabuago watiti.

47 Ebene ebe gabamani dubute Ya:sute Yudiya opone pe tanalo dolowiya, ebema: ebete ebetamo tote ebe nananiya, "Modobola:ka: a:ma: Kapeniyama duliyomolamo pa:wete naimano koi wadekobi na:pa:midiye, mabu ebe a:e tatalila."

48 Ya:sute wiyasiya ebetamo negiya, "La: epo bilibilinomono tanalo ma kunula, nagodolo kawokawo anoano tanalo ulama:wea:no la:le na nanitabokobi ka:midina:wenakoa:."

49 Gabamani dubute ebetamo walo na:kegiya, "Kawodawa, niyata. A:ma: nago samamo na:pa:, naimano gudute da:ba:emene."

50 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, "A:ma: kalakalago na:toa. A:imano koino igilote akalatidimene."

Ebe tetelo ebe dubute Ya:sukono tabo nanitabokobi midite ebeno Kapeniyama duliyomolamo to ebo wagilimiya, wiyasiya ebe atu egelalo ebete duliyomolamo ka:nemaigiya:.

51 Ebene egela idilo ebeno moto wokopi epetapiate eba:go dapalugiya, iba:te ebe napaniya, "Niyata, a:imano koite dutu igilo walo a:kelawi!"

52 Ebeno koite kebako tetelo wadekobi kolowile, ebete ebe tanalo laema: ebeno wokopi dalateda:liya iba:te nowaimiya, "Dutu egela tuli tetelo, 1 koloko tete keba kunula:ka:, gabugabute ebe ebo atepi."

53 Ebene nabiwite wokilo nemalagidiliya, ebe tete ebe atu tetenomola Ya:sute ebe dani koino igilote akalatidimene, ebema: ebe ega:walo ebeno moto epo, ibi bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

54 Nanitabola, Ya:sute Yudiya opone Ga:lili opamo pete netewa anoano tanalo da:posiyodiloliya, me tanalo ebe idila.

5

Ya:sute Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Me tanalo dolopoligiya Ya:sute Yelusalema kawo duliy-
omolamo tiya Yu epono soliyomu idi ka:nuima:.
2 Yelusalemano kala ga:dimi tetelo gigiyu idi bitana, ebeno
mailo Sipi-goeogoeono Gigiyula, ega:walo me gigiyu niyak-
abolo mala: ikila:no bobo ba:kitana, ebeno mailo Yu epono
tabamo ebe Betesedala. Ebe bobo apuapune paibu tana-
tima:gopi motote lamota:onamiya,
3 ebene iyaiya temetema:gopi bilibilinomate ebe motono
golololo pola:nanakiya, ibi magumulo epetapi balidi
tamiopila, ega:walo epetapi agowa tataipila, ega:walo
epetapi ape kodakoda temetema:gopila. Iba:te egela
bilibilinomolo obono tete ebe makopelitanakiya,
4 mabu iyaiya kapiyakapiya tetelo Kawodawa
Godokono nopodawate bobono obo da:pologinaki obote
gelewalemu ebo elewegediamidanaki. Ebe tetelo
kebe temetema:godawate obo magumamo samamo
da:niwisiganaki ebe kapiyate wade tanalo ebo lawenaki.*
5 Ebene Ya:sute Beteseda bobamo da:nemaigiya, dubu
idite ebolo na:luti, ebete 38 ulamalo pata: modoboa:noma:
eda:nami.
6 Ya:sute ebe eba watitalo da:numiya, ebete niyatawiya ebe
dubute tete geyageyanomolo eba kunu okolinami. Ebema:
ebete ebe naniya, “A:ma: ubila:ka: Godote a:ma: wadekobi
midima:?”
7 Temetema:go dubute ebetamo nowamiya, “Kawodawa,
me obo Godote gelewalemu dewegediamidanako, ebe tetelo
na walubinidawa puliyala, ebema: na obamo eba niwisig-
italo wiyasiya lumagi idite dopamo niwisiganako modobo
tanalo ka:nelaema:.”
8 Ya:sute ebetamo negiya, “A:ma: maigawete, a:imano keta
mokopiamidawete, na:toa.”
9 Ebe tetenomolo ebe dubute wadekobi olowite, ebeno keta
lawete ebo tiya.

Ya:sute ebe dubu wadekobi da:midiya, ebe egela ebe Yu
epono wokoa: talena egelala.
10 Ebema: ebe dubute keta eba aguwatitalo Yu watowatopi
epetapiate ebe ma kunu kawiya aniya, “Eiye! Me aimano
wokoa: talena egelala! Keta aguwata magumulo a:ma:
aimano pukala adikamidala:ta!”
11 Ebete wiyasiya negiya, “Na wadekobi da:midini ebe
dubute ma kunu anane, ‘A:imano keta mokopiamidawete
na:toa.’ ”

---

* **5:4:** Yon 5.3b-4 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

12 Ebema: iba:te ebe nalatediya, “Kebe dubute kanata,
a:ma: keta aguawete ka:toaema:? A:ma: a nanaa:, ebe dubu
potelela:ka:?”
13 Wiyasiya ebe dubute Yu watowatopiatamo wiya tabo
gema: ka:modobiya:, mabu ebete Ya:sukono tanalo kiy-
atawiya: ega:walo Ya:sute ebe wadekobi midite ebete epo
bilibilinomo magumamo gito nopegiya.
14 Ebema: walone Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo
ebe dubu walo da:kumiya ebo aniya, “Numa:, a:imano
ape wadekobi olowi, ebema: a:ma: kuba idi walo ako-
osiyodilala:. Diyala, kawo temetemete a:ma:tamo walo
da:ba:ka:pemaigamene, ebene walogabo apuno temetemete
kawonomoma: eda:te, dopamo a:ma: dumitanamiya ebe
temeteme kodolimene.”
15 Ebe tetelo ebe dubute tote Yu watowatopi ma kunu
nanaliya, “Na wadekobi da:midina:ka ebe dubu Ya:sutela.”

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Ubi Diyatiya

16 Mabu Ya:sute Yu epono wokoa: talena egelalo teme-
tema:gopi epetapi wadekobi da:midilinaki, ebema: ibino
watowatopi epetapiate ebetamo dowaote temeteme ikaema:
ebo wagilimiya.
17 Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo negiya, “Naimano Nabi-
wite egela bilibilinomolo woko osiyodilona, ebema: na
ebeno Gudute atumu woko kosiyodilonamo, egela idi gito
ka:lutanakoa:.”
18 Yu watowatopiate ebe tabo dolowiya iba:te ubi kawono-
mamo ebo iyatiya ebe kanakapuima:, mabu nanitabola,
dopamo Ya:sute ibino talena egelano pukala adikamidaliya,
wiyasiya me tetelo ebete Godoko ebeno nani Nabiwima: gelo
ebe a:ka:tuwa: ebeno elawo Godokono elawago modoboma:
ge.

Uwomua: Igilo Godokono Gudugodolo Bitana

19 Ebema: Ya:sute iba:tamo negiya, “Na la:tamo nani
tabonomo gemo, Godokono Gudute a:ka:tuwa: ebeno ubilo
tanalo idi osiyodiloma: modoboa:, wiyasiya Gudute ebeno
Nabiwino osiyodilo tanalo duminako ebete ebe atu tanalo
ebe kosiyodilonako.
20 Mabu Nabiwi Godote ebeno Gudu nilakapolo eba
malagidilonalo ebeno osiyodilole tanalo bilibilinomo Gudu-
tamo awokalilamena. Nanitabola, walone tetelo Nabi-
wite ebeno Gudutamo tanalo epetapi kawokawonomo ka-
wokalilaemene ebete kosiyodilolema:, ebema: la: bilibilino-
mate ebe tanalo ulama:wete kanoanomamota.
21 Nabiwite a:e lumagi igilamo keba kunu kadipate-
nakole, Gudute atumu eba kunu kowagelena, ebete kebe

lumagitamo ubi diyatimene ebe lumagitamo nanitabo igilo kikaemene.
22 Ega:walo Nabiwi Godote a:ka:tuwa: lumagi idino tanalo akanagiyamidaemene, wiyasiya ebete elawo Gudutamo ikamiya ebete epono iyaiya tanalo kanagilamelelaema:.
23 Ebema: epo bilibilinomate Guduno mailo unamo kadipatema:na:, iba:te Nabiwino mailo keba kunu kadipatenake eba kunu. Kebe lumagite Gudutamo ubia:noma: deda:na, ebete atumu Nabiwi Godotamo ubia: tanalo nakawokalimina mabu me Gudu Nabiwite opo epatamo palibiya.
24 "Na la:tamo nani tabonomo gemo, potele naimano tabo olowite ebene ebete na Alibonedawa nanitabokobi da:midina, ebegodolo uwomua: igilo nanitabonomolo bitana, iyo, Godote ebe lumagino tanalo akanagiyamidaemene mabu ebete a:e magumune igilamo iyalo emaigi.
25 Ebema: na walo la:tamo nani tabonomo na:kegemo, tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, ebe tetelo a:elao epate Godokono Guduno tabo madodo dolowima:na: iba:te uwomua: igilamo kemaimioma:na:.
26 Nanitabola, Nabiwi Godoko kapiyagodolo uwomua: igilo bitana, ebema: ebete ebeno Gudutamo elawo iyalo ikamiya ebete atumu Igilo Mabudawama: ka:keda:nama:,
27 ega:walo Nabiwite Gudutamo elawo walo a:kikamiya ebete epono tanalo kanagilamelelaema:, mabu me Gudu ebe Epono Naniwila.
28 "Ebema: la: olowiopi naimano kiyawao taboma: akola:wa:oala:, mabu tete ebe na:pe, a:elao epate ebeno tabo madodo olowite
29 bobo magumune igilamo kemaimioma:na:. Ebene ibi magumulo piyate me opolo wadewade tanalo kosiyodilolenaki iba:te Igilo Duliyomolamo ka:nodoloma:na:, wiyasiya piyate kubakuba tanalo dosiyodilolenakiya iba:te tabo anagiyamida bailo ibino kuba wiya ka:nuwatema:na:."

Nabiwi Godote Ebeno Gudu Ya:sukono Nanitabo Tanalo Dawokalimina Ebe Tanalo

30 Ya:sute walo na:kegiya, "Na a:ka:tuwa: naimano ubilo tanalo idi osiyodiloma: modoboa:, wiyasiya naimano Nabiwite na dananenako nale ebe gabo kapiyado epono tanalo ebo anagilamelelamenakomo. Ega:walo anagiyamida magumulo nale tuputupunomolo osiyodilonakomo, mabu na ubila na dapaliboniya ebe Kawodawa kapiya kekalakalaiminama:, na a:ka:tuwa: na a:kekalakalaimo.
31 "Na a:ka:tuwa: ma kunu degemo, 'Na magumulo nanitabo tanalo bitana,' epate ebe tabono nanitabo tanalo a:kelaema:na:,

32 wiyasiya Kawodawa idi bokolina, ebe Godotela, ebete
naimano nanitabo tanalo awokalimina. Na iyatawala, ebete
naimano tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaonale ebe tabo
nanitabola.
33 “Dopamo tetelo la: Yu watowatopiate dubu epetapi
Yonetamo dalibola:ima, ebete iba:tamo naimano nanitabo
tanalo atumu akawokalimi.
34 Numa:la:, me opo epate naimano tanaloma:
da:kiyawaona nale ibino tabo kolowinakoa:, wiyasiya
Yonete dopamo da:kiyawai ebe tabo ebeno woki taboa:,
ebe Godokono tabola. Ebe mabuma: nale ebe atu tabo la:
walo nakanalemata, la:le nanitabokobi mida:wete Godote
la:imano igilo ka:mula:lelametama:.
35 Iyo, Yoneko ebe wade alo keba kunula:ka: ebe eba
kunu pukuilamenami, ebene tete da:pesamo ebe alono
tanaloma: la:le la:imano ubi alomatepaolo ginima:mo walo
na:kolowamimata.
36 “Ega:walo me tanalo idila. Nabiwi Godote iyalo
tetelo natamo dikanamiya, nale ebe woko eba osiyodilonalo
naimano wokote naimano nanitabo tanalo awokalimina, na
Godote paliboniya. Ebema: dopamo tetelo Yonete naimano
tanaloma: nanitabo tanalo dawokalima:tepiya, wiyasiya me
tetelo naimano wokote naimano nanitabo tanalo wadeno-
mamo awokalimina.
37 Nanitabola, na dapaliboniya ebe Nabiwite naimano
nanitabo tanalo eba awokaliminalo, wiyasiya la:le ebeno
tabo madodo kolowiawenakoa: ega:walo ebeno ololo
kuma:wenakoa:.
38 Iyo, ebeno tabo la:imano tepo magumulo kitana:, mabu
ebete na me opamo paliboniya wiyasiya la:le naimano tabo
nanitabokobi ka:mida:wena:.
39 La:le Godokono Buka apuno iyaiya tabo wadenomamo
eka:la:miolenakomata, mabu la: nemalagidilonamata ebe
gabodo la:le uwomua: igilo kelaemamota. Eiye, numa:la:!
Me Buka apuno tabo bilibilinomate naimano nanitabo
tanalo awokalimina, wiyasiya la:imano ka:la:miole magu-
mulo ebe tabono magumunomo nanaetoamidanamata,
40 ebema: la: ubia:nola natamo pelama:wete nagodone
uwomua: igilo ka:pelawa:ema:.
41 “Na ubia:nola me opo epate na moionema:,
42 mabu na iyatawala la: kebako epola:ka:, la:imano
tepo magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote Godotamo
nanitabolo kitana:.
43 Nanitabola, nale naimano Nabiwino elawamo piyamo
wiyasiya la:le na kelawena:wena:, wiyasiya lumagi idite
ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo la:tamo da:pemene la:le ebe
kalakalago kelaemamota,

44 iyo, la: ubila la: magumulo idite idi kemoio, idite idi
kemoio, eba kunu kowagela:wenama:. La: nolowiala:, la:le
iyaiya tuputupu tanalo aimano kapiya Godotamo osiyo-
dilolema: dowagela:ema ebe tetelo ebete la: kemoiolema:ta,
wiyasiya la: ubia:nola. Me mabuma: la:le na nanitabokobi
a:ka:midina:ema, gabo puliyala!
45 "La: ma kunu akomalagidilala:, na kapiyate Nabiwi
Godotamo la: kuba osiyodilolepima: keka:la:mitama:. Ao,
Mosesete atumu la: kubakubapima: ka:keka:la:ima:ta, ebe
la:le la:imano wade walubidawama: degelawenakoma ebe
dawala!
46 Ega:walo la:le Mosesekono tabo nanitabokobi
na:mida:wenataleka: la:le na atumu nanitabokobi
ba:ka:midina:wena:, mabu ebete Godokono Bukamo iyaiya
tabo dakuloliya, ebe tanalate naimano nanitabo tanalo
awokalimina.
47 La: wiyasiya ebete Bukamo dakuloliya ebe tabo
nanitabokobi ka:midila:wena:, ebema: la:le naimano
tabo nanitabokobi keba kunu na:ka:mida:ema? Gabo
a:kitanamene!"

6

Ya:sute Epo Bilibilinomatamo Bae Dikalamoleni
Ma:t 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo olopoligote, egela
epetapi da:petoiya, tete idilo Ya:sute Ga:lili Paka: apuamo
peago gito na:iwiya, ebe paka:no mailo idi Taibiliyasila.
2 Ebene epo bilibilinomate ebe ebamo waloma:tiya,
mabu ebete temetema:gopiatamo dosiyodilolenaki, iba:te
ebe anoano tanalo ulamoliya ega:walo iba:te kawo tanalo idi
uima: ubi iyatiya.
3 Ebene Ya:sute damela unamo nodolote ebe
waloma:tapiago ebo nokoliti,
4 ebe tetelo Yu epono Aduga:la Soliyomu tete tatalima:
na:kediya.
5 Ebene adimo apulo epo epetapi bilibilinomate
Ya:sutamo dapaladabutiniya, ebete ibi ulamenate Pilipiko
nanani, "A me epo bilibilinomo walubilima: bae kebolo
na:kuwatelaema:?"
6 Ebe tetelo Ya:sute iyalo iyatawani ebete epatamo beda:
tanalo na:kosiyodilomene, ebema: ebete Pilipiko me tabo
anani, mabu ebe ubila ebeno nanitabokobi midi tanalo
kuiminama:, da: nanitabola: o da: nanitaboa:.
7 Ebene Pilipite ebetamo nowamini, "Me epo bilibili-
nomate bae kela:mo naoma: kapiya ulamano woko wiya
manite a:ka:modobomene."

8 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tadawa idi, ebeno mailo
A:ndulutela, ebe Saimono Pitakono ekawila, ebete Ya:sutamo
negeni,
9 “Koi kapiya mela, ebegodolo paibu palowa bae ega:walo
namo netewa ba:pola:na, wiyasiya ebe bae bilibilia:, me epo
bilibilinomago a:ka:modobomene.”
10 Ebene Ya:sute ebe opono uwago kawonomo uminate
ebe waloma:tapiatamo negeni, “La: epo nanala:la: iba:te gito
kilukulima:.” Ebema: epo bilibilinomate ebamo ilukulinate
ebe epo deka:la:mioleniya ibino uwomu 5,000 dubuma:
eda:ni.
11 Ebene Ya:sute ebe bae uwatenate Godotamo kalakala
tabo genate, da:pola:niya ebe epatamo gito ikalamoleniya,
ega:walo ebete namo kuwatenate eba kunu kowageleni
epono bae kape tanalote ka:modobolamenama:.
12 Ebe tetelo ebe baete ibi da:ugulamoleni Ya:sute ebe
waloma:tapi nanaleni, “La: da:luili ebe bae apuapu wadeno-
mamo nuwata:la:, mabu ale me bae a:ka:kubailaema:.”
13 Ebema: iba:te epagodolo da:luilini ebe palowa bae
apuapu duwateniya, iba:te 12 bagowo ebe owiyaoleniya.
14 Ya:sute ebeno elawo epatamo kawokaliminama: me
anoano tanalo dosiyodiloni, iba:te uminate negelaniya,
“Nanitabola, me dubu ebe Godokono Iyanomo Woki
Awokalimidawala, Godote me opamo paliboma: degiya, me
ebe Kawodawala!”
15 Ebe tetelo Ya:sute ibino ubi tanalo iyatawani, iba:te
ebe lawenate ibino Kawo Elawodubuma: gito ka:midinama:.
Wiyasiya ebe ubia:nola, ebema: ebete ibi miyapanate ebe
a:ka:tuwa: damela unu ida:mo gito nodoloni.

Ya:sute Obo Unudo Da:toni
Ma:t 14.22-33; Mak 6.45-52

16 Egelate eba niwisiganalo Ya:suko waloma:tapiate paka:
balamo niwitionate,
17 wiyasiya opote didokoni ebe tetelo Ya:sute iba:tamo
samamo ka:peniya:, ebema: iba:te peamo nolonate paka:
a:iwale ebo wagiliminiya Kapeniyama duliyomolo apuamo.
18 Ebe tetelo kawo awate eba maiganalo kawokawo ulate
ebo maimioniya.
19 Ebene iba:te paibu o sikisi kilomita mako tete
geyageyadopolo eba nabidilonalo, ebe tetelo Ya:sute ibino
pe niyakabamo obo unudo da:toni, iba:te ebe uminate
kawonomamo ebo toletoleoniya,
20 wiyasiya ebete ibi nanaleni, “Na Ya:sutela, la:
ka:toletoleonala:!”
21 Ebema: iba:te Ya:suko peamo kalakalago da:nowianiya,
iba:te nela:wa:oniya mabu iba:te kebamo tolamenama:

dowageleniya, ebe tetenomolo iba:te ebe pe boboamo pe gito na:ilioniya.

Epo Bilibilinomate Ya:suko Wadima: Kapeniyama Duliyomolamo Da:nemaimioniya

22 Ebene Ya:sute Ga:lili Paka: apulo da:na:miyapani, egela idilo ebe epo bilibilinomate me tanalo iyatawaiya, Ya:sute ebe waloma:tapiago kapiya peago iba:tamo da:pa:iwaliya, wiyasiya adimo tetelo waloma:tapiate walo a:ka:tuwa: da:ka:na:iwaleniya, Ya:sute iba:go ka:tonia:.
23 Ebe atu tetelo Taibiliyasi duliyomolo epate Kawodawa Ya:sukono anoano osiyodilo tanaloma: tabo ma kunu olowiya, ebete Godotamo baema: kalakala tabo genate epo bilibilinomatamo dikalamoleni, ebema: ibi bilibilinomo epetapiate ebe uima: ibino peago ebe atu opamo ebo pelamoliya.
24 Wiyasiya ebe epate Ya:suko ega:walo ebe waloma:tapi ebolo nipo da:poliya, iba:te peamo walo kolote na:ka:tolamiya Kapeniyama duliyomolamo, iba:te Ya:suko ebolo ka:nowadima:.

Ya:suko Ebe Igilo Baela

25 Ebene ebe epate Ya:suko Kapeniyama duliyomolo apulo da:numiya, iba:te ebe nananiya, “Iyatulamedawa, a:ma: mamo kebe tetelo ka:pemaigawa:?”
26 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo gemo, la:le nagodone bae uwata:wenate, ebe baete la: da:ugulamoletania la:le na unaema: ebema: pelaemata, wiyasiya naimano elawo awokalimino anoano tanalono magumu la:le la:imano wokiamo kelawa:wea:.
27 La:le kateneno ubi bae naoma: woko kosiyodilonala: mabu ebe baete samamo kabaleomene, wiyasiya modobola la:le uwomua: igilo bae laema: woko nosiyodilonala:. Mako bae na Epono Naniwite la:tamo kikalaemamota, mabu Nabiwi Godote me tanalo iyalo awokalimiya, na ebeno nanitabodawama: eda:namo.”
28 Ebene iba:te ebe naniya, “Ale Godokono iyaiya ubi tanalo kosiyodilolema: beda: woko na:kosiyodiloma:?”
29 Ya:sute iba:tamo nowamiya, “Godote la:godolo kapiya tanalonomo uima: ubila, ebete me opamo dapalibiya la: ebe dawa nanitabokobi na:mida:la:.”
30 Ebema: iba:te ebe walo nakaniya, “Ale a:ma: nanitabokobi ka:miditama: a:ma:le atamo beda: anoano tanalo na:kosiyodilaemene? Modobola a:ma: a:imano elawo atamo nawokalima:!

31 Numa:, aimano ewoniate bulu opolo eba ilukulinalo,
Godokono anoano osiyodilole tanalodo iba:te bae uwate-
nakiya, ebe baeno mailo ebe ma:nala. Iyo, Godokono
Bukano tabote ma kunu itana, ‘Godote iba:tamo Unu Duliy-
omolono bae ikalamenaki,’ ebema: modobola a:ma: atumu
a:imano elawo nawokalima:.”
32 Ya:sute negiya, “Nale la:tamo nani tabonomo gemo,
Mosesete la:imano ewoniatamo dikalamenaki, ebe bae Unu
Duliyomolono baenomoa:, wiyasiya me tetelo naimano
Nabiwite Unu Duliyomolono baenomo la:tamo nikalame-
nata,
33 mabu Godokono baenomo ebe Unu Duliyomolone
da:piya ebe dawala, ebe kapiyate me opo epatamo nanitabo
igilo ikalamena.”

34 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, “Iyatulamedawa, mod-
obola a:ma:le me tetene wagilima:wete ebe bae atamo
nikaeamenakiye.”

35 Ebene Ya:sute negiya, “Na ebe igilo baela. Kebe lumagite
natamo da:pemene ebe bae kapete walo a:kuminakomene,
ega:walo kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene ebe
obo kapete atumu a:kuminakomene.

36 “Ka:lo nale la:imano tanalo ma kunu awokalimo, la:le
la:imano balidinomamo naimano elawo uimata, wiyasiya
la:le na nanitabokobi midinima: ubia:nola.
37 Naimano Nabiwite natamo ikanaema: dowagelena,
ebe epo bilibilinomate natamo ka:pelaema:na:, ega:walo
kebe dawate natamo da:pemene nale ebe iyabaiamo gito
akalibamo.
38 Numa:la:, Unu Duliyomolone na dapaliboniya nale ebe
Kawodawano ubi tanalo osiyodiloma: me opamo piyamo, na
a:ka:tuwa: naimano ubi tanalo a:kosiyodilomo.
39 Ebema: na dapaliboniya ebe dawano ubi tanalo ma
kunula, ebete natamo kebe epo kikanamenale ibi magumulo
idi kapiyate akalatidimene, ebene Uwomu Egelalo nale ibi
bilibilinomo nanitabo igilamo kowadipalatelemamo.
40 Iyo, naimano Nabiwi ubila, kebe lumagite ebeno Gudu
umite nanitabokobi da:midimene, ebete uwomua: igilo
kelaemene, ebema: nanitabola, Uwomu Egelalo nale ebe
lumagi nanitabo igilamo kadipatemamo.”

41 Ebene Yu epo epetapiate Ya:sukono tanaloma: ubia:
tabo geliya, mabu ebete tabo ma kunu giya, “Na ebe Unu
Duliyomolone da:piya ebe igilo baela.”
42 Ebema: iba:te negeliya, “A, nanitabola:ka:, me Ya:suko
Yausepekono gudula! A iyatawala ebeno menokola nabi-
wila! Mabu keleka: ebete Unu Duliyomolone pema: dege?”

43 Ya:sute ibino tabo iyatawate iba:tamo nowamiya, “La:
magumulo ubia: tabo kegelitala:.
44 Nabiwi Godote lumagi idi natamo magaea:no,
ebe dawate ebeno ubilo a:ka:tuwa: natamo pema:
a:ka:modobomene, wiyasiya Nabiwite kebe dawa natamo
demagaemene, nale ebe lawete Uwomu Egelalo uwomua:
igilamo kadipatemamo.
45 Numa:la:, dopamo Godokono woki awokalimipiate
ebeno Bukamo tabo ma kunu akuloliya, ‘Tete na:pe, Godote
a:ka:tuwa: me opo epo bilibilinomo ebeno gabo kiyatu-
laemene.’ Ebema: me tanalo nanitabola, potele Nabi-
wino tabo madodo olowite ebegodone wade iyatawa tanalo
delawenako, ebe dawate natamo ka:pemene.
46 Naimano tabono magumu kubanu akolawa:la:. Me
opo lumagi idite Nabiwino ololo dopamo kumiya:, wiyasiya
potele Godogodone da:piwisigiya ebe kapiyate Nabiwino
ololo umiya, ebema: la:le ebe kapiyagodone Nabiwino tabo
kolowiomamota.
47 “Iyo, nale la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite
na nanitabokobi da:midinina ebegodolo uwomua: igilote
bitanamene.
48 Na ebe igilo baela.
49 “Numa:la:, la:imano ewoniate ma:nama: deka:minakiya,
iba:te bulu opolo ebe bae naonakiya ebene walone tetelo ibi
bilibilinomate a:elaiya,
50 wiyasiya Unu Duliyomolone da:piya, ebe bae lumagite
denamene ebete a:ka:emene.
51 Na ebe Unu Duliyomolone da:piya ebe igilo baela,
ebema: nanitabola, kebe lumagite me bae denamene ebete
uwomua: tetelo nanitabo igilago bokolinamene. Nale ebe-
tamo dikamenakomo ebe bae ebe naimano apeno katenela,
mabu nale naimano ape me opo epatamo ikalaemo ibino
igilo ka:mula:lelaema:.”
52 Ebema: Yu epono dowate demaigiya, iba:te ibi magu-
mulo apaminateuilo negeliya, “Ale me dubuno katene ke-
naoma:, ebete atamo keba kunu na:kikaeaemene?”
53 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Nale la:tamo nani
tabonomo gemo, la:le Epono Naniwino katene naoa:no
ega:walo ebeno kalima nioa:no, nanitabo igilote la:godolo
a:kitanamene.
54 Iyo, kebe lumagite naimano katene denanako ega:walo
naimano kalima da:ninako, ebegodolo uwomua: igilote bi-
tanamene, ega:walo nale Uwomu Egelalo ebe nanitabo igil-
amo kadipatemamo,
55 mabu naimano katene ebe nanitabo igilo baela,
ega:walo naimano kalima ebe nanitabo igilo obola.

56 Nanitabola, kebe lumagite naimano katene denanako
ega:walo naimano kalima da:ninako, ebete na magumulo
bokolina ega:walo nale ebe magumulo bokolinamo.
57 Na dapaliboniya ebe Nabiwino nanitabo igilote
nagodolo keba kunu kitanale, eba kunu kebe lumagite
naimano katene denanakomene, ebete naimano igilago
bokolinamene.
58 Ebema: numa:la:, naimano ape ebe Unu Duliyomolone
da:piya ebe igilo baela. Me baete lumagitamo nanitabo ig-
ilo bikamenakomene, wiyasiya la:imano ewoniate denaon-
akiya ebe baete igilo iba:tamo nanitabolo kikalamenakia:,
iyo, walone iba:te gito a:elaiya."
59 Ya:sute Kapeniyama duliyomololo Yu epono balidi ibil-
amole motolo ibi diyatulamiti, ebe tetelo ebete iba:tamo me
tabo geyageyadopo kiyawaiya.

Ya:suko Ebe Uwomua: Igilo Adaedawala

60 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapi bilibilinomate
ebeno iyatulame tabo olowite negeliya, "Me tabono magumu
kodakodanomola, potele laema: na:ka:modobomene?"
61 Iba:te ebeno iyatulame tanaloma: kebe ubia: tabo degeli-
tiya, Ya:sute iyatawate negiya, "Mabu keleka: naimano
iyatulame tanalote la:imano nanitabokobi midi tanalo
da:kubailamita?
62 Nanitabola, Epono Naniwite dopamo dokolinami
ebete ebe Kalakala Duliyomolamo walo ka:ka:nodolomene,
ebema: la:le ebe anoano tanalo duma:ema la: keba kunu
na:kowagela:ema?
63 Numa:la:, Godokono Uliyanate epatamo nanitabo ig-
ilo ikalamena, wiyasiya kateneno elawote iba:tamo ig-
ilo ikalaema: ka:modobonakoa:. Ebema: nanitabola, nale
la:tamo da:kiyawaomo ebe tabo ebe igilola, iyo, ebe tabote
Godokono Uliyanagodone pe,
64 wiyasiya la: epetapiate nanitabokobi ka:mida:wea:."

Ya:sute me tabo kiyawaiya mabu ebete ebeno woko
wagilimi mabune iyalo iyatawiya, ebe waloma:tapi magu-
mulo piyate ebe nanitabokobi midia:pima: deda:onama:na:
ega:walo potele ebe anakapumipino kotamo diyatimene.
65 Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegiya, "La:imano
nanitabokobi midia: tanaloma: nale iyalo ma kunu gemo,
Nabiwite elawo lumagitamo ikamea:no, ebete a:ka:tuwa:
ebeno ubilo natamo a:ka:pemene."
66 Ebe mabuma: Ya:suko waloma:tapi epetapi bilibilino-
mate eba:go wapata:laema: ubia:noma: eda:ote ibino iyaiya
ilukuli tanalamo walo gito kolowamiya.

67 Ebene Ya:sute ebeno 12 waloma:tapi epetapi
nalateda:liya, “La: atumu, la:le na bakatepana:ema?”
68 Saimono Pitate ebetamo nowamiya, “Kawodawa, a
potamo na:ka:tolaema: mabu a:ma: kapiyagodolo nanitabo
igilo tabonomo bitana?
69 A iyatawala a:ma: Godokono Wade-talena Dawalata,
ebema: ale a:ma: nanitabokobi na:midinata.”
70 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “A, nanitabola:ka:,
nale a:ka:tuwa: la: 12 dubu uwatimata, wiyasiya la:
nolowiala:, la: magumulo kapiyate Saitanakono woko-
dawama: eda:na!”
71 Ebete me tabo Yudasikono tanaloma: giya, ebe dubu ebe
Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudula. Dopamo
me dubute 12 waloma:tapi magumulo okolinami, wiyasiya
walone tetelo ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe
iyatiya.

7

Ya:sukono Ekakiate Ebe Nanitabokobi Ka:midiya:

1 Ebene ibino tabo kiyawao tanalo dolopoligiya, ebe
tetene wagilimite Ya:sute Ga:lili opo kawonomolo pata:nami,
wiyasiya ebete Yudiya opolo pata:ma: ubia:nola mabu ebe
opono Yu watowatopiate ebe anakapuima: wagelenamiya.
2 Ebene Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliyomu* de-
tataliya,
3 ebe tetelo Ya:sukono ekakiate ebe naniya, “Modobola
a:ma: me Ga:lili opo atepawete Yudiya opamo walo na:ka:toa.
Diyala, a:ma:le waloma:tapi epetapi ebolo da:ba:nulaemene,
ebene a:ma:le dosiyodilola:wenaka iba:te ebe anoano tanalo
wadenomamo kulaema:na:.
4 Numa:, lumagite ubi diyatimene epo bilibilinomate
ebe kowaloma:tama:, modobola ebete ebeno tanalo
akowaminala:. Ebe mabuma: a:ma:le me iyaiya anoano
tanalo nanitabolo dosiyodilola:wenaka, modobola a:ma:

* **7:2:** Nupunupu Etemoteono Soliyomu ebe Yu epono soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilonakoma:na:. Ibino ewoniate Isipiti opone da:nemaimiya, ebe tetelo iba:te Ka:inane opamo samamo nemaimioa:no dopamo 40 ulamalo bulu opolo ilukulinamiya. Ebe tete geyageyanomolo iba:te bulu opono iyaiya opolo eba latepaonatolo sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motoma: midilite, iba:te ebakobako nupunupu motolo laonakiya, nani motoloa:. Ega:walo ebe atu tetelo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamidaole motote iba:godolo itanami, ebema: Godote iba:go eba pata:nalo ibino iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebete ibi wadenomamo walubilinaki. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Godote Yu epono ewoniatamo wade walubi tanalo diyatinaki, iba:te ebe tanalo eba malagidilolo ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo Godotamo ibino kalakala soliyomu osiyodilonakiya.

atumu a:imano tanalo me opo epo bilibilinomatamo
nawokalimiye!”
5 Ya:sukono ekakiate ebe kalakalatelo me tabo kiyawaiya
mabu iba:te ebe nanitabokobi ka:midiya:, epo epetapi bili-
bilinomate nanitabokobi midia:noma: keba kunu keda:iye
eba kunu.
6 Ebema: Ya:sute ebeno ekakino tabo eba wiyalo negiya,
“La: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya ubi tetelo la:imano tanalo
ebo osiyodilolenakomata, wiyasiya naimano nanitabo tete
Godogodone ka:pea:.
7 Me opo epate la:tamo ka:dowaona:, wiyasiya iba:te
natamo dowaona mabu nale ibino iyaiya kuba osiyodilole
tanalo awokalilamenakomo.
8 Ebema: la: a:ka:tuwa: soliyomu baiamo na:tolama:la:,
wiyasiya na ka:lo a:ka:toamo mabu Godokono nanitabo tete
natamo ka:pea:.”
9 Ya:sute me tabo gete Ga:lili opolo ebo olowagiliya.

Ya:sute Nupunupu Etemoteono Soliyomuma: Da:tiya

10 Ya:sukono ekakiate soliyomuma: da:tolamiya, ebete
wiyasiya walone diya gabodo waloma:taliya, awokala
ka:tiya:.
11 Ebe tetelo Yu watowatopiate soliyomu bailo ebe eba
wadilo negeliya, “Me dubu Ya:suko keleka:?”
12 Ega:walo piyate soliyomuma: da:pelamoliya ebe Yu epo
bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo gananalo kawono-
mamo kiyawautiya. Epetapi iba:te negeliya, “Ebe wade
lumagila,” wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe epo ne-
masigilina.”
13 Ebe tetelo iba:te Ya:sukono tanaloma: awokala kegeli-
tiya: mabu iba:te ibino watowatopino dowa tanalo tolemi-
tiya.
14 Ebene epate ibino soliyomu eba osiyodilonatelo egela
idilo Ya:sute iba:tamo nawokalate Godoko Amamateno Iya
Motamo tote iyatulame ebo nowagilimiya.
15 Ebe tetelo ebeno iyatulame taboma: Yu watowatopiate
eba anoanoutalo negeliya, “Eiye! Me dubute kebako iyatawa
kelawile mabu ebete ka:sukuliya:!”
16 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la: diyatu-
lametanama, ebe tabote na dapaliboniya ebe Kawodawag-
odone pena, na a:ka:tuwa: naimano ubi tanalodo kiyatu-
lametana:.
17 La: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo naimano
tanaloma: ma kunu gelanamata, ‘Ebeno iyatulame tanalote
Godogodone da:penale o da: ebeno kateneno wokine
da:penale.’ Numa:la:, la: magumulo potele Godokono ubi

tanalo osiyodiloma: ubi diyatina, ebe modobola naimano
iyatulame tanalono mabu la:tamo kiyawaoma:.
18 Iyo, kebe tetelo lumagite ebeno kateneno wokino tabo
da:kiyawaona, ebe a:ka:tuwa: ebe walogona, wiyasiya kebe
lumagite ubi diyatina ebe alibodawa kapiya kowalogonama:,
ebe lumagi ebe nanitabo tanalo awokalimidawala, ebe-
godolo elemasigi tanalo kitana:.
19 Godote ebeno Totomu Tabo Mosesedo la:tamo
ikalamiyata wiyasiya la: magumulo kapiya idite ebe totomu
tabo bilibilinomamo nanitabonomolo ka:tuduwatana:,
a, nanitabola:ka:? Wiyasiya na tuputupu lumagima:
eba eda:nalo, mabu keleka: la:le na anakapunaema:
dowagela:wenama?”
20 Ebe tetelo Ya:sukono tabo dolowiutiya ebe epo bilibili-
nomate ebetamo negeliya, “A:ma: kuba uliyanagonolata!
Potele kegitale a:ma: anakapuima:?”
21 Ya:sute wiyasiya iba:tamo negiya, “Nale la:imano ololo
apulo kapiya anoano tanalo dosiyodilimo, la: kawiya ebo
la:wa:imata.
22 La: numa:la:, Mosesete la:tamo pukala idi
dikalametiyala, ebe pukala ebe la:le baibai guda:tamo
tama itamida pukala kalomolama:wenakoma:. Iyo, la:le
me pukala alomo tanalo Mosesegodone laema: gelanamata,
wiyasiya me tanalo ebegodone nanitabolo ka:pemaigiya:,
la:imano ewoni epetapiagodone piya. Ega:walo Mosesete
talena egelano pukala atumu la:tamo a:kikalamiyata,
ebema: ebe netewa pukala la:godolo eba pola:nalo
gudu idino pukala iyatimi tetete wokoa: talena egelalo
demaiganako, la:le gito osiyodilonakomata mabu Godote
ma kunu kegena:, tama itamida pukala iyati tanalote talena
egelano pukala kadikamidalemene.
23 Iyo, la:imano osiyodilo tanalo ebe ma kunula, la:le
Godokono ubi tanalamo ka:tudila:ema: Mosesekono totomu
tabo bilibilinomo magumulo kapiya kodakodalo eba lawelo
wokoa: talena egelano pukala ebo adikamidalenakomata.
Ebema: nale wokoa: talena egelalo temetema:go dubu idi
wadekobi da:midimo, wiyasiya mabu keleka: la:le natamo
da:dowawitama?
24 Eiye, la: unu gabodo naimano tanalo gito akoanagiyami-
danama:la:, modobola la: wiyasiya Godokono tuputupu ga-
bodo lumagino tanalo nanagiyamidama:la:!”

Yu Epate Ya:sukono Tanaloma: Iyaiya Tabo Degeliya

25 Ebe tetelo Yelusalema duliyomololo dilukulionamiya
ibi epetapiate negeliya, “A, nanitabola:ka:, me dubu ebe
epetapiate anakapuima: dowagelena ebe lumagila!

26 Numa:la:, ebete ilipoa:no tabo awokala kiyawauta,
wiyasiya aimano watowatopiate ebe odiyoboma: tabo idi
kegelita:. Diyala, ibi da: iyatawala:, me dubute Godokono
Alibodawa Kelisoma: deda:na.
27 A iyatawala me dubuno duliyomolono tanalo,
wiyasiya Godokono Bukate a niyatuamena, nani Kelisote
da:pemaigamene, ebe tetelo epate a:kiyatawaoma:na: ebete
kebene ka:pemene."
28 Ebema: Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo epo
eba iyatulamitalo kawonomamo negiya, "La: nanitabolo
iyatawala:ka: nale kebene ka:piyamo ebe duliyomolono
tanalo? Ega:walo naimano tanaloma: la:godolo nanitabo
iyatawa ba:kitanale? La: nolowiala:, na a:ka:tuwa: naimano
ubilo ka:piya: la:tamo, na Kawodawate paliboniya. Ebe
nanitabo tanalo awokalimidawala, wiyasiya la:le ebeno
tanalo kiyatawawena:,
29 iyo, na a:ka:tuwa: ebeno tanalo iyatawala, mabu nale
ebegodone piyamo ega:walo ebete na apaliboniya."
30 Ebe taboma: epetapi ubila Ya:suko idoko motamo
iyatima:, wiyasiya ibi magumulo idawate ebe kelawiya:
mabu ebe tanalote nanitabolo pemaigama: Godogodone tete
pea:nola.
31 Wiyasiya ebe atu tetelo epo epetapi bilibilinomate
Ya:suko nanitabokobi midilo negeliya, "Me dubugodolo
anoano tanalo bilibilinomo ulamenakoma:, ebema: ebe da:
Kelisotela:. Iyo, lumagi idite Keliso mailamo demaigamene,
ebeno elawote me dubuno elawo a:kodolimene!"

Yu Watowatopiate Ya:suko Idoko Motamo Iyatima: Dubu Epetapi Daliboliya

32 Epo bilibilinomate Ya:sukono tanaloma: tabo gananalo
degelitiya, Pa:lisi tanebapiate olowite ebene ibi ega:walo
Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi iba:te
Godoko Amamateno Moto atila:pi epetapi dubu ebo
naliboliya, iba:te Ya:suko nelawete idoko motamo
ka:piyatima:.
33 Ebe atu tetelo Ya:sute epatamo na:kiyawauti, "Na la:go
tete da:pesamo okolite, na dapaliboniya ebe Kawodawatamo
walo ka:ka:tomamo.
34 Ebene la:le na nipo kowadinimamota, mabu nale kebe
duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliyomolamo tolaema:
modoboa:."
35 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba magumulo
negeliya, "Me dubute kebe duliyomolamo na:ka:tomene,
ebene ale ebe uima: a:ka:modoboma:? Diyala, aimano
epo epetapiate iyaiya Yua:pino opolo da:nilukuliona, ebete

iba:tamo da:ba:tomene iba:go ka:nokolima:, ebene ebete ebe
Yua:pi Godokono tabo da:ba:niyatulaemene.
36 Ebete nege, ‘La:le na nipo kowadinimamota,’ ega:walo
ebete walo na:kege, ‘Nale kebe duliyomolamo da:tomo la:le
ebe duliyomolamo pelaema: modoboa:.’ Eiye! Ebeno tabono
magumu keba kunula:ka:?”

Uwomua: Igilo Obono Tanalo

37 Yu epono Nupunupu Etemoteono Soliyomu magumulo
uwomu egela ebe kawo egelanomoma: eda:na. Ebene
ebe egelate da:piya Ya:sute epo bilibilinomono magumulo
maigate kawonomamo negiya, “Kebe lumagi obo kapete
dumina, modobola ebete pete nagodolo obo na:pa:nimene.
38 Ega:walo kebe lumagite na nanitabokobi
da:midinimene, ebe lumagino tepo magumune uwomua:
igilo obote ba:peka:ka:liyanamene, mabu Godokono Bukate
eba kunu gena.”
39 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa
Ya:sute me tabo Godokono Uliyanano tanaloma: kiyawauti.
Iyo, dopamo tetelo Uliyanano elawote Ya:suko nanitabokobi
midipiagodolo kitanamia:, wiyasiya Godote ebe a:e
magumune dadipatiya, ebete Unu Duliyomolamo odolote
kawo alonomote ebe ebo na:pukuimiya. Ebe tetelo Ya:suko
nanitabokobi midipiate Uliyanano elawo nanitabolo ebo
lawiya.

Yu Epagodolo Ya:suko Mabuma: Anagiyamida Tanalote Demaigiya

40 Ya:sukono tabo dolowiya ebe epono taneba magumulo
epetapi bilibilinomate negeliya, “Me dubu ebe Godokono
Iyanomo Woki Awokalimidawala, Mosesete dopamo pema:
nanitabolo degiya me ebe dubula.”
41 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe Kelisotela,
Godokono Alibodawala.” Ega:walo epetapiate na:kegeliya,
“Ao, me dubu Ga:lili opodawala. Modoboa: Kelisote mako
kuba opolo pawokalama:,
42 mabu Godokono Bukate a niyatuamena, Kelisote
Da:ibidikono Beteliyama duliyomololo ebeno walone
guda:godone kawokalamene, Ga:lili opoloa:.”
43 Ebema: epo magumulo Ya:sukono tanaloma:
anagiyamida tanalote maigiya,
44 ega:walo epetapi ubila ebe idoko motamo kiyatima:,
wiyasiya ebe tetelo ibi magumulo lumagi idite ebetamo
tanalo idi kosiyodiliya:.

Yu Watowatopiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:

45 Ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Godotamo kalimagono
ikameopino watowatopi, iba:te Ya:suko laema: kebe dubu
dopamo danaliboliya, ebe dubate Ya:suko lawea:no walo
gito ka:pelamiya. Ebema: Yu watowatopiate ibi nanaliya,
“Keleka: mabu la:le ebe dubu atamo kemagaeawea:?”
46 Ebe dubate ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Ebe dubuno
tabo wadenonomola, a dopamo ebako tabo kolowionakia:!”
47 Ebene Yu watowatopiate ibi kawiya eba analelo
negeliya, “Eiye! La: ebeno a:da: elemasigi tabo olowiawete
nanitabokobi a:ka:mida:ema?
48 Numa:la:, a Pa:lisi tanebapi ega:walo watowatopi
epetapi, a magumulo lumagi idite ebeno tabo nanitabokobi
ka:midina:!
49 Nanitabola, kebe kubakuba daleya epate ibino ubi
tanalo ebetamo diyatina, iba:te Mosesekono totomu tabo
wadenomamo niyatawaotaleka:, a keba kunula:ka: iba:te
atumu ebe nanitabokobi a:ka:midina:. Wiyasiya ibi
bilibilinomo daedalepila, ebema: Godote ibi Ela Opamo
kiyalekemene!”
50 Ebe tetelo Nikadimasite ebe watowatopino taneba
magumulo na:luti, ebete idoko tetelo Ya:suago tabo
kiyawaonama: dopamo da:toni ebe dubula. Ebene ebete
watowatopi epetapiatamo negiya,
51 “La: nanisiwale! Aimano totomu tabo idite a niy-
atuamena, lumagi idino nanitabo tanalo laema: ebeno
tabo olowia:no ale ebe unu tama gabodo kubama: gito
a:kegelama:.”
52 Ebene iba:te ebe kawiya eba analo negeliya, “Eiye!
A:ma: atumu Ga:lili opono daleya lumagi idila:ka:? Mod-
obola a:ma: Godokono Buka apuno iyaiya tabo nulamoliye,
ebema: a:ma: kiyatawama:ta Godokono woki awokalimipi
bilibilinomo magumulo idawate Ga:lili opone dopamo ke-
maiganakia:.”
53 Ebene dadimoni ebe epo bilibilinomate ibino iyaiya
motamo ebo tolamoleniya,†

8

1 wiyasiya Ya:sute Olibi Kewakewa Unu Damelamo gito
toni.

*Ya:sute Kamiyale Idi Kamiyale Idino Awiago Kuba Osiyo-
dilo Tanalo Degebolemiya*

† **7:53:** Yon 7.53–8.11 buka apuno tabo Yonete bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

2 Ebene egela idilo Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motamo duiyanomolo walo ka:pete, epo bilibilinomate ebetamo da:pelamiya, ebete okolite ibi iyatulame ebo wagilimiya.
3 Ebe tetelo Godokono totomu tabo iyatulamepi epetapi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te kamiyale idi lawete epono ololo apuamo gito magatiya, mabu me kamiyalete kamiyale idino awiago kawo kuba osiyodilutalo iba:te ebo ulamiya.
4 Ebema: iba:te Ya:suko naniya, “Iyatulamedawa, me kamiyale kamiyale idino awiago kawo kuba eba osiyodilutalo, ale ibi ulamete me kamiyale ebo laema:.
5 Mosesekono totomu tabote a niyatuamena, mako kamiyaleno kuba osiyodilo mabuma: modobola epate ebe nokolamo mapemete nanakapuima:na:. Ebema: a:imano woki keba kunula:ka:? Ale ebetamo a:e wiya ba:kikaema:?”
6 Iba:te me tabo Ya:sutamo negelitiya, mabu ibi ubila epono ololo apulo Ya:sukono tanalo ma kunu awokalima:, ebete Mosesekono totomu tabamo da:ba:tuduwatamene o a:ka:tuduwatamene. Ebete tuduwata:noma: degemene, ebe tetelo iba:te ebe kubadawama: kegelama:na:.
Ya:sute wiyasiya ibino tabo wiya:no tuduwatate ebeno kotamo damelamo iyaiya tabo akuloliti.
7 Ebema: iba:te atu alateda: tabo ebe kawiya analo atepa:no, ebe tetelo Ya:sute maigate negiya, “Kuba:nola, la:imano taneba magumulo potele kuba osiyodiloa:dawama: deda:na, modobola ebete dopo nokola lawete ebe na:mida:emene, ebene la: epetapiate walogabo apune ebe mapema:wete ebo nanakapumiyala:.”
8 Ebene Ya:sute opamo walo ka:tuduwatate ebeno kotamo iyaiya tabo epetapi kakuloliya.
9 Ebema: piyate Ya:sukono tabo dolowiya, iba:te woki iyakobi midilite, ebene ibino taneba magumulo kapiya idi tonaki, kapiya idi tonaki, ebe dubu bilibilinomate iyaiya ma kunu tolamoliya kadelekadela:godone wagilimite oli ape dubatamo nemaiga. Ebe tetelo Ya:suko kapiyate ebolo okoliti, ega:walo ebe kamiyalete ebeno ololo apulo utiti.
10 Ebene Ya:sute ebeno wato adipatete kamiyaletamo negiya, “Kamiyale, kuba wiya a:ma:tamo ikaema: dowagelitaka, ebe epo keleka:? A:ma: kuba dawama: degita, ebako lumagi idi ba:ka:lutale?”
11 Ebete wiyasiya negiya, “Ao, Kawodawa, natamo kuba wiya ikanamedawa idi puliyala.”
Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na atumu a:ma:tamo kuba wiya a:kikametama. Modobola a:ma: na:toa, walone tetelo ebako kuba walo ako-osiyodilala:.”

Ya:suko Ebe Me Opo Kawonomono Alola

12 Tete idilo Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo
na:ka:kiyawaiya, “Na ebe me opo kawonomono alola.
Kebe lumagite na dowaloma:enena ebete idoko magumulo
a:kepata:namene mabu ebegodolo nanitabo igilo alote
bitanamene.”
13 Ebene Pa:lisi tanebapiate ebetamo negeliya, “A:ma:
a:ka:tuwa: a:ma: adipatelo degeawa:, ebema: epate a:imano
tabo a:kelaema:na:.”
14 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na a:ka:tuwa:
na kadipatenakoa:, wiyasiya naimano nanitabo tanalo
na a:ka:tuwa: nawokalimitaleka:, naimano iyaiya tabote
nanitabonomoma: beda:ona:, mabu na kapiyate iyatawala
nale kebene ka:piyamo ega:walo nale walo kebamo
da:ka:tomo. La:le wiyasiya naimano tanalo kiyatawawena:,
15 mabu la: me opo epono woki gabodo lumagino tanalo
gito anagilamelemenakomata! Numa:la:, nale me opolo eba
okolinalo lumagi idino tanalo anagiyamidamete kuba wiya
kikamenakoa:,
16 wiyasiya kebe tetelo nale lumagi idino tanalo
nanagiyamidametaleka: ebeno tanalo nanitabolo
bawokalimina:, mabu Nabiwite na dapaliboniya ebete
elawo natamo ikanamiya ebe tanalo kosiyodiloma:. Ebeno
woki ega:walo naimano woki kapiyala, ebema: nale lumagi
idino tanalo kubama: degitamo na kapiyate kegita:, ebe
tetelo naimano Nabiwite atu tabo ebe kegita.
17 La:imano totomu tabo idite ma kunu gena, epono
anagiyamida magumulo netewapiate atu tabo degelama:na:
tabo anagiyamidapiate ebe tanalo nanitaboma:
kegelama:na:.
18 Ebema: numa:la:, nale naimano nanitabo tanalo eba
awokaliminalo, na dapaliboniya ebe Nabiwite atumu
naimano nanitabo tanalo la:tamo nakawokalimina.”
19 Ebe tetelo iba:te ebe negelamiya, “A:imano nabiwi ale
kumita:. Ebe keleka:?”
Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Na ega:walo
naimano Nabiwi, aimano tanalo la: kiyatawawena:. La:le
naimano nanitabo tanalo niyatawawetaleka:, naimano
Nabiwino tanalo atumu la: biyatawawena:.”
20 Ya:sute Godoko Amamateno Iya Motolo eba lutalo, ebete
ebe Motono nilakapo mani alomo bailo epo eba iyatulami-
talo me tabono iyaiya tanalo Pa:lisi tanebapiatamo ebo
kiyawaiya. Ebe tetelo epetapi ubila ebe idoko motamo
kiyatima:, wiyasiya ibi magumulo idawate ebe kelawiya:
mabu ebe tanalote nanitabolo pemaigama: Godogodone tete
pea:nola.

Ya:sute Kebamo Da:tomene Nanitabokobi Midia:piate Ebamo Tolaema: Modoboa:

21 Ebema: Ya:sute Pa:lisi tanebapiatamo walo na:kegiya,
“Tete tatalila, nale la: ka:miyapamamota, ebene la:le na
eba wadinilo la: la:imano kuba osiyodilole magumulo gito
ka:elaomamota, mabu nale kebe duliyomolamo da:tomo la:
ebe duliyomolamo nago tolaema: modoboa:.”

22 Ebema: Yu watowatopiate ibino taneba magumulo
negeliya, “Mabu keleka: ebete dege a eba:go tolaema: mod-
oboa:? Me tabono magumu ma kunula:ka:, ebe a:ka:tuwa:
ebe bakanakapuimene?”

23 Ebema: Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “La: me
opo epolata, wiyasiya na Unu Duliyomolone piyamo, na me
opo lumagia:.

24 Ebema: nale la: nanitabonomolo ma kunu analemata,
la: la:imano kuba magumulo ka:elaomamota, mabu na
uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala. La: me
tanalo nanitabokobi midia:no, nanitabola, la: bilibilinomate
la:imano kuba osiyodilole magumulo ka:elaomamota.”

25 Ebene tabo olowiopiate ebe naniya, “A:ma:
potelela:ka:?”

Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Wagilimi mabune nale
la: ma kunu analimata, na ebe Kawodawala.

26 Ebema: nagodolo tabo bilibilinomo epetapi ba:pola:na,
nale la: mabuma: eba kiyawaolo la:imano tanalo ebo
kanagilamelelaemamota. Wiyasiya numa:la:, ebe iyaiya
tabote nagodone ka:pelamena:, na Alibonedawagodone
pelamena. Ebe Kawodawa ebe nanitabo tanalo
awokalimidawala, ebema: nale iyalo tetelo ebegodone
kebe iyaiya tabo kolowiyamo, na la:tamo ebe atu tabonomo
ka:kiyawaonakomo.”

27 Ebe tetelo iba:te wadenomamo kemalagidiliya:, Ya:sute
Nabiwi Godokono tanaloma: da:kiyawaiya.

28 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “La: me
opo epate na Epono Naniwi kewa olotolowa unamo dadi-
panatena:ema, la: naimano tanalo ma kunu nanitabolo kiy-
atawaomamota, na ebe uwomua: tetelo dokolinamo ebe Ka-
wodawala, ega:walo nale kebe iyaiya tanalo kosiyodilolen-
amo na a:ka:tuwa: naimano elawamo kosiyodilolena:, mabu
na Alibonedawate na kebe iyaiya tabo kananiyale nale
epatamo ebe atu tabonomo ka:kiyawaonakomo.

29 Ega:walo me tanalo idila. Na dapaliboniya ebe
Kawodawate tete bilibilinomolo naimano osiyodilole
tanaloma: natamo nekalakalana, ebema: ebete nago eba
okolinalo na katepanena:.”

30 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono tabo
dolowiya, iba:te ebe nanitabokobi ebo midiya.

Ape Tutupi Ega:walo Ape Ala:mo Matuolamolepi Ibino Tanalo

31 Ebene Yu epo magumulo piyate Ya:suko nanitabokobi
da:midiya, ebete iba:tamo negiya, “La: naimano iyat-
ulame magumulo dilukula:wenama, la: naimano nani
waloma:enepilata.
32 Ebene la: Godokono nanitabo tanalo kiyatawaomamota,
iyo, ebe nanitabo tanalote la: mibomibo wiya: woko
magumune wagailitate tutupima: ka:midilimamota,
ega:walo kubadawa idino matuomeo tanalo idite la:godolo
a:kitanamene.”
33 Ebe tetelo iba:te tabo eba wiyalo negeliya, “A
A:ibalayamakono walone gudila. Ewonino tetene wagilimite
me teta:mo pemaiga, aimano taneba magumulo lumagi idite
kubadawa idino wiya: wokodawama: keda:namia:, ega:walo
ale lumagi idino matuomeo tanalo kiyatawaonakoa:. Ebema:
mabu keleka: a:ma: atamo degeawa:, Godokono nanitabo
tanalote a wiya: woko magumune kowagaima:?”

34 Ebene Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo
nani tabonomo gemo, piyate kuba osiyodilole magumulo
dilukuliona, ibi kubano wiya: wokopima: eda:ona.
35 Nani gudunomote ebeno nabiwino moto epo magumulo
ebeno okolina tetelo kalakalago bokolinamene, wiyasiya
wiya: wokodawano tanalo eba kunua:. Ebete ebeno woko
namutudawano matuomeo magumulo bokolina, ebema: tete
idilo ebe namutudawate ebe ubia:noma: deda:mene, ebete
ebeno motone ebe gito kanalibomene.
36 Ebema: la: nolowiala:. Godokono Gudute la: kubadawa
idino matuolamole magumune wagailitate ebeno atu
alailame tutu ekakima: da:midilitamene, ebe tetelo la:
nanitabonomolo tutuma: keda:omamota.”
37 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Na iyatawala la:
A:ibalayamakono walone gudilata, wiyasiya la: naimano
iyatulame tanalo kuwata:wena: ebema: la: ubila na kanaka-
punama:ema:.
38 Numa:la:, naimano Nabiwite iyalo tetelo natamo da-
wokalilamiya na ebe atu tanalo la:tamo awokalilame-
nakomo, ega:walo la: atumu, la:imano a:da: elemasigi nabi-
wite kebe tanalo kiyatulametiyala la: ebe iyaiya tanalo
kapiya bosiyodilolenakomata.”

39 Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Aimano
nabiwi ebe A:ibalayamatela.”

Ebe tetelo ebete ibi nanaliya, “La: A:ibalayamakono nani
gudima: neda:wenataleka:, ebete dosiyodilolenaki la: ebe atu
wadewade tanalo bosiyodilola:wenakona:.
40 Numa:la:, nale Godogodone kebe iyaiya nanitabo
tanalo kolowiyamo, na ebe atu tanalo la:tamo awokalilame-
nakomo. Ebema: la: ubila na kanakapunama:ema:, wiyasiya
la:imano ewono nabiwi A:ibalayamate dopamo tuputupu
lumagi iditamo dowate ebe anakapuima: kowageliya:.
41 Nanitabola, la:imano nabiwi idi bokolina, ebe
kubadawate kebe tanalo kosiyodilolenakole la: ebe
atu kuba tanalo kosiyodilolenakomata, la:le wiyasiya
A:ibalayamakono wadewade tanalo kosiyodilola:wena:!”

Ebene iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “A pilo ga-
bodo kawokalaiya:, iyo, a nabia: gudima: keda:ona:. Ebema:
Godoko kapiya ebe aimano Nabiwila, ega:walo a ebeno nani
gudinomola.”
42 Ya:sute iba:tamo negiya, “Godote la:imano
Nabiwinomoma: neda:nataleka:, la:le na nilakapolo
bemalagidilona:wenana:, mabu na Godogodone la:tamo
piyamo. Iyo, na a:ka:tuwa: naimano elawamo ka:piya:, na
Godote paliboniya.
43 Wiyasiya la:le me tabono magumu wadenomamo
kelawa:wea:, mabu la:le naimano iyatulame tanalo
ubia:noma: eda:onamata.
44 Numa:la:, la:imano nabiwi ebe Saitanatela, ebema:
la:le ebeno gudima: eba eda:onalo ebeno ubi tanalamo
tudila:onakomata. Dopamo wagilimi mabune ebe tuputupu
lumagi anakapumidawala, ega:walo ebete Godokono
nanitabo tanalo ubia:noma: eda:nami. Eiye, ebeno
osiyodilole magumudo ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo ma kunu
awokaliminako, ebete a:da: tabo kapiya kiyawaonako mabu
ebegodolo nanitabo tanalo idi kitana:. Iyo, ebe a:da: tabo
kiyawaopino nabiwima: eda:na, mabu a:da: tabo kiyawao
tanalo bilibilinomate ebegodone pemaimina!
45 Na wiyasiya iyaiya nanitabo tanalo kapiya
kiyawaonakomo, ebema: la:le la:imano a:da: elemasigi
nabiwi keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:wenalo la: na
nanitabokobi ka:midina:wena:.
46 La: iyatawalata na nanitabo tanalo kiyawaodawala,
ega:walo la:imano taneba magumulo lumagi idi modoboa:
na kuba osiyodilodawama: ka:na:ima:. Ebema: mabu keleka:
la:le na nanitabokobi ka:midina:wena:?
47 Me tanalo nanitabola, kebe epate Godokono
nani gudima: deda:oma:na: iba:te ebeno tabamo
ba:tudila:onakoma:na:, wiyasiya la: eba kunua:, ebema:
la: ebeno tabo kolowiawenakoa:.”

Ya:suko Ega:walo A:ibalayamako Ibino Tanalo

48 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Ya:sutamo negeliya, “Ale
a:imano tanalo nanitabonomolo ma kunu awokalima:, a:ma:
kuba Samaliya opodawalata ega:walo a:ma:godolo kuba
uliyanate okolina.”
49 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nagodolo kuba
uliyanate kokolina:. Ao, naimano osiyodilole tanalate
naimano Nabiwino mailo unamo adipatenako, wiyasiya la:le
naimano mailo kubaiminakomata.
50 Numa:la:, na a:ka:tuwa: na kowalogonakoa:, mabu
Kawodawa idite naimano tanalo eba anagiyamidanamelo
ebete na ebo kowalogonemene.
51 Ebema: nale la:tamo nani tabonomo gemo, kebe
lumagite naimano iyatulame tabamo da:tuduwatamene
ebete a:e a:kuimene.”
52-53 Ebe tetelo tabo olowiopiate Ya:sutamo walo
na:kegeliya, “A:imano tabo kiyawao tanalodo a nanitabolo
iyatawaoma: a:ma: kuba uliyanagonolata. Mabu
A:ibalayamako ega:walo Godokono woki awokalimipi
epetapi ibi bilibilinomate a:elaiya, wiyasiya a:ma:le negeata
kebe lumagite a:imano tabamo da:tuduwatamene ebete a:e
a:kuimene! A:ma: na:kemalagidilawita a:imano elawote
A:ibalayamakono elawo ega:walo Godokono wokopi
epetapino elawo nodoilina? Eiye, a:imano amama tanalo
beda: kawonomola:ka:!”
54 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kebe tetelo
na a:ka:tuwa: na nowalogotaleka:, ebe amama magumulo
nanitabo tanalo idite a:kitanana:. Wiyasiya naimano Nabi-
wite na nowalogonena, nalea:. Ebe la:le nani Godoma:
deka:miawenama, ebetela.
55 La: ebeno tanalo nanitabolo iyatawa:, wiyasiya na
kapiyate ebeno tanalo iyatawala. Numa:la:, nale la:tamo
ma kunu negetaleka:, ‘Na ebeno tanalo iyatawa:,’ na a:da:
tabo begena:, wiyasiya na la: a:da: tabo kiyawaopi keba
kunula:ka: eba kunua:, ebema: nale Nabiwino nanitabo
tanalo iyatawala ega:walo nale ebeno iyaiya ubi tanalo
kapiya bosiyodilolenakomo.
56 Ega:walo la: me tanalo idi nemalagidilala:. La:imano
ewono nabiwi A:ibalayamate ebeno tepo magumulo
naimano pe tanalo demalagidilonaki kawo kalakala tanalo
iyatawanaki, iyo, ebe egelate pema: ebete kalakalago
makopelenami.”
57 Ebe tetelo tabo olowiopiate ebe naniya, “Eiye! A:ma:
aimano ewono A:ibalayamako nanitabolo a:kuma:wiyala?
Ebete iyalo tetenomolo a:iya ega:walo a:ma: 50 ulama tete
lumagia:, a:ma: oli ape dubulata!”

58 Ebene Ya:sute iba:tamo eba wiyalo negiya, “Na la:tamo
nani tabonomo gemo, na ebe uwomua: tetelo dokolinamo
ebe Kawodawala. A:ibalayamate me opamo awokala:no na
dopamo Godago okolinaimo.”
59 Ebe tetelo iba:te ebe tabono tanaloma: kawonomamo
dowaote nokola ebo uwatiya ebe mapemete kanakapuima:,
wiyasiya Godote ebe waminalo Amamateno Iya Moto
atepate gito tiya.

9

Ya:sute Balidi Tamio Dubu Wadekobi Da:midiya

1 Egela idilo Ya:sute eba tonatolo balidi tamio dubu ebo
numiya, ebe dubute ebeno menokono tepo magumune eba
kunu pawokaliya.
2 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe nalatediya, “Iyatu-
lamedawa, me dubute balidi tamiolo dapawokaliya pokono
kubala:ka:? Ebenola:ka: o ebeno menokola nabiwila ibino
kubala:ka:?”
3 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Me dubuno
kuba:, ega:walo ebeno menokola nabiwila ibino kuba:. Me
dubute ma kunu dapawokaliya, ebe mabu bitana Godote
iyalo tetelo ubi iyatiya ebeno wokono kawo elawo ebegodolo
kawokalima:.
4 La: nolowiala:, a egelano alo magumulo eba ilukulinalo,
na dapaliboniya ale ebe Kawodawano woko osiyodilonama:,
wiyasiya idoko tanalo na:pe, ebe tetelo lumagi idite woko
a:kosiyodilomene.
5 Nale me opolo eba okolinalo na me opono aloma:
eda:namo.”
6 Ebe tetelo Ya:sute ebe tabo kiyawaote, ebete kowe dame-
lamo meamidate ebe kowa:mo kobokobo osiyodilote dubuno
balida:mo abutilamelemete
7 ebe naniya, “A:ma: Silomo mailagono mala: ikila: baiamo
toawete mala: ebo na:neta.” Silomo mailono magumu ebe
nitana ‘Alibo Tanalola.’ Ebene ebe dubute ebe mala: ikila:
bailo mala: da:netiya, ebeno balidite na:melete ebete opo
uma:go walo ebo ka:piya.
8 Ebe tetelo ebe niyakabolo dilukulinamiya ega:walo piy-
ate dopamo ebe manima: towetoweolo duminakiya, iba:te
ebe umite ebo geliya, “Me dubu gabo balalo okolite manima:
da:toweolamitanaki, me ebe dubula:ka:?”
9 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Iyo, ebe
ebetela,” wiyasiya epetapiate negeliya, “Ao, ebe ebetea:,
ebeno ololo keba kunula:ka: ebako lumagi idila.”

Wiyasiya ebe dubute a:ka:tuwa: ebeno tanalo eba
awokalimilo negiya, “Na ebe ebe dubula.”

10 Ebene iba:te ebe naniya, “A:imano balidi wadekobi keba
kunu kolowiometa?”
11 Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idi ebeno
mailo Ya:sutela, ebete kowe damelamo meamidate ebe
kowa:mo kobokobo osiyodilote naimano balida:mo ebo
alomo. Ebene ebete na nanane Silomo mala: ikila: bailo
mala: ka:netama:. Nale eba kunu da:nosiyodilomo, na balidi
ebo melemo.”
12 Ebene iba:te ebe walo nakaniya, “A:ma: wadekobi
da:midita, ebe dubu keleka:?”
Ebete negiya, “Na iyatawa:.”

Pa:lisi Tanebapiate Ya:sukono Wade Osiyodilo Tanalo Kubama: Degeliya

13-14 Ya:sute balidi tamio dubu wadekobi ka:midima:, ebete
kebe egelalo kobokobo osiyodilote ebeno balida:mo dalo-
momiya, ebe egela Yu epono wokoa: talena egelala. Ebema:
epetapiate ebe wade walubi tanalo kanawokalima:, iba:te
ebe dubu lawete Pa:lisi tanebapiatamo gito magatiya.
15 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapiate talena egelano tanalo eba
malagidilolo ebe naniya, “A:imano balidi wadekobi kebako
gabodo kolowiometa?”
Ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Dubu idite naimano
balida:mo kobokobo abutilamelenamete, nale mala:
da:netamo na balidi ebo melemo.”
16 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate negeliya, “Me
dubute wokoa: talena egelano pukala adikamidale, ebema:
ebe Godokono alibodawanomoa:.” Wiyasiya epetapi-
ate negeliya, “Ao, ebe wade lumagila. Kubadawag-
odolo Godokono elawo kitana: mako anoano tanalo osiyo-
dilolema:.” Ebema: ibi magumulo anagiyamida tanalote gito
maigiya.
17 Ebe tetelo iba:te ebe dubu walo nakaniya, “A:imano
balidi wadekobi da:midilimita, ebe dubu a:ma:le poma:
kegeawita?”
Ebete nowamiya, “Nale ebe Godokono woki awokalimi-
dawa idima: gitamo.”
18 Ebe tetelo ebe dubute menokono tepone balidi
tamiolo dapawokaliya ega:walo ebeno balidite ka:lo
wadekobi dolowiome, Yu watowatopiate ebe tanalo
netewa nanitabokobi ka:midiliya:. Ebema: iba:te ebe
dubuno menokola nabiwila iba:tamo tabo gito alibiya iba:te
ka:pema:.
19 Iba:te da:piya Yu watowatopiate iba:godone ibino
guduno nanitabo tanalo lawete ibi nanaliya, “La: egela-
mata me dubu la:imano gudula, ega:walo la: egelamata ebe
menokono tepone balidi tamiolo pawokaliya. Ebema: la:

me tanalo atamo nawokalima:la:, ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele?”

20 Ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Nanitabola, ebe aimano gudula, ega:walo a iyatawala ebe menokono tepone balidi tamiolo pawokaliya.

21 Wiyasiya a iyatawa: ebeno balidite wadekobi kebako gabodo kolowiomele ega:walo ebeno balidi potele wadekobi ka:midilimile. Ebe dubu kawola. Modobola la: ebe nanala:, nanitabo tanalo ebete la: ka:kiyawaolaema:ta.”

22 Ebe dubuno menokola nabiwila iba:te tabo ma kunu degeliya mabu iba:te Yu watowatopi tolelamiya. Watowatopiate iyalo egeliya, kebe lumagite Ya:suko Godokono Alibodawa Kelisoma: degemene, iba:te ebetamo talena kiyatima:na: ebete balidi ibilamole moto guamo epo epetapiago ka:podoloma:.

23 Ebe mabuma: ebe dubuno menokola nabiwila iba:te negeliya, “Aimano gudu ebe dubu kawola, modobola la: ebe nanala:.”

24 Ebene Yu watowatopiate dopamo balidi tamiolo dokolinami, ebe dubu iba:tamo walo keka:mite ebe nakaniya, “A:ma: Godokono ololo apulo eba utitalo nanitabo tanalo atamo nawokalima:, me dubu Ya:sute a:ma:tamo beda: tanalo kosiyodilole? A iyatawala ebe iyaiya kuba osiyodiloledawala.”

25 Ebe tetelo ebete tabo eba wiyalo negiya, “Na iyatawa:, ebe da: wade lumagila: o da: kuba lumagila:. Wiyasiya na kapiya tanalo iyatawitamo, na dopamo balidi tamiodawala, ka:lo na balidi a:melemo.”

26 Ebene Yu watowatopiate ebe walo nakaniya, “Ebete a:ma:tamo beda: tanalo osiyodilote a:imano balidi wadekobi ebo kolowiometa?”

27 Ebete negiya, “Na nani tabo la: iyalo analemata, wiyasiya diyala, la: wadenomamo kolowiawea:. Ebema: la: beda: mabuma: olowima: walo da:kowagela:witama? La: ebeno waloma:tapi epetapima: eda:oma:la:ka:?”

28 Ebene iba:te wiyasiya ebe malogolo kawiya eba analo negeliya, “A:ma: ebeno waloma:tadawa idilata, aa:! A Mosesekono waloma:tapila!

29 Mabu a iyatawala Godote Mosesedo tabo a:kiyawaonaki, wiyasiya me dubuno nanitabo tanalo a iyatawa:. Ebe kuba daleya duliyomolo idilo ega:walo pilo gabodo da: awokaliyale!”

30 Ebene ebe dubute tabo eba wiyalo negiya, “Me beda: kuba tanalola:ka:? Me dubute naimano balidi anoano gabodo wadekobi midiliname, wiyasiya la: watowatopi iyatawa: ebete kebene ka:piyale!

31 A bilibilinomo iyatawala Godote kuba osiyodilolepino
tabo kolowinakoa:, wiyasiya kebe lumagite ebe
Kawodawama: gelo ebetamo da:tuduwatamene, Godote
ebe lumagino tabo kolowimene.
32 Opo wagilimi mabune me teta:mo pemaiga idawate
balidi tamio lumagi wadekobi da:midiya, a opo epate ebe
anoano tanalo kuminakia:.
33 Ebema: naimano woki ma kunu itana, me dubu
Godogodone pea:notaleka:, ebete epo kowalubilima: wade
tanalo idi osiyodiloma: a:ka:modobona:!"
34 Ebe tetelo Yu watowatopiate ebeno tabo eba wiyalo
negeliya, "Eiye! A:ma: menokono kuba osiyodilo
tanalodo awokaliyata! Mabu keleka: a:ma: a iyatuaema:
dowagela:wita?" Ebene iba:te kawo dowago ebe dubutamo
balidi ibilamole moto guamo popega talena iyatimite gito
alibiya.

Godokono Osiyodilo Tanalo Umia: Lumagi Ebe Balidi Tamiodawala

35 Ebene Yu watowatopiate ebe dubu dowago dalibiya,
Ya:sute ebe tanalo olowite ebe wadiago da:piya, ebete
ebe dubu pumite ebe napaniya, "A:ma: Epono Naniwi
nanitabokobi na:ka:mida:wita?"
36 Ebene ebete nowamiya, "Kawodawa, Epono Naniwi
potelela:ka:? A:ma:le na diyatunama:emene, nale ebe
nanitabokobi ebo ka:midimamo."
37 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, "A:ma:le ebe numitata,
mabu ka:lo a:ma:go ebete kiyawauta."
38 Ebe dubute negiya, "Nanitabola, Kawodawa, na ka:lo
a:ma: nanitabokobi na:midimata," ebene ebete pupamo oko-
lite Ya:suko ebo amamatiya.
39 Ebene Ya:sute negiya, "Na me opo epono iyaiya tanalo
anagilamelelaema: piyamo. Ebema: piyate balidi tami-
olo dilukuliona, na ibino balidi kepalamililaemamo iba:te
tanalo bilibilinomo wadenomamo kulaema:, ega:walo piy-
ate a:ka:tuwa: ibino amama magumulo degelana, 'A ba-
lidi na:meleonama:,' nale ibino balidi wiyasiya idokoma:
ka:midililaemamo."
40 Ebe tetelo Pa:lisi tanebapi epetapiate Ya:suko niyakabolo
delamota:oniya, iba:te ebeno tabo olowite negeliya, "A:ma:
na:kegeawita, a atumu balidi tamiopila?"
41 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, "La: Godokono tabono
iyaiya tanalo iyatawaoa:noma: neda:wetaleka:, ebete la:
balidi tamiopinomoma: ka:la:mia:no la:imano kuba osiyo-
dilole mabuma: wiya ikalaema: a:kegena:. Wiyasiya la:
negelanamata, 'A Godokono tabono tanalo bilibilinomo

modobolo ulamenama:,’ ebema: la:imano kuba wiyate nanitabonomolo na:pe.”

10

Sipi-goeogoeo Ega:walo Ibino Ulamedawa Ibino Tanalo

1 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabonomo gemo, kebe lumagite sipi-goeogoeono kala magumamo gigiyudo popega:no wiyasiya balado da:popegamene, ebe pilo lumagila ega:walo ebe epetapino inamabu elawamo uwatelamedawala.
2 Wiyasiya kebe lumagite gigiyunomodo da:popegamene, ebe sipi-goeogoeono nani ulamedawanomola.
3 Ebe ulamedawate duiyanomolo kala magumune toma: dowagelemene, gigiyu umidawate gigiyu ebetamo ka:iyamidaemene. Ebene ebete ebeno sipi-goeogoeonomo ibino mailamo deka:la:imene, iba:te ebeno tabo madodo olowite, ebete kala magumune ibi ebo ka:powaulatelemene.
4 Ebete ebeno sipi-goeogoeo bilibilinomo powaulatelete, ibi dopolamete eba tonatolo iba:te ebe ebo kowaloma:tama:na: mabu ibi iyatawala ibi ulamedawano tabo madodo.
5 Wiyasiya sipi-goeogoeate iya lumagi idi a:kowaloma:tama:na:. Ebako lumagite ibi deka:la:imene, iba:te ebe atepate iyabaiamo gito kalautioma:na: mabu iba:te ebeno tabo madodo iyatawa:.”
6 Ya:sute me iyatulame oiamo epo diyatulamiya, iba:te ebeno magumu wadenomamo kelawiya:, nipo malagidiliya.

Ya:suko Ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala

7 Ebema: Ya:sute iba:tamo walo na:kegiya, “Na la:tamo nani tabonomo gemo, na ebe sipi-goeogoeono kala gigiyula.
8 Na pea:no piyate dopamo da:pelamenakiya, ibi bilibilinomo pilo dubula ega:walo epetapino inamabu elawamo uwatelamepila, wiyasiya sipi-goeogoeate ibino tabo kolowionakia:.
9 “Na ebe gigiyula. Kebe lumagite na magumudo da:popegamene ebete igilo mula: tanalo nanitabolo ka:pelaemene. Iyo, ebako sipi-goeote adimo apuamo naimano kala magumamo ka:popega, duiya tetelo wade uwago nalema: ka:to, ebete eba kunu eba wagelenalo nao inamabu modobolo bulamenakomene.
10 Numa:la:, pilo lumagi ega:walo na, aimano tanalo iyaiyala. Ebete sipi-goeogoeo pilolo uwate o alukole woki kapiyado ka:pemene ibi ka:pa:kubailaema:. Wiyasiya nale na:piyamo uwomua: igilonomo iba:tamo eba ikalamelo iba:te uwomua: tetelo kekalakalaonama:, ebema: ebe igilo

tanalote ibi magumulo tabokanomoma: eba eda:lo lumagite
modobutima: modoboa:.
11 “Ebema: na ebe Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawala.
Naimano kalakala bitana, nale naimano igilo iyabaiamo eba
iyatilo ibino igilo ka:mula:lelaema:.
12 “Wiyasiya kebe lumagite sipi-goeogoeo ulame woko
wiyamo dosiyodilona, ebe ibi ulamedawanomoa:. Kebe
tetelo ebete elawo gaa penapelo duimene, ebe a:ka:tuwa:
ebeno igilo eba mula:lo sipi-goeogoeo miyapate iyabaiamo
gito kalaula:mene, ebene elawo gaate ibi epetapi eba
palukolelo, epetapi iyaiya gito kalautioma:na:.
13 Iyo, mako dubute sipi-goeogoeatamo olalati tanalote
pelo duimene, ebete samamo kalaula:mene, mabu
ebeno woko wiya ega:walo ebeno igilo ebe tanalo
kapiya malagidilolena, sipi-goeogoeono tanalo nanitabolo
kemalagidilolena:.”
14-15 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Na ebe Wade Sipi-
goeogoeo Ulamedawala.
“Nale naimano sipi-goeogoeono tanalo iyatawala,
ega:walo ibi atumu naimano tanalo iyatawala, Nabiwi
Godote naimano tanalo keba kunu kiyatawanale ega:walo
nale ebeno tanalo atumu keba kunu kiyatawanamo eba
kunu. Ebe mabuma: naimano kalakala bitana, nale naimano
igilo iyabaiamo eba iyatilo ibino igilo ka:mula:lelaema:.
16 Ega:walo naimano sipi-goeogoeo epetapi ba:pola:na,
wiyasiya me tetelo iba:te me kala magumulo kilukuliona:.
Wiyasiya nanitabola, iba:te naimano tabo dolowima:na:,
nale ibi ebo kemagaelemamo iba:te me dopo sipi-
goeogoeago kapimiya kilukulionama:, ebene ibi
bilibilinomate kapiya kalalo aladabutite na ibino kapiya
ulamedawate ibi wadenomamo ba:buiyalatelenamo.
17 “Numa:la:, naimano kalakala bitana naimano igilo
iyabaiamo iyatima:, ebema: Nabiwite nilakapolo na
nemalagidilonena. Ega:walo me tanalo idila, nale
naimano igilo iyabaiamo diyatimo, nale nanitabolo walo
ka:kelaemamo.
18 Lumagi idite naimano igilo nagodone a:kelaemene. Ao,
na a:ka:tuwa: naimano igilo iyabaiamo kiyatimamo mabu
me tanalo ebe naimano tanalola, ega:walo na a:ka:tuwa:
walo ka:kelaemamo mabu elawo nagodolo bitana. Naimano
Nabiwite na iyalo ananiya me tanalo kosiyodiloma:, ebema:
nale nanitabonomolo kosiyodilomamo.”
19 Ebe tetelo Ya:sute da:kiyawaiya ebe tabono tanaloma:
olowiopiate ibi a:ka:tuwa: ibino taneba magumulo woki
kapiyama: ka:midiliya:, iba:te tulituliya gito kagaliya.

20 Ibi epetapiate negeliya, “Me dubuno tabo la:le beda:ma:
kolowiawitama? Ebe kuba uliyanagonola, ebema: ebe
nedaedalita!”
21 Epetapiate ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Ao,
kuba uliyanate daedalekobi da:midi, ebako lumagite
Godokono iyatulame tabo wadenomamo kiyawaoma:
modoboa:, wiyasiya me dubuno iyaiya tabono tanalo
wadewadenonomola. Ega:walo kuba uliyanagodawate
modoboa: balidi tamiodawano balidi wadekobi midilima:!”

Epate Ya:suko Ubia:noma: Deda:iya

22 Ulama uwomu tetelo giba tanalote Yu epono opolo
eba itanalo, ebe tetelo iba:te Yelusalema kawo duliyomololo
Godoko Amamate Moto A:iyamida Soliyomu* osiyodilutiya
mabu ibino tanalo eba kunula.
23 Ebe tetelo Godoko Amamateno Motolo tanatimi idi
nitanami, epate ebe tanatimi Solomonokono mailamo
ka:minakiya. Ebene Ya:sute ebe tanatimilo eba nepata:lo,
24 epo epetapiate pelamete ebe pa:wa:midadigalo ebetamo
na:pegeliya, “A:imano nanitabo tanalo tete geyageyanomolo
atamo kawokalima:wena:. Ebema: modobola a:ma: a niyat-
uama:, a:ma: ebe Godokono Alibodawa Kelisotela:ka:?”
25 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale me
tanaloma: la: dopamo analimata wiyasiya la:le na
nanitabokobi ka:midina:wea:. Ega:walo nale kebe anoano
tanalo naimano Nabiwino elawamo kosiyodilolenakomo,
ebe tanalate naimano tanalo ebe awokalimina, na ebetela.
26 Wiyasiya nanitabola, la:le ebe iyaiya tanalo du-
lama:wenakoma na nanitabokobi ka:midina:wena:, mabu la:
naimano sipi-goeogoeonomoa:.
27 Naimano sipi-goeogoeate naimano tabo madodo olow-
inaka, ebene na ibino tanalo iyatawala ega:walo iba:te na
nowaloma:enena.
28 Ebema: nale iba:tamo uwomua: igilo dikalaemo iba:te
a:ka:elaoma:na:, iyo, nale ibi kodakodalo eba uwatelo pilo-
dawate naimano koto magumune idi kapiya a:kelaemene.

---

* **10:22:** Godoko Amamate Moto A:iyamida Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo bosiyodilonakoma:na:. Ibino ewonino tetelo kapela kawo elawodubu idite Godoko Amamateno Iya Motono talena eba adikamidalelo, ebete netewa-kapiya ulamalo kuba daleya goeogoeo moto guamo ebo magaelenaki Godokono moto ka:kubaima:. Ebene Yu epate ebe kapela kawo elawodubu ibino opone ebeno oponomamo elawamo da:na:ma:tiya, ebe tetelo iba:te Godokono Moto wadekobi ka:midite, talenama:walo ka:midite, amamatepinomatamo walo eba ka:iyamidalo kawo kalakala soliyomu Godotamo ebo osiyodiliya. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, Yu epate ibino Godoko Amamate Motono a:iyamida tanalo eba malagidilolo, iba:te ulama bilibilinomolo a:iti egela magumulo ibino kalakala soliyomu Godotamo osiyodilonakiya.

29 Nanitabola, naimano Nabiwite ibi bilibilinomo natamo
iyalo ikanamoniya. Ebeno elawo kawonomola, idawano
elawote ebeno elawo kodolina:, ebema: ebe atumu ebe sipi-
goeogoeo kodakodalo eba uwatelo pilodawate ebeno koto
magumune idi kapiya laema: modoboa:.
30 Nabiwi Godoko ega:walo na, a kapiyanomola.”
31 Ebe tetelo epate me tabo dolowiya, iba:te nokola gito
uwatiya Ya:suko mapemete ebe ebo kanakapuima:.
32 Wiyasiya Ya:sute iba:tamo negiya, “Naimano Nabiwite
natamo dikanamoniya, nale ebe wadewade tanalo bilibili-
nomo la:imano ololo apulo osiyodilolenakomo. Ebema:
ebe wadewade osiyodilole tanalo magumulo la:le natamo
beda: tanaloma: ka:dowawitama? Mabu keleka: la:le na
mapenaema: dowagela:witama?”
33 Iba:te nowaimiya, “Ale a:imano wade osiyodilo tanalo
idi mabuma: a:ma: mapema: kowagelita:. Ao, mabu bi-
tana, a:ma: me opo dawama: eba eda:nalo wiyasiya a:ma:le
negeata, a:ma: ega:walo Godoko, la: kapiyala! Godokono
ololo apulo mako tabo kubanomola!”
34 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Nale degemo
ebe tabo kuba:. Ebema: la: me tanalo wadenomamo ne-
malagidilala:, Godote la:imano ewoniatamo dikalamiya ebe
Totomu Bukalo ebeno tabote ma kunu itana, ‘La: bilibili-
nomo Godoko keba kunula:ka: ebako epoma: eda:onamata.’
35 Numa:la:, Godote ebeno Bukalo dawokalimina ebe
nanitabo tanalono elawote uwomua: tetelo bitanamene.
Ebene ewonino tetelo Godokono Buka apuno tabote ibi
Godoko keba kunula:ka: ebako epoma: ka:la:miya,
36 wiyasiya la:imano tetelo Godote na talenama: midi-
nite me opamo ebo paliboniya. Ebema: na a:ka:tuwa: na
Godokono Guduma: degemo, nale kuba tabo kegea:. Mabu
keleka: la:le kubama: degelaema?
37 “Ega:walo me tanalo idila, Godote natamo kebe wade-
wade tanalo osiyodilolema: kikanamonenale, nale ebe
tanalo osiyodilolea:no modobola la: na nanitabokobi ako-
midina:la:.
38 Wiyasiya nale ebe wadewade tanalo la: magumulo
nanitabolo osiyodilolenakomo, ebema: modobola la: ebe
tanalo eba ulamenalo naimano nanitabo tanalo ebo niy-
atawaonala:. Iyo, naimano wade osiyodilole tanalate
naimano tanalo ebe awokalimina ma kunu, na ega:walo
naimano Nabiwi, a kapiyanomola. Wiyasiya la: ubia:nola
me tanalo nanitabokobi midima:!”
39 Ebe tetelo ibi ubila Ya:suko idoko motamo ebo kiyatima:,
wiyasiya ebete ibi magumune iyabaiamo gito tiya iba:te ebe
lawekapoma:.

40 Ebene ebete walo ka:tote Yodane Kolomo
apuamo ka:na:iwate, Yonete dopamo epo obamo
dowaduba:midaolenaki ebolo eba nokolitalo
41 epo bilibilinomate ebetamo ebo pelamoliya. Ebe tetelo
iba:te negeliya, “Yonete Godokono elawamo iyaiya anoano
tanalo kosiyodilolenakia:, wiyasiya me dubu Ya:sute dosiy-
odilolena ebe anoano tanalo kawokawonomola! Yonete
ebeno tanaloma: kebe tabo ka:kiyawaile, ebe tabono tanalo
bilibilinomo nanitabonomola!”
42 Ebema: ibi magumulo epo epetapi bilibilinomate
Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

11

Lasalesikono A:e Tanalo

1 Tete idilo Betani duliyomolono dubu idi, ebeno mailo
Lasalesitela, ebe kawo gabugabute umiti. Me Betani duliy-
omolo ebe atu alailame kamiyale netewa Ma:liko ega:walo
Matako, iba:te kebolo kokolionami ebe duliyomolola.
2 Me kamiyale Ma:lite tete idilo Kawodawa Ya:sukono
agowamo wade nibo inamabu adipanamete ebeno eka:mo
a:la:li diya:da:olemiya ebe dawala, ega:walo gabugabute
dumiti me dubu Lasalesiko ebe ebeno ekawila.
3 Ebene ebe tetelo Ma:liko ega:walo Matako iba:te lumagi
idi gito alibiya Ya:suko ma kunu kananama:, “Kawodawa,
a:ma:le kawonomamo demalagidilawena, ebe lumagi kawo
gabugabute umina.”
4 Ya:sute me tabo olowite ebeno waloma:tapiatamo negiya,
“Me gabugabute Lasalesikono a:e uwomuma: a:keda:mene.
Gabugabute ebe dumina ebeno mabu ma kunula, Godoko
ubila me tanalodo ebeno mailo ega:walo ebeno Guduno
mailo kawokobi ka:midilima:.”
5 Nanitabola, Ma:liko, Matako, ega:walo Lasalesiko ebe
Ya:sukono wade namutupila, ebete ibi kawonomamo ne-
malagidilolenami.
6 Wiyasiya Ya:sute Lasalesikono gabugabu tanalo
dolowiya, ebete ebe ka:nowalubima: Yudiya opono Betani
duliyomolamo samonomamo ka:nemaigiya:, ebete kebe
duliyomololo kokolinamile ebe duliyomololo netewa egela
walo ebo kokoliya.
7 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi nanaliya, “Modobola a
Yudiya opamo walo ka:ka:tolamiye.”
8 Iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Iyatulamedawa,
ale ebe opone mamo a:pelaima: mabu ebe epate a:ma:
nokolamo mapema: wagelitiya. Ibi ubila a:ma: kanakapumi-
tama:, ebema: mabu keleka: a:ma: ebamo walo samamo
ka:ka:toaema:?”

9 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Kapiya egela
magumulo modobo alote itananako, a, nanitabola:ka:?
Ebene lumagite egelano alo magumulo depaitamene, ebete
damela gugamo a:ka:negamene mabu me opono alonomo
ebete numita.
10 Wiyasiya ebete idoko tetelo depata:mene agowa
ukamida tanalo kiyatawamene, mabu ebegodolo alo
puliyala ebeno to gabo wadenomamo kuima:.”
11 Ebe tetelo Ya:sute tabo eba moga:melo negiya, “Aimano
namutudawa Lasalesiko u ebe watita, wiyasiya nale ebe-
tamo tote ebe kanamutiyamamo.”
12 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negeliya, “Ka-
wodawa, ebete u dowatita, wadenomola! Gabugabute ebe-
godone nolopoliguta.”
13 Ya:suko waloma:tapiate ma kunu geliya, mabu ebete
iba:tamo u wata tabo degiya ebe Lasalesikono a:e tanaloma:
giya, wiyasiya iba:te ebe tabono magumu kelawiya:, ebema:
iba:te u wata tanalonomoma: negemu malagidiliya.
14-15 Ebene Ya:sute ebeno tabono magumu awokalim-
ilo ma kunu giya, “La: nolowiala:, ditidi nale Lasalesi-
ago luta:no ebete a:enomo ebo a:i. Wiyasiya nale ebe
mabuma: tepo magumulo mibomibo kiyatawita:. La:
mabuma: naimano kalakala bitana, mabu tete tatalila
ebeno a:e tanalodo la:le naimano kawo elawo uma:wete na
nanitabokobi ebo ka:midinimamota. Ebema: modobola a
ebetamo ka:tolamiye.”
16 Ebe tetelo Tomasiko, ebeno mailo idi Nedewale Gudula,
ebete waloma:tapi epetapiatamo negiya, “Kuba:nola, a
bilibilinomate Iyatulamedawago ebamo tolamete eba:go
ka:na:elaiye.”

*Ya:suko Ebe A:e Magumune Maiga Tanalono Elawo Mab-
ula*

17 Ebene Ya:sute Betani duliyomolamo da:nemaigiya, ebete
Lasalesikono tanalo ma kunu nolowiya, ebete da:i netewa-
netewa egela bobo magumulo kapitani.
18 Ebe Betani duliyomolo Yelusalema kawo duliyomolo
tatalinomolo itana, ebe kawo duliyomolamo tolame gabono
tete ebe netewa-kapiya kilomita keba kunula:ka: eba kunula.
19 Ebema: Yu epo bilibilinomo epetapiate Lasalesikono a:e
tabo olowite, iba:te kawo duliyomolone a:pelamoliya ebeno
nanikubi Ma:liko ega:walo Matako ibi ka:pegelebadilaema:.
20 Ebene ebe tetelo Matate Ya:sukono pe tanalo olowite
eba:go alugoma: gito tiya, wiyasiya Ma:liko ka:tiya:, ebete
motolo luti.

21 Matate Ya:suago nalugote ebete ebe nananiya, “Ka-
wodawa, a:ma: malo nokoliawitataleka: naimano ekawite
a:ka:ena:!
22 Wiyasiya na iyatawala, ka:lo a:ma:le Godoko beda:
tanaloma: danaemene, ebete a:ma:tamo nanitabolo
kikaema:ta.”
23 Ebene Ya:sute ebe naniya, “A:imano ekawite a:e magu-
mune walo ka:kemaigamene.”
24 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, na iyatawala
Godote Uwomu Egelalo nanitabokobi midipi bilibilinomo
igilamo ka:kowadipalatelemene, Lasalesiko ebana.”
25 Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Na ebe a:e magumune
maiga tanalono elawo mabula, ega:walo na uwomua: igilola,
ebema: kebe lumagite na nanitabokobi da:midinimene, a:e
magumudo ebete uwomua: igilo ka:nelaemene.
26 Nanitabola, kebe lumagite nagodolo eba okolinalo na
nanitabokobi da:midinimene, ebete a:ka:emene. A:ma: me
tanalo nanitabokobi na:ka:mida:wita?”
27 Matate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa!
Nale a:ma: nanitabokobi na:miditamata, a:ma: ebe Kelisote,
Godokono Gudulata. Ebete iyalo tetelo me opamo ka:pema:
degiya, a:ma: ebe lumagilata.”

Ya:sute Lasalesikono A:e Tanaloma: Diiya

28 Ebene Matate me tabo kiyawaote, ebete motamo walo
ka:tote ebeno naniko Ma:litamo tabo diya gabodo ma kunu
negiya, “Iyatulamedawa a:pe, ebe a:ma: uima: ubi iyatita.”
29 Ebema: Ma:lite me tabo dolowiya ebete samonomamo
maigate Ya:suago alugoma: gito tiya.
30 Ebe tetelo Ya:sute Betani duliyomolo tatalilo ela ebe
amiti, Matate dopamo eba:go kebolo kanalugiyale ebe atu
bailo.
31 Ebene Ma:lite motone samonomamo da:nemaigiya, ebe
tetelo epetapiate ebe gelebadimima: da:pelamiya, ebe epate
atumu motone ka:nemaimiote ebe ebo waloma:tiya, mabu
iba:te nemalagidiliya Ma:lite Lasalesikono bobamo iima: to.
32 Wiyasiya Ma:lite bobamo ka:tiya:, Ya:sute kebolo
ka:lutiyale ebamo tiya. Ebete ebe numite ebeno agowa
mabuamo eba negalo negiya, “Kawodawa, a:ma: malo noko-
liawitataleka: naimano ekawi a:ka:ena:!”
33 Ebe tetelo Ya:sute Ma:liko ega:walo piyate eba:go
da:pelamiya ibi bilibilinomono iimi tanalo umite ebeno tepo
magumulo ibi kawonomamo malagidilolete ebe atumu iima:
kowageliya.
34 Ebene ebete ibi nanaliya, “La:le ebe bobamo kebe
teta:mo kiyata:ima?”

Ibaːte ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Kawodawa, aːmaː ago paːwete ebeno bobo bai naːpumaː.”
35 Ebe tetenomolo Yaːsute ebo iiya.
36 Ebene epate ebeno ii tanalo olowite negeliya, “Numaːlaː, ebeno namutudawa malagidilo tanalo kawonomola.”
37 Wiyasiya epetapiate negeliya, “Me dubute balidi tamio dubu wadekobi aːmidi, a, nanitabolaːkaː? Ebete samamo naːpetalekaː, ebeno namutudawate aːkaːenaː.”

Yaːsute Lasalesiko Aːe Magumune Dadipatiya

38 Ebe tetelo Yaːsute ebeno tepo magumulo iimaː walo eba kowagelelo bobamo ebo tiya, ebe bobote damela maboele tetelo eba itanalo, epate Lasalesikono ape iyatite bobono gigiyu kawo nokolamo ebo mopiya.
39 Ebene Yaːsute ebolo daːpolaːniya ebe dubu epetapi nanaliya, “Laː gigiyuno nokola iyabaiamo naːmupiamidalaː.”
Ebe tetelo wiyasiya aːe lumagino naniko Matate negiya, “Kawodawa, iyaiya! Kaːlo ebeno apete netewa-netewa egela tetelo itana, ebemaː ebeno abale nibote kubanomamo kemaigamene.”
40 Ebene Yaːsute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Nale aːmaː dopamo ma kunu anamata, aːmaː Godoko nanitabokobi daːmidaːemene ebeno elawo kawonomo kuimaːta.”
41 Ebene dubu epetapiate bobo gigiyuno nokola iyabaiamo mupiamidate, Yaːsute Godokono Unu Duliyomolamo melelo negiya, “Aba, na aːmaːtamo kalakala tabo gemo, mabu aːmaː naimano towetowe tabo olowinakota.
42 Iyo, na iyatawala aːmaː tete bilibilinomolo naimano tabo olowionakota, wiyasiya nale me tabo me epono ololo apulo gemo, ibaːte naimano nanitabo tanalo ma kunu kiyatawaomaː, aːmaːle me opamo na apaliboniyata.”
43 Ebene Yaːsute me kalakala tabo Godotamo kiyawaote, ebete ebeno tabo madodo unamo adipatete kawiya negiya, “Lasalesi, aːmaː bobo magumune naːpemaiga!”
44 Ebe tetelo aːe dubute Yaːsukono tabo dolowiya, ebete bobo magumune ebo pemaigiya, wiyasiya ebeno agowala kotola, egaːwalo wato kalikamo aupulatolemela, Yu epate ibino aːelao epo kalikamo keba kunu kaupulatolenake eba kunu. Ebene Yaːsute epo nanaliya, “Modobola laːle ebe eba walubilo ebeno apene kaliku nepalamiolemaːlaː.”

Yu Watowatopiate Yaːsuko Anakapuimaː Nopo Diyatiya
Maːt 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2

45 Ebe tetelo piyate Maːliko gelebadimimaː daːpelamiya, Yaːsute Lasalesitamo bedaː tanalo kosiyodiliyale, ibaːte ebe

anoano tanalo umite epetapi bilibilinomate nanitabokobi
ebo midiya,
46 wiyasiya epetapiate nanitabokobi midia:no Pa:lisi
tanebapiatamo tolamete ibi gito nanaliya.
47 Ebe mabuma: Pa:lisi tanebapi ega:walo Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi, iba:te Ka:nisolo dubu*
epetapi ebo ka:la:miya iba:go tabo kapimiya kegelama:.
Ebene iba:te tabo ma kunu geliya, “Me dubute anoano
tanalo bilibilinomo osiyodilolena, ebema: a beda: tanalo
na:kosiyodiloma: ebe odiyoboma:?
48 Kebe tetelo ale tanalo idi osiyodiloa:no gito
duma:tepama:, epo bilibilinomate ebe nanitabokobi midite
Kawo Elawodubuma: kegelama:na:. Ebe tetelo Loma epono
gowelaopiate pelamete aimano Godoko Amamateno Moto
ega:walo aimano opo kawonomo ka:pa:kubailaema:na:!”
49 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo Kayapasitela, ebete
ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wa-
todawanomoma: eda:nami, ebene ebete Ka:nisolo dubu
epetapiatamo negiya, “Eiye, la: daedalepima: akoeda:oala:!
Mabu keleka: la:le me dubutamo osiyodiloma: nanitabo gabo
kuma:wita:? Ale ebe gito kanakapuimalema:!
50 Iyo, modobola epo bilibilinomono taneba magumulo
kapiyadawanomote na:emene epetapi mabuma:, ebema:
aimano opote a:ka:kubamene, a, nanitabola:ka:?”
51 Ebe tetelo Kayapasite Ya:sutamo dowalo ma kunu
malagidiliya, me tabo ebe a:ka:tuwa: ebeno mulo wokiamo
kiyawao. Wiyasiya nanitabo tanalote ma kunu itani, Godote
me tabo ebe magumudo kiyawauti, mabu ebe ulamalo
ebete Kayapasitamo gobebobo ikamiya ebete kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:. Ebema:
Ya:sute a:ea:no, dopamo Kayapasite me tabono magumu
iyatawa:no nanitabolo egiya, Ya:sute ebeno Yu epo bilibili-
nomo mabuma: ka:emene.
52 Wiyasiya Godote Kayapasido me tabo Yu epo kapiy-
atamo kegiya:, ao, ebete ma kunu giya, me opo kawonomolo
iyaiya dilukuliona ibi magumulo piyate ebeno gudima:
deda:onama:na:, Ya:sute ebeno a:e tanalodo ibi bilibilinomo
walo kuwatete ibi kapiya alailame gudima: ka:midilimene.
53 Ebene Kayapasite me tabo Ka:nisolo dubatamo
da:kiyawauti, ebe tetene wagilimite iba:te Ya:suko
anakapuima: gabo ebo wadiya.

---

* **11:47:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tetelo Yu epono watowatopi dubu epetapi, ibi me Ka:nisolo dubula. Ebe watowatopiate Yu epono iyaiya tanalo eba anagilamelelamelo kubakubapiatamo ibino wiya ebo ikalamenakiya, wiyasiya ebe Ka:nisolo dubagodolo elawo kitanamia: lumagi a:eamo aliboma:.

54 Ebema: Ya:sute ibino tanalo iyatawate tete da:peso
Yudiya opolo awokala kepata:nakia:. Ebete wiyasiya ebe
waloma:tapiago ebe opo atepate Ipala:ima duliyomolamo
tolamete ebolo nilukuliya, ebe duliyomolo ebe bulu opo
niyakabolo itana.
55 Ebene Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo tete tatal-
ima: dediya, soliyomu osiyodilo tete pea:no ibi epetapi bili-
bilinomate Yelusalema kawo duliyomolamo dopamo tolam-
oliya, mabu ibi ubila Godokono ololo apulo ibino ape ukulale
tanalodo iyaiya kuba daleya tanalo dopamo opoliyalete
walone ebeno soliyomu kosiyodiloma:.
56 Ebe tetelo ibi epetapiate Godoko Amamateno Iya
Moto magumulo nutitatate Ya:suko nowadilo ibi a:ka:tuwa:
ibi magumulo negeliya, “La:imano woki keba kunula:ka:,
Ya:suko soliyomu baiamo ba:ka:pemene?”
57 Iba:te tabo ma kunu degeliya mabu Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo Pa:lisi
tanebapi, iba:te tabo iyalo iyatiya, “Kebe lumagite Ya:suko
duimene, modobola ebete samamo a napanaemene,
ebene ale tolamete ebe nelawete idoko motamo gito
ka:piyatimalema:.”

12

Ma:lite Wade Nibo Ii Ya:sukono Agowamo Dadipanamiya
Ma:t 26.6-13; Mak 14.3-9

1 Yu epate Aduga:la Soliyomu kosiyodiloma: sikisi egelate
eba na:pola:nalo, Ya:sute Betani duliyomolamo walo ebo
ka:pemaigiya, ebe duliyomolo ebe Ya:sute a:e magumune
dadipatiya ebe dubu Lasalesikono duliyomolola.
2 Ebene Lasalesikono naniko Matate walubipi epetapiago
Ya:sukono wade bae osiyodilomitiya, ebene dubu bilibilino-
mate bae denautiya, Lasalesiko ibi magumulo na:luti.
3 Wiyasiya ebeno naniko idi Ma:lite wiya kawonomo wade
nibo ii inamabu, ebeno mailo ebe nadala, ebete adaete
Ya:sukono agowamo padipanamete ebeno eka:mo agowa
a:la:li ebo iya:da:olemiya. Ebene ebe moto gu ebe inam-
abuno wade nibote lawenomo elawiya.
4 Ebe tetelo Ya:sukono waloma:tadawa idite bae nao bailo
na:luti, ebeno mailo ebe Keliyota duliyomolodawa Yuda-
sitela, walone ebete Ya:suko anakapumipino kotamo ebe
kiyatimene. Ebete Ma:likono osiyodilo tanaloma: negiya,
5 “Mabu keleka: ebete me wade nibo inamabu manima:
ka:na:midia:? Ebete eba kunu nowageletaleka: kapiya ula-
mano woko wiya mani buwatena:, ebene ale nigologolopi-
atamo bikalamolena:!”

6 Yudasite me tabo degiya ebete a:da: elemasigi ga-
bodo giya. Ebete inamabua: epono modoboa: tanalo ke-
malagidilolenakia: wiyasiya ebe ubila ebe kawo mani ebete
a:ka:tuwa: kuwatema:, mabu ebe Ya:sukono waloma:tapino
mani umidawama: eba eda:nalo tete epetapilo ebete mani
pilolo uwatenaki.
7 Ebema: Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negiya, "La:
Ma:liko natepala:, ebe natamo wade tanalo osiyodilo. Iyo,
nale a:ea:no tetelo ebete naimano ape bobamo iyati tanalo
malagidilolo me wade nibo inamabu naimano apa:mo
ebema: adipana.
8 La: numa:la:, nigologolopiate tete geyageyanomolo
la:go bilukulinama:na:, la:imano ubi tetelo ibi nowalubili-
nakiyala:, wiyasiya na uwomua: tetelo la:go a:kokolinamo,
tete tatalila nale la: ka:miyapamamota."

Yu Watowatopiate Lasalesiko Anakapuima: Nopo Diyatiya

9 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate Ya:suko Betani
duliyomololo okoli tanalo dolowiya, iba:te ebe uima: ebamo
gito tolamiya. Wiyasiya iba:te Ya:suko kapiya uima:
ka:tolamiya:, ibi ubila Ya:sute a:e magumune dadipatiya ebe
dubu Lasalesiko atumu ka:ka:nuima:.
10 Ebene Yu watowatopi ebe tanalo dolowiya iba:te nopo
ebo iyatiya Lasalesiko Ya:suago kanakapulaema:,
11 mabu Lasalesikono tanalone epo bilibilinomate Ya:suko
nanitabokobi a:midiya.

Ya:sute Yelusalema Kawo Duliyomolamo Da:nopegiya
Ma:t 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40

12 Egela idilo piyate Yelusalema kawo duliyomololo
Aduga:la Soliyomu osiyodiloma: da:pelamiya, ibi bilibilino-
mate iyatawaiya Ya:sute ebe duliyomolamo da:piti.
13 Ebema: iba:te puwala uwatete eba:go alugoma: eba
tolamitalo kawonomamo negelitiya,

"Godoko nadipata:la:!
Godo, a:imano mailago da:pita,
modobola a:ma: ebe lumagi
kawokobi na:midiye!
Ebe a Isalaela epono
Kawo Elawodubula!"

14 Ebene Ya:sute oli ape donoki-goeo umite ebe unamo
gito okoliya. Ebete eba kunu osiyodiliya Godokono tabote
nanitaboma: keda:ma:, mabu ebeno Bukalo tabo idite ma
kunu bitana,

15 “Yelusalema duliyomolo epala:,
la: akotoletoleala:.
Numa:la:, la:imano Kawo Elawodubute
ebe na:pita,
iyo, ebete donoki-goeo da:peso
unamo okolite ba:pita.”

16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapiate me Buka tabono magumu wadenomamo kemalagidilutiya:, wiyasiya walone Ya:sute Godokono elawo alago a:e magumune demaigiya, ebe tetelo ibino wokite tuputupuolamete iba:te ebo geliya, “Nanitabola, Ya:sute Yelusalemamo eba nopegalo, ale ebe demoima:, Godokono Buka apuno tabote ebeno tanaloma: nanitabonomoma: ebo edi!”
17 Dopamo Ya:sute Lasalesiko bobo magumamo neka:mite a:e magumune dadipatiya, ebe tetene wagilimite piyate ebe anoano tanalo dumiya, iba:te iyaiya duliyomolamo tolamolete epo bilibilinomo epetapi ebo nikiyawaolamiya.
18 Ebe mabuma: Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalo iyatawaote, iba:te Ya:sute ibino duliyomolamo pema: dolowiya ebe uima: gito pelamiya.
19 Ebema: Pa:lisi tanebapiate ubia:noma: eba eda:olo ibi a:ka:tuwa: ibi magumulo negeliya, “La: numa:la:! A elawokobi kolowita:, epo bilibilinomate a miyapaete ebe nowaloma:ta!”

Yua:pi Epetapiate Ya:suko Uima: Pilipiko Daniya

20 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodilo tetelo Yua:pi epetapiate Yelusalema kawo duliyomolamo Godoko amamatema: da:tolamiya, ibi atumu ebe soliyomu bailo na:nepola:niya.
21 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa idi Pilipiko, ebe Betasaida duliyomolodawala, epetapi iba:te ebetamo nemaimite ebe nananiya, “Namutudawa, a Ya:suko uima: wagelitama:.”
22 Ebema: Pilipite A:nduluko daniya, ibi netewapiate kapimiya tote Ya:suko ebo naniya.
23 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “Tete a:pe, Godokono elawo alote Epono Naniwi eba pukuimilo ebe dowalogomene, epo bilibilinomate ebeno nanitabo tanalo ebo kuima:na:.
24 Ebema: na la:tamo nani tabonomo gemo, kono kikopute damela magumamo ma:sigate da:na:emene, ebeno igilote nanitabolo a:kolopoligomene mabu walone kono kikopu epetapiate ebe magumune ka:pemaima:na:.
25 Ega:walo kebe lumagite ebeno igilo kapiya demalagidilona, ebeno igilote kalatidimene, wiyasiya kebe

lumagite me opolo ebeno igilo malagidiloa:no, ebeno igilote
Godokono Unu Duliyomololo uwomua: tetelo bitanamene.
26 Ebema: kebe lumagite naimano wiya: woko-
dawama: eda:ma: ubi diyatimene, modobola ebete na
nowaloma:enemene, ebene nale kebe duliyomololo
kokolinamo ebete ebe atu duliyomololo nago bokolinamene.
Ega:walo me tanalo idila, kebe lumagite naimano nani
wokodawama: deda:mene, naimano Nabiwite ebe unamo
kadipatemene."

Ya:sute Ebeno A:e Tanaloma: Degiya

27 Ebene Ya:sute Godotamo tabo eba kiyawaolo negiya,
"Ka:lo na tepo magumulo mibomibonomoma: editamo,
ebema: Nabiwi, na a:ma:tamo beda: tabo na:kegemo? Nale
ma kunu ba:kegemo, 'Nabiwi, modoboa: me olalati tetete
natamo pema:'? Ao, nale mako tabo a:kegemo mabu na me
temeteme laema: me opamo ebema: piyamo.
28 Ebema: Nabiwi, a:ma: a:ka:tuwa: a:imano elawo alo
magumudo a:ma: nowalogiye."

Ya:sute me tabo eba gitalo ebe tetenomolo Godokono
Unu Duliyomolone tabote ma kunu piwisigiya, "Na
a:ka:tuwa: na iyalo owalogiyamo, ega:walo na a:ka:tuwa:
walo ka:kowalogomamo!"

29 Ebe tetelo piyate Ya:suko niyakabolo delamota:oniya,
ebe epo bilibilinomate ebe tabo madodo olowite negeliya,
"Me tobolo unute gewata," wiyasiya epetapiate negeliya,
"Ao, ebe Godokono nopodawate ebetamo pa:kiyawauta."

30 Ya:sute ibino tabo gela tanalo iyatawate negiya, "Me
tabo na mabuma: ka:pea:, la: mabuma: pe.
31 Nanitabola, ka:lo me opo epate ibino kuba osiyo-
dilole mabuma: wiya kuwatema:na:, ebene me opono kuba
elawodubu Saitanako Godote ebeno wato kikopu kitami-
daemene.
32 Ega:walo Godote na unamo dadipatenemene, ebe a:e
tanalodo na wiyasiya epo bilibilinomo natamo kemagaele-
mamo."
33 Ya:sute me tabo da:kiyawaiya ebeno magumu ma
kunula, ebe kewa olotolowalo keba kunu na:ka:emene, ebete
ebe tanalo ebe awokalimiya.

34 Ebene epo bilibilinomate Ya:sukono tabo eba wiyalo
negeliya, "Godokono Totomu Tabo Bukate a niyatuamena,
ebeno Alibodawa Kelisote uwomua: tetelo bokolinamene.
Ebema: a:ma: ma kunu beda:ma: kegeawa:, Godote Epono
Naniwino a:e tanalodo ebe unamo kadipatemene? Epono
Naniwi potelela:ka:?"

35 Ebene Ya:sute walo na:kegiya, “Godokono alote la:
magumulo tete kele geyageyadopo kitanamene, ebema:
modobola la: me alo magumudo nowapata:lamenala:. La:
nanisiwale, idoko tanalote la:tamo akopa:la:, mabu idoko
magumudo depata:na ebe lumagi iyatawa: ebete kebe ga-
bodo ka:tonale!
36 Ebema: idoko tanalote pea:no alote la:imano to-
lame gabo eba pukuiminalo, modobola la: nanitabokobi
na:mida:la:, ebene la:le alono gudima: keda:omamota.” Me
tabo kiyawao dolopoligiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomo
miyapate diya gabodo iyabai ida:mo tote ebo niluti.

Yu Epo Epetapiate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midiya:

37 Nanitabola, Ya:sute me opolo eba okolinalo Godokono
elawo kawokalima: ebete epono ololo apulo anoano tanalo
bilibilinomo osiyodilolenaki, wiyasiya piyate ebe iyaiya
tanalo dulamenakiya ibi magumulo Yu epo epetapiate ebe
nanitabokobi ka:midiya:.
38 Ebene me tanalote eba kunu pemaigiya, Godokono woki
awokalimidawa Aisayate degiya, ebe tabote nanitaboma:
keda:ma:. Iyalo tetelo ebete tabo ma kunu giya,

“Kawodawa,
a:ma: a:imano kawo elawo
piyatamo kawokalima:wenaka,
ale a:imano tabo iba:tamo da:kiyawaima:,
nanitabokobi potele ka:midile?
Lumagi ka:luta:, puliyanomola.”

39 Ebema: mabu keleka: epate Ya:suko nanitabokobi
midima: modoboa:noma: deda:ona? Aisayate ebe tanalo
awokalima: tabo idi ma kunu kegiya,

40 “Godote nanitabokobi midia:pino balidi
idokoma: midililamete,
ibino tepo magumuno woki
a:ka:kodakodailamelelamiya.
Ebema: ebete ibino tanaloma: negena,
‘Iba:te balida:mo nanitabo tanalo uima: modoboa:,
iyo, ibino tepo magumulo
naimano wade tanalo iyatawaoma: modoboa:.
Iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo nemalagidilotaleka: natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola
ibi nale wadekobi midilima:.’ ”

41 Nanitabola, epate Ya:suko ubia:noma: deda:oma:na:,
Aisayate ebe tanaloma: me tabo iyalo egiya, mabu ebeno ba-
lidite iyama: eba eda:omelo ebete Ya:suko Godokono elawo
alote pukuimitalo ebo umiya.
42 Ebene epo epetapiate Ya:suko ubia:noma: eba eda:olo,
atu tetelo epo epetapi ega:walo ibino watowatopi epetapi-
ate ebe nanitabokobi ebo midiya. Wiyasiya iba:te Pa:lisi
tanebapi tolelamelo ibino nanitabokobi midi tanalo ka-
wokalimiya:, Pa:lisi watowatopiate dowa magumulo ibi
iyaiya duliyomolono balidi ibilamole motamo odolo talena
iyatilamekapoma:.
43 Nanitabola, iba:te Ya:suko waloma:ta magumulo ko-
dakodalo ka:pola:niya: mabu ibi ubila epate iba:tamo
kekalakalaoma:, wiyasiya Godote iba:tamo dekalakalana
iba:te ebe tanalo kawonomamo kemalagidilonamia:.

Ya:sukono Tabote Epono Iyaiya Tanalo Anagilamelelame Tanalo

44 Ebema: Ya:sute kawonomamo eba gepatelo negiya,
“Kebe lumagite na nanitabokobi da:midinina ebete na
kapiya nanitabokobi ka:midinina:, ebete na dapaliboniya
ebe dawa atumu nanitabokobi na:ka:midina,
45 ega:walo kebe lumagite naimano tanalo dumina, ebete
na dapaliboniya ebe dawano tanalo na:kumina.
46 Nanitabola, na me opo pukuima: piyamo, ebema: kebe
lumagite na nanitabokobi da:midinina ebete idoko magu-
mulo a:kokolinamene.
47 “Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite naimano tabo
olowite tuduwata:no, nale ebeno tanalo akanagiyamidaemo
mabu na me opo epatamo kuba wiya ikalaema: ka:piya:,
wiyasiya na ibino igilo mula:lelaema: piyamo.
48 Numa:la:, kebe lumagite na ubia:noma: eda:te naimano
iyaiya tabo uwatea:no, ebeno tanalo anagiyamidaema: Ka-
wodawa idi ba:luta. Iyo, Godote Uwomu Egelalo naimano
tabamo ebe lumagino tanalo kanagilamelemene,
49 mabu nale da:kiyawaonamo ebe iyaiya tabo na
a:ka:tuwa: naimano wokiamo ka:kiyawaona:, wiyasiya Nabi-
wite na dapaliboniya nale ebetamo tuduwatalo ebeno
tabonomo kiyawaonamo.
50 Na me tanalo iyatawala, Nabiwino totomu tabo ebe
uwomua: igilola, ebema: ebete na keba kunu kananenakole,
na eba kunu kiyawaonakomo.”

13

Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Agowa Dukulaolelameni

1 Yu epono Aduga:la Soliyomu osiyodiloma: kapiya egelate
eba nitanalo, Ya:sute ebo iyatawiya me tetela, ebete tatalila
me opo atepate Nabiwi Godotamo ka:tomene. Nanitabola,
piyate me opolo ebenoma: deda:onamiya, Ya:sute ibi ni-
lakapoilamelo kawonomamo malagidilolenami, ebema: ibi
ebe nilakapago magatalete uwomunomamo ebo nemaigiya.
2 Ebene ebe idokolo Ya:sute ebe waloma:tapiago ilukuli-
nate bae naoniya. Ebe idoko pea:no Saitanate dopamo
waloma:tadawa idi Yudasikono tepo magumamo kuba woki
ma kunu iyatimiya, ebete Ya:suko anakapumipino kotamo
ebe kiyatima:, me dubu Yudasiko ebe Keliyota duliyomolo-
dawa Saimonokono gudula.
3 Nanitabola, Ya:sute me netewa-kapiya tanalo iyalo iy-
atawiya, Nabiwi Godote ebetamo elawo ikamiya tanalo
bilibilinomo osiyodilolema:, ega:walo ebe Godogodone piya,
ega:walo ebe Godotamo walo ka:ka:tomene.
4 Ebe mabuma: ebete bae nao baine maiganate, lubudino
kaliku pekananate wiya: wokodawamu a:la:li iya:da:oleno
kaliku lawenate gito pulini.
5 Ebene ebete wakaluamo obo alatenate ebeno
waloma:tapino agowa ukulaolelame ebo wagilimini,
ega:walo ebete da:pulini ebe a:la:li iya:da:oleno kalikamo
ebete ibino agowa a:la:li ebo iya:da:olelameni.
6 Ebene ebete Saimono Pitatamo da:peni Pitate
ebetamo negeni, “Kawodawa, a:ma: naimano agowa
ba:kukulalenama:emene?”
7 Ya:sute tabo eba wiyanalo ebe nanani, “A:ma: iyatawa:
nale a:ma:tamo beda: tanalo kosiyodilonamo, wiyasiya a:ma:
walone kiyatawama:ta.”
8 Ebema: Pitate negeni, “Ao, ebe tanalo modoboa:! A:ma:
naimano agowa a:kukulala:emene.”
Ya:sute wiyasiya ebe nanani, “Nale a:imano agowa uku-
lalea:no a:ma: nagodolo gobeboboa:nola.”
9 Ebema: Pitate ebetamo negeni, “Kawodawa, kuba:, a:ma:
naimano agowa kapiya akoukulala:la:. Modobola a:ma:
naimano kotola watola atumu na:kukulalenamiye.”
10 Ebene Ya:sute negeni, “Kebe lumagite mala: iyalo deti
ebeno apeno daleya puliyala, wiyasiya ebete ebeno agowa
kapiya nukulalemene. Me tanalo nanitabola, la: bilibili-
nomate oliolinoma: eda:imata, wiyasiya la:imano taneba
magumulo kapiya dawate olinoma: keda:na:.”
11 Ya:sute me tabo degeni mabu ebe iyalo iyatawiya,
waloma:tapi magumulo ebe potele anakapumipino kotamo
diyatimene.
12 Ebe tetelo ebete ebeno waloma:tapino agowa uku-
laolelame dolopoligoni, ebete ebeno lubudino kaliku walo

ka:pulinate gito okolini. Ebene ebete ibi nanaleni, “La:
iyatawala:ka:, nale la:tamo dosiyodilomo ebe tanalono
magumu?
13 La:le na la:imano Iyatulamedawama: gelanakomata
ega:walo Kawodawama: akoka:na:minakomata. Nanitabola,
na ebe ebetela.
14 Ebema: walone la:le naimano osiyodilo tanalo ma kunu
demalagidilawenakoma, ‘Aimano Iyatulamedawa ega:walo
Kawodawa, ebete aimano agowa ukulaoleameni,’ modobola
la: a:ka:tuwa: la:imano taneba magumulo idite idino agowa
atumu nukulalemenakiyala:.
15 Iyo, nale la:tamo uli osiyodilomo, walone la:le epetapi-
atamo ma kunu nosiyodilonakiyala:.
16 Na la:tamo nani tabonomo gemo, wokodawa idino
elawote ebeno woko namutudawano elawo kodolinakoa:,
ega:walo tabo atadawano elawote ebe dapalibomene ebe
kawodawano elawo a:kodolimene.
17 Ebema: la: me iyaiya tanalo iyatawawete, ma kunu idite
iditamo, idite iditamo, wiya: woko dosiyodilawenakoma,
ebene la:godolo kawo kalakalanomote bitananakomene.”

Ya:sute Yudasikono Tanalo Dawokalimini
Ma:t 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23

18 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo negeni,
“Godokono Bukalo tabo idi ma kunu itana, ‘Nago
bae denanako, ebe lumagite naimano goweladawama:
keda:mene,’ ebema: me tetelo aimano taneba magumulo me
tabono tanalote nanitaboma: keda:mene, Godokono ubila.
Nanitabola, na la:imano tanalo iyatawanomola, mabu la:le
na waloma:enema: nale la: uwatimata, ebema: me tabote
la: bilibilinomono tanaloma: kegena:, kapiya lumagino
tanaloma: gena.
19 Ebe lumagino tanalote maiga:no nale la: dopamo
analemata. Ebene ebeno tanaloma: Buka apuno
tabote nanitabolo demaigamene, la: nanitabokobi ebo
ka:midimamota na uwomua: tetelo dokolinamo ebe dawala.
20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, nale kebe wokodawa
dalibomo, potele ebe wokodawa kalakalago dowalubimene
ebete na kowalubinimene, ega:walo potele na dowalubin-
imene ebete na kapiya a:kowalubinimene, ebete na Ali-
bonedawa Godoko atumu ka:kowalubimene.”
21 Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligini
ebete tepo magumulo mibomibonomoma: eda:nate ebe
waloma:tapiatamo awokala negeni, “Na la:tamo nani
tabonomo gemo, la:imano taneba magumulo idawate na
anakapunamepi kowalubilimene na kelawenema:.”

22 Ebema: ebe waloma:tapiate ibino taneba magumulo
eba uma:tepauinalo nemalagidiloniya, “Me kuba potele
na:kosiyodilomene?” wiyasiya iba:te lumagi kuminiya:.
23 Ebe tetelo Ya:sute ebe waloma:tapi magumulo poko
kawonomamo demalagidilonami, ebete Ya:suko niyakabolo
na:luti,
24 ebene Saimono Pitate kotamo eba genalo ebe nanani,
“A:ma:le Iyatulamedawa nana ebete pokono tanaloma: kege-
nale.”
25 Ebene ebe waloma:tadawate Ya:suko niyakabamo
nokoliatepanate ebe nanani, “Kawodawa, ebe lumagi
potelela:ka:?”
26 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “Nale bae
kalila:mo aduba:midate kebe lumagitamo dikaemo, ebe ebe
lumagila.” Ebe tetelo ebete bae kalila:mo aduba:midanate,
Keliyota duliyomolodawa Saimonokono gudu Yudasitamo
gito ikameni.
27 Ebene Yudasite ebe bae delaweni, ebe tetenomolo Sai-
tanate ebeno tepo magumamo gito opegani.

Ebene Ya:sute ebetamo negeni, “A:ma:le kebe tanalo osiy-
odiloma: dowagela:wena, modobola samonomamo nosiyo-
dila.”
28 Ebe tetelo bae nao bailo da:pola:niya, ebe waloma:tapi
epetapi magumulo lumagi idite Ya:sukono tabono magumu
kelaweniya:.
29 Yudasite ibino tanebapino mani umidawama: eda:nami,
ebema: epetapiate nemalagidiloniya Ya:sute soliyomu osiy-
odilono bae epetapi ka:nuwateonama: gena, ega:walo
epetapiate nemalagidiloniya ebete nigologolopi maniamo
ka:nowalubilinama: gena.
30 Ebene Yudasite Ya:sugodone bae delaweni, ebe
tetenomolo ebete iba:godone maiganate idoko magumamo
gito nopegani.

Ya:sute Oli Totomu Tabo Ebe Waloma:tapiatamo Dikala-meni

31 Yudasite ibi da:miyapani ebe tetelo Ya:sute epetapi-
atamo negeni, “Me tetelo Godokono elawo alote Epono
Naniwi eba pukuimilo ebe kowalogomene, ega:walo Epono
Naniwite ebeno osiyodilo tanalodo Godoko kowalogomene.
32 Ebema: Godote ebe a:ka:tuwa: ebe Epono Naniwi magu-
mudo dowalogomene, ebe atu tetelo ebete Epono Naniwi
elawo alamo eba pukuimilo ebe kowalogomene. Nanitabola,
ebete ebe tanalo samonomamo kosiyodilomene.”

33 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Naimano guda:la:,
na la:go tete da:pesamo okoliatepate la:le na ebo kowadin-
imamota. Iyo, nale kebe tabo Yu watowatopiatamo dopamo
degimo, ka:lo la:tamo ebe atu tabo kegemo, nale kebe
duliyomolamo da:tomo la:le ebe duliyomolamo pelaema:
modoboa:.
34 “Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo oli totomu tabo
ikalaemata la: kowalubilitama:. Modobola la:imano ilukuli
magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilonala:, nale la:
keba kunu kemalagidiloletanama eba kunu.
35 Kebe tetelo la:imano taneba magumulo idite idi ni-
lakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo, la:
eba kunu dowagela:wenama, me gabodo epo bilibilinomate
kiyatawaoma:na: la: naimano waloma:tapilata.”

*Ya:sute Pitako Danani, A:ma:le Na Iyatawa:noma:
Kegema:ta*

Ma:t 26.11-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34

36 Ebene Saimono Pitate Ya:sutamo negeni, “Kawodawa,
a:ma: kebamo na:ka:toaemene?”
Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Nale kebe duliy-
omolamo da:tomo, me tetelo la:le na waloma:enema:
modoboa:, wiyasiya nanitabola, la:le na walogabo apune
kowaloma:enemamota.”
37 Ebene Pitate ebe walo nakanani, “Kawodawa, mabu
keleka: nale me tetelo a:ma: waloma:ea:noma: degeawa:? Na
modobola naimano igilo a:ma: mabuma: iyabaiamo kiyati-
mamo.”
38 Ebe tetelo Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo
negeni, “A:imano igilo na mabuma: nanitabonomolo
ba:kiyata:emene? Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo,
ka:lo idokolo kakabate geoa:no a:ma: netewa-kapiya teta:mo
na iyatawa:noma: kegema:ta.”

14

Ya:suko Ebe Nanitabo Gabola Nabiwi Godotamo

1 Ebene Ya:sute tabo moga:menalo ebe waloma:tapiatamo
negeni, “La: tepo mibomiboma: ega:walo woki bilibilima:
akoeda:oala:. Modobola la: Godoko nanitabokobi
na:mida:la:, ega:walo la: na atumu nanitabokobi
na:midina:la:.
2 Nanitabola, naimano Nabiwino moto gulo la:imano
ilukuli bai bilibilinomo ba:pola:na. Me tanalo a:da:ma:
neda:taleka: nale la: akanaletana:, iyo, na la:imano nanitabo
ilukuli bainomo osiyodilolema: ka:tomamo.

3 Ebene na la:imano ilukuli bai nosiyodilolete walo
ka:pete la: ebo ka:puwatemamota, ebe tetelo a bilibilinomate
kapimiya naimano duliyomololo ba:nilukulinama:.
4 Nanitabola, nale kebe duliyomolamo da:tomo, la: ebe
duliyomolamo tolame gabo iyatawalata."
5 Ebene Tomasite Ya:sutamo negeni, "Kawodawa, a:ma:le
kebe duliyomolamo da:toaemene a ebe duliyomolo iyatawa:,
ebema: a gabo keba kunu na:kiyatawaoma:?"
6 Ya:sute ebeno tabo eba wiyanalo negeni, "Na ebe gabola,
ega:walo na nanitabo tanalo awokalimidawala, ega:walo
na uwomua: igilola. Lumagite nado Nabiwi Godotamo
ka:tomene, gabo idido a:ka:toamene.
7 Numa:la:, la: naimano tanalo iyatawalata, ebema: me
tetene wagilimite la: naimano Nabiwino tanalo atumu
ka:kiyatawaomamota. Nanitabola, la: ebe iyalo umiamata."
8 Ebene Pilipite ebetamo negeni, "Kawodawa,
a:ma: atamo Nabiwino tanalo dawokalima:emene, a
ka:modobomalema:."
9 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, "Pilipi, nale tete
geyageyanomolo la:go okolinaimo, ebema: mabu keleka:
a:ma:le naimano tanalo kiyatawawena:? A:ma:le na
dunama:wia, ebe gabodo a:ma:le Nabiwi umiata, ebema:
keleka: mabu a:ma:le ma kunu degeawa:, 'Nabiwino tanalo
atamo nawokalima:'?
10 Pilipi, a:ma: me tanalo nanitabokobi na:ka:mida:wena,
na Nabiwigodolo bokolinamo ega:walo Nabiwite nagodolo
bokolina?"
Ebene Ya:sute ebe waloma:tapi bilibilinomatamo negeni,
"Nale la:tamo kebe tabo ka:kiyawaonakimo, ebe iyaiya
tabono tanalate nagodone ka:pelamena:, wiyasiya nagodolo
dokolina, ebe Nabiwite naimano iyaiya tabamo ebeno wade
woko osiyodilona.
11 Ebema: modobola la: me tanalo nanitabokobi
na:mida:la:, na Nabiwigodolo bokolinamo ega:walo ebete
nagodolo bokolina. Wiyasiya la: la:imano wokilo me tanalo
kodakodama: degelawenama, ebema: nale kebe anoano
tanalo la: magumulo dosiyodilolenakimo, modobola la:
ebe tanalono magumu eba malagidilolo na nanitabokobi
na:midina:la:.
12 Ka:lo idokolo na la:tamo nani tabonomo gemo, kebe
lumagite na nanitabokobi da:midinimene, nale dosiyodilon-
amo ebete ebe atu woko ba:kosiyodilonamene. Nanitabola,
ebe lumagino woko osiyodilo elawote naimano woko osiyo-
dilo elawo ka:nodolimene mabu na Nabiwitamo ka:tomamo.
13 Ebema: la:le naimano mailamo beda: tanaloma: na
da:toweonama:ema, nale la:tamo kikalaemamota mabu

naimano osiyodilo tanalodo Nabiwite a:ka:tuwa: ebe kowalogomene.
14 Iyo, la: naimano mailamo beda: tanaloma: na
da:toweonama:ema, na la:tamo gito kikalaemamota.”

Godokono Uliyanate Nanitabokobi Midipiatamo Pema: Ya:sute Degeni

15 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni,
“La:le na nilakapolo demalagidilona:ema la: naimano totomu tabamo ka:tudila:omamota.
16 Ebema: nale naimano Nabiwi kanamamo, ebete Walubidawa idi la:tamo kapaliboma:, ebete uwomua: tetelo la:go bokolinamene.
17 Ebe Godokono Wade-talena Uliyanala, Godokono nanitabo tanalo dawokalimina ebe ebe dawala. Me opo epate ebe kuminakoa:, ega:walo ebeno tanalo kiyatawaona:, ebema: iba:te ibino tepo magumulo ebeno elawo nanitabolo a:kelaema:na:. Wiyasiya la: nanitabokobi midipino tanalo eba kunua: mabu la: ebeno tanalo iyatawanomolata, iyo, ebete uwomua: tetelo la:godolo bokolinamene.
18 Ebema: nale la: gito a:ka:miyapatama, ao, nale me Walubidawa la:tamo nanitabolo kapalibomamo, ebene ebete la:godolo eba okolinalo walone na a:ka:tuwa: la:tamo walo ka:ka:pemamo.
19 “Tete da:pesolo me opo epate na a:kunaema:na:, wiyasiya la:le na kunaemamota, iyo, na uwomua: igilago okolinamo, ebema: la: atumu ebe igilago ilukulinamata.
20 La:le na walo da:kunama:ema, ebe egelate da:pemaigamene, la: me tanalo ebo kiyatawaomamota, na naimano Nabiwigodolo okolinamo ega:walo la: nagodolo ilukulinamata, ebene na atumu la:godolo bokolinamo.
21 Ebema: piyate naimano totomu tabo bilibilinomo uwatete da:tudila:onakoma:na:, iba:te na nilakapolo malagidilonena. Nanitabola, kebe epate na nilakapolo demalagidilonena, naimano Nabiwite ibi atumu nilakapolo ba:kemalagidilolena, ega:walo nale ibi atumu nilakapolo eba kemalagidilolenalo na a:ka:tuwa: naimano tanalo iba:tamo bawokaliminakomo.”
22 Ebene Yudasi idite, Keliyota duliyomolodawa Yudasitea:, ebete Ya:suko nalateda:ni, “Kawodawa, me opo epate a:ma: umia:no, ebe tetelo a a:ka:tuwa: a:ma: keba kunu na:kumitamene?”
23 Ya:sute tabo eba wiyanalo negeni, “Kebe lumagite na nilakapolo demalagidilonena, ebete naimano totomu tabamo ba:tuduwatanakomene, ebene naimano Nabiwite ebe nilakapolo bemalagidilonamene, ega:walo ale ebetamo pete ebegodolo ba:pokolionama:.

24 Wiyasiya kebe lumagite na nilakapolo
malagidilonena:no, ebete naimano totomu tabamo
a:ka:tuduwatamene. Me tanalo nanitabola, la: nagodone
dolowiawenakoma ebe iyaiya totomu tabo naimanoa:, ebe
totomuate na dapaliboniya ebe Nabiwigodone pelamena.

25 “Nale la: miyapa:no me iyaiya tanalo dopamo la:tamo
a:kiyawaomo.
26 Ebene nale la: da:miyapatama, Nabiwi Godote naimano
mailamo Walubidawa idi la:tamo kapalibomene, ebe ebeno
Wade-talena Uliyanala. Nanitabola, nale dopamo kebe
tanalo bilibilinomo la: diyatulametanakima, ebete pete ebe
atu iyaiya tanalo la: walo eba ka:piyatulamelo la:imano woki
ebo ba:tuputupuilamenakomene.
27 Ega:walo me tanalo idila, nale la:tamo naimano tepo
magumulo ditana ebe milo ikalaemata. Ebe milo me
oponoa:, ebema: la: la:imano tepo magumulo woki bilibila:go
ega:walo tola:go akoilukulinala:.
28 “Nale la:tamo nanitabolo degemo la: olowimata,
na Nabiwi Godotamo tote ebene la:tamo walo
ka:ka:pemamo. Numa:la:, la:le na nanitabolo nilakapolo
nemalagidilona:wenataleka:, naimano to tanaloma: la:
bekalakalawena:, mabu ebeno elawo kawonomola, naimano
elawo nodoliona.
29 Me tanalote maiga:no na la: dopamo analemata,
ebema: me tanalote nanitabolo demaigamene, ebe tetelo la:
nanitabokobi ka:midimamota.
30 Wiyasiya ka:lo idokolo na la:tamo tabo kawonomo
a:ka:kiyawaomo, mabu me opo namutudawa na:pe. Ebe
kubadawano elawote nanitabolo natamo kitana: nale ebe-
tamo ka:tuduwatama:,
31 wiyasiya naimano Nabiwite na kebe tanalo kosiyo-
dilolema: dananenako, nale ebe tanalo eba osiyodilolelo
ebe kapiyatamo tuduwatanakomo. Iyo, me ebe gabodo me
opo epate naimano tanalo niyatawaoma:na:, nale naimano
Nabiwi nilakapolo demalagidilonamo.

“Ebema: modobola la: nemaimiala:, a me motone
ka:tolamiye.”

15

Ya:suko Ebe Gala:ipi Tupina Da:imi Kewanomola

1 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni,
“Na gala:ipi tupina da:imi kewanomola, ega:walo naimano
Nabiwite ebe da:imi kewa umidawama: eda:na.
2 “Ebema: me kewano noloa: katomo bilibilinomo ebete
mabunomamo otolete iyabaiamo kiyalekemene, wiyasiya

da:nolonaka ebe katomo bilibilinomo unu paago ebete un-
uya kotolemene iba:te kawonomamo walo ka:ka:noloma:.
3 Nanitabola, nale la:tamo kebe iyaiya tabo
ka:kiyawaonakimo ebe tabote la: ukulaolenomo
dukulaoletia, la:le oliolinoma: ebo eda:imata.
4 Ebema: modobola la:le na da:imi kewanomogodolo
nilukulinala:, ebene na atumu la:godolo bokolinamo. Me
tanalo wadenomamo nemalagidilala:, da:imi katomote
ebeno apa:mo moga:no ebe a:ka:tuwa: a:ka:nolomene,
ebema: la: nagodolo ilukulina:no la:le nanitabolo
a:ka:noloaema.
5 “Na ebe gala:ipi tupina da:imi kewanomola, la: kato-
molata. Kebe lumagite na magumulo dokolinamene
ega:walo na atumu ebegodolo dokolinamo, ebete kawono-
mamo ka:nolomene, wiyasiya na la:imano tepo magumulo
okolina:no la: a:ka:tuwa: wade tanalo idi a:kosiyodilaema.
6 Ebema: kebe lumagite na magumulo okolina:no, ebe
noloa: katomo keba kunula:ka: eba kunula. Pali namu-
tudawate ebe iyabaiamo deba:idilomene alawoma: ebo
ka:neda:mene, ebene lumagi idite pelawete elamo gito
ka:peba:idilomene.
7 Nanitabola, la: nagodolo dilukula:wenama ega:walo
naimano iyatulame tabote la:imano tepo magumulo
da:pola:namene, ebe tetelo la: naimano iyaiya tabo
nanitabolo eba waloma:talenalo beda: tanaloma: naimano
Nabiwi dalateda:ema ebete ebe tanalo la:tamo kikalaema:ta.
8 Mabu kebe tetelo la: naimano da:iminomo keba
kunula:ka: eba kunu kawonomamo da:noloaema, ebe
tetelo la: me tanalo wadenomamo kawokalimamota, la:
ebe naimano waloma:tapinomolata. Me ebe gabodo Nabiwi
Godote ebe a:ka:tuwa: ebe kowalogomene.

9 “Numa:la:, Nabiwite na nilakapolo keba kunu
kemalagidilonenale, nale la: eba kunu malagidilolenamata,
ebema: modobola la: naimano nilakapo magumulo
nilukuliniyala:.
10 Nanitabola, la: naimano iyaiya totomu tabamo
nanitabolo da:tudila:wenama, ebe gabodo la:le naimano
nilakapo magumulo bilukulinamata, nale naimano
Nabiwino totomu tabamo tuduwatalo ebeno nilakapo
magumulo dokolinamo eba kunu.
11 Ebema: nale la: me tabo analemata, mabu na ubila
naimano kalakalate la:imano tepo magumulo tabokate ebolo
kitanama:.
12 “Me ebe naimano kawo totomu tabola la:tamo. Nale
la: nilakapolo keba kunu kemalagidiloletanama, la:imano
taneba magumulo idite idi eba kunu nemalagidilowiniyala:.

13 Numa:la:, lumagi idite ebeno namutupino igilo
mula:lelaema: ebeno igilo iyabaiamo gito diyatimene, eba
kunu ebegodolo nanitabo nilakapo tanalote kawonomamo
kawokalamene.
14 “Ega:walo me tanalo idila, la:le naimano totomu tabamo
da:tudila:wema, ebe gabodo la: naimano namutupima:
keda:omamota.
15 Ebema: me tetene wagilimite nale la: naimano wiya:
wokopima: walo a:keka:la:mitama mabu wiya: wokopiate
ibino namutudawano tepo magumuno woki nanitabolo kiy-
atawana:. Wiyasiya nale Nabiwigodone kebe iyaiya tanalo
kolowiyamo, ebe tanalo bilibilinomo la:tamo awokalilaimo,
ebema: la: naimano wiya: wokopinomoa:, ao, la: naimano
namutupilata.
16 Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:, la:le na
lawenea:no nale la: dopamo uwatimata, la:le me opono
iyaiya opolo eba nilukulionalo da:iminomate la: magumulo
ka:nolonama:. Ebene la:imano da:ima:te uwomua: tetelo
eba pola:nalo, la: beda: tanaloma: Nabiwi Godoko naimano
mailamo da:toweoma:wenakoma, ebete ebe tanalo la:tamo
ebo bikalamenakoma:ta.
17 Me ebe naimano kawo totomu tabola la:tamo,
la:imano taneba magumulo idite idi nilakapolo
nemalagidilowiniyala:.”

Me Opo Epate Ya:suko Waloma:tapiatamo Ka:dowaoma:na:

18 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Me opo epate la:
naimano waloma:piatamo da:dowaoma:na:, ebe tetelo ne-
malagidiliyala: iba:te dopamo natamo a:dowaiya.
19 Ebema: la: me opo epoma: nanitabolo neda:wenataleka:
iba:te la: kalakalago buwatetana:, wiyasiya nale la:
ibino taneba magumune uwatimata, ebema: iba:te la:
ubia:noma: eda:olo la:tamo ba:dowaonama:na: mabu la:
iba:go kapiyama: keda:wena:.
20 Ega:walo nale la: dopamo danaletima, la:le me tabo
walo na:kemalagidilala:, wokodawano elawote ebeno woko
namutudawano elawo kodolina:. Ebema: kebe epate natamo
kawokawo temeteme dikanamenakiya, iba:te la:tamo atu
temeteme ba:kikalamenakoma:ta, ega:walo kebe epate
naimano iyatulame tabamo da:tudila:iya, iba:te la:imano
iyatulame tabamo atumu ka:ka:tudila:oma:na:.
21 “Numa:la:, na dapaliboniya ebe dawano tanalo me opo
epate iyatawa:, ebema: iba:te na mabuma: la:tamo iyaiya
kubakuba tanalo bosiyodilolenakoma:na:.
22 Nale iba:tamo pete Godokono nani tabo
pikiyawaoa:notaleka:, ebeno dowa tanalote ibino kuba

osiyodilole mabuma: a:ka:pena:, wiyasiya nale me opamo
da:piyamo, ebe tetene wagilimite ibino kuba waminaole
gabo kitanamia:, ebema: ibino kuba wiyate nanitabolo
na:pe.
23 Numa:la:, ibi magumulo kebe lumagite natamo
da:dowana, ebete atumu naimano Nabiwitamo
na:ka:dowana.
24 Ebema: nale me opo epo magumulo naimano Nabi-
wino kawokawo anoano tanalo posiyodilolea:notaleka:,
ebeno dowa tanalote ibino kuba osiyodilole mabuma:
a:ka:pena:. Wiyasiya na ibino taneba magumulo ebeno
elawo kawonomamo awokalimo, me opo lumagi idite ebako
elawo awokalima: modoboa:, iyo, iba:te naimano elawo
nanitabonomolo umiya, wiyasiya iba:te natamo ega:walo
Nabiwitamo kawonomamo dowaona.
25 Numa:la:, me tanalote ma kunu pemaigi Godokono
Buka apuno tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu ebete Yu
epatamo dikalamiya ebe Totomu Bukalo tabote ma kunu
itana, 'Nale ibi mabuma: wadewade tanalo eba osiyodilole-
nalo, wiyasiya iba:te natamo a:dowaiya.'
26 "Naimano walomatapiala:, na Walubidawa idi la:tamo
kapalibomamo, ebe Nabiwi Godogodone da:pena ebe Wade-
talena Uliyanala. Ebe Godokono nanitabo tanalo awokalimi-
dawala, ebema: ebete me opo epatamo da:pemene naimano
tanalo kapawokalimene,
27 ebene la: atumu naimano tanalo nakawokalimiyala:,
mabu nanitabola, naimano woko wagilimi mabune la: nago
ilukulinaimata."

16

1 "Na ka:lo idokolo me tanalo bilibilinomo la:tamo
kiyawaomo, mabu na ubia:nola la:le agowa ukamidaolema:.
2 Tete na:pe, Yu epate la:tamo talena kiyatilaema:ta la:le
ibino iyaiya duliyomolono balidi ibilamole moto guamo
opila:oma:, ega:walo ebe tetelo epetapiate la: anakapulaema:
nopo eba iyatilo ebo kemalagidiloma:na: iba:te Godokono
woko osiyodilona.
3 Nanitabola, iba:te eba kunu la:tamo kawokawo kuba
osiyodilolema: kowagelema:na:, mabu iba:te naimano tanalo
ega:walo naimano Nabiwino tanalo iyatawa:.
4 Ebema: numa:la:, na me iyaiya tanalo la:tamo
a:kiyawaomo, mabu na ubila me kuba tetete
da:pemaigamene la: ebo kemalagidilomamota, ebete
aimano temeteme tanaloma: a iyalo anai."

Godokono Uliyanano Woko Osiyodilo Tanalo

Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi na:kegeni,
“Na dopamo me iyaiya tanaloma: la: kanaletia:, mabu
naimano woko wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga,
ebe tete geyageyadopolo nale la:go okolinaimo.
5 Wiyasiya tete na:pe, na dapaliboniya ebe dawatamo na
walo ka:ka:tomamo. La: ebe tanaloma: woki bilibilima: eba
eda:wenalo, wiyasiya idawate na ma kunu kalateda:nena:,
‘A:ma: kebamo na:ka:toaemene?’
6 mabu la: naimano to tanalo eba malagidilonalo tepo
magumulo mibomibonomoma: eda:onamata.
7 Ebema: nale la: nani tabo analemata, nale la:
da:miyapatama ebe wade tanalola, mabu na toa:no la:imano
Walubidawa idi, ebe Godokono Uliyanala, ebete la:tamo
a:ka:pemene. Iyo, na la:godone da:tomo, ebe tetelo na ebe
Wade Walubidawa la:tamo nanitabolo kapalibomamo.

8 “Ebete me opo epatamo da:pemene, ebe tetelo ebete
iba:tamo me tanalo kapawokalilaemene, me tanalo ebe
me opono kuba osiyodilole tanalo, ega:walo Godokono
tuputupu okoli tanalo, ega:walo Godote epono kuba osiy-
odilole mabuma: iba:tamo wiya ikalame tanalo, me ebe
netewa-kapiya tanalola.
9 Nanitabola, Godokono Uliyanate me opo epono kuba
osiyodilole tanalo kapawokalilaemene mabu iba:te na
nanitabokobi ka:midinina:.
10 Ega:walo ebete ebeno tuputupu okoli tanalo kapa-
wokalimene, mabu tete tatalila na Tuputupudawate me opo
atepate Nabiwi Godotamo walo ka:ka:tomamo, ebe tetelo la:
la:imano balida:mo na walo a:kunama:ema.
11 Ega:walo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: wiya
iba:tamo dikalaemene, ebeno Uliyanate ebe tanalo kapa-
wokalimene, mabu Godote me opono Kuba Elawodubu
Saitanatamo kuba wiya nanitabolo kikaemene, iyo, ebete
ebe tanalo kosiyodiloma: tabo iyalo iyatiya.

12 “Nanitabola, nagodolo tanalo bilibilinomo ba:pola:na
la:tamo kiyawaoma:, wiyasiya me tetelo la:imano woki mod-
oboa: ebe iyaiya tanalo la:le uwatema:.
13 Wiyasiya Godokono nanitabo tanalo Awokalimidawate
da:pemene, ebe Wade-talena Uliyanate la: ebeno nanitabo
gabodo dopolametate, la: eba magatalelo tanalo bilibilinomo
ebo kiyatawaomamota. Ebe tetelo ebete a:ka:tuwa: ebeno
wokilo a:ka:kiyawaomene, wiyasiya ebete kebe tanalo
Nabiwigodone kolowionakole ebete ebe iyaiya tanalo kapiya
la:tamo ba:kiyawaonakomene, ega:walo kebe tanalate
me opamo da:pemaimioma:na:, ebe tanalate pelamea:no
dopamo ebete la:tamo bawokalilamenakomene.

14 Iyo, ebete me gabodo na ka:powalogonemene, mabu
ebete naimano tepo magumuno tanalo uwatete la:tamo
nanitabonomolo kapawokalilaemene.
15 Numa:la:, Nabiwigodolo da:pola:na ebe tanalo bilibili-
nomo ebe naimanola, ebema: ebeno Uliyanate modobola
naimano tepo magumuno tanalo la:tamo awokalilaema:,
nale la: danaletama eba kunu.”

Tepo Magumuno Kalakala Tanalo Ega:walo Mibomibo Tanalo

16 Ebene Ya:sute ebe waloma:tapiatamo tabo idi
na:kegeni, “Tete tatalila la:le na la:imano balida:mo
a:kunama:ema, ebene tete da:peso dolopoligomene la:le
na walo ka:kunaemamota.”
17 Ebene ebeno waloma:tapino taneba magumulo epetapi-
ate epetapiatamo gelanakiya, epetapiate epetapiatamo
gelanakiya, ma kunu wageleniya, “Ya:sute me tabo beda:ma:
kegele, tete tatalila la: na a:kunama:ema ebene tete da:pesolo
la: na walo ka:kunaemamota? Ega:walo ebete ebeno Nabi-
witamo toma: dege, me tabono magumu keba kunula:ka:?
18 Ega:walo ale me tabo idino magumu iyatawa:, ebete 'tete
da:peso' tabo dege, ebe tete keba kunula:ka:?”
19 Ebe tetelo iba:te ibino taneba magumulo Ya:sukono tabo
magumuno tanaloma: kebe iyaiya alateda: tabo degelaniya,
Ya:sute iyatawanate iba:tamo walo na:kegeni, “Iyo, nale tabo
ma kunu kiyawaomo, tete tatalila la:le na a:kunama:ema,
ebene tete da:pesolo la:le na walo ka:kunaemamota. La: me
tabono magumuma: kegelawenama?
20 Na la:tamo nani tabonomo gemo, na la:godone da:tomo
ebe tetelo me opo epate kekalakalaoma:na:, wiyasiya
la:le na eba liyanamelo tepo mibomibo kawonomamo
ebo kiyatawaomamota. Wiyasiya numa:la:, tete da:peso
da:petomene, la:imano tepo mibomibo tanalo olopoligote
la:le na mabuma: kawo kalakala walo ka:kelaemamota.
21 Ebema: me tanalo ebe lamitu kamiyalete gudu alaima:
temeteme dolowita keba kunula:ka: eba kunula. Ebete gudu
eba alaimilo kawo temeteme ebo kiyatawamene, wiyasiya
ebeno gudu dawokalamene ebe tetelo ebegodolo kalakala
kapiyate kitanamene, mabu ebeno temeteme olopoligo
ega:walo ebeno gudute igilolo awokala.
22 La:imano tanalo atumu, me tetelo la:le naimano
to tanaloma: tepo magumulo mibomibonomoma:
eda:onamata, wiyasiya nale tote la:tamo walo da:ka:pemo
la:le kawo kalakala walo ebo ka:kelaemamota, ebe kalakala
lumagi idite kubaima: modoboa:.
23 “Na la:tamo nani tabonomo gemo, ebe kalakala egelate
la:tamo demaigamene, ebe tetelo la: la:imano modoboa:

tanaloma: na walo a:ka:toweonama:ema. Ebe tetene wag-
ilimite la: naimano mailamo kebe iyaiya tanaloma: Nabiwi
Godoko da:toweoma:wenakoma, ebete a:ka:tuwa: ebe tanalo
la:tamo bikalamenakoma:ta.
24 Dopamo tetelo la:le naimano mailamo ebe
ka:toweoma:wenakia:, wiyasiya me tetelo nale la:
analemata, modobola la: ebe na:toweomenakiyala:,
ebene la: ebegodone wade tanalo delawa:wenakoma
ebe gabodo la:imano kalakala tanalote kawonomamo
bitananakomene.”

Ya:sukono Elawote Me Opono Elawo Anakapumi Tanalo

25 Ebene Ya:sute tabo idi na:kegeni, “Nale iyatulame
oiamo me iyaiya tanalo la:tamo awokalilaemo, wiyasiya
tete ka:pemene nale la: oiamo walo a:kiyatulametama, ebe
tetelo na naimano Nabiwino tanalo la:tamo awokalanomo
ka:kiyawaomamo.
26 Ebe egelalo nale Nabiwitamo la:imano modoboa:
tanaloma: walo a:ka:towetoweamo, wiyasiya la: a:ka:tuwa:
naimano mailamo ebe ba:toweomenakomata.
27 Numa:la:, Nabiwite la: nilakapolo nemalagidilolenata.
Ebete ma kunu wagelena mabu la:le na nilakapolo eba
malagidilonenalo, nale ebegodone da:piyamo ebe tanalo la:
nanitabokobi na:midinamata.
28 Iyo, nanitabola, na Nabiwigodone me opamo piyamo,
wiyasiya me ebe tetela, nale me opo atepate Nabiwitamo
walo ka:ka:tomamo.”
29 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebetamo negelaniya,
“Kalakala kawonomola, a me tabo modobolo laema: mabu
a:ma: atamo iyatulame oiamo ka:kiyawawena:, awokala
kiyawaonata.
30 Iyo, ka:lo idokolo a iyatawaoma: a:ma: tanalo bilibili-
nomo iyatawanomolata, ebema: lumagi idite tanalo idima:
a:ma: alateda:no a:ma: ebeno tepo magumuno woki iyalo
kiyatawama:ta. A me tanalone nanitabokobi na:midinama:,
a:ma: Godogodone piyata!”
31 Ebene Ya:sute ibino tabo eba wiyanalo negeni,
“Ka:lo idokolo la: na nanitabolo nanitabokobi
na:ka:midina:wenama?
32 Tete ka:pemene, iyo, ebe na:pe, la: nagodone la:imano
iyaiya motamo alautiawete, ebene na a:ka:tuwa: ka:lutamo.
Ebe tetelo nago dokolina ebe Nabiwi ebe kapiyate na
akatepanemene, ebete nago ka:lutamene.
33 “Ebema: numa:la:, nale me iyaiya tanalo la:tamo
a:kiyawaomo, mabu na ubila la:le nagodolo eba ilukuli-
nalo naimano milote la:godolo kitanama:. Nanitabola,
me opolo la: kawokawo temeteme biyatawaonakomata,

wiyasiya nekalakalala:! La: akotoletoleala: mabu naimano elawote me opono elawo iyalo anakapumi.”

17

Ya:sute Ebe A:ka:tuwa: Ebeno Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

1 Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligoni, ebe tetelo ebete Godokono Unu Duliyomolamo eba melenalo towetowe tabo ma kunu geni,

“Nabiwi, tete a:pe. Modobola a:ma:le na a:imano gudu eba walogonelo naimano wade tanalo nawokalima:, ebema: na atumu a:ma: eba walogolo a:imano wade tanalo kawokalimamo.

2 Nanitabola, iyalo tetelo a:ma:le kawo elawo a:imano Gudutamo ikamiyata, ebema: me opolo epo bilibilinomate ebetamo nanitabolo ka:tudila:oma:na:, ega:walo a:ma:le ibi magumulo kebe epo ebetamo kikama:wiyala, ibinomate uwomua: igilo ebegodone kelaema:na:.

3 Ebe uwomua: igilono tanalo ma kunula. Epate a:ma: nani Godo kapiyama: miditate a:imano tanalo ebo kiyatawaoma:na:, ega:walo atu tetelo iba:te na Ya:su Kelisokono tanalo ka:kiyatawaoma:na:, na ebe a:ma:le dapalibona:wiyala ebe dawala.

4 Ebema: nale me opamo pea:no a:ma:le iyalo natamo kebe iyaiya woko kikanamona:wiyala, nale ebe woko bilibilinomo opoliyalimo, iyo, me gabodo nale a:ma: eba walogolo a:imano wade amama tanalo epatamo awokalimo.

5 O Nabiwi, me opo osiyodiloa: tetelo nale a:ma:go eba okolinalo agodolo ditanami, modobola a:ma:le ebe elawo alamo na eba pukuinamelo a:imano ololo apulo na nowalogoniye.”

Ya:sute Ebeno Waloma:tapino Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

6 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo moga:melo walo na:kegeni,

“Nabiwi, me opolo a:ma:le natamo dikanama:wia iba:te a:imanoma: eda:iya, ebema: nale a:imano tanalo iba:tamo dawokalimo, iba:te a:imano tabamo a:tudila:iya.

7 Ebema: ka:lo ibi iyatawala, a:ma:le iyalo natamo kebe wadewade tanalo kikanamona:wiyala ebe tanalo bilibilinomate a:ma:godone pelamiya.

8 Iyo, a:ma:le natamo dikanamona:wiyala ebe
tabono iyaiya tanalo nale iba:tamo ikalamolimo,
ebene iba:te nanitabolo uwatete ebo iyatawaiya nale
a:ma:godone da:piyamo ebe tanalo, ega:walo a:ma:le
na dapalibona:wiyala iba:te ebe tanalo nanitabokobi
na:midina.
9 Ebema: na ibi towetowe tabamo a:ma:tamo
na:powadipalatelenamo. Nale a:ma: me opo epo epetapino
tanaloma: ka:petoweometana:, wiyasiya a:ma:le me tetelo
natamo kebe kapiyakapiya epo kikanamona:wia ibi
kapiyano tanaloma: toweomenamata mabu ibi a:imanola.
10 Iyo, naimano tanalo bilibilinomo a:imanola ega:walo
a:imano tanalo bilibilinomo naimanola, ebema: me
waloma:tapido a:ma:le na me opolo owalogoniata.
11-12 "O naimano Wade-talena Nabiwi, tete tatalila
na me opo katepamo, wiyasiya me opo ebe naimano
waloma:tapino ilukuli baila. Ebema: a netewapiate kapiya
wokilo keba kunu kokolionama:, iba:te eba kunu geleba-
diago kapimiya kilukulinama: modobola a:ma: a:imano
elawo mailamo ibi wadenomamo nulameniye. Ebe elawo
mailo a:ma:le natamo iyalo ikanamiyata, ega:walo nale
dopamo iba:go eba okolinalo ebe mailamo ibi wade-
nomamo buiyalatelenaimo. Nanitabola, ibi naimano
buiyalatele magumulo kapiya idite kalatidia:, wiyasiya
a:imano Buka apuno tabote nanitaboma: keda:ma: kapiya
dubunomote kubakobi ebema: olowi, a:ma:le Ela Opamo
dopamo potele toma: degeawiyala, me ebe dubula.
13 "Tete tatalila nale a:ma:tamo ka:pemamo, iyo, nale
me iyaiya towetowe tabo me opolo ebema: kiyawaon-
amo, mabu na ubila naimano kawo kalakalate naimano
waloma:tapino tepo magumulo netabokaomene.
14 Nanitabola, nale a:imano wade tabo iba:tamo
dikalaimo, ebe mabuma: me opo epate iba:tamo
na:dowaona. Dopamo tetelo iba:te me opo epago kapiyama:
eda:onamiya, wiyasiya iba:te oli igilo delawiya iba:te iya
epoma: ebo eda:iya, ebema: ka:lo na keba kunu kokolinamo
ibi eba kunula, ibi ega:walo na, a me opo epoma: nanitabolo
keda:ona:.
15 "O Nabiwi, a:ma:le ibi me opone gito
wagailima: ka:toweometana:, wiyasiya nale a:ma:
na:toweomenamata, iba:te me opolo eba ilukulinalo
a:ma:le ibi wadenomamo ka:buiyalatela:wenama:
Saitanate ibi kubailamekapoma:.
16 Nanitabola, na me opo lumagia:, ega:walo ibi atumu
me opo epoma: keda:ona:.
17 Na iyatawala a:imano iyaiya tabono tanalo

nanitabonomola, ebema: modobola ebe nani tabamo
a:ma:le ibi talenanomoma: na:midiliye iba:te a:imano woko
kosiyodilonama:.
18 Ebene a:ma:le na me opamo keba kunu kapali-
bona:wiyala, nale ibi atumu eba kunu me opo kawonomamo
kakanalibolemamo.
19 Iyo, nanitabola, ibi mabuma: na a:ka:tuwa: na tale-
nama: midite naimano ape niyatinamo a:imano woko kapiya
kosiyodilonama:, mabu eba kunu iba:te atumu a:imano
talena wokopima: ka:keda:oma:na:."

Ya:sute Nanitabokobi Midipi Epetapi Bilibilinomono Tanaloma: Godotamo Towetowe Tabo Degeni

20 Ebene Ya:sute ebeno towetowe tabo moga:menalo walo
na:kegeni,

"Nabiwi, nale a:ma: me waloma:tapi kapiyama:
ka:toweometana:. Iba:te a:imano tabo iyaiya
epatamo eba na:kiyawaolo, piyate ebe tabo olowite
nanitabokobi da:midima:na:, nale ibi mabuma: atumu
ka:petoweomenamata.

21 O Nabiwi, a:ma:le na magumulo keba kunu koko-
liawena ega:walo nale a:ma:godolo keba kunu kokoli-
namo, modobola ibi bilibilinomate eba kunu kapiyama: eba
eda:onalo agodolo nilukulinama:na:. Ebene me opo epate
ebe tanalo duima:na:, iba:te nanitabokobi ka:midima:na:
a:ma:le na dapalibona:wiyala ebe tanalo.
22 Nanitabola, a:ma:le na walogonelo kebe elawo alo
iyalo kikanama:wiyala, ebe alo nale iba:tamo ikalaimo,
ebema: iba:te epo kapiyanomoma: neda:oma:na:, ale
kapiyanomoma: keba kunu keda:nama: eba kunu.
23 Nale iba:godolo bokolinamo ega:walo a:ma:le
nagodolo bokolinata, ebema: modobola ibi bilibilinomate
me gabodo epo kapiyanomoma: neda:onama:na:. Ebene
me opo epate ibino kapiyama: eda: tanalo duima:na:,
iba:te me tanalo netewa ebo kiyatawaoma:na:, a:ma:le
na dapalibona:wiyala ebe tanalo, ega:walo a:ma:le na
nilakapolo keba kunu kemalagidilona:wena ibi atumu
kawonomamo eba kunu ba:kemalagidilolenama:ta.
24 "O Nabiwi, a:ma:le iyalo tetelo natamo kebe iyaiya epo
bilibilinomo kikanama:wiyala, na ubila iba:te nale dokoli-
namo ebe duliyomololo nago kapimiya bilukulinama:na:,
ebene a:ma:le na walogonelo kebe elawo alo dopamo
kikanama:wiyala, iba:te ebe alo ebolo ka:nuima:na:.

Nanitabola, me opo osiyodiloa:no a:ma:le na dopamo ni-
lakapolo nemalagidilonenamiyata, ebe mabuma: a:ma:le
na walogonelo a:imano elawo alo natamo ikanamiyata.
25 “O Tuputupu Nabiwi, me opo epate a:imano tanalo
kiyatawaona:, wiyasiya nale a:imano tanalo iyatawala,
ega:walo naimano waloma:tapi atumu iyatawala a:ma:le
na dapalibona:wiyala ebe tanalo.
26 Iyo, nale a:imano tanalo me dopo waloma:tapiatamo
awokalimo ega:walo ebe atu tanalo uwomua: tetelo walo
bakawokaliminakomo, mabu me gabodo a:ma:le na ni-
lakapolo demalagidilona:wena ebe tanalote ibi bilibilinomo
magumulo nitanamene ega:walo nale iba:godolo bokoli-
namo.
“O Nabiwi, naimano waloma:tapi bilibilinomono
tanaloma: me naimano towetowe tabo uwomula. Taula.”

18

Yu Watowatopiate Ya:suko Anakapuima: Delaweniya
Ma:t 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53

1 Ebene Ya:sukono towetowe tabo Godotamo kiyawao
dolopoligoni, ebete ebe waloma:tapiago tonate Kidolono
gowo na:iwanate olibi kewakewa pali idi magumamo gito
nopegani.
2 Ya:suko anakapumipino kotamo iyatidawa Yudasiko,
ebete ebe opo iyatawala, mabu dopamo Ya:sute tete
bilibilinomo epetapilo ebeno waloma:tapiago ebamo
da:tolamenakiya ebo naladabutinakiya.
3 Ebema: ebe idokolo Godotamo kalimagono ikameopino
ununomo watowatopi ega:walo Pa:lisi tanebapi, iba:te
Godokono Moto atila:pi ega:walo gowelaopi dubu epetapi
naliboleniya. Ebene ebe dubate ibino gowelaono inamabu
ega:walo wuiki alo uwatenate, Yudasite ibi ebo magataleni
Ya:sute dopamo da:toni ebe baiamo.
4 Ebe tetelo Godokono ubi tanalodo kebe tanalate
Ya:sutamo da:pemaimioma:na:, ebe tanalo bilibilinomate
pelamea:no Ya:sute dopamo eba iyatawanalo, ebete ebe
gowelaopi dubatamo awokala pemaiganate ibi napanaleni,
“La: poko kowadiawenama?”
5 Yudasite ebe dubago eba utinalo iba:te nowaminiya, “A
Ya:suko Nasalete duliyomolodawa wadinama:.”
Ebene Ya:sute iba:tamo negeni, “Na ebe ebetela,”
6 wiyasiya iba:te ebeno ‘na ebe ebetela’ tabo dolowiniya,
ebe tetelo ibi bilibilinomate walogabo apuamo eba ila:nalo
opamo gito gudiniya.
7 Ebene Ya:sute ibi walo nakalateda:leni, “La: poko kowa-
diawenama?”

Iba:te nowaminiya, “A Ya:suko Nasalete duliyomolodawa wadinama:.”
8 Ya:sute iba:tamo walo wiya tabo na:kegeni, “Nale la: analemata, na ebe ebetela. La:le na nanitabolo dowadina:wenama modobola na nelawena:la:, wiyasiya na waloma:enepi na:miyapala: iba:te ibino iyaiya tanalamo gito ka:tolaema:.”
9 Ebete me tabo negeni, ebete dopamo atu idoko tetelo Godotamo degeni ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu dopamo ebete towetowe tabo ma kunu geni, “Nabiwi, a:ma:le natamo dikanama:wia ebe epo bilibilinomo magumulo nale kapiya idi katutia:.”
10 Ebe tetelo Saimono Pitate ebeno gowelaono gili magoba:nate dubu idino galo apu gito mapitamidameni, ebe dubuno mailo Malakasitela, ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomono moto wokodawa idila.
11 Ebene Ya:sute Pitatamo negeni, “Eiye, a:imano gili walo batamo na:kemapeda:! Naimano Nabiwite natamo dikanami ebe temeteme kalili na nanitabonomolo ka:nimamo, ebema: mabu keleka: a:ma:le na odiyobonema: dowagela:wena?”

Iba:te Ya:suko A:nasitamo Demagataniya

12 Ebene piyate pali opamo da:pelameniya, ebe gowelaopi dubu ega:walo ibino watodawa ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi, iba:te Ya:suko lawenate ala:mo matuomeonate
13 A:nasitamo dopamo magataniya. A:nasiko ebe Kayapasikono lapinola, ega:walo Kayapasite ebe ulamalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:nami.
14 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa me dubu Kayapasiko ebete dopamo Ya:sukono tanaloma: Yu epono Ka:nisolo dubu ma kunu analiya, “Modobola epo bilibilinomono taneba magumulo kapiyadawanomote na:emene epetapi mabuma:.”

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Degeni
Ma:t 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57

15 Tete da:peso da:petoni, Saimono Pitate Ya:sukono waloma:tadawa ida:go Kayapasikono motamo ebo toni, gowelaopiate Ya:suko dopamo demagataniya ebe atu motamo. Ebe tetelo waloma:tadawa idite Ya:suko kuminama: motono kala magumamo gito nopegani mabu Kayapasite ebeno tanalo iyatawala,
16 wiyasiya Pitate nopega:no kalano gigiyu niyakabolo utini. Ebene dopamo da:nopegani ebe waloma:tadawate kalano gigiyu teta:mo walo ka:penate gigiyu umidawa

buwele dapanani, ebete gigiyu Pitatamo ebo a:iyamidani
ebete kala magumamo atumu ka:popeganama:.
17 Ebe tetelo ebe buwelete Pitako nanani, “A,
nanitabola:ka:, a:ma: ebe Ya:sukono waloma:tadawa
idilata!”
Pitate wiyasiya negeni, “Ao, na ebetea:!”
18 Ebene wokopi epetapi ega:walo moto atila:pi dubu iba:te
ela madonate, ibino ape kenaenailamenama: ela niyakabolo
lamota:oniya mabu ibi gibate ulameni. Ebe tetelo Pitate
atumu iba:go ela niyakabolo utini.

A:nasite Ya:sukono Iyatulame Tanaloma: Ebe Dalateda:ni
Ma:t 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71

19 Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wa-
todawanomote Ya:suko waloma:tapino tanaloma: ega:walo
ebeno iyatulame tanaloma: ebe nalateda:ni.
20 Ya:sute wiyasiya ebetamo negeni, “Aimano Yu epo
bilibilinomate kebolo daladabutinakiya nale iba:tamo tabo
awokala kiyawaonakimo, ega:walo tete epetapi bilibili-
nomolo nale aimano balidi ibilamole iyaiya motolo ega:walo
Godoko Amamateno Iya Motolo a:kiyatulamenakimo. Iyo,
nanitabola, na tabo idi diya gabodo ka:kiyawaonakia:.
21 Ebema: mabu keleka: naimano tabo kiyawao tanaloma:
a:ma:le na dalateda:na:wita? Piyate naimano tabo dolowion-
akiya, modobola a:ma: ibi nalateda:la:. Ibi iyatawala nale
kebe tabo ka:kiyawaonakimo.”
22 Ya:sute me tabo genate, ebe niyakabolo dutini ebe moto
atila:dawate ebe tatakolo eba anagaliminalo nanani, “A:ma:
aimano Unu Watodawanomotamo mako wato kodakoda
tabo beda:ma: kegeawa:?”
23 Ya:sute ebetamo nowamini, “Na beda: kuba tabo
kegemo? Modobola a:ma: ebe kuba nawokalima: olowiopi-
atamo. Nale kuba idi osiyodiloa:no nani tabonomo degemo,
wiyasiya a:ma:le na beda:ma: kanaginama:wa:?”
24 Ebene A:nasite Ya:suko ala:mo matuomeo palamiole-
mea:no eba kunu Unu Watodawanomo idi Kayapasitamo
gito naliboni, ebe dubu A:nasikono lapinola, ibi netewapiate
ebe atu motolo okolionamiya.

Pitate Ya:suko Iyatawa:noma: Walo Da:kegeni
Ma:t 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62

25 Ebe tetelo Saimono Pitate elalo utinate ebeno ape eba
enaenaiminalo, epetapiate ebe nalateda:niya, “A, a:ma: ebe
Ya:suko waloma:tadawa idila:ka:?”
Pitate nowamini, “Ao, na ebetea:!”
26 Ebene Pitate ebe idokolo galo apu demapitamidameni
ebe dubuno namutudawa idite, ebe Unu Watodawanomono

moto wokodawa idila, ebete wiyasiya Pitako walo
nakalateda:ni, “Ka:lo idokolo a:ma:le Ya:suago pali opolo
nale la: kapimiya ulaemata, a, nanitabola:ka:?”
27 Wiyasiya Pitate walo Ya:suko iyatawa:noma: eba kege-
nalo kakabate ebe tetenomolo geoni.

Yu Epono Watowatopiate Ya:suko Paeletetamo Dema-
gatiya*
Ma:t 27.1-2,11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5
28 Ebene duiyanomolo Yu watowatopiate Kayapasikono
moto atepate Ya:suko Loma gabamanino tabo anagiyamida
kawo motamo ebo magatiya. Wiyasiya iba:te ebe moto
guamo ka:nodoloiya:, mabu iba:te ibino talena idi ka-
wonomamo malagidiliya, ebe talena ma kunu itana, iba:te
Yua: lumagino moto guamo a:ka:nopila:oma:na: ibino tepo
magumu daleyama: eda:olamekapoma:. Ibi iyatawala iba:te
ebe pukala gito dadikamidalema:na:, iba:te Aduga:la Soliy-
omu† bae a:kenaoma:na:.
29 Ebema: kapela Kawo Elawodubu Paeletete iba:tamo
pemaigate na:pegiya, “La:le me dubu beda: mabuma: kema-
gaeaema? Ebete beda: kuba kosiyodilile?”
30 Iba:te ebetamo nowamiya, “Ebete kuba osiyo-
diloa:notaleka: ale ebe a:ma:tamo a:kemagaena:!”
31 Paeletete iba:tamo negiya, “La:le ebe magatawete
la:imano totomu iyatawa tanalamo ebeno tanalo
nanagiyamidama:wete, la:le a:ka:tuwa: ebetamo kuba wiya
ebo na:nikamiyala:.”
Yu watowatopiate wiyasiya negeliya, “Ao, agodolo lumagi
anakapuima: elawo kitana:, a:ma:tamo ebe mabuma: maga-
ema:.”
32 Me tanalote ma kunu pemaigiya, Ya:sute dopamo
degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, iyo, ebete
iyalo awokalimiya ebete kewa olotolowalo keba kunu
na:ka:emene.

---

* **18:27:** Ya:suko tetelo Loma epate Paeleteko napalibiya Yu epono Yudiya opamo, ebete ibino kapela Kawo Elawodubuma: ka:peda:nama:, ebene ebe opolo Paeleteko kapiyagodolo elawo itanami lumagi a:eamo aliboma:. † **18:28:** Me Aduga:la Soliyomuno mabu ebe Moseseko tetelo wagilimiya. Ebe tetelo Isipiti Kawo Elawodubu Pa:lote Yu epo bilibilinomo uwatete ibi ebeno wiya: wokopima: midiliya, ebema: ebe ubia:nola ibi gito alibolema: ibino Ka:inane opamo. Godote Pa:lokono wato kodakoda tanalo dumiya, ebema: idoko idilo ebete ebeno a:e nopodawa Isipiti opamo napaliboni Isipiti epo bilibilinomono dopo gudi kapanakapulamenama:. Ebene ebe idokolo a:e nopodawate Yu epono gudi aduga:lalenate, wiyasiya Isipiti epono gudinomo anakapulameni. Ebe anoano tanalodo Yu epo bilibilinomate Isipiti opone ebo nemaiminiya, ebema: ebe tanalo malagidiloma: iba:te ulama bilibilinomo magumulo Aduga:la Soliyomu bosiyodilonakoma:na:.

33 Ebe tetelo Paeletete ebeno Loma gabamanino kawo
motamo nopegate Ya:suko ebetamo peka:mite ebe ebo alate-
diya, “A:ma: Yu epono Kawo Elawodubula:ka:?”
34 Ya:sute ebetamo nowamiya, “A:ma: a:ka:tuwa:
a:imano wokilo kanana:wa:, o epetapino woki tabo ebe
kanana:wita?”
35 Paeletete wiyasiya negiya, “A:ma:le na Yu lumagi
idima: ka:midina:wita? A:imano eponomo ega:walo ibino
ununomo watowatopiate a:ma: natamo magaeta. Ebema:
a:ma:le dosiyodilawia, ebe kuba nawokalima:!”
36 Ya:sute negiya, “Naimano Kawo Elawodubu tanalo me
opono tanaloa:. Naimano Kawo Elawodubu tanalo me
opono tanaloma: neda:taleka:, naimano waloma:tapiate gito
ba:gowelana: ebema: Yu watowatopiate na anakapunaema:
a:kelawenena:, wiyasiya naimano Kawo Elawodubuno ela-
wote opo idine piya.”
37 Ebema: Paeletete ebe nalatediya, “A:ma: Kawo Ela-
wodubuma: eda:ma: nanitabolo kegeawita?”
Ya:sute nowamiya, “A:ma:le ebe ebe geata. Na me
opamo ebema: pawokaliyamo, ega:walo na ebema: piyamo
Godokono nani tabo kapawokalima:. Piyate ebeno nanitabo
tanalo olowima: ubi diyatinaka, ebe epo bilibilinomate
natamo pelamenaka.”
38 Ebema: Paeletete ebe a:ka:tuwa: ebetamo negiya,
“Nanitabo tanalo beda:la:ka:?” Ebete me tabo gete moto
gune pemaigate Yu epatamo walo na:ka:pegiya, “Na me
dubuno kuba idi kumita: ebe a:eamo aliboma:.
39 Wiyasiya ulama bilibilinomolo la:imano Aduga:la Soliy-
omu tetelo nale la:imano ubi tanalamo tuduwatalo lumagi
idi idoko motone ebeno kuba wiyane gito palibonakomo.
Ebema: la: ubila:ka: nale la: Yu epono Kawo Elawodubu gito
paliboma:?”
40 Iba:te ebe tabo dolowiya gelatepaolo negeliya, “Ao, a
ubia:nola me dubu! A Balabasiko ubila!” Iba:te deka:miya
ebe dubu pilo tanalo eba osiyodilolenalo epo epetapi ebo
anakapulamiya.

19

Paeletete Ya:suko A:eamo Dalibiya
Ma:t 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25

1 Ebene Paeletete walo ka:tote ebeno gowelaopi
dubu nananaliya iba:te Ya:suko pa:ka:pa:ka:mo
ka:na:ma:ga:midaoma:.
2 Ebe tanalote dolopoligiya gowelaopiate moeagono ale
nelawete anagogobeyamidaolo a:dete Ya:sukono watamo

gito pulimiya. Ega:walo iba:te ebe kalakalatelo wiya ka-
wonomo kalimakalima kaliku ka:pulimite
3 ibino taneba magumulo epetapi bilibilinomate iyaiya
pelamoliya ebe tatakolo eba panagalimiolo na:pegeliya,
“Eiye! Yu epono Kawo Elawodubu, a:ma: niyata!”
4 Ebene Paeletete epatamo walo ka:pemaigate naka-
panaliya, “Iyaiya, na Ya:suko la:tamo walo na:kemagaemo.
Na ubila la: niyatawala:, na ebegodolo kuba idi kumita: nale
ebe a:eamo kaliboma:.”
5 Ebene Ya:sute moeagono inamabu ebeno watolo eba
itanalo kalimakalima kalikago moto gune da:pemaigiya
Paeletete epatamo negiya, “Numa:la:, me ebe dubula!”
6 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino ununomo
watowatopi ega:walo Godoko Amamateno Iya Moto atila:pi
dubu, iba:te Ya:suko umite kawiya gelatepaolo negeliya,
“Kewa olotolowamo tupuguima:wete, ikoko nanagilam-
olema:!”
Wiyasiya Paeletete negiya, “Ao, nale a:kosiyodilomo. La:
a:ka:tuwa: la:imano ubilo ebe kewamo na:na:tupuguima:la:,
mabu na ebegodolo kuba idi kumita:.”
7 Ebene Yu watowatopiate negeliya, “Ebete aimano pukala
adikanali mabu ebete a:ka:tuwa: negi ebe Godokono Gudula,
ebema: modobola ebete na:emene.”
8 Paeletete ebe tanalo dolowiya ebeno tole tanalote ka-
wonomoma: eba eda:lo,
9 Loma gabamanino kawo moto guamo ka:nopegate
Ya:suko ebo nalatediya, “A:ma: kebe opo dawala:ka:?”
Ebe tetelo Ya:sute tabo idi kowamiya:.
10 Ebema: Paeletete Ya:sutamo negiya, “A:ma: wiya tabo
gema: ubia:noma: keda:wita? A:ma: me tanalo wadeno-
mamo nemalagidila, nagodolo elawo bitana a:ma: gito al-
iboma:, ega:walo na modobola kewa olotolowamo a:ma:
tupuguima:.”
11 Ya:sute ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kebe elawo
a:ma:godolo ditana, ebe elawo a:ma:tamo Godote ikamiata.
Ebema: nanitabola, a:ma: a:imano kuba wiya kelaema:ta,
wiyasiya piyate na a:imano kotamo diyatina:ka, Godote
iba:tamo kuba wiya kawonomamo kikalaemene.”
12 Paeletete ebe tabo dolowiya ebete gabo ebo wadiya
Ya:suko gito aliboma:, wiyasiya Yu watowatopiate
gelatepaolo negeliya, “A:ma:le Kawo Elawodubunomo
Sisakono* namutudawama: deda:wena, a:ma: me

* **19:12:** Sisako ebe Loma epono Kawo Elawodubunomola, opo kawonomolo ebe kapiya elawonomoma: eda:nami. Ebete ebeno gowelaopi iyaiya opo bilibilinomamo alibolenaki, ebema: ebe epo bilibilinomate ebe Kawo Elawodubuma: eba ka:minalo ebe kapiyatamo tudila:onamiya.

dubu gito akalibaemene mabu ebete negi, ‘Na Kawo
Elawodubula!’ Ebe tabo kiyawao magumulo ebete Sisatamo
goweladawama: eda:na!”
13 Paeletete ibino tabo gela olowite tabo anagiyamida
baiamo ebo nokoliya, ebene ebeno gowelaopiate Ya:suko
moto gune epono ololo apuamo ebo powautiya. Ebe tabo
anagiyamida baino mailo ebe Nokola Unulo Utitata Baila, Yu
epono tabamo Gaba:tama: ka:minaka.
14 Ebe egela ebe Aduga:la Soliyomuno inamabu osiyodilole
tetela, mabu dumutu ebe Soliyomuno kawo egelala. Ebene
egelate tula:mo utia:no ebe tetelo Paeletete Yu epatamo
negiya, “Me dubu ebe la:imano Kawo Elawodubula!”
15 Wiyasiya iba:te gelatepaolo negeliya, “Ebe a:eamo nal-
iba! Kewa olotolowamo na:na:tupuguima:!”
Ebene Paeletete iba:tamo negiya, “La:imano ubilo
nanitabolo kegelawitama, nale la:imano Kawo Elawodubu
kewa olotolowamo ka:tupuguima:?”
Ebene Godotamo kalimagono ikameopino ununomo wa-
towatopiate nowaimiya, “Aimano Kawo Elawodubu ebe
Sisako kapiyala, idi puliyala!”
16 Ebe tetelo Paeletete Ya:suko iba:tamo gito ikalamiya
iba:te ebe kewa olotolowamo ka:tupuguima:.

Gowelaopiate Ya:suko Kewa Olotolowamo Da:tupuguimiya

Ma:t 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43

Ebene gowelaopiate Ya:suko gito lawiya.
17 Ebete ebeno kewa olotolowa agute iba:te ebe a:e baiamo
ebo magatiya, ebe damelano mailo ebe Wato Goala, Yu
epono tabamo Gologotama: ka:minaka.
18 Ebene iba:te Ya:suko kewamo na:tupuguimite ikoko
ebo nanagilamolemiya, ega:walo iba:te dubu netewa iyaiya
kewamo ka:tupuguilamete, Ya:sute ibino tetelo kewa olo-
tolowalo ebo tupuguimitani.
19 Ebe tetelo Paeletete pepa ida:mo tabo ma kunu aku-
loliya, “Me Nasalete duliyomolo dubu Ya:suko ebe Yu epono
Kawo Elawodubula,” ebene gowelaopiate ebe pepa lawete
Ya:sukono kewa olotolowa unu apuamo ebo nowatiamidiya.
20 Ebe tabote me netewa-kapiya iyaiya tabamo pola:ni, Yu
epono tabamo, ega:walo Loma epono tabamo, ega:walo Gu-
liki epono tabamo, ebema: Yu epo epetapi bilibilinomate ebe
tabo eka:la:mioliya mabu Ya:sukono a:e bai ibino Yelusalema
kawo duliyomolo niyakabolo itani.
21 Ebene Yu epono ununomo watowatopiate ebe tabo
umite ubia:noma: eda:olo, epetapiate Paeletetamo tolamete

ebe nanalatediya, “A:ma: tabo ma kunu beda:ma: kakulola:wa:, me dubu ebe aimano Kawo Elawodubula? A ubila a:ma: wiyasiya ma kunu nakulola:, ‘Me dubu a:ka:tuwa: negi ebe Yu epono Kawo Elawodubula!’ ”

22 Wiyasiya Paeletete iba:tamo negiya, “Ao, nale kebe tabo kakulolemo, na ebe tabo iyakobi a:ka:midilimo.”

23 Ebe tetelo gowelaopiate Ya:suko ikoko anagilamoleme dolopoligiya, iba:te ebeno kaliku uwatemete netewa-netewa tanalo osiyodilolete iba:te ebo alabaiya. Wiyasiya wade kaliku idi kapiya moga:lamole tete puliyala, ebema: iba:te ebe kaliku anagiyamidalema: ubia:noma: eba eda:olo,

24 ibino taneba magumulo negeliya, “Me kaliku wadenonomola, akanagiyamidalema:. Wiyasiya modobola a me nokola egege uwatete kiyalekeiye, a magumulo potele delaemene a ebe tanalo kiyatawaomalema:.”

Ebema: gowelaopiate eba kunu osiyodiliya. Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, me tanalote gowelaopido pemaigiya Godokono Buka apuno tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu iyalo tetelo ebete Ya:sukono tanaloma: degiya ebe tabote ma kunu itana,

“Iba:te naimano kaliku
ibino taneba magumulo alabaiya,
ega:walo nokola egege iyalekeiya
naimano pulino ga:ga: inamabu
kelawenaema:.”

25 Ebe tetelo Ya:sukono kewa olotolowa niyakabolo me kamiyala:te lamota:oniya, Ya:sukono menoko, ebeno menokono naniko, Kolopasikono kamiyale Ma:liko, ega:walo Magadala duliyomolodawa Ma:li idi.

26 Ebene Ya:sukono waloma:tadawa dubu idite ebolo nutiti, ebe Ya:sute kawonomamo demalagidilonami ebe dubula. Ebema: Ya:sute ebe ega:walo ebeno menoko lamota:onalo dulamiya, ebete ebeno menokotamo negiya, “Maea, me dubu ebe a:imano gudula.”

27 Ebene ebete ebe waloma:tadawatamo negiya, “Me kamiyale ebe a:imano menokola.” Ebema: ebe egelalo ebe waloma:tadawate Ya:sukono menoko lawete ebeno motamo gito magatiya ebe wadenomamo ka:nowalubinama:.

Ya:sute Da:eni
Ma:t 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49

28 Ebene adimo tete da:peni, Godote dopamo Ya:sukono tanaloma: kebe tanalo bilibilinomo ebeno Bukamo dakuloliya, Ya:sute ebo iyatawani ebe iyaiya tanalo ebe olopoligoa. Ebema: Godokono Buka apuno tabo idite

nanitaboma: keda:ma: Ya:sute ma kunu geni, “Obo kapete
unamena.”
29-30 Ebe tetelo kawo kalili idi kaka da:imi obo tabokanomo
ebolo nitani, ebene gowelaodawa idite ebe obamo umago
aduba:midanate Ya:sute ka:ninama: ebeno tabamo eba adi-
patenalo, ebete datuimini ebo geni, “Taula, nale tanalo
bilibilinomo opoliyalemo!” Ebe tetelo ebete ebeno wato
opamo da:tuduta:midani a:enomo ebo a:eni.

Gowelaodawa Dubu Idite Ya:suko Kiliba:mo Balalo Dawamidani

31 Ebe egela ebe Aduga:la Soliyomuno inamabu osiyodilole
tetela, mabu dumutu ebe Yu epono wokoa: talena egelala
ega:walo ibino Soliyomuno kawo egelala, ebema: iba:te
ebe egela iyanomoma: eba gelanalo, ibi ubia:nola a:elao
apa:te ebe egelalo kewa olotolowalo pola:nama:. Ebema: ibi
epetapiate Paeleteko nananiya, ebete gowelaopi analenate
kewa olotolowamo da:tupuguilamiya ebe dubuno agowa
gito kowakalamililamenama:. Gowelaopiate eba kunu
dowagelema:na:, ebe dubate samamo a:elaote, ebene ibino
a:elao ape epate kewa olotolowane piwolukote bobamo gito
kanalomoma:na:.
32 Ebema: gowelaopiate tolamenate dopo dubuno agowa
nowakalamiliminate dubu idi ebe atumu kanamitiniya, ebe
dubu netewa Paeletete Ya:suago a:eamo kapimiya aliboliya.
33 Wiyasiya gowelaopiate Ya:sutamo da:nemaiminiya
ebeno agowa ka:nowakalamiliminiya:, mabu iba:te ebe a:e
numiniya.
34 Wiyasiya ebe tetelo kapiya gowelaodawa idite Ya:suko
kiliba:mo balalo gito awamidani, ebene kalimate obago
ebeno apene ebo peka:ka:liyaomeniya.
35 Na buka osiyodilodawate a:ma: ka:la:mioledawa ana-
mata, nale me tanalo naimano balida:mo nanitabolo
uminiyamo, iyo, na iyatawala me tabo nanitabola, ebema:
modobola a:ma: nanitabokobi na:mida:.
36 Me tanalote pemaigani Godokono Buka apuno tabote
nanitaboma: keda:ma:, mabu iyalo tetelo ebete Ya:sukono
tanaloma: degiya ebe tabote ma kunu itana,

“Iba:te ebeno goa kapiya idi
akadikamidalema:na:.”

37 Ega:walo Buka apuno tabo idite ma kunu gena,

“Epate kiliba:mo
kebe dawa kawamidiye,
iba:te ebe kuima:na:.”

A:limitiya Duliyomolodawa Yausepete Ya:sukono Ape Nokola Bobo Magumamo Diyatini

Ma:t 27.56-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56

38 Ebe tetelo dubu idite nokolinami ebeno mailo Yausepetela, ebe A:limitiya duliyomolodawala ega:walo Ya:sukono waloma:tadawa idila, wiyasiya ebete ebeno tanalo nowaminanami mabu ebete Yu watowatopi tolelamenami. Ebene me dubute Paeletetamo tonate Ya:sukono ape lawenama: ebe dananani, Paeletete ebetamo modoboma: geni, ebema: ebete tonate Ya:sukono ape gito nelaweni.

39 Ebe tetelo dubu idi Nikadimasitela, ebete Yausepeko walubinama: ebo peni, ebe dubu ebe idoko tetelo Ya:suago tabo ka:na:kiyawaonama: dopamo da:toni ebe dubula. Ebete Ya:sukono apa:mo kalomonama: iyaiya wadewade nibo inamabu epetapi wadaeni, ebe inamabuno mibo ka-wodopola, ebe 30 kilogalama keba kunula:ka: eba kunula.

40 Ebene ebe dubu netewate wadewade nibo inamabu Ya:sukono apa:mo alomonate wadewade keyakeya kalikamo ebo auputiniya, mabu Yu epate lumagino ape bobamo iyatima: eba kunu osiyodilonaka.

41 Gowelaopiate Ya:suko kebolo kanakapuminiye ebe opo niyakabolo pali idi nitanami, ega:walo ebe pali magumulo nokola bobo atumu na:kitanami, epate ebe bobo maboele nokola damela iyalo obobiya wiyasiya a:e lumagi idi dopamo ebamo kiyatiya:.

42 Ebema: Yausepeko Nikadimasiko iba:te Ya:sukono ape ebamo gito niyatiniya, mabu ebe nokola bobo Ya:sukono a:e bai tatalilo itani, ega:walo ibi ma kunu malagidiloniya, ka:lo Palaide egelala, Yu epono talena egelano inamabu osiyodilole tetela, mabu dumutu ebe ibino wokoa: talena egelala.

20

Ya:sukono Waloma:tapiate Ebeno Ape Bobolo Da:nowadiya

Ma:t 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12

1 Ebene Sande duiyanomolo egelate eba waloutalo idokote dolopoliguti, ebe tetelo Magadala duliyomolodawa Ma:lite Ya:sukono bobo uima: da:tiya, ebete bobo demopiniya ebe kawo nokola balamo iyalo mupiamida eba itanalo ebo nu-miya.

2 Ebene ebete walo ka:pa:puligate Saimono Pitako ega:walo waloma:tadawa idi Ya:sute kawonomamo demalagidilonami, ebe dubu netewa napanaliya, “Epate

Ya:sukono ape bobo magumune pilolo elawa:, a iyatawa: iba:te kebamo diyata:!”

3 Ebema: Pitako ega:walo waloma:tadawa idi iba:te bobo uima: ebo tiya.

4 Ibi netewapiate eba puila:natolo, waloma:tadawa idite samonomamo puligate bobo baiamo dopamo gito nemaigiya.

5 Ebe tetelo ebete gigiyu niyakabolo nutite, bobo magumamo nopega:no tuduwatalo da:nemeliya, Ya:sukono ape dauputiniya ebe wadewade keyakeya kalikunomoiya nulamiya.

6 Ebene Pitate walogabone bobamo nemaigate bobo magumamo nopegate da:nemeliya ebe atu keyakeya kaliku ka:nulamiya,

7 ega:walo Ya:sukono wato dauputiminiya ebe kaliku idite mokopiamida iyabailo eba itanalo ebete ebo numiya.

8 Ebe tetelo bobamo dopamo da:nemaigiya ebe waloma:tadawa idite bobo magumamo atumu ka:nopegate Ya:sukono ape numia:no ebeno a:e magumune maiga tanalo nanitabokobi ebo na:midiya.

9 Nanitabola, Godote ebeno Bukamo tabo dopamo akuloliya Ya:sute a:e magumune walo ka:kemaigamene, wiyasiya me waloma:tapi netewate ebe tanalono magumu nanisiwale kelawiya:.

Ya:sute Magadala Duliyomolodawa Ma:litamo Dapawokaliya

Ma:t 28.9-10; Mak 16.9-11

10 Ebene Ya:suko waloma:tapi dubu netewate motamo gito ka:tiya,

11 wiyasiya Ma:lite a:ka:tuwa: bobo bailo luti. Ebete bobono gigiyu niyakabolo eba iitalo tuduwatalo bobo magumamo ebo na:meliti.

12 Ebe tetelo Godokono nopopi netewa keyakeya kaliku pupulite, Ya:sukono apete dopamo ditani ebe bailo eba okoliutalo Ma:lite ebo ulamiya, idi wato apulo, idi agowa apulo.

13 Iba:te ebe nalatediya, “Kamiyale, a:ma: beda:ma: kia:wita?”

Ebene ebete tabo eba wiyalo negiya, “Pilo epate naimano Kawodawano ape kebamo date na iyatawa:.”

14 Ma:lite me tabo degiya ebete olobigate Ya:suko utitalo umiya, wiyasiya ebete kiyatawiya: ebe potelela:ka:.

15 Ebene Ya:sute ebe nalatediya, “Kamiyale, a:ma: beda:ma: kia:wita, ega:walo poko kowadiawita?”

Ma:lite ebe dubu pali namutudawamu malagidilolo negiya, “Dubu, niyata, a:ma:le a:e lumagino ape opo ida:mo a:ka:niyata:wa:? Modobola na nanana:, ebene nale ebeno ape ka:nelaemamo.”

16 Ebe tetelo Ya:sute ebetamo negiya, “Ma:li!”

Ebene ebete Ya:sutamo olobigadigate Yu epono tabamo ebetamo negiya, “Laboni!” Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me tabono magumu ebe nitana “Iyatulamedawa.”

17 Ya:sute ebetamo negiya, “Na nani akolawenitala: mabu na naimano Nabiwitamo odoloa:nola. Modobola a:ma: toawete naimano ekaki nananala:, ‘Na Ya:sute gemo, naimano Nabiwi ebe la:imano Nabiwila, iyo, naimano Godo ebe la:imano Godola. Tete tatalila na ebetamo walo ka:ka:tomamo.’ ”

18 Ebene Magadala duliyomolodawa Ma:lite tote Ya:suko waloma:tapi ebe atu tabo eba nanalelo iba:tamo na:negiya, “Na Kawodawa Ya:suko uimo, ebete na anane me tabo la: kapanaletama:.”

Ya:sute Ebeno Waloma:tapi Epetapiatamo Dapawokalani
Ma:t 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49

19 Ebe atu Sande egela idoko tetelo Ya:suko waloma:tapiate kapiya motolo eba pola:nalo moto gigiyu a:kodakodailameniya mabu iba:te Yu watowatopi tolelameniya. Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi napanaleni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.”

20 Ebete ebe tabo genate ebeno koto ega:walo balano bugomo iba:tamo ebo a:iyamidaoleni, ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe uminate ibino tepo magumulo kawo kalakala iyatawaoniya.

21 Ya:sute iba:tamo walo na:kegeni, “Godokono kalakalate la:godolo nitanana. Nabiwi Godote na me opo epatamo keba kunu kapaliboniyale, me tetelo nale la: eba kunu kalibolemamota.”

22 Ebe tetelo ebete iba:tamo ela eba agolamidanalo negeni, “Godokono Uliyana nelawa:la:.

23 Ebene la:le lumagi iditamo ma kunu degelaema, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:dodolomatilima:ta,’ Godote eba kunu kosiyodilomene, ega:walo tete idilo lumagi iditamo da:kegelaema, ‘Godote a:imano kuba egebolemetate a:ka:dodolomatilimitamene,’ ebe tanalote atumu eba kunu ka:kitanamene.”

Ya:sute Tomasitamo Dapawokalani

24 Ya:sukono 12 waloma:tapino taneba magumulo
Tomasiko ebe idila, epetapiate ebe Nedewale Guduma:
ka:minakiya. Ya:sute waloma:tapi epetapiatamo
dapawokalani me dubute ebe idokolo iba:go ka:lutiya:,
25 ebema: epetapiate ebe dananiya, “A Ya:suko uima:,”
ebete ibino tabo ma kunu wamini, “Ao! Nale ebeno
kotolo ikokono bugomo ulamea:no, ega:walo nale ebeno
bugomo naimano kotamo ologilia:no, ega:walo nale ebeno
balano bugomamo naimano koto augua:no nale ebe tanalo
nanitabokobi a:ka:midimo.”
26 Ebene kapiya wuiki da:petiya, Ya:suko waloma:tapiate
Tomasiago kapiya motamo paladabutinate moto gigiyu ko-
dakodailamenate ebo pola:niya. Ebe tetelo Ya:sute iba:tamo
pawokalanate ibino tetenomolo putinate ibi napanaleni,
“Godokono kalakalate la:godolo nitanamene.”
27 Ebene ebete Tomasiko nanani, “Naimano koto
ulama:wete ikokono bugomo na:pologila:, ega:walo a:imano
koto uwamidawete naimano balano bugomamo napauga.
A:ma: woki netewama: akoeda:la:, na nanitabokobi
na:midina:!”
28 Tomasite ebeno tabo eba wiyanalo negeni, “A:ma:
naimano Kawodawalata! A:ma: naimano Godolata!”
29 Ebene Ya:sute ebe nanani, “A:ma: na unama:wete
nanitabokobi ebo midina:ta, wiyasiya piyate na unamea:no
nanitabokobi da:midinima:na:, Godote iba:tamo kalakala
kawonomamo bikalamenakomene!”

Yonekono Buka Osiyodilo Tanalono Mabu

30 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo wade-
nomamo niyatawa. Ya:sute ebeno waloma:tapino ololo
apulo anoano tanalo epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki,
wiyasiya ebe tanalo bilibilinomo epetapi nale me bukalo
kawokalilamita:.
31 Wiyasiya kebe iyaiya tanalo nale dakulolemo, ebe
tanalate na:pola:nama:na: a:ma:le Ya:sukono nanitabo
tanalo kiyatawaema:. Ebe Kelisote, Godokono Gudula,
ega:walo a:ma: ebe nanitabokobi da:mida:wenamene ebeno
mailamo nanitabo igilo kelaema:ta.

21

Ya:sute Taibiliyasi * *Paka:lo Ebeno Sebeni*
Waloma:tapiatamo Danawokaliya

1 Me tanalo olopoligote egela epetapi da:petoiya,
Ya:sute Taibiliyasi Paka:lo ebe a:ka:tuwa: ebeno sebeni
waloma:tapiatamo ebeno tanalo walo nakawokalimiya,
ebene ebe tanalote ma kunu pemaigiya.

* **21::** Taibiliyasi ebe Ga:lili Paka:no mailo idila.

2 Saimono Pitako ega:walo Tomasiko, ebeno mailo idi
Nedewale Gudula, ega:walo Nata:niyoloko, ebe Ga:lili
opono Ka:ina duliyomolodawala, ega:walo Sebedikono gudi
netewa, ega:walo Ya:suko waloma:tapi epetapi netewa,
miba:te kapimiya pola:niya.
3 Ebene eba adimonalo Saimono Pitate epetapiatamo ne-
geni, “Na namoma: tomo.”

Ebe tetelo ibi bilibilinomate negelaniya, “Modobola a
a:ma:go ka:pelaemalema:,” ebene iba:te tolamenate peamo
gito noloniya, wiyasiya ebe idokolo iba:te namo kuwa-
toleniya:, puliyanomola.

4 Ebene duiyalo egelate eba waloutalo, Ya:sute Ga:lili Paka:
balalo utiti, wiyasiya ebeno waloma:tapiate kemalagidiliya:
ebe Ya:sutela.
5 Ya:sute ebeno tabo madodo adipatelo iba:tamo negiya,
“Namutupiala:, la: namo a:kuwatola:ema?”

Iba:te nowamiya, “Ao, puliyala.”

6 Ebema: ebete ibi nanaliya, “La: pe tumudi apuamo
kamau dauba:ema la: namo kuwatolemamota.” Ebene
iba:te ma kunu dowageliya, iba:te kamau adipatema:
ka:modobiya: mabu kamauamo namo bilibilinomate taiya.

7 Ebe tetelo Ya:sute ebeno waloma:tapino taneba magu-
mulo kawonomamo demalagidilonami ebe dubute Pitatamo
negiya, “Me Kawodawatela!” Ebene Pitate ebe tabo olowite,
ebete woko osiyodiloma: kebe kaliku ka:pekananiyale
ebe lubudino kaliku lawete obamo pategate potamo gito
na:lumiya,
8 mabu waloma:tapino pete paka: bala tatalidopolo itani.
Ebe tetelo waloma:tapi epetapiate ibi a:ka:tuwa: namo
bilibilinomagono kamau peago anamiyatate potamo gito
na:iliya,
9 ebene iba:te potamo eba nidiwiutalo ela ebo numiya, ebe
elalo bae ega:walo namo okaleo na:pola:ni.

10 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La:le duwatola:ema ebe
namo epetapi mamo nowada:la:.”

11 Ebe tetelo Pitate peamo walo ka:nolote namagono ka-
mau damelamo ebo anamiyamidiya, ebe kamauamo 153
kawokawo namate taiya wiyasiya kamaute ketegaliya:.
12 Ebene Ya:sute iba:tamo negiya, “La: pelama:wete bae
na:penala:.” Ibi bilibilinomate iyatawaiya me dubu ebe
ibino Kawodawala, ebema: ibi magumulo idawate Ya:suko
ma kunu kalatediya:, “A:ma: potelela:ka:?”
13 Ebe tetelo Ya:sute bae ega:walo namo uwatete iba:tamo
gito ikalamoliya,

14 ebema: nanitabola, ebete a:e magumune demaigiya,
me ebeno netewa-kapiya tetela ebeno waloma:tapiatamo
dapawokaliya.

Ya:sute Pitako Ebeno Wokodawama: Walo Da:keka:miya

15 Ebene ibino bae nao tanalote dolopoligiya, Ya:sute
Saimono Pitako nalatediya, “Saimono, Yonekono gudu, me
waloma:tapiate na nilakapolo demalagidilonena, wiyasiya
a:imano nilakapo tanalote ibino nilakapo tanalo nanitabolo
na:kodoilinale?”

Ebe tetelo Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa,
a:ma: iyatawalata na a:imano wade namutudawala.”

Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo
egege wadenomamo nulameniye.”

16 Ebene Ya:sute Pitako walo nakalatediya, “Saimono,
Yonekono gudu, a:ma:le na nanitabolo nilakapolo
na:kemalagidilona:wena?”

Ebene Pitate tabo eba wiyalo negiya, “Iyo, Kawodawa,
a:ma: iyatawalata na a:imano wade namutudawala.”

Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Naimano sipi-goeogoeo
wadenomamo nulameniye.”

17 Ebene Ya:sute netewa-kapiya tetelo Pitako walo
nakalatediya, “Saimono, Yonekono gudu, a:ma:le
degeawa: me tabo nanitabola:ka:? A:ma: naimano nani
namutudawama: keda:wena?”

Ebe tetelo Ya:sute netewa-kapiya teta:mo Pitakono ni-
lakapo tanaloma: ebe dalatediya, ebema: ebete woki bili-
bilima: eda:lo nowamiya, “Kawodawa, a:ma: tanalo bili-
bilinomo iyatawanomolata. Nanitabola, na a:imano wade
namutudawala.”

Ebene Ya:sute ebetamo negiya, “Modobola, a:ma: naimano
sipi-goeogoeo wadenomamo nulameniye.

18 Na a:ma:tamo nani tabonomo gemo, a:ma: oli ape
tetelo a:ma: a:ka:tuwa: a:imano apeno inamabu pupuliawete
a:imano ubilo pata:namiyata, wiyasiya a:ma: kadele teta:mo
da:nemaigaemene a:imano tanalote eba kunu a:kitanamene.
Ebe tetelo a:imano ubite itana:no lumagi idite pete a:imano
koto pa:tupuguilamelemetate da:pematuolamolemetamene,
ebete a:ma: temeteme baiamo ebo kemagatama:ta.”

19 Pitate keba kunu da:emene ega:walo ebeno a:e
tanalote Godoko keba kunu dowalogomene, ebe tanalo
kawokalilaema: Ya:sute Pitatamo me tabo ebema: giya.
Ebene ebete ebeno tabo moga:melo Pitatamo walo na:kegiya,
“Modobola a:ma: na nowaloma:ena:.”

Pitate Waloma:tadawa Idino Tanaloma: Ya:suko Daniya

20 Ebe tetelo waloma:tadawa idi Ya:sute kawonomamo
demalagidilonami ebete ibi netewapi eba waloma:talitalo,
Pitate walogabo apuamo polobigate ebe ebo pumiya. Me
waloma:tadawate dopamo Aduga:la Soliyomu bae nao tetelo
Ya:suko niyakabamo nokoliatepanate ebetamo ma kunu
geni, “Kawodawa, aimano taneba magumulo potele a:ma:
anakapumipi na:kowalubilimene?”
21 Pitate ebe dubu umite Ya:suko naniya, “Kawodawa, me
dubu epate keba kunu nakamitima:na:?”
22 Wiyasiya Ya:sute ebetamo negiya, “Na ubi diyatimo
ebete naimano pe teta:mo okolinama:, me naimano tanalola,
a:imano tanaloa:. Modobola a:ma: na waloma:ene tanalo
kapiya nemalagidila.”
23 Walone tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate me
tabo dolowiya iba:te ma kunu gela ebo wagilimiya, me
waloma:tadawate a:ka:enamene, wiyasiya Ya:sute Pitatamo
mako tabo kegiya:. Ebete negiya, “Na ubi diyatimo ebete
naimano pe teta:mo okolinama:, me naimano tanalola.”

Yonete Bukamo Dakuloliya Ebe Uwomu Tabo

24 Na me waloma:tadawate me bukamo dakulolemo, me
iyaiya tabono tanalo magumulo nanitabo tanalo awokalimi-
tamo, iyo, a nanitabokobi midipi bilibilinomo iyatawala, me
iyaiya tabo ebe nanitabonomola.
25 Ega:walo me tanalo idila. Ya:sute me opolo tanalo
epetapi bilibilinomo dosiyodilolenaki, nale ebe tanalo me
buka kapiyalo awokalilaema: modoboa:. Naimano woki
bitana, buka osiyodilolepiate Ya:sukono tanalo bilibilinomo
awokalilaema: dowagelema:na:, iba:te kebe buka bilibili-
nomo dosiyodilolema:na:, epate ebe buka alomoma: me opo
kawonomolo alomo baite a:ka:modobomene.

Kalakala kawonomola, me naimano buka tabo uwomula.

YA:SUKONO ALIBOLEPI DUBUNO OSIYODILOLE TANALO

Me Bukano Osiyodilo Tanalono Mabu

1-2 Naimano wade lumagi Tiyopolasi, niyata. Me netewa tetema: eda: nale a:ma:tamo buka osiyodiloma:. Nanitabola, Ya:sute ebeno woko dowagilimiya ebe tetene pete ebete Unu Duliyomolamo dodoliya ebe teta:mo pemaiga, ebete kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakile ega:walo epo keba kunu kiyatulamenakile ebe tanalo bilibilinomo nale naimano dopo bukalo awokalilamiyamo.

Ya:sute Wade-talena Uliyanate Pema: Nanitabolo Degiya

Nanitabola, Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo pelawea:no dopamo ebete ebeno alibolepi dubu Wadetalena Uliyanano elawamo totomulateliya, iyo, ebe dubu ebete ebeno alibolepima: iyalo eka:la:miya.

3 Ebene Ya:sukono kawokawo temeteme dolopoligomiya, ebe tetelo ebete 40 egela magumulo tete bilibilinomo epetapilo iba:tamo ebeno ololonomamo awokalanaki iba:te ebeno igilamo maiga tanalo umite ebe nanitabokobi ka:midima:, ega:walo ebe atu tetelo ebete Godokono Kawo Elawodawano tanaloma: ibi ebo iyatulamenaki.

4 Ebene tete idilo ebete iba:go eba okolilo ibi ma kunu totomulateliya, “La: Yelusalema kawo duliyomolone umuino akotolama:la:, mabu naimano Nabiwite la:tamo ikalaema: nanitabolo degiya la: ebe tanalo nemakopeliyala:. Iyo, nale la: dopamo danaletima, ebe tanalo la: ma kunu olowimata,

5 Yonete dopamo tetelo epo obonomamo waduba:midaolenaki, wiyasiya la: egela kapiyakapiya pola:wenate Godote ebeno Uliyanamo ebo ka:powaduba:midaolema:ta.”

Godote Ya:suko Unu Duliyomolamo Da:pelawiya

6 Ebe tetelo Ya:sute ebeno alibolepi dubago aladabuti bailo eba pola:nalo, iba:te ebe alateda:lo naniya, “Kawodawa, a:ma: me tetelo me opo kawonomono watowatopima: eda:o tanalo a:imano Isalaela epatamo walo ba:kikalama:emene?”

7 Ya:sute ibino tabo eba wiyalo negiya, “Iyaiya tanalono pelame tete naimano Nabiwite ebeno elawamo a:ka:tuwa: kegemene. Ebe ubia:nola la:le ebe tanalono tete iyatawaoma:,

8 wiyasiya ebeno Uliyanate la: unamo da:pokolimene, ebe tetelo ebeno elawote la:imano tepo magumu detabokailaemene, la:le naimano tanalo awokalima:

tabo atapima: keda:omamota. Ebe mabuma: me
Yelusalemalo ega:walo Yudiya opono duliyomolo epetapilo
ega:walo Samaliya opono duliyomololo ega:walo me
opo kawonomono uwomu apuapulo la:le naimano tabo
ka:na:kiyawaomamota."
9 Ebene Ya:sute me tabo kiyawao dolopoligiya, iba:te ebe
eba umitalo Godote unamo ebo adipatiya, iyo, ebete tema
magumamo da:nopegiya iba:te ebe walo kumiya:.
10 Iba:te unamo taliaote eba umitalo, dubu netewate
keyakeya kaliku pupula:go iba:tamo pemaimite ibi niyak-
abolo eba lamota:nalo
11 iba:tamo negeliya, "La: Ga:lili opo dubala:, la: beda:
mabuma: unamo taliaolo delamota:wenama? Me Ya:suko
la:le eba umitalo Godote ebe Unu Duliyomolamo da:pelawe,
ebete la:godone unamo keba kunu ka:nodolole, walone ebete
eba kunu ka:ka:pemene."

Matayasite Yudasikono Woko Gobebobo Delawiya

12 Ebema: Ya:sukono alibolepi dubate Olibi Kewakewa Unu
Damelane niwitiote Yelusalema kawo duliyomolamo ebo
tolamiya, ebe damela Yelusalema niyakabolo itana, ebamo
tolame gabo mulua:, kapiya kilomita keba kunula:ka: eba
kunula.
13 Ebene iba:te kawo duliyomolamo nemaimiote, iba:te
dilukulinamiya ebe unu motolo ditanami ebe teta:mo
gito nodoloiya. Ebe tetelo ebe motolo me alibolepi
dubate pola:niya — Pitako, Yoneko, Ya:imesiko, ega:walo
A:nduluko, Pilipiko ega:walo Tomasiko, Batolomuko
ega:walo Ma:tiyuko, ega:walo Ya:imesi idi A:lapiyasikono
gudu, ega:walo Saimonoko ebete dopamo Loma gabamani
epago gowelaodawama: eda:nami, ega:walo Yudasiko
Ya:imesikono gudu.
14 Ebene me alibolepi dubago Ya:sukono ekaki ega:walo
ebeno menoko Ma:liko ega:walo kamiyale epetapi, iba:te 40
egela magumulo ebe atu motamo paladabutinakiya, ebene
iyaiya tete epetapilo iba:te Godotamo towetowe tabo ebo
pegelanakiya.
15 Ebene egela epetapi dolopoligiya, ebe tetelo 120
nanitabokobi midipiate walo dakaladabutiya, Pitate ibino
taneba magumulo maigate iba:tamo ma kunu kiyawaiya,
16-17 "Ekakiala:, Godokono Uliyanate dopamo Da:ibidikono
tabone Yudasikono tanaloma: degiya, ebe Buka apuno
tabote nanitaboma: keda:ma: olalati tanalote ebetamo eba
kunu ebema: maigiya. La: iyatawalata Yudasiko aimano
tanebadawa idima: eda:nami, iyo, Ya:sute ebe elawi ago
kapimiya woko kosiyodilonama:. Wiyasiya me dubute idoko

idilo Ya:suko anakapumipi eba walubilinalo, iba:te ebe ebo laweniya.”

18 Ebema: buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me dubu Yudasite ebeno kawo kuba osiyodilo magumulo kebe mani kuwatiyale, ebete ebe maniamo dubu idino pali opo nelawiya, ebene ebete tote ebe opolo da:na:iya, ebeno apete opamo eba pegalo tepo alapogomete maladite ebo pawokalaomiya.

19 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo da:pola:niya, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno a:e tanalo olowite ebe pali opono mailo ibino tabamo Akeledamama: ka:miya, ebe mailono magumu nitana ‘Kalimagono Pali Opola.’

20 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, “Da:ibidite Sam Oale Bukalo Godokono tabo ma kunu akuloliya,

‘Modobola kuba lumagino motote gito nitanamene,
iyo, ebe moto gulo lumagi idite walo a:ka:lutamene.’

Wiyasiya Da:ibidite ebe lumagino woko gobebobono tanaloma: tabo idi ma kunu kegiya,

‘Modobola kuba lumagino woko gobebobo
idawate nelaemene.’

21-22 Ebema: lumagi idite woko magumulo ago nekapiyamene, Kawodawa Ya:sute a:e magumune demaigi ebe tabo kanawokaliminakoma:. Iyo, ago tete geyageyanomolo dokolinami, modobola ebako lumagite ago woko kowagilimene, ma kunu Yonete epo obamo waduba:midaolema: tabo da:pa:kiyawai ebe tetene wagilimite, Ya:sute Unu Duliyomolamo da:nodoli ebe teta:mo nemaiga, ebe tete geyageyanomolo piyate Ya:suago dowapata:lamenamiya ibi magumulo a kapiya dawa idi kelaemalema:.”

23 Ebema: iba:te dubu netewano mailo ka:la:miya, Yausepe Basabasiko ebeno mailo idi Yasitasitela, ega:walo Matayasiko.

24 Ebe tetelo iba:te Godotamo eba towetoweolo negeliya, “Kawodawa, epo bilibilinomono tepo magumuno tanalo a:ma: iyatawalata, ebema: aimano Kawodawa, me netewa dubu magumulo a:ma:le iyalo poko kelawa:wiyala, modobola a:ma: a niyatuama:.

25 Ma kunu a:imano alibodawa idi Yudasite datepi, ebe woko gobebobo a:imano oli lumagi idite kelaemene, wiyasiya Yudasite ebeno kuba wiya laema: Ela Opamo iyalo a:ti, ebe kuba opo eba:go na:nemodobona.”

26 Ibino towetowe tabo gela tanalo dolopoligiya, ebe tetelo
iba:te nokola anagogobeyamidaole netewa uwatete, nokola
ida:mo idawano mailo akulolemete, nokola ida:mo idawano
mailo akoakulolemiya. Ebene iba:te Godokono ubi tanalo
kuima: ebe nokola da:niyalekeiya Matayasikono mailo ebo
lawiya, ebema: ebe gabodo ebe dubute Ya:sukono alibolepi
11 dubu epetapiago kapiyama: ebo ediya.

2

Godokono Uliyanate Nanitabokobi Midipiatamo Da:piya

1 Ebene Pentekose Soliyomu Egela* da:piya, ebe tetelo
Ya:suko nanitabokobi midipi bilibilinomate kapiya motamo
paladabutiya.
2 Ebe tetelo kawo diyamonomote Unu Duliyomolone
iba:tamo pemaigiya, kawo awanomote degenape eba kunu
pete iba:te da:pola:niya ebe moto gu gito petabokiya.
3 Ebene ela mena keba kunula:ka: ibi bilibilinomatamo eba
nemaimiolo, iyaiya ka:nekekeote iditamo iditamo ibi unamo
ebo nilukuliya.
4 Ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi bilibilinomo
detabokailamiya, ebete ibi elawokobi eba midililo kapela
epo epetapino iyaiya tabamo kiyawao ebo wagilimiya.
5 Ebema: buka ka:la:mioledawa, a:ma: numa:, ebe Pen-
tekose Soliyomu egela pea:no dopamo Yu epo epetapi
ega:walo Yua:pi epo epetapi Godoko damamatenamiya,
ibi bilibilinomate ibino iyaiya mulu opone Yelusalema
kawo duliyomolamo pelamoliya ebe soliyomu kapimiya
ka:posiyodiloma:.
6 Ebene Godote ebeno Uliyana Ya:sukono nanitabokobi
midipiatamo kawo diyamago dapalibiya, iyaiya opone
soliyomuma: da:pelamiya ebe epo epetapi bilibilinomate ebe
diyamo olowite ebe tanalo kuima: ebo paladabutiya. Ebema:
iba:te kawonomamo anoanoutiya mabu nanitabokobi
midipiate Yu epono tabamo kegelitiya: wiyasiya iyaiya
tabamo gelitiya, ma kunu olowiopino taneba magumulo
idawate ebeno tabonomo olowinaki, idawate atumu ebeno
tabonomo ako-olowinaki, ibi bilibilinomate eba kunu
wagelitiya.
7 Ebene iba:te la:wa:ote eba anoanolo negeliya, “Me tabo
degelita, me epo aimano opo epoa:, ibi Ga:lili opo epola,

---

* **2:1:** Pentekose Soliyomu Yu epate dosiyodilonaka ebeno mabu ma kunula. Ibino Aduga:la Soliyomu dolopoligonako, 50 egela walogabo apuamo iba:te me soliyomu idi kosiyodilonaka. Ebe Soliyomu tetelo iba:te palino witi-laiso otole wagilimi tanalo eba malagidilolo ibino kalakala Godotamo ebema: adipatenaka, mabu ibi iyatawala iba:te Godogodone wade walubi tanalo elawiya.

8 ebema: keba kunula:ka: iba:te aimano iyaiya tabonomamo degelita a nolowiutama:?
9 Eiye, a bilibilinomate mulu opone pelamolima:! Iyo, a epetapi Patiya opo epola, epetapi Midiya opo epola, epetapi Ilama opo epola, ega:walo epetapi Mesopotemiya epola, ega:walo a epetapi Yudiya epola, epetapi Ka:padosiya epola, epetapi Pontase epola, ega:walo epetapi A:isiya epola.
10 Ega:walo a epetapi Piligiya epola, epetapi Pa:mapiliya epola, ega:walo epetapi Isipiti epola, nanitabola, a epetapi Sailiniya duliyomolono Libiya opone pelaima:, ega:walo a epetapi Loma kawo duliyomolone da:pelaima: ebe epola.
11 Numa:la:, a magumulo epetapi Yu eponomola, ega:walo a epetapi Yu epoa: wiyasiya ale iba:godone nani Godo amamate tanalo lawiyama:, iyo, a epetapi Kuliti opo epola ega:walo epetapi Ala:biya opo epola, ebema: me epate Godokono kawokawo osiyodilole tanaloma: degelita, ale aimano iyaiya tabonomamo beda:ma: kolowiutama:?”
12 Ebe mabuma: ibi bilibilinomate anoanolo woki bilibilima: eba eda:olo, idite iditamo genaki, idite iditamo genaki, eba kunu wagelitiya, “Eiye! Me tanalono magumu keba kunula:ka:?”
13 Wiyasiya epetapiate Ya:sukono alibolepi dubu eba kalakalatelelo negeliya, “Me dubate elawo da:imi obo niote da:ugulamole, ebema: daedaleuta!”

Pitate Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

14 Ebene Pitate 11 alibolepi dubu epetapiago maigate ebeno tabo madodo unamo eba adipatelo epo bilibilinomatamo ma kunu kiyawaiya, “Naimano Yu namutupiala:, ega:walo la: epetapi Yelusalemamo da:pelamola:ima la: bilibilinomo atumu, nale me tanalono magumu la:tamo kawokalimamo, ebema: modobola la: naimano tabo wadenomamo nolowiala:.
15 Me dubu la:le elawo da:imi obo nioma: degelawitama, ebe tabo nanitaboa:. Iba:te elawo da:imi obo ka:niaka:, mabu nanitabola, dubate elawo da:imi obo duiyalo ka:nionakoa:. Numa:la:, egela ka:ma: podoluta!
16 Wiyasiya me tanalo ebe Godokono woki awokalimidawa Yowelate dopamo da:kiyawaiya, ebe tabola.
17 Iyo, Godote Yowelado tabo ma kunu giya,

‘Me opono uwomu tetelo
na Godote naimano Uliyana epo
bilibilinomono unamo kadipanamamo.
Ebe tetelo la:imano koikoila buwelemelela,
iba:te naimano woki nanitabolo kawokalima:na:,
ega:walo la:imano oli ape dubuno balidite

iyama: eda:olamete
kawokawo tanalo kulamolema:na:,
ega:walo la:imano kadelekadela:te atumu
iyolo naimano iyaiya tanalo kiyatawaoma:na:.
18 Iyo, nanitabola, ebe egelalo
naimano wiya: wokopi dubula kamiyalela,
nale ibi unamo naimano Uliyana dadipanamo,
iba:te naimano woki nanitabonomolo
ebo kawokalilaema:na:.
19 Ebene nale tobolo unulo
kawokawo anoano tanalo kosiyodilolemamo,
ega:walo me opolo nale atumu
weweda: tanalo eba posiyodilolelo,
epate kalima ka:ka:liya tanalo
ega:walo ela ega:walo ela tema kulaema:na:.
20 Ebe tetelo egelate kidokomene,
ega:walo saganate kalimakalimanomoma: keda:mene,
ebene Kawodawano Kawo Egelate
kawo alonomago ka:pemaigamene.
21 Ebema: nanitabola,
piyate Kawodawano mailo deka:ima:na:
Godote ibino igilo ebo ka:mula:lelaemene.' "

22 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, "La: Isalaela epala:, la: me tabo wadenomamo nolowiala:. La: iyatawanomolata, me Nasalete duliyomolodawa Ya:suko Godote me opamo palibiya, mabu Godote ebedo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo la:godolo eba posiyodilolelo ebeno elawo apawokalimi.
23 Nanitabola, me opo kawonomolo tanalo idite pemaiga:no Godote ebe tanalo dopamo kiyatawamene. Ebema: ebeno mulo iyatawa tanalodo ebete nopo ma kunu iyatiya, ebete Ya:suko la:imano kotamo iyatite, ebene kuba osiyodilolepiate la: eba walubililo la:le ebe lawa:wete kewa olotowamo tupuguima:wete ikoko ebo anagilamoleimata, iyo, la:le ebe me gabodo anakapuimata.
24 Wiyasiya Godote Ya:sukono a:e temeteme palamilimite ebe a:e magumune ebo adipati, mabu a:ete ebe laema: elawo puliyala.
25 Ebe mabuma: Da:ibidite Godokono elawamo Ya:sukono tanaloma: tabo ma kunu akuloliya,

'Na Kelisote naimano Kawodawa Godoko
na niyakabonomolo uminamo,
iyo, ebete naimano tumudi apulo utina
nale alegaokapoma:.
26 Ebema: naimano tepo magumute eba maenalo,

nale kawo kalakalago kiyawaonakomo,
iyo, nale Godoko nanitabokobi midi magumulo eba okoli-
nalo,
naimano apeno a:e tanaloma: nale woki bilibilima:
a:keda:mo.
27 Mabu, Godo, a:ma:le naimano ape
a:elaopino opolo akatepaemene,
iyo, a:imano Talena Gudute da:emene,
a:ma:le ebeno abale tanalo odiyobawete
ebe igilamo walo kakadipatema:ta.
28 Nanitabola, a:ma:le na igilo gabo iyalo iyatunamiyata,
ebene nale a:imano ololo apuamo da:pemaigamo,
a:ma:le natamo kawo kalakala kikanaema:ta.' "

29 Ebene Pitate tabo moga:melo walo na:kegiya, "Ekakiala:, na ilipoa:no aimano ewono Da:ibidikono tanalo awokalima: la:tamo ka:kiyawaomamo. Ebete me tabo Godokono Bukamo dakuloliya ebeno tanaloma: kakuloliya:, mabu numa:la:, ebete da:iya iba:te ebe bobamo iyatiya, ebene ka:lo ebeno bobote agodolo bitamena.
30 Da:ibidiko ebe Godokono woki awokalimidawa idila. Ebe mabuma: Godote ebeno mailamo nani tabonomo Da:ibiditamo degiya, ebete ebo iyatawiya Godote ebeno walone gudi magumulo idi kapiya lawete ebeno Kawo Ela-wodubuno okoli baiamo kadipimene.
31 Ega:walo Kelisote walone tetelo a:e magumune de-maigamene, ebe tanalo pemaiga:no dopamo Da:ibidite Godokono elawamo dumiya, ebe tanalono tabo ebema: ebeno Bukamo ma kunu akuloliya,

'Godote ebe a:elaopino opolo akatepamene,
ega:walo ebe bobo magumulo akabalemene.'

32 Nanitabola, Da:ibidite me tabo Kelisokono tanaloma: aku-loliya, iyo, me Kelisoko ebe Ya:sutela, Godote ebe a:e magu-mune dadipati ale aimano balidinomamo ebe ebo uima:,
33 ega:walo me Ya:suko Godote ununomamo adipatete ebeno tumudi apuamo gito owodimi. Ebema: numa:la:, Nabiwi Godote a nanitabokobi midipiatamo ikaeaema: nanitabolo degiya, ebe kalakala tanalote ka:lo a:pemaiga. Nanitabola, ebete Ya:sutamo Talena Uliyana iyalo ikami, ebema: ebete ka:lo a unamo ebeno elawo adipana, iyo, la:imano galamo dolowiawitama ega:walo la:imano balida:mo duma:witama me ebe tanalola.
34 "Ebema: la: me tanalo wadenomamo nemalagidi-lala:, Ya:sute Godokono Unu Duliyomolamo keba kunu ka:nodolile, Da:ibidite eba kunu kanodoliya:. Ebe mabuma:

Da:ibidite Ya:sukono tanaloma: Godokono Bukamo tabo idi walo ma kunu kakuloliya,

‘Kawodawa Godote naimano Kawodawa Kelisotamo nege,
‘A:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
35 ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti
baima: ka:midilimamo.’ ’

36 “Ebema: la: Isalaela epo bilibilinomala:, modobola la: iyatawanomo niyatawala:, la:le me Ya:suko kewa olotolowamo da:tupuguima:ima, Godote ebe kapiya lawete aimano Kawodawama: ega:walo aimano Kelisoma: a:midi!”

37 Ebene tabo olowiopiate Pitakono tabono tanaloma: kawo tepo temeteme eba lawitalo, ebe ega:walo alibolepi epetapi dubatamo negeliya, “Naniala:, a beda: tanalo na:kosiyodiloma:?”

38-39 Pitate wiyasiya negiya, “Modobola la: la:imano tepo magumuno woki iyakobi midila:wete la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la:, ebema: ale la: Ya:su Kelisokono mailamo obamo kowaduba:midaolema:ta. Ebene Kawodawa Godote la:imano kuba egebolelametate eba dodolomatililamelo, ebete ebeno Uliyana nilakapolo la:tamo gito kapalibomene. Iyo, la: ega:walo la:imano gudi ega:walo iyaiya mulu opolo dilukuliona ebe epo atumu, la: bilibilinomo magumulo ebete kebe epo ebetamo pelaema: deka:la:mina ebete iba:tamo ebeno Uliyanano elawo kikalaemene, dopamo nanitabolo keba kunu kegiyale eba kunu.”

40 Ebene Pitate makomako tabo epetapi bilibilinomo eba kiyawaolamelo ibi kawiya ma kunu analiya, “Me opolo kuba osiyodilole magumulo dowapata:lamena, la:le ebe epono taneba magumune nemaimiala: la:imano igilo mula: tanalo kelawa:ema:!”

41 Ebe tetelo piyate ebeno tabo dolowiya ibi epetapi bilibilinomate nanitabokobi midite, ebene Ya:sukono alibolepi dubate ibi obamo ebo waduba:midaoliya. Nanitabola, ebe egela kapiyalo 3,000 epate nanitabokobi midi magumulo iba:go kapiyama: eda:iya.

Nanitabokobi Midipino Ilukuli Tanalo

42 Ebene egela epetapi bilibilinomolo nanitabokobi midipiate ibino aladabuti tanalo katepanakia:, iyo, iba:te kapimiya alibolepi dubuno iyatulame tanalo olowionakiya ega:walo Ya:suko malagidilo bae naonakiya ega:walo Godotamo towetowe tabo akogelanakiya.

43 Nanitabola, Godote alibolepi dubudo anoano tanalo
ega:walo weweda: tanalo bilibilinomo dosiyodilolenaki,
ebema: epo bilibilinomagodolo kawo tolenomote itanami.
44 Ega:walo me tanalo idila, nanitabokobi midipiate
woki kapiyama: eba eda:olo, ibino inamabu bilibilinomo
kapiyama: midilite, ebe inamabuamo idite idi walubinaki,
idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.
45 Ebema: iba:godolo iyaiya modoboa: tanalo demaimion-
akiya, ebe tetelo idawate ebeno pali opo maniamo nimid-
inaki, idite ebeno inamabu idi maniamo akonimidinaki,
iba:te ebe gabodo mani duwateonakiya nigologolopi ebo
walubilinakiya.
46 Ega:walo nanitabokobi midipiate iyaiya egela bilibili-
nomo epetapilo Godoko Amamateno Iya Motamo palad-
abutinakiya, ebene iba:te walogabo apune ibino motamo
da:ka:tolamenakiya, egege aladabuti magumulo ibino bae
eba alabaolo kalakala kawonomago ebo naonakiya.
47 Nanitabola, iba:te me osiyodilole tanalodo Godokono
mailo unamo eba adipatenalo, epo epetapi bilibilinomate
ibino tanaloma: wadewade tabo ebo gelanakiya. Ebe
tetelo Godote kebe epo dopamo deka:la:mioliya, ebe
epate ibino igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:,
iba:te iyaiya egela epetapilo nanitabokobi midipiatamo
da:pelamenakiya, nanitabokobi midipino uwomute unamo
ebema: nodolonami.

3

Pitate Ya:sukono Elawamo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midini

1 Egela idilo egelate kela:mo da:niwisigatepani, ebe
tete ebe 3 koloko tetela, Pitako ega:walo Yoneko iba:te
Godoko Amamateno Iya Motomo Godotamo towetowe tabo
gelanama: toniya.
2 Ebe tetelo dubu idite ebolo nokoliti, ebete menokono
tepo magumune agowa tatai eba kunu pawokaliya. Ebe
mabuma: ebeno namutupiate tete epetapi bilibilinomolo
ebe Godokono Motamo aguwaenakiya, ebete kala ga:dimi
tetelo ditana ebe Wade Ololo mailagono gigiyulo pokolite
epo manima: ebo ka:petoweolamitanakoma:.
3 Ebene Pitako Yoneko iba:te Godoko Amamateno Iya Moto
guamo ka:nopila:nama: eba tonalo me dubute ibi manima:
ebo toweolameni.
4 Wiyasiya ibi netewapiate ebe balidi kodakodamo eba
umionalo, Pitate ebe nanani, “A:ma: a nuama:.”
5 Ebene ebe dubute ibi netewapi eba ulamenalo ne-
malagidiloni, “Iba:te natamo mani kikanamonema:na:.”

6 Ebe tetelo Pitate ebetamo negeni, “Nagodolo mani idi kitana:, wiyasiya nagodolo tanalo idite bitana a:ma:tamo ikaema:. Nale a:ma: Ya:su Kelisoko Nasalete duliyomolo-dawano mailamo anamata, a:ma: maigawete nepata:!”
7 Ebene Pitate ebe dubu tumudi apu kotone lawe-nate dadipatini, ebeno agowate ebe tetenomolo wadekobi olowiomeniya.
8 Ebema: ebete unamo pateganate pata: ebo wagilimini, ebene ebete pategaago ega:walo Godoko moiago ebe Ama-mateno Iya Motono kala magumamo Pitako Yoneko iba:go gito nopila:oniya.
9-10 Ebene ebete ebamo da:nopegani, epo bilibilinomate ebe uminate negelaniya, “Eiye! Me ebe agowa tatai dubula, ebete tete bilibilinomolo Wade Ololo mailagono gigiyulo okolite manima: toweolamitanaki!” Nanitabola, iba:te ebe dubunomo uminiya, ebete agowa wadenomamo putionalo ega:walo ebete Godoko moiago depata:ni, ebema: iba:te kawonomamo eba anoanonalo nipo malagidiloniya me tanalote ebetamo keba kunu kemaigale.

Pitate Godoko Amamateno Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaoni

11 Godoko Amamateno Motolo tanatimi idi itanami, epate ebe tanatimi Solomonokono mailamo ka:minakiya, ebene Pitako Yoneko iba:te ebamo nutionate, ebe dubute ibino koto eba uwatelelamenalo epo bilibilinomate kawo anoano tanalago pipuila:oniya.
12 Ebene Pitate epono tanalo uminate iba:tamo tabo na:kiyawaoni, “La: Isalaela opo epala:, la: beda: mabuma: a uamelo kawonomamo danoanoawenama? La: beda: tanalo kemalagidilawenama? Ale a:ka:tuwa: aimano elawamo ega:walo aimano tuputupu ilukuli tanalamo me dubu wadekobi midima: kegelawenama?
13 Ao, ale kosiyodiloa:! Wiyasiya A:ibalayamako, Aisa:keko, Ya:ikoboko, ega:walo aimano ewoni epetapiate damamatenamiya, ebe Godote me tanalo a:ka:tuwa: osiyodilo ebeno Wokodawa Ya:suko kowalogonama:. Numa:la:, la:le ebe anakapuima: Paeletetamo demagataima, ebe tetelo Paeletete la:imano koto magumune ebe gito kaliboma: ubi diyati, wiyasiya la: ebeno ololo apulo Ya:suko ginima:mo eba iwutilo ubia:noma: gelimata.
14 Iyo, me gabodo la:le wade tuputupu lumagitamo ubia: tanalo eba awokalimilo, wiyasiya Paeleteko nanimata ebete epo anakapulamedawa Balabasiko ebeno kuba wiyane gito kaliboma:.
15 Ebema: epatamo igilo dikalamena la:le ebe Kawodawa anakapuimata, wiyasiya Godote ebe a:e magumune igilamo

walo akadipati, iyo, me tanalo ale aimano balidaːmo duimaː
a ebemaː gelanamaː.
16 Ebemaː nanitabola, me dubu laːle dumaːwenama ebeno
agowa Yaːsukono elawo mailote wadekobi aːmidilimi. Laː
iyatawanomolata ebete dopamo kebe temeteme magu-
mulo kokolinamile, wiyasiya Yaːsugodone daːpena ebe
nanitabokobi midi tanalodo ebete laː bilibilinomono ololo
apulo wadekobi olowi.
17 “Ebemaː naimano ekakialaː, na iyatawala laː egaːwalo
laːimano watowatopiate Yaːsukono nanitabo tanalo iy-
atawaoaːno ebetamo iyaiya kuba tanalo ebo osiyodilolimata.
18 Wiyasiya ebe tanalomaː woki bilibilimaː akoedaːoalaː,
mabu iyalo tetelo Godote ebeno woki awokalimipi bilibili-
nomagodone dawokalimiya, ebe tabono nanitabo tanalote
laːimano osiyodilole tanalodo apawokali, iyo, ma kunu
ebeno Alibodawa Kelisote laː epono kotone kawokawo teme-
teme uwati.
19 Ebemaː modobola laː laːimano tepo magumuno woki
iyakobi midilaːwete Godotamo nolobilaːlaː, ebene ebete
laːimano kuba egebolelametate kaːdodolomatililaemaːta.
20 Me gabodo tete bilibilinomo epetapilo laːimano tepo
magumu elawokobi midi tanalote Kawodawa Godokono
ololo apune baːpenakomene, egaːwalo Godote laː mabumaː
Yaːsuko walo kakapalibomene, iyo, Godote iyalo tetenomolo
ebe ebeno Alibodawa Kelisomaː kaːmiya.
21 Nanitabola, ebete Godokono Unu Duliyomololo
nokolinamene ebeno pe uwomuamo, wiyasiya ebete
daːpemene ebe tetelo ebete tagalatagala tanalo bilibilinomo
eba popoliyalelo olioli tanalo kapalomomene, Godote
ebeno talena woki awokalimipido dopamo keba kunu
kawokalimiyale eba kunu.
22 “Numaːlaː, Mosesete Kelisokono tanalomaː dopamo
ma kunu giya, ‘Laːimano Kawodawa Godote laː
kaːpowalubilitamaː na keba kunu kapaliboniyale, ebete
eba kunu ebeno Iyanomo Woki Awokalimidawa idi
laːgodolo kadipatemene. Ebemaː ebete kebe iyaiya tanalo laː
diyatulametamene, modobola laː ebe tabo bilibilinomamo
naːtudilaːiyalaː,
23 mabu laː magumulo kebe lumagite ebeno tabo
olowiaːno, Godote ebe nanitabokobi midi epagodone
iyabaiamo eba aːmidalo ebo kaːkubaimene.’ ”
24 Ebene Pitate walo naːkegeni, “Egaːwalo me tanalo idila.
Mosesekono walogabo apune Godokono woki awokalim-
ipi epetapi bilibilinomate ibino tabo kiyawao magumulo
me teteno iyaiya tanalo awokalilamenakiya, Saːmiyolokono
tetene wagilimite me tetaːmo pemaiga.

25 Ebema: numa:la:, Godote la:imano ewoniatamo kebe
nopo nanitabolo diyatiya, ega:walo ebete ebeno woki
awokalimipido kebe wadewade tanalo la: walonepi
mabuma: kosiyodilolema: da:kiyawaonaki, la: me tetelo
ebe tanalo bilibilinomo kuwatemamota. Iyo, Godote
la:imano ewono idi A:ibalayamatamo ma kunu kiyawaiya,
‘Nale a:imano walonedawagodolo me opo kawonomolo
dilukuliona ebe epono taneba bilibilinomo wadenomamo
bowalubilinakomo.’
26 Me ebe mabuma: Godote ebeno Wokodawa Ya:suko
adipatete la: Yu epatamo dopamo palibiya, iyo, ebe ubila
Ya:sute la:imano kawokawo kuba osiyodilole magumune la:
eba oba:midalelo wadenomamo kowalubilitanama:.”

4

Yu Watowatopiate Pitako Ega:walo Yoneko Idoko Motamo Dalomoniya

1 Ebene Yonete ebe eba walubinalo Pitate tabo
kiyawao magumulo adimo apuamo da:nemaigani,
ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi, ega:walo
Godoko Amamateno Moto atila:pino watodawa, ega:walo
Sa:diyusi tanebapi epetapi, ebe kawokawo dubate ibi
ka:podiyobolenama: ebo pelameniya.
2 Nanitabola, iba:te Pitako ega:walo Yoneko iba:tamo ka-
wonomamo dowaoniya, mabu ebe alibolepi dubu netewate
epo ma kunu iyatulameniya, Godote Ya:suko a:ene igilamo
adipatiya.
3 Me mabuma: ebe kawokawo dubate Pitako ega:walo
Yoneko uwatenate idoko moto guamo gito nalomoniya,
mabu ebe tete ebe nadimoni, ega:walo ibi ubila egela idi
powalolo ibino tanalo wadenomamo kanagiyamidalaema:.
4 Wiyasiya piyate Pitakono tabo dolowioniya ibi magu-
mulo epetapi bilibilinomate nanitabokobi a:midiniya, ebe
tetelo nanitabokobi midipino uwomu ebe 5,000 epoma:
eda:niya.

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Pitako Ega:walo Yoneko Ibino Iyatulame Tanaloma: Kawiya Danaliya

5 Ebene egela idilo Yu watowatopi, ega:walo Godokono To-
tomu tabo iyatulamepi, ega:walo Yu epono kawokawo dubu
epetapi, ibi bilibilinomate Yelusalema kawo duliyomolamo
pelamete ebo paladabutiya.
6 Ebe tetelo ibino taneba magumulo me kawokawo du-
bate na:pola:niya — A:nasiko ebe Godotamo kalimagono
ikameopino Unu Watodawanomola, ega:walo Kayapasiko,

Yoneko, A:lesandako, ega:walo A:nasikono atu alailame dubu gudi epetapi.

7 Ebene iba:te Pitako ega:walo Yoneko ibino dopo apuamo magaelete ibi ebo alateda:liya, “La:le dutu adimolo me dubu wadekobi da:mida:wenima, kebako elawamo ega:walo pokono mailamo wadekobi ka:mida:wenima?”

8 Ebema: Godokono Uliyanano elawote Pitakono tepo magumu detabokiya, ebete ibino tabo eba wiyalo negiya, “Naimano epono watowatopi ega:walo kawokawo dubala:, la: nolowiala:.

9 Me agowa tatai dubute wadekobi dolowini, la:le ebeno tanalo uma:wete a ebema: kalateda:witama wade tanalote ebetamo keba kunu ka:pemaiganile?

10 Aimano watowatopiala:, modobola la: ega:walo Isalaela opo epo bilibilinomo atumu, la: bilibilinomate me tabo wadenomamo niyatawala:. Ka:lo la:imano ololo apulo wadenomamo dutita, me dubute Ya:su Kelisoko Nasalete duliyomolodawano elawamo wadekobi olowini. Numa:la:, me Ya:suko ebe la:le kewa olotolowamo da:tupuguima:ima ebe dawala, wiyasiya Godote a:ene igilamo ebe walo akadipati.

11 Nanitabola, Godokono Bukate ebeno tanaloma: ma kunu gena,

‘La: moto etepiate
iyabaiamo diyata:ima,
ebe alote wiyasiya
motono elawo mabuma: eda:na.’

12 Ebema: numa:la:, Ya:suko kapiyate modobola epono igilo mula:lelaema:, me opo kawonomolo lumagi idi puliyala. Iyo, Godote Ya:sukono elawo mailo kapiya atamo ikaeami, ebema: modobola ale igilo mula: tanalo ebe kapiyagodone kelaemalema:.”

13 Ebene Yu watowatopiate iyatawaiya Pitako ega:walo Yoneko ibino tabo gela tanalo wadenomola, tole tanalo puliyala, wiyasiya iba:te sukulamo ka:tiya:. Me mabuma: iba:te anoanolo ibino tepo magumulo negeliya, “Nanitabola, me netewapiate Ya:suago wapata:namiya, ebema: diyala, iba:te ebegodone me wade iyatawa da: elawiye.”

14 Ebe tetelo dopamo agowa tatai dubute dokolinami, ebete Pitako ega:walo Yoneko ibi niyakabolo dutiti Yu watowatopiate ebe umiya, ebene iba:te ebe dubuno wade tanalo umilo kuba tabo gelama: gabo nipo wadiya.

15 Ebema: Yu watowatopiate ibi netewa-kapiya nanaliya iba:te ebe taneba magumune ka:nemaimioma:, ebene iba:te

iba:godone da:nemaimiya Yu watowatopiate a:ka:tuwa: tabo
ma kunu geliya,
16 “A Pitako Yoneko iba:tamo beda: tanalo
na:kosiyodiloma:? Iba:te kebe anoano tanalo kosiyodiloni
Yelusalema epo bilibilinomate ebe tanalono nanitabo tanalo
iyatawaiya, ebema: me tanaloma: a modoboa: a:da: tabo
gelama:.
17 Wiyasiya a ubia:nola ibino mulo osiyodilo tanalote
Yelusalemane iyaiya epo epetapiatamo ka:toma:, ebema:
modobola a ibi kawiya analete talena kiyatilaemalema:
iba:te Ya:sukono mailamo walo a:kegelanakoma:na:.”
18 Ebema: iba:te Pitako ega:walo Yoneko walo iba:tamo
keka:la:mite ibi kawiya ma kunu analiya, “La: epo iyatu-
lamelo Ya:sukono mailamo tabo walo akogelanakala:!”
19 Ebene iba:te ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Mod-
obola la: me tanalo a:ka:tuwa: nemalagidilala:. Ale
la:imano tabamo ba:ka:tudila:ma: o Godokono tabamola:ka?
Godokono ubi keba kunula:ka:?
20 Ebema: numa:la:, ale kebe tanalo kolowima: ega:walo
kebe tanalo kulamolima:, a ebe iyaiya tanaloma: tabo
kiyawao akatepama:.”
21-22 Ebe tetelo Yu watowatopi ubila kuba wiya iba:tamo
kikalaema:, wiyasiya iba:te gabo nipo wadiya mabu epo
bilibilinomate Pitako ega:walo Yoneko ibino wade osiyodilo
tanalo iyalo olowiya. Iyo, iba:te Pitako Yoneko mabuma:
Godoko nemoiutiya, mabu nanitabola, ebete ibido wadekobi
da:midini ebe agowa tatai dubute 40 ulamamo ebe teme-
tema:go okolinami. Ebene watowatopiate ebe tanalo eba
iyatawaolo, iba:te tanalo idi osiyodiloa:no Pitako ega:walo
Yoneko ibi kawiya walo kanalete ibino motamo gito ali-
boliya.

Nanitabokobi Midipiate Elawo Kelaema: Godotamo Da:towetoweiya

23 Ebema: Yu watowatopiate ibi gito daliboliya, ebe tetelo
Pitako ega:walo Yoneko ibino nanitabokobi midipi namu-
tupiatamo tote ibi ebo nanaliya, Godotamo kalimagono
ikameopino ununomo watowatopi ega:walo kawokawo
dubu epetapiate iba:tamo degeliya ebe tanalo.
24 Ebene nanitabokobi midipiate ebe tanalo olowite
Godotamo ibino tabo madodo eba adipatelo kapimiya ma
kunu geliya, “Aimano Kawo Elawodawa, a:ma:le a:ka:tuwa:
Unu Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ega:walo
iyaiya kewa: kolomo ega:walo inamabu bilibilinomo osiyo-
diloliyata.

25 Nanitabola, a:imano wokodawa Da:ibidiko ebe aimano
ewono nabiwila, a:ma:le ebeno tabone a:imano Talena
Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiyata,

‘Mabu keleka: nanitabokobi midia:piate
Godotamo kawonomamo da:dowautiya?
Ega:walo me opo epate ebe kubaima:
nopo beda: mabuma: kiyatiye?
26 Iyo, me opolo kawokawo elawodubate
ebetamo kuba osiyodiloma: lamota:oniya,
ega:walo watowatopi dubate aladabutiya,
iba:te Kawodawa Godoko ega:walo ebeno Alibodawa Kelisoko
iba:tamo gowelao tanalo kosiyodiloma:.’ ”

27 Ebene nanitabokobi midipiate towetowe tabo gela
magumulo walo na:kegeliya, “O Godo, nanitabola, a:imano
Wade-talena Wokodawa Ya:suko a:ma:le a:imano Alibodawa Kelisoma: iyalo a:midiyata, wiyasiya Kawo Elawodubu Elodiko ega:walo Poniyase Paeleteko, iba:te me
Yelusalema duliyomololo nanitabokobi midia:pi epetapi
ega:walo Isalaela epago aladabutiya eba:go ka:gowelaoma:.
28 Iyo, nanitabola, a:ma:le iyalo tetelo a:imano elawamo
ega:walo wokiamo nopo diyata:wiyala, ebe nopono nanitabo
tanalote ka:pemaigama: iba:te aladabutite gowelao tanalo
Ya:sutamo ebo osiyodiliya.
29 Ega:walo ka:lo, Kawodawa, iba:te atumu kuba atamo
osiyodiloma: da:ka:kiyawauta, a:ma: nolowitata, ebema:
modobola a:ma:le a a:imano wokopi elawokobi na:midia: ale
a:imano tabo tolea:no ka:kiyawaoma:.
30 Ega:walo modobola a:ma:le a:imano koto uwamidawete
temetemete dulamena ebe epo wadekobi na:midioliye, iyo,
a:imano Talena Wokodawa Ya:sukono mailamo kawokawo
anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo a magumudo nosiyodiloliye.”
31 Ebe tetelo ibino towetowe tabo gela tanalote
dolopoligiya, iba:te da:pola:niya ebe motote ebo alegiya,
ebene Godokono Uliyanate ibino tepo magumu eba
tabokailamelo, iba:te toletoleoa:no Godokono tabo elawamo
kiyawao ebo wagilimiya.

Nanitabokobi Midipiate Ibino Inamabu Nilakapolo Dikameteuiya

32 Ebe tetelo nanitabokobi midipi bilibilinomono
tepo magumuno tanalo ega:walo woki kapiyanomoma:
eda:olamiya, ebema: ibino taneba magumulo idawate
ebeno inamabu ebenonomoma: kegenakia:, wiyasiya ibino

inamabu bilibilinomo kapiyakobi midilite, ebe inamabuamo idite idi walubinaki, idite idi akowalubinaki, eba kunu wagelenamiya.

33 Ebene Kawodawa Ya:sute a:e magumune demaigiya, alibolepi dubate ebe tabo kawo elawonomamo eba kiyawaonalo Godokono nilakapo tanalote ibi magumudo woko elawonomamo ebo osiyodilonami.

34 Ebema: nanitabokobi midipino taneba magumulo lumagi idigodolo modoboa: tanalote kitanamia:, mabu piyagodolo ibino moto ega:walo pali opo kawokawo da:pola:lamenami, iba:te epetapi maniamo eba nimidiolelo mani da:nuwatenakiya,

35 ebene iba:te alibolepi dubatamo nilakapolo ebo pikalamenakiya, iba:te ebe mani wadenomamo eba ulamenalo nigologolopiatamo ebo kikalamolema:.

36 Ebe tetelo Libai gu dawa Yausepeko Saipalase opodawala, alibolepi dubate ebetamo Banabasi mailo idi ikamiya, ebe mailono magumu nitana ‘Epono Tepo Magumu Gelebadilame Dawala.’

37 Ebene ebe dubute ebeno pali opo idi eba kunu maniamo atumu ka:nimidite mani uwatete alibolepi dubatamo nilakapolo gito pikalamiya.

5

A:nanayasiko Ega:walo Sapailako Iba:te Godoko A:da: Demasigiya

1 Ebe tetelo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela, ebete ebeno kamiyale Sapailago ibino pali opo idi maniamo nimidite,

2 ebene A:nanayasite mani uwatete apu eba powaminalelo apu wadaete alibolepi dubatamo gito pikalamiya. Nanitabola, ebete dosiyodiliya ebe tanalo ebeno kamiyalete iyatawiya.

3 Ebema: Pitate ebetamo negiya, “A:nanayasi, beda: mabuma: a:ma: gigiyu Saitanatamo da:iyamidawa:ka? Numa:, ebete a:imano tepo magumamo opegate a:ma: detabokaimitaka, ebe tetelo a:ma:le pali opamo duwata:wa:ka ebe mani apu eba powaminalelo Godokono Uliyana a:da: ebo pemasiga:kata.

4 Ebe pali opo a:ma:le maniamo midia: tetelo a:imanonomoma: eda:nami, ega:walo a:ma:le ebe opo maniamo eba midilo duwata:wa:ka ebe mani ebe a:imanonomola a:ma:le a:ka:tuwa: a:imano ubi tanalo kosiyodilola:ema:. Ebene a:ma:le a:imano tepo magumuno kuba woki lawa:wete me tanalo beda:ma: kosiyodilawa:?

Nanitabola, aːmaːle me opo lumagi kemasigaːweaː, Godoko ebe masigaːta!”

5 Ebemaː Aːnanayasite ebe tabo olowite opamo adogelete aːenomo ebo aːiya, ebe tetelo me tanalo dolowiya ibi bilibilinomate kawonomamo toletoleutiya.

6 Ebene oli ape dubate pelamete ebeno ape kalikamo pauputite ebo aguwatiya bobamo kaːniyatimaː.

7 Ebene egelate kelaːmo daːnelegatepani, ebe tetelo Aːnanayasikono kamiyale naːpiya, wiyasiya ebeno awitamo demaigiya, ebete ebe tanalo iyatawaːno Pitate daːluti ebe motamo gito popegiya.

8 Ebene Pitate ebe nalatediya, “Aːmaː na nananaː, laː pali opo maniamo daːnaːmidaːwaːkama me maninomo kuwataːwaːkama?”

Ebete nowamiya, “Iyo, nanitabola, me ebe wiyanomola.”

9 Pitate wiyasiya ebetamo negiya, “Laː netewapi laːimano woki kapiyakobi bedaːmaː kaːmidilaːwaːkama Kawodawano Uliyana aːdaː kemasigaːemaː? Aːmaː nolowia, aːimano awi bobamo daːniyataː ebe oli ape dubate gigiyu tetedo baːpelamenapaː. Ibaːte aːimano aːe ape atumu bobamo kakaguwatamaːnaː!”

10 Ebe tetenomolo ebe kamiyalete Pitakono agowa mabuamo adogelete aːenomo ebo kaːiya, ebene oli ape dubate pelamete ebeno aːe tanalo pumite, ibaːte ebeno ape aguwatate ebeno awi kebamo kaːniyatiye ebe atu bobamo ebeno awi niyakabamo gito kaːniyatiya.

11 Ebemaː sosi epo bilibilinomo egaːwalo nanitabokobi midiaːpi epetapi atumu, ibi bilibilinomate ebe iyaiya tanalo dolowiya kawonomamo ebo toletoleutiya.

Yaːsukono Alibolepi Dubate Ebeno Elawamo Anoano Tanalo Dosiyodilolenakiya

12 Ebe tetelo Yaːsukono alibolepi dubate epo magumulo anoano tanalo egaːwalo wewedaː tanalo bilibilinomo osiyodilolenakiya, egaːwalo nanitabokobi midipi bilibilinomate akaladabutinakiya Godoko Amamateno Iya Motono tanatimi idaːmo, ebe tanatimi Yu epate Solomonokono mailamo kaːminakiya.

13 Egaːwalo ebe tetelo epo bilibilinomate nanitabokobi midipino tanalomaː wadewade tabo degelanakiya, wiyasiya ibi epetapiate ibino watowatopino dowa tanalo kawonomamo malagidilolo ibaːgo aladabutimaː naːtoletoleonakiya.

14 Ebemaː Godokono Uliyanate epo magumulo woko eba osiyodilonalo egela idilo dubu egaːwalo kamiyale epetapi

magaelenaki, egela idilo epetapi kemagaelenaki, ibi bilibilinomate eba kunu Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midilo ebe waloma:tapiago kapiyama: ebo peda:iya.
15 Ebene epate ibino temetema:gopi patapatago ega:walo ketago demagaelenakiya Pitakono peto bai gabo niyakabamo ebo powadilatilinakiya. Iba:te ma kunu malagidilonakiya, Pitate da:petomene ebeno ulite ibi eba pa:mula:lenatolo temetema:gopiate wadekobi ebo kolowioma:na:.
16 Ebema: Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo da:pola:namiya ebe egege duliyomolone epo epetapi bilibilinomate ibino iyaiya temetema:gopi ega:walo kuba uliyanagopi demagaelenakiya, ibi bilibilinomate wadekobi ebo polowionakiya.

Yu Watowatopiate Ya:sukono Alibolepi Dubatamo Gowela Tanalo Dowagilimiya

17 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo ebeno opopi, ibi Sa:diyusi tanebapila, iba:te kawo dowa tanalo wagilimiya mabu epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono alibolepi dubatamo kawonomamo kalakalautiya.
18 Ebema: iba:te alibolepi dubu uwatete idoko motamo gito alomiya,
19 wiyasiya ebe idokolo Kawodawa Godokono nopodawate penate idoko motono kawokawo gigiyu pa:ilamenate ibi wagailinate iba:tamo negeni,
20 “La: tolama:wete Godoko Amamateno Motolo nutitatawete epatamo me oli ilukulino tanalo bilibilinomoma: tabo na:na:kiyawaiyala:.”
21 Ebema: alibolepi dubate me tabo olowinate, duiyanomolo Godoko Amamateno Iya Motamo nodolote epo ebo niyatulamitiya.

Ebene ebe tanalo iyatawaoa:no Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo ega:walo ebeno opopi, iba:te Yu epono kawokawo dubu epetapi ka:la:mite, ebene ebe Ka:nisolo dubu bilibilinomate dapaladabutiya Godokono Moto atila:pi epetapi ebo naliboliya Ya:sukono alibolepi dubu idoko motone iba:tamo kemagaelema:.
22 Wiyasiya iba:te idoko motamo da:tolamiya alibolepi dubu idoko moto gulo nipo noliya, ebema: iba:te gito ka:pelamiya Yu epono Ka:nisolo dubu kapanalema:.
23 Iba:te tabo ma kunu pegeliya, “Ale idoko moto gigiyu kodakodailame pola:nalo nulaema:, ega:walo ebe moto atila:pi dubu atumu niyakabolo eba lamota:onalo ebo ka:nulaema:,

wiyasiya gigiyu da:na:ilaema: ebe tetelo ale moto gulo lumagi idi ka:numia:!”

24 Ebene Godokono Moto atila:pino watodawa ega:walo Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi iba:te ebe tabo dolowiya woki bilibilinomoma: eda:iya, mabu ebe tanalote keba kunu kemaigiyale iba:te nipo malagidiloliya.

25 Ebe tetelo dubu idite pete iba:tamo na:pegiya, “Eiye, nolowiala:! La:le idoko motamo dalomaima, ebe dubate Godoko Amamateno Motolo epo biyatulamita!”

26 Ebene atila:pino watodawate ebeno opopiago Godoko Amamateno Motamo tolamete Ya:sukono alibolepi dubu ebo nadabuiliya Yu epono Ka:nisolo dubatamo kemagatalema:. Iba:te wiyasiya ibi elawamo ka:nuwatiya: mabu iba:te toletoleolo ibino tepo magumulo negelitiya, “Diyala, epono taneba magumulo piyate me dubatamo dekalakalaona, iba:te atamo kawonomamo dowaote a kanakapuaema: nokolamo da:bemapeaema:na:.”

27 Ebene iba:te Ya:sukono alibolepi dubu Ka:nisolo dubatamo demagataliya, iba:te ibino dopo apulo eba lamota:onalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote ibi nanaliya,

28 “Ale la: dopamo elawonomamo analiata la:le Ya:sukono mailamo akoiyatulamenakala:, wiyasiya la:le dosiyodilawenama ebe kuba numa:la:! La: negelanamata a watowatopiate Ya:suko kuba gabodo anakapuima:, ebene me la:imano iyatulame tanalote opo kawonomamo tote Yelusalema duliyomolopi bilibilinomate olowiya!”

29 Ebene Pitako ega:walo alibolepi dubu epetapi, iba:te ebeno tabo eba wiyalo negeliya, “Ale Godoko kapiyatamo ba:tudila:onakoma:, epetapiatamoa:!

30 Nanitabola, Ya:suko la:le kewa olotolowamo tupuguima:wete ebo anakapuimata, wiyasiya aimano ewoniate damamatenamiya ebe Godote ebe a:ene adipati,

31 ebene ebete ebe ebeno tumudi apuamo adipatete epono Watodawama: ega:walo Igilo Mula:lelamedawama: ebo midi. Me osiyodilo tanalodo Godote Isalaela epatamo wade tete ikalami, iba:te ibino woki iyakobi midilite ebetamo eba olobila:lo ebete ibino kubakuba osiyodilole tanalo ebo kegebolelaema:.

32 Mabu ale me tanalo aimano balida:mo dulaima:, ale ebema: gelanama: ega:walo a magumudo Wade-talena Uliyanate atu tanalo ebe kawokalilamena. Nanitabola, piyate Godotamo da:tudila:ona, ebete ebeno Uliyanano elawo iba:tamo nikalamena.”

33 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate ebe tabo olowite
kubanomamo eba dowaolo Ya:sukono alibolepi dubu anaka-
pulaema: tabo ebo geliya.
34 Wiyasiya ibino taneba magumulo Pa:lisi tanebadawa idi
ebeno mailo Gameliyelatela, ebe Godokono Totomu Tabo iy-
atulamedawa idila ega:walo epo bilibilinomate ebeno mulo
tanaloma: ebe nowalogonamiya. Ebe tetelo ebete maigate
tabo ma kunu giya, iba:te alibolepi dubu Ka:nisolo magu-
mune wagailite tete da:peso balalo ka:na:pola:nama:.
35 Ebene alibolepi dubate iba:godone da:nemaimiya,
Gameliyelate Ka:nisolo dubatamo negiya, “La: Isalaela
dubala:, me dubatamo kuba idi osiyodiloa:no dopamo la:
wadenomamo nemalagidilala:.
36 Mabu la: iyatawalata, dopamo Tiyudasiko dokolinami
ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: genaki, ebene ebetamo 400
dubu epetapiate aladabutiya. Wiyasiya numa:la:, gaba-
manino gowelaopiate ebe danakapumiya ebeno tanebapiate
iyaiya eba alautiolo ebeno tanalote ebo olopoligiya.
37 Ebene walone tetelo epate ibino mailo gabamanino
bukamo dakuloliya, ebe atu ulamalo Ga:lili opono dubu
idi Yudasite ebo kemaigiya. Ebete epo epetapi bilibili-
nomo ebetamo ka:la:mite eba kunu eba wagelelo, wiyasiya
gowelaopiate ebe atumu ebo kanakapumiya, ebema: ebeno
tanebapiate atumu iyaiya gito kalautiya.
38 Ebema: numa:la:, ka:lo ale me dubuno tanalo danag-
ilamelelamitama:, ibino tanaloma: nale la: analemata, la:le
iba:tamo tanalo idi ako-osiyodilala:. Ibi na:miyapala:, mabu
ibino tabo gela tanalo ega:walo woko osiyodilo tanalo ibi
a:ka:tuwa: ibino elawamo dosiyodilolenaka ebe tanalote
a:ka:tuwa: kolopoligomene,
39 wiyasiya ibino woko osiyodilo elawote Godogodone
da:penale, ebema: la:godolo elawo kitana: ibi odiyobolema:.
La: nanisiwale, la: Godotamo gowelaopima: da:beda:oma!”

40 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate Gameliyelakono
tabamo gito tudila:iya. Iba:te Ya:sukono alibolepi
dubu ibino dopo apuamo ka:la:mite pa:ka:pa:ka:mo
a:na:ma:ga:midaolete ibi ma kunu analiya, “La: Ya:sukono
mailamo epatamo tabo walo akogelanakala:!” Ebene iba:te
ibi gito naliboliya.

41 Ebe tetelo alibolepi dubate Ka:nisolo dubu miyapate
kawo kalakalago eba nemaimiolo ibino taneba magumulo
negeliya, “Nanitabola, Godote a ebeno wadewade ga:limapi
gudima: eba ka:milo ebete ebeno ubi ebo iyati, aimano
Ya:suko waloma:ta tanaloma: epetapiate temeteme ega:walo
ilipo atamo kikaeaema:!”

42 Ebema: egela bilibilinomolo iba:te Godoko Amamateno
Motolo ega:walo epono iyaiya motolo woko osiyodilo
atepa:no epo eba iyatulamelo Ya:su Kelisokono Wade Tabo
ebo kiyawaonakiya.

6

Sosi Epate Alibolepi Dubu Kowalubilima: Sebeni Dubu Duwatiya*

1 Ebe atu ulamalo Ya:suko waloma:tapino uwomute un-
amo odolo olodiyoboa:no ibino taneba magumulo apamina-
teui tanalote ma kunu maigiya. Guliki tabamo degelanakiya
ebe Yu epate ubia: tabo awokalimiya Yu tabonomamo dege-
lanakiya ebe Yudiya opo epatamo, mabu egela bilibilinomo
epetapilo bae alabaolame tetelo ibino amoleamola:te wade
walubi kelawenakia:.
2 Ebema: Ya:sukono 12 alibolepi dubate waloma:tapi
epetapi bilibilinomo iba:tamo ka:la:mite ibi nanaliya, “Me
tanalo modoboa:, ale la:imano bae alabaolame tanalo eba
tupugaimilo wiyasiya Godokono tabo kiyawao woko gito
atepama:.
3 Ebema: ekakiala:, la:godolo sebeni dubu nuwata:la:,
epate kebe dubu tuputupupima: ega:walo Godokono
Uliyanamo tabokaopima: ega:walo mulopima: degelanaka.
Ebene ale bae alabaolame woko iba:tamo eba ikalamelo
4 a wiyasiya tete bilibilinomolo me netewa kawokawo
tanalo bulamenakoma:, Godago tabo gela tanalo ega:walo
ebeno tabo epatamo kiyawao tanalo.”
5 Ebe tetelo ebe taboma: nanitabokobi midipi
bilibilinomate kawonomamo kalakalaiya, ebene iba:te
dopamo Stibiniko lawiya, ebeno nanitabokobi midi
tanalo kodakodanomola ega:walo Godokono Uliyana
tabokanomola. Ebene iba:te me dubu epetapi ebo
kuwatiya — Pilipiko, Palokolasiko, Nikanoko, Timonoko,
Pamenaseko, ega:walo uwomudawa Nikolasiko, me
Nikolasiko Yu lumagia: wiyasiya ebete dopamo A:ntiyoka
kawo duliyomololo Yu epagodone nani Godokono tanalo
dolowiya, ebe tetelo ebete ebe amamatema: iba:go
kapiyama: ebo pediya.
6 Ebene nanitabokobi midipiate me sebeni dubu alibolepi
dubatamo demagataliya, iba:te ibino tanaloma: Godotamo
towetowe tabo eba kiyawaolo koto ebo watiolelamiya ebeno
elawote iba:godolo kitanama:.
7 Ebema: me gabodo Godokono tabote ebe opo
kawonomodo penemaigiya, ega:walo Yelusalema kawo

* **6::** Keyakeyapino tabamo nanitabokobi midipiate me dubu dikonema: gelanaka.

duliyomololo Ya:suko waloma:tapino uwomute unamo eba odolonalo kolodiyobonamia:. Ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopi dubuno taneba magumulo epetapi bilibilinomate atumu Ya:suko nanitabokobi midi tanalo ebo lawiya.

Yu Epo Epetapiate Stibinitamo Dowaote Ibino Ka:nisolo Dubatamo Demagatiya

8 Nanitabola, nanitabokobi midipiate alibolepi dubu kowalubilima: duwatiya, ebe dubu magumulo dubu kapiya idi Stibinikono tanalo ma kunula, ebeno tepo magumulo Godokono nilakapo ega:walo elawo kawonomate pola:namiya, ebema: ebete epo magumulo kawokawo anoano tanalo ega:walo weweda: tanalo osiyodilolenaki.

9 Ebe tetelo Yu epono balidi ibilamole moto idi nitanami, ebeno mailo ebe ‘Matuolamole Magumune Demaimiya Ebe Dubuno Aladabutila,’ ebe taneba magumulo epetapi Sailiniya duliyomolo epola, epetapi A:lesandiya duliyomolo epola, epetapi Silisiya opo epola, ega:walo epetapi A:isiya opo epola, ibi bilibilinomate kapimiya ilukulinamiya. Ebene egela idilo ibino tanebapi epetapiate pelamete Stibiniko eba podiyobolo eba:go apaminateui tanalo ebo posiyodiliya,

10 wiyasiya ibino elawote Stibinikono elawago ka:pa:modobiya: mabu Godokono Uliyanate ebetamo wade mulonomo ikamiya.

11 Ebema: ebe dubate ibino modoboa: tanalo umite iba:te diya gabodo tolamete dubu epetapiatamo mani eba nikalamelo ma kunu nanaliya, “La: mako a:da: tabo Stibinikono tanaloma: na:negeliyala:, la: olowimata ebete la:imano dopo apulo kuba tabo da:kiyawai Mosesetamo ega:walo Godotamo.”

12 Ebene ebe a:da: tabo kiyawaopiate tolamete ibino tabo gela magumulo Yu epo epetapi ega:walo ibino watowatopi ega:walo Godokono Totomu iyatulamepi, ibi bilibilinomatamo elawo ebo nikalamiya Stibinitamo ka:dowaoma:. Ebema: ibi epetapiate Stibiniko elawamo pelawete Yu epono Ka:nisolo dubatamo ebo magatiya ebeno tanalo kananagiyamidaema:.

13 Ebe tetelo iba:te dubu epetapi ebo magaeliya Ka:nisolo dubuno ololo apulo Stibinikono tanaloma: a:da: tabo ka:pegelama:, ebene ebe tabo atapiate pelamete tabo ma kunu pegeliya, “Me dubute Godoko Amamateno Talena Motono tanaloma: ega:walo Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabono tanaloma: iyaiya kuba tabo kiyawao katepana:.

14 Nanitabola, ale ebeno tabo olowima:, ebete ma kunu gi,
‘Ya:suko Nasalete duliyomolo dubute Godoko Amamateno
Moto anabulimite, ebene Mosesete aimano ewoniatamo
dikalamiya ebete ebe wadewade osiyodilole tanalo kubail-
amete iyama: ka:midilimene!’ ”
15 Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo tanebapi magumulo
da:pola:niya, ebe dubu bilibilinomate olobila:ote Stibiniko
balidi kodakodamo eba umiolo, wiyasiya Godokono nopo-
dawano alo keba kunula:ka: ebeno ololote eba kunu pukuil-
amiti.

7

Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ibino Ewonino Tanaloma: Da:kiyawaiya

1 Ebene Godotamo kalimagono ikameopino Unu
Watodawanomote Stibiniko nalatediya, “Me tanalo
nanitabola:ka:?”
2 Stibinite tabo eba wiyalo negiya, “Naniala: ega:walo
nabiala:, la: naimano tabo nolowiala:. Aimano ewono
A:ibalayamate Mesopotemiya opolo eba okolinalo A:la:na
duliyomolamo pea:no, ebe tetelo Alonomo Godote ebetamo
pemaigate
3 ma kunu pegiya, ‘A:imano opo ega:walo a:imano mabu
epo miyapawete, nale a:ma: danatama ebe opamo na:tiye.’
4 Ebema: ebete Ba:baloni opo atepate A:la:na duliyomo-
lamo gito tiya, ebene ebete ebolo eba nokolinalo ebeno nabi-
wite da:iya, Godote ebe me Ka:inane opamo ebo magaiya,
la:le ka:lo dilukuliawenama me opamo.
5 Godote wiyasiya ebe tetelo Ka:inane opo kawonomo
magumulo okoli bai da:peso idi kikamiya: ebenonomoma:
keda:nama:, ega:walo ebe tetelo ebete gudia:no eba okoli-
nalo Godote ebetamo nanitabolo egiya, ebete walone tetelo
Ka:inane opo ebetamo ega:walo ebeno walonepiatamo
kikalaema:.
6 Ebene Godote ebetamo walo ma kunu kegiya, ‘A:imano
walonepiate kapela epono opo idilo da:nilukulinama:na:,
ebe opo epate ibi wiya: wokopima: midilite 400 ulamamo
kawokawo temeteme bikalamenakoma:na:.
7 Wiyasiya nanitabola, piyate iba:tamo temeteme dikala-
menama:na:, nale ebe epono tanalo anagiyamidalamete
kuba wiya kikalaemamo, ebene nale a:imano walonepi ebe
mulu opone wagailite demagaelemo, ebe tetelo iba:te na me
opolo kapamamanatenema:na:.’
8 “Ebe tetelo Godote A:ibalayamatamo nopo
nanitabonomolo diyatiya, ebe nopono pukala awokalima:
tama itamida tanalo ikamiya, ebema: A:ibalayamate ebeno

gudu Aisa:keko umite kapiya wuiki dolopoligiya ebetamo tama itamida pukala ebo iyatimiya. Ega:walo walone tetelo Aisa:kete me atu tanalo ebe kosiyodiliya ebeno gudu Ya:ikobotamo, ebene Ya:ikobote ebeno 12 dubu guda:tamo me atu tama itamida pukala kalomolamiya, walone ebe guda:te aimano 12 gu epono nabima: eda:iya.

9 “Ebene Ya:ikobokono 12 guda:te apepeote ebe aimano guguno nabiate ibino ekawi Yausepekono wade okoli mabuma: eba dowaolo olowamepi dubu epetapiatamo manima: gito nikalamiya, ebete Isipiti opolo wiya: wokodawama: ka:neda:nama:. Wiyasiya Godote eba:go eba nokolinalo
10 ebeno temeteme bilibilinomo magumulo ebeno igilo wadenomamo mula:menaki. Ebene Yausepete Isipiti opono Kawo Elawodubu Pa:lokono ololo apuamo da:nemaigiya, ebe tetelo Godote ebetamo wade mulonomo ikamiya. Nanitabola, Godokono walubi magumudo Pa:lote Yausepetamo kawonomamo kalakaliya, ebema: ebete ebe Isipiti opo kawonomo ega:walo ebeno kawo moto ulamedawama: ebo midiya.

11 “Ebe tetelo Isipiti opo ega:walo Ka:inane opo kawonomolo baete eba olopoligolo kawo nigologolo tanalonomote epatamo piya, ebema: aimano ewoniagodolo bae uwateo gabote kitanamia:.
12 Ebene Ya:ikobote Isipiti opolo konote da:pola:nami, ebe tanalo olowite aimano ewoni nabi bae ka:nuwateoma: ebamo gito naliboliya. Me ibino dopo tetela.
13 Ebene iba:te netewa teta:mo walo da:ka:tolamiya, ebe tetelo Yausepete ebeno tanalo ebeno naniatamo awokalimilo ma kunu giya, ‘Na ebe Yausepetela!’ ega:walo ebe atu tetelo Kawo Elawodubu Pa:lote Yausepekono mabu epono pelame tanalo ebo iyatawiya.
14 Ebene Yausepete ebeno nabiwi Ya:ikobotamo tabo ebo nalibiya, ebe ega:walo ebeno mabu gudi ibi bilibilinomate Isipiti opamo ka:pelaema:, iyo, ebe tetelo Ya:ikobokono epono uwomu ebe 75 epola, miba:te pelamiya Isipiti opamo.
15 “Ebene Ya:ikobote ebeno epago tote Isipiti opolo eba nokolinalo, ebe ega:walo aimano ewoni epetapiate ebo na:elaiya.
16 Ebene ibino guda:te Ya:ikoboko ega:walo Yausepeko ibino ape Ka:inane opono Sekeme duliyomolamo walo kowadaete bobamo ebo palomiya, ebe bobo damela A:ibalayamate Amokono guda:godone maniamo iyalo elawiya.”

Stibinite Mosesekono Tanaloma: Da:kiyawaiya

17 Ebene Stibinite tabo moga:melo Yu epono Ka:nisolo
dubatamo walo na:ka:kiyawaiya, “Godote A:ibalayamatamo
nanitabonomolo degiya, ebe tabono nanitabo tanalote
awokalama: eba tatalilo Isipiti opolo aimano Isalaela epate
bilibilinomoma: eda:iya.
18 Ebe tetelo Isipiti opolo Kawo Elawodubu idite maigiya,
Yausepete dopamo Isipiti opo epo keba kunu kowalubili-
nakile ebete ebe tanalo wadenomamo kiyatawiya:.
19 Ebema: ebete aimano epo a:da: masigilinami, ega:walo
ebete aimano ewoni mako elawo tabamo kubailame-
nami, iba:te ibino a:lia:li gudi agimagimao bailo gito
ka:miyapaolenakoma:.
20 “Ebe tetelo Mosesete ebo awokaliya, ebeno ololo wade-
nonomola. Ebete netewa-kapiya saganalo ebeno nabiwino
motolo okolite,
21 ebene ebeno menokola nabiwila iba:te ebe motone
kela:mo matopa:tate gito danatepapiya, ebe tetelo Kawo
Elawodubu Pa:lokono buwelete ebe numite ebeno guduma:
nimidite wadenomamo dabinami.
22 Ebene Mosesete Pa:lokono motolo eba apelo Isipiti
opo epate ibino mulo tanalo bilibilinomo ebe ebo iyatu-
miya, ebema: ebete ebeno tabo kiyawao magumulo ega:walo
ebeno osiyodilole magumulo elawonomoma: ediya.
23 “Mosesete 40 ulama tetedawama: eba eda:nalo ebete
ebeno tepo magumulo woki iyatiya, ebeno Isalaela epate
keba kunu kilukulinami ebe tanalo ka:nuima:.
24 Ebe tetelo Isipiti opo dubute Isalaela dubu idi dana-
galimiuti, Mosesete numite Isipiti dubutamo kuba wiya eba
nikamelo ebe ebo nanakapumiya,
25 mabu ebe osiyodilo tanalodo ebete nemalagidiliya
ebeno epate me tanalo kiyatawaoma:, Godote Mosesekono
kotamo ibi Pa:lokono elawo magumune kowagailimene.
Wiyasiya iba:te ebeno wade osiyodilo tanalono magumu
wadenomamo kelawiya:.
26 Ebema: egela idilo Isalaela dubu netewate da:gowelitiya,
Mosesete ibi ulamete ibi eba gelebadilamelo nanaliya,
‘Naimano naniala:, la: kapiya alailame epo keba kunula:ka:
eba kunulata. Beda: mabuma: idite iditamo, idite iditamo
kuba tanalo dosiyodilawitama?’
27 “Wiyasiya ebe tetelo kebe dubute iditamo
elawonomoma: keditile, ebete Moseseko balamo eba
nimupiamidalo ebo aniya, ‘A:ma: potele kanatia a:ma:le
aimano kawodawama: eda:ma:? A:ma: aimano tanalo
anagiyamidadawa:!
28 A:ma: ubila:ka: na anakapunaema:, a:ma:le dutu Isipiti
dubu danakapuma:wia eba kunu?’

29 Mosesete ebe tabo olowite ebete kawo tole lawete
Isipiti opone ebo alauliya, ebene ebete Midiyana opolo eba
nokolinalo kamiyale aidite dubu gudi netewa ebo nulamiya.
30 “Ebene 40 ulama da:petoiya egela idilo Mosesete Sainai
Ununomo Damelano bulu opolo eba paitalo Godokono nopo-
dawate ela magumudo ebetamo ebo pawokaliya, iyo, elate
kewalo dowaiti wiyasiya kewate kolotolitiya:,
31 Mosesete ebe tanalo umite kawonomamo anoaniya.
Ebema: ebete wadenomamo uima: tataliamo eba tolo Ka-
wodawa Godokono tabote ebetamo ma kunu piya,
32 ‘Na Godotela. A:imano ewono nabi A:ibalayamako,
Aisa:keko, ega:walo Ya:ikoboko iba:te poko kamamatene,
na ebetela.’ Mosesete ebe tabo olowite elawoa:noma: eba
eda:lo ebete tabo gedawa kuima: ebeno ape anakamilo kawo
tolenomo ebo lawiya.
33 “Ebene Kawodawa Godote ebetamo negiya, ‘A:imano
agowa inamabu na:pupukulama:, mabu a:ma:le duta:wita
ebe uti bai talenala.
34 Naimano epate Isipiti opolo kawokawo temetema:go
dilukulina, nale ka:lo ibino modoboa: tanalo ulamelelaemo,
iyo, nale ibino imi tanalo olowilatelete na Unu Duliy-
omolone ebema: piwisigamo ibi kuba magumune kowa-
gailima:. Ebema: a:ma: na:pa:, nale a:ma: Isipiti opamo
kanalibomamota naimano woko ebolo ka:nosiyodilaema:.’ ”

Isalaela Epate Moseseko Ubia:noma: Eda:o Tanalo Stibinite Da:kiyawaiya

35 Ebene Stibinite tabo moga:melo Yu epono Ka:nisolo
dubatamo walo na:ka:kiyawaiya, “Numa:la:, Isalaela
epate Mosesetamo dopamo ibino ubia: tanalo eba
awakalimilo ma kunu geliya, ‘A:ma: potele kanatia
a:ma:le aimano kawodawama: eda:ma:? A:ma: aimano
tanalo anagiyamidadawa:!’ Wiyasiya me tetelo Godote
Moseseko walo akapalibiya ibi ulamedawama: ega:walo
ibino igilo mula:lelamedawama: ka:peda:ma:. Nanitabola,
elate kewalo dowaiti, ebe tetelo Godokono nopodawate
ebetamo pawokalate elawo ebetamo ebo ikamiya ibi
kowalubilinama:.
36 Ebema: 40 ulama magumulo Mosesete kawokawo
anoano tanalo Isipiti opolo ega:walo Kalimakalima Kewa:
Kolomolo ega:walo bulu opolo osiyodilolenaki, iyo, ebete
Isalaela epo me gabodo wagailiya Isipiti opone.
37 Ebene me Mosesete Isalaela epatamo negiya, ‘Walone
Godote ebeno Iyanomo Woki Awokalimidawa idi, na dopo,
la:godolo kadipatemene,’
38 ega:walo Isalaela epate bulu opolo danaladabutiya me
dubu Mosesete iba:go nokolinami, ega:walo ebete aimano

ewoniago eba okolinalo Godokono nopodawate Sainai Un-
unomo Damelalo ebetamo da:kiyawaiya ebe Totomu Tabo
ebete Godogodone uwatete atamo ebo ikaeamiya uwomua:
tetelo a kowalubinama:.
39 “Wiyasiya ebe tetelo aimano ewoniate Godotamo
tudila:oma: ubia:noma: eda:iya, ebene iba:te ebe waloma:ta
tanalo iyabaiamo eba watiamidalo ibino tepo magumulo
Isipiti opamo olowamioma: ubi walo nakalomonamiya.
40 Ebema: Mosesete epago luta: tetelo iba:te ebeno naniwi
A:lonitamo negeliya, ‘Aimano ida:da:li nosiyodiloleama:,
iba:te a dopaeamete kemagataema:, mabu me Moseseko
Isipiti opone a demagaeiya kebamo dalatidile!’
41 Ebe tetelo iba:te oli ape kau-goeono ololamo ida:da:li
osiyodilote ebetamo kalimagono inamabu eba ikameolo,
iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo dosiyodiliya ebe inamabu-
tamo kawo kalakala soliyomu osiyodiliya.
42 Ebe kuba mabuma: Godote ibi ginima:mo eba ilatelelo
gito miyapiya ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo tobolo ununo
mawele kamamalatelenama:. Nanitabola, me tanalo
Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukalo iyalo ma kunu
awokalimiya,

‘La: Isalaela epala:,
la:le 40 ulamamo bulu opolo dowapata:lama:wenaima,
la:le na amamanatenema: dalukola:wenakima,
ebe sipi-goeogoeono kalima tepo magumuno
nanitabo tanalago ka:pikanamona:wenakia:.
43 Wiyasiya la:le la:imano ida:da:li Molekakono
sipi-goeono tama talena moto
unamo awokowiamidiyamata,
ebene ida:da:li idi Lepanako
maweleno ololamo a:kosiyodiloliyamata,
me ebe ida:da:lila
la:le damamalatela:wenaima.
Me mabuma: nale la:tamo
kuba wiya kikalametama:
naimano wade Ka:inane opone
kuba Ba:baloni apuamo kanalibolemamota.’ ”

Stibinite Yu Epono Ka:nisolo Dubatamo Ebeno Uwomu Tabo Da:kiyawaiya

44 Ebene Stibinite tabo moga:melo walo na:ka:kiyawaiya,
“Me tanalo nanitabola, Godokono sipi-goeo tama
awokowiamida Talena Moto aimano ewoniagodolo eba
itanalo Godote iba:go ebolo nokolinami. Numa:la:,
Godokono iyatumi magumulo Mosesete keba kunu

kolowiyale ega:walo ebeno balida:mo keba kunu kumiyale,
ebete ebe moto eba kunu wadenomamo osiyodiliya.
45 Ebene aimano ewonino guda:te ebe Talena Moto ibino
nabiagodone lawete, iba:te agute Yosuwago Ka:inane oli
opamo gito tolamiya. Ebe tetelo ebe opono iyaiya epo
Godote ebeno elawamo na:na:ma:latelete Isalaela epatamo
ebo nikalamiya, ebene ebeno Talena Motote ebolo eba
nitanalo iba:te ebe tetene pelamete Da:ibidikono teta:mo
pemaimiya.
46 Ebene Godote Da:ibidikono osiyodilole tanalo
ulamelemete ebe kawonomamo malagidilonami, ebema:
tete idilo Godokono okoli baima: Da:ibidite ebe ebo aniya
ebete ebe amamateno iya moto ketema:, nanitabola,
me Godo ebe Da:ibidikono ewono Ya:ikobote dopamo
damamatenami ebe Godola.
47 Wiyasiya Godoko Amamateno Moto Da:ibidikono gudu
Solomonote etiya, Da:ibiditea:.
48 "Wiyasiya la: wadenomamo nolowiala:, epate Ununomo
Godoko mabuma: detemoteona, ebete ebe iyaiya motolo
nanitabolo kokolina:. Iyo, dopamo ebeno woki awokalimi-
dawa idite me tanalo ma kunu awokalimiya,

49 'Kawodawa Godote negena,
'Unu Duliyomolo ebe naimano okoli baila,
ega:walo me opo naimano agowa puti baila.
Ebema: la: me opo epate
natamo kebako moto na:keta:ema?
Naimano ela ami bai
la:le kebolo na:kosiyodilaema?
50 Mabu me tanalo ebe nanitabola,
me opono inamabu bilibilinomo
na a:ka:tuwa: naimano kotonomamo osiyodiloliyamo,
me inamabu bilibilinomate
naimanoma: ebema: eda:ona.' ' "

51 Ebene Stibinite Yu epono Ka:nisolo dubatamo uwomu
tabo eba kiyawaolo negiya, "Eiye, la: wato kodakoda epo-
lata! La: Godokono Totomu Tabamo tudila:olo tama itamida
pukala unu gabodo lawiyamata, wiyasiya tepo magumuno
kodakoda tanalo kiyaila:wiya:! Iyo, la: tete bilibilinomolo
la:imano galo eba mopiolelo Godokono Wade-talena Uliyana
ebe odiyobonamata, la:imano ewoniate dowagelenamiya
eba kunu!
52 Numa:la:, Godokono woki awokalimipi bilibilinomo
magumulo la:imano ewoniate kapiya dawatamo nilakapo
kiyatinakia: wiyasiya ibi bilibilinomatamo temeteme
ikalamenakiya. Eba kunu piyate Godokono Tuputupu

Wokodawano pe tanaloma: dopamo tabo da:kiyawaiya
la:imano ewoniate ibi anakapulamenakiya, ega:walo
me tetelo Tuputupudawa Ya:sute ebeno tanalo la:tamo
dapawokalimi, la:le ebe a:da: elemasigi gabodo lawa:wete
ebe anakapuimata.
53 Ebema: nanitabola, Godokono Totomu Tabo ebeno
nopopiagodone duwata:wiyama, la: ebe epolata, la:le
wiyasiya ebe Totomu Tabamo nanitabolo ka:tudila:wena:!"

Yu Epono Ka:nisolo Dubate Stibiniko Nokolamo Mapemete Danakapumiya

54 Ebene Yu epono Ka:nisolo dubate me tabo dolowiya
iba:te ibino dowa tanalo kawonomo Stibinitamo
kawokalima: pituku ebo waliwalioliya.
55 Ebe tetelo wiyasiya Stibiniko Godokono Uliyanate
detabokaimiya, ebete Unu Duliyomolamo da:nemeliya
Godokono kawo alonomo eba umitalo, Ya:sute atumu ebeno
tumudi apulo na:kutiti.
56 Ebema: ebete negiya, "La: numa:la:! Godote Unu
Duliyomolono gigiyu da:iyamidita nale bumitamo, Epono
Naniwite ebeno tumudi apulo butita!"
57 Ebe tetelo Yu epono Ka:nisolo dubate kapimiya
gelatepago galo mopiolete ebetamo na:na:puila:iya ebe
ka:na:kubaima:.
58 Ebene iba:te ebe elawamo nelawete duliyomolo magu-
mune magatate nokolamo mapeme ebo nowagilimiya.
Ebe tetelo kebe dubate Stibinikono tanaloma: a:da: tabo
Ka:nisolo dubatamo da:pegeliya, ebe dubate ebe dopamo
anakapumia:no ibino watubino kaliku oli ape dubu idi
Solokono agowa mabuamo gito nalomiya.
59 Ebene iba:te Stibiniko nokolamo eba mapemelo ebete
ebeno Kawodawa ka:milo negiya, "Kawodawa Ya:su,
naimano uliyana a:ma:le na:pelawa:!"
60 Ebe tetelo ebete pupamo gate kawonomamo negiya,
"Naimano Kawodawa, me kuba iba:te dosiyodiluta, a:ma:le
iba:tamo kuba wiya akoikalama:la:." Ebene ebete me tabo
gete a:enomo ebo a:iya.

8

Solote Nanitabokobi Midipiatamo Temeteme Ikalame Dowagilimiya

1 Ebe tetelo ebe oli ape dubu Solote Stibinikono a:e
tanalo umite nekalakaliya. Ega:walo ebe atu egelalo
sosi epate Yelusalema kawo duliyomololo dilukulinamiya,
Yu watowatopiate iba:tamo kawokawo temeteme ikalame

ebo wagilimiya. Ebe mabuma: Ya:sukono alibolepi dubate a:ka:tuwa: kawo duliyomololo na:pola:niya, wiyasiya Ya:suko nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate alautiya, ma kunu epetapi Yudiya opamo ega:walo epetapi Samaliya opamo iyaiya tolamoliya.

2 Ebema: Yelusalema epo epetapi Godokono nilakapago dilukulinamiya, iba:te Stibinikono ape pelawete bobamo eba niyatilo ebe mabuma: kawonomamo niimitiya.

3 Ebe tetelo Solote me kuba tanalo idi wagilimiya, ebete sosi epono iyaiya motamo nodolonaki dubu ega:walo kamiyale da:nulamenaki, ebete ibi uwatete danamiyatalenaki idoko motamo gito niyalekenaki.

Pilipite Samaliya Kawo Duliyomololo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

4 Ebema: nanitabokobi midipiate kebe iyaiya opamo kalautiye, iba:te ebolo iyaiya eba nowapata:lamelo Ya:sukono Wade Tabo epatamo ebo na:kiyawaonakiya.

5 Ibino taneba magumulo Pilipiko ebe idila, ebete Samaliya kawo duliyomolamo tote Ya:su Kelisokono tanaloma: tabo da:na:kiyawauti,

6 epo bilibilinomate ebeno tabo wadenomamo olowiutiya, ega:walo ebete Godokono elawamo kebe anoano tanalo kosiyodilolitiyale iba:te atumu nulamitiya.

7 Ebe tetelo Pilipite epagodone kubakuba uliyana daliboliya iba:te gelatepago ebo nemaimiya, ega:walo ebete ape kodakoda temetema:gopi ega:walo agowa tataipi wadekobi a:ka:midioliya,

8 ebema: ebe Samaliya duliyomolo kawonomolo kawo kalakalanomote itani.

Giwali Osiyodiloledawa Saimonote Godokono Elawo Maniamo Laema: Dowageliya

9 Nanitabola, Pilipite Samaliya kawo duliyomolamo dopamo pea:no, dubu idite ebolo nokolinami ebeno mailo Saimonotela, ebete ebeno giwali osiyodilole tanalamo epo anoanoilamenami. Ega:walo ebe a:ka:tuwa: ebe kawoma: eba midinalo,

10 Samaliya opono dologala epo ega:walo kawokawo mailago epo ibi bilibilinomate ebeno iyatulame tanalo wadenomamo olowionakiya. Ebene iba:te negelanakiya, “Ebeno elawo Unu Duliyomolone pena, ebema: ale ebetamo Elawodawanomo mailo kikamiye!”

11 Iyo, Saimonote tete geyageyalo ebeno giwali iyatawa tanalamo ebe epo danoanoilamenami, ebema: iba:te ebeno osiyodilole tanalodo ebe nowaloma:tanamiya.

12 Wiyasiya Pilipite da:piya ebete Wade Tabo eba
pa:kiyawaolo, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebete
ebe tanalo ega:walo Ya:su Kelisokono elawo tanalo ebo
pawokalilamiya. Ebe tetelo Samaliya epate nanitabokobi
midite, ebene Pilipite ebe kamiyale ega:walo dubu
bilibilinomo obamo ebo waduba:midaoliya.
13 Ega:walo Saimonote atumu nanitabokobi midite Pilipite
ebe obamo ebo kaduba:midiya, ebene Pilipite Godokono
elawamo kebe kawokawo anoano tanalo kosiyodilolenakile,
Saimonote ebe niyakabonomolo eba okolitalo ebe iyaiya
tanalo dulamenaki kawonomamo anoanonaki.
14 Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo alibolepi
dubate Samaliya opo epono tanalo ma kunu olowiya, iba:te
Godokono tabo elawiya, ebema: iba:te Pitako ega:walo
Yoneko ebe tanalo uima: ibi gito naliboliya.
15 Ebene ibi netewapiate ebamo tote olioli nanitabokobi
midipi Godotamo ebo nowadipalateliya iba:te ebeno Uliyana
kelaema:,
16 mabu dopamo Pilipite ebe nanitabokobi midipi obamo
dowaduba:midaoliya Kawodawa Ya:sukono mailo kapiyamo
osiyodiliya, wiyasiya ebe tetelo Godokono Uliyanate ibi
unamo ka:pokoliya:.
17 Ebema: Pitako Yoneko iba:te ebe tanalo iyatawaote ibino
koto Samaliya nanitabokobi midipiatamo dowatiolelamiya,
iba:te Godokono Uliyana ebo lawiya.
18 Ebe tetelo Godote alibolepi dubagodone ebeno Wade-
talena Uliyana epatamo keba kunu kikalamiyale, giwali
osiyodiloledawa Saimonote ebe tanalo dumiya, ebete mani
iba:tamo eba ikalamelo negiya,
19 “La:godolo ditana ebe elawo nale la:godone maniamo
kelawa:mo, ebene nale kebe epono watamo naimano koto
dowatiolelamenakomo, iba:te atumu Godokono Uliyana
nagodone belawenakoma:na:.”
20 Ebene Pitate ebeno tabo eba wiyalo negiya, “A:imano
ape ega:walo a:imano mani Saitanakono Ela Opamo
kapimiya ka:toma:na:, mabu a:imano woki ma kunu itana,
lumagite Godokono Uliyanano elawo maniamo kelaemene!
Ao, eba kunua:!
21 A:imano kuba wokino tanaloma: a:ma: Godokono
woko osiyodilo magumulo ago akapaladabua:emene, mabu
Godokono umi magumulo a:imano tepo magumuno woki
ka:tuputupua:.
22 Ebema: modobola a:ma: woki iyakobi mida:wete a:ma:le
demalagidilawita ebe kuba osiyodilo tanalone nolobigiye,
ega:walo a:ma: Godoko na:toweomiye ebete a:imano kuba
woki egebolemetate ka:dodomatimitama:.

23 Nanitabola, na iyatawala a:imano tepo magumuno
dowa tanalote detaboki, ebe mabuma: a:ma: Saitanakono
idoko motolo bokolinata!”
24 Ebene Saimonote tabo eba wiyalo negiya, “La:
niyaniyata, modobola:ka: la: na Kawodawa Godotamo
nadipanateniyala:, mabu la:le kebe tanaloma: kegelaema
ebe kuba wiyate natamo nanitabolo demaigamene nale
a:ka:modobomo.”
25 Ebema: me tanalo dolopoligiya, ebe tetelo Pitako Yoneko
iba:te Samaliya kawo duliyomololo Kawodawa Ya:sukono
iyaiya tabono tanaloma: awokala gelate Yelusalemamo walo
ebo kolowamiya, ebene iba:te eba tolo gabo tetelo Samaliya
opono iyaiya duliyomolo depesodo Wade Tabo kiyawaoago
ebo tiya.

Pilipite Itiyopiya Opo Kawo Dubutamo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

26 Ebe tetelo Kawodawa Godokono nopodawate Pilipitamo
negiya, “A:ma: maigawete siyele apuamo na:toa, Yelusale-
mane Gasa duliyomolamo bulu opodo da:tolamenaka ebe
gabamo.”
27 Ebene ebete maigate ebamo na:tiya. Ebe atu tetelo
kawo dubu idi, ebete Itiyopiya opono Kawo Elawo Kamiyale
Ka:ndesikono wokodawama: eda:nami, ebete ebeno ka-
wokawo inamabu ega:walo mani ulamelemenami, ebe
dubute me atu gabodo piti. Ebete Yelusalema kawo duliy-
omolamo Godoko amamatema: iyalo tote
28 walo eba ka:pitalo, ebeno sa:liyota-pe unulo oko-
lite Godokono woki awokalimidawa Aisayakono Buka
ka:la:miola:go eba pitalo, Pilipite ebe ebo numiya.
29 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Pilipiko naniya, “A:ma:
sa:liyota-pe niyakabamo nemaigawete eba:go kapimiya
na:tonatiye.”
30 Ebema: Pilipite sa:liyota-peago eba puliganatolo, kawo
dubute Aisayakono Buka tabo deka:la:mioliti ebeno tabo
nolowite ebetamo negiya, “A:ma:le deka:la:miola:wita ebe
tabono magumu na:kemalagidilawita?”
31 Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na keba kunu
na:kiyatawamo? Na iyatunamedawa puliyala.” Ebe tetelo
ebete Pilipiko naniya ebete sa:liyota-peamo olote ebe niyak-
abamo ka:pokolima:.
32 Ebene kawo dubute Aisayakono Bukalo Godokono tabo
ma kunu ka:la:mioliti,

“Iba:te ebe dubu lawete emagatiya
sipi-goeomu kananakapuima:,

ebene lumagite sipi-goeo da:pesono
ipo dotolemita,
ebe sipite gelebadilo eba lutalo
tabo gea:noma: keba kunu keda:nakole,
ebete eba kunu tabo abumite
tabo idi kegiya:.
33 Ebe tetelo iba:te ebe eba malogolo
ebeno tanalo wadenomamo anagiyamidamea:no
a:eamo gito nalibiya.
Numa:la:, iba:te ebeno igilo
me opolo itamidamiya,
ebema: ebeno walonepino tanaloma:
potele na:ka:kiyawaomene?”

34 Godokono Buka ka:la:miole tanalo dolopoligiya kawo dubute wiyasiya Pilipitamo negiya, “A:ma: na nanana:, Aisayate pokono tanaloma: ka:kiyawaiyale, ebe a:ka:tuwa: ebeno tanaloma:la:ka: o lumagi idino tanaloma: ka:kiyawaiyale?”
35 Ebema: iba:te kapimiya eba tutalo kawo dubute deka:la:moliya, Pilipite ebe tabono magumu dopamo awokalimite, ebene Godokono Buka apuapuno tabo epetapino magumu atumu kawokalilamete Ya:sukono Wade Tabo ebetamo ebo kiyawaonatiya.
36 Ebene ibi netewapiate ebe gabodo eba tonatolo obo paka: da:pesamo da:nemaimiya, kawo dubute negiya, “A:ma: me obo numa:. A:ma: modobola:ka: na obamo aduba:midanema:? Kodakoda idi ba:kitanale?”
37 Ebene Pilipite ebetamo negiya, “A:ma: a:imano tepo magumulo Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wa:, nale a:ma: obamo kaduba:midamota.”
Ebete tabo eba wiyalo negiya, “Na ka:lo Ya:suko nanitabokobi a:midimo, ebe Kelisote, Godokono Gudula.”*
38 Ebe tetelo kawo dubute sa:liyota-pe atadawa naniya ebete pe ebamo kodiyoboma:, ebene ebete Pilipa:go iwitite Pilipite ebe obamo ebo aduba:midiya.
39 Ebene ibi netewapiate obo magumune eba pidiwitalo Kawodawa Godokono Uliyanate Pilipiko opo ida:mo demagatiya, kawo dubute ebe walo kumiya:, ebete wiyasiya kawo kalakalago ebe gabodo walo gito ka:tiya.
40 Ebe tetelo Pilipite Godokono elawamo Asotase duliyomolamo nemaigate, ebete ebe duliyomolone tote ebe opono duliyomolo bilibilinomodo Godokono Wade Tabo kiyawaoago Sisaliya kawo duliyomolamo ebo nemaigiya.

---

* **8:37:** Ali 8.37 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

9

Solote Ebeno Kuba Osiyodilole Tanalone Ya:sutamo Dolobigiya

Ali 22.6-16; 26.12-18

1 Ebe atu tetelo Solote Kawodawa Ya:suko waloma:tapi anakapulaema: tabo elawonomamo kiyawaonaki, ebene ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomotamo tote
2 leta uwatema: ebe ebo naniya. Ebe ubila ebe letago Dama:sakase kawo duliyomolamo tote, Yu epono iyaiya balidi ibilamole motamo nopegate, kebe epate Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabodo dowapata:lamenamiya ebe dubu ega:walo kamiyale ka:nolema:, ebene ebete ibi da:nulaemene ibi elawamo nuwatete Yelusalema kawo duliyomolamo magaelete idoko motamo ebo ka:piyalekema:.
3 Ebene ebete Dama:sakase kawo duliyomolo niyakabamo da:nemaiganatiya ebe tetenomolo Godokono Unu Duliyomolone alote eba piwisigalo molete da:la:uwa:mida keba kunula:ka:, ebe alote eba kunu ebe ebo pa:wiyamidadigiya.
4 Ebene ebete opamo gate tabo ma kunu olowiya, “Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme dikanama:wena?”
5 Solote nowamiya, “Kawodawa, a:ma: poteleka:?”

Wiya tabote na:piya ebetamo, “Na Ya:sutela, a:ma:le temeteme dikanama:wena, na ebe lumagila.
6 A:ma: maigawete duliyomolamo na:nopega. Ebolo lumagi idite a:ma: kanama:ta a:ma:le beda: tanalo na:kosiyodilaemene.”
7 Ebe tetelo Solago da:tolamiya ebe dubate ebe tabo madodo eba olowilo wiyasiya lumagi kumiya:, ebema: iba:te eba anoanolo tanalo idi osiyodiloa:no gito lamota:oniya.
8 Ebene Solote opone maigate balidi paeamidalete da:meliya ebe tetelo inamabu kulamiya:, ebema: ebeno namutupiate ebe kotamo lawete Dama:sakase kawo duliyomolamo gito magatiya.
9 Ebene ebete netewa-kapiya egelalo inamabu ulamolea:no ebolo gito nokoliya, ebete bae kenanakia: ega:walo obo ka:ninakia:.
10 Ebe tetelo ebe Dama:sakase kawo duliyomololo Ya:suko waloma:tadawa idi nokolinami, ebeno mailo A:nanayasitela. Ebete u wata:no ebeno balidite iyama: eba eda:omelo Kawodawate ebe neka:miya, “A:nanayasi!”

Ebete nowamiya, “Kawodawa, na mela. Beda:la:ka:?”
11 Ebene Kawodawate ebetamo negiya, “A:ma: maigawete, gabo mailo Tuputupula ebamo toawete Yudasikono motolo

Tasase duliyomolo dubu Soloko naːnowadia. Me tetelo ebete ebolo towetowe tabo natamo degita, nale nolowitamo.

12 Ebemaː ebete u wataːno ebeno balidite iyamaː eba edaːomelo Aːnanayasi mailago dubu umi, ebe dubute ebeno balidi wadekobi kaːmidilimaː ebete ebeno koto ebetamo eba powatilimitalo ebo umi.”

13 Aːnanayasite ebeno tabo eba wiyalo negiya, “Kawodawa, na epo bilibilidopagodone olowimo, me dubute Yelusalemalo aːimano tuputupu epatamo kawokawo kuba osiyodilolenaki.

14 Egaːwalo na iyatawala, me tetelo ebete a Yu epono kawokawo watowatopiagodone elawo elawi, ebete me Damaːsakase duliyomololo piyate aːimano mailo dekaːmina ibi uwatete idoko motamo kaːniyalekemaː.”

15 Kawodawate wiyasiya ebetamo negiya, “Modobola aːmaː naːtoa, mabu nale ebe iyalo elawiyamo ebete naimano wade wokodawamaː kedaːmaː, iyo, ebete naimano mailamo tote, Isalaela epo egaːwalo Yuaː epo egaːwalo ibino kawokawo elawodubu ibi bilibilinomatamo naimano tanalo kanawokalimene.

16 Ebemaː na aːkaːtuwaː ebe kiyatuimamo, naimano mailo mabumaː ebete kebako kawokawo temeteme naːkuwatenakomene.”

17 Ebene Aːnanayasite tote ebe moto guamo nodolote ebeno koto Solotamo eba nowatililo naniya, “Naimano ekawi Solo, aːmaːle gabodo eba pitalo aːmaːtamo dapawokali ebe Kawodawa Yaːsute na apalibone, aːimano balidi wadekobi pimidilimitate, ebene Godokono Uliyanate aːimano tepo magumu ketabokaimene.”

18 Ebe tetenomolo ebeno balidi daːmulaːlemiya ebe balidino gibute opamo eba gudimilo ebeno balidite wadekobi ebo olowiomiya, ebene ebete demaigiya Aːnanayasite ebe obamo adubaːmidate,

19 ebe tetelo ebete bae daːkeniya elawo walo ebo kelawiya.

Solote Yaːsukono Wade Tabo Damaːsakase Kawo Duliyomololo Daːkiyawaiya.

Ebene egela epetapilo Solote Damaːsakase kawo duliyomololo Yaːsuko waломaːtapiago eba okolilo,

20 ebete Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Yaːsute Godokono Gudumaː dedaːna ebe tanalo awokalimi ebo nowagilimiya.

21 Ebene piyate ebeno tabo dolowiya ibi bilibilinomate anoanolo negeliya, “Me dubu Yelusalemalo Yaːsukono mailo dekaːmina ebe epo daːkubailamenaki, me ebe lumagila! Ebete mamo ebemaː pi, iyo, ebe ubila Yaːsuko nanitabokobi midipi elawamo puwatete Godotamo

kalimagono ikameopino ununomo watowatopiatamo
kemagatalema:!”
22 Ebe tetelo Solote Godokono tabo kiyawao magumulo
elawonomoma: eda:te, Ya:sute Godokono Alibodawa
Kelisoma: deda:na ebete ebe tanalo awokaliminomo
awokalimiya, ebema: nanitabola, Dama:sakase kawo
duliyomololo dilukulinamiya ebe Yu epate woki bilibilima:
eba eda:olo, iba:te apaminateui tanalago ebeno tabo
odiyoboma: ka:modobiya:.

Yu Epate Soloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

23 Ebene egela epetapi da:petolamiya Yu epate aladabutite
Soloko anakapuima: nopo ebo iyatiya.
24 Ebe tetene wagilimite iba:te egela ega:walo idoko bili-
bilinomolo Dama:sakase kawo duliyomolo kalano iyaiya
gigiyulo atila:pi ebo alomiya Solote ebamo nemaigalo ebo
kanakapuima:. Wiyasiya iba:te gananalo da:kiyawautiya
lumagi idite Soloko iyalo a:piyatumiya,
25 ebene idoko idilo Soloko waloma:tapiate ebe
lawenate da:ea magumamo adipinate kala unudo opamo
nowolukonate, ebete ebe duliyomolone gito alaula:ni.

Solote Yelusalema Kawo Duliyomolamo Walo Da:kolowamiya

26 Solote Yelusalemamo walo da:ka:piya Ya:suko
nanitabokobi midipi epetapiago kapiyakobi olowima:
powageliya, wiyasiya ibi bilibilinomate ebe eba
tolemelo iyaiya alautiya mabu iba:te ebe Ya:sukono nani
waloma:tadawama: kegeliya:.
27 Ebe mabuma: Banabasite ebe lawete alibolepi
dubatamo eba magatalo me iyaiya tanalo ibi ebo
nikiyawaolamiya, Solote gabo tetelo Kawodawa Ya:suko
dumi, ega:walo Kawodawate ebetamo tabo da:kiyawai,
ega:walo ebete Dama:sakase duliyomololo Ya:sukono
mailamo tabo elawamo da:kiyawaonati.
28 Ebema: ebe tetene wagilimite Solote nanitabokobi
midipiago eba okolilo Yelusalema duliyomolo kawonomolo
Kawodawa Ya:sukono mailamo tabo elawonomamo
kiyawao ebo nowagilimiya.
29 Ebene tete epetapilo ebete Guliki tabamo degelanakiya
ebe Yu epago Ya:sukono tanaloma: apaminateuinakiya,
ebema: iba:te gabo waditiya ebe anakapuima:.
30 Ebe tetelo nanitabokobi midipi ekakiate ebe tanalo
diyatawaiya, iba:te Soloko Sisaliya kawo duliyomolamo ma-
gatate ebene Tasase duliyomolamo gito nalibiya.
31 Ebema: Yudiya ega:walo Ga:lili ega:walo Samaliya opo
kawokawonomolo dilukulionamiya, ebe sosi epate gelebadi

tanalago eba polaːnalo ibaːte nanitabokobi midi magumulo elawonomomaː eba edaːolo ebo apepeiya. Nanitabola, nanitabokobi midipiate Kawodawa Yaːsutamo tudilaːolo ebeno Uliyanano walubi tanalodo ibino uwomute kawonomomaː ebo ediya.

Pitate Ape Kodakoda Temetemaːgo Dubu Wadekobi Daːmidiya

32 Ebene Pitate Yudiya egaːwalo Samaliya opodo eba petolo, ebete egela idilo Lida duliyomolamo ebo nemaigiya Godokono tuputupu epono ilukuli tanalo kaːnuimaː.
33 Ebete ebolo dubu idi numiya, ebeno mailo Iniyasitela, ebe aːiti ulama magumulo ape kodakoda temetemete eba uminalo ebeno wata bailo gito watitanaki.
34 Pitate ebe naniya, “Iniyasi, Yaːsu Kelisote aːmaː wadekobi aːmidaːta. Aːmaː maigawete aːimano keta naːmokopiamida.” Ebe tetenomolo temetemete ebe dubugodone dolopoligiya ebete ebo maigiya,
35 ebemaː Lida egaːwalo Salono duliyomololo dilukulionamiya ebe epo bilibilinomate ebeno wade tanalo umite Kawodawa Yaːsutamo ebo olobiliya.

Pitate Dokasiko Aːene Dadipatiya

36 Ebene Yopa duliyomololo Yaːsuko walomaːtadawa kamiyale idi nokolinami, ebeno mailo Tabitatela, epate ebe mailo Guliki tabamo Dokasimaː kaːmina, me mailono magumu nitana, ‘diya-goeola.’ Me kamiyaleno tanalo ma kunula, ebete wadewade tanalo eba osiyodilolelo nigologolopiatamo nilakapo kawodawanomomaː edaːnami.
37 Egela idilo ebe gabugabute delawiya gito aːiya, ebene moto epate ebeno ape ukulate unu motono tete kawo ditanami ebe tetaːmo gito nadilatiya epo epetapiate ebe ebolo kaːpaːliyaemaː.
38 Yopa duliyomolone Lida duliyomolamo tolaemaː mulaː, ebemaː Pitate Lida duliyomololo dokolinami, Yaːsuko walomaːtapi epetapiate ebe tanalo olowite netewa dubu ebo naliboliya, ibaːte ebe eba naːtoweomelo ebete samamo kaːpemaː.
39 Ebene Pitate maigate ibaːgo ebo piya. Ebete Dokasikono motamo daːpodoliya, aːe kamiyaleno ape kaːnuimaː epate ebe ebo magatiya unu motolo tete kawo ditanami ebe tetaːmo. Ebolo amoleamole epetapiate ebe niyakabolo putitatate eba iimitalo ibino pupuliono inamabu ebo iyatumiya, Dokasite eba okolinalo dopamo nilakapolo dikalamolenaki ebe kaliku.
40 Ebe tetelo Pitate ibi bilibilinomo Dokasikono wata baine palibolete, ebe aːkaːtuwaː pupamo okolite Godoko ebo

toweomiya, ebene ebete aːe kamiyaletamo olobigate ebe naniya, “Tabita, aːmaː nemaiga!” Ebe tetenomolo ebete ebeno balidi paeamidalete Pitako dumiya ebeno wata baine maigate gito okoliya,

41 ebene Pitate koto uwamidate ebete kemaigamaː eba walubilo, ebete amoleamole egaːwalo nanitabokobi midipi epetapi kaːlaːmite Dokasiko ibaːtamo ebo ikalamiya.

42 Nanitabola, me tabote Yopa duliyomolo kawonomamo daːtiya epo bilibilinomate Kawodawa Yaːsuko nanitabokobi ebo midiya,

43 ebemaː Pitate egela epetapi bilibilidopo ebe duliyomololo okoliya Saimonokono motolo, ebe dubu kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawala.

10

Koniliyasite Pitako Kaːpemaː Tabo Danaliboni

1 Ebe tetelo dubu idite Sisaliya kawo duliyomololo nokolinami, ebeno mailo Koniliyasitela, ebe Loma epono gowelaopino elawodubu idila, egaːwalo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Itali Epono Tanebapila.

2 Ebete ebeno osiyodilole magumulo Godotamo naːtuduwatanami, ma kunu ebete ebeno moto epago Godoko amamatenamiya, egaːwalo tete epetapilo ebete Yu epo nigologololo dilukulionamiya ebe epo nilakapolo walubilinaki, egaːwalo egela bilibilinomolo ebete Godotamo towetowe tabo kiyawaonaki.

3 Ebene egela idilo egelate kelaːmo daːniwisigatepani, ebe tete 3 koloko tetela, ebeno balidite iyamaː eba edaːomenalo Godokono nopodawa wadenomamo ebo umini. Nopodawate ebetamo popeganate naːpekaːmini, “Koniliyasi!”

4 Ebe tetelo Koniliyasite nopodawa tolaːgo eba umionalo ebetamo negeni, “Kawodawa, bedaːlaːkaː?”

Nopodawate ebe nowaimini, “Aːmaːle towetowe tabo Godotamo degeawenaka egaːwalo nigologolopiatamo nilakapo tanalo dosiyodilolaːwenaka, ebe mabumaː Godote aːmaːtamo nekalakalana, ebe ubila wade tanalo idi aːmaːtamo osiyodilomaː.

5 Ebemaː aːmaːle kaːlo dubu epetapi nalibolaː Yopa duliyomolamo, ibaːte dubu idi Saimono Pitako kemagaemaː.

6 Me dubu Pitako ebe Saimono idi kau-goeogoeono tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewaː kolomo balalo aːemena, ebene aːmaːle kebe dubu kanalibolaːemene, ibaːte ebamo nemaimiote Pitako ebo kaːnuimaːnaː.”

7 Ebe tetelo Koniliyasitamo da:kiyawaoni ebe nopodawate
ebegodone da:toni, ebete ebeno moto guno wokopi netewa
ega:walo gowelaodawa dubu kapiya ebo ka:la:mini, ebe
gowelaodawa dubute Godotamo na:tuduwatanami ega:walo
ebe Koniliyasikono wade opodawa idila.
8 Ebene Koniliyasitamo kebe tanalote ka:pemaiganile,
ebete ebe tanalo ibi analenate Yopa duliyomolamo ebo
aliboleni.
9 Egela idilo iba:te Yopa duliyomolo niyakabamo nemaima:
eba tolamenatolo, Pitate egela tuli tetelo Godago tabo
gelama: moto unamo a:ka:tuwa: gito nodoliya.
10 Ebe tetelo ebeno tepo magumulo bae kape tanalo eba
iyatawitalo bae nama: ubi niyatiti, wiyasiya moto epate
bae ka:ma: eba osiyodilutalo ebeno balidite iyama: ebo
eda:omiya.
11 Ebene Godote Unu Duliyomolo a:iyamiditalo Pitate
ebo umiya, ebegodone inamabu idite piwisigiya, kaliku
kawonomo ubuwomu netewa-netewa uwatelemete opamo
ebo puwamidiya.
12 Nanitabola, ebe kaliku magumulo digilona ebe iyaiya
inamabu bilibilinomate pola:niya, ma kunu agowamo wa-
pata:lamole inamabu, tepamo wapata:lamole inamabu,
ega:walo olaola bilibilinomo, Pitate ebakobako inamabu
ulamiya.
13 Ebene tabote ebetamo ma kunu piwisigiya, “Pita, a:ma:
maigawete inamabu idi anakapuma:wete nena!”
14 Wiyasiya Pitate negiya, “Ao, Kawodawa, na modoboa:!
A:ma:le a Yu epatamo dopamo dalomoama:wiyala, nale ebe
talena kadikamidalenakia:. Nale makomako kuba goeogoeo,
kalu, ega:walo olaola kenaonakoa:!”
15 Ebene walo ebetamo tabo idite ka:piya, “Me tetelo
Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena, a:ma:le ebe
inamabu kubakubanoma: akogeala:.”
16 Ebene Godote Pitatamo ebe tanalo netewa-kapiya
teta:mo osiyodilote, ebe inamabuagono kaliku Unu Duliy-
omolamo walo gito kelawa:digiya.
17 Ebe tetelo Pitate me tanalono magumuma: woki bili-
bilima: eba editalo, Koniliyasite adimo idilo daliboleni ebe
dubate Saimonokono moto niyatawaote ebe motono kala
ga:dimi gigiyulo ebo nelamota:oniya.
18 Ebene iba:te moto epo nalateda:liya, “Saimono Pitako
me motolo ba:ka:lutale?”
19 Ebe atu tetenomolo Pitate kebe tanalo kumiyale ebe
tanalono magumu eba waditalo, Godokono Uliyanate ebe
naniya, “Gigiyu niyakabolo dubu netewa-kapiyate a:ma:
ba:powaditata.

20 A:ma: maigawete iba:tamo na:niwisiga. A:ma: ibino
tabo dolowiaemene iba:go toma: woki bilibilima: akoeda:la:,
mabu ibi nale palibolimo.”
21 Ebe tetelo Pitate ebe dubatamo piwisigate na:pegiya,
“Na la:le dowadina:witama, ebe dubula. La: beda:ma:
ka:pelama:ema?”
22 Iba:te ebetamo nowamiya, “Gowelaopino Elawodubu
Koniliyasite dutu adimolo a a:ma:tamo paliboeni. Ebe
tuputupudawala, ebete nani Godo ebe amamatena ega:walo
Yu epo bilibilinomate ebe wadedawanomoma: gelana.
Godokono nopodawa idite ebe anani a:ma:le ebeno motamo
ka:pa:ema:, ebene ebete a:imano tabo kolowimene.”
23 Ebema: Pitate ibino tabo olowite moto guamo maga-
talete ebe idokolo ibi wadenomamo walubilini.

Pitate Koniliyasiko Ka:nowalubima: Da:tiya

Ebene egela idilo Pitate maigate ebe dubago na:tiya,
ega:walo Yopa duliyomolone nanitabokobi midipi dubu
epetapiate iba:go a:ka:tolamiya.
24 Iba:te gabo tetelo nelaonate, egela idilo Sisaliya kawo
duliyomolamo ebo nemaimiya, wiyasiya iba:te Koniliy-
asitamo nemaimia:no, ebete dopamo ebeno eponomo
ega:walo ebeno namutupi epetapi ka:la:mite, iba:te ebeno
motamo paladabutite Pitako ebo pemakopelitiya.
25 Ebene Pitate ebamo pemaigate motamo opegama: eba
nowagelitalo, Koniliyasite eba:go palugote ebeno agowa
mabuamo pa:tuduwatalo ebe ebo pamamatiya.
26 Pitate wiyasiya ebe adipatelo negiya, “A:ma:le na akoa-
mamanatena:la:! A:ma: nemaiga, mabu na me opo lumagila,
a:ma: keba kunula:ka: eba kunula.”
27 Ebene Pitate eba:go tabo kiyawaoago moto guamo eba
nopila:olo, epo bilibilinomate iyalo aladabutite eba pola:nalo
ebo nulamiya.
28 Pitate iba:tamo negiya, “La: iyatawalata a Yu epagodolo
talena bitana Yua: lumagi idino motamo odoloma:, ega:walo
ale Yua: lumagiago akaladabutima:, wiyasiya Godote tanalo
idi na iyatunami, nale lumagi iditamo ubia:noma: eba eda:lo
daleyagonoma: a:kegemo.
29 Ebema: la:le natamo tabo dapalibawenima, na ebe tabo
olowite woki bilibila:go ka:pea:, kalakalago pemo, wiyasiya
niyaniyata, la:le natamo tabo beda:ma: kanalibawenima?”
30 Ebene Koniliyasite ebetamo nowamiya, “Netewa-kapiya
egela da:ponolopoligi kawo tanalo idite natamo a:pemaigani.
Ebe tetelo egelate kela:mo da:niwisigatepani nale naimano
motolo Godotamo towetowe tabo negenimo, ebene dubute

a:la:uwa:da:le kalikago pawokalanate naimano dopo apulo utinalo uminimo.
31 Ebete natamo negeni, ‘Koniliyasi! Godote a:imano towetowe tabo olowi ega:walo a:imano nilakapo osiyodilo tanaloma: nekalakalana.
32 Ebema: a:ma: tabo nanalibiye Yopa duliyomolamo Saimono Pitate ka:pema:, ebete Saimono idi kau-goeogoeo tamamo inamabu osiyodiloledawano motolo okolina, ebeno moto kewa: kolomo balalo a:emena.’
33 Ebema: nale tabo samonomamo palibonimo a:ma:le ka:pa:ema:, ka:lo a:ma: a:pa:ta. Kalakala kawonomola, a bilibilinomate malo Godokono ololo apulo ba:pola:nama:, Kawodawa Godote a:ma:tamo dikametia ebe tabo ale wadenomamo kolowiomalema:.”

Pitate Koniliyasikono Motolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

34 Ebene Pitate tabo kiyawao eba wagilimilo negiya, “Nanitabola, na iyatawamo Godote epono unu tama kulamelelamena:,
35 ebema: me opo kawonomolo iyaiya epono taneba magumulo kebe lumagite Godotamo tuduwatalo tuputupu tanalo dosiyodilolenamene, ebete ebe lumagitamo bekalakalanamene.
36 “Godote dopamo a Isalaela epatamo dapalibi, la: ebe tabo iyatawalata, iyo, ebete ebe Wade Gelebadi Tabo atamo Ya:su Kelisodo apawokalimi, Ya:suko ebe me opo epo bilibilinomono Kawodawala.
37-38 Ega:walo la: me kawo tanalo idi iyatawalata, Yoneko epo obamo waduba:midaoledawate Godokono tabo da:pa:kiyawai, Nasalete duliyomolodawa Ya:sute ebeno woko ebe tetelo wagilimi, iyo, ebeno tanalote Ga:lili opolo dopamo pawokalate Yudiya opo kawonomamo ebo nemaigi. Ebema: la: iyatawalata, Godote ebe lawete ebeno Talena Uliyanano elawo ebe unamo dadipani, ebe mabuma: ebete wadewade tanalo osiyodilola:go eba pata:lo, Saitanate ala:mo dematuolamolenami ebete ebe epo bilibilinomo wadekobi a:midiolenaki mabu Godote eba:go nokolinami.
39 Ebema: numa:la:, Ya:sute a Yu epono opolo ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dosiyodilolenaki, ebe tanalo ale aimano balida:mo dulamenakima:, a ebema: gelanama:. Nanitabola, epate ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko anagilamolemete ebo anakapumiya,
40 wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:ene igilamo adipatelo epatamo ebo awokalimi.
41 “Wiyasiya Ya:sute a:e magumune demaigi epo bilibilinomatamo kapawokala:, ao, Godote ebeno ubilo kebe epo

Ya:sukono tanalo awokalima: iyalo deka:la:mioliya, ebete
a kapiyakapiyatamo pawokali. Ebema: nanitabola, tete
epetapilo ebete ago bae enanaki,
42 ebene tete idilo ebete a anai ale epatamo Godokono
Wade Tabo kawokaliminakoma:. Ale me tanalo ebema:
awokaliminama:, piyate igilolo dilukuliona ega:walo piyate
dopamo da:elaiya, Ya:sute ebe epo bilibilinomono tanalo
kanagilamelelaemene, mabu iyalo tetenomolo Godote ebe-
tamo ebe woko ikamiya.
43 Iyo, nanitabola, Godokono woki awokalimipi dopamo
dilukulinamiya ibi bilibilinomate Ya:sukono tanalo ma kunu
awokaliminakiya, piyate ebe nanitabokobi da:midima:na:
Godote ibino kuba Ya:sukono mailono elawamo egebole-
lamete ka:dodolomatililaemene."

Godokono Uliyanate Yua: Epatamo Da:piya

44 Pitate me tabo eba kiyawautalo, Godokono Uliyanate
tabo olowiopi bilibilinomo unamo ebo piwisigiya.
45 Ebene Yu epo nanitabokobi midipi epetapiate Yopa
duliyomolone Pitago da:pelamiya, iba:te ebe tanalo umite
kawonomamo anoanoutiya, mabu Godote ebeno Uliyana
Yua:pi unamo nilakapolo gito adipaniya, dopamo ebete Yu
epatamo keba kunu kikalamiyale eba kunu.
46 Iyo, Yua:piate Godokono Uliyanano elawamo Unu Duliy-
omolono nopopino iyaiya tabamo ebe eba walogutalo, Yu
epate ebo olowiutiya, ebema: Pitate ebeno namutupiatamo
negiya,
47 "Numa:la:, me epate Godokono Uliyana elawa:, ale
dopamo delaima: eba kunu. Ebema: ale ibi obamo
waduba:midaolema: modobola, me wade tanalo osiyo-
diloma: lumagi idite a a:kodiyoboemene."
48 Ebene Pitate ibi epetapi nanaliya iba:te Ya:su Ke-
lisokono mailamo Yua:pi obamo kowaduba:midaolema:.
Iba:te ebe tanalo osiyodilo dolopoligiya, Koniliyasiate Pitako
ebo toweomiya egela epetapi iba:go kokoliatepama:.

11

Pitate Yelusalema Sosi Watowatopiatamo Ebeno Osiyodilo Tanalo Dapawokalimiya

1 Ebe tetelo Yudiya opo kawonomolo dilukulinamiya ebe
alibolepi dubu ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi,
iba:te me tanalo olowiya Yua:piate Godokono tabo delawiya.
2 Ebema: Pitate Yelusalema kawo duliyomolamo da:piya
ibi epetapiate ebe kawiya aniya, mabu iba:te negelanakiya
Yua:pi dubate Yu epono tama itamida pukala uwatea:no
iba:te nanitabokobi midipiago kapiyakobi ako-olowiala:.

3 Ebema: iba:te Pitatamo negeliya, “A:ma: beda: mabuma:
tama itamida pukala uwatea:pino motamo gito nodolawete
iba:go bae beda:ma: ka:nenawia? A:ma: aimano kawo
pukala nadikamidaliata!”

4 Ebema: Pitatamo kebe tanalate ka:pemaimiyale, ebete
ebe tanalono wagilame mabune wagilimite wadenomamo
ma kunu awokalilamiya,
5 “Na Yopa duliyomololo eba nokolinatelo egela idilo
Godago tabo degelitima: naimano balidite iyama: ebo
eda:onami. Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomolone inam-
abu idite piwisigitalo uimo, ebete kaliku kawonomo ubu-
womu netewa-netewa uwatelemete natamo ebo puwamidi.
6 Ebe tetelo nale tatalinomolo utite kaliku magumulo
da:pola:ni ebe inamabu wadenomamo ulaimo, agowamo
wapata:lame dabiole inamabu, ega:walo iyaiya dabiolea:
goeogoeo epetapi, ega:walo tepamo wapata:lame inamabu,
ega:walo olaola bilibilinomo.
7 Ebene tabote natamo ma kunu pi, ‘Pita, a:ma: maigawete,
inamabu idi anakapuma:wete nena!’

8 “Wiyasiya nale negimo, ‘Ao, Kawodawa, na mod-
oboa:. A:ma:le dopamo a Yu epate naoma: talena dalo-
moama:wiyala, nale makomako kubakuba inamabu ke-
naonakoa:!’

9 “Ebene tabote walo Unu Duliyomolone na:ka:pi natamo,
‘Me tetelo Godote kebe inamabu wadewadenoma: degena,
a:ma:le ebe inamabu kubakubanoma: akogeala:.’
10 Ebene Godote natamo netewa-kapiya teta:mo ebe tanalo
osiyodilote, ebe inamabuagono kaliku Unu Duliyomolamo
walo gito kelawa:digi.

11 “Ebene ebe tetenomolo Sisaliya duliyomolone natamo
dapaliboli, ebe dubu netewa-kapiyate nale dokolinatimo ebe
motamo ebo pemaimiya.
12 Ebe tetelo Godokono Uliyanate na niyatunami nale woki
bilibilia:no iba:go ka:toma:, ebema: me nanitabokobi midipi
sikisi ekaki Yopa duliyomolone nago Sisaliya duliyomolamo
tolamete Koniliyasikono motamo ebo nodoloima:.
13 Ebene adimo idilo Godokono nopodawate Koniliya-
sitamo dapawokalani, ebete ebe tanalo a ebo anai. Ebe
nopodawate ebeno motolo dutini ebetamo negeni, ‘A:ma:
Yopa duliyomolamo tabo nanaliba Saimono Pitate ka:pema:.
14 Ebete pete Godokono tabo da:pa:kiyawaomene, ebe
gabodo a:ma: ega:walo a:imano moto epo la: bilibilinomate
igilo mula: tanalo Godogodone kelaemamota.’

15 “Ebene nale Koniliyasikono tabo olowite tabo kiyawao
eba wagilimilo, Godokono Uliyanate ibi unamo ebo iwisigi,
dopo tetelo atamo diwisigi eba kunu.
16 Ebe tetelo Kawodawa Ya:sute dopamo da:kiyawai, nale
ebeno tabo walo na:kemalagidilimo. Ebeno tabo ma kunula,
‘Yonete la: obonomamo dowaduba:midaoletia, wiyasiya
Godote la: ebeno Uliyanamo kowaduba:midaolema:ta.’
17 Nanitabola, Godote ebeno Uliyana Yua:piatamo ma
kunu ikalami, dopamo ebete atamo dikaeami eba kunu,
ale Kawodawa Ya:su Kelisoko nanitabokobi da:midima: ebe
tetelo. Ebema: na potelela:ka:, nale Godoko odiyoboma:
dowagelenamo? Nale Godokono elawo iba:godolo duimo
Yua:pi obamo ebema: waduba:midaolimo.”
18 Ebe tetelo sosi watowatopiate Pitakono tabo olowite
ebeno osiyodilo tanaloma: odiyobo tabo idi kegeliya:,
wiyasiya iba:te Godoko eba moiolo negeliya, “Nanitabola,
Godote atumu Yua:piatamo wade tete ikalami, iba:te kuba
woki magumune olobila:te Godokono nanitabo igilo ke-
laema:.”

Ya:sukono Wade Tabote A:ntiyoka Kawo Duliyomolamo Da:piya

19 Me tanalo idila. Yu watowatopiate Stibiniko danaka-
pumiya ebe tetelo ibino dowa tanalote elawonomoma: ediya
Ya:suko nanitabokobi midipiatamo, ebema: iba:te Yelusale-
mane iyaiya alautiya, epetapiate Ponisiya opamo, epetapiate
Saipalase opamo, ega:walo epetapiate A:ntiyoka kawo duliy-
omolamo, iba:te eba kunu alautiya. Ebene iba:te ebe iyaiya
opolo eba nilukulionalo, iba:te dopamo Yu epo kapiyatamo
Ya:sukono Wade Tabo kiyawao ebo nowagilimiya.
20 Wiyasiya Saipalase opo epo ega:walo Sailiniya opo
epo, ibino nanitabokobi midipi epetapiate A:ntiyoka kawo
duliyomolamo da:pelamiya, iba:te Kawodawa Ya:sukono
tanaloma: Wade Tabo Yua:piatamo atumu ebo pa:kiyawaiya.
21 Ebe tetelo epo bilibilinomate ibino tabo nanitabokobi
midite Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya, mabu Ka-
wodawano elawote iba:godolo nitanami.
22 Ebene Yelusalema kawo duliyomolono sosi watowatopi-
ate ebe tanalo olowite Banabasiko ebo palibiya A:ntiyoka
kawo duliyomolamo.
23 Ebete ebamo da:pemaigiya Godokono nilakapo tanalote
ibino taneba magumulo woko dosiyodilonami ebe tanalo
pumite kawonomamo pekalakaliya, ebema: ebete ibi
nanaliya iba:te ibino tepo magumu kodakodailamete
Kawodawa Ya:suko magumulo nanitabonomolo
kilukulinama:.

24 Nanitabola, me Banabasiko ebe wade dubunomola,
Godokono Uliyanate ebe etabokaimiya ega:walo ebeno
nanitabokobi midi tanalote kawonomoma: eda:nami,
ebema: Godote ebeno wade woko eba osiyodilolo epo
bilibilinomate Kawodawa Ya:sutamo ebo olobiliya.

25 Ebene Banabasite Tasase kawo duliyomolamo gito tiya
Soloko ka:nuima:.
26 Ebete ebe numite A:ntiyoka kawo duliyomolamo gito
magaiya, ebene ibi netewapiate kapiya ulama magumulo
sosi epago daladabutinakiya, iba:te epo epetapi bilibilinomo
ebo iyatulamenakiya. Ebe tetelo A:ntiyoka duliyomolo epo
epetapiate Ya:suko waloma:tapi ebeno mailamo ka:la:milo
Kelisoko modobo epoma: ka:la:mi ebo wagilimiya.

27 Ebene Godokono woki awokalimipi dubu epetapiate
Yelusalema kawo duliyomolone A:ntiyokamo gito tolamiya.
28 Ibino taneba magumulo dubu idi A:gabasite maigate
Godokono Uliyanano elawamo tabo ma kunu kiyawaiya,
“Me opo kawonomolo tete geyageyadopolo nao inam-
abuate kolopoligoma:na:!” Ebema: ebe tanalote walone
nanitabonomolo a:pemaigiya, Loma epono Kawo Ela-
wodubunomo Kolodiyasiko tetelo.
29 Ebene Ya:suko waloma:tapiate ebe tanalo olowite tabo
ma kunu iyatiya, ibi bilibilinomagodolo kebako manite mod-
obolo ka:pola:niyale, ebe mani alomote iba:te Yudiya opolo
dilukulinamiya ebe nanitabokobi midipi ekaki nilakapolo
ka:nowalubilima:.
30 Ebema: iba:te eba kunu osiyodiliya, ebe mani iba:te Ban-
abasiko ega:walo Soloko ibino kotamo alomote ebo aliboliya
Yelusalema sosi watowatopiatamo.

12

*Kawo Elawodubu Elodite Sosi Epatamo Kawokawo Teme-
teme Dikalamiya*

1 Ebe atu tetelo Yelusalema kawo duliyomololo Kawo Ela-
wodubu Elodite kawokawo temeteme sosi epatamo ikalame
ebo wagilimiya,
2 ma kunu ebete gowelaopi nalibolete, iba:te Yonekono
naniwi Ya:imesiko nelawete idoko motolo gowelaono
gila:mo ebe ebo anakapumiya.
3 Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate ebeno
osiyodilo tanaloma: dekalakalautiya, Elodite ebe tanalo iy-
atawate Pitako atumu anakapuima: ubi na:kiyatiti, ebene

Yu epate ibino Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu* eba
osiyodilutalo ebete Pitako ebo lawiya.
4 Ebene Pitako idoko motamo eba nalibolo Elodite ebeno
gowelaopi epetapi gito nalomiya iba:te ebe wadenomamo
ka:numinatema:. Ebe gowelaopiate Pitako eba uminatelo
ibino netewa-netewa tanebalo pola:niya, taneba idilo powa,
taneba idilo powa, iba:te eba kunu pola:niya, mabu
Elodite ubi niyatiya, Aduga:la Soliyomu† dolopoligomene
ebete Pitako powolukote epono ololo apulo ebeno tanalo
anagiyamidamete ebe ebo kanakapuima:.
5 Ebema: Pitate ebe tete eba makopelelo idoko motolo
ebo okoliya, wiyasiya sosi epate ebe mabuma: Godotamo
kawonomamo towetoweonamiya.

Idoko Idilo Godote Pitako Idoko Motone Da:powolukoni

6 Elodite Pitako epono ololo apulo anakapuima: degiya,
ebe egela pea:no idoko idilo Pitate gowelaopi dubu nete-
wapino tetelo watani, auli ale ma:midaolemela, ega:walo
ebe idokolo gowelaopi epetapi dubu netewate idoko moto
gigiyulo nelamota:niya.
7 Ebene ebe tetelo Kawodawa Godokono nopodawate
pawokaladiganate eba utinalo alote idoko moto gu ebo
pukuimini. Ebete Pitako bala apune ologilo eba amu-
tiyanalo nanani, “Pita, samamo nemaiga!” ebene ebete ebe
tabo eba genalo Pitakono kotono auli alete a:ka:tuwa: ebo
palamila:olemeni.
8 Ebene Godokono nopodawate ebetamo negeni,
“A:imano apeno inamabu pupuliawete agowa inamabu
na:ka:pupuliya.” Pitate ebe tanalo osiyodilonate
nopodawate ebe walo nakanani, “A:ma: a:imano lubudino
kaliku pula:wete na nowaloma:ena:.”
9 Ebene Pitate ebe eba waloma:tanalo Godokono nopo-
dawate ebetamo dosiyodiloni ebe tanalo ebete iyolo numi-
namu geni.
10 Iba:te eba kunu eba tonalo atila:dawa idi nodolinate, idi
ka:nodolinate, eba kunu iba:te idoko motono auli gigiyamo
ebo nemaiminiya. Ebe tetelo kawokawo gigiyate a:ka:tuwa:
alagilionate iba:te duliyomolo teta:mo gito nemaiminiya,
ebene iba:te duliyomolo magumuno gabo idido kela:mo
tonate Godokono nopodawate Pitagodone gito nalatidini.
11 Ebe tetelo Pitate wade woki lawenate negeni,
“Nanitabola, na ka:lo iyatawamo Kawodawa Godote

* **12:3:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.17 buka apuno walubi tabo numiye.
† **12:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Yu epono Soliyomu idino magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

ebeno nopodawa apalibo, iyo, ebete na Elodikono elawo
magumune aːpowolukone, egaːwalo nanitabokobi midiaː Yu
epo epetapino kuba ubi tanalo magumune ebete naimano
igilo aːmulaːname.”
12 Ebemaː ebete me tanalo diyatawani ebete Yone
Makakono menoko Maːlikono motamo gito toni,
mabu nanitabokobi midipi bilibilinomate ebamo iyalo
aladabutiniya ibaːte Godotamo towetowe tabo Pitako
mabumaː kegelanamaː.
13 Ebene Pitate gigiyu eba nanakaminalo, woko buwele idi
ebeno mailo Laudate gigiyu aːiyamidamaː eba penalo,
14 ebete Pitakono tabo madodo polowinate gigiyu
aːiyamidaːno kalakalago puliganate, Pitate gigiyu
niyakabolo daːputini ebe tanalo ebete epo ebo nanaleni.
15 Ibaːte ebetamo nowaminiya, “Ao, aːmaː nedaedale-
nata!” Wiyasiya ebete ebeno tabo nanitabonomomaː
walo daːkegeni, ibaːte woki iyakobi midilinate negelaniya,
“Diyala, Pitate iyalo aːete Godokono nopodawate ebeno
ololamo daːpele.”
16 Ibaːte ebe tabo eba gelanalo wiyasiya Pitate
gigiyu anakami katepaniaː, ebemaː ibaːte pelamenate
gigiyu daːpaːiyamidaniya Pitako uminate kawonomamo
anoanoniya.
17 Ebe tetelo Pitate ebeno kotamo epono kalakala diyamo
eba odiyobolenalo, Kawodawa Godote ebe idoko mo-
tone keba kunu kaːpowolukonile ebe tanalo ebete ibi
ebo analeni. Ebene ebete ibaːtamo negeni, “Me tanalo
Yaːimesiko egaːwalo aimano nanitabokobi midipi epetapi
nananaliyalaː.” Ebe tetelo Pitate ibi miyapanate diya gabodo
moto idaːmo gito toni gabamaniate ebe walo lawekapomaː.
18 Duiya idilo egelate daːpowaloiya ebe tetelo idoko
moto atilaːpi dubate Pitako idoko motone keba kunu
kaːnemaiganile, ibaːte ebe mabumaː kawonomamo eba
anoanoutalo woki bilibilinomomaː edaːutiya.
19 Ebene Kawo Elawodubu Elodite ebe tanalo dolowiya
tabo ebo iyatiya Pitako kowadimaː, wiyasiya ibaːte ebe
nipo wadiya. Ebe tetelo Elodite ibi Pitakono tanalomaː
kawonomamo dalatedaːliya, wiyasiya ibaːte nanitabo tanalo
awokalimaː kaːmodobutiyaː, ebemaː ebete ebeno gowelaopi
epetapi analiya ibaːte ebe idoko moto atilaːpi gito kanakapu-
laemaː.

Godote Kawo Elawodubu Eloditamo Kuba Wiya Dikamiya

Ebe tanalo dolopoligiya walogabo apune Kawo Ela-
wodubu Elodite Yudiya opone Sisaliya kawo duliyomolamo
gito tiya tete geyageyadopolo ebolo kaːnokolinamaː.

20 Ebene tete idilo ebete Taya ega:walo Saidono ka-
wokawo duliyomolo netewatamo kawonomamo da:dowiya,
ebe mabuma: ebe epate woki bilibilinomoma: eda:iya mabu
ibi bilibilinomate Elodikono opolo bae uwatenakiya. Ebe
tetelo iba:te Sisaliya kawo duliyomolamo pelamete Kawo
Elawodubuno moto umidawa Balastasiko dopamo napaniya
ebete ibi mabuma: Elodiko gelebadikobi ka:midima:.

21 Ebema: Elodite iba:go tabo ka:kiyawaoma: kebe tete
kiyatiyale, ebe tete da:piya ebete ebeno kawo elawodubuno
inamabu pupulite tabo anagiyamida bailo eba okolitalo
iba:tamo tabo ebo kiyawaiya.

22 Ebema: iba:te Elodikono tabo dolowiya, ebe eba moiolo
kawonomamo gelalo nowaimiya, “Atamo da:kiyawauta ebe
opo lumagia:, ebe aimano Godotela!”

23 Ebene Elodite ebe tabo kalakalago lawete wiyasiya
nani Godo kadipatiya:. Ebe mabuma: Kawodawa Godokono
nopodawate ebe tetenomolo ebe anagalimite, ebene ukate
ebeno apa:mo opila:ote ebeno tepo magumuno inamabu
naome eba wagilimilo gito a:iya.

24 Ebe tetelo Godokono tabote ebe opo kawonomamo eba
petolo kawonomoma: ebo ediya.

25 Ega:walo ebe atu tetelo Banabasiko ega:walo Soloko
iba:te Yelusalemalo woko osiyodiloma: da:tiya, ebe woko
nopoliyate iba:te A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo eba
kolowamilo Yone Makako ebo magaiya.

13

A:ntiyoka Sosi Watowatopiate Banabasiko Soloko Oli Wokamo Daliboliya

1 Ebe tetelo A:ntiyoka kawo duliyomolono sosi magu-
mulo Godokono woki awokalimipi dubu epetapi ega:walo
iyatulamepi dubu epetapi bilibilidopo iba:te ebolo nilukuli-
namiya. Ebe dubuno mailo Banabasiko, ega:walo Simiy-
onoko ebeno mailo idi Kilikilidawala, ega:walo Lusiyasiko
ebe Sailiniya duliyomolodawala, ega:walo Manayaneko, ebe
gudu da:peso tetelo Kawo Elawodubu Elodikono menokote
dabinami, ega:walo Soloko.

2 Ebene egela idilo iba:te Kawodawa Godoko eba ama-
matitalo ebete ibino tolame gabo wadenomamo kiyat-
ulaema: bae naoa:no pola:niya. Ebe tetelo Godokono
Uliyanate ibi nanaliya, “La: Banabasiko Soloko ibi netewapi
naimano tanaloma: iyabaiamo nalomala:. Ibi nale iyalo
eka:la:miyamo iba:te naimano woko idi kosiyodilonama:.”

3 Ebene iba:te bae naoa:no eba pola:nalo, ibi netewapi
mabuma: Godotamo towetowe tabo gelate, koto iba:tamo
watiolelamete oli wokamo ebo aliboliya.

Banabasiko Soloko Iba:te Saipalase Opolo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

4 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Banabasiko Soloko danal-
iboliya, iba:te Selusiya duliyomolamo nemaimite ebolo
kawo palai pe lawete kewa: kolomo apuamo gito na:iwiya
Saipalase opamo.
5 Ebene ebe opono Salamasi duliyomolamo nemaimite
iba:te Yu epono iyaiya balidi ibilamole motolo Godokono
tabo kiyawaoago ebo nowapatiya. Ebe tetelo Yone Makate
woko magumulo ibi nowalubilinatiya.
6-8 Ebene iba:te Saipalase opodo eba petonatolo ebe opono
duliyomolo ida:mo ebo nemaimiya, ebe duliyomolono mailo
Peposala. Ebolo iba:te giwali dubu idi numiya, ebeno
mailo Ba-Ya:sutela ega:walo ebeno mailo idi Guliki tabamo
Elimasitela. Me dubu ebe Yu dubula, wiyasiya ebete epo
eba iyatulamenalo a:da: tabo Godokono mailamo kiyawaon-
aki. Ebe tetelo Saipalase opono Kapela Kawo Elawodubu
ebeno mailo Segiyasi Polasitela, ebete wade mulo wokiago-
dawama: eda:nami, ebene ebete Banabasiko ega:walo Soloko
ebetamo ka:la:miya iba:godone Godokono tabo kolowima:.
Wiyasiya ebeno namutudawa Ba-Ya:suko ubia:nola, ebema:
ebete Soloko ega:walo Banabasiko eba odiyobolelo Kapela
Kawo Elawodubu naniya ibino tabo nanitabokobi ako-
mida:la:.
9 Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa
Solokono mailo idi Polotela, ebema: Godokono Uliyanano
elawote ebe eba tabokaimilo, ebete ebe giwali dubu balidi
kodakodamo eba umilo kawiya ma kunu aniya,
10 “A:ma: Saitanakono gudulata, ega:walo a:ma:
Godokono tuputupu tanalo odiyobodawama: eda:nata!
Iyo, a:ma:godolo iyaiya elemasigi tanalo tabokanomola!
Keleka: mabu a:ma:le Kawodawa Godokono tuputupu gabo
dekalawikalawima:wenaka?
11 Ebema: ka:lo Godokono kotote a:ma: danagalimita-
mene a:imano balidite idokoma: keda:oema:ta, iyo, tete
geyageyadopolo a:ma: egelano alo a:kuma:wenakomene.”

Ebe tetenomolo idoko tanalote ebeno ape da:pa:muliya
Elimasite ebeno kotamo eba ologiatepalelo walubidawa
wadiya ebe gabo kiyatuima:.
12 Ebema: kebe tanalote kemaigiyale, Kapela Kawo
Elawodubu Segiyasi Polasite ebe tanalo umite Godoko

nanitabokobi ebo midiya, ega:walo ebete Kawodawa Godokono iyatumi tanaloma: kawonomamo anoanuti.

Polote Pisidiya Opono A:ntiyoka Duliyomololo Ya:sukono Wade Tabo Da:kiyawaiya

13 Ebene Polote ebeno namutupiago ebe Peposa duliyomololo kawo palai pe lawete kewa: kolomo na:iwalete Pa:mapiliya opono Pega duliyomolamo gito tolamiya. Ebolo Yone Makate ibi miyapate Yelusalema kawo duliyomolamo walo gito ka:tiya.

14 Wiyasiya Poloiate Pega duliyomolone tolamete Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolamo gito nemaimiya, ebene iba:te Yu epono wokoa: talena egelalo ibino balidi ibilamole motamo nodolote epo epetapiago gito nilukuliya.

15 Ebene Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, ebe netewa tanalo moto umipiate epatamo ebo ka:la:mioliya. Ebe tetelo iba:te Poloko ega:walo Banabasiko iba:tamo tabo ma kunu nalibiya, “Naniala:, la:godolo a kodakodaiaema: tabo ditanamene, modobola atamo negeliyala:.”

16 Ebema: Polote maigate ebeno koto unamo adipatelo negiya, “Isalaela epala:, ega:walo la: Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamata:wenama, la: naimano tabo nolowiala:.

17 A Isalaela epono ewoniate Isipiti opolo kapela epoma: eba eda:onalo, aimano Godote ibi uwatelo taneba kawonomoma: ebo midiliya, ebene ebete ebeno kawo elawamo Isipiti opone ibi ebo wagailiya.

18 Ebene iba:te 40 ulamamo bulu opolo eba wapata:lamenalo Godotamo temeteme nikamenamiya, wiyasiya ebe tete geyageyanomolo ebete ibi wadenomamo buiyalatelenami,

19 ega:walo ebete Ka:inane opolo iyaiya epono sebeni taneba alukolete ibino opo Isalaela epatamo gito ikalamiya.

20 Nanitabola, Godote ebe Isalaela epono ewoni Isipiti opone dowagailiya ebe tetene wagilimite, iba:te Ka:inane opo da:pelawiya ebe teta:mo pemaiga, ebe tetelo 450 ulama a:petoiya.

“Ebene Godote ibi kowalubilima: tabo anagilamepi dubu epetapi iba:tamo ikalamiya, me tanalote ebe tetene wagilimite Godokono woki awokalimidawa Sa:miyoloko teta:mo pemaigiya.

21 Ebe tetelo iba:te Sa:miyoloko naniya ibi magumulo kawo elawodubu kadipatema:, ebema: Godote Beniyaminakono gu magumulo Kisikono gudu Soloko iba:tamo ikalamiya, ebete 40 ulamalo ibino watodawama: keda:nama:.

22 Wiyasiya Godote Soloko iyabaiamo eba iyatilo
Da:ibidiko ebo adipatiya ebete ibino Kawo Elawodubu
idima: keda:ma:. Ebe tetelo Godote Da:ibidikono tanaloma:
tabo ma kunu kiyawaiya, ‘Nale Yesikono gudu Da:ibidiko
uimo, ebeno tepo magumu wadenonomola, na keba
kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete naimano ubi tanalo
bilibilinomamo a:tuduwatanako.’
23 “Ebene Godote kebe tabo dopamo nanitabonomolo
kegiyale, ebe tabono tanalote a tetelo ma kunu pemaigiya,
ebete Da:ibidikono walone gudu idi Ya:suko adipatiya, ebete
Isalaela epono Igilo Mula:lelamedawama: keda:ma:.
24 Ebene Ya:sute ebeno woko wagilimia:no, dopamo Yo-
nete Isalaela epo bilibilinomatamo Godokono tabo ma kunu
pa:kiyawaiya, iba:te ibino kubane olobila:ote ebene ebete ibi
obamo kowaduba:midaolema:.
25 Ega:walo Yonekono woko opoliya tete detataliya, ebete
ibi nanaliya, ‘La:le na poma: kegelawenakoma? Na Ke-
lisotea:, ebete naimano walogabo apune ba:pena, iyo, na
wadenoa: nale ebeno agowa ukulaolema:.’
26 “Ebema: naimano ekakiala:, la: piyate A:ibalayamakono
walone gudima: deda:wenama ega:walo la: Yua:pi epetapi
piyate nani Godo damamata:wenama, Godote ebeno igilo
mula: tabo a bilibilinomatamo apalibiya.
27 Wiyasiya Yelusalema duliyomolo epo ega:walo ibino
watowatopi iba:te Godokono woki awokalimipiate ebeno
Bukamo dopamo dakuloliya, ebe tabono iyaiya tanalo
iba:te wokoa: talena egela bilibilinomolo eka:la:miolenaka,
wiyasiya numa:la:, iba:te ebe iyaiya tabono nanitabo
magumu wadenomamo kelawenakoa:. Ebe mabuma: iba:te
Ya:suko ubia:noma: eba eda:olo ebe anakapuima: tabo ebo
iyatiya, wiyasiya iba:te kiyatawaiya: ebe osiyodilo tanalodo
Godokono tabote nanitaboma: keda:mene.
28 Ebe tetelo iba:te Ya:suko a:eamo kaliboma: ubi diyatiya
ebeno kuba nipo wadimiya, wiyasiya iba:te olodiyoboa:no
Paeleteko walo nakapaniya ebete ebe kanakapuima:.
29 Ebene Godote Ya:sukono tanaloma: kebe tabo apuapu
ebeno Bukamo dopamo dakuloliya, iba:te ebe tanalo epetapi
bilibilinomo ebetamo osiyodiloliya, ebene ebete da:iya iba:te
ebe kewa olotolowane owolukote nokola bobo magumamo
gito iyatiya.
30 Wiyasiya Godote a:ene ebe walo akadipatiya,
31 ebema: piyate Ya:suago Ga:lili opone Yelusalemamo
da:tolamiya, ebete egela bilibilinomo epetapilo iyaiya tetelo
iba:tamo pawokalanaki, iyo, iba:te ibino balida:mo Ya:sute
a:ene igilamo maiga tanalo duminakiya, ka:lo iba:te Yu
epatamo ebeno tanalo ebema: awokalimina.

32 “Ale laːtamo degelitamaː, me tabo ebe Godokono Wade
Tabola. Numaːlaː, ebete aimano ewoniatamo kebe tabo
nanitabonomolo kegiyale,
33 ebe tabono tanalote a tetelo ma kunu pemaigiya, ebete
Yaːsuko aːene adipatiya. Iyo, ebete Sam Oale Buka sapta 2
tetelo Yaːsukono tanalomaː ma kunu giya,

‘Aːmaː naimano Gudunomolata,
kaːlo na aːimano Nabiwimaː edaːmo.’ ”

34 Ebene Polote ebeno tabo mogaːmelo walo naːkegiya,
“Iyo, nanitabola, Godote Yaːsuko aːene adipatiya,
ebemaː ebeno apete kabalemaː bobo magumamo walo
aːkaːtoamene. Ebemaː Godote ebeno Bukalo tabo idi ma
kunu kegiya,

‘Naimano gudu, nale Daːibiditamo ikameomaː
nanitabonomolo degiyamo,
ebe talena egaːwalo nanitabo tanalo bilibilinomo
aːmaːtamo kikameomamota,
uwomuaː tetelo aːmaː kowalubitanamaː.’

35 Egaːwalo Godokono Bukate tete idilo naːkegena,

‘Godo, aːimaːno elawo awokalimi magumudo
abale tanalote bobo magumamo aːkaːpemene
aːimano Wade-talena Wokodawa kaːkubaimaː.’ ”

36 Ebene Polote me tabono magumu awokalimilo walo
naːkegiya, “Numaːlaː, me tabote Daːibidikono tanalomaː
kegenaː. Daːibidite me opolo eba okolinalo ebete Godokono
wokodawamaː edaːnami, wiyasiya ebete daːiya ibaːte ebeno
ape ebeno ewonino bobo niyakabamo niyatite ebo abaliya.
37 Wiyasiya numaːlaː, Godote kebe dawa aːene dadipatiya,
me lumagi Yaːsute bobo magumulo kabaliyaː.
38-39 “Ebemaː naimano ekakialaː, ale kebe tabo laːtamo
kaːkiyawautamaː laː wadenomamo niyatawalaː, Yaːsuko
modobola laːimano kuba egebolelametate laː ebeno
tuputupupimaː kaːmidilitamaː. Iyo, Godote Mosesedo atamo
dikaeamiya ebe Totomu Tabote epono kuba osiyodilole
tanalono ale palamililaemaː modoboaː, wiyasiya piyate
Yaːsuko nanitabokobi daːmidimaːnaː Godote kuba tanalono
elawo magumune ibi kowagailimene.
40 Ebemaː laː nanisiwale! Laːle ebe nanitabokobi midiaːno,
Godokono woki awokalimipiate dopamo daːkiyawaiya ebe
kuba wiyate laːtamo kaːpemaigamene! Iyo, Godokono
tabote ibido ma kunu awokaliya,

41 ‘Naimano iyaiya taboma:
na demalogona:wenama,
la: wadenomamo nolowiala:!
Numa:la:, la:imano ilukulina tetelo
nale kawo tanalo idi kosiyodilomamo,
wiyasiya epetapiate me tanalono magumu
la:tamo dawokalima:na:,
la: nanitabokobi a:ka:mida:ema,
ebe mabuma: la: naimano osiyodilo tanalo uma:wete
eba anoanolo la: gito ka:elaomamota!’ ”

42 Ebene tabo kiyawao dolopoligiya, Poloko Banabasiko iba:te Yu epono balidi ibilamole motone eba piwitilo, epate ibi nanaliya wokoa: talena egela idilo ebe atu iyaiya tanalo ibi walo ka:ka:piyatulaema:.
43 Ebene ibi bilibilinomate ebe aladabuti baine da:tolamiya, Yu epo ega:walo Yua:pi epetapi piyate nani Godo damamatenamiya iba:te Poloko Banabasiko eba waloma:talenatolo, ibi netewapiate wadewade tabo epetapiamo ibi ebo walubilinatiya iba:te Godokono nilakapo magumulo kodakodalo kilukulinama:.

Iba:te Wokoa: Talena Egela Idilo Godokono Tabo Walo Da:ka:kiyawaiya

44 Ebene wokoa: talena egela idilo duliyomolo epo bilibilinomate pelamoliya Godokono tabo olowioma:.
45 Ebe tetelo Yu epo epetapiate tabo olowiopino iyawa tanalo dumiya, ebema: iba:te kawonomamo eba dowaolo Polote da:kiyawaiya ebe tabo kubama: gelalo ebe ebo malogiya.
46 Ebene Poloko Banabasiko iba:te tolea:no ibino tabo eba wiyalo negeliya, “Godoko ubila ebeno tabote la: Yu epatamo dopamo awokalama:, wiyasiya la: ubia:noma: eda:omata. Ebema: la: wadewadenoa: la:le Godogodone uwomua: igilo laema:, mabu la: a:ka:tuwa: la:tamo gigiyu emopimata! Ebe mabuma: ale la: eba miyapalo a wiyasiya Yua:piatamo ka:tomalema:.
47 Mabu Kawodawa Godote a eba paliboelo ebeno Buka apuno tabo ida:mo a ma kunu totomuateiya,

‘Nale a:ma: eka:miyamata,
a:ma:le iyaiya opo epo bilibilinomatamo
aloma: ka:neda:wenama:,
ebema: a:ma:le me opo kawonomamo toawete,
epono igilo mula:lelame tanalo
iba:tamo katama:ta.’ ”

48 Ebene tabo olowiopi magumulo Yua: epate eba
kalakalautalo Godokono tabo wadenoma: gelate ebe
ebo moiutiya, ega:walo ibi magumulo Godote dopamo
uwomua: igilamo deka:la:miya, ibi bilibilinomate ebeno
tabo nanitabokobi ebo midiya.

Yu Watowatopiate Ibi Pisidiya Opone Elawamo Danali-
boliya

49 Ebe tetelo Kawodawa Godokono tabote Pisidiya opo
kawonomamo ebo tiya,
50 wiyasiya A:ntiyoka duliyomololo Yua:piate Godoko
damamatenamiya, ibi magumulo kawokawo kamiyale
epetapi ega:walo duliyomolo watowatopi dubu, Yu epate
ibino woki kubailamelelamete elawo ebo ikalamiya iba:te
Poloko Banabasiko iba:tamo ka:dowaoma:. Ebema: ebe
watowatopiate ibi netewapiatamo temeteme eba ikalamelo
ibino opone elawamo ebo naliboliya.
51 Ebene duliyomolo watowatopiate ibi eba ulamitalo,
Poloko Banabasiko iba:te ibino agowano tuwae
moda:midatepaolete ibi gito miyapiya, iba:te kiyatawaoma:
Godokono tete na:pe ebete ibino kuba wiya iba:tamo
ka:pikalaema:. Ebene Poloko Banabasiko iba:te Aikoniyama
duliyomolamo gito tiya,
52 wiyasiya iba:te A:ntiyoka duliyomololo da:miyapiya,
ebe Ya:suko waloma:tapi Godokono Uliyanate ibino tepo
magumu kawo kalakala tanalamo ebo tabokailamelelamiya.

14

Poloko Banabasiko Iba:te Aikoniyama Duliyomololo
Ya:sukono Tanalo Dawokalimiya

1 Ebene Aikoniyama duliyomololo Poloko Banabasiko
iba:tamo atu tanalote ka:pemaigiya. Iba:te Yu epono ba-
lidi ibilamole motolo Godokono tabo wadenomamo eba
kiyawautalo, Yu epo ega:walo Yua:pi bilibilinomo atumu
iba:te Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.
2 Wiyasiya Yu epo epetapiate nanitabokobi ka:midiya:,
ebema: iba:te Yua:pino woki eba kubailamelelamelo elawo
ebo ikalamiya iba:te nanitabokobi midipi ekakiatamo
ka:dowaoma:.
3 Wiyasiya Poloko Banabasiko iba:te ebe Aikoniyama
duliyomololo tete geyageyadopolo eba okoliolo Kawodawa
Ya:sukono nilakapo kimalagidilo tanaloma: tolea:no
gelanakiya, ebene Kawodawate ibino tabo elawokobi eba
midilo iba:tamo elawo ebo ikalamenaki iba:te iyaiya anoano
tanalo kosiyodilolema:.

4 Ebema: ebe duliyomolo epo magumulo anagiyamida
tanalote maigiya, epetapiate Yu epatamo utitatiya ega:walo
epetapiate Ya:sukono alibolepi dubatamo utitatiya.
5 Ebe tetelo Yu epo ega:walo Yua:pi epetapiate ebe duliy-
omolono watowatopiago tabo iyatiya alibolepi dubatamo
kawokawo temeteme eba ikalamelo nokolamo mapelamete
ebo kanakapulaema:.
6 Ebema: Poloko Banabasiko iba:te me tanalo iyatawate
Laikoniya opono Lista duliyomolo ega:walo Debi duliyomo-
lamo dalautiya,
7 iba:te ebe duliyomolono opodo eba tolo Ya:sukono Wade
Tabo ebo kiyawaonatiya.

Polote Lista Duliyomololo Agowa Tatai Dubu Wadekobi Da:midiya

8 Lista duliyomololo agowa tatai dubu idi okolinami, ebete
menokono tepone ma kunu awokaliya, ebe pata: iyatawa:.
9 Tete idilo Polote Godokono tabo da:kiyawauti ebe dubute
nolowiti, ebene Polote ebe balidi kodakodamo eba umilo
ebo iyatawiya ebeno nanitabokobi midi tanalono elawo
modobola Godote ebeno agowa wadekobi ka:midilima:.
10 Ebema: Polote ebetamo kawonomamo negiya, “A:ma:
maigawete, nuta:!” Ebe tetenomolo ebe dubute unamo
pategate pata: ebo wagilimiya.
11 Ebe tetelo Polote kebe tanalo kosiyodiliyale epo
bilibilinomate ebe tanalo umite ibino Laikoniya opono
tabamo gelatepaolo negeliya, “Aimano ida:da:li netewano
uliyanate dubuno ololamo aimano opamo nanitabonomolo
a:pemaima:!”
12 Ebene iba:te Banabasitamo ibino ida:da:lino Susa mailo
ikamete ega:walo Polotamo ida:da:li idino Emisi mailo
akoikamiya, mabu ibi netewapi magumulo Poloko ebe tabo
kiyawao elawodawanomola.
13 Ebe Lista duliyomolo niyakabolo ibino ida:da:li Susako
Amamateno Motote na:enami, ebene Susatamo kalimagono
ikameodawate ebe motone pete kau-goeogoeo ega:walo
kaiyakaiya inamabu duliyomolono kala ga:dimi gigiyamo
ebo wadaiya Poloko Banabasiko iba:tamo ka:pikalaema:.
Ebe ubila kau-goeogoeo anakapulamete kalima ibi nete-
wapiatamo eba ikalamelo ibi ebo kamamalatelema:.
14 Wiyasiya Banabasiko Poloko iba:te ebe tanalo du-
miya tepo mibomibo kawonomo iyatawaote, ebene iba:te
epono taneba magumamo puila:ote ibino tepo mibomibo
kawokalima: ibi a:ka:tuwa: ibino pupuliono inamabu anag-
ilamolete gelatepaolo negeliya,

15 “Namutupiala:, la: me tanalo beda:ma: kosiyodi-
lawitama? A opo epola, a la: keba kunula:ka: eba kunula,
ebema: a akoamamatea:la:! Ale Igilo Godokono Wade
Tabo adaima: la:tamo, ma kunu la:le makomako ida:da:li
amamalatele magumune ebetamo kolobila:ema:. Numa:la:,
ebe Unu Duliyomolo ega:walo me opo ega:walo iyaiya kewa:
kolomo ega:walo inamabu bilibilinomo Osiyodiloledawala.
16 Dopamo tetelo epate ibino kateneno ubi gabodo dowap-
ata:lamenamiya Godote ibi kodiyobolenakia:.
17 Wiyasiya numa:la:, tete bilibilinomo epetapilo ebete
ebeno nanitabo tanalo me opo epatamo ma kunu awokalim-
inako, ebete tobolo unune ulama eba palibolo la:imano pali
inamabuate ibino wadewade tetelo apepeonaka, ega:walo
ebete la:tamo modobo bae eba ikalamelo la:imano tepo
magumuno kalakalate etabokaonako. Ebema: namutupiala:,
modobola la: me nani Godo kapiya namamata:la:, aa:!”
18 Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te me elawo tabamo
epo odiyoboliya, wiyasiya iba:godolo ibi netewapi ama-
malatele ubi kolopoligolamiya:.

Lista Duliyomolo Epate Poloko Nokolamo Demapemiya

19 Ebene Yu epo epetapiate Pisidiya opono A:ntiyoka duliy-
omolo ega:walo Aikoniyama duliyomolone da:pelamiya,
iba:te Lista duliyomolo epono woki kubailamelelamete
elawo iba:tamo ebo ikalamiya Polotamo ka:dowaoma:.
Ebema: iba:te Poloko nokolamo mapemete ebeno ape duliy-
omolone anamiyatate a:emu gelate gito natepapiya.
20 Wiyasiya nanitabokobi midipiate walone pelamete ebe
niyakabolo ibino pupamo eba pilukulilo, Polote maigate atu
duliyomolo magumamo ka:nopegate, ebene egela idilo ebete
Banabasiago Debi duliyomolamo gito tiya.

Poloko Banabasiko Iba:te Siliya Opono A:ntiyoka Kawo Duliyomolamo Da:kolowamiya

21 Poloko Banabasiko iba:te Debi duliyomololo eba noko-
liolo, Ya:sukono Wade Tabo da:kiyawaonakiya epo bilibili-
nomate ebe tabo nanitabolo lawete Ya:suko waloma:tapima:
ebo eda:iya. Ebene ibi netewapiate Debi duliyomolamo
kebe gabodo ka:pemaimiye ebe atu gabodo kolowamiya.
Iba:te ma kunu Lista duliyomolo ega:walo Aikoniyama duliy-
omolo ega:walo Pisidiya opono A:ntiyoka duliyomolamo
da:ka:nemaimiya,
22 iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi eba
nowalubililo na:totomulatelenatiya iba:te nanitabokobi
midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:. Ebe
tetelo iba:te nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu
kiyawaonatiya, “Godote Kawo Elawodawama: deda:na,

ale ebe Duliyomolamo ka:nopila:oma: a dopamo kawokawo temeteme magumudo ka:tolaemalema:.”

23 Ega:walo iba:te ebe iyaiya duliyomololo nanitabokobi midipi magumulo dubu epetapi uwatiya iba:te sosino watowatopima: keda:onama:. Ebene ibi netewapiate ibino towetowe tabo gela magumulo elawo kelaema:, iba:te bae naoa:no eba okoliutalo Kawodawa Ya:suko ebo toweomiya, ebete ebe sosi epo bilibilinomo wadenomamo ka:buiyalatelenama:, mabu nanitabola, ebe epate ibino nanitabokobi midi tanalo ebetamo iyatinomo iyatiya.

24 Ebene Poloko Banabasiko iba:te Pisidiya opodo tote Pa:mapiliya opamo gito nemaimiya, ebe opo unuunu dame-lalo ditana ebe opola.

25 Ebene iba:te ebe opono Pega duliyomololo Godokono tabo na:kiyawaote, ebe duliyomolo atepate kewa: kolomono Ataliya duliyomolamo gito nodoliya.

26 Ebolo iba:te kawo palai pe lawete kewa: kolomo na:iwate Siliya opono A:ntiyoka kawo duliyomolamo walo gito ka:nemaimiya. Me ebe duliyomolola, nanitabokobi midipiate ibi dopamo Godokono wokamo eba alibolelo ebe da:toweomiya, ebete ibi ebeno nilakapo tanalamo wadenomamo kowalubilinatema:. Ebema: Poloko ega:walo Banabasiko iba:te ebe woko uwomuamo da:nemaimiya A:ntiyokamo walo gito kolowamiya,

27 ebene iba:te sosi epo bilibilinomo kapiya baiamo ka:la:mite ibi nanaliya, Godote ibi magumudo kebe tanalo kosiyodilolenakile ega:walo ebete gabo keba kunu ka:iyamidiyale Yua:piate ebeno tabo nanitabokobi ka:midima:.

28 Nanitabola, Poloko Banabasiko iba:te tete geyageyalo A:ntiyoka duliyomolono nanitabokobi midipiago ebo okoliya.

15

Yelusalema Sosi Watowatopiate Yua:pino Tanaloma: Degeliya

1 Ebene dubu epetapiate Yudiya opone A:ntiyoka kawo duliyomolamo pelamete nanitabokobi midipi ekaki eba piy-atulamelo na:pegeliya, “Mosesete a Yu epate kosiyodiloma: diyatuamenaki, la: Yua:pi dubate ebe tama itamida pukala lawea:no Godote la:imano igilo a:ka:mula:lelametamene.”

2 Poloko Banabasiko iba:te ebe tabo dolowiya ebe dubago tabo eba gelalo kawonomamo ebo apaminateuiya. Ebema: A:ntiyoka sosi epate Poloko Banabasiko ega:walo dubu epetapi uwatiya, iba:te Yelusalema kawo duliyomolamo

tolamete Ya:sukono alibolepi dubu epetapi ega:walo sosi wa-
towatopi epetapiago me tanalo wadenomamo ka:negelama:.

3 Ebene A:ntiyoka sosi epate ibi danaliboliya, gabo tetelo
iba:te Ponisiya ega:walo Samaliya opodo eba tolamelo,
Yua:piate kuba osiyodilole magumune Godotamo dolobiliya
ebe tanalo iba:te nanitabokobi midipi ekaki ebo kiyawao-
lamenatiya. Nanitabola, piyate ebe tabo dolowiya iba:te
kawonomamo ebema: kalakalaiya.

4 Ebene Poloiate Yelusalema duliyomolamo
da:nemaimiya, ebe tetelo Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo
sosi watowatopi epetapi ega:walo nanitabokobi midipi
epetapi, ibi bilibilinomate ibi kalakalago uwatiya, ebene
Godote ibido Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki iba:te ebe
tanalo bilibilinomo ebo na:kiyawaolamiya.

5 Ebe tetelo wiyasiya nanitabokobi midipi epetapi, ibi
Pa:lisi tanebapila, iba:te maimiote elawo tabo ma kunu
geliya, “Modobola ebe Yua:pi dubate a Yu epono tama
itamida pukala nelaema:na:, ega:walo la: ibi nananaliyala:
iba:te Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo atumu wade-
nomamo ka:tudila:onakoma:.”

6 Ebene ebe tabono tanaloma: kegelama: alibolepi dubu
ega:walo sosi watowatopi epetapi iba:te a:ka:tuwa: ebo alad-
abutiya.

7 Iba:te tabo tete geyageyalo degelitiya Pitate ibino taneba
magumulo maigate negiya, “Naimano ekakiala:, la: iy-
atawalata Godote la: magumune na elaweni, Yua:piate
naimano tabone ebeno Wade Tabo olowite nanitabokobi
ka:midima:.

8 Nanitabola, Godote epo bilibilinomono iyaiya tepo
magumu iyatawanomola. Ebema: Yua:piate ebeno tabo
nagodone delawiya, ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo
ebeno kalakala kawokalima: Wade-talena Uliyana iba:tamo
ebo ikalami, dopamo a Yu epatamo dikaeamiya eba kunu.

9 Numa:la:, me osiyodilo tanalodo ebete me tanalo ebe
awokalimi, ibi ega:walo a Yu epo, a iyaiyama: keda:ona:,
mabu nanitabola, ebete a bilibilinomo aimano nanitabokobi
midi tanalodo aimano tepo magumuno kuba ukulaoleami.

10 Ebema: la: Godotamo temeteme kikama:ema: ubi
beda:ma: kiyata:wenama? A ega:walo aimano ewoni,
ale Mosesekono Totomu magumulo dilukulinaima:, a
ka:modobonamia: mabu ebe Totomu mibomibo inamabu
waguata keba kunula:ka: atamo eba kunu eda:iya. Ebema:
la:imano woki keba kunula:ka:, me tetelo ale Yua:piatamo
atu mibomibo Totomu ba:kikalaema:? Ao, modoboa:!

11 Olowiopiala:, kalakala kawonomola, a me kawo tanalo
nanitabokobi na:midinama:, a ega:walo Yua:pi, a bilibili-

nomate Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo kapiyado igilo mula: tanalo nelawenama:, tama itamida pukala lawe tanalodoa:.”
12 Ebe tetelo sosi watowatopi bilibilinomate tabo idi kegeliya:, wiyasiya Poloko Banabasiko iba:tamo tete ikalamiya ibino tanalo kawokalima:, ma kunu Godote ibido iyaiya kawokawo anoano tanalo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki.
13 Ibi netewapino tabo kiyawao dolopoligolamiya, Ya:imesite wiyasiya watowatopi epetapiatamo negiya, “Ekakiala:, la: naimano tabo nolowiala:.
14 Saimono Pitate a wadenomamo anae, Godote dopamo Yua:piatamo ebeno nilakapo keba kunu kawokalimile, ebete iyaiya opo epo magumune epetapi uwatete ebenoma: ka:midilima:.
15 Nanitabola, Godokono woki awokalimipiate iyalo dawokalimiya ega:walo Pitate ka:ma: da:kege, ebe iyaiya tabono magumu ebe kapiyala, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

16 ‘Me tanalo dolopoligomene,
na walo ka:pete
Da:ibidikono moto ka:ka:petemamo,
iyo, ebe motote dopamo kagate
ka:lo kubanomolo itana,
wiyasiya nale walo ka:ka:posiyodilomamo.
17 Ebema: iyaiya opo epo epetapiate
na ibino Kawodawa kowadinima:na:,
iyo, nale kebe epo keka:la:mioliyamo,
ebe Yua:piate ka:pelaema:na:
naimano gudima: ka:peda:oma:.
18 Na Kawodawa Godote me tanalo nanitabonomolo gemo,
nale kebe tanalo iyalo dawokalimiyamo
me ebe tanalola.’ ”

19 Ebene Ya:imesite tabo moga:melo walo na:kegiya, “Yua:pino tanaloma: nale ma kunu malagidilomo, ibino taneba magumulo Godotamo dolobila:na ale iba:tamo temeteme a:kikalaema:.
20 Modobola ale wiyasiya leta osiyodilote ibi ma kunu kanalemalema:. Epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka iba:te ebe inamabu bilibilinomo a:kenaonakoma:na:, mabu ebe inamabuate Godokono ololo apulo daleyama: eda:ona. Ega:walo kamiyale pilo dubu pilo talenala, iba:te a:kosiyodilolenakoma:na:. Ega:walo kuwokobe dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala, mabu kalimate ebe katene magumulo bitana. Ebema: modobola

iba:te me kapiyakapiya totomuamo na:tudila:onakama:na:, tanalo ida:moa:.
21 Numa:la:, me opo epo bilibilinomate a Yu epono tanalo iyatawanomola. Iyo, iyalo tetenomone wagilimite me teta:mo pemaiga opo bilibilinomono duliyomololo ale aimano balidi ibilamole motolo Mosesekono Totomu Tabo bilibilinomo eka:la:miolenakima:, ega:walo ka:lo me iyaiya Totomu Tabono tanalo ale wokoa: talena egela bilibilinomolo awokalilamenakoma:.”

Sosi Watowatopiate Leta Tabo Dakuloliya Yua:pi Nanitabokobi Midipi Ekakiatamo

22 Ebene Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi epetapi, iba:te nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomago Ya:imesikono tabo wadenoma: gelalo ibino taneba magumulo dubu epetapi uwatiya, Poloko Banabasiko ebana ka:tolaema: A:ntiyoka kawo duliyomolamo. Ebe tetelo iba:te Yudasiko ebeno mailo idi Basabasitela, ebe ega:walo Sailasiko uwatiya, mabu ibi netewapiate ekakino taneba magumulo kawokawo dubuma: eda:onamiya.
23 Ebene ebe dubate A:ntiyokamo katama: Yelusalema sosi watowatopiate leta tabo ma kunu akuloliya,

A Ya:sukono alibolepi dubu ega:walo sosi watowatopi, a la:imano nanila nabila ibima: deda:onama:, ale me leta ebema: paliboma:.

La: Yua:piate A:ntiyoka duliyomololo ega:walo Siliya opolo ega:walo Silisiya opolo dilukuliawenama, la: aimano ekakiate Godoko nanitabokobi da:mida:wenama, niyaniyata.

24 Nanitabola, a olowima: epo epetapi a:ka:tuwa: ibino ubilo agodone pelamete ibino tabamo la:tamo tepo mibomibo eba pikalamelo la:imano woki a:pa:kubailamiya, wiyasiya ibi ale kapalibolea:.
25 Ebema: a woki kapiyakobi midite tabo ebo iyatima: dubu epetapi Poloko Banabasiko ebana kapalibolema:, iba:te la:imano woki ka:pa:tuputupuilaema:. Nanitabola, Poloko ega:walo Banabasiko ibi aimano wadewade namutupila,
26 ega:walo ibi netewapiate Kawodawa Ya:su Kelisoko kapiyatamo tudila:olo ebeno woko mabuma: ibino igilo balamo gito alomiya.
27 Ebema: ibi kowalubilinapema: ale Yudasiko ega:walo Sailasiko ibi atumu nakapalibolema:, ale kebe tabo me leta magumamo dakulolema: iba:te ebe atu iyaiya tanalo la: ibino tabonomamo kapanalema:ta.

28 Nanitabola, Godokono Uliyanate a kapiyakobi
da:midi, ebema: aimano woki ma kunu itana, a ubia:nola
tepo mibomibo idi la:tamo ikalaema:, wiyasiya la:le me
kapiyakapiya totomuamo na:tudila:onakiyala:.
29 Ma kunu epetapiate ida:da:liatamo dikalamenaka
la: ebe inamabu a:kenawenakoma, ega:walo kuwokobe
dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala mabu kali-
mate ebe katene magumulo bitana, ega:walo la: kamiyale
pilo ega:walo dubu pilo a:kosiyodilola:wenakoma. Ebema:
la:le me tanalo nanitabolo talenama: da:midila:wenakoma,
ale la:godolo tanalo idi kubama: a:kegelama:.

Niyaniyata, me aimano leta tabo uwomula.

30 Ebene Yelusalema sosi watowatopiate duwatiya ebe
dubu me letago danaliboliya, iba:te A:ntiyoka kawo duliy-
omolamo nemaimiote nanitabokobi midipi bilibilinomo al-
adabuti baiamo ebo ka:la:miya leta iba:tamo kikalaema:.
31 Ebene A:ntiyoka sosi epate leta ka:la:miolete kawono-
mamo kalakalaiya mabu ebe tabote ibi nanitabolo walu-
biliya.
32 Ebe tetelo Yudasiko Sailasiko iba:te tete geyageyadopolo
nanitabokobi midipi ekaki iyatulame tabamo eba walubili-
talo elawokobi ebo midiliya, mabu nanitabokobi midipino
taneba magumulo ibi Godokono woki awokalimipinomola.
33 Ebene iba:te egela epetapi bilibilinomo ebolo oko-
liote, egela idilo nanitabokobi midipi ekakiate ibi mabuma:
Godotamo eba towetoweolo ubi ebo iyatiya ibi kalakalago
Yelusalema sosi watowatopiatamo walo kakapalibolema:,
34 wiyasiya ebe tetelo Sailasiko ubila ebolo kolowagilima:,
ebema: ebete Yudasiago Yelusalemamo walo ka:piya:.*

Poloko Banabasiko Iba:te Woko Magumulo Iyaiya Da:tiya

35 Ebe tetelo Poloko Banabasiko iba:te A:ntiyoka kawo
duliyomololo tete geyageyadopolo eba okoliolo, wokopi
epetapiago Kawodawa Ya:sukono tabo eba kiyawaolo epo
ebo iyatulamenakiya.
36 Ebene egela epetapi da:petoiya Polote Banabasitamo
negiya, “Ale dopamo Kawodawano tabo kebe iyaiya duliy-
omololo ka:na:kiyawaonakima:, modobola a ebe duliyomo-
lamo walo ka:ka:tomalema: aimano ekakino nanitabokobi
midi tanalo ka:nulamelelaema:.”
37 Ebe tetelo Banabasiko ubila Yone Makako iba:go tote,
ebete woko magumulo ibi ka:nowalubilima:,

* **15:34:** Ali 15.34 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

38 wiyasiya Poloko ubia:nola, mabu dopamo Makate
Pa:mapiliya opolo ibi miyapate woko magumune gito
palauliya, ma kunu ebete iba:go woko uwomuamo
ka:nemaigiya:.
39 Ebe mabuma: Poloko Banabasiko iba:te kawonomamo
apaminateuite iyaiya gabodo ebo tiya, ma kunu Banabasite
Makako lawete kawo palai peago kewa: kolomo gito na:iwiya
Saipalase opamo,
40 wiyasiya Polote Sailasiko lawete gabo idido gito ka:tiya.
Ebe tetelo A:ntiyoka duliyomolono nanitabokobi midipi
ekakiate Poloko Sailasiko mabuma: Kawodawa Godoko
toweomiya, ebete ebeno nilakapo tanalamo ibi wadeno-
mamo kowalubilinatema:,
41 ebene ibi netewapiate Siliya ega:walo Silisiya opodo
eba tolo, ebe opono iyaiya sosi epono nanitabokobi midi
magumulo ibi ebo kodakodailamenatiya.

16

*Timotite Poloko Sailasiko Kowalubilima: Woko Magu-
mamo Dopegiya*

1 Ebene Polote Debi duliyomolo ega:walo Lista duliyomo-
lamo nemaigate Ya:suko waloma:tadawa idi ebo numiya,
ebeno mailo Timotitela. Timotikono menoko Yu kamiyalela
ega:walo ebe nanitabokobi mididawala, wiyasiya ebeno
nabiwi Yua: lumagila, ebe Guliki opodawama: eda:nami.
2 Lista ega:walo Aikoniyama duliyomololo dilukulinamiya
ebe nanitabokobi midipi bilibilinomate Timotikono okoli
tanalo iyatawaote wadenoma: gelanakiya,
3 ebema: Poloko ubila Timotite Godokono woko magumulo
eba:go pata:ma:. Wiyasiya ebe opolo dilukulionamiya ebe
Yu epo bilibilinomate me tanalo iyatawaiya, Timotikono
nabiwi Guliki opodawala ebema: Timotite Yu epono tama
itamida pukala kelawiya:. Ebe mabuma: Polote Timotiko
woko ida:mo magata:no, Yu epono woki ka:modoboilaema:
ebete Timotiko dopamo tama itamida iyatawa lumagitamo
nalibiya ebe tanalo ka:nelaema:.
4 Ebene Poloiate Timotiko lawete duliyomolo epetapi-
amo kapimiya da:tolamenakiya, iba:te Yelusalema sosi
watowatopi ega:walo alibolepi dubagodone kebe totomu
dopamo kuwatiye, ebe iyaiya tanalo nawokalilamenakiya
nanitabokobi midipiate ebe totomuamo ka:tudila:onama:.
5 Ebema: nanitabola, ebe opo kawonomolo Godote sosi
epono nanitabokobi midi magumulo ibi elawokobi eba
midililo, egela epetapi bilibilinomolo ibino uwomute unamo
odolo kolodiyobonamia:.

Polote Ma:sadoniya Opamo Ka:toma: Iyo Dowatani

6 Ebe tetelo Godokono Uliyanate Poloi nodiyoboliya iba:te
A:isiya opolo ebeno tabo ka:na:kiyawaoma:. Ebema: iba:te
Piligiya ega:walo Galesiya opodo eba tolamelo
7 Misiya opo tataliamo da:nemaimiya, ibi ubila Bitiniya
opamo ka:nopila:oma: wiyasiya Ya:sukono Uliyanate ibi
walo na:kodiyoboliya.
8 Ebe mabuma: iba:te Misiya opodo tolamete kewa:
kolomono Talowase duliyomolamo gito niyodoliya.
9 Ebe idokolo Polote iyolo Ma:sadoniya dubu ebe umini,
ebete utinate Poloko ma kunu toweomeni, “A:ma: a walu-
bima: Ma:sadoniya opamo na:pa:iwiye.”
10 Ebene duiya idilo ale Polokono iyo tanalo iyatawaote
tabo ma kunu geliyama:, “Godote ebeno ubi atamo
awokalimi, ale Ma:sadoniya opo epatamo ebeno Wade Tabo
ka:na:kiyawaoma:.” Ebema: ebe tetenomolo ale inamabu
gatela:mo wepote tolame ebo wagilimiyama:.

Lidiyate Ya:suko Nanitabokobi Da:midiya

11 Ebene ale kawo palai peamo olote Talowase duliy-
omolo eba atepalo kewa: kolomono Sa:mota:si opamo ebo
na:iwaliyama:, ebene egela idilo ale tolame walo kowagilim-
ite Niyapolisi duliyomolamo gito nemaimiyama:.
12 Ebene a agowa gabodo walo ka:tolamete Pilipai
kawo duliyomolamo ebo nemaimiyama:, ebe Pilipai duliy-
omolo ebe Ma:sadoniya opono kawo duliyomolonomola,
ebema: Loma duliyomolo epo epetapi bilibilinomate ibino
oponomone pelamete ebe duliyomololo pilukulionamiya.
Ebene ale egela epetapilo ebolo ilukula:tepate,
13 Yu epono wokoa: talena egelalo ale ebe duliyomolo
atepate tuli balamo gito niyodoliyama: mabu a ma kunu
malagidiliyama:, diyala, Yu epo kapiyakapiyate Godotamo
towetowe tabo gelama: ebamo da:bapaladabutima:na:.
Ebene kamiyale epetapiate kapimiya da:pola:niya, ale ibi
nulamete iba:go nilukulite tabo ebo negeliyama:.
14 Ebe kamiyaleno taneba magumulo inamabu
bilibila:godawa idite na:luti, ebeno mailo Lidiyatela, ebe
Tayataila duliyomolodawala ega:walo ebete kalimakalima
kaliku manima: midili magumulo kawokawo mani
uwatenaki. Me kamiyalete nani Godo amamatenaki,
ebene Polote Ya:sukono tanaloma: tabo da:kiyawaiya,
Kawodawate ebeno tepo magumu ebo a:iyamidamiya ebete
tabo nanitabonomolo kelaema:.
15 Ebema: Lidiyako ega:walo ebeno moto epo, ale
ibi obamo waduba:midaolete ebete a ma kunu anaiya,
“La:le na Kawodawa Ya:sukono nanitabokobi mididawa

idima: nanitabolo degelaema, modobola la: pelama:wete naimano motolo na:pilukuliyala:.” Ebene ebete a kawiya da:toweoamiya, ale ebeno tabamo tudila:ote eba:go gito pelamiyama:.

Pilipai Kawo Duliyomolono Watowatopiate Poloko Ega:walo Sailasiko Idoko Motamo Diyalekiya

16 Egela epetapi da:petoiya, tete idilo ale Godotamo towe-
towe tabo gela baiamo walo da:ka:tolamiyama:, gabo tetelo
epetapino wiya: woko buwelete ago ebo alugiya. Ebe
kuba uliyanagonola, ebe kuba uliyanate ebeno kiyawao
magumudo epo analenaki kebe iyaiya tanalate iba:tamo
da:pemaimioma:na:, ebema: ebe buwele umipiate ebeno
pakani tanalo osiyodilo magumudo epagodone kawokawo
mani uwatenakiya.
17 Ebene ebe buwelete aimano walogabo apune
Poloko ega:walo a eba waloma:taelo geatepaolo ma
kunu negiya, “Me dubu Ununomo Godokono wokopila!
Iba:te la: kanalema:ta la: igilo mula: tanalo kebe gabodo
na:kelawa:ema!”
18 Egela epetapi bilibilinomolo ebete atamo eba kunu
wagelenaki, ebene tete idilo Polote tepo miboma: eda:te
buweletamo olobigate kuba uliyana kawiya ebo aniya, “Nale
Ya:su Kelisokono mailamo a:ma: anamata, a:ma: ebegodone
na:nemaiga!” Ebe tetenomolo kuba uliyanate buwele-
godone gito nemaigiya.
19 Ebema: buwele umipiate me tanalo umite iyatawaiya,
ebe buweledo ibino mani lawe gabo olopoligo. Me
mabuma: iba:te Poloko ega:walo Sailasiko elawamo uwa-
tete, ebe Pilipai kawo duliyomolono watowatopiate kebolo
ka:pola:niyale ebe olowame baiamo ebo anamiyataliya.
20 Ebene iba:te ebe Loma gabamani dubuno ololo apuamo
ibi magatalete na:negeliya, “Me Yu dubu netewa iba:te
aimano duliyomolo kubaimina!
21 Ibino totomu iyala, a Loma epono totomu keba
kunula:ka: eba kunua:, ebema: ibino iyatumi tanalote a ebe
anaena aimano wadewade pukala kowakalaima:!”
22 Ebene ebe tetelo duliyomolo epo epetapi bilibilinomate
Poloino osiyodilole tanaloma: atu kuba tabo kegeliya.
Ebema: Loma gabamani dubate ibi netewapino ka-
liku elawamo pupukulamelelamete gowelaopi epetapi ebo
analiya ibi pa:ka:pa:ka:mo ka:na:ma:ga:midaolema:.
23 Ebene ibi kubanomamo a:na:ma:ga:midaolete iba:te
Poloko ega:walo Sailasiko idoko motamo niyalekete, ebene
idoko moto umidawa naniya ebete ibi wadenomamo kula-
menatema: iba:te alautikapoma:.

24 Ebema: idoko moto umidawate ebe tabo dolowiya, ebete
ibi idoko moto gunomamo magatalete ibino agowa kewa
gugamo nugulamelelamete ibi gito nimiyapiya.

25 Ebe idoko sele tetenomolo Poloko Sailasiko iba:te
Godotamo towetoweonaki amama oale akalapionakiya,
ebene gabamaniate dubu epetapi ibino kuba osiyodilole
mabuma: idoko motamo iyalo dalomiya ebe dubate Poloko
Sailasiko ibino tanalo eba olowionalo,
26 ebe tetenomolo kawo mumulute penate idoko moto
kubanomamo eba padegetenalo, gigiyute a:ka:tuwa:
a:ilamenate idoko moto epono kotono auli alete a:ka:tuwa:
ebo teteolameni.
27 Ebene idoko moto umidawate ebeno motonomolo
maiganate idoko motono gigiyu alagiliolo da:pulameni ebete
nemalagidiloni, idoko moto epo bilibilinomate alautia.
Ebema: ebete tole kawonomo lawenate ebeno gowelaono gili
magoba:nate ebe a:ka:tuwa: ebeno ape awamidanama: eba
wagelenalo,
28 ebe tetenomolo Polote ebe tanalo uminate ebe negepate-
meni, “Eiye! A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: akoanakapuma:la:! A
bilibilinomo mela, kalautioa:!”

29 Ebe tetelo idoko moto umidawate ebeno opopi nanaleni
iba:te alo kowadaenama:, ebene ebete idoko moto guamo
tola:go samonomamo nopeganate, Poloko Sailasiko ibino
agowa mabuamo neganate ebo nanakamini.
30 Ebene ebete ibi netewapi idoko motone powagailinate
ebo panaleni, “Kawokawo dubala:, na beda: tanalo osiyo-
dilote Godogodone igilo mula: tanalo ebo na:kelaemo?”

31 Iba:te nowaminiya, “A:ma: Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi na:mida:, ebene ebete a:ma: ega:walo a:imano
moto epono igilo ka:mula:lelaema:ta.”
32 Ebene iba:te idoko moto umidawa ega:walo ebeno moto
epatamo Kawodawa Ya:sukono tabo eba kiyawaonalo ebeno
tanalo ebo awokaliminiya.
33 Ebema: ebe tetenomolo idoko moto umidawate ibi
netewapino bugomo ukulaolelamenate, iba:te wiyasiya
ebe ega:walo ebeno moto epo bilibilinomo obamo gito
waduba:midaoleniya.
34 Ebene idoko moto umidawate Poloko Sailasiko ibi
ebeno moto guamo magatalenate bae ebo nikalameni.
Nanitabola, ebe ega:walo ebeno moto epate kawonomamo
kalakalaoniya, mabu iba:te ebe idokolo ibino nanitabokobi
midi tanalo Godotamo alomoniya.

35 Ebene egela da:powaloiya Loma gabamani kawokawo
dubate polisi dubu epetapi idoko moto umidawatamo me

tabago paliboliya, “Aːmaːle ebe dubu netewa idoko motone gito nowagailaː.”

36 Ebene idoko moto umidawate Poloko atu tabo kananiya, “Gabamani kawokawo dubate tabo apaliba, nale aːmaː egaːwalo Sailasiko laː me idoko motone kowagailitamaː. Ebemaː kaːlo laː maimaːwete kalakalago naːtoalaː.”

37 Wiyasiya Polote ebe polisi dubu ulamelo ibaːtamo negiya, “Ao, ale gito aːkaːnemaimaː. Laːimano kawokawo gabamani dubate aːkaːtuwaː naːpelaemaːnaː a kaːpowauatemaː, mabu a netewapiate me opolo Loma gabamanino pepago wapataːnamaː,* egaːwalo ale kuba osiyodiloaːno ibaːte aimano tanalo wadenomamo kanagiyamidaeameaː, ibaːte wiyasiya a paːkaːpaːkaːmo aːnaːmaːgaːmidaoete idoko motamo gito iyalekeiya. Ebemaː kaːlo ibi ubila a diya gabodo milolo gito kaliboemaː. Ao, ibaːte dopamo a naːpuaemaːnaː!”

38 Ebene polisi dubate tolamete Polokono tabo kawokawo gabamani dubu dananaliya, ebe tetelo ebe dubate Poloko Sailasiko Loma gabamanino pepago wapataː tanalo olowite kawonomamo toletoleiya.

39 Ebemaː ibaːte pelamete Poloko Sailasiko ibaːtamo nilakapo tabo pegelate ibi kawonomamo petoweolamiya, ibaːte Pilipai kawo duliyomolone opo idaːmo milolo kaːtomaː.

40 Ebene ibi netewapiate idoko motone pemaimite, ibaːte tote dopamo Lidiyakono motamo nodolote, ebolo ibaːte nanitabokobi midipi ekaki daːnulamiya, walubi tabo epetapi naːkiyawaolamete Pilipai kawo duliyomolone gito tiya.

17

Tesalonaika Kawo Duliyomololo Kawo Dowa Tanalote Demaigiya

1 Ebene Poloko Sailasiko ibaːte Aːmapipolisi duliyomolo egaːwalo Aːpoloniya duliyomolodo tote Tesalonaika kawo

---

* **16:37:** Poloko tetelo Loma gabamaniate ibino Itali opo epo kapiyatamo ebako pepa ikalamolenakiya, ibaːte iyaiya opo epetapilo eba wapataːlamelo ebe opono gabamanino wokopiate temeteme ibaːtamo ikalamekapomaː. Ebemaː ebako pepago lumagite kuba osiyodiloaː tetelo gabamani dubu idite ebeno tanalo wadenomamo anagiyamidameaːno temeteme ebetamo gito dikaemene, ebe mabumaː Loma kawokawo gabamaniate pelamete ebe gabamani dubutamo kuba wiya kawonomo kaːpikaemaːnaː. Poloko Itali opodawaː, ebe Yu lumagila. Wiyasiya ebete Tasase kawo duliyomololo dawokaliya, ebe tetelo ebete Loma gabamaniagodone pepa elawiya, mabu Loma gabamaniate Tasase duliyomolo epatamo kawonomamo eba kalakalaolo ibi bilibilinomatamo ebako pepa gito ikalamoliya, ibaːte ibino Itali opo epatamo dikalamolenakiya eba kunu.

duliyomolamo ebo nemaimiya, Yu epono balidi ibilamole
moto idite ebolo naːenami.
2 Ebene Polote duliyomolo epetapilo keba kunu
kaːposiyodilonakile ebete Tesalonaika kawo duliyomololo
atumu kaːposiyodiliya, ebete netewa-kapiya wokoaː
talena egelalo Yu epono balidi ibilamole motamo
nodolonaki Godokono Buka apuapuno tabo ibaːtamo ebo
naːkiyawaonaki.
3 Ebene ebete iyaiya tabono magumu eba awokalilamelo
ibi nanitabonomolo ma kunu iyatulamoliya, Godote iyalo
tetelo diyatiya ebe nopo magumudo Kelisote pemaigate,
epagodone kawokawo temeteme puwatete, aːe magumune
walo kaːkemaigamene. Ebemaː Polote ibaːtamo negiya,
“Me Kelisoko nale ebeno tanalo laːtamo daːkiyawaomo, ebe
Yaːsutela! Aːe magumune walo aːkemaigiya!”
4 Ebe tetelo Yu epo epetapiate ebe tabono nanitabo
tanalo lawete Poloko Sailasiko ebana kapiyamaː ebo edaːiya,
egaːwalo ebe Guliki opolo dilukulionamiya, ebe Yuaːpi
epetapiate nani Godo dopamo damamatenamiya egaːwalo
Yuaːpino kawokawo watowatopi kamiyale epetapi atumu,
ibi bilibilinomate kapimiya nanitabokobi ebo midiya.
5 Wiyasiya Yu epo epetapiate ebe Yuaːpino nanitabokobi
midi tanalo dulamelelamiya, ebe mabumaː ibaːte dowaote
inamabu olowame baiamo tolamete, iyaiya kuba osiyo-
dilolepi dubu epetapi nuwatete ibaːgo kapimiya dowa tanalo
kawonomo ebo nadipatiya. Ebemaː ibaːte duliyomolo ka-
wonomolo elawo adipatelo dubu idi Yaːisonikono motamo
gawagawalo tolamete gigiyu nowakalamite Poloko Sailasiko
ebo noliya, ibaːte ibi nuwatete epatamo kaːpiwolukomaː.
6 Ebe tetelo ibaːte ibi netewapi nipo nolete wiyasiya
Yaːisoniko egaːwalo Yaːsuko walomaːtapi epetapi motone
ebo anamiyataliya ebe duliyomolono gabamani dubatamo.
Ebene ibaːte gabamani dubatamo kawonomamo negeliya,
“Me opo kawonomo daːkubaimina ebe dubate aimano duliy-
omolamo aːpemaimiya!
7 Egaːwalo me dubu idi Yaːisonite ebe kuba osiyodilolepi
kalakalago uwatete ebeno motolo lao bai ibaːtamo ikalami.
Ibi bilibilinomate Kawo Elawodubunomo Sisakono pukala
wakalamina, mabu ibaːte negelana Kawo Elawodubu idi
baːluta, ebeno mailo Yaːsutela!”
8 Ebene duliyomolo epo bilibilinomo egaːwalo gabamani
dubate ebe tabo olowite woki bilibilinomomaː ebo edaːiya.
Ebemaː ibino taneba magumulo iyaiya tabo kawonomamo
eba gelitalo,
9 gabamaniate Yaːisoniko ebeno namutupiago ibi
nanaliya, “Modobola laːimano kuba mabumaː mani

atamo ka:wiyamamota, wiya:no ale la: idoko motamo ka:niyalekema:ta.” Ebe tetelo gabamaniate iba:godone mani uwatelamete ibino motamo gito naliboliya.

Beliya Duliyomolo Epate Ya:sukono Tabo Wade Mulo Wokiago Delawiya

10 Ebema: ebe idokolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko ega:walo Sailasiko ebe duliyomolone gito aliboleniya Beliya duliyomolamo, ebene iba:te ebamo nemaiminate, egela idilo iba:te Yu epono balidi ibilamole motamo gito nodoliya.

11 Ebe tetelo Beliya duliyomolo epate ibino tepo magumuno gigiyu a:ilamiya Ya:sukono tabo wade mulo wokiago kelaema:, Tesalonaika epate dowageliya eba kunua:. Beliya epate wiyasiya egela bilibilinomolo Godokono Buka apuno iyaiya tanalo deka:la:miolenakiya, ibino taneba magumulo ebe tanalono magumu wadenomamo eba gelalo nanitabo tanalo ebo iyatawaonakiya, mabu ibi ubi kawonomola me tanalo uima:, Polote iba:tamo da:kiyawaiya ebe tabo da: nanitabola: o da: a:da:la:.

12 Ebema: ibi magumulo Yu epo epetapi bilibilinomate Ya:sukono tabo nanitabokobi na:midiya, ega:walo ebe atu tetelo ebe Guliki opolo dilukulionamiya ebe Yua:pino kawokawo watowatopi kamiyale ega:walo dubu atumu, ibi bilibilinomo epetapiate Ya:sukono tabo kapimiya ebo lawiya.

13 Wiyasiya ebe tetelo Tesalonaika kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe Yu epate Polote Godokono tabo Beliya duliyomololo da:na:kiyawaiya, iba:te ebe tanalo olowite ebamo tolamete Beliya epatamo elawo eba nikalamelo ibi ebo nowadipalateliya iba:te Polotamo ka:dowaoma:.

14 Ebe tetenomolo nanitabokobi midipi ekakiate Poloko kewa: kolomono duliyomolo ida:mo dubu epetapiago gito nalibiya, wiyasiya Sailasiko Timotiko iba:te Beliya duliyomololo ebo polowagiliya, iba:te Polago ka:tiya:.

15 Ebene Poloko da:buiyatiya ebe Beliya duliyomolo dubate pe lawete eba:go A:tenese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebe tetelo ibino duliyomolamo walo ka:kolowamioma: eba wagelitalo, Polote ibi nanaliya Sailasiko Timotiko iba:tamo tabo katama:, iba:te A:tenesa:mo ebetamo samamo ka:pemaima:.

Polote A:tenese Kawo Duliyomololo Ida:da:li Amamalatelepiatamo Godokono Tabo Da:kiyawaiya

16 Polote Sailasiko Timotiko ibino pe tanalo eba makopelelo, ebe A:tenese kawo duliyomololo ida:da:li

amamalatele tanalo bilibilinomo dulamoliya, ebete tepo
magumulo mibomibonomoma: ediya.
17 Ebema: ebete Yu epono balidi ibilamole motolo ibi
ega:walo Yua:pi epetapi nani Godo damamatenamiya,
ebete ibi bilibilinomatamo Godokono Buka apuapuno
magumu tanalo kawonomamo kiyawaonaki, ega:walo
egela bilibilinomo epetapilo ebete olowame bailo gito
dowapata:lamitanakiya ebe epatamo atu iyaiya tanalo
ka:kiyawaonaki.
18 Ebene Polote A:tenese duliyomolo epatamo Ya:sute
a:ene maiga tanalo dawokalimiya, iba:te ibino wokilo ne-
malagidiliya Ya:suko opo idi ida:da:lino uliyanala, ebema:
epetapiate negeliya, "Ebe ubila ale mulu opono ida:da:li
idino tanalo kowaloma:tama:." Ebene ibino taneba magu-
mulo Epikuliya tanebapi* ega:walo Stowika tanebapi†
ibi epetapino iyatulamepiate Polago apaminateui dowag-
ilimiya, epetapiate ebe kalakalatelo negeliya, "Me wato
kawo dubute daedale tabo da:kiyawaonako, ebeno magumu
beda:la:ka:?"
19 Wiyasiya epetapi iba:te Polotamo wade tete eba ikamelo
ebe ibino A:tenese duliyomolono mulopino ilukuli baiamo
ebo magatiya, ebe ilukuli baino mailo Aleyopagasela. Ebe
tetelo Polote ibino ololo apuamo da:nemaigiya iba:te ebe
nalatediya, "A ubila a:ma:le a nanaa:, me oli iyatulame tabo
da:kiyawawenaka keba kunula:ka:?
20 Mabu a:ma:le da:kiyawawena ebe tabono iyaiya tanalo
aimano olowio magumulo iyanomoma: eda:na, ebema: a
ubila a:ma: me tabono magumu atamo wadenomamo na-
wokalima:."
21 Iba:te Poloko ma kunu aniya, mabu A:tenese duliyomolo
epo magumulo piyate ebolo dawokalaiya ega:walo piyate
mulu opone pelamete ebolo da:pilukulionamiya, ibi bili-
bilinomate ubi kawonomamo iyatinamiya ibino mulopino
iyaiya taneba magumulo olioli tanalo olowiote kegelanama:.
22 Ebene Polote Aleyopagase mulopi dubuno dopo apulo
maigate negiya, "A:tenese duliyomolo dubala:, na uimo

* **17:18:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa. Poloko tetelo Epikuliya epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, iyaiya ida:da:lino uliyanano elawo kitana:, ebema: modobola epate ibino iyaiya tole tanalo iyabaiamo eba alomolo kateneno ubilo kalakalago gito nilukulionama:na:. † **17:18:** Stowika epo ebe Guliki opo epono taneba idila. Ibi Epikuliya tanebapi keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: iba:te iyaiya ida:da:li epetapi bilibilinomo amamalatelenamiya, ega:walo ebe ida:da:lino elawo eba tolelamenalo iba:te tuputupunomolo ilukulionamiya. Iba:te ibino waloma:tapi ma kunu iyatulamenakiya, a opo epo bilibilinomate a:ka:tuwa: aimano elawamo tepo magumuno mulo wokinomo duwatema:, ebe tetelo a nanitabo kalakalago bilukulionama:.

la: ida:da:li amamalatele tanalo magumulo elawonomoma:
eda:onamata.
23 Iyo, nale la:imano wade duliyomololo eba pata:lo
la:godolo iyaiya ida:da:li amamalatele bai da:pola:na ulam-
olimo, ega:walo ebe bilibilinomo magumulo nale amamate
bai kapiya idi a:kuimo, lumagi idite ebe unamo tabo ma
kunu akuloliya,

‘Epate iyatawaoa:no damamatena,
me ebe Kawodawa Amamate Baila.’

“Ebema: la: A:tenese duliyomolo epate iyatawa:no dama-
mata:wenama, nale ebe Kawodawano tanalo la:tamo ka-
wokalimamo.
24 Ebe me opo kawonomo ega:walo inamabu bilibilinomo
Osiyodiloledawala, iyo, ebete me opolo ega:walo Unu Duliy-
omololo Kawodawanomoma: eda:na, ebema: ebe ubia:nola
epate kotamo detemoteona ebe amamate motolo okolin-
nama:.
25 Ega:walo ebe ubia:nola a opo epate aimano kotamo
inamabu idi osiyodilote ebetamo ikaema:, mabu ebe atamo
wade igilo ega:walo elawo dikaeamena ebe Kawodawala,
iyo, ebete a bilibilinomono iyaiya modoboa: tanalo eba
malagidilolenalo ebeno nilakapo magumulo wade tanalo
bilibilinomo atamo gito ikaeamena. Wiyasiya numa:la:,
ale ebe walubima: ebetamo beda: inamabu na:kikameoma:?
Puliyala, kitana:, mabu ebe a:ka:tuwa: modobonomolo
okolina!
26 “Ega:walo me tanalo idila. Me Kawodawate kapiya dubu
osiyodilote, ebe magumune iyaiya epo tanebapi bilibilino-
mate pawokalaiya. Ebene ebete ibi me opo kawonomamo
iyaiya alibolete ibino iyaiya ilukulio teteno uwomu ega:walo
ibino opono uwomu iba:tamo alomolamiya, ebete dopo
dubu osiyodiloa:no nopo dopamo keba kunu kiyatiyale eba
kunu.
27 Numa:la:, Godote ebe osiyodilo tanalodo ebeno ubi
iyatiya, epo bilibilinomate ibino iyaiya opolo eba ilukulion-
alo, iba:te ibi Osiyodiloledawano tanalo malagidilolo ibino
mulo wokiamo ebe dowadima:na: ebeno nanitabo tanalo
ebo kuima:na:, balidi tamiodawate ebeno kotamo gabo
keba kunu kowadinakole eba kunu. Wiyasiya kalakala ka-
wonomola, ale ebe uima: kodakoda tanalo idite nanitabolo
kitana:, iyo, ebete mululo kokolina:, a niyakabonomolo
okolina.
28 Ebe mabuma: mulodawa idite tabo dopamo ma kunu
giya,

‘Ale aimano Ununomo Talenadawano

igilo magumulo ilukulinama:,
iyo, ale ebeno elawamo wapata:lamenama:,
mabu ebe aimano igilo mabuma: eda:na.’

Ega:walo A:tenese duliyomolo epala:, la: numa:la:, la:imano oale osiyodilolepi magumulo idite oale ma kunu akuloliya,

‘Me tanalo nanitabonomola,
ale Kawodawano gudima: eda:onama:.’ ”

29 Ebema: Polote tabo moga:melo walo na:kegiya, “La: wadenomamo nolowiala:. Nanitabola, me Kawodawa Godote a bilibilinomo ebeno gudima: osiyodiloiya ebema: a ma kunu a:kemalagidiloma:, aimano kotamo o aimano mulo wokino tanalamo inamabu ida:mo aimano Nabiwino ololo kosiyodilomalema:. Ao! Epate golodo o siliba o wade nokolamo dosiyodilolenaka, nani Godoko ebe iyaiya ida:da:li inamabu keba kunula:ka: eba kunua:.
30 Nanitabola, dopamo epate ebeno nanitabo tanalo iyatawa:no kuba tanalo dosiyodilolenakiya, Godote iba:tamo kuba wiya nanitabolo kikalamenakia:, wiyasiya me tetelo ebete iyaiya opo epo bilibilinomo nanalena iba:te ibino kuba osiyodilole magumune ebetamo kolobila:ma:,
31 mabu ebete ibi bilibilinomono tanalo kanagilamelelaema: ebeno Kawo Egela iyalo iyatiya. Iyo, ebete elawo kebe dawatamo kikamiyale, ebe Tuputupu Dubuno anagiyamida magumulo epo bilibilinomate ibino kuba wiya ega:walo wade wiya modobonomolo kuwatema:na:. Ebema: mabu keleka: epate me tabono tanalo nanitabokobi da:midima:na:? Mabu bitana Godote epono ololo apulo ebe Tuputupu Dubu Ya:suko a:e magumune adipatiya!”
32 Ebene ebe A:tenese mulopi dubate Ya:sute a:ene maiga tanalo dolowiya iba:te Poloko ebo kalakalatiya, wiyasiya epetapiate ebetamo negeliya, “Modobola a:ma: walo ka:pa:wete atamo tabo na:ka:pa:kiyawaiye.”
33 Ebene Polote tabo gela baine eba tolo,
34 dubu epetapiate ebeno tabo nanitabokobi midite eba:go gito naladabutiya, ibi magumulo Dayonisiyasiko ebe Aleyopagase mulopino taneba dubu idila, ega:walo ebe atu tetelo kamiyale idi Damalisiko ega:walo kamiyale epetapi iba:te atumu Ya:suko nanitabokobi ebo midiya.

18

Polote Kolini Kawo Duliyomololo Da:nokolinami

1 Me tanalote dolopoligiya Polote A:tenese duliyomolo atepate Kolini kawo duliyomolamo gito tiya,

2 ebene Yu dubu idi ebeno mailo Akuilatela, Pontase opolo
awokaliya, ebete Polago ebo alugiya. Ebe tetelo ebe dubute
ebeno kamiyale Pilisilago Itali opone piya, mabu Kawo Ela-
wodubunomo Kolodiyasite Yu epatamo dowalo analiya ibi
bilibilinomate ebeno Itali opono Loma kawo duliyomolone
ka:tolaema:. Ebema: egela idilo Polote ibi netewapiatamo
nemaigate,
3 ibino mani woko magumulo ibi walubili eba nowagilim-
ilo iba:go ebo nokoliya, mabu ebete ebe woko iyatawala,
ebete dopamo sipi-goeogoeo tamamo awokowiamidaole
moto osiyodilolenaki.
4 Ebe tetelo Yu epono wokoa: talena egela bilibilinomolo
Polote ibino balidi ibilamole motamo tonaki, ebene ebete
ibi ega:walo Guliki opo epo iba:go eba aladabutilo iba:tamo
Godokono tabono iyaiya tanalo ebo kiyawaonaki, mabu
ebe ubi kawonomola iba:te Ya:sukono nanitabo tanalo kiy-
atawaoma:.
5 Ebene Sailasiko Timotiko iba:te Ma:sadoniya opone
Kolini kawo duliyomolamo Polotamo da:pemaimiya, ebete
sipi-goeogoeo tama moto osiyodilole mani woko ebo atepiya.
Ebe tetelo ebete Godokono woko kapiya eba osiyodilonalo
Yu epatamo ma kunu kiyawaonaki, Ya:suko ebe Kelisote,
Godokono Alibodawala.
6 Wiyasiya egela idilo iba:te Poloko malogolo ebeno iyatu-
lame tanalo dodiyoboliya, Polote ibino dopo apulo ebeno ka-
likuno tuwae eba moda:midatepaolelo negiya, “Me tanalone
la: niyatawala:, la:le ebolo Godokono igilo mula: tanalo
nelawea:no, ebe tanalo ebe la:imano kubala! Naimano
kuba:, mabu nale Godokono nanitabo tanalo la: wade-
nomamo iyatulaimata, wiyasiya la: ubia:nola. Ebema:
me tetelo na la:godone olobigate wiyasiya Yua:piatamo
ka:tomamo.”
7 Ebene Polote ibi miyapate Yua: dubu idino motolo
nokoliya, ebe dubuno mailo Taitasi Yasitasitela, ebe nani
Godo amamatenami ega:walo ebeno motote Yu epono balidi
ibilamole moto niyakabolo aenami.
8 Ebe tetelo dubu idi, ebeno mailo Kilipasatela, ebete
Yu epono balidi ibilamole moto umidawama: eda:nami,
ebe ega:walo ebeno moto epo iba:te Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi a:midiya. Ega:walo Kolini duliyomolo epo
epetapi bilibilinomate atumu Godokono tabo Pologodone
olowiote nanitabokobi midite obamo waduba:midaole
tanalo ebo lawiya.

9 Ebene idoko idilo Kawodawa Ya:sute Poloko iyolo nanani,
“A:ma: naimano tabo kiyawaoma: akotoletola:la:, ega:walo
tabo gea:noma: akoeda:la:,

10 mabu nale aːmaːgo bokolinamo, ebemaː lumagi idite
aːmaː aːkaːkubaimitamene. Egaːwalo me duliyomolo ka-
wonomolo naimano epo epetapi bilibilinomate bilukuliona,
aːmaː kapiyaː.”
11 Ebemaː Polote ebolo kapiya ulama egaːwalo sikisi
sagana eba okolinalo Godokono tabono iyaiya tanalo epo ebo
iyatulamenaki.

*Yu Epate Poloko Guliki Opono Kapela Kawo Elawodubu-
tamo Ibino Elawamo Demagatiya*

12 Ebe ulamalo Loma gabamani kawokawo dubate
Gaːliyoko palibiya ebete Guliki opo epono oli Kapela Kawo
Elawodubumaː kaːpedaːnamaː, ebemaː ebe opono Yu epate
woki kapiyakobi midite Poloko ebetamo ebo magatiya ebeno
tanalo kanagiyamidaemaː.
13 Ebe tetelo ibaːte Kawo Elawodubutamo negeliya,
“Me dubu Godoko amamateno iya gabo eba iyatulamelo,
ebete epatamo elawo nikalamena gabamanino pukala
kowakalaimaː.”
14 Ebemaː Poloko ubila wiya tabo kegemaː, wiyasiya
Gaːliyote ebe odiyobote Yu epatamo negiya, “Lumagite kawo
kuba idi nanitabolo nosiyodilotalekaː, nale laː Yu epono tabo
apuapu wadenomamo bolowionaː, wiyasiya me tanalo kawo
tanaloaː!
15 Laː laːimano Yu opono tanalo kapiyamaː apamina-
teuitamata, ebe iyaiya tanalo laːimano Buka apuapuno
magumu tanalola, egaːwalo laːimano epono iyaiya mailono
tanalo, egaːwalo laːimano ewonino iyaiya pukala tanalola,
ebemaː modobola laː aːkaːtuwaː laːimano ubiaː tanalo
naːnaːtupugaimaːlaː. Na ubiaːnola ebe tanalo anagil-
amedawamaː edaːmaː!”
16 Ebene Gaːliyote elawo lawete ibi bilibilinomo ebeno
tabo anagiyamida motone gito aːnaːmaːlateliya.
17 Ebe tetelo ebe Yu epate tepo mibomibonomomaː
edaːote ibino balidi ibilamole moto umidawa Sostenisiko
lawete Gaːliyokono tabo anagiyamida moto dopo apulo
kubanomamo ebo anagalimiya, wiyasiya Gaːliyote
ebe tanalo umite kawo tanalomaː kegiyaː, ebemaː
ebete ibaːgodone gito olobigiya ebeno woko epetapi
kosiyodilolemaː.

*Polote Siliya Opono Aːntiyoka Kawo Duliyomolamo
Kaːkolowaimaː Ubi Diyatiya*

18 Ebe tanalote dolopoligiya Polote tete geyageyadopo
nanitabokobi midipi ekakiago okolite, ebene Kolini duliy-
omolo eba atepalo ebete Pilisilako egaːwalo Akuilako uwa-
tete Siliya mulu opamo tolame ebo wagilimiya. Ebene ibaːte

Senekiliya duliyomolamo nemaimite kawo palai peamo noloa:no, dopamo Polote ebeno tepo magumuno nanitabo tanalo kawokalima: ebeno eke ebo na:gumiya, mabu ebete dopamo kebe tabo Godotamo nanitabolo kegiyale, ebete eba kunu woko osiyodilo magumulo uwomuamo a:nemaigiya.

19 Ebene Poloiate walo ka:tolamete Epesese kawo duliyomolamo da:nemaimiya, ebete Pilisilako ega:walo Akuilako ebo nimiyapiya iba:te ebolo kokolionama:. Ebe tetelo Polote a:ka:tuwa: tote Yu epono balidi ibilamole motamo nodolote Godokono Buka apuapuno tanalo iba:tamo ebo na:kiyawaiya.

20 Ebene iba:te ebe naniya tete geyageyadopo iba:go kokolima:, wiyasiya Polote negiya, “Ao, na ka:tomamo.”

21 Ebe tetelo ebete ibi eba miyapalo tabo idi ma kunu analiya, “Godote ubi diyatimene na la:tamo walo ka:ka:pemamo,” ebene ebete tote kawo palai peamo da:noliya, ebe pete Epesese kawo duliyomolone gito tiya.

22 Ebene pete kewa: kolomo na:iwate Sisaliya kawo duliyomolamo da:na:iliya, ebe tetelo Polote agowa gabodo tote Yelusalema kawo duliyomolamo nemaigate sosi epatamo ebeno nilakapo tabo na:kiyawaote, ebene ibi miyapate ebete A:ntiyoka kawo duliyomolamo gito ka:tiya.

23 Ebene ebete tete geyageyadopo A:ntiyokalo okolite, ebe kawo duliyomolo katepate Galesiya ega:walo Piligiya opodo eba petolo Ya:suko waloma:tapi walubila:go ebete ibi elawokobi ebo pa:midiolenatiya.

Apolosite Godokono Woko Magumulo Tabo Kiyawaodawa Idima: Dediya

24 Ebe tetelo Yu dubu idi ebeno mailo Apolosite, ebe A:lesandiya duliyomolodawala, ebe Godokono Buka apuapuno tabo magumu iyatawanomola ega:walo ebeno tabo kiyawao mulonomola, ebete Epesese kawo duliyomolamo piya.

25 Me dubu lumagi idite Kawodawa Ya:suko waloma:ta gabo dopamo iyatumiya, ebema: ebete ebeno tepo magumulo elanomoma: eba eda:nalo Ya:sukono tanaloma: epetapi wadenomamo iyatulamenaki. Wiyasiya ebete Yonekono obamo waduba:midaole tanalo kapiya iyatawiya, ebema: ebete kiyatawiya: Godote ebeno Uliyanamo epo keba kunu dowaduba:midaolenako ebe tanalo.

26 Ebene egela idilo Apolosite Yu epono balidi ibilamole motolo Godokono tabo tolea:no da:kiyawaiya, Pilisilako ega:walo Akuilako iba:te ebeno tabo olowite, Apolosiko ibino motamo magatate Godokono gabono tanaloma: wadewade iyatulame tabo epetapiamo ebe ebo nowalubiya.

27 Ebema: tete idilo Apolosite Guliki opamo toma: ubi
diyatiya, Epesese nanitabokobi midipi ekakiate leta alibiya
Guliki opo epo nanitabokobi midipiatamo iba:te ebe
kalakalago kelaema:. Ebene Apolosite ebamo da:nemaigiya,
piyate Godokono nilakapodo nanitabokobi midipima:
deda:onamiya, ebete ebe epo kawiya ebo nowalubiliya.
28 Ebe tetelo ebete Godokono tabo kiyawao elawonomoma:
neda:te, Yu epo epetapiate ebeno iyaiya tabono tanalo
odiyobolema: dowagelenakiya, wiyasiya Apolosite epo bili-
bilinomono ololo apulo ibino tabo modobolo alukolelame-
naki. Iyo, ebete Godokono Buka apuapuno magumu wade-
nomamo ma kunu awokaliminaki, Ya:suko ebe Kelisote,
Godokono Alibodawala.

19

Polote Epesese Kawo Duliyomololo Da:nokolinami

1 Ebene Apolosite Kolini duliyomololo eba nokolinalo,
ebete kebe duliyomolo katepiyale Polote A:isiya opono duliy-
omolo epetapido petote ebe atu Epesese kawo duliyomo-
lamo gito nemaigiya. Ebe tetelo ebete Ya:suko waloma:tapi
epetapi ebolo nulamete
2 ibi nanaliya, “La:le la:imano nanitabokobi midi tanalo
Ya:sutamo diyata:ima, ebe tetelo Godokono Uliyana
a:kelawa:ima?”
Iba:te wiyasiya negeliya, “Ao, a Godokono Uliyanate
epagodolo dokolina ebe tanalo dopamo kolowia:.”
3 Wiyasiya Polote ibi nalateda:liya, “Epetapiate la: obamo
dowaduba:midaoletia, pokono mailamo kosiyodiliye?”
Iba:te nowamiya, “A obamo Yonekono mailamo iwitima:.”
4 Ebene Polote iba:tamo negiya, “Epate ibino kuba
osiyodilole magumune Godotamo dolobiliya, Yonete ibi
obamo ebema: waduba:midaoliya, ega:walo ebe atu tetelo
ebete Isalaela epo ebe analiya, iba:te ebeno walogabo
apune da:pena ebe lumagi nanitabokobi ka:midima:, ebe
Ya:sutela.”
5 Ebene Epesese nanitabokobi midipi ekakiate ebe tabo
olowite Polote ibi Kawodawa Ya:sukono mailamo obamo
walo ebo kowaduba:midaoliya.
6 Ega:walo Polote ebeno koto iba:tamo dowatiolelamiya,
Godokono Uliyanate ibi unamo eba iwisigalo, iba:te elawo
lawete Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kawo
kalakala adipatelo Godokono tepo magumu wokino tabo ebo
awokalilamiya.
7 Nanitabola, ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote 12
dubatamo ma kunu iwisigiya.

8 Ebema: Polote netewa-kapiya sagana Yu epono ba-
lidi ibilamole motamo odolonaki Godokono tabo tolea:no
ebo kiyawaonaki, ebene ebe tete geyageyadopolo Polote
iba:go Godote Kawo Elawodawama: deda:na, ebe tanalono
nanitabo tanaloma: kawonomamo kiyawaonakiya.
9 Wiyasiya ibi epetapiate wato kodakodanomoma: eba
eda:olamelo nanitabokobi ka:midiya:. Iba:te epono ololo
apulo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabo kubama: geliya,
ebema: Polote Ya:sukono nani waloma:tapi kapiya uwa-
tete iba:te nanitabokobi midia:pino taneba magumune
kapimiya gito tolamiya. Ebe tetene wagilimite ibi a:ka:tuwa:
Taila:nasikono Sukulu motolo daladabutinakiya, Polote
egela bilibilinomo epetapilo Godokono Buka apuapuno tabo
magumu iba:tamo ebo kiyawaonaki.
10 Ebema: nanitabola, ebete netewa ulamamo Epesese
kawo duliyomololo eba okolinalo, A:isiya opo kawonomolo
dilukulionamiya ebe Yu epo ega:walo Yua:pi atumu, ibi
bilibilinomate Kawodawa Ya:sukono tabo ebo olowiya.

Sikibakono Koino Kuba Osiyodilo Tanalo

11 Ebe tetelo Godote Polodo kawokawo anoano tanalo
epetapi osiyodilolenaki.
12 Ma kunu epate Polokono wato matuomeono
kaliku ega:walo lubudino kaliku ebeno apene
duwatemenakiya, ebene iba:te watate temetema:gopiatamo
da:nowatiolelamenakiya ibino temeteme tanalate
iba:godone gito olopoligolamenaki ega:walo kubakuba
uliyanate iba:godone a:ka:nemaimionakiya.
13-14 Ebe atu tetelo Yu dubu epetapiate ebe opolo eba wap-
ata:lamenalo epagodone kuba uliyana alibolenakiya, ebene
iba:te ebe woko eba osiyodilonalo tete epetapilo Polokono
mailo ega:walo Kawodawa Ya:sukono mailo ka:la:milo
kubakuba uliyana kawiya ebo analenakiya. Ebene ibino
taneba magumulo Yu dubu idi Sikibakono sebeni koiate
nilukulinamiya, ibino nabiwi ebe Godotamo kalimagono
ikameopino watodawa idila. Tete idilo ebe sebeni koiate
dubu idigodone kuba uliyana aliboma: eba wagelitalo, iba:te
negeliya “Polote Ya:sukono tanaloma: da:kiyawaonako,
ale ebe Elawodawano mailamo la: anala:ta ebegodone
na:nemaima:la:.”
15 Wiyasiya kuba uliyanate iba:tamo negiya, “Ya:suko
ega:walo Poloko na ibi iyatawala, wiyasiya la: piyatela:ka:?”
16 Ebene kuba uliyanagono dubute kawo elawago
iba:tamo pepategate ibi kubanomamo eba palukolelo
ibino kaliku pupukulamelelamete, iba:te motone kalima
ka:ka:liyaolelama:go kikopiya gito alautiya.

17 Ebema: Epesese kawo duliyomololo dilukulionamiya,
ebe Yu epo ega:walo Guliki opo epo atumu, ibi bilibilino-
mate ebe tanalo dolowiya iba:te kawonomamo toletoleote
Kawodawa Ya:sukono mailo unamo ebo adipatiya.
18 Ebe tetelo epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi
midite, ebene iba:te epono ololo apuamo pelamete ibino
kuba osiyodilole tanalo ebo pawokalilamoliya.
19 Ega:walo ebe atu tetelo giwali osiyodilolepi epetapiate
ibino giwali iyatawa buka wadaete epo bilibilinomate eba
ulamitalo elamo gito pemadolamoliya. Nanitabola, iba:te
da:kubailamiya ebe bukano wiya uwomu kawonomola,
da:pesoa:, iyo, ebe buka bilibilinomono wiya uwomu 50
taoseni manima: ediya.
20 Ebema: me osiyodilo gabodo Godokono tabote ela-
wonomoma: eba eda:lo ebe opo kawonomamo ebo tiya.

Epesese Kawo Duliyomololo Kawo Dowa Tanalote Polotamo Demaigiya

21 Me iyaiya tanalate dolopoligoiya, ebe tetelo Polote
nopo ebo iyatiya Ma:sadoniya ega:walo Guliki opodo petote
Yelusalema kawo duliyomolamo walo ka:ka:nemaigama:.
Ebete negiya, “Na ubila Yelusalemalo tete da:pesamo noko-
lite, ebene na Loma kawo duliyomolo uima: ka:tomamo.”
22 Ebene Ma:sadoniya opamo toa:no Polote ebeno walubipi
netewa Timotiko ega:walo Elastasiko ebe opamo dopamo
naliboliya, wiyasiya ebete A:isiya opolo tete da:pesamo walo
ka:kokolima: gelo iba:go ka:tiya:.
23 Ebene ebe tetelo Ya:suko Nanitabokobi Midi Gaboma:
Epesese kawo duliyomololo kawo kubanomo idite ma kunu
maigiya.
24 Ebolo dubu idite nokolinami, ebeno mailo Dimitiya-
sitela, ebe siliba inamabuamo ida:da:li osiyodiloledawala.
Ma kunu ebete ebeno kawo bisnisi magumulo abali ida:da:li
idi Atimisiko mabuma: ebe amamateno moto egege siliba
inamabuamo dosiyodilolenaki, ebe ega:walo ebeno wokopi-
ate epatamo manima: midiolelo kawokawo mani uwate-
nakiya, iyo, epate ebe egege moto maniamo uwatete ib-
ino moto gulo patapata unamo eba nalomolo Atimisiko
malagidilolo ebe ebo amamatenakiya.
25 Ebene egela idilo Dimitiyasite ebeno wokopi ega:walo
ida:da:li osiyodilolepi epetapi, ibi bilibilinomago tabo kege-
lama: ka:la:mite iba:tamo negiya, “Dubala:, la: iyatawalata
aimano bisnisi magumulo a kawokawo maninomo osiyo-
dilolenakoma:, iyo, me aimano igilo mabula.
26 Wiyasiya me dubu Polote beda: tanalo kosiyodilonale,
la:le la:imano balida:mo uminakomata ega:walo galamo

olowinakomata. Ebete negenako epate kotamo dosiyo-
dilolenaka ebe ida:da:lino elawo kitana:, nani Godo keba
kunula:ka: eba kunua:. Ebema: aimano Epesese duliy-
omololo ega:walo me A:isiya opo kawonomolo epate ebeno
tabo olowite nanitaboma: gelate ibino ida:da:li amamalatele
magumune olobila:iya.
27 Diyala, ale tanalo idi osiyodiloa:no tatalila epate aimano
bisnisi osiyodilo tanalo kubama: da:begelama:na:, ega:walo
atu tetelo iba:te Atimisiko Amamateno Iya Motamo odolo
tanaloma: da:bekalakalatema:na:. Ebe mabuma: me tetelo
epo bilibilinomate aimano A:isiya opolo ega:walo me opo
kawonomolo damamatenaka, aimano ida:da:li Atimisiko
ebeno elawo kawonomo kolopoligoemene!”

28 Ebema: olowiopi bilibilinomate ebe taboma: kawono-
mamo dowaote gelatepao atepa:no iba:te negeliya, “Epesese
epono Atimisiko, ebe aimano Kawodawanomola!”
29 Ebene ibino elawo tanalote duliyomolo kawono-
mamo da:tiya, duliyomolo epo bilibilinomate kawono-
mamo dowaiya. Ebe tetelo piyate dowago da:tolamitiya
iba:te Ma:sadoniya opo dubu netewa Ga:iyasiko ega:walo
A:listakasiko elawamo nuwatete duliyomolo epono tabo gela
baiamo gawagawalo gito anamiyataliya, mabu ibi netewapi
Polago wapata:namiya.
30 Ebema: Poloko ubila epo magumamo tote ibi wadewade
tabamo ka:negelebadilaema:, wiyasiya Ya:suko waloma:tapi
magumulo ebeno namutupiate ebe nodiyobiya,
31 ega:walo ebe A:isiya opono gabamani dubu magumulo
Polokono namutupi epetapiate atumu ebe toweomelo tabo
ebetamo napalibiya, “A:ma: duliyomolo epono tabo gela
baiamo akopa:la:!”

32 Ebene ebe tetelo duliyomolo epono taneba magumulo
kawo dowa tanalote nanitabonomolo maigiya, epetapiate
gelatepaolo tabo idi gelanaki, tabo idi gelanaki, eba kunu
wagelitiya, ega:walo atu tetelo epetapiate woki bilibilima:
eda:utiya, mabu iba:te kiyatawaiya: epate aladabuti baiamo
beda:ma: ka:pelamiye.
33 Ebene Yu dubu epetapiate ibino lumagi idi
A:lesandatamo elawo eba ikamelo, ebete epono dopo apulo
maigate koto ebo a:midaiya epate tabo gela katepama:,
mabu ebe ubila iba:tamo walubi tabo ka:kiyawaoma:.
34 Wiyasiya iba:te ebe umiote, ebete Yu lumagima:
deda:na ebe tanalo iyatawaote kawonomamo kapimiya
gelatepao walo na:kowagilimiya, “Epesese epono Atimisiko,
ebe aimano Kawodawanomola!”

Ebene iba:te tete geyageyanomo eba kunu eba wagelitalo,

35 gabamani dubu idi, ebe Epesese duliyomolono pukala
iyatulamedawala, ebete ibi milokobi midilite iba:tamo
negiya, “Epesese dubala:, epo bilibilinomo iyatawala,
aimano Epesese kawo duliyomolo ebe Kawodawa Atimisiko
Amamate Motono opola. Ega:walo ibi iyatawala, ebe abali
ida:da:lino talena nokola kawonomo Unu Duliyomolone
atamo iyalo pegiya, ka:lo aimano duliyomololo bitana ale
wadenomamo kuminama:.
36 Ebema: numa:la:, mulo iyatawa lumagigodolo elawo ki-
tana: Atimisikono tanaloma: a:da: tabo gema:. Ebe mabuma:
la: woki bilibilia:no milolo na:pola:nala:, daedale wokilo
kuba tanalo idi ako-osiyodilala:!
37 “Ebema: la: me dubu netewa mamo beda:ma: kema-
gaela:ema? Iba:te Atimisiko Amamateno Motolo pilo tanalo
kosiyodiloa:, ega:walo iba:te aimano ida:da:lino tanaloma:
kuba tabo idi kegela:.
38 Ebema: Dimitiyasiko ega:walo ebeno wokopi, iba:godolo
dowa tanalo lumagi iditamo nanitabolo ditana, modobola
iba:te aimano gabamani dubatamo na:tolaema:na: tabo
anagiyamidapino ololo apulo kanapaminateuima:.
39 Ega:walo la: tanalo idi uima: ubi diyata:witama, mod-
obola duliyomolo epo epetapiate la:go paladabutite milolo
ka:pegelamamota, Loma gabamanite atamo elawo dikaea-
mena eba kunu.
40 Ebema: nale la: analemata, la: nanisiwale! Ale
ka:lo kebe tanalo kosiyodiloma:, Loma gabamaniate dolow-
ima:na:, diyala, iba:te ebe tanalo duliyomolo kubaimi
tanaloma: da:begelama:na:, ebene iba:te atamo kuba wiya
nanitabonomolo kikaeaema:na: mabu aimano dowa tanalo
magumulo nanitabo tanalo kitana:.”
41 Ebene ebeno tabo kiyawao dolopoligiya, Epesese duliy-
omolono pukala iyatulamedawate epo bilibilinomo ibino
motamo gito aliboliya.

20

Polote Ma:sadoniya Ega:walo Guliki Opamo Walo Da:ka:tiya

1 Ebema: Epesese duliyomolo epono kawo dowa tanalote
dolopoligiya, Polote Ya:suko waloma:tapi ebetamo ka:la:mite
ibi tabo epetapiamo eba walubililo yawo tabo gete
Ma:sadoniya opamo ebo tiya.
2 Ebene ebete ebe opo kawonomolo eba nepata:lo, ebete
sosi epatamo walubi tabo bilibilinomo kiyawaonatote Guliki
opamo gito nemaigiya.
3 Ebete ebolo netewa-kapiya sagana eba nokolilo, ebene
ebete Siliya opamo palai peago toma: giya. Ebe tetelo

Yu dubu epetapiate wiyasiya ebe anakapuima: nopo diyatiya, Polote ebe tanalo olowite ebeno woki iyakobi midite Ma:sadoniya agowa gabodo walo na:ka:piya.

4 Ebe tetelo me dubate Polago tolamiya, Beliya duliyomolodawa Pilasikono gudu Sosipatako, ega:walo Tesalonaika duliyomolo dubu netewa A:listakasiko ega:walo Sekandasiko, ega:walo Debi duliyomolodawa Ga:iyasiko, ega:walo Timotiko, ega:walo A:isiya opo dubu netewa Tikikasiko ega:walo Topimasiko, iyo, me dubate Poloko ebana tolamiya.

5 Ebene iba:te dopamo tolamete Talowase duliyomolamo nemaimiote a ebo nemakopeitiya,

6 wiyasiya Pilipai kawo duliyomololo paibu egela da:ponolopoligiya, ebe tetelo a epetapiate Unamo Maiga: Palowa Bae Soliyomu osiyodilote, ebene kawo palai peago Talowasa:mo tolamete Poloiatamo ebo nemaimiyama:. Ebe tetelo ale iba:go kapimiya sebeni egela ebolo nilukuliyama:.

Polote Idoko Idilo Talowase Duliyomololo Godokono Tabo Da:kiyawaoni

7-8 Ebene Satade idokolo ale Ya:suko malagidilo bae naoma: unu moto idilo ditanami ebe kawo teta:mo daladabutiniyama:, ebe aladabuti bailo wuiki alo bilibilinomate wamoteoniya. Ebene Polote egela idilo toma: eba wagelenalo, ebete Godokono tabo kiyawao geyageyaima:tepanate sele tetenomamo ebo nemaigani.

9 Ebe tetelo a magumulo oli ape dubu idite okolini, ebeno mailo Yutikasitela, ebete awano gigiyu tetelo eba okolinalo kawo unomote ebo laweni. Ebema: Polote tabo geyageyanomo eba kiyawaonalo Yutikasiko ute delaweni, ebete eba dedeganalo ebe idili moto unune opamo ebo pegani, ebene epo epetapiate piwitionate ebe dapadipateniya a:enomo puminiya.

10 Wiyasiya Polote da:piwisigani ebete Yutikasikono bodolo unamo polokowiganate ebe eba a:wiyamidanalo negeni, “La: akotoletoleonala:, ebeno igilo bitamena!”

11 Ebe tetelo Polote walo ka:nodolonate Ya:suko malagidilo bae wakamionate ale kapimiya ebo naoniyama:, ebene tete geyageyanomolo ebete ago tabo eba kiyawaonalo egela ebo waloiya. Ebene Polote a miyapaete gito tiya,

12 wiyasiya Yutikasite walo igilo da:kelaweni, ebeno epate ebema: kawo kalakalago ebe ebeno motamo ebo magatiya.

Poloiate Talowase Duliyomolone Mailitase Duliyomolamo Da:tolamiya

13 Ebe tetelo Polote A:soso duliyomolamo dopamo tiya agowa gabodo, wiyasiya a epetapi ebamo kawo palai peago

tolamiyama:, mabu Polote a ma kunu anaiya ale ebe ebolo
ka:nowiyama:.
14 Ebema: ale eba:go A:soso duliyomololo danalugiyama:,
ebete ale da:tolamiyama: ebe peamo olote a bilibilinomate
kapimiya Mitilina duliyomolamo ebo na:iwaliyama:.
15 Ebene Mitilina duliyomolone ka:tolamete egela idilo
Kiyosi mubamo nemaimite, ebe mubano balado tolamete
egela idilo Samoso duliyomolamo na:iwalete, egela idilo
Mailitase duliyomolamo gito nemaimiyama:.
16 Ebe tetelo Polote ebeno nopo ma kunu iyatiya, ebete
kawo palai peago eba tolo Epesese kawo duliyomolo gito
ka:nodolima:, mabu ebe ubia:nola ebe A:isiya opolo tete
geyageyalo nokolima:, wiyasiya ebe ubila Yelusalema kawo
duliyomolamo samamo tote Pentekose Soliyomu* ebe lup-
ida: kosiyodiloma:.

Polote Epesese Sosi Watowatopiatamo Ebeno Uwomu Tabonomo Da:kiyawaiya

17 Ebene Polote Mailitase duliyomolone tabo nalibiya Epe-
sese sosi watowatopiatamo iba:te ebetamo ka:pelaema:.
18 Ebe watowatopiate ebetamo da:pemaimiya, ebe tetelo
ebete iba:tamo negiya, “Na dopo tetenomolo A:isiya opamo
da:pimo, ebe egelane wagilimite egela epetapi bilibilinomo
magumulo la:godolo kebako okolilo ka:pokolinaimo, la: ebe
tanalo iyatawalata.
19 Ma kunu na a:ka:tuwa: na opamo iyatilo Kawodawa
Ya:sukono woko eba posiyodilonalo ipupago pepata:naimo,
mabu Yu epate natamo temeteme eba ikanamenalo na
anakapunaema: wagelenamiya.
20 Wiyasiya ebe tete geyageyanomolo la: kowalubilitama:
Godokono tabo kiyawaoma: na ka:toletolenamia:, ebema:
tete bilibilinomo epetapilo nale awokala bailo ega:walo
la:imano iyaiya moto gulo la: eba iyatulamelo nale kapiya
tanalo idi kanaetoamidanakia:.
21 Iyo, ebe tetelo na Yu epo ega:walo Yua:pi atumu,
ibi bilibilinomo analenakimo, iba:te ibino kuba osiyo-
dilole magumune Godotamo olobila:ote Kawodawa Ya:suko
nanitabokobi ka:midima:.
22 “Ebema: ka:lo la: numa:la:, na Godokono Uliyanate
danani ebe tanalamo tuduwatate Yelusalemamo toma:
wagelemo, wiyasiya na iyatawa: ebolo natamo beda:
tanalate demaimioma:na:.
23 Wiyasiya Godokono Uliyanate na diyatunami ebe
kapiya tanalo iyatawanamo, duliyomolo bilibilinomolo

* **20:16:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me Yu epono Soliyomu idino magumu kiyatawaema:, modobola a:ma: me atu Alibolepi Buka 2.1 buka apuno walubi tabo numiye.

idoko motono temeteme ega:walo kodakoda tanalo epetapi-
ate na makopelenena.
24 Wiyasiya naimano igilo nitanana, nale kawonomamo
a:kemalagidilomo. Kawodawa Ya:sute natamo iyalo
dikanamiya, ebe woko Godokono Wade Tabo kiyawao
wokola, ebema: ebe tabo kiyawao magumulo nale
Godokono nilakapo tanalo awokalima: woko uwomuamo
nanitabonomolo ka:nemaigamamo.

25 “Me tanalo nanitabola, Godote Kawo Elawodawama:
deda:na, nale ebe tanalo la:godolo kiyawaoago pata:naimo.
Wiyasiya naimano namutupiala:, ka:lo na niyatawitamo la:
bilibilinomate naimano ololo walo a:kuma:ema,
26 ebema: ka:lo egelalo nale la: analemata, la:imano taneba
magumulo lumagi idino igilote danalatidimene, ebe tanalote
naimano kubama: a:keda:mene.
27 Nanitabola, Godote epo bilibilinomatamo ebeno ubi
keba kunu kiyatinale iba:te kosiyodilolenama:, nale ebe
tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaoma: ka:toletolenamia:,
ebema: nale la: eba iyatulamelo kapiya tanalo idi kanae-
toamidanakia:.
28 “Ebema: watowatopiala:, la: a:ka:tuwa: la: ega:walo
la:imano sipi-goeogoeo bilibilinomo wadenomamo nula-
menala:, mabu Godokono Uliyanate la: ibi ulamepima:
a:midiliata. Iyo, modobola la: Godokono sosi epatamo wade-
wade bae nikalamenakiyala:, mabu ebete ebeno kalimamo
ibi uwatiya iba:te ebeno gudima: keda:onama:.
29 Na iyatawala, nale la:godone da:tomo, ebe tetelo ela-
woelawo tumu gaagaate la: magumamo popila:ote la:imano
sipi-goeogoeo kubanomamo kapalolema:na:.
30 Ega:walo la:imano eponomo magumulo dubu epetapiate
maimiote Godokono nani tabono magumu oba:midalete
wiyasiya a:da: taboma: ka:midilima:na:, Ya:suko
nanitabokobi midipi kuba gabamo kowabuga:talema:.
31 Ebema: la: olowiolo nilukuliniyala: ega:walo naimano
tanalo akododomatiala:! Nanitabola, nale netewa-kapiya
ulama magumulo naimano ipupago idoko ega:walo egela
bilibilinomolo la: bilibilinomo iyatulamenakimata.

32 “Ebema: ka:lo nale la: Godokono kotamo alomomata,
ebeno nilakapodo la:tamo da:pi ebete ebe tabamo la:
wadenomamo ka:buiyalateletanama:. Iyo, ebe modobola
la: ka:kodakodailametama:, ebene ebete iyalo ebeno tal-
ena epoma: da:midilitiyala, ebe epo ega:walo la:, ebete
ebeno wadewade tanalo la: bilibilinomatamo kapimiya
kikalamolema:ta, ebete dopamo nanitabonomolo keba kunu
kegiyale eba kunu.

33 Numa:la:, nale la:imano taneba magumulo lumagi idino
mani ega:walo pupuliono inamabu nale kolomoiliminakia:.
34 La: iyatawalata, na a:ka:tuwa: me koto netewamo woko
eba osiyodilonalo, na a:ka:tuwa: na ega:walo nago dowa-
pata:lamenamiya aimano modoboa: tanalo modobokobi
midilinakimo.
35 Ma kunu nale osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
la: iyatulamenakimata, la:le iyaiya woko kodakodalo eba
osiyodililelo mani uwata:wete nigologolopi ebo kowalu-
bila:wenama:. Iyo, Kawodawa Ya:sute dopamo kebe tabo
kegiyale, modobola la:le ebe tabo walo na:kemalagidilala:,
mabu nanitabola, ebete ma kunu giya,

‘Inamabu uwate tetelo
me opono kalakala bitana,
wiyasiya lumagi iditamo ikame tetelo
Godokono kalakalate a:ma:godolo
kawonomoma: keda:mene.’ ”

36 Ebene Polokono tabo kiyawao sosi watowatopiatamo
dolopoligiya, ebe tetelo ibi bilibilinomate ebe ebana pupamo
ilukulite towetowe tabo Godotamo ebo adipatiya.
37-38 Ebene ibi bilibilinomate pe boboamo kapimiya
da:niyodoliya, iba:te Poloko a:wiyamidaolo ega:walo eba
aboeteolo kawo tepo temetema:go iimitiya, mabu ebete
iba:tamo ma kunu kiyawaiya, iba:te ebeno ololo walo
a:kuminakoma:na:.

21

Polote Yelusalemamo Eba Tolo Iyaiya Duliyomolamo Demaigaonatiya

1 Ebe tetelo ale Epesese nanitabokobi midipiatamo yawo
tabo gelate kewa: kolomo a:iwalenomo na:iwalete Kosa
opamo ebo nemaimiyama:, ebene egela idilo a Lodesa opo
nelawete, ebene Patala duliyomolamo gito tolamiyama:.
2 Ebolo Ponisiya opamo a:iwama: ditani ebe kawo palai
pe idi ale numite, ebe tetelo a ebe peamo nolote tolame ebo
nowagilimiyama:.
3 Ebene ale da:tolamiyama: Saipalase opo numite pele
apuamo eba a:midalo ale Siliya opamo na:iwalete, pe namu-
tudawate ebeno pe Taya kawo duliyomolamo gito na:iliya
ebeno inamabu maniamo ka:na:midilima:.
4 Ebe duliyomololo ale Ya:suko waloma:tapi epetapi
ola:go petolamete ibi nulamete sebeni egela iba:go ebo
nilukuliyama:, ebene kebe kuba tanalote Polotamo
da:pemaigamene, iba:te ebe tanalo Godokono Uliyanano

elawamo iyatawaote ebe kawiya naniya ebete
Yelusalemamo a:ka:toamene.
5 Ebene pe namutudawate atamo kebe tete kikaeamiyale,
ebe tete demaigiya ale ibi miyapama: gelate peamo
ebo piwitiyama:. Ebe tetelo ibi bilibilinomate ibino
kamiyalela gudila a miyapaema: duliyomolone ago
pelamiya pe boboamo, ebene a bilibilinomo kewa: kolomo
balalo pupamo pilukulite Godotamo towetowe tabo
ebo padipatiyama:. Ebe tanalo dolopoligiya, epetapiate
epetapiatamo yawo tabo gelate
6 ale peamo olote iba:te ibino motamo walo gito
kolowamiya.

Polote Sisaliya Kawo Duliyomololo Tete Da:pesolo Da:nokoliya

7 Ebe tetelo Taya kawo duliyomolo atepate ale kawo palai
peago tolame walo na:kowagilimiyama:, ebene Tolameyasi
duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebolo nanitabokobi
midipi ekakiatamo kalakala tabo negelate kapiya idoko
iba:godolo nelaoniyama:.
8 Ebene egela idilo ale Sisaliya kawo duliyomolamo ne-
maimiote Godokono Wade Tabo atedawa Pilipikono motamo
nodolote ebo nilukuliyama:. Nanitabola, Yelusalema sosi
epate dopamo sebeni dubu Godokono woko osiyodiloma:
duwatiya, Pilipiko ebe tuputupu wokopino taneba magu-
mulo ebe idila,
9 ega:walo ebegodolo ebeno netewa-netewa kawokawo
buwelemela:te ilukulinamiya, Godokono Uliyanate ebeno
iyanomo elawo iba:tamo ikalamoliya ebeno tepo magumuno
woki kawokalilamenakoma:.
10 Ebene ale egela epetapilo ebolo eba ilukulilo, Godokono
woki awokalimidawa idi A:gabasite Yudiya opone atamo ebo
pemaigiya.
11 Ebete a puamete Polokono bata pelawete ebe
a:ka:tuwa: ebeno agowala kotola eba matuolamolelo negiya,
“Godokono Uliyanate ma kunu gita, ‘Yu epate Yelusalemalo
dilukulina, kebe dubute me bata da:pulinako iba:te ebe
dubu elawamo lawete Yua:piatamo ka:nikalaema:na: ebe
ka:kubaima:.’ ”
12 Ebe tetelo a ega:walo epetapi me tabo dolowiyama:, ale
Poloko na:toweomiyama:, “A:ma: Yelusalemamo akotoala:!”
13 Ebene Polote aimano tabo wiyalo negiya, “Natamo
beda:ma: kiima:witama? Mabu keleka: la:le tepo temeteme
natamo ikanaema: dowagela:witama? Nanitabola, nale
olosiyodilomo Yelusalemalo epetapiate naimano ape ala:mo

matuomeoma:, ega:walo naimano kalakala bitana ebolo Kawodawa Ya:suko mabuma: a:ema:.”
14 Ebe tetelo ale Polokono woki iyakobi midima: ka:modobiya:, ebema: ebe tanalo dumiyama: ale negeliyama:, “Kuba:nola, Godokono ubi tanalote nemaigamene.” Ebene ale tabo idi kegeliya:.
15 Ebene ebe tanalo dolopoligiya ale aimano inamabu gatela:mo wepote Yelusalema kawo duliyomolamo agowa gabodo gito tolamiyama:.
16 Ebe tetelo Ya:suko waloma:tapi epetapiate ibino Sisaliya duliyomolone a da:buiyataenatiya, iba:te a Nesonikono motamo gito magataiya ale ebolo ka:nilukulima:. Nesoniko Saipalase opodawala, dopo epate Ya:suko nanitabokobi da:midiya ibino taneba magumulo ebe idila.

Yelusalema Sosi Watowatopiate Poloko Da:totomutiya

17 Ebe atu egelalo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya ebe nanitabokobi midipi ekakiate a kawo kalakalago uwateiya.
18 Ebene egela idilo a bilibilinomate Polago Ya:imesiko uima: da:tolamiyama:, ebe tetelo ale ebe sosi watowatopi epetapi bilibilinomago eba lutalo numiyama:.
19 Ebema: Polote iba:tamo kalakala tabo negete, Godote ebeno woko magumudo kebe tanalo bilibilinomo Yua:pi magumulo dosiyodilolenaki, ebete ebe tanalo iba:tamo ebo awokalimiya.
20 Iba:te me tabo dolowiya Godoko moiolo negeliya, “Aimano naniwi, kalakala kawonomola, wiyasiya me tanalo idi wadenomamo numa:, a Yu epo magumulo kebako taoseni epo bilibilinomate Ya:suko nanitabokobi a:midiya. Wiyasiya nanitabola, Godote Mosesedo aimano ewoniatamo dikalamiya, ibi bilibilinomate ebe Totomu Tabo kowaloma:talema: kawonomamo malagidilolena.
21 Ebema: nanitabokobi midia: Yu epo epetapiate aimano ekaki epetapino woki kubailamelelamelo dopamo ma kunu analiya, iyaiya mulu opolo dilukuliona a:ma:le ebe Yu epo a:niyatulamenakota iba:te Mosesekono Totomu magumune kolobila:ma:. Ebene iba:te a:imano tanaloma: a:da: tabo idi kegeliya ma kunu, a:ma:le epatamo talena iyatilamenata ibino dubu guda:tamo Godokono tama itamida pukala kalomolamenama: ega:walo aimano ewonino iyaiya tanalo epetapi kosiyodilolenama:.
22 “Ebema: a keba kunu na:kowagelema:? Nanitabola, iba:te a:imano pe tanalo kiyatawaoma:na:,
23 ebema: a ubila a:ma: me tanalo nosiyodiliye. Aimano taneba magumulo netewa-netewa dubate ba:pola:na, iba:te

dopamo epono ololo apulo tabo a:kiyawaiya ibino ape
Godotamo nanitabonomolo kikameoma:.
24 Ibino tete na:pe, ebema: modobola a:ma: ibi maga-
tala:wete awokala na:nowalubiliye, kalimagono inamabu
maniamo uwata:wete Godotamo eba nikameolo ibino tepo
magumuno daleya kopoliyalelaema:. Ebene a:ma: iba:go
toawete eke a:gumi iyatawaopiatamo mani nikalamiye
iba:te eke a:gumi tanalo kuwatema:. Me gabodo epo bili-
bilinomate kiyatawaoma:na: epetapiate a:imano tanaloma:
a:da: tabo degelana ebe tabo nanitaboa:, wiyasiya iba:te
kuima:na: a:ma: atumu Mosesekono Totomu Tabo magu-
mulo bokolinata.
25 Nanitabola, a sosi watowatopiate dopamo Yua:pi
nanitabokobi midipiatamo leta alibima:, iba:te Mosesekono
Totomu magumulo keba kunu na:kilukulinama:na:. Ebe leta
tabono tanalo ma kunula, epetapiate ida:da:liatamo dikala-
menaka iba:te ebe inamabu a:kenaonakoma:na:, ega:walo
kuwokobe dewegedililamenaka ebe inamabu nao talenala
mabu kalimate ebe katene magumulo bitana, ega:walo iba:te
kamiyale pilo dubu pilo a:kosiyodilolenakoma:na:."

26 Ebene egela idilo Polote ebe netewa-netewa dubu maga-
talete ebe ega:walo ibino tepo magumuno daleya tanaloma:
Godotamo kalimagono inamabu ebo nikameiya. Ebene
ebete Godoko Amamateno Iya Motono kala ga:dimi magu-
mamo nopegate ibino mailo eba nalomolo wokodawa ebo
naniya, "Sebeni egela dolopoligomene, nale me dubago walo
ka:pete ibino iyaiya tanaloma: uwomu kalimagono inamabu
Godotamo ka:pikameomamo."

Godoko Amamateno Motolo Yu Epono Dowa Tanalote Polotamo Demaigiya

27 Ebene sebeni egela olopoligoma: eba tatalilo, Yu
epo epetapiate A:isiya opone dopamo da:pelamiya, iba:te
egela idilo Poloko Godoko Amamateno Motolo ebo nu-
miya. Ebema: iba:te kuba woki lawete ubi iyatiya, ebolo
da:pola:niya ebe epo bilibilinomatamo elawo ikalamete
iba:te Polotamo ka:dowaoma:, ebene iba:te Poloko elawamo
lawete
28 gelatepaolo negeliya, "Isalaela dubala:, la: a nowalu-
bia:la:! Opo kawonomolo epo bilibilinomo kubanu dema-
gatalena, me ebe dubula! Ebeno iyatulame magumudo ebete
aimano epo ega:walo aimano iyaiya totomu ega:walo me
talena moto kubailamenako! Ega:walo egela idilo ebete
Yua:pi epetapi me Godoko Amamateno Motamo magaelete
aimano talena baino pukala adikamidali!"

29 Ibaːte me tabo egeliya mabu egela idilo ibaːte Poloko
egaːwalo Epesese duliyomolo dubu idi Topimasiko Yelusale-
malo kapimiya wapaitalo dulamiya, ebemaː ibaːte ma kunu
malagidiliya, Polote ibino talena adikamidalete ebe Yuaː
dubu Godoko Amamateno Motamo emagata, wiyasiya ebe
tanalo nanitaboaː.
30 Ebe tetelo Yelusalema kawo duliyomololo epo bili-
bilinomate ebe tabo dolowiya, ibaːte apune apune ebo
pipuilaːiya. Ibi epetapiate Poloko elawamo pelawete Godoko
Amamateno Motone anamiyatate, ebene moto umipiate
kalano gigiyu gito mopioliya.
31 Ibaːte Poloko anakapuimaː eba wagelitalo, Loma gaba-
manino gowelaopino watodawate ebo iyatawiya Yelusale-
malo gowela tanalo kawonomote maigita.
32 Ebemaː ebe tetenomolo ebete ebeno opopi egaːwalo
gowelaopi dubu epetapi uwatete epono gowela tanalo odiy-
oboma: ebo pipuilaːiya, ebene epate ibino pelame tanalo
dumiya Poloko anagalimio gito atepiya.
33 Ebene gowelaopino watodawate Poloko niyakabamo
pete ebeno opopi nanaliya, ibaːte ebe lawete auli ale
netewamo ebe kematuomeomaː, egaːwalo ebete epo
nalatedaːliya, “Me dubu poteleka:? Ebete bedaː kuba
kosiyodilole?”
34 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate gelatepaolo tabo
idi gelanaki, tabo idi gelanaki, eba kunu wagelitiya. Ebemaː
ibaːte diyamo kawonomo eba osiyodilutalo gowelaopino
watodawate ebe tanalono magumu wadenomamo laweaːno
ebeno opopi gito analiya ibaːte Poloko gabamanino motamo
kemagatamaː, ebe kawo motonomo ebe Loma epono gowe-
laopino woko motola egaːwalo lao motola.
35 Ebene ibaːte Poloko ebamo magatate motono gabamo
eba naːputiolelo ebeno igilo mulaːemaː ibino kotamo ebe un-
amo ebo adipatiya, mabu duliyomolo epono dowa tanalote
kawonomamo maigiti.
36 Ebe tetelo ibi bilibilinomate Poloko elawo kawonomago
eba aːnaːmaːelo gowelaopiatamo gelatepaolo negelanapiya,
“Ebe nanakapumaːlaː! Ebe nanakapumaːlaː!”

*Polote Yu Epatamo Tabo Kiyawaoma: Gowelaopino Wato-
dawa Daniya*

37 Ebene Loma gabamanino gowelaopiate Polago ibino
kawo motonomono guamo nopilaːoaːno, dopamo ebete ibino
watodawatamo negiya, “Na tabo idi aːmaːtamo baːkegemo?”

Gowelaopino watodawate laːwaːlo nowamiya, “O! Aːmaː
Guliki tabo iyatawalata!

38 Ebema: Isipiti opo dubu idite ebeno 4,000 dubu bulu
opamo magatalete a Loma gabamaniatamo gowela nopo
da:niyati, a:ma: ebetea:. Diyala, a:ma: da: iya opodawala:."
39 Polote ebeno tabo eba wiyalo negiya, "Na Yu lumagila,
na Silisiya opono Tasase kawo duliyomololo awokaliyamo,
ebema: nanitabola, naimano duliyomolo da:peso duliy-
omoloa:. Na a:ma: toweoemata, nale naimano epatamo tabo
ka:kiyawaoma:."
40 Ebene gowelaopino watodawate modoboma: gete,
Polote motono gabo unulo utite ebeno kotamo epo eba
odiyobolelo, ebene ibino tabo gela tanalo gito olopoligo-
lamiya. Ebe tetelo ebete Yu epono tabamo kiyawao ma kunu
wagilimiya,

22

1 "Naimano ekakila, nabila, naimano kuba osiyodilo
tanalo la:tamo da:kiyawaomo, la: nolowiala:."
2 Ebete iba:tamo Yu tabamo da:kiyawauti, iba:te olowite
tabo gela:no gelebadinomolo pola:niya.
Ebene Polote walo na:kegiya,
3 "Na Yu lumagila, Silisiya opono Tasase kawo
duliyomololo awokaliyamo, wiyasiya na me Yelusalema
duliyomololo apete, ebene ulama bilibilinomo epetapilo
Gameliyelate na iyatunamenaki. Ebene ebeno iyatumi
magumune Godote aimano ewoniatamo kebe Totomu Tabo
kikalamiyale, nale ebe iyaiya tanalo kodakodalo eba uwatelo
naimano ape kawonomo Godokono wokamo ebo iyatiyamo,
ka:lo la: bilibilinomate keba kunu kilukula:wenama eba
kunu.
4 Ebema: ulama epetapilo nale me wokino tanalodo piyate
Ya:suko Nanitabokobi Midi Gabodo dowapata:lamenamiya
iba:tamo kawokawo temeteme ikalamenakimo. Iyo,
nale ibi magumulo dubu ega:walo kamiyale elawamo
uwatenakimo idoko motamo gito niyalekenakimo, ebene
epetapiate ibi danakapulamenakiya na ebe tanaloma: ebo
kalakalanakimo.
5 Ka:lo nale kebe tabo ka:kiyawautamo ebe tabono
nanitabo tanalo Godotamo kalimagono ikameopino Unu
Watodawanomo ega:walo Ka:nisolo dubu ibi bilibilinomo
iyatawala. Iba:te natamo leta epetapi ikanamonete
Dama:sakase duliyomolamo na gito aliboniya nale aimano
Yu epo ekakiatamo ebe leta ka:nikalamolema:. Ebe
tetelo na ubi iyatiyamo, nale ebe duliyomolamo eba
nemaigalo Ya:suko waloma:tapi ebolo nuwatete ala:mo
matuolamolete Yelusalemamo magaelete iba:tamo kuba
wiya ka:pikalaema:."

Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Dawokalimiya

6 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya,
“Wiyasiya nale egela tulilo Dama:sakase duliyomolo niyakabamo da:nemaiganatiyamo, ebe tetenomolo Godokono
Unu Duliyomolone alo kawonomote eba piwisigalo molete
da:la:uwa:mida keba kunula:ka:, na ebe alote eba kunu
pa:wiyamidadiganiya.
7 Nale opamo gate tabo ma kunu olowiyamo, ‘Solo,
Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo temeteme
dikanama:wena?’
8 “Nale nowamiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: poteleka:?’

“Ebene ebeno wiya tabote ma kunu piya, ‘Na Ya:sute
Nasalete duliyomolodawala, a:ma:le natamo temeteme
dikanama:wena na ebe lumagila.’
9 Ebe tetelo kebe dubate nago da:tolamiya, iba:te natamo
da:kiyawauti ebe lumagino tabo madodo wadenomamo
kolowiya:, wiyasiya alo kapiya umitiya.
10 “Ebene nale negiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: beda: ubi
kiyata:wita nale kosiyodiloma:?’

“Ebete nowamiya, ‘A:ma: maigawete Dama:sakase duliyomolamo na:nopega, ebene a:ma:le kosiyodilaema: Godote
ebeno ubi tanalo iyalo tetelo diyatiya, ebe iyaiya tanalo
lumagi idite ebolo ka:kiyawaoema:ta.’
11 Ebe tetelo naimano balidite idokonamiya mabu nale
alo kawonomo umiyamo, ebema: naimano namutupiate na
kotamo lawenete Dama:sakase duliyomolamo gito magataniya.
12 “Ebolo dubu idi ebeno mailo A:nanayasitela,
ebete Godoko tolemelo Mosesekono Totomu Tabamo
tuduwatanami, ega:walo Yu epate ebe duliyomololo
dilukulionamiya ibi bilibilinomate ebe tuputupudawama:
gelanamiya. Ebete na unaema: da:piya
13 na niyakabamo putite na:pegiya, ‘Naimano ekawi Solo,
a:imano balidi wadenomamo walo na:ka:melena!’ Ebe
tetenomolo naimano balidite wadekobi dolowiya nale ebe
wadenomamo ebo umiyamo.
14 “Ebene ebete natamo negiya, ‘Aimano ewoniate dama-
matenamiya, ebe Godote a:ma: iyalo eka:miyata a:ma:le
ebeno ubi tanalo kiyatawaema:, ega:walo ebeno Tuputupu
Wokodawano ololo kuma:ema:, ega:walo a:imano galamo
me Tuputupudawano tabo madodo kolowiaema:.
15 Iyo, a:ma:le ebegodone kebe tanalo kolowiyawia
ega:walo kebe tanalo kulama:wia, ebe ubila a:ma:le ebe
iyaiya tanalo epo bilibilinomatamo ka:na:kiyawaema:.

16 Ebema: beda: kemakopela:wita? A:ma: maigawete
obamo aduba:mida tanalo nelawa:. A:ma:le ebeno mailo
deka:miaemene, ebete a:imano kuba ukulaolemetate
ka:dodolomatilima:ta.' "

Ya:sute Ebe Yua:piatamo Keba Kunu Kalibiyale Polote Ebe Tanalo Dawokalimiya

17 Ebene Polote tabo moga:melo walo na:kegiya, "Nale
Yelusalemamo walo da:ka:piyamo, egela idilo Godoko Ama-
mateno Motolo eba:go tabo eba gelitalo naimano balidite
iyama: eda:onamete wade tanalo ebo umiyamo.
18 Ebe tetelo Kawodawate natamo ma kunu giya, 'A:ma:
ka:lonomo Yelusalemane samonomamo na:tiye, mabu me
epate a:ma:godone naimano nanitabo tanalo a:kelaema:na:.'
19 "Ebene nale nowamiyamo, 'Kawodawa, me duliyomolo
epo iyatawala, nale ibino iyaiya balidi ibilamole motolo
a:ma: nanitabokobi midipi dolenakimo, nale ibi eba uwatelo
epetapi alukolenakimo, epetapi idoko motamo gito niyaleke-
nakimo.
20 Ega:walo ibi iyatawala, epetapiate iyalo ulamalo
a:imano nanitabo tanalo awokalimidawa Stibiniko danaka-
pumiya, nale ebe tanalo kalakalago eba umitalo ebe anaka-
pumipino watubino kaliku ulamelelamitimo.'
21 "Wiyasiya Kawodawate natamo walo na:kegiya, 'Me
duliyomolone a:ma: na:tiye, mabu nale a:ma: mululo
dilukuliona ebe Yua:piatamo kanalibomamota.' "
22 Tabo olowiopi bilibilinomate Polokono tabo wadeno-
mamo olowionapiya, wiyasiya ebete Yua:piatamo Godokono
ubilo toma: tabo da:kiyawaiya ebe tetelo kawo dowanomote
iba:tamo maigate gelatepao eba kowagilimilo Loma gaba-
maniatamo walo na:kegeliya, "Nanakapuma:la:! Me dubute
na:ena, ebe modoboa: igilonama:!"
23 Ebema: ibino dowa magumulo eba gelatepautalo iba:te
ibino watubino kaliku pupukulamete elawamo opamo
iyalekete, ebene damela tuwae uwatolete unamo ebo
iyalekeiya.

*Polote Loma Gabamanino Pepago Pata: Tanalo Da-
wokalimiya*

24 Ebema: Loma gowelaopino watodawate epono dowa
tanalo umite ebeno gowelaopi dubu nanaliya, iba:te Poloko
gabamanino moto guamo magatate ebe pa:ka:pa:ka:mo eba
na:na:ma:ga:midaolo, Yu epate ebetamo beda:ma: kege-
latepautiye ebe tanalo ebegodone nanitabolo kiyatawama:.
25 Ebene gowelaopi dubate tolamete Poloko
ka:na:ma:ga:midaoma: ebeno ape da:na:tupuguimiya, ebe
tetelo Polote ebe niyakabolo dutiti ebe elawodubu idi

naniya, “Talena baːkitanale, Loma gabamanino pepago depataːna ebako lumagi gito aːnaːmaːgaːmidaomaː? O laː dopamo ebeno tanalo wadenomamo bakanagiyamidamaːema?”*

26 Gowelaopino elawodubute me tabo dolowiya, ebete ebeno watodawatamo walo kaːtote ebe ebo nalatediya, “Aːmaː me dubutamo bedaː tanalo osiyodilomaː kowagelaːwita? Aːmaː iyatawalaːkaː ebete Loma gabamanino pepago depataːna?”

27 Ebene gowelaopino watodawate Polotamo nemaigate ebe ebo naniya, “Aːmaː nanitabolo na nananaː, aːmaː Loma gabamanino pepago kepataːwena?”

Polote nowamiya, “Iyo, nanitabola.”

28 Ebene gowelaopino watodawate negiya, “Na atumu ebe pepago pataːnamo, wiyasiya na ebe pepa kawo maninomamo uwatiyamo.”

Polote negiya, “Na wiyasiya ebe pepa maniamo kuwatiyaː. Nale dawokaliyamo ebe tetelo gabamaniate naimano nabiwitamo gito ikamiya.”

29 Ebene Poloko aːnaːmaːgaːmidaomaː dolosiyodilutiya ebe gowelaopiate ebeno tabo dolowiya, ebe tetenomolo ibaːte tole tanalo lawete ebe atepate balamo gito utitatiya. Ibino watodawate atumu naːkaːtoletoliti mabu ebete iyatawaːno Loma gabamanino pepago lumagi auli alaːmo dematuomeiya, ebete eba kunu ibino kawo pukala idi ebe adikamidaliya.

Yu Epono Kaːnisolo Dubate Polokono Tanalo Danagiyamidamiya

30 Ebe tetelo Polote Yu epono wokilo ibaːtamo bedaː kuba kosiyodiliyale, gowelaopino watodawa ubila ebete ebe tanalo nanitabonomolo kiyatawamaː. Ebemaː egela idilo ebete tabo naliboliya, Godotamo kalimagono ikameopino ununomo watowatopi egaːwalo Yu epono Kaːnisolo dubu epetapi ibi bilibilinomate kapaladabutimaː, ebene ibaːte daːpelamoliya ebete Poloko idoko motone powolukote ibino ololo apuamo gito magaiya.

23

1 Ebe tetelo Polote toleaːno Yu epono Kaːnisolo dubu ulamolelo negiya, “Naimano naniolaː, ulama bilibilinomo pete me tetaːmo pemaiga, nale Godokono ololo apulo naimano tepo

* **22:25:** Buka kaːlaːmioledawa, aːmaː me Polokono tabono magumu iyatawamaː ubi diyataːemene, modobola aːmaː me atu Alibolepi Buka 16.37 buka apuno walubi tabo numiye.

magumuno mulo wokido tuputupulo eba okolinalo ebetamo kuba idi kosiyodiliya:.”

2 Ebema: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo, ebeno mailo A:nanayasitela, ebete Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubu nanaliya idite ebe tabone kanagalima:.

3 Polote ebe tabo olowite ebetamo nowamiya, “Eiye! Godote wiyasiya a:ma: kanagalima:ta! A:ma: kuba kala ga:dimi epate wade keyakeya tita:gonoma: da:midiya eba kunula, unu tama modobola wiyasiya magumu abalenomola. A:ma: tabo anagiyamidadawano gobebobolo eba lutalo, modobola a:ma: naimano tanalo Mosesekono Totomu tanalago modobolo nanagiyamidanama:. Ebema: mabu keleka: a:ma:le na anaginaema: degeawa:? Ebe osiyodilo magumulo a:ma: a:ka:tuwa: Mosesekono totomu idi adikamidala:ta!”

4 Ebe tetelo Poloko niyakabolo delamota:oniya ebe dubate ebe elawamo naniya, “Mabu keleka: a:ma:le Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo demalogawa:? A:ma: kawo kubanomo osiyodilota!”

5 Polote nowamiya, “Naimano naniala:, niyaniyata. Nanitabola, Godokono Buka tabote ma kunu itana, ‘A:imano epono watowatopi magumulo idawano tanaloma: kuba tabo akogeala:.’ Na iyatawa: ebete Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: deda:na.”

6 Ebe tetelo daladabutiya ebe Yu epono Ka:nisolo dubu Polote ulamiya, apulo Sa:diyusi tanebapila, apulo Pa:lisi tanebapila. Ebema: ebete woki idi lawete ebeno tabo madodo adipatelo iba:tamo negiya, “Naimano naniala:! Na Pa:lisi tanebadawala ega:walo naimano nabi atumu Pa:lisi tanebapila! Numa:la:, na nanitabokobi na:midinamo Godote a:elao epo igilamo kowadipalatelemene, ebema: la: epetapiate naimano tanalo wiyasiya kubanu anagiyamidanamitamata!”

7 Ebete me tabo da:kiyawaiya, ebe tetelo Ka:nisolo dubu magumulo anagiyamida tanalote maigate, ebene Pa:lisi tanebapi ega:walo Sa:diyusi tanebapi iba:te ebo apaminateuitiya.

8 Ibino apaminateui tanalono mabu ma kunula, Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godote a:elao epo igilamo a:kowadipalatelemene, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate nanitabokobi na:midina Godote ebe tanalo nanitabolo kosiyodilomene. Ega:walo Sa:diyusi tanebapiate negelanaka Godokono Unu Duliyomolono nopopi puliyala ega:walo epono uliyana puliyala, wiyasiya Pa:lisi tanebapiate negelanaka Godote ebeno Unu Duliyomolono nopopi

osiyodilolete ega:walo epono ape uliyanago ako-
osiyodiloliya.
9 Ebema: Yu epono Ka:nisolo dubuno apaminateui magu-
mulo tabo wamiuilo elawo tabonomote maigiti, ebene Pa:lisi
tanebapino Godokono Totomu Tabo iyatulamepi epetapi-
ate maimite elawonomamo negeliya, “A me dubugodolo
kuba idi kumita:! Diyala, wade uliyana idi o Unu Duliy-
omolono nopodawa idite ebetamo Godokono nopo da:
awokalimiyale!”
10 Ebene Ka:nisolo magumulo apaminateui tanalote ka-
woma: dediya gowela tatalila. Ebe tetelo gowelaopino wato-
dawate na:toletoliti epetapiate Poloko kubanu anagalimiolo
da:banakapuima:na:, ebema: Polokono igilo ka:mula:ema:
ebete ebeno gowelaopi nanaliya, iba:te Ka:nisolono taneba
magumamo niwitiote Poloko nelawete Loma gabamanino
kawo motonomamo walo ka:kemagatama:.
11 Ebene ebe idokolo Kawodawa Ya:sute Poloko niyak-
abolo putinate ebe napanani, “A:ma: na:kodakoda! Mabu
a:ma:le na mabuma: me Yelusalemalo tabo wadenomamo
da:kiyawawa:ka, a:ma: Loma kawo duliyomolamo toawete
ebe atu tabo na:ka:nikiyawaiye.”

Yu Dubu Epetapiate Poloko Anakapuima: Nopo Diyatiya

12 Ebene duiya idilo Yu dubu epetapiate paladabutite
nopo eba piyatilo Godokono mailamo elawo tabo ma kunu
pegeliya, iba:te bae naoa:no ega:walo obo nioa:no talenalo
pola:nate Poloko anakapumi teta:mo ebo ka:nemaima:.
13 Ebe tetelo me nopo diyatiya ebe dubate ibino uwomu
delawiya 40 a:nodoliya.
14 Ebene ebe dubate Godotamo kalimagono ikameopino
ununomo watowatopi ega:walo Yu epono kawokawo
dubu epetapiatamo tolamete na:negeliya, “Aimano woki
kapiyakobi midite ale Godokono mailamo tabo ma kunu
nanitabolo gelama:, ale bae nao:ano talenalo pola:nate
Poloko anakapumi teta:mo ebo kemaima:.
15 Ebema: modobola la: aimano Ka:nisolo dubu epetapiago
Loma gabamanino gowelaopino watodawatamo tabo
nanalibala:, ebete Poloko motone powolukote la:tamo
kemagaema:. La:le a:da: tabo gela gabodo ebe nananiyala:
ma kunu, la: ubila Polokono tanalo wadenomamo
kanagiyamidama:ema: ega:walo ebeno tabo apuapu walo
ka:kolowiaema:. Wiyasiya ebete Poloko demagaemene,
la:tamo pemaiga:no a iyalo kolosiyodilomalema: ebe gabo
tetelo kanakapuima:.”
16 Wiyasiya ebe tetelo Polokono buwelete dalaimiya, ebe
koite Yu dubate nopo diyatitiya ebe tabo olowite, diya

gabodo Loma epono gowelaopino kawo motonomamo tote
Poloko ebo naniya.
17 Ebene Polote gowelaopino elawodubu idi ebetamo
ka:mite ebe naniya, “Me oli ape dubu la:imano Wato-
dawatamo nemagata, mabu ebegodolo tanalo idi bitana
Watodawa kanama:.”
18 Ebene gowelaopino elawodubute ebe koi ebeno wa-
todawatamo magatate nananiya, “Aimano idoko motolo
da:luta ebe dubu Polote na anane me oli ape dubu a:ma:tamo
kemagaema:, mabu ebegodolo tanalo idi bitana a:ma:
kanatama:.”
19 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebe koi kotamo
lawete kela:mo iyabaiamo ebe magatate diya ebo nalatediya,
“A:ma:godolo beda: tanalote kitanale na ananema:?”
20 Ebete nowamiya, “Yu dubu epetapiate woki kapiyakobi
a:midiya a:ma: ma kunu kapanatama:, a:ma: dumutu
Poloko me motone owolukawete ibino Ka:nisolo dubatamo
kemagataema:. Ebe tetelo iba:te a:da: gabodo a:ma:
kapanama:ta ma kunu, ibi ubila Polokono tanalo
wadenomamo anagiyamidamete ebeno tabo apuapu walo
ka:kolowioma:. Wiyasiya ebe tabo nanitaboa:.
21 A:ma: ibino tabamo akotuduwatala:, mabu 40 dubu keba
kunula:ka: ebako dubate Polokono to gabolo taneba alomote
ebo ba:pola:na, ebe makopelita. Iba:te woki kapiyakobi
midite Godokono mailamo elawo tabo ma kunu gelaka,
iba:te bae naoa:no ega:walo obo nioa:no talenalo pola:nate
Poloko anakapumi teta:mo kemaima:. Nanitabola, iba:te
iyalo olosiyodilote a:ma: makopelitata, a:ma:le a:imano gow-
elaopi kanala:ema: iba:te Poloko ebamo kemagatama:.”
22 Ebene gowelaopino watodawate ebe koi eba nalibolo
naniya, “A:ma:le na dapanana:wa:, ebe tanalo epetapiatamo
akonawokalima:la:.”

Gowelaopino Watodawate Poloko Loma Gabamanino Kawo Elawodubu Pilikisitamo Danalibiya

23 Ebe tetelo gowelaopino watodawate ebeno opopi ela-
wodubu netewa ebetamo ka:la:mite ibi nanaliya, “La:imano
200 kiyoiyo gila:mo gowelaopi dubu, ega:walo 70 oso-peago
dowapata:lamena ebe gowelaopi dubu epetapi, ega:walo
200 kiliba:mo gowelaopi dubu epetapi, la:le ibi bilibilinomo
uwata:wete nolosiyodiliyala: ka:lo idokolo 9 koloko tetelo
Sisaliya kawo duliyomolamo ka:tolama:ema:.
24 Ega:walo oso-pe Poloko mabuma: modobolo nuwata:la:,
ebete ibi unamo okolite ka:toma:. Na ubila la:le ebe aimano
Loma gabamanino kapela Kawo Elawodubu Pilikisitamo
olalatia:no wadenomamo nemagatiyala:.”

25 Ebene ebe tetelo gowelaopino watodawate leta osiyodilote tabo ma kunu alomoliya,

26 Naimano Wadenomo Kawo Elawodubu Pilikisi, a:ma:niyata. Na Kolodiyasi Lisiyasite me leta a:ma:tamo palibomo.

27 Potele a:ma:tamo me letago da:pemaigamene, me dubuno tanalo ma kunula. Egela idilo Yu epate ebe elawamo lawete anakapuima: dowagelitiya, nale gowelaopi epetapi uwatete ibino elawo magumune ebe ebo wagalimo, mabu nale me tanalo iyatawimo ebete Loma gabamanino pepago depata:na.

28 Ebene ebete Yu epatamo kebe kuba kosiyodilile, nale ebe tanalo wadenomamo kiyatawama: ubi eba iyatilo ebe ibino Ka:nisolo dubuno ololo apuamo ebo magatimo.

29 Ebolo nale iyatawimo, iba:te ibino ewonino totomuno iyaiya tanaloma: ebetamo da:dowautiya, wiyasiya ebete kawo kuba idi kosiyodiloa: nale ebe a:eamo o idoko motamo ebema: alibola.

30 Me tanalo walogabo apune lumagi idite diya gabodo pete na apanani, Yu dubu epetapiate ebe kanakapuima: gabo idi osiyodiliya. Ebema: nale ebe tanalo olowite ebe a:ma:tamo samonomamo palibomo, ega:walo nale ebetamo da:dowautiya ebe dubu analimo iba:te a:imano ololo apulo ebeno tanalo kapanagiyamidaema:. Kalakala kawonomola, me naimano tabo uwomula.

31 Ebema: gowelaopino elawodubu netewate ibino watodawano tabamo tudila:te, ebeno leta lawete ebe idokolo iba:te ibino gowelaopiago Poloko A:nitipatisi duliyomolamo gito magataniya.

32-33 Ebene egela idilo agowamo da:tolamitiya ebe gowelaopi dubu bilibilinomate Yelusalema kawo duliyomolono gabamani motamo walo kolowamiote gito ka:pelamiya, wiyasiya oso-peago da:tolamitiya ebe gowelaopi dubate Poloko a:ka:tuwa: magatiya Sisaliya kawo duliyomolamo. Ebolo iba:te kapela Kawo Elawodubutamo nemaimite ibino watodawano leta eba nikamelo Poloko ebeno umi magumamo ebo niyatiya.

34 Ebe tetelo kapela Kawo Elawodubute ebe leta ka:la:miolete Poloko ebo alatediya ebe kebe opodawala:ka:. Ebene Polote ebe Silisiya opodawama: eda:ma: degiya, Kawo Elawodubute ebe tabo dolowiya

35 ebetamo walo na:kegiya, “A:ma:le kuba osiyodiloma: degelitiya ebe dubate mamo da:pemaimima:na:, ebe tetelo

nale a:imano tanalo kanagiyamidaemamota.” Ebema: ebete ebeno gowelaopi epetapi nanaliya, Kawo Elawodubu Elodite dopamo detiya iba:te Poloko ebe wade motonomamo magatate ebolo ka:numinatema:.

24

Yu Epate Pilikisitamo Polokono Osiyodilole Tanalo Kubama: Degeliya

1 Ebene paibu egela dolopoligiya ebe tetelo Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomo A:nanayasite Yu watowatopi epetapiago Sisaliya kawo duliyomolamo ebo pelamiya. Ebe tetelo iba:te Loma gabamanino totomu iyatawadawa idi, ebeno mailo Tetalasitela, ebe dubu magaete iba:te kapela Kawo Elawodubu Pilikisikono ololo apuamo kapimiya pemaimiya Polokono osiyodilole tanaloma: ebe kapanama:.

2 Ebene Kawo Elawodubu Pilikisite Polote pema: tabo nalibote, ebete da:pemaigiya Tetalasite Yu epono ubia: tanalo Poloko mabuma: Pilikisitamo ma kunu awokalimiya, “Aimano Wadenomo Watodawa, a:ma: niyata! A:imano kawo elawodubu magumulo a tete geyageyanomolo milago ilukulinaima:, ega:walo aimano opolo iyaiya kubate maimio tetelo a:imano mulo wokilo ebe tanalo wadekobi a:midilinakota.

3 Ebema: nanitabola, tete bilibilinomolo ale aimano duliyomolo bilibilinomolo a:ma:godone wadewade walubi tanalo eba uwatelo a:ma:tamo kawonomamo kalakalaonakoma:.

4 Niyata, na tabo a:kegeyageyaimo mabu na ubia:nola a:imano tete kubaima:, ebema: nale a:ma: toweoemata a:ma: kalakalago aimano tabo da:peso nolowiya.

5 “Me dubuno tanalo ale iyalo umiyama:, ebe iyaiya kuba wagilamedawala, mabu Nasalete dubu idino taneba magumulo ebe watodawa idila. Ebete me opo kawonomolo depata:na, ebeno kuba osiyodilole magumulo aimano Yu epo epetapiate iyaiya opolo dilukuliona ebetamo eba dowaolo gowelao tanalate ebo maimionaka.

6 Ega:walo me tanalo idila, ebete aimano Godoko Amamateno Moto kubaima: dowageliti, ale ebe ebo laima:. Ebe tetelo a ubila aimano totomu tanalodo ebeno tanalo kanagiyamidaema:,

7 wiyasiya gowelaopino watodawa Lisiyasite pete agodone ebe elawamo pelawi,

8 ebema: aimano taneba magumulo piyate me Polokono osiyodilole tanaloma: kubama: degelanamiya, Lisiyasite a

anai ale a:imano ololo apuamo ka:pelaema:.* Ebema: modobola a:ma: a:ka:tuwa: ebeno osiyodilole tanaloma: ebe nalateda:, ebene me tanalo bilibilinomo ale degelama:, ebe tabono nanitabo tanalo a:ma: ebegodone kiyatawama:ta.”

9 Ebe tetelo Yu epo epetapiate Tetalasikono tabo moga:melo negeliya me iyaiya tanalo nanitabola.

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Pilikisitamo Dawokalimiya

10 Ebene ebe tetelo kapela Kawo Elawodubu Pilikisite Poloko kotamo aniya ebete ebeno tabo kiyawao kowagilima:. Ebene Polote negiya, “Kawodawa, a:ma: niyata! Na iyatawala a:ma: ulama bilibilinomo epetapilo aimano opo epono tanalo anagilamelelamenakiyata, ebema: nagodolo kalakala bitana naimano kuba osiyodiloa: tanalo a:ma:tamo awokalima:.

11 A:ma: nanitabo tanalo ma kunu kiyatawama:ta, nale Yelusalemamo Godoko amamatema: da:timo, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga 12 egelanomote a:ponolopoligi.

12 Ebema: piyate na kuba osiyodilodawama: degelita iba:te na Godoko Amamateno Motolo lumagi ida:go elawamo tabo gelitalo kunamea:, ega:walo aimano iyaiya balidi ibilamole motolo ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo na milago eba pata:lo epatamo gowelao woki kikalamea:.

13 Ebema: nale kubakuba tanalo nosiyodilolenamu iba:te degelita, ebe tabono nanitabo tanalo kitana:, iyo, iba:te naimano kuba idi awokalima: modoboa:.

14 “Numa:, Yu epo epetapiate negelanaka Ya:sukono Gabo ebe nanitabo gaboa:. Wiyasiya nale a:ma: nanitabo tanalo idi kanamota, na Ya:suko waloma:ta gabodo eba tonalo, a Yu epono ewoniate damamatenamiya nale ebe nani Godo amamatenakomo. Yu epo epetapi keba kunula:ka: na atumu eba kunula, Mosesete Godokono Totomu Tabo dakuloliya ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, ebe Buka tabo bilibilinomo ale kapimiya nanitabokobi na:midilinama:.

15 Ebema: Godokono wade walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nale naimano Yu epo namutupiago nemakopelenama:, iyo, a me tanalo nanitabokobi na:midinama:, Godote kuba osiyodilolepi ega:walo wade tanalo osiyodilolepi ibi bilibilinomatamo wiya kikalaema: a:ela magumune igilamo kowadipalatelemene.

---

* **24:8:** Ali 24.6b-8a buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

16 Numa:, me mabuma: na ubi kawonomola, Godoko
ega:walo epo ibino ololo apulo nale naimano tepo magu-
muno mulo wokido tuputupulo kokolinama:.
17 “Ebema: naimano tanalo ma kunula, nale Yelusalema
opone nemaigate ulama epetapilo iyaiya mulu opolo
nokolinaimo, ebene nale naimano oponomamo walo
na:kapimo nale nigologolopi epetapiatamo mani nilakapolo
ka:pikalamolema: ega:walo Godotamo kalimagono inamabu
ka:pikameoma:.
18 Nale Godoko Amamateno Motolo ma kunu eba osiy-
odilutalo, dubu epetapiate ebo unamiya. Nanitabola,
na ebe talena motamo podoloa:no, dopamo Godotamo
kalimagono inamabu ikameote naimano tepo magumuno
daleya ebo ukulalimo, ega:walo nale gowelao tanalo kowag-
ilima: lumagi iditamo kuba woki kikamea:. Wiyasiya na
a:ka:tuwa: milago eba lutalo, ebe tetelo iba:te na unamete
elawamo ebo pelaweniya.
19 Ebe tetelo ibino taneba magumulo Yu dubu epetapi
A:isiya opolo dilukulina iba:te a:pola:niya, wiyasiya ka:lo ebe
dubate a:imano ololo apuamo ka:pelamea:. Ebema: numa:,
nale iba:tamo kuba nanitabolo nosiyodilotaleka:, modobola
iba:te a:ka:tuwa: ebe tanalo a:ma:tamo bapawokalimina:,
20 wiyasiya me Yu dubu epetapiate ka:lo da:pemaima:,
iba:te ibino Ka:nisolo magumulo naimano tanalo iyalo
anagiyamidanamiya. Ebe tetelo iba:te naimano kuba osiy-
odilo tanalo numitaleka:, modobola iba:te a:ma: nanitabolo
banatana:,
21 wiyasiya numa:, iba:te naimano kuba nipo wadiya.
Nanitabola, nale iba:tamo me kapiya tabo a:kiyawaimo,
‘Na nanitabokobi na:midinamo, Godote a:ela epo igilamo
kowadipalatelemene, ebema: ibi epetapiate naimano tanalo
kubanu anagiyamidanamita.’ Diyala, iba:te me tabo olowite
na ubia:noma: da: eda:iye.”
22 Mabu Pilikisite Ya:ṣuko Nanitabokobi Midi Gabono
tanalo wadenomamo iyalo iyatawiya, ebema: ebete Poloko
ega:walo Yu epo epetapino tabo gela eba odiyobolelo
nanaliya, “A me tanalo malo atepate, gowelaopino wato-
dawa Lisiyasite da:pemene ebe tetelo nale me tanalo eba:go
walo ka:kuimamo.”
23 Ebene Pilikisite Poloko duminami ebe gowelao dubu
naniya ebete Poloko wadenomamo kuminatema:. Ega:walo
ebete ebe walo nakaniya, “Polote gabamanino moto
gulo pata:ma: a:ma: talena akoiyata:la:, ega:walo ebeno
namutupiate ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo
ebe walubima: da:pelamenakoma:na:, a:ma: ibi ako-
odiyobolenakala:.”

Kawo Elawodubu Pilikisite Godokono Tabo Kolowima: Da:toletoliya

24 Egela epetapi dolopoligiya Pilikisite ebeno kamiyale
Dulusilago walo na:ka:piya, me kamiyale ebe Yu lumagila.
Ebene ebete Polote pema: tabo dalibiya, Polote Ya:su Ke-
lisoko nanitabokobi midi tanalo ebetamo da:pa:kiyawaiya
Pilikisite ebo olowiya.
25 Ebe tetelo Polote tabo geyageyadopo da:kiyawaiya,
ebete Godokono tuputupu ilukuli tanalo ega:walo kate-
neno ubi tanalamo tudila:oa:no ebe tanalo Pilikisitamo ebo
awokalilamiya. Ebene Godote epono tanalo danagilamele-
laemene ebe Kawo Egelano pe tanalo Polote da:kiyawauti,
Pilikisite tole lawete ebe naniya, “Taula! A:ma: na:toa! Na
wade tete duimo a:ma: pema: tabo walo kakapalibomamo.”
26 Ebe tetelo Pilikisite ubi niyatinami Pologodone ka-
wokawo mani uwatete idoko motone ebe gito kowolukoma:,
ebema: ebete tete bilibilinomo epetapilo tabo alibonaki
Polote eba:go tabo ka:pegelama:.
27 Wiyasiya netewa ulama da:petoiya ebe tetelo Loma
gabamaniate Posiyase Pesitasiko ebe palibiya, ebete Pilik-
isikono kapela Kawo Elawodubuno gobebobo ka:pelaema:.
Ebe tetelo Pilikisite Yu epo kekalakalailaema: ubi eba iyatilo,
Poloko idoko moto gulo atepate opo ida:mo gito tiya.

25

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Sisakono Ololo Apulo Kanawokalima: Ubi Diyatiya

1 Pesitasite ebe opono kapela Kawo Elawodubuno gobe-
bobo da:pelawiya, ebe tetelo netewa-kapiya egela olopolig-
ote ebete Sisaliya kawo duliyomolone Yelusalemamo ebo
tiya.
2 Ebene ebolo Godotamo kalimagono ikameopino wa-
towatopi ega:walo Yu epono kawokawo dubu epetapi iba:te
Pesitasitamo tolamete Poloko mabuma: ibino ubia: tanalo
ebo nawokalilamiya.
3 Ebene iba:te ebe kawiya eba toweomelo naniya, “Ale
Polokono tanalo wadenomamo kanagiyamidaema:, mod-
obola a:ma: ebe Yelusalemamo nemagaiye.” Iba:te ma kunu
degeliya mabu iba:te nopo iyalo iyatiya Poloko gabo tetelo
kanakapuima:.
4 Pesitasite ibino tabo eba wiyalo negiya, “Ao, Polote
Sisaliyalo idoko motolo bokolina, ega:walo tatalila nale
ebamo walo ka:ka:tomamo.
5 Ebema: la:imano watowatopi epetapi nago
da:tolaema:na:, ibino wokino tanalate ebe dubuno
osiyodilole tanaloma: keba kunu ka:pola:nale, iba:te

ebe tanalo gabamanino tabo anagiyamida bailo nanawokalilaema:na:.”

6 Ebe tetelo Pesitasite a:iti o naini o teni egela epetapi Yelusalemalo okolite Sisaliya kawo duliyomolamo walo gito ka:tiya. Ebene egela idilo ebete tabo anagiyamida bailo okolite gowelaopi ebo analiya iba:te Poloko ebeno ololo apuamo kemagaema:.

7 Polote tabo anagiyamida baiamo da:pemaigiya, ebe tetelo piyate Yelusalemane da:pelamiya ebe Yu dubate Polokono ginimi apune ega:walo tametamene eba pilukulilo, ibino taneba magumulo idite maiganaki, idite maiganaki, ebe kawokawo kuba osiyodiloledawama: ebo gelanakiya. Wiyasiya iba:te kebe iyaiya tanalo degelanakiya ebe tabono nanitabo tanalo awokalima: ka:modobiya:.

8 Ebene Polote ebeno kuba osiyodiloa: tanalo ma kunu awokalimiya, “Naimano Yu epono totomu, ega:walo Godoko Amamateno Motono pukala, ega:walo Kawo Elawodubunomo Sisakono totomu, nale me tanalo bilibilinomo magumulo kapiya idi kadikanalea:.”

9 Ebe tetelo Pesitasiko ubila Yu dubu kekalakalailaema: ebema: ebete Poloko naniya, “A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete, nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo kananagiyamidametama:?”

10 Polote tabo eba wiyalo negiya, “Ao, na ubia:nola. Ka:lo na me Sisaliya duliyomololo Kawo Elawodubunomo Sisakono tabo anagiyamida bai wadenomo idilo utitamo. Ega:walo ka:lo a:ma:godolo Sisakono elawo bitana, a:ma:le a:ka:tuwa: naimano tanalo anagiyamidanama:wete na idoko motone gito owolukonema:, iyo, a:ma: nanitabo tanalo iyatawanomolata, nale Yu epatamo kapiya kuba idi kosiyodiloa:.

11 Numa:, nale Loma gabamanino kawo totomu nadikanaletaleka: nale a:e wiya laema: bekalakalana:, ebene naimano igilo mula:ma: a:kegena:. Ega:walo me Yu dubate naimano tanaloma: degelita ebe iyaiya tabo nanitaboa:, ebema: la: gabamaniagodolo elawo kitana: na ibino kotamo walo iyatinima:, wiyasiya na ubi iyatimo Loma kawo duliyomolamo tote Sisakono ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo ebo kanawokalimamo!”

12 Ebema: Pesitasite ebeno opopiago Polokono ubi tanaloma: gelate, ebene ebete Poloko ma kunu aniya, “A:ma: negeata Sisatamo ka:toaema:, ebema: nanitabola, nale a:ma: ebetamo kanalibomamota.”

Pesitasite Polokono Tanaloma: Kawo Elawodubu Agilipako Daniya

13 Ebene egela epetapi da:petoiya Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebeno naniko Benisiko iba:te Sisaliya kawo duliyomolamo pete ibino kalakala tabo Pesitasitamo pegelate egela epetapi eba:go ebo pilukula:tepiya.

14 Ebene iba:te tete geyageyadopo ilukulite, egela idilo Pesitasite Polokono tanaloma: Agilipako ma kunu aniya, “Pilikisite idoko motolo datepi dubu idi malo bokolina.

15 Nale Yelusalemamo da:timo, ebe tetelo Yu epono Godotamo kalimagono ikameopino watowatopi ega:walo ibino kawokawo dubu epetapi, iba:te ebe dubuno kawokawo kuba osiyodilole mabuma: na ananiya nale ebe a:eamo kaliboma:.

16 Ebema: nale ibino tabo eba wiyalo negimo, ‘Ao, a Loma gabamanino tanalo ma kunula. Kebe tetelo epetapiate lumagi idi kawo kuba osiyodilodawama: degelama:na:, ale ebe gito akanakapuima: wiyasiya ale ebetamo tete kikaemalema: ibino ololo apulo ebeno tanalo wadenomamo kawokalima:. Ebe gabodo a gabamaniate nanitabo tanalo umite ebe lumagino tanalo wadenomamo kanagiyamidaemalema:.’

17 “Ebema: Yu epate ebe dubu Polokono tanalo anagiyamidaema: mamo da:pelamiya, nale ibino tete ka:kubaimia:, iyo, egela idilo nale tabo anagiyamida bailo okolite gowelaopi ebo analimo iba:te ebe naimano ololo apuamo kemagaema:.

18 Ebe tetelo nale nemalagidilimo Yu epate ebeno kawo kuba idi kawokalima:na:, wiyasiya iba:te maimiote

19 ibino Godoko amamateno iyaiya pukalano tanaloma: ebe kawonomamo aniya. Ega:walo dubu idi ebeno mailo Ya:sutela, iba:te ebeno tanaloma: negeliya, ‘Ebe iyalo a:iya,’ wiyasiya Polote negi, ‘Ao, ebe bigilona.’

20 Ebe mabuma: na gabo kumia: ebe iyaiya tanalono nanitabo tanalo keba kunu na:kiyatawamo, ebene nale Poloko nanimo, ‘A:ma: ubila:ka: Yelusalemamo toawete, nale a:imano tanalo ebolo wadenomamo walo kakananagiyamidametama:?’

21 Wiyasiya ebe tetelo Polote na nanani me Sisaliya duliyomolono idoko motolo kokolima:, mabu ebe ubila Loma kawo duliyomolamo tote aimano Kawo Elawodubunomo Sisate a:ka:tuwa: ebeno tanalo ebo kanagiyamidaema:. Ebema: nale ebetamo tuduwatalo negimo, wade gabo duimo ebe Sisatamo ebo kanalibomamo, ega:walo nale gowelaopi dubu nanalimo iba:te idoko motolo ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebe wadenomamo kuminatema:.”

22 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Pesitasikono tabo apuapu olowiote ebetamo negiya, “Modobola:ka: na atumu me dubuno tabo naimano galonomamo kolowioma:?”

Ebene Pesitasite negiya, “Kuba:nola. A:ma: dumutu ebeno tabone kolowioma:ta.”

Polote Kawo Elawodubu Agilipakono Ololo Apuamo Da:pemaigiya

23 Ebene egela idilo Kawo Elawodubu Agilipako ega:walo ebeno naniko Benisiko iba:te ibino wadewade tita:gopi kaliku pupuliote, ibino opopiate ibi eba walogolelo, gowelaopino watowatopi epetapi ega:walo Sisaliya duliyomolono kawokawo dubate ibi eba waloma:elelo iba:te gabamani motono tabo gela baiamo kawo kalakala diyamago ebo piya. Ebene ibi bilibilinomate da:nolosiyodiliya ebe tetelo Pesitasite gowelaopi epetapi nanaliya iba:te Poloko kemagaema:.

24 Ebe tetelo Pesitasite negiya, “Kawo Elawodubu Agilipa ega:walo la: bilibilinomo ago da:pola:wenama, la: niyaniyata. Me dubuno tanalo numa:la:. Me Sisaliya duliyomololo dilukuliona ega:walo Yelusalemalo dilukuliona, ebe Yu epo bilibilinomate ebeno tanaloma: ibino ubia: tanalo natamo eba wadaelo iba:te gelatepaolo na ananiya ebete na:emene.

25 Wiyasiya nale ebeno tanalo danagiyamidaimo, ebeno kapiya kuba idi kumia: ebe a:eamo kaliboma:. Ebema: nanitabola, ebete Sisakono ololo apulo ebeno kuba osiyodiloa: tanalo kanawokalima: na danani, nale tabo ebo iyatimo ebe Sisatamo kanaliboma:.

26 Wiyasiya nale leta magumulo me dubuno tanaloma: aimano Kawodawa Sisatamo kebe tabo nakakulolemo? Naimano woki wadenomamo kitana:, ebema: modobola la: olowiopi na nowalubiniyala:. Kawo Elawodubu Agilipa, nale a:ma: mamo ebema: ka:imata, a:ma:le na eba walubinilo me dubuno tanalo wadenomamo anagiyamidamete na Sisakono leta wadenomamo ebo kosiyodilomamo,

27 mabu modoboa: nale idoko motolo dokolina ebe lumagino tanalo leta magumulo wadenomamo awokalimia:no ebe Sisatamo gito aliboma:.”

26

Polote Ebeno Kuba Osiyodiloa: Tanalo Agilipatamo Dakawokalimiya

1 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipate Polotamo negiya, “Modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo atamo nawokalima:.”

Ebene Polote ebeno koto adipatelo ebeno kuba osiyodiloa: tanalo awokalima: ma kunu wagilimiya,

2 “Kawo Elawodubu Agilipa, Yu epate nale iyaiya kuba bilibilinomo nosiyodilolenamu gelana, wiyasiya ka:lo kalakala kapiyate nagodolo bitana, mabu wade tete natamo ebe a:pe

nale a:imano ololo apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kawokalima:.
3 Me tanalo nanitabola, a Yu epono ewonino pukala ega:walo ibino osiyodilole tanalo ega:walo a magumulo kebe iyaiya tanaloma: kapaminateuinakoma:, a:ma: ebe tanalo iyatawanomolata. Ebema: niyata, nale a:ma: anamata, modobola a:ma: naimano tabo kalakalago nolowia.

4 "Yu epo bilibilinomate naimano okoli tanalo iyatawanomola, iyo, na da:peso tetelo naimano opolo dokolinaimo ega:walo Yelusalemalo nale da:pokolinaimo,
5 ebe tete geyageyanomolo iba:te naimano okoli tanalo numinamiya. Ebema: iba:te ubi diyatima:na:, modobola iba:te ma kunu nawokalima:na: na wade Pa:lisi tanebadawa idila. Me tanalo nanitabola, Yu epo magumulo a Pa:lisi tanebapiate a:ka:tuwa: ewonino totomu epetapi bilibilinomamo wadenomamo tudila:onakoma:, wiyasiya Yu epo epetapiate eba kunu kowagelena:.
6 Ega:walo me tanalo idila. Ka:lo na a:imano tabo anagiyamida magumulo utitamo, mabu Godote aimano ewoniatamo nanitabonomolo degiya, nale ebe tabo nanitabokobi midilo ebeno walubi tanalote atamo ka:pemaigama: nemakopelenamo.
7 Ega:walo naimano Kawo Elawodubu, a:ma: numa:, aimano Yu epono 12 gu epo bilibilinomate atumu idoko ega:walo egela bilibilinomolo Godoko eba amamatenalo ebeno tabo nanitabokobi midilo ebeno walubi tanalo ebe kemakopelena. Iyo, me tanalo nanitabola, ebe Yu epo ega:walo na, ale atu wade tanalo Godogodone laema: nemakopelenama:, wiyasiya iba:te na ubia:noma: eda:ote naimano nanitabokobi midi mabuma: nale kawokawo kuba nosiyodilolenamu gelana."

8 Ebene Polote walo na:kegiya, "La: olowiopi, niyaniyata, mabu keleka: la: la:imano wokilo ma kunu demalagidilawenama, Godote a:ela epo igilamo a:kowadipalatelemene?
9 Na atumu dopamo kubakuba woki epetapi emalagidilolenakimo, ebema: piyate Nasalete duliyomolodawa Ya:sukono mailo unamo dadipatena ebe epatamo nale iyaiya gowelao tanalo osiyodilolenakimo,
10 iyo, nale Yelusalemalo eba okolinalo eba kunu wagelenaimo. Ebema: nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopino watowatopiate natamo elawo dikanamenakiya, nale Ya:sukono tuputupu epo epetapi bilibilinomo idoko motamo ebo alibolenakimo, ega:walo tabo anagiyamida bailo ibino tanaloma: degelanakima: nale ibi a:eamo alibolema: modoboma: genakimo.

11 Ega:walo tete epetapilo aimano Yu epono iyaiya balidi
ibilamole motolo nale Ya:suko waloma:tapiate kuba nosiy-
odilolenamu eba genalo, ebema: na epetapiago iba:tamo
kawokawo temeteme ebo ikalamenakima:. Eba kunu eba
wagelenalo na ubila iba:te Ya:suko nanitabokobi midi magu-
mune olobila:ote ebeno tanalo a:da:ma: kegelama:. Ebene
naimano dowa iba:tamo elanomoma: eda:lo iyaiya mulu
opo epetapino kawokawo duliyomolamo tonakimo ibi ebo
na:kubailamenakimo.”

*Polote Ya:sutamo Keba Kunu Kolobigiyale Ebe Tanalo Da-
wokalimiya*

12 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya,
“Nale eba kunu eba wagelenalo, tete idilo Godotamo
kalimagono ikameopino watowatopiate leta epetapi
ega:walo ibino elawo natamo dikanamiya nale Dama:sakase
kawo duliyomolamo gito tiyamo.

13 Nale egela tuli tetelo dubu epetapiago ebamo eba tutalo,
gabo tetelo alote Godokono Unu Duliyomolone piwisigate
a ebo pa:wiyamidadigaiya, ebe alo elawonomola, ebeno
elawote egelano alono elawo odoliya.

14 Ebe tetelo a bilibilinomate opamo gudite nale idawano
tabo madodo Yu epono tabamo ma kunu olowiyamo,
‘Solo, Solo! Keleka: mabu a:ma:le natamo kawokawo
temeteme dikanama:wena? A:ma:le nago goweladawama:
deda:wena, a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: ebe kubaiminata. A,
nanitabola:ka:, kau-goeote ebeno namutudawa agowamo
aliamidama: dowagelemene, namutudawate ebe wiyasiya
gaubamo walo gito kakanagalimene!’

15 “Ebene nale negiyamo, ‘Kawodawa, a:ma: poteleka:?’

“Kawodawate naimano tabo eba wiyalo negiya, ‘Na
Ya:sute, a:ma:le natamo temeteme dikanama:wena, na ebe
lumagila.

16 Modobola a:ma: nemaiga, mabu nale a:ma:tamo apa-
wokalamo nale a:ma: naimano wokodawama: ka:miditama:.
Ebema: ka:lo a:ma:le nagodolo beda: tanalo kulama:wa:
ega:walo nale walone a:ma: diyatumiotama, ebe tanalo
bilibilinomo a:ma:le epo epetapiatamo kanawokalilaema:ta.

17 Ebene a:ma: naimano woko eba nosiyodilonalo
Yu epono elawo magumulo nale a:imano igilo
ba:mula:menakomata, ega:walo Yua:pino elawo magumulo
na atumu a:ma: ba:kowalubinakomata. Nanitabola, nale
a:ma: ebe Yua:piatamo kanalibomamota,

18 mabu a:ma:le ibino balidi ka:nepalamililaema:ta
iba:te idoko magumune alamo kolobila:oma:. Iyo, iba:te
Saitanakono elawo magumune Godotamo olobila:ote
na Ya:suko nanitabokobi da:midinima:na:, ebe tanalodo

Godote ibino kuba egebolelamete ka:dodolomatililaemene, ega:walo ebete ibi ebeno tuputupupi epetapiago kapiyakobi midilite wade duliyomolo idi iba:tamo kikalaemene.’ ”

Polote Godotamo Kebe Woko Kosiyodilonamile Ebe Tanalo Dawokalimiya

19 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegiya, “Kawo Elawodubu Agilipa, Godokono Unu Duliyomolone natamo kebe tanalote ka:pemaigiyale, nale ebe tanalo umite ebo tuduwatiyamo.

20 Ebe tetene wagilimite nale epatamo Godokono tabo ma kunu kiyawaonakimo, ‘La:imano tepo magumu iyakobi midila:wete Godotamo nolobila:la:, ega:walo modobola la:imano wadewade osiyodilole magumudo la:imano Godotamo olobila: tanalo nawokaliminakiyala:.’ Nanitabola, dopamo tetelo nale Dama:sakase kawo duliyomololo tabo eba kunu kiyawaiyamo, ebene Yelusalemamo pete ibi ebe atu tabo akapanaliyamo, ebene nale Yudiya opo kawonomamo Godokono tabo kiyawago tote Yua:pino iyaiya mulu opamo ebo nemaigiyamo.

21 Me mabune Yu epo epetapiate na ubia:noma: eda:ote, egela idilo iba:te Godoko Amamateno Motolo na elawamo lawenete ubi ebo iyatiya na kanakapunaema:.

22 Wiyasiya Godokono walubite nagodolo nitani, ebema: ka:lo na malo dutitamo Godote na nanitabonomolo dopamo diyatunamiya nale ebe tanalo la: kawokawo epo ega:walo egege epo la: bilibilinomatamo nawokalimitamo. Iyo, dopamo tetelo Mosesete Godokono woki awokalimipi epetapiago kebe tanalote pemaigama: da:kiyawaonakiya, na ebe atu tanalo ebe ka:kiyawautamo.

23 Me tabo ma kunula, Godokono Alibodawa Kelisote da:emene, a:e magumune igilamo walo da:kemaigamene ebete dopo lumagima: keda:mene, ebene ebete igilo mula:no alo ebeno Yu epo ega:walo kapela Yua:pi ibi bilibilinomatamo kawokalimene.”

Agilipate Ya:suko Nanitabokobi Ka:midima: Polote Ebe Daniya

24 Ebe tetelo Kapela Kawo Elawodubu Pesitasite Polokono tabo kiyawao ubia:noma: eda:te ebe ebo gepatemiya, “Eiye! Polo, a:ma: daedale lumagilata! A:ma: buka ka:la:miole kawodawanomolata, ebema: diyala, a:imano iyatawa tanalote a:ma: daedalekobi da: a:miditia!”

25 Ebene Polote Pesitasitamo nowamiya, “Naimano Kawodawa, na daedale lumagia:. Naimano tabo nanitabola ega:walo na tuputupu wokinomolo kiyawautamo.

26 Kawo Elawodubu Agilipate naimano tabono nanitabo
tanalo iyatawala, ebema: na ilipoa:no ebeno ololo
apulo ka:kiyawaomamo. Nale kebe iyaiya tanaloma:
ka:kiyawautamo, ebete ebe tanalo bilibilinomo iyalo
iyatawiya mabu ebe tanalate diya gabodo kemaimiya:."
27 Ebene Polote walo na:kegiya, "Kawo Elawodubu
Agilipa, Godokono woki awokalimipiate dopamo ebeno
Bukamo dakuloliya, a:ma: ebe tanalo nanitabokobi
na:ka:midilila:wita? Iyo, na iyatawala a:ma: nanitabokobi
na:midilitata!"
28 Ebe tetelo wiyasiya Agilipate Polotamo negiya, "A:ma:
natamo beda: tanalo osiyodiloma: kowagela:wita? A:imano
tabo kiyawao magumulo woki ba:kitanale, nale me gopowai
tetenomolo Ya:sukono waloma:tadawa idima: keda:ma:?"
29 Polote nowamiya, "A:ma: Ya:sukono tabo tete gopowailo
olowiawete ebe nanitabokobi da:mida:emene naimano
kalakala nanitabolo kitanamene, o a:ma: tete geyageyadopo
okoliawete nanitabokobi midi tanalo delawa:emene na
atumu kekalakalamamo. Iyo, la: bilibilinomate naimano
tabo dolowiawitama, nale la:imano tanaloma: Godoko
na:toweomenamo la:imano nanitabokobi midi magumulo
la:le nago kapiyanomoma: keda:ema:. Wiyasiya la: mabuma:
na me kapiya tanalo ubia:nola, nale me auli ala:go de-
pata:namo epetapiate la: ebako ala:mo matuolamolema:
modoboa:."
30 Ebe tetelo Kawo Elawodubu Agilipako, ega:walo ebeno
naniko Benisiko, ega:walo kapela Kawo Elawodubu Pesi-
tasiko, ega:walo tabo olowiopi epetapi, ibi bilibilinomate
maimiote
31 tabo gela baine eba tolamitalo ibino taneba magumulo
negeliya, "Me dubugodolo kuba idi puliyala gabamaniate
ebe a:eamo aliboma:, ega:walo modoboa: ebete idoko motolo
gito okolinama:."
32 Ebene Agilipate Pesitasitamo negiya, "Nanitabola, me
dubute a:imano tabo anagiyamida magumulo dopamo du-
titi, ebe tetelo ebete Sisakono ololo apuamo toma: a:ma:
ana:notaleka: ale ebe idoko motone gito balibona:, wiyasiya
ebete aimano Kawo Elawodubunomotamo toma: a:ma: ani-
ata, ebe mabuma: ebete ebetamo na:nemaigamene."

27

Polote Loma Kawo Duliyomolamo Toma: Kawo Palai Peago Dowagilimiya

1 Ebene Loma gabamaniate a ibino Itali opamo palai
peago kemagataema: tabo diyatiya, ebe tetelo gowelaopi-
ate Poloko ega:walo epetapi idoko motolo dilukulinamiya,

ibi bilibilinomo gowelaopino watodawa idino kotamo gito nalomiya. Ebe gowelaopino watodawano mailo Yuliyasitela, ega:walo ebeno gowelaopino taneba mailo ebe Kawo Elawodubunomo Sisakono Tanebapila.

2 Ebene kawo palai pe idite A:damitiyama duliyomolone pemaigate A:isiya opono kewa: kolomono iyaiya duliyomolamo walo ka:ka:toma: dowageliti, ale ebe peamo nolote ebo tolamiyama:. Ebe tetelo Ma:sadoniya opodawa idi A:listakasiko, ebe Tesalonaika duliyomololo awokaliya, ago me dubute tiya.

3 Ebene egela idilo ale Saidono kawo duliyomolamo da:nemaimiyama:, ebe tetelo gowelaopino watodawa Yuliyasite Poloko nilakapoimilo ebetamo tete ikamiya, ebete ebe duliyomololo ebeno namutupi epetapi nulamelo iba:te ebeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ebe wadenomamo kowalubima:.

4 Ebene a Saidono duliyomolone walo da:ka:tolamiyama:, kewa: kolomo eba na:iwalelo kawo awate a dodiyoboiya, ebema: Saipalase opamo nemaimite ebe opono kewa: kolomono balado ebo tolamiyama: mabu ebe gabote atamo mataludopoma: ediya.

5 Ebene ale kewa: kolomo walo ka:na:iwalete Silisiya ega:walo Pa:mapiliya opo niyakabodo petolamete Lisiya opono Maila duliyomolamo ebo nemaimiyama:.

6 Ebolo kawo palai pe idite A:lesandiya duliyomolone Itali opamo toma: dowageliti, gowelaopino watodawa Yuliyasite ebe tanalo iyatawate a ebe peamo oloma: gito naliboiya.

7 Ebene ale ebe peago da:ka:tolamiyama: ebe tetelo awano tanalo umilo a kela:mo eba tolamelo kawo temeteme niyatawaiyama:. Ebene egela epetapi da:petoiya a Sanaidase duliyomolo teta:mo nemaimite awate a ebolo nanitabolo dodiyoboiya, a wiyasiya woki iyakobi midite matalu gabo wadiago tolamete kewa: kolomo ebo na:iwaliyama: Kuliti opono Salamone geyageya mubamo.

8 Ebene a Kuliti opono kewa: kolomo balado kawo temetema:go petolamete pe boboo idi ebo numiyama:, ebe pe boboono mailo nitana ‘Pe A:ilioleno Matalu Pe Boboola,’ Laseya duliyomolo niyakabolo itana.

9 A ebe Kuliti opamo pelaema: tete geyageyanomoma: dediya, ebema: Septemba saganano Kawo Egelate* eba

* **27:9:** Septemba sagana uwomu apulo Yu epate ibino tanalo idi ma kunu osiyodilonaka, iba:te kapiya egelalo bae naoa:no eba pola:nalo ibino kuba osiyodilole tanalo Godotamo nanitabonomolo awokalilamenaka ebete ebe tanalo bilibilinomo egebolelamete ka:dodolomatililaema:. Lukute ebe tanalo eba malagidilolo tabo ma kunu akuloliya, me Septemba saganano Kawo Egelate iyalo a:ponolopoligi.

ponolopoligolo ebe opo kawonomolo kawo awate alogo iyalo owagilimiya. Mabu ale kewa: kolomodo ka:tolaema: wade tete danaetoamidiyama:, ebema: Polote pe wokopi eba analelo negiya,

10 “Dubala:, na numitamo a me tetelo tolaema: dowagelema: ale ka:nolalatiolemalema:, iyo, peno igilo ega:walo inamabu ega:walo a epono igilate kalatidioma:na:.”

11 Ebe tetelo gowelaopino watodawate Polote degiya ebe tabo kolowiya:, wiyasiya ebete pe atadawa ega:walo pe namutudawa ibino ubi tanalamo gito tuduwatiya.

12 Iyo, ibino tabo gela magumulo ibi bilibilinomate ubi niyatiya ebe duliyomolo atepate Kuliti opono tatali duliyomolo idi Pinikisa:mo ka:nemaimioma:, mabu iba:te pe da:pa:iliya ebe pe boboo modoboa: kawo palai pete awa tetelo tete geyageyanomolo ebolo itanama:. Ebe tetelo iba:te nemalagidiliya, Pinikisi duliyomolono pe boboono kolomo magata kawodopola, egelate da:niwisiganako eba apulo eba itanalo ebema: awate ebe pe boboo kawiya kelawenakoa:.

Awa Ega:walo Kawokawo Ulate Palai Pe Kubanomamo Danagalimiya

13 Ebe tetelo kawo awate dolopoligiya wiyasiya siyele apune kela:mo dapaloguti, ebema: pe wokopiate kalakala lawete a ebe duliyomolone tolaema: wadenoma: gelalo iba:te peno aga mabu wailiomete Kuliti opono kewa: kolomo balado tolame walo ebo kowagilimiya.

14 Wiyasiya iba:te tete da:peso eba tolamitalo, kawo awanomote Kuliti opo apune walo ka:nolosiyodilote ebo piya, pe wokopiate ebe awano mailo Dibilidubu Apuno Awama: ka:miya.

15 Ebe tetelo awate pe dapanagalimiya wokopiate pe poto apuamo oba:midama: dowageliya ka:modobiya:, ebema: iba:te peno walege atepate awate a potone kawo kolomamo gito powauateiya.

16 Ebene ale kewa: kolomono da:peso mamoko, ebeno mailo Kolodala, ebe mamoko siyele apudo eba nodolitalo tete da:pesolo ulate mataludopokobi ebo olowiya. Ebe tetelo ale kawo palai peno igilo mula:meno pe da:peso ebo nosiyodiliyama: ebe pete kawo kolomolo ololukapoma:. Iyo, ale ebe tanalo kawo temetema:go ma kunu osiyodiliyama:,

17 wokopiate ebe da:peso pe kawo kolomono obone adipatete kawo palai peno guamo iyatite ala:mo matuomeote ebo kodakodaimiya. Ebe atu tetelo iba:te kawokawo ale epetapiamo kawo pe auputilo atumu a:kematuomeiya, mabu iba:te na:toletoleutiya Libiya opono kewa: kolomono obo tetelo ditana, ebe wiyamo

awate aimano pe da:batamene. Diyala, pete ebe wiyamo da:nolokowigamene, ulate pe ebolo kubanomamo anagalimiote pete gito da:ba:na:bolegalemene. Ebe mabuma: wokopiate woki bilibilima: eba eda:olo iba:te tanalo idi makunu kosiyodiliya, iba:te kawo peno palai owololuomete pe guamo gito iyatiya, ebene kewa: kolomono ulate a:ka:tuwa: a ebo ataiya.

18 Wiyasiya awala ulola ibino elawote kolopoligolamitiya:, ebema: egela idilo wokopiate peno olowame inamabu bili-bilinomo obamo gito iyalekiya,

19 ega:walo egela idilo iba:te atumu kowageliya, palai peno iyaiya woko inamabu epetapi ibino kotonomamo uwatete obamo gito kiyalekiya.

20 Ebe tetelo pete kawo temanomo magumudo tonami, ebe mabuma: ale egela epetapi ega:walo idoko bilibili-nomolo egela ega:walo mawele ulamea:no kawo awanomote a kubanomamo dalukoenami aimano igilo mula: tanalono wokite analatidioamiya.

21 Ebema: pe wokopiate egela epetapi bilibilinomolo tole tanalago eba ilukulinalo bae kenaonakia:, ebene egela idilo Polote ibino ololo apulo maigate negiya, “Dubala:, la: naimano tabo nolowiawetaleka: ale Kuliti opono poto akatepana:, iyo, me pete a:ka:kubana: ega:walo inamabu bilibilinomate akalatidiona:.

22 Wiyasiya ka:lo nale la: toweolamelo negemo, la: elawo walo na:kelawa:la:, mabu pete ka:kubamene wiyasiya la: magumulo lumagi idino igilote akalatidimene!

23 Na Godokono lumagi idila, iyo, ebete na iyalo elaweniya nale ebeno wokodawama: keda:nama:. Ebema: ka:lo idokolo ebeno nopodawate natamo pawokalate

24 na:pege, ‘Polo, a:ma: akotoletola:la:, a:ma: Sisakono ololo apuamo nanitabolo ka:nemaigama:ta. Ega:walo Godote ebeno nilakapolo tabo idi ma kunu kege, me pelo a:ma:go dilukulina ebete a:ma: mabuma: ebe dubu bilibilinomono igilo ka:mula:lelaemene.’

25 Ebema: naimano dubala:, la: elawo walo na:kelawa:la: mabu na Godoko nanitabokobi na:miditamo, ebete na danane ebe tanalote nanitabonomolo eba kunu ka:pemaigamene.

26 Me tanalo nanitabola, ulate a ataete kewa: kolomono mamoko opo ida:mo kanapatimene, ale aimano igilo mula: tanalo ebo ka:nuwatema:.”

Kawo Palai Pete Ulo Kawokawo Magumulo Da:bolegaliya

27 A Kuliti opo datepiyama:, ebe tetene wagilimite 14 egela eba petolo kawokawo ulate a Meditala:iniya kewa: kolomo

tetenomodo eba ataelo, ebene idoko idilo sele tetenomolo pe
wokopiate ibino wokilo poto netataliminamu gelaniya.
28 Ebema: iba:te auli inamabu da:peso ala:mo
matuomeonate kawo kolomono kulukulu da:modobutiniya
40 mita uminiya, ebene tete da:pesolo towatepanate walo
da:ka:na:modobutiniya 30 mitama: eda:ni.
29 Ebene ulate a nokolamo nataluatenamu eba gelanalo
wokopiate kawonomamo toletoleonate, iba:te pe walogabo
apuamo netewa-netewa mibomibo aga iyalekemenate ege-
late samamo kowaloma: Godotamo ebo towetoweoniya.
30 Ebe tetelo peno olalati tanalo uminate, wokopiate
a:da: elemasigi gabodo a ka:miyapatepaenama: iba:te
igilo mula:no pe da:peso obamo eba adubinalo a epetapi
ebo anaeniya, “Ale pe dopo apuno aga iyalekema:
ka:tolamenama:.”
31 Polote wiyasiya ibino elemasigi tanalo uminate gowe-
laopino watodawa nanani, “Na niyatawanamo, me wokopi-
ate pelo ago pola:na:no la:imano igilate kalatidioma:na:,”
32 ebema: gowelaopi epetapiate pe da:pesono ale
da:niyailiminiya ebe pete epoa:no gito wadauni.
33 Ebene walo tete detatalini Polote dubu bilibilinomono
bae naoa:no ilukuli mabuma: tabo elawodopamo eba
analenalo, ebete ma kunu geni, “Me 14 egelamo la:le
la:imano igilo tanaloma: woki da:bilibiliawenatima, la:le tete
geyageyanomolo bae kenawenakia:.
34 Nale la: ebema: analenamata, la:le bae kenaoaema:. Bae
nao magumulo la:le elawo kelaemamota, ebene olalatite
la:tamo da:pemaigamene la:imano igilate akalatidioma:na:,
iyo, nanitabola, la: bilibilinomo magumulo lumagi idino
watono eke kapiya idite akalatidimene.”
35 Polokono tabo kiyawao dolopoligoni, ebe tetelo ebete
ibino ololo apulo bae lawenate Godotamo kalakala tabo ge
dolopoligoni bae adikamidalenate nao ebo wagiliminiya,
36 ebema: ibi bilibilinomate ibino tole tanalo iyabaiamo
alomonate Polago bae ebo naoniya.
37 Ebe idokolo a piyate ebe kawo pelo da:pola:niyama:,
aimano epono uwomu 276 epola,
38 ebene baete a bilibilinomo da:uguamoeni, wokopi
epetapiate peno olowame inamabu epetapi ebe witi-laiso
kawodopo kolomamo gito iyalekeniya, mabu ibi ubila pete
tutuma: eba eda:nalo ibi poto teta:mo kanatalutinama:.
39 Ebene egelate dowaloiya pe wokopiate kewa: kolomono
mamoko opo idi ebo umiya, wiyasiya ibi bilibilinomate ebe
opo dopamo kuminakia:. Ebe tetelo iba:te ebe opono kolomo
bala eba umiutalo wade tete ebo umiya, nokola puliyala,
wiyo damela kapiyate itani, ebema: ibino pete ebe wiyo

damela teta:mo ka:na:ilioma: ubi eba iyatilo iba:te gabo ebo
wadiya.
40 Ebe mabuma: iba:te peno iyaiya agano ale iyailim-
ite kolomolo gito miyapiya, ega:walo ebe atu tetelo iba:te
dopamo dematuolamoliya ebe walegeno ale palamite, ebene
da:peso palai ibino pe dopo apulo ebo owiolomiya, awate ibi
eba walubilinatolo pete wade wiyo damelamo ka:na:ilioma:.
41 Wiyasiya iba:te eba kunu eba nowagelitalo, pete
damela teta:mo nidiwia:no dopamo obolo ditani ebe
wiyo damela teta:mo nodolote peno wameya apute ebo
nolokowigiya, ebema: ebe tetelo kawokawo ulate peno
wapo apu kubanomamo eba anagalimiutalo pete bolegale
ebo wagilimiya.
42 Gowelaopiate peno olalati tanalo dumiya nopo ebo
iyatiya, iba:te idoko moto epo peago demagaeliya ebe
dubu bilibilinomo kanakapulaema:, ibi epetapiate potamo
na:luma:ote gito nalautiokapoma:.
43 Ebe tetelo wiyasiya gowelaopino watodawa ubila
Polokono igilo ka:mula:ema:, ebema: ebete ebeno opopi
nodiyoboliya iba:te ebe dubu anakapulaema:. Ebe atu
tetelo ebete ibi bilibilinomo nanaliya, ibi magumulo piyate
a:luma:oma: dowagelitiya iba:te pene ilapatela:ote potamo
dopamo ka:na:luma:oma:
44 ega:walo a:luma:o iyatawa:piate pe bolegale elela:mo
olokowila:ote ebo ka:na:iwalema:. Nanitabola, a bilibili-
nomate ma kunu aimano igilago potamo modobolo nidi-
wiyama:.

28

Molota Opolo Bu Kalute Poloko Daliya

1 Ebene a bilibilinomate olalatia:no potamo
da:nidiwiyama:, ebe opo epate a nanaiya me kewa: kolomolo
ditana ebe opono mailo Molotala.
2 Ebe tetelo iba:te a kawonomamo nilakapoiamelo potolo
ela madoamete a ebo ka:miya aimano ape kenaenailaema:,
mabu ulamate eba owutalo a kawo gibate uwateiti.
3 Ebene Polote kewa katomo nuwatete eba pemadutalo, bu
kalute ebe katomo magumune pemaigate ebe kotolo palote
ebo legemiti.
4 Ebema: Molota opo epate kalute Polokono kotolo
legemitalo dumiya, ibi magumulo epetapiate epetapi-
atamo negeliya, “Nanitabola, me dubute dubu idi anaka-
pumi. Numa:la:, epatamo kuba wiya dikalamolenako
ebe aimano ida:da:lino uliyanate ebetamo kuba wiya
ikame! Ebete kewa: kolomono olalati magumune dalaula:ka,

wiyasiya ebeno kuba wiyate gabo idido ebetamo nanitabolo
a:pemaiga.”
5 Ebe tetelo Polote ebeno kotone kalu danamotega:midiya
elamo gito adogeliya, wiyasiya Polokono apa:mo kaluno
elawote kodoliya:.
6 Ebene epate ebe eba umitalo ibino wokilo ebo geliya,
tatalila ebete ka:emene. Wiyasiya tete geyageyadopo nipo
dumitiya ebe tetelo iba:te ibino woki iyakobi midilite
negeliya, “Diyala, ebe da: kuba lumagia:, wiyasiya aimano
ida:da:lino uliyana idite me dubuno ololamo atamo da:
apawokalale!”

Polote Molota Opo Epo Temetema:gopi Wadekobi Da:midioliya

7 Ebe kewa: kolomolo ditanami ebe opono kawo gaba-
mani dubuno mailo Pubiliyasitela, ale kebe damela potamo
ka:nidiwiyama: ebe damela niyakabolo ebeno kawokawo
pali ega:walo motote na:pola:menami. Ebe dubute a epetapi
nilakapoiamelo uwatete a ebeno motamo gito magataiya,
ebene netewa-kapiya egelamo ebete a wadenomamo eba
uamenatelo ebo walubinaki.
8 Ebe tetelo Pubiliyasikono nabiwi gabugabute eba umi-
natelo ne kalimago lionaki, ebema: Polote ebe kadeleno wata
baiamo tote Godotamo eba na:towetowelo koto ebetamo
da:nowatiliya, ebete wadekobi ebo olowiya.
9 Ebene Polote dosiyodiliya Molota opo epate ebe tanalo
olowite, egela epetapilo iba:te ibino temetema:gopi dema-
gaelenakiya Polote Godokono elawamo wadekobi ebo midi-
olenaki.
10 Ebe mabuma: iba:te a moioelo nilakapo inamabu bili-
bilinomo atamo gito ikaeamoenakiya, ega:walo ale kawo
palai pe ida:go walo tolaema: da:kowageliyama:, ebe tetelo
agodolo kebe inamabuate modobolo pola:na:no iba:te ebe
inamabu wadaete peamo atumu gito kalomoamiya.

Ale Loma Kawo Duliyomolamo Da:nemaimiyama:

11 Ale Molota opolo eba ilukulilo netewa-kapiya sagana
dolopoligiya, ebe tetelo ale kawo palai pe ida:go tolame walo
gito kowagilimiyama:. Ebene kawo awano tete pemaiga:no
ebe pete dopamo A:lesandiya duliyomolone Molota opamo
pemaigate, kawo awano olopoligo tete ebo pemakopeliya
ega:walo ebe peno wato netewala, me pe namutudawate
Loma epono ida:da:lino Nedewale Gudino ololamo osiyo-
diloliya.
12 Ebene a ebe peago kewa: kolomo na:iwalete Silakuse
kawo duliyomolamo nemaimiote netewa-kapiya egela ebo
nilukuliyama:.

13 Ebe tetelo ale walo ka:tolamete kewa: kolomo
ka:na:iwalete Legiyama duliyomolamo ebo nemaimiyama:,
ebene egela idilo wade awate siyele apune da:piya, ebe
awate netewa egelamo a eba powalubilo pete tote Putiyoli
duliyomolamo gito nolosigiya.
14 Ebolo ale Ya:suko nanitabokobi midipi ekaki epetapi
da:nulamiyama:, iba:te a nanaiya iba:go kilukulima:, ebema:
ale iba:go sebeni egelamo ilukulite walo agowa gabodo
na:ka:tolamiyama: Loma kawo duliyomolamo.
15 Ebene Loma epo nanitabokobi midipi epetapiate
aimano tanalo olowite, iba:te gabo tetelo ago alugoma:
kawo duliyomolone ebo pelamiya. Ibi magumulo dopo
epate A:piyase duliyomolono inamabu olowame bailo ago
palugote, ega:walo epetapiate gabo tetelo ago walo naka-
palugiya, ebe gabo teteno mailo ebe 'Kapela Epono Netewa-
kapiya Lao Moto Tetela.' Ebe tetelo Polote ebe Loma epono
ololo dulamiya ebete Godotamo kalakala tabo eba gelo tepo
magumulo elawo ebo lawiya.
16 Ebene ale Loma kawo duliyomolamo da:nemaimiyama:,
ebe tetelo gabamaniate Poloko naniya ebete idoko mo-
tolo a:kokolimene, wiyasiya moto idinomolo eba nokolilo
gowelaodawa dubu idi kapiyate eba:go kokolimene ebete
alaula:kapoma:.

Polote Loma Kawo Duliyomololo Ya:sukono Tanaloma: Yu Epatamo Tabo Da:kiyawaiya

17 Netewa-kapiya egela da:ponolopoligiya, Polote tabo
ebo nalibiya Loma kawo duliyomololo dilukulionamiya
ebe Yu epono watowatopiate ebetamo ka:pelaema:, mabu
nanitabola, iba:te Ya:sukono nanitabo tanalo dopamo
kolowiya:. Ebene iba:te dapaladabutiya ebete iba:tamo
negiya, "Naimano naniala:, me tanalo nanitabola, nale
aimano Yu epatamo kuba idi kosiyodiloa: ega:walo aimano
ewonino pukala idi kapiya kadikamidalea:, wiyasiya aimano
epo epetapiate natamo eba dowaolo iba:te Yelusalemalo na
lawenete Loma gabamanino kotamo gito iyatiniya.
18 Ebene ulama epetapi da:petoi ebe tetelo gabamaniate
naimano tanalo eba anagiyamidanamelo, iba:te na a:eamo
kalibonema: naimano kuba kapiya idi kumia:, wiyasiya ibi
ubila na idoko motone gito kowolukonema:.
19 Ebe mabuma: Yu epate gabamaniatamo ibino ubia:
tanalo kawiya awokalimiya, ebene na gabamanino tabo
anagiyamida bailo eba utitalo nale gabo idi kumia:. Ebema:
ebe tetelo nale naimano ubi awokala iyatimo Sisakono ololo
apulo naimano kuba osiyodiloa: tanalo kanawokalima:,
wiyasiya la: niyaniyata, naimano woki kitania: Sisakono

ololo apulo aimano Yu epono tanaloma: kuba tabo idi
ka:negema:.
20 Nanitabola, nale la:go tabo ka:kiyawaoma: tabo ebema:
palibomo. Ebema: modobola la:le naimano kotolo ditana
me auli ale numa:la:, mabu a Isalaela epate pokono pe
tanaloma: kalakalago demakopelenama:, ebe Kawodawa
mabuma: nale me matuolamole tanalago okolinamo."
21 Ebe tetelo Yu watowatopiate Polotamo negeliya, "Niy-
ata. Ale a:ma: mabuma: leta epetapi Yudiya opone kuwa-
tea:, ega:walo aimano ekaki epetapiate ebene ka:pelamea:
a:imano osiyodilole tanaloma: kuba tabo idi a kapanaema:.
22 Wiyasiya kalakala kawonomola, a iyatawala iyaiya
opolo epo epetapiate a:imano oli tanebano tanaloma:
kubanomamo gelana. Ibino tabo gela tanalo da: nanitabola:
o da: a:da:la:, ebema: aimano ubi bitana a:imano tabo
apuapu wadenomamo kolowioma:."
23 Ebene ebe tetelo iba:te kapiya egela idi ka:mite, ebe ege-
lalo dopamo da:pelamiya ebe watowatopiate ega:walo tabo
olowiopi bilibilidopo epetapi iba:te Polokono motamo ebo
paladabutiya. Ebene duiya tetene wagilimite adimo teta:mo
nemaiga Polote Godokono Kawo Elawodawano tanalo ibi
ebo iyatulamiya. Ebe tetelo Mosesete Bukamo dakuloliya
ega:walo Godokono Woki Awokalimipiate dakuloliya, Polote
ebe Buka apuapuno tabo eba awokalilamitalo ebete ibi ebo
analiya Ya:suko nanitabokobi ka:midima:.
24 Ebene ibi epetapiate Polokono tabo modoboma: gelate
Ya:suko nanitabokobi na:midiya, wiyasiya epetapiate
nanitabokobi ka:midiya:.
25 Ebe mabuma: egelate eba adimonalo apaminateui
tanalote iba:tamo da:peni, ebe tetelo iba:te iyaiya tabo
eba gelanalo ibino motamo gito tolameniya. Ebe tetelo
Polote nanitabokobi midia: Yu epatamo me kodakoda tabo
kapiya geni, "Godokono Uliyanate ebeno woki awokalimi-
dawa Aisayako aniya, ebete la:imano ewoniatamo tote tabo
nanitabonomolo ma kunu ka:na:kiyawaoma:,

26 'A:imano epatamo toawete
ibi ma kunu nananaliye,
'La: tabo bolowinakomata
wiyasiya a:kiyatawawenakoma,
iyo, la: magumu bowadinakomata
wiyasiya a:kuma:wenakoma.
27 Mabu me epono woki
alatidiolamiya,
ibi nanitabo tanalo olowima: ubia:nola,
ebema: iba:te galo emopioliya,

ega:walo ibino balidi atumu a:mula:oliya.
Ebema: iba:te ibino balidi
mula:olea:noma: neda:otaleka:,
ibino balidite naimano wade tanalo bulamena:,
ega:walo ibino galote nolowiotaleka:,
iba:te ibino tepo magumuno woki
wadenomamo malagidilolete natamo bolobila:na:,
ebema: na modobola
ibi nale wadekobi midilima:.’ ’ ”

28 Ebene Polote ebeno tabo moga:melo walo na:kegeni,
“Modobola la: niyatawala:, me tetelo Godokono igilo mula:
tanalono tabo ebete Yua:piatamo ikalami, mabu iba:te
kalakalago olowite kelaema:na: wiyasiya la:lea:.”
29 Ebema: Polokono tabo kiyawao tanalo dolopoligoni,
Yu epate ebeno motone eba tolamenalo ibi a:ka:tuwa: ibi
magumulo apaminateui kawonomago tolameniya.*
30 Ebene Polote ulama netewa Loma kawo duliyomololo
eba okolinalo ebete kebe wata moto ka:wiyanamile, piyate
ebe motamo da:pelamenakiya ebete ibi kalakalago ebo uwa-
tenaki.
31 Ebema: ebe tete geyageyanomolo ebete Godokono Kawo
Elawodawano tanalo ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisokono
tanalo ebe epatamo awokala kiyawaonaki, idawate ebe
kodiyobonakia:.

* **28:29:** Ali 28.29 buka apuno tabo Lukute bukamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno buka osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

POLOTE LETA
LOMA SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisokono wokodawala, iyo,
ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi
magumulo na idila, mabu Godote na ka:na:mite ebema:
laweniya nale ebeno Wade Tabo ka:kiyawaonama:.
2 Me Wade Tabo ebe Godote dopamo nanitabonomolo
ka:pema: ebeno woki awokalimipido degiya, me ebe
tanalola, iyo, ebete ebeno Wade Tabono pe tanalo ebeno
Wade-talena Bukalo iyalo tetenomolo awokalimiya.
3 Ebema: me Wade Tabote Godokono Guduno tanalo ma
kunu awokalimina, ebete Da:ibidikono walone gudi magu-
mune lumagino apa:mo me opamo apawokaliya,
4 ega:walo ebete me opolo eba okolinalo Wade-talena
Uliyanano ololonomamo okolinami, ebene Godote ebeno
Guduno nanitabo tanalo kawokalima: ebe a:e magumune
igilamo adipatiya. Iyo, me Gudu ebe aimano Kawodawa
Ya:su Kelisotela.
5 Nanitabola, Kelisokono mailote kawonomoma: keda:ma:
Godote na nilakapolo laweniya, ma kunu na ebeno ali-
bodawama: eba eda:nalo nale me opono iyaiya epo bili-
bilinomo ebetamo kemagaelenakoma:, ebene iba:te ebe
nanitabokobi midi magumulo ebetamo ka:tudila:oma:.
6 Ebema: la: piyate Loma kawo duliyomololo diluku-
liawenama, Godote ebeno woko magumudo la: atumu
a:keka:la:miyata la:le Ya:su Kelisokonoma: keda:wenama:.
7 Ebe mabuma: Loma duliyomolo epo magumulo la: piyate
Godokono epoma: keda:wenama: ebete ebeno nilakapo ki-
malagidilo magumulo la: deka:la:mitiyala, na Polote la: bili-
bilinomatamo me leta palibomo. Modobola aimano Nabiwi
Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino
nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Loma Sosi Epatamo Pema: Godotamo Towetowe Tabo Da:kiyawaiya

8 Naimano dopo tabo ma kunula, Ya:su Kelisote atamo
dosiyodiloamiya, ebe towetowe tabo kiyawao gabodo nale
la: bilibilinomono tanaloma: kalakala tabo Godotamo adi-
patenakomo, mabu me opo kawonomolo epate la:imano
nanitabokobi midi tanalo nolowiona.
9-10 Numa:la:, nale Godoko kekalakalaiminama: ebeno
Guduno Wade Tabo kiyawao woko naimano tepo
magumuno elawo kawonomamo osiyodilonamo. Ebema:

nanitabola, ebete naimano tanalo ma kunu iyatawana,
nale tete bilibilinomo epetapilo la: towetowe tabamo
eba wadipalatelelo ebe ebo toweomenakomo, ebeno ubi
ditanamene ebete gabo natamo nosiyodilomene nale
la:tamo ka:pema:, mabu tete geyageyanomolo nale ebe
tanalo nemakopelenamo.
11 Iyo, naimano ubi kawonomo ma kunula, nale la:
da:pulametama ebe tetelo Godokono Uliyanate ebeno
woko kosiyodilonama: kebe iyanomo elawo natamo
dikanamiya, nale la: ebe tanalamo ka:powalubilimamota
la:le nanitabokobi midi magumulo ka:kodakodaema:.
12 Ebene ale kapimiya eba ilukulinalo aimano
nanitabokobi midi tanalodo idite idi kowalubi, idite
idi kowalubi, ebo kowaluba:tiuimalema:, iyo, la:imano
nanitabokobi midi tanalote na eba walubinilo,
naimano nanitabokobi midi tanalote la: atumu ebo
ka:kowalubilima:ta.
13 O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola
la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, nale naimano ubi
tanalo iyalo iyatiyamo, nale la:tamo pete la:imano Loma
duliyomolo kawonomolo Godokono woko eba posiyodilolo
nolo da:imi epetapi ka:petapioma:, nale dopamo Yua:pi
epetapino iyaiya opolo woko keba kunu kosiyodilonaimo
eba kunu. Ebema: nanitabola, tete epetapi bilibilinomolo na
nopo alomonakimo la:tamo ka:pema:, wiyasiya iyaiya tanalo
epetapiate na odiyobonenakiya.
14 Numa:la:, Godote na wiya: wokodawama: a:midiniya
nale me opo epo bilibilinomatamo ebeno Wade Tabo
katama:, ebema: piyate Guliki epagodolo ibino iyaiya mulo
woki duwatiya ega:walo piyate uwatea:pima: deda:ona, piy-
ate kawokawo sukulamo da:tolamiya ega:walo piyate iy-
atawa:pima: deda:ona, nale ibi bilibilinomatamo nanitabolo
ba:tonakomo.
15 Iyo, me ebe mabula, nagodolo ubi kawonomo bitana
nale Loma kawo duliyomolamo pete la:imano duliyomolo
epatamo atumu Godokono Wade Tabo ka:ka:pikiyawaoma:.

Godokono Wade Tabono Elawo Tanalo

16 Ebema: Godokono Wade Tabo kiyawao mabuma:
nagodolo ilipo kitana:, mabu piyate nanitabokobi
da:midima:na:, Godote ebeno Tabono elawamo ibino igilo
ka:mula:lelaemene, iyo, dopamo Yu epate ibino igilo mula:
tanalo uwatete ebene Yua:piate atumu ka:kuwatema:na:.
17 Nanitabola, Wade Tabote me tanalo awokalimina,
Godote epo ibino nanitabokobi midi tanalo kapiyado
tuputupupima: midilinako, iyo, epate nanitabokobi
midi tanalone wagilimite uwomuamo eba kunu

ka:nemaimioma:na:, mabu Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Piyate Godokono tuputupupima: deda:ona, iba:te ebe nanitabokobi midi tanalodo nanitabo igilo kelaema:na:.”

Godokono Ololo Apulo Epo Bilibilinomate Kubakubapima: Deda:ona

18 Ebema: epono iyaiya kuba osiyodilole tanalo ega:walo ibino tepo magumuno kubakuba woki, Godote ebe tanalo bilibilinomo kanagilamelelaema: ebeno kawo dowa tanalonomote Unu Duliyomolone napawokala, mabu epono iyaiya kuba tanalate ibi nodiyobolena iba:te Godokono nanitabo tanalo kiyatawaoma:.

19 Numa:la:, epate ebeno tanalo nanitabolo kuima: Godote iyalo tetelo wadewade woki iba:tamo modobolo ikalamiya, ebe mabuma: ebete ebeno nanitabo tanalo odiyobopiatamo kuba wiya nanitabonomolo kikalaemene.

20 Nanitabola, Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, epate ebe mabuma: ibino balidinomamo kebe netewa tanalo ulaema: modoboa:noma: deda:onamiya, ebe tanalo ebe ebeno uwomua: teteno elawo tanalo ega:walo ebeno talenanomolo okoli tanalola. Wiyasiya numa:la:, Godote me opo epatamo ebeno tanalo gabo idido modobolo awokaliminako, ebe gabo ebe iba:te ebeno nanitabo tanalo ibino tepo magumuno balida:mo dumina ebe gabola. Ebema: nanitabola, ebete dosiyodiloliya ebe epate me opo ega:walo opono inamabu bilibilinomo ulamete ebeno tanalo ibino tepo magumulo ebo iyatawana, ebe mabuma: gabote nanitabolo kitana: iba:te ibino kuba wiya uwate tanalone kalautioma:.

21 Iyo, epate Godokono tanalo eba kunu iyatawaiya, wiyasiya iba:te ebe nani Godoma: gela:no ebe kemoionakia: ega:walo ebetamo kalakala tabo kadipatenakia:, ebema: ibino wokite me osiyodiloa: tanalodo daedalenomoma: eba eda:olamelo ibino tepo magumuno kodakoda wokite idokoma: ebo eda:olamiya.

22 Ebene ibi a:ka:tuwa: ibi iyatawa kawokawopima: eba gelalo wiyasiya daedalema: gito eda:iya.

23 Ebe mabuma: iba:te uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene ebe Kawodawa Godoko amamate tanalo atepate, wiyasiya ida:da:li epetapi amamalatele tanalo ebo wagilimiya, iyo, iba:te ida:da:li epetapi ibino a:elao apeno ololonomamo, ega:walo goeogoeo epetapino iyaiya ololamo, ega:walo olaola epetapino ololamo, ega:walo kalu epetapino ololamo gito osiyodiloliya.

24 Me mabuma: Godote ibi gito miyapiya, iba:te ibino tepo magumuno kuba daleya eba awokalilamelo, ibi magumulo

idite iditamo, idite iditamo, kawokawo ilipo tanalo ibino
apa:mo kosiyodilolenakoma:.
25 Ebema: ebe epono kuba tanalono mabu ma kunula,
iba:te Godokono nanitabo tanalone olobila:ote a:da: tanalo
kalakalago gito lawiya, ega:walo iba:te me opono iyaiya
inamabu amamalatelema: ida:da:lino wokopima: eba
eda:olo, wiyasiya ebe inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya
iba:te ebe nani Kawodawa amamate gito atepiya. Eiye!
Modobola epate nani Godo kapiya uwomua: uwomua: tetelo
namamatenama:na:! Me tabo ebe nanitabola, taula.
26 Ebema: nanitabola, me opo epate nani Godo amamate
datepiya, Godote ibi atumu gito ka:miyapiya iba:te ibino
tepo magumulo kebe kubakuba ubi tanalo kemalagidilole-
nami ebe ilipo tanalo kosiyodilolenakoma:. Ebe mabuma:
kamiyala:te ibino awiago osiyodilo tanalo atepate wiyasiya
kamiyale epetapi gabatamo ilipo tanalo osiyodilolenaka,
27 ega:walo atu gabodo dubate ibino kamiyala:go osiyodilo
tanalo atepate wiyasiya dubu epetapiatamo ilipo tanalo
ebo kosiyodilolenaka, iyo, iba:te dubu gabatamo kubakuba
tanalo kosiyodilolema: ibino tepo magumulo elanomoma:
eda:ona, ebema: ibino kuba wiyate Godogodone iba:tamo
modobolo penako.
28 Numa:la:, epate ibino tepo magumulo Godokono
nanitabo tanalo ubia:noma: deda:iya, ebema: Godote ibi
gito miyapiya iba:te ibino wokilo kuba daleyanomoma: eba
eda:olo ebeno pukala gito kowakalaminakoma:.
29 Ebe mabuma: ibino tepo magumulo iyaiya kuba bilibili-
nomo tabokaonomoma: gito eda:iya. Iyo, ma kunu inamabu
kawonomamo uwate ubi tanalo, ega:walo ibino woki kuba
daleyakobi midili tanalo, ega:walo epetapino inamabuno
tanaloma: iba:tamo dowa tanalo, ega:walo epo anakapulame
tanalo, ega:walo gowelao tanalo, ega:walo a:da: elemasigi
tanalo, ega:walo epetapino ilukuli tanalo kubailame wokino
tanalo, me iyaiya tanalate iba:godolo tabokaonomola.
Ebene epetapiate pola:na:no iba:te ibino tanaloma:
kubakuba tabo gelanaka,
30 iyo, tete idilo iba:te a:da: elemasigi tabamo epetapino
tanalo gito kubailamenaka. Ebene iba:te Godotamo eba
dowaonalo iyaiya epo epetapi malogolelo ibino kawo ama-
manomo magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi ebo wadipalatelenaka,
ega:walo iba:te ibino tepo magumulo olioli kuba osiyodilole
tanalo epetapi olenaka, ega:walo iba:te ibino nabila menoko-
bila iba:tamo ka:tudila:onakoa:.
31 Iyo, iba:godolo wade woki kapiyanomo idite ki-
talamena:, ebe mabuma: iba:te kebe tetelo tanalo idi
nanitabolo kosiyodiloma: degelanaka wiyasiya walogabo

apulo kosiyodilonakoa:, ega:walo iba:te walubi tanalo nigol-
ogolodawatamo kiyatinakoa: mabu iba:godolo nilakapo
puliyanomola.
32 Iba:te Godokono tuputupu tabono iyaiya tanalo iyalo
ma kunu iyatawaiya, kebe dawate ebako kuba tanalo dosiy-
odilolena, ebete a:e wiya modobolo kelaemene. Wiyasiya
iba:te ebe tanalo nanitabolo malagidiloa:no atu kubakuba
tanalo walo eba kosiyodilolelo, kebe olioli epate ebe osiy-
odilole magumulo iba:go dapaladabutinaka iba:te iba:tamo
ebema: kalakalaonaka.

2

Godote Tuputupu Gabodo Epo Bilibilinomono Tanalo Kanagilamelelaemene

1 Wiyasiya naimano namutudawa, a:ma: nanisiwale!
A:ma: ma kunu akomalagidilala:, na modobola lumagi
idino tanalo anagilamelema:. Nanitabola, a:ma: eba
kunu dowagela:emene, ebe tetelo kuba wiyate a:ma:tamo
ka:pemene mabu a:ma: atu kuba tanalo kosiyodilolenakota.
2 Nanitabola, kebe epate iyaiya kuba kosiyodilolenake,
nale ibino tanaloma: dopamo egemo, ebene nale tabo idi
ma kunu na:kegemo, a iyatawala Godote ebakobako kuba
osiyodilolepiatamo wiya ikalaema: ibino tanalo tuputupulo
kanagilamelelaemene.
3 Ebema: namutudawa, a:ma: lumagi idino kubakuba
tanalo eba anagilamelemelo a:ma:le atu tanalo
da:kosiyodilola:wenaka, a:ma: daedale wokilo ma kunu
akomalagidilala:, na modobola, Godokono dowa tanalote
natamo a:ka:pemene.
4 Numa:, a:ma: ebako daedale woki demalagidilaemene,
diyala, a:ma:le a:imano tepo magumulo ma kunu
da:begemene, “Godote ebeno nilakapo magumulo tete
geyageyanomolo kuba osiyodilolepiatamo wiya nanitabolo
kikalamenakoa:, ebema: diyala, ebegodolo elawo da: kitana:
natamo kuba wiya kikanaema:.” Eiye! Godokono nilakapo
tanalote a:ma: eba kunu kiyatumitana:, wiyasiya ebeno
nilakapo tanalote a:ma: ma kunu iyatuminata, a:ma: me
tetenomolo kuba osiyodilole magumune kolobigaema:
mabu walone tetelo ebeno dowa tanalote nanitabonomolo
ka:pemaigamene!
5 Wiyasiya a:ma:le kuba osiyodilole tanaloma: a:imano
tepo magumu na:kodakodaiminakota, ebema: Godokono
Kawo Egelalo ebeno kawo dowa tanalonomote ebeno
tuputupu anagiyamida tanalago da:pemaigamene, a:imano
kuba wiyate kawonomoma: keda:mene.

6 Nanitabola, ebe tetelo Godote epo bilibilinomono tanalo
eba anagilamelelamelo iba:tamo modobo wiyanomo ebo
kikalamolemene.
7 Iyo, piyate me opolo eba ilukulinalo wadewade
tanalo dosiyodilolena, iba:te ebe gabodo ibino nanitabo
kalakala ega:walo uwomua: igilo ega:walo amama tanalo
Godogodone uwatema: ubi dalomona, ebe epatamo ebete
uwomua: teteno igilo nanitabonomolo kikalaemene.
8 Wiyasiya me opo epo magumulo piyate ibi a:ka:tuwa:
ibi kapiya eba malagidilolenalo kuba osiyodilole tanalo
waloma:talelo Godokono nanitabo gabo ubia:noma:
deda:ona, Godote ebe epono tanalo anagilamelelamete
ebeno dowa tanalote iba:tamo kawonomamo ka:pemene.
9 Iyo, nanitabola, piyate kuba tanalo dosiyodilolena,
Godote ibi bilibilinomatamo iyaiya olalati tanalo eba
ikalamelo, iba:te temeteme ebo kiyatawaoma:na:, ebe wiya
tanalote Yu epatamo dopamo pemaigate ebene Yua:piatamo
atumu ka:ka:pemaigamene.
10 Wiyasiya piyate wadewade tanalo dosiyodilolena,
Godote ibi bilibilinomatamo kalakala tanalo ega:walo
amama tanalo ega:walo milo tanalo kikalaemene, ebe wiya
tanalote Yu epatamo dopamo pemaigate ebene Yua:piatamo
atumu walone ka:ka:pemaigamene.
11 Ebema: a:ma: nolowia, Godote epo bilibilinomono iyaiya
tanalo tuputupu gabo kapiyado kanagilamelelaemene.

Lumagite Mosesekono Totomu Tabo Olowio Gabodo Igilo Mula: Tanalo A:kelaemene

12 Me tanalo idila. Godote ebeno iyaiya Totomu
Tabono tanalo Yu epatamo Mosesedo eba ikalamelo ebete
Yua:piatamo kikalamiya:, ebema: Yu epate ebe Totomu
olowiote eba iyatawaolo iba:te dowakalaima:na:, Godote
ebeno Totomu Tabono tanalamo ibino tanalo ebo kanag-
ilamelelaemene. Wiyasiya numa:, Yua:piate ebe Totomu
Tabo olowioa:no dowakalaima:na:, iba:te atumu kuba wiya
ebema: kelaema:na:, iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole
mabuma: gito ka:elaoma:na:.
13 Ebema: nanitabola, epate Godokono Totomu Tabo
gito dolowioma:na:, ebe tanalo kapiyado Godote ibi
tuputupupima: a:ka:midilimene. Ao, iba:te ebeno Totomu
Tabo bilibilinomamo nanitabonomolo da:tudila:oma:na:,
ebe tetelo ebete ibi ebeno tuputupupima: keka:la:imene.
14 Ebema: modobola a:ma: Yua:pino tanalo nemalagidila,
iba:te Godokono Totomu Tabo dopamo kolowiya:, wiyasiya
ibino olowioa: tetelo ibi magumulo piyate tuputupu ubi
tanalodo Godokono Totomu tanalamo da:tudila:onaka, iba:te

me tanalo awokalimina, ibi modobola ibi a:ka:tuwa: ibino
tepo magumuno iyatawa tanalodo wade tanalo ega:walo
kuba tanalo kanagilaema:.
15 Ebe nanitabola, Godote a:ka:tuwa: Yua:pi bilibilinomono
tepo magumunomamo ebeno Totomu Tabo iyalo akulole-
lamiya. Iyo, ibino tepo magumuno mulo wokino tanalate
ebe tanalo ma kunu awokalimina, kebe tetelo ibi magumulo
idite kuba tanalo dosiyodilomene ebeno tepo magumuno
wokite ebe kubadawama: ebo keka:imene, ega:walo kebe
tetelo ebete tuputupu tanalo dosiyodilomene ebeno tepo
magumuno wokite ebe tuputupudawama: ebo keka:imene.
16 Me mabuma: tete bilibilinomolo na Polote Godokono
Wade Tabo kiyawao magumulo me tanalo kiyawaonakomo,
Godokono Kawo Egelalo ebete Ya:su Kelisodo epono wami-
naole tanalo bilibilinomo awokalilamelelamete, Yu epo
ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomono tanalo kapimiya ebo
kanagilamelelaemene.

Yu Epate Godokono Totomu Tabamo Nanitabolo Ka:tudila:ona:

17 Ebema: naimano Yu namutudawa, a:imano tanalo keba
kunula:ka:? A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: amama magumulo ne-
genata, “Na Yu lumagila. Iyo, Godote ebeno Totomu Tabo
naimano ewoniatamo iyalo ikalamiya, ebema: na tanalo
idi osiyodiloa:no na modobola igilo mula: tanalo kelaema:,
mabu Godote a Yu epo ebenoma: keda:onama: iyalo uwa-
teiya.”
18 Nanitabola, a:ma: walo na:kegenata, “Na Godokono
iyaiya ubi tanalo iyatawanomola, iyo, na ebeno iyaiya To-
tomu Tabo eba iyatawalo, na a:ka:tuwa: modobola kuba osiy-
odilo tanalo ega:walo wade osiyodilo tanalo wadenomamo
kanagilaema:.”
19 Ega:walo a:ma: na:kegenata, “Na modobola balidi
tamiopi gabo iyatulaema:, iyo, na ebe alola, piyate idoko
magumulo dilukuliona naimano alote ibi a:pukuilamenako.
20 Ega:walo na modobola daedalepi tuputupu gabodo ma-
gatalema:, iyo, nale olioli ape epo iyatulamenakomo mabu
Mosesekono iyaiya Totomu Tabote nagodolo ba:pola:na.
Me mabuma: naimano woki modobola Godokono iyatawa
tanalo ega:walo ebeno nanitabo tanalo uwatenomo kuwa-
tema:.”
21 Eiye! A:ma: potele epetapi iyatulaema: dowagela:wena
wiyasiya a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: wadenomamo
kiyatuma:wena:? Iyo, a:ma: Godokono Totomu Tabo
epo eba iyatulamelo negenata, “La: epetapino inamabu
pilolo akouwata:la:,” wiyasiya a:ma: ebe atu pilo tanalo
a:kosiyodilonakota!

22 Ega:walo a:ma: na:kegenata, “La: dubu idino kamiyale pilolo akolawa:la:,” wiyasiya a:ma: ebe atu kuba a:kosiyodilonakota! Ega:walo a:ma: ida:da:li amamalatele tanalo kawo kubanomoma: da:kiyawawenaka, wiyasiya a:ma: ebe tabo kiyawao tanalone toawete epetapino ida:da:li amamalateleno motamo diya gabodo nopegawete ebe inamabu pilolo ebo nuwatelamenakota!

23 Iyo, Godokono iyaiya Totomu Tabono tanalate a:imano epagodolo da:pola:na, ebe tanaloma: a:ma: potele damamawena a:ma: ebe ebe lumagilata, wiyasiya a:ma: ebeno Totomu nanitabolo malagidilolea:no dowakalamiawena ebeno mailo opamo ebo owolukonakota.

24 Nanitabola, a:imano tanalo kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena, “La: Yu epono kuba osiyodilole tanalone Yua:piate Godokono tanaloma: kubakuba tabo gelana!”

25 Ebema: Yu dawa, kebe tetelo a:ma: Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo nanitabolo da:tuduwatawenamene, ebe tanalodo a:ma:le gudu da:peso tetelo delawa:wiyala, Godote ebe tama itamida pukalano tanalo wadenoma: kegemene. Wiyasiya a:ma: nolowia, a:ma:le ebeno iyaiya Totomu Tabono tanalo epetapiamo tuduwata:noma: deda:emene, a:imano tama itamida tanalono wade tanalote a:kitanamene.

26 Ega:walo modobola a:ma: Yua:pino tanalo nemalagidila. Ibi magumulo idite tama itamida pukala lawea: tetelo wiyasiya Godokono Totomu Tabo epetapiamo da:tuduwatanamene, a, nanitabola:ka:, Godote ebeno tama itamida lawea: tanalo malagidiloa:no ebe tuputupudawama: kegemene!

27 Eiye! Walone Godokono ololo apulo ebako tama itamida pukala lawea: lumagite la: Yu epo kubakubapima: kegemene, mabu Totomu Tabono iyaiya tanalate la:godolo eba pola:nalo, la:le tama itamida pukala apa:mo uwatelo wiyasiya Godokono iyaiya pukala epetapi bilibilinomo gito wakalaminakomata!

28 Nanitabola, Godokono umi magumulo potele Yu lumaginomoma: deda:mene, ebete ebeno unu tama kapiya iyakobi a:ka:midimene, ao, ebeno tepo magumute atumu iyama: na:keda:mene.

29 Ebema: piyate kuba osiyodilole magumune maimiote ibino tepo magumulo iya epoma: deda:ona, me epo kapiya ebe Yu eponomola, iyo, me opolo Godokono epo epetapiate nanitabolo ka:pola:na:. Me mabuma: ebete kebe totomu tabo dopamo diyatiya Yu dubate ibino apa:mo ebeno pukala kuwatema:, me tetelo ebete ebe totomu iyabaiamo iyatite ubi

tanalo idi ma kunu awokalimina, ebeno Uliyanano elawamo epono tepo magumamo pukala idi kiyatilaema:.

Ebema: nanitabola, piyate ibino tepo magumulo iyama: eba kunu deda:ona, Godote ibi kapiya moiole tabamo bowal-ogolenakomene, wiyasiya diyala, me opo epate iba:tamo da: a:kekalakalaoma:na:.

3

Yu Epate Godotamo Nanitabo Tanalo Osiyodiloa:no Wiyasiya Ebete Ibino Nanidawama: Beda:namene

1 Ebema: naimano tabo olowidawa, diyala, a:ma:le na ma kunu da:banana:emene, "Kebe lumagite a Yu epagodolo awokalate ebene baibai guduno tama itamida pukala delawiya, ebete ebe tanalodo beda: wade tanalo kelawiyale? Da: puliyala:, iyo, Godokono umi magumulo Yu epagodolo wade tanalo idite da: kitana:."

2 Nale wiyasiya negemo, "Ao, eba kunua:! Godote a Yu epo kowalubinama: wadewade tanalo epetapi bilibilinomo atamo ikaeamiya, ebe tanalo magumulo dopo tanalo ebe ebeno Buka apuapuno tabo ikaeame tanalola."

3 Ebene a:ma:le na ma kunu walo da:bakanana:emene, "Numa:, a Yu epate Godotamo tudila:oa:no nanitabo tanalo kosiyodilolenakia:, ebema: ebete dopamo a uwomua: tetelo kowalubinama: nanitabolo degiya, ebete ebe tabo walo a:kemalagidilomene, a, nanitabola:ka:?"

4 Nale wiyasiya na:kegemo, "Ao, Godokono tanalo eba kunua:. Me opo epo bilibilinomate a:da: elemasigipima: eba eda:onalo, ebe kapiyate nanidawanomoma: beda:namene, ebema: ebete kebe tabo dopamo nanitabolo kegiyale walone ebe tabo akadikamidalemene. Iyo, Godokono nanitabo tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabote ma kunu itana,

'Godo, a:ma:le kebe tabo apuapu
ka:kiyawawenaka,
walone tetelo epate
ebe iyaiya tabono nanitabo tanalo kuima:na:,
ebema: piyate a:ma: a:da:dawama: degelana,
a:imano wadewade osiyodilole tanalate
ibino daedale wokino tanalo
ebo kawokalilaemene.' "

5 Ebema: diyala, lumagi idite me opo epono daedale woki-amo natamo ma kunu da:ba:wiyamene, "Godote aimano kuba osiyodilole mabuma: wiya ikaeaema: modoboa:, iyo, ebete eba kunu dowagelemene tuputupu tanalo aka-wokalimene. Numa:, ebete aimano kuba osiyodilole

tanalodo wade tete ebe lawenako ebeno nilakapo tanalo
awokaliminomo kawokalima:. Ebema: mabu keleka: ebete
kuba wiya atamo walone ikaeaema: degena? Ebete eba kunu
dosiyodilomene, ebe tanalo ebe tuputupu tanaloa:, ebeno
kuba osiyodilo tanalola."
6 Na wiyasiya ma kunu gemo, "Eiye! A:ma:le degeawa:, ebe
tabo nanitaboa:! Godoko ebe tuputupu osiyodiloledawala,
ebegodolo kuba osiyodilo tanalo idi puliyanomola. Ebema:
ebe kapiya modobonomola me opo epo bilibilinomono
tanalo anagilamelelamete wiya iba:tamo ikalaema:."
7 Ebema: diyala, daedale lumagi idite ma kunu
da:ba:kegemene, "Godote naimano a:da: elemasigi
tanalodo wade tete ebe lawenako ebeno wade osiyodilo
tanalo awokaliminomo kawokalima:. Iyo, eba kunu ebe
a:ka:tuwa: ebe walogonanako, ebema: ebete epono tanalo
danagilamelelaemene, ebe tetelo modoboa: ebete na kuba
osiyodilodawama: gema:!
8 Ebe mabuma: kuba: a me opo epate aimano ubilo iyaiya
kubakuba tanalo bosiyodilolenama:, mabu Godote aimano
kuba osiyodilole magumune ebeno wade nilakapo tanalo
eba wagaililo atamo kuba wiya a:kikaeaemene."
Ebema: na Polote na:kegemo, "A:ma:le kebako kuba
daedale tabonomo degeawa:, a:da: elemasigi epo epetapiate
ebako tabo eba gelalo kuba tabo idi ma kunu kegelanaka,
nale naimano iyatulame tanalago iba:go kapiyama: eda:te
atu tabo kegenamo. Eiye! Ebe a:da: elemasigipiate ibino
kuba tabono tanaloma: Godogodone wiya modobolo kuwa-
tema:na:!"

Me Opo Epo Bilibilinomate Kuba Osiyodilolepima: Deda:ona

9 Ebema: la: Yua:piate naimano Yu epono tanaloma:
beda: woki na:kiyata:ema? Godokono umi magumulo Yu
epono osiyodilole tanalo wadewadenodopola:ka:, ega:walo
Yua:pino osiyodilole tanalo kubakubadopola:ka:? Ao, eba
kunua:! Na me leta dopo apulo nanitabo tanalo ma kunu
awokalimo, Yu epo ega:walo Yua:pi, ibi bilibilinomono wa-
todawa ebe kapiyala, ebe ibi magumulo ditana ebe kuba
osiyodilole tanalono elawo tanalola.
10 Ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma
kunu itana,

"Me opo kawonomolo
kuba osiyodiloa:dawa puliyanomola,
iyo, tuputupudawa kapiya idi ka:luta:.
11 Ega:walo wade kimalagidilagodawa idi puliyala,
iyo, Godokono nanitabo gabo wadidawa kokolina:.

12 Nanitabola, me opo epo bilibilinomate
Godogodone olobilaːote kubakubanomomaː edaːiya,
ebemaː wadewade tanalo osiyodiloledawa idi kaːlutaː,
iyo, idi kapiya puliyanomola.

13 “Ebemaː epono tabo gela tanalo
ebe aːelaopino bobo keba kunulaːkaː eba kunula,
potele ebe bobo magumu daːiyamidamene
abale kapiya ebo kuimene.
Iyo, ibino menate aːdaː tabo gelanaka,
ebemaː elawo kaluno pako keba kunulaːkaː,
ibino iyaiya tabono tanalo ebe eba kunula.

14 “Nanitabola, ibaːte dowaote
ibino tabo magumune
malato tabo kawokawonomate pemaimionaka,
15 egaːwalo ibaːte ibino ubi tanalo kawonomamo alomonaka,
gawagawalo tolamelo
epetapiatamo temeteme eba nikalamelo
epetapi gito kananakapulaemaː.
16 Iyo, ibaːte kebe iyaiya opamo daːtolamenaka,
ebolo epo eba naːkubailamelo
ibaːtamo iyaiya mibomibo tanalo ebo nikalamenaka.
17 Me tanalo nanitabola,
ibi nanitabo milo okoli tanalo iyatawaː,
18 egaːwalo ibaːte ibino kuba osiyodilole mabumaː
Godokono elawo tanalomaː kaːtoletoleonaː.”

19 Ebemaː a me kawo tanalo iyatawala, kebe epate Godokono Totomu Tabo dopamo dolowiya, ebe tetene wagilimite ebe iyaiya Totomu Tabote ibino watodawamaː gito ediya. Me mabumaː Godote ibino tanalo danagilamelelaemene, ebe tetelo ibaːte kuba wiya uwatelo ebe odiyoboma: tabo idi gelamaː aːkaːmodobomaːnaː. Iyo, Godote eba kunu me opo kawonomolo dilukuliona ebe Yu epo egaːwalo Yuaːpi ibi bilibilinomatamo ibino kuba wiya modobolo kikalaemene.
20 Ebemaː nanitabola, Godote ebeno Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe tetelo ebete woki kiyatiyaː ebete Totomu ikalame gabodo lumagi idi tuputupudawamaː kaːmidimaː. Ao, ebete ebeno Totomu Tabo epatamo ikalamiya, ibi bilibilinomate ibino kuba osiyodilole tanalo wadenomamo kiyatawaomaː.

Godote Epono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ibi Ebeno Tuputupupimaː Daːmidilinako

21 Ebema: Godote ebeno Totomu Tabono tanalamo lumagi
idi tuputupudawama: a:ka:midimene, wiyasiya ebete epo
ebeno tuputupupima: kebe tanalodo ka:midilinale, me tetelo
ebete ebe tanalo atamo awokalimiya. Numa:la:, dopamo
Mosesete ebe tanaloma: nanitabonomolo degiya Godokono
Totomu Tabo bukamo ebo akuloliya, iyo, Godokono woki
awokalimipi epetapiate atu tanalonomoma: kegelanakiya.
22 Ebe tanalo ma kunula, piyate Ya:su Kelisoko
nanitabokobi da:midima:na:, Godote ebe tanalodo ibi ebeno
tuputupupima: ka:midilimene. Iyo, me tetelo Godote Yu epo
ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomo kapimiya eba kunu ibino
nanitabokobi midi tanalodo walubilinako,
23 mabu me opo epo bilibilinomate kubakuba tanalo osiyo-
dilolete ibino ele gabo odidi tanalodo Godokono ololo apune
mulunomamo a:tolamiya.
24 Wiyasiya iba:te Godotamo wade tanalo idi osiyodiloa:
tetelo ebete ebeno nilakapo magumulo Ya:su Kelisokono
woko tanalodo ibi tuputupupima: ebo ka:la:miya. Iyo,
Godote epono kuba osiyodilole tanalono elawo magumune
ibi ma kunu wagailiya,
25 ibino kuba osiyodilole mabuma: ebete Ya:suko
kalimagono nilakapo inamabuma: midite kewa olotolowalo
gito a:iya.
Ebema: piyate Ya:sukono a:e tanalo nanitabokobi
da:midima:na:, Godote ebe gabodo ibino kuba
osiyodilole tanalo bilibilinomo egebolelamete ebo
ka:dodolomatililaemene, nanitabola, ebete ebe gabo
osiyodiliya ebeno tuputupu osiyodilo tanalo kawokalima:.
Iyo, numa:la:, Ya:sute me opamo pea:no dopamo piyate
dilukulionamiya, Godote ebeno nilakapo magumulo ibino
kuba osiyodilole mabuma: wiya iba:tamo nanitabolo
kikalamenakia:,
26 mabu ebe ubila ebeno tuputupu osiyodilo tanalo a
tetelo nanitabolo awokaliminomo ma kunu kawokalima:,
ebe kapiya tuputupudawama: eba eda:nalo ebete epo
bilibilinomo magumulo piyate Ya:suko nanitabokobi
da:midima:na: ibi atumu tuputupupima: ka:midilimene.
27 Ebema: ale tuputupupima: eda:o tanalo eba malagidilolo
amama tanalote agodolo akoitanala:, mabu ale aimano
elawamo Godokono Totomu Tabamo tudila:o gabodo o wade
osiyodilo tanalo idido walubi tanalo kelawiya:. Nanitabola,
ale aimano wade tanalo osiyodiloa: tetelo Ya:sukono osiyo-
dilo tanalo kapiya nanitabokobi da:midiyama:, ebe gabodo
ale Godokono tuputupupima: eda:iyama:,
28 iyo, a me tanalo kawonomo iyatawala, lumagite
nanitabokobi midi tanalodo tuputupudawama: keda:mene

wiyasiya Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodoa:.
29-30 Ebema: la:imano woki ma kunu kitanale, Godoko
ebe Yu epo kapiyano Godola? Ao, Yua:pi ega:walo Yu epo,
Godoko ebe ibi bilibilinomono kapiya Godola, ebema: ebete
ibi bilibilinomo kapiya gabonomodo tuputupupima: midili-
nako, ebe gabo ebe Ya:suko nanitabokobi midi tanalola.
31 Ebema: la: ma kunu kemalagidilawitama, ale
Godokono Totomu Tabamo tudila:o tanalo iyabaiamo
gito kiyatimalema:? Ao, eba kunua:. Ale Totomu Tabamo
tudila:o tanalo kawo tanalonomoma: gelanama:, wiyasiya
ale nanitabokobi midi tanalo kapiyado elawo kelaemalema:.

4

Godote Yu Epono Ewono A:ibalayamakono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ebe Tuputupudawama: Da:midiya

1 Ebema: modobola la: Yua:piate a Yu epono ewono
A:ibalayamakono tanalo nemalagidilala:. Ebeno
nanitabokobi midi tanaloma: Godote beda: kawo
tanalonomo kiyatumiyale?
2 Numa:la:, A:ibalayamate kebe wadewade tanalo
kosiyodilolenakile, Godote ebe osiyodilole tanalodo ebe
tuputupudawama: na:midiyataleka:, ebe a:ka:tuwa: ebe
bowalogiyana:. Wiyasiya Godokono umi magumulo
A:ibalayamate ebeno wadewade osiyodilole mabuma: ebe
a:ka:tuwa: ebe walogonama: modoboa:,
3 ebema: ebeno Bukalo tabote ma kunu itana, “Godote
A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo umite ebe
tuputupudawama: ebo ka:miya.”
4 Numa:la:, kebe dubute mani woko dosiyodilona, ebete
woko watodawagodone wiya delaemene, ebe wiya lawe
tanalo ebe watodawano gito ikame tanaloa:. Ao, ebe dubute
woko osiyodilo magumulo ebeno elawamo modobo wiya
elawe, lumagi idino nilakapo tanalodoa:.
5 Wiyasiya kebe dubute Godoko nanitabokobi da:midina,
ebeno tanalo iyanomola mabu ebete ebeno woko osiy-
odilo elawamo wade wiya laema: kegena:. Ao, ebete
Godokono woko osiyodilo elawo kapiya nanitabokobi eba
midinalo, Godote ebe tuputupudawama: ka:milo wade
wiya ebo kikaemene, mabu nanitabola, ebe Kawodawa
iyatawanomola piyate ebetamo tudila:oa:pima: deda:ona,
ebete ebe epo ibino tudila:oa: tanalo magumune wagailite
ibi tuputupupima: ka:midilima:.
6 Ebema: kebe lumagite wadewade tanalo osiyodilolea:
tetelo Godote ebe lawete tuputupudawama: gito deka:imene,

ebete Godokono walubi tanaloma: kawo kalakalanomo kelaemene. Da:ibidite ebe tanalo eba malagidilolo Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

7 “Godote kebe epono kuba osiyodilole tanalo
nilakapolo da:dodolomatililaemene,
ibino kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu Godote ibino kuba gito egebolelame!
8 Iyo, Kawodawate pokono kuba osiyodilole tanalo
walo malagidilolemea:noma: degemene,
ebeno kalakalate kawonomoma: keda:mene.”

A:ibalayamate Tama Itamida Pukala Lawea:no Dopamo Godote Ebe Tuputupudawama: Deka:miya

9 La:imano woki keba kunula:ka:? Godokono osiyodilo magumulo demaigana, ebe kalakala tanalo ebe piyateka: baibai gudino tama itamida pukala delawiya ibi kapiyatamo kitanale? O ebe kalakalate tama itamida pukala lawea:piatamo atumu ba:kitanale? Numa:la:, a iyalo egelama: ma kunu, Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo uimite ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.

10-11 Ebema: me tuputupudawama: ka:mi tanalote A:ibalayamatamo kebako tetelo kemaigiyale, ebe tama itamida pukala lawea: tetelola:ka:, o ebete pukala delawiya walogabo apunela:ka:? Iyo, ebete pukala lawea: tetelo Godote ebeno nanitabokobi midi tanalodo ebe tuputupudawama: ka:mite, walogabo apune ebeno tuputupudawama: eda: tanalo awokalima:, ebete Godokono tabamo tuduwatate tama itamida pukala ebo lawiya. Ebema: piyate tama itamida pukala lawea: tetelo Godote ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: deka:la:mina, A:ibalayamako ebe Yua:pi bilibilinomono ewono nabiwila.

12 Ega:walo me opolo a piyate tama itamida pukala iyalo delawiyama:, a Yu epo magumulo piyate nanitabokobi midi gabodo dowapata:lamena, ibi atumu A:ibalayamakono walone gudinomola. Ebema: naimano Yu epo namutupiala:, aimano ewono nabiwi A:ibalayamate tama itamida pukala lawea: tetelo nanitabokobi midi magumulo keba kunu kepata:namile, modobola ale uwomua: tetelo atumu eba kunu ba:kowapata:lamenama:.

Godote Epatamo Wadewade Tanalo Ikalaema: Nanitabolo Degiya, Iba:te Nanitabokobi Midi Tanalodo Kuwatema:na:

13 Ebene iyalo tetenomolo Godote A:ibalayamako ega:walo ebeno walone gudi nanitabolo ma kunu analiya, me opo kawonomo ibinoma: beda:namene. Mabu keleka:

ebete ma kunu degiya? A:ibalayamate ebeno Totomu Tabamo da:tuduwatanami ebe mabuma:la:ka:? Ao, ebete A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalodo ebe tuputupu-dawama: deka:miya, ebe mabuma: ebe ega:walo ebeno walone gudi kowalubilinama: ebe tabo iyatiya.

14 Numa:la:, Godote epatamo ikalaema: nanitabolo degiya, iba:te ebeno Totomu Tabamo eba tudila:onalo ebe wade-wade tanalo ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo duwatema:na:, ebe tetelo iba:te kegelama:na: nanitabokobi midi tanalo kawo tanaloa:, iyo, iba:te daedale woki ma kunu ke-malagidiloma:na:, aimano elawo modobola wiyasiya Godote a walubima: dopamo degiya ebe tabono elawote nanitabolo kitana:.

15-16 Wiyasiya nanitabola, Godokono Totomu Tabono tanalodo iba:te ebegodone wadewade tanalo a:kuwatema:na:, kapiya tanalonomo kelaema:na:, ebe tanalo ebe ibino kuba osiyodilole wiya lawe tanalola.

Ebe mabuma: Godote ebeno Totomu Tabo iyabaiamo eba alomolo gabo idi osiyodiliya epate ebeno wadewade tanalo kuwatema:, mabu Totomu Tabo pola:na: tetelo epono tudila:oa: tanaloma: kuba wiya lawe tanalote a:kitanamene. Numa:la:, Godote atamo dosiyodiliya, ebe gabo ebe nanitabokobi midi gabola, iyo, ebe nilakapo gabodo a A:ibalayamakono walone gudi bilibilinomate Godogodone wadewade tanalo buwatenakoma:. Ebema: nanitabola, piyate A:ibalayamako eba waloma:tanalo nanitabokobi midi tanalodo Godokono Totomu Tabamo da:tudila:ona, A:ibalayamako ebe epo bilibilinomono ewono nabiwila.

17 Iyo, Godote ebeno Bukalo A:ibalayamatamo ma kunu giya, “Nale a:ma: epono taneba bilibilinomono ewonoma: a:midimata,” ebema: A:ibalayamate poko nanitabokobi da:midinami, ebe Kawodawano umi magumulo ebe a nanitabokobi midipino ewono nabiwima: eda:na.

Numa:la:, ebe Kawodawa Godoko kapiyagodolo elawo bitana a:elao epo igilamo kowadipalatelema:, iyo, ebe kapiya modobola ebeno ubilo iyaiya tanalo bilibilinomo ebeno tabo kapiyanomamo osiyodilolema:, inamabu ida:moa:.

18 Ebema: Godote A:ibalayamatamo ikaema: degiya, ebete ebe gudu laema: gabo umia:no wiyasiya Godoko nanitabokobi ebo midiya. Iyo, ebete nanitabo tanalo laema: tete geyageyalo olowiolo dokolinami, ebe gabodo ebe epo taneba bilibilinomono ewonoma: ediya, mabu Godote ebetamo dopamo nanitabolo egiya, “A:imano walonepiate bilibilinomoma: keda:oma:na:.”

19 Ebene A:ibalayamate 100 ulama tetema: eba eda:nalo, ebeno ape dumiya ebe a:e tatalila, wiyasiya ebete ebe

tanalo ega:walo Selakono gudia:noma: eda: tanaloma: woki bilibilima: eda:no nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utinami.

20 Iyo, Godote ebetamo ikaema: nanitabolo degiya, ebete ebe tanalo nanitabokobi midi gabone kelegatepanakia:, ebema: ebete nanitabo tanalo lawea:no ebeno tepo magumuno woki eba kodakodaiminalo Godoko ebo moinaki.

21 Ebete ebeno tepo magumulo iyatawanomo niyatawanami, Godote kebe tanalo osiyodiloma: nanitabolo degiya ebegodolo elawo bitana ebe tanalo kosiyodiloma:.

22 Iyo, me mabuma: Godote A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalodo ebe tuputupudawama: ebema: ka:miya.

23 Wiyasiya kawo tanalo idi ma kunula. A:ibalayamakono tuputupudawama: eda: tanalo Godokono Bukalo ditana, ebe tabote ebe kapiyano tanaloma: kegena:,

24 ao, ebe tabote aimano tanaloma: atumu na:kegena, mabu kebe dawate aimano Kawodawa Ya:suko a:e magumune dadipatiya, a piyate ebe nanitabokobi da:midinama: ebete ebe tanalodo a atumu ebeno tuputupupima: keka:mina.

25 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godote aimano kuba osiyodilole tanaloma: Ya:suko ebe anakapumipiatamo ikalamiya, wiyasiya ebete da:iya Godote ebe a:e magumune walo akadipatiya, ebete ebe gabodo a ebeno tuputupupima: keka:a:minama:.

5

Aimano Kuba Osiyodilole Mabuma: Godogodolo Dopamo Ditanami, Ebete Ebe Dowa Tanalo Kelisokono Kalima Ka:ka:liya Tanalodo Da:dodomatiya

1 Nanitabola, aimano nanitabokobi midi tanalodo Godote a ebeno tuputupupima: a:midiya, ebema: aimano Kawodawa Ya:su Kelisote a mabuma: dosiyodiliya, ebe woko magumudo ale Godago gelebadi magumulo bilukulionama:.

2 Iyo, Kelisote aimano nanitabokobi midi tanalodo a Godoko niyakabamo emagaeiya ale ebeno nilakapo magumulo kilukulinama:. Ebema: kalakala beda: kawonomola:ka:, mabu a Godokono wade wiya laema: olowiolo eba makopelenalo, a iyatawala walone ale ebeno kawo alonomo magumulo nanitabolo bilukulinama:.

3 Ega:walo ale kebe temeteme magumulo kilukulinama: ebe temeteme magumulo atumu a na:kekalakalaonama:, mabu a iyatawala aimano temeteme magumune aimano nanitabokobi midi tanalono kodakodalo lamota:ona tanalote kemaigamene.

4 Ebene aimano kodakodalo lamota:ona tanalone
aimano tepo magumulo wadenomamo apepeo tanalote
kemaigamene. Ebene aimano tepo magumuno apepeo
tanalone Godokono wade wiya laema: olowiolo makopele
tanalote kemaigamene.
5 Nanitabola, a magumulo kebe lumagite ebako olowiolo
makopele magumulo dokolina, ebete walone wade
tanalonomo Godogodone lawea:noma: a:keda:mene, mabu
Godote wade osiyodilo tanalo iyalo ma kunu awokalimiya,
ebete ebeno Uliyana atamo gito ikaeamiya, ebene ebe
Uliyanate pete ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo aimano
tepo magumamo kawonomamo apadipaniya.

6 Ebema: me tanalo idi numa:la:. A a:ka:tuwa: a walubima:
modoboa:noma: eba eda:onalo, Godote ebe tanalo umiam-
ete wade tetenomoma: giya, a piyate ebeno ubi tanalamo
tudila:oa:pima: deda:onama: Kelisote a mabuma: ka:ema:.
7 Nanitabola, me opo epo magumulo lumagi idite
lumagi idino igilo ka:mula:ema: da:emene, ebako tanalote
kapiyakapiya tetenomolo maimionaka. Iyo, lumagi
idite ebeno tamedawano tuputupu okoli tanalonomo
eba malagidilolo, diyala, ebete ebeno igilo mula:ema:
da:ba:emene.
8 Wiyasiya Godote ebeno nilakapo atamo dawokalimiya
beda: kawonomola:ka:, mabu a tuputupua:piate kuba osiy-
odilole magumulo eba ilukulionalo Kelisote a bilibilinomo
mabuma: a:iya!

9 Numa:la:, Godote Kelisokono kalima ka:ka:liya tanalodo
a ebeno tuputupupima: nanitabolo a:midiya, ebema: a
iyatawanomola me tanalo idi atumu nanitabonomoma:
keda:mene, Godote ebeno kawo dowa tanalonomo kuba
osiyodilolepiatamo dawokalimene, ebe atu tetelo ale Ke-
lisoko magumulo igilo mula: tanalo kelaemalema:!
10 Iyo, a iyatawala ale dopamo Godago gowelaopima:
eda:onaima:, wiyasiya ebete ebeno Guduno a:e tanalodo
gabo dosiyodiloamiya, ebe tetelo ale ebeno wadewade na-
mutupima: nanitabolo ebo eda:iyama:. Ebe mabuma: a
iyatawanomola me wade tanalo idite nanitabonomolo ke-
maigamene, ebete ebeno Gudu Kelisokono igilo tanalodo
aimano igilo ka:mula:leaemene!
11 Ega:walo me tanalo idila, ale Godoko nanitabokobi
midi magumulo me wadewade tanalo eba iyatawaonalo,
aimano kawo kalakalanomote Ya:su Kelisogodolo atumu
ba:kitana, ebe aimano Kawodawala, potele ebeno woko
osiyodilo magumulo a Godokono namutupima: da:midiya
me ebe dawala.

A:da:mekono Kuba Osiyodilo Tanalo Ega:walo Kelisokono Wade Osiyodilo Tanalo

12 Ebema: A:da:mete Godokono pukala dadikamidaliya, modobola ale ebe tanalo kemalagidilomalema:. Ebe kapiya dubula, wiyasiya ebeno kuba osiyodilo gabodo a:e wiyate me opo epo bilibilinomatamo gito pemaigiya, iyo, me mabuma: epo bilibilinomate ka:elaoma:na: mabu iba:te atumu Godokono pukala epetapi a:kowakalamiya.

13-14 Nanitabola, Godote Mosesetamo ebeno Totomu Tabo dikameiya, ebe tetene wagilimite Kelisoko teta:mo pemaiga piyate ebe tabamo tudila:oa:noma: deda:iya, Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: iba:tamo a:e wiya ikalamenaki, ebete A:da:metamo ebeno tuduwata: mabuma: a:e wiya dopamo keba kunu kikamiyale eba kunu. Ega:walo Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: tanalo idi ma kunu kosiyodilonaki, ebete ibino kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo ebeno Wiya Ikalame Bukamo akulolelamenaki. Wiyasiya numa:la:, A:da:meko tetene wagilimite Moseseko teta:mo nemaiga, epagodolo Godokono iyaiya Totomu Tabote ka:pola:namia: mabu ebe tete geyageyanomolo ebete iba:tamo kikalamiya:. Ebe mabuma: ebe tetelo dilukulionamiya ebe epate iyatawa:noma: eba eda:onalo Godokono iyaiya pukala dowakalaminakiya, ebete iba:tamo a:e wiya kapiya ikalamenaki wiyasiya ebeno Wiya Ikalame Bukamo ebete ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo kakulolelamenakia:.

Nanitabola, dopo dubu A:da:mekono okoli tanalo atamo ebe ulima: eda:na, walone dapawokaliya ebe Kawodawa Kelisokono tanalo ale kiyatawaoma:.

15 Wiyasiya A:da:mete atamo dikaeamiya ega:walo Godote Kelisodo atamo da:kikaeamiya, ebe netewa tanalo iyaiya ba:pola:na. Nanitabola, kapiya dubuno kuba osiyodilo magumudo me opo epo bilibilinomate a:e wiya elawiya, wiyasiya me tanalo idi atumu nanitabonomoma: keda:na, epo bilibilinomate kapiya dubu idi Ya:su Kelisokono nilakapo tanalodo Godokono igilo elawiya, iyo, Godote ebeno nilakapo kawonomo iba:tamo ma kunu awokalimiya!

16 Numa:la:, dopo dubute Godokono pukala dadikamidaliya, Godote ebe kuba osiyodilodawama: ka:mite a:e wiya ebo ikamiya. Wiyasiya me tetelo iya tanalote emaigiya. A A:da:mekono walogabo epate tete epetapi bilibilinomolo Godokono pukala dowakalaminakima:, Godote atamo a:e wiya ikaeamea:no ebeno nilakapolo a kuba osiyodilolea:pima: ka:mite nanitabo igilo atamo gito ikaeamiya.

17 Iyo, nanitabola, kapiya dubute kuba dosiyodiliya ebema: a:e tanalote me opo epono watodawama: ediya,

wiyasiya me tanalo idi atumu nanitabonomoma: keda:na, dubu kapiya idi Ya:su Kelisokono wade osiyodilo tanalodo epo epetapiate nanitabo igilo magumulo bilukulionama:na:. Iyo, piyate Godogodone ebeno kawo nilakaponomo me opolo delaema:na:, iba:te ebeno tuputupupima: eba eda:onalo kuba osiyodilo tanalono wato kikopu ebo kelaema:na:.

18 Ebema: kapiya dubuno kuba osiyodilo tanalodo a:e wiyate epo bilibilinomatamo keba kunu ka:piyale, eba kunu kapiya dubu idino wade osiyodilo tanalonomodo nanitabo igilo tanalote iba:tamo piya, iyo, Godote ibi tuputupupima: eba ka:la:minalo ebeno igilo iba:tamo gito ikalamena.

19 Ebema: numa:la:, kapiya dubute Godokono tabamo tuduwata: tanalodo epo bilibilinomate Godokono pukala epetapi wakalamipima: atumu a:keda:iya. Wiyasiya kapiya dubu idite Godotamo nanitabonomolo da:tuduwatiya, ebe dubuno wade osiyodilo tanalodo Godote gabo osiyodiliya epo epetapi bilibilinomo uwatete ebeno tuputupupima: ka:midilima:.

20 Ebema: mabu keleka: Godote dopamo ebeno Totomu Tabo epatamo dikalamiya? Nanitabola, ebete me tanalo osiyodiliya mabu ebete ubi iyatiya iba:te ebeno iyaiya pukala eba wakalaminalo ibino modoboa: tanalo ebo kiyatawaoma:. Wiyasiya kalakala kawonomola, kebe tetelo me opo epono kuba osiyodilole tanalate bilibilinomoma: deda:iya, ebe atu tetenomolo Godokono nilakapo tanalote kawonomamo kemaigiya ebe kuba osiyodilole tanalo nanitabonomolo kegebolema:.

21 Iyo, ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, kuba osiyodilole tanalate dopamo a:e wiya magumudo aimano watodawama: keba kunu kediyale, eba kunu me tetelo Godokono nilakapo tanalote a tuputupupima: midi tanalodo aimano watodawama: eba eda:nalo, ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo uwomua: igilo nanitabonomolo kelaema:.

6

Lumagite Kelisoko Magumulo Kokolinama: Ebete Kuba Osiyodilole Tanaloma: Na:emene

1 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Godote aimano kuba osiyodilole tanalo ebeno nilakapolo degeboleamena, ebema: ale iyaiya kuba dosiyodilolenakoma:, kuba:, mabu ebe gabodo ebete ebeno kawo nilakaponomo atamo kawokalimene.”

2 Eiye! Mako woki ebe daedale wokinomola! A nanitabokobi midipima: neda:iyataleka: kuba osiyodilole

tanalate agodolo baːelaiyanaː, ebemaː ale kuba osiyodilole magumulo walo bedaːmaː naːkilukulinamaː?

3 Laː me tanalo iyatawanomolata, epetapiate a obamo dowadubaːmidaoiya, ibaːte ebe tanalo Yaːsu Kelisoko magumulo osiyodiliya, ale ebeno aːe tanalo magumamo ebaːgo kapimiya kaːnopilaːomaː.

4 Iyo, aimano obamo wadubaːmidaoe tanalodo ale ebaːgo kapimiya aːelaote, ebene aimano aːelao apaːte bobo magumamo atumu ebaːgo kapimiya gito nopilaːiya. Ebe mabumaː Nabiwi Godote ebeno kawo alonomono elawamo Kelisoko aːe magumune keba kunu kadipatiyale, ebete eba kunu a atumu owadipaeateiya ale ebeno oli igilago kilukulinamaː.

5 Ebemaː nanitabola, ale Kelisokono aːe tanalo magumamo ebaːgo kapimiya daːnopilaːiyamaː, ebe mabumaː ale atumu ebeno oli igilo tanalamo ebaːgo kapimiya kaːkemaimiomalemaː.

6 Iyo, a iyatawala, Kelisote kewa olotolowalo daːiya, ebe tetelo Godote aimano tagala ilukuli tanalo ebaːgo kapimiya kewa olotolowamo aːtupuguilameleamiya, ebete ebe gabodo tagala ilukuli tanalono elawo eba anakapumilo ale kuba osiyodilole tanalono wiyaː wokopimaː walo aːkedaːonamaː.

7 Nanitabola, kebe tetelo lumagite ebeno tagala okoli tanalomaː daːemene, ebe tetelo ebete kuba osiyodilole tanalono elawo magumune nanitabolo kaːpemaigamene.

8 Ebemaː ale me tanalo nanitabokobi naːmidinamaː, ale Kelisago nanitabolo daːelaiyamaː, ebe mabumaː ale ebaːgo ebeno igilago atumu bilukulinamaː.

9 Iyo, a iyatawala, Godote Kelisoko aːe magumune dadipatiya, ebemaː aːe tanalono elawote ebetamo walo kitanaː, ebete uwomuaː tetelo walo aːkaːenamene.

10 Nanitabola, ebete kuba osiyodilole tanalono wato kikopu laemaː kapiya tetenomolo aːiya, iyo, aːe tanalono elawote ebetamo walo aːkaːpemaiganamene, mabu me tetelo ebete Godokono tanalomaː oli igilago bokolinamene.

11 Ebemaː modobola laː atumu laːimano kateneno ubi tanalo kosiyodilolaːwenamaː aːelao epomaː eba edaːonalo, laːle wiyasiya ebe tanalo malagidilolo Kelisoko magumulo Godoko mabumaː nilukuliniyalaː.

12 Nanitabola, laːimano aːelao apene kateneno iyaiya ubi tanalate emaimionaka, wiyasiya ebe kuba ubi tanalate laːimano watodawamaː akoedaːlaː, laːle ebe kuba osiyodilole tanalamo tudilaːokapomaː.

13 Iyo, laːimano apeno tanalo bilibilinomo magumulo daːpeso tanalonomamo kateneno kuba ubi tanalo idaːmo akotudilaːoalaː. Laː wiyasiya laːimano ape kawokawonomo Godotamo ikameonomo nikameonalaː ebeno tuputupu

tanalo kapiya kosiyodilola:wenama:, mabu numa:la:, la:le wade tanalo idi kapiya kosiyodilaema: la: dopamo a:elaopimu eba ilukulinalo, Godote la: ebeno igilamo ebo wadipalateliyata.

14 Ebema: kuba osiyodilo tanalote la:imano watodawama: walo a:keda:mene, mabu me tetelo la:le Godokono nilakapo magumudo ebeno elawamo ilukulinamata, iyo, kalakala ka-wonomola, la: a:ka:tuwa: la:imano elawamo ebeno Totomu Tabamo tudila:oa:noma: dowagela:wenaima, ebe tanalote la: magumulo iyalo olopoligiya.

Nanitabokobi Midipiate Godokono Tuputupu Okoli Tanalono Wiya: Wokopima: Neda:oma:na:

15 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Modobola ale aimano ubilo iyaiya kuba tanalo gito bosiyodilolenakoma:, mabu ale Godokono nilakapo magumulo bilukulinama:, ebeno Totomu Tabamo tudila:o tanalodoa:. Ebe mabuma: ale ebeno pukala dowakalaima:, kuba wiya tanalote ebegodone atamo a:ka:pemene.”

Eiye! Mako woki ebe daedale wokinomola!

16 La: iyatawalata, kebe tetelo lumagi idite ebeno ape ega:walo igilo kawo lumagi iditamo ikameonomo dikameomene, ebe tetene wagilimite ebete ebe watodawa kapiyatamo tuduwatalo ebeno wiya: woko bosiyodilonakomene. Ebema: la: eba kunula. Kebe tetelo la:le la:imano igilo kawonomo kuba osiyodilole tanalamo dikameaema, kuba osiyodilole tanalote la:imano watodawama: eba eda:nalo, la:le a:eamo gito ka:nemaimiomamota. Wiyasiya la:le la:imano igilo kawonomo Godotamo tudila:o tanalamo dikameaema, ebete la:imano watodawama: eda:te la: tuputupupima: ka:midilima:ta.

17-18 Ebema: modobola ale Godotamo kalakala tabo kadi-patiye! Nanitabola, dopamo la:le kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: eda:onaimata, wiyasiya la: ebe mibomibo ilukuli magumune pemaima:wete Godokono tutupima: eda:iyamata. Iyo, kebe tetelo epetapiate ebeno oli okoli tanaloma: la: diyatulametiyala, la:le la:imano tepo magu-muno woki kawonomamo ebe iyaiya tanalamo tudila:wete tuputupu okoli tanalono wiya: woko ebo wagilimiyamata.

19 Ebema: nale me tanalo idima: la: me opo epono wokino tanalamo analemata, mabu la:le la:imano tepo magumulo elawoa:dopoma: eda:onamata. Dopamo tetelo la:imano ape kawonomo la:le kateneno kuba daleya wokino tanalamo

ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalamo ikameonomo ikameiyamata, iyo, la: kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: eda:onaimata. Ebema: me tetelo modobola la: eba kunu tuputupu okoli tanalono wiya: wokopima: eba eda:onalo, la:imano ape kawonomo Godokono wade-talena woko osiyodilo tanalamo nikameonala:.

20 Numa:la:, kebe tetelo la:le kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: deda:wenaima, ebe tetelo Godokono tuputupu okoli tanalote la:imano watodawama: keda:namia:.

21 Ebema: me tetelo la:le kebe tanalo eba osiyodilolelo ilipoma: degelawenama, dopamo la:le ebe kuba tanalo eba osiyodilolelo beda: wade tanalo kelawa:wiyama? Eiye! La:le wade tanalo idi kelawa:wiya:, mabu kuba osiyodilole tanalone a:e wiya kapiyate maigana!

22 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote la: kuba osiyodilole tanalono mibomibo magumune wagailitate, ebene me tetelo la: tutu okoli magumulo ebeno wiya: wokopima: eda:onamata. Ebe mabuma: la:imano oli okoli tanalone wade nolo da:ima:te eba pemaimionalo, Godote la: ebeno talena wokopima: ebo keka:la:ima:ta, ebene la:le ebeno uwomua: igilo nanitabolo kelaemamota.

23 Nanitabola, kuba osiyodilole tanalono wiya ebe a:ela, wiyasiya kalakala kawonomola, Godote aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo uwomua: igilo nilakapolo atamo gito ikaeamena.

7

Dubu Ega:walo Kamiyale Ibino Kapiyama: Eda: Tanalono Totomu Tabo

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: me opo epono iyaiya totomu tabo diyatawawenama, ebe mabuma: la: me tanalo iyatawanomolata, dubu idite me opolo eba okolinalo ebeno opono gabamaniate kebe totomu tabo kalomone ebete ebe tabono elawo magumulo bokolinamene. Ebete wiyasiya da:emene ebe tetelo ebe iyaiya totomu tabono elawote ebegodone kolopoligomene.

2 Ebema: modobola la: me uli tabo numa:la:. Kamiyale idino awite eba okolinalo, ebete dubu ida:go toma: me opono talena kawonomote itana. Wiyasiya ebeno awite da:emene, ebe tetelo ebeno kapiyama: eda: tanalono totomute olopoligote, talenate a:kitanamene ebete walo dubu ida:go kapiyama: ka:keda:ma:.

3 Iyo, ebe kamiyaleno awite eba okolinalo ebete dubu iditamo da:tomene, gabamanino tabo anagiyamidadawate ebe dubu pilolo lawe kamiyalema: kegemene, wiyasiya kebe

tetelo ebeno awite da:emene, ebe tetelo ebete dubu idi delaemene ebe tanalo pilo tanaloma: a:keda:mene.

4 Ebema: naimano ekakiala:, me uli tabono magumute la:tamo ma kunu itana. Godote Mosesedo epatamo dikalamiya, dopamo la:le ebe Totomu Tabago kapiyama: eda:onaimata. Wiyasiya la:le nanitabokobi midi tanalodo Totomu Tabono elawo tanaloma: a:elaopima: eda:iyamata, ebe mabuma: la: me tetelo Kelisago kapiyama: eba eda:nalo la: ebeno ape magumulo bilukulinamata. Iyo, Godote a:e magumune kebe dawa kadipatiyale, la: ebe Kawodawano oli kamiyalema: eda:onamata, Godokono wadewade da:ima:te la:godolo ka:nolonakoma:.

5 Nanitabola, ale dopamo Totomu Tabono elawo magumulo dilukulinaima:, ebe tetelo ale aimano kateneno ubi tanalamo gito tudila:onaima:. Iyo, iyaiya Totomu Tabote aimano kuba osiyodilole tanalo nanitabolo kodiyoboliya:, wiyasiya ebe Totomu olowio tanalodo aimano kateneno ubi tanalate elawo walo a:kelawiya kubakuba tanalo epetapi kosiyodilolenama:. Ebema: eba kunu a:e tanalono kuba da:ima:te agodolo ebo nolonakiya, aimano kuba ubi tanalate aimano ape magumulo woko kawonomamo kosiyodilonama:.

6 Iyo, dopamo ale eba kunu Totomu Tabono tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalono wiya: wokopima: eda:onaima:. Ale wiyasiya Kelisoko nanitabokobi midi tanalodo Totomu Tabono elawo tanaloma: da:elaiyama:, ebema: ale ibino elawo magumune maimiote ebe elawote atamo walo a:kitanamene, gabamanino totomuno elawote a:e lumagigodone keba kunu kolopoligonakole eba kunu. Ebema: Mosesete Godokono Bukamo dakuloliya, ale tagala ilukuli tetelo ebe Totomu Tabono elawo magumulo eba ilukulinalo, ale aimano elawamo Godotamo kebe woko kosiyodilonaima: ebe woko magumulo a ka:modobonamia:. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ale ebeno Uliyanano oli okoli tanalodo ebeno elawamo modobo woko nanitabolo nosiyodilonama:.

Godokono Totomu Tabo Ega:walo Lumagino Kuba Osiyodilole Tanalo

7 Ebema: diyala, la: magumulo idite tabo ma kunu da:begemene, “Godokono wadewade Totomu Tabote epo kuba osiyodilolepima: midilina!”

Eiye, mako woki ebe daedale wokila! Godokono Totomu Tabote na kuba osiyodilodawama: ka:midiniya:, ao, wiyasiya ebete kebe osiyodilole tanalo kubama: kegenale, ebeno Totomu Tabote ebe iyaiya tanalo na iyatunamiya. Ebema: Totomu Tabote na ma kunu dananiya, “A:ma:le lumagi idino

inamabu uwatema: ubi akoiyata:la:," na ebo iyatawiyamo
Godote ebe tanalo kubama: gena.
8 Ebene ebe kuba osiyodilo tanalote wade tete dumiya,
ebete Godokono Totomu Tabono tanalodo na magumulo
woko osiyodilo ebo wagilimiya nale iyaiya epono inamabu
uwatema: ubi kiyatinakoma:. Ebema: numa:la:, kebe tetelo
lumagi idite iyaiya Totomu Tabo nanitabolo iyatawa:no, ebe
tetelo kuba osiyodilo tanalono elawote ebegodolo nanitabolo
a:kitanamene.
9 Ebe mabuma: naimano tanalo ma kunula. Dopamo
tetelo nale Totomu Tabono iyaiya tanalo iyatawa:noma: eba
eda:nalo, na modobolo okolinaimo, wiyasiya ebe Totomu
Tabote natamo da:pemaimiya, ebe atu tetenomolo na magu-
mulo kuba osiyodilo wokite kawoma: dediya,
10 na ebo iyatawiyamo nale Godoko kekalakalaima: iyalo
a:iyamo, iyo, elawo nagodolo kitana: ebeno ubi tanalamo
ka:tuduwatama:. Ebema: nanitabola, Godote ebeno To-
tomu Tabo natamo ikanamiya nale nanitabolo kigilonama:,
wiyasiya na niyala mabu ebe Totomu Tabodo a:e tanalote
natamo gito piya,
11 iyo, kuba osiyodilo tanalote Totomu Tabodo wade tete
dumiya, na a:da: eba masiginilo nanitabo igilo nagodone
pilolo ebo lawiya.
12 Ebema: Godokono Totomu Tabono iyaiya tanalo
bilibilinomate talenanomoma: ega:walo tuputupunomoma:
ega:walo wadewadenonomoma: deda:ona nale ebe tanalo
eba iyatawanalo,
13 nale walo ma kunu a:ka:kiyawaonamo, naimano tepo
magumuno a:e tanalote ebe Totomu Tabono tanalone
a:pemaigiya. Ao, ebako woki ebe daedale wokila!
Nanitabola, kuba osiyodilo tanalote Godokono wadewade
Totomu Tabo magumudo a:e wiya natamo gito ikanamiya,
ebema: kuba osiyodilo tanalono elawote Totomu Tabono
tanalodo na magumulo unamo odolutalo diyatawiyamo,
ebeno abale nibonomote demaigiya nale ebo niyabiyamo.

Kuba Osiyodilo Tanalote Wade Osiyodilo Tanalago Lumagino Tepo Magumulo Da:gowelana

14 A me tanalo iyatawala, Godokono Totomu Tabote
ebeno iyaiya ubi tanalo atamo nawokalilamena, wiyasiya na
niyala, na me opo lumagima: eba eda:nalo a:e tanalote na
magumulo elawonomoma: eda:na, ebema: na kuba osiyodilo
tanalono wiya: wokodawama: eda:namo.
15 Mabu keleka: nale naimano apa:mo kuba tanalo dosiy-
odilolenamo? Eiye! Naimano osiyodilole tanalono mabu
na nanitabolo iyatawa:, iyo, naimano tepo magumulo na

ubia:nola kuba tanalo idi osiyodiloma:, wiyasiya nale kebe tanalo kuba niboma: degenamo ebako tanalo walo gito kosiyodilolenakomo.

16 Ebema: numa:la:, kebe tetelo nale apa:mo kuba tanalo idi eba osiyodilutalo, ebene naimano tepo magumulo ebe tanalo osiyodilo ubia:noma: deda:mo, ebe tanalote na-wokalimita nale naimano tepo magumulo Godokono To-tomu Tabo wadenoma: gemo.

17 Ebe mabuma: kuba osiyodilo tanalono elawote naimano tepo magumuno wokine nanitabolo kemaigana:, ao, kuba osiyodilo tanalote naimano katene magumulo eba okolinalo, ebeno elawote natamo ebana pemaigana.

18 Iyo, na iyatawala, wade osiyodilo tanalo kapiya idite naimano katene magumulo nanitabolo kitana:, ebema: Godote naimano tepo magumamo wade ubi tanalo diyatiya, ebe tanalote eba itanalo nagodolo elawote kitana: ebe tanalo kosiyodiloma:!

19 Eiye! Naimano tepo magumulo kebe wade osiyodilo ubi tanalote kitanale nale kosiyodilonakoa:, ega:walo nagodolo kebe kuba osiyodiloa: ubi tanalote kitanale, nale ebe kuba gito osiyodilonakomo.

20 Ebema: nale naimano tepo magumuno ubia: tanalo naimano kateneno ubilo gito dosiyodilonakomo, ebe tanalote naimano tanalo ma kunu awokalimina, ebe osiyodilo tanalono elawote naimano tepo magumune kemaigana:. Ao, eba kunua:, wiyasiya kuba osiyodilo tanalote naimano kateneno ubilo eba okolinalo, ebeno elawote natamo ebana pemaigana.

21 Me mabuma: na ma kunu iyatawanamo, nale naimano tepo magumulo wade tanalo idi osiyodiloma: ubi diyati-nakomo, wiyasiya kuba osiyodilo tanalote naimano kate-neno ubi tanalone atumu eba pemaiganalo na ebetamo gito tuduwatanakomo.

22 Nanitabola, naimano tepo magumulo nale Godokono To-tomu Tabamo ka:tuduwatama: nanitabolo nekalakalanamo,

23 wiyasiya naimano katene magumulo ditana, ebe tanalote naimano tepo magumuno wade wokiago na:gowelana. Iyo, ebe elawo tanalote na nematuon-amonena, nale kuba osiyodilole tanalo magumune alaula:kapoma:.

24 Eiye, me naimano mibo tanalo beda: kawonomola:ka:! Naimano katene magumulo ditana ebe elawo tanalote na a:e tanalamo nanitabonomolo magatanena, ebema: naimano igilo potele na:ka:mula:naemene?

25 Modobola a kalakala kawonomo Godotamo kadipatiye,
mabu ebe kapiya Igilo Mula:dawama: eba eda:nalo aimano
Kawodawa Ya:su Kelisodo aimano igilo ka:mula:leaemene!

Ebema: me tanalo kawo iyatulame tanalola, nale naimano
tepo magumuno elawamo Godokono Totomu Tabamo
eba tuduwatanalo, wiyasiya nale naimano kateneno ubi
tanalono elawamo kuba osiyodilole tanalono totomuamo
gito tuduwatanakomo.

8

Kelisokono Uliyanano Elawamo Ilukuli Tanalo

1 Ebe mabuma: piyate Ya:su Kelisoko magumulo
tuputupupima: deda:ona, idawate ibi kubakubapima:
ka:la:ima: modoboa:.
2 Numa:la:, dopamo tetelo Godote Mosesedo atamo
dikaeamiya ebe Totomu Tabono tanalate aimano wato-
dawama: deda:nami, ale ebe pukala eba wakalamilo a:e wiya
ebema: iyatawaonakima:, wiyasiya Ya:su Kelisoko magu-
mulo ebeno Uliyanate naimano watodawama: dediya, ebe
tetelo ebete na tagala watodawano elawo magumune wa-
galinite igilo natamo ebo ikanamiya.
3 Nanitabola, Mosesekono Totomu Tabono tanalate atamo
elawo kikaeamiya: ale ebeno pukalamo ka:tudila:onama:,
mabu aimano kateneno ubi tanalate iyaiya kuba tanalo
kosiyodilolema: a magumulo elawoelawonomoma:
eda:onamiya. Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote
aimano modoboa: tanalo umite a ma kunu walubiya,
ebete ebeno Gudu lumagino apa:mo palibiya me opamo,
ebema: a epate aimano kateneno ubilo kebe kuba tanalo
kosiyodilolenama:, ebete ebe tanalono a:e wiya aimano
tanaloma: a:pelaweamiya. Iyo, ebete me opolo atu
kateneno iyaiya ubi tanalo eba piyatawalo, wiyasiya ebe
tanalamo tuduwata:no kuba osiyodilole tanalono elawo gito
panakapumiya.
4 Ebema: nanitabola, Godote me gabodo elawo atamo
ikaeamiya ale tuputupulo eba ilukulinalo ebeno Totomu
Tabo bilibilinomamo ka:tudila:onama:. Iyo, me ebe mab-
ula ale me tetelo aimano kateneno kuba ubi tanalamo
tudila:oa:no ebeno Uliyanano elawamo bilukulinama:.
5 Nanitabola, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalamo
da:tudila:ona ibino kateneno ubi tanalate ibino wato-
dawama: eda:na, wiyasiya piyate Godokono Uliyanano
ubi tanalamo da:tudila:ona, ebete ibino watodawama: eba
eda:nalo ebeno wade tanalo kosiyodilolema: iba:tamo wade-
wade woki kawiya alomolamena.

6 Ega:walo kebe lumagite ebeno kateneno kuba ubi
tanalo ebeno watodawama: da:midina, ebetamo a:e wiyate
ka:pemene, wiyasiya kebe lumagite Godokono Uliyana
ebeno watodawama: da:midina, ebete nanitabo igilo
ega:walo milo kuwatemene.
7 Ebema: potele ebeno kateneno kuba ubi tanalamo
da:tuduwatanako, ebete Godago goweladawama:
eda:na, mabu ebe ubia:nola Godokono Totomu Tabamo
tuduwatama: ega:walo ebegodolo elawo kitana: ebe tanalo
kosiyodiloma:.
8 Nanitabola, kebe lumagite ebeno kateneno ubi tanalamo
da:tuduwatanako, ebete Godoko kalakalakobi midima: mod-
oboa:!
9 Ebe mabuma: Godokono Uliyanate la: magumulo
nanitabolo dokolina, la: la:imano kateneno ubi tanalamo
a:ka:tudila:wenama, wiyasiya ebete la: keba kunu
kanaletana la: eba kunu bilukulinamata. Iyo, nanitabola,
Kelisokono Uliyanate kebe lumagigodolo okolina:no, ebe
lumagi ebe Kelisokonoa:!
10 Numa:la:, la: niyaniyalata mabu la: ega:walo me opo epo
epetapi bilibilinomo kuba osiyodilolepima: eba eda:onalo
la:imano apete ebema: nanitabonomolo ka:elaoma:na:.
Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisote la: magumulo
nanitabolo dokolina, ebeno Uliyanate la:tamo nanitabo igilo
kikalaema:ta mabu Godote la: ebeno tuputupupima: iyalo
a:midiliyata.
11 Iyo, kebe dawate Ya:su Kelisoko a:e magumune igilamo
dadipatiya, ebeno Uliyanate la: magumulo nanitabolo
dokolina, ebete atumu la:imano a:elao ape igilokobi
ka:midilimene mabu ebeno Igilo Uliyanate la: magumulo
wade woko bosiyodilona.
12-13 Ebema: naimano ekakiala:, modobola ale Godokono
Uliyanano ubi tanalamo ba:tudila:onakoma:, aimano kate-
neno ubi tanalamoa:, mabu numa:la:, la:le me tetelo
ebeno ubi tanalamo tudila:wete kateneno kuba osiyo-
dilole tanalo nanitabolo danakapulama:wenakoma la:le
uwomua: igilo ebo kelaemamota, wiyasiya la: la:imano kate-
neno ubi tanalamo da:tudila:wenakoma a:e wiyate la:tamo
ka:pemene.
14 Nanitabola, Godokono Uliyanate kebe epo demagatal-
ena, ibi Godokono gudila,
15 ebema: Godote la:tamo dikalametiyala ebe Talena
Uliyanado la:le tole tanalo kelawa:wena:. Iyo, wiya: wokopi-
ate woko eba osiyodilonalo ibino woko namutudawano
dowa tanalamo keba kunu ka:toletoleone la: eba kunu
kowagela:wena:, mabu Uliyanate la: ebeno nani gudima:

a:midiliyata, wiya: wokopima: ka:midilitiya:. Ebe mabuma: ale ebeno elawamo aimano Nabiwi Godoko Abama: ka:milo towetowe tabo ebetamo gelanakoma:,

16 iyo, nanitabola, ale towetowe tabo gela tetelo ebeno Uliyana ega:walo aimano uliyana, iba:te woki kapiyama: eda:ote a ebeno gudinomoma: ebo ka:minaka.

17 Ebema: la: me tanalo idi na:kuma:la:, ale Godokono gudima: nanitabolo deda:onama:, ebe mabuma: walone aimano Nabiwigodone ebeno wadewade tanalo kawonomamo ka:nuwatemalema:, Kelisote dopamo keba kunu ka:nuwatiyale eba kunu. Iyo, ale me opolo Kelisokono tanaloma: temeteme tanalo eba:go duwatenakoma:, ebe mabuma: ale walone tetelo eba:go ebeno kawo alonomo magumulo ka:nepola:namalema:.

Godokono Guda:te Ebeno Kawo Alonomo Magumulo Bilukulinama:na:

18 Wiyasiya ale me tetelo kebe temeteme magumulo kilukulinama: ebe tanalo nale negemo kawoa:, mabu Godote walone tetelo kebe kawo alonomamo a da:pukuiaemene nale ebe wade tanalo kawonomamo malagidilonamo.

19 Numa:la:, Godote me opo wagilimi mabu tetelo dosiyodiloliya, ebe iyaiya inamabu bilibilinomate kapimiya ubi kawonomamo alomona Godokono guda:te ebegodone wade wiya awokala eba uwatelo ebo kuima:.

20-21 Nanitabola, ebe inamabu ubia:nola me opolo temetema:go pola:nama:, wiyasiya ibino tanaloma: Godote ebeno ubi iyalo ma kunu iyatiya, iba:te Saitanakono a:e temeteme magumulo tete geyageyanomolo ilukulinate Godokono gudino wade alono pukuilame teta:mo ibino temeteme magumune ka:nemaimioma:. Iyo, kebe tetelo ebeno guda:te ebegodone wade wiya duwatema:na:, me opono inamabu bilibilinomate ebe atu tetenomolo ibino kawokawo mibomibonomo magumune maimiote ibino nanitabo kalakala atumu iba:go kapimiya ka:kuwatema:na:.

22 Ebema: a iyatawanomola, me opo wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga, digilona ebe inamabu bilibilinomate kawokawo temetema:go imina, kamiyalete gudu kawo temetema:go keba kunu kalaiminakole eba kunu.

23 Wiyasiya me opono inamabu bilibilinomo kapiyate kiimina:, ao, a piyate Godokono Uliyana delawiyama: a atumu aimano tepo magumulo kawokawo temetema:go iminama:, mabu a ubi kawonomamo niyatinama: ale aimano Nabiwigodone olioli apeno uwomua: igilo ka:nuwatema:. Nanitabola, ebete ebeno Uliyana atamo dopamo dapalibiya, ebe osiyodilo tanalodo ebete walone teteno tanalo ma kunu

awokalimiya, kebe tetelo ale nani gudima: eda:o tanalote da-
wokalamene, ebe atu tetelo ale uwomua: igilono wadewade
tanalo epetapi nanitabonomolo kuwatemalema:.
24-25 Numa:la:, lumagite kebe wade tanalo laema:
olowiolo demakopelena, ebe tanalote ebetamo nanitabolo
demaigamene ebete ebe tanalo laema: olowiolo walo
a:kokolinamene mabu ebete ebeno ubi tanalo elawi.
Wiyasiya a nanitabokobi midipino tanalo eba kunua:.
Nanitabola, ale aimano wade igilo Godogodone laema:
olowiolo demakopelenaima:, ebete ebe tanalodo
aimano igilo a:mula:leamiya, wiyasiya aimano olowiolo
makopele tanalote kolopoligoamena:. Iyo, ale ebe tetelo
aimano wade tanalonomo nanitabolo kelawiya:, walone
tetelo Godogodone ka:nelaemalema:, ebema: ale tete
geyageyanomolo olowiolo eba makopelenalo ubia:noma:
a:keda:oma:.
26 Ebema: numa:la:, ale ebe wade igilono tanalo bilibili-
nomo uwatea:noma: deda:onama:, Godokono Uliyanate ebe
tanaloma: atumu kemalagidilona, ebema: aimano iyaiya
modoboa: tanalo magumulo ebeno walubi tanalo ma
kunula. A ubila ale aimano tanaloma: Godotamo towetowe
tabo gelama:, wiyasiya a a:ka:tuwa: gabo nanitabonomolo
iyatawa:. Ebe mabuma: Uliyanate aimano modoboa:
tanaloma: kawo tepo temeteme ii tanalago ebe toweome-
nako, wiyasiya me opo epate ibino iyaiya tabamo degelana
ebete ebako tabamo ka:kiyawaonakoa:, ebete ebeno tabono-
mamo genako.
27 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godote a epono
tepo magumuno woki iyatawanomola, ega:walo ebete ebeno
Uliyanano woki atumu iyatawala, iyo, kebe tetelo Uliyanate
a ebeno epono tanaloma: da:towetowenako, ebe tetelo ebete
Godokono ubi tanalago a nanitabolo owadipaeatenako.

Godote Nanitabokobi Midipi Ebeno Gudima: Keda:onama:
Keba Kunu Keka:la:miyale

28 Ebema: a me tanalo iyatawala, piyate Godoko nilakapolo
demalagidilona ega:walo ebete kebe epo keka:la:miyale
ebeno ubi tanalo kosiyodilolenama:, ebe epatamo kebe teme-
teme tanalo bilibilinomate demaimiona Godote ebe tanalo
magumulo woko eba osiyodilonalo, ibino tanaloma: ebete
ebe temeteme magumune wadewade tanalo bowaulatele-
nakomene.
29 Nanitabola, opo wagilimia: tetelo Godote kebe epo
ebenoma: keda:onama: iba:tamo pukala dalomolamiya,
ebete ebe tanalo eba malagidilolo ebe atu epo a:kuwatiya
iba:te ebeno Guduno ololonomo kawokaliminama:, iyo, ebe

gabodo ebeno kapiya alailame magumulo Ya:sute dopo-
dawama: eba eda:nalo ebeno ekaki epetapi bilibilinomate
eba:go bilukulionama:na:.
30 Ebema: Godote kebe epo ebeno gudima: keda:onama:
ibi duwatiya, ebete ibi a:keka:la:miya. Ebene ebete
kebe epo keka:la:miyale, ebete ibi ebeno tuputupupima:
a:ka:midiliya. Ebene ebete kebe epo ebeno tuputupupima:
ka:midiliyale, ebete ibi ebeno kawo alonomo magumamo
a:kemagaeliya iba:te ebeno uwomua: pukuilame alo magu-
mulo kilukulionama:.

Godokono Nilakapo Tanalote Ya:su Kelisoko Magumulo Ditana

31 Ebema: a me wadewade tanalo eba malagidilolelo a
beda: tabo na:kegelama:? Modobola a tabo ma kunu kege-
lamalema:, Godote aimano apulo nanitabolo butina, ebema:
ago da:gowelaona iba:te wato kikopu a:kelaema:na:!
32 Numa:la:, Godote a mabuma: ebeno Gudunomo
ka:wokolomiya:, wiyasiya ebete ebe aimano kuba
osiyodilole tanalono a:e wiya laema: a bilibilinomatamo
gito ikaeamiya. Iyo, ebete ebeno Gudu atamo dikaeamiya,
nilakapo beda: kawonomola:ka:! Ebema: me tanalo
nanitabola, ebete wadewade tanalo bilibilinomo epetapi
atu nilakapo tanalodo atamo gito bikaeamenakomene.
33 Ebema: Godote kebe epo ebeno eponomoma:
keda:onama: duwatiya, potele na:ka:modobomene ibi
kubakubapima: keka:la:ima:? Idawa puliyanomola mabu
Godote ibi ebeno tuputupupima: iyalo eka:la:miya,
34 iyo, idawate a kubakubapima: ka:ima: modoboa: mabu
Ya:su Kelisote aimano tanaloma: a:iya. Ebene Godote ebe a:e
magumune igilamo dadipatiya, ebe tetelo ebete Godokono
tumudi apuamo nokoliya, ebema: me tetelo kalakala beda:
kawonomola:ka:, ebete aimano iyaiya modoboa: tanalo
Godotamo owadipalatelenako!
35 Ebema: Kelisokono kawo nilakaponomo magumune a
iyabaiamo alomoema: potele na:ka:modobomene? Idawa
puliyanomola! Nanitabola, epetapiate Ya:sukono tanaloma:
atamo temeteme dikaeamena, ibino osiyodilole tanalo
ega:walo iyaiya mibomibo tanalo epetapi ega:walo woki
bilibili tanalo epetapi, ebe tanalo bilibilinomate a ebeno
nilakapo tanalone wagaima: ka:modobona:. Ega:walo atumu
bae kape tanalo ega:walo inamabua:no okoli tanalo, olalati
tanalo ega:walo a:e tanalo, ebe tanalo bilibilinomate mod-
oboa: a Kelisokono nilakapo magumune wagaima:!
36 Nanitabola, Godokono Buka magumulo tabo idite
aimano tanalo ma kunu awokalimina,

“Godo, tete bilibilinomolo epetapiate a:ma: mabuma:
a anakapuaema: wagelena,
iyo, ibi ubila a dabiole sipi-goeogoeomu
kanakapuaema:!”

37 Wiyasiya aimano Kawodawate a nilakapolo kawono-
mamo malagidiloena, ebema: ale ebedo me kuba tanalo
bilibilinomo magumulo a wato kikopu kelaemalema:!
38 Iyo, me tanalo na iyatawanomola, atamo a:e ikaeame
tanalo ega:walo igilo ikaeame tanalo, ebe iyaiya
tanalate aimano Kawodawano nilakapo magumune a
a:kowagaimene. Nanitabola, Unu Duliyomolono nopopi,
ega:walo Saitanakono elawo nopopi, ega:walo ebeno
kubakuba uliyana epetapi, iyo, kebe iyaiya tanalate me
tetelo demaimiona ega:walo walone tetelo demaimioma:na:,
39 ega:walo tobolo unulo da:pola:na, ega:walo damela magu-
mulo da:pola:na, ega:walo opolo dowapata:lamena, me
uliyana ega:walo inamabu bilibilinomo magumulo idi kapiy-
ate a Godokono nilakapo magumune wagaima: modoboa:,
mabu ebe nilakapo tanalo ebete aimano Kawodawa Ya:su
Kelisodo atamo nanitabonomolo iyalo ikaeamiya.

9

Godote Yu Epo Kowalubilinama: Iba:tamo Kebe Iyaiya Tanalo Dikalamiya

1 Ebema: na Polote Kelisoko magumulo nani tabo gelo
a:da: tabo kegita:, iyo, naimano tepo magumuno mulo wokite
Godokono Uliyanano elawamo naimano nanitabo tanalo ma
kunu awokalimita,
2 naimano kalima epono tanaloma: naimano tepo magu-
mulo kawo temeteme tanalonomote olopoligoa: mibomibo
tanalago netabokana.
3 Ebene naimano ubi ma kunu itana, gabote mod-
obolo ditanamene, diyala, naimano Yu epono nanitabokobi
midia: mabuma: na kapiyate Godokono dowa magumamo
da:ba:nopegamo, ebema: Godote Kelisoko magumune na
itamidanete Ela Opamo eba ba:idilonelo, ebete wiyasiya
ibino igilo ebo ka:mula:lelaemene.
4 Ibi Godote dopamo deka:la:mioliya ebe Isalaela epola,
ebema: ebete ibi nilakapolo uwatete ebeno gudima: eba
midililo ebeno kawo alonomo iba:tamo ebo awokalimiya,
ega:walo ebete ibi kowalubilinama: ibino ewoniatamo
ebeno wadewade nopo alomonaki, ebene ebeno Totomu
Tabono iyaiya tanalo atumu walo a:kikalamiya. Ebema:

iba:godolo Godoko nanitabo amamate iyatawa tanalote bi-
tana, ega:walo ebete ebeno Bukalo ibino igilo ka:mula:lema:
kebe iyaiya tanalo nanitabonomolo da:kiyawaonaki, ebe
wadewade tabote iba:godolo atumu ba:ka:pola:na.
5 Ebene A:ibalayamako ega:walo kawokawo ewoni nabi
epetapi, Yu epo ebe ebe dubuno walone gudila, ega:walo
kalakala kawonomola, Kelisote ibi magumune opo lumagino
apa:mo pawokaliya.
Nanitabola, Kelisoko ebe Godotela! Iyo, ebeno elawo
tanalote epetapi bilibilinomono elawo tanalo nodoilina,
ebema: modobola epate uwomua: uwomua: tetelo ebe
nemoionakoma:na:! Taula!

Godote Yu Epo Kowalubilinama: Nani Tabo Da:kiyawaiya,
Ebete Ebe Tabo Kadikamidaliya:

6 La:le naimano iyatulame tanalo wadenomamo
nelawa:la:, nale Godokono tanaloma: ma kunu kegita:,
ebe a:da: tabo kiyawaodawama: eda:na. Ao, ebete Yu epo
uwomua: uwomua: tetelo kowalubilinama: nanitabonomolo
da:kiyawaiya, ebe tabo ebete kadikamidaliya: wiyasiya ebe
tabono nanitabo tanalote a nanitabokobi midipiagodolo
emaigiya. Numa:la:, ebeno umi magumulo piyate Yu epono
kalimamo dawokalaonaka ibi bilibilinomate ebeno Isalaela
eponomoma: keda:ona:.
7 Iyo, katene apulo A:ibalayamakono walone gudima:
deda:ona, ibi magumulo epetapiate Godokono nani gudima:
keda:ona:. Me mabuma: Godote A:ibalayamatamo dopamo
ma kunu giya, “A:imano gudi magumulo a:ma:le Aisa:keko
kapiyagodone a:imano gudi bilibilinomo kulaema:ta.”
8 Me tabono magumu ma kunula, piyate kateneno ubi
gabodo dawokalaoma:na:, iba:te Godokono gudinomoma:
a:keda:oma:na:. Ao, piyate Godokono walubi tabonomodo
dawokalaoma:na:, ebeno umi magumulo ibi kapiyate ebeno
nani gudima: keda:oma:na:.
9 Ebe mabuma: Godote A:ibalayamako kowalubima: ebe-
tamo nanitabonomolo ma kunu giya, “Na nani tetenomolo
walo da:ka:pemo, ebe tetelo Selate dubu gudu kalaimene.”
10 Ebema: modobola la:le me tanalo idi atumu
na:kemalagidilala:. A Yu epono ewono nabiwi idi Aisa:kete
Lebekagodolo dubu gudi netewa ulamiya, ebene iba:te ebe
kapiya ibino nabiwima: ka:minakiya.
11-12 Wiyasiya ebe nedewale guda:te wade tanalo idi
ega:walo kuba tanalo idi osiyodiloa:no, iyo, iba:te ibino
menokono tepo magumune awokalaoa:no, ebe tetelo Godote
ebeno ubilo ibi magumulo kapiya gudunomo lawiya, ebete
ebe gududo ebeno iyaiya ubi tanalo kosiyodilolenama:.
Ebema: ebete ebe tanalo kawokalima: Lebekatamo negiya,

“Ekawi dubuno elawote kawonomoma: eba eda:nalo, nani-
wino iyaiya gudino tanebapiate ebetamo wiya: wokopima:
beda:onama:na:.” Ebe tanalone a me tanalo iyatawala,
Godote ebeno ubi tanalo kapiyado ebeno nani gudi uwate-
nako, ibino osiyodilole tanalodoa:.
13 Iyo, ebe tanalo kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite
ma kunu itana, “Na Ya:ikoboko nilakapolo eba malagidilon-
alo ebe ebo lawiyamo, wiyasiya na ebeno naniwi Isoko
ubia:noma: ediyamo.”
14 Ebe mabuma: ale Godoko tuputupu tanalo osiyo-
diloa:dawama: ba:kegelama:? Ao, mako woki ebe daedale
wokila!
15 Godote ebeno tanalo kawokalima: Mosesetamo tabo ma
kunu giya,

“Na ebe Godotela,
ebema: kebe tetelo na a:ka:tuwa: ubi diyatimo,
ebe tetelo lumagi iditamo
nilakapo kawokalimamo,
ega:walo kebe tetelo naimano ubi ditanamene,
na lumagi idi nilakapolo ebo kowalubimamo.”

16 Ebema: kawo tanalo kapiyanomo bitana, ebe tanalo
ebe Godokono nilakapo tanalola. Iyo, lumagite a:ka:tuwa:
ebeno ubi tanalodo ega:walo ebeno elawamo woko osiy-
odilo tanalodo wade tanalo idi Godogodone a:kelaemene,
Godokono nilakapo kapiyado kelaemene!
17 Numa:la:, Godokono Bukalo ebete Kawo Elawodubu
Pa:lokono wato kodakoda tanaloma: ebetamo ma kunu giya,
“Nale a:ka:tuwa: a:ma: kawo elawodubuno gobebobamo
iyatiyamata, nale a:ma:godone naimano iyaiya ubi tanalo
kosiyodilolema:. Iyo, nale a:ma:do naimano elawo me
opopiatamo eba awokalimilo, ibi bilibilinomate naimano
amama mailo ebo kiyatawaoma:na:.”
18 Ebema: me tanalo nanitabonomola, Godote ebeno ubilo
kapiya lumagitamo nilakapo eba awokalimilo, lumagi idino
wato gito kodakodaimiya ebeno dowa tanalote ebetamo
ka:pemaigama:.

Godokono Dowa Tanalo Ega:walo Ebeno Nilakapo Tanalo

19 Ebema: diyala, la: magumulo idite natamo tabo ma
kunu da:begemene, “Godote a:ka:tuwa: wato kodakoda woki
lumagi iditamo dikaemene, ebete ebe lumagino kuba osiy-
odilo mabuma: wiya keba kunu na:kikaemene? Ebete
eba kunu dosiyodilomene, ebe tanalo tuputupu osiyodilo
tanaloa:, mabu ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo wato kodakoda

woki ebe lumagitamo ikame! Eiye, opo lumagigodolo elawo
kitana: Godokono ubi tanalo odiyoboma:!”
20 Na wiyasiya ebako tabo gedawatamo negemo,
“Naimano namutudawa, a:ma: poteleka: a:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: kawoma: midilo Godokono ubi tanalago
dapaminateua:wita? Numa:, mulodawate ebeno ubilo kalili
idi gebetamo dosiyodilomene, ebe tetelo kalilite ebetamo
mako daedale woki tabo a:kegemene, ‘Na ubia:nola me
ololamo okolitama:. Mabu keleka: a:ma:le na ma kunu
dosiyodilona:wa:?’
21 Eiye! Kalili osiyodiloledawa ebe mulo iyatawadawala.
Ebema: ebete ebeno ubilo kapiya gebetone kalili idi wade
baeno woko kosiyodiloma: osiyodilote, ega:walo kalili
idi sosowano woko kosiyodiloma: da:kosiyodilomene, ebe
tanalo ebe ebeno tanalola. Idawate modoboa: ebe kuba
wokodawama: gema:.”
22 Me uli tabote Godokono tanalo awokalimita. Ebete
ebeno ubilo me opo epo bilibilinomo gito osiyodiloliya,
ibi magumulo epetapiate nanitabokobi midia:pima: eba
eda:onalo ebete iba:godolo ebeno elawo tanalo ega:walo
dowa tanalo kawokalilaema:. Numa:la:, ebako epate iyalo
olosiyodiloiya Godote ibino kuba osiyodilole mabuma: ibi
ka:kubailaema:, wiyasiya tete geyageyanomolo ebete ibi
kopoliyadigalena: mabu ebeno kawo dowanomo awokalimi
tanalote ibido katepana:.
23 Ega:walo Godote a nanitabokobi midipi ako-osiyodiloiya
ebete ado ebeno kawo alonomo kawokalima:, iyo, ebete
iyalo tetelo ebeno nilakapolo a wadekobi a:midiya ale ebeno
kawo alonomono wadewade dogodogo tanalo ebegodone
ka:nuwatema:.
24 Ebema: nanitabola, Godote Yu epo ega:walo Yua:pi
bilibilinomo magumulo piyate ebeno gudima: keda:onama:
deka:la:mioliya, a ebe ebe epola.
25 Numa:la:, Godote Yua:pino tanalo kawokalima: ebeno
Bukalo ebeno wokodawa Oseyagodone tabo ma kunu giya,

“Kebe epate naimano epoma:
keda:onamia:,
nale ibi naimano eponomoma:
keka:la:imamo,
ega:walo nale dopamo kebe gudu nilakapolo
kemalagidilonamia:,
nale wiyasiya ebe naimano wade gudunomoma:
kegemamo.
26 Ebema: na Godote dopamo
kebe opo epo kanaliyamo,

‘La: naimano epoa:,’
me tetelo ibino oponomolo
epetapiate iba:tamo kegelama:na:,
‘Uwomua: uwomua: tetelo digilonamene,
la:le ebe Kawodawa Godokono gudima: eda:onamata.’ ”

27 Ebene Godote ebeno Bukalo me elawo tabonomo
Aisayagodone ma kunu gena,

“Isalaela epono ka:la:miole uwomu
ebe kewa: kolomono wiyo keba kunula:ka:,
iba:te bilibilinomoma: eba kunu eba eda:onalo,
wiyasiya ibi magumune nale kapiyakapiyanomo uwatete
ibino igilo ka:mula:lelaemamo.
28 Mabu tete gawagawalo na:pe,
na Kawodawate me opo epono tanalo
eba anagilamelelamelo,
ibi bilibilinomatamo modobo wiyanomo
ebo kikalamolemamo.”

29 Iyo, me tabo awokalimia:no, Aisayate dopamo
Godokono Bukalo tabo idi ma kunu kegiya,

“Elawo Kawodawanomote ebeno nilakapo
atamo kela:mo awokalimia:notaleka:,
aimano kuba osiyodilole mabuma:
ebete a opoliyaenomo bopoliyaena:,
iyo, ebete Sodomo duliyomolo ega:walo Gomola duliyomolo epo
keba kunu kanakapulamiyale,
ebete a eba kunu ba:kubaiamena:.”

Yu Epate Tuputupupima: Eda:o Gabodo Agowa Dukamidaoliya

30 Ebema: me iyatulame tanalono kawo magumunomo
ma kunula. Kebe tetelo Yua:piate Godokono tuputupupima:
eda:o gabo wadia:no, ebe tetelo wiyasiya Godote ibi uwatete
ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: ebo
midiliya.
31 Wiyasiya Godote dopamo deka:la:mioliya ebe Yu epate
Mosesekono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo elawo
ikalame totomu idi kawonomamo nipo wadiya, iba:te ebe to-
tomu tabamo tudila:o tanalodo tuputupupima: keda:onama:.
32 Mabu keleka: iba:te kumiya:? Mabu iba:te nanitabokobi
midi gabodo kowadiya:, iba:te wiyasiya kebe tanalo
ibino elawamo kosiyodilolenakiye ebe tanalo kawo

tanalonomoma: eba gelalo, iba:te tuputupupima: eda:oma:
Godokono nokolalo agowa gito nukamidaoliya.
33 Ebe mabuma: Godote ebeno Bukalo Kelisokono
tanaloma: tabo ma kunu gena,

“Numa:la:, nale Isalaela epono Sayono opamo*
agowa ukamidaoleno nokola iyatiyamo,
iyo, ebe nokola ebe nale iba:tamo dapalibiyamo
ebe Wade Wokodawala.
Ebema: ibi epetapiate ebe nokolalo agowa ukamidaolete
ebo ka:na:gudima:na:,
wiyasiya piyate naimano Wokodawa nanitabokobi da:midima:na:,
iba:te ilipo walo a:kiyatawaonakoma:na:.”

10

Yu Epate Godokono Igilo Mula: Gabo Keba Kunu Kanaetoamidiye

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano Yu
epate igilo mula: tanalo kelaema: nale ebe tanalo tepo
magumulo kawonomamo eba malagidilolo Godoko ebema:
toweomenakomo.
2 Na ibino tanaloma: nani tabonomo la:tamo ma kunu
kiyawaimo, iba:te ibino tanalo bilibilinomo Godotamo
eba osiyodilolenalo ebo malagidilonaka ebete iba:tamo
kekalakalamene, wiyasiya ibi iyatawa: iba:te ebeno
nanitabo gabo iyalo danaetoamidiya.
3 Iyo, Godote epo ebeno tuputupupima: kebe gabodo
ka:midilinale, Yu epate ebe gabodo tolaema: ubia:noma: eba
eda:olo, ebema: iba:te Godokono ubi tanalamo tudila:oa:no
ibi a:ka:tuwa: ibino woki idi gabonomoma: ebo geliya,
4 ebe gabo ebe Godote ibino ewoniatamo Mosesedo
dikalamiya ebe Totomu Tabamo tudila:o gabola. La:
wiyasiya numa:la:, Kelisokono woko magumulo ebete ebe
tagala gabo odiyobiya, ebema: me tetelo ebeno oli gabo
kapiyanomote itana, iyo, piyate ebe nanitabokobi da:midina
Godote ibi bilibilinomo ebeno tuputupupima: midilite, iba:te
igilo mula: tanalo ebo kelaema:na:.

Ya:suko Ka:mi Magumulo Lumagite Igilo Mula: Tanalo Kelaemene

5 Ebema: Godote lumagi idi ebeno Totomu Tabamo
tuduwata tanalodo tuputupudawama: deka:imene,
Mosesete ebe tanalo Godokono Bukalo ma kunu
awokalimiya, “Potele Godokono Totomu tabo

* **9:33:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Isalaela epono opono mailo idi ebe Sayonola.

bilibilinomamo da:tuduwatanako idi kapiya adikanalea:no, Godote ebe tuputupudawama: ka:mite nanitabo igilo ebetamo ebo kikaemene.” Wiyasiya numa:la:, a opo duliyomolo epo niyaniyala mabu a magumulo ebako lumagite ka:luta:.

6 Wiyasiya Godote kebe lumagi ebeno nanitabokobi midi tanalodo tuputupudawama: deka:imene, ebete ebako dawano tanaloma: ebeno Bukamo iyaiya tabo epetapi akakuloliya. Iyo, ebeno Bukalo dopo tabote ma kunu gena, “Opo lumagi, a:ma: mako tabo tepo magumulo akogeala:, ‘Naimano nanitabo igilo ka:nelaema:, Unu Duliyomolamo potele na:ka:nodolomene?’ ” Eiye! Me tabo ebe daedale woki tabola, mabu nanitabokobi mididawa iyatawala Kelisote Unu Duliyomolone me opamo iyalo a:piwisigiya!

7 Ega:walo atu Buka tabote walo ma kunu kegena, “Opo lumagi, a:ma: atumu daedale tabo idi ma kunu ako-geala:, ‘Naimano nanitabo igilo ka:nelaema:, a:elao epono opamo potele na:ka:niwisigamene?’ ” Nanitabokobi midi-dawa, a:ma: numa:, Kelisote ebamo iyalo niwisigate a:e magumune atamo walo ebo kemaigiya!

8 Ebema: Godokono Bukalo tabo idite nanitabokobi mididawano tanaloma: ma kunu itana, “Naimano igilo tabote iyalo pemaigate a:ma: niyakabonomolo bitana, iyo, a:imano tepo magumulo eba itanalo ebo kiyawaonakota.” Nanitabola, epate Ya:suko nanitabokobi ka:midima: ale iba:tamo da:kiyawaonakoma:, me ebe Wade Tabola.

9 Ebema: Godote Ya:suko a:e magumune dadipatiya, kebe lumagite ebe tanalo ebeno tepo magumulo nanitabokobi eba midinalo, Ya:sute Kawodawama: deda:na ebe tanalo ebeno tabamo dawokalimene, Godote ebe lumagino igilo ka:mula:emene.

10 Nanitabola, ale nanitabokobi da:midinama:, Godote a tuputupupima: ebema: ka:mina, ega:walo ale aimano nanitabokobi midi tanalo tabamo dawokaliminakoma:, Godote ebe gabodo aimano igilo ebo mula:leamenako.

11 Ebema: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Piyate ebe nanitabokobi da:midima:na:, ibi bilibilinomate ilipo walo a:kiyatawaonakoma:na:.”

12 Numa:la:, Godote me tabamo epo bilibilinomono tanaloma: gena, mabu ebeno osiyodilo magumulo ebete Yu epo ega:walo Yua:pi atu gabodo uwatete kapiya epoma: ebo midiliya. Iyo, Kawodawa Ya:suko ebe ibi bilibilinomono kapiya Kawodawala, ebema: ibi bilibilinomo magumulo piyate ebeno mailo deka:ima:na:, ebete ibi bilibilinomatamo wadewade dogodogo tanalo kawonomamo kikalaemene.

13 Nanitabola, Godote ebeno Bukalo tabo idi walo ma
kunu kegena, “Piyate Kawodawano walubi tanalo laema:
ebeno mailo deka:ima:na:, Godote ibi bilibilinomono igilo
nanitabonomolo ka:mula:lelaemene.”

*Yu Epate Godokono Wade Tabo Olowite Ubia:noma:
Deda:iya*

14 Ebema: modobola la: me tanalo nemalagidilala:. Epate
Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midia:no, iba:te ebe keba
kunu na:keka:ima:na: ebete ibino igilo ka:mula:lelaema:?
Ega:walo iba:te ebeno tanalo olowioa:no ebe nanitabokobi
keba kunu na:ka:midima:na:? Ega:walo epetapiate ebeno
Wade Tabo iba:tamo kiyawaoa:no, iba:te keba kunu
na:kolowioma:na:?
15 Ega:walo Godote wokopi ebeno elawago alibolea:no
iba:te Wade Tabo keba kunu na:ka:nikiyawaoma:na:?
Numa:la:, ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabo idite ma
kunu itana, “Olalati magumulo dilukuliona, piyate ebako
epo kowalubilima: Wade Tabo dadaema:na:, ebe wokopino
pelame tanalo beda: wade tanalonomola:ka:!”
16 Wiyasiya Ya:sukono Wade Tabote Yu epatamo
da:pemaigiya, ibi epetapi bilibilinomate ubia:noma: eda:iya.
Ebema: tete idilo Godokono woki awokalimidawa Aisayate
ebe naniya, “O Kawodawa, a a:imano wokopiate tabo
da:kiyawaonakoma: epate wiyasiya kolowionakoa:, ibi
magumulo kapiyakapiyanomate nanitabokobi midinaka!”
17 Me tanalo nanitabola, epono nanitabokobi midi
tanalote Kelisokono Wade Tabo olowio tanalodo maiganako,
ega:walo Kelisokono tabo awokalimi tanalodo iba:te ebo
olowionaka.
18 Ebema: nanitabola, Yu epate Kelisokono tabo ibino
galonomamo eba kunu olowiya wiyasiya kelawiya:, iyo,
Godokono Bukalo tabo idite ibino olowio tanalo ma kunu
awokalimina,

“Godote wagilimi mabu tetelo dosiyodiloliya,
ebe inamabuate ebeno tanaloma: tabo eba kiyawaonalo,
ebe tabote me opo kawonomamo gito tiya.
Ebema: mulu oponomolo dilukuliona,
ebe epate ebeno tabono iyaiya tanalo
wadenomamo iyalo olowiya.”

19 Ebema: na Polote naimano leta tabo olowiopi la:
analemata, la: ma kunu kemalagidilawitama, Isalaela
opolo dilukuliona Godokono tabote ebe Yu epatamo
ka:pemaigiya:? Ao, iba:te nanitabonomolo olowiote
wiyasiya kelawiya:, mabu ibino nanitabokobi midia: tanalo

pemaiga:no, dopamo Mosesete ebe tanalo Godokono Bukalo
ma kunu awokalimiya,

“Godote nege,
‘La: Yu epate kebe epo wadewade epoa:ma: degelawe-
nama,
nale la:imano gobebobo ebe Yua:piatamo dikalaemo,
la: ebema: ka:dowaomamota.
Iyo, dopamo daedale woki magumulo dilukulionamiya,
nale la:imano iyaiya iyatawa tanalo iba:tamo dikalaemo,
ebe mabuma: la: tepo magumulo
iba:tamo elanomoma: keda:omamota.’ ”

20 Ega:walo tete idilo Aisayate tolea:no Godokono Bukalo
Yua:pino tanalo walo nakawokalimiya,

“Godote nege,
‘Na wadinia:piate na unamiya,
iyo, nale pema: piyate na ka:toweonamia:,
wiyasiya na iba:tamo nilakapolo a:pemaigiyamo.’ ”

21 Ebete wiyasiya Isalaela epono tanaloma: ma kunu kegiya,

“Nale ibino igilo ka:mula:lelaema:,
tete geyageyanomolo naimano koto
iba:tamo uwamidalete dutinaimo,
wiyasiya iba:te naimano tabamo tudila:oa:no
wato kodakoda-ibinomoma: eda:onamiya.”

11

Yu Epate Godoko Ubia:noma: Eba Eda:onalo Ebete Wiyasiya Ibi Ubia:noma: Keda:na:

1 Ebema: nale la: analemata, la:imano woki ma kunu
kitanale, Godote ebeno Yu epono tanaloma: woki iyakobi
midite iba:tamo ubia:noma: ebo kediyale? Ao, eba kunua:.
Nanitabola, ibi epetapi bilibilinomate Kelisoko nanitabokobi
ka:midina:, wiyasiya numa:la:, me atu tetelo kapiyakapiya
epo epetapiate ebe nanitabolo lawiya. Ma kunu na
atumu Yu lumagima: eba keda:nalo wiyasiya nanitabokobi
na:midinamo, iyo, A:ibalayamako ebe naimano ewono nabi-
wila, ega:walo na Isalaela epono Beniyaminakono gu magu-
mune awokaliyamo.
2 Ebema: nanitabola, Godote me opo wagilimia: tetelo
piyate ebeno gudima: keda:onama: ebeno pukala iba:tamo
dalomolamiya, me tetelo ebete ebe Isalaela epo ubia:noma:
keda:na:. La: iyatawalata, Godokono Bukalo tabo idite keba

kunu kitanale, iyo, Godote Isalaela epatamo kuba wiya
ikalaema: Elayate ebe eba toweomelo tabo ma kunu giya,
3 "O Kawodawa, Isalaela epono kuba osiyodilole tanalo
kawokawonomola. Iba:te a:ma: watidilono nokolamo osiy-
odilole patapata kubailamete a:imano woki awokalimipi
bilibilinomo ebo anakapulamiya, ebema: ibi magumulo na
kapiyate eba igilonalo iba:te atumu na anakapunaema:
kowagelena!"
4 Ebene Godote Elayakono tabo eba wiyalo negiya,
"Naimano Isalaela epo magumulo a:ma: kapiyate
nanitabokobi midi magumulo kokoliawena:. Nanitabola,
ibi epetapi miliya:ni epo bilibilinomate na iyalo atepanete
a:da: elemasigi ida:da:li Ba:iliko ibino godoma: ka:minaka,
wiyasiya Ba:iliko amamatea:pi epetapi sebeni taoseni
epate ba:pola:na, iba:te na amamanatenenaka. Numa:,
ebe nanitabokobi midipino uwomu bilibilia:, wiyasiya nale
ibi wadenomamo anikulamenamo."
5 Ebema: Elayako tetelo dopamo demaigiya, me tetelo
ebe atu tanalote kemaigiya, Yu epo epetapi bilibilinomate
Godoko ubia:noma: eba eda:onalo, wiyasiya ibi magumulo
ebete ebeno nilakapo tanalodo kapiyakapiyanomo uwatiya.
6 Nanitabola, Godote ibi ibino wadewade osiyodilole
tanalodo kuwatiya:, ao, ebete ibi ebeno nilakapo tanalodo
gito uwatiya. Numa:la:, me opolo woko namutupi-
ate wade wiya wadewade wokopiatamo eba ikalame-
nalo wiyasiya kuba wiya kubakubapiatamo ikalamenaka,
wiyasiya Godokono tanalo eba kunua:, ebete ebeno wade
tanalo a kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo gito eba ikaea-
menalo ebeno nilakapo tanalonomo ma kunu awokalimi-
nako.
7 Ebema: me tanalono magumu keba kunula:ka:?
Nanitabola, Isalaela epate ibi a:ka:tuwa: ibino elawamo
Godogodone wade tanalo laema: eba wagelenalo wiyasiya
iba:te gabo nipo wadiya. Ebene ibi magumulo Godote kebe
epo ebeno gudima: keda:onama: dopamo deka:la:mioliya,
ebe kapiyakapiyanomate nanitabo tanalo eba lawelo,
wiyasiya Godote Yu epo epetapi bilibilinomono galo gito
mopiolelamiya iba:te ebeno tabo olowiokapoma:.
8 Iyo, ebeno Bukalo tabo idite ibino tanalo ma kunu
awokalimina,

"Godote iba:tamo u lao tanalo ikalamiya,
ebema: iyalo tetene wagilimite me teta:mo pemaiga,
iba:te ibino balida:mo Godokono nanitabo tanalo kumi-
nakia:,
ega:walo iba:te ibino galamo ebeno tabo kolowionakia:."

9 Ega:walo tete idilo Da:ibidite Godokono Bukalo Yu epono
tanaloma: tabo ma kunu kegiya,

“Iba:te woki bilibilia:no soliyomu bae eba nautalo,
modobola Godote ibino kuba wiya
iba:tamo nikalaemene,
iyo, iba:te ebeno gubi magumamo eba nigudilo,
kubanomamo ebo na:nela:wa:oma:na:.
10 Ebene ibino balidi netamiolaemene,
iba:te ebeno wade tanalo umikapoma:,
ega:walo mibomibo tanalo magumulo eba ilukulionalo,
modobola iba:te kawokawo temetema:go
nowapata:lamenama:na:.”

Godokono Igilo Mula: Tanalote Yua:piatamo Da:piya

11 Ebema: nale la: tanalo idima: kanalemata. La:imano
woki ma kunu kitanale, Yu epate nanitabokobi midi magu-
mulo agowa da:nukamidaoliya, Godote ebe mabuma: ibi
ginima:mo gito kilateliya: iba:te uwomua: uwomua: tetelo
ebegodone mulunomolo ka:pola:nama:? Ao, eba kunua:!
Numa:la:, Yu epono ele gabo odidi tanalodo Godokono igilo
mula: tanalote Yua:piatamo piya. Ebema: Yu epate ebe
mulupino nanitabo kalakala tanalo duima:na:, diyala, iba:te
ebe tanaloma: dowatepaote Godotamo da:bolobila:oma:na:,
ebene ibino kalakala atumu ebegodone ka:kelaema:na:.
12 Nanitabola, kebe tetelo Isalaela epate nanitabo gabo
datepiya, iyaiya opo epetapino epate gabo ebo umiya
Godogodone wadewade tanalo kuwatema:. Iyo, Yu
epono nanitabokobi midia: tanalone iba:te kebe tanalo
katutulateliye, Yua:piate ebe atu tanalo gito uwatiya,
ebema: ibino kalakala tanalote me tetelo kawonomoma:
eda:na. Wiyasiya Yu epate ibino igilo mula: tanalo atumu
da:kelaema:na:, aimano kalakala beda: kawonomola:ka:
mabu a nanitabokobi midipino walogabo apuno kalakalate
me teteno kalakala ka:nodolimene!
13 Ebema: na Polote me tabo idi la: Yua:piatamo gemo,
nanitabola, Godokono alibolepi magumulo ebete na la:
mabuma: elaweniya. Ebe woko osiyodilo tanaloma:
nagodolo kawo kalakalanomote itana,
14 mabu naimano Yu eponomate la: Yua:pino igilo mula:no
nanitabo kalakala dumilametamene, diyala, iba:te ebe
tanaloma: dowatepaote Godotamo da:boloba:la:oma:na:,
ebene ibino kalakala tanalo ebegodone atumu
ka:kelaema:na:. Ebema: kalakala kawonomola, nale woko
Yua:piatamo eba osiyodilonalo, ebe atu woko magumulo
gabote da:bitanamene Yu epono igilo mula: tanalote
iba:tamo naimano woko magumudo ka:pema:.

15 Numa:la:, Godote Yu epo iyabaiamo eba alomatepalo,
wiyasiya me opo epono Yua:pino wade tetete ebo pemaigiya
iba:te Godago wadewade namutupima: walo ka:keda:oma:.
Ebema: walone tetelo Godote ebeno Yu epo walo
da:kuwatemene, kalakala beda: kawonomola:ka:, mabu
piyate me tetelo da:elaona iba:te igilamo kemaimioma:na:!
16 Numa:la:, kebe tetelo lumagite palowa bae apu
talenama: midite Godotamo dikaemene, ebe tetelo ebe
bae umomonomote Godokonoma: keda:mene. Ega:walo
lumagi idite wade da:imi kewa talenama: midite Godotamo
dikaemene, ebe kewano ape kawonomote ebeno katomo
ega:walo dolodolago Godokono talena inamabuma:
keda:mene.
17 Ebema: la: me uli tabo idi nemalagidilala:. Idawate
wade olibi da:imi kewa ebeno moto niyakabamo gito amiya.
Ebene ebete ebe kewano katomo epetapi otolete, tumulo
da:eni ebe olibi da:imi kewa iditamo tote katomo kapiya
nitamidate, walo ka:pete tumu kewano katomo dopo ke-
wano apa:mo gito pa:mogiya, iba:te atu igilago eba pola:nalo
wadewade da:ima:te kapimiya ka:nolonakoma:. Ebema: la:
Yua:piate Godoko nanitabokobi da:mida:wenama, la:imano
tanalo ebe eba kunula. Godote la: nilakapolo uwatetate Yu
epono igilo mabuamo a:pemoga:liyata, la:le iba:go kapimiya
ebeno wadewade tanalo kalakalago kuwata:wenakoma:.
18 Wiyasiya la: nanisiwale! Godote la:tamo gobebobo
ikalaema: gelo Yu epo epetapino katomo gito dotoliya, la:
a:ka:tuwa: ibino olalati tanaloma: akoamamala:. Eiye! La:
katomonomolata, la: kewano nanitabo igilo mabua:! Ke-
wano dolodolote la: katomotamo igilo ikalamenata, wiyasiya
la:le dolodolotamo wade tanalo idi kikalama:wena:.
19 Ebema: diyala, la: magumulo idite naimano tabo eba
wiyalo ma kunu da:begemene, “Kalakala kawonomola, gob-
ebobo natamo ikaname mabuma: Godote Yu epo epetapino
katomo gito otoliya.”
20 Ebema: nale ebe lumagitamo kowaimamo, “A:imano
tabo nanitabola, wiyasiya a:ma: nanisiwale! A:ma: Godoko
tolemelo a:ma: a:ka:tuwa: akoamamata:la:, mabu piyate
dopamo nanitabokobi midia:noma: deda:onamiya ebete ibi
gito otoliya, ebene a:ma: a:imano nanitabokobi midi tanalo
kapiyado ibino gobebobolo utitata.
21 Nanitabola, dopamo Godote katomo epetapi ibino
nanitabokobi midia: mabuma: ka:wokololamiya:, ebema:
a:ma: nanitabokobi midia:noma: deda:emene, ebete a:ma:
atumu gito ka:kitamidama:ta!”
22 Ebema: la: Yua:pi nanitabokobi midipiala:, modobola
la: Godokono kawo nilakaponomo ega:walo ebeno kawo

elawonomo me netewa tanalo nemalagidilolenala:. Piyate kuba osiyodilole magumamo da:na:gudiya ebete iba:tamo kawonomamo eba elawonalo, wiyasiya la:tamo ebeno nilakapo awokalimina, iyo, kebe tetelo la:le ebeno nilakapo magumune gudia:no ebe nilakapote la: mabuma: a:kolopoligonamene. Wiyasiya la:le kubakubapino tanalo eba waloma:talo atumu da:ka:niguda:ema, la: nanisiwale! Ebe tetelo Godote la: atumu gito ka:kotolema:ta!

23 Ega:walo kebe tetelo Yu epate kuba magumune maimiote Kelisoko nanitabokobi da:midima:na:, ebe tetelo Godote ebe katomo walo kuwatete ebeno olibi da:imi kewano igilo mabuamo ka:ka:moga:lemene, mabu ebegodolo elawo bitana ebe nilakapo tanalo kosiyodiloma:.

24 Ebema: numa:la:, Godote la: Yua:pino katomo ebeno olibi da:imi kewamo moga:lema: kodakodadopola, mabu la: tumu da:imi kewano katomolata. Wiyasiya ebete ebeno Yu epono katomo walo da:ka:moga:lemene, ebe tanalo ebete osiyodiloma: kodakoda: mabu ebe katomo ebe atu kewane iyalo dotoliya ebe katomola, iyo, ebe kewano mabu ebe ibino igilo mabunomola.

Walone Tetelo Isalaela Epo Bilibilinomate Ibino Igilo Mula: Tanalo Kelaema:na:

25 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote walone tetelo kosiyodiloma: dopamo dowaminiya, nale ebe tanalo la:tamo kawokalimamo, la:le la:imano igilo mula: tanalo lawe mabuma: amamaokapoma:. Ebe tanalo ma kunula, Isalaela epono wato kodakoda tanalote uwomua: tetelo a:kitanamene, ao, Yua:pi magumulo piyate nanitabokobi da:midima:na: ibi bilibilinomate Godotamo dopamo pelamete, ebene Yu epate atumu walone ka:ka:pelaema:na:.

26-27 Ebema: nanitabola, ebe tetelo Isalaela epo bilibilinomate ibino igilo mula: tanalo kelaema:na:, mabu Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

“Na Godote ibino kuba osiyodilole tanalo
iyabaiamo dowatalaemo,
ebe tetelo nale naimano oli nopo iyatite
iba:tamo ma kunu kawokalimamo,
Ya:ikobokono walone gudino Igilo Mula:lelamedawate
Isalaela opolo demaigamene,*
ebete ibino Godoko ololoa: tanalo
iba:godone uwatelamete
iyabaiamo gito kalomolaemene.”

---

* **11:26-27:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Isalaela epono opono mailo idi ebe Sayonola.

28 Ebema: Godote ebeno ubi ma kunu iyatiya, Yu epate
ebeno Wade Tabo laema: ubia:noma: eda:ote, ebete iba:go
gowelaodawama: eba eda:nalo ibino ubia: tanalodo ig-
ilo mula: gigiyu la: Yua:piatamo ka:iyamidalametama:.
Wiyasiya numa:la:, ebete ibi nanitabolo kalibulateliya:, ao,
ebete ibino ewoni nabi nilakapolo iyalo duwatiya, ebema:
ebe tanalo dodomatia:no ebete ebe nanitabokobi midipino
tanaloma: ibino walone gudi uwomua: tetelo nilakapolo
atumu ba:kemalagidilolenamene.
29 Nanitabola, Godote dopamo kebe wadewade tanalo
epatamo kikalamiyale, ebete woki iyakobi midite walo
a:kuwatemene, ega:walo ebete dopamo kebe epo nilakapolo
kuwatiyale, ebete walone tetelo ibi ubia:noma: eda:te gito
a:ka:miyapamene.
30 Ebema: numa:la:, dopamo tetelo Godote ebeno nilakapo
Yu epatamo eba awokaliminalo, ebe tetelo la: Yua:piate ebe-
tamo ka:tudila:wenamia:, wiyasiya me tetelo la: Yua:piate
ibino tudila:oa: tanalodo nilakapo Godogodone nelawena-
mata.
31 Ega:walo Godokono nilakapo la:tamo awokalimi
mabuma: Yu epate tete da:pesolo ibino tudila:oa: tanalo
magumulo ilukula:tepate, ebene walone tetelo ibi atumu
ebegodone nilakapo walo ka:kelaema:na:.
32 Iyo, nanitabola, Godote me opo epo bilibilinomatamo
tete ikalamiya iba:te kuba osiyodilole tanalono matuomeo
magumulo kilukula:tepama:, mabu ebe ubila ibi bilibili-
nomate ebe temetema:go eba kunu eba ilukulinalo ebete
iba:tamo ebeno nilakapo ebo kawokalima:.

Polote Godoko Amamatema: Tabo Dadipatiya

33 Ebema: Godokono nilakapo tanalo ega:walo ebeno
mulo tanalo ega:walo ebeno iyatawa tanalo beda: kawoka-
wonomola:ka:!

Ebeno osiyodilole tanalono magumu nanitabolo uwatema:
lumagi idite a:ka:modobomene,
iyo, ebeno tuputupu gabono mabu
idawate a:kiyatawamene!
34 Dopamo wagilimi mabune lumagi idite
Kawodawa Godokono tepo magumuno woki
nanitabolo kelawenakia:,
ega:walo idawate ebe oli tanalo
iyatuima: ka:modobonakia:!

35 Ega:walo nanitabola,
Godogodolo modoboa: tanalo kapiya idi kitana:,
ebema: ebete opo lumagigodone

walubi tanalo idi nanitabolo kelawenakoa:,
ebete ebe lumagitamo walo ebema: ka:wiyala!
36 Ebe nanitabola, Godote ebeno elawamo
inamabu bilibilinomo osiyodiloliya,
ebene ibi bilibilinomate ebe kowalogonama:
ebeno igilo magumulo pola:na,
ebema: modobola uwomua: uwomua: tetelo
amama tanalote ebegodolo nitanamene!
Me tabo nanitabonomola, taula!

12

Nanitabokobi Midipiate Ibino Igilo Godotamo Ikameo Tanalo

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote ebeno nilakapo kawonomo atamo keba kunu kawokalimiyale, nale la: ebe tanalo me leta magumulo wadenomamo iyatulaemata. Ebe mabuma: nale la: toweolaemata, la:le la:imano ilukuli magumulo la:imano igilo ebetamo nanitabonomolo nikameonala:, epo epetapiate ebetamo kalimagono inamabu keba kunu kikameonake eba kunu. Iyo, la:le Godoko kekalakalaima:wenama: modobola ebeno woko osiyodilo tanaloma: la:imano igilo talenama: na:midilinakiyala:, ebene me gabodo la:le ebe wade tuputupu wokiago bamamatenakomata.

2 Ebema: me opolo dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pino osiyodilole tanalodo ibi akoibamilatela:la:, la: wiyasiya Godotamo gobebobo nikamenala: ebete la:imano tepo magumuno woki oliolinoma: ka:midilinama:, ebene Godote kebe tanalo wadewadenonomoma: kegenale, la: ebe iyaiya tanalo wadenomamo kiyatawaomamota la:le ebeno ubi tanalamo ka:tudila:wenama:.

3 Ebema: nale Godokono woko kosiyodilonama: ebete kebe iyanomo elawo natamo nilakapolo kikanamiyale, nale ebe tanalamo la: bilibilinomo ma kunu analemata, amama magumulo la: a:ka:tuwa: la: kawokawopima: akomidila:la:. Wiyasiya Godote la:imano nanitabokobi midi tanalodo la:tamo kebakobako iyaiya elawo dikalamoletiyala, modobola la: ebe tanalo tuputupu wokiago nemalagidilolenala:, mabu la: eba kunu nanitabolo kiyatawaomamota la:le ebetamo kebe iyaiya woko modobolo kosiyodilawenama.

4 Ebema: modobola a bilibilinomate lumagino apeno tanalo eba malagidilolo uli tabo idi ma kunu kuimalema:, lumagino ape ebe kapiyala wiyasiya ebeno iyaiya woko osiyodilole tanalo ba:pola:mena.

5 Eba kunu a nanitabokobi midipiate Kelisoko magumulo kapiya apema: eba eda:nalo aimano iyaiya woko kapimiya

bosiyodilolenama:. Ega:walo me tanalo idila, lumagino apeno moga:lamole tanalate ibino iyaiya bailo modobolo da:pola:nama:na: ibino woko osiyodilo tanalate wadenomamo ka:pola:nama:na:, wiyasiya apeno iyaiya apu magumulo idi kapiyate ape kawone ditamidamene ebe a:ka:tuwa: woko osiyodiloma: a:ka:modobomene.

6 Nanitabola, Godote nilakapolo a bilibilinomatamo iyaiya elawo ikaeamoiya ale ebeno woko kapimiya kosiyodilonama:. Ebema: nanitabokobi mididawa, Godote a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno woki nanitabonomolo kawokalima:wenama:, modobola a:ma:godolo ditana ebe nanitabokobi midi tanalago a:ma:le ebeno woki nawokaliminakiye.
7 Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono osiyodilole magumulo ibi kowalubila:wenama:, modobola a:ma:le ibi nowalubilinakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno Buka apuapuno tabo kiyatulama:wenama:, modobola a:ma:le epo niyatulamenakiye.
8 Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono tepo magumuno temeteme magumulo ibi gelebadikobi ka:midiola:wenama:, modobola a:ma:le ibi gelebadikobi na:midiolenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala nigologolopiatamo mani ega:walo inamabu kikalamola:wenama:, modobola a:ma: iba:tamo kawonomamo nikalamolenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala epono watodawama: keda:wenama:, modobola a:ma: wade wokinomodo ibi nemagatalenakiye. Ega:walo ebete a:ma:tamo iyanomo elawo dikametiyala ebeno nilakapo epetapiatamo kawokalima:wenama:, modobola a:ma: ebe nilakapo iba:tamo kalakalago nawokaliminakiye.

Epo Nilakapolo Malagidilole Tanalo

9 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipiate lumagi kapiya idi masigia:no epo epetapi bilibilinomatamo nilakapo nawokaliminakiyala:, ega:walo kuba osiyodilole tanaloma: kawonomamo ubia:noma: eba eda:onalo wade osiyodilo tanalo kodakodalo natila:niyala:.
10 Nanitabola, la: Kelisoko magumulo kapiya alailaema: eda:onamata, ebema: la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo eba malagidilolenalo, la: a:ka:tuwa: la: opamo alomolo la:imano woki magumulo epetapi unamo nowadipalatelenakiyala:.

11 Ega:walo la: damolama: eda:oa:no Kawodawa Ya:sukono
woko la:imano tepo magumuno elawo kawonomago nosiyo-
dilonala:.
12 Iyo, ebeno pe tanaloma: olowiolo eba ilukulinalo
nekalakalaonala:, ega:walo temeteme tanalate la:tamo
demaimioma:na:, la:imano nanitabokobi midi magumulo
kodakodalo eba lamota:onalo la: Godago tabo gela
akoatepanala:.
13 Ebene ebeno epo magumulo piyate modoboa:noma:
deda:ona, modobola la:le ibi nowalubilinakiyala:, ega:walo
kapela epo atumu eba walubililo bae ega:walo lao bai
iba:tamo nikalamolenakiyala:.
14 Ega:walo piyate Kelisoko mabuma: la:tamo temeteme
dikalametana, modobola la: Godoko na:toweomenakiyala:
ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:, wiyasiya la:le ebe
akoanala: ebete ibi gito ka:kubailaema:.
15 Ebene piyate kalakala magumulo dilukulina modobola
la: iba:go kapimiya nekalakalaonala:, ega:walo piyate teme-
teme magumulo dilukuliona modobola la: iba:go kapimiya
niiminala:.
16 Ma kunu la: bilibilinomate kapimiya milolo eba ilukuli-
nalo la: a:ka:tuwa: la: akowalogolenakala:, iyo, la: wato
kawokawoma: eda:oa:no kawokawo mailoa: epago namu-
tupima: neda:iyala:.
17 Ebema: lumagi idite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene
ebeno kubama: akowiyala:, wiyasiya epo bilibilinomate
wadenoma: degelanaka ebako wade tanalo kapiyate ebe-
tamo nosiyodiliye.
18 Ega:walo kebe tetelo epate a:ma: odiyoboa:no iba:go
milolo kilukula:wenama:, modobola a:ma: ibi bilibilinomago
kapimiya eba kunu nilukuliniyala:.
19 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la:go gow-
elaopima: deda:ona iba:tamo kuba wiya akoikalama:la:.
La: wiyasiya Godokono dowa tanalo awokalimi tete ne-
makopela:la:, mabu ebeno Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“Na Kawodawate gemo,
na kapiyate kuba wiya ikalamedawala,
ebema: epono kuba osiyodilole mabuma:
nale naimano nani tetenomolo
iba:tamo wiya kikalaemamo.”

20 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite ma kunu kegena,

“A:ma:go da:gowelaona ebe lumagi bae kapete duimene,
modobola a:ma: ebetamo bae nikamiye,

ega:walo ebe obo kapete duimene,
a:ma: ebe obamo na:kowalubiye.
Nanitabola, me osiyodilo gabodo
ebete ebeno kuba osiyodilole tanaloma: ilipo kelaemene.”

21 Ebema: naimano namutudawa, a:ma: nanisiwale! Kuba osiyodilo tanalote lumagi idigodone a:ma:tamo da:pemaigamene, ebe kuba osiyodilo tanalamo akotuduwatala:. Modobola a:ma: wiyasiya wadewade tanalo kapiya eba osiyodilolelo kuba tanalono wato kikopu ebo nelawiye.

13

Gabamaniatamo Tudila:o Tanalo

1 La: nanitabokobi midipi bilibilinomate gabamaniatamo na:tudila:onala:, mabu gabamani wokopi bilibilinomo ibino gobebobamo ebe Godote alomiya.

2 Ebema: kebe lumagite ebeno kuba osiyodilo tanalodo gabamani wokodawa idino tanalo dodiyobomene, ebete gabamani ibino woko osiyodilo baiamo potele kalomiyale ebe Kawodawa Godoko atumu kodiyobomene, ebene ebete ebeno kuba osiyodilo tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebetamo kuba wiya nanitabonomolo kadaemene.

3 Ebe nanitabola, kuba osiyodilolepiate gabamaniatamo na:toletoleona, wiyasiya wadewade tanalo dosiyodilolena iba:te ka:toletoleona:. Ebema: namutudawa, a:ma: ubila:ka: tolea:no kokoliawenama:? Modobola a:ma: wadewade tanalo kapiya nosiyodilolenakiye, ebene gabamaniate a:ma:tamo eba kalakalaolo a:ma: ebo kemoioma:ta, iyo, ebe mabuma: a:ma:godolo tole tanalote a:kitanamene.

4 Nanitabola, gabamani wokodawa ebe Godokono wokodawala, ebete a:ma: mabuma: wade woko osiyodilona. Wiyasiya kebe tetelo a:ma:le kuba tanalo idi dosiyodilaemene, a:ma: ebe tanaloma: na:toletoliye mabu gabamaniate a:ma:tamo kuba wiya nanitabolo kikaema:ta, iyo, ebe dawate Godokono wokodawama: eba eda:nalo ebegodolo elawo bitana kuba osiyodilolepiatamo wiya ikalaema:.

5 Ebema: modobola la: bilibilinomate gabamaniatamo na:tudila:onala:, mabu la:imano tepo magumuno mulo wokite la: eba kunu iyatulamenata, ega:walo diyala, la:le tudila:oa:no iba:godone temeteme tanalo da:belaema.

6 Me mabuma: la:le gabamaniatamo ta:kese mani nikalamolenakiyala:, mabu iba:te ebe maniamo ibino iyaiya woko bilibilinomo Godoko mabuma: osiyodilolena.

7 Iyo, gabamaniate epo totomu tabo keba kunu kanale-
nake, modobola la: iba:tamo eba kunu iyaiya ta:kese mani
modobolo nikalamenakiyala:, ega:walo modobola la:imano
tepo magumuno wokilo la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alo-
molo gabamani wokopi bilibilinomo unamo nowadipalate-
lenakiyala:.

Epo Nilakapolo Malagidilole Tanalo

8 Ega:walo me tanalo idila. A:imano modoboa: tetelo
namutudawa idigodone mani eba lawitalo a:ma:le ebe-
tamo walo ka:kikama:ema: danatia, modobola a:ma: sa-
monomamo na:ka:wiye, ebene a:ma:le ebako gabodo mani
walo akolawa:la:. Wiyasiya numa:la:, la: nanitabokobi
midipino iyaiya modoboa: tanalo magumulo, idite iditamo,
idite iditamo nilakapolo gito dikameteua:wenakoma, talena
puliyala. Nanitabola, lumagi idino modoboa: tetelo a:ma:le
ebe nilakapoimilo gito dowaluba:emene, ebako nilakapo ki-
malagidilo tanalodo a:ma: Godokono Totomu Tabono tanalo
bilibilinomamo ka:tuduwatama:ta.
9 Numa:, Godokono Totomu Tabo bilibilinomate me
kapiya totomu magumulo ba:pola:na, me kawo totomu ma
kunula, “A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, mod-
obola a:ma:le eba kunu a:ma: niyakabolo dokolina ebe
lumagi nilakapolo nemalagidilona.” Ebema: lumagite me
kawo totomu tabo kapiya kodakodalo eba atila:nalo, totomu
tabo epetapi wakalami gabote ebegodolo a:kitanamene, iyo,
ebete dubu idino kamiyale pilolo a:kelaemene, ega:walo
lumagi idi gito akanakapuimene, ega:walo inamabu idi pi-
lolo a:kelaemene, ega:walo lumagi idino inamabu uwatema:
ubi a:kiyatimene.
10 Nanitabola, nilakapo kimalagidilo tanalote
lumagigodolo eba itanalo, ebete kuba osiyodilo magumulo
idawatamo temeteme kikamenakoa:, me mabuma: kebe
lumagite epetapi nilakapolo malagidilole totomuamo
nanitabonomolo da:tuduwatanako, ebete ebe tanalodo
atumu Godokono totomu tabo epetapi bilibilinomamo
a:ka:tuduwatanako.

Alo Magumulo Ilukuli Tanalo

11 Nale me iyaiya tanalo la: analemata, mabu na
ubila la: me teteno tanalo ma kunu niyatawala:, tete
nanitabonomolo a:pe la:le u lao tanalone kemaimiaema:,
mabu a nanitabokobi midipino igilo mula: tetete ne-
tatali. Numa:la:, dopamo ale aimano nanitabokobi midi
tanalo Ya:sutamo diyatiyama:, ebe tetelo aimano igilo mula:
tanalono maiga tete muludopolo itanami, wiyasiya me tetelo
tatalinomoma: edi.

12 Iyo, egela walo tete eba tatalilo idoko teteno ilibubute
nolopoligo, ebema: modobola ale idoko teteno kuba osiy-
odilole tanalo iyabaiamo alomote, ale alo teteno gowela
tanalo kosiyodiloma: modobo inamabu ka:pupulimalema:.
13 Ebema: ale egelano alo magumulo eba ilukulinalo,
epetapiate aimano wadewade osiyodilole tanalo kapiya bu-
lamenakoma:na:. Ma kunu a nanitabokobi midipiagodolo
kuba ilipo soliyomu osiyodilo tanalo ega:walo gamoda nio
tanalo, buwelemele pilo tanalo ega:walo iba:tamo ilipo tabo
gela tanalo, gowelao tanalo ega:walo dowa tanalo, ebe kuba
tanalo bilibilinomate agodolo akopola:nala:.
14 Ebema: modobola la:imano kateneno ubi tanalamo
tudila:o tanalote eba olopoligolamelo, la:le wiyasiya Ka-
wodawa Ya:su Kelisokono wadewade kaliku na:pupula:la:.

14

Lumagi Idite Ebeno Nanitabokobi Midi Tanalone Tanalo Idi Dosiyodilomene, A:ma: Ebe Tanalo Kubama: Akogeala:

1 La: nanitabokobi midipi magumulo potele elawoa:noma:
deda:na, modobola a:ma:le ebe nilakapo kimalagidilamo
nelawiye, ebene ebete ebeno nanitabokobi midi tanalone
kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakole, a:ma:le ebe tanaloma:
eba:go akoapaminateua:la:.
2 Ebema: numa:la:, nanitabokobi midi dawa idite ebeno
nanitabokobi midi magumulo elawoma: deda:na, ebete
olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno
katene inamabu dapalomonaka, ebete ebako inamabu
laema: talenama: kegena:. Wiyasiya idawate ebeno
nanitabokobi midi magumulo elawoa:dopoma: eba eda:nalo,
olowame baine pali inamabunomo uwatenako mabu ebe
inamabu ida:da:li amamalateleno inamabua:.
3 Ebema: dopo lumagite inamabu bilibilinomo nao
talena:noma: eba genalo, wiyasiya ebeno nanitabokobi
midi ekawite inamabu idi na talenama: degemene, ebete
ebe tanaloma: ebeno ekawino woki kubama: akogeala:.
Ega:walo potele inamabu idi na talenama: degemene, ebete
talena:noma: gedawano osiyodilo tanalo atumu kubama:
akogeala:, mabu Godote ebe nilakapo kimalagidilamo iyalo
elawiya.
4 Eiye! Mabu keleka: a:ma:le Godokono wokodawa idino
tanalo danagiyamidama:wenaka? Ebe lumagino woko Na-
mutudawate a:ka:tuwa: ebeno tanalo eba anagiyamidamelo
wadenoma: da:begemene o kubama: da:begemene, wiyasiya
a:ma:lea:! Numa:, Kawodawa Godokono elawo mod-
obola ebe wokodawatamo walubi tanalo iyatima:, ebema:

nanitabola, ebete ebeno nanitabokobi midi magumulo
a:kegamene, wiyasiya ebete kodakodalo kutitamene.

5 Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi mididawa
idite Godoko amamatema: kapiya egela kawonomamo
malagidilonako, ebema: ebete ebe egela talenama: eba
genalo epatamo talena ebo iyatinako, iba:te ebe egelalo
ibino iyaiya woko osiyodilole tanalo ega:walo kalakala
tanalo kosiyodilolema:. Wiyasiya lumagi idite Godoko ama-
matema: egela bilibilinomo modoboma: eba genalo kapiya
egela idi iyanomo talena egelama: ka:midina:. Ebema: me
tanaloma: la:imano sosi epono iyaiya wokite da:pola:lamena,
la: magumulo idite idawano wokino tanalamo gito ako-
tuduwatala:. Ao, modobola la: bilibilinomate ma kunu nosiy-
odiliyala:, lumagi idino nanitabokobi midi tanalote ebeno
tepo magumulo keba kunu kiyatuminale, ebe a:ka:tuwa: ebe
woki kodakodalo lawete aimano Kawodawa kowalogonama:
eba kunu nokolinamene.
6 Iyo, numa:la:, la: magumulo potele egela idi kawoma: de-
gena, ebete lumagi idino tanalo malagidiloa:no aimano Ka-
wodawa kapiya adipatema: ebe egela talenama: midinako.
Ega:walo potele olowame bailo katene lawete denanako,
ebete atumu aimano Kawodawa kapiya malagidilolo osiy-
odilonako, mabu ebete ebe nao inamabuma: Godotamo
kalakala tabo adipatenako. Ega:walo potele ebe katene nao
talenama: degena, ebete atumu aimano Kawodawa kapiya
malagidilolo nao inamabu epetapino tanaloma: kalakala
tabo ebetamo eba adipatelo, wiyasiya ebe katene inamabu
iyabaiamo gito iyatinako.

7-8 Ebema: la: me kawo tanalo nemalagidilala:, a
nanitabokobi midipiate me opolo eba ilukulinalo, a
a:ka:tuwa: a kekalakalaiaema: aimano iyaiya ubi tanalo
osiyodilole modoboa:, mabu a aimano Kawodawa
kowalogonama: bilukulinama:. Ebema: ale aimano
nanitabokobi midi mabuma: da:elaoma:, ebe tanalo atumu
aimano ubi gabodo a:kosiyodiloma:, ale aimano Kawodawa
kowalogonama: ka:elaomalema:. Ebema: ale dilukulinama:
o ale da:elaoma: ebe tanalo kawo tanaloa:. Kawo tanalo ebe
ale Kawodawano epoma: deda:onama: ebe tanalola.

9 Nanitabola, Kelisote ebe mabuma: a:e magumune walo
igilamo a:kemaigiya, dopamo da:elaiya ega:walo me tetelo
igilolo dilukuliona ebe epo bilibilinomono Kawodawama:
keda:nama:.
10 Ebema: mabu keleka: a:ma:le a:imano nanitabokobi
midi ekawino tanalo danagiyamidama:wenaka? Ega:walo
beda: mabuma: a:ma:le ebeno tepo magumuno woki
kubama: degeawena? Numa:, a bilibilinomate Godokono

ololo apulo eba lamota:onalo ebe kapiyate aimano tanalo
ebo kanagilameleaemene.
11 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu
itana,

“Na ebe uwomua: tetelo dokolinamo
ebe Kawodawala,
ebema: na nani tabonomo gemo,
epo bilibilinomate pupamo eba pilukulilo
na ebo kapamamanatenema:na:.
Iyo, na nani Godoma: deda:namo,
ibi bilibilinomate ebe tanalo
ibino tabamo kapawokalima:na:.”

12 Ebema: me tanalo ebe kawo tanalonomola, Godoko
kapiyate a bilibilinomono tanalo eba anagilameleamelo,
ale aimano iyaiya kuba osiyodilole wiya uwatelo ebe odiy-
oboma: ale tabo idi gelama: a:ka:modoboma:.

*A:ma: Nanitabokobi Midi Ekawi Idino Agowa Ukami-
dadawama: Akoeda:la:*

13 Ebema: modobola a nanitabokobi midipi
magumulo idite idino tanalo anagiyamidame
tanalote nolopoligoaemene. La: wiyasiya me tanalo
nemalagidiliyala:, la: magumulo idite ebeno nanitabokobi
midi ekawino agowa ukamidadawama: akoeda:la: ebete
gakapoma:.
14 Nanitabola, na Kawodawa Ya:suko magumulo eba
okolinalo me wokite nagodolo kawonomoma: eda:na,
nao inamabu bilibilinomo magumulo Godote inamabu
kapiya idi talenama: kegena:, wiyasiya kebe tetelo lumagite
ebeno nanitabokobi midi tanalone inamabu idi talenama:
degemene, ebe tetelo ebe inamabute ebetamo daleyama:
keda:mene.
15 Ebema: a:imano nanitabokobi midi ekawite kebe inam-
abu talenama: degena, a:ma:le ebe inamabu eba nitalo
ebeno woki da:kubaimene, a:ma:le ebe tanalo nilakapo
kimalagidilamo kosiyodilawita:. Eiye! A:ma: bae nao magu-
mulo ekawino agowa ukamidadawama: akoeda:la:, mabu
Kelisote ebe lumagi mabuma: atumu a:ka:iya!
16 Ebema: a:imano nanitabokobi midi tanalone kebe tanalo
osiyodiloma: modoboma: degeawena, a:ma: ebe tanalo eba
osiyodilutalo lumagi idino agowa dukamidama:emene, ebe
tanalo modoboa:. Mabu keleka: a:ma:le tanalo idi a:imano
tuputupu wokilo eba osiyodilutalo, epetapiate ebe tanaloma:
kubama: degelita?
17 Numa:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalono magumu ebe nao tanaloa: ega:walo nio tanaloa:!

Ao, ebeno Uliyanate nanitabokobi midipiatamo dikalamena,
ebe tuputupulo okoli tanalo ega:walo milo tanalo ega:walo
kalakala tanalo, ebe iyaiya tanalo ebe ebeno Kawo Ela-
wodawano tanalono magumula.
18 Ebema: lumagi idite eba kunu Kelisotamo woko eba osiy-
odilonalo ebeno nanitabokobi midi ekawino agowa ukami-
damea:no, Godote ebetamo nanitabolo kekalakalamene
ega:walo epate atumu ebetamo ka:kekalakalaoma:na:.
19 Me mabuma: modobola ale aimano woki kawonomamo
milo gabo kapiya bowaloma:tanama:, ale eba kunu idite
idi kowalubi, idite idi kowalubi, ale nanitabokobi midi
magumulo kapepeoma:.
20 Ebema: Godote kebe wade woko lumagi idi magumulo
dosiyodilona, a:ma:le a:imano bae nao tanalamo ebe woko
akokubaima:la:. Nao inamabu bilibilinomo talena:nola,
wiyasiya a:ma: inamabu idi eba nitalo nanitabokobi midi
dawano agowa ukamidadawama: deda:emene, Godote ebe
tanaloma: kubama: kegemene.
21 Wiyasiya kebe tetelo osiyodilo tanalo idima: talena
nanitabolo itana:no, ebene a:ma:le a:imano nanitabokobi
midi ekawi eba malagidilolo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma:tamo tal-
ena diyata:wenakomene, Godokono umi magumulo a:ma:le
wade tanalonomo bosiyodilonakoma:ta, mabu a:imano
tanaloma: ekawite ida:da:li amamalateleno katene nao
tanalodo o elawo da:imi obo ni tanalodo o ebako iyaiya
osiyodilole tanalo idido agowa a:kukamidamene.
22 Ebema: ebako iyaiya osiyodilole magumulo Godote
a:imano nanitabokobi midi tanalodo tanalo idino talena:
tanalo a:ma: diyatumitana, modobola a:ma: ebe tepo magu-
muno woki epetapiatamo akoawokalima:la:. Numa:, kebe
lumagite ebeno nanitabokobi midi tanalone ma kunu diy-
atawana, ebeno osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
ebete Godokono da:peso talena idi kapiya kadikamidalena:,
ebema: ebete nekalakalamene!
23 Wiyasiya ebete ebeno tepo magumulo inamabu idi
nama: talenama: eba genalo gito denamene, kuba wiya ebe-
tamo ka:pemene mabu Godote ebetamo dikamiya, ebete ebe
tepo magumuno nanitabokobi midi tanalamo ka:tuduwata:.
Nanitabola, lumagite ebeno tepo magumuno nanitabokobi
midi tanalamo tuduwata:noma: eba editalo tanalo idi dosiy-
odilomene, Godokono umi magumulo ebe tanalote ele gabo
odidi tanaloma: keda:mene.

15

La:le Epetapi Malagidilolea:no La: A:ka:tuwa: La:imano Tanalo Kapiya Akomalagidilolenala:

1 Ebema: nanitabokobi midipi magumulo a piyate ela-
woelawopima: deda:onama:, modobola ale aimano ela-
woelawoa: nanitabokobi midipi ekaki eba walubililo, iba:te
kodakodalo kelamota:onama: a a:ka:tuwa: aimano tanalo
kapiya a:kemalagidilolenama:.
2 Iyo, a bilibilinomo magumulo idite ebeno osiyodilole
magumulo ebeno ekawi wadenomamo eba walubilo ebe
nekalakalaimene, ebete ebeno nanitabokobi midi magu-
mulo wadenomamo kapema:.
3 Numa:la:, Kelisote eba kunu wagelenaki, iyo, ebeno
osiyodilole magumulo ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kapiya
kemalagidilonamia:, ebema: ebete Godokono Bukalo ebeno
tanalo iyalo ma kunu awokalimiya, “Godo, epate kebe
tanalamo a:ma: kemalogotanaka, nale a:ma:tamo tuduwata
magumulo ebe atu tanalate natamo na:kemaimiona.”
4 Nanitabola, Godote ebeno Bukamo kebe iyaiya tabo
dopamo dakuloliya, ebe tabono tanalo bilibilinomate a iy-
atuaema: pola:na, iyo, ale ebeno Buka apuapuno tabone
walubi elawo lawete temeteme magumulo kodakodalo eba
lamota:onalo, aimano nanitabo kalakala tetete ka:pema:
olowiolo makopelenama:.
5 Ebema: potele ebeno nanitabokobi midipiatamo ko-
dakodalo lamota:ona tanalo ega:walo walubi elawo tanalo
dikalamena, modobola ebe Kawodawa Godote la: nowalubil-
ima:ta, la:le Ya:su Kelisoko eba waloma:talo woki kapiyama:
keda:wenama:.
6 Me gabodo la: bilibilinomate la:imano tabo madodo
kapiyama: eba midilo, aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono
Nabiwi Godoko ebo kemoiomamota.

Yua:piate Godoko Moio Tanalo

7 Ebema: epetapiate la:imano tuputupu ilukuli tanaloma:
Godoko kemoioma:, modobola la: magumulo idite idi ni-
lakapo kimalagidilamo nelawenakiyala:, Kelisote la: ni-
lakapolo keba kunu kuwatetiyala eba kunu.
8 Nale la: analemata, Kelisote a Yu epatamo wiya: woko-
dawamu piya, Godote aimano ewoni nabiatamo kebe
nani tabo dopamo ka:kiyawaonakile ebe tanalate ebeno
osiyodilole magumulo nanitabonomolo kapawokalaoma:.
Ega:walo Kelisote Godokono nanitabo tanalo eba kunu eba
pawokalimilo,
9 ebe tanalodo ebete la: Yua:piatamo atumu gabo
a:posiyodiliya la:le Godokono nilakapo tanaloma: ebe
kemoiawenakoma:. Ebe tanalo awokalima: Godokono
Bukalo tabo idite ma kunu itana,

“O Godo, nale Yua:pi magumulo eba utitalo,

naimano kalakala tabo a:ma:tamo ebema: adipate-
nakomo,
iyo, ibi magumulo nale a:ma: amamate oale alapi-
onakomo.”

10 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite na:kegena,

“La: Yua:piala:,
modobola la:le nanitabokobi midipi epetapiago
kawonomamo nekalakalaonala:!”

11 Ebene Godokono Bukano tabo idite ma kunu kitana,

“La: Yua:piala:, Kawodawa Godoko nemoiala:,
iyo, iyaiya opo epo bilibilinomate
ebe amamate oale nalapioma:na:!”

12 Ega:walo tete idilo Aisayate Godokono Bukamo tabo ma kunu akuloliya,

“Da:ibidikono nabiwi Yesiko,
ebeno walone gudi magumune
Kawodawa idite kapawokalamene.
Ebene Yua:piate ebeno ubi tanalamo ka:tudila:onama:,
Godote ebe ebeno Kawo Elawodawano gobebobamo
kiyatimene,
ebema: iba:te ibino igilo mula: tanalo ebegodone kelaema:
ebeno pe tanaloma: olowiolo bilukulionama:na:.”

13 Nanitabola, Godote elawo nanitabokobi midipiatamo ikalamiya iba:te ibino igilo mula: tanalo nanitabolo laema: olowiolo kilukulionama:. Ebema: modobola ebete la: Yua:pino nanitabokobi midi tanalodo la:imano tepo magumu kawo kalakala tanalamo ega:walo milo tanalamo netabokailaemene, ebene la:le ebeno Uliyanano elawamo olowiolo okoli tanalo magumulo kawonomamo kapepeomamota.

Polote Iyaiya Tabo Epetapi Tolea:no Loma Epo Da:kiyawaolamiya Ebe Tanalono Mabu

14 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, niyaniyata. Naimano tepo magumulo niyatawanamo la:godolo wade-wade osiyodilole tanalo ega:walo kawokawo iyatawa tanalo tabokaonomola, iyo, la: magumulo idite idi mulo tanalamo iyatuima: modobola.

15 Wiyasiya na me leta eba osiyodilolo, la:le kebe iyaiya tanalo dopamo kiyatawawiyama nale tolea: tanalago ebe atu

tanalo la: ebe kiyatulaemata, mabu Godote ebeno nilakapo
tanalodo na elaweniya,
16 nale Ya:su Kelisokono wokodawama: eba eda:nalo la:
Yua:pino mabuma: ebeno woko kosiyodilonama:. Iyo,
Godotamo kalimagono ikameodawa keba kunula:ka: na
ebako dawama: eba eda:nalo, nale Yua:pi kalimagono inam-
abumu midilite ebetamo ebo nikameonakomo. Ebema:
naimano ubi tanalo ma kunula, Godote ebe nanitabokobi
midipi Yua:pi nagodone kalakalago eba uwatelo, ebeno
Uliyanate ibi ebeno talena wokopima: ebo ka:midilimene.
17 Ebema: na Ya:su Kelisoko magumulo Godotamo me
woko eba osiyodilonalo, ebe mabuma: amamanamo.
18-19 Numa:la:, Kelisote nado kebe wade wokonomo
Yua:pi mabuma: kosiyodilonamile, na ebe kapiya tanaloma:
tabo tolea:no ka:kiyawaomamo. Ebe woko ebe nale tabo
kiyawao tanalamo ega:walo apa:mo osiyodilole tanalamo,
iyo, Godokono anoano osiyodilole tanalamo ega:walo
ebeno Uliyanano elawo tanalamo dosiyodilonaimo, me ebe
wokola. Ega:walo naimano woko ebe nale Yua:pi Godotamo
eba magatalelo iba:te ebetamo da:tudila:ona ebe tanalola,
ebema: nale Kelisokono Wade Tabo kiyawao tanalago tote
Yelusalema kawo duliyomolone wagilimite Ilikama mulu
opamo gito nemaigimo, iyo, ebe woko kawonomo nale
nanitabonomolo opolimo.
20 Nanitabola, na ubi kawonomamo ma kunu iyatinaimo,
nale Kelisoko iyatawa:piatamo ebeno Wade Tabo
ka:na:kiyawaonakoma:, mabu na ubia:nola lumagi
idite dopamo dowagilimi ebe woko unamo woko walo
ka:nosiyodiloma:.
21 Numa:la:, Godokono Bukalo tabo idite ebe tanalo
awokalima: ma kunu itana,

“Dopamo piyate Kawodawano tanalo kiyatawaiya:,
iba:te ebeno tanalo kuima:na:,
ega:walo piyate ebeno tabo dopamo kolowiya:,
iba:te walone tetelo wadenomamo kiyatawaoma:na:.”

Polote Loma Kawo Duliyomolamo Toma: Ebeno Nopo Dawokalimiya

22 Ebema: nanitabola, dopamo tete bilibilinomo epetapilo
nale la:tamo pema: dowagelenakimo, gabote wiyasiya
natamo mopilo itananaki.
23-24 Wiyasiya me tetelo me tatali opo bilibilinomolo woko
opoliyalimo, ebema: na ubila nale Spa:ini opamo wokoma:
eba petolo gabo tetelo la: pulaema:. Nanitabola, ulama bili-
bilinomo epetapilo la: mabuma: ubi ma kunu iyatinakimo,
ebema: tete tatalila na la:go kalakalago eba pokoliatepalo,

modobola la:le na ebo kowalubinimamota nale naimano oli woko baiamo ka:toma:.
25 Me tetenomolo nale wiyasiya la:tamo pea:no dopamo Yelusalema kawo duliyomolamo ka:tomamo, Godokono epate ebolo dilukuliona ibi ka:nowalubilima:.
26 Mabu Ma:sadoniya opo ega:walo Guliki opolo dilukuliona, ebe sosi epate ibino ubilo nilakapo eba awokalimilo mani ebo alomiya, Godokono epate Yelusalemalo dilukuliona ibino nigologolopi kowalubilima:.
27 Nanitabola, iba:te Yu epono nigologolo epo epetapi kowalubilima: ibino ubi tanalo kalakalago diyatiya, ebe tanalo ebe modobo wokila. Iyo, dopamo Yu epate Yua:pino igilo mula:le mabuma: iba:tamo Godokono tepo magumuno wadewade tanalo wiya:no gito ikalamiya, ebema: modobola me tetelo Yua:piate ibino nilakapo maniamo ega:walo inamabuamo Yu epo gito nowalubilima:na:.
28-29 Ebema: naimano tanalo ma kunula. Yua:piate nilakapolo dalomoiya, nale ebe mani kawodopo Yelusalema duliyomolo epatamo eba pikalamelo, ebe walubi woko iba:tamo popoliyate nale Spa:ini mulu opamo to ebo kowagilimamo. Ebene gabo tetelo nale la:tamo da:pemaigamo, na iyatawala nale la:go eba pokoliatepalo, Kelisote nado ebeno iyaiya kalakala tanalamo la: ebo ketabokailamolema:ta.
30 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale Godokono Uliyanano nilakapo tanalamo la: aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo ma kunu toweolaemata, nale naimano tanaloma: Godotamo keba kunu ka:towetoweonakomo, modobola la:le nago kapimiya atumu na elawonomamo nadipanateniyala:.
31 Ebene nale Yudiya opamo da:tomo, modobola la:imano towetowe tabono walubi tanalodo Godote na ebolo na:ga:lunatenemene nanitabokobi midia:piate na kubainamekapoma:, ega:walo ebeno epate Yelusalemalo dilukuliona, nale nanitabokobi midipi epetapino nilakapo mani iba:tamo da:nikalaemo, ebete ebe tanalodo ibino kalakala kawokobi na:midililaemene.
32 Ebema: nanitabola, Godote ubi diyatimene, na ebe tanalone la:tamo kawo kalakalago pete naimano uliyana apulo nale la:godolo wade ela kapamiatepamamo.
33 Epatamo milo dikalamena, modobola ebe Godote la: bilibilinomagodolo nokolinamene. Me tabo ebe nanitabonomola, taula.

16

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Ebeno Namutupiatamo Da:kiyawaiya

1 Ebema: a nanitabokobi midipino naniko Pibikono
tanaloma: na Polote la: analemata, ebe Senekiliya duliy-
omolono sosi watowatopi magumulo wade walubi kamiyale
idima: eda:na.
2 Ebete la:tamo da:pemaigamene, modobola la:le Ka-
wodawano mailamo ebe kalakalago eba lawelo, modoboa:
tanalo idi ebegodolo duma:ema ebetamo gito nikamiyala:,
mabu Godokono epate ebako osiyodilo tanalodo ebeno
wadewade ga:limapi gudima: eda:ona. Nanitabola, dopamo
tete bilibilinomo epetapilo na ega:walo epo epetapi bilibili-
nomo ebete a wadenomamo walubinaki.
3 Ega:walo nale Pilisilako Akuilako iba:tamo nilakapo tabo
palibomo, nanitabola, iba:te Ya:su Kelisoko magumulo nago
wade woko osiyodilonaka.
4 Iyo, tete idilo iba:te na mabuma: ibino igilo
atutulatelema: negeliya ebe tanalo kawo tanaloa:, ebema:
ibino katene apa:mo tatalila a:elama:, ebe mabuma:
na ega:walo Yua:pino sosi epo bilibilinomate iba:tamo
nekalakalaonama:.
5 Ega:walo kebe nanitabokobi midipiate ibino motolo
daladabutinaka, naimano nilakapo tabo iba:tamo atumu
nakapalibomo.

Ega:walo naimano wade lumaginomo Epinitasitamo ni-
lakapo tabo kapalibomo, ebe A:isiya opo kawonomolo
Kelisoko nanitabokobi midipi magumulo dopo lumagima:
ediya.
6 Ega:walo naimano nilakapo tabo Ma:litamo nakapali-
bomo, ebe la: mabuma: woko elawonomamo dosiyodilon-
ami ebe kamiyalela.
7 Ega:walo naimano Yu epo netewa dubu A:ndolonaikasiko
ega:walo kamiyale idi Yuniyasiko, iba:tamo naimano ni-
lakapo tabo atumu nakapalibomo. Iba:te Ya:sukono al-
ibolepi magumulo kawokawopima: eda:ona, nanitabola,
iba:te dopamo nago idoko motolo ilukulinamiya, ega:walo
nale Kelisoko nanitabokobi midia:no iba:te dopamo ebetamo
olobiliya.
8 Ega:walo A:mapiliyatasitamo naimano nilakapo tabo
kapalibomo, ebete aimano Kawodawa magumulo naimano
wade namutudawama: eda:na.
9 Ega:walo naimano nilakapo tabo Ebanasitamo naka-
palibomo, ebe Kelisoko magumulo ago woko bosiyodilona,
ebene naimano wade lumagi idi Sta:ikisiko ebete atumu
naimano nilakapo tabo olowite nelaemene.
10 Ega:walo Apilisitamo naimano nilakapo tabo kapali-
bomo, ebete ebeno Kelisoko waloma:ta tanalo tolea:no iyalo
awokaliminomo awokalimiya.

Ega:walo Alistabulasikono moto gu epatamo naimano nilakapo tabo atumu nakapalibomo.

11 Ega:walo naimano Yu lumagi idi Elodiyanatamo naimano nilakapo tabo kapalibomo.

Ega:walo Nasisasikono moto gu epo magumulo piyate Kawodawa Kelisoko nanitabokobi midipima: deda:ona, nale naimano nilakapo tabo iba:tamo atumu nakapalibomo.

12 Ega:walo Taipinako Taiposako iba:tamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, me kamiyala:te Kawodawatamo woko wadenomamo osiyodilona.

Ega:walo nale naimano wade lumaginomo Pesisitamo naimano nilakapo tabo atumu nakapalibomo, ebe Kawodawatamo woko elawonomamo dosiyodilonami ebe kamiyale idila.

13 Ega:walo Lupasitamo naimano nilakapo tabo kapalibomo, ebete Kawodawatamo woko elawamo eba osiyodilonalo wade mailonomo ebo lawiya, ega:walo ebeno menokote atumu naimano nilakapo tabo olowite nelaemene, mabu ebete na ebeno gudu idima: midiniya.

14 Ebene Asinikitasiko ega:walo Pelegoniko, Emisiko ega:walo Patobasiko, ega:walo dubu idi Emasiko, ibi ega:walo iba:go dilukulina nale ebe nanitabokobi midipi bilibilinomatamo atumu naimano nilakapo tabo kapalibomo.

15 Ebene Pologasiko ega:walo Yuliyako, Neliyasiko ega:walo ebeno ekawi buwele, iyo, Olimapasiko atumu ega:walo Godokono epo epetapi bilibilinomate iba:go dilukulina, iba:tamo nale naimano nilakapo tabo kapalibomo.

16 Ebene la: daladabuta:ema, modobola la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo na:wiyamidauiyala:. Nanitabola, iyaiya sosi epo epetapi bilibilinomate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:.

Polote Ebeno Iyaiya Uwomu Iyatulame Tanalo Da:kiyawaiya

17 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: kawonomamo analemata, la: nanisiwale! Piyate nanitabokobi midipi magumulo anagiyamida tanalo eba osiyodilolelo epetapino nanitabokobi midi tanalo da:kubailamenaka, la: iba:go kapiyama: akoeda:oala:. Nanitabola, la:le wade wokiago dopamo duwata:wiyama, iba:te ebe wadewade iyatulame tanalago gowelaona,

18 ebema: piyate ebako kubakuba tanalo dosiyodilolena, iba:te aimano Kawodawa Kelisotamo nani woko osiyodiloa:no, ibino kateneno kubakuba ubi tanalo kapiyamo tudila:ona. Ebene piyate kuba osiyodilole iyatawa: gudimu

dilukulina, iba:te ebako tuputupupi a:da: elemasigi mulo tanalodo eba walogolenalo ibino tepo magumuno woki ebo kubailamenaka.

19 Wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:. Iyo, epo epetapi bilibilinomate iyalo olowiya, la:le Kelisokono nani tabamo da:tudila:wenama, ebema: la: mabuma: na kawonomamo kalakalanamo, ega:walo na ubila la: mulo wokido wadewade tanalo kapiya eba malagidilolenalo, kuba osiyodilole iyatawa: gudimu nilukulinala:.

20 Ebene epatamo milo dikalamena, ebe Godote tete tatalila Saitanako la:imano agowa mabuamo ba:idilote, la:le ebe agowamo ebo ka:mikitamamota. Modobola Kawodawa Ya:sukono nilakapo tanalote la:godolo nitanamene.

21 Ebene nago woko kapimiya dosiyodilona, ebe wadedawa Timotite naimano Yu namutupi epetapiago Lusiyasiko ega:walo Ya:isoniko ega:walo Sosipatako, iba:te ibino nilakapo tabo la:tamo paliba.

22 Ega:walo me tanalo idila. Na Tetiyasite Poloko mabuma: me leta tabo akulolemo, ma kunu nale aimano Kawodawano mailamo naimano nilakapo tabo atumu la:tamo nakapalibomo.

23 Ega:walo Ga:iyasite ebeno nilakapo tabo kapalibo, ebeno motamo sosi epate paladabutinaka, ega:walo na Polote eba:go eba okolinalo ebete na wadenomamo walubininako. Ebene me kawo duliyomolono gabamani apulo mani dumina ebe dubu Elastasiko, ebete aimano nanitabokobi midi ekawi Katasiago, iba:te la:tamo ibino nilakapo tabo atumu nakapaliba.

24 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me tabo ebe nanitabonomola, taula.*

Polote Leta Uwomu Apulo Godoko Demoiya

25 Ebema: modobola a Godoko kowalogiye! Na Polote Ya:su Kelisoko mabuma: kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakomo, Godote modobola ebe wade tanalamo la: nanitabokobi midi magumulo kodakodailaema:. Nanitabola, ebete dopamo tete geyageyanomolo kebe nanitabo tanalo kowaminanamile, me tetelo ebete ebe tanalo eba awokaliminalo na ebema: kiyawaonakomo.

26 Iyo, Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo dakulolenakiya, ebe iyaiya tabono tanalone ebeno nanitabo tanalote me tetelo nawokalana, ebema: Uwomua: Igilo Godote a ebeno wokopi na:totomuatena,

---

* **16:24:** Lom 16.24 buka apuno tabo Polote ebeno letamo kakuloliya:, wiyasiya ebeno leta osiyodilo walogabo apune nanitabokobi mididawa idite akuloliya.

ale ebeno nanitabo tanalo me opo epo bilibilinomatamo kanawokalima:, iba:te ebe nanitabokobi eba midinalo ebetamo ka:tudila:onama:.

27 Ebema: Mulodawanomo ebe Godoko kapiyala. Modobola ebete Ya:su Kelisodo amama tanalo lawete, ebene ebe wade tanalote uwomua: uwomua: tetelo ebegodolo nitanamene! Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE DOPO LETA KOLINI SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima:
iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila
mabu Godote ebeno ubilo na ebema: ka:na:miya. Na
ega:walo a nanitabokobi midipino ekawi Sostenisiko,
2 ale la: piyate Kolini duliyomololo Godokono sosi epoma:
deda:wenama, iyo, ebete Ya:su Kelisoko magumulo la: kebe
epate ebeno wade-talenapima: keda:wenama: deka:la:mitia,
ale me leta la:tamo paliboma:. Ega:walo piyate iyaiya
opolo eba ilukulionalo aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ibi
kowalubilima: ebeno mailo deka:minaka, me leta ibi bilibili-
nomatamo atumu na:ka:toamene, mabu ibino Kawodawa
ega:walo aimano Kawodawa, ebe kapiyala.
3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa
Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo
tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Kolini Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Tabo Godotamo Dadipatiya

4 Tete bilibilinomo epetapilo na la:imano tanaloma:
Godotamo kalakala tabo adipatenakomo, mabu ebete Ya:su
Kelisokono woko magumudo ebeno nilakapo tanalo la:tamo
nanitabonomolo ikalamiata.
5 Numa:la:, la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo
la:imano tepo magumuno walubi tanalo bilibilinomo
ebegodone gito uwatimata, ebema: ebeno elawo
ega:walo iyatawa tanalo la:godolo ba:pola:na, la:le
iyaiya tete bilibilinomolo ebeno tabo wadenomamo
ka:kiyawawenakoma: ega:walo ebeno woki wadenomamo
kawokalima:wenakoma:.
6 Nanitabola, ale Kelisokono tanalo la:tamo
da:pa:kiyawaima:, Godote ebe tabo la: Kolini sosi epono
tepo magumamo iyatilametate ebo kodakodaimi.
7 Ebene aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo
awokalimi tete ka:pema: la:le kalakalago eba makopele-
nalo, ebeno Uliyanate ebeno woko kosiyodilonama: kebe
iyaiya elawo epatamo kikalamenale, la:le ebe walubi tanalo
bilibilinomo ebo uwatimata, iyo, ebe gito ikalame tanalo
magumulo idi kapiya lawea: tanalote la:godolo kitana:.
8-9 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godokono osiyo-
dilole tanalo bilibilinomo magumulo ebe nanidawanomola.
Numa:la:, ebete la: nanitabonomolo eka:la:miata, la:le

tuputupupinomoma: eba eda:onalo Kawodawa Ya:su Kelisokono Kawo Egelalo la:le ebeno ololo apuamo eba kunu ka:nemaimiomamota. Ebema: nanitabola, la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo uwomu teta:mo kodakodalo kelamota:wenama: ebete la: wadenomamo ba:buiyalatelenakoma:ta, iyo, ebete ebeno ubi iyalo iyatiya la:le ebeno Gudago kapimiya kalakalago kilukula:wenama:, ebe Gudu ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela.

Kolini Sosi Epo Magumulo Anagiyamida Tanalate Demaimiya

10-11 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale Kalowikono moto epagodone tabo ma kunu olowimo, iyaiya apaminateui tanalate la:godolo ba:pola:na. Ebema: aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono mailamo nale la: ma kunu analemata, la: Godokono ubi tanalo kapimiya kosiyodilola:wenakoma: woki kapiya nelawenakiyala: ebakobako iyaiya anagiyamida tanalate la: magumulo pola:nakapoma:, iyo, modobola la: la:imano tepo magumulo woki kapiyanomoma: neda:onala:.

12 Numa:la:, naimano ubia: tanalo ebe ma kunula. La:imano sosi taneba magumulo la: epetapi bilibilinomate iyaiya daedale woki tabo ma kunu gelanakomata, idawate na Polokono tanebadawama: bege, idawate na Apolosikono tanebadawama: bege, ebene idawate atumu na Pitakono* tanebadawama: ba:kege, ega:walo idawate atumu ebeno amama magumulo na Kelisokono tanebadawama: kegenako.

13 Eiye! Kelisokono sosite ebeno ape kapiyama: eba eda:nalo, la: epetapiate ebe ape iyaiya anagilaema: wagelenamata! La: epetapi naimano tanebapima: degelawenama, na ubia:nola. Numa:la:, na Polote la: mabuma: kewa olotolowalo ka:iya:, ebe mabuma: la:le la:imano obamo waduba:midaole tanalo delawa:ima, ebe tanalo Kelisokono mailamo laimata, naimano mailamoa:!

14 Iyo, naimano kalakala bitana, mabu nale la: obamo kowaduba:midaoleta: wiyasiya la: bilibilinomo magumulo Kalisipasiko ega:walo Ga:iyasiko ebe dubu netewanomo waduba:midaolimo.

15 Ebema: la: bilibilinomo epetapi magumulo idite ka:modobona: mako daedale tabo gema:, obamo aduba:mida magumulo na Polokono waloma:tadawama: edimo.

16 Iyaiya! Woki idi natamo ka:ma: a:ka:pe, ma kunu la: magumulo nale Stepanasiko ebeno moto epago atumu obamo a:kowaduba:midaolimo, ebene la:godolo idawa

* **1:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

da:ba:lutale nale ebe obamo daduba:midimo, wiyasiya ebe
dawano tanalo na nipo malagidilutamo.
17 Nanitabola, Kelisote na iyaiya epatamo kaliboniya: nale
ibi obamo ka:nowaduba:midaolema:, ao, ebe wiyasiya na
ebeno Wade Tabo kiyawaoma: aliboniya. Numa:la:, ebe
Tabono elawo tanalo ebe Kelisote kewa olotolowalo da:iya
ebe tanalono elawo awokalimi tanalola, ebema: nale me opo
epono iyaiya mulo tabamo Wade Tabo kiyawao modoboa:,
mabu kebe lumagite ebe tabo me opono mulo tanalamo
da:kiyawaomene, Kelisokono a:e tanalono elawote ebe tabo
kiyawao magumulo nanitabolo akawokalamene.

Kelisoko Ebe Godokono Elawo Ega:walo Mulo Awokalil-amedawala

18 Nanitabola, piyate ibino igilo mula: gabo
anaetoamida magumulo Saitanakono ele gabo dodidina,
iba:te nemalagidilona nale Kelisokono a:e tanaloma:
da:kiyawaonakomo ebe tabo ebe daedale woki tabola.
Wiyasiya a piyate aimano igilo mula: tanalo laema:
nanitabokobi midi gabodo da:tolamenama:, aimano wokilo
ebe tabo Godokono elawo awokalimi tanalola.
19 Ebe mabuma: Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu gena,

“Me opopiate kebe epo
ibino mulopima: degelana,
nale ebe dubuno iyaiya mulo tanalo
ka:kubailaemamo.
Iyo, iba:te sukulu magumulo
kebe kawokawo tanalo kiyatawaiye,
nale kegemamo ebe tanalo kawokawo tanaloa:
ebema: iyabaiamo gito kalomomamo.”

20 Me tabono magumu ma kunula, me opote uwomu
teta:mo nemaiga:no epo bilibilinomo magumulo mulo-
dawa kapiya idite nanitabolo a:kokolinamene, iyo, ib-
ino kawokawo sukulu magumulo la:le iyatawadawanomo
kapiya kuma:wenakoa:, ega:walo gabamani apulo dapam-
inateuinaka iba:te ibino daedale wokino tabo kapiya
kiyawaonaka. Ebema: nanitabola, me opo epate kebe tanalo
wadewade mulo tanaloma: degelana, Godote ebe tanalo
bilibilinomono daedale tanalo iyalo awokalimiya!
21 Numa:la:, Godote ebeno nanitabo mulo tanalodo gabo
odiyobiya, me opo epo a:ka:tuwa: ibino mulo wokino
tanalodo ebeno nanitabo tanalo kiyatawaoma:. Ebe tetelo
ebete wiyasiya ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, ale
epatamo kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakoma:, ebe Tabo
iba:te aimano daedale wokino taboma: degelana, Godote

ebe Tabo awokalimi tanalodo nanitabokobi midipino igilo
nanitabonomolo na:mula:lelamena.
22 Nanitabola, Yu epono tanalo ma kunula, ibi epetapi
bilibilinomate negelana, iba:te Godokono elawo awokalim-
ino anoano tanalo nanitabolo dulaema:na: ebeno tabo
nanitabokobi ebo ka:midima:na:. Wiyasiya Yua:pino tanalo
iyanomola, ibi epetapi bilibilinomate negelana, kebe tetelo
iba:te tabo idi olowio tanalodo me opono iyaiya mulo
tanalo diyatawaoma:na:, iba:te ebe tabo nanitaboma: ebo
ka:midima:na:.
23 A wiyasiya ebe nanitabokobi midia:pino iyaiya
kubakuba wokiamo tudila:oa:no, Kelisote kewa olotolowalo
da:iya ebe tanalo kawo tanalonomoma: eba gelanalo
ebe tabo epatamo ebo kiyawaonakoma:. Ebe mabuma:
nanitabokobi midia:pi magumulo Yu epono tanalo ma
kunula, iba:te Wade Tabo olowiolo anoano tanalo idi
umia:no agowa ebo ukamidaolenaka, ega:walo Yua:piate
atumu ebe Taboma: ubia:noma: eba keda:olo daedale woki
tabono tanaloma: ebo malagidilonaka.
24 Wiyasiya kalakala kawonomola, Yu epo ega:walo
Yua:pi magumulo Godote kebe epo ebeno gudima: eda:oma:
deka:la:miya, iba:te Wade Tabo olowio tetelo nanitabokobi
eba midilo ma kunu ebo gelanaka, nanitabola, Kelisoko ebe
Godokono elawo ega:walo ebeno mulo awokalilamedawala.
25 Iyo, numa:la:, Godokono osiyodilole magumulo me opo
epate kebe tanalo daedale wokima: kegelane, ebe tanalono
mulote ibi bilibilinomono mulo tanalo nodoilina, ega:walo
Godokono osiyodilole magumulo iba:te kebe tanalo elawoa:
tanaloma: kegelane, ebe tanalono elawote atumu ibi bilibili-
nomono elawo na:kodoilina.
26 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote
la: ebeno gudima: eda:oma: deka:la:mitia, ebe kalakala
tetete pemaiga:no la: dopamo kebako epoma: keda:wenaima,
modobola la: ebe tanalo wadenomamo nemalagidilala:.
Nanitabola, la: nanitabokobi midipi bilibilinomo magu-
mulo dopamo kapiyakapiyate me opo epono mulo wokino
tanalamo ega:walo elawo tanalamo ega:walo dogodogo
inamabu uwate tanalamo kawokawopima: eda:onaimata.
Iyo, la: kapiyakapiyanomate Wade Tabo kalakalago eba
lawelo, wiyasiya la:imano epo magumulo mulopi ega:walo
elawoelawopi ega:walo inamabu dogodogopi ibi epetapi
bilibilinomate ubia:noma: ebo eda:iya.
27 Numa:la:, me opo epate kebe epo muloa:pima: ega:walo
dologala epoma: degelana, iyalo tetenomolo Godote ebe
eponomo uwatiya, mabu ebete ebeno ubi ebo iyatiya ebe
osiyodilo tanalodo me opo epono mulopi ega:walo kawoka-
wopiatamo ilipo kikalaema:.

28 Iyo, me opo epate kebe epo kubakubapima: ega:walo
epoa:ma: degelana, Godote ebako epo ebeno gudima:
keda:onama: uwatiya, mabu ebe ubila ebe ebeno osiyo-
dilo tanalodo kebe iyaiya tanalo me opo epate wadewade-
nonomoma: kegelane, ebe tanalo bilibilinomate olopoligote
ebete ibino modoboa: tanalonomo ebo kawokalilaemene.
29 Ebema: nanitabola, me opo epo bilibilinomate
Godokono ololo apuamo da:nemaimioma:na:, ibi magumulo
idi kapiyate a:ka:modobomene ebe a:ka:tuwa: ebe
kowalogoma:.
30 Numa:la:, Godokono osiyodilo tanalodo la: me tetelo
Ya:su Kelisoko magumulo ilukulinamata, la:imano osiyo-
dilo tanalodoa:, iyo, ebete Kelisoko ebeno mulo awokalim-
idawama: da:midiya, ebema: ebete ebe magumudo atamo
nanitabo mulo woki ikaeamenako. Ega:walo me tanalo
idila, me Kelisote a Saitanakono idoko moto magumune
dowagaiya, ebe tetelo ebete ebeno tuputupu okoli tanalo
atamo ikaeamete a Godokono epoma: gito midiya.
31 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu
itana, “Lumagite a:ka:tuwa: ebeno osiyodilo tanaloma:
akowalogala:, wiyasiya Godote ebe magumulo wade woko
dosiyodilona, modobola ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo
ebeno Kawodawa kapiya nowalogomene.”

2

Kelisote Kewa Olotolowalo Da:iya, Polote Ebe Tanalo Kolini Duliyomolo Epatamo Dopamo Da:pa:kiyawaiya

1 Ebene naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, dopamo
nale la:tamo da:pemaigimo, ebe tetelo nale Godokono
nanitabo tanalo la:tamo kawokalima: ebeno tabo eba
kiyawaolo nale me opo epono kawokawo iyatulame
tabono tanalamo ega:walo ibino mulo wokino tanalamo
ka:pa:kiyawaoa:, mabu na ubia:noma: edimo la:le na unamo
kadipanatena:ema:.
2 Ebema: nale la:go eba okolinalo naimano tepo magu-
muno woki ma kunu iyatimo, naimano osiyodilole tanalo
bilibilinomo magumulo kapiyadawa unamo eba adipate-
nalo, ebeno wade wokonomo kapiya ebo kawokalima:. Ebe
dawa ebe Ya:su Kelisotela, ebene ebeno wade wokonomo ebe
ebete kewa olotolowalo da:iya ebe tanalola.
3 Nanitabola, nale la: magumulo woko dosiyodilon-
aimo, ebe tete geyageyadopolo naimano ape elawoa:noma:
eba eda:nalo, nale Godokono tabo la:tamo wadenomamo
ka:kiyawaoma: tete bilibilinomo epetapilo na la:imano ololo
apulo tole tanalago anakaminakimo.

4 Ega:walo me tanalo idila. Ebe tetelo nale Wade
Tabono iyaiya tanalo la:tamo kawokalilaema: me opo epono
mulo wokino tanalamo ka:kiyawaonakia:. Iyo, na iy-
atawimo nale me opono mulo wokino tanalamo la: diy-
atulametama, ebema: Godokono Uliyanate la: magumulo
nanitabo woko a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe tetelo ebete
ebeno elawamo la:imano tepo magumuno woki iyama:
da:midililametamene, la: ebeno woko osiyodilo magumudo
nanitabokobi midipima: keda:omamota.
5 Ebe mabuma: la: me tanalo wadenomamo niyatawala:,
la:imano nanitabokobi midi tanalono mabu ebe Godokono
elawo tanalola, me opopino mulo wokino tanaloa:.

Godokono Uliyanate Ebeno Mulo Tanalo Nanitabokobi Midipiatamo Dikalamena

6 La: wiyasiya numa:la:, ale Wade Tabo
da:kiyawaonakoma: ebe Tabono mulo tanalo nanitabolo
bitana, piyate nanitabokobi midi magumulo wadenomamo
dapepeona ibi kapiyate ebe mulo modobolo lawenaka.
Wiyasiya ebe Tabono mulo tanalo me opo epate ibino
wokilo kelawena:, ega:walo kebe kubakuba uliyanate me
opolo elawoelawonomoma: deda:ona, ibi atumu ebe mulo
tanalo modobolo kelawenakoa:, nanitabola, ebe kubakuba
uliyanano elawo tanalote nolopoligona.
7 Iyo, ale Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo, ebete
dopamo diya gabodo dowaminiya ebe mulo tanalote
nanitabokobi midipiatamo me tetelo nawokalana, mabu
Godote me opo ega:walo tobolo unu osiyodilolea:no dopamo
ebete ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, walone tetelo
ebete ebeno mulo wokino tanalamo a nanitabokobi midipi
kowalogoemene.
8 La: wiyasiya numa:la:, me opolo elawoelawonomoma:
deda:ona, ebe kubakuba uliyanate ka:modobiya: Kawo
Alonomago Okolidawano a:e tanalono nanitabo mulono
magumu laema:. Iyo, iba:te ebe Kawodawano a:e tanalono
magumu nanitabolo niyatawaiyataleka: iba:te ebe kewa
olotolowalo akanakapumiyana:.
9 Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idite a nanitabokobi
midipino tanalo ma kunu awokalimina,

“Me opo epo bilibilinomate
dopamo kebe wade tanalo kuminakiye,
ega:walo iba:te kebe wade tanalo
dopamo kolowionakiye,
ega:walo iba:te kebe wade tanalote ka:pemaigama:,
ibino tepo magumuno wokilo

kemalagidilonakiye,
me tanalo Godote osiyodiliya,
piyate ebe nilakapolo demalagidilona,
ebe epo kapiyatamo kikalaema:.”

10 Ebema: Godote dopamo dowaminiya, me tetelo
ebete ebe wade tanalo ebeno Uliyanano elawamo atamo
awokalimiya. Nanitabola, kebe tanalate Godokono
tepo magumulo da:pola:na, ebeno Uliyanate ebe tanalo
iyatawanomola, iyo, kebe tanalate wamina magumulo
da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomo atumu ebete
modobonomolo ulamenako.
11 Numa:la:, lumagino tepo magumuno woki lumagi idite
nanitabolo a:kiyatawamene, wiyasiya ebe lumagino uliyana
kapiyate ebeno tepo magumuno tanalo iyatawala. Eba kunu
Godokono tepo magumuno woki lumagi idite iyatawama:
modoboa:, wiyasiya ebeno Uliyana kapiyate ebeno tanalo
iyatawala.
12 Me mabuma: me opolo dilukuliona ebe iyaiya uliyana
magumulo Godote idi kapiya a nanitabokobi midipiatamo
kikaeamiya:, ao, ebe wiyasiya ebeno Uliyananomo atamo
ikaeamiya, ebene ale ebeno woko kosiyodilonama: ebete
kebe iyaiya elawo atamo gito dikaeamiya, ale ebeno
Uliyanano wokino tanalodo ebe walubi tanalo wadeno-
mamo kiyatawaomalema:.
13 Ebe mabuma: ale me opo epono mulo iyatulame
tanalamo Godokono tabo ka:kiyawaonakoa:, ao, a wiyasiya
ebeno Uliyanano iyatulame tabono tanalamo kiyawaon-
akoma:. Numa:la:, ale Godokono tabono iyaiya magumu
tanalo ebeno Uliyanano walubi tanalamo dawokalilaema:,
piyate ebeno wokilo demalagidilona iba:te ebe tabono iyaiya
magumu tanalo wadenomamo kuwatema:na:.
14 Wiyasiya potele Godokono Uliyanano wokilo
malagidilona:no, ebe lumagi modoboa: Godote epatamo
dikalamena ebe iyaiya elawo kuwatema:. Nanitabola,
ebe lumagite Godokono gito ikame tanalo nanitabokobi
midipiagodolo dulaemene, ebe tanalono mabu iyatawa:no
epono daedale wokino tanaloma: ebo kemalagidilomene.
Iyo, Uliyanate ebe walubia:no ebete ebe Uliyanano iyaiya
woko osiyodilole tanalo wadenomamo a:kiyatawamene.
15 Wiyasiya la: numa:la:, potele Godokono Uliyanano wok-
ilo demalagidilona, ebe lumagi modobola kebe tanalate ebe
ega:walo epo epetapiagodolo da:pola:na, ebe tanalo bilibili-
nomo Uliyanano walubi tanalamo wadenomamo kanagil-
amelelaemene. Wiyasiya kalakala kawonomola, me opo epo

magumulo lumagi idite modoboa: nanitabokobi mididawag-
odolo da:pola:na ebe tanalo kanagilamelema:, mabu Godote
a:ka:tuwa: ebeno tanalo kanagilamelemene.
16 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu
gena,

“Dopamo wagilimi mabune lumagi idite
Kawodawa Godokono tepo magumuno woki
nanitabolo kelawenakia:,
ebema: idawate modoboa:
ebe oli tanalo iyatuima:!”

A nanitabokobi midipiate wiyasiya Kelisokono tepo magu-
muno iyaiya woki bilibilinomo iyalo uwatiyama:.

3

Polote Kolini Sosi Epono Anagiyamida Tanaloma: Ibi Kawiya Danaliya

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, niyaniyata,
nale la:tamo dopamo da:pemaigimo, ebe tetelo la:
Godokono Uliyanano wokilo dilukuliona ebako epoma:
keda:wenamia:, iyo, la: Kelisokono okoli magumulo a:lia:li
gudi keba kunula:ka: eba kunu eda:onaimata! Ebema:
nanitabola, Godokono tabo iyatulame magumulo na ebe
tabono kawokawo magumu tanalo la:tamo awokalilaema:
ka:modoboa:, wiyasiya la: piyate me opo epono wokilo
dilukula:wenama nale la: ebako epomu eba malagidilolelo
la: ebo walubilinakimata.
2 Iyo, ebe tetelo naimano iyatulame magumulo nale
la:tamo nono kapiya ikalamenakimata, nale nani baenomo
la:tamo ikalaema: ka:modobonakia:.
Ebene tete geyageyadopo eba petolo, la: wiyasiya
nanitabokobi midi magumulo apepeoa:no, me tetelo la:
ebe atumu nani baenomo naoma: ka:modobawena:.
3 Numa:la:, nanitabokobi midia:piate keba kunu
kilukulione, la: eba kunu la:imano kateneno wokilo
ilukulinamata, iyo, la: magumulo epetapiate epetapino
mulo woki ega:walo inamabuma: eba dowaolo, iyaiya
apaminateui tanalate la:godolo ba:pola:na. Nanitabola, ebe
tanalodo la:imano nanitabo tanalote ma kunu awokalana,
la: la:imano kateneno wokilo ilukulinamata.
4 Ega:walo nale dopamo egemo, la:imano sosi magumulo
idite na Polokono tanebadawama: bege, idite na Apolosikono
tanebadawama: bege. Ebe tanalodo la:imano nanitabo
tanalote atumu ma kunu kawokalana, la:le nanitabokobi
midia:pino ilukuli tanalo ibamilatelenamata.

5 Eiye! Me Apolosiko poteleka:? Ega:walo na Poloko
poteleka:? A netewapi Godokono wokopila, iyo, la:
aimano woko magumudo ebeno Wade Tabo nanitabokobi
a:midimata. Ebema: numa:la:, a netewapiate la: magumulo
iyaiya woko ebe posiyodilolima:, Godote atamo keba kunu
kikaeamile eba kunu.
6 Iyo, nale dopamo pete Wade Tabono kikopu la: magu-
mamo pamiote, ebene Apolosite pete ebe kikopu unamo
modobo obo padipani. Ebene a netewapino woko walo-
gabo apune Godote a:ka:tuwa: ebe kikopuatamo elawo eba
ikalamelo, iba:te wadenomamo ebo apepeiya.
7 Ebema: woko osiyodilo magumulo kikopu amiodawa
ega:walo obamo adulateledawa ibino osiyodilole tanalo
egegenomola, iyo, woko magumulo Godoko kapiyate kawo
tanalonomo osiyodilonako, mabu ebe kikopuatamo elawo
ikalamedawala, iba:te wadenomamo ebema: apepeonaka.
8 Numa:la:, Godokono umi magumulo piyate kikopu amio
woko dosiyodilona ega:walo piyate obamo adulatele woko
dosiyodilona, iba:te ibino iyaiya tanalo eba osiyodililelo
wiyasiya kapiya woko osiyodilona, ebe mabuma: ebete ibino
woko kapiya gabonomodo danagilamelelaemene ibi bilibili-
nomatamo modobo wiyanomo ebo kikalamolemene.
9 Nanitabola, Apolosiko ega:walo na, a Godago woko
kapimiya dosiyodilonama: ebe wokopila, ebene la:
nanitabokobi midipi ebe ebeno wadewade nao inamabuate
kebolo kapepeone ebe pali damelala, ega:walo la: ebe ebete
detena ebe wade motola.

Kelisote Nanitabokobi Midipino Iyaiya Wokono Tanalo Elamo Madolame Tanalodo Kawokalilaemene

10 Ebema: nanitabola, Godokono woko kosiyodilonama:
ebete iyalo tetelo kebe iyanomo elawo natamo
kikanamiyale, nale ebe elawamo ebeno wade motonomo
ete woko ebo wagilimo, mulo wokodawate tuputupu
wokilo nopo keba kunu kiyatinakole eba kunu. Ebene
naimano walogabo apune wokopi epetapiate pelamete,
iba:te nale dopamo dapawokalimo ebe alono mabu unulo
wade woko idi ebe kosiyodilona. Ebema: modobola
wokopi bilibilinomate ibino iyaiya woko wadenomamo
nulamenakoma:na:,
11 mabu Godote ebeno motono kodakoda alo iyalo amiya,
ebe alo ebe Ya:su Kelisotela. Ebe mabuma: wokopi magu-
mulo lumagi idi modoboa: Godote damiya ebe dopo alo
magoba:te oli alo idi ebo kaima:.
12 Nanitabola, wokopiate ibino iyaiya inamabu uwatenaka
ebe alono moto ete woko kopoliyama:, ebene ibi epetapiate

golodo inamabu, ega:walo siliba inamabu, ega:walo wiya ka-
wokawonomo a:la:uwa:da:ole nokola uwatete, ebako wade-
wade inamabunomamo moto ete woko ebo osiyodilona.
Wiyasiya ibi epetapiate balibali kewa, ega:walo kololu oga,
ega:walo patele uwatete, ebako inamabuamo atu woko
kosiyodilona.
13 Ebema: Kelisokono Kawo Egelate da:pemaigamene,
ebe moto etepino iyaiya woko osiyodilo tanalate
nanitabonomolo kawokalaoma:na:. Iyo, iba:te moto ete
magumulo kebe inamabuamo detena, ebete pete ebe
inamabu bilibilinomo ebeno elamo eba pemadolamelo
kubakubadopo inamabu gito kopoliyadigalemene,
ebene elate nalea: inamabu ebe kodakoda inamabu
kapiyate ebeno motolo uwomua: tetelo ba:pola:namene.
Nanitabola, Kelisote ebe gabodo wokopi bilibilinomono
iyaiya wadewade woko ega:walo kubakuba woko ebo
kawokalilaemene.
14 Ebema: Godote damiya, kebe lumagite ebe alo unulo
wade woko dosiyodilona, ebe lumagino wokote ela magu-
mulo olopoligoa:no ebete ebeno wade wiya ebo kelaemene.
15 Wiyasiya kebe lumagite Godokono moto ete magumulo
kuba woko dosiyodilona, ebeno wokote ela magumulo ala-
tidite, ebene ebete Godokono nilakapo magumulo ebeno
igilo mula: tanalo kapiya kelaemene wiyasiya wade wiya
idi a:kelaemene. Iyo, ebe lumagino tanalote ma kunu
kitanamene, lumagi idino moto elate eba nitalo, ebete
inamabua:no ebeno igilo kapiyago ela magumune keba
kunu ka:pemaiganakole ebete Unu Duliyomololo eba kunu
ka:nilutamene.

Nanitabokobi Midipi Ebe Godoko Amamateno Motola

16 La: iyatawalata, la: nanitabokobi midipi ebe Godoko
amamateno iya motolata, ega:walo ebeno Uliyanate la:
magumulo bokolina,
17 ebema: kebe lumagite Godoko amamateno moto
da:kubaimene, Godote ebe lumagi nanitabonomolo
ka:kubaimene. Numa:la:, Godoko amamateno iya moto
ebe ebeno wade-talena motonomola, iyo, la: nanitabokobi
midipi ebe ebe motoma: eda:onamata.
18 Ebema: la: magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebe
a:da: akomasiga:la:, iyo, idawate me opo epono iyaiya mulo
wokino tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe mulodawama: ako-
geala:. Modobola ebe wiyasiya me opo epono ololo apulo
daedale lumagima: eba eda:nalo Godogodone nanitabo mulo
wokino tanalo ebo nuwatemene.
19 Mabu me opo epate kebe iyaiya tanalo ibino mulo
wokino tanaloma: degelana, wiyasiya Godote ebe tanalo

ibino daedale wokino tanaloma: gena. Ebe mabuma:
ebeno Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Godote me opo
epono mulo tanalamo gubi a:delamete, iba:te ebamo gito
ka:na:gudima:na:.”
20 Ega:walo ebeno Bukalo ebete walo ma kunu kegena,
“Mulopiate ibino tepo magumulo kebe nopo kalomonake, na
Kawodawate iyatawamo ebe wokino tanalodo wade tanalo
idite a:kemaigamene!”
21 Ebema: la: magumulo idite me opo epono mulo
tanaloma: ebe a:ka:tuwa: ebe walo akowalogala:! Numa:la:,
la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ebeno wadewade
tanalo bilibilinomate la:imanoma: eda:ona.
22 Iyo, na Poloko ega:walo Apolosiko ega:walo Pitako,* a
Kelisokono wokopima: eba eda:onalo la:imano wokopima:
atumu na:keda:onama:. Ebene me opono inamabu bilibili-
nomo ega:walo nanitabo igilo tanalo ega:walo a:e magumulo
wato kikopu lawe tanalo ega:walo me tetelo demaimiona ebe
tanalo bilibilinomate la:imanoma: eba eda:onalo, walone
tetelo demaimioma:na: ebe tanalo bilibilinomate atumu
la:imanoma: ka:keda:oma:na:. Ebema: nanitabola, wade-
wade tanalo bilibilinomo ebe la:imano tanalola,
23 mabu la: Kelisokono epoma: eda:onamata, ebe atumu
Godokonoma: keda:na.

4

Ya:sukono Nani Alibolepino Iyaiya Temeteme Tanalo

1 Ebema: modobola la:le na Poloko ega:walo Apolosiko
ega:walo a keba kunula:ka: ebako nanitabokobi midipi
epetapi, la:le aimano tanalo eba malagidilolelo a Kelisokono
nani wokopima: na:midiyala:. Iyo, Godote dopamo dowami-
naliya, ebete me tetelo ebe tanalo piyatamo kawokalil-
amiyale iba:te me opono epo wadenomamo kiyatulaema:, a
ebe ebe wokopila.
2 Numa:la:, me opolo kawodawa idite ebeno wokopi
bilibilinomo magumulo kapiyakapiya kuwatemene iba:te
epetapino woko namutupima: keda:onama:, ebema: ebe
watowatopiate wokopi epetapino osiyodilole magumulo
ibi wadenomamo eba walubilinalo ibino kawodawa ebo
kekalakalaima:na:, iyo, iba:te ebe gabodo ibino tepo magu-
muno nanitabo tanalo ebetamo kawokalima:na:.
3-4 Ebema: naimano tanalo ma kunula, na a:ka:tuwa:
naimano tanalo anagiyamida:no ebe tanalo naimano
anagiyamidadawa Godotamo atepanamo. Ebene la:le
naimano wokono tanalo anagilamelenama:wete kubama:

* **3:22:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

degelaema, ega:walo gabamaniate atumu naimano tanalo
anagiyamida magumulo kubama: da:kegelama:na:, na ebe
tanaloma: woki bilibilima: a:keda:mo. Nanitabola, naimano
tepo magumuno mulo wokite na kuba osiyodilodawama:
ka:midinina:, wiyasiya numa:la:, Godoko kapiyate naimano
nanitabo tanalo iyatawala, naimano tepo magumuno
wokino tanalotea:.
5 Ebe mabuma: Kawodawa Kelisote pea:no, la:le lumagi
idino tanalo anagiyamidama:wete ebe kubadawama: akoge-
lala:. Nanitabola, Kelisokono nani tetenomolo ebe a:ka:tuwa:
epono tanalo eba panagilamelelamelo, iba:te me tetelo
kebe tanalo idoko magumamo kowaminalene ega:walo
kebe ubi tanalo ibino tepo magumamo kowaminalene,
ebete ebe tanalo bilibilinomo alamo powaulatelete ebo
kawokalilaemene. Ebema: ebe tete ebe Godokono wade
tetema: keda:mene, ebete ebeno epo bilibilinomono wade-
wade osiyodilole tanalo mabuma: ibi kemoiolema:.

6 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano
woki ka:tuputupuilaema: nale Apolosiko ega:walo na,
aimano wokono tanalo eba awokalimilo me iyaiya tabo
la: iyatulaemata. Na ubila la: naimano iyatulame tabono
tanalodo wade woki ma kunu kelaemamota, Godote
ebeno Bukalo a keba kunu ka:totomuatenale, la: ebe
wadewade walubi tanalone a:kolobila:ema, iyo, modoboa:
la: magumulo idite idino osiyodilo tanaloma: ebe kapiya eba
walogolo lumagi idino tanalo kubama: gito gema:.
7 La: ma kunu kemalagidilawitama, Godote la: iyaiya
alomotate idi unamo eba adipatelo idi wiyasiya opamo gito
iyati? Ao, eba kunua:, ebete la: kapiya epoma: a:midiliata,
la:le amamaoa:no ka:pola:wenama:. Numa:la:, kebe wade-
wade tanalate la:godolo ka:pola:nale, ebe tanalo bilibilinomo
Godote nilakapolo la:tamo gito ikalamiata, la: a:ka:tuwa:
la:imano elawamo wade tanalo idi kelawa:wea:. Ebema:
mabu keleka: la: magumulo epetapiate ibi a:ka:tuwa: ibino
tanaloma: dowalogolena?

8 Eiye, la: piyate damamawenama, la: kubanu
malagidilonamata modoboa: tanalo kapiya idite
la:godolo kitana:! Diyala, la:imano wokilo la:
ma kunu da:begelawenama, Godokono Uliyanate
nanitabokobi midipiatamo dikalamena, ebe tanalo
magumulo la: dogodogopima: eba eda:onalo wiyasiya
a epetapiate nigologolopima: eda:onama:! Ega:walo
la: da:ba:kegelawenama, Godokono umi magumulo la:
kawokawo elawodubuma: iyalo eda:imata, wiyasiya aa:!

Ebema: na Polote ebako daedale wokiagopiatamo negemo,
la:le kawokawo elawodubuma: nanitabolo neda:wetaleka:,

a Ya:sukono nani alibolepiate la: mabuma: bekalakalaona:,
iyo, a ebe tanalone biyatawaona:, la: ega:walo a, ale
kapimiya kawokawo elawodubuma: eba eda:onalo epo bili-
bilinomate atamo kalakalago ka:tudila:oma:na:.
9 Wiyasiya Godokono ubi tanalo eba kunua:, iyo,
naimano umi magumulo ebete a nani alibolepi alomoiya
nanitabokobi midipi magumulo ale uwomunomopima:
keda:onama:. Ebe mabuma: ebete gabamani kodiyobolena:,
iba:te a nani alibolepino tanalo anagilameleamete
a kubakubapima: ka:milo epono ololo apulo a gito
kanakapuaema:. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunu itana,
ebeno Unu Duliyomololo dilukuliona ebe nopopi, ega:walo
kubakuba uliyana ega:walo me opo epo atumu, ibi
bilibilinomate aimano modoboa: tanalo nanitabonomolo
kuima:.
10 Eiye! Diyala, la: ma kunu da:bemalagidilawenama,
a Kelisokono nani alibolepiate ebe mabuma:
daedalepima: eda:onama:, wiyasiya la: ebe magumulo
mulopima: eda:onamata! Ega:walo la: ma kunu
da:ba:kemalagidilawenama, a nanitabokobi midi magumulo
elawoa:noma: eba eda:onalo wiyasiya la: elawonomoma:
eda:onamata, iyo, epate la: unamo eba wadipalatelelo iba:te
wiyasiya negelana a kawokawopia:!
11-12 Wiyasiya numa:la:, aimano nanitabo tanalo ebe ma
kunula. A woko wagilimi mabune me teta:mo pemaiga,
tete bilibilinomo epetapilo bae kape tanalote a uame-
nako ega:walo obo kapete atumu atamo a:ka:penako, iyo,
a kubakuba kaliku kapiyakapiya pupulionakoma:. Ebe
mabuma: a a:ka:tuwa: aimano modoboa: tanalo ulame-
leamete tete epetapilo a mani kele kuwatema: kodakoda
woko aimano kotamo gito osiyodilonakoma:. Ega:walo
me tanalo idila. Aimano lao moto nanitabolo pola:na:no,
a iyaiya opolo eba wapata:lamenalo ebo latepaonato-
nanakoma:, ebene tete epetapilo nanitabokobi midia:piate
a eba malogoelo a tatakolo dalukoenaka, a wiyasiya ibi
mabuma: Godoko toweomenakoma: ebete ibi wadenomamo
kowalubilinama:. Iyo, kebe tetelo epate temeteme atamo
dikaeamenaka, a wiyasiya woko osiyodilo magumulo ko-
dakodalo lamota:onanakoma:,
13 ega:walo iba:te ibino tabamo a da:kubaiamena, a ibi
nilakapo tabamo walubilinakoma:. Ebema: modobola la:le
a nani alibolepino tanalo ma kunu wadenomamo niy-
atawala:, me opo epono umi magumulo a ibino sosowa keba
kunula:ka: eba kunu eda:onama:, iyo, iba:te a ubia:noma:
eba eda:onalo, a kuba nibo inamabuma: gelate dologala
inamabuma: iyalo a:midiya.

Kolini Sosi Epo Magumulo Piyate Polokono Tabo Lawea:no, Ebete Iba:tamo Elawamo Pemaigama: Da:kiyawaiya

14 O naimano namutupiala:, nale me tabo la:tamo
ilipo ikalaema: kakulolea:. Ao, nale kawonomamo de-
malagidilolenamo la: ebako gudima: eba eda:onalo, naimano
ubi ebema: iyatimo la: nanitabo gabo kiyatulametama:.
15 Numa:la:, la:imano Kelisoko waloma:ta tanaloma:
la:imano iyatulamepi bilibilinomate eba pola:nalo, lumagite
ibi ka:la:miolema: da: ka:modobona:, wiyasiya na kapiyate
la:imano nabiwi keba kunula:ka: eba kunu eda:namo. Iyo,
la:le Ya:su Kelisoko magumulo kilukula:wenama:, ebeno
Wade Tabo la:tamo kiyawao magumulo na ebe dopo lumag-
ima: edimo,
16 ebema: naimano guda:la:, nale la: toweolaemata,
la:imano ilukuli magumulo modobola la:le na la:imano
nabiwi nibaminatena:la:.
17 Numa:la:, ebe tanalo eba malagidilolo nale naimano
nanitabokobi midi gudu idi Timotiko la:tamo palibomo,
mabu nale kawonomamo demalagidilonamo ebete
ebako guduma: eda:na, iyo, ebete naimano ubi tanalo
nanitabonomolo osiyodilolenako. Ebema: ebete la:tamo
da:pemaigamene, nale iyaiya opolo sosi epo Kelisokono
okoli tanaloma: keba kunu kiyatulamenakomo, ebete ebe
atu iyaiya tanalo eba kunu la: ka:ka:piyatulaema:ta.
18 Na me tanalo iyatawala, la: epetapiate namamaonamata
mabu la: kubanu ma kunu malagidilonamata, nale la:tamo
a:ka:pemo.
19 Wiyasiya aimano Kawodawate ubi diyatimene, tete
tatalila na nanitabolo ka:pemamo. Ebema: ebe tetelo nale
ebe amamaopino nanitabo tanalo ka:puimamo, ma kunu
ibino tabo gela kawokawonomola wiyasiya Godogodone
da:pemaigana ebe nanitabo elawote iba:godolo kitana:.
20 Numa:la:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe
tanalono magumute lumagino woki tabono tanalone ke-
maigana:, ao, ebe tanalono magumute kapiya gabodo ka-
wokalamene, ebe Godokono elawote lumagino okoli magu-
mulo ditanamene ebe gabola.
21 Ebema: la: piyate damamawenama, la:imano ubi keba
kunula:ka:? Nabiwite ebeno wato kawokawo gudi gaubamo
keba kunu kalukolenakole, la:imano kuba osiyodilole
mabuma: nale la:tamo ebako tanalo ba:ka:posiyodilomo?
Wiyasiya na pea:no, modobola la: dopamo la:imano
amamao tanalone nolobila:iyala:, ebene na nilakapo
wokiago ega:walo milo tanalago la: naimano guda:tamo
ebo ka:pemamo.

5

Polote Kolini Sosi Epo Kawiya Danaliya, Iba:te Kawo Kubanomo Osiyodilodawa Gito Kanaliboma:

1 Nanitabola, la: magumulo kawo kubanomo idite demaigi,
iyaiya epo epetapiate ebe tanaloma: tabo egelanaka, iyo,
la:imano sosi tanebadawa idite ebeno nabiwino kamiyala:go
kapiyama: eda:nako.

Eiye! Godoko iyatawa:pi magumulo ebako kubate ke-
maiganakoa:, mabu ibi iyatawala ebe ilipo osiyodilo tanalo
kubanomoma: eda:na! Wiyasiya la: kawokawo daedale epo
keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:onalo, ebe kuba
osiyodilodawatamo la:le tanalo idi kosiyodilawea:!
2 Eiye! Mabu keleka: la:le la:imano sosi tanaloma: dama-
mawenama? Modobola la: wiyasiya la: magumulo ditana
ebe kuba mabuma: tepo temetema:go nimiyala:, ega:walo
modobola la: kuba osiyodilodawatamo talena niyatimiyala:
ebete la:imano taneba magumamo walo akopa:la:.

3-4 Numa:la:, nale mulunomolo eba okolinalo, wiyasiya Ke-
lisoko magumulo nale naimano uliyanano wokino tanalamo
la:go kapimiya bokolinamo. Nanitabola, nale walone
la:imano Kolini duliyomolamo pemaigate kuba osiyodilo-
dawano tanaloma: keba kunu da:posiyodilomo, na wiyasiya
la:tamo pemaiga:no dopamo eba kunu nale ebe dubuno
tanalo Kawodawa Ya:sukono mailamo anagiyamidamete
kuba wiya iyatimo. Ebema: nale luta: tetelo la:le walo
dakaladabuta:ema, modobola naimano uliyanano wokino
tanalamo tudila:wete Kawodawa Ya:sukono elawamo
5 ebe dubu Saitanatamo gito nikamiyala:. Numa:la:, la:
eba kunu dosiyodilaema, Saitanate me tetelo ebeno ape
ka:kubaimene, wiyasiya aimano Kawodawate ebeno Kawo
Egelalo ebe dubuno uliyana apuno igilo gito ka:mula:emene.

6 Nanitabola, la:le damamawenama ebe tanalo ebe wade
tanaloa:. La: iyatawalata, epate ma kunu gelana, “Palowa
bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inamabu
kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete a:ka:tuwa: ebo
kegamagamamene.” Eba kunu la:imano taneba magumulo
amama tanalo da:pesonomote ditana, ebe kubate a:ka:tuwa:
kawoma: keda:mene, a, nanitabola:ka:?
7 Ebema: modobola la:le tagala ilukuli tanalono amama
tanalo bilibilinomo la:imano taneba magumune nowa-
gaila:la:, la: magumulo kuba da:pesonomo idite itana:no
Godokono umi magumulo la:le oliolinoma: keda:wenama:.

Numa:la:, ulama bilibilinomolo Yu epate ibino Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo iba:te ebe Soliyomuno palowa bae okalimioma: gamagamaimino tuwae palowago kapiyailamea:no okalimionaka, mabu Godote ibi ebe tanalo kosiyodilonakoma: iyalo a:totomulateliya. Iyo, ebete ibi iyatulamiya gamagamaimino tuwae inamabu ebe ulila, epate amama magumulo kebe kuba tanalo kosiyodilolenake ebe tanalo keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te ebetamo ibino kawo soliyomu wagilimia:no, iba:te dopamo ibino moto bilibilinomone gamagamaimino tuwae waulatelenomo nowaulatelenakoma:na:. Wiyasiya Kelisote a nanitabokobi midipi mabuma: ebeno ape Aduga:la Soliyomuno sipi-goeo da:pesomu midite Godotamo eba ikamelo, ebeno kalima ka:ka:liya tanalodo ebete a olioli epoma: iyalo a:midiya ale aimano kuba osiyodilole tanalono a:e wiya uwatekapoma:.

8 Ebema: a nanitabokobi midipiate Godoko amamatelo kawo soliyomu idi ebetamo osiyodilo wagilimia:no, modobola ale dopamo aimano tagala ilukuli tanalono amama tanalo bilibilinomo a magumune kowagailimalema:. Ma kunu aimano tepo magumulo iyaiya kuba osiyodilole wokino tanalate pola:na:no, nanitabo gabono osiyodilole tanalo ega:walo tabo gela tanalo kapiyate aimano ilukuli magumune bemaimionakoma:na:.

9 Ebema: nale la:tamo dopamo dapalibimo, ebe leta magumulo la: ma kunu analimata, la:le buwelemele pilolo duwatenaka ega:walo kamiyale pilolo duwatenaka, ebako epago akokapiyala:.

10 Wiyasiya modoboa: la: naimano tabono magumu kubanu laema:. Numa:la:, la: sosi epo magumulo piyate ebako kawokawo kuba dosiyodilolenaka nale ibino tanalo kapiyama: kiyawaomo, mabu ibi Godokono nanitabo tanalo iyalo iyatawaiya. Wiyasiya me opo epo magumulo epetapi bilibilinomate Godokono tanalo kiyatawaona:, ebema: iba:godolo kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalate ba:pola:na, ega:walo iba:te dogodogopima: keda:oma: ubi kawonomamo eba alomolo tete epetapilo epetapino inamabu pilolo uwatenaka, ega:walo iba:te iyaiya ida:da:lino uliyana akamamalatelenaka. Ebema: nale la:tamo talena kiyatia: ebako nanitabokobi midia:piago wapata:laema:, mabu la: me opolo iba:go kapimiya eba ilukulinalo gabote a:kitanamene la: a:ka:tuwa: la: ibi magumune nanitabonomolo iyabaiamo kowatiamidala:ema:.

---

* **5:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

11 Iyo, nale la: sosi epono tanalo kapiyama: kiyawaomo. La:le kebe epo la:imano nanitabokobi midipi ekakima: deka:la:miawenama, ibi magumulo potele buwele pilo o kamiyale pilo dosiyodilonako, potele dogodogodawama: keda:ma: ubi kawonomamo diyatinako ega:walo potele ida:da:li idino uliyana damamalatelenako, potele epetapino tanaloma: a:da: elemasigi gabodo kuba tabo da:kiyawaonako ega:walo potele gamoda da:nionako, ega:walo potele epetapino inamabu pilolo duwatenako, nale ebako sosi lumagino tanaloma: la: walo nakanalemata la: eba:go akokapiyala:, iyo, la: eba:go bae naoma: la:tamo talena iyatilaemata.

12-13 Nanitabola, piyate sosi magumulo pola:na:no Godote a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi midia:pino tanalo kanagil-amelelaemene, ebema: ebe woko ebenola, na ebe tolemelo kosiyodilonakoa:. Wiyasiya sosi magumulo da:pola:na ebe epono tanalo anagilamelelame woko iyala, iyo, Godote ebe woko a nanitabokobi midipiatamo ikaeamiya. Ebema: la: magumulo piyate kuba dosiyodilolena ibino tanalo nanag-ilamelelameta:la:, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “La:le kawo kubanomo osiyodilodawa la: magumune gito nalibiyala:!”

6

Nanitabokobi Midipiate Apaminateui Tanaloma: Gabama-niatamo Tolaema: Polote Talenama: Degiya

1 Me tanalo idila. La:imano taneba magumulo idite ida:go tanalo idima: dapaminateuima:na:, mabu keleka: la:le Godokono ubi tanaloma: tolea:no gabamanino tabo anagiyamidadawatamo da:tolama:ema, ebe tuputupu okoli tanalo iyatawa: lumagite la:imano tanalo kanagiyamidalametama:? Eiye! Modobola Godokono sosi epate a:ka:tuwa: ibino apaminateui tanalo nanagilamelelaema:na:!

2 La: iyatawalata, walone tetelo Godokono epate me opo epo bilibilinomono tanalo kanagilamelelaema:na:. Iyo, Godokono ubilo la:le ebe anagiyamida woko magumulo ka:pola:namamota, ebema: me tetelo kebe apaminateui tanalate la: magumulo demaimionaka, la:imano woki ega:walo elawo modobola ebe egege tanalo tuputupulo kanagilama:ema:, a, nanitabola:ka:?

3 Ega:walo la: nanitabonomolo iyatawalata, Godote ebeno Unu Duliyomolono iyaiya woko kosiyodilolenama: dosiyodiloliya, ebe nopopino tanalo a nanitabokobi midipiate kanagilamelelaemalema:. Nanitabola, a

ebe woko kosiyodiloma: Godote modobo elawo atamo kikaeaemene, ebema: a iyatawanomola, me opolo atamo kebe tanalate demaimiona, ebete modobo elawo atamo atumu na:kikaeamena ebe tanalo wadenomamo kanagilaema:.

4 Ebema: mabu keleka: la:le apaminateui magumulo gabamanino tabo anagiyamidapiatamo da:tolama:wenakoma? Numa:la:, a sosi epo iyatawala, ebe nanitabokobi midia:piate Godokono tanalo ega:walo aimano tanalo nanitabolo kiyatawaona:.
5 Eiye! La:le kilipoaema: nale la:imano kuba osiyodilo tanalo ebema: awokalimo. Na iyatawala la:imano mulo wokiagopi epetapi ba:pola:na, ibi modobola la: nanitabokobi midipino apaminateui magumulo la:imano tanalo kanagilamelelametama:. Wiyasiya diyala, la: epetapi ma kunu daedale wokilo da:begelawenama, “Mulo wokiagodawa idite aimano taneba magumulo ka:luta:.”
6 Numa:la:, la: nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo, la:imano daedale wokino tanaloma: idite gabamani idino tabo anagiyamidadawatamo gito magatanakomata, iyo, la:le la:imano iyaiya apaminateui tanalo nanitabokobi midia:piatamo watanakomata!

7 Eiye! La:imano taneba magumulo idite idi gabamaniatamo demagatamene, ebe tetelo la:imano goweladawa Saitanate la:imano wato kikopu iyalo elawe, iyo, la: ebeno ubi tanalamo a:tudila:omata! Numa:la:, idite a:ma:tamo kuba osiyodilote ebene a:ma: ebe tanalo gito degebolema:emene, ebe tanalo modobola, wiyasiya modoboa: wato kikopu Saitanatamo gito ikaema:! Iyo, idite a:imano inamabu idi pilolo lawete ebene a:ma: ebe tanalo gito da:dodomatiaemene, ebe tanalo modobola, wiyasiya Saitanatamo tuduwatama: modoboa:!
8 Ebema: la:imano osiyodilo tanalono kuba beda: kawonomola:ka:, mabu la:le nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo idite iditamo kuba osiyodilonakomata ega:walo idino inamabu pilolo a:kelawenakomata!

9 La: iyatawalata, tuputupulo ilukulia: epate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade dogodogo tanalo magumulo tanalo idi a:kelaema:na:. Iyo, me tanalo ebe nanitabola, piyate buwelemele ega:walo kamiyale pilolo duwatenaka, ega:walo ida:da:lino uliyana damamalatelenaka, ega:walo dubu gabatamo dosiyodilolenaka,
10 ega:walo epetapino inamabu diya gabodo pilolo duwatenaka, ega:walo epetapino inamabu ibino elawamo gito duwatenaka, ega:walo dogodogopima: keda:oma: ubi kawonomamo dalomonaka, ega:walo gamoda da:nionaka,

ega:walo epetapino tanaloma: a:da: elemasigi gabodo kuba tabo degelanaka, ebako kuba osiyodilolepi bilibilinomo magumulo idawate Godokono Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade tanalo a:kuwatemene.

11 Numa:la:, dopamo tetelo la: epetapi ebako kuba osiyodilole magumulo ilukulinaimata, wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo la: eba kunu kilukula:wena:. Iyo, Kawodawa Ya:su Kelisote la:imano kuba osiyodilole tanalo dukulaolelametia, ebete aimano Godokono Uliyanano elawamo la: ebeno tuputupupima: eba midililo, la:le ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya kosiyodilola:wenakoma: la: talenapima: ebo eda:imata.

Nanitabokobi Midipiate Ibino Apa:mo Osiyodilole Tanalamo Godoko Nowalogonakoma:na:

12 Ebema: diyala, la: magumulo idite natamo ma kunu da:begemene, “Numa:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo nale tanalo idi kosiyodiloma: talena nanitabolo kitana:.”

Ebene nale ebeno tabo eba wiyalo kegemamo, “Iyo, na Kelisoko magumulo tutudawama: eba eda:nalo, talena natamo nanitabolo kitana: tanalo idi kosiyodiloma:. Wiyasiya numa:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo osiyodilole tanalo epetapiate naimano nanitabokobi midi magumulo na a:kowalubinima:na:, ebema: nale naimano tepo iyalo a:kodakodaimiyamo ebako kuba osiyodilole tanalamo a:ka:tuduwatamo, iyo, nale kuba osiyodilo tanalo idi naimano watodawama: a:ka:midimo.”

13 Ebema: diyala, lumagi idite tabo ma kunu da:begemene, “Numa:, Godote epono kape tanaloma: iyaiya bae osiyodilolelamiya, ega:walo ebete epo eba osiyodilolelo ibino tepo magumamo ubi tanalo ebo alomolamiya bae kenaonama:.”

Ebene nale ebeno tabo ma kunu ka:wiyamamo, “Iyo, Godote epo ega:walo inamabu bilibilinomo osiyodiloliya, wiyasiya ebeno ubi tetelo ebete kateneno iyaiya ubi tanalo ega:walo bae nao tanalo kapimiya gito kopoliyadigalemene. Ebema: kawo tanalo ebe ma kunula, la: dubate la:imano apa:mo iyaiya kuba ubi tanalo buwelemela:tamo ega:walo kamiyala:tamo osiyodilolema: modoboa:, mabu Kawodawate epono apeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi nilakapolo eba walubilinalo, ubi ebo iyatinako iba:te ibino apa:mo ebeno ubi tanalo kapiya kosiyodilolenakoma:.”

14 Numa:la:, Godote aimano Kawodawa a:e magumune eba adipatelo ebeno a:e ape igilokobi ebo midiya, ebema: ebete ebeno elawamo a wadipaeatelo aimano a:elao ape atumu igilokobi ka:ka:midilimene.

15 La: iyatawalata, a nanitabokobi midipi bilibilinomate
Kelisokono talena apema: eba kunu eda:onama:, ebema:
aimano iyaiya ape ebe ebeno apeno iyaiya apuapula.
Ebe mabuma: a magumulo idite Kelisokono talena apeno
tanalo idima: eba eda:nalo, ebete dubu bilibili kamiyale-
tamo ba:ka:tomene eba:go kuba eba osiyodilolo kapiyama:
keda:ma:? Ao, ebe tanalo kubanomoma: keda:mene!
16 Eiye! La: iyatawalata, kebe tetelo dubu idite ebeno
ape dubu bilibili kamiyaletamo dikaemene, ibi netewapiate
kapiyama: ebo keda:ma:na:, a, nanitabola:ka:? Numa:la:, ibi
netewapino tanaloma: Godokono Bukalo tabote ma kunu
gena, “Dubute kamiyala:go kapiyama: keda:mene,”
17 ebema: eba kunu potele nanitabokobi midi magumulo
ebeno uliyana Kawodawa Kelisotamo dikaemene, ibi nete-
wapiate uliyana apulo kapiyama: keda:ma:na:.
18 Ebema: nanitabokobi mididawa, modobola a:ma:le
buwelemele ega:walo koi pilo, kamiyale ega:walo dubu pilo,
ebako osiyodilole tanalo bilibilinomo a:ma:le kuba nibote
maigama: gelo ebe osiyodilole magumune nalaula:nakiye.
Nanitabola, potele ebako kuba dosiyodilomene, ebe
tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebeno ape ka:kubaimene, wiyasiya
kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo epetapi eba kunua:.
19 A:ma: iyatawalata, Godote a:ma:tamo dikametia ebe
Uliyanate a:ma: magumulo eba okolinalo, a:imano apete ebe
amamateno motoma: eda:na, a, nanitabola:ka:? Iyo, a:imano
ape ebe a:imanoa:,
20 mabu Kelisote ebeno wiya kawonomo kalimamo a:ma:
elawiata. Ebema: a:imano apeno osiyodilole magumulo
modobola a:ma:le ebe kapiya kowalogawenama: tanalo bili-
bilinomo nosiyodilolenakiye.

7

Dubu Ega:walo Kamiyale Ibino Kapiyama: Eda: Tanaloma: Polote Sosi Epo Diyatulamiya

1 Ebema: la: dopamo la:imano leta magumulo kebe
tanaloma: na danana:ima, nale me tetelo ebe tanalo la:
kiyatulaemamota. Dopo tanalo ebe la: epetapiate ma kunu
degelawenama, “Dubute kamiyale lawea:no ebe a:ka:tuwa:
dokolinamene, ebe tanalo wade tanalola.”
2 Wiyasiya buwelemele ega:walo kamiyale pilo tanalo
magumulo, iyo, atumu koi ega:walo dubu pilo tanalo magu-
mulo Saitanate kuba gabamo wabuga:ta tanalo bilibilinomo
ebe wadaenako, ebema: nanitabokobi midipi bilibilinomo
magumulo modobola dubu idite ebeno kamiyale nelaemene,
ega:walo kamiyale idite atumu ebeno awi na:kelaemene.

3 Ega:walo dubu ebeno kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo, kamiyalete ebeno awi kekalakalaima: modobola ebete ebeno ape ebetamo nikamenakomene, ega:walo dubute atumu ebeno kamiyale kekalakalaima: ebeno ape ebetamo na:kikamenakomene, mabu Godote ebeno ubi tanalo epatamo dopamo eba kunu iyatiya.

4 Numa:la:, ebe tanalo magumulo kamiyalete ebeno ape watodawama: keda:na:, awite ebeno ape namutudawama: eda:na, ega:walo atumu dubute ebeno ape namutudawama: keda:na:, wiyasiya ebeno kamiyalete ebeno ape namutudawama: keda:na.

5 Ebema: dubute ebeno kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo idite iditamo ebe tanalo kosiyodiloma: talena akoiyata:la:, wiyasiya ibi netewapiate woki kapiyama: eba eda:lo ma kunu degelama:na:, iba:te gopowai tetelo kapiyama: eda: tanalo a:kosiyodiloma:na: iba:te Godago tabo gela tanalo kosiyodilonakoma:, ebe tanalo kuba:, wade osiyodilo tanalola. Wiyasiya iba:te kebe gopowai tete diyatima:na: ebe teta:mo da:nemaima:na:, modobola iba:te kapiyama: eda: tanalo samonomamo walo na:kowagilima:na:, mabu Saitanate kateneno ubi tanalodo iba:tamo dowadaenako, iba:te ebe kuba gabamo wabuga:ta tanalamo dubu ida:go o kamiyale ida:go gudima: modoboa:.

6 Wiyasiya la: wadenomamo niyatawala:, la:le la:imano tanalo katepapaema: na Polote la: ka:totomulateleta:, ao, nale negemo talena puliyala la: ebe tanalo kosiyodilaema:.

7 Nanitabola, naimano ubi tanalo ma kunu itana, la: kamiyalea:no ilukulina modobola, nale keba kunu kokolinamo eba kunu. Wiyasiya na iyatawala Godote kebe iyanomo elawo natamo kikanamiyale nale kamiyalea:no kokolinama:, diyala, ebete ebe atu elawo la: epetapiatamo kikalametia:. Iyo, nanitabokobi midipiate ebeno iyaiya woko kosiyodilolenama:, ebete iba:tamo ebeno iyaiya elawo gito ikalamenako, ma kunu ebete iyanomo elawo idi lumagi kapiyatamo eba ikamelo wiyasiya iditamo iyanomo elawo idi ebo ka:kikaemene.

8 Ebema: nanitabokobi midipi dubu magumulo kebe dubuno kamiyala:te da:elaiya ibino tanaloma: ega:walo amoleamoleno tanaloma: na Polote tabo ma kunu gemo, nale kamiyalea:no keba kunu kokolinamo, modobola iba:te eba kunu nilukulinama:na:.

9 Wiyasiya ibi magumulo kebe dawano kateneno ubi tanalate elawoelawonomoma: deda:ona, ma kunu dubu idite kamiyale lawea:no kuba osiyodilo tanalamo degamene, modobola ebako dubute kamiyale idi nelaemene ega:walo ebako kamiyalete atumu dubu idi na:kelaemene. Numa:la:,

kebe tetelo dubute kamiyale tuputupu gabodo delaemene,
ebe tanalo ebe wade tanalola, wiyasiya ebete lawea:no
ebeno tepo magumulo elanomoma: deda:mene, ebe tanalote
Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanaloma: keda:mene.
10-11 Ega:walo me tanalo idila. Kebe dubute ebeno
kamiyala:go dokolina ega:walo kebe kamiyalete ebeno aw-
iago dokolina, nale ebako epatamo totomu tabo ikalaemo,
me totomu tabo naimano wokia:, ebe aimano Kawodawano
totomu tabola. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunula, dubute
ebeno kamiyale gito akoalibuta:la: ega:walo kamiyalete
atumu ebeno awi akoatepala:. Wiyasiya kebe kamiyalete
ebeno awi iyalo datepi, modobola ebete awia:no gito nokoli-
namene, ebene ebete eba kunu eba okolinalo woki iyama:
deda:mene, talena a:kitanamene ebete ebe atu awiago
kapiyama: walo keda:te eba:go walo ka:kokolionama:.
12 Ebema: nale la: epetapiatamo tabo idi gemo, me tabo
da: naimano wokino tanalola:, iyo, me tabote aimano Ka-
wodawagodone natamo da: ka:pea:. Diyala, la: nanitabokobi
midipi magumulo dubu idite ebeno nanitabokobi midia:
kamiyala:go dokolinale, ebene ebe kamiyaleno ubi ditamena
eba:go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta:la:.
13 Ega:walo nanitabokobi midi kamiyalete nanitabokobi
midia: awiago dokolina, ebe atumu ebe dubuno ubi dita-
mena eba:go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta:la:.
14 Nanitabola, Godote nanitabokobi midia: dubu idi ebeno
nanitabokobi midi kamiyaledo ebe tataliamo kemagaemene,
ega:walo ebete nanitabokobi midia: kamiyale atumu ebeno
nanitabokobi midi awido ebe niyakabamo pema: kowalu-
bimene. Numa:la:, ebe tanalote nanitaboma: eda:notaleka:,
ebe dubu ega:walo ebeno kamiyale ibino guda:te Godokono
umi magumulo daleyama: eba eda:olo, iba:te ebetamo
pelaema: a:ka:modobona: wiyasiya ebe tanalote eba kunu
kitana:, ao, ebako guda:te Godoko niyakabamo pelaema:
talena puliyanomola.
15 Wiyasiya numa:la:, kebe tetelo nanitabokobi midia:
kamiyalete ebeno nanitabokobi midi awi atepama: ubi
diyatimene, ega:walo kebe tetelo nanitabokobi midia:
dubute ebeno nanitabokobi midi kamiyale atepama:
dowagelemene, nanitabokobi mididawate odiyobo tanalo
idi ako-osiyodilala:. Ebene nanitabokobi midia:dawate
ebeno nanitabokobi midi kamiyale o awi eba kunu
datepamene, ebe tetelo nanitabokobi mididawate
tutunomoma: eba eda:lo matuomeo tanalo idite ebegodolo
walo a:kitanamene.
Wiyasiya Godote a nanitabokobi midipi bilibilinomo
iyalo eka:miya ale epetapiago gowelaoa:no milo magumulo

kilukulinama:,
16 ebema: nanitabokobi midi kamiyale, modobola a:ma: gabo nowadiye a:imano nanitabokobi midia: awiago milolo kokoliawenama:. Diyala, a:imano awite a:ma:do ebeno igilo mula: tanalo da:belaemene. Ega:walo nanitabokobi midi dubu, modobola a:ma: atumu gabo na:kowadiye a:imano nanitabokobi midia: kamiyala:go milolo kokoliawenama:, mabu a:ma: nanitabolo kiyatawawena: ebete ebeno igilo mula: tanalo a:ma:do da:belaemene.

Polote Yu Dubuno Tama Itamida Pukala Lawe Tanalone Tanalo Idi Diyatulamiya

17 Ebema: nale sosi bilibilinomo magumulo kebe tanalo kiyatulamenakomo, ebe totomu tabo a bilibilinomono tanaloma: ma kunu itana. Godote lumagi idi ebe nanitabokobi ka:midima: deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale, ebete walone tetelo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo iyama: ka:midima:. Ao, Kawodawate ebetamo kebako okoli tanalo kikamile, modobola ebete ebe atu okoli magumulo kalakalago nokolinamene, ebeno ubi tanalo lumagi idino okoli tanalamo akoiyata:la:.
18 Eba kunu Godote Yu epono tama itamida pukala lawe dubu deka:imene, ebete gabo akowadiala: ebe pukala ebeno apene egebolema:, ega:walo Godote tama itamida pukala lawea: dubu idi deka:imene, ebete ebeno ubi tanalo akoiyata:la: ebe tanalo kelaema:.
19 Numa:la:, Godokono umi magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiya ebe tanalo kawo tanaloa:, ega:walo dubu idite ebe tanalo lawea:noma: deda:mene ebe tanalo atumu kawo tanaloma: a:keda:mene. Kapiya kawo tanalonomo bitana, ebe tanalo ebe Godokono kawokawo totomu epetapino tabamo tuduwata tanalola.
20 Ebema: me tanalone a bilibilinomate iyatawala, ma kunu Godote lumagi idi deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale ebete walone tetelo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: iyama: ka:midima:.
21 Iyo, nanitabokobi mididawa, Godote a:ma: deka:mitia, ebe tetelo a:ma: kawo dubu idino wiya: wokodawama: deda:wia, ebe mabuma: a:ma:le me tetelo a:imano okoli tanalo iyama: ka:mida:ema: woki bilibilima: akoeda:la:. Wiyasiya a:ma: numa:, a:imano woko namutudawate a:ma:tamo gabo nilakapolo dosiyodilomene a:ma:le ebeno wiya: woko magumune ka:nemaigaema:, kuba:, a:ma: ebe wade tutu okoli tanalo ebegodone gito nelawiye.
22 Nanitabola, potele kawo dubu idino wiya: wokodawama: eba eda:nalo Godote ebe Kawodawa Kelisoko

nanitabokobi midima: deka:mi, ebe tetene wagilimite
ebete Kelisokono woko magumulo ebeno tutudawama: edi.
Ega:walo atumu potele kawo dubu iditamo wiya: woko
osiyodiloa: tetelo Godote ebe deka:mi, ebe tetenomolo ebete
Kelisotamo wiya: woko osiyodilo ebo wagilimi.
23 Iyo, Kelisote ebeno wiya kawonomo kalimamo la: uwa-
tiata, ebema: la: ebe kapiyatamo woko eba osiyodilonalo
epetapino wiya: wokopima: akoeda:onala:.
24 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me
naimano iyatulame tabono kawo tanalola. Godote kebe
lumagi deka:imene, ebe lumagino okoli tanalo keba kunu ki-
tanale, ebete Godago kalakalago eba okolinalo gabo akowa-
diala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebeno elawamo iyama:
ka:midima:.

Kebe Dubute Kamiyalea:no Dokolina Ega:walo Kebe Kamiyalete Dubua:no Dokolina Polote Ibino Tanaloma: Ebeno Woki Tabo Da:kiyawaiya

25 Ebema: la:imano leta magumulo la: tanalo idima:
na danana:ima, ebe tanalo la:imano sosi magumulo
piyate kamiyalea:no dilukulina ega:walo piyate dubua:no
dilukulina, ebe dubu ega:walo kamiyale iba:te keba
kunu na:kowagelema:na:. Numa:la:, nale me tanaloma:
aimano Kawodawa Kelisogodone totomu tabo idi dopamo
nanitabolo kelawea:, wiyasiya na iyatawala ma kunu ebete
ebeno nilakapolo na nani wokodawama: ka:na:mite ebeno
woko gobebobamo iyatiniya, nale mako tanaloma: naimano
wokiamo la: kowalubilitama:.
26 Nanitabola, nanitabokobi midipiatamo temeteme
maimio tanalote iyalo wagilimite, ebe temeteme tanalate
tete tatalila kawokawonomoma: keda:oma:na:, ebema:
naimano woki ma kunula, Godote me tetelo kebe dubu
deka:imene, ebeno okoli tanalo keba kunu kitanale,
modobola ebete eba kunu kalakalago nokolinamene,
iyo, ebete gabo akowadiala: ebeno okoli tanalo iyama:
ka:midima:.
27 Ebema: nanitabokobi midi dubu, a:ma:le kamiyale
dopamo delawa:wia, a:ma: ebe alibutima: woki akoiy-
ata:la:, ega:walo a:ma:le me tetelo kamiyalea:no dokoli-
awena, a:imano kamiyale lawe gabo akowadiala:.
28 Wiyasiya numa:, a:ma:le kamiyale laema: ubi eba iyatilo
tuputupu gabodo delawa:emene, Godokono umi magumulo
ebe tanalo kuba:, ega:walo atumu buwele idite dubu de-
laemene, Godote ebe tanalo kubama: a:kegeamene.

La: wiyasiya me tanalo niyatawala:, kamiyale magumulo
potele awi dopamo lawete eba:go dokolina, ega:walo dubu
magumulo potele kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina,

ebe mabuma: iba:te me opono iyaiya temeteme tanalo epetapi biyatawaonakoma:na:. Ebema: nanitabokobi midi dubu, na ubila a:ma:le kamiyale lawea:no ebako temeteme a:kiyatawaemene, ega:walo nanitabokobi midi buwele, na ubila a:ma: atumu awi akolawa:la: a:ma:le ebako temeteme tanalo uwatekapoma:.

29 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano iyatulame tabono magumu ma kunula, Godokono Uwomu Egelate ebe netatali, ebema: kebe dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, modobola ebete me tetene wagilimite kamiyale lawea: dubu keba kunula:ka: eba kunu nokolinamene.

30 Ebene eba kunu potele temetema:go diina, modobola ebete atumu temetemea: lumagimu nokolinamene, ega:walo potele kalakala magumulo da:luta, modobola ebete kalakala: lumagimu nokolinamene, ega:walo potele dogodogo inamabu maniamo dopamo duwatei, modobola ebete inamabua:dawamu nokolinamene,

31 ega:walo potele me opono tanaloma: woko dosiyodilona, modobola ebete ebe iyaiya woko iyalo da:miyapi ebako lumagimu nokolinamene, mabu me opono tanalate keba kunu ka:pola:nale, ebe tagala tanalo bilibilinomate eba olopoligolo oli tanalate na:pemaimiona.

32 Ebema: na ubia:nola la: me opono tanaloma: woki bilibilima: eda:oma:. Numa:la:, kebe nanitabokobi midi dubute kamiyalea:no dokolina, ebete aimano Kawodawa kekalakalaima: ebeno ubi kawonomo eba iyatinalo ebeno iyaiya tanalo kapiya ebo malagidilolenako.

33 Wiyasiya kebe nanitabokobi midi dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, ebete ebeno ubi kawonomo ebe kamiyale kekalakalaima: iyatinako, ma kunu ebete me opono tanalo eba malagidilolenalo

34 ebeno tepo magumulo ebe tanalate Godokono ubi tanalago na:gowelana. Ebene kebe nanitabokobi midi kamiyalete awia:no dokolina ega:walo kebe nanitabokobi midi buwelete awia:no dokolina, iba:te aimano Kawodawano talena woko osiyodilo tanaloma: ibino ape ega:walo uliyana ebetamo kikameoma: ebeno iyaiya tanalo kapiya ebo malagidilolenaka. Wiyasiya kebe nanitabokobi midi kamiyalete dubu dopamo lawete eba:go dokolina, ebete ebeno ubi kawonomo ebe awi kekalakalaima: iyatinako, ma kunu ebete me opono tanalo nemalagidilolena.

35 Ebema: tabo olowiopiala:, nale me iyatulame tabamo kamiyale lawe tanaloma: ega:walo dubu lawe tanaloma: la:tamo pukala kalomolameta:, ao, na ubila me tabamo

la: eba walubililo la:le wadenomamo kilukula:wenama:, ega:walo la:le la:imano tanalo aimano Kawodawano woko osiyodilo tanaloma: ebetamo nanitabonomolo kikameaema:, na ubia:nola odiyobo tanalo kapiya idite la:godolo itanama:.

36 Ega:walo me tanalo idila. Kebe tetelo nanitabokobi midipi magumulo buwele idila koi idila iba:te eba okolionalo, ibino nabila menokobila iba:te ebe ebetamo galo doboema:na:, ebene tete geyageyadopolo iba:te kapiyama: eda:no ebe koite ebe laema: ebeno ubi tanalote kawonomoma: deda:mene, keba kunula:ka: ebete ebetamo modoboa: wokino tanalo malagidilole dowagilimene, ebe tetelo ebete ebe ebeno kamiyalema: da:midimene Godokono umi magumulo ebete kuba idi a:kosiyodilomene.

37 Wiyasiya kebe tetelo ebe koite lumagi idino ubi tanalamo tuduwata:no, ebene ebe a:ka:tuwa: ebeno kateneno ubi tanalolo ebetamo galo dobomi ebe buweleno tanaloma: eba matuomeolo, ebete ebeno tepo magumuno woki ma kunu da:kodakodailaemene Godokono iyaiya woko kapiya kosiyodilolenama:, ebete ebe buwele ebeno kamiyalema: samamo midia:no tete da:geyageyaima:tepamene, Godokono umi magumulo ebete atumu kuba a:kosiyodilomene.

38 Ebema: numa:la:, kebe koite ebetamo galo dobomi ebe buwele samamo delaemene, ebete wade tanalo kosiyodilomene, ega:walo kebe koite Godokono woko kosiyodilonama: ebetamo galo dobomi ebe buwele tete geyageyanomolo lawea:no eba kunu dokolinamene, ebeno osiyodilo tanalote atumu wadenoma: keda:mene, iyo, ebeno osiyodilo tanalono wade tanalote dopo koino wade tanalo ka:nodolimene.

39 Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi midi kamiyaleno awino a:e teta:mo ebete talena magumulo eba okolinalo dubu idi akolawa:la:, wiyasiya kebe tetelo ebeno awite da:emene, ebe talenate ebegodone olopoligote ebeno ubilo dubu idi delaemene, kuba:, wiyasiya ebete nanitabokobi midia:dawa akolawa:la:.

40 Ebene Godokono Uliyanate nagodolo eba okolinalo, na nemalagidilutamo me wokino tanalo idite ebegodone da:pele, kebe kamiyalete amolema: eda:te Godokono woko osiyodilo tanaloma: awia:no dokolinamene, ebeno kalakalate kawonomoma: keda:mene, iyo, ebeno kalakalate dubu idi delaemene ebe kamiyaleno kalakala ka:nodolimene.

8

Nanitabokobi Midia:piate Ida:da:liatamo Dikalamenaka, Polote Ebako Katene Naoma: Talena:noma: Da:kiyawaiya

1 Ebema: la:imano leta magumulo la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu laema: talenala:ka: o talena:nola:ka:. Ebe tanaloma: la: epetapiate negelanakomata, "A bilibilinomate iyatawa tanalo iyalo elaima:."

Nale wiyasiya negemo, "Kebe tetelo iyatawa tanalote idawagodolo ditana, ebe mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe walogonako, wiyasiya kebe tetelo nilakapo kimalagidilo tanalote ebegodolo ditana, ebe tanalodo ebete epetapi ibino nanitabokobi midi magumulo na:kodakodailamenako."

2 Ebema: numa:la:, potele epetapino iyaiya walubi tabo olowioa:no amamalo ma kunu demalagidilona, ebete tanalo idima: iyatawa tanalo dopamo modobolo elawi, ebegodolo nanitabo iyatawa tanalote kitana:.

3 Wiyasiya potele Godoko nilakapolo demalagidilona, ebema: Godote ebeno tanalo nanitabonomolo eba iyatawanalo ebe wadenomamo umina.

4 Ebema: nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete denamene ebe tanalo talenala:ka:? A iyatawala ida:da:li ega:walo Godoko ibino tanalo iyala, mabu aimano Kawodawa kapiyate nani Godoma: eba eda:nalo nanitabo elawote ebe kapiyagodolo bitana, wiyasiya ida:da:li uliyanano elawote nanitabolo kitana:.

5 Nanitabola, kebe uliyanate tobolo unulo ega:walo me opo kawonomolo dilukuliona, Godoko nanitabokobi midia:piate ibi eba amamalatelenalo ibi ibino godoma: ebo ka:la:minaka, iyo, tete epetapilo iba:te ibino iyaiya ida:da:li uliyanatamo godo mailo ega:walo kawokawopino mailo gito ikalamenaka.

6 Wiyasiya a nanitabokobi midipino Godoko ebe kapiyanomola, ebe aimano Nabiwila. Nanitabola, potele tobolo unu kawonomo ega:walo me opo kawonomo dosiyodiloliya, iyo, potele iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomo dosiyodiloliya, ebete ebe Elawodawama: eba eda:nalo ale ebe kowalogonama: ebema: ilukulionama:. Ega:walo aimano Kawodawa atumu ebe kapiyala, ebe Ya:su Kelisotela, ebeno elawo magumudo iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomate awokalaiya, iyo, ale ebeno nilakapo tanalodo igilolo ilukulionama:.

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Ebeno Ekawino Agowa Ukamidadawama: Akoeda:la:

7 Wiyasiya me opo epo epetapi bilibilinomate Godokono
nanitabo tanalo iyatawa:, ibi ida:da:lino uliyana
amamalatelepila. Ebema: ibi magumulo piyate ebe
amamalatele magumune Godotamo dolobila:oma:na:, ibi
epetapiate tete geyageyadopolo ibino tepo magumuno
mulo woki nanitabolo kodakodailamea:no, iba:te ida:da:li
malagidilole tanalo samamo ebema: akatepama:na:.
Numa:la:, ebako nanitabokobi mididawate olowame
baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene
inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete
da:penamene ebeno tepo magumuno wokite ebe kuba
osiyodilodawama: ebema: kegemene.

8 Wiyasiya nanitabo tanalo ebe ma kunula, ale inam-
abu idi denama: ebe inamabute a Godokono ololo apulo
tuputupupima: a:ka:midia:mene. Ebema: nanitabola, nao
inamabu bilibilinomo magumulo lumagite inamabu idi de-
namene ebe tanalodo kubadawama: a:keda:mene, ega:walo
ebete inamabu idi nama: talenama: degemene, ebeno naa:
tanalodo ebete tuputupudawama: a:keda:mene.

9 Wiyasiya la:le inamabu bilibilinomo naoma: tutupima:
eba eda:onalo, la: nanisiwale! La: magumulo kebe lumagite
ebeno nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utina:no,
idawate ebeno nao tanalodo ebe lumagino tepo magumuno
mulo woki kubailamete ebeno agowa ukamidadawama:
akoeda:la:.

10 Numa:la:, la: piyate Godokono tutu okoli tanalonomo
diyatawawenama, la: magumulo idite katene inamabu ke-
nama: ida:da:li idi amamateno motamo da:tomene, ebene
ebete ebolo ebe uliyana amamateno inamabu eba nitalo,
diyala, nanitabokobi mididawa idite ebeno osiyodilo tanalo
da:ba:puimene. Ebema: ebe dawate ebeno tepo magumuno
mulo woki dopamo nanitabolo kodakodailamea:no, ebe-
tamo beda: tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete ebeno
tepo magumulo ebe katene inamabu nao tanalo kuba osiy-
odilo tanaloma: eba genalo, wiyasiya ebeno namutudawa
ibamitilo gito denamene, ebete ebeno nanitabokobi midi
tanalo ebo ka:kubaimene.

11 Ebema: a:ma: potele a:ma: iyatawadawama:
deka:mitana, a:ma:le a:imano iyatawa tanalamo a:imano
nanitabokobi midi ekawi eba kunu gito ka:kubaima:ta!
Numa:, Kelisote ebe ekawino mabuma: a:iya,

12 ebema: nanitabokobi midipi magumulo piyate ibino
tepo magumuno mulo woki dopamo kodakodailamea:no,
a:ma:le a:imano tutu okoli iyatawa tanalodo ebako ekakino

nanitabokobi midi tanalo da:kubailama:emene, ebe gabodo
a:ma: iba:tamo kawo kubanomo eba osiyodilolo Kelisotamo
atu kuba tanalo nanitabonomolo ebo ka:kosiyodiloma:ta.
13 Ebe mabuma: nale katene inamabu nao
tanalodo naimano nanitabokobi midi ekawino agowa
ukamidadawama: deda:mo, ebe tanalo eba iyatawalo
nale uwomua: tetelo katene inamabu walo a:kenanakomo,
naimano ekawite na ibaminatenelo kuba osiyodilo tanalamo
gakapoma:.

9

Ya:sukono Alibolepiate Ibino Woko Osiyodilo Tanaloma: Nanitabokobi Midipiagodone Wadewade Walubi Tanalo Uwatema: Talena Puliyala

1 Ebema: nale la: alateda:lemata, la: iyatawala:ka: nale
aimano Kawodawa Ya:suko naimano balida:mo nanitabolo
dumiyamo? Ega:walo la: iyatawala:ka: ebete ebeno sosi
wagilima: iyaiya opamo daliboliya ebe wokopi magumulo na
idima: eba eda:nalo, ebe woko magumulo na tututdawama:
deda:namo? Numa:la:, nale aimano Kawodawatamo dosiyo-
dilonaimo, ebe woko magumune kebe wadewade da:ima:te
kemaimiye la: ebe ebe epolata.
2 Ebema: epetapiate na Ya:sukono nani alibolepi magu-
mulo idima: ka:na:mia:no, la: wiyasiya naimano tanalo iy-
atawalata, iyo, la:le Kelisoko magumulo dilukula:wenama
ebe tanalote na nani alibolepi magumulo idima: deda:namo
ebe tanalo awokaliminako.
3 Ebene kebe tetelo epetapiate naimano wokono tanalo
anagiyamidanamete kubama: degelanaka, nale naimano
tuputupu osiyodilo tanalo awokalima: iba:tamo tabo ma
kunu kiyawaonakomo,
4 na ega:walo piyate nago woko dosiyodilona ale kebe
nanitabokobi midipi kowalubilinakoma:, ale aimano
woko wiyama: modoboa: tanalo idima: ibi kanalenakoa:.
Wiyasiya numa:la:, aimano woko osiyodilo tanaloma: ale
sosi epagodone bae modobolo kuwatema: talena kitana:!
5 Eiye! La: iyatawala:ka:, Kawodawa Ya:sukono alibolepi
epetapi, iyo, ebeno ekaki ega:walo Pitako* atumu, iba:te
woko magumulo ibino nanitabokobi midipi kamiyala:go
eba wapata:lamenalo ibi bilibilinomate sosi epagodone
walubi keba kunu kuwatenake, talena puliyala na ega:walo
nago woko dosiyodilona ale atumu eba kunu kowap-
ata:lamenama:?

---

* **9:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

6 Wiyasiya diyala, la: epetapiate na ega:walo Banabasiko
a netewapino tanaloma: ma kunu da:bemalagidilawenama,
“Alibolepi magumulo ibi kapiyatamo talena bitana sosi
epagodone walubi tanalo kuwatema:, iyo, modobola
iba:te wiyasiya egege mani woko osiyodilo magumulo ibi
a:ka:tuwa: ibino modoboa: tanalo nulaema:na:.”
7 Eiye! Nale la:imano daedale wokino tabo eba wiyalo
ma kunu gemo, “Gabamanino gowelaopi magumulo ibi
bilibilinomate ibino bae ega:walo woko wiya gabamani-
agodone modobolo uwatenaka, a, nanitabola:ka:? Iyo,
eba kunu kebe lumagite gala:ipi da:imi pali dopamo
kosiyodilile tete bilibilinomo epetapilo ebe wadewade
da:imi a:penaonako, ega:walo kebe dubute sipi-goeogoeo
ulamedawama: keda:nale ebeno ubi tetelo ebe inamabuno
nono uwatenako.”
8 Ebema: la: na:kemalagidilawitama, na a:ka:tuwa:
naimano wokino tanalamo kegemo me uli tabo? Ao, eba
kunua:, mabu Godote ebeno Bukano totomu tabo ida:mo
ebe atu tanalo a niyatuamena.
9 Iyo, Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo eba
akulolelo tabo idi ma kunu awokalimiya,† “Epate witi-laiso
naono kikopu kuwatema: ibino kau-goeote ebe inamabu
mikitaolelo woko iba:tamo dosiyodilomene, ebe tetelo iba:te
ebe kau-goeono tabo ala:mo matuima: modoboa:, mabu
ebete iba:tamo woko osiyodilo magumulo witi-laiso kikopu
kapiyakapiya naoma: modobola, iyo, ebe nao inamabu ebe
ebeno wokono wiya da:pesola.” Ebema: la: me tabono
magumu eba malagidilolo na nananiyala:, mabu keleka:
Godote me totomu atamo dikaeamiya, ebeno nilakapolo
ebete kau-goeogoeo kawonomamo kemalagidilolenale o
ebete epo kawonomamo kemalagidilolenale?
10 Nanitabola, ebete aimano igilo kawonomamo de-
malagidilolena, me tabo Bukamo ebema: akuloliya.
Iyo, ebete a ma kunu anaena, pali woko magumulo kebe
lumagite damela maboeleno inamabuamo woko dowagilim-
inako ega:walo kebe lumagite nao inamabu uwate woko
dosiyodilonako, ibi netewapiate me atu wokino tanalago
okoliona, iba:te ibino woko wiyama: nao inamabu magu-
mune ibino apu kapimiya kuwatema:na:.
11 Numa:la:, pali osiyodilodawate damela magumamo
kikopu keba kunu kamionakole, ale dopamo la: Kolini sosi
epo magumulo woko eba kunu posiyodilima:. Ebema:

† **9:9:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 25.4 numiye. Me tabono magumu ma kunula, kau-goeote woko osiyodilo magumulo epo dowalubilimene, ebema: modobola iba:te ibino nilakapolo wade walubi tanalo kau-goeotamo atumu na:kiyatima:na:.

ale kapiyakapiya tetelo la:godone walubi tanalo delawe-
nakoma:, la: ebe tanalo aimano modobo woko wiyama:
ba:kegelaema o pilo tanaloma: ba:kegelaema?
12 Nanitabola, iyaiya wokopi epetapiate la:godone walubi
delawenaka, ebe tanalote modoboma: neda:taleka:, la:le
aimano woko osiyodilo tanaloma: a dowalubia:wenakoma,
Godokono umi magumulo ebe tanalote atumu
modobonomoma: ba:keda:na:. Wiyasiya numa:la:,
dopamo ale woko magumulo iyaiya modoboa: tanalo
eba iyatawaonalo, la: magumulo lumagi idigodone
walubi tanalo lawea:no aimano tepo magumu gito
kodakodailamenakima:. Iyo, ale Kelisokono Wade Tabo
piyatamo ka:kiyawaonakoma:, a ubia:nola iba:godone
walubi tanalo idi eba lawelo ebe tanalote aimano woko
odiyobo tanaloma: keda:ma:.

13 Ega:walo me tanalo idila. La: Yu epono tanalo iy-
atawala:ka:, ma kunu piyate Godoko Amamateno Iya Mo-
tolo woko dosiyodilona, iba:te ebe woko magumune ibino
bae modobolo naonaka? Iyo, piyate Godoko watidilono
patapata unamo kalimagono inamabu elamo dalomonaka,
ibi a:ka:tuwa: ibi kowalubilima: ebe kalimagono inamabu
magumune katene apuapu uwatenaka.
14 Nanitabola, aimano Kawodawate ebe waloma:tapi
atumu a:totomulateliya, ma kunu piyate ebeno
Wade Tabo kiyawao woko dosiyodilona, modobola
nanitabokobi midipi olowiopiate ibino modoboa: tanalo
na:modoboilamelelamenakoma:na:.

Polote Wade Tabo Kiyawao Magumulo Godogodone Ebeno Wiya Laema: Da:kiyawaiya

15 Nale kebe tabo kegemo, ebe tabo nanitabola, ma
kunu nale woko magumulo iyaiya modoboa: tanalo eba
iyatawanalo, lumagi idigodone walubi tanalo lawea:no
naimano tepo magumu gito kodakodaiminakimo. Wiyasiya
nale me leta la:tamo eba osiyodilutalo, naimano woki kitana:
me tetelo la:le naimano modoboa: tanalo idi uma:wete na
walubini ebo kowagilima:ema:. Eiye, na ubia:nola! Nale
la:godone walubi tanalo idi kapiya lawea:no modobola na
dopamo ka:emamo, mabu kebe tetelo nale idawagodone
walubi tanalo lawe dowagilimo, nale naimano Kawodawa
mabuma: damamanamo ebe tanalote nagodolo ebo kala-
tidimene!
16 Wiyasiya numa:la:, na Wade Tabo kiyawao mabuma:
na a:ka:tuwa: na a:kowalogomo, mabu Kawodawate ebeno
ubilo ebe woko natamo ikanamiya, nale naimano ubilo

kelawiya:. Ebema: nale ebe woko iyabaiamo gito diya-
timo, natamo da:pemaigamene ebe temeteme beda: ka-
wonomola:ka:!

17 Iyo, ebe wokote naimano ubi tanalodo natamo
na:pemaigiyataleka:, nale modobo woko wiya epagodone
belawenakona:, wiyasiya Godote a:ka:tuwa: na nanidawa
idima: eba ka:na:milo ebeno ubilo Wade Tabo kiyawao
woko natamo ebo ikanamiya. Ebema: nale ebe kapiya
kekalakalaima: woko eba osiyodilonalo
18 kebe wade wiya na:kelaemo? Naimano wiya ebe
naimano tepo magumuno kalakala tanalola, iyo, ebe
kalakalate woko osiyodilo tanalodo natamo pemaigana,
mabu gabo bitana nale naimano iyaiya modoboa: tanaloma:
epagodone wade tanalo idi lawea:no iba:tamo Wade Tabo
wiya:no gito kiyawaonakomo.

19 Ebema: na opo lumagi idino matuomeo magumulo
okolina:no Kelisoko magumulo tutudawama: eda:namo,
wiyasiya nale Wade Tabo eba kiyawaonalo tabo olowiopi
mabuma: na a:ka:tuwa: na ibi bilibilinomono wiya: woko-
dawama: a:midinakomo, ibi bilibilinomo epetapiate ebe
tabo nanitabonomolo kelaema:.
20 Nanitabola, kebe tetelo nale naimano Yu epatamo
Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo nanitabolo
laema: nale ibino lumagi idimu bokolinamo. Iyo, Godote
aimano ewoniatamo dikalamiya iba:te ebe Totomu
Tabo bilibilinomamo tudila:oma: kawo tanalonomoma:
eba gelanalo, ebema: ebe Totomu Tabamo nale atumu
a:ka:tuduwatanakomo, iba:te Wade Tabo olowio tetelo
odiyobo tanalo idi nagodolo umikapoma:.
21 Ega:walo kebe tetelo nale Yua:piatamo Wade Tabo
da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo nanitabolo laema: nale
ibino lumagi idimu atumu ba:kokolinamo. Iyo, naimano
ewoniate Godogodone duwatiya nale ebe Totomu Tabo
bilibilinomamo tuduwata:no, wiyasiya Kelisokono kapiya
totomu magumulo okolinamo, mabu na ubia:nola Yua:piate
Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo uima:.
22 Ebema: numa:la:, piyate nanitabokobi midi magu-
mulo kodakodalo kelamota:ona:, nale iba:tamo Wade Tabo
da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo laema: nale ibino
osiyodilole tanalamo tuduwatate ibi keba kunula:ka: na
a:ka:tuwa: na ebako lumagima: ba:midinakomo. Iyo, eba
kunu nale iyaiya gabo epetapido iyaiya epo epetapi keba
kunula:ka: ebako dawama: beda:nanakomo, mabu na ubila
iba:te Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo
umia:no ibi epetapiate tabo nanitabonomolo ebo kelaema:.

23 Nanitabola, na Wade Tabo kiyawao mabuma: ebe iyaiya
tanalo bilibilinomo osiyodilolenakomo, nale ebe woko osiy-
odilo magumulo uwomua: teteno wadewade walubi tanalo
Godogodone kuwatema:.

24 La: iyatawalata, sukulu gudino kalakala egelalo ibi
bilibilinomate elawamo eba puila:olo, ibi magumulo
kapiyanomote sukulu watodawagodone wade wiya
kelaemene. Ebema: la: Godokono tanaloma: woko eba
osiyodilonalo, modobola la: eba kunu elawonomoma:
neda:iyala: la:le ebegodone wade wiya ka:nelawa:ema:.

25 Ega:walo me uli tabo idila. Bolamo kalakalaopi-
ate taneba idino wato kikopu laema: ubi eba iyatilo,
kawo egela pea:no dopamo ibi bilibilinomate ibino ape
na:kodakodailamenaka, iyo, ibi ubila wato kikopu lawe
magumulo epate ibi kowalogolema:. Ebema: numa:la:,
iba:te delaema:na: ebe kalakalate tete da:pesolo itanate ebo
kolopoligomene, wiyasiya ale Godokono woko osiyodilo
magumulo kebe wade wiya laema: ubi diyatinama:, ebe
tanalo iyanomola mabu ebe tanalono kalakalate uwomua:
tetelo agodolo a:kolopoligonamene.

26 Ebe mabuma: sukulu gudino kalakala egelalo ibi magu-
mulo idite dopo lumagima: keda:ma: elawamo keba kunu
ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo elawamo eba
kunu osiyodilonakomo, ega:walo gowelao magumulo dubu
idite eba:go da:gowelana ebe lumagi idi kubanomamo keba
kunu kanagaliminakole, na gowelao magumulo eba kunu
kowagelenamo wato kikopu kelaema:.

27 Iyo, bolamo kalakalaopiate kateneno ubi tanalamo
tudila:oa:no ibino ape keba kunu ka:kodakodailamenake,
nanitabokobi midi magumulo na eba kunu okolinamo.
Ebema: nanitabola, nale Wade Tabo piyatamo
ka:kiyawaonakomo, ibi epetapiate nanitabokobi midi
magumulo wato kikopu delaema:na:, na ubia:nola ibi
magumulo na kapiyate wade wiya lawea:noma: eda:ma:.

10

Yu Epono Ewoniatamo Bulu Opolo Demaimiya Polote Ebe Tanaloma: Da:kiyawaiya

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, kebe
tanalate a Yu epono ewoniatamo kemaimiye, na ubila la: ebe
tanalo wadenomamo kemalagidiloilametama:. Iba:te Isipiti
temeteme opone demaimiya, ebe tetelo Kawodawa Godote
ebeno tema magumudo ibi dopolamenaki ibi bilibilinomo
ebo itakeamidalenaki, ebene ibi bilibilinomate ebeno walubi

tanalodo Kalimakalima Kewa: Kolomo apuamo modobolo
na:iwaliya.
2 Ebema: ale me tete epono Kelisoko waloma:ta
tanalo kawokalima: ibi obamo keba kunu
kowaduba:midaolenakoma:, eba kunu aimano ewoniate
Godokono wokodawa Moseseko eba waloma:tanalo, Godote
ibi bilibilinomo ebeno tema magumamo ega:walo kolomo
magumamo ebo waduba:midaoliya.
3 Ebene iba:te bulu opolo eba wapata:lamenalo, Godote
anoano tanalodo iba:tamo dikalamenaki ibi bilibilinomate
ebe bae ebo naonakiya,
4 ega:walo ebete anoano tanalo idido nokola magu-
mune dikalamenaki, ibi bilibilinomate ebe obo atumu
a:ka:nionakiya, ebema: ebe nokola ebe ulila, ebe Kelisotela,
kebe Kawodawate iba:go depata:nami me ebe dawala.
5 Wiyasiya numa:la:, iba:te Godokono iyaiya wade-
wade walubi eba ulamenalo, epetapi bilibilinomate ebe
nanitabokobi ka:midiya:, ebema: ebete iba:tamo dowate ibi
danakapulamiya, ibino a:ela apa:te bulu opolo iyaiya ebo
polamota:oniya.
6 Ebema: Godoko ubila ale ebe tanalodo wade woki ma
kunu kelaema:, Yu epono ewoniate kuba tanalo kosiyo-
dilolema: ibino tepo magumuno ubi kawonomamo keba
kunu kalomonaki, ale eba kunu eda:oma: modoboa:.
7 Ebene tete idilo ibi epetapiate ida:da:li idino soliyomu
dosiyodiliya, Godokono Buka tabote ebe tanalo ma kunu
awokalimina, “Epate soliyomu eba osiyodilutalo, bae ka-
wonomamo naote, da:imi obo elawonomo niote, ilipo mae
tanalo ebo osiyodiliya.” Eiye! Ibi ida:da:li amamalatelepima:
keba kunu keda:iye, la: eba kunu eda:oma: talenala!*
8 Ebene tete idilo ibi epetapiate buwelemele ega:walo
koi pilo tanalo, kamiyale ega:walo dubu pilo tanalo, ebako
kawokawo kuba osiyodilole dowagilimiya, ebema: kapiya
egela tetelo 23 taoseni epate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako
kuba osiyodilole magumamo nopila:oma: modoboa:!
9 Ebene tete idilo ibi epetapiate Kawodawa Godoko
ebe wabudiya, iyo, ebete ibino daedale wokino tanalamo
tuduwata:no ebe mabuma: iba:te ebeno osiyodilo tanalo
kubama: degeliya, ebema: bu kaluate ibi eba alolelo ibi
bilibilinomate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako kuba tabamo
aimano Kawodawa wabudima: modoboa:!

---

* **10:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene ebe oino iyaiya tanalo wadenomamo iyatawama:, modobola a:ma:le 1 Kolini 10.7 buka apuno tanaloma: Maimi 32.1-6 numiye, ega:walo 10.8 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 25.1-9 numiye, ega:walo 10.9 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 21.5-6 numiye, ega:walo 10.10 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 16.41-50 numiye.

10 Ebene tete idilo ibi epetapiate ubia: tabo Godokono
wokopiatamo degeliya, ebema: Godokono A:e Nopodawate
ibi ebo anakapulamiya. Eiye! Ale ebako ubia: tabo gela
wagilima: modoboa:!
11 Numa:la:, Godote ebeno ubi tanalo dopamo iyatiya,
epetapiate ebe tanalo bilibilinomo eba iyatawaolo iba:te
wadewade woki kuwatema:, ebene ebete a mabuma: ebe
tanalo ebeno Bukamo akuloliya, ale ebe atu kuba osiyodilole
magumamo gudikapoma:. Nanitabola, a piyate me tetelo
dilukulionama:, me opono uwomu tetete atamo ebe netatali,
12 ebema: potele ma kunu demalagidilona, “Na naimano
elawamo modobolo utinamo,” ebe nanisiwale! Diyala, tete
tatalila ebete kuba osiyodilo magumamo da:ba:negamene.

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Magumulo Godote Nanitabokobi Midipiatamo Modobo Elawo Dikalamenako

13 Nanitabola, Saitanate iyaiya kuba gabamo wabuga:ta
tanalo a:ma:tamo dowadaenako, ebete ebako atu iyaiya
tanalo me opo epo bilibilinomatamo ikalamenako. Wiyasiya
kalakala kawonomola, Godote a:ma: kowalubitama:
nanidawama: eda:na. Ebe mabuma: a:imano nanitabokobi
midi elawote keba kunu kitanale, ebete ebe tanalo
eba iyatawanalo Saitanako ebo kodiyobomene, ebete
a:imano elawo dodolina ebako kuba gabamo wabuga:ta
tanalo kawonomo idi a:ma:tamo kadaema:. Ega:walo
ebe atu tetelo Godote a:ma: gabo kiyatuima:ta, a:ma:le
Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalone keba kunu
nakalaula:emene a:ma:le nanitabokobi midi magumulo
kodakodalo kuta:wenama:.

Nanitabokobi Midipiate Ida:da:li Amamalatele Tanalo Magumune Alautioma: Polote Degiya

14 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, modobola
la:le iyaiya ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo kuba
nibote maigama: gelalo ebe osiyodilole magumune nalau-
tionakiyala:.
15 Numa:la:, la: piyate naimano tabo dolowiawitama,
nale naimano tepo magumuno wokilo la: wadewade woki-
agopima: midilitamata, ebema: modobola la: me naimano
tabo wadenomamo nanagiyamidala:.
16 Ya:suko malagidilo bae na tanalo osiyodilo tetelo ale
kebe kalilino tanaloma: Godotamo kalakala tabo kadipate-
nakoma:, ebe kalili ebe Kelisokono kalima kalilila, ebema:
nanitabola, ale kapimiya eba niolo a eba:go kapiyama: ebo
eda:onakoma:. Ega:walo ale ebe kemalagidilonama: kebe
bae kowakamionakoma:, ebe bae ebe ebeno apela, ebema:

ale kapimiya eba naolo a Kelisago atumu kapiyama: ebo
keda:onakoma:.
17 Numa:la:, ale ebe bae wakamioa:no dopamo kapiya
baete itananako, ebema: ebe tanalo ebe a nanitabokobi
midipino tanalo awokalimino ulila, iyo, a bilibilinomate
Kelisokono kapiya apema: eba eda:onalo, ale kapiya bae
kapimiya ebema: naonakoma:.
18 Nanitabola, a Isalaela epono kalimagono inamabu
Godotamo ikameo tanalo atumu eba kunula, ebema: mod-
obola la:le ebe tanalo nemalagidilala:. Iba:te ebe inamabu
Godoko watidilono patapata unamo alomoa:no, dopamo
iba:te mokolete ibinoma: katene apuapu balamo alomonaka,
ebene iba:te Godoko amamate tetelo eba:go kapiyama: eba
eda:olo katene kapimiya ebo naonaka.
19 Ebema: na ubila ale ida:da:li uliyanano amamalatele
tanalo walo ka:kemalagidiliye. Mabu keleka: nale la: ebe
tanalo magumune alautioma: danaletima? Ebe ida:da:lino
elawote nanitabolo ba:kitanale, ega:walo amamalatelepiate
iba:tamo kebe inamabu kikalamenake ebe inamabuate tal-
ena magumulo nanitabolo ba:ka:pola:nale?
20 Ao, naimano tabono magumu eba kunua:! Nanitabo
tanalo ebe ma kunula, ida:da:li amamalatelepiate ib-
ino kalimagono inamabu Godotamo kikameonakoa:, iba:te
wiyasiya ida:da:lino a:da: elemasigi uliyanatamo ikalamole-
naka. Ebe mabuma: na ubia:nola la: nanitabokobi midip-
iate la:imano osiyodilole magumulo ebako kuba uliyanago
kapiyama: keda:wenama:!
21 Eiye! La:le egela idilo Ya:suko malagidilo kalila:mo
niawete, egela idilo kuba uliyana malagidilole kalila:mo
da:ka:niaema, ebe tanalo modoboa:! Iyo, la:le egela idilo
Ya:suko malagidilo bae eba:go nawete, egela idilo kuba
uliyana malagidilolelo iba:go bae da:kenaema, ebe tanalo
atumu modoboa:!
22 Ebema: a nanisiwale! Ale ida:da:li amamalatelepino
osiyodilole tanalamo a:ka:nopila:oma:, mabu a ubia:nola
aimano Kawodawate ebe tanaloma: atamo dowama:.
Ega:walo ale daedale wokilo ma kunu a:kemalagidiloma:,
aimano elawote ebeno elawago ka:modobomene.

Nanitabokobi Mididawate Ebe A:ka:tuwa: Ebe Kapiya Kowalubima: Woki Akoiyata:la:

23 Ebema: me tanalo idila. La: epetapiate ma kunu nege-
lanamata, “Apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-
mulo tanalo idi kosiyodiloma: talena nanitabolo kitana:.”
Ebema: nale tabo eba wiyalo negemo, “Iyo, lumagite
Kelisoko magumulo tutudawama: eba eda:nalo, talena ebe-
tamo nanitabolo kitana: tanalo idi kosiyodiloma:. Wiyasiya

numa:la:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
osiyodilole tanalo epetapiate aimano nanitabokobi midi
magumulo a a:kowalubima:na:, iyo, a sosi epate ebe osiyo-
dilole tanalago eba ilukulinalo wadenomamo akapepeoma:.
24 Ebema: la: magumulo idite woki akoiyata:la: ebe
a:ka:tuwa: ebe kapiya kowalubima:, wiyasiya modobola
ebete epetapino nanitabokobi midi magumulo ibi kowalubil-
ima: ibino iyaiya tanalo dopamo nemalagidilolenakomene."
25 Nanitabola, a:ma: olowame baiamo toawete, piyate
ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka,
ebe epono inamabu uwata:wete denaemene, talena puliyala.
Iyo, a:imano tepo magumuno mulo wokino tanalate a:imano
nao tanalo idima: a:ma: kubadawama: ka:ima: modoboa:,
26 mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, "Me opo
kawonomo ebe aimano Kawodawanola, ebema: me opono
inamabu bilibilinomate ebenoma: eda:ona."
27 Ebema: kebe tetelo nanitabokobi midia: namutudawa
idite a:ma: eba:go bae naoma: danatamene, a:ma: ubi kiy-
ata:emene, kuba:, a:ma:le eba:go toawete ebete bae nao
tetelo a:ma:tamo kebe inamabu kikametamene, modobola
a:ma: ebe inamabu kalakalago gito neniye, iyo, a:ma:le tepo
magumuno mulo wokino tanalodo ida:da:li amamalateleno
kateneno tanaloma: woki bilibilima: akoeda:la:.
28-31 Ebema: numa:, naimano tanalo ma kunula. Na
Kelisoko magumulo tutudawama: eba eda:nalo, naimano
tepo magumuno mulo wokite osiyodilo tanalo idima: na
kubadawama: ka:na:mia:no, idawano mulo wokino tanalate
naimano tutu okoli tanalo matuomeoma: a:ka:modobomene.
Iyo, nale bae nao tanalo idima: Godotamo kalakala tabo
adipatelo ebeno kalakalago denamo, ebe tetelo potele
na:ka:modobomene na kuba osiyodilodawama: ka:na:ima:?
Eiye, lumagi puliyala, ka:luta:! Ebema: a nanitabokobi
midipino osiyodilole tanaloma: me naimano kawo iyatu-
lame tabola, a:imano bae nao magumulo, ega:walo a:imano
obo nio magumulo, ega:walo a:imano iyaiya osiyodilole
tanalo epetapi bilibilinomo magumulo, modobola a:ma: ebe
tanalo bilibilinomamo Godoko nowalogonakiye.

Wiyasiya me tanalo idila. Kebe tetelo idawate a:ma: ma
kunu danatamene, "Me katene ebe ida:da:li amamalateleno
inamabula, ale a:kenaoma:!" a:ma: ebe nilakapolo malagidi-
lawete ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo
na:tuduwatiye. Iyo, a:imano tepo magumuno wokite ebe
katene nama: modoboma: gena, wiyasiya a:imano namutu-
dawano tanaloma: a:ma: a:kenaemene.
32 Ebema: a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomamo
lumagi idino agowa ukamidadawama: akoeda:la:, iyo, piy-
ate Godokono sosi epoma: deda:ona, ega:walo piyate Yu

epo ega:walo Yua:pi magumulo nanitabokobi midia:pima: deda:ona, ibi bilibilinomo magumulo idite a:imano osiyodilole tanaloma: kuba osiyodilo magumamo gama: modoboa:.
33 Nanitabola, na a:ka:tuwa: na kapiya kowalubima: malagidiloa:no, naimano ubi tanalo ma kunu iyatinamo, nale naimano osiyodilole tanalo bilibilinomamo epo bilibilinomo dowalubilinakomo, ibi eba kalakalailamenalo iba:te Godogodone ibino igilo mula: tanalo walone ebo kelaema:na:. Ebema: nanitabokobi mididawa, naimano ubi tanalote epetapiatamo keba kunu kitanale, modobola a:imano ubi tanalote iba:tamo atumu eba kunu na:kitananakomene.

11

1 Iyo, modobola la: nanitabokobi midipi bilibilinomono osiyodilole tanalo magumulo la:le na nibaminatena:la:, nale Kelisoko keba kunu kibamitinamo eba kunu.

Polote Kolini Sosi Kamiyaleno Osiyodilo Tanalo Idima: Da:kiyawaiya

2 Ebema: nale la: moiolemata, mabu la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo la:le na eba malagidilonelo, nale la: dopo sosino* osiyodilole tanalo keba kunu kiyatulametanakima, la: ebe tanalamo nanitabonomolo eba kunu tudila:onamata.
3 Wiyasiya na ubila me tetelo oli tanalo idi la: kiyatulametama:, ma kunu Godote Kelisokono watodawama: keba kunu keda:nale, Kelisote nanitabokobi midipi dubuno watodawama: eba kunu keda:na, ebene nanitabokobi midi dubute ebeno kamiyaleno watodawama: atumu keda:na.
4 Ebema: la: magumulo dubu idite Godotamo towetowe tabo ge tetelo o ebete Godokono woki awokalimi tetelo ebeno wato kalikamo da:mula:mene, ebe osiyodilo tanalo ebe ebeno watodawa Kelisotamo ilipo ikame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
5-6 Wiyasiya la: magumulo kamiyale idite ebeno wato kalikamo mula:no Godotamo towetowe tabo degemene o ebete Godokono woki sosi epatamo dawokalimene, ebe osiyodilo tanalo ebe ebeno awitamo ilipo ikame tanalola, mabu ebeno awi ebe ebeno watodawala.
Numa:la:, la: epono tanalo ma kunula, dubu idite ebeno kamiyaleno kawo kubanomono tanaloma: ebeno eke a:gumi tanalamo ilipo ebetamo kikaemene, ebema: la: magumulo kamiyale idite ebeno wato kalikamo mula:no ilipoa:noma:

* **11:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute a:e magumune maigate Unu Duliyomolamo dodoliya, ebe tetelo Yu epono Yudiya opolo kebe sosite kemaigiyale ebe sosi ebe dopo sosila.

deda:mene, modobola ebete ilipo nelaemene, kamiyaleno
awite eke a:gumi tanalamo ebetamo ilipo keba kunu kika-
menakole eba kunu! Iyo, la: iyatawalata, eke a:gumi tanalo
ega:walo eke otole tanalo ebe kamiyala:tamo ilipo ikalame
tanalola, ebema: modobola iba:te ibino wato kalikamo
na:mula:lenakoma:na:.

7 Wiyasiya dubuno tanalo iyanomola, ebete ebeno
wato kalikamo mula:noma: deda:mene ilipo tanalote
a:kitanamene. Numa:la:, Godote dopo dubu ebeno ololamo
osiyodiliya, ebema: me tetelo dubu bilibilinomate ebe
ololamo eba ilukulionalo Godokono wade mulo okoli igilono
tanalo ebo awokaliminaka. Wiyasiya dubuno wade mulo
okoli igilono tanalo kamiyala:te awokaliminaka,

8 mabu Godote dopo dubu ega:walo kamiyale eba osiyo-
dilolelo, ebete dubuno igilo kamiyalegodone kelawiya:, ao,
ebete wiyasiya kamiyaleno igilo dubugodone lawiya.

9 Ega:walo numa:la:, Godote ebe a:ka:tuwa: ebe
kekalakalaima: dopo dubu osiyodiliya, wiyasiya ebete ebe
dubu kekalakalaima: dopo kamiyale ako-osiyodiliya.

10 Ebema: la: magumulo kamiyala:te ibino wato kalikamo
na:mula:lenakoma:na:, mabu Godote ebeno Uliyanano
elawo iba:tamo dikalami, ibino wato mula:le tanalote ebe
tanalo wadenomamo kawokalimene. Iyo, ebe tanalodo
Unu Duliyomolono nopopiate me tanalo kiyatawaoma:na:,
dubate Godokono wade mulo okoli igilono tanalo keba
kunu kawokaliminake, talena puliyala nanitabokobi midipi
kamiyala:te ebe atu wade mulo okoli igilono tanalo eba
kunu atumu kawokalima:.

11 Wiyasiya me tanalo idi akododomatiala:. A
nanitabokobi midipi magumulo kamiyala:te dubuno
tanaloma: akogelala:, “Ale iba:godolo walubi tanalo idi
kuminakoa:,” ega:walo dubate atumu kamiyaleno tanaloma:
ebako daedale wokino tabo akokiyawaoala:. Ao, eba
kunua:, mabu ale aimano Kawodawa magumulo eba
ilukulinalo dubu bilibilinomate kamiyala:godolo walubi
tanalo ulamenaka, ega:walo atumu kamiyale bilibilinomate
dubagodone walubi tanalo a:kuwatenaka.

12 Numa:la:, Godokono osiyodilo tanalodo dopo
kamiyalete dubugodone pawokaliya, ebene me tetelo
ebeno walubi tanalodo dubu bilibilinomate kamiyale
magumune awokalaonaka, iyo, iyaiya epo ega:walo
inamabu bilibilinomate ebeno ubi tanalo kapiyado ebema:
maimionaka.

13 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la:imano wokiamo
nemalagidilala:, la: magumulo kamiyale idite ebeno wato

kalikamo mula:no Godotamo towetowe tabo degemene, ebe
tanalo modobola:ka: o modoboa:noma: ba:keda:mene?
14-15 Numa:la:, Godote kebe epo ebeno ubilo dosiyodiloliya,
ebe iyaiya epo magumulo epetapi bilibilinomate ibino tepo
magumuno wokilo negelana, dubu idite gubaguba eka:go
dokolina ebe tanalo ebe kuba ilipo tanalola, wiyasiya
kamiyale idite gubaguba eka:go dokolina ebe tanalo ebe
agalu kamiyalema: midi tanalola. Ebema: modobola la:
ebe tanalone niyatawala:, Godote kamiyala:tamo ibino
gubaguba eke ikalamiya ebe eka:te ibino wato mula:leno
inamabuma: keda:onama:.
16 Ebene la: magumulo idite me tanaloma: nago apamina-
teuima: dowagelemene, naimano uwomu tabo ebetamo ma
kunu itana, la:imano opo kawonomolo piyate Godokono sosi
epoma: deda:ona, ibi bilibilinomate ago woki kapiyama: eba
eda:onalo kamiyaleno tanaloma: eba kunu iyatulamenaka.

Polote Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanaloma: Da:kiyawaiya

17 Ebema: nale ebe tanalo atepate nale iyaiya tanalo
epetapi la: diyatulametama, ebe tanalo magumulo
nale la: a:kemoioletama, mabu kebe tetelo la:
daladabuta:wenakoma, la: la:imano osiyodilole tanalamo
epetapino nanitabokobi midi magumulo ibi walubilia:no ibi
gito kubailamenakomata.
18 Ebene dopo tanalo ma kunula, epetapiate na ananiya,
la: sosi epate daladabuta:wenakoma la: magumulo iyaiya
anagiyamida tanalo ba:pola:lamenata. Ebema: ibino tabo
gela magumulo nale tabo epetapi nanitabokobi a:midilimo,
19 mabu diyala, ebako anagiyamida tanalate Godokono
ubilo demaimiya, la: magumulo piyate ebeno ubi tanalamo
nanitabolo da:tudila:wenama, la:le ebeno iyanomo tuputupu
okoli magumulo eba lamota:onalo, epetapiate ebe wade
okoli tanalo dumilametamene iba:te ibino kuba osiyodilole
tanalo ebo kiyatawaoma:na:.
20-21 Wiyasiya numa:la:, la: epetapino kuba osiyodilo
tanalo ma kunula. La: daladabuta:wenakoma, la:le
Kawodawa Ya:suko malagidilo bae nao tetelo ebe
nanitabolo kemalagidilawena:. Iyo, Ya:suko malagidilo
bae nao tetete pea:no, dopamo la:imano soliyomu bae
nao magumulo† epetapiate epetapi malagidilolea:no

† **11:20-21:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Kolini sosi epono osiyodilo tanalo ma kunu niyatawa, iba:te Godoko amamate egelalo daladabutinakiya, dopamo iba:te ibino iyaiya kapiya alailame taneba magumulo soliyomu bae naonakiya, ebene walogabo apune iba:te Ya:suko malagidilo bae nao tanalo ebo osiyodilonakiya. Ebema: iba:te soliyomu bae nao tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilolenaki, Polote ebe tanaloma: me tabo kiyawaiya.

ibi kemakopela:wenakoa:, ebene la: epetapi a:ka:tuwa:
la:imano bae gawagawalo eba naolo epetapiatamo
nilakapolo kalabaolama:wenakoa:. Ebema: nanitabola,
la:imano osiyodilo magumulo epetapiate soliyomu
bae kawonomamo eba naolo wiyasiya epetapi baete
nanitabolo ka:ugulamolenakoa:, epetapiate elawo da:imi
obo kawonomamo nio magumulo daedalema: eba eda:olo
wiyasiya epetapi nemaliolenaka.
22 Eiye! Mabu keleka: la:le Godokono sosi epo magumulo
epetapi dologala epoma: da:midila:wenakoma? Ega:walo
mabu keleka: la:le nigologolopi walubilia:no iba:tamo ilipo
dikalama:wenakoma? La:imano woki ba:kitanale, nale me
osiyodilo tanaloma: la: demoioletama? Ao, moiole tabo
nagodolo kitana:! Me kapiya tabo la:tamo kiyawaomo,
la:le la:imano ekakiatamo nilakapo awokalima: ubia:noma:
deda:ema, la:le sosino aladabuti tanalamo akopelama:la:.
Modobola la: wiyasiya la: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya motolo
bae nenaonakiyala:.
23 Numa:la:, nale Kawodawa Ya:sugodone delawiyamo,
ebe atu tanalo dopamo la: ma kunu iyatulaimata, ebeno na-
mutudawa idite ebe ebeno anakapumipino kotamo diyatini,
ebe idokolo ebete bae lawenate,
24 Godotamo kalakala tabo genate, eba wakamionalo ebe
waloma:tapiatamo negeni, “Me naimano apela, la: mabuma:
Godotamo ikaemo. La:le na malagidilonelo me tanalo nosiy-
odilonakiyala:.”
25 Ebene bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili walo
kelawenate na:kegeni, “Me kalili ebe Godote epago milolo
kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola, iyo,
naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina. Kebe tetelo
la:le da:niawenakoma, modobola na malagidilonelo nosiyo-
dilonakiyala:.”
26 Ebema: numa:la:, Kawodawate me opamo walo pea:no,
kebe iyaiya tetelo la:le ebe malagidilo bae denawenakoma
ega:walo ebeno kalima kalili da:niawenakoma, ebe netewa
tanalodo la: Ya:sukono a:e tanalo bawokaliminakomata.
27 Ebe mabuma: kebe lumagite ebeno tepo magumuno
wokilo Kawodawa Ya:suko nanitabolo amamatea:no ebe
malagidilo bae denamene ega:walo ebeno kalima kalili
da:nimene, ebe tanalodo ebete Kawodawano apeno tal-
ena ega:walo kalimano talena wakalamite kawo kubanomo
kosiyodilomene.
28 Ebema: lumagite Ya:suko malagidilo bae na:no ega:walo
ebete ebeno kalima kaliline nia:no, modobola ebete dopamo
ebeno tepo magumuno tanalo wadenomamo nanagiyami-
damene,

29 mabu kebe dawate Ya:sukono apeno tanalono magumu
wadenomamo malagidiloa:no ebe malagidilo bae gito de-
namene, ega:walo ebeno kalima kaliline gito da:ka:nimene,
ebe dawano tanalo Godote kubama: kegemene, iyo, ebetamo
kuba wiya kikaemene.
30 Me mabuma: apeno temeteme tanalate la: epetapi bili-
bilinomagodolo ba:pola:na, ega:walo gabugabute atumu la:
eba ulamenalo la: magumulo epetapiate gito a:elaiya.

31 Wiyasiya numa:la:, a a:ka:tuwa: aimano tanalo
dopamo modobolo danagilamenakoma:, ebema: aimano
Kawodawate aimano tanalo anagiyamidaeame tetelo
aimano osiyodilo tanalo idima: a kubakubapima:
a:kegeamene.
32 Nanitabola, kebe tetelo ebete a anagiyamidae magu-
mulo kuba wiya dikaeaemene, ebeno ubi tanalo atamo
ma kunu itananako, ebete a me tetelo temeteme tanalamo
tuputupulo kilukulinama: diyatuamenako, walone tetelo me
opo epate ibino uwomua: teteno kuba wiya eba uwatelo, a
wiyasiya kuba wiya a:kelaema:.

33 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
la:le soliyomu bae ega:walo Ya:suko malagidilo bae
nao tanaloma: daladabuta:wenakoma, modobola la:
nao wagilimia:no epo bilibilinomono pelame tanalo
nemakopelenakiyala:.
34 Ega:walo la: magumulo bae kapete kebe lumagi kawiya
duimene, modobola ebete ebeno motolo bae da:peso
dopamo nate ebene sosino aladabuti tanalamo na:pemene,
mabu ebako osiyodilo tanalodo kuba wiyate Godogodone la:
sosi epatamo a:ka:pemene. Ebema: kalakala kawonomola,
me tetelo me kapiyakapiya tanaloma: nale la: wadenomamo
analemata, wiyasiya la:imano osiyodilole tanalo epetapima:
kebe tabo kolowimo, nale da:pemo ebe tanalo atumu ebo
ka:pa:tuputupuilaemamo.

12

Nanitabokobi Midipiate Godokono Woko Kosiyodilonama: Ebeno Uliyanate Nilakapolo Iba:tamo Iyaiya Elawo Dikalamenako

1 Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo
a nanitabokobi midipiate Godokono woko kosiyodilonama:
ebeno Uliyanate nilakapolo atamo iyaiya elawo dikaea-
menako, ebe tanalate keba kunu ka:pola:nale. Naimano
nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubia:nola la: ebe gito
ikalame tanaloma: iyatawa:pima: eda:oma:.

2 La: iyatawalata, dopamo la: nanitabokobi midia:pima:
eba eda:onalo, ida:da:li amamalatele magumulo a:da: el-
emasigi uliyanate iyaiya gabo epetapido la: ebo magatal-
enakiyata, wiyasiya ebe ida:da:liagodolo nanitabo igilote
itana:no iba:te la: kowalubilitanamia:.
3 Ebema: na ubila la: me tanalo niyatawala:,
Godokono Uliyanate lumagi idigodolo dokolina, ebete
a:ka:modobomene kuba tabo ma kunu gema:, “Ya:suko
kuba dawama: eba eda:nalo Godote ebe Saitanakono Ela
Opamo keba:idilomene!” Ega:walo la:le lumagi idino
tabo ma kunu dolowiaema, “Ya:suko ebe Kawodawala!”
la: ebo kiyatawaomamota, Godokono Uliyanate ebe
magumulo bokolina, mabu ebete ebe lumagi magumulo
okolina:notaleka: ebete ebe nani tabo gema: a:ka:modobona:.

4 Ebema: numa:la:, Godokono Uliyana ebe kapiyala,
wiyasiya nanitabokobi midipi bilibilinomoma: eba
eda:onalo, ebete iba:tamo iyaiya elawo dikalamenako ebe
iyanomo elawo tanalate iyaiya ba:pola:na.
5 Ega:walo Kawodawa Ya:suko ebe kapiyala, wiyasiya
nanitabokobi midipiate ebeno tanaloma: dosiyodilona ebe
wokono tanalate iyaiya ba:pola:na.
6 Ebene Godoko atumu ebe kapiyala, wiyasiya ebete
nanitabokobi midipiatamo wadewade woki dikalamenako,
ebe wokino tanalate atumu iyaiya ba:ka:pola:na iba:te ebeno
iyaiya woko kosiyodilonama:.

7 Nanitabola, Godokono Uliyanate nanitabokobi midipi
bilibilinomo magumulo bokolina, ebema: iba:te ebe tanalo
eba iyatawaolo kapimiya kapepeoma: ebete ebeno iyaiya
elawo ikalame tanalamo ebeno tanalo iba:godolo awokalim-
inako.
8 Ma kunu Godokono Uliyanate lumagi iditamo iyanomo
elawo gito ikamenako epetapiatamo mulo wokino tabo
ka:kiyawaoma:, ega:walo ebe atu Uliyanate lumagi iditamo
iyanomo elawo gito kikamenako wade iyatawa tanalo ka-
wokalima:.
9 Ebene ebe Uliyanate lumagi iditamo iyanomo elawo
gito ikamenako ebeno nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo
kawonomamo kiyatima:, ega:walo ebete lumagi iditamo
iyanomo elawo gito kikamenako temetema:gopi wadekobi
ka:midilima:.
10 Iyo, ebe atu Uliyanate epo epetapiatamo ebeno iyanomo
elawo nilakapolo iyaiya ikalamolenako, ibi magumulo idite
anoano tanalo kosiyodilolenakoma:, idite Godokono tepo
magumuno woki kawokaliminakoma:, idite kuba uliyanano
osiyodilole tanalo ega:walo Godokono Uliyanano osiyodilole
tanalo wadenomamo kanagilamelelamenakoma:, idite Unu

Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaonakoma:, ega:walo idite ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalilamenakoma:.
11 Ebema: numa:la:, ebe gito ikalame tanalo bilibilinomate Elawodawa kapiyanomodo pemaimionaka, ebe Godokono Uliyanala, iyo, ebeno ubilo ebete nanitabokobi midipi bilibilinomatamo ebeno iyaiya elawo eba kunu ikalamolenako.

Nanitabokobi Midipiate Kelisokono Ape Kapiyama: Eba Eda:onalo Ebe Apeno Iyaiya Apuapuate Iyaiya Woko Osiyodilolena

12 Nanitabola, lumagi idino ape kapiyanomola, wiyasiya iyaiya woko kosiyodilolenama: iyaiya ape apuapuate ba:pola:mena. Ebema: eba kunu Kelisokono kapiya ape magumulo apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena,
13 ebe iyaiya apuapu ebe a nanitabokobi midipila. Numa:la:, a magumulo piyate Yu epoma: deda:onama: ega:walo piyate Yua:pima: deda:onama:, piyate epetapiatamo wiya: woko dosiyodilonama: ega:walo piyate a a:ka:tuwa: a walubima: egege mani woko dosiyodilonama:, a bilibilinomate obamo waduba:midaole tanalo Godokono Uliyana kapiyano elawamo elawiyama:, iyo, ebe atu Uliyanate a bilibilinomono tepo magumu iyalo etabokailamiya.
14 Iyo, lumagino ape magumulo apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena, kapiya apute kitamena:.
15 Ebema: lumagino agowate ma kunu degemene, “Na apeno ape apu idia:, mabu na kotoa:,” ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.
16 Ega:walo galote atumu ma kunu degemene, “Na apeno ape apua:, mabu na balidia:,” ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.
17 Numa:la:, lumagino ape kawonomote balidi kapiyanomoma: neda:taleka:, ebete iyaiya tanalo olowioma: a:ka:modobona:, ega:walo ebeno ape kawonomote galo kapiyanomoma: neda:taleka: ebete iyaiya nibo niyabaolema: a:ka:modobona:!
18 Wiyasiya Godote dopo lumagino ape eba osiyodilolo, ebete apeno iyaiya ape apuapu bilibilinomo ebeno ubilo alomomiya,
19 ebe mabuma: lumagi idino ape kawonomote kapiya apunomoma: neda:taleka:, ebeno apete nanitabolo a:kitanana:!
20 Eiye, apeno tanalo eba kunua:, ebe kapiyanomola wiyasiya iyaiya woko kosiyodilolenama: apeno iyaiya ape apuapuate ba:pola:mena.

21 Ebe mabuma: balidite modoboa: kototamo tabo ma
kunu gema:, “Na ubia:nola a:ma: mabu a:ma:godone
walubi tanalo idi kelawena:!” ega:walo watote atumu
agowatamo mako tabo a:kegemene, “Na ubia:nola a:ma:
mabu a:ma:godolo walubi tanalo idi kuminakoa:!”
22 Ao, eba kunua:. Lumagino ape magumulo apeno iyaiya
apuapuate eba pola:menalo, ebe apuapu magumulo ale kebe
apuapu elawoelawoa:dopoma: kegelanama:, ebete ebe ape
apuapu ebeno ape magumune diyailimene ebeno igilote gito
kolopoligomene.
23 Eba kunu ale apeno iyaiya ape apuapu magumulo kebe
apuapu kubakubadopoma: kemalagidilolenama:, aimano
osiyodilole tanalamo ebe ape apuapu wadenomamo ula-
menanakoma: iba:te modobolo ka:pola:nama:. Ega:walo
aimano ape magumulo kebe ape apuapuate awokala eba
pola:nalo atamo ilipo dikaeamena, ale ebe ape apuapu
kawonomamo malagidilolete kalikamo mula:lenakoma:,
24 wiyasiya numa:la:, kebe ape apuapuate awokala eba
pola:nalo atamo ilipo kikaeamena:, ale ebe apuapu ke-
malagidilolena: ibi kalikamo ka:mula:lema:.

Ebema: nanitabola, Godote dopo lumagino ape eba osiy-
odilolo apeno iyaiya apuapu alomomelo woki ma kunu
iyatiya, epate apeno apuapu bilibilinomo magumulo kebe
apuapu kubakubadopoma: degelanama:na:, iba:te ebe ape
apuapu kawonomamo eba malagidilolenalo ibino osiyo-
dilole tanalamo wadenomamo bulamenanakoma:na:.
25 Ebema: numa:la:, Godoko ubia:nola, ebete dosiyodiliya
ebe ape magumulo anagiyamida tanalote maigama:. Ebe
wiyasiya ubila apeno apuapu bilibilinomate eba pola:nalo,
idite iditamo atu nilakapo tanalo niyatinakomene,
26 ebema: kebe tetelo ape apu idite temeteme diy-
atawamene, ebe tetelo ape apuapu bilibilinomate atu
temetema:go ka:pola:nama:na:, ega:walo kebe tetelo ape
apu idite idawano moio magumulo kalakala delaemene,
ebe tetelo ape apuapu bilibilinomate eba:go kapimiya
kekalakalaoma:na:.
27 Ebema: la: nanitabokobi midipi bilibilinomo la: Ke-
lisokono apelata, iyo, ebeno ape magumulo da:pola:mena la:
ebe apeno iyaiya apuapulata.
28 Numa:la:, sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya Godote
ebe wokopi alomoiya iba:te ebeno sosi magumulo dopopima:
keda:onama:, ebene wokopi epetapiate ebe dopopino opo
apulo ka:pola:nama: ebete ebeno woki awokalimipi kalo-
mote, ebene ibino opo apulo ka:pola:nama: piyate ebeno
Buka apuapuno tabo diyatulamenaka ebete ebe wokopi
kalomote, ebene ibino opo apulo ka:pola:nama: piyate

anoano tanalo dosiyodilolenaka ebete ebe wokopi ebo kalomiya. Ega:walo Godote piyatamo iyaiya elawo dikalamena iba:te ebeno sosino woko epetapi kosiyodilolenama:, ebete ebe wokopi atumu kalomiya, ma kunu ebete dopamo temetema:gopi wadekobi midiolepi alomote, ebene piyate epono osiyodilole magumulo ibi gito dowalubilinaka ebe wokopi kalomote, ebene sosi epono watowatopi epetapi kalomote, ebene piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonaka ebe wokopi ebo kalomiya.

29 Ebema: numa:la:, sosino iyaiya wokopi magumulo ibi bilibilinomate Kelisokono dopo alibolepima: keda:ona:, ega:walo atumu ibi bilibilinomate Godokono woki awokalimipia:, ega:walo ibi bilibilinomate ebeno Buka apuapuno tabo iyatulamepia:. Nanitabola, ibi bilibilinomate ebeno Uliyanano elawamo anoano tanalo kosiyodilolena:,

30 ega:walo ibi bilibilinomate ebeno elawamo temetema:gopi wadekobi ka:midiolena:, ega:walo ibi bilibilinomate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaona:, ega:walo ibi bilibilinomate ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalilamena:.

31 Ebema: Godokono Uliyanate iyaiya elawo nanitabokobi midipiatamo nilakapolo dikalamena, ebe tanalo magumulo modobola la:le wadewade iyanomo elawo kuwata:ema: ubi kawonomamo niyatinakiyala:.

Wiyasiya numa:la:, na me tetelo Godokono gabo idi la: kiyatulaemamota, ebe tuputupu gabono wade tanalote ebeno Uliyanano iyaiya gito ikalame tanalono wade tanalo nodolina.

13

Nilakapo Kimalagidilo Tanalo

1 Diyala, iyaiya opo epono tabamo ega:walo Unu Duliyomolono nopopino tabamo kiyawao elawote nagodolo ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka: nale tabo kiyawao magumulo wade tanalo idi a:kosiyodilona:, iyo, na lumagite bele gito danagaliminako ebe keba kunula:ka: ebako dawama: eda:namo, ebe bele diyamote olopoligoa:no epate olowioma: ubia:noma: keda:oma:na:.

2 Ebene diyala, Godokono woki kawokalima: ebeno Uliyanate natamo iyanomo elawo dikanamenakole, ega:walo iyatawa tanalo bilibilinomate nagodolo eba pola:nalo Godokono waminale tanalo bilibilinomo nale mulo wokiamo diyatawanakomo, ega:walo unuunu damela iyabaiamo kalibolema: nanitabokobi midi tanalono elawote nagodolo ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote

nagodolo itana:notaleka: na magumulo wade tanalo idite
a:kitanana:.
3 Ebene diyala, nale naimano inamabu bilibilinomo
nigologolopiatamo gito da:bikalaemo, ega:walo Ya:suko
mabuma: nanitabokobi midia:piate naimano ape elamo
da:bemadoema:na:, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote
nagodolo itana:notaleka: nale Godogodone wade wiya idi
a:kelawena:.
4 Ebema: a:ma: lumagi idi nilakapolo demalagidilawena,
a:ma:le ebeno daedale osiyodilo tanaloma: ebetamo samamo
ubia:noma: a:keda:emene, ega:walo a:ma: nilakapo osiyo-
dilole tanalodo ebetamo wade walubi kiyatima:ta. Ebene
a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena, a:ma:le lumagi
idino inamabuma: ebetamo a:ka:dowaemene, ega:walo
a:imano tanaloma: amama tabo kiyawaoa:no a:imano tepo
magumulo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: unamo akadipata:emene,
5 iyo, a:ma: apeno osiyodilole tanalamo modoboa: woki
kapiya idi akawokalima:emene. Ebene a:ma:le nilakapo
magumulo dokoliawena a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo
kapiya a:kemalagidilawenamene, ega:walo a:imano tepo
magumuno elate lumagi iditamo samamo maiga:no a:ma:
ebeno kuba osiyodilole tanalo gito ka:dodolomatilima:ta.
6 Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena
a:ma: epetapino kuba osiyodilo tanalo lumagi iditamo
duma:emene a:kekalakalaemene, a:ma: wiyasiya
Godokono nanitabo tanalote dawokalamene a:ma: ebo
kekalakalama:ta.
7 Ebema: nilakapo kimalagidilo tanalote a:ma:godolo
nanitabonomolo ditana, temeteme tanalo bilibilinomate
a:ma:tamo demaimionakoma:na: a:ma: uwomua: tetelo ebe
kuba tanalamo tuduwata:no kuiwodopoma: a:keda:emene,
wiyasiya a:ma:le a:imano nanitabokobi midi tanalo eba
atila:nalo, ebe tanalo magumulo kodakodalo uta:wete
Godokono wade walubi tete bemakopelenama:ta.
8 Iyo, nilakapo kimalagidilo tanalote uwomua:
uwomua: tetelo a:kolopoligonamene. Wiyasiya
numa:la:, Godokono tepo magumuno woki awokalilame
tanalate ebeno wokopiagodolo demaimionaka ebe
tanalate kolopoligoma:na:, ega:walo epetapiate Unu
Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo Godokono
Uliyanano elawamo da:kiyawaonaka, ebe tanalate
uwomua: tetelo a:ka:pola:nama:na:, ega:walo iyatawa tanalo
bilibilinomate epagodolo da:pola:na ebe tanalate atumu
kolopoligoma:na:.
9 Nanitabola, Godote kebe iyaiya iyatawa tanalo aimano
woki mabuamo kalomonale, ega:walo ebete kebe elawo

atamo kikaeamenale ale ebeno tepo magumuno woki ka-
wokalilaema:, ebe tanalate agodolo eba pola:nalo wiyasiya
Godokono umi magumulo kubakubadopoma: eda:ona.
10 Ebema: kalakala kawonomola, mabu walone tetelo
aimano Wade Tuputupudawanomote nanitabolo dapemene,
ebe tetelo kubakubadopo tanalo bilibilinomate gito
kolopoligoma:na:.
11 Numa:la:, na gudu da:peso tetelo naimano tabo kiyawao
tanalo ega:walo epetapino tabo anagiyamida wokino tanalo
ega:walo tepo magumuno kimalagidilo tanalo, ebe netewa-
kapiya tanalate nagodolo gudu da:pesono osiyodilole tanalo
keba kunula:ka: eba kunu eda:onamiya. Wiyasiya me
tetelo naimano tanalo eba kunu kitana:, mabu na dubuma:
dediyamo ebe tetelo gudu da:pesono osiyodilole tanalo bili-
bilinomo naimano ginimi apuamo gito miyapiyamo.
12 Ebema: nanitabola, me tetelo ale Godokono tanalo
kelenomamo uminakoma:, lumagite molomolo galasilo
ebeno ololo keba kunu kuminakole eba kunu, wiyasiya
walone tetelo a ebeno ololo apuamo da:nemaimioma:
ebeno ololo wadenomamo ebo ka:nuimalema:. Iyo, me
tetelo naimano iyatawa tanalate kubakubadopoma: eda:ona,
wiyasiya walone tetelo nale tanalo bilibilinomo wadeno-
mamo kiyatawaomamo, Godote naimano tanalo bilibili-
nomo keba kunu kiyatawanale eba kunu.
13 Ebema: numa:la:, uwomua: uwomua: tetelo
da:pola:nama:na: me ebe kawokawo tanalola, aimano
nanitabokobi midi tanalo, ega:walo ale Godokono wade
tetete maigama: olowiolo dilukulinama: ebe tanalo, ega:walo
ale epetapi nilakapolo demalagidilolenama: ebe tanalo, me
ebe netewa-kapiya tanalola. Wiyasiya nanitabola, me
tanalate eba pola:nalo ibi magumulo nilakapo kimalagidilo
tanalote kawo tanalonomoma: beda:namene.

14

Godokono Woki Awokalimidawano Wade Tanalote Unu Duliyomolono Nopopino Tabamo Kiyawaodawano Wade Tanalo Nodolina

1 Ebema: modobola la: la:imano woki kawonomamo niy-
atinala: nilakapo kimalagidilo magumulo kilukula:wenama:,
ega:walo atu tetelo la: iyawanomoma: neda:onala: Godokono
Uliyanate iyaiya elawo gito dikalamenako la:le ebe iyanomo
tanalo kuwata:ema:. Numa:la:, ebe gito ikalame tanalo
magumulo potele Godokono woki kawokalima: elawo de-
laemene, ebete wade tanalonomo elawe.
2 Wiyasiya kebe lumagite Unu Duliyomolono nopopino
iyaiya tabamo da:kiyawaonako, ebete ebe tanalodo Godoko

kapiyatamo kiyawaonako, me opo epatamoa:. Iyo, ebete
Godokono Uliyanano elawamo ebeno waminale tanaloma:
kiyawaonako, ebema: olowiopiate ebeno tabono magumu
laema: ka:modobonakoa:.
3 Wiyasiya Godokono woki awokalimidawano tanalo eba
kunua:. Ebeno tabo kiyawao tanalodo epate wadenomamo
olowionaka, ebema: tete epetapilo Godokono tabote ibino
nanitabokobi midi magumulo ibi eba walubililo elawokobi
a:midilinako, ega:walo tete epetapilo ibi temeteme magu-
mulo a:gelebadilamenako.
4 Ebe mabuma: kebe lumagite Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonako, ebe tanalodo
ebe a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi midi magumulo
a:kodakodaiminako, wiyasiya kebe lumagite Godokono woki
dawokaliminako, ebe tanalodo ebete sosi epo bilibilinomono
nanitabokobi midi tanalo a:kodakodailamelelamenako.
5 Numa:la:, na ubila la: bilibilinomate Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaema:, iyo, ebe osiyodilo
tanalo kuba:, wiyasiya naimano ubi kawonomote bitana,
la:le Godogodone iyanomo elawo nelawiyala:, la:le
ebeno tepo magumuno woki me opo epono tabamo
kawokalilama:ema:. Nanitabola, Godokono umi magumulo
ebeno woki awokalimipino wade tanalote ebe nopopino
iyaiya tabamo kiyawaopino wade tanalo nodoilina,
mabu kebe tetelo lumagite nopopino tabamo tanalo idi
da:kiyawaomene, ebe tetelo sosi epo magumulo tabo
idi oba:midadawate ebe tabono magumu awokalimia:no
olowiopiate ebe tanalodo walubi tanalo idi a:kelaema:na:.
6 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale
la:tamo da:pemaigamo la: magumulo Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo da:pa:kiyawaomo, la:le
naimano osiyodilo tanalodo beda: wade walubi tanalo
na:kelawa:ema? Eiye, wade tanalo idi puliyala! Ebe
mabuma: nale da:pemo, modobola na la:go eba okolinalo
tete idilo Godokono wamina tanalo idi la:tamo la:imano
tabamo awokalimite, ebene tete idilo wade iyatawa
tanalo ida:mo la:imano tabamo atumu la: elawokobi
ka:ka:midilimamota. Ega:walo nale tete idilo Godokono
ubi tanalo la:imano tabamo awokalimite, ebene tete idilo
ebeno Buka apuapuno tabo la:imano tabamo atumu la:
ka:kiyatulaemamota. Ebema: nanitabola, kebe tetelo ebe
osiyodilole tanalodo nale la: la:imano tabamo walubilia:no,
la: nagodone wade woki laema: a:ka:modobomata!
7 Numa:la:, bibolo ega:walo begube ibino tanalo ebe atu-
mula. Ebako inamabu moleolepi ega:walo modolepi iba:te
oale idi ibino modobo osiyodilole tanalamo wadenomamo

awokalimia:no, ebe tetelo olowiopiate ebe oaleno madodo
a:kiyatawaoma:na:.
8 Ega:walo me tanalo idila, gowelao tetelo elawodubu
idite tutele wadenomamo molea:no, dubu epetapiate gowela
magumulo ebe kowalubima: a:ka:polosiyodiloma:na:.
9 Ebema: la:imano sosino tanalo ebe atumu eba kunu
ba:kitana. La: magumulo idite Unu Duliyomolono nopopino
tabamo tanalo idi da:kiyawaomene, ebeno tabono magu-
mute nanitabolo akawokalamene, iyo, olowiopiate wade iy-
atawa tanalo idi ebegodone a:kelaema:na:. Eiye, ebe lumag-
ino tabono tanalo ebe tema awate eba patalo a:ka:tuwa: keba
kunu ka:ponolopoligonakole eba kunula!
10 Numa:la:, me opolo iyaiya epate ibino tabonomamo
kiyawaonaka, iyo, iba:te ibino iyaiya tabo apuapudo ib-
ino namutupiatamo ibino tepo magumuno woki modobolo
awokalilamenaka.
11 Wiyasiya kebe tetelo na opo idi epono tabo
iyatawa:noma: deda:mo, ebe tetelo iba:te na
kapeladawama: eba ka:na:milo, nale atumu ibi kapelapima:
beka:la:minakomo.
12 Ebema: la: Godokono Uliyanano iyaiya gito ikalame
tanalo uwatema: ubi kawonomamo dalomawenama,
kuba:, wiyasiya ebe tanalo magumulo kebe tanalate
sosi epono nanitabokobi midi tanalo nanitabonomolo
da:kodakodailamenaka, modobola la: ebe tanalamo woko
kosiyodilawenama: woki kawonomamo niyatinakiyala:.
13 Ebe mabuma: la: magumulo kebe dawate Unu Duliy-
omolono nopopino tabo ida:mo da:kiyawaonako, modobola
ebete Godoko na:toweoemene ebegodone iyanomo elawo idi
gito kelaema:, ebe elawo idi ebe nopopino iyaiya tabono
magumu awokalilame elawo tanalola.
14 Nanitabola, nale nopopino tabo ida:mo Godotamo towe-
towe tabo da:kiyawaomo, ebe tetelo ebeno Uliyanate nado
tabo modobolo eba kiyawaolo, wiyasiya na ebe iyaiya
tabono magumu iyatawa:no naimano tepo magumuno wok-
ilo wade walubi tanalo idi a:kelaemo.
15 Ebema: na Godago tabo gela magumulo beda: tanalo
na:kosiyodilomo? Numa:la:, nale naimano uliyana apulo
ebetamo tabo a:kiyawaonakomo, ega:walo naimano tepo
magumuno wokino tanalamo a:kiyawaonakomo. Atumu
nale ebe amamate magumulo naimano uliyana apulo ebe-
tamo oale alapionakomo, ega:walo naimano tepo magu-
muno wokino tanalamo akalapionakomo.
16 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma:le sosino
taneba magumulo Godoko eba moiolo kalakala towetowe
tabo ebetamo da:kiyawaemene, ebe tetelo olowiopino

tanaloma: a:ma:le la:imano tabonomamo tanalo idi kiyawaoa:no wiyasiya Godokono Uliyanate nopopino tabamo a:ma:do da:kiyawaomene, piyate la: magumulo olioli epoma: deda:ona iba:te ebe tabono magumu keba kunu na:kiyatawaoma:na:? Ega:walo iba:te a:imano kalakala towetowe tabo uwomu apulo "Taula" tabo keba kunu na:kegelamene?

17 Numa:la:, kebe tetelo Godokono Uliyanate nopopino tabamo kalakala tabo a:ma:do wadenomamo dadipatemene, ebe tetelo olowiopiate a:imano tabono magumu lawea:no, ebe tabono tanalote ibino nanitabokobi midi tanalo a:ka:kodakodailaemene.

18 Nanitabola, na Polote kalakala tabo Godotamo adipatemo, mabu ebete iyanomo elawo natamo ikanamiya Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaonakoma:, iyo, ebe osiyodilo tanalo magumulo naimano elawote la: bilibilinomono elawo nanitabolo nodoilina.

19 Wiyasiya kebe tetelo nale sosi epago daladabutinakomo, ebe iyaiya tete bilibilinomolo na ubi kawonomamo iyatinakomo nale naimano wokino tanalodo ibino tabonomamo ibi kiyatulamenakoma:. Iyo, nale paibu tabo egegenomo epetapino tabonomamo da:kiyawaomo iba:te modobolo kiyatawaoma:na:, wiyasiya nale Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo teni taoseni tabono tanalo da:kiyawaomo iba:te nagodone iyatawa tanalo idi a:kelaema:na:!

20 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano wokino malagidilole magumulo iyatawa: gudima: akoeda:oala:. La: kuba osiyodilole magumulo ebako gudima: eda:oma: modobola, wiyasiya la:imano nanitabokobi midi magumulo modobola la: apepeawete kawokawo dubuma: ega:walo kamiyalema: neda:iyala:.

21 Numa:la:, dopamo Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu kiyawaiya,

"Nale iyaiya kapela opo epono tabo magumudo
naimano epatamo tabo ka:kiyawaomamo,
wiyasiya iba:te dopamo keba kunu kowagelenami
eba kunu olowio ubia:noma:
walo ka:keda:oma:na:.
Iyo, nale kapelapi epetapido ibi diyatulaemo
ebe tetelo iba:te naimano tabamo
atumu a:ka:tudila:oma:na:."

22 Ebema: ale me tanalo uima:, sosi epate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonaka, Godote ebe anoano tanalodo ebeno elawo nanitabokobi midia:piatamo awokaliminako, wiyasiya sosi magumulo

epetapiate epetapiatamo Godokono woki ibino tabonomamo
dawokaliminaka, Godote ebe anoano tanalo idido ebeno
elawo nanitabokobi midipiatamo awokaliminako.
23 Ebema: la:imano sosi kawonomote eba aladabutilo
la: bilibilinomate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya
tabamo kiyawao dowagilima:ema, ebe tetelo kebe olioli
epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano aladabuti
uima: da:pelaema:na:, iba:te la:imano osiyodilo tanaloma:
keba kunu na:kemalagidiloma:na:? Iba:te la:imano osiyodilo
tanalodo Godoko nanitabokobi ba:ka:midima:na:? Ao, iba:te
la: daedale wokiagopima: kegelama:na:!
24 Wiyasiya la:imano aladabuti tetelo la: bilibilinomono
taneba magumulo epetapiate epetapiatamo Godokono woki
la:imano tabonomamo dawokalilama:ema, ebe tetelo kebe
olioli epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano al-
adabuti tanalamo da:pelaema:na:, iba:te Godokono tabo
modobolo olowiote ibino kuba osiyodilole tanalo ega:walo
nanitabokobi midia: tanalo ebo kiyatawaoma:na:. Iyo, iba:te
Godokono tabo dolowioma:na: ebe tabono iyaiya tanalo
bilibilinomate ibi magumulo lumagi idino tanalo eba anag-
ilamelemelo
25 ebeno tepo magumuno waminale tanalo ebetamo
ebo kawokalilaema:na:. Ebe mabuma: ebete ebeno kuba
osiyodilole tanaloma: ilipo lawete ebeno ololo opamo iy-
atilo Godoko eba amamatelo kegemene, “Godote me sosi
epagodolo nanitabonomolo bokolina!”

Piyate Unu Duliyomolono Nopopino Tabamo Da:kiyawaonaka Ega:walo Piyate Godokono Woki Me Opo Epono Tabamo Dawokaliminaka Ebe Sosi Epono Woko Osiyodilo Tanalo

26 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
la:imano sosi aladabuti tetelo la:le la:imano tanalo keba
kunu dosiyodilola:wenakoma, ebe tanalo ma kunula.
La: daladabuta:wenakoma, modobola la: magumulo idite
Godoko oale ida:mo namamatenakomene, idite la: epetapi
Godokono Buka apuno tabo idi niyatulamenakoma:ta, idite
Godokono wamina tanalo idi la:tamo nawokaliminakomene,
idite Unu Duliyomolono nopopino tabamo tanalo idi
na:kiyawaonakomene, ebene idite ebe tabono magumu
la:tamo nakawokaliminakomene. Iyo, modobola la:
eba kunu nowagelenakiyala: la:imano iyaiya osiyodilole
tanalo bilibilinomamo la:imano nanitabokobi midi tanalo
ka:kodakodailama:wenakoma:.
27 Ebema: la:imano aladabuti tetelo Unu Duliyomolono
nopopino tabamo kiyawao elawote piyagodolo ditana, mod-
obola ibi magumulo netewa o netewa-kapiyanomate ebe

tanalo nosiyodiloma:na:, idite netewa-netewa tetedawama: akoeda:la:.

Ega:walo modobola iba:te ibino iyaiya tabono tanalo la: epetapiatamo kapiya tetelo akokiyawaonakala:, ega:walo tetedawa idino tabo kiyawao dolopoligomene, modobola pogodolo elawo ditana ebe tabo oba:midadawate maigate ebe tabono magumu la: epetapiatamo nawokalimene.

28 Wiyasiya ebako tabo oba:midama: lumagi idigodolo elawo itana:no, ebe tetelo piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka, iba:te ibino tabo kiyawao tanalo natepama:na:. Numa:la:, ibi magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebetamo ega:walo Godotamo ebeno tanalo osiyodiloma: talena puliyala, wiyasiya ebete sosi aladabutipino ololo apulo ako-osiyodilala:.

29 Ega:walo piyagodolo Godokono woki la:imano tabonomamo awokalima: elawo ditalamena ibino tanalo ebe atumula, la:imano aladabuti tetelo ibi magumulo netewa o netewa-kapiyate Godokono woki nawokalilaema:na:, ebene la: epetapiate ibino tabono tanalo wadenomamo olowiawete la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo ebe tabamo nanagilamiyala:.

30 Wiyasiya kebe tetelo dopo tabo kiyawaodawate woko eba osiyodilolo, iyatawa tanalote tabo kiyawaodawa iditamo Godokono elawamo da:pemene, modobola dopo lumagite tabo atepapate ebeno namutudawatamo tete eba ikamelo, ebe tetedawa idite ebeno luta baine maigate tabo kiyawao ebo kowagilimene.

31 Eba kunu la:imano aladabuti tetelo la: piyagodolo Godokono woki nanitabonomolo awokalima: elawo ditanamene, la: bilibilinomate la:imano iyaiya tetelo woko bosiyodilonamata, iyo, tabo olowiopiate Godokono ubi tanalo wadenomamo ebo kiyatawaoma:na: iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:.

32 Ebema: me tanalo idila. Kebe lumagite Godogodone iyanomo elawo delawenako ebeno woki la:imano tabonomamo kawokalima:, modobola ebete ebe tanalo eba iyatawanalo ebe elawo tanalote ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo tuduwatalo nitanamene. Numa:la:, ebe a:ka:tuwa: ebeno ubi tetelo tabo gito akokiyawaoala:,

33 mabu Godoko ebe epatamo gelebadi ega:walo milo dikalamena ebe wadenomo Godola. Iyo, ebe ubia:nola ebeno sosi epate daladabutinaka, ibi bilibilinomate ibino ubi tetelo iyaiya geboo tanalo kosiyodilolema:, mabu ebe tanalo ebe nanitabo woko odiyobo tanalola!

Polote Kolini Sosi Kamiyala:tamo Talena Diyatilamiya Iba:te Sosi Aladabuti Magumulo Epetapi Godokono Tabamo

Kowalubima:

Ebema: me tanalo idila. Godokono epo bilibilinomate
ibino iyaiya sosi magumulo kebe tanalo kosiyodilone,
34 na ubila la: ebe atu tanalo na:kosiyodilonakiyala:,
ma kunu la:imano sosi aladabuti tetelo kamiyala:te
Godokono tabono tanaloma: ibino woki tabo kiyawaoa:no
gito nolowionakoma:na:. Iyo, numa:la:, Godote Mosesedo
ebeno Totomu Tabo Yu epatamo dikalamiya, ebe Totomu
magumulo talena idite kamiyaleno tanaloma: ma kunu
itana, ibino watowatopiatamo eba tudila:olo iba:te ibino
woki tabono tanalamo ibi akoiyatulamenakala:.
35 Ebema: Godokono tabo kiyawaodawate tanalo idi wade-
nomamo awokalimia:no, kamiyala:te ebe tanalono magumu
wadenomamo laema: ubi diyatima:na:, modobola iba:te sosi
aladabuti tanalone ibino motamo tolamete ebe tanalo ib-
ino awi ebo na:nikiyawaolaema:na:. Numa:la:, iba:te sosi
aladabuti magumulo ebako tanaloma: ibino iyaiya woki tabo
dawokalilaema:na:, ebe tanalote ilipo ikalame tanaloma:
keda:mene.
36 Eiye! La: Kolini sosi epate amama magumulo ma kunu
kemalagidilawenama, Godokono Wade Tabote la: magumulo
dopamo wagilimite, ebene iyaiya epo bilibilinomo epetapi-
atamo ebo nemaigi? Diyala, la: epetapiagodolo daedale woki
idi ma kunu ditanale, Godokono Wade Tabote la: kapiyatamo
pemaigi, epetapiatamoa:!
37 Ebema: la: magumulo potele ebeno amama wokilo
degena Godokono Uliyanate ebetamo iyanomo elawo ikame-
nako ebeno woki nanitabonomolo kawokalima:, ega:walo
potele demalagidilona ebete Godokono woko idi kosiyo-
diloma: Godote iyanomo elawo idi ebetamo gito ikamenako,
modobola ebako epate me tanalo niyatawaoma:na:, nale
me leta magumulo la:tamo da:kiyawaomo ebe tanalo ebe
Kawodawano totomu tabola.
38 Eiye, la: magumulo piyate me tabo olowioa:no, mod-
obola la: epetapiate atumu ibino iyaiya tabo ako-olowiala:!

39 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, mod-
obola la: la:imano sosi aladabuti magumulo Godokono woki
la:imano tabonomamo kawokalima:ema: la:imano woki ka-
wonomamo niyatinala:, ega:walo piyate Unu Duliyomolono
nopopino iyaiya tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka,
iba:tamo talena akoiyatilama:la: ebe tanalo kosiyodiloma:.
40 Kawo tanalo idi ma kunula, la:imano aladabuti magu-
mulo modobola la: tanalo bilibilinomo wadenomamo eba
osiyodilolelo, idawano tanalo dolopoligomene, tetedawa
idite maigate ebeno tanalo ebo na:kosiyodilomene.

15

Godote Kelisoko A:e Magumune Dadipatiya Ebe Tanalo Ebe Wade Tabo Kiyawao Tanalono Kawo Tanalonomola

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, dopamo nale Godokono Wade Tabono iyaiya tanalo la:tamo da:kiyawaimo, na ubila me tetelo ebe atu tanalo la: walo kakanalemamota. Nanitabola, la:le nagodone Wade Tabono kawokawo tanalo dopamo nanitabonomolo uwatimata, ebene me tetelo la: nanitabokobi midi magumulo lamota:onamata.

2 Ebe mabuma: la: la:imano nanitabokobi midi tanalo uwomu teta:mo kodakodalo datila:wenama, Godote la:imano igilo nanitabonomolo ka:mula:lelaema:ta. Numa:la:, la: me teta:mo modobolo a:pemaimiomata, ebema: modoboa: la: me tetelo nanitabokobi midi tanalo atepawete la:imano igilo mula: tanalote gito alatidima:.

3 Nanitabola, nale epetapiagodone Wade Tabono kawo tanalonomo keba kunu kelawiyamo, ebe atu tanalo la:tamo ma kunu kiyawaimo, Godote ebeno Bukamo Kelisokono tanaloma: kebe iyaiya tanalo dopamo kakuloliyale ebe tanalate nanitabonomolo emaimiya. Ma kunu Kelisote aimano kuba osiyodilole tanaloma: da:iya,

4 epate ebeno ape bobamo ebo iyatiya, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:e magumune igilamo walo akadipatiya, iyo, ebe tanalate ebetamo emaimiya Godokono Buka apuapuno tabote nanitaboma: keda:oma:.

5 Ega:walo Kelisokono a:e magumune maiga tanalo walo-gabo apune ebete Pitatamo* dopamo igilolo pawokalate, ebene ebeno 12 alibolepi dubate kapiya bailo eba pola:nalo ibi bilibilinomatamo ebo kapawokaliya.

6 Ega:walo tete idilo ebeno waloma:tapi epetapiate kapiya bailo eba pola:nalo Kelisote iba:tamo atumu ebo kapa-wokaliya. Nanitabola, ebe tetelo ebe waloma:tapino uwomute 500 odoliya, ebene ibi magumulo epetapi bilibili-nomate me tetelo bilukulina wiyasiya ibi epetapiate iyalo a:elaiya.

7 Ega:walo tete idilo walogabo apune Kelisote ebeno ekawi Ya:imesitamo kapawokalate, ebene ebete ebeno sosi wag-ilima: iyaiya opamo kebe epo keka:la:miyale ebe alibolepi bilibilinomo epetapiatamo atumu akapawokaliya.

8-9 Ebene tete geyageyanomo da:petiya ebete atumu natamo ebo kapawokaliya, iyo, ebete a:e magumune maigate piyatamo igilolo dapawokalanaki ibi bilibilinomo

---

* **15:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

magumulo na ebe walogabodawanomoma: ediyamo. Numa:la:, gudu idite menokono tepo magumune nanitabo tetelo awokala:no, na ebako guduma: eda:namo, mabu modobola na naimano kawokawo kuba osiyodilole mabuma: gito ba:iyana:, wiyasiya Godokono nilakapo tanalodo na igilolo okolinamo. Iyo, nale Godokono sosi epo eba kubailamelo iba:tamo kawokawo temeteme gito ikalamenakimo, ebe mabuma: Kelisote ebe sosi iyaiya opolo wagilima: kebe epo kaliboliyale, ebe wokopi bilibilinomono wade tanalote naimano wade tanalo nodolina, ega:walo ibi magumulo na kapiyate modoboa:noma: eda:namo epate na Kelisokono alibodawa idima: ka:na:ima:.

10 Ebema: nanitabola, ka:lo na kebe woko magumulo kokolinamo, Godote ebe woko ebeno nilakapolo natamo gito ikanamiya, ebene ebe nilakapo awokalimi tanalodo wade-wade da:ima:te naimano woko magumune ebo maimiya. Ebema: nanitabola, na tete geyageyanomolo woko eba osiyo-dilonalo, naimano elawote alibolepi bilibilinomo epetapino elawo ebo odoili, wiyasiya na iyatawala kebe da:ima:te demaimiya ebe wadewade tanalo ebe Godokono nilakapo osiyodilole tanalola, naimano osiyodilole tanaloa:.

11 Ebe mabuma: Kolini sosi epala:, kawo tanalo ebe a alibolepiate Wade Tabono iyaiya tanalo eba kunu eba kiyawaolo la:le nanitabokobi da:mida:ima ebe tanalola. Wiyasiya numa:la:, na ega:walo alibolepi epetapi a bilibili-nomo magumulo potele ebe iyaiya tanalo la: diyatulametia, ebe tanalo ebe kawo tanaloa:.

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Igilamo Kowadipalatelemene

12 Nanitabola, Godote Kelisoko a:e magumune dadi-patiya, a alibolepi bilibilinomate ebe tabo iyaiya opolo kiyawaonakoma:, ebema: mabu keleka: la: epetapiate ma kunu degelawenama, walone tetelo Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene?

13 Eiye! La:imano daedale wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo akadipatiyana:!

14 Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo adi-patea:notaleka:, Wade Tabo kiyawao tanalodo wade tanalo idite a:kitanana:, iyo, la:imano nanitabokobi midi tanalodo la:le wade tanalo idi a:kuma:ema.

15 Numa:la:, Kelisote a:e magumune maiga:notaleka:, ale Godokono osiyodilo tanaloma: a:da: tabo begelana:, mabu Wade Tabo kiyawao woko magumulo ale ma kunu kiyawaonakoma:, ebete Kelisoko a:e magumune nanitabolo adipatiya.

Wiyasiya la: epetapiate negelanamata Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene. Eiye, ebe tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo akadipatiyana:!

16 Ebe mabuma: nale atu tabo ma kunu kegemo, Godote epo a:e magumune wadipalatelea:notaleka:, a me tanalone biyatawaona: ebete Kelisoko a:e magumune kadipatiya:.

17 Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune adipatea:notaleka:, ebete la:imano kuba osiyodilole tanalo nanitabolo a:kegebolelametana:, iyo, la:imano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomate la:godolo eba pola:nalo la:imano nanitabokobi midi tanalodo Godokono wade tanalo idite la:tamo a:ka:pemaigamene.

18 Eiye! La: epetapino wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, dopamo piyate Kelisoko nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, ibi niyaniyala, ibino igilate alatidinomo balatidiolamiyana:!

19 Ebema: numa:la:, ale aimano nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo eba iyatinalo ma kunu demalagidilonama:, me opolo eba ilukulinalo ale egege walubi tanalo ebegodone kuwatemalema:, wiyasiya ale da:elaoma: wade tanalo idite maiga:no aimano igilate gito kalatidioma:na:, ebe mabuma: modobola nanitabokobi midia:piate a nigologolopima: neka:ima:na:. Iyo, iba:te tabo ma kunu negelama:na:, Kelisoko nanitabokobi midipiate ebegodone wade walubi tanalo nanitabolo a:kelaema:na:, ebema: ebeno waloma:tapino modoboa: tanalote me opo epo epetapi bilibilinomono modoboa: tanalo nodoilina.

20 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabonomolo adipatiya. Numa:la:, lumagino palilo dapepeoma:na: ebe inamabu bilibilinomo magumulo ebete dopo inamabunomo Godotamo kalakalago gito kikaemene, mabu ebe iyatawala walone tetelo Godokono walubi tanalodo wadewade inamabu epetapiate ebe palilo bapepeonakoma:na:. Ebema: Kelisoko ebe pali inamabuno gito ikame tanalono dopo inamabu keba kunula:ka: eba kunula, mabu ebete dopamo a:e magumune maigate Godotamo ebo tiya. Ebe tanalone a nanitabokobi midipi iyatawala, walone tetelo ale atumu a:e magumune kemaimiomalema:!

21 Numa:la:, a:e tanalote kapiya dubuno osiyodilo tanalodo a me opo epo bilibilinomatamo pemaigiya, ebema: dubu idino osiyodilo tanalodo aimano a:elao magumune maimio tanalote atumu kemaigiya.

22 Iyo, a me opolo A:da:mekono igilo magumulo eba ilukulinalo, a iyatawala tete na:pe a gito ka:elaomalema:,

ebema: a atumu iyatawala a Kelisokono igilo magumulo
dilukulinama:, walone tetelo Godote a bilibilinomo aimano
a:elao magumune nanitabolo kowadipaeatemene.

23 Nanitabola, Godokono ubilo Kelisote a:e magumune
maiga tanalodo dopo lumagima: ediya, wiyasiya a piyate
ebeno epoma: deda:onama: a walone tetelo igilamo ke-
maimiomalema:, Kelisote me opamo walo da:ka:pemene ebe
tetelo.
24-25 Ebema: numa:la:, ebe tetete me opono olopoligo
tetema: eba eda:lo, Kelisote iyaiya elawoelawonomo uliyana
ega:walo elawoelawodopo uliyanago gowelao magumulo
wato kikopu kelaemene, ega:walo epo magumulo piyate
eba:go da:gowelaona ebete Godokono elawamo ebe kawoka-
wopi bilibilinomo atumu nanitabolo ka:mikitaolemene.
Kalakala kawonomola, ebete ebe wato kikopu lawe teta:mo
ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo nokolitamene, ebene
ebete ebe Kawo Elawodawano okoli bai Nabiwi Godotamo
kalakalago gito kikaemene.

26 Nanitabola, Kelisago da:gowelaona ibi magumulo a:e
tanalote uwomudawama: eba eda:nalo Kelisote ebe atumu
kubaiminomo ebo ka:kubaimene.
27 Iyo, ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabote
ma kunu gena, “Kelisago da:gowelaona ebete Godokono
elawamo ibi bilibilinomo ka:mikitaolemene.” Ebema: ale me
tabono magumu iyatawala, Kelisote gowelao magumulo ela-
wonomoma: deda:mene, ebe tetelo iyaiya uliyana ega:walo
iyaiya epo ega:walo kebe iyaiya tanalate Unu Duliyomololo
ega:walo me opolo da:pola:na, ibi bilibilinomate ebetamo
nanitabonomolo ka:tudila:oma:na:. Wiyasiya numa:la:,
ebe tetelo Godoko kapiyate Kelisotamo a:ka:tuduwatamene,
mabu ebe potele Kelisotamo wato kikopu lawe elawo
dikamiya ebe Kawodawala.
28 Ebema: nanitabola, iyaiya tanalo bilibilinomate
Godokono Gudu Kelisotamo eba kunu da:tudila:oma:na:,
ebe tetelo Gudute a:ka:tuwa: ebeno ubilo Nabiwitamo
ka:tuduwatamene, mabu ebe iyatawala ebete Nabiwino
ubilo ega:walo ebeno elawamo wato kikopu elawe.
Iyo, Gudute ebeno ubi ebema: kiyatimene, ebeno Kawo
Elawodawano gobebobo Nabiwite nanitabonomolo lawete
iyaiya tanalo bilibilinomate ebe kapiyatamo uwomua:
uwomua: tetelo ba:tudila:onakoma:na:.
29 Ebema: modobola a me tanalo idi atumu
ka:kemalagidiliye. Epetapiate ibino namutupino a:elao
epono tanaloma: ibi obamo dowaduba:midaolenaka, iba:te
ebe tanalo beda: mabuma: kosiyodilonake? Numa:la:,
ibi iyatawala a:e magumune maiga tanalote nanitaboma:
eda:notaleka:, iba:te ibino osiyodilo tanalodo wade tanalo

idi aːkuimaːnaː, wiyasiya ibaːte Godoko nanitabokobi eba
midinalo kawonomamo gelana ebete ibino aːelaopi igilamo
nanitabonomolo kowadipalatelemene.

30 Egaːwalo me tanalo idila. Aːelaopino igilamo maimio
tanalote nanitabomaː edaːnotalekaː, mabu kelekaː ale egela
egaːwalo idoko bilibilinomolo iyaiya tete epetapilo aimano
igilo malagidilolearno Wade Tabono tanalomaː iyaiya aːe
olalati tanalamo gito daːnopilaːonakomaː?
31 O naimano nanitabokobi midipi ekakialaː, ale aimano
Kawodawa Yaːsu Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, na laː
mabumaː amamalo laːtamo nanitabonomolo aːkiyawaomo,
egela bilibilinomolo nale naimano igilo iyabaiamo iyati-
nakomo!
32 Ebemaː laːimano woki keba kunulaːkaː? Na Epesese
kawo duliyomololo elawoelawonomo goeogoeo keba
kunulaːkaː ebako dubago daːgowelaimo, nale ebe tanalo
epono ololo apulo amamalo kosiyodilimo? Ao, nale
me opono igilo malagidiloaːno Unu Duliyomolono
wade igilo Godogodone laemaː osiyodilimo. Wiyasiya
numaːlaː, aːelaopino igilamo maimio tanalote nanitabomaː
edaːnotalekaː, nale nanitabokobi midiaːpino kuba woki
kowalomaːtamaː baːmodobonaː, mabu ibaːte me opono igilo
kapiya eba malagidilonalo tabo ma kunu gelana,

“Diyala, dumutu ale daːbaːelaomaː,
ebemaː modobola a kaːlo
a aːkaːtuwaː a eba kalakalaiamelo,
bae kawonomamo naote
daːimi obo elawonomo kawiya
ebo kaːniomalemaː!”

33 Diyala, epetapiate laː aːdaː daːbemasigilitamene,
ebemaː laː nanisiwale! Nanitabola, ebe aːdaː elemasigipino
tanalomaː mulo wokiagopiate tabo ma kunu gelanaka,

“Aːmaː kuba osiyodilolepiago depataːwenaka,
ibaːte aːimano tepo magumuno wadewade woki
kaːkubailaemaːnaː.”

34 Ebemaː naimano Kolini sosi epalaː, modobola laː
wadewade wokino tanalamo walo naːkolobilaːlaː, iyo,
laːimano kuba osiyodilole tanalo naːmiyapalaː. Eiye!
Nale ilipo laːtamo kikalametamaː me kodakoda tabo
ebemaː kiyawaomo, mabu laː epetapiate Godokono tanalo
nanitabolo kiyatawawenaː!

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Igilamo Dowadipalatelemene, Ibino Oli Ilukuli Tanalono Ape Unu Duliyomolo Epono Apema: Keda:oma:na:

35 Ebema: diyala, la: magumulo idite na ma kunu da:bananemene, “Godote a:elaopi igilamo keba kunu na:kowadipalatelemene? Ega:walo lumagite igilamo nanitabonomolo demaigamene, ebeno oli okoli tanalono apete keba kunu na:kitanamene? Naimano woki nitana ebe tanalote a:kemaigamene!”

36 Wiyasiya nale tabo ma kunu kegemamo, “A:ma: daedale wokiagodawalata! Numa:, a:ma: kikopu damela magumamo damiaemene, ebe kikopute da:emene ebeno igilote nanitabolo a:kolopoligomene, iyo, ebegodone oli wuite kemaigamene.

37 Ega:walo a:ma: kono pali osiyodilo tetelo a:ma: kono kewano ape paago damela magumamo kamiawenakoa:, ao, a:ma: wiyasiya kikopunomo amionakota. Numa:, a:ma:le kono kikopu ega:walo ebakobako iyaiya kikopu epetapi eba kunu damiaemene, walone tetelo ebe kikopunomo magumune kawokawo inamabunomate iya ololamo kemaimioma:na:.”

38 Ebema: nanitabola, Godokono ubilo ebete pali inamabu iditamo ebe inamabuno ololonomo ikamenako, ega:walo ebete atumu iyaiya kikopuatamo ibino iyaiya ololonomo a:kikalamenako.

39 Ebene igilolo dowapata:lamena ebe iyaiya inamabuate atumu ibino iyaiya ololonomago ilukuliona, iyo, epono ololo idi ba:kitalamena, ega:walo damelalo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena, ega:walo olaolano ololo idi bitalamena, ega:walo obo magumudo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena.

40 Ebema: me inamabuate me opolo eba pola:nalo, ale ibi bilibilinomono ololo iyatawala, ega:walo ale atumu tobolo unulo da:pola:na ebe inamabuno iyaiya ololo iyatawala. Iyo, ale me opono inamabu ega:walo tobolo ununo inamabu ma kunu ulamenakoma:, ibino wade pukuilame tanalo kapiya:, ao, iyaiya ba:pola:lamena.

41 Ma kunu egelano wade pukuilame tanalo ega:walo saganano wade pukuilame tanalo ega:walo maweleno wade pukuilame tanalo iba:te iyaiyama: eda:ona, iyo, mawele bilibilinomo magumulo ibi atumu iyaiya wade pukuilame tanalago ba:pola:na.

42 Ebema: numa:la:, Godote a:elaopi igilamo dowadipalatelemene ibino tanalo eba kunu kitanamene. Lumagite me opolo eba okolinalo ebeno apete a:e apema: eda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobo magumamo gito

kiyatima:na:. Wiyasiya Godote kebe ape a:e magumune
dadipatemene, ebe tetelo ebe apete olinoma: eda:te lumagite
ebe apa:go uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene.
43 Nanitabola, lumagite kebe apa:go me opolo dokolina,
ebe ape kubadopoma: eda:na ega:walo elawoa:noma:
keda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobamo gito
kiyatima:na:. Wiyasiya numa:la:, Godote ebe lumagino ape
a:e magumune dadipatemene, ebe apete wade pukuilaema:
ega:walo elawonomoma: ebo keda:mene.
44 Iyo, me opolo lumagite me opono apa:mo pata:na,
ebema: ebete da:emene epate ebeno ape bobamo gito kiya-
tima:na:, wiyasiya Godote ebe a:e magumune dadipatemene,
ebe tetelo ebeno apete olinoma: keda:mene mabu Godokono
Uliyanate ebeno apetamo nanitabo igilo kikaemene. Ebema:
nanitabola, lumagino ape netewa ba:pola:mena, iyo, ape
idite me opono apema: eda:na ega:walo ape idi ebe Unu
Duliyomolono apema: keda:na, ebe apetamo Godokono
Uliyanate nanitabo igilo kikaemene.
45 Ebe mabuma: ebeno Bukalo tabo idite ma kunu itana,
“Godote dopo dubu A:da:meko osiyodilote igilo dikamiya,
dubute igilagonoma: ebo ediya.” Iyo, ebe dopo dubute me
opolo ebema: okolinami, wiyasiya a tetelo da:pemaigiya ebe
walogabo A:da:me idi ebeno tanalo iyanomola, mabu ebe
epatamo nanitabo igilo ikalame uliyanama: ediya.
46 Numa:la:, a me tanalone iyatawaonama: dopamo me
opono tanalote pemaigate, ebene walone tetelo oli tanalote
ka:ka:pemaigamene, ebe oli tanalo ebe Godokono Uliyanate
nanitabo igilo atamo dikaeaemene ebe tanalola.
47 Iyo, dopo dubu A:da:mete me opo magumune pemaigiya
mabu Godote ebe damela tuwaeamo osiyodiliya, wiyasiya
a tetelo da:pemaigiya ebe walogabo A:da:mete Unu Duliy-
omolone piya.
48 Ebema: Godote damela tuwaeamo poko kosiyodiliyale,
ebe dubute kebako dawama: keda:namile me opo epate
eba kunu damela tuwaeamo osiyodilolepima: keda:ona,
wiyasiya kalakala kawonomola, a piyate Unu Duliyomolo
Epoma: deda:onama:, ale Unu Duliyomolone me opamo
da:piya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunu nanitabolo
keda:omalema:.
49 Iyo, me tetelo a nanitabokobi midipiate damela
tuwaeamo osiyodilo dubuno ololamo keba kunu kilukuli-
nama:, walone tetelo a eba kunu Unu Duliyomolone da:piya
ebe dubuno ololamo bilukulinama:.

Godote Nanitabokobi Midipino A:elao Ape Iyanomoma:
Ka:midililaemene Iba:te Ebeno Uwomua: Uwomua: Teteno
Igilago Kilukulionama:

50 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano
iyatulame tabono magumu ma kunula. Lumagite me
opolo eba okolinalo ebeno apete ka:modobona: Godokono
Kawo Elawodawano duliyomolono wadewade tanalo
nanitabonomolo kuwatema:, iyo, lumagite ebeno a:e apa:mo
eba okolinalo ebete ka:modobona: uwomua: uwomua:
teteno igilo kelaema:.
51-52 Ebema: Godote nanitabokobi midia:piatamo
dowaminana, modobola la: ebe tanalo wadenomamo
niyatawala:. A nanitabokobi midipi bilibilinomate gito
a:ka:elaoma:, ao, a magumulo epetapiate Uwomu Egelalo
igilolo ka:pola:namalema:. Wiyasiya numa:la:, epate uwomu
teteno tutele diyamo dolowioma:na:, ebe tetenomolo Godote
a nanitabokobi midipi bilibilinomono ape iyanomoma:
gito ka:midiliaemene, iyo, ebete ebe tanalo samonomamo
kosiyodilomene, lumagite ebeno balidi ibilite keba kunu
ka:melenakole eba kunu. Ebema: nanitabola, tutele mole
tetelo Godote a:elaopi bilibilinomo igilamo wadipalatelete,
ebene iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba ilukulionalo
walo a:ka:elaoma:na:, ega:walo ebe atu tetelo Godote a
nanitabokobi midipino ape iyanomoma: ka:midiliaemene,
53 iyo, ebete epono a:elao ape iyanomoma:
na:midililaemene iba:te ebeno uwomua: uwomua: teteno
igilago kilukulionama:.
54 Ebema: numa:la:, Godote epono a:elao ape iyama: eba
midililamelo iba:tamo uwomua: teteno igilo dikalaemene,
ebe tetelo ebeno Bukalo kebe tabote ditana ebe tabote
nanitaboma: ebo keda:mene. Iyo, ebete ebeno Bukamo tabo
dopamo ma kunu akuloliya,

“Ebe tetelo na Godote
a:e tanalono wato kikopu lawete
ebe anakapuminomo kanakapuimamo!
55 Ebema: a:e tanalo,
a:ma: wato kikopu walo a:kelawa:emene,
iyo, a:ma:le idawatamo temeteme
walo a:kikama:wenakomene!”

56 Nanitabola:, me tetelo a:e tanalono temeteme ikalame
elawote epono kuba osiyodilole magumudo iba:tamo pe-
nako, ega:walo Godote dopamo Mosesedo dikalamiya, ib-
ino kuba osiyodilole tanalono elawote ebe Totomu Tabono
tanalodo a:ka:pemaiganako,
57 wiyasiya modobola a kalakala kawonomo Godotamo
kadipatiye, mabu ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono
osiyodilo tanalodo wato kikopu lawe elawo atamo nikaea-
mena!

58 Ebema: naimano wadewade nanitabokobi midipi
ekakiala:, modobola la: la:imano nanitabokobi midi
magumulo kodakodalo nelamota:onala:, iyo, la: woki
netewama: eda:oa:no aimano Kawodawano woko
osiyodilo tanaloma: la:imano ape ebetamo kawonomamo
nikameonala:, mabu a iyatawala ale ebe magumulo eba
ilukulinalo aimano woko magumune wadewade da:ima:te
emaimionaka.

16

Nanitabokobi Midipiate Yudiya Opolo Nigologolo Dilukulinamiya, Kolini Sosi Epate Ibi Nilakapolo Walubilima: Polote Danaliya

1 Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe
Godokono epate Yudiya opolo nigologololo dilukuliona, la:le
ibi nilakapo maniamo keba kunu na:kowalubila:ema.

Ebene nale dopamo Galesiya opono sosi epate kebe tanalo
osiyodiloma: danalimo, modobola la: ebe atu tanalo ma
kunu nosiyodiliyala:.

2 Sande egela bilibilinomolo la: bilibilinomate la:
a:ka:tuwa: la:imano nilakapo mani balamo nalomonakiyala:
ebe manite la:godolo kawokawodopoma: keda:oma:,
iyo, Godote lumagi idi ebeno okoli magumulo keba
kunu kowalubinakole ebete eba kunu nilakapolo gito
nalomonakomene. Numa:la:, na pea:no la: bilibilinomate
dopamo eba kunu dosiyodilawenakoma, ebe woko la:godolo
iyalo dolopoligi nale ebo ka:puimamo.

3 Ega:walo la:le kebe dubu la:imano nilakapo mani
Yudiya opono Yelusalema kawo duliyomolamo watama:
modoboma: degelaema, modobola la: ibi mabuma: leta
nosiyodiliyala:, ebene nale la:tamo da:pemo ebe tetelo nale
ibi la:imano letago ega:walo maniago ebo kanalibolemamo.

4 Wiyasiya ebe tetelo la:le la:imano wokilo na ma kunu
danana:ema, nale ebe dubago ebamo ka:toma:, kuba:,
naimano kalakala bitana ale kapimiya ka:tolaema:.

Polote Kolini Kawo Duliyomolamo Pema: Nopo Dawokalimiya

5 Ebema: naimano nopo ma kunu itana, nale Ma:sadoniya
opodo petote la:tamo ebo ka:pemaigamo, mabu na ebe opopi
dopamo ka:nulama:tepalema: nemalagidilonamo.

6 Wiyasiya na ubila la:go tete geyageyadopolo kokoli-
nama:, ebema: diyala, nale pete opono gibate olopoligo
teta:mo la:go da:ba:pokolimo. Ebene na iyatawala, ebe
tetelo nale kebe opamo toma: ubi diyatimo, la:le na ebo
kowalubinimamota.

7 Iyo, numa:la:, na ubia:nola me tetelo la:imano opodo
eba petolo la: pulama:tepaletate opo ida:mo samamo ebo
ka:toma:. Ao, naimano wokite eba kunu kitana:, ebema: Ka-
wodawate modoboma: degemene, nale tete geyageyadopolo
la:go ka:pokoliatepamamo.
8 Wiyasiya nale pe wagilimia:no, dopamo nale egela
epetapilo me Epesese duliyomololo kokolimamo Pentekose
Soliyomu Egela* teta:mo.
9 Numa:la:, me duliyomololo naimano woko odiyoboma:
epetapi bilibilinomate nago na:gowelaonaka, wiyasiya
kalakala kawonomola, na numinamo gigiyute a:iyamidalo
nanitabolo itana, naimano woko osiyodilo magumudo
wadewade da:ima:te ka:noloma:.

Polote Godokono Wokopi Epetapino Tanaloma: Da:kiyawaiya

10 Ega:walo me tanalo idila. Timotite la:tamo
da:pemaigamene, la:le ebe kalakalago eba lawelo woki
bilibili tanalo idi ebetamo akoikama:la:, mabu na
Kawodawano woko keba kunu kosiyodilonamo, ebete atu
woko kosiyodilona.
11 Ebema: la: magumulo idawate ebeno tepo magumulo
ma kunu malagidiloma: modoboa:, Timotiko nani woko-
dawama: keda:na:. Modobola la: wiyasiya ebe wadenomamo
nowalubiyala:, ebete ebeno to gabodo kalakalago walo eba
kowagilimilo natamo modobolo ebo kolowaimene, mabu
ebete nanitabokobi midipi ekaki epetapiago natamo pema:
nale ebe makopelenamo.
12 Ega:walo aimano nanitabokobi mididawa ekawi
Apolosikono tanalo ma kunula. Nale tete epetapilo naimano
ubilo ebe ananakimo ebete nanitabokobi midipi ekaki
epetapiago pelamete la:go ka:pokoliatepama:, wiyasiya
ebete negi ebete Godogodone nanitabo woki kelawea:,
ebema: ebete me tetelo la:tamo a:ka:pemene. Wiyasiya
modobola la: niyatawala:, ebeno ubi tanalote nanitabolo
bitana Godokono wade tetelo la:tamo ka:pema:.
13 Ebema: la: olowiolo eba ilukulinalo nanitabokobi
midi magumulo kodakodalo nelamota:onala:, iyo, gowelao
magumulo tolea:noma: eba eda:onalo la: elawonomoma:
neda:onala:.

---

* **16:8:** Pentekose Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo Godotamo bosiyodilonakoma:na:. Ebe Soliyomuno osiyodilo mabu ma kunula, iba:te palino witi-laiso otole wagilimi tanalo eba malagidilolo kalakala Godotamo ebo kadipatema:na:, mabu ibi iyatawala iba:te ebegodone wade walubi tanalo elawia.

14 Ebene la:imano ilukuli magumulo modobola la:le tanalo
bilibilinomo nilakapo kimalagidilo kapiyado nosiyodilole-
nakiyala:.

15 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: me tanalo
iyatawalata, Stepanasiko ega:walo ebeno moto epo ibi Guliki
opo kawonomolo piyate dopo tetenomolo Ya:sutamo dolo-
biliya ebe epola, iba:te Godokono epo epetapi kowalubili-
nama: ibino ape kawokawonomo nanitabonomolo alomiya.
Ebe mabuma: na Polote la: ma kunu toweolaemata,
16 modobola la: ebako tuputupu osiyodilolepiatamo
na:tudila:onala:, ega:walo piyate iba:go woko dosiyodilona
iba:tamo atumu na:ka:tudila:onala:.
17 Ebema: numa:la:, Stepanasiko ega:walo Potunatasiko
ega:walo Akeyakasiko ibino pelame tanaloma: nale kawono-
mamo kalakalimo. Nanitabola, la:le mululo eba ilukulinalo
la: kalakala natamo ikanaema: modoboa:, wiyasiya iba:te
la:imano gobebobo eba pelawelo
18 naimano woki bilibili tanalo la: mabuma: iyabaiamo ebo
palomiya, dopamo iba:te la:imano woki bilibili tanalo keba
kunu ka:polopoligolamile eba kunu. Ebema: kebe tetelo la:
sosi epate daladabuta:wenakoma, modobola la: ebako dubu
nemoiolenakiyala:.

Polote Iyaiya Uwomu Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebema: A:isiya opo kawonomolo iyaiya dilukuliona,
ebe sosi epate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:, ebene
Akuilako Pilisilako ibi ega:walo ibino motolo daladabuti-
naka ebe sosi epo, ibi bilibilinomate Kawodawa Ya:suko
magumulo eba ilukulinalo ibino kawo kalakala nilakapo
tabonomo la:tamo atumu kapalibola:.
20 Iyo, piyate malo nago dilukulina, ebe nanitabokobi
midipi ekaki bilibilinomate atumu ibino nilakapo tabo
la:tamo kapalibola:. Modobola la: daladabuta:ema
la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo
na:wiyamidauiyala:.

21 Ebene me leta uwomu apulo na Polote na a:ka:tuwa:
naimano kotamo me nilakapo tabo kapiya dakulolemo, la:
me tabo numa:la:, iyo, lumagi idite me uwomu tabo kaku-
lolea:.

22 Nanitabola, epo magumulo potele Kawodawa Ya:suko
nilakapolo malagidilona:no, modobola Godote ebetamo
kuba wiya nikaemene ebete uwomua: tetelo temeteme kiy-
atawanakoma:! O aimano Kawodawa, modobola a:ma:
na:pa:!

23 Ebema: modobola aimano Kawodawa Ya:sukono ni-
lakapo tanalote la:godolo nitanamene,
24 ega:walo a Ya:su Kelisoko magumulo kapiyama: eba
eda:onalo, modobola naimano nilakapo kimalagidilo
tanalote la: bilibilinomagodolo atumu na:kitanamene. Me
ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA KOLINI SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wag-
ilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo
na ebe idila mabu Godote ebeno ubilo na elaweniya.
Na ega:walo a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko,
ale la: piyate Kolini duliyomololo Godokono sosi epoma:
deda:wenama, ega:walo la: epetapi piyate Guliki opo ka-
wonomolo Godokono epoma: da:keda:wenama, ale me leta
la: bilibilinomatamo paliboma:.
2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa
Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo
tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Godokono Gelebadi Ikame Tanaloma: Kalakala Tabo Dadipatiya

3 Modobola ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono
Nabiwi Godotamo kalakala tabo kadipatiye, mabu ebe
potele ebeno gudi kawonomamo da:nilakapoilamena ebe
Nabiwila, ega:walo ebe iba:tamo gelebadi dikalamena ebe
Godola.
4 Iyo, ebete a aimano temeteme bilibilinomo magumulo
a:gelebadiamenako, mabu ebe ubila ale kebe gelebadi
ebegodone delawenakoma: a ebe atu gelebadi tanalamo
epetapino iyaiya temeteme magumulo ibi atumu
ka:kowalubilinakoma:.
5 Numa:la:, ale Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebe
mabuma: iyaiya temeteme tanalate atamo kawonomamo
keba kunu ka:pemaimionake, eba kunu ebedo gelebadi
tanalote atamo kawonomamo atumu ba:kemaiganakomene.
6 Ebema: Godokono ubi tanalo ma kunula, kebe iyaiya
temeteme tanalate atamo da:pemaimionaka, ebe temeteme
tanalodo la:le la:imano temeteme magumulo la:imano
gelebadi tanalo ega:walo igilo mula: tanalo kuwatemamota,
ega:walo aimano temeteme magumulo kebe gelebadi
tanalote atamo da:pemaiganako, ebe gelebadi tanalodo
la:le atumu la:imano gelebadi tanalo ka:kelaemamota.
Iyo, agodolo da:pola:na ebako atu temeteme tanalate
la:tamo da:pemaimioma:na:, ebe temeteme magumulo
la:le wade gelebadi tanalo lawa:wete kodakodalo ebo
kelamota:onamamota.
7 Ebema: numa:la:, la:le la:imano nanitabokobi midi magu-
mudo uwomu teta:mo modobolo da:nemaimiaema, ale ebe
tanalo walone tetelo kuima: nanitabokobi na:midinama:.

Iyo, me tanalote aimano wokilo kodakodalo itana, mabu
a iyatawala atu iyaiya temeteme tanalate la: ega:walo a
bilibilinomatamo kapimiya keba kunu ka:pemaimionake,
eba kunu Godokono gelebadi tanalote atumu la: ega:walo a
bilibilinomatamo kapimiya ba:ka:pemaiganakomene.
8 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, A:isiya
opolo atamo demaigi, a ubila la:le ebe tanalo wadenomamo
iyatawaoma:. Nanitabola, ebe tetelo kawokawo temeteme
tanalate atamo da:pemaimiya aimano wokino tanalate mi-
bomibonomoma: eba eda:oamelo, ale ebo malagidilima: ale
aimano temeteme tanaloma: gito ka:elaomalema:.
9 Iyo, ale aimano tepo magumulo ma kunu malagidil-
ima:, Godokono ubilo aimano a:elao tetete nanitabonomolo
a:pemaigi. Wiyasiya eba kunua:, a:e tanalote atamo
ka:pemaiga:. Ao, Godote a mabuma: ebeno ubi idi ma kunu
iyati, ale ebe temeteme magumudo a a:ka:tuwa: aimano
elawo modoboa:noma: gelalo ale ebe kapiya nanitabokobi
ebo ka:midima:, mabu ebe a:elaopi igilamo dowadipalatele-
nako ebe Godola.
10-11 Nanitabola, ebete ebako kawo a:e olalatinomo magu-
mulo aimano igilo a:mula:leami, ebema: a iyatawala ebete
walone tetelo aimano igilo walo ka:ka:mula:leaemene, iyo,
la:le a towetowe tabamo eba walubilo ale aimano iyaiya
olalati tanalo bilibilinomo magumulo aimano nanitabokobi
midi tanalo Godotamo biyatinama: ebete aimano igilo
ka:mula:leaema:. Ebema: numa:la:, Godote la:imano towe-
towe tabo bilibilinomo dolowiona ebe tanalodo ebete a
wadenomamo bowalubinakomene, iyo, epo epetapi bilibili-
nomate kalakala tabo ebetamo ebema: badipatenakoma:na:.

Polote Dopamo Diyatiya Ebete Ebe Nopo Iyakobi Midima: Tabo Da:kiyawaiya

12 Ebema: nanitabola, ale namamaonama: mabu aimano
tepo magumuno mulo wokino tanalate a ma kunu anaenako,
aimano osiyodilole magumulo ale me opo epo bilibilino-
matamo Godokono talena ega:walo tuputupu okoli tanalo
kapiyanomo eba awokalimilo, wiyasiya ebe tanalo la: Kolini
sosi epatamo kawonomamo awokaliminakima:. Numa:la:,
Godokono nilakapo tanalodo ebete elawo atamo nikaea-
mena ale eba kunu kilukulinama:, opo lumagi idino mulo
wokino tanalodo ale elawo kelawenakoa:.
13 Ebe mabuma: nale naimano iyaiya leta magumulo
naimano ubi niyatinamo, la:le naimano iyaiya tabo
eba ka:la:miolelo naimano iyatulame tanalono magumu
samamo ebo kuwata:wenakoma:,
14 iyo, modobola la:le dopamo aimano iyatulame tanalo
kela:mo keba kunu kelawa:tepaima, me tetelo la: wiyasiya

ebe iyatulame tanalono kawo magumunomo wadenomamo
kelaemamota. Ebema: numa:la:, la: ebe gabodo Kawodawa
Ya:sukono Kawo Egelalo a mabuma: kamamaomamota, ebe
tetelo ale la: mabuma: keba kunu kamamaoma: eba kunu.
15-16 Nanitabola, na ebe tanalo eba iyatawalo nale nopo ma
kunu iyatimo, la: kowalubilitama: nale netewa iyaiya tetelo
la:tamo ka:pemamo. Ebema: nale ma kunu malagidilimo, na
Ma:sadoniya opamo eba tolo gabo tetelo la:go dopamo poko-
liatepate, ebene Ma:sadoniya opone da:kolowaimo la:tamo
atumu walo ka:ka:pemamo. Ega:walo nale woki idi ma kunu
kiyatimo, nale la:godone Yudiya opamo to eba wagilimilo
la:godone walubi ebo kelaemamo.
17 Wiyasiya nale ebe nopo iyakobi midite la:tamo
ka:pemaiga:, ebema: diyala, la:le na woki netewadawama:
da: a:midinima. La: iyatawalata, me opo epate a:da:
elemasigi gabodo epetapiatamo “Iyo, na kosiyodilomamo”
tabo eba gelalo, wiyasiya ebe tabono tanalone olobila:ote
“Ao, na a:kosiyodilomo” tabo epetapiatamo walo
gito kegelanaka. Eiye! La:le na ebako lumagima:
kemalagidilawenama?
18 Numa:la:, Godoko nanidawanomoma: eba eda:nalo
ebete aimano nanitabo tanalo iyatawala, ale la:tamo
pelaema: a:da: elemasigi gabodo “Iyo” tabo kegela:.
Nanitabola, ale aimano dopo tabono tanalone olobila:ote ale
la:tamo pelaema: “Ao” tabo walo eba kegelalo, a ebe tanalo
nanitabo gabodo osiyodilima:.
19 Eiye! Na Poloko ega:walo Sailasiko ega:walo
Timotiko, ale dopamo la: magumulo Wade Tabo eba
pa:kiyawaolo Godokono Gudu Ya:su Kelisokono tanalo
ma kunu awokaliminakima:, ebete epetapiatamo “Iyo,
na kosiyodilomamo” tabo a:da: elemasigi gabodo gete, ebe
tabone epetapiatamo olobigalo “Ao, na a:kosiyodilomo” tabo
a:kegemene. Numa:la:, ebete nanidawama: eba eda:nalo,
a nanitabokobi midipi kowalubinama: tete bilibilinomolo
“Iyo” tabo kapiyanomo genako,
20 mabu nanitabola, Godote a kowalubinama: iyaiya
tabo da:kiyawaonako, ebe tabo bilibilinomono tanaloma:
Ya:sute “Iyo” tabo eba genalo, ebe kapiyado ebe tanalate
nanitabonomoma: beda:onamene. Me mabuma: ale
Godokono wadewade osiyodilole tanaloma: aimano
towetowe tabamo ebe dowalogonakoma:, ale “Taula” tabo
Ya:sukono mailamo ebema: gelanakoma:.
21 Ebema: kalakala kawonomola, mabu ale la:go kapimiya
Godokono Alibodawa Kelisoko magumulo eba ilukulinalo,
Godoko ebe a da:kodakodaiamena ebe Elawodawala. Iyo, ale
ebeno woko kosiyodilolenama: ebete a ebema: uwateiya,

22 ebene ale ebenoma: deda:onama: ebe tanalo kiyatawaoma: ebete ebeno pukala atamo eba alomoamelo, ebeno Uliyana aimano tepo magumamo gito iyatiamiya. Nanitabola, ale ebe tanalodo ma kunu kiyatawaomalema:, kebe wadewade tanalate ebegodolo da:pola:na, walone tetelo ebete atumu ebe tanalo bilibilinomo atamo nanitabonomolo kikaeaemene.

23 Ebema: numa:la:, Godote naimano tepo magumuno iyaiya tanalo eba ulamelenamenalo, ebete naimano tabo nanitabonomoma: ge, ma kunu na kawo temeteme idi la:tamo ikalaema: ubia:noma: edimo, ebema: nale naimano nopo iyakobi midite la:imano Kolini duliyomolamo ka:pea:.

24 Wiyasiya ale la: mabuma: kebe woko kosiyodilonama:, ebe wokono tanaloma: woki kubanu akolawa:la:. Numa:la:, Godokono nanitabo kalakalate la:imano tepo magumulo kitanama: ale woko ebema: osiyodilonama:, mabu a iyatawala la: nanitabokobi midi magumulo kodakodalo lamota:onamata, iyo, a ubia:nola la:le a la:imano kawokawopima: ka:milo aimano wokino tanalamo la:le la:imano mibomibo tanalago gito tudila:oma:!

2

1 Ebema: nale la: mabuma: woki ma kunu iyatimo, me tetelo nale la:tamo a:ka:pemo, mabu nale da:pemo, diyala, la:le kalakala nagodone lawea:no wiyasiya mibomibo tanalo kapiya da:belaema.

2 Eiye! Nale la: mibomibokobi da:pimidilitama, ebe mibomibo tanalote eba itanalo la:godolo kalakala natamo potele na:kikanaemene? Lumagi puliyala, da: a:ka:lutamene!

3 Nanitabola, nale dopamo naimano leta idi la:tamo dosiyodilimo, ebe tetelo na ubia:noma: edimo, nale la:tamo eba pemaigalo la:godone kalakala lawea:no wiyasiya mibomibo tanalo kapiya pelaema:. Iyo, nale ma kunu malagidilimo, “Modobola kalakala tanalote iba:godone natamo na:pemaigamene, mibomibo tanaloa:!” Ebene nale la:imano tanaloma: me tanalo idi nanitabokobi eba midinalo ebo kemalagidilimo, “Kebe tetelo naimano tepo magumulo kalakalate ditanamene, ebe tetelo iba:te atumu nago nanitabolo kekalakalaoma:na:.”

4 Me mabuma: nale la:tamo dopo leta eba osiyodilolo la: mabuma: woki bilibilima: eda:te kawo temetema:go ega:walo ipupago tabo ebo akulolimo, mabu na ubia:nola naimano tabono tanalote la: mibomibokobi midilima:. Ao, na wiyasiya naimano ubi ma kunu iyatimo, nale nilakapolo la: kawonomamo demalagidiloletanama, la:le ebe

tanalo naimano tabo olowio tanalodo nanitabolo kiyatawaomamota.

Polote Kolini Sosi Epo Danaliya Iba:te Kawo Kuba Osiyodilodawa Idino Tanalo Gito Kegebolema:

5 Ebema: numa:la:, la: magumulo potele kawo kubanomo dosiyodili, ebe lumagino kuba osiyodilo tanalodo mibomibo tanalote na kapiyatamo ka:pemaiga:, ao, la: bilibilinomate ebe atu mibomibo tanalo kela:mo iyatawatepaimata. Wiyasiya nale me tabamo ma kunu kegea:, la:le ebe dawano tanalo kubanomoma: eba gelalo kuba wiya idi ebetamo walo ikaema:,

6 ao, ebete la: epetapi bilibilinomagodone dopamo delawi ebe kuba wiya ebe modoboma: edi.

7 Ebema: modobola la: me tetelo ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatima:la:, iyo, gelebadi tanalo ebetamo nikama:la:, ebete la:imano nilakapo awokalimia: tanaloma: mibomibo kawonomo lawete kuiwodopoma: gito eda:kapoma:.

8 Ebe mabuma: nale la: toweolaemata, la:le ebe nilakapolo demalagidilawenama, modobola la: ebe tanalo ebetamo walo nakawokalima:la:.

9 Nanitabola, nale dopamo naimano leta idi la:tamo osiyodilimo mabu na ubi ma kunu iyatimo, la:imano osiyodilole tanalodo la: kowabudilitama:, ma kunu la:le naimano tabamo da:ba:tudila:oma o da: a:ka:tudila:ema.

10 Ebema: numa:la:, kebe tetelo la: lumagi idino kuba osiyodilo tanalo egebolema:wete da:dodolomatilima:ema, ebe tetelo na ebeno kuba atumu gito kegebolemamo, wiyasiya diyala, me tetelo ebako kubate la: magumulo nanitabolo da: kitana:. Nanitabola, nale lumagi idino kuba egebolemete da:dodolomatilimo, nale ebe tanalo Kelisokono ololo apulo la: mabuma: kosiyodilomamo,

11 mabu na ubia:nola Saitanate ago eba gowelanalo ebete ebeno a:da: elemasigi gabo idido atamo elawoma: eda:ma:. Iyo, a iyatawala ebete epo ebeno gubi magumamo kebe iyaiya gabodo kemagatalenakole!

Polote Talowase Duliyomololo Woki Bilibilima: Dediya

12 Ebema: modobola la: niyatawala:, nale Kelisokono Wade Tabo Talowase duliyomololo ka:na:kiyawaoma: ebamo da:nemaigimo, Kawodawate gigiyu natamo iyalo a:iyamida eba itanalo ebo nuimo.

13 Wiyasiya ebe tetelo nale aimano nanitabokobi midi ekawi Taitasiko nipo da:nowadimo, ebema: nale woki bilibilima: eba eda:lo Talowase nanitabokobi midipi samamo miyapate me Ma:sadoniya opamo gito pimo.

Polote Ya:sukono Nani Wokopino Tuputupu Woko Osiyodilo Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

14 Numa:la:, me opono kawo elawodubu idino osiyodilo tanalo ma kunula, gowelao magumulo piyatamo elawonomoma: deda:mene, ebete ebe epo ala:mo matuolamolete ibi ebeno duliyomolo tulinomodo dopolamete gito kemagatalemene ebeno amama tanalo nanitabolo kawokalima:. Ebema: a Godotamo kalakala tabo kadipatiye, mabu Kelisoko magumulo a piyate ebeno nani wokopima: deda:onama: ebete a eba kunu dopaeamena ebe a:ka:tuwa: ebe kowalogonama:. Iyo, ebe ubila ebete a me opo kawonomodo eba magataenalo epo bilibilinomate Kelisokono tanalo agodolo ma kunu kiyatawaoma:na:, ebe wade nibote keba kunu kemaiganale eba kunula.

15 Nanitabola, Godoko amamatedawate wade nibo inamabu idi ebe watidilonoma: elamo gito diyatinako, Kelisote a Godotamo eba kunu ikaeamoiya, ebema: piyate igilo mula: gabodo da:tolamena ega:walo piyate a:e gabodo da:tolamena ibi bilibilinomatamo Kelisokono wade nibote agodone maigana.

16 Iyo, piyate a:e gabodo da:tolamena iba:te ebe nibo kuba a:e ikame tanaloma: gelana, wiyasiya piyate igilo gabodo da:tolamena iba:te ebe atu nibo wade igilo ikame tanaloma: gelana. Ebema: a Kelisokono nani wokopi bilibilinomo magumulo potele modoboma: keda:nale ebeno woko kosiyodilonama:? Lumagi puliyanomola mabu aimano elawote nanitabolo kitana:.

17 Ebema: numa:la:, a piyate nanitabo woko dosiyodilonamiya ega:walo piyate kateneno ubi tanalo dosiyodilona, aimano tanalo ega:walo ibino tanalo iyaiyala, mabu iba:te Godokono Tabo kiyawao woko eba osiyodilonalo, olowiopiagodone mani uwatema: kawonomamo malagidilonaka, inamabu olowamepiate ibino inamabu olowame baiamo kebe wokido kowatanake eba kunu. Wiyasiya a nani wokopino tanalo ma kunula, Godote a ebeno woko osiyodiloma: nanitabolo uwateiya, ebema: ale ebeno ololo apulo eba lamota:onalo a:da: elemasigi tabo idi kiyawaoa:no, ale Kelisokono wokino tabo kapiya ba:kiyawaonakoma:.

3

Godokono Oli Nopo Tanalodo Epatamo Woko Dosiyodilona Ebe Wokopino Tanalo

1 Wiyasiya modoboa: la:le ma kunu malagidiloma:, a nani wokopiate a a:ka:tuwa: a me tabamo dowalogoema:. Eiye, wokopi epetapiate ibino tanalo kawokalima: iba:te epetapino letago keba kunu kowapata:lamenake, ale la:tamo

eba kunu ka:pelamenakoa: mabu la:le aimano tanalo iyalo iyatawaimata! Ega:walo a atumu ubia:nola ale la:godone opo idino sosi epatamo eba nemaimilo, la:le a mabuma: iba:tamo ebako leta ebo osiyodilolema:!

2 Numa:la:, la: Kolini sosi epo la: aimano nanitabo tanalo awokalimino letalata. Iyo, Kelisote ebe a:ka:tuwa: aimano tepo magumamo la:imano iyaiya tanalo akuloli, me opo epo bilibilinomate ebe tabo eba ka:la:miolelo la:imano tanalo ega:walo aimano tanalo nanitabonomolo kiyatawaoma:.

3 Nanitabola, ebeno leta osiyodilo tetelo la:imano tanalo kawokalima: ebete me opono baelo peni kelawea: ega:walo ebete atumu me opono tabo akuloleno kawokawo dilidili nokola kuwatea:. Ao, ebete wiyasiya Igilo Godokono Uliyanano elawamo ebe leta eba osiyodilolo aimano tepo magumunomamo la:imano tanalo ebo akuloli, ebene ebete a iyaiya opamo aliboi iyaiya epate la:imano tanalo ado wadenomamo kiyatawaoma:.

4 Numa:la:, aimano Kelisoko magumulo ilukuli tanalodo ale Godoko nanitabokobi eba midinalo la:imano tanalo awokalima: me tabo ebema: gelama:,

5 wiyasiya a iyatawala, a a:ka:tuwa: aimano elawamo Godokono woko osiyodilo tanaloma: tabo idi gelama: modoboa:. Wiyasiya kalakala kawonomola, ale ebeno woko kosiyodiloma: ebe kapiyate a a:modoboiamenako,

6 iyo, Godote modobo elawo atamo iyalo ikaeamiya ale ebeno oli nopono tanalodo epatamo walubi woko kosiyodilonama:. Ebema: numa:la:, ebete dopamo ebeno iyaiya Totomu Tabo me opono netewa kawokawo nokola unamo keba kunu kakuloliyale, ebete me tetelo ebeno oli nopono tabo eba kunu kakuloliya:, mabu ebe tagala Totomu Tabono tanalodo me opo epate a:e wiya kapiya lawenaka. Iyo, me tetelo ebete ebeno oli nopo ebeno Uliyanano elawamo ebema: awokalimiya, mabu ebe Uliyana ebe nanitabo igilo epatamo dikalamena ebe wade Walubidawala.

7 Nanitabola, Godote dopamo ebeno Totomu Tabo kawokawo nokola unamo akulolete Mosesetamo eba ikamelo ebe atu tetenomolo ebete ebeno kawo alonomo ebetamo ebo awokalimiya. Ebe mabuma: Mosesekono ololote pukuilamenomoma: ediya, ebene ebete epatamo walo da:ka:pemaigiya ebe pukuilame tanalo a:ka:tuwa: eba olopoligonatolo iba:te wiyasiya ebetamo meleoma: ka:modobiya:. Ebema: numa:la:, epatamo a:e wiya dikalamena ebe Totomu Tabono nopote Godokono alago eba kunu da:pemaigiya,

8 ebe tanalodo a iyatawala, ebeno Uliyanagodone walone tetelo da:pemaigiya ebe nopo alote beda: kawonomola:ka:,

iyo, ebe oli pukuilameno elawote dopo pukuilameno elawo nodolina!
9 Nanitabola, Godote ebeno dopo nopono tanalodo epo kuba osiyodilolepima: ka:la:minako, wiyasiya ebe kuba wiya ikalame nopote ebeno kawo alonomago pawokaliya. Ebema: ebe tanalote a ma kunu iyatuamena, Godote me tetelo kebe oli nopono tanalodo epo ebeno tuputupupima: deka:la:minako, ebe oli nopono pukuilame elawote dopo nopono pukuilameno elawo nanitabonomolo nodolina!

10 Me mabuma: ale dopamo tetelo kebe nopo pukuilame tanalo kawonomoma: degelanakima:, a tetelo oli nopono nani pukuilame tanalo kawonomote ebe dopo tanalono gobebobo da:pelawiya, ale ebe oli tanalo eba umilo woki iyakobi midilite ebo geliyama:, dopo tanalo ebe nani pukuilame tanaloa:, iyo, tagala nopono pukuilame tanalote aimano wokilo gito olopoligadigiya.
11 Numa:la:, kebe nopote agodolo tete da:pesolo kitanatepama: dopamo da:pemaigiya, ebe nopono pukuilame tanalote nanitabolo itanami wiyasiya walone a:ka:tuwa: olopoligiya, ebema: ebe tanalodo a nanitabolo iyatawala, kebe oli nopote Godokono ubilo uwomua: uwomua: tetelo ditanamene, ebe nopono pukuilame elawote dopo pukuilameno elawo kawonomamo nodolina!

12 Ega:walo me tanalo idila. A Godokono nani wokopiate ebeno pukuilame tanalo kawonomo nanitabolo kuima: olowiolo bilukulinama:, ebema: ale tolea:no Wade Tabo kiyawao woko elawonomamo bosiyodilonakoma:.
13 Wiyasiya a piyate me tetelo woko dosiyodilonama: a Moseseko keba kunula:ka: eba kunua:, mabu ebeno ololote pukuilaema: dediya, ebe tetelo ebe ubia:noma: ediya Isalaela epate ebe pukuilame tanalote ebegodone olopoligadigalo uima:, iyo, ebete ebe tanalo iba:tamo kowaminama: ebeno ololo kalikamo ebema: muliya.

14-15 Numa:la:, Moseseko tetelo Isalaela epate Godotamo wato kodakoda-ibinomoma: nanitabolo eda:onamiya, iyo, Mosesete ebeno ololo kalikamo keba kunu ka:muliyale, Godote eba kunu ibino tepo magumuno woki atumu a:ka:mula:lelamiya iba:te idoko magumulo kilukulionama:. Ebema: ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga ibino wokino tanalate eba kunu idoko magumulo pola:lamenamiya, iyo, Mosesete Godokono Bukamo tagala nopono iyaiya Totomu Tabo ega:walo walubi tabo epetapi dakuloliya, iba:te ebe iyaiya tanalo eba ka:la:miolelo ebe tabono magumu nanitabolo kuwatena:. Wiyasiya numa:la:, kebe tetelo lumagite Kelisago kokolionama:

ebetamo da:pemene, Godote ebe tanalo kapiyado ebeno
tepo magumu mula:meno kaliku ebegodone kelaemene,
16 iyo, kalakala kawonomola, lumagite aimano Ka-
wodawatamo dolobigamene ebe tetelo Godote ebeno tepo
magumuno idoko tanalo ebegodone nanitabonomolo kowa-
galimene.
17 Ebema: numa:la:, aimano Kawodawa ega:walo ebeno
Uliyana ibi kapiyala, ebema: ebe Kawodawano Uliyanate
kebe lumagigodolo dokolina ebe lumagite nanitabo tutu
okoli tanalo kiyatawamene.
18 Iyo, kalakala kawonomola, ebe mabuma: a
nanitabokobi midipi bilibilinomate ma kunu bilukulinama:,
aimano ololo ka:mula:lema: tanalo idite itana:no
Kawodawano pukuilame tanalo kawonomote a magumune
nanitabonomolo emaiganako. Nanitabola, aimano
Kawodawa ega:walo ebeno Uliyana iba:te kapiyanomoma:
deda:na, ebema: ebegodone demaigana ega:walo agodone
da:kemaigana ebe pukuilame tanalo atumu ibi kapiyala.
Ebema: numa:la:, ebe pukuilame tanalote a magumulo
wade woko eba osiyodilonalo a iyanomo epoma:
midina. Iyo, lumagite motono gabodo unamo keba kunu
ka:nodolonakole ale eba kunu Kawodawano pukuilame
kawonomo awokalimi tanalodo odolonama:, ebema:
walone tetelo ale ebeno ololonomoma: nanitabonomolo
ka:neda:omalema:.

4

Godokono Nani Wokopiate Kubadopo Gebeto Damelamo Osiyodilole Kalilima: Eba Eda:onalo, Ebete Ebeno Wiya Kawonomo Igilo Tabo Ibi Magumamo Gito Diyatiya

1 Ebema: a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:
ale woko osiyodilo tanalo magumulo kuiwodopoma:
a:keda:oma:, mabu Godote ebeno nilakapo tanalodo me
wade woko atamo gito ikaeamiya.
2 Ebe mabuma: ale me woko wadenomamo kosiyo-
dilonama:, me opo epate kebe iyaiya ilipo tanalo diya
gabodo kosiyodilolene ale ebe tanalo bilibilinomo gin-
ima:mo iyalo ilateliyama:. Ega:walo ale Godokono tabono
iyaiya magumu nanitabonomolo eba awokalilamelo, tabo
olowiopiate aimano ubi tanalamo ka:tudila:oma: ale a:da:
elemasigi gabodo ibi gito kekalakalailamena:. Ao, ale
Godokono umi magumulo dilukulinama: ebe tanalo eba
malagidilonalo, ale ebeno nanitabo tanalo awokala ebema:
kiyawaonakoma:, mabu a ubila aimano tabo olowiopi
bilibilinomate ibino tepo magumuno mulo wokiago ma
kunu kegelama:na:, a ebe Godokono nanitabo wokopima:

eda:onama:, ebene iba:te ebeno iyaiya iyatulame tabo
agodone wadenomamo kuwatema:na:.
3 Numa:la:, ale Wade Tabo eba kiyawaolo wiyasiya ebe
tabono magumute olowiopiagodone waminalo ditanamene,
ibi magumulo piyate a:e gabodo da:tolamena ibi kapiyate
ebe igilo tabono magumu a:kelaema:na:.
4 Iyo, iba:te Kelisoko nanitabokobi ka:midina: mabu
Saitanate me opo kawonomolo nanitabokobi midia:pino
godoma: eba eda:nalo, ebete ibino tepo magumuno woki
idokoma: iyalo a:midililamiya iba:te Wade Tabo magumune
demaigana ebe alo umikapoma:. Wiyasiya numa:la:, Kelisogodolo kawo pukuilame tanalonomote ditana ebeno Wade
Tabote ebe tanalo ma kunu awokalimina, ebe ega:walo
Godoko ibi kapiya ololonomola.
5 Me mabuma: a a:ka:tuwa: a eba walogoelo aimano
tanaloma: tabo ka:kiyawaona:, ao, a wiyasiya Wade Tabo
kiyawao magumulo Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo
kapiya eba awokaliminalo, ebe mabuma: a a:ka:tuwa: a
la:imano wiya: wokopima: midinama:.
6 Nanitabola, Godote dopamo ma kunu giya, “Alo, a:ma:
idoko magumune pawokalawete na:pipukuilama:,” ebema:
a tetelo me atu Elawodawate ebeno alamo aimano tepo
magumu a:pipukuilameleamiya, Kelisokono ololo magumune demaigana ebe pukuilame tanalodo ale Godokono
kawo alonomo wadenomamo kuminama:.
7 Wiyasiya numa:la:, a piyate Godokono nani wokopima:
deda:onama: aimano tanalo ebe ma kunula. Ale kubadopo
gebeto damelamo osiyodilole kalilima: eba eda:onalo, ebete
ebeno wiya kawonomo igilo tabo a magumamo gito iyatiya,
mabu ebe ubila ebe tabote a magumulo eba itanalo a
ebo kiyatawaomalema:, ebe igilo tabono pukuilame elawo
kawonomo aimanoa:, ebenola.
8 Ebe mabuma: iyaiya gabo bilibilinomodo temeteme
tanalate atamo emaimionaka, wiyasiya ebe tanalate aimano
igilo mula: tanalo laema: gabo odiyoboma: modoboa:.
Ega:walo woki bilibili tanalate atamo a:pelamenaka,
wiyasiya ebe tanalate woko ginima:mo iwuti woki atamo
ikaeaema: modoboa:.
9 Ega:walo atamo iyaiya gowelaopiate emaimionaka,
wiyasiya iba:te atamo temeteme ikaeame magumulo Godote
a ka:miyapaenakoa:. Ega:walo tete bilibilinomo epetapilo
iba:te a kubanu alukoenaka, wiyasiya ebete ibi nodiyobolena iba:te a nanitabonomolo kubaiamekapoma:.
10 Ebema: nanitabola, iyaiya tete bilibilinomolo ale me
opolo aimano a:ela apa:go eba wapata:lamenalo, ale aimano
temeteme tanalodo iyaiya epatamo Ya:sukono a:e tanalo

bawokaliminakoma:, mabu a ubila iba:te atu tetelo ebeno
igilo agodolo nanitabonomolo uima:.
11 Iyo, ale Ya:suko mabuma: me opolo eba ilukulinalo
atamo iyaiya a:e olalati tanalate ebo pelamenaka, mabu
ebe ubila me opo epate ebeno igilo aimano a:elao apeno
temeteme tanalodo uima:.
12 Ebema: kalakala kawonomola, kebe tetelo ebako
a:e tanalote a magumulo woko dosiyodilona, ebe atu
tetelo Ya:sukono nanitabo igilote la: magumulo woko
ba:kosiyodilona.
13 Nanitabola, Godokono Bukalo ebeno wokodawa idite
tabo dopamo ma kunu giya, “Nale Godoko nanitabokobi
eba midinalo tabo ebema: kiyawaomo.” Ebema: numa:la:, a
atumu, aimano tepo magumuno uliyanate atu nanitabokobi
midi tanalo eba lawelo, ale Godokono tabo ebo kiyawaon-
akoma: mabu ale ebe nanitabokobi na:midinama:.
14 Iyo, a me tanalo iyatawala, potele aimano Kawodawa
Ya:suko igilamo dadipatiya, ebe Elawodawate ebe keba kunu
igilokobi ka:midiyale, ebete eba kunu a ebeno nani wokopi
igilamo atumu kowadipaeatemene, ebene ebete la:la, ala,
a bilibilinomo ebeno ololo apuamo nanitabolo gito kema-
gataemene.
15 Ega:walo me tanalo idi na:kuma:la:, la: tabo olowiopi
mabuma: ale aimano iyaiya temeteme tanalo iyatawaon-
akoma:. Ebe mabuma: me tetelo Godokono nilakapo
tanalote me opo kawonomamo eba tonalo, iyaiya epo
epetapiate ibino dopo tetenomolo ebeno tabo dolowion-
akoma:na:, ibi magumulo epetapi bilibilinomate kalakala
tabo ebetamo gela ebo kowagilima:na:, iyo, ebe tanalodo
iba:te ebe nanitabonomolo kowalogoma:na:.
16 Me mabuma: ale woko magumulo kuiwodopoma:
a:keda:oma:. Iyo, ale aimano a:elao apeno igilote
opamo iwisigalo duminama:, a wiyasiya me tanalo idi
kalakalago niyatawaonama:, aimano tepo magumuno igilote
Godogodone eba penalo, egela idilo elawo idi kelawe, egela
idilo elawo idi kelawe, eba kunu ebe nanitabo igilo tanalono
elawote a magumulo unamo odolona.
17 Ebema: nanitabola, me tetelo ale kebe iyaiya
temeteme tanalo kiyatawaonakoma: ale ebe tanalo egege
tanalonomoma: gelanama:, mabu a iyatawala ebe tanalate
uwomua: uwomua: tetelo agodolo a:ka:pola:nama:na:.
Iyo, ebe temeteme tanalodo ale uwomua: pukuilame
wiya kawonomo ka:nelaemalema:, ebema: ebe wade
teteno kalakala tanalote me teteno temeteme tanalo
nanitabonomolo kawonomamo ka:nodolimene.
18 Ebema: numa:la:, me tetelo ale me opolo kebe tanalo
bilibilinomo aimano balida:mo dulamenama:, ale ebe

tanalo nanitabolo kemalagidilolena:, a wiyasiya epate
ibino balida:mo ulaema: modoboa:noma: deda:ona, ebe
iyaiya tanalo kapiya kawonomamo malagidilolenama:.
Nanitabola, ebe tanalate uwomua: uwomua: tetelo
Godogodolo ba:pola:nama:na:, wiyasiya me opolo da:pola:na
ebe inamabuate nolopoligona.

5

Nanitabokobi Midipiate Ibino Oli Igilo Ape Godogodone Laema: Ubi Diyatina

1 Ebema: a nanitabokobi midipi iyatawala, a me opolo eba
ilukulinalo aimano a:elao ape epate kubadopo nupunupu
ea:ge bailo detemoteona ebe nupunupu keba kunula:ka:
eba kunula. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo
da:pola:amena ebe nupunupate da:kubakubaoma:na:,
Godote a mabuma: kebe oli motonomo ebeno Unu
Duliyomololo detiya, ale ebe nanitabo moto lawete uwomua:
uwomua: tetelo ebolo bilukulinama:. Numa:la:, nale degemo
ebe tabo ebe ulila, mabu lumagite kebe oli moto Godogodone
da:nelaemene ebe moto ebe ebeno oli igilo apela, iyo, Godote
ebe moto a:ka:tuwa: etiya, me opo lumagitea:.
2 Ebema: nanitabola, me tetelo ale temetema:go eba
iminalo aimano ubi tanalo kawonomamo iyatinama:,
Godote a ebe Unu Duliyomolono motamo samonomamo
ka:nowadipima:. Numa:la:, a ebe nanitabo moto
da:nelaema:,
3 ebe tanalo ebe lumagite oli kaliku wadenonomo
keba kunu ka:pulinakole eba kunula, iyo, ebete oli ka-
liku kalakalago kelaemene mabu ebete kalikua:no ilipago
okolima: ubia:nola.
4 Nanitabola, ale me opono apa:go eba ilukulinalo me
opono iyaiya mibomibo magumulo iminama:, wiyasiya
aimano wokino tanalo ma kunu kitana: ale me opono
ape gito miyapama:. Ao, ale me tetelo aimano ape mod-
obodopoma: gelanama:, wiyasiya me atu tetelo ale Unu
Duliyomolono oli ilukuli ape uwatema: ubi kawonomamo
iyatinama:, mabu a iyatawala ale nanitabolo da:nuwatema:,
ebe tetelo uwomua: oli ilukuli igilo tanalote aimano tagala
ilukuli ape eba mula:leamelo ebe ape iyanomoma: ebo
ka:midilimene.
5 Ebema: numa:la:, ale ebe oli ilukuli igilo kelaema:
potele a wadekobi da:midiya ebe Elawodawa ebe Godotela.
Iyo, ebete ebeno Uliyana atamo gito ikaeamiya, ebema:
ale ebe tanalodo ma kunu kiyatawaomalema:, kebe wade-
wade tanalate ebegodolo da:pola:na, walone tetelo ebete

atumu ebe tanalo bilibilinomo atamo nanitabonomolo kikaeaemene.

6 Ega:walo me tanalo idila. Ale aimano nanitabokobi midi magumulo tolea:no kalakalago bilukulinama:, mabu a iyatawala ale me opono apa:go eba ilukulinalo aimano oli igilo apa:te aimano Kawodawagodolo ebeno Unu Duliyomololo ba:na:pola:amena. Wiyasiya numa:la:, ebe wade igilote a mulunomolo ditana,

7-8 ale ebe tanaloma: ubia:noma: keda:ona:, ao, a tolea:no kalakalago bilukulinama: mabu ale me tetelo aimano balida:mo kebe tanalo ulaema: modoboa:noma: deda:onama:, ale nanitabokobi midi magumulo eba wapata:lamenalo ebo biyatawaonama:, ale ebe tanalo walone tetelo nanitabonomolo kulaemalema:. Iyo, nanitabola, a ubi kawonomola me opono ape atepate aimano Kawodawano oli motolo eba:go ka:nilukulinama:,

9 wiyasiya ale me opolo tete geyageyanomolo dilukulinama: o me opo samamo atepate Unu Duliyomololo da:nilukulinama:, ale tete bilibilinomolo aimano Kawodawa kapiya kalakalaima: aimano tepo magumuno ubi kawonomamo iyatinama:.

10 Ebema: me tanalo kawo tanalonomola, a bilibilinomate Kelisotamo da:nemaimioma:, ebete Godokono ubi tanalodo aimano iyaiya tanalo ebo kanagilameleaemene. Iyo, ale me opono apa:go eba ilukulinalo kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenakoma:, ebete ebe tanalo bilibilinomoma: atamo wade wiya ega:walo kuba wiya modobonomolo ebo kikaeaemene.

Godote Kelisokono Osiyodilo Tanalodo Me Opo Epo Ebeno Namutupima: Da:midiliya

11 Ebema: numa:la:, a piyate aimano Kawodawano nani wokopima: deda:onama:, ale ebe toleme gabo eba iyatawaolo epetapi bilibilinomo ebema: analenakoma: iba:te ebetamo kolobila:oma:. Iyo, Godote aimano nanitabo tanalo iyatawanomola, wiyasiya na ubila la: la:imano tepo magumuno mulo wokino tanalago aimano tanalo atumu wadenomamo niyatawaiyala:.

12 Numa:la:, me tabamo a a:ka:tuwa: a kowalogoea:, ao, a wiyasiya aimano ubi tanalo ma kunu iyatima:, ale aimano nanitabono osiyodilo tanaloma: wadewade woki la:tamo eba ikalamelo la:le a mabuma: ebo kamamaomamota. Ebema: la:imano sosi magumulo piyate epetapino tepo magumuno iyaiya tanalo nanitabolo malagidilolea:no ebe epono unu tama kapiyama: damamaona, iba:te ibino kubakuba wokiago la:go dapaminateua:ema, ebe tetelo la:le modobo elawo kelaemamota iba:tamo tabo wadenomamo ka:wiyaema:.

13 Eiye! Iba:te aimano nanitabo woko osiyodilo tanaloma:
a daedalepima: degelana ebe tabo nanitabola:ka:? Ao,
nanitaboa:, wiyasiya la: epetapiate tabo eba kunu
degelaema, kuba:, mabu a ebo kemalagidilomalema: ale
Godoko kapiya kowalogonama: woko bosiyodilonama:.
Ega:walo tete idilo la:le la:imano woki iyama: mida:wete
a daedalea:pima: da:kegelaema, ebe tanalo atumu
modoboma: keda:mene, mabu ebe tetelo a ma kunu
kemalagidilomalema: aimano woko osiyodilo magumulo
la:le nanitabo walubi tanalo elaemata.
14 Numa:la:, woko osiyodilo magumulo Kelisokono ni-
lakapo kimalagidilo tanalo kapiyate a emagataenako, mabu
ale me tanalo nanitabokobi na:midinama:, ebe kapiyate me
opo epo bilibilinomo mabuma: a:iya, iyo, ebe mabuma: ibi
bilibilinomate atumu ebe magumudo a:ka:elaiya.
15 Numa:la:, ebete ibi bilibilinomo mabuma: a:iya,
mabu Godoko ubia:nola me opo epate ibi a:ka:tuwa: ibi
kalakalailamelo walo ka:kilukulionama:. Ebete wiyasiya
ebeno ubi tanalo ma kunu iyatina, kebe Kawodawate ibi
mabuma: da:iya iba:te ebe kapiya kekalakalaiminama:
nilukulionama:na:, iyo, ebe Godote igilamo dadipatiya ebe
dawala.
16 Ebe mabuma: ale me tetene wagilimite lumagi idino
tanalo me opono unu tama gabodo walo akanagiyami-
daema:. Eiye! Ale dopamo Kelisokono tanalo eba
kunu kubanu anagiyamidamenakima:, wiyasiya kalakala
kawonomola, ale ebe kuba wokino tanalo miyapate me
tetelo ebe wadenomamo buminama:.
17 Ebema: kebe lumagite Kelisoko magumulo dokolina
ebeno tanalo ma kunula. Ebeno tagala okoli tanalote ebe-
godolo dolopoligi, oli okoli tanalote ebetamo gito pi, iyo, me
tetelo ebe oli lumagima: eda:na.
18 Numa:la:, ebe wade wokono tanalo bilibilinomo Godote
iyalo tetelo a:ka:tuwa: osiyodiloliya, iyo, ale dopamo eba:go
gowelaopima: eba eda:onalo, ebete wiyasiya a uwatete
Kelisokono osiyodilo magumudo a ebeno wadewade na-
mutupinomoma: ebo midiya. Ebe tetelo ebete ebe atu
wade woko atamo ma kunu ikaeamiya, ale epo epetapi
ebetamo eba magaelelo iba:te ago kapimiya ebeno wade
namutupima: keda:onama:.

19 Ebema: ale me opo epo bilibilinomatamo tabo ma kunu
kiyawaonakoma:, Godote Kelisokono osiyodilo tanalodo
iba:tamo wade woko eba osiyodilonalo ibi ebeno wade na-
mutupima: ebo midiliya, iyo, iba:te dopamo kebe kuba kosiy-
odilolenakiye ebete ebe tanalo bilibilinomo ebeno wokine
gito egebolelamiya. Nanitabola, a piyate me woko dosiyo-

dilonama:, dopamo tetelo Godote a ebeno nani wokopima:
eba ka:milo ebete me woko atamo ebema: ikaeamiya, iyo,
ebe ubila epate ebeno tabo ado kolowioma:.

20 Me mabuma: ale me opolo Kelisokono woko gobebobolo
eba lamota:onalo ale epatamo ma kunu kiyawaonakoma:,
“Ale la: toweolama:ta, modobola la: Godotamo okoli bai
nikama:la:, ebene la:le eba:go gowelao tanalo dosiyodilawe-
nakoma, ebete la: ebe tanalone wagailitate la: ebeno wade
namutupima: ka:midilima:ta.” Numa:la:, Godote ado me
tabo kiyawaonako, alea:.
21 Nanitabola, Kelisote kuba osiyodilo tanalo idi
nanitabolo kiyatawanamia:, wiyasiya Godote a kowalubima:
aimano kuba osiyodilole tanalo ebetamo alomoamete kuba
osiyodiloledawa idi keba kunula:ka: ebe ebako dawama:
gito midiya, mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ale
Kelisoko magumulo dilukulinama: ebete ebe tanalodo a
ebeno tuputupupima: ka:midima:.

6

1 Ebema: la: niyaniyata, a Godokono nani wokopiate
eba:go woko eba osiyodilonalo, ale la: ma kunu towe-
lama:ta, Godote me opo epatamo dawokalimiya la: piyate
ebe nilakapo tanalo delawa:ima, la: nanisiwale! Mod-
oboa: ebe nilakapo tanalote la: magumulo nanitabo woko
osiyodiloa:no la: magumune wadewade da:ima:te ebema:
a:kemaimioma:na:.
2 Iyo, Godote ebeno Bukalo tabo idi ma kunu gena,

“Nale kebe tete wadenoma: degiyamo,
ebe tetenomolo
nale la:imano towetowe tabo olowiyamo,
iyo, nale la:imano igilo ka:mula:lema:
kebe egela modoboma: degiyamo,
ebe egelanomolo la: nanitabolo owalubiliyamata.”

Ebema: la: wadenomamo nolowiala:, me tete ebe Godokono
wade tetela, iyo, me egela ebe ebeno igilo mula: egelala.

Polokono Woko Osiyodilo Tanaloma: Iyaiya Temeteme Tanalate Ebetamo Demaimiya

3 Numa:la:, a ubia:nola ale epatamo dosiyodilonama: idite
ebe woko kubama: gema:, ebema: ale woko wade wokino-
mago osiyodilonama: ale epetapino agowa ukamidaolepima:
eda:okapoma:.

4 Ebe mabuma: a Godokono nani wokopima: deda:onama:,
ale ebe tanalo aimano osiyodilole bilibilinomo magu-
mulo kawokaliminakoma: aimano woko magumulo kodako-
dalo ebema: lamota:onama:, iyo, iyaiya temeteme tanalo
ega:walo mibomibo tanalo ega:walo olalati tanalate atamo
demaimionaka, ebe tanaloma: ale woko katepana:.
5 Ebema: numa:la:, tete epetapilo nanitabokobi midia:piate
a alukoenaka, ega:walo tete epetapilo iba:te a idoko motamo
gito iyalekenaka, ega:walo tete epetapilo iba:te epatamo
elawo ikalamenaka a kanakapuaema:. Iyo, tete epetapilo
epetapiate a walubia:no a a:ka:tuwa: mibomibo woko osiyo-
dilolenakoma:, ega:walo tete epetapilo ale u lao tanalo anae-
toamidanakoma:, ega:walo tete epetapilo bae kape tanalote
a uamenako.
6 Wiyasiya ebako tanalo bilibilinomo magumulo Godote
atamo dikaeamena ebe wade daleya: okoli tanalo, ega:walo
ebeno mulo iyatawa tanalo, ega:walo aimano tepo magumu
kodakodailame tanalo, ega:walo ebeno nilakapo awokalimi
tanalo, ale ebe wadewade tanalo kapiya awokalilame-
nakoma:. Ebene ebeno Wade-talena Uliyanate a magumulo
dokolina ebe tanalo, ega:walo ale tuputupu gabodo epetapi
kawonomamo demalagidilolenama: ebe tanalo,
7 ega:walo ale ebeno Nani Tabo da:kiyawaonakoma: ebe
tanalo, ega:walo ebeno elawote a magumulo woko dosiyo-
dilona ebe tanalo, ale atumu ebe iyaiya tanalo kawokalil-
amenakoma:. Numa:la:, Godokono tuputupu okoli tanalote
aimano gowelaono gilima: eda:na, ebako gila:te aimano
netewa kotolo ba:pola:na.
8 Ebema: nanitabola, tete epetapilo epate a unamo owadi-
paeatenaka ega:walo tete epetapilo iba:te atamo ilipo ikaea-
menaka, iyo, tete epetapilo iba:te a kuba osiyodilolepima:
egelanaka ega:walo tete epetapilo iba:te a emoioenaka.
Ebene iba:te a a:da: elemasigipima: eka:minaka, wiyasiya
tete bilibilinomolo ale nani tabo kapiya kiyawaonakoma:,
9 iyo, iba:te a uwatema: ubia:noma: eda:ona,
wiyasiya Godote a kalakalago uwatenako. Ega:walo
iba:te na:kegelana aimano olalati tanaloma: tatalila a
ka:elaomalema:, wiyasiya numa:la:, ale Godokono ubilo
igilolo ilukulinama:, iyo, ale iba:godone kawokawo
temeteme iyatawaonakoma:, wiyasiya ebete ibi
nodiyobolenako aimano igilo nanitabonomolo kiyailiaema:.
10 Ebema: tete epetapilo ale ipupagopima: eda:onakoma:,
wiyasiya tete bilibilinomolo aimano tepo magumulo
kalakala kapiyate itananako, ega:walo epate a
nigologolopima: gelanaka wiyasiya ibi bilibilinomo
epetapi ale Godokono tepo magumuno wadewade

tanalamo dogodogopima: midilinakoma:, iyo, iba:te a inamabua:pima: ka:minaka wiyasiya Godokono dogodogo tanalo bilibilinomate agodolo ba:pola:na.

11-12 O Kolini namutupiala:, numa:la:! Ale la: eba malagidilolenalo aimano tepo magumuno nilakapo gigiyute la:tamo a:iyamidalo itana, iyo, ale nanitabo tanalo idi wamina:no tabo la:tamo awokala ebema: kiyawaima:. La: wiyasiya la:imano tepo magumuno gigiyu atamo emopilimata,

13 ebema: nale la: naimano gudima: eba midilitalo tabo ma kunu kiyawaomo, aimano tepo magumulo la: mabuma: ditana, modobola la:le ebe atu nilakapo tanalodo la:imano tepo magumuno gigiyu atamo atumu na:ka:ilama:la:.

Woko Osiyodilo Magumulo Nanitabokobi Midipiate Nanitabokobi Midia:piago Kapiyama: Akoeda:oala:

14 La: nanisiwale! La:le woko idi osiyodilo magumulo nanitabokobi midia:piago kapiyama: akoeda:oala:, mabu piyate Godokono tuputupu osiyodilolepima: deda:ona ega:walo piyate Godokono totomu tabamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, iba:te tanalo idi kapimiya keba kunu na:kosiyodiloma:na:? Iyo, alo magumulo dowapata:lamena ega:walo idoko magumulo dowapata:lamena, iba:te kapimiya keba kunu na:kilukulinama:na:?

15 Eiye! Kelisoko ega:walo Saitanako iba:te tanalo idi osiyodiloma: ibino woki kapiyama: a:ka:midima:na:! Iyo, nanitabokobi mididawa ega:walo nanitabokobi midia:dawa, ibino wokino tanalate iyaiya eba pola:nalo iba:te kapimiya ilukulinama: gabote a:kitanamene!

16 Ega:walo eba kunu Godoko amamatedawa ega:walo ida:da:li uliyana amamalateledawa, ibi netewapino wokino tanalate eba gowelaonalo milo tanalono nopo iyati gabo a:kuima:na:! Numa:la:, a piyate Igilo Godoko nanitabokobi da:midinama:, a ebe amamateno iyanomo motola, ebema: ebete ebe tanalo eba malagidilolo ebeno Bukalo tabo dopamo ma kunu giya,

“Nale naimano epago eba okolinalo,
iba:te naimano ololo apulo
bowapata:lamenama:na:,
iyo, iba:te na kapiya ibino Godoma: eba ka:na:minalo,
nale atumu ibi naimano nani epoma:
beka:la:minamo.”

17 Ebema: Kawodawate walo ma kunu kegiya,

“Naimano epala:,

modobola la:le nanitabokobi midia:pi magumune
nemaimiala:,
la: ega:walo ibi la:le
netewa iyaiya taneba magumulo
kilukuliawenama:.
Ebene nale kebe iyaiya tanalo kubama: degenakomo,
la:le ebe kuba daleya tanalo ako-ologilinakala:,
mabu la:le me tabamo da:tudila:wenakoma,
nale la: nanitabolo kalakalago buwatenakomata.
18 Iyo, ebe tetelo nale la:imano nabiwima: eba eda:nalo,
la:le naimano gudima: beda:onamata,
mabu na Kawodawa Elawonomote
me tabo nanitabolo gemo.”

7

1 Naimano wadewade namutupiala:, numa:la:, Godote ebe wade tabo a nanitabokobi midipi mabuma: nanitabonomolo a:kiyawaiya, ebema: ale aimano apa:mo dosiyodilolenakoma: ega:walo aimano tepo magumulo demalagidilolenakoma:, ebe tanalo bilibilinomo magumulo daleya tanalo idite itanama: modoboa:. Iyo, kebe kuba daleya tanalate agodolo da:pola:na, modobola ale ebe tanalo bilibilinomo ukulaolete, Godoko toleme magumulo eba ilukulinalo aimano igilo kawonomo ebe kapiyatamo bikameonakoma:.

Polote Kolini Sosi Epono Osiyodilole Tanaloma: Kawo Kalakala Delawiya

2 Ebema: nale la: walo nakanalemata, modobola la: la:imano tepo magumuno gigiyu atamo na:ilama:la:, mabu numa:la:, ale la:imano taneba magumulo lumagi iditamo kuba tanalo idi kosiyodiloa:, iyo, ale kapiya lumagi idi ka:kubaimia: ega:walo a:da: elemasigi gabodo lumagi idino kapiya inamabu idi kelaemea:.

3 Wiyasiya nale me tabamo ma kunu kegita: la:le natamo kuba idi osiyodilimata. Ao, nale me leta magumulo dopamo keba kunu kegemo atu tabo walo ma kunu kegitamo, ale aimano tepo magumuno nilakapolo la: nemalagidilolenata, iyo, la:la, ala, ale tete geyageyanomolo me opolo kapimiya dilukulionama:, aimano a:elao teta:mo ebe atu nilakapo magumudo palo ka:nemaimiomalema:.

4 Ebema: la:le na atumu nilakapolo da:kemalagidilona:wenama, nale ebe tanalo nanitabolo eba iyatawanalo la: mabuma: kawonomamo amamanamo. Iyo, naimano tepo magumulo kalakala tanalote kawonomamo itana, mabu a nani wokopiatamo iyaiya temeteme tanalate

demaimiya, nale ebe temeteme magumulo eba lutalo
la:imano nanitabo tanalo demalagidilonakomo, gelebadi
tanalote naimano tepo magumu ebo tabokaiminako.

5 Numa:la:, ale aimano kawo woko osiyodilo tanaloma:
elawoa:dopoma: eba eda:olo me Ma:sadoniya opamo ebo
pelaima:, wiyasiya ale malo ela amio tete nanitabolo
ka:pumia:, mabu iyaiya temeteme tanalo epetapiate atamo
walo ma kunu ka:pemaimiya, nanitabokobi midia:pi
epetapiate gowelao tanalo atamo owadaiya ega:walo
aimano tepo magumulo tole tanalate emaimiya.

6 Wiyasiya Godoko iyatawanomola, piyate woko magu-
mulo kuiwodopoma: deda:ona ebe epono tepo magumu
elawokobi ka:midilima:, ebema: aimano woki bilibili magu-
mulo ebete Taitasikono pe tanalamo a owalubi.

7 Nanitabola, ale ebeno pe tanalo duima: kalakala ebo
laima:, wiyasiya ebe tetelo ale ebe tanalo kapiyanomoma:
kekalakalaoa:. Ao, la:le ebe keba kunu kowaluba:ima,
ale ebe tabo ebegodone dolowima: kalakala idi walo ebo
kelaima:. Ebene ebete a ma kunu danai, la:le na un-
aema: ubi kawonomamo diyata:wenama, ega:walo la:le
natamo temeteme ikaname tanaloma: la:imano tepo magu-
mulo mibomiboma: deda:wenama, ega:walo me tetelo la:le
na kekalakalainama:ema: kawonomamo demalagidilawe-
nama, nale ebe iyaiya tanalo dolowimo naimano kalakalate
ununomamo ebo odoli.

8 La:le naimano leta osiyodilo tanalo ididoo temeteme
delawa:ima, nale ebe tanalo iyatawate temeteme tanalo
atumu a:kelawa:tepimo, wiyasiya nale ebe temeteme
iyabaiamo gito iyatimo mabu na ma kunu iyatawimo,
naimano tabono tanalote kebe temeteme la:tamo
dikalametia ebe temeteme tanalote tete geyageyanomolo
la:godolo a:kitanamene.

9 Ebema: me tetelo naimano leta osiyodilo tanaloma:
kalakala tanalote nagodolo bitana, wiyasiya numa:la:,
la:le dopamo diyatawaima ebe temeteme tanaloma: na
kekalakalana:, ao, naimano kalakala bitana mabu Godote
la:imano temeteme tanalamo wade woko idi la:godolo eba
osiyodilolo, la:le la:imano woki iyakobi midila:wete ebetamo
walo ebo kolobilimata. Ebema: nanitabola, a Godokono nani
wokopiate aimano tabamo temeteme la:tamo dikalametia,
ale ebe tanalodo kuba tanalo idi la:tamo kosiyodiloa:!

10 Iyo, kebe temeteme tanalate Godogodone lumagitamo
demaimionaka, ebe temeteme tanalodo ebete ebeno woki
iyakobi midite Godotamo ebo kolobigamene, ebema: ebete
igilo mula: tanalo delaemene, ebe tetelo ebeno temeteme
tanalote olopoligadigate kalakala kapiyate kitanamene!

Wiyasiya kebe temeteme tanalate me opono ubi tanalo waloma:tale magumune lumagitamo demaimionaka, ebete ebe tanalodo kalakala idi a:kuimene mabu ebete a:e tanalo kapiya kelaemene.

11 Ebema: modobola la: me tanalo numa:la:. Godote la:imano temeteme tanalodo la: magumulo wade wokonomo idi ma kunu osiyodili, la:le ebegodone wade woki lawa:wete ebeno tuputupu okoli tanalo kawokalima:ema: la:imano ubi kawonomamo ebo iyatimata. Ebene la:imano taneba magumulo kebe lumagite kuba dosiyodili, la:le ebeno kuba tanaloma: tole kawonomo eba lawelo la:imano dowa tanalo ebetamo nanitabonomolo ebo awokalimata. Iyo, la:le na walo ka:kunama:ema: ubi kawonomamo eba iyatilo, la:le la:imano osiyodilole tanalamo na kekalakalainama:ema: woki nanitabonomolo ma kunu elawimata, la:le kuba osiyodilodawatamo ebeno kuba wiya modobonomolo kikama:ema:. Ebema: kalakala kawonomola, la:le me osiyodilole tanalo bilibilinomodo la:imano tepo magumuno tuputupu tanalo awokalimata, iyo, kebe kubate la: magumulo demaigi Godote ebe kubano wiya la:tamo ebema: a:kikalametamene.

12 Nanitabola, dopamo nale la:tamo leta idi dosiyodilimo, ebe tanalodo nale kuba osiyodilo dubutamo ebeno temeteme wiya ikaema: kemalagidiloa:, ega:walo ebete potamo kuba dosiyodili nale ebe lumagi gelebadima: woki atumu kiyatia:. Ao, nale wiyasiya naimano ubi tanalo ma kunu iyatimo, la:le a Godokono nani wokopi nilakapolo kawonomamo keba kunu kemalagidiloa:wenama, la:le la:imano tuputupu osiyodilo tanalodo ebeno ololo apulo ebe tanalo wadenomamo kiyatawaomamota.

13 Ebema: me ebe mabula, ale la:imano tanalo Taitasigodone dolowima:, ebe tanalodo wade gelebadi tanalote atamo ebo pi.

Nanitabola, ebe atu tetelo wade tanalo idite atamo ma kunu kemaigi, ale Taitasikono kalakala duima: aimano kalakalate unamo ebo odoli, mabu ebete a anai, ebegodolo kebe woki bilibili tanalote ditani, ebe tanalo magumulo la: bilibilinomate ebe keba kunu kowaluba:ima.

14 Numa:la:, dopamo nale Taitasiko la: Kolini sosi epono tanaloma: eba analo naimano woko tanalono wade amama magumulo la: ebo moiolimata, ebema: kalakala kawonomola, ebete la:tamo da:pemaigi la:le ebeno ololo apulo kebe wadewade tanalo kosiyodilola:wenakima, la: ebe tanalodo na ilipokobi ka:midina:wea:. Nanitabola, ale la:imano tanaloma: kebe moiole tabo kegelima:, ebete ebeno balida:mo ebe iyaiya tanalo la:godolo nanitabonomolo a:pulami.

15 Iyo, la: bilibilinomate Taitasiko eba tolemelo la:imano
wokilo ebe unamo adipatelo delawa:ima, ega:walo la:le
ebeno tabo olowiawete ebetamo da:tudila:ima, ebete me
tetelo ebe tanalo kalakalago eba malagidilolelo, ebeno tepo
magumulo ditana ebe nilakapo tanalote la: mabuma: ununo-
mamo odolona.
16 Ebema: Kolini sosi epala:, nagodolo ditana ebe kalakala
beda: kawonomola:ka:, mabu na la:imano nanitabo tanalo
iyatawanomola, ma kunu na ka:toletolena: la:le la:imano
osiyodilole tanalodo natamo ilipo kikanama:ema:.

8

Kolini Sosi Epate Nigologolopi Kowalubilima: Polote Ibi Danaliya Iba:te Nilakapolo Ibino Mani Epetapi Iyabaiamo Kalomoma:

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, a
ubila la:le me tanalo niyatawala:, Godote ebeno nilakapo
Ma:sadoniya opono iyaiya sosi epatamo eba ikalamelo
iba:godolo beda: wade woko kosiyodilile.
2 Numa:la:, kebe tetelo iba:te ibino nanitabokobi midi
mabuma: kawokawo temeteme duwatenakiya, iba:te
wiyasiya ibino nigologolo ilukuli tanalo kubanomamo
eba iyatawaolo ibino kalakala ununomamo dodoliya,
ebema: iba:te kawo nilakaponomago ibino mani Godotamo
kawonomamo gito ikameiya.
3 Iyo, na Polote nani tabo ma kunu gemo, ibi a:ka:tuwa: ibi
walubilima: tanalo idi amoeda:no Godotamo kawonomamo
ikameiya, ebema: a epetapiate Ma:sadoniya epono nigolo-
golo ilukuli tanalo eba malagidilolo iba:te Godotamo kebe
mani ikameoma: modoboma: kegelima:, ibino ikame wokite
wiyasiya aimano ikameo woki odoli. Nanitabola, lumagi
idite ibi analea:no ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo
4 a toweoamiya, ale opo epetapino sosi epatamo tete keba
kunu kikalaima: ale iba:tamo tete eba kunu ka:kikalaema:,
Godokono epo magumulo piyate nigologololo kubanu
dilukuliona iba:te ebe Yudiya opo epo ibino maniamo
kowalubilima:.
5 Ebema: numa:la:, iba:te a toweoame tanalodo ibino tepo
magumuno wade woki ma kunu awokalimiya, iba:te ibino
igilo kawonomo aimano Kawodawatamo dopamo ikameote,
ebene Godokono ubilo iba:te ibino igilo atamo nilakapolo
atumu walo a:kikaeamiya. Nanitabola, ale ibino tabo dolow-
ima:, a kawiya la:wa:ote kalakala ebo laima:.
6 Ebe mabuma: Kolini sosi epala:, la: magumulo me
nilakapo woko dopamo dowagilimi ebe dawa ebe Taitasitela,
ebema: ale ebe anima:, la:le la:imano mani epetapi

nilakapolo balamo dalomawenakoma, modobola ebe tanalo nanitabolo kopoliyaema: ebete la: iyaiya tabamo na:powalubilima:ta.

7 Numa:la:, Godote la:tamo ebeno wadewade tanalo ka-wonomamo ikalamiata, ma kunu la:imano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo la:le ebeno tabo kiyawao tanalo, ega:walo la:imano iyatawa tanalo, ega:walo ebeno woko osiyodiloma: la:imano ubi kawonomamo alomo tanalo, ega:walo la:imano nilakapo atamo awokalimi tanalo, ebe wadewade tanalo bilibilinomate la:godolo modobonomolo pola:na. Ebema: a ubila la: atumu me tetelo me nilakapo woko osiyodilo tanalo idi magumulo la:imano mani nigolo-golopiatamo kawonomamo gito nikalamiyala:.

8 Numa:la:, nale me tabo kiyawao tanalodo la:tamo Godokono totomu tabo idi kikalameta:, ao, nale wiyasiya ubi niyatimo la:imano nilakapo kimalagidilo tanalo kuima:, da: kawola: o da: da:pesola:. Iyo, nanitabokobi midipi epetapi-ate ibino nilakapo tanalo awokalima: ibino ubi tanalo ka-wonomamo keba kunu kalomone, nale ebe tanaloma: gemo mabu na ubila la: la:imano ubi tanalo atumu eba kunu nakalomiyala:.

9 La: iyatawalata aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno nilakapo keba kunu kawokalimiyale ebe tanalo. Nanitabola, ebete Unu Duliyomololo dogodogodawanomoma: eba eda:nalo, wiyasiya la: mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe nigologolodawama: midite me opamo ebo pawokaliya, iyo, ebete ebeno ubi niyatiya la:le ebeno nigologolo okoli tanalodo dogodogopima: keda:wenama:.

10 Numa:la:, la:le nigologolopi kowalubila:ema: iyalo ula-malo la:imano mani epetapi nilakapolo iyabaiamo alo-moma: dowagilima:ima, la:le nanitabokobi midipi bilibili-nomo magumulo dopo epoma: eda:imata, iyo, epetapiate tanalo idi wagilimia:no la:le la:imano ubi tanalo dopamo awokalimata. Ebe mabuma: naimano woki ma kunu itana, me tetete wade tetenomoma: eda:na la:le ebe wade woko kopoliyaema:.

11 Ebema: la:godolo kebako manite modobolo ka:pola:lametana, modobola la:le nilakapolo eba kunu gito nalomonakiyala:, iyo, la:le me woko osiyodiloma: kebe wade ubi tanalonomo dopamo kalomaima, modobola la: me tetelo ebe atu ubi tanalago la:imano tanalo nopoliyadigala:.

12 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite nilakapo tanalo idi Godotamo ikaema: dowagelena, ebeno tepo magumu tanalote keba kunu kitanale ega:walo ebegodolo kebe manite modobolo ka:pola:nale, Godote ebe tanalo eba iyatawalo ebeno ikame tanalo modoboma: o

modoboa:noma: ebo kegemene, iyo, kebe lumagigodolo
mani pola:mena:no Godote ebeno ikamea: tanaloma: ebe
kubadawama: a:kegemene.
13-14 Ebema: numa:la:, naimano ubi tanalo ma kunua:,
la: kapiyate la:imano mani nilakapolo alomo tanalodo
kawo temetemenomo eba iyatawaolo, nanitabokobi midipi
epetapiate nanitabolo a:kosiyodiloma:na:. Ao, na iy-
atawala la:imano manite me tetelo kawokawodopoma:
eda:ona, ebema: naimano woki nanitabokobi midipi magu-
mulo piyate me tetelo nigologololo dilukuliona, modobola
la: la:imano dogodogo tanalamo ibi gito nowalubiliyala:.
Ebema: nanitabola, walone kebe tetelo iba:te dogodogopima:
deda:onama:na:, la: wiyasiya nigologololo eba ilukulinalo
iba:te walubi tanalo la:tamo ebo kiyatima:na:. Kalakala
kawonomola, eba kunu nanitabokobi midipi bilibilinomo
magumulo epetapiate epetapiatamo ibino iyaiya modobo
tetelo nikameteuinakoma:na:.
15 Numa:la:, ebe tanalo awokalima: Godokono Bukalo tabo
idite ma kunu itana,

“Godote Isalaela epatamo
anoano gabodo dikalamenaki,
piyate ebe ma:na bae kawonomamo duwatenakiya
iba:godolo epetapi ka:luilinakia:,
ega:walo piyate kela:mo duwatenakiya
ibino baete atumu kolopoligonakia:.”

Taitasiko Ega:walo Nanitabokobi Midipi Ekaki Netewa Epetapi Ibino Pelame Tanaloma: Polote Da:kiyawaiya

16 Ebema: modobola a Godotamo kalakala tabo kadipatiye,
mabu la: kowalubilitama: kebe ubi tanalote agodolo ka-
wonomamo ditana, ebete ebe atu ubi tanalo Taitasikono tepo
magumamo iyalo iyati.
17 Numa:la:, sosi epate nigologolopi mabuma: mani ni-
lakapolo dalomonaka, Taitasite ebe woko la: magumulo
katama: ale ebe danima:, ebete ebeno ubi tanalo eba
awokalimilo aimano tabo kalakalago ebo olowi, ebene ebete
ebeno ubi kawonomo me tanalo idido atumu akawokalimi,
ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo tabo ebo iyati ebete me leta
la:tamo adaete la:imano nilakapo osiyodilo magumulo la:
ka:powalubilitama:.
18 Ebema: ale eba:go aimano nanitabokobi mididawa
ekawi idi la:tamo kapaliboma:, ebe Wade Tabo kiyawao
woko wadenomamo dosiyodilona ebe dubula, iyo, ebeno
woko osiyodilo tanaloma: iyaiya sosi epo bilibilinomate
ebeno tanalo iyatawaote ebe nemoiona.

19 Ega:walo me walubidawano tanaloma: me tanalo idi
na:kuma:la:, sosi watowatopiate ebe elawiya, ebete a wokopi
epetapiago eba wapata:lamenalo sosi epono nilakapo mani
nigologolopiatamo katama:. Nanitabola, a bilibilinomono
ubi tanalo ma kunula, modobola me woko osiyodilo magu-
mulo epate Kawodawa Godoko nowalogoma:na:, ega:walo
nigologolopi kowalubilima: kebe ubi tanalote a watowatopi-
agodolo kawonomamo ditana, modobola ale aimano osiyo-
dilo tanalamo ebe wade wokino tanalo nanitabokobi midipi
bilibilinomatamo kawokalimalema:.
20 Wiyasiya sosi epate kebe mani ibino kawo nilakapono-
mago dalomonaka, ale ebe kawo maninomo mulu opo
ida:mo katama: iba:godone duwatema:, a ubia:nola lumagi
idite aimano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo
kapiya tanalo idi kubama: gema:.
21 Iyo, ale aimano kawo ubi tanalonomo ma kunu
iyatinama:, aimano Kawodawa Godokono ololo apulo
iyaiya tuputupu tanalo kapiya kosiyodilolema:, ebene
ale ebe tanalo eba malagidilolenalo aimano ubi tanalo
na:kiyatinama:, ale me opo epo bilibilinomono ololo apulo
atumu tuputupulo kowapata:lamenama:.

22 Me mabuma: ale aimano wokopi netewa epetapiago
me nanitabokobi mididawa ekawi idi la:tamo kapaliboma:.
Nanitabola, ale iyaiya woko ebetamo dopamo dikame-
onakima:, ebete ebe tanalo bilibilinomo tuputupunomolo
kosiyodilolema: ebeno ubi tanalo kawiya eba awokalim-
ilo ale ebo uminakima:. Ebema: me tetelo ebete ebeno
ubi kawonomamo walo na:kiyatina me woko idi la:godolo
ka:posiyodiloma:, mabu la:le la:imano nilakapo tanalo nigol-
ogolopiatamo nanitabolo dawokalima:ima ebete ebe tanalo
nanitabokobi na:midina. Numa:la:, me oli woko kosiyo-
diloma: ebegodolo kebe ubi tanalote kitanale, ebe tanalono
elawote ebegodolo dopamo ditanami ebe tagala ubi tanalono
elawo nanitabolo nodolina.
23 Ebema: nale dopamo degemo ebe tanaloma: walo
na:kegemo, na ubila naimano wade namutudawanomo
Taitasiko la:tamo walo ka:ka:pema:, mabu ebe la:
mabuma: nago woko kapimiya dosiyodilona ebe lumagila.
Ega:walo numa:la:, nanitabokobi midipi ekaki netewa
epetapiate Taitasiago la:tamo me letago da:pema:na:, ibi
me Ma:sadoniya opono iyaiya sosi tanebapiate la:tamo
dapalibola: ebe wokopila, nanitabola, ibino osiyodilole
magumulo iba:te Kelisoko nowalogona.

24 Ebema: Kolini sosi epala:, la:godolo ditana modobola
la: ebe nilakapo tanalo iba:tamo nawokalimiyala:, ebema:
me opono iyaiya sosi epate ma kunu kiyatawaoma:na:,

la:imano nilakapo tanalote nanitabolo eba itanalo, ale la:
mabuma: kebe moiole tabo dopamo degelanakima: ebe
tabote nanitabonomoma: eda:na.

9

Kolini Sosi Epate Ibino Mani Epetapi Nilakapolo Dalomoma:na: Polote Ebe Tanalo Nanitabokobi Midilo Tabo Da:kiyawaiya

1 Numa:la:, Godokono nigologolopino tanaloma: iyaiya sosi
epo epetapiate nilakapolo ibino mani balamo dalomonaka,
nale ebe tanalo la:tamo awokalimia:no, na iyatawala la:
wiyasiya la:imano tanalo modobolo kosiyodilomamota,
2 mabu la:le la:imano tepo magumulo ebe nigologolopi
nilakapolo kowalubila:ema: iyalo olosiyodilimata. Iyo, nale
naimano woko osiyodilo tanalono wade amama magu-
mulo la: Guliki opono sosi epo eba moiolelo, la:le iyalo
ulamalo dolosiyodilaima ebe tanalo Ma:sadoniya opono
nanitabokobi midipiatamo kiyawaomo. Ebema: kalakala
kawonomola, la:le la:imano nilakapo awokalima: ubi ka-
wonomamo dalomawenakoma, ibi bilibilinomo epetapiate
ebe tanalo olowite atu nilakapo woko wagilima: woki ebo
lawiya.
3 Wiyasiya na ubia:nola nale dopamo la: kebe tanaloma:
kemoioletima, la: me tetelo ebe tanalo osiyodiloa:pima:
eda:oma:. Ebema: numa:la:, nale me nanitabokobi midipi
ekaki la:tamo palibolemo, mabu iba:te la: iyaiya tabamo
eba powalubililo, la:imano nilakapo mani nalibole tete
pea:no la:le ebe tanalo osiyodiloma: dopamo nanitabolo
kolosiyodilomamota, nale la: mabuma: dopamo keba kunu
ka:kiyawaimo eba kunu.
4 Wiyasiya la: nolowiala:, na ega:walo Ma:sadoniya opono
iyaiya sosi epo epetapi, ale la:imano nilakapo mani uwa-
tema: da:pemaimioma:, ebe tetelo la: ebe tanalo osiyo-
diloa:pimu da:pulametamene, a keba kunu na:kowagelema:?
Iyo, aimano ilipote kawonomoma: keda:mene, mabu a
dopamo la: nanitabokobi eba midililo la:le ebe nilakapo
tanalo nanitabonomolo kosiyodilaema: awokala egelima:.
Eiye, ebe tetelo la: atumu, la: kebe ilipo delawa:ema ebe ilipo
beda: kawonomola:ka:!
5 Me mabuma: nale naimano woki ma kunu iyatimo,
nale pea:no me ekaki epetapi kesamosamolatelemamo iba:te
la:tamo dopamo ka:pelaema:. Eba kunu la:le kebe kawo
nilakapo tanalonomo nanitabolo osiyodiloma: dopamo
da:kiyawaima, iba:te la: iyaiya tabamo eba powalubililo,
la:le la:imano mani epetapi iyabaiamo nilakapolo gito kalo-
momamota naimano pe teta:mo. Iyo, modobola nale pea:no

la: a:ka:tuwa: la:imano kalakala tetelo ebe nilakapo tanalo dopamo nosiyodiliyala:, wiyasiya modoboa: nale la:imano osiyodiloa: tanalo pumite, la: kawiya eba panalelo la:le ilipo tanalago la:imano tanalo ebo osiyodiloma:.

Pali Damelamo Kawonomamo Damiona Ebe Lumagite Ebeno Wade Wiya Kawonomamo Kelaemene

6 Ebema: me kawo tanalonomola. Kebe lumagite kapiyakapiya kikopu damelamo damiomene ebete eba kunu ebeno pali magumune kapiyakapiya nao inamabu kuwatemene, wiyasiya kebe lumagite kikopu bilibilinomo damiomene ebete atumu nao inamabu bilibilinomo kuwatemene.
7 Ebema: modobola la: bilibilinomate la:imano nilakapo mani ma kunu nalomonakiyala:. Lumagi idite kebako mani dalomomene, ebe tanaloma: idawate ebe iyatumia:no ebe a:ka:tuwa: ebeno tepo magumuno woki dopamo keba kunu ka:kodakodaimile, modobola ebete eba kunu nalomomene, wiyasiya ebete tepo magumuno ubia: tanalago a:kikaemene, kalakala kapiyate ebegodolo nitanamene mabu Godote ebako ikamedawa nilakapolo nemalagidilona.
8 Numa:la:, Godokono elawo modobola la:imano ilukuli tanalono tanalo bilibilinomo magumulo la: kawonomamo kowalubilitanakoma:, iyo, eba kunu ebete la:imano iyaiya modoboa: tanalo bilibilinomo eba modoboilamelelamelo, la:godolo mani ega:walo inamabu epetapi modobonomolo ba:pola:nama:na: la:le ebeno wadewade woko epetapi bilibilinomo kosiyodilola:wenama:.
9 Ebema: ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo tabote ma kunu itana,

“Piyate nigologololo dilukuliona,
ebete nilakapolo iba:tamo kawonomamo ikalamenako,
iyo, ebeno nilakapo awokalimi tanalote
iba:tamo uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.”

10 Ebema: numa:la:, kebe Kawodawate iyaiya kikopu bilibilinomo pali osiyodilodawatamo dikameonako ega:walo nao inamabu epatamo atu gabodo modobolo da:kikalamenako, ebete la:imano iyaiya modoboa: tanalo magumulo la: atumu inamabuamo ega:walo maniamo ka:kowalubilima:ta. Iyo, ebete la:tamo kikopu kawonomamo dopamo ikalametate, ebene ebeno elawamo ebe kikopu magumune inamabuate wadenomamo apepeonaka, ebema: kalakala kawonomola, mabu la: nao inamabu uwate tetelo ebete la:imano nilakapo ikalame

tanalodo la: ega:walo epo epetapi bilibilinomatamo modobo
bae kapimiya kikalaema:ta.
11 Nanitabola, uwomua: tetelo Godote la:imano modoboa:
tanalo wadenomamo bulamelelamenakoma:ta, la:le
la:imano dogodogo tanalone tete bilibilinomolo epo
epetapi bilibilinomo atumu kowalubila:wenakoma:, iyo,
ebe ubila ale la:imano nilakapo mani nigologolopiatamo
da:nikalaema:, iba:te la: mabuma: kalakala tabo ebetamo
ebo kadipatema:na:.
12 Ebema: numa:la:, la:le la:imano nilakapo mani
dalomawenakoma, Godote ebe gabodo ebeno epo epetapino
iyaiya modoboa: tanalo ka:modoboilamelelaemene.
Wiyasiya la:imano osiyodilo tanalado ebe wade tanalo
kapiya a:kemaigamene, ao, nigologolopiate ibino walubi
tanalo delaema:na:, ebe tetelo atumu wade tanalo idite ma
kunu ka:kemaigamene, ebe epate ibino kawo kalakalanomo
Godotamo ununomamo ebo kadipatema:na:.
13 Iyo, me woko osiyodilo magumulo epetapiate
la:imano tepo magumuno nanitabo tanalo wadenomamo
ma kunu kuima:na:, la:le Kelisoko mabuma: kebe
Wade Tabo ka:kiyawawenakoma ebe tabamo la:
nanitabonomolo tudila:onamata. Ega:walo iba:te me tanalo
idi ka:kiyatawaoma:na:, la:imano nilakapo magumulo ibi
kawonomamo keba kunu kowalubila:ima, la: ebe atu gabodo
epo epetapi bilibilinomo atumu a:kowalubilinakomata.
Ebema: nanitabola, la:imano osiyodilo tanaloma: iba:te
Godoko walogolo
14 ibino tepo magumuno nilakapo tanalago
la: eba malagidilolelo la: towetowe tabamo ebo
kowadipalatelema:ta, mabu iba:te me tanalo umiya,
ebeno nilakapo tanalote la: magumulo wade wokonomo
osiyodilona.
15 Ebema: modobola a kalakala tabo Godotamo kadipatiye,
mabu ebete atamo dawokalimiya ebe nilakapo beda: ka-
wonomola:ka:, iyo, lumagi idite ebe gito ikaeame tanalo
ebeno tabamo nanitabolo awokalima: a:ka:modobomene!

10

Piyate Polokono Iyaiya Woko Osiyodilo Tanalo Kubadopoma: Degeliya Polote Iba:tamo Ebeno Wokono Nanitabo Tanalo Dawokalimiya

1 Ebema: na Polote naimano tepo magumuno wokilo la:
toweolaemata la:le naimano ubi tanalamo ka:tudila:ema:.
Numa:la:, la: epetapiate na mabuma: ma kunu gelana-
mata, “Ebete dopamo agodolo eba pokolinalo ebeno tabono
elawote nanitabolo kitanamia:, iyo, ebete aimano elawo

tolemelo woko ebe posiyodilonami, wiyasiya ebete a magumune muluamo da:ti ebe tetene wagilimite ebeno leta magumulo iyaiya elawo tabo epetapi kiyawaonapi!” Nale wiyasiya ebako daedale wokino tabo malagidiloa:no, Kelisokono milo okoli wokino tanalamo
2 la: walo ma kunu ka:toweolaemata, modobola la: naimano iyaiya ubi tanalamo na:tudila:iyala:, mabu nale la:tamo nanitabolo ka:pemamo, ebema: ebe tetelo la:le naimano ubi tanalo osiyodilolelo la: da:pulametama, elawo tabo kiyawao tanalote nagodolo a:kitanamene. Wiyasiya la: magumulo piyate a nani wokopino tanalo kubanu dawokalima:wenama, ma kunu la:le a a:ka:tuwa: aimano tepo magumuno kuba wokino tanalodo woko osiyodiloma: degelawenama, la: nanisiwale! Eiye, na a:ka:tuwa: naimano tanalo nanitabolo niyatawanamo, nale la:tamo da:pemo naimano elawote ka:modobomene la: la:imano daedale wokino taboma: kawiya kapanaletama:!

3 Ebema: numa:la:, a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale me opolo eba ilukulinalo wiyasiya me opono wokino tanalamo ka:gowelana:.
4 Nanitabola, ale kebe inamabuamo ka:gowelanakoma: ebe inamabu me opo epate atamo kikaeamiya:, ao, a wiyasiya ebe elawoelawo gowelao inamabunomo Godogodone uwatiyama:, ebema: ale ebe inamabuamo Saitanakono iyaiya gowelaono kala ga:dimi ebo anabuilamenakoma:.
5 Iyo, ebe inamabuamo ale epetapino a:da: elemasigi iyatulame tanalo a:kubailamenakoma:, ega:walo kebe iyaiya amama tanalamo iba:te Godokono nanitabo iyatawa tanalago da:gowelaona, ebe amama tanalo atumu ale opamo a:piyalekenakoma:. Ebene me opo epono tepo magumulo kebe iyaiya wokino tanalate da:pola:na, ale Godokono gowelaono inamabuamo ebe tanalo bilibilinomo atumu kodakodalo eba uwatelo ebo matuolamolenakoma:, iba:te ibino wokino tanalo bilibilinomodo Kelisoko kapiyatamo ka:tudila:oma:.
6 Ebema: Kolini sosi epala:, kebe tetelo la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo la:le Kelisotamo da:tudila:ema, ale ebe tanalo nanitabolo duima:, walone tetelo la: piyate tudila:oma: ubia:noma: walo da:keda:ema, a nani wokopiate gowelao magumulo kolosiyodilomalema: la:imano tudila:oa: tanalono osiyodilole tanalo bilibilinomoma: kuba wiya la:tamo kikalametama:.

7 Eiye, la:le epo unu nikapiamo ulamenakomata, wiyasiya ebako kuba wokino tanalote la:godolo itanama: modoboa:! La: magumulo idawate ebeno wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe

Kelisokono nani waloma:tadawama: degena, modobola ebete a nani wokopino tanalo walo eba kemalagidilolo woki ma kunu nelaemene, a ebe atumu Kelisokono nani waloma:tapima: eda:onama:, ebe a:ka:tuwa: ebeno tanaloma: keba kunu kegenale eba kunu.

8 Ebema: la: niyaniyata, aimano elawo tanaloma: amama tabo keba kunula:ka: nale ebakobako tabo la:tamo kiyawaomo, wiyasiya nale ebe tanaloma: ilipo a:kelaemo. Numa:la:, Kawodawate a:ka:tuwa: me elawo atamo nanitabonomolo ikaeamiya, ale la: sosi epo ulamepima: eba eda:onalo la:imano nanitabokobi midi magumulo ale la: ka:kodakodailametama:, wiyasiya ebete atamo elawo kikaeamiya: ale aimano osiyodilo tanalo ida:mo la:imano nanitabokobi midi tanalo ka:kubailaema:.

9 Ebema: nale naimano iyaiya leta magumulo kebe tabo ka:kiyawaonakomo, la: epetapiate ebe tabo eba olowiolo mako woki kubanu lawenakomata, Polote atamo tole ikaeaema: dowagelenale. Ao, naimano leta osiyodilole magumulo naimano ubi tanalo eba kunu kitana:.

10 Ega:walo la: epetapiate daedale wokilo tanalo idi ma kunu gelanamata, “Polote ebeno leta magumulo atamo tole tanalo ikaeaema: elawo tabonomo kiyawaonako, wiyasiya dopamo ebete ago eba pokolinalo ale ebeno apeno elawoa: tanalo ebo uima:, ega:walo ebete aimano ololo apulo tabo da:kiyawaonaki ale ebeno elawo nanitabolo kuminakia:.”

11 Ebema: la: piyate eba kunu degelawenama, modobola la: niyatawala:, kebe tetelo a nani wokopiate la:godolo kilukulina:, ebe tetelo ale aimano leta magumulo kebe elawo kawokaliminakoma:, nanitabola, ale la:tamo da:pelaema: ebe atu elawo aimano osiyodilole magumulo la:le la:imano balidinomamo kuimamota!

12 Eiye, piyate a mabuma: kubanu demalagidilona, ibino daedale wokino tanalo beda: kawonomola:ka:! Numa:la:, ibi a:ka:tuwa: iba:tamo iyaiya pukala epetapi gito alomonaka, mabu ibi iyatawala ebe atu pukalamo iba:te tudila:o iyalo owagilimiya. Ebe mabuma: iba:te epono ololo apulo ibi a:ka:tuwa: ibino pukala mabuma: ebo walogolenaka, wiyasiya piyate ibino pukala dowakalamina iba:te ibi kubakubapima: gito gelana. Iyo, eba kunu iba:te epono iyaiya tanalo ibino pukalamo modobulatelelamenaka, sosi magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi unamo kowadipalatelema:.

Wiyasiya a Godokono nani wokopi ubia:nola ale aimano tanalo ibino pukalamo modobulatelema:, ebema: diyala, iba:te a mabuma: daedale wokino tabo idi ma kunu da:begelama:na:, “Tole tanalote Poloiagodolo bitana aimano pukalamo ka:tudila:oma:!”

13 Numa:la:, ibino amama tanalo ega:walo a nani
wokopino amama tanalo iyaiyala, mabu iba:te amamao
magumulo epetapino woko ebe kubailamena. Wiyasiya
aimano tanalo ma kunula, Godote atamo dikaeamiya
ebete ebe woko osiyodilo tanalono iyaiya uwomu tanalo
a iyalo iyatuamiya, ale nanitabokobi mididawa idino
woko magumamo nopila:okapoma:, iyo, ale Godogodone
iyalo tetelo delawiyama: ebe woko kapiyama: amama tabo
begelanakoma:.
Numa:la:, la: Kolini sosi epate aimano woko
osiyodilo tanalono iyaiya uwomu magumulo nanitabolo
ba:pola:namata,
14 mabu piyate mulune pelamete Kelisokono Wade Tabo
la:tamo da:pa:kiyawaiya, a ebe ebe wokopila, iyo, ale la:tamo
da:pelaima: ebe tetelo ale lumagi idino woko magumamo
ka:popila:oa:.
15 Ega:walo me tanalo idila. Godote atamo dikaeamiya ale
ebe woko osiyodilo tanalono iyaiya uwomu tanalo eba iy-
atawaolo, modoboa: ale nanitabokobi mididawa idino woko
magumamo nopila:ote ebeno woko osiyodilo tanaloma: a
a:ka:tuwa: a walogoema:. Wiyasiya numa:la:, ale la: magu-
mulo kebe woko kosiyodilonama: ebe wokoma: aimano ubi
tanalo ma kunu bitana, la: nanitabokobi midi magumulo
eba apepeolo, aimano wokote la: magumulo atumu apete
Godokono ubilo kawonomoma: eda:te,
16 ebete gigiyu atamo ebo ka:iyamidamene ale la:
Kolini duliyomolo epono Guliki opo apuamo ka:tolaema:.
Nanitabola, piyate ebolo dilukuliona ale iba:tamo
Kelisokono Wade Tabo eba na:kiyawaolo a a:ka:tuwa:
a nanitabokobi mididawa idino wokono tanaloma:
akanamamaoma:, mabu lumagi idite ebe iyaiya mulu opolo
woko dopamo ka:nowagilimia:.
17 Ebema: modobola a me tanalo idi kemalagidiliye.
Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “Lumagite
a:ka:tuwa: ebeno osiyodilo tanaloma: akowalogala:,
wiyasiya Godote ebe magumulo wade woko dosiyodilona,
modobola ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebeno
Kawodawa kapiya nowalogomene.”
18 Iyo, nanitabola, kebe tetelo aimano Kawodawate lumagi
idi wade wokodawama: degena, ebete ebe lumagi ebeno
nanitabo kalakalago kelaemene, wiyasiya kebe lumagite
amama magumulo ebe a:ka:tuwa: ebe wade wokodawama:
degena, Kawodawano kalakalate ebetamo a:kitanamene.

11

Kolini Sosite A:da: Elemasigipi Epetapi Kelisokono Nani

Alibolepima: Deka:la:miya, Polote Ibino Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebema: Kolini sosi epala:, la: niyaniyata, na ubila la:
me tabo idi olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:, mabu nale
naimano nanitabo tanalo kawokalima: daedale woki keba
kunula:ka: nale ebako tabo la:tamo ka:kiyawaomamo.

2 Modobola la: me uli tabo nemalagidilala:. La:imano sosi
taneba ebe dubuno tanalo iyatawa: buwele keba kunula:ka:
eba kunula, iyo, dopamo tetelo ebe buwelete dubu epetapino
tanaloma: tuputupu woki kapiya malagidilonami, ebene
nale ebeno nabiwima: eba eda:nalo, ebe kapiya dubutamo
galo oboimo, ebe dubu ebe Kelisotela. Ebema: me tetelo
dubu epetapiate naimano wade buwele pilolo laema: ubi
dalomona, nale ibino kuba ubi tanalo eba ulamelelamenalo,
Godogodone kuba osiyodilolepi mabuma: demaigana ebe
elate naimano tepo magumulo iba:tamo ebo maiganako.

3 Eiye! La:le dopamo la:imano tuputupu ubi tanalo
Kelisoko kapiyatamo nanitabolo iyatinakimata, wiyasiya
nale na:toletolenamo la:le ebe wade woki waloma:ta gabo
Saitanakono a:da: elemasigi tanalodo gito katepaema:, dopo
kamiyale Ibite kaluno a:da: elemasigi mulo tanalodo ebeno
kuba gabamo wabuga:ta tanalamo keba kunu kadogeliyale
eba kunu.

4 La: iyatawalata a dopamo Ya:sukono nanitabo
tanaloma: kebe tabo la:tamo ka:pa:kiyawaima:, ega:walo
la: iyatawalata ebe tetelo la:le ebeno Wade Tabo kalakalago
olowiawete ebegodone kebe Uliyana kelawa:ima. Wiyasiya
me tetelo a:da: elemasigi wokopi magumulo idite pete
Ya:sukono tanaloma: iya tabo epetapi la:tamo da:pa:kiyawai,
la:le ebeno tabamo kalakalago a:tudila:imata, iyo, la:le ebe
a:da: tabo dolowiaima Godokono Wade Taboma: mida:wete,
ebene ebe lumagigodolo woko dosiyodilona la:le ebe a:da:
elemasigi uliyana ebo lawimata.

5 Eiye! La:le ebako a:da: elemasigipino woko un-
unomamo adipatelo ibi Kelisokono iyanomo alibolepima:
ka:la:minamata! Wiyasiya numa:la:, Kelisokono nani al-
ibolepi magumulo na idima: eba eda:nalo, naimano tepo
magumulo nale me tanalo niyatawanamo, ebe a:da: ele-
masigipiate kebe woko kosiyodilolene, ebe iyaiya wokono
elawote kapiya da:peso tanalo idido naimano wokono elawo
nanitabolo kodolina:!

6 Diyala, epetapiate ma kunu da:begelane, nale kawo
sukulu ida:mo ka:tonakia: ebema: na tabo kiyawao iy-
atawa nanitabolo kelawiya:. Nanitabola, tete epetapilo
Godokono tabo kiyawao tetelo naimano tabo madodote
elawoa:dopoma: eda:na, wiyasiya numa:la:, na Godokono

iyaiya tabono magumu iyatawanomola, iyo, la: dopamo tete bilibilinomo epetapilo ebe iyatawa tanalo a nani wokopi-agodolo wadenomamo uminakimata.

7 Numa:la:, nale dopamo Godokono Wade Tabo la:tamo da:pa:kiyawaimo, ebe tetelo la: olowiopi unamo kowadi-palateletama: na a:ka:tuwa: na opamo eba iyatilo naimano woko osiyodilo tanaloma: la:godone wiya da:peso idi kelawea:. Ebema: la:imano woki ma kunu kitanale, nale ebe woko osiyodilo magumulo la:godone wiya lawea:no, me gabodo nale la:tamo kuba idi ebe kosiyodilimo? Eiye, nale la:tamo dosiyodilimo ebe tanalo ebe wade tanalola, kuba tanaloa:!

8 Wiyasiya diyala, iyaiya sosi tanebapi epetapiate naimano osiyodilo tanalo kubama: da:begelane, mabu nale la: Kolini sosi epatamo woko eba osiyodilonalo, nale naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo iba:godone mani gito uwa-tenakimo, la:godonea:. Iyo, ibi epetapiate ebe osiyodilo tanalo pilo tanaloma: da:begelane, mabu nale ibino mani duwatenakimo wiyasiya iba:godolo woko idi osiyodiloa:no la: kapiyagodolo osiyodilonaimo.

9 Nanitabola, nale la:go dokolinaimo ebe tete geyageyanomolo naimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo nale da:peso walubi tanalo idi la:godone kelawea:, mabu Ma:sadoniya opono nanitabokobi midipi ekakiate da:pelamiya ibi kapiyate naimano modoboa: tanalo ka:modoboima: mani natamo ebo pikanamiya. Numa:la:, dopamo na woko osiyodilo magumulo temeteme idi la:tamo kikalametanakia:, ebema: eba kunu nale walone tetelo atumu temeteme da:pesonomo idi la:tamo a:kikalametama.

10 Eiye, amama tabo keba kunula:ka: nale ebako tabo degemo, ebe tabo Kelisokono nani tabola, ebema: nale ebe tabo kiyawaoma: Guliki opo kawonomolo lumagi idite na a:kodiyobonemene!

11 Ebema: la:le na maniamo walubinia: tanalo nale iyaiya epatamo eba nawokalimilo la:imano woki ma kunu kitanale, nale la: nilakapolo nanitabolo kemalagidiloletana:? Ao, eba kunua:! Naimano tepo magumulo la: mabuma: nanitabolo ditana, ebe nilakapo kimalagidilo tanalo Godote iyatawala!

12 Numa:la:, nale naimano woko wiya lawea: tanalo awokaliminakomo, mabu na ubila nale naimano nanitabo osiyodilo tanalo eba nawokalimilo, a:da: elemasigi wokopino amama tabo kiyawao tanalote iba:godolo ebo kolopoligomene, mabu iba:te a:da: elemasigi tabo ma kunu kiyawaonaka, ibi ega:walo a nani wokopi, a bilibilinomate gabo kapiyanomodo atu woko osiyodilonama:.

13 Eiye! Ebe dubate ibi a:ka:tuwa: ibi Kelisokono nani alibolepima: ka:la:minaka, ebema: epo a:da: kemasigilima: ibi a:ka:tuwa: ibi nani alibolepino ololoma: midilina, wiyasiya iba:godolo nanitabo tanalo kitana:, ibino woko osiyodilo magumulo a:da: elemasigi tanalo kawokawonomate ba:pola:na.

14-15 Wiyasiya la:la, ala, ale ibino osiyodilole tanaloma: a:kela:wa:oma:. Numa:la:, Saitanate epo a:da: kemasigiolema: ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono wade pukuilame nopodawa idimu midina, ebema: ebeno wokopiate ebe eba waloma:tanalo, iba:te atumu me opo epo a:da: kemasigiolema: ibi a:ka:tuwa: ibi Godokono tuputupu okoli wokopimu midilina. Ebema: la:le ibino iyaiya a:da: elemasigi osiyodilole tanalone niyatawala:, ibino uwomu tetelo ibino kuba osiyodilole mabuma: wiya modobonomolo kuwatema:na:.

Polote Kelisokono Nani Alibodawa Idima: Eba Eda:nalo Ebeno Woko Osiyodilo Magumulo Kebe Iyaiya Temeteme Duwatenaki

16 Ebema: nale dopamo degemo ebe atu tabo walo na:kegemo, modoboa: lumagi idite ebeno wokilo na daedale lumaginomoma: midinima:. Eiye, la: epetapiate na ebako lumagima: iyalo da:midina:ima, kuba:, wiyasiya modobola la:le naimano tanaloma: ebe kuba woki eba malagidilolo naimano tabo nolowiala:! Me a:da: elemasigi wokopiate ibino iyaiya amama tabo la:tamo keba kunu ka:kiyawaonake, nale naimano nanitabo tanalo kawokalima: na eba kunu daedale amama tabo kapiyakapiya atumu ka:kiyawaomamo.

17 Ebema: nale me tetelo kebe amama tabo da:kiyawaomo, la: niyatawala: ebe tabo nale aimano Kawodawano wokino tanalamo a:ka:kiyawaomo, ao, na wiyasiya me opo epono daedale wokino tanalamo ka:kiyawaomo.

18 Nanitabola, la: magumulo a:da: elemasigi wokopi epetapi bilibilinomate me opo epono wokino tanalamo ibino iyaiya amama tabo kiyawaonaka, ebema: kuba:, na atu tabo kiyawao gabodo ibi kowaloma:talemamo.

19 Eiye, la: Kolini sosi epate la: a:ka:tuwa: la: mulo wokiagopima: eba gelanalo, la: wiyasiya ebako daedalepino amama tabo olowima: kawonomamo kalakalaonamata!

20 Iyo, eba kunu epetapiate ibino ubilo la:tamo pelamete ibi a:ka:tuwa: ibi nani wokopima: eba pegelalo la: ibi nanitabokobi ebo midilimata. Ebema: ibi magumulo idite la: sosi epate ebeno iyaiya ubi tanalo kosiyodilola:ema: la: elawamo danaletia, ega:walo idite a:da: elemasigi gabodo mani la:godone gito duwati, ega:walo idite la: ebeno gubi

magumamo demagataletia, ega:walo idite la:imano ololo apulo ebe a:ka:tuwa: ebe dadipati, ega:walo idite la: malogolelo ebeno tabamo la: dalukoletia, ebe tetelo la: wiyasiya ibi ubia:noma: eda:oa:no ibino osiyodilole tanalo kubama: kegelawea:.

21 Diyala, la:le a nani wokopino tanaloma: ma kunu kubanu da:begelawenama, ale ebako elawo awokalimi tanalo la: magumulo kosiyodilolenakoa: mabu a epono dowa tanaloma: na:toletoleonama:, iyo, la: ebako tabono tanalodo la:imano ubi tanalo da:biyata:wenama, na Polotamo ilipo kikanama:ema:! Wiyasiya numa:la:, na ilipo la:godone a:kelaemo mabu tole tanalote a nani wokopiagodolo kitana:!

Ebema: a:da: elemasigi wokopiate ibino daedale wokilo tolea:no ibino amama tabo kebe iyaiya tanaloma: da:kiyawaonaka, nale me tetelo naimano nanitabo tanalo kawokalima: ebe atu tanaloma: amama tabo la:tamo atumu ka:kiyawaomo. Eiye, me tabo kiyawao tanalodo na a:ka:tuwa: na daedale lumagi idima: ka:midimamo, wiyasiya kuba:, modobola la: wadenomamo nolowiala:!

22 Ebe a:da: elemasigi wokopiate Yu epono kalima epoma: eda:o tanaloma: amamaona, wiyasiya na atumu Yudawama: keda:namo. Ega:walo iba:te Isalaela epoma: deda:ona ebe tanaloma: kamamaona, wiyasiya na atumu Isalaela lumagima: keda:namo. Ega:walo iba:te A:ibalayamakono walone gudima: deda:ona ebe tanaloma: kamamaona, wiyasiya numa:la:, na atumu ebeno walone gudu idima: keda:namo.

23 Ega:walo iba:te amama magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi Kelisokono wokopima: kegelana, wiyasiya na ebeno woko atumu eba kosiyodilonalo naimano woko magumulo demaimiya ebe da:imino wade tanalote ibino da:imino wade tanalo nanitabolo nodolina. Eiye, na niyala! Nale ebe a:da: elemasigipino amama kiyawao tabo waloma:ta tanalodo na a:ka:tuwa: na watoa: daedale lumagima: a:midimo!

Ebema: modobola la: naimano nanitabo wokono iyaiya tanalo wadenomamo niyatawala:, mabu nale Kelisokono woko osiyodilo magumulo naimano wokono elawote ibino wokono elawo kawonomamo odoli. Nanitabola, Kelisoko mabuma: tete bilibilinomo epetapilo epate na kubanu anaginamonenakiya ega:walo gabamaniate na idoko motamo gito iyatininakiya, ebema: ebe netewa tanalodo naimano temeteme tanalate a:da: elemasigi wokopino temeteme tanalo kawonomamo atumu a:kodoiliya. Ebene iyaiya tete epetapilo nale a:e olalati magumamo nanitabolo a:nopeganakimo,

24 ma kunu paibu iyaiya tetelo Yu epate pa:ka:pa:ka: inamabuamo 39 teta:mo na gito a:na:ma:ga:midaonenakiya,

25 ega:walo netewa-kapiya iyaiya tetelo nanitabokobi
midia:pi epetapiate na gaubamo anaginamonenakiya,
ega:walo tete idilo iba:te na anakapunaema: nokolamo
mapenamiya. Ebene netewa-kapiya iyaiya tetelo na
epetapiago kawo palai peago eba wapata:lamelo aimano
pete obamo gito ololunaki, ega:walo tete idilo mako olalatite
da:pi nale kapiya egela ega:walo kapiya idoko kawonomolo
kewa: kolomono obote gito wadaudilonenati.
26 Ebene nale Kelisoko mabuma: iyaiya opo bilibilinomodo
eba pata:nalo, iyaiya olalati tanalo epetapiate natamo
a:pemaimionakiya, iyo, iyaiya ulama obono tanalo, ega:walo
piyate wapata:lamepino inamabu iba:godone elawamo
duwatenaka ebe pilo dubuno tanalo, ega:walo naimano Yu
epo ega:walo Yua:pi epetapi ibino dowa tanalo, ega:walo
kebe olalati tanalate kawokawo duliyomololo ega:walo bulu
opolo ega:walo kewa: kolomolo demaimiona ebe tanalo,
ega:walo piyate a:da: elemasigi gabodo nanitabokobi midipi
ekakimu dilukuliona ibino kuba osiyodilole tanalo, me ebe
iyaiya olalati tanalo bilibilinomate natamo nanitabonomolo
pemaimionakiya.
27 Nanitabola, nale naimano kotamo mibomibo woko
eba osiyodilolenalo iyaiya kodakoda tanalo epetapi atumu
a:kulamenakimo, ebene tete epetapilo u wata tanalo
nale gito anaetoamidanakimo, ega:walo tete epetapilo bae
kape tanalo ega:walo obo kape tanalate na unamenakiya,
iyo, tete epetapilo nale bae naoa: tanaloma: ega:walo
lao motono tanaloma: ega:walo apa:mo pupuliono inam-
abuno tanaloma: iyaiya modoboa: tanalo nanitabolo iy-
atawanakimo.
28 Ebema: numa:la:, makomako iyaiya temeteme tanalate
nagodolo eba pola:nalo, naimano kawo temeteme idi atumu
ma kunu kitananako, nale opo epetapi bilibilinomono
iyaiya sosi epo eba nilakapoilamelo ibino iyaiya mod-
oboa: tanaloma: nale kawonomamo malagidilolenamo. Iyo,
iba:godolo kebe temeteme tanalate demaimionaka nale atu
temeteme tanalo bilibilinomo a:kiyatawanakomo.
29 Ebema: ibi magumulo idite elawoa:noma: deda:mene,
nale ebe walubima: atumu elawoa:noma: keda:mamo,
ega:walo kebe tetelo idite kuba osiyodilo magumamo
da:negamene, nale ebe mabuma: naimano tepo magumulo
kawo mibomibo tanalonomo kiyatawamamo.
30 Ebema: numa:la:, kebe tanalate naimano elawoa: tanalo
ega:walo naimano modoboa: tanalo dawokalilamenaka, ebe
iyaiya tanalo kapiyama: na amamalo kiyawaonakomo.
31 Nanitabola, aimano Kawodawa Ya:sukono Nabiwi ebe
Godotela, ebema: modobola epate ebe uwomua: uwomua:

tetelo unamo nadipatenakomaːnaː, iyo, ebete naimano tepo
magumuno tanalo iyatawala, nale daːkiyawautamo ebe tabo
aːdaː taboaː.
32 Ebemaː modobola laː me tanalo niyatawalaː, nale iyalo
tetelo Damaːsakase kawo duliyomololo eba okolinalo, ebe
opono Kawo Elawodubu Aletasikono tanalomaː ebeno opo-
dawa idite ebe kawo duliyomolo watodawamaː eba edaːnalo,
ebete ebeno gowelaopi ebo analiya ibaːte na lawenete idoko
motamo gito kiyatinimaː. Ebene ebe tanalo osiyodilomaː
atilaːpi epetapiate duliyomolo kalano iyaiya gigiyamo to-
lamolete nale me duliyomolone nemaiga tanalo eba ne-
makopelelo,
33 wiyasiya idoko idilo naimano namutupi epetapi-
ate na daːea magumamo adipininate kala unudo opamo
daːnowololuoneniya, nale ebe gabamani dubuno elawo
magumune me gabodo gito alaulaːniyamo.

12

Polokono Balidite Iyamaː Dedaːomiya Ebe Tanalo Egaːwalo Ebeno Kawo Temeteme Tanalo Idimaː Tabo Daːkiyawaiya

1 Numaːlaː, amama tabo kiyawao magumulo wade daːimi
idite aːkemaigamene, wiyasiya laːtamo daːpemaimiya
ebe aːdaː elemasigi wokopino iyaiya amama tabono
tanalomaː, modobola amama tabo keba kunulaːkaː na atumu
ebakobako tabo epetapi laːtamo kaːkaːkiyawaomamo.
Ebemaː dopamo lumagi idino balidite iyamaː eba
edaːomelo, Kawodawate kebe iyaiya wadewade tanalo ebe
kiyatumiyale, nale me tetelo ebe tanalo laː kanalemamota.
2 Iyo, na ebe dubuno tanalo iyatawanomola, ma kunu
ebetamo anoano tanalote demaigiya ebe tetene wagilimite
me tetaːmo pemaiga 14 ulama aːpetoi. Ebemaː ebe dubuno
balidite iyamaː dedaːomiya ebe tanalo ebe ma kunula, ebete
Kelisoko magumulo eba okolinalo, tete idilo Godote ebe
ebeno Ununomo Duliyomolamo magatate ebe ebamo gito
nowodimiya. Wiyasiya numaːlaː, ebe tetelo ebete ebeno
apaːgo Unu Duliyomolamo daːnodoliyale o ebeno uliyana
kapiyate daːnodoliyale, na ebe tanalo nanitabolo iyatawaː,
Godoko kapiyate iyatawala.
3-4 Ebemaː nale atu tabo walo naːkegemo, na iyatawala
Godote ebe dubu ebeno Kalakala Duliyomolamo nanitabolo
emagatiya, wiyasiya na iyatawaː ebete ebeno apaːgo ebamo
daːnodoliyale o ebeno uliyana kapiyate daːnodoliyale, mabu
ebe tanalo Godoko kapiyate iyatawala. Ebene ebe tetelo
Unu Duliyomololo ebetamo demaigiya ebe tanalo ebe ma
kunula, ebe dubute iyaiya kawokawo anoano tanalo epetapi

ebo olowiya, iyo, me opo epate ebe tanalo ibino tabamo
awokalilaema: ka:modobona: ega:walo iba:godolo talena bi-
tana ebe tanalo kiyawaoma:.
5 Ebe mabuma: ebe dubuno tanaloma: amama tabo
keba kunula:ka: nale ebako tabo eba kiyawaolo, wiyasiya
naimano tanaloma: amama tabonomo idi kiyawaoa:no,
kebe tanalate naimano elawoa: tanalo ega:walo naimano
modoboa: tanalo dawokalilamenaka, ebe iyaiya tanalo
kapiyama: kiyawaonakomo.
6 Numa:la:, nale naimano woko osiyodilo tanaloma:
amama tabo kiyawaoma: ubi nanitabolo niyatitaleka:, nale
daedaledawanomoma: a:keda:na: mabu naimano iyaiya
tabote nanitabonomoma: beda:ona:. Wiyasiya na a:ka:tuwa:
naimano tanaloma: amama tabonomo a:ka:kiyawaomo,
mabu na ubia:nola lumagi idite ebako amama tabo olowi
tanalodo na unamo adipanatenema:! Modobola nale woko
osiyodilo magumulo kebe tanalo kosiyodilolenakomo
ega:walo kebe tabo ka:kiyawaonakomo, epate ebe
tanalo kapiyado naimano nanitabo tanalo wadenomamo
nelaema:na:, amama tabo kiyawao tanalodoa:.
7 Numa:la:, kebe dubuno balidite iyama: eda:ome
tanaloma: da:kiyawaomo, na ebe ebe dubula, wiyasiya
ebe tetelo nale kebe anoano tanalo kawokawo kulamiyamo,
Godoko ubia:nola nale ebe iyaiya tanaloma: amamama:.
Ebe mabuma: ebete tete idilo Saitanatamo modobo tabo
kiyawaiya, ebete ebeno kuba osiyodilo nopodawa idi
natamo eba palibolo ebete natamo temeteme kawonomo
idi kikanamenakoma:, iyo, ebe temetemete naimano
ape magumulo tete geyageyanomolo kitanamene nale
amamakapoma:.
8 Ebema: netewa-kapiya iyaiya tetelo nale aimano Ka-
wodawa na:toweomenakimo, ebete ebe temeteme tanalo
nagodone kowagalima:,
9 wiyasiya ebete naimano tabo eba wiyalo negiya, “Ao,
a:kowagalimo. Nale a:ma:tamo kebe nilakapo tanalo ka-
wokaliminamo, ebe nilakapo tanalote a:imano temeteme
magumulo a:ma: ba:modoboiminakoma:ta. A:ma: numa:,
kebe lumagite ebeno elawoa: tanalo kuminale, naimano ela-
wote ebe magumulo naimano wade woko nanitabonomolo
kopoliyamene.”

Ebema: Kolini sosi epala:, nale naimano iyaiya elawoa:
tanaloma: kawo kalakalanomo eba lawelo amama tabo
nanitabolo ka:kiyawaomamo, mabu na iyatawala ebako
elawoa: tanalote nagodolo eba itanalo, Kelisokono elawote
na magumulo kebe woko kosiyodilonale, epate ebe wade
tanalo ebo kuima:na:.

10 Ebema: nanitabola, Kelisoko mabuma: naimano ape
magumulo da:pola:na ebe elawoa: tanalo, ega:walo epetapi-
ate na malogonelo iyaiya tabo degelana ebe tanalo, ega:walo
nale iyaiya kodakoda tanalo magumulo dokolinamo ebe
tanalo, ega:walo epetapiate gowelao magumulo temeteme
natamo dikanamena ebe tanalo, ega:walo iyaiya olalati
tanalo epetapi atumu, ebe tanalo bilibilinomate natamo eba
pemaimionalo na kalakala kapiya belawenakomo, mabu
kebe tetelo nale naimano elawoa: tanalo dulamenakomo,
ebe tetelo nanitabo elawo tanalote na magumulo woko
bosiyodilonakomene.

Polote Kolini Sosi Epono Tanaloma: Ebeno Woki Bilibilima: Eda: Tanalo Dawokalimiya

11 Nanitabola, Godote na walubinia:notaleka: na magu-
mulo wade tanalo idite a:kitanana:. Ebe mabuma: naimano
amama tabo kiyawao magumulo na a:ka:tuwa: na daedale
lumagima: a:midimo, wiyasiya numa:la:, nale gabo idi
nanitabolo kumia: la:imano kuba wokino iyaiya tanalo
la:tamo kawokalilaema:. Iyo, la:le la:imano nanitabo wokilo
naimano woko osiyodilo tanaloma: na nemoiona:wetaleka:,
nale amama tabo la:tamo a:ka:kiyawaona:. La: wiyasiya
na moionea:no a:da: elemasigipi epetapino woko ununo-
mamo adipatelo ibi Kelisokono iyanomo nani alibolepima:
ka:la:minamata. Eiye, numa:la:! Kelisokono nani ali-
bolepi magumulo na idima: eba eda:nalo, nale me tanalo
niyatawanamo, ebe a:da: elemasigipiate kebe iyaiya woko
kosiyodilolene, ebe wokono elawote naimano wokono elawo
da:peso tanalo kapiya idido nanitabolo kodolina:!

12 Iyo, Godokono elawo kawokalima: nale tete epetapi
bilibilinomolo ebeno iyaiya anoano tanalo la: magumulo
eba osiyodilolelo, na kapiya tete idilo ebe woko kosiy-
odiloma: ubia:noma: keda:nakia:. Numa:la:, ebe anoano
osiyodilole tanalate naimano tanalo ma kunu awokalimina,
nale Kelisokono nani alibolepi magumulo idima: nanitabolo
eda:namo.

13 Wiyasiya diyala, la: epetapiate ma kunu
da:begelawenama, nale la: Kolini sosi epatamo wade
walubi kiyatia:. Eiye, nale iyaiya sosi magumulo
woko eba osiyodilonalo kebe walubi tanalo iba:tamo
kikalamenakomo, ebe tanalo bilibilinomo magumulo nale
wade tanalo kapiya idi la:tamo osiyodiloma: kamoeda:!
Nale kapiya tanalonomo la:tamo kosiyodilonakia:, ebe
tanalo ebe nale naimano modoboa: tanaloma: la: manima:
kanaletanakia:! Wiyasiya diyala, la: epetapiate daedale
woki lawa:wete la:imano wade osiyodiloa: tanalo naimano
kuba osiyodilo tanaloma: da:ba:mida:ema, ebema: la:

ubila:ka:, la:le la:imano kuba naimano kubama: eba gelalo, nale la: ba:ka:toweolametama la:le ebe kuba kegebolenama:ema:? Eiye, ebe daedale wokino tanaloma: nale la: a:ka:toweolametama mabu nale kuba la:tamo kosiyodiloa:!

14 Nanitabola, me tetelo nale la:tamo walo ka:ka:pema: nolosiyodilomo, iyo, nale la: walo da:ka:pulametama, me netewa-kapiya tetema: keda:mene. Wiyasiya naimano pe tanaloma: kuba woki idi akolawa:la:, mabu nale naimano modoboa: tanaloma: la: manima: akapanaletama. Ao, na ubia:nola la:imano inamabu ega:walo mani puwatema:, na wiyasiya ubi kawonomola la: nilakapolo ka:powalubilitama:. Numa:la:, Godokono ubi tanalote a opo epatamo ma kunu itana, kebe tetelo egege guda:te ibino nabila menokobila walubilia:pima: deda:ona, kuba:, wiyasiya nabila menokobila iba:te tete bilibilinomolo ibino guda:tamo wadewade walubi tanalo nalomonakoma:na:.

15 Ebema: nale la: mabuma: naimano mani ega:walo inamabu bilibilinomo dopoliyalemo, ega:walo la: kowalubilitama: nale naimano igilo iyabaiamo gito diyatimo, nale kawonomamo kekalakalamamo. Iyo, nale kebe nilakapo tanalago la: demalagidiloletanama, ebe nilakapo beda: kawonomola:ka:, wiyasiya la:imano nilakapo natamo keba kunu kitanale? Da:pesoma: deda:nale!

16 Ebema: la: bilibilinomo iyatawalata, nale kebe tabo ka:kiyawaomo ebe tabo nanitabola, ma kunu nale kapiya tete idilo la: manima: kanaletia:! Wiyasiya diyala, la: epetapiate naimano tanaloma: kuba tabo idi ma kunu da:begelaema, “Polokono a:da: elemasigi mulo woki gabodo ebete a ebeno guba:mo emagatai!”

17 Eiye, nale kebe wokopi bilibilinomo la:tamo dopamo dapalibolenakimo, ibi atumu ibi magumulo idi kapiyate wade tanalo idi la:godone a:da: elemasigi gabodo laema: woki ka:piyatia:!

18 Ega:walo numa:la:, nale dopamo Taitasiko la:tamo paliboma: eba analo ebe ega:walo nanitabokobi mididawa ekawi ida:go la:tamo dapalibolimo, ebete la:tamo pemaigate a:da: elemasigi gabodo la:godone beda: wade tanalo ka:pelawile? Eiye! La: iyatawalata ebeno tanalo, ebe ega:walo na, a woko osiyodilo magumulo aimano tepo magumuno woki kapiyanomoma: eba eda:onalo, ale atu agowa bobodo tuputupulo wapata:nama:.

19 Ebema: a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:, ale me leta magumulo kebe iyaiya tabo ka:kiyawaonapema:, diyala, la: epetapiate ebe taboma: ma kunu da:bemalagidiloma, epetapiate a kuba

osiyodilolepima: eba gelalo, ale ibi tolelamelo la:imano
ololo apulo a a:ka:tuwa: a kuba osiyodiloa:pima: ebema:
gelanama:. Ao, eba kunua:! Ale Godokono ololo apulo eba
lamota:onalo, lumagi idi tolemea:no Kelisokono wokino
tabo kapiya kiyawaonakoma:, iyo, a ubila ale aimano
tabo bilibilinomamo la: nanitabokobi midi magumulo
ka:kodakodailametama:, mabu la: aimano wadewade
namutupilata.
20 Numa:la:, naimano woki bilibili tanalote ma kunu
itana, nale la:tamo pete la:imano iyaiya osiyodilole
tanalo da:pulamelelametama, ebe tetelo diyala, naimano
kalakalate la:tamo da: a:kitanamene. Ebene ebe tetelo
nale naimano ubia: tanalodo kebe tanalo la:tamo
da:posiyodilolemo, diyala, ebe mabuma: la: epetapiate
natamo atumu da: a:kekalakalaema.
Iyo, woki bilibili tanalote nagodolo bitana, mabu na
ubia:nola la:godolo makomako kubakuba tanalo pulaema:
— apaminateui tanalo, ega:walo epetapino inamabuma:
dowa tanalo, ega:walo tepo magumulo elate samamo
maiga tanalo, ega:walo lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya
malagidilo tanalo, ega:walo epetapi malogole tanalo,
ega:walo epetapino tanaloma: tabo gela tanalo, ega:walo
amama tanalo, ega:walo iyaiya utitata tanalo.
21 Iyo, na iyatawala la:le kebe kawokawo kuba dopamo
kosiyodilola:wenakima, la: magumulo epetapi bilibilino-
mate ebe kuba magumune Godotamo nanitabolo kolo-
bila:oa:, ma kunu kamiyale pilo ega:walo buwelemele
pilo tanalo, ega:walo tepo magumuno kuba daleya woki
awokalilame tanalo, ega:walo buwelemela:tamo kateneno
kuba ubi tabo gela tanalo, ebako iyaiya kuba la: epetapiate
nanitabolo ka:miyapawea:. Ebema: naimano woki bilibili
tanalo bitana, mabu nale la:tamo walo da:ka:pemo, ebe
tetelo diyala, nale la:imano kuba osiyodilole tanaloma: ka-
wonomamo da:ba:piimo, iyo, la:imano ololo apulo naimano
Godote ilipo natamo eba kunu da:bikanaemene.

13

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Walubi Tabo Elawamo Da:kiyawaiya

1 Iyo, nale la:tamo walo da:ka:pemo, me netewa-
kapiya tetema: keda:mene. Ebema: me tanalo idila,
Godokono Bukate a niyatuamena, kebe tetelo nanitabokobi
mididawa idite a:ka:tuwa: pete lumagi idino osiyodilo
tanalo kubama: da:pegemene, ale ebeno tabo a:kolowima:,
wiyasiya netewa o netewa-kapiya epate ebeno kuba tanalo

dapawokalima:na:, ebe tetelo ale ebetamo kuba wiya
kikaemalema:.
2 Ebema: la: piyate dopamo iyaiya kuba dosiyo-
dilola:wenakima, ega:walo la: piyate me tetelo kuba
dosiyodilola:wenakoma, na pea:no la: bilibilinomo
dopamo kawiya ma kunu analemata, nale da:pemo la:
kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo la:imano kuba wiya
ka:pikalamolemamota. Numa:la:, nale dopamo da:pimo,
ebe tete ebe naimano netewa tetema: edi, piyate ebe tetelo
kuba osiyodilole magumulo da:pola:niya, nale ibi me atu
tabamo kawiya ebo panalimo.

3 Eiye! Nale la:go luta:no tetelo la:le ma kunu
a:kiyawaimata, ale Kelisokono elawo Pologodolo nanitabolo
duima: ebe nani wokodawama: ebo kegelamalema:. Ebema:
tete tatalila, la:le naimano tanalo ma kunu nanitabolo
kuimamota, naimano tabo kiyawao tanalodo Kelisote
a:ka:tuwa: la: kawiya ebo kanalema:ta, iyo, ebete la:
magumulo ebeno woko ebeno elawo kawonomamo eba
osiyodilonalo la:tamo kuba wiya ikalaema: elawoa:noma:
keda:na:!
4 Numa:la:, dopamo Kelisote ebe a:ka:tuwa: ebe ela-
woa:dawama: da:midiya ebe tetelo kuba osiyodilolepiate
ebe kewa olotolowamo tupuguimite ikoko ebo alukolemiya,
wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ebete Godokono
elawamo igilolo okolina. Ebema: nanitabola, Kelisote
dopamo elawoa:noma: keba kunu kediyale, a ebeno nani
wokopiate atumu elawoa:noma: eda:onama:, wiyasiya ale
ebe magumulo eba ilukulinalo Godokono elawo ebo ke-
laemalema:, ale la: mabuma: iyaiya woko wadenomamo
kosiyodilolenama:.

5 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya tanalo
wadenomamo nulamenala:, mabu diyala, la: nanitabokobi
midi magumulo da:bilukula:wenama o da: kilukula:wena:.
La: iyatawalata, la: piyate nanitabokobi midi magumulo
dilukula:wenama, Ya:su Kelisote la: magumulo nanitabolo
bokolina, a, nanitabola:ka:? Wiyasiya numa:la:, la: piyate
nanitabokobi midi magumulo ilukulina:no, la: niyaniyalata!
6 Ega:walo na ubila la:le aimano tanalo atumu wadeno-
mamo na:kulamenala:, mabu ebe tanalodo la: kiyatawao-
mamota, a piyate Godokono nani wokopima: deda:onama:,
ale nanitabokobi midi magumulo nanitabonomolo bilukuli-
nama:.
7 Ebema: ale Godoko toweomenakoma: la:le la:imano osiy-
odilole tanalo bilibilinomo magumulo kuba kapiya idi osiy-
odilokapoma:, mabu a ubila la: Godokono umi magumulo
iyaiya tuputupu tanalo kapiya osiyodilolema:. Wiyasiya

numa:la:, la:le tuputupu osiyodilole tanalo magumulo nanitabolo dilukula:wenama, a ubia:nola epate la:imano ilukuli tanaloma: a unamo wadipaeatema:, ao, iba:te daedale wokilo la: wadewadepima: eba gelalo wiyasiya a kubakubapima: da:kegelama:na:, ale kegelamalema: ebe tanalo ebe kawo tanaloa:.

8 Nanitabola, Godokono nani tabo kiyawao woko osiyodilo tanaloma: ale odiyobo tanalo idi kosiyodiloma: ka:modobona:, mabu ebete modobo elawo atamo nikaeamena ale kapiya tanalonomo kosiyodiloma:, ebe tanalo ebe ale ebeno nanitabo tanalo dawokaliminakoma: ebe tanalola.

9 Numa:la:, kebe tetelo ale aimano elawoa: tanalo eba iyatawaolo wiyasiya la: nanitabokobi midi magumulo elawoelawopima: eda:olo dulametana, ebe tetelo aimano kalakalate nanitabolo bitana, iyo, ale Godoko toweomenakoma: ebeno walubi tanalodo la: nanitabokobi midi magumulo kodakodalo walo ka:kelamota:wenama:.

10 Ebema: kawo tanalonomo ebe ma kunula, nale la:godone mululo eba okolinalo me leta osiyodilote la:tamo palibomo, mabu na ubia:nola nale da:pemo ebe tetelo nale la:imano iyaiya kuba osiyodilole tanaloma: la: elawamo eba panalelo kuba wiya la:tamo gito ka:pikalametama:. Ebema: na pea:no modobola la: dopamo la:imano kuba osiyodilole tanalone nolobila:oala:, ebene Kawodawate kebe elawo natamo dikanamiya, nale ebe elawamo la:imano nanitabokobi midi magumulo la: ka:pekodakodailaemamota. Nanitabola, ebete elawo natamo kikanamia: nale la:imano nanitabokobi midi tanalo ka:kubailaema:.

Polote Iyaiya Uwomu Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

11 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la:tamo yawo tabo kiyawaomo. Modobola la: la:imano woki kawonomamo niyatinakiyala:, la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo walo ka:kelamota:wenama:. Ega:walo la:le nigologolopi kowalubila:ema: nale la: danaletama, modobola la: ebe tabamo na:tudilaoala:, ebene woki kapiyama: eba eda:olo wade milo magumulo nilukulinala:. Ebema: la: eba kunu eba ilukulinalo, potele nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo epatamo dikalamena, ebe Godote la: magumulo bokolinamene.

12 Modobola la: daladabuta:ema la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo na:wiyamidauiyala:.

13 Godokono epate malo dilukulina, ibi bilibilinomate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:.

14 Modobola Kawodawa Ya:su Kelisogodone demaigana
ebe nilakapo tanalo, ega:walo Godogodone demaigana
ebe nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo Wade-talena
Uliyanagodone demaigana ebe kalakalago kapimiya ilukuli
tanalo, ebe tanalate la: bilibilinomagodolo na:pola:nama:na:.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
GALESIYA OPONO SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima:
iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila, iyo,
potele ebe a:e magumune dadipatiya, ebe Nabiwi Godote
eba:go na ebe woko kosiyodilonama: eka:na:miya, lumagi
idino ubi tanalodoa:.
2 Na ega:walo nago dilukulina ebe nanitabokobi midipi
ekaki, ale la: piyate Galesiya opono iyaiya sosi epoma:
deda:wenama, ale me leta la: bilibilinomatamo paliboma:.
3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa
Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo
tanalo la:tamo nikalaema:ta.
4 Nanitabola, Kelisote aimano Nabiwi Godokono ubi
tanalamo tuduwatalo aimano kuba osiyodilole mabuma:
ebeno igilo iyabaiamo iyatiya, ebete a me opono kawokawo
kubano elawo magumune kowagaima:.
5 Ebema: modobola Godogodolo amama tanalote uwomua:
uwomua: tetelo nitanamene. Me tabo nanitabonomola,
taula!

Godokono Wade Tabote Igilo Mula: Gabo Kapiyanomo Awokalimina

6 Me tetelo nale la: mabuma: kawonomamo nela:wa:namo,
mabu la:le igilo mula: gabo idino a:da: tabo dolowiaima,
ebema: la:le Wade Tabone olobila:wete potele Kelisokono
nilakapo tanalodo la: deka:la:mitia, ebe Kawodawa samono-
mamo atepama: wagelenamata.
7 La: wadenomamo nolowiala:, igilo mula: gabo idite
nanitabolo kitana:! Wiyasiya epetapiate Kelisokono Wade
Tabo kubaima: eba wagelenalo, iba:te iya gabo idima: tabo
kiyawaote woki bilibili tanalo la:tamo ebema: ikalamenata.
8 Eiye! Nale dopamo tetelo kebe Wade Tabo la:tamo
da:pa:kiyawaimo, potele ebe tabo iyakobi midite igilo mula:
gabo idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono
Ela Opamo gito nalibomene! Ebene Unu Duliyomolono
nopopi magumulo idite ebe atu kawo kuba tanalonomo
dosiyodilomene, iyo, na atumu, modobola aimano kuba
wiyate eba kunu atamo atumu na:ka:pemene.
9 Ebema: ale dopamo la: kebe tanalo ka:kiyawaolametia,
nale ebe atu tanalo la: walo ma kunu kanalemata, la:le
dopamo kebe Wade Tabo kelawa:ima, potele ebe tabo

iyakobi midite iya igilo mula: gabo idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono Ela Opamo gito nalibomene!

10 Numa:la:, me tabo kiyawao magumulo nale opo lumagi idi kalakalaima: kowagelena:, ega:walo nale lumagi idigodolo na moione tabo olowima: ubi kiyatina:. Ao, eba kunua:, Godote naimano tanaloma: dekalakalana, nale ebe ubi kapiyamo iyatinamo! Nanitabola, dopamo nale me opo epo epetapi bilibilinomo kalakalailaema: wagelenaimo, wiyasiya me tetelo na modoboa: eba kunu wagelenama: mabu nale woko Kelisoko kapiyatamo osiyodilonamo, lumagi iditamoa:.

Polote Iyaiya Opolo Sosi Wagilimi Woko Osiyodiloma: Godote Ebe Keba Kunu Keka:miyale

11 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo idi wadenomamo niyatawala:, nale kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakomo, ebe Tabote opo lumagi idino wokino tanalone kemaigiya:.

12 Iyo, nale ebe Tabo me opo epo magumulo iyatulamedawa idigodone kelawiya:, wiyasiya nanitabola, Ya:su Kelisote a:ka:tuwa: ebe Tabo natamo ikanamete ebeno magumu ebo awokalimiya.

13 La: dopamo me tanalo olowimata, naimano tagala okoli magumulo nale Godoko amamatema: Yu epono osiyodilole tanalo bilibilinomo keba kunu kowaloma:talenakimo. Numa:la:, ebe tetelo nale Yu watowatopi epetapiago Godokono nani sosino epo kubanomamo kubailaema: kawokawo temeteme iba:tamo nanitabonomolo ikalamenakima:.

14 Ega:walo naimano Yu epo epetapiate Godoko amamatema: nale ibino osiyodilole magumulo ibi eba iyatulamenalo ibi magumulo kawodawa idima: ebo ediyamo, mabu nanitabola, a Yu epono ewoniate atamo kebe iyaiya pukala kikaeamiye, nale ebe pukala bilibilinomamo tuduwatalo elawonomoma: eba eda:nalo, naimano elawo tanalote naimano apegabo dubu bilibilinomono elawo gito nodoiliya.

15 Wiyasiya kalakala kawonomola, nale naimano menokono tepone awokala:no, dopamo Godote ebeno nilakapo tanalodo na ka:na:mite ebo laweniya, nale walone tetelo Yu epono osiyodilole tanalo magumune pemaigate ebeno nani woko kosiyodilonama:. Ega:walo nale ibino osiyodilole magumulo eba okolinalo, ebete atu ubi tanalo walo ma kunu kiyatiya,

16 ebeno Guduno tanalo natamo awokalimite, ebene nale tote Yua:piatamo Wade Tabo eba na:kiyawaolo iba:te ebeno tanalo atumu wadenomamo kiyatawaoma:. Ebene

ebe tanalote natamo da:pemaigiya, nale naimano namu-
tupi magumulo lumagi iditamo ka:tiya:, nale keba kunu
ka:nosiyodilomo ebe woki ebegodone ka:nelaema:.
17 Ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulion-
amiya, nale ebe Ya:sukono alibolepi epetapino woki laema:
iba:tamo atumu ka:tiya:. Iyo, na iyatawiyamo Ya:sute na
ka:na:mia:no ebete ebe dubu dopamo eka:la:miya, wiyasiya
nale iba:tamo nemaiga:no Ala:biya bulu opamo tote, na
a:ka:tuwa: ebolo nokoliatepate ebene Dama:sakase kawo
duliyomolamo walo gito kolowamiyamo.
18 Ebene netewa-kapiya ulama da:petoiya, ebe tetelo
nale Pitago tabo gelama: Yelusalemamo tote eba:go netewa
wuika:mo eba nokoliatepalo,
19 wiyasiya alibolepi dubu epetapi magumulo nale idi
kapiyanomo ebo numiyamo, ebe dubu ebe Kawodawa
Ya:sukono ekawi Ya:imesitela.
20 La: nolowiala:, nale me leta magumulo dawokalimo ebe
tabo nanitabonomola, iyo, Godoko iyatawala na a:da: tabo
ka:kiyawauta:.
21 Ebene nale Yelusalemane samamo walo ka:pete, Siliya
opo ega:walo Silisiya opamo gito nemaigiyamo.
22 Me mabuma: kebe sosi epate Yudiya opono iyaiya
duliyomololo dilukulionamiya, ebe Kelisoko nanitabokobi
midipiate na ibino balida:mo unamea:no naimano tanalo
ebe mabuma: wadenomamo kiyatawaiya:.
23 Wiyasiya iba:te epetapino tabo gela kapiya ma kunu
olowiya, “Dopamo kebe dubute a nanitabokobi midipi kuba-
iaema: kawokawo temeteme atamo dikaeamenaki, ebete
me tetelo tabo a:kiyawaonako epo bilibilinomate Ya:suko
nanitabokobi ka:midima:!”
24 Nanitabola, iba:te ebe tabo olowite naimano tanaloma:
Godoko ebo moiya.

2

Polote Yelusalema Kawo Duliyomololo Alibolepi Dubu Epetapiago Daladabutiya

1 Ebene 14 ulama da:ka:petoi, iyalo ulamalo na Taitasiko
lawete Banabasiko ebana Yelusalemamo walo na:ka:timo,
2 mabu Godote ebeno ubi natamo awokalimi nale
ebe tanalo kosiyodiloma:. Ebene nale sosi kawokawo
watowatopi kapiyago eba naladabutilo, na Wade
Tabono tanaloma: kebe iyaiya tabo Yua:piatamo
ka:kiyawaonakomo, ebe tanalo iba:tamo ebo awokalilaimo.
Nanitabola, nale ebe tanalo nosiyodilimo, mabu na
ubia:nola kebe da:ima:te naimano kodakoda woko

magumulo Yua:piagodone da:pemaimiya, iba:te ebe da:imi
kubakubadopoma: gelama:.
3 Ebene iba:te naimano tabo olowiote, na walubinidawa
Taitasikono tanaloma: iba:te nago woki kapiyama: ebo
eda:iya, ma kunu ebe Yua:dawama: eba eda:nalo, talena
puliyala ebete Yu dubuno tama itamida pukala lawea:noma:
eda:lo Godokono woko nago kapimiya kosiyodilonama:.
4 Wiyasiya aimano aladabuti baiamo piyate a:da: ele-
masigi gabodo da:pelamiya, ibi a:ka:tuwa: ibi nanitabokobi
midipi ekakima: eba ka:la:milo ebo geliya, ebete tama ita-
mida pukala nelaemene. Eiye! Ebe dubate kuba woki
gabodo ago paladabutiya, a piyate Yua:pi magumulo woko
dosiyodilonama: aimano osiyodilo tanalo kubama: kege-
lama:, ebema: a Ya:su Kelisoko magumulo Mosesekono To-
totomu Tabono mibomibo magumune da:nemaima:, iba:te ebe
tabo olowiote ubi ebo iyatiya Totomu Tabono ala:mo a walo
ka:kematuoamoema:.
5 Wiyasiya iba:te Taitasitamo osiyodiloma: degeliya, ale ib-
ino ubi tanalamo tudila:oa:no aimano wokilo tete da:pesolo
woki netewama: keda:oa:, iyo, ale la: Yua:pi nanitabokobi
midipi mabuma: ibi ebo odiyobolima:, iba:te Wade Tabono
nanitabo tanalo kubaimikapoma:.

6-8 Ebe tetelo aimano taneba magumulo piyate
watowatopima: deda:iya, iba:te wiyasiya naimano wokono
osiyodilole tanalo bilibilinomo olowiote modoboma: geliya.
Iba:te me tanalo iyatawaiya, Godote iyalo tetelo natamo
Wade Tabo Yua:piatamo kiyawao woko dikanamiya,
dopamo ebete Pitatamo Wade Tabo Yu epatamo kiyawao
woko keba kunu kikamiyale eba kunu. Nanitabola,
Godote kebe elawamo Pitako Yu epatamo alibodawama:
ka:midiyale, ebete ebe atu elawamo na Yua:piatamo
alibonedawama: a:ka:midiniya, ebema: ebe watowatopiate
naimano woko tanaloma: modoboma: gelate iya gabo idido
kosiyodiloma: na kananea:. Wiyasiya numa:la:, iba:te
naimano woko kubama: negelataleka: nale ebe tanaloma:
woki bilibilima: a:keda:na:, mabu me opo epate kebe epo
kawokawopima: degelana, Godote ebe dubu unu nikapiamo
kulamena: wiyasiya ebete tepo magumamo ulamena.

9 Ebene Ya:imesiko, Pitako, ega:walo Yoneko iba:te ebe
tanebapino umi magumulo kawokawo watowatopima: eba
eda:onalo, iba:te naimano wade wokonomo Godogodone pe
tanalo diyatawaiya, ebe tetelo iba:te na ega:walo Banabasiko
aimano koto uwateuilo ale kapimiya tabo ma kunu gelima:,
na Banabasiago woko Yua:pino iyaiya opolo eba osiyodilon-
alo, ibi wiyasiya woko Yu epono opolo bosiyodilonama:na:.

10 Ebene ale kapiya tanalo idi osiyodiloma: iba:te a ebo
anaiya, ma kunu Yu epo magumulo piyate nigologolopima:
deda:ona, ale Yua:pi nanitabokobi midipi kananalema: iba:te
ebe epo nilakapo mani alomo tanalamo kemalagidilole-
nakoma:, wiyasiya numa:la:, ibino tabo olowia:no nale ebe
tanalo osiyodiloma: na a:ka:tuwa: naimano ubi dopamo
iyatimo.

*Polote A:ntiyoka Kawo Duliyomololo Pitakono Kuba Osiy-
odilo Tanaloma: Ebe Kawiya Daniya*

11 Ebene egela bilibilinomo epetapi da:petoiya, tete idilo
Pitate A:ntiyoka kawo duliyomolamo pemaigate kuba tanalo
idi Yua:pi nanitabokobi midipi ekakiatamo da:posiyodili, na
ebema: sosi epono ololo apulo ebe kawonomamo animo.
12 Iyo, ebete ago da:pokoliyatepi, egela epetapilo ebete
Yua:pi ekakiago bae kapimiya kalakalago enaonaki.
Wiyasiya Ya:imesite Yu dubu epetapi Yelusalemane
dapaliboli, Pitate ebo iyatawi ibi piyate tama itamida pukala
lawea:piago pola:nama: talenama: degelana ebe dubula,
ebema: ebete ibino ubia: tabo gela tanaloma: eba toletolelo
Yua:piago bae nao ebo atepi.
13 Ebene A:ntiyoka duliyomololo dilukuliona, ebe Yu ekaki
epetapi Banabasiko ebana, iba:te Pitakono osiyodilo tanalo
umite tola:go atu kuba tanalo ebo kosiyodiliya, iyo, iba:te
Yelusalema duliyomolo dubuno ubia: tabo gela tanaloma:
toletoleote bae nao magumulo ibino Yua:pi nanitabokobi
midipi ekaki gito miyapiya.
14 Ebema: Wade Tabote ale osiyodiloma: keba kunu kanae-
nale, iba:te ebe nanitabo tuputupu gabo datepiya, nale
ebe tanalo eba umilo ibi bilibilinomono ololo apulo Pitako
kawiya ma kunu animo, “A:ma: Yu lumagima: eba eda:nalo,
wiyasiya Yelusalema epo pelamea:no a:ma: Yua:pino iyaiya
tanalo iba:go kalakalago osiyodilolenakiyata. Eiye, me
wade osiyodilo tanalola! Ebema: mabu keleka: a:ma:
me tetelo ebe wade osiyodilo tanalo atepawete temeteme
Yua:piatamo dikalama:wena, ma kunu iba:te a Yu epono
ewonino osiyodilole tanalo waloma:talea:no a:ma: iba:go
walo a:ka:luawitamene?”

*Yu Epo Ega:walo Yua:pi Iba:te Nanitabokobi Midi Tanalo
Kapiyado Ibino Igilo Mula: Tanalo Kelaema:na:*

15 Ebema: a piyate Yu epo magumune dawokalaliyama:, a
me tanalo nanitabolo iyatawala, a la: Yua:pi keba kunula:ka:
eba kunua:, mabu la:imano epo epetapi bilibilinomate
Godokono nanitabo gabo iyatawa:noma: eba eda:onalo ka-
wokawo kuba ebo osiyodilolenaka.

16 Wiyasiya a nanitabokobi midipi bilibilinomate
iyatawala, lumagite Ya:su Kelisoko nanitabokobi
da:midimene, Godote ebe tanalo kapiyado ebe
tuputupudawama: keka:imene, ebete Mosesedo epatamo
dikalamiya ebe Totomu Tabamo tuduwata tanalodoa:. Iyo,
me mabuma: a Yu epo ega:walo la: Yua:pi, a bilibilinomate
Kelisoko nanitabokobi midi gabodo tuputupupima: eba
eda:onalo ebo gelanama:, gabo idi kitana: lumagite
Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo ebeno
tuputupudawama: keda:ma:.

17 Ebema: diyala, daedale wokiagodawate ma kunu
da:begemene, "La: nanitabokobi midipiate Kelisoko
magumulo Godokono tuputupupima: eda:oma: eba gelalo,
wiyasiya la:le Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo
ka:tudila:wena:. Ebema: numa:la:, Kelisote la: elawokobi
midilinata la:le la:imano tudila:oa: tanalodo ele gabo
kodida:ema:, kawokawo kuba osiyodilolepiate keba kunu
kodidinake eba kunu!"

Na wiyasiya ebetamo tabo ma kunu kegemamo, "Ao, a:ma:
daedale wokilo geata!

18 Godote Mosesedo atamo dikaeamiya, nale ebe iyaiya
Totomu Tabo kodakodanomolo walo a:kuwatemo. A:ma:
numa:, ebete naimano nanitabokobi midi tanalodo na kebe
tanalo kodakodalo laema: kubama: gelo diyatunamiya, nale
ebe tanalone olobigate ebene woki iyakobi midite ebe atu
tanalo walo da:kelaemo, Godokono umi magumulo na ebe
kawo kubanomo ebetamo kosiyodilomamo."

19 Nanitabola, Godokono Totomu Tabono tanalate na niy-
atunamena, na a:ka:tuwa: naimano elawamo ebeno ubi
tanalamo tuduwatama: modoboa:. Ebema: na ebe Totomu
tanalono elawo magumune nemaigate naimano elawamo
osiyodilo tanaloma: gito a:iyamo, nale ebe tetene wagilimite
Godokono elawamo ebeno tanaloma: kokolinama:.

20 Iyo, me gabodo nale Kelisago kewa olotolowalo gito
a:iyamo, ebema: me tetelo Kelisote na magumulo eba okoli-
nalo na a:ka:tuwa: naimano elawamo walo a:kokolinamo.
Nanitabola, Godokono Gudute na nilakapolo eba malagidilo-
nenalo ebeno igilo na mabuma: iyabaiamo diyatiya, ebema:
na me tetelo ebe nanitabokobi midi tanalodo bokolinamo.

21 Eiye! Lumagite Totomu Tabamo tuduwata tanalodo
tuputupudawama: eda:ma: gabote nanitabolo nitanataleka:,
a biyatawaona: Kelisokono a:e tanalo ebe kawo tanaloa:.
Wiyasiya numa:la:, Totomu Tabamo tuduwata tanalodo
gabo kitana:, ebema: Godote ebeno nilakapo gabo idi
na diyatunamiya, nale ebe wade gabonomo ubia:noma:
a:keda:namo.

3

Godote Epono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ibi Tuputupupima: Da:midilina

1 O Galesiya opo epala:, mabu keleka: la: daedale epoma:
deda:ima? Eiye, Ya:sute kewa olotolowalo da:iya, na dopamo
ebe tanalono magumu la:tamo wadenomamo awokalimo!
Ebema: la:godolo dopamo da:pola:namiya, Saitanakono
osiyodilo tanalodo ebe wadewade woki potele kiyaleke-
lametiya? Numa:la:, la:le ebeno iyaiya a:da: elemasigi tanalo
uwata:wete kuba woki ma kunu malagidilo owagilimata,
Godote Mosesedo epatamo dikalamiya la:le ebe Totomu
Tabamo tudila:o tanalodo tuputupupima: keda:wenama:.
2 Ebema: modobola la: me kapiya tanalo na nanana:la:,
la:le Godokono Uliyanano elawo kebe gabodo kelawa:ima,
ebeno Totomu Tabamo tudila:o gabodola:ka:, o la: ebeno
Wade Tabo olowi tetelo nanitabokobi da:mida:ima ebe
tanalodola:ka:?
3 Eiye, la: daedale epoma: akoeda:oala:! Godokono
Uliyanate la: magumulo kebe woko kowagilimile, la: mod-
obola:ka: ebeno elawo tanalone olobila:wete la: a:ka:tuwa:
la:imano osiyodilole elawamo ebe woko opoliyama:?
4 Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi magumulo kebe
tanalo bilibilinomate la:tamo da:pemaimionakiya, Godote
ebe tanalodo la: wadenomamo iyatulamenakiyata, a,
nanitabola:ka:? Eiye, modoboa: la: ebe wadewade woki
gito dodolomatilima:!
5 Ebema: Godote ebeno Uliyanano elawo la:tamo ka-
wonomamo eba ikalamenalo la: magumulo kawokawo
anoano tanalo dosiyodilolenako, ebe tanalote la:godolo
beda: mabuma: kitanale? La: Godokono Totomu Tabamo
tudila:o mabuma:la:ka:, o la: ebeno Wade Tabo olowi tetelo
nanitabokobi da:mida:ima ebe mabuma:la:ka:?
6 Ebema: modobola la: A:ibalayamakono tanalo
nemalagidilala:. Godokono Bukalo tabote ma kunu
itana, “Godote ebeno nanitabokobi midi tanalo umite ebe
tuputupudawama: ebo ka:miya.”
7 Iyo, me Buka tabone modobola la: me tanalo wadeno-
mamo niyatawala:, piyate nanitabokobi midipima: deda:ona
ibi ebe A:ibalayamakono walone gudinomola.
8 Numa:la:, Godote a tetelo Yua:pi uwatete ibino
nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: da:midilina,
ebe tanalote maiga:no dopamo ebete A:ibalayamatamo ebe
nopo eba awokalimilo Kelisokono Wade Tabono magumu
ebetamo ebo kiyawaiya. Iyo, ebe tabote ebeno Bukalo
ma kunu itana, “Iyaiya opolo dilukuliona ebe epo taneba
bilibilinomate na ma kunu ba:toweonamenakoma:na:,

‘A:ma:le A:ibalayamako keba kunu kowaluba:wenakiya,
modobola a:ma:le a atumu eba kunu nowalubinakiye.’ ”
9 Nanitabola, A:ibalayamate Godokono tabo olowite
nanitabokobi da:midiya, ebe tetene wagilimite Godote ebeno
okoli magumulo ebe wadenomamo walubinaki, ebema: me
tetelo piyate Godoko atumu nanitabokobi da:midina, ebete
ibi eba kunu atumu a:kowalubilinako.

10 Wiyasiya numa:la:, piyate Totomu Tabamo tudila:oma:
ibi a:ka:tuwa: ibino elawo nanitabokobi da:midilina, Godote
ibi walubilia:no iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma:
kawo temeteme biyatawaonakoma:na:. Iyo, ebeno Bukalo
tabote ibino tanaloma: ma kunu itana, “Totomu Tabono
iyaiya tanalo bilibilinomo magumulo potele kapiya to-
totomu kapiya tetenomolo dadikanalemene, ebe mabuma:
ebete ebeno a:e uwomuamo olopoligoa: temeteme ma
kunu biyatawanakomene, ebeno kuba wiyate Godogodone
nanitabonomolo ka:pemene!”
11 Ebema: numa:la:, a opo epo bilibilinomagodolo lumagi
idite modoboa:noma: eda:na Godokono Totomu Tabo bili-
bilinomamo ka:tuduwatama:, iyo, ebe tanalone a iyatawala,
Totomu Tabamo tuduwata tanalodo Godote lumagi idi ebeno
tuputupudawama: a:ka:midimene. Nanitabola, ebe gabo
kitana:, wiyasiya kalakala kawonomola, Godokono Bukalo
tabo idite ma kunu gena, “Piyate Godokono tuputupupima:
deda:ona, iba:te ebe nanitabokobi midi tanalodo nanitabo
igilo kelaema:na:.”
12 Ega:walo ebeno Bukalo tabo idite ma kunu kegena,
“Piyate ebeno iyaiya Totomu Tabo bilibilinomamo eba
tudila:onalo idi kapiya adikanalea:no, me opo epo
magumulo ibinomate nanitabo igilago bilukulinama:na:,”
wiyasiya nale dopamo ma kunu gemo, ebako lumagite me
opolo kokolina:. Ebema: me tanalo kawo tanalonomola,
Godote ebeno Bukalo a niyatuamena, Totomu Tabamo
tuduwata tanalo ega:walo nanitabokobi midi tanalo, ebe
netewa tanalate iyaiya ba:pola:na, ibi kapiya:.

13 Ebema: nanitabola, ale Godokono Totomu Tabo
adikanale mabuma: ebete a temeteme magumulo
kilukulinama: degiya, wiyasiya Kelisote a nilakapoiamelo
ebe temeteme uwateamete ebo a:iya. Iyo, me gabodo ebete
aimano kuba osiyodilole tanalono temeteme magumune
a iyalo owagaiya. Numa:la:, Kelisokono a:e tanalono
magumu kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma
kunu gena, “Epate lumagi idi anakapuima: ebeno ape
kewamo diyatima:na:, ebe lumagite ebeno kuba osiyodilole
mabuma: Godokono ololo apulo olopoligoa: temeteme

belawenakomene.”*

14 Me mabuma: Ya:su Kelisote kewa olotolowalo da:iya,
ebete ebeno ubi ebo iyatiya, ebeno a:e tanalodo aimano
kuba osiyodilole tanalono temeteme wiya kuwateaema:,
ega:walo ebe ubila ebeno Uliyanate aimano nanitabokobi
midi tanalodo a magumulo kokolinama:. Iyo, Godote Yu
epo kowalubilima: dopamo nanitabonomolo egiya, wiyasiya
ebete Kelisokono a:e tanalodo Yua:piatamo gigiyu atumu
a:ka:iyamidiya, ibino ilukuli magumulo Godote ibi wade-
nomamo kowalubilinakoma:, ebete dopamo A:ibalayamako
keba kunu kowalubinakile eba kunu.

Godote Dopamo A:ibalayamatamo Kebe Tabo Nanitabolo Degiya Ebe Tabono Elawo Ebeno Iyaiya Totomu Tabono Elawote Kadikamidaliya:

15 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale me opo
epono osiyodilo tanalo idi uli taboma: midite ebe tanalamo
la: kiyatulaemamota. Ma kunu epono ololo apulo netewa du-
bate ibino nopo iyatite bae kapimiya denaoma:na:, walone
tetelo ibi magumulo idite ebe nopono tabo gito adikanalema:
modoboa:, iyo, iba:godolo gabote a:kitanamene ebe tabo
iyakobi ka:midima:.

16 Eba kunu Godote ebeno Bukalo iyaiya tete epetapilo
ebeno nopo A:ibalayamatamo eba iyatilo tabo nanitabolo
ebo genaki, ebete ebe ega:walo ebeno walonepi
kowalubilinakoma:, wiyasiya numa:la:, ebe tabono tanalate
A:ibalayamakono walonepi bilibilinomono tanaloma: unulo
eba pola:nalo, ibino kawo magumu ebe walonedawa
kapiyanomono tanaloma: gena, ebe dawa ebe Kelisotela.

17 Ebema: naimano kawo iyatulame tanalo ma kunula.
Dopamo tetelo Godote ebeno nopo eba iyatilo kebe
tabo nanitabolo degiya, ebe tabono elawote uwomua:
uwomua: tetelo a:kolopoligonamene. Iyo, 430 ulama epetapi
da:petoiya, ebe tetelo Godote ebeno Totomu Tabo epatamo
dikalamiya, ebe Totomu Tabono elawote modoboa:noma:
ediya ebeno dopo tabono elawo kadikamidalema:.

18 Ebema: numa:la:, Godokono wadewade walubi tanalate
Totomu Tabamo tudila:o tanalodo epatamo nemaimio-
taleka:, a biyatawaona: ebete dopamo nanitabolo degiya
ebe dopo tabono elawote iyalo olopoligiya. Wiyasiya eba
kunua:. Godote A:ibalayamatamo nanitabolo degiya, ebe
nani tabo kapiyado wadewade walubi tanalo ebetamo gito

* **3:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tuputupudawanomola, ebete kuba idi kosiyodilonakia:. Wiyasiya ebete kewa olotolowalo aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo uwateamete, ebene uwomua: uwomua: tetelo ebe kuba tanalate ebegodolo eba pola:nalo ebete a mabuma: ebe kuba ebeno kalimamo ba:mula:leamenamene.

ikameonaki, A:ibalayamakono osiyodilo tanalo ididoa:. Me mabuma: a iyatawala, ebe nani tabono elawote uwomua: tetelo eba itanalo, me tetelo a mabuma: atumu wade woko ebe kosiyodilona.

Godokono Totomu Tabono Woko Osiyodilo Tanalo

19 Ebema: mabu keleka: A:ibalayamakono walogabo apune Godote Totomu Tabono iyaiya tanalo epatamo dikalamiya? Nanitabola, Godote ebe osiyodilo tanalodo ubi iyatiya, me opo epate aimano kuba osiyodilole tanalo wadenomamo kiyatawaoma: A:ibalayamakono walone gudu idino pe teta:mo. Numa:la:, ebe walone gudu ebe Godote pokono tanaloma: tabo A:ibalayamatamo nanitabolo degiya ebe gudula, iyo, ebe Kelisotela.

Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Mosesete Godoko ega:walo me opo epo tetenomolo eba utinalo, Unu Duliyomolono nopopiate Godokono Totomu Tabono iyaiya tanalo ebetamo ebo ikameiya, ebete ebe Totomu Tabono nopo ibi wadenomamo kiyatulaema:.

20 Wiyasiya walone tetelo kebe oli nopote atamo Kelisogodone ka:pemaigiyale, ebe nopono tanalo iyanomola mabu Kelisoko ega:walo Godoko ibi kapiyanomola. Ebema: numa:la:, opo lumagi idite Godoko ega:walo a tetenomolo utia:no, ebe tetelo ebe a:ka:tuwa: me opamo piya ebeno nopo a ka:piyatuaema:.

21 Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? Godokono Totomu Tabono nopote Mosesedo da:pemaigiya ega:walo Godokono nani Tabonomo Ge Tanalono nopote Kelisogodone da:pemaigiya, ebe netewa nopo magumulo gowela tanalo ba:kitanale? Ao, kitana:! Gabote nitaniyataleka: ale totomu tabo ida:mo tudila:o tanalodo nanitabo igilo kelaema:, Godote a ebe gabodo tuputupupima: eba midinalo ebeno nopo idi atamo a:kikaeamiyana:.

22 Wiyasiya ebeno Bukalo ebete a niyatuamena, me opo epo bilibilinomate kuba osiyodilole tanalono elawo magumulo ilukulina, iba:te nanitabo igilo laema: ka:modobona:. Me mabuma: epate ibino osiyodilole tanalono elawo nanitabokobi midia:no Ya:su Kelisoko kapiya nanitabokobi da:midina, Godote ebe tanalodo kebe walubi tanalo iba:tamo ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, ebe tanalote iba:tamo nanitabonomolo ka:pemaigamene.

23 Nanitabola, Godote ebeno Nanitabokobi Midi Tanalono nopo awokalimia:no, dopamo tete geyageyanomolo nanitabokobi midi tanalono pe teta:mo a opo epate ebeno Totomu Tabono elawo magumulo ilukulinaima:, kuba osiyodilolepiate gabamanino idoko motolo keba kunu kilukuline eba kunu.

24 Iyo, Godote ebeno Totomu Tabo atamo dikaeamoiya,
ebeno ubi ma kunu iyatiya, ale ebe tabono elawo magumulo
eba ilukulinalo ebe tabono iyaiya tanalate Kelisokono pe
teta:mo a wadenomamo iyatuamenapete, ebene ale ebe-
godone ebeno oli nopo idi dolowioma: ebe nanitabokobi
midi tanalodo ebeno tuputupupima: ebo keda:omalema:.
25 Ebema: kalakala kawonomola, a me tetelo Totomu
Tabono elawo magumulo kilukulina:, iyo, ebe tanalono ela-
wote agodone iyalo olopoligiya, nanitabokobi midi tanalote
da:pemaigiya ebe tetelo.
26 Numa:la:, Ya:su Kelisoko magumulo la: bilibilino-
mate ebe nanitabokobi eba midinalo Godokono gudima:
beda:onamata.
27 Iyo, la:le obamo waduba:midaole tanalo Kelisoko magu-
mulo elawimata, ebema: me tetelo la: ebeno oli okoli
tanalago wapata:lamenamata, lumagite oli kaliku pulite
kalakalago keba kunu kepata:nakole eba kunu.
28 Ebema: nanitabola, la: Ya:su Kelisoko magumulo eba
ilukulinalo, la: piyate Yu epoma: deda:wenama ega:walo la:
piyate Yua:pima: deda:wenama, la: piyate epetapino wiya:
woko dosiyodilawenama ega:walo piyate la: a:ka:tuwa: la:
kowalubila:ema: mani woko dosiyodilawenama, la: piyate
dubuma: deda:wenama ega:walo la: piyate kamiyalema:
deda:wenama, Godokono umi magumulo la: bilibilinomo
kapiya eponomolata, la: iyaiya epoma: keda:wena:.
29 Iyo, la: bilibilinomo Kelisokono epolata, ebema: la:
A:ibalayamakono nani walone gudima: eba eda:onalo,
Godote ebetamo uwomua: walubi tanalo ikameoma:
nanitabolo degiya, la: atumu Godogodone atu walubi tanalo
ba:kelawenakomata.

4

Godokono Nani Gudino Tanalo

1-2 Ebema: nale uli tabo idi ma kunu gemo. Kawo dubu
idino moto epo magumulo ebeno nani gudu ega:walo wiya:
wokopi iba:te kapimiya ilukulina. Nanitabola, walone
tetelo ebe gudute ebeno nabiwigodone inamabu bilibili-
nomo ega:walo elawo kuwatemene, wiyasiya ebeno nabi-
wite ebeno tanaloma: kebe tete modoboma: kegiyale, ebete
ebe kawo teta:mo maiga:no dopamo ebe a:ka:tuwa: ebeno
ubilo tanalo idi kosiyodilona:. Iyo, ebete da:pesoma: eba
eda:nalo, ebeno nabiwite piyatamo elawo dikalamiya iba:te
ebeno dawalipima: ega:walo iyatulamepima: keda:onama:,
ebete ebe kawokawopino tabamo gito tuduwatanako, ebeno
nabiwino wiya: wokopiate ibino woko namutupiatamo keba
kunu ka:tudila:onake eba kunu.

3 Ebema: a atumu, kuba uliyana magumulo piyate me
opolo ega:walo tobolo unulo kawokawopima: deda:ona, a
dopamo ibino elawo magumulo ilukulinaima: aimano tepo
magumuno iyatawa tanalote kawoma: eda: teta:mo.
4 Ebene ebe tetenomote Godokono ubilo modobonomolo
da:pemaigiya, ebete ebeno Gudu me opamo ebo palibiya,
iyo, ebete kamiyale idino tepo magumune awokalate a opo
epago Godokono Totomu Tabono elawo magumulo okoli-
nami.
5 Numa:la:, ebete eba kunu osiyodiliya, a piyate eba:go To-
tomu Tabono elawo magumulo dilukulinaima:, ebete a ebe
elawo magumune eba wagailo ale Godokono nani gudima:
ebo keda:omalema:.
6 Ebema: kalakala kawonomola, mabu a nanitabokobi
midipiate me tetelo Godokono gudima: deda:onama:, ebete
ebeno Guduno Uliyana atamo ebema: palibiya ebete aimano
tepo magumulo ka:pokolinama:. Numa:la:, ebe Uliyanate
ado Godoko Abama: eba ka:minalo ebe da:toweomenako ebe
dawala.
7 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: dopamo Totomu
Tabono wiya: wokodawama: eba eda:nalo kebe temeteme
magumulo dokoliawenamiya, a:ma: ebe temeteme magu-
mune iyalo nemaigawete me tetelo wiya: wokodawama:
walo keda:wena:, a:ma: wiyasiya Godokono nani guduma:
eda:nata. Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le ebeno guduma:
deda:wena, ebema: Godote ebeno gudi mabuma: kebe wade-
wade tanalo iyalo dogodogokobi da:midiliya, ebe iyaiya
walubi tanalo ebete a:ma:tamo uwomua: tetelo gito bikame-
onakoma:ta.

Polote Galesiya Sosi Epono Tanaloma: Woki Bilibili Tanalo Dawokalimiya

8 Numa:la:, dopamo la: Godokono nanitabo tanalo
iyatawa:noma: eba eda:onalo, epetapiate kebe kubakuba
uliyana kamamalatelene la: ebe uliyanano temeteme
ikalame tanalono elawo magumulo atumu nilukulinaimata.
9 Wiyasiya me tetelo la: Godokono nanitabo tanalo uimata,
ebete iyalo tetelo la:imano tanalo nanitabolo dulamele-
lametiyala ebe dawala. Ebema: la: ebe nanidawama:
eba gelanalo, mabu keleka: la: ubi diyata:wenama, la:le
dopamo kebe kubakuba uliyanano temeteme magumulo
kilukuliawenaima la: ebe atu uliyanano tanalamo walo
ka:kolobila:ema:? Eiye, ebe uliyanate nigologolopimu
ilukuliona, iyo, ibino elawo nanitabolo kitana: la: kowalubili-
tama:! Ebema: la: ubi beda: mabuma: kiyata:wenama ibino
elawo magumulo walo ka:kilukuliawenama:?

10 Eiye! La:imano wokiate kubakubaote, ebene Yu epono
osiyodilole magumulo iba:te kawokawonomoma: degelana,
ebe iyaiya egelano tanalo, ega:walo oli saganano tanalo,
ega:walo kawokawo soliyomuno tanalo, ega:walo ulama
epetapino kawokawo osiyodilole tanalo, la: atumu ebe
tanalo kawokawonomoma: gelanamata!
11 Ebe mabuma: nale la:imano nanitabokobi midi
tanaloma: woki bilibilima: editamo. Nale la: magumulo
kebe woko kodakodalo kosiyodilimo, diyala, ebe wokono
da:ima:te iyalo a:kubakubaiya!

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale
la: toweolaemata, nale dopamo la:go kapiyama: keba kunu
ka:pedimo, modobola la: eba kunu nago kapiyama: eda:wete
na nibaminatena:la:. Iyo, dopamo la:le temeteme natamo
kikanama:wenakia:, ebema: la: niyaniyata, me tetelo teme-
teme natamo ikanaema: akowagilima:la:.
13 Nanitabola, natamo dopamo demaigi, la: ebe tanalo
iyatawalata, ma kunu gabugabute na dunamiti, na ebe
tanalodo wade tete umite Godokono Wade Tabo la:tamo ebo
kiyawaimo.
14 Ebe tetelo naimano gabugabuno tanaloma: la: na eba
walubinilo mibo tanalote la:tamo emaigi, wiyasiya la:le na
malogonea:no, la:imano tepo magumuno wokilo la:le na
Godokono Unu Duliyomolono nopodawa idi keba kunula:ka:
eba kunu da:midina:ima, naimano tabo kiyawao tanalo
ubia:noma: keda:wea:, iyo, la:le na Ya:su Kelisoma: mid-
ina:wete na kalakalago ebema: lawenimata.
15 Numa:la:, ebe tetelo la:godolo na mabuma: ditanati,
ebe kalakala beda: kawonomola:ka:! Ebema: beda: tanalote
kemaigile la:imano kalakala ebo kanakapuima:? Nanitabola,
dopamo la:le na mabuma: ubi ma kunu iyatimata, gabote
nitanataleka: la: magumulo idite ebeno wadewade balidi
magobelete natamo gito bikanamena:.
16 Wiyasiya numa:la:, nale me tetelo Godokono nanitabo
tanalo la:tamo walo dakawokaliminamo, ebe mabuma: la:
epetapi la:imano wokilo na nilakapoinamea:no la:le na
la:imano goweladawama: midininamata!

17 Nanitabola, piyate Godokono mailamo a:da: tabo
da:kiyawaonaka, iba:te la:imano tanaloma: ibino ubi ka-
wonomamo ma kunu iyatina, iba:te la:imano woki kubail-
amete, la: ega:walo na, a iyaiya kalomoema:, ebene la:
ibino tanebapima: eba eda:olo la:imano ubi iba:tamo atumu
kawonomamo ebo kalomomamota.
18 Ebema: numa:la:, lumagi idite la: nanitabo gabodo
kowalubilitama: ebeno ubi kawonomamo diyatimene,
ebe tanalo wadenonomola. Iyo, nale la:godolo luta

tetelo ega:walo nale luta: tetelo, la:le ebako wade
iyatulamedawatamo ubi diyata:ema, kuba:nola, naimano
kalakalate ebema: kitanamene!
19 Wiyasiya la: idawano gudia:, la: naimano wade-
wade nanitabokobi midipi gudinomolata, ebema: nale
la: mabuma: diyatawitamo, ebe temeteme tanalo ebe
kamiyalete gudu alaima: temeteme diyatawanako eba
kunula! Nanitabola, ebe temeteme tanalote nagodolo ki-
tanamene la:le la:imano nanitabokobi midi magumulo Ke-
lisoko keba kunula:ka: ebako epoma: deda:ema ebe teta:mo,
20 ebema: numa:la:, la: mabuma: nagodolo ditana ebe
woki bilibili tanalo da:pesoa:. Me mabuma: nale naimano
ubi tanalo kawonomamo ma kunu iyatitamo, gabote di-
tanamene nale me tetelo pete la:go kapimiya ilukulite
Godokono nani tabono tanalamo la: diyatulametama, ebe
atu tetelo naimano nilakapo awokalimi tanalamo la: kowalu-
bilimamota!

A:igako Ega:walo Selako Ibino Uli Tabono Magumu Tanalo

21 Ebema: la: piyate Godokono Totomu Tabono elawo
magumulo walo ilukulima: ubi diyata:wenama, la: me tanalo
na nanana:la:. Mosesete Godokono Buka magumamo kebe
Totomu Tabo kakuloliyale, la: modobola:ka: ebe Totomu
Tabono kawo magumunomo nanitabonomolo laema:?
22-23 Numa:la:, Godokono Bukalo tabote me tanalo
awokalimina, A:ibalayamate dubu gudi netewa ulamiya,
dopo gudute ebeno wiya: wokodawa kamiyalegodone
awokalate, idite ebeno nani kamiyalegodone akawokaliya.
Ebene dopo gudute epono kateneno ubi tanalodo eba
awokalalo, gudu idite wiyasiya Godokono anoano tanalodo
awokaliya, mabu dopamo ebete A:ibalayamatamo tabo
nanitabolo egiya ebeno kamiyalete ebe gudu kalaimene.
24 Numa:la:, ebe kamiyale netewano tanalo ebe a iyatu-
aema: uli taboma: eda:na, ega:walo me tanalono magumu
ebe ma kunula. Netewa kamiyale ebe Godote iyaiya nopo
epatamo dawokalilamiya ebe netewa tanalo keba kunula:ka:
eba kunula. Dopo kamiyale A:igate wiya: wokodawama:
deda:nami, ebema: ebete kebe gudi kalailamiyale ebe gudi
ebe atumu wiya: wokopima: keda:iya. Ebe mabuma: A:igako
ebe Godote Sainai Ununomo Damelalo dawokalimiya ebe
Totomu Tabamo tudila:o tanalono nopo keba kunula:ka: eba
kunula, iyo, piyate ebe nopono elawo magumulo dilukuliona
ibi wiya: wokopila, iba:te woko osiyodilo magumulo ka-
wokawo temeteme kapiya biyatawaonakoma:na:.
25 Ega:walo a iyatawala Sainai Damelate Ala:biya opolo
itana, ebema: ebe damela ebe ulila, ebe Yelusalema kawo

duliyomolola, mabu me tetelo Yelusalemalo dilukuliona
ebe Yu epo bilibilinomate Godokono Totomu Tabono elawo
magumulo eba ilukulinalo wiya: wokopima: eda:ona.
26 Wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo ditana ebe
oli Yelusalema duliyomolono tanalo iyanomola. Ebe
duliyomolo ebe A:ibalayamakono nani kamiyale Selako
keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe a nanitabokobi
midipino menokola, ebema: piyate nanitabokobi midi
magumulo dilukuliona iba:te ibino temeteme woko magu-
mune iyalo maimiote, me tetelo woko osiyodilo magu-
mulo tutupima: eba eda:olo wiya: temeteme woko walo
a:kosiyodilonama:na:.
27 Numa:la:, Selate tete geyageyanomolo gudia:noma:
eba eda:nalo, Godote kebe nani tabo ebeno awi
A:ibalayamatamo dopamo degiya, ebete ebe tabo
malagidilolo Selako ebo walubiya Aisa:keko kalaima:. Ebe
mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

“Ta:li kamiyale, modobola a:ma: nekalakala!
Iyo, a:ma: dopamo gudu alaimia:noma: deda:wenamiya,
a:imano tabo madodo unamo adipatelo
kalakala kawonomamo nawokalima:!
Nanitabola, epate poko
kuba ta:li kamiyalema: degelanamiya,
ebe kamiyalete gudi bilibilinomo kulaemene,
ebene ebeno gudino uwomute dopamo daidiya
ebe kamiyaleno gudino uwomu ka:nodolimene.”

28 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:
Godokono gudilata mabu ebete iyalo tetelo la: walubil-
ima: nanitabonomolo degiya, la: ebe tabono elawo magu-
mudo awokalaimata, Aisa:kete dopamo ebeno nani tabono
tanalodo keba kunu kawokaliyale eba kunu.
29 Nanitabola, A:ibalayamako tetelo ebeno gudi magumulo
potele epono kateneno ubi tanalodo dawokaliya, ebe dopo
gudute ebeno ekawitamo kawokawo temeteme ikameonaki
mabu ebe iyatawala, ekawite Godokono Uliyanano anoano
walubi tanalodo awokaliya. Numa:la:, me tetelo atu tanalote
walo na:kemaigana, Totomu Tabono elawo magumulo wiya:
wokopima: deda:ona, iba:te kawokawo temeteme a tu-
tupima: eda:opiatamo ikaeamenaka.
30 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabote a keba kunu
kiyatuamenale? Iyo, Godote A:ibalayamako ma kunu aniya,
“Modobola, a:ma: wiya: wokodawa kamiyale ebeno gudago
la:godone iyabaiamo nalibola:. Nanitabola, a:ma:le a:imano
nani kamiyalegodolo duma:wia, ebe nani gudunomago

a:imano dopo gudute a:imano dogodogo inamabu magumulo kapiya apu idi a:kelaemene, ao, ebe dogodogo inamabuate a:imano nani gudu kapiyagodolo na:pola:namene!”

31 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, wiya: woko temetema:go dosiyodilona a ebe kamiyaleno gudi keba kunula:ka: eba kunua:. Ao, a nanitabokobi midi magumulo tutupima: eda:onama:, ebema: a nani kamiyaleno gudila ega:walo ale aimano Nabiwigodone wadewade walubi tanalo buwatenakoma:.

5

Kelisoko Magumulo Tutupima: Deda:ona Iba:te Totomu Tabono Elawo Magumulo Walo Ilukulinama: Modoboa:

1 La: numa:la:, Kelisote kewa olotolowalo a tutupima: a:midiya ale ebeno tutu okoli magumulo nanitabonomolo kilukulinama:, ebema: modobola la: ebe tutu okoli magumulo kodakodalo eba lamota:onalo lumagi idino wiya: temeteme woko tanalono gubi magumamo walo akonopila:oala.

2 Naimano tabo wadenomamo nolowiala:. Na Polote me tanalo la: Yua:pi dubu analemata, la: lumagi idino kuba wokiamo tudila:wete Yu epono tama itamida pukala la:imano apa:mo delawa:ema, ebe tanalodo la:le la:imano woki ma kunu kawokalimamota, Kelisote la: mabuma: dosiyodiliya la: ebe tanalo dologala inamabuma: eba midinalo iyabaiamo ba:idiloma: wagelenamata.

3 Ebema: nale la: kapiya tete ida:mo kawiya walo nakanalemata, la: magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala delaemene, ebe tetene wagilimite ebete Totomu Tabo epetapino tanalo bilibilinomamo na:tuduwatanakomene ebeno kuba wiyate ebetamo pekapoma:!

4 Eiye! La: piyate Godokono Totomu Tabamo tudila:o tanalodo ebeno tuputupupima: eda:oma: dowagela:wenama, la: a:ka:tuwa: la: Kelisogodone iyalo iyailimata, iyo, la: Godokono nilakapolo gito ikaeame tanalone olobila:iyamata.

5 A nanitabokobi midipiate wiyasiya olowiolo nemakopelenama:, Godote aimano nanitabokobi midi tanalodo woko eba osiyodilonalo ebe a:ka:tuwa: ebeno Uliyanano elawamo a ebeno nani tuputupupima: ka:midimene.

6 Ebema: nanitabola, a Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ale Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiyama: ebe kawo tanaloa:, ega:walo ale lawea:pima: deda:onama: ebe tanalo atumu kawo tanaloma: keda:na:. Numa:la:, kapiya tanalonomote kawoma: eda:na, ebe tanalo

ebe aimano nanitabokobi midi tanalote aimano nilakapo
awokalimi tanalodo woko dosiyodilona ebe tanalola.
7 Eiye! La: dopamo la:imano nanitabokobi midi ga-
bodo elawonomamo tolaimata, sukulu gudino kalakala ege-
lalo iba:te keba kunu ka:puila:onake eba kunu. Ebema:
la:imano agowa ukamidadawama: potele kedile? Iyo,
la:le dopamo Godokono nanitabo tanalo olowiawete ebe
tanalamo tudila:o dowagilima:ima, ebe tanalo pokono osiy-
odilo tanalodo katepaima?
8 Numa:la:, Godoko la:imano agowa ukamidadawa:, ao,
ebe dopamo la: nanitabokobi midi tanalamo deka:la:mitia
ebe dawala.
9 Ega:walo me tanalo idila. Epate ma kunu gelana, "Palowa
bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inamabu
kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete a:ka:tuwa: ebo
kegamagamamene." Ebema: numa:la:, eba kunu la:imano
taneba magumulo kuba woki da:pesonomote ditana, ebe
a:ka:tuwa: kawoma: ebo keda:mene.
10 Wiyasiya kalakala kawonomola, la:la, nala, a bilibili-
nomate Kawodawa magumulo kapiyama: eba eda:onalo
na me tanalo nanitabokobi na:midinamo, na me tetelo la:
walo dakanaletama la: me tabono tanalone a:kolobila:ema.
Ebe mabuma: potele woki bilibili tanalo la:tamo ikalaema:
dowagelena, na ebe lumagino tanalo iyatawa:, wiyasiya
Godote ebeno tanalo eba iyatawalo kuba wiya ebetamo
nanitabonomolo kikaemene!
11 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
numa:la:. Nale Wade Tabo kiyawao magumulo nanitabokobi
midipi dubate Yu epono tama itamida pukala laema: ibi
nanaletaleka:, Yu epo magumulo idite natamo temeteme
a:kikanamena:. Nanitabola, dopamo nale ebe tanalo kawo
tanalonomoma: genakimo, wiyasiya nale me tetelo Kelisote
kewa olotolowalo da:iya ebe tanalono magumu kapiya
awokalimilo tabo ebo kiyawaonakomo, iyo, me mabuma:
epetapiate natamo dowaote kawokawo temeteme gito
ikanamenaka.
12 Eiye! Ibi piyate tama itamida pukala lawe tanaloma:
la:tamo woki bilibili tanalo dikalametana ebe dubula,
ebema: nale ibi mabuma: naimano ubi ma kunu iyatinamo,
modobola iba:te la:tamo tanalo idi osiyodiloa:no wiyasiya ibi
a:ka:tuwa: ibino tama kubanomamo eba iyaililo ibino gudi
osiyodilole gabote nolopoligadigamene!

Godokono Uliyanano Elawamo Ilukuli Tanalo

13 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nanitabola,
Godote la: ebeno tutu okoli tanalamo eka:la:miata. Wiyasiya
la: nanisiwale, ebeno tutu okoli tanalo magumulo eba

ilukulinalo, ebe tanalone la:le la:imano kateneno kuba ubi
tanalamo tudila:oma: modoboma: akogelala:. Modobola
la: wiyasiya la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo
eba malagidilolenalo nowalubiuinakiyala:, wiya: wokopiate
ibino woko namutupiatamo woko keba kunu kosiyodilone
eba kunu.
14 Nanitabola, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magu-
mulo kebe totomute kawonomoma: keda:nale, me totomu
ebe "A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, eba kunu
a:ma: tatalilo dokolina, modobola a:ma:le ebe lumagi ni-
lakapolo nemalagidilona." Iyo, potele me kapiya to-
tomuamo nanitabonomolo da:tuduwatanako, ebete ebe
tanalodo Godokono Totomu Tabo epetapi bilibilinomamo
atumu a:ka:tuduwatanako.
15 Wiyasiya gaagaate gowela tetelo keba kunu
kowagelenake, eba kunu la: magumulo idite idi kubaima:
daloua:wenakoma, la: nanisiwale! Diyala, la: bilibilinomate
gowela magumulo da:ba:elaoma!
16 Ebema: nale la: analemata, Godokono Uliyanano
elawamo eba wapata:lamenalo la:le la:imano kateneno kuba
ubi tanalamo gito akotudila:oala:,
17 mabu lumagino kateneno ubi tanalate Godokono
Uliyanano ubi tanalo eba odiyobolenalo, Godokono
Uliyanano ubi tanalate ebe lumagino kateneno ubi
tanalo atumu na:kodiyobolena. Nanitabola, ebe tanalate
kubanomamo gowelana, ebema: la: nanitabokobi midipiate
Godokono Uliyana eba kalakalaiminalo, la:le la:imano
kateneno ubi tanalamo gito tudila:oma: modoboa:.
18 Numa:la:, la: Godokono Uliyanano elawamo ebeno ubi
tanalamo da:tudila:wenakoma, ebe tetelo la: tutupima: eba
eda:onalo ebeno Totomu Tabono temeteme tanalono elawo
magumulo walo a:kilukuliawenama.
19 Nanitabola, epo iyatawanomola kateneno ubi tanalone
kebe tanalate kemaimionale. Ebe iyaiya tanalo ebe kamiyale
ega:walo buwelemele pilo tanalo, ega:walo tepo magu-
muno kuba daleya woki awokalilame tanalo, ega:walo
buwelemela:tamo kateneno kuba ubi tabo gela tanalo,
20 ega:walo ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo,
ega:walo giwali osiyodilole tanalo, ega:walo gowelao
tanalo, ega:walo apaminateui tanalo, ega:walo lumagi idino
inamabuma: dowa tanalo, ega:walo tepo magumune ela
maiga tanalo, ega:walo lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya
malagidilo tanalo, ega:walo epo iyaiya anagiyamidale
tanalo,
21 ega:walo lumagi idino wade mailono tanaloma: dowa
tanalo, ega:walo gamoda nio tanalo, ega:walo ilipo soliy-

omu osiyodilole tanalo, iyo, me ebe iyaiya kubakuba
tanalo bilibilinomola. Nanitabola, piyate ibino kateneno
kuba ubi tanalamo da:tudila:ona, iba:te ebe tanalo bili-
bilinomo ega:walo ebakobako kuba tanalo epetapi atumu
a:kosiyodilolenaka. Ebema: nale la: dopamo kawiya keba
kunu kanaletima eba kunu walo nakanalemata, la: nanisi-
wale! Piyate makomako kuba tanalo dosiyodilolenaka,
iba:te Godokono Kawo Elawodawano duliyomolono wade-
wade dogodogo tanalo nanitabonomolo a:kuwatema:na:.
22 Wiyasiya lumagino okoli magumulo Godokono
Uliyanano da:imite demaigana, ebe da:imite golanomoma:
eba eda:nalo ebe magumulo wadewade tanalate
ba:pola:nama:na:. Ebe iyaiya tanalo ebe epetapi nilakapolo
malagidilole tanalo, tepo magumuno kalakala tanalo, milo
tanalo, temeteme magumulo kodakodalo lamota:ona tanalo,
nigologolopiatamo nilakapo awokalimi tanalo, epetapi gito
walubili tanalo, nanidawama: eda: tanalo,
23 lumagi ebe a:ka:tuwa: ebe opamo iyati tanalo, ega:walo
kateneno ubi tanalamo tuduwata: tanalo. Nanitabola, piy-
ate makomako tanalo dosiyodilolenaka, ibi kuba osiyo-
dilolepima: ka:la:ima: totomu tabo idite me opo kawonomolo
kitana:.
24 Iyo, numa:la:, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalo
elawoelawonomo danakapulamiya, iba:te Ya:su Kelisokono
nani epoma: eda:ona.
25 Ebema: modobola ale Godokono Uliyanano iyaiya
ubi tanalo bilibilinomamo ba:tudila:onakoma:, mabu ebete
ebeno nanitabo igilo atamo iyalo ikaeamiya.
26 Ebe mabuma: a a:ka:tuwa: a walogoema:
modoboa:, iyo, ale mibomibo tanalo epetapiatamo gito
a:kikalaema: ega:walo ale epetapino inamabuma: iba:tamo
a:ka:dowaoma:.

6

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Idi Nilakapolo Nowalubinakomene

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
la: magumulo idite kuba osiyodilo tanalamo
da:negamene, modobola la: piyate Godokono Uliyanatamo
da:tudila:wenama, la:le ebe wadenomamo nowalubiyala:
ebete kuba osiyodilo tanalone kolobigama:. Wiyasiya
la:le ebe lumagitamo nilakapo awokalimi tanalodo ebe
eba walubilo, ebe atu tetelo la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo
wadenomamo nulamenakiyala:, la:le Saitanakono elemasigi
tanalamo atumu ka:na:guda:wekapoma:.

2 Ega:walo tete epetapilo la:imano iyaiya tepo
magumune demaimionaka ebe mibomibo tanalo
tutuma: ka:midila:ema:, modobola la: epetapiate epetapi
nowalubiuinakiyala:, mabu la: ebe osiyodilo tanalodo
Kelisokono kawo totomuamo ba:tudila:onakomata.
3 Wiyasiya la: nanisiwale. Godote a egegepima: eba genalo,
wiyasiya a magumulo idite ebeno wokilo ebe a:ka:tuwa:
ebe kawodawama: da:midimene, ebe a:ka:tuwa: ebe a:da:
kelemasigimene.
4-5 Ega:walo la: nanitabokobi midipi bilibilinomo magu-
mulo, modobola idite damolama: eda:no ebe a:ka:tuwa:
ebeno woko osiyodilono iyaiya tanalo wadenomamo eba
ulamenalo, ebeno osiyodilole tanalo Godokono mulo woki-
amo nanagilamenakomene, ebene ebete ma kunu kiy-
atawamene ebe osiyodilole tanalo da: wadewadenola: o da:
kubakubanola:. Iyo, ebe tetelo ebe lumagite nanitabokobi
mididawa idino tanalo anagiyamidamea:no, ebe a:ka:tuwa:
ebeno okoli tanalo kapiya eba malagidilolo Godokono wade-
wade tanalo dulaemene, ebete nanitabo kalakala ebo ke-
laemene.
6 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite Wade Tabono
iyatulame tanalo Godokono wokodawa idigodone duwa-
tenako, modobola ebete ebe iyatulamedawa ebeno mani-
amo ega:walo inamabu epetapiamo wadenomamo nowalu-
binakomene.
7 Ebene la: a:ka:tuwa: la: a:da: akomasigila:la:, lumagi idite
Godoko malogolo ebe daedaledawama: demalagidilona,
ebete walone ilipo kawonomo kelaemene. Nanitabola,
lumagite kebe inamabu ebeno pali damelamo damiomene,
walone tetelo ebe atu inamabuate da:noloma:na: ebete gito
kenaomene.
8 Ebene lumagite ebeno kateneno ubi tanalamo
tuduwatate kuba tanalo damiomene, ebe osiyodilo tanalone
a:e wiyate pemaigate ebe gito ka:pelaemene, wiyasiya ebete
Godokono Uliyanano ubi tanalamo tuduwatate wadewade
tanalo damiomene, ebe tanalone ebetamo uwomua: igilo
wiyate ka:pemaigamene.
9 Ebema: modobola a aimano wadewade osiyodilole magu-
mulo elawoa:noma: a:keda:onama:, mabu ale elawoa:noma:
eda:oa:no walone tetelo a aimano wadewade wiya kuwa-
temalema:, lumagite pali woko osiyodilo magumune wade-
wade inamabu keba kunu kuwatenakole eba kunu.
10 Me mabuma: kebe tetelo a wade tete duminakoma:,
modobola a wade walubi tanalo biyatinakoma: iyaiya epo
bilibilinomatamo, iyo, ebe wadewade osiyodilole tanalo
magumulo modobola ale dopamo nanitabokobi midipi
kapiya alailame epo kawonomamo bemalagidilolenakoma:.

Polote Leta Uwomu Apulo Galesiya Sosi Epo Walo Da:ka:totomulateliya

11 Ebene me leta uwomu apulo na Polote na a:ka:tuwa:
naimano kotamo tabo dakulolemo, la: me kapiyakapiya
kawokawo akulole tabo nulama:la:, iyo, lumagi idite me
uwomu tabo kakulolea:.
12 Numa:la:, piyate la: Yua:pi dubu kawiya danaletanaka
Yu epono tama itamida pukala kelawa:ema:, ibi piyate ibi
a:ka:tuwa: ibino unu tama osiyodilole tanaloma: dowalo-
golena ebe dubula. Nanitabola, iba:te ibino tabamo ebe
temeteme la:tamo ikalamenakota mabu ibi me tanaloma:
na:toletoleona, Kelisote kewa olotolowalo da:iya iba:te
ebe tanalono nanitabo magumu dawokalima:na:, Yu epo
epetapiate ebe mabuma: iba:tamo kawokawo temeteme
da:bikalaema:na:.
13 Eiye, ebe dubate tama itamida pukala kawo
tanalonomoma: eba gelanalo, iba:te wiyasiya Godokono
Totomu Tabo epetapi gito wakalaminaka! Ega:walo ibino
kuba osiyodilo tanalo idi ma kunula, ibi ubila la: Yua:pi
dubu iba:godone tama itamida pukala delawa:ema, la:le
ibino ubi tanalamo eba tudila:olo ibi a:ka:tuwa: ibi ebo
kowalogolema:na:.
14 Wiyasiya naimano tanalo eba kunua:! Aimano Ka-
wodawa Ya:su Kelisote kewa olotolowalo da:iya, nale ebe
tanalono magumu kapiya eba awokaliminalo ebo bama-
manamo. Nanitabola, ebe magumudo me opono amama
tanalono elawote naimano tepo magumulo iyalo olopoli-
gadigiya, iyo, me opono iyaiya amama tanalo kuwatema:
naimano ubi tanalate a:elaiya.
15 Ebe mabuma: lumagite tama itamida pukala
delaemene ebe tanalo kawo tanaloa:, ega:walo lumagi
idite lawea:dawama: deda:mene ebe tanalo atumu kawo
tanaloa:. Kapiya tanalonomote kawoma: deda:na, ebe
tanalo ebe lumagite Godokono elawamo ebeno oli gudumu
dawokalamene ebe tanalola.
16 Ebema: numa:la:, piyate me wokiamo
da:tudila:onakoma:na:, modobola Godokono milo ega:walo
lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ebete iba:tamo
nikalamenakomene, mabu ebe epo kapiyate ebeno nani
Isalaela epoma: eda:ona, epetapia:.

17 Ebene me leta uwomu apulo nale la: kawiya ma kunu
analemata, Ya:sukono wiya: woko mabuma: na dopamo
kawokawo temeteme magumulo eba okolinalo, iyaiya
tete epetapilo nanitabokobi midia:piate naimano ape bu-
gomokobi a:midinakiya, iyo, epate ebe bugomo naimano
apelo eba ulamenalo ebo iyatawaonaka, na Ya:sukono wiya:

wokodawala. Numaːlaː, nale dopamo iyaiya temeteme bili-
bilinomo epetapi uwatenakimo, ebemaː me tetelo modoboaː
idawate natamo temeteme idi walo ikanaemaː.
18 O naimano nanitabokobi midipi ekakialaː, modobola
aimano Kawodawa Yaːsu Kelisokono nilakapo tanalote
laː bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me ebe
naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
EPESESE SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima:
iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na ebe idila,
mabu Godote ebeno ubilo na ebema: laweniya. Ebema:
la: piyate Epesese duliyomololo Godokono epoma: eba
eda:onalo Ya:su Kelisoko magumulo nanitabolo dilukuliawe-
nama, nale me leta la:tamo palibomo.
2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa
Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo
la:tamo nikalaema:ta.

Godote Kelisokono Woko Magumudo Wadewade Tanalo Bilibilinomo Atamo Dikaeamena

3 Numa:la:, aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabiwi
ebe Godotela, ebene ale Kelisoko magumulo dilukulinama:,
ebete ebe tanalodo a wadenomamo kowalubinama: ebeno
Unu Duliyomololo kebe wadewade tanalate da:pola:na ebe
tanalo bilibilinomo ebete atamo gito ikaeamena. Me
mabuma: modobola ale ebe kemoiomalema:!
4 Nanitabola, me opo osiyodilo wagilimia:no dopamo ebete
a uwateiya, ale Kelisokono woko magumudo ebeno epoma:
eba eda:onalo, kuba da:pesonomo idite agodolo itana:no ale
ebeno ololo apulo talenanomolo eba kunu kelamota:onama:.
Iyo, iyalo tetenomolo ale awokalaoa:no ebete a nilakapolo
eba malagidiloenalo
5 ebeno ubi tanalo ebo iyatiya, ebe a:ka:tuwa: ebe
kekalakalaima: ebete a uwatete Ya:su Kelisokono woko
magumudo a ebeno nani gudima: ka:midima:.
6 Ebema: numa:la:, ebete poko kawonomamo
demalagidilona ebe Gudugodone ebeno wade nilakapo
tanalonomo atamo gito dikaeamiya, ebe mabuma: modobola
ale ebe kemoiomalema:!
7-8 Nanitabola, Kelisokono kalimate deka:ka:liya, Godote
a ebe kalimamo uwatete aimano kuba osiyodilole tanalo
egeboleamete Saitanakono idoko motone gito wagaiya.
Numa:la:, ebete iyaiya tanalo bilibilinomo eba iyatawalo
ebeno mulo wokinomodo kebe tanalo atamo kawonomamo
dikaeamiya, ebe nilakapo tanalono wade tanalo beda: ka-
wonomola:ka:!
9-10 Ebema: numa:la:, Godote ebeno ubilo kalakalago diy-
atiya ebe nopo ebete dopamo owaminiya, wiyasiya me tetelo
ebete ebe nopono tanalo atamo ma kunu awokalimiya,
ebete ebeno wade woko Kelisodo kopoliyamene. Iyo, ebete

me opolo ega:walo Unu Duliyomololo kebe epo ega:walo uliyana ega:walo inamabu ega:walo tanalo epetapi bilibilinomo dosiyodiloliya, iba:te wadenomamo ka:pola:nama: ebete ibi bilibilinomo kapiya wokiamo kapiyakobi midilite Kelisote ibino Kawo Elawodawama: keda:nama: ebe ebo kiyatimene. Ebema: kalakala kawonomola, Godote kebe tete wadenonomoma: degemene, ebe tetenomolo me nopono tanalote nanitabonomolo ebo kemaigamene!

11 Nanitabola, kebe tanalo bilibilinomate me opolo ega:walo Unu Duliyomololo demaimiona, ebe tanalate Godokono ubi tanalo kapiyado maimionaka, iyo, me opo osiyodilo wagilimia:no ebete dopamo ebeno wade wokido diyatiya, ebe nopono iyaiya tanalo iyama: ka:midilima: tanalo idite a:kemaigamene. Ebema: a awokalaoa:no Godote a mabuma: ebeno ubi keba kunu kiyatiyale, ebete eba kunu osiyodiliya, iyo, ebete a Kelisoko magumulo uwatete a ebeno epoma: ebo midiya.

12 Numa:la:, a Yu epo magumulo piyate Kelisoko dopamo nanitabokobi da:midiyama:, Godote ebeno nopo atamo dopamo ebema: awokalimiya ale ebeno wade osiyodilo tanaloma: ebe kemoionama:.

13 Wiyasiya me tetelo la: Yua:piate Godokono epoma: atumu a:keda:imata, iyo, la: Godokono nani tabono iyaiya tanalo dolowiaima, ebe Wade Tabono tanalodo la:imano igilo mula: tanalote eba awokalalo, la: Kelisoko nanitabokobi ebo midimata. Ebema: la:le Godokono nani gudima: eda:o tanalo kawokalima:ema:, ebete ebe atu tetelo ebeno Uliyana la:tamo ikalamiata, dopamo ebete nanitabonomolo keba kunu kegiyale eba kunu.

14 Numa:la:, Godokono Uliyanate a nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo bokolina, ebema: a iyatawanomola kebe wadewade tanalate aimano Nabiwi Godogodolo a mabuma: da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomate a ebeno guda:tamo nanitabonomolo kemaimioma:na:, iyo, ebe tete ebe ebete a me opono temeteme tanalo bilibilinomone dowagaimene ebe kalakala tetela. Nanitabola, ebe tetelo ale ebeno wade osiyodilo tanaloma: ebe kawonomamo kemoiomalema:!

Polote Epesese Sosi Epono Tanaloma: Godotamo Da:towetoweonaki

15 Me mabuma: la:le Kawodawa Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama ega:walo la:le Godokono epo bilibilinomo epetapi nilakapolo demalagidilola:wenama, na Polote ebe netewa tanalo dolowimo,

16 ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga nale la:imano tanaloma: kalakala tabo Godotamo ebema: adipatenakomo,

iyo, ebe tanalote nagodolo kolopoligona:. Ebene naimano towetowe tabo ge magumulo nale la: eba malagidilolenalo

17 Godoko ma kunu ananakomo, ebeno nanitabo tanalo dawokalimina ega:walo mulo woki epatamo dikalamena ebete ebe Uliyana la:tamo kikalametama:, mabu nanitabola, ebe Uliyanate la: magumulo eba okolinalo, ebete la: ka:modoboilaema:ta la:imano tepo magumulo Godokono nanitabo tanalo kiyatawaema:. Numa:la:, ebe Godo ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno Godoma: deka:mina ebe Elawodawala, iyo, ebe kawo alonomo magumulo dokolina ebe Nabiwila.

18 Ebene nale tanalo idima: ebe walo ma kunu ka:toweomenakomo, ebete la:imano tepo magumuno gigiyu na:ilaemene la:le ebeno iyaiya tabono nanitabo tanalo kiyatawaema:. Eba kunu la: me tanalo kiyatawaomamota, ebete la: nanitabolo eka:la:miata la:le Kelisokono pe tanaloma: olowiolo wadenomamo kilukula:wenama:. Ega:walo la:le tanalo idi ma kunu ka:kiyatawaomamota, ebete la: ebeno epatamo kebe tepo magumuno dogodogo tanalo ikalaema: nanitabonomolo degiya, ebe tanalono wade tanalo beda: kawonomola:ka:!

19-20 Iyo, ebe tetelo la: me tanalo idi atumu ka:kiyatawaomamota, a nanitabokobi midipi magumulo woko dosiyodilona ebeno elawote kawonomoma: eda:na, idawano elawote ebe elawo a:kodolinamene.

Nanitabola, Godote ebe atu elawo kawonomamo Kelisoko a:e magumune dadipatiya, ebe ebeno Unu Duliyomolamo magatate ebeno tumudi apuno Kawo Elawodawano okoli baiamo gito nowodimiya.

21 Ebe mabuma: Kelisote ebolo Kawo Elawodawama: eba neda:nalo, ebeno elawote iyaiya nopopi bilibilinomono elawo nodoilina, iyo, ibi magumulo piyate elawoelawonomoma: deda:ona ega:walo piyate elawoelawodopoma: deda:ona, piyate Unu Duliyomololo woko dosiyodilona ega:walo piyate me opolo woko dosiyodilona, ibi bilibilinomate ebeno ubi tanalamo na:tudila:ona. Ega:walo kalakala kawonomola, iba:te me tetelo keba kunu kowagelene, iba:te eba kunu uwomua: uwomua: tetelo ebe kapiyatamo nanitabonomolo ba:tudila:onama:na:!

22 Iyo, nanitabola, Godote ebeno elawo kawonomo Kelisotamo eba kunu ikamiya, ebema: Kelisote tanalo bilibilinomono Kawodawanomoma: eba eda:nalo, Godote ebetamo elawo atumu a:kikamiya sosi epono Watodawama: keda:nama:.

23 Ebema: sosi epo ebe Kelisokono apela, mabu ebete iyalo tetenomolo Unu Duliyomololo ega:walo me opo kawonomolo kebe wadewade woko kowagilamiyale, ebe

iyaiya woko eba opoliyalelo ebete a sosi epodo ebeno wade-
nonomo uwomu woko osiyodilona.

2

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Wagailite Ibi Igilokobi Da:midiliya

1 Ebema: numa:la:, la: dopamo Godokono ubi tanalamo
tudila:oa:no kuba osiyodilole magumulo eba ilukulinalo,
la:le a:elaopima: eda:onaimata.
2 Ebe tetelo la:le me opono kuba osiyodilole gabodo
eba tolamenalo, kebe Kubadawate Godotamo tudila:oa: epo
magumulo woko dosiyodilona, la:le ebe dawano uliyana
waloma:tanaimata. Iyo, tobolo unulo dilukuliona ebe
kubakuba uliyanate potamo da:tudila:ona, la:le dopamo ebe
atu Kubadawa la:imano Kawo Elawodawama: midinaimata.
3 Nanitabola, dopamo a bilibilinomate kuba osiyodilolepi
epetapiago kapiyakobi olowite eba kunu ilukulinaima:, iyo,
ale aimano kateneno kubakuba ubi tanalo kawonomamo
eba malagidilolenalo aimano apeno iyaiya kuba wokino
tanalamo gito tudila:onakima:. Me mabuma: ale me opo
epo epetapima: eba eda:onalo, Godote a bilibilinomono tepo
magumuno kuba tanaloma: kawonomamo dowate aimano
kuba osiyodilole tanalono wiya ikaeaema: ebo giya.
4 Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote a nilakapolo
eba malagidiloenalo ebeno nilakapo atamo kawonomamo
awokalimina,
5 ebema: kebe tetelo ale aimano kuba osiyodilole magu-
mulo a:elaopima: deda:onaima:, ebe tetelo ebete Kelisokono
osiyodilo tanalodo a uwatete igilokobi gito midiya. Iyo,
ebete ebeno nilakapo tanalamo la:imano igilo eba kunu
mula:lelamiyata,
6 ebema: nanitabola, Godote Kelisoko a:e magumune
keba kunu kadipatiyale, a nanitabokobi midipiate eba:go
kapiyama: deda:iyama:, ebe tetelo Godote a atumu igilamo
eba kowadipaeatelo ebete ubi ebo iyatiya, ale ebeno Unu
Duliyomololo Kelisokono Kawo Elawodawano elawo magu-
mulo eba:go kapimiya ka:pola:nama:.
7 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo Ya:su Kelisokono osiy-
odilo tanalodo atamo dawokalimiya, ebe nilakapo tanalote
kawonomoma: deda:na, ebete ebe tanalo uwomua: uwomua:
tetelo kawokaliminama: aimano igilo ebema: mula:leamiya.
8 Ebema: nanitabola, la: Godoko nanitabokobi
da:mida:ima, ebe tanalodo ebete ebeno nilakapo tanalamo
la:imano igilo a:mula:lelamiata. Iyo, la: a:ka:tuwa: la:imano
wade osiyodilo tanalo ida:mo la:imano igilo mula: tanalo

kelawa:wea:, wiyasiya me tanalo Godokono gito ikame tanalola,
9 ebema: lumagite ebeno igilo mula: tanaloma: amamalo
ebe a:ka:tuwa: ebe adipatema: modoboa:.
10 Ebema: numa:la:, me tanalo nanitabola, a nanitabokobi
midipi ebe Godokono iyaiya woko osiyodilole tanalola, iyo,
ebete Ya:su Kelisokono osiyodilo tanalodo a olioli epoma:
a:midiya, ale ebeno woko eba osiyodilonalo wadewade
tanalo kosiyodilolenakoma:. Nanitabola, a awokalaoa:no
ebete ebeno ubi iyalo iyatiya ale walone tetelo me iyaiya
tanalo wadenomamo kosiyodilolenakoma:.

Yu Epo Ega:walo Yua:pi Iba:te Kelisoko Magumulo Kapiya Epoma: Deda:ona

11 Ega:walo me tanalo idila. Yu dubate ibi a:ka:tuwa:
Godokono tama itamida pukala lawepima: eba ka:la:minalo,
la: piyate Yua:pi magumulo dawokalawiyama, iba:te la:
Godokono pukala lawea:pima: ka:la:minakota. Iyo, iba:te ma
kunu gelana la: Godokono epoa:, mabu iba:te ibino apelo
kebe tama itamida tanalo me opo epono wokiamo delawiya,
ebe tanalo Godokono ubi tanaloma: gelalo kawonomamo
malagidilona. Wiyasiya numa:la:, la: Yua:pi epetapi piyate
nanitabokobi da:mida:wenama la: atumu Godokono epolata,
ebema: la: dopamo la:imano nanitabokobi midia: tetelo keba
kunu kilukula:wenaima, modobola la: ebe kuba tagala okoli
tanalo wadenomamo nemalagidilala:.
12 Ebe tetelo la: Kelisago kapiyama: keda:wenamia:,
ega:walo la: kapelapima: eba eda:onalo Godokono nani
Isalaela epago atumu kekapiyawenamia:. Ebe mabuma:
Godote ibi kowalubilinama: ibino ewoniatamo kebe
iyaiya nopo kalomoiyale ega:walo kebe iyaiya wade tabo
ka:kiyawaiyale, la: ebe tanalo iyatawaoa:no la: Godogodone
wade tanalo idi laema: olowiolo kilukula:wenamia:, iyo,
ebe tete geyageyanomolo la:le ebeno tanalo nanitabolo
kiyatawawenamia:.
13 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: piyate dopamo mul-
ulo dilukula:wenaima, Ya:su Kelisokono kalimate la:imano
kuba egebolelaema: deka:ka:liya, ebe kalimado Godote la:
me tetelo tataliamo emagaeliyata, iyo, ebete Kelisoko magu-
mudo ebe wade tanalo nanitabonomolo osiyodiliya.

14 Ebema: numa:la:, Kelisote kewa olotolowalo Yu epo
ega:walo Yua:pi kapiya epoma: da:midiliya, eba kunu ebe
a:ka:tuwa: ebe ibino milo tanalono nopoma: midiya ibi
magumulo epetapiate epetapiago walo gowelaokapoma:.
Iyo, ebe netewa tanebapiate gowelao magumulo iyaiya

ka:pola:nama: ibi tetenomolo dopamo ditanami, ebete ebe
kala ga:dimi ebeno a:e tanalodo gito anabulimiya.
15-16 Nanitabola, Godote dopamo Mosesedo Yu epatamo
dikalamiya, Kelisote ebe iyaiya Totomu Tabo ega:walo
pukala tanalo iyabaiamo alomiya, mabu ebe ubila Yu epo
ega:walo Yua:pi ebete ibi bilibilinomo uwatete kapiya oli
epoma: eba midililo, iba:te walo gowelaoa:no ebe magumulo
kapimiya kilukulionama:. Iyo, ebete kewa olotolowalo
da:iya ebe tanalodo Yu epo ega:walo Yua:pi ibino gow-
elao tanalo nanitabonomolo anakapumiya, ega:walo ebe
atu tetelo ebete ibi bilibilinomo uwatete Godokono namu-
tupima: keda:onama: ibi ebetamo walo a:kemagaeliya.
17 Me mabuma: Kelisote me opamo pete ebeno Wade Tabo
ma kunu pa:kiyawaiya, la: Yua:pi epetapi piyate Godogodone
mululo dopamo dilukuliawenaima ega:walo a Yu epo piyate
ebe niyakabodopolo dilukulinaima:, a bilibilinomate gowe-
laoa:no kapimiya kilukulionama:.
18 Iyo, a Yu epo ega:walo la: Yua:pi a bilibilinomatamo
modobo gabote itana, ale Kelisokono osiyodilo tanalodo
aimano Nabiwi Godokono ololo apuamo ka:pelaema:, ebe
gabo ebe ebeno kapiya Uliyanate dosiyodiliya ebe gabola.
19 Ebema: kalakala kawonomola, la: Yua:piate me tetelo
Godokono ololo apulo kapelapimu kilukuliawena:, iyo,
la: dopamo kapelapima: deda:wenaima ebe tanalo iyalo
olopoligiya, ebema: me tetelo la: Godokono kapiya alail-
amepima: eba eda:onalo ebeno gudi epetapiago kapiya
epoma: eda:onamata.
20-21 Ebema: nanitabola, la: Yua:pi ega:walo Yu epo
nanitabokobi midipi, la: Kawodawa Godoko amamateno iya
motolata, iyo, Ya:su Kelisote detena la: bilibilinomo ebe
motoma: eda:onamata. Ebe a:ka:tuwa: ebe nokola keba
kunula:ka: ebako talena motono aloma: eda:na, ebene ebete
ebeno sosi wagilima: iyaiya daliboliya ebe wokopi ega:walo
piyate Godokono woki awokalimipima: deda:ona ibi atumu,
ibi bilibilinomo ebe motono kodakoda abo epetapima:
eda:ona. Ebema: me tetelo ebete ebeno elawamo ebe motono
iyaiya kewa modoboilamete eba moga:lamolelo unamo ebo
adipatena,
22 ma kunu la: Yua:piate Kelisoko magumulo eba ilukuli-
nalo, ebete la: ega:walo Yu epo nanitabokobi midipi, la:
bilibilinomo kapimiya uwatetate ebeno moto eteno inam-
abuma: midilitate la: ebo moga:lamolenata, ebe moto
Godokono Uliyanate kebolo kokolinale ebe talena motola.

3

Godote Yua:piatamo Wade Tabo Kiyawao Woko Polotamo

Dikamiya

1 Ebema: na Polote Ya:su Kelisoko mabuma: idoko motolo eba okolinalo la: Yua:pi Godotamo owadipalatelenakomata, iyo, nale ebeno tabo la:tamo da:kiyawaonakomo ebe mabuma: gabamaniate na me idoko motamo iyatiniya.

2 La: dopamo nanitabolo olowimata Godote me woko natamo ikanamiya, ebeno nilakapo tanalote la: Yua:piatamo ditana nale ebe tanalo la:tamo kawokalima:,
3 iyo, ebete dopamo kebe tanalo kowaminiyale, me tetelo ebete ebe wamina nopono magumu na iyatunamiya, nale ebe tanalo ebema: awokaliminakomo. Numa:la:, me leta magumulo na ebe tanalo awokalima:tepamo,
4 ebema: la: naimano iyaiya tabo ka:la:miole magumulo modobola la: Kelisokono wamina nopono magumu wadenomamo nelawiyala:, ebe tanalo ebe nale ebegodone dopamo diyatawiyamo ebe tanalola.
5 Nanitabola, me opolo dopamo dilukulionamiya ebe iyaiya epono tetelo Godote me wamina nopono magumu iba:tamo kawokaliminakia:, wiyasiya kalakala kawonomola, a tetelo ebeno Uliyanate ebeno wade-talena wokopiatamo awokalimiya, ibi ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya daliboliya ega:walo piyate ebeno woki awokalimipima: deda:iya ebe wokopila.
6 Ebema: numa:la:, me wamina nopono magumu ebe ma kunula. Me tetelo Yua:pi ega:walo Yu epo ibi bilibilinomate Wade Tabo nanitabokobi midi tanalodo Godokono wadewade walubi tanalo bilibilinomo kapimiya kuwatema:na:, ega:walo iba:te ebeno kapiya epoma: eba eda:onalo, Godote Ya:su Kelisodo ibi kowalubilima: kebe tabo dopamo nanitabolo ka:kiyawaiyale, ebe tabono tanalote ibi bilibilinomatamo kapimiya kemaigamene.

7 Nanitabola, ebeno woko na magumudo osiyodiloma: Godote ebeno iyanomo elawo ebeno nilakapolo natamo ikanamiya, iyo, ebe ikame tanalodo ebete na ebeno wokodawama: a:midiniya nale Ya:sukono Wade Tabo epatamo ka:kiyawaonakoma:.
8 Ebema: numa:la:, Godokono epo bilibilinomo magumulo piyate egegenomoma: deda:ona ibi magumulo na da:pesonomoma: eba eda:nalo, wiyasiya Godote na lawenete wade wokonomo natamo gito ikanamiya. Nanitabola, naimano woko ebe ebeno tabo Yua:piatamo kiyawao wokola, iyo, Kelisogodolo kebe dogodogo tanalonomate da:pola:na, ebete ebe wadewade tanalamo epono tepo magumu dowalubilinako, na ebe tanaloma: iba:tamo ebema: kiyawaonakomo.

9 Ega:walo Godote ulama epetapi bilibilinomolo dowaminanami, ebete me tetelo ebe wamina nopono tanalodo woko keba kunu kosiyodilonale, nale ebe epo epetapiatamo atumu akawokaliminakomo. Nanitabola, me opolo ega:walo tobolo unulo da:pola:na, Godoko ebe inamabu bilibilinomo osiyodiloledawama: eda:na, ebene ebete ebeno wamina nopono wamina tanalo magumulo ubi ma kunu iyatiya,

10 ebete me tetelo ebeno sosi epagodolo ebeno mulo tanalono iyaiya wadewade tanalo kawokalilaema:. Iyo, ebe ubila ebe tanalodo Unu Duliyomololo dilukuliona ebe nopopi magumulo piyate elawoelawonomoma: deda:ona ega:walo piyate elawoelawodopoma: deda:ona, ibi bilibilinomate ebeno mulo tanalo wadenomamo kuima:.

11 Ebema: nanitabola, Godote iyalo tetenomolo kebe tanalote pemaigama: ubi diyatiya, ulama epetapi bilibilinomate eba petolamelo woki iyakobi midia:no ebete me tetelo aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono woko magumudo ebe tanalo nanitabonomolo osiyodiliya.

12 Ebema: kalakala kawonomola, ale ebe magumulo eba ilukulinalo ebe nanitabokobi midi tanalodo ale Godokono ololo apuamo pelaema: tolea:noma: eda:onama:, iyo, gigiyute atamo a:iyamidalo itana.

13 Ebe mabuma: na Polote la: analemata, la:le naimano temeteme tanaloma: la:imano nanitabokobi midi magumulo elawoa:noma: akoeda:oala:, mabu naimano temeteme tanalate la: nanitabolo walubilinakota la:le Kelisoko mabuma: kamamawenama:.

Nanitabokobi Midipiate Kelisokono Kawo Nilakapo Tanalonomo Kiyatawaoma: Polote Tabo Da:kiyawaiya

14 Me mabuma: tete bilibilinomo epetapilo nale Nabiwi Godokono ololo apuamo pupamo pokolite la: mabuma: ebe na:petoweomenakomo,

15 mabu nanitabola, piyate Unu Duliyomololo dilukuliona ega:walo piyate me opolo dilukuliona, Godoko ebe ibi bilibilinomono Nabiwila, iyo, ibi bilibilinomono igilote ebe kapiyagodone pena.

16 Ebene nale Godoko na:toweomenakomo, ebete ebeno Uliyanano elawo ikame tanalodo la:imano tepo magumuno woki ka:kodakodailaema:. Iyo, ebe modobola la: kowalubilitama:, mabu kebe dogodogo tanalate ebeno wade Alonomo Duliyomololo da:pola:na, ebete ebe wadewade tanalamo epono tepo magumu owalubilinako.

17 Ega:walo nale ebe walo na:ka:toweomenakomo, la:le Kelisoko nanitabokobi eba midinalo ebete ebe tanalodo la:imano tepo magumulo kokolinama:. Numa:la:, nilakapo kimalagidilo tanalo ebe wade pali damela keba kunula:ka:

eba kunula, ebema: nale tanalo idima: Godoko ma kunu
ka:toweomenakomo, ebete la: eba walubilinalo la:imano
tepo magumuno dolodolote ebeno nilakapo damela magu-
mamo na:toamene, iyo, modobola nilakapo kimalagidilo
tanalo kapiyate la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomono
mabuma: neda:namene.
18 Eba kunu la:le Godokono epo bilibilinomo epetapi-
ago woki wadenomamo kelaemamota, Kelisokono nilakapo
kimalagidilo tanalote kawonomoma: deda:na ebe tanalo
la:le kapimiya kiyatawaema:. O ebeno nilakapo beda: ka-
wonomola:ka:, iyo, ebe nilakapo tanalo lumagi idite mod-
obutima: iyaiya modobulatole gabo nipo olena!
19 Ebema: numa:la:, me opo epo epetapiate
Kelisokono nilakapo tanalono magumu nanitabonomolo
a:kiyatawaonakoma:na:, wiyasiya nale Godoko
na:toweomenakomo, ebete la: eba walubilinalo la:le ebe
nilakapo tanalo wadenomamo kiyatawaema:. Nanitabola,
me ebe gabodo ebete ebeno wade okoli tanalamo la:imano
tepo magumu kawonomamo detabokailamelelametamene,
ebe tetelo la:imano osiyodilole magumulo la: ebe keba
kunula:ka: eba kunu nanitabonomolo keda:omamota.
20 Ebema: kalakala kawonomola, aimano tepo magu-
muno modoboa: tanalo ka:modoboilaema: ale aimano ubi
alomo magumulo kebe wadewade tanalo uwatema: Godoko
dananakoma:, ebe modobola ebe tanalo bilibilinomo atamo
ikaeaema:, iyo, ebete atamo modobonomolo ikaeamete walo
tete idilo gito ka:kikaeaemene, mabu ebeno elawo tanalote
aimano tepo magumulo woko bosiyodilona.
21 Ebema: me opono uwomu tete pea:no, modobola
Kelisokono sosi epate ebe magumulo eba ilukulinalo ib-
ino woko osiyodilo tanalo magumudo Godoko nowalogo-
nakoma:na:, iyo, uwomua: uwomua: tetelo amama tanalote
ebegodolo nitanamene! Me tabo nanitabonomola, taula!

4

Nanitabokobi Midipi Bilibilinomate Kelisokono Kapiya Apema: Deda:ona

1 Ebema: nale aimano Kawodawano woko osiyodilo
tanaloma: gabamanino idoko motolo eba okolinalo la:
ma kunu toweolaemata, Godote la: ebeno ubilo kowap-
ata:lama:wenama: deka:la:mitiyala, modobola la: eba kunu
ebeno wadewade ga:limapi gudima: neda:oniyala:.
2 Ebene la:imano taneba magumulo idite idi nilakapolo
demalagidilona, ebe tanalo kawokalima:ema: modobola
idite iditamo samamo akodowaonakala:, iyo, modobola la:
a:ka:tuwa: la: opamo alomawete epetapiatamo temeteme

ikalamea:noma: eba eda:onalo epetapino tanaloma: ubia:
tabo samamo akogelanakala:.
3 Numa:la:, Godokono Uliyanate la:imano tepo magumamo
diyatilametana ebe milote la: kapiya epoma: midilinata,
ebema: la:imano wokilo la:le kapiyama: eda: tanalo wade
tanalonomoma: eba gelanalo, la:imano osiyodilole tanalo
bilibilinomo magumulo gabo wadenomamo numinakiyala:
ebe tanalote la:godolo nanitabolo kitanama:.
4 Nanitabola, ale kebe wade tanalo uima: olowiolo dilukuli-
nama: ebe tanalo kapiyala, iyo, Godote a eka:miya ale
aimano ilukuli magumulo ebe tanalo kapimiya kemakope-
lenama:. Ma kunu a ebeno epo kapiya ape keba kunula:ka:
eba kunula, ega:walo a magumulo woko dosiyodilona ebe
Uliyana atumu ebe kapiyanomola.
5 Iyo, aimano Kawodawa ebe atumu kapiyala, aimano
nanitabokobi midi tanalo ebe kapiyala, ega:walo aimano
watowatopiate a kebe obamo dowaduba:midaoiya ebe obo
atumu ebe kapiyala.
6 Ega:walo aimano Nabiwi Godoko ebe kapiyala, iyo, me
opo epo bilibilinomate ebegodone pawokalaiya, ebema: ebe
kapiyate ibi bilibilinomono Watodawama: eba eda:nalo, ibi
bilibilinomagodolo ebeno woko osiyodilona, iyo, ebete ibi
bilibilinomo magumulo bokolina.
7 Ega:walo me tanalo idila. Kelisote Godokono iyaiya woko
ado kosiyodilolenama: ebete idi kapiyatamo iyanomo elawo
idi ikamete, idi kapiyatamo iyanomo elawo idi a:kikamiya,
a bilibilinomatamo nilakapolo eba kunu ikaeamoiya, iyo,
ebete ebeno ubi tanalo atamo keba kunu kiyatiyale, ebete
woko osiyodilo tanalono elawo atamo iyaiya eba kunu
ikaeamoiya.
8 Nanitabola, Godokono Bukalo tabo idite ebe tanalo ma
kunu awokalimina,

“Godokono Alibodawa Kelisote
me opo epo kowalubilima:
ebeno iyaiya tanalo
iba:tamo nilakapolo gito ikalamoliya.
Iyo, piyate eba:go da:gowelaonamiya,
ebete ibino wato kikopu lawete,
ebene ebeno amama baiamo da:nodoliya,
ebete ebeno epatamo
iyaiya nilakapo tanalo ebo ikalamoliya.”

9 Ebema: modobola la: me tabono magumu wadenomamo
ma kunu nemalagidilala:. Kelisote ebeno amama ba-
iamo nanitabonomolo odoliya, mabu dopamo ebete ebe

aːkaːtuwaː daːpesomaː midite me opono aːelao epono opamo gito niwisigiya.
10 Iyo, potele aːe magumamo daːniwisigiya, ebe walone tetelo tobolo ununomamo ebeno amama gobebobo laemaː daːnodoliya ebe atu dawala. Ebemaː ebete Kawo Elawodawano gobebobo eba kunu daːnelawiya, ebe tetelo ebete Unu Duliyomololo egaːwalo me opo kawonomolo kebe wadewade woko iyalo tetenomolo dowagilamiya, ebe iyaiya woko bilibilinomo opoliyalemaː tabo ebo iyatiya.

11 Ebemaː ebete ebe woko kopoliyadigalemaː, ebete ebeno iyaiya woko osiyodilole tanalono elawo me opo epatamo nilakapolo ikalamoliya. Iyo, ebete epetapi eba nalibolelo ibaːtamo elawo ikalamiya ibaːte iyaiya opolo ebeno nani sosi kapiya kaːnowagilimaː, egaːwalo ebete Godokono woki awokalimipiatamo elawo idi atumu aːkikalamiya ibaːte woko wadenomamo kosiyodilonamaː, egaːwalo ebete ebeno Wade Tabo atapiatamo elawo idi atumu aːkikalamiya nanitabokobi midiaːpiate ibaːgodone nanitabo tanalo kolowiomaː, egaːwalo ebete iyaiya pasta egaːwalo Godokono Buka apuno iyaiya tabono magumu iyatulamepi ibi bilibilinomatamo elawo idi atumu aːkikalamiya.
12 Numaːlaː, ebete ebeno iyaiya elawo Godokono epatamo eba kunu ikalamoliya, mabu ebete ebeno ubi iyatiya ibi bilibilinomo elawokobi eba midililo ibaːte me opolo ebeno iyaiya woko kosiyodilolenamaː, iyo, me gabodo ibi bilibilinomate kapimiya Kelisokono apemaː eba edaːonalo ibino nanitabokobi midi magumulo wadenomamo kapepeomaːnaː.
13 Ebemaː a bilibilinomate eba kunu aimano nanitabokobi midi tanalono osiyodilole magumulo kapiya eponomomaː eba edaːonalo, a kapimiya Godokono Guduno tanalo nanitabonomolo ebo kiyatawaomalemaː. Nanitabola, ale aimano wokilo kawokawo kelatala apepeo epomaː dedaːomaː, Kelisote ebeno tuputupunomo osiyodilole magumulo keba kunu kokolinale, ale eba kunu aimano osiyodilole magumulo ebe keba kunulaːkaː eba kunu nanitabonomolo bilukulionamaː.

14 Ebemaː numaːlaː, aːdaː elemasigi dubate ibino mulo wokiamo epo kuba gabamo iyaiya magatalemaː eba wagelenalo, piyate ibino tabamo daːtudilaːonaka ibi daedale gudi keba kunulaːkaː eba kunula. Iyo, awate iyaiya apune alogo tetelo kawokawo ulate iyaiya keba kunu kemaimionake, ebe epo eba kunula mabu ibaːte ibino woki magumulo woki netewamaː edaːona. Wiyasiya ale aimano nanitabokobi midi magumulo egege gudimaː edaːo tanalo datepamaː,

ebe tetelo ale aːdaː elemasigipino iyatulame tanalamo walo
aːkaːgudimaː,
15 iyo, ale wiyasiya aimano ilukuli magumulo epetapi ni-
lakapolo eba malagidilolenalo, idite iditamo Godokono nani
tabono iyaiya tanalo kapiya ebo kiyawaonakomaː. Ebe ga-
bodo ale wadenomamo apepeote aimano osiyodilole tanalo
bilibilinomo magumulo Kelisoko keba kunulaːkaː ale eba
kunu kedaːomalemaː, mabu a sosi epo Kelisokono apemaː
eba edaːonalo ebe aimano apeno watomaː edaːna.
16 Nanitabola, ogiliate apeno iyaiya apuapu wadenomamo
mogaːlamolete, ebene ebe apeno apuapu iyaiyate ibino ape
kapiya magumulo eba polaːnalo ibino iyaiya woko mod-
obolo osiyodilolena. Ebemaː numaːlaː, Kelisokono nilakapo
tanalo ebe ebeno apeno ogili bilibilinomo keba kunulaːkaː
eba kunula, iyo, ebe nilakapo tanalote sosi magumulo
eba itanalo, sosite nanitabokobi midi magumulo wadeno-
mamo apete iyaiya woko osiyodilolemaː elawonomomaː ebo
kedaːmene.

Nanitabokobi Midiaːpino Ilukuli Tanalo Egaːwalo Nanitabokobi Midipino Oli Igilago Ilukuli Tanalo

17-18 Ebe mabumaː nale laː Kawodawa Kelisokono
mailamo eba analelo me tanalo idi kawo tanalonomomaː
gemo, nanitabokobi midiaːpiate keba kunu kilukulione,
laːimano ilukuli magumulo ibi keba kunulaːkaː eba
kunu akoedaːoalaː. Numaːlaː, ibino tepo magumulo
idoko kawonomote itana, ebemaː ibino wokiate ibi kuba
gabamo eba magatalelo gabo uwomu tetelo wade tanalo
idi aːkaːnuimaːnaː. Iyo, ibaːte Godokono nanitabo tanalo
ubiaːnomaː edaːote, wiyasiya daedale woki uwatete ibino
tepo magumuno woki eba kodakodailamelo, ibi aːkaːtuwaː
ibi Godogodone ebo iyailiya ebeno wade igilo kelaemaː.
19 Ebemaː dopamo ibaːte kuba osiyodilole magumulo kebe
ilipo tanalo diyatawaonakiya, me tetelo atu iyaiya kuba
tanalo eba osiyodilolelo ibaːte ilipoaːnomaː edaːona. Eba
kunu ibaːte ibino wokilo kawonomamo malagidilolenalo,
kateneno ubi tanalamo tudilaːolo ibino apaːmo iyaiya ilipo
tanalo kosiyodilolenamaː, iyo, ibaːte ebako kuba osiyo-
dilolemaː ibino iyawa kawonomote bitana.
20 Eiye, laː Kelisogodone ebako kuba okoli tanalo kiy-
atawaweaː!
21 Nanitabola, laːle Yaːsukono tanalo wadenomamo olow-
imata, ebene laː ebe nanitabokobi eba midinalo, ebegodolo
ditana ebe nanitabo gabono iyaiya tanalo ebeno wokopiate
laː ebo iyatulamiata.
22 Ebemaː laː dopamo keba kunu kilukulaːwenaima, ebe
tagala ilukuli tanalono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo

na:pupukulama:la:. Numa:la:, ebe tagala ilukuli tanalote
la:imano a:da: elemasigi ubi tanalodo ele gabo la:tamo eba
ododilo la: ebo kubailamenamiyata,
23 ebema: Godote la:imano tepo magumuno woki olinoma:
ka:midilima:, modobola la: okoli bai ebetamo nikamiyala:.
24 Iyo, modobola la: ebeno oli okoli tanalono
osiyodilole tanalo nuwatiyala:, lumagite wadewade
kaliku ka:pupulioma: kalakalago duwatenako eba kunu.
Nanitabola, Godote ebe oli okoli tanalo a nanitabokobi
midipi mabuma: osiyodiloamiya ale ebe keba kunula:ka:
ebako epoma: keda:onama:, ebema: kebe tetelo ale ebeno
oli okoli magumulo nanitabolo dilukulinama:, ebe tetelo
me opo epate ebeno nanitabo tanalono tuputupu ega:walo
talena okoli tanalo ado wadenomamo kuima:na:.
25 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:da: elemasigi tabo
walo akokiyawala:. Modobola a:ma: wiyasiya a:ma: niyak-
abolo dokolina ebe lumagitamo nani tabono iyaiya tanalo
kapiya na:kiyawaonakiye, mabu a nanitabokobi midipi bili-
bilinomate Kelisokono apema: kapimiya eda:onama:.
26 Ebema: a:ma: tanalo idima: da:dowaemene, a:ma:
nanisiwale! Dowa tanalote ele gabo ododi tanalodo a:ma:
kubamo magatama: modoboa:, ebene kebe tetelo dowa
tanalote a:ma:godolo demaigamene, modobola samamo
nolopoligadigamene. Iyo, kebe egelalo dowa tanalote
a:ma:tamo da:pemene, modobola ebe atu egelate niwisiga:no
a:ma: dopamo a:imano dowa tanalo iyabaiamo niyatiye,
27 mabu nanitabola, a:ma: me osiyodilo tanalodo Sai-
tanatamo okoli bai a:kikama:emene.
28 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite epetapino
inamabu ega:walo mani pilolo dopamo duwatenaki, ebete
ebako kuba osiyodilo tanalo atepate ebe a:ka:tuwa: ebeno
kotamo nanitabo woko nowagilimene. Nanitabola, mani
woko osiyodilo magumulo ebe a:ka:tuwa: ebeno iyaiya mod-
oboa: tanalo modobokobi eba midililo, gabote ebegodolo
ka:kitanamene ebete nigologolopi atumu ka:kowalubilima:.
29 Ega:walo a:ma: kubakuba tabo akokiyawaonakala:,
modobola a:ma: wiyasiya wadewade walubi tabo kapiya
na:kiyawaonakiye, iyo, ebako tabo kiyawao tanalote
a:ma:godolo eba itanalo, olowiopiate ibino modoboa:
wokino tanaloma: wade walubi buwatenakoma:na:.
30 Ebene la:imano osiyodilole magumulo la: Godokono
Uliyanatamo temeteme ikaema: modoboa:, mabu Godote
ebe la:tamo ikalamiata, ebete la: magumulo eba okolinalo
Godokono pukalama: keda:nama:. Iyo, ebe pukalate la:
ma kunu iyatulamenata, la:le ebeno gudima: eda:onamata
ebema: ebeno Wade Egelate la: mabuma: nanitabonomolo

kemaigamene, ebe Egelalo ebete la: me opono temeteme
tanalo bilibilinomo magumune kowagailima:ta.
31 Ebema: modobola la: iyaiya dowa tanalo bilibilinomo
na:pupukulama:la:, ma kunu la:le lumagi idino tanaloma:
la:imano tepo magumute kakama: akoeda:onakala:,
ega:walo la:imano tepo magumulo ela tanalote
akomaiganakala:, iyo, la: lumagi iditamo ilipo ikaema:
elawo tabo ega:walo ebe malogo tabo akogelanakala:,
ega:walo la:imano ubi tanalo akoiyatinakala: gabo idido
ebe kubaima:.
32 Wiyasiya modobola la: magumulo idite iditamo
nilakapo eba awokalimilo la:le epetapino temeteme
tanaloma: la:imano tepo magumu akokodakodailama:la:,
iyo, kebe tetelo lumagi idite kuba dosiyodilomene la:
ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatimiyala:, Godote
la:imano kuba Kelisoko magumulo egebolelametate keba
kunu ka:dodolomatililametiyala eba kunu.

5

Alo Magumulo Dilukuliona Ebe Epono Tanalo

1 Nanitabola, la: Godote kawonomamo demalagidiloletana
ebe gudilata, ebema: modobola la: la:imano ilukuli magu-
mulo ebe keba kunula:ka: ebako epoma: neda:onala:.
2 Numa:la:, Kelisote a:e magumulo ebeno ape kalimagono
inamabu keba kunula:ka: eba kunu midite ebeno igilo a
mabuma: Godotamo dikamiya, Godote ebe tanalo wade
nibo inamabu ikame tanaloma: giya. Ebe mabuma: Ke-
lisote atamo ebeno kawo nilakaponomo keba kunu ka-
wokalimiyale, modobola la: eba kunu atu nilakapo magu-
mulo nilukulinala:.
3 Numa:la:, la: Godokono tuputupu epolata, ebema: me
iyaiya kuba tanalo la:godolo akopola:nala: — kamiyale
ega:walo buwelemele pilo tanalo, apa:mo iyaiya ilipo
osiyodilole tanalo, ega:walo mani kawonomamo malagidilo
tanalo. Iyo, ebakobako kuba osiyodilole magumulo kuba
da:peso idinomote la:godolo akoitanala:, nanitabokobi
midia:piate la:imano ilukuli tanaloma: kuba tabo
gelakapoma:.
4 Ega:walo la: iyaiya daleya woki awokalilaema: tabo
akokiyawaonakala:, iyo, epetapino ilipo osiyodilole
tanaloma: tabo gela:no modobola la: wiyasiya iyaiya tetelo
kalakala tabo Godotamo nowadipalatelenakiyala:.
5 Ebema: modobola la: me tanalo wadenomamo
nemalagidilala:. Piyate kamiyalela buwelemelela
iba:tamo pilo tanalo dosiyodilolenaka, ega:walo piyate
ibino apa:mo iyaiya ilipo tanalo dosiyodilolenaka,

ega:walo piyate mani kawonomamo demalagidilona, ibi bilibilinomo magumulo idite Kelisoko ega:walo Godoko ibi netewapino Kawo Elawodawano tanalodo wade walubi tanalo idi a:kuminakomene. Numa:la:, potele mani kawonomamo demalagidilona, ebeno tanalo ebe ida:da:li amamalateledawano tanalo keba kunula:ka: eba kunula.
6 Ebema: la: magumulo idite maigate me opo epono daedale wokiamo la: a:da: masigilima: dowagelemene, la: ebeno tabo ako-olowiala:. Nanitabola, nale kebe iyaiya kuba tanaloma: la: kawiya kanaletama, ebako osiyodilole tanaloma: Godokono kawo dowa tanalonomote ka:pemene, iyo, piyate ebetamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona iba:te kuba wiya kelaema:na:.
7 Ebe mabuma: la: ebako epago tanalo idi osiyodiloa:no iba:go akokapiyala:.
8 Nanitabola, la: dopamo idoko magumulo ilukulinaimata, wiyasiya la: idoko magumune pemaimiawete me tetelo aimano Kawodawano alo magumulo ilukulinamata, ebema: la: alono gudima: eba eda:onalo modobola la: alo magumulo wadenomamo nowapata:lamenala:.
9-10 Iyo, la: Kawodawa Godoko kekalakalaima:ema: la:imano osiyodilole magumulo gabo wadenomamo numinakiyala:, mabu numa:la:, piyate alo magumulo nanitabolo dilukuliona, iba:godone wadewade da:imi bilibilinomate pemaimionaka, ega:walo iba:te Godokono tuputupu okoli tanalo eba awokaliminalo ebeno nani tabono iyaiya tanalo ebo kiyawaonaka.
11 Ebe mabuma: piyate idoko magumulo dilukuliona, la: ebe epono osiyodilole tanalamo iba:go akokapiyala:, mabu ibino osiyodilole magumune wade da:imi idite kape-maiganakoa:. Modobola la: wiyasiya Godokono alamo ibino osiyodilole tanalo na:pukuilamiyala:, epo epetapiate ebe kuba tanalono temeteme magumu wadenomamo kuima:,
12 mabu nanitabola, tuputupu lumagite tabo gema: ilipokobi kolowimene iba:te diya gabodo dosiyodilolenaka ebe tanaloma:!
13 Ega:walo me tanalo idila. Epate dowaminalena Godote ebe tanalo bilibilinomo waminale magumune ebeno alamo kowaulatelemene, iyo, ebe tanalono nanitabo magumu ebo kawokalaoma:na:,
14 ebema: me opono tanalo bilibilinomo magumulo alote kebe tanalo da:pukuimene epate wadenomamo kuima:na:, wamina magumulo walo a:kitanamene. Me mabuma: Godokono epate mulo tabo idi ma kunu gelana,

“U dowatawita, a:ma: nemaiga!

A:ma: a:e magumune pemaigawete
igilo walo da:kelawa:emene,
Kelisokono alote
a:ma: ebo ka:pukuima:ta.”

15 Ebema: modobola la: mulo woki epoma: eba eda:onalo
la:imano osiyodilole tanalo wadenomamo nemalagidilole-
nala:, iyo, muloa: epo akoibamilatela:la:.
16 Numa:la:, me opo kawonomolo me tete nanitabokobi
midia:pino kuba osiyodilole tetema: eda:na, ebema: Godote
kebe wadewade tete la:tamo dikalametanaka, modobola la:
ebe iyaiya tetelo wade walubi tanalo epatamo nosiyodilole-
nakiyala:.
17 Ebema: la: daedale epoma: eda:oa:no, wiyasiya Kawodawa
Godote la:le kosiyodilola:ema: ebeno ubi tanalo keba kunu
kiyatinale, modobola la: ebe iyaiya tanalo wadenomamo
niyatawaonala:.
18 Ega:walo me tanalo idila. La: elawo gala:ipi da:imi
obo kawiya akoniala:, mabu la: eba kunu dowagela:ema,
la:imano nio tetelo daedalema: eba eda:olo la: a:ka:tuwa: la:
ebo ka:kubailaemamota. Modobola la: wiyasiya Godokono
Uliyanano tanalo kawiya na:nionakiyala:, ebete la:imano
tepo magumu wadenomamo ketabokailaema:.
19 Ebema: la: la:imano tepo magumulo iyaiya oale alapio
tanalamo Godoko wadenomamo namamatenakiyala:. Iyo,
ma kunu Godokono Bukano Sam Oale bukalo da:pola:na ebe
oale, ega:walo nanitabokobi midipiate Godokono anoano
tanalo awokalilaema: dosiyodilolenaka ebe oale, ega:walo
ebeno Uliyanate la:imano tepo magumamo dalomonako ebe
oale, la:imano iyaiya tetelo epetapiate epetapi ebe iyaiya
oaleno tabamo eba waluba:tiuilo la:imano Kawodawatamo
balapionakomata.
20 Ebene la:le aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko waloma:ta
tanalo kawokalima:ema:, modobola la:imano ilukuli magu-
mulo kebe iyaiya tanalate la:tamo ka:pemaimione, la: ebe
tanalo bilibilinomoma: Nabiwi Godotamo kalakala tabo
nowadipalatelenakiyala:.

Nanitabokobi Mididawa Dubu Ega:walo Ebeno Kamiyale Iba:te Keba Kunu Na:kokolionama:na:

21 Ebema: nanitabokobi midipiala:, la: Kelisotamo eba
tudila:olo, ebe unamo kadipata:ema: modobola la: magu-
mulo idite iditamo nilakapolo na:tudila:onakiyala:.
22 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipi kamiyala:te
la:imano awiatamo na:tudila:onakiyala:, la:le Kelisotamo
keba kunu ka:tudila:wenama eba kunu.

23 Numa:la:, Kelisote sosi magumulo nanitabokobi
midipino watodawama: keba kunu keda:nale, eba
kunu dubute ebeno kamiyaleno watodawama: keda:na,
wiyasiya modobola la: dubate me tanalo idi wadenomamo
nemalagidilala:, sosi epate Kelisokono apema: eba eda:onalo,
ebete ibi mabuma: ebeno nilakapo kawonomo awokalimite
ibino Igilo Mula:ledawama: ebo ediya.

24 Ebema: sosi epate Kelisotamo keba kunu ka:tudila:one,
modobola kamiyala:te atumu ibino awiatamo eba kunu
na:ka:tudila:onakoma:na:.
25 Wiyasiya nanitabokobi midipi dubala:, la: me kawo
tanalo idi akododomatiala:. Kelisote sosi epo nilakapolo eba
malagidilolenalo ibi mabuma: ebeno igilo iyabaiamo keba
kunu kiyatiyale, modobola la: eba kunu la:imano kamiyale
nilakapolo nemalagidilolenala:.

26 Numa:la:, Kelisote ebeno igilo iyabaiamo iyati tanalodo
ebete sosi epo gito uwatiya, iba:te Godokono talenapima:
eba eda:onalo ebeno woko kosiyodilonama:. Iyo, Kelisote
ebe epono kuba osiyodilole tanalo ega:walo ibino tepo
magumuno daleya woki ebeno tabono iyaiya tanalamo
ukulaolenomo dukulaoliya, iba:te olioli epoma: ebo eda:iya,
epate mala: ikila: tanalodo molomoloa:noma: keba kunu
keda:onake eba kunu.
27 Nanitabola, Kelisote ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya,
ebeno woko osiyodilo tanalodo sosite agalu buwelema:
deda:mene, ebene ebe a:ka:tuwa: ebe wade pukuilame sosi
ebeno kamiyalema: kaidimene. Ebema: ebe kamiyalegodolo
kuba idi da:pesonomote a:kitanamene, iyo, ebete dubu idino
tanalo iyatawa:no tuputupunomolo eba okolinalo, ebete
da:pulinako ebe kaliku ebe daleya: wade kalikunomola,
ebeno a:la:uwa:da:le beda: kawonomola:ka:!
28 Ebema: modobola nanitabokobi midipi magumulo dubu
idite ebeno kamiyale nilakapolo nemalagidilonamene, ebe
a:ka:tuwa: ebeno ape keba kunu kemalagidilonale eba kunu.
Numa:la:, dubute kamiyale daidimene ebe tetene wagilimite
ibino ilukuli igilote kapiyama: keda:mene, ebema: kebe
tetelo ebete ebeno kamiyale demalagidilona, ebe atu gabodo
ebe a:ka:tuwa: ebe na:kemalagidilona.
29 Nanitabola, me opolo dubu idite ma kunu kokolina:,
ebete ebeno apeno iyaiya modoboa: tanalo ulame tetelo
ebe a:ka:tuwa: ebe kowalubinakoa:. Ao, dubuno osiyo-
dilole tanalo eba kunua:. Kebe tetelo bae kape tanalote
ibi dulame, ibi a:ka:tuwa: ibi walubilima: bae okalimiote
ebo naonaka, ebema: modobola nanitabokobi midipi dubate
ibino kamiyaleno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi
atumu na:kowalubilinakoma:na:. Numa:la:, Kelisote a sosi

epo kawonomamo eba malagidiloenalo ebete a eba kunu walubinako,
30 mabu a nanitabokobi midipi bilibilinomo ebe ebeno apeno iyaiya apuapula.
31 Ebene Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Me mabuma: dubute ebeno menokola nabiwila miyapate ebeno kamiyala:go kapiyama: keda:mene.”
32 Numa:la:, me tabono magumu tanalo idite waminalo ditana, nale ebe tanalo la:tamo ma kunu awokalimo, sosi epo ebe Kelisokono kamiyalela, ebema: nanitabokobi midipi ega:walo ebe iba:te kapiyama: nanitabonomolo eda:na.
33 Ebema: la: naimano dopo iyatulame tabo eba lawelo, me netewa kawokawo tanalo atumu na:kemalagidilola:la:. Dubute ebe a:ka:tuwa: ebe keba kunu kemalagidilonale, modobola ebete ebeno kamiyale eba kunu nemalagidilon-amene, ega:walo kamiyalete ebeno tepo magumuno wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe opamo eba iyatilo ebeno awi unamo nadipatenakomene.

6

Nanitabokobi Midipi Gudi Ega:walo Ibino Nabila Menokobila Iba:te Keba Kunu Na:kilukulinama:na:

1 Guda:la:, modobola la: la:imano nabila menokobila iba:tamo na:tudila:onakiyala:, mabu Godote ebe tanalo tuputupu osiyodilo tanaloma: gena.
2-3 Iyo, Godote Isalaela epatamo kawo totomu tabo idi ma kunu ikalamiya, “A:imano nabiwila menokola ibino tanaloma: kuba tabo kiyawaoa:no iba:tamo na:tuduwatanakiye.” Ebene ebete walo na:kegiya, “Me totomu tabamo tuduwata tanalodo a:ma: wade walubi tanalo nagodone ma kunu kelaema:ta, a:ma:le tete geyageyanomolo wade opolo eba okolinalo tanalo bilibilinomo magumulo nale a:ma: wadenomamo bowalubinakomata.” Ebema: numa:la:, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo me totomu tabo ebe dopo totomu taboma: ediya, lumagino tuduwata tanalodo Godote ebetamo wade walubi tanalo kiyatinakoma: nanitabolo egiya.
4 Ega:walo la: piyate nabima: deda:wenama, la: la:imano gudino iyaiya osiyodilole tanaloma: ibi tete bilibilinomolo kawiya akoanalenakala:, iba:te ibino tepo magumulo la:tamo dowaokapoma:. Modobola la: wiyasiya Kawodawa Kelisokono iyatulame tanalamo ibi eba totomulatelenalo ibino kuba osiyodilole tetelo iba:tamo modobo wiya nikalamenakiyala:, iba:te nanitabokobi midi magumulo wadenomamo kapepeoma:.

Nanitabokobi Midi Wokopi Ega:walo Ibino Woko Namutupi Ibino Osiyodilole Tanalo

5 Ebene kawokawo wokopi dubate la: kebe epo maniamo duwatetiyala la:le ibino wiya: woko kosiyodilola:wenama:, ebe dubate me opolo la:imano woko namutupima: eba eda:onalo, modobola la: la:imano wokilo ibi tolelamelo ibi unamo wadipalatela:wete iba:tamo na:tudila:onakiyala:, la:le Kelisotamo keba kunu ka:tudila:wenama eba kunu. Iyo, modobola la: la:imano tepo magumulo kuba woki idi wamina:no woko nanitabonomolo nosiyodilonakiyala:.

6 Ega:walo woko osiyodilo magumulo la: ma kunu akomalagidilala:, woko namutudawate natamo kekalakalama:, ebete na dunamita ebe kapiya tetelo nale woko wadenomamo osiyodilonakomo. Ao, eba kunua:. Woko namutudawate la: ulame tetelo ega:walo ulamea: tetelo, modobola la: Godokono ubi tanalamo tudila:olo, la: a:ka:tuwa: la: Kelisokono wokopima: eba gelalo la:imano tepo magumuno elawo kawonomamo woko ebo nosiyodilonakiyala:.

7 Iyo, la:le la:imano woko nanitabo kalakala tanalago osiyodiloma: modobola, mana: me opo epo kalakalailaema:, la: wiyasiya aimano Kawodawa Kelisoko kekalakalaima:ema: woko wadenomamo nosiyodilonakiyala:.

8 Ebema: piyate wiya: wokopima: deda:ona ega:walo piyate mani woko dosiyodilona, modobola la: bilibilinomate me kawo tanalo akododomatiala:, aimano Kawodawate epo bilibilinomono osiyodilole tanalo eba ulamenalo, ebete wade wokodawatamo ebeno wade wiya nanitabonomolo kikaemene.

9 Ega:walo la: nanitabokobi midipi woko namutupiala:, piyate la:imano woko wiya:no kosiyodilonama: maniamo duwata:wiyama, la: ebe wokopiatamo atumu wade tepo magumuno nilakapo nawokaliminakiyala:, iyo, kebe tetelo iba:te woko modobodopolo osiyodiloa:no, ebe tetelo la:le ibi temeteme wiya ikalaema: akoanala:la:. Modobola la: me kawo tanalo akododomatiala:, la: ega:walo ibi la: bilibilinomo ebe Unu Duliyomololo dokolina ebe Kawo Watodawanomono wiya: wokopilata. Nanitabola, ebe Kawodawate kapiya gabonomodo epo bilibilinomono tanalo tuputupulo kanagilamelelaemene ibino modobo wiya iba:tamo kikalamolema:.

Nanitabokobi Midipiate Saitanago Gowelama: Kebe Inamabu Ka:pupulinake

10 Ebema: me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, la: aimano Kawodawa Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebeno kawo elawonomo lawa:wete elawonomoma: neda:iyala:.

11 Ega:walo la: nanitabokobi midi tanalono gowelao magumulo wato kikopu kelawa:ema:, modobola la: Godokono gowelao inamabu bilibilinomo na:pupulinakiyala:, ebema: Saitanakono a:da: elemasigi tanalate la:tamo da:pemaimioma:na:, ebe tetelo la: modoboma: keda:omamota la:le kodakodalo kelamota:wenama:.
12 Numa:la:, aimano gowelao tanalote me opo epo epetapiatamo kitana:, wiyasiya ale iyaiya kubakuba uliyana kapiyago gowelaonakoma:. Iyo, ibi magumulo epetapi elawoelawodopo uliyanala ega:walo epetapi elawoelawonomo uliyanala, epetapi me opono idoko magumulo dowapata:lamena ebe uliyanala ega:walo epetapi ebe tobolo unulo elawamo dowapata:lamena ibila.
13 Ebema: la:imano gowelao tanaloma: Godokono modobo inamabu bilibilinomo na:pupula:la:, mabu nanitabola, la: ebe inamabu eba pupulilo, kuba tetete la:tamo da:pemaigamene, la: Saitanatamo elawokobi ebo kolowiomamota, iyo, gowelao magumulo la:le okoli bai ebetamo ikamea:no kodakodalo kelamota:onamamota.
14 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: kodakodalo eba utinalo ma kunu nolosiyodiliye. A:ma:le Godokono nanitabo tanalo a:imano batamu pula:wete na:kodakodaimiye, ega:walo ebeno tuputupu okoli tanalo a:imano negege inamabumu ka:pula:wete,
15 ega:walo ebeno milo epatamo dikalamena ebe Wade Tabo a:imano agowa inamabumu na:pupuliye, gowelao magumulo a:imano agowate igiligadigakapoma:.
16 Ebene a:ma:le Godoko nanitabokobi da:mida:wena, modobola a:ma: tete bilibilinomolo ebe tanalo a:imano makeyo inamabumu lawa:wete natanakiye, mabu nanitabola, a:ma:go da:gowelana ebe Kubadawate ebeno ela menagono biago a:ma:tamo da:piyokomene, a:ma: modoboma: keda:ma:ta ebe inamabu a:imano nanitabokobi midi tanalamo kodiyobola:ema:.
17 Ebene epono igilo mula: tanalote Godogodone demaigana, modobola a:ma: gowelao magumulo ebe tanalo a:imano dibamu ka:pula:wete, ega:walo Godokono Uliyanano gowelaono gili akonelawiye, ebe gili ebe Godokono Tabola.
18 Ebene iyaiya tete bilibilinomolo la:le iyaiya towetowe tabo gela tanalodo Godokono Uliyanano elawamo ebetamo negelanakiyala:, iyo, modobola la: ebe tanalo osiyodiloma: elawoa:noma: eda:oa:no ebeno iyaiya epo bilibilinomo ebo nowadipalatelenakiyala:.
19 Ega:walo modobola la: na mabuma: Godoko atumu ma kunu na:ka:toweomenakiyala:, kebe tetelo nale Wade

Tabo kiyawaoma: wade tete duminakomo, ebete natamo wadewade woki modobolo nikanamenakomene. Numa:la:, Godote ebe Tabono magumu epatamo dopamo owaminiya, wiyasiya me tetelo ebe ubi niyatina nale ebe tanalo nanitabokobi midia:piatamo tolea:no eba awokalimilo iba:te wadenomamo kiyatawaoma:,

20 iyo, nale Wade Tabo iyaiya epatamo atama: ebete na ebema: ka:na:miya. Nanitabola, ebe woko osiyodilo tanaloma: nale gabamanino idoko motolo okolinamo, ebema: modobola la:le towetowe tabamo na Godotamo nadipatenenakiyala:, ebete modobo elawo natamo eba ikanamelo ebe Tabo kiyawao magumulo nale tolea:noma: keda:nama:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

21 La: niyaniyata, aimano nanitabokobi mididawa ekawi idi Tikikasite la:tamo da:pemene, ebete naimano okoli tanalo ega:walo osiyodilole tanalo bilibilinomo la: ka:pikiyawaolaema:ta. Nanitabola, ebete Kawodawa Ya:sukono wade wokodawa idima: eda:na,

22 ebema: nale ebe la:tamo palibomo, la:le aimano iyaiya ilukuli tanalo ebegodolo dolowiaema la: kalakala ebo kelaemamota.

23 Ebema: modobola Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomatamo milo tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo eba ikalamelo ibino nanitabokobi midi tanalo kawokobi ebo na:midililaema:na:.

24 Ega:walo piyate uwomua: tetelo aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko kawonomamo demalagidilonama:na:, modobola Godokono nilakapo tanalote ibi bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
PILIPAI SOSI EPATAMO
OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela. Na ega:walo Timotiko ale Ya:su Kelisokono wokopi epetapima: eda:onama:, ebema: la: Pilipai duliyomololo piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono epoma: deda:wenama, ale me leta la:tamo paliboma:, ega:walo la: sosi watowatopi ega:walo la: piyate woko osiyodilo magumulo watowatopi dowalubila:wenama, ale me leta la: mabuma: atumu nakapaliboma:.

2 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko, iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Pilipai Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Towetowe Tabo Godotamo Da:kiyawaiya

3 Nale tete bilibilinomolo la: eba malagidilolenalo naimano Kawodawa Godotamo kalakala tabo adipatenakomo.

4 Iyo, nale la: towetowe tabamo kalakalago owadipalatelenakomata,

5 mabu la:le Godokono Wade Tabo nagodone dolowiaima, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga la:le nago kapimiya ebe atu woko osiyodilonapimata.

6 Ebema: nale me tanalo iyatawanomola, kebe Kawodawate la:imano taneba magumulo wade woko dowagilimi, ebete ebe woko atepa:no Ya:su Kelisokono Uwomu Egelalo opoliyanomo kopoliyamene.

7 Nanitabola, nale la: naimano tepo magumuno nilakapamo demalagidiloletanama, ebe tanalo modobonomoma: eda:na, mabu Godote ebeno nilakapo natamo eba awokalimilo kebe woko natamo kikanamiyale, na dopamo idoko motolo okolina: tetelo la: bilibilinomate ebe woko magumulo na owalubininakimata. Ega:walo kalakala kawonomola, me tetelo nale idoko motolo eba okolinalo, kebe iyaiya tetelo gabamaniate naimano tanalo danagiyamidanamenaka, la:le na walo a:kowalubininakomata nale Wade Tabono nanitabo tanalo wadenomamo kawokaliminakoma:.

8 Iyo, Godote naimano nanitabo tanalo iyatawala, ma kunu nale Ya:su Kelisokono tepo magumuno nilakapo tanalago la: demalagidiloletanama.

9 Ebema: nale la: mabuma: towetowe tabo Godotamo dadipatenakomo, ebe tanalo ebe ma kunula. Modobola Godokono nanitabo iyatawa tanalote ebeno mulo wokino

tanalago la: magumulo eba apepeonalo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalote atumu kawonomamo nakapenamene.
10 Ebe mabune la:le la:imano ilukuli magumulo tanalo bilibilinomo wadenomamo eba anagilamenalo, la:le tuputupu tanalo kapiya lawa:wete Kelisokono Uwomu Egelalo daleya:noma: deda:wenama, idawate a:ka:modobomene la: kuba osiyodilolepima: ka:la:ima:.
11 Iyo, me gabodo Ya:su Kelisokono tuputupu okoli magumune da:pemaimiona ebe da:ima:te la: magumulo betabokaonama:na:, ebema: Godokono mailote kawoma: eba eda:lo ebe a:ka:tuwa: ebe ebo bowalogonamene.

Ya:sute Polokono Igilo Mabuma: Eda: Tanalo Polote Dawokalimiya

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo wadenomamo iyatawaoma:, kebe temeteme tanalate natamo ka:pemaimiye, Godote ebe tanalo magumudo gigiyu a:iyamidi epetapiate Wade Tabo wadenomamo kolowioma:.
13 Me mabuma: Loma epono Kawo Elawodubunomono moto datila:na, ebe gowelaopi ega:walo piyate me kawo duliyomololo dilukuliona, ibi epetapi bilibilinomate naimano tanalo wadenomamo ma kunu iyatawaona, nale Kelisokono woko osiyodilo tanaloma: idoko motolo dokolinamo.
14 Ega:walo kalakala kawonomola, naimano idoko motolo okoli tanaloma: nanitabokobi midipi ekaki epetapi bilibilinomate aimano Kawodawagodone elawo walo a:kelawiya, iba:te na keba kunula:ka: tolea:no ebeno Wade Tabo awokala ka:kiyawaoma:.
15 Nanitabola, ibi magumulo epetapiate ibino tepo magumuno kuba wokiamo Kelisokono tabo kiyawaonaka, ma kunu iba:te naimano wade mailo pilo gabodo laema: wagelena, ega:walo iba:te ibi magumulo eba apaminateuilo ibino woko osiyodilo tanaloma: amamaona. Wiyasiya epetapi ibi eba kunua:, iba:te wade woki kapiyamo Wade Tabo kiyawao woko osiyodilonaka,
16 iyo, iba:te na nilakapolo eba malagidilonenalo wade woko bosiyodilona. Ibi iyatawala Godokono ubilo na idoko motolo dokolinamo, mabu gabamaniate kebe iyaiya tetelo naimano tanalo danagiyamidanamenaka, nale Wade Tabono nanitabo tanalo wadenomamo ebo awokaliminakomo.
17 Wiyasiya piyate kuba wokiamo Kelisokono tanaloma: da:kiyawaonaka, ibi ubi niyatina nale idoko motolo eba okolinalo temeteme epetapi natamo gito kikanamenama:. Iyo, ibi ubila epetapino mailo eba kubailamelo ibi a:ka:tuwa:

ebo kowalogolema:, ebema: iba:te woko nanitabo gabodo
kosiyodilona:.
18 Eiye, iba:te temeteme natamo ikanaema: dowagelena,
ebe tanalo kawo tanaloa:! Wiyasiya kawo tanalo ebe ib-
ino tabo kiyawao tanalodo iyaiya epate Kelisokono tanalo
dolowionaka ebe tanalola. Ebema: wokopiate ibino tepo
magumuno kuba wokiamo o wade wokiamo ebeno tanalo
dawokaliminaka naimano kalakalate itananako. Ega:walo
na me tanalo idima: nekalakalitamo,
19 na iyatawala la:le towetowe tabo Godotamo
dadipata:wenakoma, ebe tanalodo ega:walo Ya:su
Kelisokono Uliyanano walubi tanalodo nale me idoko
motone ka:nemaigamamo.

20 Nanitabola, nale ubi kawonomago olowiolo makope-
lenamo, naimano tanalo anagiyamidaname tete gabamani-
agodone demaigamene, nale tabo idi kiyawaoma: ilipoa:no
ega:walo tolea:noma: eba eda:lo, Kelisote epono ololo apulo
amama tanalo ebo kelaemene. Modobola ebete tete bili-
bilinomolo na magumulo amama tanalo nelawenakomene,
iyo, na igilolo dokolinamo o iba:te naimano igilo gito
ditamidanaema:na:, naimano ubi tanalote eba kunu bi-
tananakomene.
21 Ebema: numa:la:, nale me opolo eba okolinalo naimano
igilo Kelisoko mabuma: kalakalago iyatinamo, wiyasiya nale
da:emo naimano kalakala idite ka:kitanamene mabu nale
ebegodone naimano wade wiya ka:nelaemamo.
22 Iyo, na me opono igilago eba okolinalo woko osiyodilo
magumulo wade da:imi Godotamo da:noloilamenakomo,
ebe wade gabote natamo eba itanalo wiyasiya naimano a:e
tanalodo wade gabo idite natamo kitanamene.

Eiye, me wadewade gabo netewate natamo eba pola:nalo
ibi magumulo nale kebe gabodo na:ka:tomo?
23 Nanitabola, naimano tepo magumulo ebe netewa
wokino tanalate ebema: apaminateuina. Nale me opo
atepate Ya:sukono okoli duliyomololo eba:go ka:nokolinama:
ubi kawonomamo iyatinamo, mabu na niyatawanamo
ebeno Unu Duliyomolono kalakalate me opono kalakala
nanitabolo kodolimene.
24 Wiyasiya na tanalo idi kawonomo ma kunu kiy-
atawanamo, modobola nale la: mabuma: me opolo okoli-
nama:, mabu kebe tetelo nale la:go okolina:no la:le walubi
tanalo pogodone na:kelawa:wenakoma?
25 Me mabuma: na iyatawala, nale me tetelo la: miyapa:no
la: walo da:ka:powalubilitama, la:imano nanitabokobi midi
magumulo kalakala tanalote ununomamo eba odololo la:
ebo kapepeomamota.

26 Iyo, nanitabola, nale me idoko motone nemaigate la:go
kokolinama: la:tamo walo da:ka:pemo, ebe tetelo la:le Ya:su
Kelisoko magumulo kalakala kawonomo na mabuma: ebo
kelaemamota.

Kelisoko Nanitabokobi Midipino Gowela Tanalo

27 Ebema: me kawo tanalonomola, modobola la:
Kelisokono wade ga:limapi gudima: neda:oniyala:, ebeno
Wade Tabote la: keba kunu kiyatulametana eba kunu.
Ebene nale la:go da:pokolinamo o nale mululo eba okolinalo
la:imano tanalo gito dolowinakomo, nale tete bilibilinomolo
me tanalo biyatawanamo, la:le la:imano nanitabokobi midi
magumulo woki kapiyalo kodakodalo eba lamota:onalo
kapimiya gowelaonakomata, epate Wade Tabo olowi
tanalone nanitabokobi ka:midima:.
28 Iyo, eba kunu piyate la:go da:gowelaona la:le ibino
osiyodilole tanaloma: a:ka:toletoleawenama, ebene Godote
la:imano tolea: tanalodo ibi kiyatulaemene, ebete ebeno
elawo kapiyamo la:imano igilo eba mula:lelamelo ibi
wiyasiya gito ka:kubailaemene.
29 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo tanalodo la:
eka:la:miata la:le Kelisoko nanitabokobi midipima:
keda:wenama:, ega:walo kalakala kawonomola,
ebete atu nilakapo magumulo la: a:keka:la:miata
la:imano nanitabokobi midi mabuma: temeteme tanalo
kuwata:wenakoma:.
30 Me mabuma: la:le gowela magumulo ba:pola:namata,
nale dopamo kebe gowela magumulo kokolinaimo ega:walo
me tetelo da:ka:lutamo ebe atu gowela tanalola. Nanitabola,
la:le dopamo naimano gowela temeteme duma:ima, ebe
tanalo nagodolo walo eba kitanalo la: me tetelo walo
a:kolowimata.

2

Kelisoko Ebe A:ka:tuwa: Da:pesoma: Midi Tanalodo Godote Ebe Ununomamo Dadipatiya

1 La: numa:la:, la: Kelisoko magumulo ebegodone elawo
elawenakomata, ega:walo la: temeteme magumulo ebeno
nilakapo tanalodo gelebadi iyatawaonakomata, ega:walo
la: ebeno Uliyanago kapimiya owapata:lamenakomata,
ega:walo la:imano tepo magumulo epetapiate epetapiatamo
nilakapo awokaliminakomata.
2 Me mabuma: modobola la: naimano kalakala ma
kunu kawokobi na:midinala:, la: woki kapiyalo eba
ilukulinalo epetapiate epetapi atu nilakapo tanalamo
nemalagidilolenala:, iyo, la:imano tepo magumulo

kapiyama: eba eda:onalo la:le woko osiyodiloma: ubi tanalo
kapiyanomoma: na:midinakiyala:.
3 Ebema: la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya
malagidilo tanalone o amama tanalone tanalo idi ako-
osiyodilala:, wiyasiya modobola la: a:ka:tuwa: la: opamo eba
alomonalo, la:imano tepo magumuno wokilo nanitabokobi
midipi epetapi kawokawopima: na:midilinakiyala:.
4 Ebene la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo
kapiya akomalagidilonakala:, ao, ebete wiyasiya epetapino
modoboa: tanalo ebeno modoboa: tanalago kapimiya nula-
menakomene.
5 Ebe mabuma: modobola Ya:su Kelisokono tepo magu-
mulo ditana, ebe atu nilakapo wokino tanalote la: magumulo
woko nosiyodilonamene.

6 Ebete dopamo Godokono ololo kapiyamo okolinami,
wiyasiya a walubi tete da:pemaigiya,
ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kemalagidiloma:
ebete Godoma: deda:na
ebe tanalo kodakodalo katila:niya:.
7 Ebete wiyasiya ebeno kawo elawodawano okoli bai
balamo kalakalago eba iyatilo,
ebete me opo lumagima: eda:te
epono ololamo atamo ebo pawokaliya,
iyo, ebete wiya: wokodawano ololamo pemaigiya.
8 Ebene ebete ebe a:ka:tuwa: opamo eba iyatinalo
ebeno Nabiwino ubi tanalamo ebo tuduwatanaki,
ebema: ebeno tuduwata magumulo
ebete ebeno a:e tanaloma: modoboma: giya,
iyo, ebete kewa olotolowalo
kawokawo temeteme gito uwatiya.

9 Me mabuma: Godote ebe ununomamo adipatete
wade mailonomo idi ebetamo ebo ikamiya,
ebe mailono elawote
mailo epetapi bilibilinomono elawo nodoilina,
10 iyo, ebe mailo ebe Ya:sutela!
Ebema: piyate Unu Duliyomololo ega:walo me opolo
ega:walo damela magumulo dilukuliona,
ibi bilibilinomate ebe amamatema:
pupamo pilukulite,
11 iba:te Nabiwi Godoko eba moiolo
awokala negelanakoma:na:,
Ya:su Kelisoko kapiya ebe Kawodawanomola.

Nanitabokobi Midipiate Me Opolo Godokono Aloma: Deda:ona

12 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, dopamo na
la:imano duliyomololo eba okolinalo la: naimano tabamo
keba kunu ka:tudila:wenakima, modobola nale okolina:no
tetelo la:le eba kunu na:kowagelenala:, iyo, la: naimano iy-
atulame tanalamo tudila:oma: la:imano woki kawonomamo
niyatinakiyala:. Ega:walo Godote la:tamo dikalametia, ebe
igilo mula: tanalono uwomu tanalo nanitabolo laema:, mod-
obola la: la:imano wokilo ebe tolemelo unamo eba adipatelo
woko wadenomamo nosiyodilonala:,
13 mabu kalakala kawonomola, Godote la: magumulo
ebeno woko bosiyodilona, iyo, ebete la:tamo wade tepo
magumuno woki ega:walo elawo nikalamenata la:le ebeno
ubi tanalamo ka:tudila:wenama:!
14 Ebema: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-
mulo epetapiate epetapiatamo ubia: tabo gela:no akoapami-
nateuinakala:.
15-16 Ma kunu me opo epate kawokawo kuba osiyo-
dilolepima: eda:ote kalawikalawi gabodo eba tolamenalo, la:
wiyasiya Godokono wadewade gudima: beda:onamata, iyo,
la:godolo kuba osiyodilo tanalo idi ega:walo daleya wokino
tanalo da:peso idite a:kitanamene. Ebene la:le epatamo
Godokono igilo tabo dikalama:wenakoma, la:le ebeno aloma:
eba eda:onalo me opo ba:pukuiminamata, mawelete tobolo
unulo da:pola:na keba kunula:ka: eba kunu. Me mabuma:
nale Kelisokono Uwomu Egelalo me tanalo kiyatawamamo,
nale kebe woko la: magumulo kosiyodilonaimo ebe ko-
dakoda woko magumune wadewade da:ima:te nanitabolo
a:pemaimiya, iyo, nale la: mabuma: ebema: kamamamamo.
17-18 Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi tanalo
ebe la:le Godoko watidiloma: kalimagono inamabu idi
ebetamo dikama:ema ebe tanalo keba kunula:ka: eba
kunula. Ega:walo nale me tetelo da:emo, iyo, epetapiate
naimano kalima opamo gito dadipanama:na:, ebe tanalo
ebe Godotamo ikameo tanalo idima: keda:mene, ebema:
ebe tanalote nanitabolo demaigamene, naimano kalakalate
eba itanalo, modobola la: atumu kalakala lawa:wete nago
nekalakalaiyala:.

Polote Timotila Epa:paladaitasila Ibi Pilipai Duliyomolamo Palibolema: Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebene Kawodawa Ya:sukono ubi ditanamene, nale gabo
kuimamo tete tatalilo Timotiko la:tamo kapaliboma:, ebema:
ebete la:imano tanaloma: tabo walo dakapalibomene, nale
ebe tabo olowite naimano woki bilibili tanalo la: mabuma:
ebo kolopoligomene.

20 Ebe kapiyate nago la: nilakapolo kawonomamo
malagidilolenata, iyo, ebeno tepo magumuno wokite
naimano tepo magumuno wokiago kapiyama: eda:na.
21 Nanitabola, sosi epo epetapi bilibilinomate ibino tanalo
kapiya malagidilolena, Ya:su Kelisokono iyaiya ubi tanaloa:.
22 Wiyasiya Timotiko eba kunua:. La: iyatawalata nale
ebeno nabiwi keba kunula:ka: eba kunu eda:nalo, ebete
Wade Tabo kiyawao mabuma: nago kapimiya wiya: woko
dosiyodilonami, ebe osiyodilo gabodo ebete ebeno nanitabo
tanalo iyalo awokalimi.
23 Ebema: naimano ubi ma kunu itana, gabamani-
ate naimano tanalo anagiyamidaname dopoliyamene, ebe
tetenomolo gabote ditanamene nale Timotiko la:tamo kapal-
ibomamo.
24 Ega:walo nale Kawodawa nanitabokobi na:midinamo,
tete tatalila nale me idoko motone piwisigate la:tamo
ka:pemamo.

25 Ega:walo nale tanalo idi na:kemalagidilutamo, aimano
nanitabokobi midi ekawi Epa:paladaitasiko la:tamo walo
kakapaliboma:. Ebe la:le naimano iyaiya modoboa: tanalo
magumulo na walubinima: dapalibaima ebe wade dawala,
iyo, ebete la: mabuma: na niyakabolo eba utitalo gowela
woko nago kapimiya osiyodilona.
26 Ebe iyatawala la:le ebeno gabugabu tanalo dolowiaima,
ebema: woki bilibili tanalote ebegodolo eba itanalo, ebe ubi
kawonomamo niyatina la:tamo pemaigate la:imano ololo
walo ka:ka:pulaema:.
27 Nanitabola, kawo gabugabute ebe duminati a:e tatalila,
wiyasiya Godote nilakapolo ebe wadekobi a:midi, ebene ebe
osiyodilo tanalodo Godote ebeno nilakapo natamo atumu
akawokalimi, mabu naimano wade lumagite na:etaleka:
nale ebe tanaloma: kawo temeteme idi nanitabolo biy-
atawana:.
28 Ebema: nale atumu naimano ubi kawonomago ebe
la:tamo palibutamo, mabu na iyatawala la:le ebe walo
da:kuma:ema, la:imano kalakalate ebe mabuma: eba
itanalo naimano woki bilibili tanalote la: mabuma: ebo
kolopoligomene.
29 Ebema: modobola la:le ebe aimano Kawodawa
magumulo ekawi idima: gelawete kawo kalakalanomago
nelawiyala:. Ega:walo la:imano nanitabokobi midipi taneba
magumulo modobola ebete kebako dawama: keda:nale la:le
ebako epo atumu na:kemoioliyala:,
30 mabu la:le nagodone mululo eba ilukulinalo na walu-
binima: modoboa:noma: deda:ima, ebe tetelo me ekawi
Epa:paladaitasiko la:imano gobebobolo na da:powalubini,

ebete Kelisokono woko osiyodilo tanaloma: ebeno igilo ebete kawo tanaloa:noma: gelo tatalila ba:ena:.

3

Ale Aimano Unu Tamamo Dosiyodilolenakoma: Ebe Tanalo Magumudo Godote A Tuputupupima: A:keka:imene

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, modobola la: aimano Kawodawa magumulo nekalakalaonala:.

Nanitabola, na ubia:noma: keda:na: nale la: dopamo diyatulametanakima, ebe atu tanaloma: kapiya tete idilo la: me leta magumulo walo ka:kiyatulametama:, mabu me iyatulame tanalote la:imano nanitabokobi midi tanalo wadenomamo ka:ga:lulatelemene la:le nanitabo gabo anaetoamidakapoma:.

2 La: nanisiwale! Piyate ibino kuba ubi tanalo dosiyodilolenaka ebe dubuno tanalo wadenomamo nulamenala:, mabu ibi elawoelawo gaagaa keba kunula:ka: eba kunula, iyo, iba:te ibino ubi kawonomamo iyatina Yu dubuno tama itamida pukala epetapiatamo eba ikalamelo ibino apeno iyaiya apuapu ebo kiyaililaema:.

3 Wiyasiya a piyate Godokono Uliyanano elawamo ebe damamatenakoma:, a ebe epola. Iyo, Godote baibai gudino tama itamida pukala Yu epatamo dopamo dikalamiya, ale ebe tanalono magumu iyatawaopima: eda:onama:, mabu Godote a tuputupupima: ka:mi tanalo ale kolowima:, ale unu tama osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiya tanalo idi nanitabokobi ka:midina:. Ao, a wiyasiya Ya:su Kelisoko kapiya nanitabokobi eba midinalo ebe kapiya ebema: amamatenama:.

4 La: numa:la:, piyate naimano tagala okoli tanalo diyatawaona, diyala, iba:te ibino kateneno wokilo ma kunu da:begelama:na:, “Ebe dubu Poloko ebete ebeno unu tamamo osiyodilole tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe wadedawanomoma: midiya.”

Nanitabola, dopamo nale unu tamamo osiyodilole tanalo magumudo epo epetapi bilibilinomo a:nodoiliyamo, ebema: diyala, nale ma kunu da:bemalagidilomo, Godote naimano unu tamamo osiyodilole gabodo na ebeno tuputupudawa idima: keka:na:imene.

5 Ma kunu nale Isalaela epono Beniyaminakono gu magumune awokaliyamo, iyo, na Yu epono kalimanomola, ebema: nale awokalate kapiya wuiki dolopoligiya dubu gudino tama itamida pukala ebo lawiyamo. Ega:walo a Yu epono Pa:lisi taneba magumulo na idima: dediyamo, ebema:

Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabo bilibilinomo
nale kodakodanomolo uwatenakimo.
6 Ebene nale ebe Totomu Tabamo tuduwatama: naimano
ubi kawonomamo eba iyatinalo, nale Godokono sosi epono
tanaloma: ebo genakimo iba:te ebetamo nanitabo gabodo
ka:tudila:onakoa:, iyo, nale iba:tamo kawokawo temeteme
ebema: ikalamenakimo. Nanitabola, Totomu Tabono tanalo
bilibilinomamo tuduwata magumulo nale tanalo da:peso idi
kapiya kanaetoamidanakia:, ebema: Yu epono umi magu-
mulo na tuputupudawanomoma: eda:naimo.
7 Wiyasiya nagodolo dopamo da:pola:namiya, epo bili-
bilinomate ebe osiyodilole tanalo ega:walo iyatawa tanalo
ega:walo Yu epono kalima tanalo wadewadenoma: eba
gelanalo, nale me tetelo wiyasiya Kelisoko mabuma: ebe
iyaiya tanalo dologala inamabuma: midilinamo.
8 Iyo, me opo epate kebe tanalo bilibilinomo wadewade-
noma: kegelane ega:walo naimano tagala okoli tanalono
iyaiya tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo dologala inam-
abuma: eba midilinalo ginima:mo ilateliyamo. Ebema:
naimano wokilo kapiya tanalote kawo tanalonomoma:
eda:na, ebe tanalo ebe naimano Kawodawa Ya:su Kelisago
kapiyama: eda: tanalola. Iyo, nale ebe mabuma: me opono
wadewade tanalo bilibilinomo kubakuba sosowama: eba
genalo, ebe kapiya kodakodanomolo lawenamo
9 nale ebe magumulo wadenomamo kokolinama:.
Nanitabola, Godote lumagino nanitabokobi midi
tanalodo modobo elawo ebetamo eba ikamenalo ebe
tuputupudawama: ebo ka:midimene, ebema: me tetelo nale
Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo na a:ka:tuwa:
na tuputupudawama: kegena:, ao, nale wiyasiya Kelisoko
kapiya nanitabokobi na:midinamo.
10 Ebe mabuma: na me kapiya kawo tanalonomoma: ubi
niyatinamo, nale Kelisago kapiyama: eba eda:nalo, ebete a:e
magumune kebe elawo tanalamo kemaigiyale ebe atu elawo
tanalote naimano okoli magumulo kitanamene. Ebene ebe
elawo tanalote nagodolo eba itanalo, nale ebeno temeteme
magumulo eba:go kapimiya ka:lutamamo, ega:walo ebete a:e
tanalamo keba kunu ka:tiyale nale eba kunu atumu da:tomo,
11 na nanitabokobi na:midinamo ebeno elawo modobola,
ebete na a:e magumune igilamo walo kakadipatenemene.

*Polote Wade Wiya Godogodone Laema: Woko Elawono-
mamo Dosiyodilonami*

12 Numa:la:, nale tabo ma kunu kegita:, nale
Godogodone wade wiya laema: naimano okoli magumulo
tuputupunomoma: iyalo ediyamo. Ao, eba kunua:, nale
wiyasiya elawonomamo woko osiyodilo magumudo ebe

wiya walone tetelo laema: wagelenamo, mabu Ya:su Kelisote ebe wiya natamo nanitabonomolo ikanaema: na ebema: laweniya.

13 Ega:walo naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ma kunu kemalagidiluta: nale gowela magumulo wato kikopu iyalo elawiyamo, ao, na ebe kalakala tete walone ka:nuimamo. Ebe mabuma: kebe tanalate natamo dopamo ka:pemaimionakile, nale ebe tanalo walo malagidilolema: naimano woko osiyodilo magumulo walogabo apuamo ka:melena:, na wiyasiya naimano ololo dopo apunomamo iyatinatomo uwomu teta:mo modobolo ka:nemaigama:.

14 Iyo, sukulu gudute kalakala egelalo elawamo keba kunu ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo eba kunu puliganamo, nale uwomu teta:mo da:nemaigamo naimano wade wiya ebo ka:nelaema:. Nanitabola, Godote Unu Duliyomolono kalakala tanalo natamo ikanaema:, Ya:su Kelisoko magumulo na ebema: ka:na:miya.

15 Ebema: niyaniyata, a piyate Kelisoko magumulo wadenomamo dapepeonama:, modobola a ebako woki kapiyado woko ebetamo bosiyodilonama:, wiyasiya diyala, la: epetapiate woko kuba wokino tanalo ida:go da:bosiyodilawenama, ebema: Godote a:ka:tuwa: ebeno ubi tetelo ebeno tuputupu wokino gabo la: kiyatulaema:ta.

16 Numa:la:, me tanalo kawo tanalola, ale nanitabokobi midi magumulo mamo kebe gabodo ka:pemaimioma:, modobola ebe atu gabodo ale uwomu teta:mo nanitabolo ka:nemaimiomalema:.

17 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: kapimiya la:imano ilukuli magumulo na nibaminatenenala:, iyo, piyate dopamo aimano osiyodilole tanalo waloma:talema: wadewade woki duwatiya, modobola la:le ebe atu gabodo ka:tolama:ema: ibino tanalo wadenomamo nulamenala:.

18 Ega:walo nale dopamo tete epetapi bilibilinomolo la: kebe tanaloma: kanaletanakima, umu numita:la:, ka:lo ebe tanalo walo ipupu balida:go la: ma kunu kanalemata, Kelisokono kewa olotolowalo a:e mabuma: epo epetapi bilibilinomate eba:go gowelaona.

19 Nanitabola, ebako epate ibino uwomu tetelo Saitanakono Ela Opamo ka:nemaimioma:na:. Iba:te ibino kateneno ubi tanalamo kubanomamo tudila:ote, ebene ilipo tanalo ibino osiyodilole magumulo eba amamaonalo, iba:te me opono inamabu uwate gabo kapiya malagidilona.

20 Wiyasiya a nanitabokobi midipino nanitabo ilukuli duliyomolo ebe Godokono Unu Duliyomolola, ebema: aimano Igilo Mula:leamedawate ebene ka:pema: ale ebe

tanalo olowiolo makopelenama:, ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela.
21 Ebema: nanitabola, iyaiya epo ega:walo uliyana bilibilinomo iba:te ebegodolo ditana ebe kawo elawonomo duima:na:, iba:te ebeno ubi tanalamo ebo ka:tudila:oma:na:. Ebe tetelo Kelisote ebe atu elawamo aimano elawoa: ape ega:walo a:ela ape iyanomoma: ka:midiliaemene, iyo, ebeno apete wade pukuilaema: keba kunu keda:nale, aimano apa:te atumu eba kunu ka:keda:oaema:na:.

4

Polote Totomu Tabo Epetapi Pilipai Sosi Epatamo Dikalamiya

1 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: naimano iyaiya tabo eba malagidilolenalo ebe tanalamo tudila:wete aimano Kawodawa magumulo kodakodanomolo nelamota:onala:. Nanitabola, la: nale ulaema: kawonomamo demalagidiloletanama ebe epolata, ega:walo la:le natamo kawo kalakala tanalo eba ikanamenalo, nale Saitanatamo gowela magumulo delaimo la: ebe wato kikopu keba kunula:ka: eba kunu eda:onamata.
2 Naimano nanitabokobi midipi ekaki buwelemele Yuwodiyako ega:walo Sintakiko, nale la: toweolaemata la:le apaminateui tanalo atepawete aimano Kawodawa magumulo woki kapiyama: keda:ema:.
3 Ebema: a:ma: potele naimano woko magumulo wade walubidawama: deda:wena, modobola a:ma: me kamiyale nowalubiliye. Nanitabola, ibi netewapiate Wade Tabo kiyawao mabuma: dubu idi Kelaminago dopamo nago kodakoda woko dosiyodilonamiya, ebema: ibino mailote Godokono Igilo Bukalo ba:pola:lamena, epetapiate nago woko dosiyodilona ibino mailote keba kunu ka:pola:lamenale eba kunu.
4 Ebema: la: bilibilinomate aimano Kawodawa magumulo tete bilibilinomolo nekalakalaonala:, iyo, na walo na:kegemo, modobola la: nekalakalaola:!
5 Ega:walo modobola la: epo bilibilinomono ololo apulo milolo eba ilukulinalo, epetapiate la:imano wokiamo tudila:oma: ibi elawamo akoanala:la:. Numa:la:, aimano Kawodawano pe tete netatali,
6 ebema: modobola la: tanalo idima: woki bilibilima: akoeda:oala:, wiyasiya la:imano modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo la:imano tepo magumuno kalakalago la: Godotamo na:towetoweonakiyala: ebete la: kowalubilitama:.
7 Ebe tetelo la: Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godokono milo tanalote la:imano tepo magumuno iyaiya

woki wadenomamo ba:ga:lulatelenamene, nanitabola, me opo epate ibino mulo wokiamo ebe milo tanalono magumu laema: ka:modobona:.

8 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, Godote kebe iyaiya tanalo tuputupu ilukuli tanaloma: kegenale ega:walo ebete kebe tanalo kemoiolenale, modobola la: ebe iyaiya tanalo kapiya la:imano tepo magumulo nemalagidilolenala:. Iyo, ebete kebe woki nanitaboma: kegenale ega:walo mulo tanaloma: kegenale, ebete kebe woki wadenoma: kegenale ega:walo daleya: tanaloma: kegenale, ebete kebe woki nilakapo awokalima: kegenale ega:walo kalakala adipate tanaloma: kegenale, modobola la: ebakobako woki kapiyamo la:imano tepo magumu netabokailameniyala:.

9 Ebene la: kebe tanalo naimano iyatulame tanalodo kolowiawenakima ega:walo naimano osiyodilole tanalodo kulama:wenakima, modobola la: ebe tanalo bilibilinomo nosiyodilolenakiyala:. Me gabodo potele milo epatamo dikalamena, ebe Godote la:godolo nanitabolo bokolinamene.

Polote Pilipai Sosino Nilakapo Mani Alomo Tanaloma: Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

10 Nanitabola, naimano kalakalate aimano Kawodawa magumulo la: mabuma: ditana, ebe kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, tete geyageyadopolo la:imano ubi eba italamenalo la:le gabo umia:no na kowalubina:wenakia:, me tetelo wiyasiya la:le gabo duma:ima na maniamo ebo walubinimata, dopamo la:le na walubinima: ubi keba kunu kiyata:wenakima eba kunu.

11 Wiyasiya nale me kalakala tabo kiyawao tanalamo modoboa: tanalo idi la:tamo kawokalimita:, ao, me tanalo iyalo iyatawiyamo, na iyaiya modoboa: tanalo magumulo eba okolinalo wiyasiya naimano Kawodawano kalakala kapiyate nagodolo bitanamene.

12 Nanitabola, dopamo nale tete epetapilo iyaiya modoboa: tanalo magumulo okolitanakimo ega:walo tete epetapilo na inamabuago modobolo okolitanakimo, ebema: nale kalakala tanalono magumu ma kunu iyalo elawiyamo, iyaiya tete bilibilinomolo, iyo, baete wuguname tetelo ega:walo kape tetelo, dogodogo inamabu pola:na tetelo ega:walo inamabu pola:na:no tetelo, naimano kalakalate naimano Kawodawagodone eba penalo a:kolopoligonamene.

13 Ebema: nanitabola, ebete natamo elawo eba ikanamenalo, na modobola ebe magumulo iyaiya temeteme bilibilinomo magumudo uwomuamo ka:nemaigama:.

14 Wiyasiya na la:tamo kalakala tabo walo na:kegemo,
mabu la:le naimano temeteme magumulo na maniamo
dowalubina:ima ebe tanalo ebe wade nilakapo tanalola.
15 La: Pilipai sosi epo me tanalo iyatawanomolata, dopamo
Wade Tabote nagodone la:tamo da:pemaigi, ebene nale la:
magumune Ma:sadoniya opone walo da:ka:timo, ebe tetelo
iyaiya sosi epo epetapi magumulo la: kapiyanomate mani-
amo na nilakapolo owalubinimata.
16 Iyo, na Tesalonaika duliyomololo eba nokolinalo, la:
tete epetapilo naimano modoboa: tanalo magumulo walubi
tanalo natamo ebo palibonakimata.
17 Wiyasiya numa:la:, naimano ubi tanalo ma kunu kitana:,
na a:ka:tuwa: na malagidilonelo mani la:godone gito uwa-
tema:, ao, na ubila la:imano nilakapo ikame tanalodo Godote
ebeno wade wiyanomo la:tamo gito kikalametama:.
18 Nanitabola, me tetelo modoboa: tanalo kapiya
idite nagodolo kitana:, mabu la:le na walubinima:
Epa:paladaitasitamo dikama:ima, ebete ebe mani mamo
dadai nale modobolo laimo. Numa:la:, la:imano nilakapo
ikame tanalo ebe Godotamo wade nibo inamabu ikame
tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete ebako tanalo
lumagi idigodone kalakalago lawete modoboma: kegemene.
19 Me mabuma: kebe modoboa: tanalate la:godolo
ka:pola:nale, naimano Godote ebe tanalo bilibilinomo
ulamete la:tamo modobolo kikalaema:ta, mabu ebeno
dogodogo inamabuate Ya:su Kelisokono Alonomo
Duliyomololo ebegodolo ba:pola:na.
20 Ebema: modobola amama tanalote aimano Nabiwi
Godogodolo uwomua: uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo
nanitabonomola, taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

21 Ebene piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono
epoma: deda:ona, nale naimano nilakapo tabo ibi bili-
bilinomatamo palibomo, ega:walo nago dilukulina ebe
nanitabokobi midipi ekakiate ibino nilakapo tabo atumu
la:tamo nakapaliba.
22 Ega:walo piyate me Loma kawo duliyomololo Godokono
epoma: deda:ona, ibi bilibilinomate la:tamo nilakapo tabo
kapaliba, iyo, ibi magumulo piyate Kawo Elawodubunomo
Sisakono motolo ebeno woko dosiyodilona, iba:te ibino ni-
lakapo tabo kawonomo atumu nakapaliba.
23 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo
tanalote la: bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me
ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA
KOLOSI SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima:
iyaiya opamo daliboliya ebe wokopi magumulo na idila,
mabu Godote ebeno ubilo na ebema: laweniya. Na ega:walo
a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko,
2 ale la: piyate Kolosi duliyomololo Godokono epoma: eba
eda:onalo Kelisoko magumulo aimano nanitabokobi midipi
ekakima: deda:wenama, ale me leta la:tamo paliboma:.
Modobola aimano Nabiwi Godote ebeno nilakapo tanalo
ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Kolosi Sosi Epono Tanaloma: Polote Kalakala Tabo Ega:walo Towetowe Tabo Da:kiyawaiya

3 Tete bilibilinomolo ale towetowe tabamo la: eba wadi-
palatelelo kalakala tabo Godotamo ebo adipatenakoma:,
nanitabola, ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono Nabi-
wila.
4 Ale ebetamo kalakala tabo ebema: kiyawaonakoma:
mabu ale me wade tanalo olowima:, la:le Ya:su Kelisoko
nanitabokobi eba midinalo Godokono epo bilibilinomo ni-
lakapolo malagidilolenamata.
5 Iyo, dopamo tetelo Godokono Wade Tabote la:tamo da:pi,
ebema: nanitabola, la:le ebe nani tabonomo dolowiaima,
ebe tetelo la:le Godogodone wade wiya laema: ebeno pe
tanaloma: olowiolo makopele tanalo ebo wagilimata, mabu
ebete ebe wade wiya ebeno Unu Duliyomololo iyalo osiyo-
dilolete la: mabuma: wadenomamo ulamena. Me mabuma:
me tetelo la:imano nanitabokobi midi tanalo ega:walo ni-
lakapo kimalagidolo tanalote la:godolo ba:pola:lamenata.
6 Nanitabola, me atu tetelo Godokono Wade Tabote me
opo kawonomono iyaiya apuapuamo eba penalo wadewade
da:ima:te a:nolonaka, la:imano olowio wagilimi mabune ebe
tabote la: magumulo woko keba kunu kosiyodilonamile eba
kunu. Numa:la:, la:le Godokono nani tabo olowi tetelo ebeno
nilakapo tanalo pogodone kiyatawaima,
7 ebe dubu ebe Epa:palasitela, ebe ale kawonomamo
demalagidilonama: ega:walo ago woko dosiyodilona ebe
lumagila. Iyo, ebete Kelisokono woko a mabuma: osiyodilon-
ako,
8 ega:walo kalakala kawonomola, Godokono Uliyanate
la:tamo nilakapo kimalagidilo tanalo keba kunu

kikalametana, me tetelo Epa:palasite ebe tanalo atamo
apawokalimi.
9 Ebema: ale la:imano nanitabokobi midi tanalo
dolowima:, ebe tetene wagilimite ale la: mabuma: Godotamo
towetowe tabo gela katepana:. Ebene ale ebe ma kunu
toweomenakoma:, ebeno Uliyanate epatamo kawonomamo
dikalamena, ebete ebe mulo wokiamo ega:walo ebeno
ubilo wapata:lame tanalamo la:imano tepo magumu
ketabokailaemene.
10 Me gabodo Kawodawano elawote la:godolo bitanamene,
la:le ebeno wade ga:limapi gudima: eba eda:onalo
la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo ebe
kekalakalaima:wenakoma:, iyo, la: magumulo wadewade
da:ima:te eba kunu eba nolonalo la:imano Godoko iyatawa
tanalodo nanitabolo kapepeomamota.
11 Ega:walo la: mabuma: ale Nabiwi Godoko ebe toweom-
enakoma:, ebete ebeno alono kawo elawonomamo la: ela-
wokobi ka:midilitama:, la:le iyaiya temeteme epetapi magu-
mulo kodakodalo eba lamota:onalo
12 kalakala tabo ebetamo kawonomamo kadi-
pata:wenakoma:. Nanitabola, Godote Kelisokono osiyodilo
tanalodo la: modobokobi a:midiliyata, ebeno Alonomo
Duliyomololo da:pola:na ebe dogodogo inamabu magumune
la:le ebeno epo epetapi bilibilinomago la:imano wade wiya
ka:nuwata:ema:,
13-14 mabu ebete aimano igilo eba mula:leamelo idoko
namutudawano elawo magumune a wagaite, ebene ebeno
Gudute Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono kalakala
okoli tanalamo ebete a alomoiya. Numa:la:, ebete ebe
Gudu kawonomamo malagidilona, ebe poteleka: aimano
kuba osiyodilole magumune a wiya kawonomamo duwa-
teiya ebe Wadedawala, iyo, ebete aimano kuba bilibilinomo
egeboleamete iyalo a:dodolomatiliamiya.

Kelisote Kawodawanomoma: Deda:na Ebe Tanalo

15 Ega:walo me tanalo idila. A opo epate Godoko balida:mo
uima: modoboa:, wiyasiya Kelisote ebeno ololo kapiyamo
atamo a:pemaigiya, ebe Nabiwino dopo Gudunomola, iyo,
me opono inamabu bilibilinomo pawokalaoa: tetelo ebete
dopamo okolinami.
16 Ebema: Unu Duliyomololo da:pola:na ega:walo me
opolo da:pola:na, iyo, me opo epate balida:mo dulamolena
ega:walo iba:te kebe tanalo balida:mo ulamolea:no, ebe
iyaiya elawoelawonomo uliyana, ega:walo elawoelawodopo
uliyana, ega:walo iyaiya epo, ega:walo me opolo digilona ebe
inamabu, ibi bilibilinomo Nabiwite ebeno Guduno elawamo

osiyodiloliya. Nanitabola, ibi bilibilinomate Kelisoko kowal-
ogonama: ebeno elawo kapiyado pawokalaiya,
17 ega:walo ibi bilibilinomo magumulo idite pawokala:no
ebete dopamo okolinami. Ebe mabuma: ebe kapiyagodolo
elawo bitana ibi bilibilinomatamo igilo kikalamolema:.
18 Ega:walo Kelisokono ape ebe sosila, ebema: ebe sosino
watola ega:walo igilo mabula. Iyo, a:ela epo bilibilinomo
magumulo ebe a:e magumune maigama: dopodawama:
ediya, ebema: ebe tanalo bilibilinomono Namutudawa
kapiyanomola.
19 Nanitabola, Godote kalakalago ebeno ubi iyatiya, kebe
tanalote ebe magumulo tabokanomo kitanale ebe atu
tanalote ebeno Gudugodolo tabokanomo ka:kitanama:.
20 Ega:walo ebete ebeno ubi tanalo ma kunu iyalo
kiyatiya, ebeno Guduno kalimate kewa olotolowalo
deka:ka:liyamene, ebete ebe kalimamo me opolo ega:walo
Unu Duliyomololo da:pola:na, ebe iyaiya inamabu
ega:walo epo ega:walo uliyana ibi bilibilinomo uwatete
ebeno namutupima: keda:onama: ibi walo ebetamo
ka:kemagaelemene, mabu ibi bilibilinomate dopamo eba:go
gowelaopima: eda:onamiya.
21 La: nanitabokobi midipi atumu, dopamo la:le kuba
tanalo eba osiyodilolenalo la:imano tepo magumuno wok-
ilo Godogodone muludopone putitatawete eba:go gowe-
laopima: eda:onaimata.
22 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisote me opamo
pete lumagino apa:mo da:pa:iya, ebe mabuma: la: me tetelo
Godokono wade namutupima: eda:onamata, iyo, ebete gabo
ma kunu osiyodiliya la:le ebeno talena epoma: ega:walo
tuputupu epoma: ega:walo daleya: epoma: midilitate ebeno
ololo apuamo kemagaeletama:.
23 Ebema: modobola la: kodakodalo eba lamota:onalo
la:imano tepo magumulo woki netewama: akoeda:onala:,
mabu la: dopamo dolowiaima ebe Wade Tabo nanitabokobi
eba midinalo la:le Godogodone wade wiya uwatema:
olowiolo makopelenamata. Nanitabola, ebe Wade Tabo
kiyawaoma: na Poloko Godokono wokodawa idila, ega:walo
kalakala kawonomola, ebe Tabote me opo epo bilibilino-
matamo iyalo emaigi.

Sosi Epo Mabuma: Polokono Woko Osiyodilo Tanalo

24 Ega:walo me tanalo idila, nale la: sosi epo
mabuma: duwatenakomo ebe apeno temeteme tanaloma:
nekalakalanamo. Numa:la:, sosi epo ebe Kelisokono apela,
ebema: kebe tetelo nanitabokobi midipiate ebeno woko
osiyodilo magumulo temeteme duwatenaka, Kelisote

ebako atu temeteme kuwatenako. Iyo, ebeno temeteme
uwate tanalo me opolo nanitabolo kopoliyalemea:, ebema:
naimano kalakala bitana nale ebeno temeteme opoliyaleme
teta:mo ebeno woko kosiyodilonama:.
25 Nanitabola, Godote sosi epo mabuma: na wokodawama:
a:midiniya, iyo, nale ebeno tabo kawonomo iba:tamo
awokaliminomo dawokaliminakomo ebe osiyodilo tanalo
ebe ebete natamo dikanamiya ebe wokola.
26-27 Ebema: numa:la:, dopamo tetelo Godote ulama
epetapi bilibilinomolo me opo epatamo waminalo ditanami,
ebe nopo ebete me tetelo ebeno tabo kiyawaopino woko
magumudo la: ebeno epatamo ma kunu awokaliminako,
Kawodawa Kelisote la: nanitabokobi midipino tepo magu-
mulo bokolina, ebene la:le ebeno pe tanaloma: olowiolo eba
makopelenalo, ebete da:pemene ebe tetelo la:le Godokono
kawo alonomo magumulo ba:nilukulinamata. Kalakala ka-
wonomola, me tetelo ebeno wade pukuilamenomono nopote
me opo epo bilibilinomatamo eba kunu itana!
28 Ebema: ale Kelisokono tanaloma: ebeno Wade Tabo
epo bilibilinomatamo a:kiyawaonakoma:, iyo, ale iyaiya
mulo tabo bilibilinomamo ibi kawiya eba analelo ebo
iyatulamenakoma:, mabu a ubila ibi bilibilinomate Ke-
lisoko magumulo wadenomamo apepeote ibi kawoka-
wopima: deda:oma:na:, ale ibi Godokono ololo apuamo ebo
ka:nowadipilimalema:.
29 Nanitabola, nale ebe tanalo kuima: Kelisokono kawo ela-
wonomamo woko osiyodilonamo, ega:walo ebeno elawote
atumu nagodolo woko na:kosiyodilona.

2

1 Ebema: na ubila la: me tanalo kiyatawaema:, na Polote
la: Kolosi sosi epo ega:walo Lodosiya sosi epo, la: bili-
bilinomo mabuma: Godokono woko temetema:go dosiyo-
dilonamo, ega:walo nanitabola, la:imano taneba magumulo
piyate naimano ololo dopamo kumia:, nale la: bilibilinomo
mabuma: atumu woko na:kosiyodilonamo.
2 Iyo, naimano ubi ma kunu itana, nale la:
bilibilinomo iyaiya epo gelebadi tabamo elawokobi eba
midilitalo la:le nilakapo kimalagidilo tanalo magumulo
kapiyama: keda:ema:. Me gabodo Godote dopamo
epatamo dowaminiya, ebe wamina nopono magumu
la:le wadenomamo iyatawaoawete kodakodalo ebo
katila:namamota, lumagite kawo maniagono gatele keba
kunu katila:nanakole eba kunu. Nanitabola, ebe wamina
nopono magumute ka:lo epatamo dawokalana, ebe
Kelisotela,

3 iyo, wade mulo kimalagidilo bilibilinomo ega:walo
iyaiya iyatawa tanalo, ebe tanalo bilibilinomate ebegodolo
ba:pola:na. Ebe mabuma: Godote dopamo kebe wadewade
tanalo kowaminaliyale ka:lo ebete wiyasiya Kelisogodone
epatamo awokalilamenako.

4 Ebema: nale me tanalo la:tamo negemo, mabu na
ubia:nola la: magumulo idite maigate wadewade tabo
epetapi unu tama iyatulame gabodo eba kiyawaolo, a:da:
tanalo epetapiamo la: masigilitate kuba gabamo ebo kema-
gataletama:.

5 Nanitabola, naimano ape mulunomola wiyasiya nale
naimano tepo magumuno woki magumulo la:go bokoli-
namo, ebema: la:le Kelisoko nanitabokobi midi magu-
mulo kapiyama: eda:wete kodakodalo keba kunu kelam-
ota:wenama, nale ebe tanalo eba iyatawalo kawonomamo
kalakalitamo.

Lumagite Kelisoko Magumulo Nanitabo Igilo Lawe Tanalo

6 Ebema: la: dopamo Ya:su Kelisoko la:imano
Kawodawama: ka:milo ebe keba kunu kelawa:ima,
modobola la: me tetelo ebe magumulo eba kunu
nilukulinala:.

7 Numa:la:, Kelisoko ebe wade pali damela keba kunula:ka:
eba kunula, ebema: modobola la:le la:imano dolodolo
ebe magumamo iwodoloawete, dolodolote eba tolamolelo
la: wadenomamo napepeonakiyala:. Iyo, modobola la:
la:imano moto ebe unamo wadenomamo netiyala:, ebene
la:le nanitabokobi midi magumulo elawoelawonomoma:
keda:omamota, Godokono wokodawate la: dopamo diyatu-
lametanakiya eba kunu. Ega:walo me tanalo idila, modobola
la: tete bilibilinomolo Godotamo kalakala tabo nadipate-
nakiyala:.

8 Ebema: la: nanisiwale! Na ubia:nola la: magumulo
idite maigate me opo epono mulo tabo epetapino tanalo
eba kiyawaolamelo a:da: tanalodo la: kuba gabamo ma-
gatalema:. Ebako lumagino iyatulame tanalote la: kuba
osiyodilole tanalono wokopima: ka:midilima:ta, mabu ebete
me opo epono ewonino iyaiya pukala epetapi ega:walo
me opono kubakuba uliyanano iyaiya wokino tanalo
nanitabokobi eba midilinalo epo ebo iyatulamenako. Iyo,
ebeno iyatulame tanalote Kelisogodone ka:pena:.

9 Modobola la: wiyasiya me kawo tanalonomo niyatawala:,
Kelisote lumagino apa:mo me opolo da:pokolinami, ebe
tetelo Godote ebeno ololo ega:walo osiyodilole tanalago
ebe magumulo okolinami, iyo, Godote ka:lo atumu ebe

magumulo ba:kokolina mabu Kelisoko ega:walo Godoko ibi
kapiyanomola.
10 Ebema: kalakala kawonomola, mabu la: nanitabokobi
midipiate atumu Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebeno
tanalo bilibilinomo kawonomamo iyalo uwatimata. Iyo,
nanitabola, ebete ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba
okolitalo Saitanakono iyaiya nopopi ega:walo kubakuba
uliyana epetapi bilibilinomate ebe tolemelo ebetamo
a:tudila:onaka.
11 Ebema: Yu epate ibino ewoniagodone delawiya, mod-
obola la: ebe dubu guduno tama itamida pukala nemalagidi-
lala:. Iba:te dosiyodilonaka ebe pukala dubate a:ka:tuwa:
ibino kotamo ibino guda:tamo alomolamenaka, wiyasiya la:
Kelisoko magumulo eba ilukulinalo ebete la:tamo dalomo-
lametia ebe tama itamida pukala iyanomola. Iyo, Kelisote
la:imano tepo magumulo dosiyodilolametia ebe tanalodo
ebete la: kateneno kuba ubi tanalamo tudila:o magumune
owagailiata.
12 Ebema: numa:la:, la:imano Kelisoko nanitabokobi midi
tanalo kawokalima: sosi watowatopiate la: obamo eba
waduba:midaolelo la:le obo magumamo ebo niwitimata,
dopamo tetelo epetapiate Kelisokono a:e ape bobo magu-
mamo keba kunu kiyatiye eba kunu. Ega:walo la: obo
magumune demaimiaima, ebe tetelo la: Godokono elawo
nanitabokobi eba midilo ebete la: igilamo ebo wadi-
palateliata, dopamo ebete Kelisoko igilamo keba kunu kadi-
patiyale eba kunu.
13-14 Nanitabola, la: Yua:pi dopamo Godokono umi magu-
mulo a:ela epoma: eda:onaimata, mabu la: la:imano kate-
neno kuba ubi tanalamo eba tudila:onalo iyaiya kuba
tanalo ebo osiyodilolenakimata. Wiyasiya kalakala ka-
wonomola, la:le ebeno tanalo iyatawaoa:no ebe tetelo
Godote la: a:ela magumune uwatetate, ebete Kelisoko ig-
ilokobi keba kunu ka:midiyale la: eba kunu eba:go igilokobi
a:midiliyata. Numa:la:, la:la, ala, a bilibilinomate dopamo
Godokono iyaiya pukala bilibilinomo dowakalaminakima:,
ebete ebe kuba osiyodilole tanalo ebeno Tabo Anagiyamida
Bukamo ebo akulolenaki. Wiyasiya epate Kelisoko kewa
olotolowamo da:tupuguimiya, ebe atu tetelo Godote aimano
kuba osiyodilole tanalono akulole tabo ega:walo ebeno
iyaiya pukalano akulole tabo, ebe netewa tanalo kewa olo-
tolowamo kapimiya alomote ikoko ebo anagilamolelamiya,
iyo, me ebe gabodo ebete aimano kuba osiyodilole tanalo
bilibilinomo egeboleamete gito dodolomatiliamiya.
15 Ebema: nanitabola, Kelisote kewa olotolowalo da:iya,
ebe tetelo ebete Saitanakono iyaiya nopopi ega:walo

kubakuba uliyana epetapi, ibi bilibilinomono elawo magumune nemaigate wato kikopu ebo lawiya, iyo, piyate eba:go da:gowelaonakiya ebete me opo epono ololo apulo ibi bilibilinomo elawoa:kobi gito midiliya.

Iyaiya Pukala Epetapiate Amama Epono Wokido Da:pemaimiona

16 Ebema: na ubia:nola kuba wokiagodawa idite maigate nao inamabuno tanaloma: ega:walo nio inamabuno tanaloma: iyaiya pukala la:tamo ikalaema:. Ega:walo la: atumu Yu epate ulama bilibilinomolo ibino iyaiya soliyomu dosiyodilolenaka ebe tanaloma:, ega:walo ibino oli saganano soliyomu osiyodilole tanaloma:, ega:walo ibino wokoa: talena egelano tanaloma:, la: ebe iyaiya tanaloma: lumagi idigodone pukala idi akolawa:la:.

17 Nanitabola, dopamo tetelo Godote makomako pukala Yu epono ewoniatamo ikalamiya, iba:te ebe tanalamo tudila:o tanalodo ebeno ololo kela:mo kuminakoma:, wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ale Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godokono ololo nanitabonomolo uminakoma:, mabu Kelisoko ebe ebeno nanitabo tanalo awokalimidawala.

18 Ega:walo na ubia:nola kuba wokiagodawa idite maigate la: kuba gabamo eba magatalelo la:imano nanitabokobi midi tanalono wade wiya ebo alatidioma:. Nanitabola, epetapiate ibino tepo magumuno kuba woki gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi eba walogolenalo, ibino balida:te iyama: eda:olame tanalo ega:walo Unu Duliyomolono nopopi amamalatele tanalo epo ebo analenaka. Numa:la:, iba:te a:ka:tuwa: ibi Godokono wiya: wokopima: degelana, wiyasiya ebe tabo gela tanalo ebe unu tamano iyatulame tanalola mabu ibino tepo magumulo amama kawonomote itana.

19 Iyo, ebako lumagite ebeno tepo magumuno wokilo a sosi epono watodawa Kelisoko iyalo atepi, ebema: ebete ebetamo nanitabolo ka:tuduwatana:. Wiyasiya kalakala kawonomola, nani sosi epono tanalo ma kunula, ibi Kelisokono apela ega:walo ebe watola. Me mabuma: ape kawonomono iyaiya apuapuate watono ubi tanalamo nanitabolo eba tudila:onalo, ebe tetelo apeno moga:lamole tete bilibilinomo ega:walo ogili bilibilinomo iba:te ibino iyaiya woko modobolo dosiyodilolenama:na: ebe apete wadenomamo kapemene, Godote ubi keba kunu kiyatinale eba kunu.

20 Numa:la:, piyate nanitabokobi midia:pima: deda:ona, iba:te Saitanakono elawo magumulo eba ilukulionalo kawo tola:go iyaiya pukala kawonomamo malagidilolenanaka. Wiyasiya la: nanitabokobi midipiate Kelisago da:elawiyama, ebe tetelo me opo dumina la:le ebe kubakuba uliyanano

elawo magumune iyalo aːnemaimiyamata. Ebemaː mabu
keleka: laːle iyaiya pukalano tanalo eba malagidilolenalo me
opono nanitabokobi midiaːpimu dilukuliawenama? Eiye!
Epetapiate laːtamo tabo ma kunu daːkiyawaomaːnaː,
21 “Me inamabu ako-ologialaː,” egaːwalo “Ebe inam-
abu akonalaː,” egaːwalo “Ebe inamabu idino talena ka-
wonomola,” laːle ibino iyaiya tabo ako-olowialaː.
22 Numaːlaː, ebako pukala ebe me opo epono wokino
tanalola egaːwalo ibino iyatulame tanalola, iyo, kebe inam-
abuate ibino nao tanalodo wapuamo daːtolamita neago
daːpenemaimiomaːnaː, ibaːte ebe inamabu naomaː kawo
tanalonomomaː gelate pukala ebo alomonaka.
23 Ebe pukala ebe daedale wokino tanalola, wiyasiya ibaːte
aːkaːtuwaː ibi aːdaː eba masigiolelo ibino iyaiya pukala
mulo tanalonomomaː gelana. Egaːwalo ibaːte daedale
tabo epetapi ma kunu kegelana, nanitabokobi midipi-
ate Unu Duliyomolono nopopi namamalatelenakomaːnaː
egaːwalo ibaːte ibi aːkaːtuwaː ibaːtamo apeno temeteme
gito nikalamenakomaːnaː Godoko nanitabolo kekalakalaim-
inamaː. Numaːlaː, ibaːte aːkaːtuwaː ibi Godokono wiyaː
wokopimaː degelana, ebe tabo gela tanalo ebe unu tamano
iyatulame tanalola mabu ibino tepo magumulo amama
kawonomote itana. Ebemaː ibi niyaniyala, mabu ibino
pukalate ibaːtamo elawo kikalamenaː kateneno kuba osiy-
odilole ubi tanalo nanitabolo kanakapulaemaː.

3

Nanitabokobi Mididawagodolo Ditana Ebe Nanitabo Igilo

1-3 Nanitabola, laː nanitabokobi midipiate Kelisago iyalo
aːelaiyamata, ebene Godote laː ebaːgo igilamo owadi-
palateliyata. Ebemaː modobola laː Unu Duliyomololo
daːpolaːna ebe wadewade tanalo nanitabolo kuwataːemaː
laːimano tepo magumuno woki ebamo niyatinakiyalaː,
mabu Kelisote dopamo Godokono tumudi apuamo noko-
lite ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo bokolita. Iyo,
modobola laː Unu Duliyomolono iyaiya tanalo kapiya ne-
malagidilolenalaː, manaː me opono tanalo, mabu Kelisokono
osiyodilo tanalodo laːimano nanitabo igilote Godogodolo
bitana.
4 Ebemaː numaːlaː, Kelisote ebeno elawo alonomago
daːkaːpemene, ebe atu tetelo laːimano nanitabo igilote ka-
wokalamene mabu Kelisoko kapiya ebe laːimano igilo mab-
ula.

Kelisoko Magumulo Ditana Ebe Oli Okoli Tanalono Pukala

5 Ebema: la:imano tepo magumulo kebe kuba ubi tanalate
ka:pola:nale, modobola la: ebe tanalo nanakapulama:la:. Iyo,
kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalo, mako kuba osiy-
odiloma: ubi iyati tanalo, kateneno ubi tanalamo tuduwata
tanalo, apa:mo iyaiya ilipo osiyodilole tanalo, ega:walo mani
kawonomamo malagidilo tanalo, modobola la: ebe kuba
tanalo bilibilinomo alukolenomo nalukola:la:. Numa:la:,
potele mani kawonomamo demalagidilona, ebeno tanalo
ebe ida:da:li amamalateledawano tanalo keba kunula:ka:
eba kunula.
6 Nanitabola, piyate Godotamo tudila:oa:no ebako iyaiya
kuba tanalo dosiyodilolena, ebema: ebeno kawo dowa
tanalonomote iba:tamo na:pe!
7 Numa:la:, dopamo la: nanitabokobi midipi atumu ebako
kubakuba ubi tanalo magumulo ilukulinaimata, mabu ebe
tetelo la: daedale wokilo wapata:lamenaimata.
8 Wiyasiya ka:lo modobola la: me kuba osiyodilole tanalo
bilibilinomo na:pupukulama:la: — dowa tanalo, tepo magu-
mulo elama: eda: tanalo, ega:walo lumagi idi kubaimima: ubi
iyati tanalo. Iyo, la: lumagi idi malogo tabo ega:walo daleya
woki awokalimi tabo akokiyawaonakala:,
9 ega:walo la: magumulo idite iditamo a:da: tabo akogeala:,
mabu la: tagala okoli tanalono osiyodilole tanalo iyaba-
iamo iyalo alomimata, lumagite daleya kaliku keba kunu
ka:pekananakole eba kunu.
10 Nanitabola, lumagite wadewade kaliku ka:pupulioma:
kalakalago keba kunu kuwatenakole, la:le eba kunu Ke-
lisokono oli okoli tanalono osiyodilole tanalo ebo uwatimata.
Ebema: numa:la:, me tetelo la:le oli okoli tanalono osiyodilole
magumulo eba ilukulinalo me opo epo Osiyodiloledawate la:
ebeno ololonomoma: midilinata, la:le ebeno nanitabo tanalo
iyatawanomo kiyatawawenama:.
11 Ega:walo me tanalo idila. Me oli okoli tanalo magu-
mulo nanitabokobi midipiate iyaiya kelamota:ona:, ao,
Yu epo ega:walo Yua:pi ibi bilibilinomate kapiya epoma:
eda:ona. Ma kunu kebe dubate Yu epono tama itamida
pukala duwatiya ega:walo piyate ibino pukala uwatea:pima:
deda:ona, piyate keyakeyapima: deda:ona ega:walo piyate
iyaiya mulu opolo dilukuliona, piyate mani woko dosiyo-
dilona ega:walo piyate epetapino wiya: wokopima: deda:ona,
Kelisote ebe epo bilibilinomono Kawodawama: eba eda:nalo
kapiya woko ibi magumulo osiyodilona, iba:te ebeno kapiya
eponomoma: keda:onama:.
12 La: Godote duwatetia ebe epolata, iyo, ebete la: ni-
lakapolo eba malagidilolenalo la: ebeno talena epoma:
ebo midiliata. Ebema: modobola la: ebeno oli okoli

tanalono osiyodilole tanalo la:imano wadewade kalikumu
na:pupula:la: — nigologolopi walubili tanalo, epetapiatamo
nilakapo awokalimi tanalo, la: a:ka:tuwa: la: opamo alomo
tanalo, epetapiatamo temeteme ikalamea: tanalo, ega:walo
epetapiatamo ubia: tabo samamo gela: tanalo.
13 Ebene la: magumulo idite iditamo samamo akodowala:,
ega:walo kebe tetelo lumagi idite kuba dosiyodilomene
la: ebeno kuba egebolema:wete na:dodomatimiyala:, Ka-
wodawa Kelisote la:imano kuba egebolelametate keba kunu
ka:dodolomatililametiyala eba kunu.
14 Ebene me wadewade osiyodilole tanalo bilibilinomo
unamo modobola la: nilakapo kimalagidilo tanalo
na:ka:puliyala:, mabu nanitabola, me uwomu tanalote
la:godolo eba itanalo, la:imano iyaiya osiyodilole
tanalo bilibilinomo magumulo la: epo kapiyanomoma:
beda:onamata.
15 Iyo, Godote la: deka:la:mitia ebe tetelo ebete ebeno
ubi ma kunu iyati, la:le Kelisokono kapiya apemu eba
ilukulinalo ebeno milo magumulo kilukuliawenama:. Ebe
mabuma: modobola ebeno milo tanalote la:imano tepo
magumu watodawama: eba eda:nalo, la: la:imano kalakala
Godotamo ebo nawokaliminakiyala:.
16 Ebene Kelisokono Wade Tabote la:imano tepo magu-
mulo kawonomamo nitanamene. Ebe gabodo la: magu-
mulo idite idi ebeno kawo mulo tanalonomamo ebe tabono
iyaiya magumu tanalo eba iyatumilo, piyate kuba gabodo
tolaema: dowagelena ibi ebo nowalubilinakiyala:. Ega:walo
modobola la: Godoko amamate magumulo la:imano tepo
magumuno elawamo iyaiya oala:mo kalakala ebetamo na-
wokaliminakiyala:, iyo, ma kunu Godokono Bukano Sam
Oale bukalo da:pola:na ebe oale, ega:walo nanitabokobi
midipiate Godokono anoano tanalo awokalilaema: dosiyo-
dilolenaka ebe oale, ega:walo ebeno Uliyanate la:imano tepo
magumamo dalomonako ebe oale, la: ebe iyaiya oala:mo ebe
bamamatenakomata.
17 Ebema: la:le Nabiwi Godotamo la:imano kalakala Ka-
wodawa Ya:suko magumulo eba awokaliminalo, modobola
la:le la:imano tabo gela tanalo ega:walo apa:mo osiyodilole
tanalo bilibilinomodo la:imano Ya:suko waloma:ta tanalo
nawokaliminakiyala:.

Kapiya Moto Epate Kelisoko Magumulo Keba Kunu Na:kilukulinama:na:

18 Nanitabokobi midipi kamiyala:la:, modobola la:
la:imano awiatamo na:tudila:onakiyala:, mabu la:
Kawodawa Ya:suko waloma:tapima: eda:onamata.

19 Ega:walo nanitabokobi midipi dubala:, modobola la:
la:imano kamiyale nilakapolo nemalagidilolenakiyala:, iyo,
la: iba:tamo akoelawonala:.
20 Ega:walo guda:la:, modobola la: la:imano nabila
menokobila ibino tabamo na:tudila:onakiyala:, mabu
Godote me tanalo uima: nekalakalana.
21 Ega:walo nabiala:, la:imano gudino osiyodilole
tanaloma: elawamo akoanalenala:, iba:te ibino tepo
magumulo kuiwodopoma: eda:okapoma:.
22 Ebene kawokawo wokopi dubate la: kebe epo maniamo
duwatetiyala la:le ibino wiya: woko kosiyodilola:wenama:,
ebe dubate me opolo la:imano woko namutupima:
eba eda:onalo, modobola la: ibino tabo bilibilinomamo
na:tudila:onakiyala:. Ega:walo woko osiyodilo magumulo
la: ma kunu akomalagidilala:, woko namutudawate natamo
kekalakalama:, ebete na dunamita ebe kapiya tetelo nale
woko wadenomamo osiyodilonakomo. Ao, eba kunua:.
Woko namutudawate la: ulame tetelo ega:walo ulamea:
tetelo, modobola la: Kawodawa Ya:suko eba tolemelo, kuba
woki idi tepo magumulo wamina:no nanitabo kalakalago
woko nosiyodilonakiyala:.
23 Iyo, la: kebe woko dosiyodilaema, modobola la: la:imano
tepo magumuno elawo kawonomamo nosiyodiliyala:, mana:
me opo epo kalakalailaema:, la: wiyasiya aimano Ka-
wodawa kekalakalaima:ema: woko wadenomamo nosiyo-
dilonakiyala:.
24 Me kawo tanalo akododomatiala:, ebe Kawodawate
kebe dogodogo tanalo ebeno epo mabuma: iyabaiamo
dalomiya, ebete ebe iyaiya tanalo magumune wade wiya
a:ma:tamo nanitabolo kikaema:ta, mabu ebe a:imano woko
namutudawanomola, me opo lumagi idia:.
25 Nanitabola, Godote kapiya gabonomodo epo
bilibilinomono tanalo tuputupulo kanagilamelelaemene,
ebema: ebete a:ma: wade wokodawatamo wade wiya
dikametamene, ebe atu tetelo ebete kuba osiyodilolepi
bilibilinomatamo kuba wiya ebo ka:kikalaemene.

4

1 Ebema: la: nanitabokobi midipi woko namutupiala:,
piyate la:imano woko wiya:no kosiyodilolenama: maniamo
duwata:wiyama, modobola la: ibino woko eba ulamele-
lamenalo ibino kuba osiyodilolea: tetelo temeteme idi
ikalamea:no ibino bae modobolo gito nikalamenakiyala:.
La: me kawo tanalo akododomatiala:, la: atumu Unu Duliy-
omololo dokolina ebe Kawo Namutudawanomono wiya:
wokopilata.

Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo

2 Ebema: la: nanitabokobi midipi bilibilinomala:, la: Godago tabo gela katepanala:, ebene la:le ebe da:toweoma:wenakoma, modobola la: towetowe tabo tepo magumuno woki kawonomago eba gelalo ebe atu tetelo ebetamo kalakala tabo nowadipalatelenakiyala:.

3 Ega:walo modobola la:le a nowadipaeatenala:, Godote gigiyu atamo a:iyamidate ebene ale ebeno tabo epatamo wadenomamo ka:kiyawaonakoma:. Nanitabola, ebete dopamo epatamo dowaminanami ebe wamina nopono magumu ebe Kelisotela, ale ebeno tanaloma: tabo ebema: a:kiyawaonakoma:, iyo, me mabuma: nale idoko motolo okolinamo.

4 Ebema: modobola la: na nadipanatenenala:, mabu na ubila Kelisokono tanalo wadenomamo awokalima:, nale kosiyodiloma: Godote ubi keba kunu kiyatinale eba kunu.

Nanitabokobi Midia:piatamo Tabo Kiyawao Tanalo

5 Ega:walo modobola la:le me opono nanitabokobi midia:pi magumulo mulo wokino tanalo kapiyago nilukulinala:, ebene Godote wade tete la:tamo dikalametanakomene la:le ebeno nanitabo tanalo iba:tamo atumu nawokalimi-nakiyala:.

6 Iyo, la:le ibi magumulo la:imano iyaiya tabo kiyawao tanalo wadenoma: na:midilinakiyala:, epate ibino bae soluamo golakobi eba midililo teponomoma: keba kunu ka:midilinake eba kunu. Ebene iba:te la:imano nanitabokobi midi tanaloma: la: danaletanakoma:na:, modobola iba:te wade wiya tabo la:godone nanitabolo nolowionakoma:na:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

7 La: niyaniyata, aimano nanitabokobi mididawa ekawi idi Tikikasite la:tamo da:pemene, ebete naimano okoli tanalono iyaiya tanalo la: ka:pikiyawaolaema:ta. Nanitabola, ebete ago Kawodawa Ya:sukono woko eba osiyodilonalo wade wokodawa idima: eda:na,

8 ebema: nale ebe la:tamo palibomo, la:le aimano iyaiya ilukuli tanalo ebegodone dolowiaema la: kalakala ebo kelae-mamota.

9 Ega:walo la:imano Kolosi duliyomolodawa idi Onisi-masiko, ebe aimano wade nanitabokobi mididawa idila, ebete Tikikasiago la:tamo ka:pema:na:, ebene kebe tanalate malo kemaimiye, ibi netewapiate ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kapawokalilaema:na:.

10 Me idoko motolo nago dokolina ebe A:listakasite ebeno nilakapo tabo la:tamo palibo, ega:walo Banabasiago kapiya kalimanomo ekawi Makate la:tamo atumu nilakapo tabo ka:kiyawauta. Nanitabola, nale tabo la:tamo dopamo ma

kunu palibimo, ebete la:tamo da:pemaigamene la:le ebe
kalakalago nelawiyala:.
11 Ebene Yosuwako, ebeno mailo idi ebe Yasitasitela, ebe
atumu nilakapo tabo kapalibo la:tamo. Nanitabola, Yu
epo magumulo ebe ega:walo Makako ega:walo A:listakasiko,
ibi kapiyate Ya:suko nanitabokobi midite ebeno Kawo Ela-
wodawano tanalote ka:pema: nago olowiolo woko osiyo-
dilona, iyo, ebe woko osiyodilo magumulo iba:te na kawono-
mamo walubinina.
12 Ebene la:imano tanebadawa idite Ya:su Kelisokono
woko malo dosiyodilona, ebe Yua: lumagi Epa:palasitela,
ebete atumu la:tamo nilakapo tabo kapalibo. Nanitabola,
tete bilibilinomolo ebete la: mabuma: Godotamo towe-
towe tabo kawonomamo genako, la:le nanitabokobi midi
magumulo kodakodalo eba lamota:onalo Godokono ubi
tanalamo nanitabonomolo ka:tudila:wenakoma:, mabu la:le
ebe gabodo woki netewama: eda:oa:no apepeawete ela-
wonomoma: keda:omamota.
13 Nale Epa:palasikono tanaloma: nani tabonomo ma
kunu kiyawautamo, ebete la: Kolosi duliyomolo epo
mabuma: woko elawonomamo osiyodilona, ega:walo kebe
nanitabokobi midipiate Iyalapolasi duliyomololo ega:walo
Lodosiya duliyomololo dilukuliona, ibi bilibilinomo
mabuma: atumu woko kawonomo ebe kosiyodilona.
14 Ega:walo doketa woko dosiyodilona, me dubu ebe
aimano wade lumaginomo Lukuko, ebete Dimasiago ibino
nilakapo tabo atumu la:tamo nakapaliba.
15 Ebene nanitabokobi midipi ekaki magumulo piyate
Lodosiya duliyomololo dilukuliona ega:walo kebe sosi epate
Nimapasikono motolo daladabutinaka, ibi bilibilinomatamo
aimano nilakapo tabo nanaliboliyala:.
16 Ega:walo la: Kolosi epo me leta la:imano taneba magu-
mulo awokala deka:la:miola:ema, modobola la: walone Lo-
dosiya sosi epatamo eba nikalamelo, wiyasiya nale iba:tamo
dalibimo ebe leta iba:godone na:nelawiyala:. Kalakala ka-
wonomola, me ebe gabodo nale netewa leta magumamo
kebe iyaiya tanalo kakulolimo, la: bilibilinomate ebe tabono
tanalo bilibilinomo wadenomamo kolowiomamota.
17 Naimano uwomu tabo ma kunula, la: Akipasiko
naniyala: ebete Kawodawa Ya:suko mabuma: ebegodone
delawiya, modobola ebete ebe woko nanitabolo nopo-
liyamene.
18 Numa:la:, lumagi idite na mabuma: me leta tabono
iyaiya tanalo eba akulolelo, wiyasiya me uwomu nilakapo
tabo na Polote a:ka:tuwa: naimano kotonomamo akulolemo.
Nale idoko motolo dokolinamo, la:le ebe temeteme tanalo
dodomatima: modoboa:.

Modobola Godokono nilakapo tanalote la:godolo ni-tanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE DOPO LETA TESALONAIKA SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polote Sailasiko ega:walo Timotiko, ale la: Tesalonaika sosi epatamo me leta paliboma:. Nanitabola, la: nanitabokobi midipiate Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo bilukulinamata. Modobola Godokono nilakapo tanalo ega:walo ebeno milo tanalote la:godolo na:pola:nama:na:.

Tesalonaika Sosi Epono Nanitabokobi Midi Tanalo

2 Ale tete bilibilinomolo la: bilibilinomono tanaloma: Godotamo kalakala tabo eba adipatelo la: towetowe tabamo ebo wadipalatelenakota.

3 Iyo, la:imano nanitabokobi midi magumulo kebe wadewade tanalo kosiyodilola:wenakima, ega:walo nilakapo kimalagidilo magumulo kebe woko elawonomamo kosiyodilawenaima, ega:walo me tetelo la:le kodakodalo eba lamota:onalo Kawodawa Ya:su Kelisokono pe tanaloma: demakopela:wenama, ale Nabiwi Godokono ololo apulo me iyaiya tanalo ka:dodolomatilina:.

4 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, a iyatawala Godote iyalo tetelo la: nilakapolo eba malagidilolenalo la: ebo uwatiyata la:le ebeno epoma: keda:wenama:.

5 Ebe mabuma: ale Ya:sukono Wade Tabo la:tamo dadaima:, ebe tetelo ebe tabote me opo epono mulo tabo gela magumulo kitania:. Ao, ebe tabote wiyasiya Godokono Uliyanano elawamo la:tamo pi, ebema: la:le la:imano tepo magumulo iyatawaimata ebe tabote Godogodone nanitabonomolo pemaiga.

Numa:la:, ale la:imano nanitabokobi midi magumulo la: kowalubilitama: egela epetapilo la: magumulo keba kunu ka:pilukulima:, ebe tanalo la: iyatawalata.

6 Ebene Godokono Uliyanagodone da:pemaigana, la:le ebe kalakalago ebeno Wade Tabo delawa:ima, ebe tetene wagilimite nanitabokobi midia:piate kawokawo temeteme la:tamo eba ikalamelo, la: wiyasiya aimano ilukuli tanaloma: ega:walo Kawodawa Kelisokono okoli tanaloma: a ebo ibamiatenapimata.

7 Ebema: la:imano osiyodilole tanalate atumu Ma:sadoniya ega:walo Guliki opo epatamo ulima: eda:iya, la:le keba kunu kilukula:wenama iba:te ibino nanitabokobi midi magumulo eba kunu na:kilukulinama:na:.

8 Wiyasiya Kawodawano tabote la:imano osiyodilole
magumudo Ma:sadoniya ega:walo Guliki opo epo ibi kapiy-
atamo ka:toa:, iyo, ebe tabote tuteleno diyamo keba
kunula:ka: iyaiya mulu opamo eba kunu a:ti, ebema: ale ebe
opo epatamo da:nemaimima:, ale tabo kiyawaoa:no iba:te
la:imano nanitabokobi midi tanalo iyalo olowiya.
9 Numa:la:, ibi bilibilinomate negelana ale Wade
Tabo la:tamo dadaima: la:le a kalakalago keba kunu
kuwatea:ima, ega:walo iba:te na:kegelana la:le a:da:
elemasigi uliyanano ida:da:li amamalatele magumune
Igilodawa ega:walo Nanidawa Godoko amamate tanalamo
keba kunu kolobila:ima,
10 ega:walo Godokono Gudute Unu Duliyomolone pema:
la:le ebe tanalo demakopela:wenama, iba:te ebe tanaloma:
atumu na:kegelana.
Me tanalo nanitabola, Godote ebeno Gudu a:e magu-
mune igilamo adipatiya, ebema: me Ya:sute a nanitabokobi
midipino igilo na:mula:leamena, Godogodone da:pemene
ebe dowa tanalo kawonomote a puwatekapoma:.

2

Polote Tesalonaika Kawo Duliyomololo Godokono Woko Keba Kunu Kosiyodilonamile

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:
iyatawanomolata ale la: magumulo woko osiyodiloma:
da:pelaima: ebe woko magumulo wadewade da:ima:te
emaimiya.
2 Ega:walo la: iyatawalata, ale la:tamo pelamea:no dopamo
Pilipai duliyomololo nanitabokobi midia:piate a malogoelo
temeteme atamo keba kunu kikaeami, ebene ale la:imano
duliyomolamo da:pelaima: ebolo epetapi bilibilinomate
atumu a kawonomamo odiyoboema: eba wagelelo, wiyasiya
aimano Godote tole tanalo iyabaiamo iyatiamete, ale ebe-
godone da:pena ebe Wade Tabo la:tamo wadenomamo ebo
pa:kiyawaima:.
3 Nanitabola, la:le me Wade Tabo nanitabokobi
ka:mida:ema: ale la: danaletia, ebe tetelo ale ele gabo odidi
tanalodo ega:walo tepo magumuno kalawikalawi wokino
tanalodo iyaiya a:da: elemasigi tabo kegela:.
4 Ao, aimano tanalo eba kunua:, ale wiyasiya epatamo
Godokono nani tabo kapiya a:kiyawaonakoma:, mabu
Godote a ebeno wadewade wokopima: ka:milo ebeno
Wade Tabo kiyawao woko atamo ikaeamiya. Ebema: ebe
woko osiyodilo magumulo aimano woki ma kunu kitana:,
ale epo eba kalakalailamenalo iba:te a kowalogoenama:,

ao wiyasiya aimano ubi niyatinakoma: Godoko kapiya
kekalakalaiminama:, mabu ebete aimano tepo magumuno
tanalo bilibilinomo eba ulamelo ebo anagilameleamenako.
5 Ebema: la: iyatawalata, a la:go eba pilukulilo ale unu ga-
bodo la: walogolelo la:tamo nilakapo tabo ka:kiyawaonakia:
inamabu epetapi ega:walo mani la:godone kuwatema:, iyo,
Godote aimano nanitabo tanalo atumu iyatawala aimano
tepo magumuno wokilo ebako a:da: elemasigi tanalote
la:tamo kitanatia:!
6-7 Numa:la:, ale Kelisokono alibolepima: dedaonama:
ebe tanalo kawonomamo malagidiloa:no ale la: kanale-
tanakia: iyaiya inamabu epetapi ega:walo mani atamo gito
kikaeamoa:ema:, iyo, aimano woko osiyodilo magumulo
ale epono amama tanalo la:godolo ega:walo epetapiagodolo
kowadinakia:, wiyasiya ale la: wadenomamo anikulame-
napiata, menokote ebeno gudi wadenomamo danikulame-
nanako eba kunu.
8-9 O aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la:
kawonomamo nemalagidilolenata, ebe mabuma: ale
Godogodone da:pena ebe Wade Tabo la:tamo eba
ikalamelo la: mabuma: aimano igilo iyabaiamo ebo
alomonakima:. Nanitabola, aimano nilakapo la:tamo
da:pesoma: keda:namia:, ebema: ale la: magumulo temeteme
woko eba osiyodilolo kebe kodakoda tanalo kulamenakima:,
na iyatawala la: ebe tanalo ka:dodolomatila:wena:.
Iyo, idoko ega:walo egela ale aimano kotamo woko
osiyodilonakima: a a:ka:tuwa: aimano iyaiya modoboa:
tanalo kulaema:, mabu ale Godokono Wade Tabo kiyawao
woko la:godolo eba posiyodilolo ale da:peso temeteme idi
la:tamo kikalametama: ubia:noma: eda:onakima:.
10 Nanitabola, ale ebe tetelo la: nanitabokobi midipi
magumulo kebe tanalo kosiyodilolenakima: ebe tanalo ebe
tuputupu-ibinomola, kuba osiyodilo tanalo kapiya idite
agodolo kitananakia:. Iyo, la: ega:walo Godoko la:le aimano
wade-talena ilukuli tanalo iyatawanomolata,
11 ega:walo la: me tanalo idi iyatawalata, nabiate ibino
gudi keba kunu kowalubilinake, ale la: bilibilinomo eba
kunu walubilinakiyata.
12 Numa:la:, iyaiya tete epetapilo ale la: wade tabono
tanalamo eba walubililo la: analenakiyata la:le la:imano
ilukuli magumulo Godokono wadewade ga:limapi gudima:
keda:wenama:, mabu ebe Kawodawate la: ka:la:mi katepana:
la:le ebeno Kawo Elawodawano duliyomolono pukuilame
tanalo kawonomo eba:go kapimiya kelawa:ema:.
13 Ebema: modobola ale tete bilibilinomolo Godotamo
kalakala tabo begelanama:, mabu Godogodone da:pena

la:le ebe tabo agodone dolowiaima, ebe tetelo la:le me opo lumagino taboma: kegelawea:, wiyasiya la:le kodakodalo lawa:wete Godokono nani tabonomoma: midimata. Nanitabola, ebe tabo Godokonola, ebema: kebe lumagite ebe nanitabokobi da:midina, ebe tabote ebe magumulo wade woko bosiyodilonamene.

Ya:suko Mabuma: Temeteme Tanalate Tesalonaika Nanitabokobi Midipiatamo Demaimiya

14 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godokono tabote la: magumulo woko dosiyodilona, a ebe tanalo iyatawala mabu ebeno sosi epate Yudiya opono iyaiya duliyomololo dilukuliona, ebe nanitabokobi midipiatamo kebe temeteme tanalate kemaimiyale ebe atu tanalate la:tamo a:kemaimiya. Iyo, la:imano opo epate la:tamo kebako temeteme kikalametia, dopamo tetelo Yu epono opolo epetapiate Ya:su Kelisokono waloma:tapiatamo ebako atu temeteme ebe kikalamiya.

15 Ebema: modobola la: ebe nanitabokobi midia: Yu epono tanalo nemalagidilala:, Godokono elawo tanalote iba:tamo kawonomamo itana, mabu iba:te epo nodiyobolena ebetamo pelaema:! Iyo, iba:te dopamo Godokono woki awokalimipi danakapulamenakiya, ebene ebe atu gabodo Kawodawa Ya:suko akanakapumiya ega:walo a ebe nanitabokobi midipi aimano opone elawamo gito a:na:ma:ateiya.

16 Ebene ale aimano opo atepate mulu opolo dilukuliona ebe Yua:piatamo tolamete Godokono igilo mula: tabo iba:tamo kiyawao eba nowagilimilo, wiyasiya ebolo Yu epo epetapiate a odiyoboema: atumu kowageliya. Ebema: numa:la:, iba:te uwomu tetelo me kawo kubanomo idi eba osiyodilolo Godokono ololo apulo ibino kuba osiyodilole tanalate etabokai, me mabuma: ebeno kawo dowa tanalonomote iba:tamo a:pemaiga!

Polote Tesalonaika Sosi Epatamo Walo Toma: Ubi Da:kiyatiya

17-18 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: da:miyapatia ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, ale tete da:pesolo aimano katene apa:mo iyaiya eba ilukula:tepalo wiyasiya aimano tepo magumuno wokilo ale la:go kapiyanomoma: eda:onatima:. Ebe mabuma: tete bilibilinomo epetapilo ale ubi kawonomamo iyatinakima: la:tamo kapimiya pelamete la:imano ololo walo ka:ka:pulaema:, ega:walo tete epetapilo na Poloko na a:ka:tuwa: pema: wagelenakimo wiyasiya Saitanate a nodiyoboenaki.

19 Nanitabola, aimano ubi la:tamo kawonomamo bi-
tana. Numa:la:, la: aimano kalakala tanalono mabulata,
ebema: ale Ya:sukono pe tanalo nemakopelenama: mabu
ale la: ebeno ololo apulo walo da:kulametamene, ebe tetelo
aimano kalakalate kawonomoma: ka:keda:mene. Iyo, ale
Saitanatamo gowela magumulo delaima:, la: ebe ebe wato
kikopulata,
20 mabu ale Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo,
la: aimano amama tanalolata ega:walo aimano kalakala
mabulata.

3

Polote Tesalonaika Sosi Epo Ka:nowalubilima: Timotiko Danalibiya

1 Numa:la:, ale la:tamo kapimiya pelaema: gabo nipo
dowadima:, ebema: aimano tepo magumulo woki bilibil-
ima: eba eda:olo ale negelima:, “Modobola a epetapiate me
A:tenese duliyomololo eba ilukulilo,
2 a magumulo aimano nanitabokobi mididawa ekawi Tim-
otiko kapiya kanalibomalema:.” Nanitabola, ale Ya:sukono
Wade Tabo da:kiyawaonakoma: Timotite ago kapimiya
Godokono wade woko bosiyodilona, ebema: ale ebe la:tamo
apalibima: ebete la: eba powalubililo la:le nanitabokobi midi
magumulo kodakodalo kelamota:wenama:,
3 mabu a ubia:nola nanitabokobi midia:pino
temeteme ikalame tanalodo la: magumulo idi kapiyate
kubanu alegama:. La: iyatawanomolata mako
temetema:te Godokono ubilo a nanitabokobi midipiatamo
pemaimionaka,
4 mabu a la:go eba pilukulilo ale la: ma kunu analiata,
“Nanitabokobi midia:piagodone temeteme tanalate atamo
ka:pemaimioma:na:.” Iyo, nanitabola, me tetelo la: iy-
atawanomolata ebe tanalote la:tamo emaigi.
5 Ebema: numa:la:, nale me tanalo eba malagidilolo Tim-
otiko ebema: palibimo, iyo, la: mabuma: nale naimano tepo
magumulo woki bilibilima: eba eda:lo ubi ebo iyatimo, ebete
la:go eba pokolilo la:imano nanitabokobi midi tanalo wade-
nomamo ka:pulamelelametama:. Ebe tetelo na ubia:nola la:
epetapiate Saitanakono kuba tanalamo wabuga:ta gabamo
da:guda:ima ebete ebe tanalo puima:, mabu mako tanalote
la:tamo nemaigataleka:, ale kebe kodakoda woko la: magu-
mulo kosiyodilima: ebe wokote gito ba:kubana:!
6 Wiyasiya Timotite la:godone atamo walo da:ka:pi, ebe
tetelo ebete la: mabuma: wade tabonomo atamo adai, ma
kunu la:imano nanitabokobi midi tanalote Godotamo ko-
dakodalo itana ega:walo la:imano nilakapo epetapiatamo

atumu ba:kitana, ega:walo ebete a napanai la: tete bilibili-
nomolo a nilakapolo keba kunu kemalagidiloa:wenama, iyo,
ale la: ulaema: ubi kawonomamo diyatinama: la: atumu a
uaema: ubi na:kiyatinamata.
7 O aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Timotite
la:imano nanitabokobi midi tanaloma: a da:pikiyawaoami
ebe tabote a nanitabolo kalakala ikaeami! Ebe mabuma: ale
aimano mibomibo tanalo ega:walo iyaiya temeteme tanalo
kawonomamo a:kemalagidilolema:,
8 mabu kebe tetelo la: Kawodawa Ya:suko magumulo
kodakodalo delamota:wenama, ale ebe tanalo dolowima:
ebe tetelo a kawo kalakala lawete aimano ilukuli magumulo
woki bilibili tanalo idite nanitabolo a:kitanamene.
9 Ebema: ale Godokono ololo apulo delamota:onama: la:
mabuma: aimano kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, ale
aimano kalakala tabo ebetamo eba wadipalatelelo,
10 egela ega:walo idoko bilibilinomolo ebe
na:toweomenakoma: ebete a gabo diyatuamemene, ale
pelamete la:imano ololo eba pulamelo kebe modoboa:
tanalate la:imano nanitabokobi midi magumulo da:pola:na
ebe iyaiya tanalo ka:pa:tuputupuilaemalema:.
11 Ebema: modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo
aimano Kawodawa Ya:suko iba:te gabo nosiyodiloma:na: ale
la:tamo ka:pelaema:.
12 Ega:walo modobola Kawodawate la:imano tepo magu-
mulo ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo kawonomoma:
na:midimene, ebene la: magumulo epetapiate epetapi ni-
lakapolo eba malagidililelo la:le opo epo epetapi bilibili-
nomo atumu kawonomamo bemalagidilolenamata, ale la:
keba kunu kemalagidiloletana eba kunu.
13 Ega:walo modobola aimano Kawodawa Ya:sute me
gabodo la:imano tepo magumu na:kodakodailaemene,
ebene ebete ebeno talena waloma:tapi bilibilinomago
walo da:ka:pemene, ebe tetelo la:le aimano Nabiwi
Godokono ololo apulo tuputupupinomoma: eba eda:olo
ebo ka:nelamota:onamamota, mabu la: magumulo kapiya
kuba idite a:kitanamene.

4

Nanitabokobi Midipiate Ibino Ilukuli Magumulo Godoko Keba Kunu Na:kekalakalaiminama:na:

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:
dopamo agodone iyatawaimata la:imano ilukuli magumulo
la: Godoko keba kunu na:kekalakalaima:wenama, ebema:
aimano kalakala bitana mabu la: eba kunu bilukulinamata.
Ebene me leta uwomu apulo ale me tanaloma: la: Kawodawa

Ya:sukono mailamo walo kawonomamo nakanaleta, mod-
obola la: ebe tuputupu ilukuli magumulo eba pola:nalo
la:imano wadewade osiyodilole magumulo napepeonala:,
2 iyo, ale dopamo Ya:sugodone uwatete la:tamo dikalame-
tia ebe iyaiya totomu tabono tanalo la: iyatawalata.
3 Ebema: la: mabuma: Godokono ubi ma kunula, la:le
ebeno talena okoli tanalo magumulo eba pola:nalo buwele
pilo tanalo ega:walo dubu idino kamiyale pilo tanalo mako-
mako kuba tanalo ako-osiyodilola:la:.
4 Modobola, la: bilibilinomate wiyasiya wadewade
ega:walo talena ilukuli woki kapiya nuwatiyala:, tete
bilibilinomolo la:imano kateneno kuba ubi tanalate
la:imano tepo magumuno wade mulo wokino tanalamo
nanitabolo ka:tudila:onama:.
5 Numa:la:, piyate ibino kateneno iyaiya ilipo tanalo
elawonomamo dowaloma:talena ebe kuba osiyodilolepiate
Godokono tanalo iyatawa:, ebe mabuma: ebe ubia:nola la:le
ibi keba kunula:ka: ebako epoma: eda:oma:.
6 Iyo, la:le nanitabokobi midi magumulo kapiya alailame
gudima: eba eda:onalo, modoboa: idite ebeno lumagitamo
kateneno kuba ilipo tanalo osiyodiloma:, ega:walo modoboa:
idite a:da: elemasigi gabodo ebeno ekawino wade tanalo idi
pilolo laema:.

Nanitabola, ale dopamo la: kawiya ma kunu analiata,
piyate mako kuba tanalo dosiyodilolena Godote iba:tamo
wiya nanitabolo kikalaemene.
7 Numa:la:, Godote a nanitabokobi midipiate ebeno talena
okoli tanalo magumulo ka:pola:nama: a iyalo eka:miya, iyo,
ebe ubia:nola ale kateneno kubakuba ubi tanalono osiyo-
dilole magumulo kilukulinama:.
8 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno Uliyana la:tamo
nikalamenata la:le ebeno talenapima: keda:wenama:,
ebema: la: magumulo idite aimano iyatulame tabo
ubia:noma: deda:na, ebete me opo lumagino totomu taboma:
ebeno ubia: tanalo kawokalimina:, ao, ebeno osiyodilo
magumulo ebete Godokono totomu taboma: ebeno ubia:
tanalo awokalimina.
9-10 Ega:walo modobola la: me tanalo idi na:kuma:la:, la:le
nanitabokobi midipi nilakapolo kemalagidilola:wenama:
Godote la: dopamo iyatulamiata. Nanitabola, la:le ebeno
tabamo tudila:olo Ma:sadoniya opono nanitabokobi midipi
ekaki bilibilinomo na:nilakapoilamenakomata, wiyasiya
aimano ekakiala:, kuba: ale me leta magumulo Godokono
nilakapo kimalagidilo tanaloma: la: walo kakanaletama:, iyo,
a ubi kawonomola me kapiya tabo idi la: kanalema:ta, mod-
obola la: Godokono nilakapo magumulo walo nakapepeala:.

11 Ebema: la: la:imano ubi kawonomamo ma kunu niyati-
nala:, la:le epo epetapiago milolo eba ilukulinalo epetapino
tanaloma: tabo gela:no la: a:ka:tuwa: la:imano ilukuli
tanalo kapiya wadenomamo kulaemamota. Ega:walo kebe
iyaiya modoboa: tanalo la:godolo da:pola:na, mani woko
kelekele osiyodilole magumulo la: a:ka:tuwa: ebe tanalo
na:modoboilamenakiyala:, ale la: dopamo keba kunu kanale-
tia eba kunu.
12 Numa:la:, la: me tanalamo nanitabolo da:tudila:oaema,
ebe tetelo la: mani ega:walo inamabu epagodone gito uwa-
tema: temeteme iba:tamo a:kikalama:ema, iyo, ebe mabuma:
nanitabokobi midia:piate la:imano tuputupu osiyodilole
tanalo dulamelelametamene iba:te la: wadewade epoma:
ebo kegelama:na:.

Kawodawa Ya:sukono Pe Tanalo

13 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, piyate
nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, a ubila la: ibino
nanitabo tanalo wadenomamo niyatawala:, la:le ibino
a:elao tanaloma: tepo magumulo mibomibo lawekapoma:.
Numa:la:, nanitabokobi midia:piate ibino epono a:elao
tanaloma: kubanomamo iminaka, mabu iba:te Ya:sukono
kalakala tanalo ega:walo ebeno pe tanaloma: olowiolo
kemakopelena:. Wiyasiya la: ibi keba kunula:ka: eba kunu
akoeda:oala:,
14 mabu a nanitabokobi midipiate iyatawala, Ya:sute
da:iya ebete igilamo walo a:kemaigiya, iyo, ebe mabuma:
piyate nanitabokobi midi magumulo da:elaoma:na: Godote
iba:tamo igilo walo ka:kikalaemene, ebete Ya:sutamo ig-
ilo keba kunu kikamiyale eba kunu, ebema: kalakala
kawonomola, ebeno pe egelalo ebete ibi atamo walo
ka:kemagaelemene!
15 Ebema: ka:lo ale la: diyatulametita, me tabo
Kawodawano iyatulame tabola. Nanitabola, Ya:sukono
pe egelalo a piyate nanitabokobi midi magumulo
igilolo dilukulionama:, Unu Duliyomolamo ka:nodoloma:
piyate dopamo da:elaiya ale ebe nanitabokobi midipi
a:ka:dopalaema:.
16 Numa:la:, ebe egelalo Godote ebeno tabo madodo
unamo adipatelo modobo tabo degepatemene, ebe tetelo
me opo epate Godokono tutele diyamo ega:walo ebeno
elawo nopodawanomono tabo madodo olowiote Kawodawa
Ya:sute Unu Duliyomolone ebo ka:piwisigamene. Ebema:
piyate nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, iba:te
dopamo igilamo maimiote,
17 ebene a piyate me opolo igilolo dilukulionama: Ya:sute a
uwatete, a nanitabokobi midipi bilibilinomate eba:go tobolo

unulo ebo kanaladabutimalema:. Nanitabola, ebe tetene wagilimite ale Kawodawa Ya:suago uwomua: uwomua: tetelo bilukulinama:,
18 ebema: modobola la: magumulo me tabono tanaloma: epetapiate epetapi wadenomamo nowalubiuinakiyala:.

5

Nanitabokobi Midipiate Ya:sukono Pe Tanaloma: Olowiolo Nemakopelenama:na:

1-2 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Kawodawa Ya:sukono Kawo Egelalo kebe iyaiya tanalate demaimioma:na:, ebe tanaloma: nale me leta magumulo la: kawiya akanaletama, mabu la: iyatawanomolata pilo dubute idokolo keba kunu ka:penakole Ya:sute ebe Egelalo eba kunu ka:pemene.
3 Iyo, ebe egelate pea:no dopamo nanitabokobi midia:piate ma kunu begelanakoma:na:, “Aimano ilukuli tanalo wadenomola, ega:walo tole tanalote agodolo kitana: mabu me opo epate milo tanalo magumulo ilukulina.” Wiyasiya ebe tetenomolo Godokono kawo olalati tanalonomote iba:tamo gito ka:pemaigamene, lamitu kamiyalete iyaiya tanalo eba osiyodilolelo ebeno gudu alaimi temetemete ebetamo keba kunu ka:pemaiganakole eba kunu. Nanitabola, ebe tetelo nanitabokobi midia:piatamo da:pemaigamene, iba:te ebe olalati temeteme magumune alautioma: gabo nipo kowadima:na:!
4 O nanitabokobi midipi ekakiala:, piyate idoko kawonomolo u delaonanaka iba:te pilo dubuno pe tanalo kiyatawaonakoa:, wiyasiya la:imano tanalo eba kunua:! La: idoko magumulo kilukula:wena: wiyasiya la: Kawodawano pe tanaloma: olowiolo ilukulinamata, ebema: ebete ebeno Kawo Egelalo da:pemene la:le ebe tanalo uma:wete a:kela:wa:omata.
5 Numa:la:, la: bilibilinomate alo teteno gudima: eda:onamata, iyo, a nanitabokobi midipi idoko teteno gudia:,
6-7 ebema: epetapiate u delaonanaka ale ebako epoma: eda:oma: modoboa:, mabu idoko tete ebe ibino u lao tetela ega:walo idoko tete ebe ibino gamoda nio tetela. Modobola ale wiyasiya tuputupu wokilo eba ilukulinalo aimano Kawodawano pe tanaloma: olowiolo kemakopelenamalema:,
8 iyo, a nanitabokobi midipi a egela teteno epola, ebema: modobola ale tete bilibilinomolo tuputupu wokilo bilukulinama:. Ega:walo modobola ale Godoko nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo, ebe netewa kawokawo tanalo aimano apa:mo ka:pupulimalema:, gowelaodawate ebeno negege inamabu

da:pulinako eba kunu. Ega:walo ale aimano igilo mula:
tanalo Ya:sugodone nanitabolo laema:, modobola ale ebeno
pe tanaloma: olowiolo bemakopelenama:, mabu ebako
olowio tanalo ebe goweladawano diba keba kunula:ka: eba
kunula.
9 Numa:la:, Godote a keka:miya: ebete aimano kuba osiy-
odilole mabuma: ebeno kawo dowanomo magumulo wiya
atamo kikaeaema:. Ao, ebete wiyasiya a uwateiya ale
aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono woko tanalodo aimano
igilo mula: tanalo kelaema:,
10 mabu Ya:sukono a:e tanalono magumu ma kunula, ebe
ubila ale uwomua: uwomua: tetelo eba:go kilukulinama:.
Ebema: kalakala kawonomola, nanitabokobi midipi magu-
mulo piyate dopamo da:elaiya ega:walo piyate ebeno pe ege-
lalo me opolo dilukulionama:na: ibi bilibilinomate kapiya
tetelo ibino nanitabo kalakala ebegodone ka:nelaema:na:.
11 Iyo, me mabuma: modobola la: la:imano tabono
tanalamo ega:walo la:imano osiyodilole tanalamo la:
magumulo epetapiate epetapi wadenomamo nowalu-
biuinakiyala:, la: me tetelo keba kunu kosiyodilawenama
eba kunu.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyatulame Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

12 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale la: analeta
la:imano nanitabokobi midi magumulo piyate Kelisokono
nanitabo gabo ega:walo okoli tanalo la: iyatulaema: woko
dosiyodilona, modobola la: la:imano tepo magumuno wokilo
ibi unamo eba wadipalatelelo ibino tabamo na:tudila:onala:.
13 Numa:la:, iba:te la: kowalubilitama: wade woko osiy-
odilona, ebema: modobola la: ibino tabamo wadenomamo
eba tudila:olo ibi nilakapolo nemalagidilolenala:. Ega:walo
me tanalo idila, modobola la:imano taneba magumulo la:
bilibilinomate milolo nilukulinala:.
14 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale
la: kawiya nanaleta la: magumulo piyate damolama:
deda:ona, modobola la:le ibi nanala:la: woko nanitabolo
kosiyodilolenama:. Ega:walo piyate ibino nanitabokobi
midi magumulo ilipo diyatawaona ega:walo piyate
elawoa:noma: deda:ona, modobola la:le la:imano tabamo
ega:walo osiyodilole tanalamo ibi nowalubiliyala:, iyo,
la:le iyaiya epo epetapi bilibilinomo la:imano tabamo
dowalubila:wenakoma la:le iba:tamo samamo ubia:noma:
akoeda:onakala:.
15 Ega:walo me tanalo idila. La:imano ilukuli magumulo
idite iditamo kuba dosiyodilomene, ebe tetelo temeteme
lawedawate kuba osiyodilodawatamo wiya akoikama:la:,

wiyasiya modobola la:le tete bilibilinomolo la:imano ubi ka-
wonomamo niyatinakiyala:, la: magumulo idite iditamo ni-
lakapo eba awokalimilo iyaiya epo epetapi bilibilinomatamo
atumu wadewade tanalo kapiya ka:kosiyodilola:wenama:.

16 Ebene tete bilibilinomolo la:le Godokono kalakalago eba
ilukulinalo,
17 idoko ega:walo egela bilibilinomolo eba:go tabo gela
tanalo atepa:no,
18 wadewade tanalate maimio tetelo ega:walo olalati
tanalate maimio tetelo ebetamo kalakala tabo nowadipalate-
lenakiyala:. Nanitabola, me netewa-kapiya tanalo ebe
Godote la:imano ilukuli magumulo ulaema: ubi diyatina
ebe tanalola, mabu la:le Ya:su Kelisoko magumulo eba
ilukulinalo ebe wadewade tanalate la:godolo nemaimion-
akoma:na:.
19 Ebema: Godokono Talena Uliyanate kebe woko kosiyo-
dilonale ebe woko ako-odiyobala:,
20 iyo, kebe tetelo lumagi idite Godokono woki
nanitabonomolo dawokalimene, modobola la:le ebe tabo
lawa:wete kubama: akogelala:.
21 Wiyasiya la: nanisiwale, epate kebe iyaiya tabono tanalo
Godokono mailamo da:kiyawaonaka, la:le ebe tabono tanalo
bilibilinomo la:imano wade wokiamo anagilama:wete
nani tabonomoma: samamo akogelala:. Me gabodo la:le
Godokono nani tabono iyaiya tanalo kodakodalo eba
watila:mota:nalo,
22 iyaiya kuba tabo ega:walo osiyodilole tanalo bilibili-
nomo la:le walogabo apuamo na:midaliyala:.

23 Nanitabola, kebe dawate a nanitabokobi midipiatamo
milo dikaeamena, ebe Kawodawa ebe Godotela, ebema:
ale la: mabuma: ebe ma kunu toweomenakoma:, ebete
la:imano ilukuli tanalo bilibilinomo magumulo la: ebeno
nani talenapima: eba midililo, ebete la:imano uliyanano
woki ega:walo tepo magumuno ubi tanalo ega:walo ape ka-
wonomono osiyodilole tanalo wadenomamo nulamelelame-
nakoma:ta. Kalakala kawonomola, me gabodo Kawodawa
Ya:su Kelisokono pe tetelo kuba da:peso idite la: magumulo
a:kitanamene.
24 Numa:la:, Godote la: ebeno talenapima: keda:oaema:
ka:la:minata, ebema: ebe modobola ebete ebe wade woko la:
magumulo opoliyama:, iyo, ebete kebe tanalo osiyodilolema:
tabo da:kiyawaona ebete ebe iyaiya tanalo nanitabonomolo
bosiyodilolenakomene.

25 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
modobola la: atumu a mabuma: Godotamo
na:towetoweonakiyala:,

26 ega:walo la: daladabuta:wenakoma, modobola
la: bilibilinomo epetapiate epetapino koto uwateuilo
na:wiyamidauinakiyala:.
27 Na Polote Godokono mailamo la: ma kunu analemata,
la: me leta nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomatamo
neka:la:mioliyala:.
28 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo
tanalote la:godolo nitanamene. Me ebe naimano tabo
uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA TESALONAIKA SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polote Sailasiko ega:walo Timotiko, ale la: Tesalonaika sosi epatamo me leta paliboma:. Nanitabola, la: nanitabokobi midipiate aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo bilukulinamata.
2 Modobola Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

3 Aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola tete bilibilinomolo ale la: mabuma: Godotamo kalakala tabo bowadipalatelenakoma:. Iyo, ale eba kunu kowagelenama: me ebe wade tanalola, mabu la:imano nanitabokobi midi tanalote eba apepeonalo, la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo demalagidilola:wenama ebe tanalote atumu kawoma: neda:na.
4 Ebe mabuma: ale Godokono sosi epo epetapiatamo da:nemaimionakoma:, ibi magumulo la: eba walogolelo la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: gelanakoma:. Iyo, nanitabokobi midia:piate la:tamo kawokawo temeteme dikalametana la: wiyasiya ebe mibomibo magumulo Godoko nanitabokobi midi mabuma: kodakodalo delamota:wenama, ale ebe tanaloma: nanitabokobi midipi epetapi kawonomamo ebema: analenakoma:.
5 Nanitabola, la:le temeteme uwate tetelo kodakodalo delamota:wenama, ebe tanalote me tanalo awokalimina, Godote me opo epono kuba osiyodilole tanalo danagilamelelaemene ebete ebe tanalo tuputupunomolo ma kunu kosiyodilomene, ebete la:imano temeteme uwate mabuma: la: ebeno wadewade ga:limapi gudima: eba ka:la:milo, modobo tabo ebo kegemene la:le ebeno Kawo Elawodawano duliyomolamo ka:nopila:oaema:.
6 Iyo, Godoko ebe iyaiya tuputupu tanalo kapiya osiyodiloledawala, ebema: piyate me tetelo temeteme la:tamo dikalametana ebete iba:tamo kuba wiya kikalaemene,
7 wiyasiya ebete la:godone ega:walo agodone aimano temeteme tanalo bilibilinomo iyabaiamo eba alomolo a kapimiya gelebadikobi ebo ka:midimene.

Nanitabola, ebe tetelo aimano Kawodawa Ya:sute ebeno elawo nopopinomago Unu Duliyomolone awokala da:pemene,

8 piyate ebeno Wade Tabamo tudilaːoaːno egaːwalo
Godoko ubiaːnomaː dedaːona, ebete ebe epatamo elawo ela
menagononomamo wiya ebo kaːpikalaemene.
9 Ebene ebe kuba osiyodilolepino temeteme tanalote
uwomuaː tetelo bitanamene, iyo, Kawodawate ibi ebeno
ololo apune egaːwalo ebeno elawo pukuilame alonomone
iyabaiamo gito kalibolemene ibaːte ibino kuba wiya magu-
mulo kaːnilukulionamaː.
10 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kawodawate ebeno
Kawo Egelalo daːpemene, ebe tetelo piyate ebeno epomaː
dedaːona ebe nanitabokobi midipi bilibilinomate ebe unamo
eba adipatelo ebe mabumaː kawonomamo kanoanomaːnaː!
Ebemaː numaːlaː, laːle ebe epono taneba kawonomo magu-
mulo atumu kaːpolaːnamamota, mabu ale laːtamo ebeno
Wade Tabo daːpaːkiyawaimaː laː ebe tabo nanitabokobi
aːmidimata.
11 Ebemaː ale ebe tanalo eba malagidilolo tete bili-
bilinomo epetapilo laː mabumaː aimano Godotamo ma
kunu towetoweonakomaː, ebete kebe wade okoli tanalomaː
laː dekaːlaːmitia, modobola ebete ebe okoli magumulo
laː ebeno wadewade gaːlimapi gudimaː naːmidilimaːta,
egaːwalo modobola ebete ebeno elawo laːtamo nikalaemaːta,
laːle laːimano tepo magumuno wadewade ubi tanalone
egaːwalo laːimano nanitabokobi midi magumune tuputupu
osiyodilole tanalo eba waulatelelo ebe iyaiya tanalo wade-
nomamo kopoliyalemaː.
12 Ebe mabumaː piyate laːimano wadewade ilukuli tanalo
dulaemaːnaː, ibaːte aimano Kawodawa Yaːsuko walogolo
ebeno mailo unamo eba adipatelo, ebe wade amama
tanalote Yaːsugodone laːtamo atumu kaːkaːpemaigamene,
ebemaː modobola me wade tanalote aimano Godoko
egaːwalo Kawodawa Yaːsu Kelisoko ibino nilakapo magu-
mudo eba kunu nemaigamene.

2

Me Opolo Kawokawo Kuba Osiyodiloledawate Kemaigamene

1 Ebemaː aimano nanitabokobi midipi ekakialaː, aimano
Kawodawa Yaːsukono pe tetelo ebete a nanitabokobi
midipi ebaːgo kilukulinamaː kapiyakobi daːpaːmidimene,
ebe tanalomaː ale laː ma kunu analeta,
2 piyate aːdaː elemasigi tabo ma kunu degelana,
“Kawodawano Kawo Egela iyalo emaigi,” ebe mabumaː
laːimano woki netewamaː akoedaːoalaː egaːwalo laː woki
bilibili tanalo akolawaːlaː. Diyala, laː magumulo epetapiate
daːbegelane me tabono tanalote agodone pi. Ao, eba kunuaː!

Ale dopamo la:godolo eba pilukulilo la:tamo Godokono woki dawokaliminakima: ega:walo tete epetapilo ale tabo gito degelanakima:, ega:walo ale walone dopo leta la:tamo dapalibima:, ebe iyaiya tete bilibilinomolo mako tabote agodone ka:pemaiga:.

3 Ebema: epetapino iyaiya a:da: elemasigi tabo nanitabokobi akomidila:la:. Numa:la:, Ya:sukono pe egelate pemaiga:no, dopamo me opo epo bilibilinomate Godokono nanitabo gabo eba atepalo Kawokawo Kuba Osiyodiloledawate ebo kemaigamene. Nanitabola, ebe dawate Saitanakono Ela Opolo kuba wiya nanitabonomolo kelaemene,

4 mabu a nanitabokobi midipiate nani Godoma: deka:minakoma: ebete kegemene ebe nani Kawodawa:. Ega:walo me opo epo epetapiate iyaiya ida:da:lino uliyana damamalatelenaka, ebete ibino amamalatele tanalo bilibilinomo eba odiyobolelo ebe a:ka:tuwa: ebe unamo adipatelo ebo kegemene, “Na Godotela, na me opo lumagia:!” Iyo, ebe tetelo ebete nani Godo Amamateno Iya Motolo eba okolitalo, epo bilibilinomo kawiya ebo kanalemene iba:te ebe kapiya kamamatema:.

5 Nanitabola, nale dopamo egela epetapilo la:godolo eba pokolilo me iyaiya tanalo la: iyatulaimata, wiyasiya mod-obola la: me tetelo naimano tabo walo na:kemalagidilola:la:.

6 La: iyatawalata, me tetelo me opolo idawano elawote me Kawokawo Kuba Osiyodiloledawano tanalo nodiyobona, iyo, ebe mabuma: Godokono ubi tete pea:no ebe dawate a:kemaigamene.

7 Ebema: me tetelo kebe elawote Kubadawano maiga tanalo dodiyobona, Godote ebe elawo iyabaiamo iyatia:no Kubadawate diya gabodo me opo kawonomolo ebeno woko bosiyodilona, iyo, ebete eba kunu ebeno kuba osiyodilole tanalo iyalo owagilimiya.

8 Wiyasiya numa:la:, walone ebe dawano kuba tanalote epatamo awokalanomo kawokalamene, ebene Godote kebe tete ebetamo dikaemene, ebe tete olopoligote Kawodawa Ya:sute pete ebeno tabone da:pemaigamene ebe da:pesonomo tabo kapiyamo ebe Kubadawa gito kapanakapuimene.

9 Ebema: modobola la: niyatawala:, me Kubadawate da:pemene, ebete iyaiya anoano tanalo bilibilinomo ega:walo tole tanalo Saitanakono elawo kawonomamo ka:posiyodilolemene me opo epo a:da: ka:pemasigiolema:.

10 Iyo, ibi magumulo piyate Godoko nanitabokobi midia:no gito da:elaoma:na:, iba:te a:elaoa:no dopamo

Kubadawate iyaiya aːdaː elemasigi gabodo ibi ibino olalati
uwomuamo kemagatalemene. Nanitabola, ebe epate
Godokono nanitabo tanalo kalakalago nelawiyataleka:
Godote ibino igilo baːmulaːlelamiyanaː, wiyasiya ibaːte ebe
tanalo kawo tanaloma: kegeliya: ebema: ibaːte nanitabolo
kaːkubakubaomaːnaː.
11 Numaːlaː, ibaːte nanitabo tanalo lawea: mabuma:
Godote ibaːtamo Aːda: Elemasigidawa paliboma: modoboma:
gena. Ma kunu ibaːte ebe dawano elawo tanalamo
gudite ebeno aːda: tabono iyaiya tanalo nanitabokobi
kaːmidilimaːnaː,
12 iyo, me opo epo magumulo piyate Godokono nanitabo
tanalo lawea:no ibino kateneno ubilo iyaiya kuba tanalo
kalakalago dosiyodilolena, ebete ibi bilibilinomono tanalo
anagilamelelamete ibaːtamo kuba wiya ebo kikalaemene.

Godote Nanitabokobi Midipino Igilo Kaːmulaːlema: Ibi Duwatiya

13 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakialaː, mod-
obola tete bilibilinomolo ale la: mabuma: kalakala tabo
Godotamo bowadipalatelenakomaː. Nanitabola, ebete la:
nilakapolo demalagidiloletana, ebe mabuma: ebete me
opo wagilimi mabune la: uwatiyata, laːle ebeno tanalo
nanitabokobi eba midilo ebeno Uliyanate la: talenapima:
midilitate laːle igilo mula: tanalo ebo kelawaːema:.
14 Iyo, ale Wade Tabo laːtamo daːkiyawaima: Godote ebe
tanalodo la: ekaːlaːmiata, laːle nanitabokobi midipi epetapi-
ago Kawodawa Yaːsu Kelisokono elawonomo alo magumulo
kilukulaːwenamaː.
15 Ebema: aimano ekakialaː, ale Godokono tabo kiyawao
magumulo egaːwalo aimano dopo leta magumulo la:
kebe iyaiya tanalo kiyatulametanakia, modobola la: ebe
tanalo nanitabolo eba watilaːmotaːnalo kodakodalo nelam-
otaːonalaː.
16-17 Numaːlaː, iyalo tetenomolo aimano Kawodawa
Yaːsu Kelisote aimano Nabiwi Godago a kawonomamo
eba malagidiloenalo, ibaːte ibino nilakapo magumudo a
uwomua: teteno tepo magumuno elawo atamo ikaeamiya
ale Yaːsukono pe uwomuamo olowiolo kemakopelenamaː.
Ebema: modobola ibaːte eba kunu laːimano tepo magumu
elawokobi namidilinakomaːnaː, tete bilibilinomolo
wadewade tanalate laːimano tabo gela magumune egaːwalo
osiyodilole magumune kaːpemaimionakomaː.

3

Tesalonaika Sosi Epate Poloi Mabuma: Godoko Kaːtoweoema: Polote Ibi Danaliya

1 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta
uwomu apulo ale la: ma kunu analeta, modobola la: towe-
towe tabamo a Godotamo nowadipaeateiyala:, mabu a ubila
Kawodawa Ya:sukono tabote aimano woko magumudo me
opo epo epetapi bilibilinomatamo samonomamo ka:toma:,
ega:walo a ubila olowiopiate ebe tabo eba moiolo Godotamo
kalakala tabo kadipatema:, la:le dopamo ebeno tabo keba
kunu kelawa:ima eba kunu.
2 Ebene modobola la: me tanalo idima: Godoko
na:ka:toweomiyala:, ebete kawokawo kuba osiyodilolepi
dubuno elawo magumune aimano igilo ka:mula:leaema:,
mabu me opo epo epetapiate Godokono tabo olowio tetelo
nanitabokobi ka:midina:.
3 Ebema: kalakala kawonomola, la:imano nanitabokobi
midi mabuma: Kawodawate atumu la: elawokobi eba
midililo, Saitanakono gowela tanalo magumulo la: ebete
kitakeamidalema:ta! Iyo, aimano Kawodawa ebe Nanitabo-
dawanomola!
4 Ebema: a iyatawala ale kebe iyaiya tanaloma: la: danale-
tanaka, la:le ebe tanalo osiyodilole magumulo eba pola:nalo
ebe tanalo gito a:ka:miyapaema. Numa:la:, Kawodawate la:
mabuma: ebe wade woki atamo nikaeamena, ebema: woki
bilibili tanalote agodolo kitana:.
5 Modobola la:le nanitabokobi midi gabodo eba tola-
menalo, Kawodawa Kelisote la: dopolametate temeteme
maimio tetelo ebete ebeno kodakodalo utitata tanalago
ega:walo Godokono nilakapo kimalagidilo tanalago la:
nemagatalenakoma:ta.

Nanitabokobi Midipiate Woko Nosiyodilonama:na: Ibi A:ka:tuwa: Ibino Iyaiya Modoboa: Tanalo Kulaema:

6 Ebema: aimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale
aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono mailamo la: ma kunu
analeta, la: magumulo piyate aimano iyatulame tanalamo
tudila:oa:no ega:walo iba:te ibi a:ka:tuwa: walubilima: damo-
lama: deda:ona, modobola la: ebako nanitabokobi midipino
osiyodilole magumamo ako-opila:la:.
7 Iyo, ale la: magumulo keba kunu ka:pilukulima: la: ebe
tanalo iyatawanomolata, ebema: modobola la: atu osiyo-
dilole magumulo nilukulinala:. Numa:la:, ebe tetelo ale woko
osiyodiloma: damolama: eda:oa:no,
8 idoko ega:walo egela bilibilinomolo aimano kotamo mi-
bomibo woko osiyodilonakima: a a:ka:tuwa: aimano iyaiya
modoboa: tanalo kulaema:, ebene ebe gabodo ale lumagi
idigodone bae nilakapolo gito kelawenakia:, ao, a ebetamo
a:wiyanakima:.

9 Nanitabola, Godokono wokopiate ibino modoboa: tanalo
magumulo nanitabokobi midipiagodone inamabu ega:walo
mani uwatema: talena kitana:, wiyasiya ale la:go eba ilukuli-
nalo eba kunu kowagelenakia:, mabu a ubi iyatima: la:tamo
wade uli tanalo idi awokalimite, la:le woko osiyodilo magu-
mulo aimano osiyodilole tanalo kowaloma:tala:ema:.
10 Me mabuma: ale la: ma kunu analiata, “Kebe lumagite
woko osiyodilo ubia:noma: deda:mene, modobola epetapiate
ebetamo bae akoikama:la:.”
11 Ebema: numa:la:, ale me tanaloma: la: walo nakanaleta
mabu tabote atamo ma kunu pemaigi, la: magumulo epetapi-
ate woko osiyodiloma: damolama: eba eda:olo, ibi a:ka:tuwa:
ibino iyaiya tanalo ulamea:no ibino tabo gela magumulo piy-
ate iyaiya nanitabo woko dosiyodilolena iba:tamo temeteme
ebo ikalamenaka.
12 Iyo, ale ebakobako epo eba totomulatelelo Kawodawa
Ya:su Kelisokono mailamo ibi kawonomamo analema:,
iba:te tabo gela magumulo epo epetapiatamo temeteme
ikalamea:no, wiyasiya iba:te mani woko kelekele osiyodilole
magumulo ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya modoboa: tanalo nula-
menakoma:na:.
13 Ebema: ekakiala:, kalakala kawonomola, la:imano
nanitabokobi midi magumulo wadewade tanalo kosiyo-
dilola:ema: elawoa:noma: akoeda:oala:.
14 Ega:walo la: magumulo lumagi idite me leta tabono iyat-
ulame tanalamo tuduwatama: ubia:noma: eda:lo woko osiy-
odiloa:no gito da:lutamene, modobola la: ebako lumagino
kuba tanalo kawokalima:ema: ebeno osiyodilole magumulo
eba:go akokapiyala:. Diyala, me gabodo ebete ilipo lawete
ebeno kuba wokine Godotamo walo da:ba:kolobigamene,
15 wiyasiya numa:la:, ebete ebeno woki iyakobi samamo
midia:no ebe la:go gowelaodawama: akomida:la:, la:le
wiyasiya ebe la:imano nanitabokobi midi ekawima: ka:milo
ebeno tepo magumuno kuba wokima: ebe nilakapolo
naniyala:.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

16 Ebema: milo atamo dikaeamena, modobola ebe Ka-
wodawate la: bilibilinomagodolo eba okolinalo tete bilibili-
nomolo ebe a:ka:tuwa: la:imano tanalo bilibilinomo magu-
mulo ebeno milo la:tamo nikalamenakoma:ta.
17 Numa:la:, me leta uwomu apulo na Polote naimano
mailo ega:walo nilakapo tabo naimano kotonomamo aku-
lolemo, lumagi idite me uwomu tabo kakulolea:. Iyo, me
naimano koto mulola, naimano leta bilibilinomo osiyodilole
magumulo na a:ka:tuwa: ma kunu akulolenakomo.

18 Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono ni-
lakapo tanalote la: bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe
naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE DOPO LETA TIMOTITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela. A nanitabokobi midipiate pokono pe
tanaloma: olowiolo demakopelenama:, ebe Kawodawa ebe
Ya:su Kelisotela, ebene ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya
opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila, iyo, ebe
ega:walo aimano Igilo Mula:dawa Godoko iba:te na ananiya
ebe woko kosiyodilonama:.
2 O Timoti, a:ma:le nanitabokobi midi magumulo naimano
nani guduma: eda:nata, ebema: nale me leta a:ma:tamo
palibomo. Modobola Nabiwi Godoko ega:walo aimano
Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo,
ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo, ega:walo
milo tanalo a:ma:tamo nikaema:ta.

Iyaiya A:da: Tabo Iyatulamepino Tanalo

3 Nale dopamo Ma:sadoniya opamo toma: eba olosiyodi-
lutalo a:ma: kebe tabo kanatiama ebe atu tabo kanamata,
ma kunu a:ma: Epesese kawo duliyomololo eba okolinalo,
nanitabokobi midipi magumulo piyate iyaiya a:da: tabo
diyatulamenaka, modobola a:ma: ibi kawiya eba analelo
nodiyoboliye.
4 Modobola a:ma: talena iba:tamo niyatilamiye
iba:te ewonino iyaiya iyatulame oi ega:walo ewonino
mailono iyaiya tanalo akoiyatulamenakala:, mabu
ebakobako daedale tanalate ibi magumulo apaminateui
tanalo eba wadipalatelelo, iba:te Godokono gabo ebo
kanaetoamidama:na:. Nanitabola, ale ebeno gabo aimano
nanitabokobi midi kapiyado biyatawaonakoma:, wiyasiya
ale me opo epono iyaiya ewonino iyatulame tanaloma: tabo
gela magumudo nanitabo tanalo a:kuima:.
5 Ebema: nale a:ma: me tabo nanamata, mabu na ubila
daleya: tepo magumuno kimalagidilo tanalo ega:walo milo
okoli tanalono mulo wokino tanalo ega:walo tuputupu
nanitabokobi midi tanalonomo, ebe tanalate a:imano sosi
epagodolo eba pola:nalo ebe iyaiya tanalo magumune ni-
lakapo kimalagidilo tanalote bemaiganakomene.
6 Wiyasiya numa:, nanitabokobi midipi epetapiate daedale
taboma: apaminateui tanalodo me wadewade tanalone gito
eleoiya.
7 Ebema: me tetelo iba:te ibino ubi niyatina, Godote
Mosesedo epatamo dikalamiya ebe Totomu Tabo iyat-
ulamepima: keda:onama:, wiyasiya ibi modoboa: mabu

Godokono iyaiya tabono magumu tanalo ibi iyatawa:, iyo, iba:te tabo tolea:no kiyawaonaka wiyasiya Godokono nanitabo tanalo kumina:.
8 A iyatawala, kebe tetelo ale nanitabo gabodo Godokono Totomu Tabo diyatulaema: ebe tanalote olowiopino wade walubi tanaloma: keda:mene.
9 Wiyasiya numa:, Godote ebeno Totomu Tabo me opono tuputupupino tanaloma: kikalamiya:, ao, ebete ebeno Totomu Tabono iyaiya tanalo kuba osiyodilolepino tanaloma: ikalamiya iba:te ebeno nanitabo gabo kiyatawaoma:. Ebema: nanitabola, Godokono Totomu malagidilolea:pi ega:walo ebetamo tudila:oa:pi, ebe ololoma: eda:oa:pi ega:walo ele gabo odidipi, ebeno pukala wakalamipi ega:walo ebe tolemea:pi, nabila menokobila anakapulamepi ega:walo epo epetapino igilo iyaililamepi, ebe kuba osiyodilolepi bilibilinomo iyatulaema: Godote ebeno Totomu Tabo ebema: ikalamiya.
10 Ebene piyate buwelemele pilo ega:walo kamiyale pilo dosiyodilolena, piyate dubu gabatamo ega:walo egege guda:tamo ilipo tanalo dosiyodilolena, piyate ibino mi-bomibo woko wiya:no kosiyodilolenama: epo epetapi pilolo duwatena, piyate gabamanino tanalo anagiyamida bailo ega:walo iyaiya tete epetapilo a:da: tabo da:kiyawaona, Godote atumu ebe kuba osiyodilolepino tanaloma: ebeno To-tomu Tabo ebema: ikalamiya. Iyo, me opo epo bilibilinomo magumulo kebe lumagite Ya:sukono dopo waloma:tapino iyatulame tabo kapiyanomo dadikamidalemene, ebe lumag-ino tanaloma: Godokono Totomu Tabono tanalate ebema: pola:na.
11 Ebema: numa:, Ya:suko waloma:tapino iyatulame tanalate ebeno Wade Alo Tabo magumune pemaimiona, ebe tabo ebe nale iyaiya epatamo ka:kiyawaonakoma: Wadenomo Godote natamo dikanamiya me ebe tabola.

Ya:sukono Nilakapo Tanaloma: Polote Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

12 Ebema: natamo elawo dikanamiya nale aimano Ka-wodawa Ya:su Kelisotamo kalakala tabo gemo, mabu ebete na nanidawama: gelo ebeno woko kosiyodilonama: na ebema: ka:na:miya.
13 Nanitabola, dopamo tetelo nale ebeno tanaloma: kubakuba tabo eba kiyawaolo kawo dowanomo magumulo kawokawo temeteme ebetamo ebo ikamenakimo. Wiyasiya ebe tetelo ebete iyatawiya, nale ebe nanitabokobi midia: mabuma: daedale wokilo ebakobako kuba tanalo dosiyo-dilolenakimo, ebema: ebete kuba wiya natamo ikanamea:no ebeno nilakapo natamo gito awokalimiya.

14 Iyo, aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno nilakapo
natamo kawonomamo dadipaniya, ebe tetelo ebegodone
demaigana ebe nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo
kimalagidilo tanalo naimano tepo magumulo emaimiya.

15 Ebema: nale me nani tabonomo gemo, Ya:su Kelisote
kuba osiyodilolepino igilo mula:lelaema: me opamo a:piya.
Iyo, modobola a:ma: me tabo kodakodalo nelawa:, mabu
naimano kuba osiyodilole tanalate epo epetapi bilibili-
nomono kuba osiyodilole tanalo eba odoililo,
16 Ya:su Kelisote na kawokawo kuba osiyodiloledawatamo
wiya ikanamea:no nilakapo gito awokalimiya. Me
mabuma: Ya:sute kebe epo ebeno uwomua: igilo laema:
deka:la:mioliya, modobola iba:te ebe nanitabokobi midia:
tetelo me wade tanalo niyatawaoma:na:, Ya:sute ibi
nilakapoilamelo nemakopelena iba:te ibino kuba osiyodilole
tanalo magumune ebetamo nanitabolo kolobila:oma:, ebete
na Poloko keba kunu kemakopelenenamile eba kunu.
17 Ebema: kalakala kawonomola! Godoko ebe uwomua:
uwomua: tetelo dokolinamene ebe Kawo Elawodawala,
ega:walo ebete a:ka:enamene, ega:walo a me opo epate
ebe balida:mo uima: modoboa:, ega:walo ebe kapiyanomo
Godotela, idi puliyanomola. Ebema: modobola uwomua:
tetelo epate ebe unamo eba adipatenalo amama tanalote
ebegodolo nitanamene! Me tabo ebe nanitabonomola, taula!

18 Timoti, numa:, a:ma:le nanitabokobi midi magumulo
naimano guduma: eda:nata, ebema: na ubila me leta
magumulo kapiyakapiya tanaloma: a:ma: kawiya anama:,
a:ma:le me tabamo ka:tuduwataema:. Nanitabola,
Godokono wokopiate ebeno Uliyanano elawamo kebe
wadewade tanalate a:ma:godone kemaimioma: tabo
dopamo da:kiyawaiya, me tetelo ibino nani tabono
tanalate naimano tabago kapiyama: eda:te a:ma: nanitabolo
kowalubima:ta. Ebema: modobola a:ma: ebe walubi tabono
tanalo bilibilinomo kodakodalo nowatila:mota:niye, elawo
dubute gowela inamabu keba kunu kowatila:mota:nanakole
eba kunu,
19 ega:walo a:imano nanitabokobi midi magumulo kodako-
dalo eba utinalo, a:imano tepo magumuno mulo wokino
tanalate wadenomamo ka:pola:nama: kuba da:pesonomo idi
ako-osiyodilala:.

Numa:, Ya:suko waloma:tapi epetapino tanalo ebe ma
kunula, Godote kebe mulo tepo magumuno woki iba:tamo
kikalamiyale, iba:te tudila:oma: ubia:noma: deda:iya ibi
a:ka:tuwa: ibino nanitabokobi midi tanalo a:kubailamiya,
lumagite kewa: kolomodo ebeno pe kubanu atalo ebe pete

kawokawo ulo magumamo keba kunu ka:nololunakole eba
kunu.
20 Iyo, Aimaneyasiko ega:walo A:lesandako ibi netewapi
ebakopila, ebe mabuma: nale ibi nanitabokobi midipino
taneba magumune wagailite Saitanakono koto magumamo
gito alomimo, iba:te ibino kuba wiya eba lawelo wade woki
ma kunu kelaema:, iba:te Godokono tanaloma: kubakuba
tabo walo a:kegelanakoma:na:.

2

Godotamo Towetowe Tabo Gela Tanalo

1 Ebema: Timoti, nale a:ma: kebe iyaiya tanaloma:
kanatama me ebe kawo tanalonomola. La: nanitabokobi
midipino aladabuti tetelo Godotamo towetowe tabo
da:kiyawawenakoma, modobola la:le me opo epo
bilibilinomono iyaiya tanaloma: eba towetoweolo kalakala
tabo atumu na:kegelanakiyala:,
2 ebene atu tetelo kawokawo elawodubu ega:walo
gabamani wokopi epetapi bilibilinomo atumu
na:kowadipalatelenakiyala:. A:ma: numa:, a nanitabokobi
midipiate eba kunu gabamaniagodolo wade milo okoli
tanalo kuimalema:, ega:walo ale Godokono ubi tanalo
bilibilinomamo eba tudila:onalo epo epetapino ololo apulo
tuputupunomolo bilukulinama:.
3 Ebema: nanitabola, mako towetowe tabo gela tanalo ebe
aimano Igilo Mula:dawa Godote wadenoma: degena me ebe
tanalola,
4 mabu ebe ubila me opo epo bilibilinomate ebeno
nanitabo tanalo iyatawaote ibino igilo mula: tanalo ebo
kelaema:.
5 Numa:, Godoko ebe kapiyanomola. Ega:walo me tanalo
idila, ebe ega:walo epo tetenomolo dutina ebe Ya:su Kelisote
me opolo lumagino apa:mo dawokaliya ebe dawala. Ebema:
nanitabola, ebe kapiyagodolo elawo bitana epo Godotamo
kemagaelema:,
6 mabu ebe a:ka:tuwa: ebeno igilo balamo iyatite ibi
Saitanakono idoko motone kowagailima: ebeno kalimamo
wiyakobi ebo midiliya. Iyo, ebete ebe gabodo ebeno wade
tetenomolo me tanalo awokalimiya, Godokono ubi bitana
epo bilibilinomate ebegodone igilo mula: tanalo kelaema:.
7 Ebe mabuma: ebete na Polotamo ebeno woko ikanamiya,
nale ebeno alibolepi dubu idima: eda:te Yua:piatamo Wade
Tabo eba kiyawaolo ibi ebo kiyatulamenakoma:. A:ma:
niyata, me tabo nale da:kiyawautamo ebe nanitabonomola,
na a:da: tabo ka:kiyawauta:!

8 Ebema: naimano ubi tanalo ma kunu itana. Kebe
iyaiya tetelo nanitabokobi midipiate daladabutinaka, mod-
obola dubate dowa tanalo ega:walo apaminateui tanalo
bilibilinomo balamo alomote, ebene ibino tepo magumulo
daleya:noma: eba eda:olo iba:te ibino koto Godotamo wadi-
palatelelo towetowe tabo ebo na:kiyawaonakoma:na:.

Nanitabokobi Midipi Kamiyaleno Tanalo

9 Ega:walo na ubila nanitabokobi midipi kamiyala:te wade
mulo gabodo kaliku pupuliote ibino unu tama kawono-
mamo akomalagidilolenala:. Ebema: iba:te eke aupula-
tole tanalo, ega:walo galono golodo sepisepi pupuli tanalo,
ega:walo negege tulukaula pupuli tanalo, ega:walo wiya
kawokawonomo kaliku pupuli tanalo, ebe iyaiya unu nikapi
wadekobi midi tanalo iba:te kawokawo tanaloma: akoge-
lala:.
10 Wiyasiya modobola iba:te epetapiatamo wadewade
tanalo nosiyodilolenakoma:na:, mabu me osiyodilole gabodo
iba:te agaluagalu kamiyalenomoma: keda:oma:na:, iyo, kebe
kamiyalete ebe a:ka:tuwa: ebe Godoko waloma:tadawama:
degena, modobola ebete ebeno osiyodilole magumulo
nanitabo tanalo nawokalimene.
11 Ega:walo nanitabokobi midipiate daladabutinaka, mod-
obola kamiyala:te tabo gela:no Godokono tabo kiyawaopino
iyatulame tanalamo gito na:tudila:onakoma:na:.
12 Ebe mabuma: nanitabokobi midipi magumulo nale
kamiyale iditamo elawo kikamenakoa:, ebete Godokono
tabamo dubu eba iyatulamitalo ibino watodawama:
keda:ma:, ao, Godokono tabo iyatulame tetelo kamiyala:te
tabo gela:no gito nolowionakoma:na:.
13 Ebema: numa:, nale kamiyaleno tanalo kawokalima:
kebe netewa tanalate Godokono Bukalo da:pola:na, nale
ebe tanalo a:ma: kiyatuimamota. Dopo tanalo ebe ma
kunula, Godote A:da:meko dopamo osiyodilote, walone
ebeno kamiyale Ibiko ebo osiyodiliya.
14 Ega:walo tanalo idi ma kunu itana, Saitanate epo kuba
gabamo wabuga:talema: dowageliya, ebe tetelo ebete dopo
dubu A:da:meko kemasigiya:, ao, ebete ebeno kamiyale
Ibiko kapiya masigite ebene ebete Godokono pukala ebo
adikanaliya.
15 Wiyasiya Godokono igilo mula: tanalote nanitabokobi
midipi dubu kapiyatamo kitana:, ao, kamiyala:tamo atumu
ba:kitana, ebema: kebe kamiyalete wade mulo wokilo
Ya:suko nanitabokobi eba midinalo tuputupu okoli tanalo
ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo miyapa:no, ebete gudi
alailame gabodo igilo mula: tanalo nanitabolo kelaemene.

3

Sosi Watodawano Okoli Tanalo

1 Me tanalo nanitabola, kebe tetelo dubute sosi watodawama: eda:ma: ubi kawonomamo diyatimene, me wade tanalola mabu sosi watodawano woko wadenomola.
2 Ebe mabuma: ebe wokodawano osiyodilole tanalo magumulo kuba kapiya idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Ma kunu sosi watodawate kamiyale kapiyagodawama: eda:te, ebene nanitabokobi midipi magumulo ebeno okoli tanalo tuputupunomolo eba itanalo, ebete wadewade mulo woki kapiya malagidilolelo ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo wadenomamo nulamenakomene. Ebene ebete ebeno motolo kapela epo wadenomamo nowalubilinakomene, ega:walo modobola ebete Godokono tabo kiyawao magumulo wade iyatulamedawama: neda:mene.
3 Ega:walo sosi watodawate gamoda niodawama: eda: modoboa:, ebene ebete gowelao tanalo ega:walo apaminateui tanalo osiyodilolema: modoboa:, wiyasiya milo okolidawama: neda:mene. Ega:walo ebete ebeno tepo magumulo mani kawonomamo malagidiloma: modoboa:.
4 Ebene ebete ebeno moto epono tanalo wadenomamo ulamelelamete, modobola ebete ebeno gudi wadenomamo niyatulamenakomene, iba:te ibino osiyodilole tanalo bilibilinomodo ibino nabiwi eba malagidilolo ebeno tabamo ka:tudila:onama:.
5 Nanitabola, kebe dubute ebeno moto epo wadenomamo ulamea:no, ebete atumu Godokono sosi epo wadenomamo a:kulaemene.
6 Ega:walo numa:, sosi watodawate Ya:suko waloma:ta magumulo oli lumagima: eda: modoboa:. Ebako dawate sosi atama: ubi diyatimene, diyala, ebe a:ka:tuwa: ebe da:bowalogomene, ebema: Godote kuba wiya ebetamo kikaemene, ebete dopamo Saitanatamo kuba wiya keba kunu kikamiyale eba kunu.
7 Ebene modobola sosi watodawate nanitabokobi midia:pino ololo apulo atumu wadewade tanalo na:kosiyodilolenakomene, iba:te ebeno wade okoli tanalo uimite ebe tuputupudawama: kegelama:. Iba:te ebeno okoli magumulo kuba idi uima: modoboa:, mabu iba:te ebegodolo tuputupua: osiyodilo tanalo idi umite ebe kubadawama: degelama:na:, diyala, ebete ilipo lawete Saitanakono gubi magumamo gito da:ba:negamene.

Sosi Watowatopi Walubilidawano Okoli Tanalo*

---

* **3:7:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, keyakeyapino tabamo nanitabokobi midipiate sosi watowatopi walubilidawa dikonema: ka:minaka.

8 Ebema: sosi watowatopi walubilidawano okoli tanalote
epetapino umi magumulo atumu wadenoma: neda:mene.
Ma kunu ebete mena netewa lumagima: akoeda:la:, ebene
ebete elawo gala:ipi da:imi obo kawonomamo nioma: mod-
oboa:, ega:walo ebete a:da: elemasigi gabodo inamabu bili-
bilidawama: eda:ma: ubi iyati modoboa:.
9 Ega:walo Godote kebe nanitabo gabo epatamo ka-
wokalimiyale, modobola sosi watowatopi walubilidawate
ebe gabono iyatulame tanalo bilibilinomo kodakodalo eba
watila:mota:-nalo ebeno tepo magumulo woki netewama:
akoeda:la:.
10 Ebema: potele sosi walubidawama: woko wagilima:
ubi dawokalimene, modobola la: sosi watowatopiate ebeno
okoli tanalo dopamo wadenomamo nulamelemiyala:, ebene
la: ebegodolo kuba idi umia:no modobola ebete sosi woko
nowagilimene.

11 Ega:walo wokopi kamiyaleno ilukuli tanalate epetapino
umi magumulo atumu wadewadenoma: neda:oma:na:. Ma
kunu iba:te epono iyaiya tanaloma: kubakuba tabo ako-
gelanakala:, ebene iba:te wadewade mulo woki kapiya
malagidilolelo ibino osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-
mulo nanitabopinomoma: neda:oma:na:.

12 Ega:walo numa:, sosi watowatopi walubilidawate
kamiyale kapiyagodawama: neda:mene, ebene modobola
ebete ebeno gudi ega:walo ebeno moto epo epetapi ibino
iyaiya tanalo wadenomamo nulamelelamenakomene.
13 Nanitabola, piyate sosi watowatopi walubili woko wade-
nomamo dosiyodilona, epetapiate ibi ibino wade woko
osiyodilole tanaloma: demoiolema:na:, iba:te Ya:su Kelisoko
nanitabokobi midi magumulo apepeote ebeno woko osiyo-
diloma: tole tanalote iba:godolo a:kitanamene.

Godoko Waloma:ta Tanalono Kawo Magumu

14-15 Ebema: Timoti, nale a:ma:tamo samonomamo pema:
ubi iyatimo, wiyasiya na gabo samamo umia:no, ebe tanalo
eba malagidilolo nale me leta magumulo iyatulame tabo
epetapi ebema: akulolemo. Ma kunu nale a:ma: iyatuimata,
sosi epono aladabuti tetelo iba:te Godokono umi magumulo
tuputupu tanalo keba kunu na:kosiyodilolenakoma:na:.
Numa:, uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene, a sosi epo
ebe Kawodawano moto epola, ega:walo a ebeno motono alo
ega:walo abo keba kunula:ka: eba kunula, mabu ale ebeno
nanitabo iyatulame tanalo me opolo eba wadipalatelenalo
ebeno motono a:emena tanalote kodakodalo kitanamene.

16 Ebema: nanitabola, a nanitabokobi midipiate Godokono
ubi gabodo ebe keba kunu kowaloma:tanama:, ebe tanalono
magumu beda: kawonomola:ka:!

Aimano Kawodawate me opolo
lumagino apa:mo awokaliya,
ebene ebeno tuputupu okoli tanalo kawokalima:,
ebete ebeno Uliyanano elawamo
a:e magumune maigate,
Godokono nopopiate
ebe uwomua: igilago ebo umiya.

Ega:walo ebe waloma:tapiate ebeno tanalo
me opo kawonomolo awokalimiya,
ebene epo bilibilinomate
ebe nanitabokobi eba midilo,
ebete Godokono Unu Duliyomolamo ebo odoliya,
ebeno ololo apulo kawo alo magumulo ka:nokolinama:.

4

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Tanalo

1 Numa:, Godokono Uliyanate awokala ma kunu gena, me
opono uwomu tetelo epetapiate Saitanakono kubakuba
uliyana ega:walo a:da: elemasigi uliyanano iyatulame
tanalamo tudila:ote, iba:te Ya:suko nanitabokobi midi
magumune ebo kolobila:oma:na:.
2 Nanitabola, me a:da: elemasigi tanalo ebe mena netewa
epagodone maimiona, iyo, Godote kebe wade mulo woki ib-
ino tepo magumamo dopamo dalomolamiya, ebe wadewade
woki ibino kuba osiyodilole magumulo gito alatidiolamiya,
wadewade inamabuate elalo keba kunu kowamotenakole
eba kunu.
3 Ebe a:da: elemasigipiate negelanaka nanitabokobi midipi
magumulo dubute kamiyale laema: Godote talena iyatil-
amiya, ega:walo iba:te na:kegelanaka wadewade inamabu
epetapi naoma: talenala.
Wiyasiya numa:, Godote ebe tanalo bilibilinomo
nanitabokobi midipi mabuma: osiyodilolete iba:tamo
ikalamiya, ebema: piyate ebeno nanitabo tanalo
diyatawaona, iba:te kalakala tabo ebetamo adipatelo ebe
inamabu gito benaonakoma:na:, ega:walo dubute ebeno
kamiyala:go kapiyama: eda: tetelo iba:te atumu Godotamo
kalakala badipatenakoma:na:.
4 Nanitabola, Godote me opono tanalo bilibilinomo ebeno
epo mabuma: osiyodiloliya, iyo, ebe tanalate wadewade-
noma: eda:ona, ebema: modobola epate ebe iyaiya nilakapo

tanalo uwatema: ubia:noma: eda:oa:no Godotamo kalakala
tabo eba gelalo ebeno kotone nuwatenakoma:na:.
5 Ebema: numa:, Godote me opono inamabu osiyo-
dilole dolopoligiya, ebete ebe inamabu bilibilinomo ulamete
ebeno tabo kiyawao tanalamo ibi wadewadenoma: midiliya,
ega:walo me tetelo ale inamabu epetapi uwatelo ebetamo
kalakala tabo dadipatenakoma:, ebete ebe tanalodo atumu
ebe inamabu wadewadenoma: walo ba:kegenakomene.

Ya:su Kelisokono Wade Wokodawano Tanalo

6 Ebema: Timoti, a:ma:le Ya:su Kelisokono wade
wokodawama: eda: tanalo kawokalima:ema:, modobola
a:ma: me iyatulame tabo nanitabokobi midipi ekakiatamo
na:kiyawaonakiye. Iyo, a:ma: ibino uliyana apuno
bae iba:tamo modobolo dikalama:emene ebe tanalote
a:imano tanalo ma kunu kawokalimene, a:ma:le
nanitabokobi midi magumulo kebe iyatulame tanalo
kowaloma:ela:wenapiyala, a:ma:le wadenomamo apema:
ebe iyaiya nanitabo tanalo atumu nanitabolo na:kenaonata.
7 Ega:walo a:ma: ewonino iyaiya iyatulame oi ako-
olowionakala:, mabu ebakobako oi tanalate epono
daedale wokido eba pemaimionalo Godokono nanitabo
tanalo kawokalimina:. Wiyasiya numa:, a:ma: Godotamo
nanitabolo ka:tuduwatawenama: modobola a:ma:
a:imano tepo magumu na:kodakodaiminakiye, bolamo
kalakaladawate elawonomoma: keda:ma: ebeno ape keba
kunu ka:kodakodaiminakole eba kunu.
8 A:ma: iyatawalata bolamo kalakalaopiate ibino ape
elawonomoma: keda:oma: keba kunu ka:midilinake, iyo,
eba kunu iba:te ibino katene ape walubilima: me tanalo
osiyodilonaka. Wiyasiya numa:, a:imano tepo magu-
mute elawonomoma: keda:ma: a:ma:le a:imano woki atumu
da:kodakodaima:wenakomene, me gabodo a:ma: a:ka:tuwa:
a:ma: walubima: wade tanalonomo bosiyodilonakoma:ta,
mabu a:ma: me opolo Godokono wade okoli tanalono
wadewade tanalo duwata:emene walone uwomua: igilo
nanitabolo ka:nelaema:ta.
9 Ebema: nale a:ma:tamo degemo, modobola a:ma: me tabo
kodakodalo nelawa:,
10 mabu a nanitabokobi midipiate Godokono uwomua:
igilo laema: woko ebetamo elawonomamo ebema: osiyo-
dilonama:. Nanitabola, ebete me opo epo bilibilinomono Ig-
ilo Mula:ledawama: eba eda:nalo nanitabokobi midipiatamo
nanitabo igilo ebo kikalaemene, iyo, ebe uwomua: tetelo
dokolinamene ebe Igilodawala, ebema: ale ebeno pe tanalo
olowiolo makopelenama:.

11 Ebema: naimano gudu, modobola a:ma: me totomu
tabo ega:walo iyatulame tabo nanitabokobi midipiatamo
na:kiyawaonakiye.
12 Nanitabola, a:ma: sosi epo magumulo oli ape dubulata,
wiyasiya iba:tamo gigiyu akoa:iyamidala:, ibi magumulo
idite ma kunu gema: a:ma: sosi watodawa:. Iyo, modobola
a:ma: a:imano tabo kiyawao tanalo ega:walo osiyodilole
tanalo bilibilinomo magumulo tuputupudawanomoma: eba
eda:lo wade uli iba:tamo nawokaliminakiye. Ebema: iba:te
a:imano nilakapo kimalagidilo tanalo ega:walo a:imano
nanitabokobi midi tanalo ega:walo a:imano tepo magumuno
daleya: woki dulamelemetamene, ebe tetelo iba:te a:ma:
nani sosi watodawama: keka:ima:ta.
13 Ebene sosi woko osiyodilo magumulo modobola a:ma:
nanitabokobi midipiatamo Godokono Buka apuno iyaiya
tabo ka:la:miola:wete ebe tabamo ibi eba walubililo ebo
niyatulamenakiye. Numa:, nale Epesese duliyomolamo
da:pemo, ebe tetelo me atu tanalo a:ma:go kapimiya
ka:posiyodilolemamo.
14 Ebema: naimano gudu, kebe tanalote a:ma:tamo
dopamo demaigiya, a:ma: ebe tanalo akododomatiala:. Iyo,
a:ma: sosi woko wagilimia:no watowatopiate Godokono
Uliyanano elawamo ibino koto a:ma:tamo eba watililo
wadewade tanalate a:ma:godolo kemaimioma: nani tabo
da:kiyawaiya, ebe tetelo a:ma:le Godokono woko kosiyo-
dilawenama: ebete nilakapolo iyanomo elawo a:ma:tamo
ikamiyata. Ebema: modobola a:ma: ebe elawamo ebeno
woko nosiyodilonakiye,
15 ebene sosi epatamo me iyaiya tanalo eba iyatulamenalo
a:imano igilo iyabaiamo iyatilo elawoa:noma: akoeda:la:,
mabu a:ma: ebako woko osiyodilo magumulo eba apelo
epate ebe tanalo ebo kuima:na:.
16 Wiyasiya a:ma: nanisiwale! Modobola a:ma: a:ka:tuwa:
a:imano okoli tanalo ega:walo iyatulame tanalo wade-
nomamo nulamenakiye. A:ma:godolo me netewa ka-
wokawo tanalate modobolo da:pola:namene, ebe tetelo piy-
ate a:imano iyatulame tabo dolowiona, a:ma:le ibino igilo
ega:walo a:imano igilo kapimiya ka:mula:lema:ta.

5

Nanitabokobi Midipi Epetapiago Wadenomamo Ilukuli Tanalo

1 Ebema: Timoti, nanitabokobi midipi magumulo kebe
kadelete kuba dosiyodilomene, modobola a:ma: ebe kawiya
ana:no a:imano nani nabiwima: gelo Godokono tabamo
ebe nowalubiye. Ega:walo a:ma:go atu apepeo oli dubuno

tanaloma: modobola a:ma: ibi a:imano ekaki ega:walo nan-
ima: midila:wete,
2 ebene abeleabela:te a:imano menokobima:
neda:oma:na:. Ega:walo a:ma: nanisiwale! A:ma: oli
apepeo kamiyale ega:walo buwelemele Godokono tabamo
dowalubila:emene, ebe tetelo ibi a:imano ekaki ega:walo
nanikubima: na:midiliye a:imano tepo magumuno wokite
iba:tamo tuputupunomolo kitanama:.

Nanitabokobi Midipi Amoleamoleno Tanalo

3 Ega:walo me tanalo idila. Amoleamole magumulo
idite wade walubi tanalo laema: ebeno mabu epagodolo
walubidawa nanitabolo umia:no, modobola a:ma: sosi epo
nanaliye iba:te ebe wadenomamo kowalubinakoma:.
4 Wiyasiya kebe tetelo amole idino kawokawo gudi
ega:walo kawokawo a:la:migo guda:te nanitabokobi midip-
ima: deda:ona, modobola ibi a:ka:tuwa: ibino menoko tete
bilibilinomolo kowalubinama: wadewade woki nuwate-
nakoma:na:, mabu eba kunu ebe guda:te ibino Godoko
waloma:ta tanalo nanitabolo kawokalima:na:. Nanitabola,
nabiwila menokola iba:te gudi egege tetelo ibi keba kunu
kowalubilinakiye, kawokawo guda:te ebe iyaiya walubi
tanalo malagidilolelo wade wiya ibino amole menokotamo
dikaema:na:, Godote ibino nilakapo tanalo umilamete wade-
noma: kegemene.
5 Ebene kebe amolete wade walubi tanalo laema: ebeno
mabu epagodolo walubidawa nanitabolo umia:no, mod-
obola ebete Godokono woko kapiya eba osiyodilonalo ebeno
igilo tanaloma: woki bilibilima: akoeda:la:. Eba kunu ebete
idoko ega:walo egela bilibilinomolo Godago tabo gelalo
ebeno iyaiya modoboa: tanalo ega:walo epetapino iyaiya
modoboa: tanalo eba wadipalatelenalo walubi tanalo ebe-
godone laema: olowiolo nemakopelenanakomene.
6 Wiyasiya a:ma: iyatawalata amoleamole epetapino
tanalo eba kunua:. Ibi a:ka:tuwa: ibi ibino kateneno ubilo
kalakalailaema: eba wagelenalo Godokono woko kosiyo-
dilona:, ebema: nanitabola, ebako amoleamola:te ibino unu
tamano igilo kawonomamo eba malagidilolelo wiyasiya
iba:te tepo magumulo iyalo a:elaiya.
7 Ebema: naimano gudu, modobola a:ma: nanitabokobi
midipi me tabamo nowalubiliye, epetapiate ibino
amoleamoleno osiyodilole tanalo ulamelo kubama:
gelakapoma:.
8 Ega:walo me tanalo idila. Modobola nanitabokobi midi-
dawate ebeno nani gudino iyaiya modoboa: tanalo ulamelo
ibi dopamo walubilite, ebene ebeno mabu epo epetapi
atumu wadenomamo na:kowalubilinakomene. Nanitabola,

ebegodolo walubi gabote eba itanalo ebete ibino iyaiya
modoboa: tanalo ulamelelamea:no, ebete ebeno nilakapo
osiyodiloa: tanalodo ma kunu gena, Ya:suko nanitabokobi
midi gabo ebe nanitaboa:. Iyo, ebete ebeno nilakapo
osiyodilolea: tanalodo kubadawama: eda:te, ebene me kuba
osiyodilo tanalote nanitabokobi midia:pi epetapino iyaiya
kuba osiyodilole tanalo odoili.

9 Ebema: kebe amolete dopamo kapiya awiagodawama:
deda:nami, ega:walo ebe 60 ulama odoli tetedawama:
deda:na, modobola a:ma: ebako dawano mailo sosino
amoleamoleno mailo bukamo iyata:wete, ebene
nanitabokobi midipiate ebako amole kapiya nilakapolo
nowalubinakoma:na:. Wiyasiya a:ma: ebeno mailo iyatia:no,
10 modobola sosi epate ebeno osiyodilole tanalo dopamo
nulamelema:na:. Ebema: iba:te ebe wade kamiyalenomoma:
degelama:na:, ma kunu dopamo ebeno gudino egege tetelo
ebete ibi wadewade iyatulame tanalamo dowalubilinaki,
ega:walo me tetelo ebete iyaiya nilakapo tanalo bilibili-
nomo osiyodilolema: ebeno ubi kawonomamo eba iyatinalo,
ebete ebeno motolo kapela epo wadenomamo dowalubili-
nako, ega:walo nanitabokobi midipi epetapi walubilima:
agowa ukulaoleno obo iba:tamo dowadaenako, ega:walo tete
epetapilo nigologolopi nilakapolo atumu da:kowalubilinako,
modobola a:ma: ebako amole kapiya walubi nowagilimiye.

11-12 Wiyasiya modoboa: a:ma: oli ape amoleno mailo
bukamo iyatima:. Nanitabola, kebe amoleamoleno mailote
bukalo da:pola:lamena, sosi epate ibino mailo akulole-
lamea:no dopamo iba:te Kelisokono woko osiyodiloma: ibino
ape ebe kapiyatamo ikameoma: nani tabonomo awokala
geliya. Wiyasiya numa:, oli ape amolete mako nani
tabo gema: a:ka:modobomene, mabu walone ebeno kate-
neno ubi tanalate demaimioma:na: dubu laema: walo
ka:kowagelemene. Ebema: ebe niyala, mabu ebete dopamo
kebe nani tabo kegiyale ebe tabo dadikamidalemene, ebeno
kuba wiyate Godogodone ebetamo ka:pemene.

13 Ega:walo me tanalo idila. Oli ape amoleamola:te
nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:ona:,
ebema: diyala, iba:te kuba osiyodilo tanalo ida:mo ma
kunu da:ba:na:gudima:na:, iba:te nanitabo woko osiyo-
diloa:no ibino namutupi magumulo moto idine moto ida:mo
eba wapata:lamelo iyaiya epono tanaloma: tabo gela ebo
kowagilima:na:. Iyo, ebe tetelo iba:te kuba idi ma kunu
ka:kosiyodiloma:na:, iba:te woko osiyodiloma: damolama:
eba eda:olo, ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya tanalo ulamea:no,
ibino tabo gela magumulo piyate nanitabo wokono iyaiya
tanalo dosiyodilolena iba:tamo temeteme ebo kikalaema:na:.

14 Ebema: na ubila oli ape amolete dubu walo kelawete
guda:goma: eba eda:lo ebeno motolo wadewade iyaiya
woko ebo nosiyodilolenakomene, mabu kebe nanitabokobi
midia:piate ago da:gowelaona, iba:te ebako kamiyaleno
tuputupu okoli tanalo duima:na:, ebe mabuma: iba:te gabo
a:kuima:na: a nanitabokobi midipino tanalo kubama: kege-
lama:.
15 Numa:la:, amoleamole epetapiate Saitanako
kowaloma:tama: nanitabokobi midi magumune iyalo
olobila:iya, ebema: ibino kuba osiyodilole mabuma:
nanitabokobi midia:pi epetapiate aimano ilukuli tanaloma:
kuba tabo gelanaka.
16 Ebema: amoleamoleno tanaloma: me tabo ebe naimano
iyatulame tabola. Kebe tetelo nanitabokobi midi kamiyaleno
mabu epo magumulo amoleamola:te da:pola:nama:na:,
modobola ebete a:ka:tuwa: ibi wadenomamo nowalubili-
nakomene, iyo, ebe amoleamoleno epate sosi magumulo
walubi tanalo uwatema: akogelanakala:. Wiyasiya kalakala
kawonomola, amoleamole magumulo pokono mabu epate
nanitabolo pola:na:no, modobola sosite ebako amole kapiya
nilakapo tanalamo nowalubinakomene.

Sosi Watowatopiatamo Ibino Woko Wiya Ikalame Tanalo

17 Ebema: me tanalo idila. Sosi watowatopi magumulo
piyate Godokono tabo kiyawao woko ega:walo ebeno iy-
atulame woko wadenomamo kosiyodilolema: ibino igilo
nanitabolo dalomona, ega:walo piyate watowatopino iyaiya
woko epetapi wadenomamo dosiyodilolena ibi atumu, mod-
obola sosite ebako wokopiatamo wiya kawonomamo nikala-
menakomene, netewa wokono wade wiya keba kunula:ka:
eba kunu.
18 Mabu Godokono Bukalo totomu tabote ma kunu itana,
“Epate witi-laiso naono kikopu kuwatema: ibino kau-goeote
ebe inamabu mikitaolelo woko iba:tamo dosiyodilomene,
ebe tetelo iba:te ebe kau-goeono tabo ala:mo matuima: mod-
oboa:, mabu ebete iba:tamo woko osiyodilo magumulo witi-
laiso kikopu kapiyakapiya naoma: modobola, iyo, ebe nao
inamabu ebe ebeno wokono wiya da:pesola.” Ebene tabo
idite ma kunu kitana, “Wokopiate duliyomolo epagodone
wiya laema: modobola.”*

---

* **5:18:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 25.4 numiye. Me tabono magumu ma kunula, kau-goeote woko osiyodilo magumulo epo dowalubilimene, ebema: modobola iba:te ibino nilakapolo wade walubi tanalo kau-goeotamo atumu na:kiyatima:na:. Ega:walo Polote Timotiko Buka tabo idima: dakaniya, ebe tabo ebe Ya:sute ebe waloma:tapiatamo dopamo degiya ebe tabola, ebema: modobola a:ma: Ma:t 10.10 ega:walo Luk 10.7 tetelo numiye.

19 Ega:walo a:ma: nanisiwale, kebe tetelo lumagite
a:ka:tuwa: a:ma:tamo pete sosi watodawano osiyodilo tanalo
kubama: da:pegemene ebeno tabo ako-olowiala:, wiyasiya
netewa o netewa-kapiya nanitabokobi midipiate ebeno
kuba tanalo kapimiya dapawokalima:na:, ebe tetelo a:ma:
toawete ebe sosi watodawano tanalo nanitabolo na:numiye.
20 Ebene ebe sosi watodawate kuba tanalo nanitabolo
dosiyodili, modobola a:ma: sosi epono ololo apulo ebe
kawiya naniye, ebe gabodo watowatopi epetapiate atu kuba
osiyodiloma: ka:toletoleoma:.

Polote Iyaiya Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

21 Ebema: naimano gudu, nale Godoko ega:walo Ya:su
Kelisoko ega:walo ibino wade-talena nopopi ibino ololo
apulo a:ma: anamata me iyaiya tanalo sosi magumulo kosiy-
odilola:ema:, ebene a:ma: nanisiwale, sosi epono tanalo
anagilamelelame tetelo a:ma: lumagi unu nikapiamo eba
umilo lumagi idi atepalo lumagi idi gito akolawa:la:.

22 Ega:walo a:ma: lumagi idino watamo koto watililo
ebe Godokono wokamo samamo akoiyata:la:, mabu kebe
tetelo a:ma: tuputupu wokiago osiyodiloa:no, diyala, a:ma:le
ebe gabodo kuba okolidawatamo woko da:bikama:emene.
Numa:, ebete ebeno woko gobebobolo eba okolitalo
kubakuba tanalo epetapi walo da:kosiyodilolemene, ebe
tetelo ebeno kuba wiyate a:ma:tamo atumu ka:pemene.
A:ma: nanisiwale, a:imano osiyodilole magumulo gigiyu
akoa:iyamidala: tepo magumuno daleya tanalote a:ma:tamo
ka:pema:!

23 Ega:walo Timoti, me tanalo idila. Iyaiya tete epetapilo
kateneno temeteme tanalate a:imano tepo magumulo a:ma:
uminakota, ebema: obo kapiyanomo akoniala:, modobola
a:ma: wiyasiya tete epetapilo elawo gala:ipi da:imi obo
kela:mo na:ninakiye.

24 Ega:walo sosi woko osiyodilo magumulo me tanalo
idi na:kemalagidila. Epo epetapino kuba osiyodilole
tanalate awokala ba:pola:lamena, ebema: epetapiate nege-
lana iba:te walone kuba wiya nanitabonomolo kuwa-
tema:na:. Wiyasiya epo epetapino kuba osiyodilole eba
kunua: mabu iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo nowami-
nalena, ebema: numa:, walone Godote ebeno ubi tetelo ebe
kubakuba tanalo bilibilinomo kawokalilaemene.
25 Nanitabola, epono wadewade osiyodilole tanalate
atumu awokala ba:pola:na, wiyasiya epetapi kapiyakapiya
waminaolelo da:pola:na ebe tanalate Godokono wade tetelo
nanitabolo kawokalaoma:na:.

6

Piyate Woko Namutupiatamo Wiya: Woko Dosiyodilona Ibino Tanalo

1 Ebema: me tanalo idila. Kawokawo wokopi dubate maniamo kebe epo kuwatiye iba:tamo wiya: woko kosiyodilolenama:, ebe wiya: wokopi magumulo piyate nanitabokobi midipima: deda:ona, modobola iba:te ibino tepo magumuno wokilo ibi a:ka:tuwa: ibi opamo eba alomolo ibino woko namutupi unamo nowadipalatelenakoma:na:. Numa:, nanitabokobi midia:piate ebako wokopino tuputupu ilukuli tanalo dulamelelaema:na:, ibi mabuma: iba:te gabo a:kuima:na: aimano iyatulame tanalo kubama: kegelama:, iyo, iba:te ibino tabo gela magumulo Godokono mailo atumu a:ka:kubaima:na:.

2 Ebene wiya: wokopi magumulo piyate nanitabokobi midipi namutupiatamo woko dosiyodilona, iba:te kuba tabo ma kunu akogelala:, “Aimano woko namutupi kawokawo epoa:. Ao, ibi a keba kunula:ka: ebako nanitabokobi midipi ekakila, ebema: ale iba:tamo nanitabo woko a:kosiyodiloma:!” Eiye, ebako woki tabo ebe kubanomola! Modobola ebe wiya: wokopiate wiyasiya ibino woko namutupino nanitabokobi midi tanalo eba malagidilolo, ibi nilakapoilamelo ubi kawonomamo ebo nalomonakoma:na:, iba:te woko osiyodilo magumulo ibino namutupi kowalubilinama:.

Inamabu Bilibila:gopima: Eda:o Tanalo

Ebema: Timoti, modobola a:ma: Godokono tabo eba kiyawaolo me iyaiya tanalo sosi epo wadenomamo niyatulamiye.

3 Numa:, aimano iyatulame tanalate epo nowalubilina iba:te Godotamo nanitabolo ka:tudila:oma:, wiyasiya kebe lumagite iya gabono tanalo diyatulamenako, ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono iyaiya mulo iyatulame tanalago kapiyama: keda:na:,

4 mabu ebako a:da: tabo iyatulamedawa ebe a:ka:tuwa: ebe eba walogonalo ebegodolo wade woki kapiya idi kitamena:. Ebe ubi kawonomola epo kubailamelo iba:go iyaiya tabono magumuma: apaminateuima:, ebema: me tanalo magumune iyaiya kubate emaimionaka. Ma kunu ebete epetapino inamabuno tanaloma: iba:tamo na:dowana, ega:walo ebete epetapi magumulo anagiyamida tanalo ebe wadipalatelenako, ega:walo ebete epetapi emalogolenako, ega:walo ebete ebeno kuba tepo magumuno wokilo epetapino osiyodilole tanalo kubanomoma: genako,

5 ega:walo ebete atu kubakuba wokiagopi epetapiago
gowelao tanalo katepana:. Nanitabola, ebako dubu bili-
bilinomate Godokono nanitabo gabo iyalo atepiya, ebema:
ibino wokilo daedalenomoma: eda:olo a:da: tabo ma kunu
gelana, lumagite Godoko waloma:ta magumulo inamabu
bilibila:godawama: keda:mene.
6 Wiyasiya Godokono nanitabo tanalo ma kunula. Kebe
lumagite ebe waloma:tama: ebeno kalakala magumulo
dokolina, ebe lumagite Unu Duliyomolono wadewade tanalo
kawonomamo kuwatemene, me opono inamabua:.
7 Ebe mabuma: wade tepo magumuno wokiagopiate
ma kunu malagidilona, “A me opamo dapawokalaiyama:
beda: inamabuago ka:pemaimiyama:? Puliyala! Ega:walo
ale da:elaoma: beda: inamabuago na:ka:tolaema:?
Puliyanomola!
8 Ebe mabuma: a me opolo eba ilukulinalo agodolo kebako
kapiyakapiya nao inamabu ega:walo pupuliono inamabuate
modobolo da:pola:amena, modobola kalakalate agodolo ni-
tanamene!”
9 Wiyasiya numa:, kebe epate inamabu bilibila:gopima:
eda:oma: ubi diyatina, Saitanate ibi kuba gabamo eba
wabuga:talelo iba:te ebeno guba:mo ebo ka:na:gudima:na:.
Iyo, ebe ubila ebete ebe epo kubailaema:, ebema: ebete ibi
ibino daedale ubi tanalamo uwatete a:e magumamo ebo
kanamiyamidalemene.
10 Ebema: nanitabola, lumagite mani kawonomamo de-
malagidilona, ebe tanalo ebe lumagino kuba osiyodilole
tanalo bilibilinomono mabula. Iyo, epo epetapiate ka-
wokawo mani uwatema: ubi alomolo nanitabokobi midi
magumune da:nemaimiya, me ebe gabodo ibi a:ka:tuwa:
iba:tamo kawokawo tepo temeteme ebo ikalamiya.

Nanitabokobi Mididawano Wade Wiya Lawe Tanalo

11 O naimano gudu, a:ma: wiyasiya Godokono wade
wokodawalata, ebema: modobola a:ma: me kubakuba
ubi tanalo bilibilinomo kuba nibote maigama: gelo
Godokono wade okoli tanalono iyaiya tanalo wadenomamo
nowaloma:taliye. Ma kunu Godoko nanitabokobi midilo
ebe kapiyatamo tuduwata tanalo, ega:walo ebeno tuputupu
osiyodilole tanalo, ega:walo ebeno nilakapo kimalagidilo
tanalo, ega:walo ebeno milo okoli tanalo, ega:walo temeteme
magumulo kodakodalo uti tanalo, me tanalo bilibilinomate
a:ma:godolo na:pola:nama:na:.
12 Ebene a:ma:le nanitabokobi midi magumulo uwomu
teta:mo modobolo ka:nemaigaema:, modobola a:ma:
kodakodama: nediye, sukulu gudino kalakala egelalo
idite dopodawama: keda:ma: elawonomamo da:puliganako

eba kunu. Ma kunu a:ma: Godogodone uwomua: igilo
ka:nelaema:ta, mabu a:ma:le dopamo epono ololo apulo
Godoko waloma:tama: nani tabo degeawiyala, ebe tetelo
ebete ebe igilo a:ma:tamo ikaema: ka:miyata.
13 Ebema: numa:, Godoko ebe me opo inamabu bilibili-
nomatamo igilo dikalamena ebe Kawodawala, ega:walo
Ya:su Kelisoko ebe Poniyase Paeletekono dopo apulo ebeno
nanitabokobi midi tanalo dawokalimiya ebe Nanidawala.
Ebema: naimano gudu, nale ibi netewapino ololo apulo
a:ma: kawonomamo totomutimata,
14 a:ma:le aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono pe
uwomuamo ebeno iyaiya totomu tabamo wadenomamo
na:tuduwatanakiye, iyo, modoboa: epetapiate kapiya tanalo
da:pesonomo idima: a:imano woko kubama: kegelama:.
15 Nanitabola, Godoko kapiya ebe Wadedawanomola
ega:walo Unudawanomola! Iyo, me opo epono kawokawopi
ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo ebe kapiya
ebe Kawodawanomola, ega:walo ebe kapiya ebe Kawo
Elawodawanomola! Ebe mabuma: ebete modobo tabo
degemene, ebe wade tetenomolo Ya:sute me opamo walo
ka:ka:pemene.
16 Iyo, nanitabola, Godoko kapiya ebe uwomua: uwomua:
Igilodawanomola. Ebete kebe kawo alo magumunomolo
kokolinale, lumagi idite ebeno ololo apuamo ka:nemaigama:
ebe alo magumamo toma: modoboa:, ebema: me opo epo
bilibilinomo magumulo idite ebe dopamo kumiya: ega:walo
me tetelo ibi magumulo idite atumu ebe kumina:. Ebema:
modobola uwomua: tetelo amama tanalo ega:walo elawo
tanalo kawonomote ebegodolo na:pola:nama:na:! Taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

17 Ebema: piyate me opolo inamabu bilibila:gopima:
deda:ona, modobola a:ma: ibi nanaliye ibi a:ka:tuwa: ibino
tanaloma: akoamamala:. Modobola iba:te wiyasiya ibino
inamabu bilibili kawonomamo malagidilolea:no, Godoko
kapiya ibino walubidawama: gelalo ebeno pe tanaloma:
olowiolo nemakopelenama:na:. Nanitabola, Godote
a:ka:tuwa: aimano modoboa: tanalo eba ulameleamenalo,
ebete kebe iyaiya inamabuamo a kawiya kowalubinakole,
ebe ubi niyatina ale ebe inamabuma: nanitabolo
kekalakalaonama:.
18 Ega:walo a:ma:le ibi ma kunu walo nakanaliye, mod-
obola iba:te ibino wade osiyodilole tanalo dogodogokobi
na:midilima:na:, iyo, iba:te kawo nilakapo tanalonomo
awokalimi magumulo ubia:noma: akoeda:oala: epetapino
iyaiya modoboa: tanalo ka:modoboilamelelaema:.

19 Numa:, me gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi kowalubilima:na:,
mabu Godokono Unu Duliyomololo ibino inamabu bilibili-
nomate nanitabolo ba:na:pola:lamenama:na:, iyo, ibino ni-
lakapo awokalimi tanalo ebe ibino motono kodakoda mabu
keba kunula:ka: eba kunula, mabu iba:te walone tetelo
Godogodone da:nelaema:na: ebe nanitabo igilo ebe ibino
uwomua: igilo tanalola.

20 O Timoti, a:ma: niyata! Godote a:ma: wade
wokodawama: gelo a:ma:tamo kebe iyaiya woko
kikameotiyala, modobola a:ma: ebe woko wadenomamo
nulamenakiye. Ebema: a:da: elemasigi epate kebe iyaiya
tanalo mulo iyatawa tanaloma: kegelane, a:ma: ebako
daedale tabo kiyawao magumamo akonopegala:. Modobola
a:ma: wiyasiya ibi miyapawete iba:go akoapaminateua:la:,
mabu nanitabola, ibino tabo gela tanalate olowiopi epetapi
Godoko ololoa:pima: midilinaka,

21 iyo, dopamo ebako epo epetapi ibi a:ka:tuwa: ibi mulo iy-
atawaopima: eba gelalo iba:te nanitabokobi midi magumune
gito nemaimiya.

Naimano gudu, modobola Godokono nilakapo tanalote
a:ma: ega:walo a:ma:go daladabutina la: bilibilinomagodolo
nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE NABA 2 LETA TIMOTITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila. Iyo, Godote ebeno ubilo na elaweniya, nale ebeno woko eba osiyodilonalo tabo ma kunu ka:kiyawaonakoma:, Ya:su Kelisoko magumulo ditana ebete ebe igilo ebe waloma:tapiatamo gito kikalaema: nanitabonomolo egiya.
2 O Timoti, a:ma: nale kawonomamo demalagidilotanama ebe gudunomolata, ebema: nale me leta a:ma:tamo palibomo. Modobola Nabiwi Godoko ega:walo aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo, ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo, ega:walo milo tanalo a:ma:tamo nikaema:ta.

Polote Timotiko Mabuma: Godotamo Kalakala Tabo Dawokalimiya

3 Nanitabola, nale naimano tepo magumuno mulo wokino tanalamo Godotamo woko nosiyodilonamo, naimano Yu epo ewoni epetapiate ebetamo nanitabo woko dopamo keba kunu kosiyodilonami eba kunu. Ebema: idoko ega:walo egela bilibilinomo epetapilo naimano towetowe tabo ge magumulo nale a:ma: eba malagidilolo a:imano tanaloma: kalakala tabo ebetamo kiyawaolo a:ma: ebo adipatenakomata.
4 Iyo, ebe osiyodilo tanalodo nale a:imano ii tanalo ka:dodomatina:, ebema: na ubi kawonomamo niyatinamo a:ma: walo ka:kumitama:, mabu na iyatawala nale ebe tetelo naimano tepo magumulo kawonomomamo kekalakalamamo.

Polote Timotiko Daniya Ebete Woko Wadenomamo Kosiyodilonama:

5 Ega:walo nale atumu a:imano nanitabokobi midi tanalo wadeno ka:dodomatina:. Nanitabola, kebe nanitabokobi midi tanalote dopamo a:imano aida Lowisigodolo ditanami, ebe atu tanalote a:imano menoko Yunisigodolo walo na:kitanami, ebema: kalakala kawonomola, na iyatawala me tetelo ebe atu nanitabokobi midi tanalote a:ma:godolo nanitabolo ba:kitana.
6 Ebe mabuma: nale a:ma: walo nakanamata, a:ma: sosi woko wagilimia:no dopamo nale a:ma:tamo koto dowatiliyamo, ebe tetelo a:ma:le Godokono woko kosiyodilawenama: ebete nilakapolo a:ma:tamo kebe iyanomo elawo kikametiyala, modobola a:ma: ebe elawamo ebeno woko

nosiyodilonakiye. Iyo, lumagite ela mena da:pesamo kawo
ela keba kunu kemadonakole, eba kunu modobola a:ma:
Godokono woko eba osiyodilonalo ebeno elawote a:ma:
magumulo kawonomoma: neda:mene.
7 Numa:, ale Godokono woko osiyodilonama: ebete
atamo tole tanalo kikaeamiya:. Ao, ebete wiyasiya ebeno
elawo atamo ikaeamete, ebene ebeno nilakapo kimalagidilo
tanalo atumu atamo kikaeamete, ebene ebete wade woki
atamo atumu akoikaeamiya ale kateneno ubi tanalamo
tudila:okapoma:.
8 Ebema: a:ma: Kawodawa Ya:sukono tanalo awokalima:
ilipokobi ako-olowiala:, ega:walo nale ebe mabuma: gaba-
manino idoko motolo dokolinamo ebe tanaloma: atumu
ilipokobi ako-olowiala:. Iyo, na keba kunula:ka:, modobola
a:ma: eba kunu ebeno Wade Tabo kiyawaoma: temeteme
epetapi nanitabokobi midia:piagodone kalakalago nuwa-
tenakiye, ebene Godote a:ma:tamo elawo kikaema:ta ebe
temeteme magumulo kodakodalo kuta:wenama:.

Ya:sukono Wade Tabo Kiyawao Woko Osiyodilo Tanalo

9 Ebema: numa:, a nanitabokobi midipiate Godokono
talenapima: keda:onama: ebete aimano igilo mula:leamete
ebeno nilakapo magumudo a ebo ka:miya, aimano wade-
wade osiyodilole tanalodoa:. Iyo, me opo wagilimia:no ebete
dopamo ebeno ubilo me nilakapo tanalo Ya:su Kelisodo
atamo ikaeamiya.
10 Ebe mabuma: aimano Igilo Mula:dawa Ya:su Kelisote me
opamo da:piya, ebete ebe nilakapo tanalo atamo nanitabolo
apawokalimiya, iyo, ale ebeno Wade Tabo olowio tanalodo
me tanalo iyatawaiyama:, ebete a:e tanalono elawo anaka-
pumite uwomua: igilo atamo ebo adaiya.
11 Ebene Godote na ebo laweniya, nale ebeno alibolepi
dubu magumulo idima: keda:nama:, mabu ebe ubila nale
Ya:sukono Wade Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo eba niy-
atulamelo epatamo ka:na:kiyawaonakoma:.
12 Me mabuma: na epetapiagodone temeteme
uwatenakomo, wiyasiya numa:, nagodolo ilipo tanalo
kitana: mabu nale poko nanitabokobi ka:midinamo ebe
Kawodawano elawo na iyatawala. Ebema: nanitabola,
ebete na wade wokodawama: gelo natamo dikanamiya,
ebe Wade Tabo kiyawao woko ebete Uwomu Egela
teta:mo wadenomamo eba buyaminanatolo idawate
a:ka:kubaiminakomene.
13 Ebema: Timoti, a:ma:le Ya:su Kelisoko magumulo
eba okolinalo, ebete a:ma:tamo dikametanaka, modobola
a:ma: ebe nanitabokobi midi tanalo ega:walo nilakapo
kimalagidilo tanalo nowatila:mota:na, ega:walo a:ma:le

nagodone kebe iyaiya mulo iyatulame tanalo kolowiawiyala,
modobola a:ma: ebe tanalo atumu kodakodalo uwata:wete
nowaloma:taliye, mabu ebe iyatulame tanalate epatamo
wade okoli tanalono uli ebe awokalimina.
14 Ega:walo me tanalo idila. Godote a:ma: wade
wokodawama: gelo Wade Tabo kiyawao woko a:ma:tamo
dikametiyala, modobola a:ma: ebeno Uliyanano elawamo
ebe woko wadenomamo na:buiyateniye. Kalakala ka-
wonomola, ebe Wade-talena Dawate a nanitabokobi midipi
magumulo bokolina!

Polote Onisipolasikono Walubi Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

15 Naimano gudu, a:ma: iyatawalata, Paigelasiko ega:walo
Emogenesiko iba:te na atepanete, ebene A:isiya opo ka-
wonomolo dilukuliona ebe epo bilibilinomate nagodone
atumu a:kolobila:iya.
16 Wiyasiya Onisipolasikono tanalo eba kunua:, mabu nale
gabamanino idoko motolo dokolinamo ebete ebe tanaloma:
ilipoa:no iyaiya tete epetapilo na gito walubininaki, ebema:
modobola Kawodawa Ya:sute ebe ega:walo ebeno moto epo
iba:tamo ebeno nilakapo tanalo nawokalimene.
17 Numa:, ebete Loma kawo duliyomolamo da:pemaigi ebe
atu egelalo na kowalubinima: na wadininapete idoko motolo
ebo punami,
18 ebema: Kawodawate ebeno Uwomu Egelalo epono
tanalo danagilamelelaemene, epo epetapiate ibino kuba
wiya ebegodone eba uwatelo, modobola Onisipolasite
wiyasiya ebegodone nilakapo tanalo kapiya nelaemene!
A:ma: iyatawanomolata, na Epesese kawo duliyomololo
egela epetapilo da:pokolimo ebete kebako wade osiyodilole
tanalodo na kowalubininakile.

2

Ya:suko Mabuma: Wade Gowelaodawama: Eda: Tanalo

1 Ebema: naimano gudu Timoti, modobola a:ma: Ya:su
Kelisogodone da:pena ebe nilakapo magumulo kodakodalo
uta:wete elawonomoma: neda:na.
2 Ega:walo piyate nanitabokobi midi magumulo woki
netewa:noma: eda:olo woko nanitabolo dosiyodilona, mod-
obola a:ma: ebako dubu kapiyakapiya uwata:wete ibi
wadenomamo niyatulamenakiye, iyo, dopamo a:ma: eba
olowiolo nale epo bilibilinomono ololo apulo kebe iyaiya
tanalo ka:kiyawaonakimo ebe atu tanalamo ibi nowalu-
biliye. Numa:, a:ma:le nani wokopi epetapi eba kunu
diyatulama:emene, walone iba:te ebe atu tanalo epo epetapi
wadenomamo ka:niyatulaema:na:.

3 Ega:walo me tanalo idila, a:ma: Ya:su Kelisoko mabuma:
Saitanago gowelaodawama: eba eda:nalo nanitabokobi
midipi epetapiagodone iyaiya temeteme duwata:wenaka,
modobola a:ma: elawoa:noma: akoeda:la:.
4 Numa:, wade gowelao dubute ebeno watodawa kapiya
kalakalaima: ubi eba iyatilo, ebe a:ka:tuwa: ebeno iyaiya ubi
tanalo kosiyodilolenakoa:. Ma kunu ebete gowelao tanalo
kapiya malagidiloma: eba kalakalalo, ebete ubia:noma:
eda:na kamiyale ega:walo gudi ega:walo gowelao tanalo
osiyodilolea:pino iyaiya ilukuli tanalate ebe matuomeoma:,
mabu ebe iyatawala gowelao magumulo ebe tanalate ebe
elawoa:kobi ka:midima:na:.
5 Ega:walo bolamo kalakaladawate atumu taneba idino
wato kikopu laema: ubi eba iyatilo, ebete bolamo kalakala
tanalono totomu tabamo tuduwatalo ebe a:ka:tuwa: ebeno
iyaiya ubi tanalo kosiyodilolenakoa:, mabu ebe iyatawala
ebete eba kunu wagelea:no taneba idipiate wato kikopu
ebegodone gito kelaema:na:.
6 Ega:walo pali osiyodilodawate ebeno woko elawono-
mamo kosiyodilomene, mabu ebe iyatawala epate nani tabo
ma kunu gelana, ebeno pali inamabuate demaimioma:na:
ebe dopo lumagima: keda:mene pali inamabu magumulo
ebeno apu kuwatema:.
7 Ebema: naimano gudu, nale da:kiyawautamo modobola
a:ma: ebe tabono magumu wadenomamo nemalagidila,
mabu Godote wadewade woki a:ma:tamo kikaema:ta a:ma:le
naimano iyaiya tabono magumu tanalo bilibilinomo wade-
nomamo kemalagidilola:ema:.

8 Ega:walo modobola a:ma: Ya:su Kelisokono tanalo wade-
nomamo nemalagidila, ma kunu ebe Kawo Elawodubu
Da:ibidikono walonepi magumulo awokalate, ebene ebete
da:iya Godote ebe igilamo walo akadipatiya. Nanitabola,
nale ebeno Wade Tabo eba kiyawaolo me kawokawo tanalo
dawokalilamenakomo,
9 ebe mabuma: nanitabokobi midia:piate kawokawo teme-
teme natamo ikanamenaka. Iyo, me tetelo na idoko motolo
eba okolinalo iba:te naimano koto auli ala:mo ematuolam-
olenamiya, gabamaniate kawo kubanomo osiyodilodawano
koto keba kunu kematuolamolemenake eba kunu. Wiyasiya
kalakala kawonomola, mabu Godokono nani wokopiate
da:kiyawaonaka ebe tabote elawonomoma: eba eda:nalo
lumagi idite ebe tabo kiyawao tanalo matuomeoma: mod-
oboa:!
10 Ebema: nale iyaiya temeteme epetapi kalakalago uwate-
nakomo, mabu Godote kebe epo ebeno gudima: keda:onama:
dopamo deka:la:mioliya, na ubila ebe epate Ya:su Kelisodo

igilo mula: tanalo nago lawete uwomua: uwomua: tetelo ale
ebeno amama tanalo magumulo kapimiya bilukulinama:.
11 Ebema: numa:, oale osiyodilodawa idite aimano igilo
mula: tanalo eba malagidilolo nani tabonomo ma kunu
akuloliya,

“Mabu ale Ya:suago a:elaiyama:,
ale eba:go Unu Duliyomololo ba:nilukulinama:,
12 ebene temeteme magumulo ale elawoa:noma: eda:oa:no,
walone eba:go kawokawo elawodubuma:
keda:omalema:,
wiyasiya ale temeteme magumulo
ebe iyatawa:noma: degelama:,
ebe mabuma: ebete atumu a iyatawa:noma: kegemene.

13 Wiyasiya kalakala beda: kawonomola:ka:,
mabu kebe tetelo ale ebe nanitabolo waloma:ta:no,
ebe tetelo ebete Nanidawanomoma: eba eda:nalo
a gito a:ka:miyapaemene,
iyo, ebete a kowalubima: dopamo nanitabolo degiya,
ebete ebe tabo iyabaiamo iyatima: modoboa:!”

Godokono Wokodawate Ebe Keba Kunu Na:kekalakalaimene

14 Ebema: Timoti, modobola a:ma: me iyaiya tanaloma: sosi
epo walo eba ka:kiyawaolamelo, Godokono ololo apulo ibi
kawiya ma kunu nanaliye, iba:te iyaiya iyatulame tabono
magumuma: akoapaminateua:la:. Nanitabola, ebako osiyo-
dilo tanalo magumulo wade tanalote a:kemaigamene mabu
apaminateui tanalote olowiopi ka:kubailaemene.
15 Ebene a:ma:le a:imano woko magumulo Godoko
kekalakalaima:ema:, modobola a:imano ape kawonomo
ebetamo ikamenomo nikamiye, mabu kebe wokodawate
Godokono nani tabo epo epetapi wadenomamo
diyatulamenako ebe lumagite ilipo tanalo a:kiyatawamene.
16 Ebema: piyate Godotamo tudila:o ubia:noma: deda:ona
ibino tabo gela magumamo ako-opegala:, mabu ibino
daedale iyatulame tanalate kebe epo kuba gabamo
kowabuga:talenale, iba:te ebako olowiopi Godogodone
mulunomamo kemagatalema:na:,
17 iyo, ibino kuba iyatumi tanalote gabugabu kani ka-
wonomote lumagino ape magumamo keba kunu ka:tonakole
eba kunula.
Nanitabola, Aimaneyasiko ega:walo Pailitasiko ibi nete-
wapi eba kunula.
18 Iba:te Godokono nanitabo iyatumi tanalo eba
atepalo a:da: tabo ma kunu gelana, piyate nanitabokobi

midi magumulo da:elaiya Godote ibi igilamo iyalo
owadipalateliya, ebene ebete a nanitabokobi midipi epetapi
igilamo a:kowadipaeatemene! Eiye, iba:te me kuba iyatumi
tanalamo epetapino nanitabokobi midi tanalo iyabaiamo
iyalekelamenaka!
19 Wiyasiya kalakala kawonomola, tete bilibilinomolo
Godokono Motono nanitabo kodakoda alote ba:ena, ebe alo
unamo ebete me tabo iyalo akuloliya, “Piyate Godokono
epoma: deda:ona, ebete ibino tanalo iyatawanomola,” ebene
alono apuamo ebete tabo walo ma kunu kakuloliya, “Piyate
ibi a:ka:tuwa: Godokono epoma: degelana, modobola iba:te
kuba osiyodilole tanalone nanitabolo nolobila:oma:na:.”

20 Ebema: numa:, inamabu bilibilidawano kawo mo-
tolo iyaiya kalili ega:walo meleki ma kunu ba:pola:na,
epetapi golodo ega:walo siliba inamabuamo osiyodilole ka-
wokawonomo wiya inamabula, ega:walo epetapi kewamo
ega:walo gebetamo osiyodilole opodopo wiya inamabula,
ebene ebete ebe iyaiya kalili ega:walo meleki magumulo
epetapi uwatete ibi unamo ebeno bae alomonako, wiyasiya
ebete epetapi kuwatete ebamo sosowa gito iyalekenako.
21 Me tabo ebe ulila, ma kunu Godoko ebe inamabu
bilibilidawa keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo epo
ebeno motolo da:pola:na ebe iyaiya kalili ega:walo meleki
keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mabuma: modobola
lumagite kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo miyapate
ebeno watodawa Godokono woko kapiya kosiyodilonama:
ebe a:ka:tuwa: ebe wadekobi namida:mene, mabu Godote
ebe lumagino tepo magumu wadenomamo itanalo duim-
imene, ebete ebe lawete iyaiya wadewade tanalo bilibili-
nomo ebedo ebo kosiyodilolemene.

22 Ebema: naimano gudu, oli ape epate ibino kateneno
kuba ubi gabodo kebe iyaiya tanalo kosiyodilolenake, a:ma:
ebe tanalo kuba nibote maigama: gelo ebe osiyodilole magu-
mune nalaula:nakiye. Modobola a:ma: wiyasiya tuputupu
okoli tanalo ega:walo nanitabokobi midi tanalo, nilakapo
kimalagidilo tanalo ega:walo milo tanalo, ebe tanalo uwa-
tema: ubi kawonomamo niyatinakiye. Nanitabola, piyate ib-
ino tepo magumulo daleya woki malagidiloa:no Kawodawa
Godote ibi kowalubilima: ebe da:toweomenaka, iba:te ibino
ubi tanalo a:ma:go kapimiya eba kunu alomonaka.
23 Wiyasiya epetapiate ibino daedale wokilo iyaiya iy-
atulame tabono tanaloma: dapaminateuinaka, a:ma: ibino
tabo gela tanalamo ako-opegala:, mabu a:ma: iyatawalata,
ebako tabo gela tanalone iyaiya anagiyamida tanalate epo
magumulo maimionaka.

24 Numa:, a:ma: Kawodawa Godokono wokodawalata,
ebema: modobola a:ma: epo epetapiago apaminateuia:no
ibi bilibilinomatamo nilakapo tanalo eba awokaliminalo
ibino wade iyatulamedawama: nediye, iyo, a:ma: lumagi idi
ubia:noma: samamo akoeda:la:.
25 Ega:walo a:ma: Godokono woko eba osiyodilolo piy-
ate a:ma: odiyoboma: dowagelema:na:, modobola a:ma:
iba:tamo ibino kuba osiyodilole tanalo milo gabodo na-
wokalilamiye. Diyala, Godote a:ma:do iba:tamo wade woki
da:bikalaemene, ebema: iba:te kuba osiyodilole magumune
olobila:ote ebeno nanitabo tanalo diyatawaoma:na:,
26 ebe tetelo iba:te wadewade woki eba uwatelo
Saitanakono gubi magumune iyabaiamo gito kilap-
atela:oma:na:. Nanitabola, iba:te ebeno kuba ubi tanalamo
tudila:oma: ebe Kubadawate ibi ebeno gubi magumamo
iyalo alomi, ebema: modobola a:ma: ibi nowalubiliye.

3

Me Opono Uwomu Tetelo Kuba Osiyodilole Tanalono Maimio Tanalo

1 Ebema: modobola a:ma: me tanalo niyatawa, me
opono uwomu tetelo iyaiya kodakoda tanalo bilibilinomate
ka:pemaimioma:na:.
2 Ebe tetelo epo epetapi bilibilinomate ibi a:ka:tuwa: ibi
eba malagidilolenalo mani uwatema: ubi kawonomamo
balomonakoma:na:, ega:walo iba:te amama magumulo epo
epetapi epoa:ma: gelalo ibi bemalogolenakoma:na:, ega:walo
iba:te ibino menokobila nabila iba:tamo tudila:oa:no
kalakala tanalo iba:tamo akawokaliminakoma:na:, iyo,
iba:te atumu Godoko tolemea:pima: beda:onama:na:.
3 Ebene iba:te nilakapoa:pima: eba eda:olo, piyate iba:tamo
kuba dopamo dosiyodiloliya iba:te ebe epatamo wiya
ikalaema: ubi kawonomamo biyatinakoma:na:, ega:walo
iba:te tuputupupi epetapino tanaloma: a:da: elemasigi
tabo gito begelanakoma:na:. Ebene iba:te ibino kate-
neno kuba ubi tanalo kapiyatamo tudila:olo epo epetapi
ibino elawo gowela tanalamo eba kubailamelo, iba:te
wiyasiya wade tanalo kapiya idi osiyodiloma: ubia:noma:
beda:onakoma:na:.
4 Ebene iba:te kebe epo ibino namutupima: unu gabodo
kegelane iba:tamo diya gabodo iyaiya kuba tanalo bosiyo-
dilolenakoma:na:, ega:walo iba:te woki wadenomamo uwa-
tea:no ibino kuba ubi tanalo kosiyodilolema: gawagawalo
ba:tolamenakoma:na:, iyo, iba:te amama tanalo kawonomo
magumulo Godoko kalakalakobi midima: ubia:nola wiyasiya

ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya kalakalakobi midilima: bowagele-
nakoma:na:.
5 Ebene iba:te unu gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi Godoko
waloma:tapima: eba gelalo wiyasiya ibino tepo magumulo
nanitabo tanalote a:kitanamene, iyo, ibino ubi tanalate
kalawikalawilo eba pola:lamenalo Godokono nanitabo
elawo dologala inamabuma: midite laema: ubia:nola.

Nanitabola, walone ebako kuba osiyodilolepi bilibilino-
mate kemaimioma:na:, ebema: me tetelo a:ma: ebako epago
akokapiyala:.
6 Ibi magumulo dubu epetapiate ibino motonomo miya-
pate epetapino motolo eba nilukulinalo daedale woki
buwelemele ega:walo kamiyale ibino kuba ubi gabodo ebo
magatalenaka. Ebema: numa:, ebe kamiyala:te ibino kuba
osiyodilole mabuma: tepo magumulo mibomiboma: eba
eda:olo, wiyasiya ibino kateneno iyaiya kuba ubi tanalate
a:ka:tuwa: maimionaka, ebema: iba:te nanitabokobi midi
magumulo woki netewama: eda:olo ebako kuba dubuno
tabamo gito tudila:onaka.
7 Nanitabola, ebe kamiyale niyaniyala, mabu iba:te
Godokono nanitabo tanalo laema: gabo eba wadilo
ibino kateneno ubi tanalate ibi gito odiyobolenaka,
iyo, ebe mabuma: iba:te uwomua: tetelo nanitabolo
a:kiyatawaonakoma:na:.
8-9 Ebema: dopamo tetelo Godote Mosesedo ebeno
nanitabo tanalo eba awokalimilo piyate ebe odiyoboma:
dowageliya, modobola a:ma: ebe dubu netewa Ya:nesiko
ega:walo Ya:mbalasiko ibino tanalo nemalagidila. Numa:,
ibino kuba osiyodilo mabuma: epo bilibilinomono ololo
apulo ilipo tanalote iba:tamo gito maigiya, ebema: me tetelo
piyate nanitabokobi midipi kamiyale da:kubailamenaka
ebe a:da: tabo iyatulamepiate atumu kawo ilipo
kelaema:na:, mabu ibino kalawikalawi wokino tanalodo
iba:te nanitabokobi midi magumune iyalo a:na:gudiya.
Nanitabola, iba:te Godokono tanalo odiyoboma: eba
wagelenalo wiyasiya ebe odiyoboma: a:ka:modoboma:na:,
mabu ibino osiyodilole magumulo epo bilibilinomate tatalila
ibino daedale wokino tanalo nanitabolo kuima:na:.

Nanitabokobi Midipino Temeteme Uwate Tanalo

10-11 Ebema: Timoti, a:ma: iyatawanomolata naimano
iyatumi tanalo ega:walo osiyodilole tanalo ega:walo
woko osiyodilo tanalono kawonomo magumu. Iyo,
a:ma: naimano okoli tanalo nanitabolo uminakiyata, ma
kunu nale nanitabokobi midi magumulo epo nilakapolo
eba malagidilolenalo lumagi idi samamo ubia:noma:

keda:nakia:, ega:walo epetapiate natamo iyaiya temeteme dikanamenakiya, ebe tanalo magumulo ega:walo iyaiya mibomibo epetapi magumulo nale kodakodalo eba utinalo elawoa:noma: keda:nakia:. Nanitabola, A:ntiyoka duliyomololo ega:walo Aikoniyama duliyomololo ega:walo Lista duliyomololo nanitabokobi midia:piate kawokawo temeteme natamo dikanamonenakiya, ebe tetelo ebe temeteme bilibilinomo magumulo Godote naimano igilo a:mula:naki.

12 Ebema: nanitabola, piyate Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godoko kapiyatamo tudila:oma: dowagelena, ibi bilibilinomate epetapiagodone temeteme buwatenakoma:na:.

13 Ega:walo a:da: tabo iyatulamepi, iyo, kuba epetapi osiyodilolepi atumu, ibi bilibilinomono tanalo ma kunula. Ibi magumulo epetapiate epetapi a:da: eba masigililo kuba gabamo ebo bemagatalenakoma:na:, ebema: piyate me tetelo egege kuba dosiyodilolenaka, walone iba:te kawokawo kuba tanalo kapiya osiyodilole eba wagilamelo kubanomoma: ebo keda:oma:na:.

Godokono Bukano Tabote Nanitabokobi Midipi Keba Kunu Kowalubilinakole

14 Naimano gudu, a:ma: wiyasiya Godokono tabono iyaiya tanalo dopamo uwata:wete nanitaboma: da:midila:wiyala, modobola a:ma: ebe iyatumi magumulo woki netewama: eda:no nepata:na. Numa:, piyate a:ma: dopamo diyatumitanakiya a:ma:le ebe nanitabokobi midipino tanalo iyatawalata,

15 ebene gudu da:peso tetene wagilimite me teta:mo pemaiga a:ma:le Godokono Talena Buka apuapuno tabo iyatawanapiyata. Ebema: nanitabola, ebe Buka tabono tanalate wade mulo woki a:ma:tamo eba ikamelo, a:ma:le Ya:su Kelisoko nanitabokobi midi magumudo a:imano igilo mula: tanalo ebo kelaema:ta.

16 Iyo, Godokono Buka tabono tanalo bilibilinomate ebeno Uliyanano elawamo apawokalaiya me opo epo kowalubilinama:, ma kunu ebeno Buka tabono tanalate tete epetapilo ebeno nanitabo tanalo epatamo awokaliminaka, tete epetapilo a:da: tabo iyatumi tanalo odiyobonaka, tete epetapilo epono kuba osiyodilole magumune ibi oba:midalenaka, ega:walo tete epetapilo ibi tuputupu ilukuli tanalo iyatulamenaka.

17 Ebema: nanitabola, Godokono Bukano iyaiya tabono tanalone ebeno wokodawate elawo lawete wadedawa ega:walo mulo wokodawa idima: beda:namene, mabu ebete

ebe gabodo elawo nanitabolo kelaemene wadewade tanalo bilibilinomo kosiyodilolema:.

4

Polote Timotiko Walo Da:ka:totomutiya Ebete Woko Wadenomamo Kosiyodilonama:

1 Ebema: naimano gudu, numa:, Ya:su Kelisote ebeno Kawo Elawodawano gobebobo laema: na:pe, iyo, ebete da:pemaigamene ebe tetelo piyate dopamo da:elaiya ega:walo piyate igilolo dilukuliona, ebete ebe epo bilibilinomono tanalo kapanagilamelelaemene. Ebe mabuma: nale ebe ega:walo Godoko ibi netewapino ololo apulo a:ma: anamata,

2 a:ma:le Godokono tabo epatamo ka:kiyawawenakoma:, iyo, ibino ubi tetelo ega:walo ubia: tetelo modobola a:ma: kodakodalo uta:wete ebeno iyaiya tabono tanalo ibi niyatulamenakiye. Ebene olowiopi magumulo a:ma:le lumagi idi samamo ubia:noma: eda:no, piyate kuba dosiyodilolena, a:ma:le ibi wade tabamo eba walubililo tolea:no ibino kuba awokalilama:wete ibi kawiya nanalenakiye iba:te kuba osiyodilole magumune kolobila:oma:.

3 Mabu tete na:pe, epate Ya:sukono iyaiya mulo iyatulame tanalo olowioma: ubia:noma: keda:oma:na:, wiyasiya iba:te ubi kawonomo biyatinama:na: piyate ibino kateneno osiyodilole tanalo modoboma: degelanaka ebako iyatulamepi kapiyatamo gawagawalo ka:tolaema:na: ibino tabo ka:nolowioma:.

4 Numa:, ebe olowiopiate Godokono nanitabo tanalone eba olobila:olo iyaiya opo epono ewonino a:da: elemasigi oi tanalo waloma:tale ebo ka:nowagilima:na:.

5 Ebema: naimano gudu, a:ma: woki netewama: eda:no woko osiyodilo tanalono temeteme magumulo kodakodalo eba utinalo, modobola a:ma: nanitabokobi midia:piatamo Godokono Wade Tabo natanakiye, ega:walo Godote kebe iyaiya woko epetapi a:ma:tamo kikameotanaka ebe tanalo bilibilinomo atumu wadenomamo nopoliyalenakiye.

Polote Ebeno A:e Tanalo Tatalima: Eda: Tanalo Dawokalimiya

6 Numa:, naimano tanalo ma kunula. Tete a:pe Godote ebe a:ka:tuwa: ebe eba watidilolo ebete naimano igilo da:pelawenaemene na ebo ka:emamo, iyo, tatalila na me opo katepamamo.

7 Nanitabola, nale naimano nanitabokobi midi tanalo eba atila:nalo Saitanago gowelanapete wato kikopu a:pelaemo, iyo, nale elawoa:noma: eda:no uwomuamo a:pemaigamo,

sukulu gudino kalakala egelalo idawate elawamo keba kunu
ka:puliganakole eba kunu.
8 Ebema: tete tatalila Kawodawa Ya:sute natamo
wade wiya kikanaemene, sukulu watodawate gudi
magumulo elawodawanomotamo wade wiya keba kunu
kikamenakole eba kunu. Iyo, tuputupu okoli tanalono
wade wiyate na mabuma: bitana, wiyasiya na kapiyate
a:kelaemo, mabu Ya:sute epono tanalo tuputupulo
danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo piyate ebe
nilakapo kimalagidilo tanalago ebeno pe tete demakopelena,
ebete ibi bilibilinomatamo kapimiya ebe wadewade wiya
atumu ka:ka:pikalamolemene.

Timotite Samamo Ka:pema: Polote Ebe Daniya

9 O naimano gudu, a:ma:le natamo samamo pema: gabo
nanitabolo nowadiye,
10 mabu Dimasite me opono iyaiya kalakala tanalo ka-
wonomamo demalagidilolenati ebete na atepanete Tesa-
lonaika duliyomolamo gito ti, ebene Godokono woko
ka:nosiyodiloma: Kelesenete nagodone Galesiya opamo eba
nemaigalo, naimano namutudawa idi Taitasite atumu
Da:lamesiya opamo gito ka:ti.
11-12 Ega:walo numa:, naimano walubidawa idi Tikikasiko
nale Epesese duliyomolamo dopamo alibimo, wiyasiya me
tetelo Lukuko kapiyate nagodolo bokolina, ebema: na ubila
a:ma: Makako lawa:wete ebe natamo nemagaiye mabu woko
osiyodilo magumulo ebete naimano wade walubidawama:
eda:na.
13 Ega:walo me tanalo idila. A:imano pe tetelo nale
Talowase duliyomololo Kapasigodolo datepimo, modobola
a:ma: naimano ape enaenakobi midino ga:ga: kaliku
ega:walo naimano iyaiya buka mokopiole uwata:wete
ebo nowadaiye, ebe buka magumulo naimano ubi
kawonomo bitana sipi-goeogoeono tamamo osiyodilole
buka kuwatema:.
14-15 Ega:walo a:ma: me dubu idino tanalo wadeno-
mamo numa: ebete a:ma:tamo kuba osiyodilokapoma:, ebe
A:lesandatela, auli inamabu osiyodilole wokodawala! Ebete
a nanitabokobi midipino iyatulame woko kodiyoboma: gow-
ela tanalo eba osiyodilolelo natamo kawokawo temeteme
ebo ikanamenaki, ebema: Kawodawa Godote ebeno kuba
osiyodilole mabuma: ebetamo wiya nanitabolo kikaemene!
16-17 Nanitabola, Loma gabamaniate naimano tanalo
danagiyamidanamiya, ebe tete naimano dopo tetela
ibino ololo apuamo da:nemaigimo. Numa:, ebe tetelo
nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate tolekobi
olowiote na gito atepaniya, ebema: na a:ka:tuwa:

eba utitalo naimano kuba osiyodiloa: tanalo tabo anagiyamidadawatamo ebo awokalimo. Wiyasiya kalakala kawonomola, mabu gabamanino ololo apulo Kawodawa Ya:sute nago eba utitalo elawo natamo ikanami, nale Yua: epo epetapi bilibilinomatamo ebeno Wade Tabo kiyawaonomo ka:kiyawaoma:, ega:walo atu tetelo ebete naimano igilo eba mula:namelo tabo anagiyamidadawate a:e wiya natamo kikanamea:. Numa:, piyate na datepaniya, na ubia:nola Godote ibino tole tanaloma: kuba wiya iba:tamo ikalaema:,

18 mabu na me tanalo iyatawala, Kawodawano ubilo ebete kuba osiyodilolepi bilibilinomono koto magumune naimano igilo walo ka:mula:namete, ebeno Kawo Elawodawano ela-wote kebolo kitanale ebete na ebe Unu Duliyomolamo olalatia:no kemagatanemene. Modobola uwomua: uwomua: tetelo amama tanalote ebegodolo nitanamene! Me tabo nanitabola, taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

19 Ebema: modobola a:ma:le Pilisilako ega:walo Akuilako ega:walo Onisipolasikono moto epo ibi bilibilinomatamo naimano nilakapo tabo na:kiyawaiye.

20 Numa:, nale Loma duliyomolamo da:pimo, gabo tetelo Elastasite Kolini duliyomololo polowagilite, ebene naimano walubidawa idi Topimasiko gabugabute da:pelawi, ebema: nale ebe Mailitase duliyomololo gito kapatepimo.

21 O naimano gudu, na ubi kawonomola, giba tete pea:no a:ma:le natamo pema: gabo nowadiye!

Malo dilukulina Yubulasiko, Pudenisiko, Lainasiko, Kolodiyako, ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi, ibi bilibilinomate ibino nilakapo tabo a:ma:tamo paliba.

22 Modobola Kawodawa Ya:sute a:imano tepo magumulo nokolinamene, ega:walo ebeno nilakapo tanalote a:ma: ega:walo a:ma:go daladabutinaka la: bilibilinomagodolo ni-tanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

POLOTE LETA TAITASITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, Godokono wokodawala, iyo, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila.

Nanitabola, Godote iyalo tetelo kebe epo keka:la:mioliyale, nale ebe epono nanitabokobi midi magumulo ibi kowalubilinama: ebete na ebema: laweniya, iyo, ebete ubi natamo iyatiya nale ebe epo Godokono nanitabo iyatawa tanalodo eba magatalelo, iba:te ebeno ubi tanalamo tudila:o magumulo

2 ebeno uwomua: igilo laema: olowiolo bilukulinama:na:. A iyatawala, Godoko a:da: elemasigidawa:, ebete nani tabonomo kiyawaonako, ebema: me opo wagilimia:no ebete dopamo nanitabokobi midipiatamo kebe tanalo ikalaema: ka:kiyawaiyale, iba:te ebe igilo ebegodone nanitabonomolo kelaema:na:.

3 Iyo, aimano Igilo Mula:leamedawa Godote ebeno wade tetenomolo me Wade Tabo me opo epatamo awokalimiya, ebema: na ebe tabo kiyawaonakomo mabu ebete na ananiya nale me woko kosiyodilonama:.

4 O Taitasi, a:ma: ega:walo na, aimano nanitabokobi midi tanalo ebe kapiyala, ebema: a:ma: ebe nanitabokobi midi magumulo naimano nani guduma: eba eda:nalo, nale me leta a:ma:tamo palibomo.

Nanitabola, aimano Igilo Mula:leamedawa ebe Ya:su Kelisotela, ebema: modobola ebe ega:walo Nabiwi Godoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo a:ma:tamo nikaema:ta.

Sosi Watowatopino Ilukuli Tanalo

5 Numa:, Kuliti opolo naimano woko osiyodilo magumulo nale kebe tanalo opoliyalea:no da:pola:na, a:ma: ebe iyaiya tanalo eba ulamelo ebe opono iyaiya duliyomolono sosi magumulo watowatopi nuwatiye, nale a:ma: keba kunu kanatiama eba kunu. Nanitabola, a:ma:le ebe woko kosiyodilaema: nale a:ma: ebolo ebema: patepimata.

6 Ebema: sosi watodawano okoli tanalo tuputupunomolo eba itanalo, ebeno osiyodilole tanalo magumulo kapiya kuba idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Modobola ebete kamiyale kapiyagodawama: eba eda:nalo, ebeno guda:te atumu tuputupu nanitabokobi midipinomoma: neda:oma:na:, ebene epate ibino osiyodilole tanaloma: ibi

talaepima: ega:walo nabiwino tabo olowioa:pima: ka:la:ima:
modoboa:.
7 Nanitabola, sosi watodawate Godokono motono iyaiya
tanalo ulamena, ebema: ebeno okoli magumulo kuba kapiya
idi da:pesonomote itanama: modoboa:. Iyo, ebete amama
dubuma: akoeda:la:, ega:walo ebeno tepo magumulo elawo
tanalote samamo akomaiganakala:. Ebene ebete gamoda
nioa:dawama: neda:mene, ega:walo ebete gowela magumulo
epetapi kubailaema: modoboa:, ega:walo ebete a:da: ele-
masigi gabodo inamabu bilibilidawama: eda:ma: ubi iya-
tima: modoboa:.
8 Modobola ebe wiyasiya ebeno motolo kapela epo wade-
nomamo nowalubilinakomene, ega:walo ebete Godokono
wade okoli tanalo kawonomamo eba malagidilonalo, ebe
a:ka:tuwa: ebeno iyaiya tanalo wadenomamo nulame-
nakomene. Ebene sosi watodawano tuputupunomo okoli
magumulo modobola ebete ebeno ape Godokono woko
kapiyamo eba iyatinalo kateneno kuba ubi tanalamo
tuduwatama: modoboa:,
9 ega:walo Ya:sukono dopo waloma:tapiate ebeno nani
tabono iyaiya tanalo a keba kunu kiyatuamenakiye,
modobola ebete ebe atu mulo tanalo kodakodalo
nowatila:mota:namene. Numa:, me gabodo wade wato-
dawate sosi epo nani tabono tanalamo eba walubilinalo,
piyate ebe tabago gowelaoma: dowagelena, ebete ibino
daedale wokino tanalo ebo bawokalilamenakomene.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Tanalo

10 Ebema: Taitasi, a:ma: numa:, Kuliti opono sosi epo
magumulo epetapi bilibilinomate nani tabono tanalamo
tudila:oma: ubia:noma: eba eda:onalo, iba:te ibino daedale
wokino tanalamo epetapi a:da: ebo masigilinaka, iyo, piyate
Yu dubuno tama itamida pukala kawo tanalonomoma: dege-
lana, ibi ebako a:da: tabo kiyawaopi magumulo dopopima:
eda:ona.
11 Nanitabola, ibi ubi niyatina ibino a:da: tabo iyatulame
tanalodo sosino iyaiya atu alailame epo epetapiatamo woki
bilibili tanalo eba ikalamelo iba:godone kawokawo mani
kuwatelaema:, ebema: modobola a:ma: ibi nodiyoboliye tabo
kapiya idi gelakapoma:.
12 Eiye! Dopamo tetelo Kuliti opo epagodolo mulodawa
idite maigate ebeno epono tanaloma: me kodakoda tabo
nanitabonomolo giya, “Kuliti opo epo bilibilinomo ebe a:da:
elemasigipila, iyo, ibi tumuno elawoelawo inamabu keba
kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te wade wokino tanalamo
ka:tudila:onakoa:, wiyasiya damolama: eba eda:onalo ibino
kateneno iyaiya ubi tanalo kapiya malagidilolena!”

13 Numa:, ebe tabo nanitabonomola, ebema: modobola
a:ma: Kuliti epo kawiya nanaliye iba:te ibino nanitabokobi
midi magumulo wadewade woki kuwatema:.
14 Ma kunu iba:te Yu epono ewoni epetapi a:ka:tuwa:
ibino kateneno wokiamo degelanakiya ebe iyaiya oi tabo ka-
wonomamo walo akomalagidilola:la:, iyo, piyate Godokono
nanitabo tanalo ubia:noma: deda:iya iba:te ebe dubuno
iyaiya totomu tabo walo ako-olowiala:.
15 A:ma: numa:, kebe lumagino tepo magumulo kuba
daleya woki kapiyate itamena:no, ebe mabuma: ebete
Godoko amamatema: dosiyodilolenako ebe tanalo bilibili-
nomate atumu daleya:noma: eda:onaka. Wiyasiya piyate
Godokono tabo nanitabokobi midia:no, ega:walo piyate ib-
ino tepo magumulo kuba daleya woki demalagidilolena,
iba:te Godoko amamatema: wade tanalo idi osiyodiloma:
modoboa:, mabu ebete iba:tamo dopamo dikalamiya ebe
wade mulo tepo magumu ega:walo kimalagidilo tanalo iba:te
iyalo a:kubailamiya.
16 Ebe mabuma: ibi a:ka:tuwa: ibi Godokono nanitabo
tanalo iyatawaopima: gelanaka, wiyasiya ibino kuba osiyo-
dilole tanalate me tanalo awokalimina, iba:te ebeno tanalo
nanitabolo kiyatawaona:. Iyo, ibino ilukuli tanalate kuba
daleyama: eba eda:onalo Godotamo ka:tudila:ona:, ebema:
ebeno umi magumulo ibi modoboa: ebetamo wade tanalo idi
osiyodiloma:.

2

Sosi Epono Iyaiya Tanaloma: Polote Totomu Tabo Epetapi Da:kiyawaiya

1 Naimano gudu Taitasi, a:ma: wiyasiya epo wadenomamo
niyatulamenakiye, Ya:sukono dopo waloma:tapiate ebeno
mulo tabono iyaiya tanalo a keba kunu kiyatuamenakiye
eba kunu.
2 Ebema: piyate nanitabokobi midipi magumulo nabima:
deda:ona, modobola a:ma: ibi nanaliye, iba:te wadewade
mulo woki uwatelo ibi a:ka:tuwa: ibino tanalo wadeno-
mamo eba ulamenalo, ibino ilukuli tanalate epetapino umi
magumulo wadewadenoma: neda:oma:na:. Iyo, na ubila
iba:te ibino nanitabokobi midi magumulo ega:walo ibino ni-
lakapo awokalimi magumulo ega:walo ibi Ya:suko mabuma:
duwatenaka, ebe temeteme magumulo iba:te kodakodalo
nelamota:onama:na:.
3 A:ma: atumu nanitabokobi midipi menokobi nakanaliye,
iba:te Godokono ololo apulo wadenomamo eba ilukulinalo
ebe mabuma: talenapima: neda:onama:na:. Ma kunu iba:te
elawo gala:ipi da:imi obo kawonomamo nioma: modoboa:

ibino wokino tanalate daedalema: eda:okapoma:, ega:walo
iba:te a:da: tabo kiyawao tanalodo epetapi akokubailama:la:.
Modobola iba:te wiyasiya oli ape kamiyale wadenomamo
eba iyatulamelo
4 iba:tamo mulo woki ebo nikalamenakoma:na:, iba:te
ibino awi ega:walo gudi nilakapolo kemalagidilolenama:.
5 Iyo, oli ape kamiyala:te ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya
tanalo eba ulamenalo ibino tepo magumulo daleya wokino
tanalo idite itanama: modoboa:, ega:walo iba:te ibino moto
gulo iyaiya woko wadenomamo eba osiyodilolenalo ibino
awino ubi tanalamo ba:tudila:onakoma:na:. Nanitabola,
kamiyala:te eba kunu dilukulinama:na:, nanitabokobi
midia:dawa idite ibino tanaloma: Godokono tabo kubama:
ge gabo a:kuimene.
6 Modobola a:ma: atumu oli ape dubu nakanaliye, iba:te
ibi a:ka:tuwa: ibino iyaiya tanalo wadenomamo nulame-
nakoma:na:.
7 Ega:walo naimano gudu, modobola a:ma: a:imano osiy-
odilole tanalo bilibilinomo magumulo wade uli ebe oli
ape dubatamo nawokaliminakiye iba:te a:ma: wadeno-
mamo kibamititanama:. Ma kunu Godokono tabo iyatu-
lame wokono tanaloma:, mena netewa tanalote a:ma:godolo
itana:no, modobola a:ma:le a:imano tabo olowiopino tanalo
eba malagidilolenalo a:ma: tuputupunomolo nokoliniye.
8 Iyo, a:ma:le epo wade tabonomamo nowalubilinakiye,
ebene lumagi idite a:ka:modobomene a:imano iyatulame
tanalo kubama: kegema:. Ma kunu piyate a:ma:go
da:gowelaona, iba:te a nanitabokobi midipino tanaloma:
kuba tabo idi gela gabo nipo dowadima:na: ebo kilipoma:na:.
9 Ega:walo kawokawo wokopi dubate kebe epo maniamo
duwatiya ibino wiya: woko kosiyodilolenama:, ebe wiya:
wokopi magumulo piyate nanitabokobi midipima: deda:ona,
modobola a:ma: ibi nanaliye iba:te ibino woko bilibilinomo
magumulo ibino woko namutupi kekalakalailamenama:
iba:te ibino ubi tanalamo na:tudila:onakoma:na:. Iyo, ibino
woko namutupiate iyaiya woko iba:tamo eba ikalamolelo,
modoboa: iba:te ebe woko osiyodilole tanaloma: iba:tamo
kuba tabo gelama:,
10 ega:walo iba:te ibino woko namutupino mani pilolo
uwatea:no, modobola ibi wiyasiya ibino tuputupu osiyo-
dilole tanalamo me tanalo nawokaliminakoma:na:, ibino
woko osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo a:da: osiy-
odilo tanalo kapiya idi kitana:. Ebema: iba:te eba kunu
aimano Igilo Mula:leamedawa Godokono iyaiya iyatulame
tanalo wadenomamo eba awokalilamenalo, epo bilibilino-
mate ebe tanalo wadewadenoma: begelanakoma:na:.

11 Nanitabola, Godote ebeno nilakapo tanalo ma kunu
awokalimiya, ebete me opo epo bilibilinomono igilo
ka:mula:lelaema: atamo ebema: piya.
12 Ebema: ebeno nilakapo tanalote a niyatuamena, ale
kuba osiyodilole magumune ega:walo me opono kateneno
ubi tanalone olobila:ote, a a:ka:tuwa: aimano tanalo wade-
nomamo eba ulamenalo Godokono tuputupu okoli tanalamo
ebe kapiyatamo ba:tudila:onakoma:.
13 Eba kunu aimano Igilo Mula:leamedawa Ya:su Ke-
lisokono Wade Egelanomote maigama: ale olowiolo bilukuli-
nama:, mabu ebe tetelo ebete ebeno alo kawonomago
atamo nanitabolo ka:pemene, iyo, ebe aimano Kawodawa
Godotela.
14 Nanitabola, ebete ebeno igilo iyabaiamo a mabuma:
ma kunu iyatiya, ebete aimano kuba osiyodilole tanalo
bilibilinomo magumune ega:walo aimano tepo magumuno
daleya wokino tanalone a wagaite, ale ebeno eponomoma:
eba eda:onalo aimano ubi kawonomo ebo biyatinama: wade-
wade tanalo kapiya kosiyodilolenama:.
15 Ebema: naimano gudu, Godote kebe elawo kawonomo
a:ma:tamo kikametiyala, modobola a:ma:le tolea:no ebe
elawamo me iyaiya tanalo wadenomamo eba iyatulamelo,
tabo olowiopi magumulo wadewadepino woki kodakodail-
ama:wete wiyasiya kuba osiyodilolepi kawiya gito nanale-
nakiye. Iyo, a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-
mulo sosi epatamo gigiyu akoa:iyamidala:, ibi magumulo
idite tabo ma kunu akogeala: a:ma: sosi watodawa:.

3

Nanitabokobi Midipino Tuputupu Ilukuli Tanalo

1 Ebema: Taitasi, ale Kuliti opono sosi epo dopamo
kebe tanalo kiyatulaima:, modobola a:ma: ebe atu tanalo
ibi walo ma kunu nakanaliye, iba:te gabamanino iyaiya
wokopino tabamo na:tudila:onakoma:na:. Ega:walo mod-
obola iba:te nolosiyodilonakoma:na: wadewade tanalo bili-
bilinomo kosiyodilolema:,
2 ebene iba:te lumagi idino tanaloma: kuba tabo akogelala:,
ega:walo epetapiago apaminateuia:no milo ilukulipima: eba
eda:onalo, ebe milo ilukuli tanalo iba:te epo bilibilino-
matamo nawokaliminakoma:na:.

Aimano Igilo Mula:leame Tanalo

3 Nanitabola, ale dopamo daedale woki magumulo eba
ilukulinalo, Godotamo tudila:oa:no ele gabo gito odidiyama:.
Numa:, ebe tetelo a a:ka:tuwa: a kalakalakobi midilima:
ale aimano kateneno iyaiya ubi tanalamo tudila:onakima:,

ebene aimano ilukuli magumulo iyaiya kuba osiyodilole tanalate eba tabokaonalo, ale epetapino inamabu bilibili uwate mabuma: iba:tamo ebo dowaonakima:, iyo, epetapino dowa magumulo iba:te ago gowelaoma: eba wagelenalo ale atumu iba:go gowelama: kowagelenaima:.

4 Wiyasiya kalakala kawonomola, aimano Igilo Mula:leamedawa ebe Godotela, iyo, ale aimano iyaiya modoboa: tanalo magumulo eba ilukulinalo ebeno wade walubi tanalote ebeno nilakapo kimalagidilo tanalago atamo nanitabolo a:pemaigiya.

5 Ebema: a a:ka:tuwa: aimano elawamo kebe kapiyakapiya wadewade tanalo kosiyodilolenakima:, ebete ebe osiyodilole tanalamo a kowalubiya:, ao, ebete wiyasiya ebegodolo ditana ebe nilakapo tanalo kapiyanomamo aimano igilo a:mula:leamiya. Numa:, ebeno Uliyanate aimano tepo magumuno daleya ukulaoleamelo elawo atamo ikaeamiya ale ebeno oli igilamo kawokalaoma:, ebema: Godote ebe gabodo ebeno igilo mula: tanalo atamo gito ikaeamiya.

6 Iyo, ebete aimano Igilo Mula:leamedawa Ya:su Kelisodo ebeno Uliyanano elawo kawonomo aimano tepo magumamo adipaniya,

7 mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ebete ebeno nilakapo tanalodo a tuputupupima: midite, ebene ale ebegodone laema: olowiolo demakopelenama: ebe uwomua: igilote atamo nanitabonomolo ka:pemaigamene.

8 A:ma: numa:, me iyatulame tabo ebe nanitabonomola.

Polote Taitasikono Woko Osiyodilo Tanaloma: Tabo Da:kiyawaiya

Naimano gudu, na ubila piyate ibino nanitabokobi midi tanalo Godotamo dalomiya, a:ma:le ibi me iyaiya tanalo wadenomamo niyatulamiye, ebene iba:te ibino ubi kawonomamo niyatinakoma:na: epo epetapi kowalubilima: iba:te ibino ilukuli magumune wadewade tanalo kowaulatelema:, iyo, ebe gabodo epo epetapi bilibilinomate naimano iyatulame tanalone wadewade walubi tanalo kuwatema:na:.

9 Wiyasiya modobola a:ma: epono daedale apaminateui tanalone gito nolobigiye, ma kunu Yu epono ewonino mailo iyatulame tanaloma:, ega:walo Godote Mosesedo epatamo dikalamiya, a:ma:le ebe iyaiya Totomu Tabono waminale magumu tanaloma: anagiyamida woki epatamo ikalamea:no iba:go akoapaminateua:la:. Nanitabola, ebakobako tabo gela magumune wade walubi tanalo idi kemaiganakoa:!

10 Ebema: nanitabokobi midipi magumulo dubu idite apaminateui tanalamo ibi anagiyamidalema:

dowagelenako, modobola aːmaːle ebe kapiya o netewa
tetaːmo kawonomamo naniye ebete ebe tanalo katepamaː.
Ebete wiyasiya aːimano tabo olowiaːno atu kuba osiyodilo
daːkowagilimene, ebe tetelo sosi epate ebetamo talena
niyatimaːnaː ebete ibino aladabuti tanalamo walo akopaːlaː.
11 Nanitabola, ebako dubuno osiyodilo tanalone aːmaː
kiyatawamaːta, ebete ebeno tepo magumulo Godokono
nanitabo tanalone iyalo olobigi, iyo, ebe aːkaːtuwaː ebeno
kuba osiyodilole tanalodo me tanalo awokalimina, ebete
kuba wiya nanitabonomolo kelaemene.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Daːkiyawaiya

12 Ebemaː Taitasi, aːmaː numaː, tete tatalila na Polote
Atimasiko o Tikikasiko ibi magumulo idi kapiya aːmaːtamo
kapalibomamo, ebene ebete aːmaːtamo ela ami tanalo
ikamaːtepamaː daːpemene, modobola aːmaː na unaemaː
Nikapolasi duliyomolamo pe gabo samonomamo nosiyo-
diliye, mabu nale nopo ma kunu iyatimo opono giba teteno
uwomu tetaːmo me duliyomololo kokolimaː.
13 Ebene Apolosiko egaːwalo gabamanino totomu
iyatawadawa Sinasiko ibi netewapiate natamo atumu
kaːkaːpemaimaː, modobola aːmaː ibi wadenomamo
nowalubiliye, iyo, ibino pe gabomaː kebe modoboaː
tanalate daːpolaːlamena ebe tanalo aːmaː nilakapolo gito
naːtuputupuilamiye.
14 Egaːwalo me tanalo idila. Aimano nanitabokobi
midipiate Kuliti opolo dilukuliona, modobola aːmaː ibi
naːtotomulateliye, ibaːte ibino ilukuli magumulo mani
woko kelekele eba osiyodililelo ibi aːkaːtuwaː ibino iyaiya
modoboaː tanalo nulamenakomaːnaː, ebene tete epetapilo
ibaːte iyaiya gabo atumu kaːkulaemaːnaː wadewade tanalo
epetapiatamo kosiyodilolemaː. Iyo, modobola ibaːte
ibino woki kawonomamo niyatinakomaːnaː eba kunu
kowagelenamaː, ibaːte ibino ilukuli magumulo damolamaː
edaːokapomaː.
15 Ebemaː piyate nagodolo dilukulina, ibi bilibilino-
mate ibino nilakapo tabo aːmaːtamo paliba, ebene Kuliti
opolo piyate Godoko nanitabokobi midi magumulo a de-
malagidiloena, modobola aːmaː aimano nilakapo tabo
ibaːtamo naːkiyawaiye.
Modobola Godokono nilakapo tanalote laː bilibilino-
magodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula.
Taula.

POLOTE LETA PAILIMONITAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Polotela, nale Ya:su Kelisoko mabuma: idoko motolo okolinamo. Na ega:walo a nanitabokobi midipino ekawi Timotiko, ale me leta a:ma: Pailimonitamo paliboma:. Nanitabola, a:ma: aimano wade lumaginomolata ega:walo a:ma:le ago Godokono woko bosiyodilonata.

2 Ebene la: sosi epo piyate Pailimonikono motolo dal-adabuta:wenakoma, ega:walo a nanitabokobi midipino naniko A:piyako, ega:walo Saitanatamo gowelao tanalo ago kapimiya dosiyodilona ebe dubu Akipasiko, ale la: bilibilino-matamo atumu me leta paliboma:.

3 Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko, iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Pailimonikono Tanaloma: Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

4 Naimano wade lumagi Pailimoni, nale damamate-nakomo ebe Godotamo towetowe tabo eba kiyawaolo a:imano tanaloma: nale kalakala tabo ebetamo adipate-nakomo.

5 Iyo, naimano kalakala bitana mabu a:ma:le Godokono epo bilibilinomo nilakapolo demalagidilola:wena ega:walo a:ma:le Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midi magumulo kodakodalo duta:wena, nale ebe netewa tanalo olowion-akomo.

6 Ebene nale Godoko ma kunu toweomenakomo, a:ma:la, ala, ale nanitabokobi midi magumulo kapiya eponomoma: deda:onama:, ebe tanalone ale Kelisoko magumulo eba ilukulinalo kebe wadewade tanalo Godogodone kuwate-nakoma:, a:ma:le ebe tanalo bilibilinomo wadenomamo kiy-atawaema:.

7 O naimano wade ekawinomo, nanitabola, a:ma:le epo epetapi nilakapolo eba malagidilolenalo ibino tepo magu-muno mibomibo woki dopoliyalelama:wenaka, nale ebe tanalo dolowimo naimano iyaiya temeteme magumulo kawo gelebadi tanalo ega:walo kalakala tanalo ebo uwatimo!

Polote Pailimoniko Daniya Ebete Onisimasiko Kalakalago Kelaema:

8 Ebema: a netewapi Kelisoko nanitabokobi midi magu-mulo eba okolionalo ebeno modobo elawote na Polo-godolo bitana, iyo, talena kitana: nale naimano ubi tanalo

awokalimite a:ma: kawonomamo kanatama:, ma kunu
a:ma:le naimano ubi tanalamo gito ka:tuduwataema:.
9 Wiyasiya nale a:ma: nilakapolo demalagidilotanama,
ebema: a:ma:le naimano ubi tanalo osiyodiloma: nale a:ma:
kawiya akanatama, ao, na wiyasiya a:ma: gelebadi gabodo
toweoemata. A:ma: numa:, na Polotela, na kadelema:
eba eda:nalo Ya:su Kelisoko mabuma: idoko motolo okoli-
namo, ebema: a:imano nilakapo natamo nanitabolo ditana,
modobola ebe tanalo awokalima: a:ma: naimano towetowe
tabono tanalamo na:tuduwatiye.
10 Ebema: namutudawa, nale Onisimasiko* mabuma:
a:ma: toweoemata, mabu nale me idoko motolo eba okoli-
nalo ebete nanitabokobi midi magumulo naimano gudu
idima: edi.
11 Dopamo ebete a:imano motolo eba okolinalo, diyala, tete
epetapilo ebete ebeno woko osiyodilo magumulo wadewade
tanalo a:ma:tamo kosiyodilolenakia:. Ka:lo wiyasiya ebete
oli lumagima: eda:na, ebema: na iyatawala me tetene wag-
ilimite ebete a:ma:tamo ega:walo natamo wadewade tanalo
kapiya nanitabolo bosiyodilolenakomene.
12 Ebema: numa:, nale naimano oli gudu a:ma:tamo pali-
bomo. Naimano tepo magumuno nilakapo tanalote ebetamo
ditana beda: kawonomola:ka:,
13 ebema: na ubi ma kunu iyatimo, Ya:sukono Wade Tabo
mabuma: Onisimasite nago me idoko motolo eba okolinalo
natamo wade walubi tanalo kiyatinama:. Nanitabola, a:ma:
mululo eba okolinalo a:ma: modoboa: walubi tanalo natamo
iyatima:, ebema: kuba: a:imano wokodawate a:imano gob-
ebobo pelawete na niyakabolo eba okolilo naimano iyaiya
modoboa: tanalo kosiyodilolemene.
14 Wiyasiya nale woki eba kunu eba iyatitalo ebe
a:ma:tamo paliboma: kamoedita:, mabu na ubia:nola a:ma:le
modobo tabo gea:no ebete na gito walubininama:. Ebema:
a:ma:la, nala, ale me guduno tanaloma: woki kapiyama:
eda:oa:no, nale ebe kodakodalo atila:nama: modoboa:.
15 Diyala, Godote Onisimasikono tanaloma: ubi ma kunu
da: iyatile, ebete a:ma:godone alaula:te tete da:pesolo
a:ma:godolo okolia:no duliyomolo idilo ka:nokoliatepama:,
wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo ebete
a:ma:tamo walo da:ka:pemene ebete a:ma:godolo tete
geyageyanomolo bokolinamene, mabu nanitabola, me

---

* **1:10:** Me Onisimasikono mailono magumu nitana 'Wadewade Tanalo Osiyodiloledawala.' Ebete dopamo Pailimonikono wiya: wokodawama: eda:nami, wiyasiya ebete Pailimonitamo da:dowiya, ebe tetelo ebete pilo tanalo osiyodilote ebegodone Loma kawo duliyomolamo gito alauliya. Ebete ebolo eba nokolilo egela idilo Polago danalugiya ebegodone Ya:sukono Wade Tabo olowite nanitabokobi mididawama: ebo ediya.

tetelo la: netewapiate nanitabokobi midi magumulo kapiya alailaema: eda:namata.
16 Ebema: me tetelo a:ma:le ebe a:imano wiya: wokodawama: degeawena, modobola a:ma: atu tetelo ebe a:imano nanitabokobi mididawa ekawi idima: eba ka:minalo ebe nilakapolo nemalagidilona. Nanitabola, Onisimasiko mabuma: naimano kalakalate kawonomoma: eda:na, wiyasiya a:ma:le ebe walo da:kuma:emene, ebe tetelo a:imano kalakala tanalote nagodolo ditana ebe kalakala nanitabolo kodolimene, mabu ebe a:imano wade wokodawala ega:walo ebe Kawodawa Ya:suko magumulo a:imano ekawima: eda:na.
17 Ebema: a:ma:le na Kelisoko magumulo a:imano wade namutudawama: deka:na:miawena, modobola a:ma:le Onisimasiko kawo kalakalanomago nelawiye, nale a:ma:tamo da:pemo ebe tetelo a:ma:le na keba kunu na:kelawena:emene eba kunu.†
18 Ega:walo ebete alaula:no, diyala, dopamo ebete kuba idi a:ma:tamo da: osiyodilile, ma kunu ebete pilo tanalo dosiyodili, modobola a:ma: wiyasiya ebe kuba naimano kubama: na:midiye, ebema: nanitabola, ebe tanalo walone na a:ka:tuwa: ka:pa:tupugaimamo.
19 A:ma: numa:, lumagi idite na mabuma: me leta tabono iyaiya tanalo eba akulolelo, wiyasiya na Polote naimano nanitabo tanalo awokalima: na a:ka:tuwa: naimano kotamo me kapiya tabo akulolemo, nale Onisimasikono kuba osiyodilo mabuma: a:ma:tamo nanitabolo ka:pa:wiyamamo. Wiyasiya a:ma:le na ebe tanalo wiyakobi ka:midima: ananea:no ebeno kuba osiyodilo tanalo gito degebolema:emene, kuba:, mabu a:ma: nanitabolo iyatawalata, nale dopamo kebe walubi tanalo kawonomo a:ma:tamo diyatimo, iyo, nale Ya:sukono tanalo a:ma:tamo eba awokalimilo a:imano igilo mula: gabo ebo iyatumiyamata.
20 Ebema: naimano ekawi, na ubila a:ma: me nilakapo tanalo Kawodawa Kelisoko mabuma: natamo nosiyodiliye, ebene nale ebe magumulo eba okolinalo naimano iyaiya temeteme tanalo malagidilolea:no gelebadi woki ebo kelaemamo.
21 Nanitabola, na niyatawitamo a:ma:le naimano tabo Onisimasiko mabuma: duma:emene ebo ka:tuduwatama:ta. Iyo, a:imano nilakapo natamo kawonomola, ebema: na iy-

† **1:17:** Poloko tetelo Loma Gabamanino totomu tabote ma kunu itanami, kebe wiya: wokodawate ebeno woko namutudawagodone dalaula:mene, ebe dubute ebe walo da:kuimene, ebeno kuba osiyodilo mabuma: talena puliyala ebete ebe anakapuima:. Ebema: Polote ebe tanalo eba malagidilolo Pailimoniko naniya, ebete Onisimasikono kuba egebolemete ebe kalakalago nelaemene, elawagoa:.

atawala aːmaː me kapiya ubi tanalamo aːkaːtuduwataemene, wiyasiya nale me leta magumulo kebe iyaiya ubi tanalo kawokalilamitaː, aːmaːle ebe tanalo bilibilinomamo atumu kaːkaːtuduwatamaːta.
22 Egaːwalo me kapiya tanalo idila. Laː Kolosi sosi epate Godoko daːtoweomaːwenakoma ebete na idoko moto gune kowaunatenemaː, nale ebe wade tanalote ebegodone kaːpemaigamaː kalakalago makopelenamo. Ebe tanalote demaigamene nale aːmaːtamo nanitabolo kaːpemamo, ebemaː modobola aːimano motolo tete nosiyodiliye nale aːmaːgo kaːpokoliatepamaː.

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Daːkiyawaiya

23 Idoko motolo nago dokolina ebe dubu Epaːpalasite ebeno nilakapo tabo laːtamo palibo,
24 ebene piyate malo woko nago dosiyodilona, ibi Makako, Aːlistakasiko, Dimasiko, egaːwalo Lukuko, mibaːte atumu nilakapo tabo laːtamo kapaliba.
25 Kawodawa Yaːsu Kelisokono nilakapo tanalote laːimano tepo magumulo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

GODOKONO WOKODAWATE LETA YU EPO NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

Godokono Tabote Ebeno Gudugodone Atamo Da:pemaigiya

1 Dopamo Godote a Yu epono ewoniatamo iyaiya gabo epetapido tabo kiyawaonaki, iyo, ebe tetelo ebete ebeno woki awokalimipido ebeno ubi tanalo awokalilamenaki.

2 Wiyasiya a walone gudi tetelo me opono uwomu tetete eba tatalilo, ebete opo lumagi idido tabo paliboa:no ebeno Gudugodone atamo tabo a:pa:kiyawaiya. Nanitabola, dopamo ebe Gududo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo osiyodiloliya, ega:walo ebete ebe elawiya me opono uwomu tetenomolo tanalo bilibilinomono Ulamedawama: keda:ma:.

3 Ebene ebe Gudu ebe Godokono kawo alonomono amama tanalola, ega:walo ebete Godoko modoboma: eba eda:nalo ibi netewapi kapiyanomola. Nanitabola, tobolo unu ega:walo me opono inamabu bilibilinomate wadenomamo ka:pola:nama:, ebete ebeno elawo tabonomamo ibi nulamena.

Godokono Guduno Elawote Ebeno Nopopino Elawo Nodoilina

Numa:la:, ebe Gudute epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: gabo dosiyodiliya, ebete ebe tanalone Unu Duliyomolamo odolote, potele ebolo Kawo Elawodawanomoma: deda:na ebe Kawodawano tumudi apuamo gito nokoliya.

4 Ebema: Godote ebeno Gudutamo kebe mailo kikamiyale, ebe mailote Unu Duliyomolono nopopino mailo bilibilinomo keba kunu kodoilinale, eba kunu Guduno elawote ibino elawo atumu na:kodoilina, mabu Nabiwite ebe Kawodawama: ka:midima: nanitabonomolo ebe ebema: lawiya.

5 Nanitabola, Godokono nopopi bilibilinomo magumulo ebete idi kapiya ma kunu kaniya:,

“A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo.”
Ega:walo Godote ebeno nopodawa idino tanaloma: ma kunu kegiya:,
“Nale ebeno Nabiwima: eba eda:nalo,
ebete naimano Gudunomoma: beda:namene.”

6 Ebema: numa:la:, Godote ebeno dopo Gudunomo me
opamo paliboma: dolosiyodiliya, ebe tetelo ebete ebeno
tanaloma: tabo idi ma kunu kegiya,

“Modobola naimano nopopi bilibilinomate ebe nama-
matema:na:.”

7 Ebene ebeno nopopino tanaloma: Godote tabo ma kunu
giya,

“Nale naimano nopopi awa popimu a:midilinakomo,
iba:te naimano ubi tanalamo tudila:olo
iyaiya ka:tolaema:.
Iyo, nale ibi ela menamu eba midilinalo,
iba:te naimano iyaiya woko bosiyodilolenama:na:.”

8 Wiyasiya Godote ebeno Guduno tanaloma: ebetamo
negiya,

“A:ma: nani Godoma: eba eda:nalo,
a:imano Kawo Elawodawano tanalote
uwomua: uwomua: tetelo bitanamene.
Ebema: a:ma:le a:imano epono tanalo
tuputupu woki kapiyamo banagilamelelamenakoma:ta,
9 ega:walo a:ma: kuba tanalo osiyodiloma: ubia:noma: eba
eda:nalo,
wadewade tanalo kapiya osiyodilolema:
ubi kawonomamo iyatinata.
Me mabuma: potele a:imano Godoma: deda:na,
ebe Kawodawate me opo epo epetapi uwatea:no
a:ma: kapiya elawiyata,
iyo, ebete kalakala tanalo kawonomo
a:ma: unamo adipaniya,
a:ma:le ebe kalakalago
Kawo Elawodawano okoli bailo kokoliawitama:.”

10 Ega:walo tete idilo Godote ebeno Gudutamo tabo ma
kunu kegiya,

“Potele wagilimi mabune tobolo unu
ega:walo me opo kawonomo
ebeno kotamo dosiyodiloliya,
o Kawodawa, a:ma: ebe Elawodawanomolata.
11 Nanitabola, a:ma:le dosiyodilola:wiyala
ebe inamabu bilibilinomate a:ka:tuwa:
kolopoligoma:na:,

pupuliono inamabuate keba kunu ka:kubakubaonakole
eba kunu,
wiyasiya a:imano tanalo eba kunua:,
a:ma: uwomua: tetelo bokolinama:ta.
12 Iyo, me opono inamabuate kolopoligoma:,
a:ma:le a:imano ubilo
ibi bilibilinomo iyabaiamo gito kalomoma:ta,
lumagite oli kaliku pulima: ebeno tagala kaliku
iyabaiamo keba kunu kiyatinakole eba kunu.
Wiyasiya a:ma: iyakobi a:kolowiaemene,
mabu uwomua: uwomua: tetelo
a:imano igilote a:kolopoligonamene."

13 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno nopopi bilibilinomo magumulo idi kapiya ma kunu kaniya:,

"A:ma: Kawo Elawodawama: eba eda:nalo,
modobola a:ma: naimano tumudi apuamo na:pokoliya,
ebene a:ma:go gowelaopi
nale ibi a:imano agowa puti baima: ka:midilimamo."

14 Ebema: numa:la:, Godokono ubi tanalote ebeno nopopiatamo keba kunu kitanale? Nanitabola, ebe uliyanate ebe eba amamatenalo, ebete ibi iyaiya alibolenako, piyate igilo mula: tanalo ebegodone delaema:na: ebe epo wadenomamo ka:nowalubilinama:.

2

Kawodawate Epono Igilo Ka:mula:lema: Wade Tabo Da:kiyawaiya

1 Ebema: ebe tanalo eba malagidilolo modobola ale kebe iyaiya nanitabo tanalo kolowiyama:, ebe tanalo kodakodanomolo kowatila:mota:namalema: ale ele gabo idi odidikapoma:.

2 Numa:la:, Godote ebeno nopopido kebe iyaiya Totomu Tabo a Yu epono ewoniatamo dikalamiya, ebete ebeno ubi iyatiya iba:te ebe tabamo nanitabonomolo ka:tudila:onama:. Ebe mabuma: ibi magumulo piyate tudila:oa:no pukala idi dadikanaliya, ebako epate ebegodone ibino modobo wiya gito uwatenakiya.

3-4 Wiyasiya a tetelo demaigiya, ebe igilo mula: tabono elawote dopo tabono elawo nodolina. Kawodawa Ya:sute da:piya, ebete ebe oli tabo a:ka:tuwa: pa:kiyawaiya, ebene piyate ebeno tabo dolowiya, iba:te ebe tabono nanitabo tanalo atamo eba pawokalimilo, Godote iyaiya anoano tanalo bilibilinomo ebo osiyodiloliya ale ebe tabo

nanitabonomoma: ka:midima:. Ega:walo ebe atu tetenomolo Godote ebeno ubilo ebeno Uliyanano iyaiya elawo atamo gito ikaeamiya ale nanitabokobi midi magumudo ebeno woko kosiyodilonama:. Me mabuma: ale ebe wade igilo tabo ubia:noma: deda:oma:, ale Godokono dowa tanalone keba kunu nakalautioma:? Gaboa:nola, aimano kuba wiyate atamo nanitabonomolo ka:pemene!

Ya:sute Aimano Igilo Mula:leamedawama: Deda:na

5 Numa:la:, Godokono Kawo Elawodawano oli opote atamo nanitabolo da:pemene, nale ebe opono tanaloma: kiyawautamo, me tagala opono tanaloma: ka:kiyawauta:. Nanitabola, ebete ebeno nopopi kalomiya: iba:te ebe oli opolo kawokawo elawodubuma: keda:onama:.
6 Wiyasiya Godote ebeno Kawo Elawodawano gobebobo potamo ikaema: ubi diyatiya, ebeno Buka apuapuno tabo bilibilinomo magumulo tabo idite ebe tanalo ma kunu awokalimina,

"O Godo, a:imano nilakapo beda: kawonomola:ka:!
A:imano elawo kawonomoma: eba eda:nalo,
mabu keleka: a:ma:le me opo epo demalagidilola:wena?
Iyo, a:ma:le ibi beda: mabuma: ka:nilakapoilama:wena?
7 A:imano elawo modobolo itana
epo gito ka:kubailaema:,
wiyasiya ibi me opamo a:ma:le alomiyata,
iba:te tete da:pesolo
a:imano nopopino ulame magumulo ka:pola:nama:.
Ebene a:ma:le kebe tete wadenoma: degeawiyala,
ebe tetelo ibi unamo owadipalateliyata,
iba:te a:imano kawo alonomono magumulo eba ilukulinalo
8 me opono tanalo bilibilinomate
iba:tamo ka:tudila:onama:."

Ebema: nanitabola, me Buka tabote ma kunu gena, Godote epo alomiya me opono tanalo bilibilinomo ulamepima: keda:onama:. Wiyasiya me tetelo ale ebe tanalo nanitabolo kuminakoa:, iyo, me opono tanalo bilibilinomate epono ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:ona:.
9 A wiyasiya wade tanalo idi numinama:, ebe tanalo ebe Ya:sukono Kawo Elawodawano tanalola. Nanitabola, ebete me opamo da:piwisigiya, tete da:pesolo Godokono nopopino umi magumulo eba pokolinalo, ebete Godokono nilakapo tanalodo epo bilibilinomono kuba osiyodilole mabuma: ebo a:iya, iyo, ebete a:e magumulo kawokawo temeteme duwatiya, ebe mabuma: Godote ebe unamo adipatiya ebete ebeno kawo alonomo magumulo kokolinama:.

10-11 Numa:la:, Godoko ebe potele inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya ebe Elawodawala, ebene ebe inamabuate ebe kowalogonama: ebeno igilago pola:na, ega:walo Ya:suko ebe potele epo ebeno kawo alonomo duliyomolamo demagatalena ebe Kawodawala. Ebema: Godote ebeno temeteme tanalodo ebe wadedawanomoma: eba midilo, ebete tuputupu tanalonomo ebo osiyodiliya, mabu eba kunu ebete gigiyu a:iyamidiya epo epetapi bilibilinomo ebetamo kemagaelema:. Iyo, nanitabola, Ya:suko ebe potele epo Godokono talena gudima: eba midilinalo ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo degebolelamena ebe Nilakapodawala, ebema: piyate ebe gabodo talenapima: deda:iya, iba:te Ya:suago kapiya alailaema: eba eda:onalo, ebete ibi ebeno ekakima: ka:la:ima: ilipokobi kolowina:.

12 Ebe mabuma: ebete Godokono Bukalo ma kunu gena,

“O Godo, naimano ekakiate a:ma: amamatema: daladabutinaka,
nale ibino dopo apulo
a:imano mailo unamo eba adipatelo
a:imano wadewade tanalo ebo bawokalilamenakomo.”

13 Ega:walo tete idilo ebete tabo ma kunu kegena,

“Nale naimano nanitabokobi midi tanalo Godotamo iyatinamo.”

Ebene ebete ebe tabo moga:melo walo na:kegena,

“Piyate nago Godoko nanitabokobi da:midina,
ebete ebe epo natamo gito ikanamiya,
iba:te naimano gudima: keda:onama:.”

14 Numa:la:, me ebeno kapiya alailame epate me opolo ilukuliona, ebe mabuma: Ya:sute ebeno ubilo me opono lumagi idima: eda:te me opamo ebo pawokaliya epono iyaiya temeteme ega:walo modoboa: tanalo wadenomamo ka:piyatawaoma:. Kalakala kawonomola, ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, ebete ebeno a:e tanalodo Kubadawano elawo kanakapuima:, mabu dopamo tete geyageyanomolo ebe dawate a:e wiya me opo epatamo ikalamenaki,

15 iyo, piyate uwomua: tetelo ibino a:elao tanaloma: da:toletoleonamiya, Ya:sute ubi iyatiya ebe epo tole tanalono elawo magumune kowagailima:.

16 Ebema: Ya:sukono osiyodilole magumulo a me tanalo
uminama:, ebete Unu Duliyomolono nopopi walubilia:no
A:ibalayamakono walone gudi kapiya walubilinako.
17 Me mabuma: me opolo piyate Ya:sukono ekakima:
deda:ona, ebete ibino ololonomoma: nanitabonomolo ediya,
iyo, gabo idite kitaniya: ebete epono kuba osiyodilole tanalo
egebolelamete ka:dodolomatililaema:. Numa:la:, ebete
me opo lumagima: dediya, ebe mabuma: ebe Godotamo
kalimagono ikameopino Watodawa kapiyanomoma: eba
eda:nalo, ebete me opo epo nilakapolo kowalubilinama:
Godotamo woko modobolo osiyodilonako.
18 Iyo, Saitanate kebe epo kuba gabamo
kowabuga:talenakole, Ya:suko ebe modobola ibi
wadenomamo kowalubilinama: mabu dopamo ebete me
opolo dokolinami, ebete atumu iyaiya tete epetapilo kuba
gabamo wabuga:ta tanalodo temeteme iyatawanaki.

3

Ya:sukono Elawote Mosesekono Elawo Nodolina

1 Ebema: naimano ekakiala:, Godote la: kebe epo ebeno
talenapima: eda:oma: nago deka:la:mitiyala, modobola la:
Ya:sukono tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Ale
kebe tabono iyaiya tanalo Godokono nanitabo iyatulame
tanaloma: da:midilinama:, Ya:sute ebe tabo aimano tepo
magumulo na:kodakodailamena. Iyo, ebe Godote a kowalu-
bima: dapalibiya ebe dawala, mabu ebete ebeno kalima
ikame tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalo egeboleamenako, dopamo Godotamo kalimagono ikameopino Watodawate a Yu epo keba kunu kowalubinakile eba kunu.
2 Nanitabola, potele ebe wade woko kosiyodiloma: ebe
delawiya, Ya:sute ebe Kawodawano ubi tanalo bilibilinomamo a:tuduwatiya, dopamo Mosesete Godokono epo bilibilinomo kowalubilinama: ebetamo nanitabo woko dosiyodilonami eba kunu.
3 Numa:la:, lumagi idite wade moto detemene, epate
umite ebe moto muloma: a:kegelama:na:, wiyasiya iba:te
moto etedawa kapiya mulodawama: keka:ima:na:. Ebema:
nanitabola, Ya:sute Godokono wade motonomo etedawama:
eba eda:nalo, modobola ale ebe ununomamo kadipatiye,
wiyasiya ale Moseseko unamo akadipatema: mabu ebete
Godokono moto ketiya:, ao, ebe motolo dilukulina ebe kapiya
alailame magumulo ebe idima: eda:na.
4 Ega:walo me tanalo idi a iyatawala, kebe iyaiya motote
da:pola:na, ibino iyaiya etemoteopi atumu ba:ka:pola:na,
iyo, idi kapiyate a:ka:tuwa: kapawokaliya:. Eba kunu me
opolo da:pola:na ebe inamabu bilibilinomo atumu iba:te

a:ka:tuwa: ibino ubilo kapawokalaiya:, wiyasiya Godote ebe
inamabu ebeno ubilo osiyodiloliya.
5 Nanitabola, Godokono moto epo magumulo Moseseko
ebe wade wokodawa idila, iyo, ebete Godokono ubi tanalo
bilibilinomamo na:tuduwatanami. Ebe mabuma: Godote
walone tetelo me opo epatamo kebe wadewade tabo
da:kiyawaomene, Mosesete ebeno woko magumulo ebe
iyaiya tanalo dopamo awokalilamenaki.
6 Wiyasiya moto etedawa Ya:sukono tanalo eba kunua:.
Ebe moto Namutudawano Gudula, ebema: piyate ebeno
motolo woko dosiyodilona, ebete ebe wokopi bilibilinomono
Watodawama: eda:na, iyo, ebete ebe tanalodo ebeno Nabi-
wino ubi tanalamo nanitabolo tuduwatanako. Ebema: me
kawo tanalo numa:la:, kebe tetelo a nanitabokobi midip-
iate aimano wade wiya laema: olowiolo dilukulionama:
ega:walo ale epetapino dowa tanaloma: tolea:no kodakodalo
delamota:onama:, ebe tetelo a Godokono wade motoma:
beda:onama:.

Nanitabokobi Midia:piate Godogodone Wade Wiya Lawea: Tanalo

7-8 Ebe mabuma: Godokono Uliyanate ebeno Bukalo ma
kunu gena,

"La:imano ewoniate bulu opolo
na Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya,
iyo, iba:te natamo wato kodakodanomoma: eba eda:olo,
nale ibino kateneno ubi tanalo iba:tamo ikalamea:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:.
La: wiyasiya naimano tabo ka:lo egelalo dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:.
9 Eiye! Na Godote 40 ulamalo
ibi kebe tanalamo kowalubilinakimo,
iba:te ebe wadewade tanalo ulamenakiya,
wiyasiya kebe tetelo
nale ibino kuba wokino tanalamo tuduwata:no
iba:te ebo geliya na nani Godoa:!
10 Ebe tetelo nale ebe epatamo dowate negiyamo,
'Iba:te na nanitabolo kowaloma:enena:,
iyo, ibi ubia:nola
naimano Totomu Tabamo ka:tudila:oma:.'
11 Ebema: naimano dowa magumulo
nani tabonomo ma kunu giyamo,
'Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
dopamo demalagidiliyamo,
na woki iyakobi midite,
ebene uwomua: uwomua: tetelo

iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:!' "

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekaki, la: nanisi-
wale! Modoboa: la: magumulo idite ebeno tepo magu-
mulo kuba kimalagidilo eba wagilimilo Nani Igilodawa
Godokono ubi tanalamo tuduwata:noma: eda:te ebegodone
da:bolobigamene.
13 Modobola la: wiyasiya egela bilibilinomolo la:imano
nanitabokobi midi magumulo epetapiate epetapi nowalu-
biuinakiyala:, la: magumulo idite kuba osiyodilo tanalono
a:da: elemasigi tanalamo gate Godotamo wato kodakodama:
eda:kapoma:. Nanitabola, Godote ebeno Bukalo degena
lumagite ka:lo egelalo ebeno tabo kolowima:, ebe tabono
magumu a bilibilinomo mabuma: itana.
14 La: numa:la:, a kebe nanitabokobi midi tanalo wagilimi
mabune delawiyama:, ale ebe atu tanalo magumulo kodako-
dalo eba lamota:onalo uwomu apuamo da:nemaimioma:,
ebe mabuma: Kelisote a bilibilinomo eba:go kapimiya woko
osiyodilopima: keka:imene.
15 Iyo, me mabuma: Godokono Buka tabote ma kunu gena,

"La:imano ewoniate Godotamo wato kodakodanomoma: eba
eda:olo,
ebetamo tudila:oma: ubia:noma: eda:iya.
La: wiyasiya ebeno tabo ka:lo egelalo dolowiaema,
iba:te dopamo keba kunu kowageliye,
la: eba kunu akowagela:la:."

16 Ebema: Godokono tabo olowiote wiyasiya ebetamo
ka:tudila:oma: ubia:noma: deda:iya, ebe epo bilibilinomo
piyatela:ka:? Ibi Mosesete Isipiti opone Godokono elawamo
dowagailiya ebe epola.
17 Ega:walo 40 ulamalo Godote piyatamo da:dowanami,
ibi piyatela:ka:? Ibi piyate bulu opolo ebetamo kubakuba
tanalo dosiyodilolenakiya ebe epola, iyo, iba:te ebolo ebema:
a:elaiya.
18 Ega:walo Godote wade opo ikalaema: piyatamo
nani tabonomo degiya, ibi piyatela:ka:? Ega:walo ebete
woki iyakobi midite ebe Ela Ami Opo uwomua: tetelo
ikalaema: ubia:noma: eda:lo degiya, ebe tabo ebete kebe
epono tanaloma: kegiyale? Numa:la:, ibi piyate ebetamo
tudila:oma: ubia:noma: deda:iya ebe epola.
19 Ebema: ale me kawo tanalo nanitabolo uima:, ebe epono
nanitabokobi midia: mabuma: iba:te Godokono wade opamo
ka:nopila:oma: ka:modobiya:.

4

Godote Wade Ela Ami Opo Ebeno Epo Mabuma: Dosiyodiliya

1 Ebema: numa:la:, Godote dopamo aimano ewoniatamo kebe tabo nanitabolo kegiyale, ebe tabo ka:lo aimano tanaloma: bitana, iyo, ale ebeno Wade Ela Ami opamo ka:nopila:oma: ebete modobo gabo atamo ikaeamiya. Ebe mabuma: modobola aimano ewonino tanalo eba malagidilolo ale tole tanalo lawete wadenomamo kilukulinamalema:, la: magumulo idite ebe Wade Ela Ami Opamo nopegama: ele gabo odidikapoma:.

2 Nanitabola, a me tetelo Wade Tabo keba kunu kolowiyama:, aimano ewoniate atumu dopamo Godokono tabo eba kunu olowiya, wiyasiya ibino tabo olowio tetelo iba:te wade tanalo ebegodolo kumiya: mabu ebeno tabo nanitabokobi midi tanalodo kelawiya:.

3 Wiyasiya me tetelo a piyate Godoko nanitabokobi da:midinama: aimano tanalo eba kunua:, mabu a ebeno Wade Ela Ami Opamo nanitabonomolo ka:nopila:omalema:, ebete atamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu.

Nanitabola, Godote ebeno ela ami tanaloma: ega:walo aimano ewonino tanaloma: me tabo dopamo egiya,

“Naimano dowa magumulo
nani tabonomo ma kunu giyamo,
‘Nale iba:tamo kebe opo ikalaema:
dopamo demalagidiliyamo,
na woki iyakobi midite
ebene uwomua: uwomua: tetelo
iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:!’ ”

Numa:la:, Godote me tabo gea:no, dopamo ebete tobolo unu ega:walo me opo kawonomo iyalo tetenomolo osiyodilolete, ebe woko osiyodilo tanalo sebeni egela tetelo dopoliya ela ebo amiti.

4 Iyo, nanitabola, Godokono Buka tabono tanalo bilibilinomo magumulo sebeni egelano tanaloma: tabo idi ma kunu itana, “Godote ebeno woko bilibilinomo opoliyaolete sebeni egela tetelo ela amiti.”

5 Ebene ale me tanalo uima:, Godokono Bukalo ebeno ela ami tanaloma: tabo idi ma kunu kitana, “Uwomua: uwomua: tetelo iba:te naimano Wade Ela Ami Opamo a:ka:nopila:oma:na:.”

6 Numa:la:, dopamo tetelo piyate Godokono Wade Tabo dolowiya, iba:te nanitabokobi midia:no ebeno tabamo ka:tudila:iya:, ebema: iba:te ibino wade tete anaetoamidate

ebeno ela ami tanalamo ka:nopila:iya:. Wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo gigiyute a:iyamidalo itana epetapiate ebe atu ela ami tanalamo nanitabokobi midi tanalodo ka:nopila:oma:.

7 Me tanalo ma kunula, ulama bilibilinomo epetapiate da:petolamiya Godote dopo epono wade tete anaetoamida tanalo eba malagidolonapelo, ebete epo epetapi mabuma: walo egela idi a:kiyatiya, ebe egela ebete ka:lo egelama: gena. Nanitabola, ebeno Bukalo kebe tabote ebe egela idino tanalo dawokalimina ale dopamo uima:, iyo, Godote ebe tabo Da:ibidido ma kunu giya,

"La: wiyasiya ka:lo egelalo Godokono tabo dolowiaema,
ebetamo wato kodakodanomoma: akoeda:oala:!"

8 Ebema: numa:la:, piyate Godokono dopo tabo dolowiya, ebeno wokodawa Yosuwate ibi nanitabo ela ami tanalamo nemagataliyataleka:, Godote walone tetelo wade egela idino tanaloma: Da:ibidigodone a:kegiyana:.

9 Ebe mabuma: a me tanalo iyatawala, nanitabo ela ami tanalo idi Godogodolo bitana ebete ebeno epatamo kikalaema:, iyo, ebete sebeni egelalo ebeno woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale, ale eba kunu ebe atu ela ami magumamo ka:nopila:omalema:.

10 Ebema: nanitabola, kebe lumagite Godokono Nanitabo Ela Ami Opamo da:nopegamene, ebete ebeno woko osiyodilo tanalone ela ebo kanaimene, Godote dopamo ebeno woko osiyodilo tanalone ela keba kunu kamitiyale eba kunu.

11 Ebema: modobola a nanitabokobi midipiate woko osiyodilo magumulo elawonomoma: keda:omalema:, ale ebe Ela Ami Opamo nanitabolo ka:nopila:oma:, mabu piyate Godokono tabo dopamo dolowiya, iba:te ibino nanitabokobi midia: tanalodo ele gabo keba kunu ka:nodidiye, a bilibilinomo magumulo kapiya idite eba kunu negama: modoboa:.

12 Me tanalo nanitabola, Godokono tabote eba igilonalo epono tepo magumulo woko elawonomamo osiyodilona, ilo kiyoiyo gilinomo keba kunula:ka: eba kunu, iyo, ebeno ilote gowelaono gili epetapi bilibilinomono ilo nodoilina. Ebema: Godokono tabote lumagino woki mabuamo opeganomo opeganako, ebe lumagino tepo magumuno woki ega:walo uliyanano woki wadenomamo kanagilamelema:. Iyo, nanitabola, epagodolo da:pola:na, Godote ebe tepo magumuno ubi tanalo ega:walo kimalagidilo tanalo ebeno tabamo eba anagilamelelamelo, ebe iyaiya tanalo bilibilinomo ebo awokalilamenako.

13 Ebema: numa:la:, Godote iyaiya tanalo bilibilinomo
eba iyatawalo, epate ebegodone tanalo idi waminama;
modoboa:, iyo, me opo kawonomolo ega:walo tobolo un-
ulo da:pola:na ebete ebe tanalo bilibilinomo ebeno bal-
ida:mo nanitabonomolo nulamena. Me mabuma: walone
tetelo a bilibilinomate aimano osiyodilole tanalo magu-
mulo tanalo idi kapiya waminama: gabo umia:no Godokono
ololo apuamo eba kunu da:nemaimioma:, ebete a:ka:tuwa:
aimano tanalo eba anagilameleamelo, ale aimano kuba osiy-
odilole tanalono wiya uwate magumulo ale ebe odiyoboma:
tabo idi gelama: a:ka:modoboma:.

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

14 Me ebe mabuma: ale epatamo kebe nanitabokobi midi
tanalo kawokaliminakoma:, modobola a ebe tanalo ko-
dakodanomolo katila:namalema:, mabu Ya:sute a mabuma:
Godotamo kalimagono inamabu ikameopino Unu Wato-
dawanomoma: eda:na, iyo, ebe Godokono Guduma: eba
eda:nalo Godokono ololo apuamo a:nemaigiya uwomua:
uwomua: tetelo a kowalubinama:.
15 Ebema: a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino
Watodawama: deda:na, dopamo ebete me opolo eba okoli-
nalo Saitanate tete epetapi bilibilinomolo ebetamo iyaiya
kuba wabuga:ta gabodo ebetamo penaki, atamo keba kunu
ka:penakole eba kunu. Nanitabola, Ya:sute ebe tanalone
aimano apeno iyaiya elawoa: tanalo eba iyatawanalo, ebe
mabuma: ebete a na:nilakapoiamena. Ebema: numa:la:,
ale aimano elawamo kuba gabamo wabuga:ta tanalone
alautioma: ka:modobona:, wiyasiya kalakala kawonomola,
Ya:sute a walubima: modobola, mabu dopamo ebete Sai-
tanatamo tuduwata:no kapiya tete idilo kuba idi kosiyo-
diliya:.
16 Me ebe mabuma: modobola ale Godokono Kawo
Elawodawano okoli baiamo tolea:no ka:nemaimiomalema:
aimano kuba osiyodilole mabuma: ebeno nilakapo ale ebo
ka:nelaema:. Iyo, nanitabola, a a:ka:tuwa: a walubilima:
modoboa:noma: eba eda:onalo, wiyasiya ebeno nilakapo
tanalote modobolo itana aimano kuba osiyodilole tanalo
bilibilinomo kegeboleaema:.

5

Ya:sute Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Eba Eda:nalo Ebete Dopamo Demaigiya Ebe Watodawa Idi Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunula

1 La: iyatawalata, Godotamo kalimagono ikameopi
magumulo ebete kebe dubu ibino Unu Watodawanomoma:

keda:ma: delaemene, ebe dawate epono kuba osiyodilole
mabuma: Godokono woko osiyodilo magumulo
kalimagono inamabu ega:walo nilakapo inamabu ebetamo
kikameomene.
2 Ebema: numa:la:, ebe dubu modobola epetapino
kuba osiyodilole mabuma: dowa:no Godokono nilakapo
iba:tamo kawokalimene, mabu ebete ibino elawoa: tanalo
iyatawanomola. Iyo, iba:te Godokono nanitabo tanalo
iyatawaoa:noma: eba eda:onalo tete bilibilinomolo ele gabo
dodidinaka, tete epetapilo Godoko kalakalakobi midima:
ebete atumu elawoa:noma: keda:nako.
3 Me mabuma: ebete kebe iyaiya tetelo kalimagono
inamabu Godotamo epetapino kuba osiyodilole mabuma:
dikameonakomene, ebe atu tetelo ebete ebeno kuba osiyo-
dilole mabuma: ba:kikameonakomene.
4 Nanitabola, Godotamo kalimagono ikameopi magumulo
dubu idi ebe a:ka:tuwa: ebe unamo adipatelo Unu Wato-
dawanomoma: eda: gobebobo a:kelaemene. Ao, Godote
a:ka:tuwa: ebeno ubilo ebe dubu kelaemene, ebete dopamo
A:loniko keba kunu kelawiyale eba kunu.*
5 Ebema: Kelisote atumu, ebe Unu Watodawanomoma:
eda: gobebobo laema: ebe a:ka:tuwa: ebe unamo kadipatiya:.
Ao, Godote wiyasiya ebe eba walogolo ebetamo tabo ma
kunu giya,

"A:ma: naimano Gudunomolata,
ka:lo na a:imano Nabiwima: eda:mo."

6 Ebene Godote ebeno Bukalo ebeno tanalo walo ma kunu
kawokalimiya,

"Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta,
Mekisadekate† dopamo naimano wokodawama:
keba kunu keda:namile eba kunu."

---

* **5:4:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Mosesete Yu epo Isipiti opone demagataliya, ebe tetelo Godote epono kuba osiyodilole mabuma: Libai gu dubu uwatiya, iba:te ebetamo kalimagono inamabu ikameopima: keda:onama:. Ebene ebe Libai gu dubu bilibilinomo magumulo ebete Mosesekono naniwi A:loniko kapiya lawiya, ebete ebe wokopino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, iyo, ebete ebe woko gobebobolo dopo lumagima: ediya. † **5:6:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Mekisadekakono tanalo wadenomamo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu Buka 14.17-24 numiye. Ebolo a:ma: me kawo tanalo kuima:ta, Godote A:loniko ebeno kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: keda:ma: ebe lawea:no, iyalo tetenomolo me dubu idi Mekisadekate okolinami, iyo, ebete Yu epono ewono A:ibalayamako tetelo ebetamo demaigiya, Godote ebe ebeno kalimagono ikameodawa idima: ebo ka:miya.

7 Numa:la:, Ya:sute me opolo eba okolinalo ebe iyatawiya Godokono elawo modobola a:e temeteme magumulo ebeno igilo ka:mula:ema:, ebema: ebete ipupago ebeno tabo madodo unamo adipatelo Godoko ebo toweomiya. Ebe tetelo Godote ebeno towetowe tabo olowite ebe nanitabolo owalubiya, mabu Ya:sukono okoli magumulo ebete ubi iyatinami ebe a:ka:tuwa: ebe opamo eba iyatilo wiyasiya ebeno Nabiwi unamo kadipatema:.

8 Nanitabola, Ya:sute Godokono Guduma: eba eda:nalo wiyasiya kawokawo temeteme iyatawiya, iyo, ebete ebeno temeteme tanalone wadewade woki ebo uwatiya ebeno Nabiwino ubi tanalamo nanitabonomolo ka:tuduwatama:.

9 Ebene ebete ebeno Nabiwino ubi tanalo bilibilinomo dopoliyaliya, ebe tetelo ebete modobonomoma: eba eda:nalo Nabiwino ubi tanalamo da:tudila:ona ebe epono igilo mula:lelame tanalono mabuma: ebo ediya,

10 ega:walo ebe atu tetelo Godote ebe ebeno kalimagono inamabu ikameopino Unu Watodawanomoma: ka:miya, ebete Mekisadekako dopamo keba kunu keka:miyale eba kunu.

Godokono Tabono Magumu Iyatawa Tanalodo Wadenomamo Apepeo Tanalo

11 Nanitabola, nale la: me kawo tanalo kiyatulametama: tabo epetapi bilibilinomate nagodolo ba:pola:na, wiyasiya me tetelo modoboa:, mabu la: muloa: gudi keba kunula:ka: eba kunu eda:onamata.

12 Eiye! La: Godokono tabo nanitabokobi da:mida:wiyama, ebe tetene wagilimite tete geyageyanomo a:petiya, la: wiyasiya ebe tabono iyaiya iyatulame iyatawa tanalodo nanitabolo kapepeawenamia:. Ebe mabuma: la: me tetelo nanitabokobi midipi epetapino iyatulamepima: eda:oma: modoboa:, iyo, idawate la: nanitabokobi midi tanalono iyaiya dopo iyatulame tanalo walo na:kiyatulaema:ta la:le gudikapoma:. Ebema: la: a:lia:li gudi keba kunula:ka: ebako epoma: eda:onamata, mabu menokobiate iba:tamo nono kapiya ikalamenaka, iba:tamo nanitabo bae ikalame gabote kitana:.

13 Numa:la:, ebako a:lia:li guduno iyatawate da:pesoma: eba eda:nalo, ebe modoboa: Godokono tuputupu tabono magumu nanitabolo lawete wade osiyodilo tanalo ega:walo kuba osiyodilo tanalo kanagilaema:,

14 wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumudo apepeote egege gudima: eda:o tanalo iyalo datepiya, ebe epate nanitabo bae naoma: modobola. Iyo, iba:te nanitabo bae nao tanalodo wadewade woki iyalo uwatiya, iba:te wadewade

tanalo eba osiyodilolelo ibino ilukuli magumulo wade tanalo
ega:walo kuba tanalo wadenomamo kanagilamenakoma:.

6

Nanitabokobi Midi Magumune Gudi Tanalo

1 Ebema: modobola ale aimano ubi ma kunu kiyati-
malema:, aimano nanitabokobi midi tanalo magumulo
ale wadewade apepeo epono iyatulame tanalo nanitabolo
kuwatema:, iyo, ale me tetelo nanitabokobi midi tanalono
dopo iyatulame tabono iyaiya tanalo kawonomamo walo
a:kemalagidilolema:. Nanitabola, la: ebe dopo iyaiya tanalo
iyalo iyatawaiyamata, ma kunu piyate ibi a:ka:tuwa: ibino
elawamo Godoko kalakalakobi midima: woko dosiyodilona,
iba:te ibino osiyodilole tanalone olobila:ote Godokono osiy-
odilo tanalo kapiya nanitabokobi na:midima:na:.
2 Ega:walo dopo iyatulame tanalo idi ma kunu bi-
tana, piyate ibino nanitabokobi midi tanalo awokalim-
ilo Godogodone elawo laema: dowagelena, iba:te obamo
waduba:midaole tanalamo ibino ape ukulaolete epetapiate
koto iba:tamo nowatiolelaema:na:. Ega:walo dopo iyatulame
tanalo idi ma kunula, a:elaopi bilibilinomate igilamo walo
da:kemaimioma:na:, Godote ibino tanalo anagilamelelamete
iba:tamo uwomua: teteno modobo wiya ebo kikalaemene.
3 Ebema: numa:la:, me dopo iyaiya tanalo nale la: walo
a:kiyatulametama, wiyasiya Godokono ubi tanalo atamo
keba kunu kitanale, ale eba kunu oli iyatulame tanalo
epetapi kapimiya kuwatemalema:.
4 Eiye! Piyate ibino kuba osiyodilole tanalone Godotamo
olobila:ote, ebene ibino nanitabokobi midi tanalone
da:na:gudima:na:, iba:te nanitabokobi midi tanalamo
walo keba kunu na:kolobila:oma:na:? Gabo puliyala,
kitana:, mabu dopamo iba:te Godokono alo magumulo
eba ilukulinalo, ebegodone demaigiya ebe gito ikame tanalo
lawete wade golanomoma: ebo geliya. Iyo, Godokono
Uliyanate iba:tamo da:piya, ebe tetene wagilimite ebete
ibi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi ibi bilibilinomo
magumulo woko eba osiyodilonalo,
5 iba:te Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalono
elawo duminakiya ega:walo ebeno tabo dolowionakiya ebe
iyaiya tanalo golanomoma: ebo gelanakiya.
6 Wiyasiya numa:la:, ebe tetelo iba:te ibino nanitabokobi
midi tanalone eba nigudilo Godokono Gudu ginima:mo gito
itiya. Eiye! Me tanalodo iba:te ebetamo ilipo awokala
eba ikamelo epetapiate ebe gito malogutiya, dopamo

kubakubapi epetapiate ebe kewa olotolowamo tupuguimilo ilipo keba kunu kikamiye eba kunu.

7 Numa:la:, Godokono wade walubi tanalodo ulamate me opamo owonako, ebe mabuma: kebe pali damelalo wadewade nao inamabuate dapepeoma:na:, ebete ebe damela wadenoma: kegemene.

8 Wiyasiya kebe damelalo nao inamabuate apepeoa:no kubakuba uwago ega:walo moeagopi inamabu a:ka:tuwa: ebe magumune demaimioma:na:, tete tatalila Godote ebe damela kubanomoma: gelo elamo gito kemadoemene.

9 Naimano wade nanitabokobi midipi namutupiala:, nale me elawodopo tabo la:tamo eba kiyawautalo, wiyasiya na iyatawala la:imano igilo mula: tanalo magumudo la: kuba damela keba kunula:ka: eba kunua:, ebema: Godokono walubi tanalote la:godolo itananako.

10 Iyo, Godoko ebe epono tanalo tuputupu gabodo danagilamelelamenako ebe dawala, ebema: la: dopamo ebe mabuma: woko eba osiyodilonalo ebeno epo epetapiatamo nilakapo awokalimi tanalodo kebe wadewade tanalo kosiyodilola:wenakima, ebete ebe tanalo gito a:ka:dodolomatilimene. Nanitabola, la: me tetelo atu wade wokonomo ebe kosiyodilonamata,

11 ebema: la: mabuma: naimano ubi kawonomote ma kunu itana, la: bilibilinomate nanitabokobi midi tanalodo uwomu teta:mo atu woko elawonomamo na:kosiyodiloniyala:. Me gabodo la: wade wiya laema: demakopela:wenama, ebe tanalote la:tamo nanitabolo ka:pemene.

12 Ebema: na ubia:nola la: woko osiyodilo magumulo elawoa:noma: eda:oma:, wiyasiya na ubila piyate ibino nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyatina, la: ebe epo eba ibamilatelenalo, la: la:imano nanitabokobi midi mabuma: temeteme uwate magumulo kodakodalo nelamota:onala:. Iyo, eba kunu Godote kebe wade wiya la:tamo ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, la: ebe wiya nanitabonomolo ka:nelaemamota.

Godote Kebe Tanalo Osiyodiloma: Degemene Ebe Tanalo Nanitabolo Kosiyodilomene

13 Numa:la:, Godote A:ibalayamako kowalubima: ebetamo nanitabolo degiya, ebe tetelo ebeno tabo ka:kodakodaima: ebete ebeno mailo ka:mite ebo giya, iyo, ebete me opo lumagino mailo ka:mia:no ebeno mailonomo ebe ka:miya mabu ebeno elawote epo bilibilinomono iyaiya elawo nodoilina.

14 Ebene A:ibalayamate Godokono tabo ma kunu dolowiya, “Nale a:ma: eba walubinalo a:imano walonepi kawonomamo ka:bilibililaemamo,”

15 ebe tetene wagilimite ebete ebe wade tanalo uima:
nanitabokobi midi magumulo tete geyageyanomolo
kalakalago makopelenami. Ebe mabuma: Godokono wade
tetenomolo A:ibalayamate ebeno wade walubi tanalo
nanitabolo umiya.

16 Iyo, a iyatawala, me opo epono apaminateui magu-
mulo idawate tabo eba gitalo, ebeno tabo kodakodaima:
kawodawa idino mailo deka:imene, ebe tetelo olowiopiate
ebeno tabo nanitabokobi midite, ebene ibino apaminateui
tanalote gito kolopoligomene.
17 Ebema: numa:la:, Godote me opo epono osiyodilo tanalo
eba malagidilolo, ebete a nanitabokobi midipi walubima:
ebeno nopo dawokalimiya, ebe tetelo ebete ebeno tabo
kodakodaima: ebeno mailo ka:mite ebo giya. Ebe mabuma: a
me tanalo iyatawanomola, Godote ebe nopono wade walubi
tanalo atamo nanitabolo kikaeaema: ebeno woki walone
iyakobi a:ka:midimene.
18 Iyo, Godoko a:da: elemasigidawa:, ebema: kebe tetelo
ebete tanalo idi osiyodiloma: tabo nanitabolo degemene,
ebete ebeno woki iyakobi midia:no ebe tanalo kosiyo-
dilomene, ega:walo kebe tetelo ebete tabo eba gitalo ebeno
mailo deka:imene, ebete ebe tabo atumu akadikanalemene.
Ebene Godokono nani tabo ge mabuma: ega:walo ebeno
tabo kodakodaima: ebeno mailo ka:mi mabuma:, a piyate
aimano igilo mula: tanalo laema: kuba osiyodilole magu-
mune ebetamo dalautiyama:, ale ebeno tabo nanitabokobi
eba midinalo elawo ebo lawenakoma:, ale aimano nanitabo
igilo laema: olowiolo kemakopelenama:.

19 Ebema: aimano olowiolo makopele tanalote peno
aga keba kunula:ka: eba kunu eba eda:nalo aimano tepo
magumuno woki na:kodakodailamena, ale aimano igilo
mula: baine gito wadauikapoma:. Ebene Godokono Unu
Duliyomololo da:ena, aimano agate ebe Amamateno Iya
Motono Talenanomo Bailo eba itanalo, ebeno alete Tal-
ena Bainomono kaliku ubilido petote a kodakodalo ebo
matuoamoena, ebema: kalakala kawonomola, ebe agano ale
kodakodanomola, a:ketegalemene.
20 Iyo, dopamo Ya:sute a mabuma: Amamate Motono
Talena Bainomamo a:nopegiya, ebete Godotamo kalimagono
ikameo tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalo
ka:negeboleaema:, ebema: nanitabola, ebe Godotamo
kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma:
ediya uwomua: uwomua: tetelo ebe woko gobebobolo
kokolinama:, Mekisadekate dopamo Godokono
wokodawama: keba kunu keda:namile eba kunu.

7

Godotamo Kalimagono Inamabu Ikameodawa Mekisadekakono Tanalo

1-2 A:ibalayamako tetelo me dubu Mekisadekate ebe Yelusalema kawo duliyomolono Kawo Elawodubuma: deda:nami ebe dubula, ega:walo ebe Ununomo Godotamo kalimagono ikameodawa idila. Nanitabola, me kawodawano dopo mailono magumu ebe 'Tuputupu Okoli Kawo Elawodubula,' ega:walo ebeno magumu mailo idi ebe 'Milo Ikame Kawo Elawodubula' mabu ebeno Yelusalema duliyomolono mailo magumu ebe 'Milo Ikame Kawo Duliyomolola.'

Ebene tete idilo A:ibalayamate netewa-netewa kawokawo elawodubago gowelaote wato kikopu delawiya, ebe tetelo ebete gowelao baine walo eba ka:pitalo, Mekisadekate eba:go palugote Godoko ebo paniya ebete A:ibalayamako wadenomamo kowalubinakoma:. Ebene A:ibalayamate ebeno dubago gowela tanalamo duwatiya, ebete ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawenaki, idi kapiya lawenaki, Mekisadekatamo ebo ikameiya.

3 Numa:la:, Godokono Bukalo tabo idi kitana: me kawodawano tanaloma: a kiyatuaema:, ebema: a iyatawa: ebeno ewonino tanalo ega:walo ebeno menokola nabiwila ibino mailo, iyo, ebeno awokala tete ega:walo a:e tete atumu atamo kawokalilamena:. Eba kunu ebe Godokono Gudu keba kunula:ka: eba kunula, mabu uwomua: uwomua: tetelo ebete Godotamo kalimagono ikameodawama: beda:namene.

4 Ebema: numa:la:, me dubu Mekisadekako ebe beda: kawodawanomola:ka:! A Yu epo bilibilinomono ewono nabiwi A:ibalayamate ebe tanalo eba iyatawalo, ebete Mekisadekako kowalogoma: gowela tanalamo duwatiya ebe inamabu bilibilinomo anagilamolete epetapi teni apuapu magumune idi kapiya lawenaki, idi kapiya lawenaki, ebetamo kalakalago eba kunu ikameiya.

5 Ega:walo me tanalo idila. A Yu epo bilibilinomate A:ibalayamagodone pawokalaiyama:, wiyasiya a magumulo Libai gu dubate a:ka:tuwa: Godotamo kalimagono ikameopima: eda:ona. Ebema: ibi kowalubilima: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya mani ega:walo inamabu anagilamolete teni apuapu magumune idi kapiya belaema:, idi kapiya belaema:, iba:tamo gito ikalamolenakoma:, mabu Godokono Totomu Tabote ebe tanalo kosiyodiloma: a niyatuamena.

6 Ebema: numa:la:, Mekisadekako Libai gudawama: keda:namia:, wiyasiya Libai gu epono ewono A:ibalayamate

ebeno inamabu bilibilinomo anagilamolete Mekisadekako kowalogoma: ebeno apu ebetamo gito ikameiya, ebene ebe tetelo Mekisadekate Godoko aniya ebete A:ibalayamako kowalubinakoma:. Iyo, me dubu A:ibalayamako ebe Godote dopamo ebe kowalubima: potamo nanitabolo degiya ebe kawo dubula,

7 wiyasiya Mekisadekate A:ibalayamakono tanaloma: Godoko daniya, a me tanalone niyatawaonama: me dubu idino elawote A:ibalayamakono elawo nanitabonomolo nodolina.

8 Nanitabola, Libai gu epate Godotamo kalimagono inamabu ikameopima: eda:ona, ebema: a Yu epo epetapiate aimano woko wiya mani ega:walo inamabu anagilamolete ibino apuapu iba:tamo gito bikalamolenakoma:. Wiyasiya numa:la:, Godokono umi magumulo ebe Libai gu wokopiate kawokawopima: nanitabolo keda:ona: mabu ibi bilibilinomate ka:elaoma:na:, ebeno Bukate wiyasiya Mekisadekakono tanalo ma kunu awokalimina, ebete kawo dawanomoma: eba eda:nalo ebeno igilo tanalote kolopoligona:. Iyo, A:ibalayamate me tanalo eba iyatawalo Mekisadekako kowalogoma: ebeno inamabu epetapi ebetamo gito ikameiya.

9 Ebema: diyala, lumagite ebe tanalo eba malagidilolo ma kunu da:begemene, Libai gupiate ibino ewono nabiwi A:ibalayamado Mekisadekako atumu a:kowalogiya. Iyo, nanitabola, A:ibalayamate ebeno inamabu bilibilinomo anagilamole tetelo Mekisadekakono apuapu ebetamo dikameiya, ebe atu tetelo Libai gu epate ibino ewoniagodone inamabu atumu a:kikameiya.

10 Ebema: numa:la:, Libaiko me opamo awokala:no, dopamo ebete ebeno ewonino ape magumulo eba okolinalo, ebe tetelo A:ibalayamate Mekisadekago dalugiya, Libaite ebe kawodawa ebeno ewono nabiwa:go kapimiya ebo walogiya.

Ya:sute Mekisadekako Keba Kunula:ka: Eba Kunu Eda:na

11 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebeno Yu epo magumulo Libai gu dubu ebetamo kalimagono inamabu ikameoma: ibi kapiya duwatiya, ebe atu tetelo ebete Yu epatamo ebeno totomu tabo epetapi bilibilinomo ikalamiya iba:te wadenomamo kilukulinama:. Ebema: Libai gu wokopino kalimagono inamabu ikameo magumudo epate wadewadepinomoma: neda:iyataleka:, Godote ebeno iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa idi akadipatiyana:. Wiyasiya Godokono ubilo idawate

nanitabolo emaigiya, ebe dawa ebe A:lonigodone* da:pemaimiya ebe Libai gu wokopi keba kunula:ka: eba kunua:, ao, ebe iyanomo wokodawama: eda:na, Mekisadekate dopamo keba kunu keda:namile eba kunu.

12 Ebema: kebe tetelo Godote ebetamo kalimagono inamabu ikameoma: tagala wokopino gobebobolo oli wokodawa dadipatemene, ebe atu tetelo ebete tagala Totomu Tabono iyaiya tanalo iyabaiamo alomote oli Totomu Tabo ebeno epatamo kikalaemene.

13-14 Numa:la:, nale aimano Kawodawa Ya:sukono tanaloma: kiyawautamo, ebe Godote dadipatiya ebe oli wokodawala. Wiyasiya epo bilibilinomo iyatawala, me dubu Ya:suko Libai gudawa:, ebete Yuda gu magumune awokaliya, ega:walo ibi me tanalo idi atumu iyatawala, Godotamo kalimagono inamabu ikameoma: idawate Yuda gu magumune dopamo kemaigiya:, mabu Mosesete Godokono Totomu Tabo ebeno Bukamo eba akulolelo, ebete Yuda gu epo kanaliya: ebako woko kosiyodiloma:.

15 Ebema: numa:la:, nale da:kiyawautamo me tabono magumu ma kunu awokala, Godokono iyanomo kalimagono inamabu ikameodawa idi emaigiya, ebe dawate Mekisadekate dopamo kebako dawama: keda:namile ebako dawama: keda:na.

16 Iyo, Mosesete a dopamo da:totomuateiya Godotamo kalimagono ikameopiate Libai gu kapiya magumune kemaimioma:, ebe totomu tanalodo Godokono oli wokodawate ebeno gobebobo kelawiya:. Ebete wiyasiya Godotamo kalimagono ikameodawano gobebobo lawiya, mabu ebete kebe igilago uwomua: uwomua: tetelo dokolinamene ebe igilote elawo ebetamo ikamiya.

17 Ebema: nanitabola, Godote ebeno oli wokodawano tanaloma: ebeno Bukalo tabo ma kunu iyatiya,

“Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta,
Mekisadekate dopamo naimano wokodawama:
keba kunu keda:namile eba kunu.”

---

* **7:11:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Libai gu epate Godotamo kalimagono ikameopima: eba eda:onalo, ebete ibi bilibilinomo magumulo poko kelawiyale ibino Unu Watodawanomoma: keda:nama:, A:loniko ebe dopodawala. Ebema: A:lonikono walogabo apune ebeno gudi magumulo idite ebeno nabiwino woko gobebobo lawiya, ebene ebe dawate da:iya ebeno gudi magumulo idite atu gobebobo kelawete, ebene ebe tanalote Ya:suko teta:mo ebo pemaigiya.

18-19 Numa:la:, Godote dopamo kebe iyaiya Totomu
Tabo Mosesedo a Yu epatamo dikaeamiya, ebe Totomu-
ate ka:modobonamia: epo Godokono tuputupupinomoma:
ka:midilinama:. Ebe mabuma: ebetamo kalimagono inam-
abu ikameopino tanaloma: da:pola:namiya, ebete ebe tagala
Totomu iyabaiamo eba alomolo aimano kuba osiyodilole
tanalo kegeboleaema: gabo idi ma kunu osiyodiliya, a
wade wiyanomo ebegodone kawonomamo laema: olowiolo
demakopelenama:, ale ebe wokino tanalodo ebeno ololo
apuamo kalakalago pelamenakoma:.

20 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Libai
gu dubate Godotamo kalimagono inamabu ikameopima:
eda:ote woko wagilimia:no, idite ibino tanaloma: Godokono
mailo keka:miya: iba:te ebe woko ebeno elawamo kosiyo-
dilonama:.

21 Wiyasiya Ya:sute ebetamo kalimagono ikameodawama:
dediya, ebe tetelo Godote ebeno mailonomo eba ka:milo
ebetamo nanitabonomolo ma kunu giya,

“Na Kawodawa Godote a:imano wokoma:
naimano woki iyakobi a:ka:midimo,
mabu nale naimano mailamo
me nani tabonomo egemo,
‘Uwomua: uwomua: tetelo
a:ma: natamo kalimagono inamabu
ikanamonedawama: beda:nama:ta.’ ”

22 Ebema: numa:la:, Godote epono kuba osiyodilole tanalo
egebolelaema: kebe nopo dopamo diyatiya, ebe nopono
elawote da:pesodopoma: eda:nami. Wiyasiya ebete me
tetelo oli nopo da:kiyatiya, ebe nopote ebeno elawo mailamo
demaigiya ebe mabuma: ebe elawote kawonomoma: eda:na,
iyo, a nanitabokobi midipi me tanalone niyatawaonama:
Ya:sute a mabuma: woko wadenomamo nosiyodilona.

23 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo Godotamo
kalimagono inamabu dikameonakiya ebe dubate
bilibilinomoma: eda:onamiya, mabu ibi magumulo epetapi
da:elaonakiya oli apepeo dubu epetapiate a:elaopino woko
gobebobo gito kuwatenakiya.

24 Wiyasiya Ya:sukono tanalo iyanomola mabu ebete
uwomua: uwomua: tetelo eba okolinalo, ebeno kalimagono
ikameo wokote Godotamo a:kolopoligonamene, iyo, lumagi
idite ebeno gobebobo a:kelawenamene.

25 Me mabuma: piyate ebe magumudo Godotamo
da:pelamenaka, ebe epono igilo ka:mula:lelaema: Ya:sukono
elawote modobonomoma: eda:na, mabu ebete uwomua:

uwomua: tetelo eba okolinalo ibi mabuma: Godoko
ba:toweomenakomene.
26 Ebema: kalakala kawonomola, me tetelo
Ya:sute Godotamo kalimagono ikameopino Unu
Watodawanomoma: eda:na, iyo, ebe a:ka:tuwa: aimano
modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo a wadenomamo
owalubinako. Nanitabola, ebete Godoko kalakalakobi
midima: tuputupunomoma: eba eda:nalo, kuba osiyodilo
tanalo idi ebegodolo kitana:, puliyanomola. Ebe mabuma:
piyate me opolo kuba tanalo dosiyodilolenaka, Godote
Ya:suko ibi bilibilinomo magumune iyabaiamo watiamidate
ebe unamo ebo adipatiya ebete Unu Duliyomololo
kokolinama:.
27 Ebema: numa:la:, Ya:sute Godotamo kalimagono
inamabu ikameopino ununomo watowatopi epetapi keba
kunula:ka: eba kunua:. Iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo
kegebolelaema: kalimagono inamabu Godotamo dopamo
ikameote, ebene iba:te kalimagono inamabu epetapi epo
mabuma: walo a:kikameonaka, wiyasiya Ya:sukono tanalo
iyanomola. Ebegodolo kapiya kuba idite itana:no, ebe
a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma:
midite Godotamo kapiya tetenomolo ebo ikamiya, ebema:
nanitabola, ebeno kalimate uwomua: uwomua: tetelo
modobo woko bosiyodilonamene.
28 Ebema: ale me kawo tanalo wadenomamo uima:, Godote
atamo Mosesedo dikaeamiya ebe iyaiya Totomu Tabodo tete
geyageyanomolo tuputupua: dubu epetapiate Godotamo
kalimagono ikameopino ununomo watowatopima:
eda:onamiya. Wiyasiya walone tetelo ebete ebe Totomu
Tabo iyabaiamo eba alomolo ebeno elawo mailamo
nanitabonomolo ebo giya, ebeno Gudu kapiyate ebetamo
kalimagono ikameo woko gobebobolo kokolinama:.
Nanitabola, ebe Gudute ebe woko osiyodilo tanalo
wadenomamo iyalo iyatawate, uwomua: uwomua: tetelo
eba kunu bosiyodilonamene.

8

Ya:sute A Mabuma: Godotamo Kalimagono Ikameopino Unu Watodawanomoma: Deda:na

1 Ebema: nale kebe tabo ka:kiyawautamo, me ebe
tabono kawo magumunomola, a nanitabokobi midipi
mabuma: ebako wade wokodawanomote bokolina. Iyo,
a mabuma: Godotamo kalimagono ikameopino Unu Wa-
todawanomoma: deda:na, ebe dawate Unu Duliyomolono
Kawo Elawodawanomo Godokono tumudi apulo bokolina.

2 Numa:la:, a Yu epono ewoni tetelo iba:te Godoko ama-
matema: sipi-goeogoeono tama awokowiamida moto idi ebo
adipatiya, ebema: ibi mabuma: Godotamo kalimagono inam-
abu ikameopiate woko ebolo osiyodilonamiya. Wiyasiya
a mabuma: kalimagono ikameo woko dosiyodilona, ebe
dawate me opo epate detiya ebako motolo kosiyodilona:,
ao, ebeno woko osiyodilo bai ebe aimano Kawodawate
Unu Duliyomololo detiya, ebe nanitabo Amamateno Motono
Talena Bainomola.

3 Nanitabola, me opolo Godotamo woko dopamo dosiyo-
dilonamiya, Godote ebe kalimagono inamabu ikameopino
ununomo watowatopi ibino woko gobebobamo alomon-
aki, iba:te epo mabuma: iyaiya dabiole inamabuno kalima
ega:walo nilakapo inamabu epetapi ebetamo gito kikameon-
akoma:. Ebe mabuma: kalimagono ikameo woko a mabuma:
dosiyodilona, modobola ebe Kawodawate wade tanalo idi
atumu Godotamo na:kikameomene.

4 Wiyasiya numa:la:, a mabuma: Unu Duliyomololo woko
dosiyodilona, ebe dawate Unu Duliyomolamo odoloa:no me
opolo nokolinataleka: ebete Godotamo kalimagono ikameo-
dawama: a:keda:na:, mabu me opolo wokopi epetapiate eba
ilukulinalo tete epetapi bilibilinomolo Godotamo nilakapo
inamabu gito ikameonaka, Mosesete a Yu epono ewoni keba
kunu ka:totomulateliyale eba kunu.

5 Ebema: piyate me opolo woko dosiyodilona, ebe dubuno
woko ebe aimano Kawodawate Unu Duliyomololo dosiyo-
dilona ebe nanitabo wokono uli keba kunula:ka: eba kunula.
Eba kunu Mosesete Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama
awokowiamida moto dadipatiya, ebe motote Godokono Unu
Duliyomololo da:ena ebe nanitabo motono ulima: atumu
keda:na. Iyo, ebe mabuma: Mosesete ebe moto bulu opolo
ete wagilimia:no, dopamo Godote ebe ma kunu aniya,
“Nale naimano nanitabo motono uli a:ma: Sainai Ununomo
Damelalo keba kunu kiyatumitima, modobola a:ma:le na
amamanateneno moto eba etelo motono iyaiya tanalo eba
kunu nosiyodiloliye.”

6 Nanitabola, Ya:sute me opo epo ega:walo Godoko ibi
tetenomolo eba utinalo, kebe oli nopo kiyatiyale ebe no-
pono elawote tagala nopono elawo nodolina, iyo, Godote
ebeno oli nopodo kebe iyaiya walubi tanalo nanitabokobi
midipiatamo ikalaema: nanitabolo degiya ebe tanalo wade-
wadenonomola, wiyasiya tagala nopono walubi tanalote
nanitabolo kitanamia:. Ebema: numa:la:, eba kunu Godote
ebeno oli nopodo kebe kalimagono ikameo woko Ya:sutamo
dikamiya, ebe wokono elawote atumu tagala nopono
wokopino elawo na:kodoilina.

7 Iyo, nanitabola, epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelaema: tagala nopono elawote modobolo nitaniyataleka:, Godote walone tetelo nopo idi a:kiyatiyana:.
8 Wiyasiya ebete ebeno epono kuba osiyodilole tanalo eba ulamelo, ebeno tagala nopono tanalo ibi walubilima: modoboa:noma: gelo tabo ma kunu kiyawaiya,

“Na Kawodawate gemo,
naimano Isalaela epo ega:walo Yuda epo mabuma:
tete tatalila na oli nopo kiyatimamo.
9 Iyo, na ibino ewoni Isipiti opone wagailite
ibi wadenomamo demagataliyamo,
ebe tetelo nale kebe nopo iba:tamo diyatiyamo,
ebe nopono tabamo iba:te nanitabolo ka:tudila:iya:,
ebema: nale ibi gito miyapapaliyamo,
ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo iyaiya kowapata:lamenama:.
Wiyasiya na me tetelo oli nopo diyatimo,
me nopono elawote iyanomoma: keda:mene.
10 Iyo, na Kawodawate gemo, tete netatali,
na oli nopo naimano Isalaela epatamo
ma kunu kiyatimamo,
nale naimano iyaiya totomu taboma:
ibi gito akanalemo,
ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino woki mabuamo
ega:walo ibino tepo magumunomamo kakulolelaemamo.
Ebema: me osiyodilo tanalodo
iba:te na kapiya ibino Godoma: eba ka:na:minalo,
nale atumu ibi naimano nani epoma:
ebo keka:la:imamo.
11 Ebe tetelo ibi magumulo
idite ebeno tamedawa ma kunu akanamene,
‘Modobola a:ma: Godoko a:imano Kawodawama: na:midiye.’
Ao, idawate mako tabo ebeno namutudawatamo a:ka:kiyawaomene,
mabu ibi magumulo kawokawopi ega:walo egegepi atumu,
ibi bilibilinomate tepo magumuno woki wadekobi iyalo a:midiliya,
iba:te na ibino Kawodawama: nanitabolo ka:midininama:!
12 Ebema: me tanalo nanitabola,
ebe tetelo nale ibino kuba osiyodilole tanalo egebolelamete
nale walo a:kemalagidilolelaemo.”

13 Ebema: modobola la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Godote oli nopono tanaloma: tabo eba kunu

da:kiyawaiya, ebe tetelo ebete dopamo diyatiya ebe nopo tagaladopoma: giya, ebema: nanitabola, me opolo kebe inamabuate tagaladopoma: deda:onaka, tete tatalila ebe inamabuno wade tanalote olopoligonomo olopoligote gito kalatidioma:na:.

9

Tagala Nopono Tanalamo Godoko Amamate Tanalo

1 Numa:la:, Godote dopamo kebe nopo kiyatiyale, ebe tagala nopono pukalate na:pola:namiya, epate ebe amamate moto etete ebe ebolo keba kunu nakamamatenakoma:na:.

2 Ebene epate ebe pukalamo ka:tudila:onama: Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida moto ebo adipatiya, ebe moto gulo netewa tetete na:pola:nami. Ebene Godoko amamatema: wokopiate motono dopo apulo ditanami ebe kaliku ubilido me motono dopo teta:mo ebo nopila:onakiya. Ebe dopo teteno mailo ebe Talena Baila, ebe magumulo alo kapiyate eba itanalo patapatate atumu na:kitanami, ebene ebe patapata unulo wokopiate talena bae Godotamo dikameonakiya ebe baete ebolo na:pola:nanakiya.

3 Ebene moto gunomolo tete idite na:kitanami, ebe teteno mailo ebe Talena Bainomola, ega:walo ebe talena baino dopo apulo kaliku ubili idite na:kitanami, ebe talena bailo talena inamabunomate waminale magumulo wadenomamo ka:pola:nama:.

4 Ebema: ebe Talena Bainomolo me netewa inamabuate na:pola:nami, Godoko watidilono golodo patapata ega:walo ebete dopamo diyatiya ebe nopono golodo Talena Bokose. Ebene golodo patapatano tanalo ma kunula, elate ebe patapata unulo eba waelo modobodawanomote Godoko watidilono wade nibo tuwae inamabu elamo ebo aminaolenaki. Ega:walo Godokono Talena Bokoseno tanalo ma kunula, ebe Bokose magumulo ebete kebe anoano inamabuamo aimano ewoniatamo ebeno elawo dawokalimiya, me ebe netewa-kapiya inamabuate na:ka:pola:nami — ma:na mailagono bae golodo kalili, ega:walo A:lonikono tanaloma: ebeno gaubune wuiate a:ka:tuwa: da:pemaimiya ebe gaubu, ega:walo Godote kebe nokola unamo ebeno kawokawo Totomu Tabo dakuloliya ebe netewa nokolala.*

---

* **9:4:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene me tanalono iyaiya oi wadenomamo kiyatawaema:, modobola a:ma:le ma:na mailagono baeno tanaloma: Maimi 16.1-36 numiya, ega:walo a:ma:le A:lonikono gaubuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 17.1-11 numiya, ega:walo Godote netewa nokola unamo ebeno kawokawo Totomu Tabo dakuloliya ebe tanaloma: a:ma:le Maimi 34.1-28 na:kumiya.

5 Ebene Godokono Talena Bokose unulo kelamota:nama:, wokopiate netewa iya ololonomo nopopi golodo inamabuamo osiyodilolete ebamo gito alomiya. Ebe nopopi ebe tamuagopila, ebene ibino tamu tupuguilamelo eba lamota:nalo iba:te ebe Talena Bokose ebo mula:namiya. Nanitabola, ebe Bokose ununo tete ebe talenanomola, mabu Godote ebolo eba okolinalo epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo ebo egebolelamenaki.

Wiyasiya naimano tabo olowiopiala:, la: niyaniyata. Nale me sipi-goeogoeo tama awokowiamida motono tanalo epetapi bilibilinomoma: la: kiyatulametama: me tete wadenoma: kegea:.

6 Numa:la:, nale motono kapiyakapiya inamabuma: la: diyatulametama, ebe inamabu ebe wokopiate Godokono tabamo tudila:ote ebe amamatema: dalomiya ebe inamabula. Ebema: Godotamo kalimagono inamabu ikameopino tanalo ma kunula, iba:te egela bilibilinomolo me motono dopo tete magumamo opila:onakiya ibino iyaiya woko Godotamo kosiyodilolenama:.

7 Wiyasiya wokopi magumulo ibino Unu Watodawanomo kapiyate modobola moto gunomolo ditanami ebe Talena Bainomo magumamo ka:nopegama:, iyo, ulama bilibilinomo magumulo kapiya tete idinomolo ebe a:ka:tuwa: wade gautugoeonomono kalimago ebamo tonaki. Ebene ebe ega:walo ebeno epo bilibilinomo, iba:te iyatawaoa:noma: eba eda:olo ebe ulama kawonomolo kebe iyaiya kuba dosiyodilolenakiya, Godote ebe kuba bilibilinomo kegebolelaema: wokodawate kalima ebetamo ebo nikameonaki.

8 Ebema: ebe dawano woko osiyodilo tanalodo Godokono Uliyanate a me tanalo niyatuamena, dopamo Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida motote da:enami, ebe tete geyageyanomolo epate Godokono Talena Bainomamo nopila:oma: gabote a:iyamidalo kitanamia:.

9 Ebema: numa:la:, tagala nopono Godoko amamateno iyaiya tanalo ebe ulima: eda:ona, iyo, tagala nopono tanalote me teteno oli nopono magumu atamo nakawokalimina. Ebe mabuma: a me tanalo iyatawala, dopamo tetelo epate Godoko amamatema: ebetamo iyaiya dabiole inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi dikameonakiya iba:te ebe tanalodo ka:modobonamia: ibino tepo magumuno woki tuputupunomoma: ka:midilima:.

10 Iyo, nanitabola, a Yu epagodolo dopamo da:pola:namiya ebe Godoko amamateno pukalate nao inamabuno tanalo, ega:walo obo nio tanalo, ega:walo ape ukulale tanalo, ebe iyaiya unu tamano tanaloma: epo iyatulamenakiya. Wiyasiya numa:la:, tagala nopono pukalate tepo magumuno

woki tuputupuilaema: epo kiyatulamiya:, ebema: Godote ubi ebo iyatiya ebe pukalate ebeno oli nopo iyati teta:mo pola:nate ebo kolopoligoma:.

Kelisokono Kalimate A Mabuma: Woko Modobonomolo Dosiyodilona

11 Ebema: kalakala kawonomola, mabu Kelisote Godokono oli nopo iyati tanalodo piya, ebene ebe Godotamo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eba eda:nalo, Godokono wadewade walubi tanalate ebegodone atamo pemaimionaka. Iyo, ebete a mabuma: kebe oli motolo woko dosiyodilona, ebe motote me opolo a:ena:no ebe Unu Duliyomololo da:ena ebe Godoko Amamateno Motola, ebema: ebe motono wade tanalote aimano ewoniate dopamo detiya ebe motono wade tanalo nanitabolo nodolina.

12 Ebene Kelisote kapiya tetenomolo ebe motono kaliku ubilido Talena Bainomamo da:nopegiya, ebete a mabuma: gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima Godotamo ka:nikameiya:. Ao, ebete ebe tetelo ebeno kalimanomo nikamiya ebete aimano igilo uwomua: uwomua: tetelo ka:mula:leamenama:.

13 Nanitabola, dopamo tetelo piyate Godokono motolo woko dosiyodilonamiya, iba:te gautu-goeogoeo ega:walo kau-goeogoeono kalima Godotamo eba ikameolo kalima epetapi ebe amamatepi unamo ebo anamogamidaolenakiya, ega:walo iba:te atumu kebe kau-goeogoeo egege Godotamo ikameoma: elamo demadolamenakiya, ebe kau-goeogoeono wibu obago kapiyailamete epo unamo walo gito kanamogamidaolenakiya. Iyo, me gabodo wokopiate epono unu tamano iyaiya modoboa: tanalo iba:godone iyabaiamo ebo wagaililamenakiya, Godote iba:tamo talena iyatilamea:no ebe amamatema: ka:pelaema:.

14 Ebema: numa:la:, ibino osiyodilole tanalate unu tamano iyaiya tanalo kapiya wadekobi midilinakiya, wiyasiya Ya:sute ebeno kalimamo dosiyodiliya ebe tanalono elawo beda: kawonomola:ka:! Iyo, ebeno kalimate aimano tepo magumuno iyaiya modoboa: tanalo ka:tuputupuilaemene, ebema: ale woki walo a:kiyatima: aimano iyaiya osiyodilole tanalodo aimano unu tama kapiya ka:modoboilaema:. Nanitabola, unu tama wadekobi midi tanalodo lumagite nanitabo igilo a:kelaemene, iyo, ebete Godoko amamatema: nanitabo gabo a:kuimene.

15 Ebema: kawo tanalo ebe ma kunula, Kelisote Godokono oli nopote atamo pemaigama: gabo osiyodiliya, mabu ebete ebeno ubi ma kunu iyatiya, Godote kebe epo ebeno epoma: eda:onama: deka:la:mioliya, iba:te ibino uwomua: teteno

wade wiya ebegodone kuwatema:, ebete dopamo nani tabonomo keba kunu kegiyale eba kunu. Iyo, Kelisoko ubila piyate tagala nopono tetelo kuba tanalo dosiyodilolenakiya, ebete ebe epo ebeno kalimamo wiyakobi midilite kuba osiyodilole tanalono elawo magumune kowagailimene.

16 Ega:walo me tanalo idila. Me opolo epetapino osiyodilo tanalo ma kunula, inamabu bilibila:go dubute a:ea:no dopamo ebete ebeno gudino tanaloma: nopo kiyatimene, iba:te ebeno a:e tetelo ebeno inamabu bilibili keba kunu na:kuwatema:na:. Ebema: ebeno a:e tetete ebetamo nanitabolo da:pemene, ebeno guda:te ebe nopo iyati tanalodo nabiwigodone wadewade tanalo ebo kuwatema:na:.
17 Wiyasiya nanitabola, ebe inamabu bilibila:godawate a:ea:no, ebete diyatiya ebe nopodo gudu idite inamabu kapiya idi gito a:kelaemene, iyo, ebete igilolo eba okolitalo ebe nopono elawote a:kitanamene wiyasiya ebe dubuno a:e tanalo kapiyado kodakodama: keda:mene.

18 Ebema: Godote atumu eba kunu kosiyodiliya, ebeno epatamo dopo nopo diyatiya ebeno wokodawa Mosesete dabi inamabu idi danakapumiya, ebe tetenomolo ebe nopono elawote ebe inamabuno a:e tanalodo ebo wagilimiya.
19 Iyo, ebe tetelo Mosesete Godokono ubi tanalamo tuduwatate, dopamo ebeno Totomu Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo epo ebo analiya. Ebene ebe tanalo dolopoligiya, ebete kau-goeogoeo epetapi anakapulamete ibino kalima obago kapiyailamete, Godokono Totomu Tabo Buka unamo ega:walo epo unamo gito anamogamidaoliya, ebe tanalo ebete oli katomo idino paago ega:walo sipi-goeo tamano kalimakalima ipago osiyodiliya, Godote ebe keba kunu ka:totomutiyale eba kunu.
20 Ebene Mosesete ebe tanalo eba osiyodilolo epo ma kunu analiya, “Godote ebeno nopo la:tamo diyati, me kalimate ebe nopo kodakodaimi, ebema: la:le ebe nopono tabono tanalo bilibilinomamo na:tudila:onakiyala:.”
21 Ebe tetelo ebete kalima epetapi Godoko amamateno sipi-goeogoeo tama awokowiamida moto guamo eba anamogamidaolelo, kebe talena inamabu ebolo da:pola:namiya ebe inamabu bilibilinomo unamo ebete atumu ebo kanamogamidaoliya.
22 Ebema: numa:la:, Godote dopamo kebe Totomu Tabo epatamo dikalamiya, ebe Totomu Tabote a niyatuamena, kalima anamogamidaole tanalo kapiyado me opono inamabu magumulo epetapi bilibilinomate talenama: keda:oma:na:, ega:walo dabi inamabu idino kalimate

ka:ka:liyaoa:no Godote epono kuba osiyodilole tanalo
a:kegebolelaemene.

23 Ebema: nanitabola, Godoko amamateno motolo dopamo
da:pola:namiya ebe inamabu ebe Unu Duliyomololo
da:pola:na ebe nanitabo amamate inamabuno uli keba
kunula:ka: eba kunula. Iyo, me opo inamabuno tanaloma:
ibino talenate dabiole inamabuno kalimano tanalodo
keba kunu kawokalaiye, eba kunu Unu Duliyomololo
da:pola:na ebe inamabuno talenate atumu kalimano
tanalodo kawokalaoma:na:. Wiyasiya kapiya tanalote
iyama: eda:na, Unu Duliyomolono talenate kawokalama:
me opono dabiole inamabuno kalimate ka:modobona:, iyo,
Unu Duliyomolono inamabuate Unu Duliyomolono wade
kalimanomo kapiyado talenama: keda:oma:na:.

24 Ebe mabuma: me opolo da:enami Kelisote ebe Godoko
amamateno motono Talena Baiamo ka:nopegiya:, ao, ebete
iyatawiya me opolo da:ena ebe moto ebe Unu Duliy-
omolono nanitabo amamate motono ulima: eda:na. Ebema:
kalakala kawonomola, ebete a mabuma: Unu Duliyomo-
lamo a:nopegiya, iyo, me tetelo ebete Godokono ololo apulo
uwomua: uwomua: tetelo ebolo bokolinamene.

25 Ega:walo me tanalo idila, Kelisote Unu Duliyomololo
eba okolinalo ebete ebeno kalima Godotamo iyaiya tete
epetapilo walo a:kikamenakomene. Iyo, kebe epate
me opolo kalimagono ikameo woko dosiyodilonakiya ebe
wokopi keba kunula:ka: ebe eba kunua:, mabu dopamo
ebe wokopi magumulo ibino Watodawate a:ka:tuwa: ulama
bilibilinomolo kapiya tetenomolo Talena Bainomamo eba
nopegalo dabiole inamabuno kalima Godotamo ebo nikame-
onaki.

26 Ebema: nanitabola, Kelisote eba kunu me opo woko
dubuma: nediyataleka:, ebete me opo osiyodilo mabune
wagilimite me teta:mo pemaiga tete epetapi bilibilinomolo
a:e temeteme magumudo ebeno kalima Godotamo bikame-
onanakona:. Wiyasiya ebeno tanalo eba kunua:. Ao, me
opono uwomu tete tatalima: eba eda:nalo, ebete kapiya
tetenomolo pemaigate ebe a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono
nilakapo inamabuma: ebo midiya, ebete ebeno a:e temeteme
magumudo a bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyaba-
iamo nanitabolo kowataaema:.

27 Nanitabola, me opo epo bilibilinomono tanalo ma
kunula, lumagi idite kapiya tetenomolo a:ete, Godote mod-
obo wiya ebetamo kikaema: ebeno iyaiya osiyodilole tanalo
ebo kanagilamelemene.

28 Ebema: numa:la:, Kelisoko ebe atumu, kapiya
tetenomolo ebe a:ka:tuwa: ebeno ape kalimagono nilakapo

inamabuma: da:midiya, epo epetapi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo alomonomo ebo alomolamiya. Ebe mabuma: ebete walo da:ka:pemene, ebe tetelo ebete epetapino kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: walo a:ka:pa:emene, ao, ebe tetelo piyate ebeno pe tanaloma: olowiolo demakopelena, ebete ebe epono igilo nanitabolo mula:lelamete uwomua: uwomua: tetelo iba:go bokolinamene.

10

Kelisokono Kalimate Aimano Kuba Osiyodilole Mabuma: Kapiya Tetenomolo Deka:ka:liya

1 Numa:la:, Godote a Yu epono ewoniatamo dikalamiya ebe Totomu Tabono tanalate kebe iyaiya tanalo kawokalilamiyale, ebe tanalo ebe Unu Duliyomololo da:pola:na ebe wadewade tanalono uli keba kunula:ka: eba kunula, iyo, walone tetelo ale ebe nanitabo igilono iyaiya tanalo Godogodone ka:nuwatemalema:. Ebema: nanitabola, dopamo tetelo wokopiate ulama epetapi bilibilinomolo kalimagono inamabu Godotamo walo ikameonakiya, walo ikameonakiya, eba kunu wagelenamiya, wiyasiya ebe kalimagono ikameo tanalate ka:modobonamia: Godoko amamatema: da:pelamenakiya ebe epono tepo magumuno woki ka:tuputupuilaema:.

2 Iyo, dopamo tetelo ibino Godotamo kalimagono ikameo tanalate ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo nanitabolo negebolelamiyataleka:, iba:te ibino tepo magumulo kuba itana: tanalo eba iyatawanalo tete idilo kalimagono inamabu ebetamo walo a:kikameiyana:.

3 Wiyasiya ibino osiyodilo tanalo eba kunua:. Ulama epetapi bilibilinomate eba petolamelo, iba:te Godotamo kalimagono inamabu ikameo tanalodo ibino tepo magumulo ebo iyatawaonakiya, ibi kuba osiyodilolepila,

4 mabu me tanalo nanitabola, kau-goeogoeo ega:walo gautu-goeogoeono kalimate ka:modobona: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema:.

5 Me mabuma: Kelisote me opamo pea:no wiyasiya ebeno pe tete tatalima: eba eda:lo, ebete Godotamo ma kunu giya,

“Inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi
epagodone uwatema:,
a:ma: a:imano ubi nanitabolo kiyata:wena:,
ebe mabuma: a:ma:le naimano ape natamo ikanamiyata,
nale ibi mabuma: naimano ape kalimagono nilakapo
inamabuma:

midite a:ma:tamo kikametama:.
6 Nanitabola, epate dabiole inamabu elamo madolamete
a:ma:tamo dikameotanaka,
ebe ikameo tanalate a:ma: kalakalakobi ka:miditana:,
iyo, ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalaema:,
a:ma: kalimagono inamabu iba:godone uwatema: ubia:nola.
7 Ebema: nale ebe tanalo eba iyatawalo negemo,
'Na mela, a:imano ubi tanalo nanitabolo kosiyodiloma:,
iyo, a:ma:le a:imano Totomu Tabono Bukalo
nale kebe tanalo kosiyodiloma: dawokalimina,
na ebe tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo.' "

8 Ebema: nanitabola, me tabo kiyawao magumulo Kelisote dopamo negiya, "Godo, epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kowatalama:ema:, a:ma:le iyaiya inamabuno kalima ega:walo nilakapo inamabu epetapi ega:walo dabiole inamabu epetapi elamo demadolamenaka, ebe inamabu iba:godone uwatema: a:ma: ubia:nola, iyo, iba:te ebe iyaiya ikameo tanalodo a:ma: kalakalakobi ka:miditana:." Iyo, nanitabola, epate ebako inamabu Godotamo ikameoma: ebeno Totomu Tabote ibi na:totomulatelena, wiyasiya Kelisote Godokono tepo magumuno nanitabo tanalo eba iyatawalo, ebete ebe inamabu uwatema: ubia:noma: ebema: giya.
9 Ega:walo ebete me tabo idi moga:melo na:kegiya, "Na mela, na a:imano ubi tanalo nanitabonomolo kosiyodilomamo." Ebema: kalakala kawonomola, Godote dopamo kebe nopo kiyatiyale, Kelisote ebeno kalimagono ikame tanalodo ebe tagala nopono kalimagono ikameo tanalo iyabaiamo eba iyatilo oli nopo idi ebo kodakodaimiya.
10 Iyo, Ya:su Kelisote Godokono ubi tanalamo eba tuduwatalo ebeno ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo dikamiya, ebete ebe tanalodo a nanitabokobi midipi bilibilinomono kuba osiyodilole tanalo egeboleamete a ebeno wade-talenapima: ebo midiya.
11 Nanitabola, dopamo tetelo Godotamo kalimagono ikameopi magumulo ibi bilibilinomate egela bilibilinomolo ibino woko eba osiyodilonalo, tete epetapi bilibilinomolo atu kalimagono inamabu ebetamo ebo ikameonakiya, mabu ebe kalimagono ikameo tanalate modoboa: epono kuba osiyodilole tanalo egebolelamete ibino tepo magumune iyabaiamo nanitabonomolo kowatalaema:.
12 Wiyasiya kalakala kawonomola, Kelisokono tanalo iyanomola. Ebete epo bilibilinomono kuba osiyodilole

mabuma: ebeno ape kapiya kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo ebo ikamiya, ebema: uwomua: uwomua: tetelo iba:godolo kuba idite walo a:kitanamene. Nanitabola, ebe woko dopoliya ebete tote Godokono tumudi apuamo nokolite,

13 ebene ebete ebolo ebeno Kawo Elawodawano tetete awokalama: makopelena, iyo, ebe tetelo eba:go da:gowelaona Godote ibi ebeno agowa puti baima: nanitabolo ka:midilimene.

14 Ebe mabuma: Kelisote ebeno ape kapiya tetenomolo kalimagono nilakapo inamabuma: da:midiya, ebe gabodo ebete kebe epono kuba osiyodilole tanalo kegebolelamiyale ebete ibi Godokono talenapima: ebo midiliya, iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba kunu tuputupupinomoma: keda:onama:.

15 Ebene Godokono Uliyanate ebeno Buka tabono tanalamo Kelisokono wade osiyodilo tanalo atumu kawokalimina, iyo, ebeno dopo tabote ma kunu itana,

16 “Na Kawodawate negemo, tete tatalila,
na oli nopo naimano epatamo
ma kunu kiyatimamo,
nale naimano iyaiya totomu taboma:
ibi gito akanalemo,
ao, na wiyasiya ebe totomu tabo ibino tepo magumunomamo
ega:walo ibino woki mabuamo kakulolelaemamo.”

17 Ebene ebete tabo moga:melo walo na:kegena, “Uwomua: uwomua: tetelo nale ibino egege ega:walo kawokawo kuba osiyodilole tanalo walo a:kemalagidilolenamo.”

18 Ebema: nanitabola, Godote epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo eba kunu egebolelamete da:dodolomatililaemene, ebe tetelo epono kuba pola:lamena:no iba:te ebetamo kalimagono inamabu walo a:kikameonama:na:.

Ya:sute Gabo Osiyodiliya Nanitabokobi Midipiate Godoko Niyakabonomamo Ka:pelaema:

19 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale Godoko amamatema: Ya:sukono kalima ka:ka:liya tanalodo ebeno Talenanomo Baiamo tolea:no ka:nopila:omalema:.

20 Nanitabola, ebete a:e magumulo ebeno ape Godotamo dikamiya, ebete Talena Bainomo kaliku ubili ebo a:iyamidiya ale ebamo ka:nopila:oma:, mabu ebeno ikame tanalodo ebeno ape ebe kaliku ubili keba kunula:ka: eba

kunu ediya, iyo, ebete kebe oli gabo atamo dosiyodiliya, ebe gabo ebe uwomua: teteno igilo gabola.

21 Ebema: kalakala kawonomola, Unu Duliyomololo da:ena ebe Godoko Amamate Motolo Ya:sute ebetamo a mabuma: kalimagono ikameopino Unu Watodawanomoma: eda:na, ebene piyate ebe motolo Godoko damamatena ebe ebe epo bilibilinomono ulamedawala.

22 Ebe mabuma: modobola aimano tepo magumulo woki bilibili tanalote itana:no, ale woki bilibilia:noma: eba eda:onalo aimano nanitabokobi midi tanalodo Godoko niyakabonomamo ka:nemaimiomalema:. Nanitabola, Kelisote dopamo aimano tepo magumamo ebeno kalima danamogamidaoliya, ebema: me tetelo aimano tepo magumuno wokite kuba osiyodilolepima: keka:mina:, ega:walo ale me tanalo idi iyatawala, ale aimano apeno daleya tanalo atumu ka:kukulaleaema: obamo iyalo a:niwitiyama:.

23 Ega:walo ale kebe wade wiya Godogodone laema: olowiolo demakopelenama:, modobola ale ebe wade tanaloma: nani tabo epatamo eba kiyawaonalo ebe wade woki uwomu teta:mo kodakodalo batila:nama:, mabu nanitabola, Godote a mabuma: kebe tanalo osiyodiloma: nanitabolo degiya, a iyatawala ebete ebe tanalo nanitabonomolo kosiyodilomene.

24 Ega:walo modobola a magumulo idite idino tanalo malagidilolo bowalubiuinakoma:, ale epetapiatamo wadewade tanalo eba osiyodilolelo Godokono nilakapo tanalo ebo kawokaliminama:.

25 Ega:walo nanitabokobi midipi epetapiate me tetelo keba kunu kowagelene, ma kunu iba:te sosi epo epetapiago aladabuti tanalo iyalo datepiya, modoboa: ale ibi ibamilatelema:. Ale wiyasiya Kawodawano Kawo Egelate pe tatalima: eda: tanalo eba iyatawaonalo, modobola aimano nanitabokobi midi mabuma: eba aladabutionalo idite idi iyaiya walubi tabono tanalamo ba:kodakodaimiuinakoma:.

Godote Nanitabokobi Midia:pino Tanalo Nanitabonomolo Kanagilamelelaemene

26 Nanitabola, ale Godokono tabono iyaiya nanitabo tanalo aimano tepo magumulo uwatete, ebene ale kuba osiyodilole tanalo miyapa:no aimano ubilo gito dosiyodilolenakoma:, ebako kuba osiyodilole tanalo kegeboleaema: Godotamo kalimagono ikameo tanalote kitana:.

27 Ebe mabuma: ebako epate kawo tole magumulo me kapiya tanalo niyatawaoma:na:, Godote kebe Egelalo epono tanalo danagilamelelaemene ebe Egelate nanitabolo ka:pemene, iyo, ebe tetelo piyate eba:go da:gowelaona ebete ibi ebeno elawo elanomamo ka:kubailaemene.

28 La: iyatawalata, Godote dopamo Mosesedo kebe Totomu
Tabo epatamo dikalamiya, ebe tetelo idawate ebe tabamo
tuduwatama: ubia:noma: eba eda:nalo, netewa o netewa-
kapiyapiate ebeno tuduwata: okoli tanalo uimite ebe tanalo
kapimiya watowatopiatamo dapawokalimiya, epate ebe
lawete nilakapo ebetamo awokalimia:no gito anakapumiya,
iyo, Godokono epate ebe tanalo kosiyodiloma: ebete ibi
analiya.
29 Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? A tetelo
Godokono Gudute atamo a:piya, ebema: kebe lumagite
ebetamo tuduwatama: ubia:noma: deda:na, Godote
ebetamo kuba wiya dikaemene beda: kawonomola:ka:!
Eiye, Ya:sukono kalimate Godokono oli nopo eba
kodakodaiminalo, ebe modobola ebe lumagino kuba
iyabaiamo kowataema:! Wiyasiya ebe lumagite ebe
wade kalima dologala inamabuma: eba genalo, kebe
Walubidawate ebetamo nilakapo awokalima: dowagelenako
ebete ebe Wade-talena Uliyana malogonako.
30 Nanitabola, ale aimano Kawodawano tanalo iyatawala,
ebete dopamo me tabo nanitabolo egiya, “Piyate natamo
kuba tanalo dosiyodilolenaka, nale naimano elawo magu-
mulo iba:tamo modobo wiya kikalaemamo,” ega:walo ebeno
tabo moga:melo walo na:kegiya, “Na Kawodawate naimano
epono tanalo kanagilamelelaemamo.”
31 Eiye, Elawodawa Godote uwomua: uwomua: tetelo
digilonamene, ebete lumagi idi ebeno kuba wiya ikaema:
delaemene, ebeno tole tanalo beda: kawonomola:ka:!
32 Ebema: dopamo Godokono alote la: eba pukuilamenalo
la: keba kunu kilukuliawenaima, modobola la: ebe tanalo
wadenomamo walo na:kemalagidilala:, iyo, la:le la:imano
nanitabokobi midi mabuma: kawokawo temeteme eba iy-
atawaonalo la: wiyasiya kodakodalo lamota:onaimata.
33 Ebene tete epetapilo nanitabokobi midia:piate la:
eba malogolelo temeteme epetapi gito ikalamenakiyata,
ega:walo tete epetapilo iba:te nanitabokobi midipi epetapi
namutupiatamo eba kunu eba wagelenalo, la: wiyasiya
tolea:no ebe ekakiago ebo lamota:onaimata.
34 Ebema: kuba osiyodilolepi epetapiate la:imano
nanitabokobi midi mabuma: la: epetapi la:imano
namutupiago idoko motamo gito diyaleketiyala, la: ebolo
temeteme epetapi kapimiya iyatawaonakimata, ebene iba:te
la:imano motono inamabu elawamo duwatelametiyala, la:
wiyasiya Godokono kalakala ebo lawiyamata. Iyo, ebe tetelo
la: iyatawaiyamata, Godogodolo uwomua: uwomua: tetelo
la: mabuma: da:pola:lametanamene, ebe inamabuno wade
tanalote la:godolo dalatidiya ebe inamabuno wade tanalo

nanitabolo nodoilina.
35 Ebema: la:le ibi tolelamea:no keba kunu kilukuliawenama, modoboa: ebe tanalote la:godolo alatidima:, mabu Godote la:imano nanitabokobi midi mabuma: wade wiyanomo la:tamo kikalaema:ta.
36 Iyo, modobola la: me tetelo la:imano temeteme magumulo kodakodalo walo na:kelamota:onala:, mabu Godote la:tamo ikalaema: nani tabonomo dopamo keba kunu kegiyale, la: eba kunu ebeno ubi tanalamo tudila:o tanalodo wade wiya kuwatemamota.
37 Nanitabola, Godokono Bukalo tabo idi ma kunu gena,

“Kebe Kawodawate da:pena,
tete tatalila ebe nanitabolo ka:pemaigamene,
iyo, ebete ebeno wade tetenomolo ka:pemene.
38 Ebema: epo magumulo
potele naimano tuputupudawama: deda:na,
ebete na nanitabokobi midini tanalodo
nanitabo igilo kelaemene,
wiyasiya kebe dawate nanitabokobi midi tanalone dolobigamene,
ebe mabuma: naimano kalakalate ebetamo a:kitanamene.”

39 Wiyasiya kalakala kawonomola, piyate Godoko nanitabokobi midi tanalone olobila:oa:no ibino igilo mula: tanalo kodakodalo datila:na, a ebe epola, iyo, Godokono nanitabo igilote agodolo akalatidimene.

11

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ebe Kawo Tanalonomola

1 A Godoko nanitabokobi da:midinama:, ebe tetelo aimano tepo magumulo ma kunu malagidilonama:, ale kebe wade wiya laema: olowiolo dilukulionama: ebe tanalote atamo nanitabolo ka:pemene, iyo, a iyatawanomola ale kebe wadewade tanalo aimano balidinomamo ulamea:no ebe tanalate nanitabolo ba:pola:na.
2 Numa:la:, a Yu epono ewonino tetelo piyate nanitabokobi midi magumulo dilukulionamiya, Godote ibino nanitabokobi midi tanaloma: iba:tamo nekalakalanami.
3 Ebene a aimano nanitabokobi midi tanalodo niyatawaonama:, Godote ebeno Unu Duliyomolo ega:walo me opo kawonomo ebeno tabo kiyawao tanalamo osiyodiloliya, iyo, ale aimano balidinomamo dulamenama: ebe inamabu bilibilinomo ebete inamabu ida:mo kosiyodiloliya:.

A:ibolokono Nanitabokobi Midi Tanalo

4 Mabu A:ibolote Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: ebete kalimagono inamabu Godotamo modobolo
ikamiya, iyo, ebete nanitabokobi midi tanalodo dikamiya
ebe inamabuno wade tanalote Ka:inikono ikame tanalono
wade tanalo ebo odoliya. Nanitabola, Godote A:ibolokono
ikame tanaloma: eba kalakalalo ebe tuputupudawama:
giya, ebema: ebeno igilote me opolo dolopoligiya, wiyasiya
uwomua: uwomua: tetelo ebeno nanitabokobi midi tanalono
osiyodilo tanalote me opo epatamo gena.

Inokokono Nanitabokobi Midi Tanalo

5 Mabu Inokote Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: a:e tanalote ebetamo maiga:no, Godote wiyasiya
ebe Unu Duliyomolamo gito da:pelawa:digiya, ebe tetelo
ebeno epate ebeno ape nipo wadiya. Iyo, Godokono
Bukate a niyatuamena, Godote Inokoko pelawea:no
dopamo ebete ebeno nanitabokobi midi tanaloma: ebetamo
nekalakalanami.
6 Ebema: numa:la:, me opo epo magumulo potele Godoko
nanitabokobi midia:no, ebe lumagite ebe kalakalakobi
midima: modoboa:, mabu potele Godoko niyakabamo pema:
dowagelena, ebete ebeno nanitabokobi midi tanalodo ma
kunu niyatawamene, Godote nanitabolo bokolina ega:walo
potele ebe uima: ubi diyatina, ebe lumagite ebegodone wade
wiya nanitabolo kelaemene.

Nowakono Nanitabokobi Midi Tanalo

7 Mabu Nowate Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: Godote walone teteno olalati tanalote maigama:
daniya, ebete ebeno tabamo tuduwatalo kawo penomo
ebo osiyodiliya, ebe ega:walo ebeno moto epono igilo
ka:mula:lelaema:. Iyo, kebe olalati tanalate me opamo
demaimioma:na:, Nowate ebe tanalo ebeno balidinomamo
ulamea:no, Godoko nanitabokobi eba midilo ebete ebe
tanalodo opo epono kuba ilukuli tanalo dawokalimiya,
Godote wiyasiya ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.

A:ibalayamako Ega:walo Selako Ibino Nanitabokobi Midi Tanalo

8 Mabu A:ibalayamate Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: Godote ebe ebeno nabiwino opo atepate oli opo
ida:mo toma: daniya, ebe opote kebolo ditana A:ibalayamate
iyatawa:noma: eba eda:lo ebe tabamo gito tuduwatiya.
Ebema: Godote ebe opo ebetamo ikaema: nanitabolo degiya,
9 A:ibalayamate ebe tanalo nanitabokobi midite ebe
oli opamo tote, ebene ebete tete geyageyanomolo
kapeladawama: eba neda:nalo ebeno epago sipi-goeogoeono
tama awokowiamidaole motolo nokolinami. Ebema:
nanitabola, A:ibalayamakono walogabo apune ebeno

gudu Aisa:keko ega:walo ebeno ewono gudu Ya:ikoboko, iba:te ebe atu opolo ibino epago sipi-goeogoeono tama awokowiamidaole motolo kilukulionamiya, mabu Godote ebe opo iba:tamo atumu nanitabolo ikalaema: iyalo egiya.

10 Ebene A:ibalayamate me opolo depata:nami ebeno okoli duliyomolo nanitabolo kowadinamia:, mabu ebete nanitabokobi midi tanalodo ma kunu malagidilonami, walone tetelo ebete Godokono Unu Duliyomolo ka:nuimene. Nanitabola, Godote ebe Duliyomolono osiyodilo nopo keba kunu kiyatiyale, ebete eba kunu eba osiyodilolo ebe Duliyomolono kodakoda kalanomo ebo ga:dimiya ebe kalate uwomua: uwomua: tetelo kitanama:.

11 Mabu Selate Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebeno abele tetenomolo ebe gudia:noma: eba eda:nalo, Godote ebetamo elawo ikamiya ebeno awi A:ibalayamako mabuma: gudu kalaima:. Iyo, Godote iba:tamo gudu ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, A:ibalayamate ebe tabo nanitabokobi midite,

12 ebene ebete a:e tatalinomoma: eba eda:lo ebeno gudute Selagodone ebo awokaliya. Nanitabola, ebe gudugodone ebeno walone guda:te bilibilinomoma: eda:iya, tobolo ununo mawele keba kunula:ka: ega:walo kewa: kolomo balano wiyo keba kunula:ka:, eba kunu lumagi idite ibi ka:la:miolema: modoboa:.

Nanitabokobi Midipino Wadewade Tanalate Unu Duliyomololo Da:pola:lamena Ebe Tanalo

13 Ebema: numa:la:, nale kebe epono tanalo la:tamo kawokalilaemo, iba:te nanitabokobi midi magumulo eba ilukulinalo, Godote iba:tamo kebe wadewade tanalo kikalamolema: nanitabolo degiya, iba:te ebe tanalo me opolo uwatea:no gito a:elaiya, iyo, iba:te mulune putitatate ebe wadewade tanalo Unu Duliyomololo ibi mabuma: pola:nalo ebo nulamenamiya. Nanitabola, iba:te niyatawaonamiya, ebe Unu Duliyomolote ibino nanitabo opoma: deda:na, ebema: iba:te opo duliyomololo eba ilukulinalo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: gelanakiya.

14 Ebema: numa:la:, piyate me opolo ibi a:ka:tuwa: ibi kapelapima: degelana, ebe epate ibino tanalo ma kunu awokalimina, iba:te oli opo idinomo laema: olowiolo ilukuliona, iyo, iba:te ebe opo duima:na: ibino oponomoma: ebo keda:mene.

15 Ebe mabuma: piyate nanitabokobi midi magumulo dopamo dilukulionamiya, ibino ewoniate kebe opolo kawokalaiye iba:te ebe opo atepate walo kemalagidilonamia:.

Nanitabola, iba:te ebe opamo olowamioma: ubi niyatiy-
ataleka:, ebe tanalo osiyodiloma: gabo iba:tamo balag-
iliyana:, wiyasiya ibi ubia:nola.
16 Ao, iba:te wiyasiya Godokono Unu Duliyomolo wade
duliyomolonomoma: eba gelanalo, ebamo nemaimioma:
kawonomamo malagidilonamiya, ebe mabuma: Godoko
ilipokobi kolowina: iba:te ebe ibino nani Godoma:
ka:minama:, iyo, ibi mabuma: ebete ebe Unu Duliyomolo
iyalo osiyodilolamiya.

A:ibalayamako Ega:walo Yu Epono Ewoni Nabi Epetapino Nanitabokobi Midi Tanalo

17-18 Mabu A:ibalayamate Godoko nanitabokobi
na:midinami, ebema: ebete ebeno gudu Aisa:keko ebetamo
ikaema: ka:wokolomiya:. Numa:la:, dopamo Godote
A:ibalayamatamo me tabo nanitabolo egiya, “Me gudu
Aisa:kegodone a:imano walone gudi bilibilinomate
kemaimioma:na:.” Wiyasiya Godote A:ibalayamakono
nanitabokobi midi tanalo kuima:, ebete Aisa:keko
kalimagono nilakapo inamabuma: midite ebetamo
ikaema: daniya, ebe tetelo A:ibalayamate ebeno tabamo
tuduwatama: ebo olosiyodiliya,
19 mabu ebete ebeno tepo magumulo ma kunu
malagidiliya, Godoko modobola Aisa:keko a:e magumune
igilamo walo kakadipatema:. Ebema: nanitabola,
A:ibalayamate ebeno gudu Aisa:keko Godotamo ikaema:
ebeno tepo magumulo ebe iyalo a:ema: eba gelo, Godote ebe
gudu ebetamo igilolo walo gito kikamiya.
20 Mabu Aisa:kete Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: ebete ebeno gudi Ya:ikoboko ega:walo Isoko
mabuma: Godoko naniya, ebete walone tetelo ibi netewapi
keba kunu na:kowalubilinakomene.
21 Mabu Ya:ikobote Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: ebeno a:e tanalote tatalima: eba eda:lo, ebete
Yausepegodone dawokalaiya ebe walone gudi mabuma:
Godoko ebo aniya, ebete ibi wadenomamo kowalubilinama:,
iyo, ebe tetelo ebete ebeno gaubago maigate ebeno ololo
opamo tuduta:midalo Godotamo towetowe tabo eba kunu
kiyawaiya.
22 Mabu Yausepete Godoko nanitabokobi na:midinami,
ebema: ebeno a:e tatalima: eba eda:lo ebete Isalaela epo
ebo analiya, iba:te walone tetelo Isipiti opone eba tolamelo
ebeno goa kowatama:.

Mosesekono Nabiwila Menokola Ibino Nanitabokobi Midi Tanalo

23 Mabu Mosesekono nabiwila menokola iba:te Godoko
nanitabokobi na:midinamiya, ebema: ebete dawokaliya

iba:te netewa-kapiya saganamo ebe ebo waminiya, Isipiti opono Kawo Elawodubu Pa:lote ebe anakapumikapoma:. Iyo, iba:te ibino a:lia:li gudu wadenoma: eba gelalo, ebema: Pa:lote Isalaela epono baibai gudi anakapulaema: danaliya, iba:te ebe tabamo tudila:oa:no ebetamo ka:toletoleiya:.

Mosesekono Nanitabokobi Midi Tanalo

24 Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: ebete apete dubu teta:mo demaigiya, ubia:noma: ebo ediya epate ebe Pa:lokono buweleno guduma: ka:ima:.

25 Iyo, ebe tetelo ebete ebeno ubi ma kunu kiyatiya:, ebete tete da:pesolo iyaiya kubakuba tanalo eba osiyodilolelo me opono kalakala kelawa:tepama:. Ao, ebete wiyasiya ubi ma kunu iyatiya ebeno nanitabokobi midi mabuma: Godokono epo epetapiago temeteme kuwatema:.

26 Ebene Mosesete walone tetelo ebeno wade wiya Godogodone da:nelaemene, ebete ebe tanalo kawonomamo nemalagidilonami. Ebe mabuma: epetapiate ebe demalogonakiya, ebete Godokono Alibodawa Kelisoko mabuma: ebe temeteme laema: modobonomoma: eba gelo, Isipiti opono kawokawo inamabu bilibilinomo uwatema: ubia:noma: eda:te ebeno wokilo ebe inamabu dologala inamabuma: midiliya.

27 Mabu Mosesete Godoko nanitabokobi na:midinami, ebema: me opo epate kebe Kawodawa ibino balidinomamo umia:no, Mosesete ebe Kawodawa ebeno tepo magumuno wokilo eba uminalo, Kawo Elawodubu Pa:lokono dowa tanaloma: tolea:no Isipiti opone gito tiya, iyo, ebete iyaiya temeteme epetapi magumulo ebeno tepo magumuno woki eba kodakodaiminalo ebeno Kawodawa kowaloma:tama: woki iyakobi ka:midiya:.

28 Ega:walo Mosesekono nanitabokobi midi mabuma: ebete Godokono tabamo tuduwatalo ebeno Isalaela epo ebo analiya, iba:te dopo Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo ibino iyaiya motono gigiyamo sipi-goeono kalima kanamogamidaolema:, Godokono A:e Nopodawate ibino dopo dubu gudi anakapulamekapoma:.

Isalaela Epono Nanitabokobi Midi Tanalo

29 Mabu Isalaela epate Godoko nanitabokobi na:midinamiya, ebema: Isipiti epono gowelaopiate ibi anakapulaema: da:na:ma:taliya, ebe tetelo Godote Kalimakalima Kewa: Kolomono obo gagale damelama: da:midiya, iba:te apuamo olalatia:no na:iwaliya. Wiyasiya numa:la:, Isipiti epate ebe atu gabodo ibi elawamo

* **11:28:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

da:na:ma:taliya, ebe tetelo kolomono obote ibi bilibilinomo gito analopamidaliya.

30 Ega:walo tete idilo Isalaela epono nanitabokobi midi mabuma: iba:te Godokono tabamo tudila:olo Yeliko kawo duliyomolo balado sebeni egelalo nanakopa:te tanalo dolopoligiya, Godote ebe duliyomolono kawokawo kalanomo eba anabuilamelo opamo gito gudiya.

La:iya:bakono Nanitabokobi Midi Tanalo

31 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebe Yeliko duliyomolo kubaimia:no, dopamo Isalaela epo magumulo iba:te kebe epo ebe duliyomolo diya gabodo uima: danaliboliya, ebe dubu netewate ebe duliyomolono modoboa: tanalo ulaema: ebamo gito nemaimiya. Ebe tetelo Yeliko duliyomolo epo magumulo kamiyale idi La:iya:bako, ebe dopamo dubu bilibili kamiyalema: eda:nami, ebete Godoko nanitabokobi midite ebe dubu ebeno motamo kalakalago uwatete ibi ebo walubiliya. Ebema: nanitabola, me kamiyaleno nanitabokobi midi mabuma: Godote Isalaela epono gowelaopiatamo talena iyatiya, iba:te Yeliko duliyomolono nanitabokobi midia:pi bilibilinomo eba anakapulamelo ebe kamiyaleno igilo ebo ka:mula:ema:.

Iyaiya Tuputupu Epo Epetapino Nanitabokobi Midi Tanalo

32 Ebema: nale la:tamo nanitabokobi midipi epetapino oi atumu ba:ka:kiyawaomo? Naimano woki ma kunula, tete modoboa: ibi bilibilinomono tanalo wadenomamo kawokalilaema:, iyo, Gidiyonoko, Belakako, Sa:msoniko, Yepatako, Da:ibidiko, Sa:miyoloko, ega:walo Godokono woki awokalimipi epetapi, ibi bilibilinomono osiyodilole tanalo da:pola:lamena, na modoboa: ebe tanalo bilibilinomo la:tamo kiyawaoma:.

33 Nanitabola, ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo gowelao magumulo opo epetapino wato kikopu eba uwatelo ibino kapela kawokawo elawodubuma: ebo eda:onakiya. Iyo, iba:te ibino ilukuli magumulo tuputupu tanalo dosiyodilolenakiya, ebema: Godote iba:tamo kebe wadewade tanalo ikalaema: nanitabolo danalenaki, iba:te ebe tanalo gito uwatenakiya. Eba kunu tete idilo ibi epetapiate layono-gaagaa gelebadikobi gito midiliya, ebe elawoelawo inamabuate ibi kubailamekapoma:.

34 Ebene tete idilo ibi epetapiate ibino nanitabokobi midi tanalodo elawo elanomo gito a:egaiya ibino igilate ebe elalo olopoligokapoma:, ega:walo tete epetapilo piyate ibi gowelaono gila:mo anakapulaema: dowagelenakiya, ebe epono elawo magumune iba:te Godokono walubi tanalodo gito alautionakiya. Iyo, iba:te ibino ape magumulo elawoa:noma:

eba edaːonalo, Godote wiyasiya ibi elawokobi ebo midilinaki, ebemaː ibaːte gowelao magumulo kawokawopimaː eba edaːolo tete epetapilo kapela opono gowelaopino iyaiya taneba kubanomamo alukolenakiya.

35 Ebene nanitabokobi midipi kamiyale epetapiate atumu ibino nanitabokobi midi tanalodo Godokono elawo ma kunu uminakiya, ibino aːelaopi magumulo ebete ibi epetapi igilamo walo aːkowadipalatelenaki.

Wiyasiya nanitabokobi midipi epetapino tanalo eba kunuaː. Ibaːte idoko motolo eba ilukulinalo, kuba osiyodilolepiate kawokawo aːe temeteme ebo ikalamenakiya ibaːte ibino nanitabokobi midi tanalone kolobilaːomaː. Ebe tetelo ibi wiyasiya ubiaːnola ibino nanitabokobi midi tanalo eba atepalo kuba osiyodilolepiate ibi idoko motone gito kanalibolemaː, iyo, ibi iyatawala Godote ibino aːelao tanalodo ibi wade oli igilonomamo kowadipalatelemene, ebemaː ibaːte ibino temeteme magumulo gito naːelaonakiya.

36 Ebene kuba osiyodilolepiate nanitabokobi midipi epetapi eba malogolelo ibi paːkaːpaːkaːmo ebo aːnaːmaːgaːmidaolenakiya, egaːwalo ibaːte epetapi auli alaːmo matuolamolenakiya idoko motamo gito niyalekenakiya.

37 Iyo, tete epetapilo ibaːte nanitabokobi midipi eba anakapulamelo ibi epetapi nokolamo mapelamenakiya, ibi epetapino ape tetenomodo ilonomo inamabuamo iyailinakiya, egaːwalo ibi epetapino wato gilaːmo gito migililamenakiya.

Egaːwalo me tanalo idila. Nanitabokobi midipi epetapi bilibilinomate me opolo inamabuaːpimaː eba edaːonalo wadewade kalikago kowapataːlamenakiaː, iyo, ibaːte modoboaː sipi-goeogoeo egaːwalo gautu-goeogoeo tama kaliku kapiya pupulionakiya. Nanitabola, tete bilibilinomolo me opo epate ibaːtamo iyaiya temeteme kubanomamo eba ikalamelo

38 ibi wadewade epoaːmaː gelalo ibino iyaiya ilukuli duliyomolone elawamo daːnaːmaːlatelenakiya, ebe tetelo ibaːte bulu opamo egaːwalo unuunu damelamo gito nalautionakiya, ibaːte ebakobako epoaː opolo damela gugu magumulo kaːnilukulionamaː.

39 Ebemaː ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono tanalomaː Godote ibaːtamo nekalakalanami, ebeno kalakala ibino nanitabokobi midi mabumaː bedaː kawonomolaːkaː! Wiyasiya numaːlaː, ebete ibaːtamo kebe wadewade tanalo ikalaemaː nanitabolo degiya, ibaːte me opolo ebe tanalo nanitabolo kulamiyaː,

40 mabu a piyate me tetelo dilukulionama:, Godote a
mabuma: wade oli noponomo ma kunu iyatiya. Aimano
ilukuli tetete pemaiga:no ebete dopo nanitabokobi midipi
mabuma: tanalo idi a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe
tetelo ebete a iba:go kapiyakobi da:midimene, ebe tetelo
ebete a bilibilinomo kapimiya ebeno tuputupupinomoma:
ka:midimene.

12

Godokono Guda:te Me Opolo Eba Ilukulinalo Ebete Ibi Iyaiya Temeteme Tanalamo Diyatulamenako

1 Ebema: numa:la:, dopamo dilukulionamiya ibi
bilibilinomate a a:ga:luatelo eba lamota:onalo, iba:te
nanitabokobi midi tanalodo kebe tanalo kosiyodilolenamiye
ebe tanalo atamo awokalilama:. Ebe mabuma: ibi
keba kunula:ka:, modobola a atumu agowa ukamidaole
tanalo bilibilinomo aimano tolame gabone tametama:mo
ka:niyalekemalema:, ega:walo kebe kuba osiyodilole
tanalate a dematuoamoena, modobola ale ebe ale
iyailite ginimi apuamo gito ka:miyapamalema:. Iyo,
nanitabokobi midi gabono uwomu teta:mo nemaimioma:
kawonomamo eba malagidilonalo ale elawonomamo ebo
ka:puila:omalema:, sukulu guda:te ibino kalakala egelalo
keba kunu ka:puila:onake eba kunu.
2 Ega:walo modobola a tete bilibilinomolo aimano tepo
magumuno wokilo Ya:suko wadenomamo buminakoma:,
iyo, ebete aimano nanitabokobi midi tanalono mabuma: eba
eda:nalo a dopaeamete uwomuamo a wadenomamo kema-
gataemene. Nanitabola, ebete kewa olotolowalo da:iya,
ebete kebe kalakala Godogodone walone delaemene ebe
kalakala ebeno tepo magumuno wokilo ebo umiya. Me ebe
mabuma: ebete ebeno a:e tanalono kawokawo ilipo ega:walo
temeteme tanalo malagidiloa:no wato kikopu ebo lawiya,
iyo, me tetelo ebete Kawo Elawodawa Godokono tumudi
apulo bokolina.
3 Nanitabola, Ya:sute kuba osiyodilolepino dowa tanalodo
kawokawo temetemenomo duwatiya, wiyasiya Godokono
ubi tanalamo tuduwatama: woki iyakobi ka:midiya:.
Ebema: modobola la: atumu la:imano temeteme magumulo
ebe tanalo wadenomamo eba malagidilonalo la:imano
nanitabokobi midi tanalodo kuiwodopoma: eda:oa:no
elawoa:noma: akoeda:oala:.
4 Numa:la:, Ya:sutamo demaigiya ebako a:e tanalote
la:tamo kemaiga:, iyo, kuba osiyodilolepiate iyaiya teme-
teme epetapi la:tamo nanitabolo ikalamenakota, wiyasiya

iba:te la: bilibilinomo magumulo kapiya dawa idi ebeno nanitabokobi midi mabuma: kanakapumia:.

5-6 Ebema: me kawo tanalo akododomatiala:. Godote la: ebeno gudima: ka:la:minata, iyo, ebema: ebeno Bukalo me tabote la:imano temeteme tanaloma: gena,

“Naimano gudu, temeteme tanalo epetapiate
Kawodawano ubi tanalodo a:ma:tamo maimiote,
ebete ebe tanalamo a:ma: diyatumitamene,
modobola a:ma: ebe iyaiya iyatumi tanalamo na:tuduwatiye,
ega:walo ebete a:imano kuba osiyodilo tanalo idima: kawiya danatamene,
a:ma: kuiwodopoma: akoeda:la:.
Nanitabola, Kawodawate kebe epo nilakapolo demalagidilolena,
ebete ibi temeteme tanalamo iyatulamenako,
ega:walo ebete kebe lumagi ebeno guduma: degenako,
ebete ebe lumagino kuba osiyodilole tanaloma:
ebetamo iyaiya temeteme tanalamo wiya ikameonako.”

7-8 Iyo, numa:la:, me opo kawonomolo nabiate ibino gudi walubilima: temeteme ikalame tanalamo ibi iyatulamenaka, iba:te kuba osiyodilole tanalo eba miyapalo wadewade tanalo kapiya kosiyodilolema:. Ebema: la: iyaiya temeteme magumulo da:pola:wenama elawoa:noma: akoeda:oala:, mabu me opo epo keba kunula:ka: Godote eba kunu la: ebeno gudima: eba genalo la: temeteme tanalamo ebo iyatulamenakota. Ebema: nanitabola, ebete la: temeteme tanalamo iyatulamea:notaleka:, la:le ebeno nani gudima: a:keda:wena:, la: wiyasiya pilo gabodo dawokalaiya ebako gudima: beda:wena:.

9 Iyo, a aimano nabino tanalo iyatawala, a gudi egege tetelo iba:te iyaiya temeteme tanalamo a iyatuamenakiya, ale eba apepeolo wadewade woki ebo kuwatema:. Ega:walo a me opolo eba ilukulinalo aimano nabino iyatulame tanalamo da:tudila:onakoma:, epate ebe tanalo aimano mulo wokima: gelanaka. Wiyasiya numa:la:, a me tetelo aimano Unu Duliyomolono Nabiwitamo da:tudila:onakoma: ebe tanalono mulo beda: kawonomola:ka:, mabu ebe tanalodo a nanitabo igilonomo ebegodone kelaemalema:!

10 Ega:walo me tanalo idila. Me opono nabiate ibi a:ka:tuwa: ibino ubilo kebe tanalo wadewadenoma: degelanaka, ale ebe tanalo kosiyodilolema: iba:te iyaiya temeteme tanalamo tete da:pesolo a iyatuamenaka. Wiyasiya Godote ebeno wade igilo atamo ikaeaema: ubi niyatina,

ebema: ebete a kebe tanalo osiyodilolema: diyatuamenako
a ebe tanalo nanitabolo dosiyodilolenakoma:, ebe tetelo
ebete Wade-talenadawama: keba kunu keda:nale, a atumu
talenapima: ka:keda:omalema:.
11 Iyo, nanitabola, ale aimano nanitabokobi midi tanalodo
kapepeoma: kebe tetelo ale temeteme duwatema:, ale ebe
temeteme tanaloma: kekalakalaonakoa:, wiyasiya numa:la:,
lumagite ebako temeteme tanalamo wadewade woki
duwatemene, Godote ebe gabodo ebetamo milo ega:walo
tuputupu okoli tanalo eba ikamelo wadewade da:ima:te
ebegodone nanitabolo bemaimionakomene.
12-13 Ebe mabuma: modobola la: la:imano iyaiya teme-
teme magumulo elawoa:noma: eda:oa:no kalakala walo
na:kelawiyala:, la:le la:imano kotamo wadewade tanalo eba
osiyodilolelo la:imano agowamo Godokono tuputupu ga-
bodo wadenomamo kowapata:lama:wenama:. Eba kunu la:
magumulo potele agowa tataidawama: deda:na, ebete teme-
teme magumulo wadekobi olowite walo na:kepata:mene.

Nanitabokobi Mididawate Wadenomamo Nokolinamene,
Godogodone Demaigana Ebe Igilo Mula: Tanalone Gakapoma:

14 Ebema: nanitabokobi midipiala:, modobola la: la:imano
ubi tanalo ma kunu niyatiniyala:, la: epo bilibilinomago
Kawodawa Godokono milo tanalago eba ilukulinalo
la:imano osiyodilole magumulo ebe kapiya kalakalakobi
ka:mida:wenama:. Nanitabola, kebe lumagite aimano
Kawodawa eba kunu kalakalakobi midia:no, ebete ebeno
ololo a:ka:nuimene.
15 Ega:walo Godokono nilakapo tanalodo demaigana,
modoboa: la: magumulo idite ebe igilo mula: tanalone
gama:. Numa:la:, kaka inamabunomote lumagino palilo
apete, ebene ebete iyatawa:no lawete ebeno guda:te naoma:
iba:tamo dikalaemene, diyala, ebeno motolo olalati ka-
wonomote maigate ebeno gudi magumulo epetapi bilibilino-
mate da:ba:elaoma:na:. Eiye, la: nanisiwale! La: magumulo
idite ebeno tepo magumuno dowa tanalodo ebako kaka
inamabuma: eda:ma: modoboa:!
16 Ebema: Isote dopamo ebeno kateneno ubi tanalono
osiyodilole magumulo keba kunu kokolinamile, la: magu-
mulo idite ebako dawama: eda:ma: modoboa:. Numa:la:,
ebete Godokono iyaiya ubi tanalo malagidilolea:no, ebeno
bae kape kopoliyama: kapiya teteno bae ekawigodone eba
lawelo ebeno dopo guduma: eda: tanalo kawo tanaloa:ma:
gelo ekawitamo gito ikamiya.
17 Ebema: la: iyatawalata, walone Isote ebeno woki iyakobi
midima: dowageliya, ebete ebeno nabiwitamo ipupago
ebo tiya, ebeno nabiwite Godoko kanama: ebeno okoli

magumulo ebe wadenomamo kowalubinama:. Wiyasiya Isoko niyala, gabote kitaniya: Godogodone wadewade tanalo kuwatema:, iyo, ebe modoboa: ebete dopamo kuba woki magumulo dosiyodiliya ebe tanalo walo iyakobi midima:.

Potele Godokono Tabo Olowima: Ubia:noma: Deda:na Ebete Ebeno Kuba Wiya Nanitabonomolo Kelaemene

18 Ebema: la: piyate Ya:suko nanitabokobi da:mida:wenama, dopamo Moseseko tetelo a Yu epono ewoniate Godotamo kawo tolenomo magumudo keba kunu ka:pelamiye, la: ebetamo eba kunu ka:pelama:wiya:. Iyo, dopamo iba:te Sainai Ununomo Damelalo Godokono iyaiya tole ikalame tanalo ibino balidinomamo ma kunu ulamiya, ebe unu damelalo elawo elanomote eba waitalo, idoko kawonomote egelano alo da:muliya, kawo awanomote maigate ibi kubanomamo ebo pa:mida:lamiya.

19 Ega:walo ebe atu tetelo anoano tanalo idite ma kunu kemaigiya, Godokono nopodawate tutele kawonomamo da:moliya iba:te olowiya, ebene iba:te Godokono tabo madodo ibino galonomamo eba olowiutalo iba:te kawo tole lawete Moseseko ebo toweomiya, iba:te kapiya tabo idi Godogodone eba kunu a:kolowioma:na:.

20-21 Nanitabola, ebe tetelo Mosesete atu kawokawo anoano tanalo eba ulamelo negiya, “Naimano tole kawonomo magumulo naimano apete a:ka:tuwa: anakamita!”

Ebema: numa:la:, aimano ewoniate kawonomamo eba toletoleolo modoboa:noma: ebo eda:iya, mabu Godote ibi dopamo ma kunu totomulateliya, “Me unu damela talenanomola, ebema: la: magumulo idawate pete me damelamo da:pa:putimene, ebete gito na:emene. Iyo, la:imano dabiole inamabu atumu, ibi magumulo kapiya inamabu idite naimano pukala dapadikanalemene, modobola la: ebe nokolamo mapema:wete nanakapumiyala:!”

22 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: piyate la:imano nanitabokobi midi tanalo Ya:sutamo diyata:wiyama, la:imano tanalo eba kunua: mabu la:imano Godotamo pelame magumulo tole kitaniya:, puliyanomola. Iyo, nanitabo igilo pogodone da:pena, ebe Kawodawa Godoko ebeno nopopi bilibilinomago kebolo kokolinale, la:le ebe Unu Duliyomolono Yelusalema kawo duliyomolamo kalakalago pelamiyamata, ebe duliyomolono mailo idi ebe Sayono Unu Damelala.

23 Numa:la:, Godokono dopo gudu Ya:suko keba kunula:ka: piyate ebako epoma: deda:ona, Godote ebe nanitabokobi midipi bilibilinomono mailo ebeno Unu Duliyomolono

Bukamo iyalo akulolelamiya. Ebema: ebe tuputupupi magumulo ebete kebe epagodolo ebeno woko dopoliyaliya, la:le ebe epono uliyanano Kalakala Duliyomolamo pelama:wete iba:go kapiyakobi a:polowiyamata, iyo, la: Godokono ololo apuamo atumu a:ka:pelamiyamata, nanitabola, ebe me opo epo bilibilinomono tanalo danagilamelelaemene ebe Kawodawala.

24 Ega:walo me tanalo idila. La: atumu Ya:sutamo a:ka:pelamiyamata, ebe Godokono oli nopote atamo maigama: gabo dosiyodiliya ebe dawala. Ebete ebeno kalima Godotamo ikamelo a mabuma: deka:ka:liya, ebe kalimado ale wadewade walubi tanalo nanitabolo buwatenakoma:, ebema: nanitabola, Ya:sukono kalimano woko osiyodilo elawote A:ibolote Godotamo dopamo dikamiya ebe kalimagono inamabuno elawo nodolina.

25 Ebema: la: nanisiwale, me tetelo potele la:tamo da:kiyawaona ebe Kawodawano tabo olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:. Numa:la:, dopamo me opolo ebeno tabote Mosesedo demaigiya, ebe tetelo piyate ibino galo demopioliya iba:te ebeno elawo magumune alautioma: gabo nipo wadiya. Ebe mabuma: ebete a tetelo Unu Duliyomolone tabo walo eba ka:kiyawaonalo, ale ubia:noma: eda:ote ebegodone dolobila:oma:, gabo keleka: ale ebeno elawo magumune alautioma:? Gabo puliyanomola, a kuba wiya kawonomamo kuwatemalema:!

26 Nanitabola, dopamo tetelo ebete tabo da:kiyawaiya me opote ebema: alegaiya wiyasiya a tetelo ebete nani tabonomo walo ma kunu ka:kiyawaiya, “Nale kapiya tete idilo me opo kawonomo ega:walo tobolo unu atumu ka:powadimagolatelemamo.”

27 Ebema: numa:la:, ebete kapiya tete idilo me tanalo kosiyodiloma: tabo degiya, ebe tanalono magumu ma kunula. Ebete me opo ega:walo tobolo unu ega:walo ibino inamabu bilibilinomo dopamo dosiyodiloliya, walone tetelo ebete ebe inamabu bilibilinomo eba wadegelatelelo, iba:te ebo kalatidioma:na: ebema: lumagite walo a:kulaemene. Iyo, ebe tetelo Unu Duliyomolono olioli inamabu kapiyate ka:pola:nama:na:, mabu idawano elawo kitana: ebe inamabu ka:kubailaema:.

28 Ebema: modobola ale aimano kalakala tabo Godotamo kadipatemalema:, mabu ebe kebe oli opolo Kawo Elawodawama: deda:na ebete ebe wade oponomo atamo kikaeaemene, nanitabola, idawate ebe opo kubaima: a:ka:modobomene. Ega:walo Godokono iyaiya walubi tanaloma: aimano tepo magumulo eba kalakalaolo, modobola ebete a keba kunu kiyatuamenale a ebe eba

kunu bamamatenakoma:. Iyo, ebe amamatema: modobola
ale aimano tepo magumulo ebe unamo eba adipatelo wade
tuduwata wokino tanalago ka:pelaemalema:,
29 mabu aimano Godo ebe potele ebeno elamo
kuba osiyodilolepi bilibilinomo da:kubailaemene ebe
Elawodawanomola.

13

Ale Godoko Kalakalakobi Midima: Keba Kunu Na:kilukulinama:

1 Ebema: modobola la: nanitabokobi midipiate kapiya
alailame ekaki keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:onalo,
la: magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilowinala:.
2 Ega:walo piyate kapelapimu opo idine la:tamo
da:pelamenaka, la: ibi la:imano motamo kalakalago
uwatema: woki wadenomamo nalomonakiyala:.
Nanitabola, dopamo nanitabokobi midipi epetapiate ibino
ilukuli magumulo eba kunu eba osiyodilonalo, Godokono
Unu Duliyomolono nopopi epetapiate iba:tamo da:pelamiya,
iba:te ebe nopopino nanitabo tanalo iyatawaoa:no gito
walubiliya.
3 Ega:walo nanitabokobi midipi magumulo piyate idoko
motolo ega:walo temeteme epetapi magumulo dilukuliona,
modobola la: ibi nilakapolo eba malagidilolenalo ibi ebo
nowalubilinakiyala:, iyo, la: walone tetelo atu temeteme diy-
atawaoaema, la:le epetapiagodone walubi tanalo uwatema:
ubi keba kunu na:kiyata:ema, la: eba kunu nosiyodilon-
akiyala:.
4 Ega:walo me tanalo idila. La: bilibilinomo magumulo
kebe tetelo dubute kamiyala:go kapiyama: deda:mene, mod-
obola iba:te ibino kapiyama: eda: tanalo Godokono wade
walubi tanaloma: eba gelalo, ebe dubute kamiyale idi
walo pilolo a:kelaemene ega:walo ebeno kamiyalete atumu
dubu iditamo pilolo walo a:ka:toamene. Nanitabola, piyate
buwelemele ega:walo koi pilo gabodo duwatenaka, iyo, kebe
dubute kamiyale pilo tanalo dosiyodilomene ega:walo kebe
kamiyalete dubu pilo tanalo dosiyodilomene, Godote ebe
kuba osiyodilolepiatamo ibino wiya kikalaemene.
5 Ega:walo la:le kawokawo mani uwate gabo uima: ka-
wonomamo akomalagidilala:. Modobola la: wiyasiya Godote
la:tamo kebe inamabu dopamo kikalametiyala ebe inamabu
modoboma: eba gelalo, la:imano tepo magumulo ebeno
kalakalate nitanamene, mabu ebete ebeno Bukalo tabo ma
kunu gena,

“Nale la:go eba okolinalo

la: wadenomamo bowalubilinakomata,
iyo, uwomua: uwomua: tetelo
la:imano iyaiya modoboa: tanalo magumulo
nale la: gito a:ka:miyapatama.”

6 Ebema: Godote ebeno Bukamo tabo idi diyatiya, modobola
a woki bilibilia:no ebe atu tabo ma kunu kegelamalema:,

“Kawodawa Godoko ebe naimano Walubidawala,
ebema: nale tanalo idima: a:ka:toletolemo,
iyo, ebete na eba walubininalo,
idawate na kubainaema: a:ka:modobomene.”

7 Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo piyate la:imano watowatopima: eba eda:olo Godokono tabo la:tamo da:kiyawaonakiya, modobola la: ibino ilukuli tanalo nemalagidilala:, iyo, kebe wadewade da:ima:te iba:godolo demaimionakiya, ebako atu da:ima:te la:godolo kemaimionama:, modobola la: ibi nanitabokobi midi tanalodo nibamilateleniyala:.

8 Numa:la:, Ya:su Kelisote dopamo keba kunu kokolinamile, ebete me tetelo eba kunu ba:kokolina, ebene ebete atumu uwomua: uwomua: tetelo iyama: a:keda:namene.

9 Ebema: la: nanisiwale! Ya:sukono nilakapo tanalodo demaigiya piyate ebe igilo mula: tanalono nanitabo tanalo iyatulamea:no, la: ebe iyatulamepino iyaiya tabamo tudila:oa: tanalodo ele gabo ako-odida:la:! Nanitabola, ale tuputupulo kilukulinama: Ya:sukono nilakapo tanalote aimano tepo magumuno woki na:kodakodailamena, wiyasiya piyate iyaiya bae nao talena pukalamo da:tudila:onaka, iba:te ibino pukala waloma:tale tanalodo wade walubi kuminakoa:.

10 La: iyatawalata, aimano Yu epo epetapiate Godokono tagala nopodo ebe kebe motolo kamamatenake, kalimagono inamabu ikameopiate amamatepino kuba osiyodilole mabuma: dabiole inamabu Godotamo eba ikameolo elamo ebo madolamenaka, ebema: ebe katene naoma: talena kawonomote iba:godolo bitana. Wiyasiya numa:la:, Ya:sute kewa olotolowalo ebeno ape kalimagono nilakapo inamabuma: midite Godotamo dikamiya, a nanitabokobi midipiagodolo talena kitana: ebe ikame tanalo kalakalago naoma:, iyo, piyate tagala nopo magumune ka:nemaimia: me talenate ibi kapiyatamo italamena.

11 Me tanalo nemalagidilala:. A Yu epono ewoniate Godoko kebolo kamamatenakiye, ebe motono Talena Bainomolo kalimagono ikameopino Unu Watodawanomote epono kuba osiyodilole tanalo egebolelaema: dabiole inamabu epetapino

kalima Godotamo ebo ikameonaki. Ebene ebe atu tetelo wokopi epetapiate epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo watalaema: ma kunu osiyodilonakiya, iba:te ebe inamabuno a:elao ape duliyomolo magumune waulatelenakiya elamo ebo nemadolamenakiya.

12 Me mabuma: Ya:sute atumu ebeno ape Godotamo eba ikamelo ebete Yelusalema kawo duliyomolo magumune nemaigate duliyomolo balalo gito na:iya, iyo, eba kunu ebete ebeno kalimamo epono kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo watalamiya iba:te Godokono talenapima: keda:onama:.

13 Ebema: modobola a nanitabokobi midipiate Ya:suko eba waloma:talo, nanitabokobi midia:pino tanebapiate kebolo kilukulione ale ebe duliyomolo magumune nemaimiote atu ilipo kalakalago ebo ka:nelaemalema:.

14 Nanitabola, me opo kawonomolo aimano Uwomua: Ilukuli Duliyomolote nanitabolo kitana:, wiyasiya kalakala kawonomola, ale aimano tepo magumuno balida:mo Wade Duliyomolonomo numinama:, walone tetelo a ebe Duliyomololo uwomua: uwomua: tetelo ba:nilukulinama:.

15 Ebema: modobola a iyaiya tete bilibilinomolo Godoko aimano Kawodawama: awokala eba ka:minalo, Ya:sute atamo dosiyodiliya ebe gabodo ebe bemoionakoma:, mabu ale ebe moio tanalodo Godote nanitabo kalakala kelaemene, ebete dopamo epono kalimagono inamabu ikameo tanalodo keba kunu kelawenakile eba kunu.

16 Ega:walo la:le wadewade tanalo eba osiyodililelo la: magumulo idite idi kowalubima: woki wadenomamo nalomonakiyala:, mabu me osiyodilole tanalo ebe atumu kalimagono inamabu ikameo tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, la:le mako osiyodilo tanalodo Godoko kalakalakobi ba:midinakomata.

17 Ega:walo la:imano sosi watowatopi kalakalakobi ka:midila:wenama:, modobola la: ibino tabo olowiawete na:tudila:onala:. Numa:la:, iba:te idoko ega:walo egela bilibilinomolo la:imano tepo magumuno woki wadenomamo ulamelelamenata, mabu Godote epono tanalo danagilamelelaemene, ibi ubia:nola ebete ebe tetelo ibino woko kubama: gema:. Nanitabola, kebe tetelo iba:te ibino woko kawonomo magumulo la:godone temeteme idi delaema:na:, ebe tetelo la: atu temeteme magumulo ka:pola:namamota, ebema: modobola la: la:imano osiyodilole magumulo kalakala kapiya iba:tamo nikalamenakiyala:.

18 Ebene la:imano towetowe tabo kiyawao magumulo modobola la:le na ega:walo nago woko dosiyodilona a bilibilinomo Godotamo nowadipaeatenakiyala:. Nanitabola,

aimano tepo magumuno mulo wokite a kuba osiyo-
dilolepima: keka:mina:, mabu a iyatawala aimano ubi tanalo
ma kunula, ale tete bilibilinomolo wadewade tanalo kapiya
bosiyodilolenama:.
19 Ega:walo nale me tanalo idima: la: kawonomamo towe-
olaemata, la:le na Godotamo nadipateniyala: ebete gabo
nosiyodilomene nale la:tamo samamo ka:pema:.

Buka Osiyodilodawano Uwomu Tabono Iyaiya Tanalo

20 Nanitabola, aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ebeno
sipi-goeogoeo Elawo Ulamedawanomoma: eda:na, mabu
ebeno a:e tetelo deka:ka:liya ebe kalimate Godokono
uwomua: teteno nopo ebe kodakodaimina. Ebema: potele
ebe a:e magumune dadipatiya, ebe Kawodawa Godoko ebe
epatamo milo dikalamena ebe dawala,
21 modobola ebete wadewade tanalo bilibilinomo
la:tamo nikalamenakoma:ta, la:le ebeno elawamo ebeno
ubi tanalamo nanitabolo ka:tudila:wenama:. Ega:walo
Ya:su Kelisote atamo dosiyodiloamiya, modobola Godote
ebe gabodo ebeno wade wokonomo a magumulo
nosiyodilonamene, mabu eba kunu ebe a:ka:tuwa: ebe
kalakalakobi eba midinalo Ya:sugodolo amama tanalote
uwomua: uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo ebe
nanitabola, taula!
22 Ebema: nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la:
ka:toweolaemata, nale la:imano tepo magumuno woki
walubilima: me leta magumamo kebe tabo kakulolemo, la:
ebe tanalo bilibilinomo olowioma: ubia:noma: akoeda:oala:,
mabu nanitabola, nale me leta magumulo naimano tabo
ka:geyageyailama:tepalea:.
23 Ega:walo na ubila la: me tanalo idi na:kiyatawala:.
Gabamaniate aimano nanitabokobi midi ekawi idi Timotiko
idoko motone gito alibiya, ebema: ebete natamo samamo
da:pemene, ebe tetelo na eba:go la: ulaema: kapimiya
ka:pemalema:.
24 Ebene la:imano opo kawonomolo kebe watowatopiate
sosi woko la:tamo dosiyodilona, modobola la: ibi bilibilino-
matamo naimano nilakapo tabo nanaliboliyala:. Me Itali
opolo dilukuliona ebe nanitabokobi midipi ekakiate ibino
nilakapo tabo atumu la:tamo kapalibola:.
25 Modobola Godokono nilakapo tanalote la: bilibilino-
magodolo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula.
Taula.

YA:IMESIKONO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Ya:imesitela, Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su
Kelisoko ibino wokodawala. Ebema: Isalaela 12 gu magu-
mulo la: piyate Yudiya opone maimiawete me opo ka-
wonomolo iyaiya da:nilukuliawenama, la: niyaniyata, nale
me leta la:tamo palibomo.

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ega:walo Ebeno Mulo Tanalo

2 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, iyaiya teme-
teme tanalo bilibilinomate la:tamo demaimiona, modobola
la: kawonomamo nekalakalaonala:,
3 mabu la: iyatawalata kawokawo temeteme tanalate
nanitabokobi mididawatamo da:pelaema:na:, ebe tanalodo
ebete ebeno nanitabokobi midi magumulo apete kodakodalo
kutitamene.
4 Ebema: la: kodakodalo lamota:ona tanalo akoatepala:,
mabu la: ma kunu eba ilukulinalo la:imano nanitabokobi
midi magumulo elawoelawonomoma: keda:omamota, iyo,
la:imano apepeo magumulo la:le wade tanalo kapiya idi
akanaetoamidaema.
5 Ebema: la: magumulo kebe lumagigodolo mulo woki
itana:no, modobola ebete Godoko na:toweoemene, ebene
Godote ebetamo mulo tanalo kikaemene. Nanitabola,
Godote ebako toweomedawatamo ubia: tabo a:kegeamene,
mabu ebeno kalakala bitana epo bilibilinomatamo ebeno
wadewade tanalo ikalamolema:.
6 Wiyasiya numa:la:, la: Godogodone tanalo idi laema:
la:imano nanitabokobi midi magumulo woki netewama:
eda:olo ebe akotoweoma:la:, mabu woki netewagodawano
kimalagidilo tanalate ebe kewa: kolomono ulo keba
kunula:ka: eba kunula, awate iyaiya apune dapalogonako
ulate atumu iyaiya eba kunu kemaimioma:na:.
7 Ebako lumagite akomalagidilala: ebete Godoko toweome
magumulo wade tanalo idi kelaemene,
8 ao, ebegodolo woki netewa ba:pola:na, ebema: ebeno
osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo ebe nalegaona.

Inamabua:dawa Ega:walo Inamabu Bilibila:godawa Ibino Tanalo

9 Ebema: modobola nanitabokobi midipi magumulo inam-
abua:dawate nekalakalamene, mabu ebeno tepo magu-
mulo Godote wadewade tanalamo ebe iyalo etabokaimiya,
ega:walo walone ebete wade wiya kikaemene.
10 Ega:walo modobola inamabu bilibila:godawate atumu
na:kekalakalamene, mabu Godote ebeno tepo magumuno
nigologolo tanalo eba iyatumilo ebe ma kunu aniya,
ebegodolo ditana ebe inamabu bilibili tanalo ebe kawo
tanaloa:. Iyo, walone me opono inamabu bilibili tanalate
kolopoligoma:na:, me opono kaiyakaiyate opamo ma:sigate
alawoma: keba kunu keda:nakole eba kunu.
11 Iyo, nanitabola, egelate eba podololo enaenanomoma:
deda:mene ebe tetelo kaiyakaiyate alawoma: eda:ote ibino
wadewade tita:te gito kolopoligomene, ebema: inamabu bili-
bila:godawate eba kunu kowagelemene, ebete ebeno iyaiya
mani woko eba osiyodilolelo ebeno igilote ebo kalatidimene.

Kuba Gabamo Wabuga:ta Tanalate Godogodone Ka:pelamena:

12 Ebema: kebe nanitabokobi mididawate kawokawo
temeteme magumulo kodakodanomolo dutinamene, mod-
obola ebete nekalakalamene mabu ebete ebako wabudi
magumulo kodakodama: deda:mene ebete uwomua: ig-
ilo wiya kelaemene. Numa:la:, me igilo ebe piyate
Godoko nilakapolo demalagidilona ebete iba:tamo ikalaema:
nanitabolo degiya ebe tanalola.
13 Ega:walo me tanalo idila. Idawate iyaiya temeteme
magumulo eba utinalo kuba gabamo wabuga:ta tanalote
ebetamo da:pemene, ebete ma kunu akogeala:, “Me kubate
Godogodone natamo pe.” Ao, eba kunua:. Godote lumagi
kuba gabamo kowabuga:tanakoa:, ega:walo Saitanakono
elawo puliyala ebete ebeno kuba gabamo wabuga:ta tanalo
Godotamo kosiyodiloma:.
14 Ebema: numa:la:, kuba gabamo wabuga:ta tanalate
lumagino kateneno kubakuba ubi gabodo pelamenaka, iyo,
me gabodo Saitanate ebe anamiyatate ebeno gubi magu-
mamo gito ka:neba:idilomene.
15 Ebe tetelo ebe lumagino tepo magumulo kateneno
kuba ubi tanalote apete kuba osiyodilo tanalo kalaimene,
ebene ebeno kuba osiyodilo tanalote ebeno okoli magumulo
kawonomoma: deda:mene, ebete a:e ebo kalaimene mabu
kuba osiyodilo tanalono wiya ebe a:ela.
16 Ebema: naimano wadewade nanitabokobi midipi
ekakiala:, la: a:ka:tuwa: la: a:da: akomasigila:la:,
17 mabu wadewade tanalo bilibilinomate Unu Duliy-
omolono Nabiwigodone ebeno nilakapolo atamo pelamena,

wiyasiya kuba tanalate ebegodone ka:pelamena:. Ebe tobolo
unu da:pukuimina ebe maweleno Namutudawala ega:walo
ebe nanitabo nilakapo Kawodawanomola, ebema: ebeno
nilakapo tanalote atamo iyama: keda:na:, ma kunu tete idilo
kawonomamo kawokalimi, tete idilo kela:mo kawokalimi,
ebete eba kunu kowagelena:.
18 Numa:la:, ebete a ebeno gudima: ka:midima: ebeno ubi
iyatiya, ale ebeno Nani Tabo magumudo oliolinoma: eda:ote
kawokalaoma:. Ebema: me tanalo ebe nanitabonomola,
ebete me opono inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya, ibi
magumulo a ebe dopo nolo da:imi keba kunula:ka: eba
kunula.

Modoboa: Lumagite Godokono Tabo Gito Olowima:, Modobola Ebete Nanitabolo Na:tuduwatamene

19 Naimano wadewade ekakiala:, modobola la: me
tanalo nemalagidilala:. Modoboa: lumagite epetapino
tabo olowioa:no ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo samamo
kiyawaoma:, ega:walo modoboa: lumagi idite lumagi
iditamo samamo dowama:,
20 mabu Godokono tuputupu okoli tanalono da:ima:te
lumagino dowa gabodo a:ka:noloma:na:.
21 Ebema: la:imano tepo magumulo da:pola:na ebe iyaiya
daleya wokino tanalo, ega:walo la:imano apa:mo dosiyodilola:wenakoma ebe kuba osiyodilole tanalo, modobola
la: ebe tanalo bilibilinomo balamo alomawete, ebene
Godote la:imano tepo magumamo damionako ebe tabamo
nanitabolo na:tudila:onala:, mabu ebe tabote la:imano igilo
mula:no gaboma: eda:na.
22 Numa:la:, la: Godokono tabo olowiawete tudila:oa:no,
me gabodo la: a:ka:tuwa: la: masigilinakomata. Ebema: modobola la: ebeno tabo olowiawete nanitabolo na:tudila:onala:,
23 mabu kebe lumagite Godokono tabo olowite
tuduwata:no, ebe poteleka: galasilo ebeno ololo daedale
wokilo dumita ebe lumagi keba kunula:ka: eba kunula.
24 Eiye! Ebako lumagite ebeno olololo kuba idi duimene,
ebete ebe tanalo modobokobi midia:no, tote beda: kuba
tanalo kumile ebe tanalo gito ka:na:dodomatimene.
25 Wiyasiya kebe lumagite Godokono Wade Totomu
Tabonomo wadenomamo umite kalakalago eba lawelo,
ebete ebe tabamo tuduwatate dodomatia:no ebe tanalo
magumulo dokolinamene, Godote ebeno osiyodilole
tanalo bilibilinomo magumulo ebe wadenomamo
bowalubinakomene. Nanitabola, Godokono Wade
Tabonomote ebako lumagi ebeno nanitabokobi midi
magumulo tutunomoma: ka:midimene.

Nanitabo Gabodo Godoko Waloma:ta Tanalo

26 Ebema: la: nanisiwale! Kebe lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe
Godoko waloma:tadawama: eba gelo wiyasiya ebeno mena
wadenomamo umina:no, ebe lumagi ebe a:ka:tuwa: ebe a:da:
kemasigimene. Ebeno Godoko waloma:ta tanalo ebe sosowa
keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebeno okoli magumulo
wade tanalote a:kitanamene!
27 Ebema: Godokono waloma:tadawanomono tanalo keba
kunula:ka:? Ebete nigologolo gudi ega:walo amoleamole
kamiyale ebakobako inamabua: epo ibino mibomibo
magumulo wadenomamo walubilina, ega:walo ebete me
opolo eba okolinalo kubakuba tanalo kosiyodilolena:, ma
kunu ebete ebeno tepo magumu ukulate walo daleyama:
a:ka:midimene. Nanitabola, Godote ebako lumagi duimene
ebe ebeno nani waloma:tadawama: keka:imene.

2

*Inamabu Bilibila:gopi Kapiyatamo Wadewade Tanalo Ako-
osiyodilola:la:*

1 Naimano ekakiala:, la: aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko
nanitabokobi midipilata ega:walo ebe Godokono elawo alo
magumulo dokolina ebe Kawodawala, ebema: la:le epo unu
nikapiamo ulamea:no ma kunu lumagi idi atepalo lumagi idi
ebo akolawa:la:.
2 Ebe mabuma: kebe tetelo inamabu bilibila:godawa
idite ebeno wadewade kaliku pupuliote ega:walo wiya ka-
wonomo lini inamabu ebeno kotamo pulite la:imano sosi
aladabuti tanalamo da:pemene, ebene ebe atu tetelo inam-
abua:dawa idite la: magumamo da:ka:pemene, la:imano
woki ibi netewapiatamo keba kunu na:kitanamene?
3 Wadewade kaliku pupulite da:pemene, la: ebe lumagi
kawonomamo eba malagidilolo ebetamo ma kunu
ba:kegelaema, “A:ma: niyata, me dopo apuno okoli baiamo
nokoliya?” Wiyasiya inamabua:dawa da:pemene, la: ebe
nilakapolo malagidiloa:no ebetamo ma kunu ba:kegelaema,
“Okoli bai idi kitana:, modobola a:ma: iyabailo gito nutita?”
4 Eiye! La: mako osiyodilo tanalodo la:imano tepo magu-
muno kuba woki awokalilamenakomata, mabu la:imano
tepo magumulo la: inamabu bilibila:gopi wadewadepima:
eba gelalo, inamabua:pi sosowama: midililo ibi nilakapolo
kemalagidilola:wena:!
5 O naimano wadewade ekakiala:, modobola la: me tabo
wadenomamo nolowiala:! Godote inamabua:pi nanitabolo
uwatiya, iba:te me opolo eba ilukulinalo nanitabokobi
midi magumulo kawokawopima: keda:onama:. Nanitabola,
walone iba:te Godokono Kawo Elawodawano Duliyomololo
da:pola:na ebe inamabu bilibili kuwatema:na:, mabu Godote

nani tabonomo iyalo a:kiyawaiya, ebe Duliyomolono wade-
wade tanalo ebe nilakapolo demalagidilona ebe epatamo
kikalaema:.
6 Wiyasiya numa:la:, la: ebako inamabua:pi nilakapolo
kemalagidilola:wena:, inamabu bilibila:gopi kapiya
malagidilolenamata. Eiye! La:imano kuba woki beda:
kawonomola:ka:! Tete epetapilo ebe atu inamabu
bilibila:gopiate la: nanitabokobi midipiatamo kawokawo
temeteme eba ikalamelo gabamanino tabo anagiyamida
baiamo la: ebo magatalenakota.
7 Iyo, ibi epetapi Ya:su Kelisoko demalogonaka ebe
nanitabokobi midia:pila, ebema: Ya:sukono wade mailo
ebete la: kowalubilitama: dikalametiyala, iba:te ebe mailo
kubama: gelana.
8 Numa:la:, Kawo Elawodawa Godote ebeno kawo totomu
tabonomo ebeno Bukalo ma kunu awokalimina, “A:ma:
a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, eba kunu a:ma: niyak-
abolo dilukulina ebe epo nilakapolo nemalagidilolena,”
ebema: modobola la: me tabamo nanitabolo na:tudila:onala:.
9 Wiyasiya la: tudila:oa:no, ma kunu la: epo unu nikapiamo
ulamelo inamabua:dawa idi sosowama: mida:wete, ebene
ebe atepawete inamabu bilibila:godawa idi delawa:ema,
la: kawo kuba kosiyodilomamota. Eiye! Godokono
kawo totomunomo adikanale mabuma: kuba wiyate la:tamo
nanitabolo ka:pemene,
10 mabu kebe lumagite Godokono totomu tabo
bilibilinomo eba uwatelo idi kapiya dadikanalemene,
ebe tetelo ebete totomu tabo bilibilinomo dowakalamina
ebako dubuma: keda:mene. Iyo, kapiya totomu tabo
adikanaledawa ega:walo totomu tabo bilibilinomo
wakalamidawa ibino tanalo ebe kapiyala, mabu ibi
netewapiate kapiya gabodo ibino kuba wiya Godogodone
kuwatema:na:.
11 Ebema: numa:la:, Kawodawa Godote totomu tabo ma
kunu giya, “A:ma: dubu idino kamiyale pilolo akolawa:la:,”
ega:walo me atu Kawodawate walo na:kegiya, “A:ma: lumagi
idi akoanakapuma:la:.” Ebene kebe tetelo a:ma: dopo to-
totomu tabo eba lawelo wiyasiya a:ma: toawete lumagi idi
gito dananakapuma:emene, a:imano tanalote keba kunu
na:kitanamene? A:ma: dopo totomu tabo adikanalea:no, ebe
mabuma: Godote a:ma:tamo ba:kekalakalamene? Ao, ebete
kuba wiya a:ma:tamo nanitabolo kikaema:ta, mabu a:ma:
ebeno totomu tabo idi adikanala:ta!
12 La: wadenomamo nolowiala:, Godokono kawo totomu
tabonomo ebe nilakapo awokalimi totomu tabola, ebe to-
totomu tabote epono nanitabokobi midi magumulo ibi tu-
tunomoma: midilina. Ebema: modobola la: la:imano tabo

gela magumulo ega:walo osiyodilole tanalo magumulo ebe kawo totomu tabamo nanitabolo na:tudila:onala:, mabu walone Godokono Unu Duliyomololo ebe kapiya totomute la:imano tanalo kanagiyamidalaema:ta.

13 Nanitabola, ebe tetelo Godote nilakapoa: epatamo ebeno nilakapo awokalimia:no kuba wiya iba:tamo kikalaemene, wiyasiya nilakapo awokalimipiatamo ebete kuba wiya a:kikalaemene, ao, ebete ebeno nilakapo iba:tamo kawonomamo kawokalimene.

Godoko Nanitabokobi Midi Tanalo Ega:walo Wadewade Osiyodilole Tanalo Ebe Kapiyala

14 Naimano ekakiala:, kebe lumagite Godoko nanitabokobi midima: gelo wadewade tanalo osiyodilolea:no, ebeno tanalo keba kunula:ka:? Godote epono tanalo danagiyamidalaemene, ebe tetelo ebete ebe lumagino nanitabokobi midi tanalo modoboma: ba:kegemene? Ao, ebako lumagino nanitabokobi midi tanalo ebe a:da: elemasigi tanalola, ebeno igilo mula: tanalote a:kitanamene.

15 Diyala la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo lumagi idite kalikua:noma: da:beda:nale, ega:walo nao inamabua:dawate da:ba:lutale.

16 Ebene la: magumulo idite ebako nigologolo lumagi umite, ebe walubia:no ebetamo ma kunu degemene, “A:ma: Godokono kalakalago na:toa, ebe a:ka:tuwa: a:ma: kalikamo ega:walo baeamo kowalubima:ta,” ebe tabo walubi taboa:, kuba tabola. Ebema: kebe tetelo nanitabokobi mididawa idite inamabua:no dokolina, ebene a:ma:le ebe kalikamo ega:walo baeamo walubia:no, a:imano nanitabokobi midi tanalote keba kunu kitanale?

17 A:ma: wadenomamo nolowia, a:ma:le Godoko nanitabokobi midima: geawete wiyasiya wadewade tanalo osiyodilolea:no, a:imano nanitabokobi midi tanalo ebe a:ela.

18 Wiyasiya la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo epetapiate negelana, “Lumagigodolo wadewade osiyodilole tanalate pola:na:no kuba:, mabu Godoko nanitabokobi midi tanalo ebe tepo magumuno osiyodilo tanalola, apa:mo osiyodilo tanaloa:.”

Ebema: na Ya:imesite ibino tabo eba wiyalo negemo, “La:le wadewade tanalo dosiyodilola:ema nale la:imano nanitabokobi midi tanalo ebo kiyatawamamo, wiyasiya la:le osiyodilolea:no na a:kiyatawamo. Numa:la:, naimano tanalo ma kunula, epetapiate naimano nanitabokobi midi tanalo kiyatawaoma: nale wadewade tanalo ebema: osiyodilolenakomo.”

19 Wiyasiya la: epetapiate kegelamamota, “Ale Godoko kapiya nanitabokobi na:midinama:, me kawo tanalola, aimano apa:mo osiyodilole tanaloa:.”

Na wiyasiya kegemamo, “Iyo, Godoko kapiya ebe Ka-wodawala, Saitanakono kubakuba uliyana atumu ebe tanalo iyatawala. Ebema: iba:te ebe tanalo nanitabokobi eba midilo Godokono elawoma: anakamiolo na:toletoleona, wiyasiya numa:la:, iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo miyapa:no wadewade tanalo kosiyodilolenakoa:. Ebema: la: na:kemalagidilawitama Godote ibino tole tanaloma: iba:tamo kekalakalamene? Ao, ibino wadewade tanalo osiyodilolea: mabuma: ebete iba:tamo kuba wiya nanitabolo kikalaemene!”

20 Eiye, a:ma: wadewade tanalo osiyodilolea: lumag-ima: deda:wena, a:ma: daedale lumagilata! A:ma: numa:, Godokono Buka apuno tabo idite a ma kunu iyatua-mena, kebe lumagite Godoko nanitabokobi midima: gelo wiyasiya wadewade tanalo osiyodilolea:no, ebe lumagino nanitabokobi midi tanalo ebe a:da: elemasigi tanalola.

21 Iyo, a:ma: aimano ewono A:ibalayamakono tanalo ne-malagidila. Ebete Godoko nanitabokobi eba midilo, ebeno nanitabokobi midi tanalote ebeno osiyodilo tanalodo ma kunu awokaliya, ebete Godoko watidilono nokola patapata unamo ebeno gudu Aisa:keko adilatite Godotamo nanitabolo ikamiya, iyo, ebeno wade osiyodilo tanalodo Godote ebe tuputupudawa idima: ebo ka:miya.

22 Ebema: ale me tanalo uima:, A:ibalayamakono nanitabokobi midi tanalo ega:walo ebeno osiyodilo tanalo kapiyanomoma: eba eda:lo, ebeno nanitabokobi midi tanalote ebeno osiyodilo tanalodo modobonomoma: ebo eda:miya.

23 Iyo, me tanalote A:ibalayamatamo pemaigiya, Godote ebeno Bukalo dopamo degiya ebe tabote nanitaboma: keda:ma:, mabu ebeno Bukalo tabo ma kunu itana, “A:ibalayamate Godoko nanitabokobi da:midiya, ebema: Godote ebe tuputupudawama: ebo giya.” Iyo, nanitabola, A:ibalayamakono nanitabokobi midi mabuma: Godote ebe ebeno wade namutudawama: ka:miya.

24 Ebema: modobola a:ma: me kawo tanalo wadenomamo nelawa:, a:ma: Godoko nanitabokobi midilo wadewade tanalo nosiyodilolenakiye, mabu Godote wadewade osiyodilole tanalo a:ma:godolo dulaemene ebete a:ma: tuputupudawama: keka:ima:ta. Wiyasiya a:ma: nanitabokobi midi magumulo wadewade tanalo osiyodilolea:no, a:imano nanitabokobi midi tanalo ebe

a:da: elemasigi tanalola, Godote a:ma: tuputupudawama:
a:keka:mitamene.
25 Ega:walo Godokono Bukate nanitabokobi mididawa
idino tanalo kawokalimina, ebeno mailo ebe La:iya:batela.
Ebe kamiyalete dopamo Godoko nanitabokobi midia: tetelo
dubu bilibili kamiyalema: eda:nami, wiyasiya Isalaela epate
ebeno Ka:inane opo laema: da:pemaimiya, ebe tetelo ebete
ibino Godoko nanitabokobi midite ibi ma kunu walubiliya.
Isalaela dubu netewate opo umioma: diya gabodo ebe-
tamo da:pemaimiya, La:iya:bate ibi Ka:inane opo gaba-
mani dubatamo kikalamiya:, ebete wiyasiya ibi iya gabodo
gito aliboliya gabamani dubate ibi anakapulamekapoma:.
Nanitabola, mabu La:iya:bate me wade tanalo dosiyodiliya,
ebe mabuma: Godote ebe tuputupudawa idima: ebo ka:miya.
26 Ebema: naimano iyatulame tabono magumu
kawokalima: uli tabo idi ma kunu itana. Lumagite
da:emene ebe tetelo ebeno uliyanate ebeno apene gito
ka:nemaigamene, walo ebe a:e apelo a:kokolinamene.
Ebema: nanitabola, lumagino nanitabokobi midi tanalo
eba kunula, ebegodolo wadewade osiyodilole tanalate
pola:na:no, epetapiate ebo kiyatawaoma:na: ebeno
nanitabokobi midi tanalo iyalo a:i.

3

Nanitabokobi Midipiate Ibino Iyaiya Tabo Kiyawao Tanalo Wadenomamo Nulamenama:na:

1 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano sosi
taneba magumulo kapiyakapiyanomate iyatulamepima:
neda:iyala:, mabu la: iyatawalata a piyate Godokono tabo
iyatulamepima: deda:onama:, walone ebete aimano tabo
kiyawao tanalo ega:walo osiyodilole tanalo kawonomamo
kanagilameleaemene, wiyasiya ebete nanitabokobi midipi
epetapino tanalo eba kunu akanagilamelelaemene.
2 Nanitabola, tete epetapilo a nanitabokobi midipi bili-
bilinomate Godokono nanitabo gabo anaetoamidanakoma:.
Wiyasiya numa:la:, a magumulo kebe lumagite ebeno
tabo kiyawao tanalo bilibilinomo wadenomamo dulamena,
ma kunu ebeno menate tabo kapiya idi kubanu gea:no,
ebe lumagino osiyodilole magumulo kuba idite atumu
a:kitanamene, iyo, ebete ebeno apeno iyaiya osiyodilole
tanalo bilibilinomo wadenomamo ulamena kuba idi osiyo-
dilokapoma:.
3 Ebema: modobola la: me uli tabo wadenomamo ne-
malagidilala:, oso-goeo namutudawate ebeno tabamo ale
iyatite, ebene ebete oso-goeo unamo eba okolilo ebe da:peso
ala:mo oso-goeo nanitabo gabodo ebo katamene.

4 Ega:walo uli tabo idi ma kunula, awate kewa: kolomono
kawo palai pe kawonomamo eba atitalo, pe atadawate
atumu walege da:pesamo ebe pe ebeno ubi gabodo gito
katamene.
5 Ebema: lumagino mena ebe atumula. Ebe mena lumag-
ino ape kawonomo magumulo ditana ebe apeno ape apu
da:pesola, wiyasiya ebe a:ka:tuwa: ubi diyatimene menate
lumagi kuba gabamo ebo kemagatamene. Iyo, ebete
amama tabo kiyawao tanalodo kawokawo tanalo osiyo-
dilolema: degemene, ebete eba kunu ebeno igilo kawonomo
ka:na:kubaimene, ela mena da:pesote kawonomoma: eda:te
kawokawo kewate delamota:ona ebe inamabu keba kunu
kenalenakole eba kunu.
6 Iyo, nanitabola, lumagino mena ebe ela mena keba
kunula:ka: eba kunula, mabu menate lumagino apelo
da:peso inamabuma: eda:na, wiyasiya ebeno kuba tabo
kiyawao tanalate ebe lumagino ape kawonomo daleyakobi
midite ebeno okoli tanalono tanalo bilibilinomo gito
ka:kubailaema:na:. Ebema: numa:la:, menano elate
Saitanakono Ela Opone pemaiganako, iyo, mena ebe
Kubadawano ubi tanalamo tuduwatanako.
7 Nanitabola, agowamo wapata:lame inamabu ega:walo
tepamo wapata:lame inamabu, obo magumulo digilona ebe
inamabu ega:walo olaola, epate ebe iyaiya inamabu bilibili-
nomo gelebadikobi midili iyatawala,
8 wiyasiya lumagite ebeno mena gelebadikobi midima:
modoboa:. Gabo kitana: mabu menate kubanomoma: eba
eda:lo, ebeno kuba tabo kiyawao tanalate epo epetapi anaka-
pulaema: wagelena, ebe elawo kalu keba kunula:ka: eba
kunula.
9-10 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, mod-
obola la: me tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Tete
epetapilo a nanitabokobi midipiate aimano menamo aimano
Kawodawa Nabiwi Godoko emoionakoma:, ebene tete
epetapilo ale epo epetapiatamo dowaote aimano tabamo
ibi ebo kubailamenakoma:. Numa:la:, Godote ebe epo
ebeno ololamo osiyodilolete ebeno gudima: ka:la:mina,
ebema: moio tabo ega:walo malato tabo atu lumagino
tabone da:pemaimioma:na: ebe tanalo kawo kubanomoma:
keda:mene! Eiye, ebako kubate a magumulo akomaigala:!
11-12 O naimano ekakiala:, la: iyatawalata, sipolo da:imi
kewane epate boga:me da:imi ketapinakoa:, ega:walo si-
wila da:imi kewalo atumu sipolo da:imite ka:nolonakoa:.
Eba kunu epate wade gola obo guline kuba solu obo
kiyaponakoa:, iba:te wiyasiya wade obonomo iyaponaka,
iyo, nanitabola, soluagono obo gulite wade gola obo epatamo
ikalaema: modoboa:.

Godokono Nanitabo Mulo Tanalo

13 Ebema: la:imano nanitabokobi midipino taneba magumulo mulo wokiagodawa idi ba:ka:lutale? Modobola ebako dawate tuputupu okoli tanalodo ebeno mulo ma kunu nawokalimene, ebete amama:no wadewade tanalo kapiya bosiyodilolenakomene.

14 Wiyasiya la: la:imano tepo magumulo epetapino inamabuma: iba:tamo da:dowawenama, ega:walo amama magumulo la: a:ka:tuwa: la: dowadipalatela:wenama, la: nanisiwale! La:imano amama tanalono osiyodilole magumudo la: Godokono nanitabo gabo a:da: gaboma: gelanamata, ebema: modobola la: ebe amama tanalo natepala:.

15 Eiye, la:godolo ditana ebe amama woki Godokono Unu Duliyomolone ka:pena:! Ao, ebako woki me opono mulo wokino tanalola, ebe a:da: mulo tanalote Saitanagodone eba penalo Godokono nanitabo mulo tanalago ebo pegowelaonako.

16 Ebema: piyate epetapino inamabuma: iba:tamo da:dowaona, ega:walo piyate amama magumulo ibi a:ka:tuwa: ibi kapiya demalagidilolena, iba:te apaminateui magumulo iyaiya utitatate iyaiya kuba tanalo bilibilinomo ebo osiyodilolenaka.

17 Wiyasiya Godogodone da:pena ebe mulo tanalono osiyodilole tanalo eba kunua:, mabu ebeno nanitabo mulote epagodolo ditana, iba:te iyaiya kuba daleya tanalo kosiyodilolenakoa:. Ebe epate milolo eba ilukulinalo apaminateui tanalo kiyatawaonakoa:, wiyasiya ibi magumulo idite idi kawonomamo nilakapoimilo wadewade tanalo ebo osiyodilolenaka. Ebene iba:te epo unu nikapiamo ulamea:no ma kunu lumagi idi atepate lumagi idi ebo kelawenakoa:, ega:walo iba:godolo mena netewa tanalote kitana:.

18 Nanitabola, piyate mako milo ilukuli tanalo epetapiatamo dikalamena, ibi wadewade kikopu damelamo damiona ebe wokopi keba kunula:ka: eba kunula, mabu ibino woko osiyodilo magumulo wadewade nao inamabunomate nanitabolo ka:pemaimioma:na:.

4

Me Opono Iyaiya Tanalo Kawonomamo Malagidilole Tanalo

1 Ebema: la: nanitabokobi midipi magumulo gowelao tanalo ega:walo apaminateui tanalo kebene ka:pelamenakole? Iyo, ebe tanalate la:imano kateneno kubakuba ubi tanalodo pemaimionaka, mabu ebako ubi tanalate la:imano tepo magumulo wadewade wokino tanalago gowelaona.

2 Eba kunu la:le epetapino inamabu uwatema: wagelena-
mata, wiyasiya uwate gabo umia:no ebema: la:le la:imano
tabamo ibi anakapulamenakomata. Ega:walo la: kawokawo
inamabu uwatema: ubi kawonomola, wiyasiya la:godolo
pola:na:no ebema: la:le eba apaminateuilo kubanomamo
ebo gowelaonakomata. Eiye! Mabu keleka: la:le la:imano
inamabu epetapi modobolo kuwata:wena:? Mabu la:le
Godoko la:imano modoboa: tanaloma: nanitabo gabodo
ka:toweoma:wenakoa:.
3 Ebema: numa:la:, kebe tetelo la:le inamabu idima:
Godoko da:toweoma:wenakoma, ebe tetelo la:imano tepo
magumuno woki tuputupulo ka:pola:na:, mabu la: ubila ebe
inamabu lawa:wete la: a:ka:tuwa: la: kekalakalailama:ema:.
Iyo, la:le Godoko kekalakalaima:ema: woki kiyata:wena:,
ebema: ebe ubia:nola inamabu idi la:tamo ikalaema:.
4 Eiye, la: nanitabokobi midia: epo keba kunula:ka: eba
kunulata! La: iyatawala:ka:, kebe lumagite me opono iyaiya
tanalo kawonomamo demalagidilolena ebete Godago gowe-
ladawama: eda:na? Iyo, nanitabola, potele me opono inam-
abu ega:walo iyaiya amama tanalo uwatema: dowagelena,
ebe Godago goweladawala.
5 Ebema: numa:la:, Godokono Bukalo tabote ma kunu
itana, “Godoko ubi kawonomola ebeno Uliyanate a:ka:tuwa:
aimano tepo magumulo kokolinama:, ebema: ebete aimano
kubakuba wokino tanalago elawonomamo gowelaonako.”
Iyo, la: iyatawalata me Buka tabote nanitabonomoma: eba
eda:nalo,
6 ebeno Bukalo me tabo idite atumu ba:kitana,

“Piyate damamaona Godote iba:go na:gowelaona,
wiyasiya piyate ibi a:ka:tuwa: ibi opamo dalomona,
ebete iba:tamo ebeno kawo nilakapo ebe awokaliminako.”

Kalakala kawonomola, Godote ebeno nilakapo atamo eba
kunu awokalimina!

7 Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la: Godotamo
ikameawete Saitanatamo elawonomoma: neda:onala:, mabu
la:le eba kunu dowagela:ema, Saitanate la: kuba gabamo
wabuga:tale magumune la: miyapatate iyabaiamo samamo
kalaula:mene.
8 Nanitabola, kebe tetelo la: Godoko niyakabamo
da:pelama:ema, ebe atu tetelo ebete la:tamo pemaigate
la: kalakalago ka:puwatema:ta. Ebema: la: piyate iyaiya
kuba tanalo dosiyodilola:wenama, modobola la: la:imano
daleya koto ukulaola:wete kubakuba tanalo walo ako-
osiyodilola:la:. Ega:walo la: piyate Godoko ega:walo me

opono tanalo atu tetelo waloma:talema: dowagela:wenama,
modobola la: la:imano tepo magumuno kubakuba woki
wadekobi midila:wete,
9 ebene la:imano kuba mabuma: modobola la:le tepo
temetemema: eda:wete niima:la:. Iyo, modobola la: la:imano
kalakala tanalo atepawete tepo magumuno ii tanalo
nelawiyala:, ebene la:imano kalakala tanalote wiyasiya
mibomiboma: neda:mene.
10 Ebema: nanitabola, la: Godokono ololo apulo la:
a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo, ebete wiyasiya la: unamo
kowadipalatelema:ta.

Nanitabokobi Mididawa Idino Tanalo Kubama: Akogeala:

11 Naimano ekakiala:, me tanalo idila. La:imano
nanitabokobi midipino taneba magumulo idite idino
tanalo kubama: akogeala:, mabu kebe tetelo a:ma:
nanitabokobi mididawa idino tanalo kubama: degeaemene,
ebe tetelo a:ma: Godokono kawo nilakapo totomu tabonomo
kadikanalema:ta. Numa:la:, Godote ebeno totomu tabamo
a:ma: ananata a:ma:le a:imano nanitabokobi midi ekawi
nilakapolo kemalagidilawenama:, ebema: kebe tetelo a:ma:
a:imano ekawi kubama: degeaemene, ebe tetelo a:ma:
Godokono totomu tabo atumu kubama: ka:kegema:ta.
12 Eiye, a:ma: kawo lumagia:! A:ma:tamo elawo potele
kikametana lumagi idino tanalo kanagiyamidama:ema:?
Godoko kapiya ebe totomu tabo osiyodiloledawala, ega:walo
ebe kapiya ebe epono tanalo anagilamelelamedawala,
ebema: me Kawodawa kapiyate modobola epono iyaiya
ilukuli tanalo eba anagilamelelamelo idawano igilo
mula:mete idawatamo kuba wiya kikaemene.

Lumagite Ebeno Osiyodilole Tanaloma: Amama Tabo Akokiyawaoala:

13 Ega:walo me tanalo idila. La: epetapi ma kunu gelanako-
mata, “Ka:lo adimolo o dumutu egelalo na kawo duliyomo-
lamo tote, ebolo nale kapiya ulamamo eba nokolilo bisnisi
woko nosiyodilote mani kawokawonomo ka:nuwatemamo.”
14 Eiye! A:ma: iyatawa: dumutu a:ma:tamo beda:
tanalote na:kemaigamene. A:ma: opo lumagilata, ebema:
a:imano igilo ebe tema keba kunula:ka: eba kunula,
lumagite tete da:pesolo umite a:ka:tuwa: samonomamo ebo
kolopoligomene.
15 Ebema: modobola a:ma:le amama tabo kiyawao
atepawete ma kunu negiye, “Godote elawo natamo
dikanaemene, na dumutu igilolo eba lutalo nale ebeno
ubi tanalo ebo kosiyodilomamo.”

16 Wiyasiya la: epetapi mako wadewade tabo
kegelawenakoa:, la: a:ka:tuwa: la: amamalatelenamata,
ebema: Godote la:imano amama tabo gela tanaloma:
kekakalakalana:.
17 Iyo, me tanalo nanitabola, kebe lumagite tuputupu
osiyodilo tanalo eba iyatawalo wiyasiya ebe tanalamo
tuduwata:no, ebeno osiyodiloa: tanalodo ebete Godokono
pukala ebo kadikanalemene.

5

Inamabu Bilibila:gopiate Ibino Kuba Osiyodilole Tanalo Miyapate Godotamo Nolobila:oma:na:

1 Ebema: inamabu bilibila:gopiala:, la: naimano tabo wade-
nomamo nolowiala:. Modobola la: me tetelo iimi nowag-
ilima:la:, mabu kawokawo temetema:te la:tamo na:pelama:,
2 iyo, tete tatalila la:imano inamabu bilibili tanalate
ka:kubakubaoma:na:. Ebe tetelo la:imano pupuliono inam-
abu nopaiate naote,
3 ebene la:imano wadewade disi damelate eba uwa-
telo nonokama: ebo keda:oma:na:. Ebema: nanitabola,
Godote epono kuba danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo
ebe nonoka inamabuate la:imano kuba osiyodilole tanalo
ega:walo kuba wokino tanalo kawokalilaema:na:. Numa:la:,
me opono uwomu tetete eba penapelo, la:imano inam-
abu iyalo a:dogodogoilamenaimata, wiyasiya tete tatalila
la:imano kalakala tanalote kolopoligomene, iyo, la:imano
nonoka inamabuate la:imano ape eba kubailamelo la:imano
kalakalate ebo kolopoligomene, elawo elanomote namo
tuwaenomoma: keba kunu ka:midinakole eba kunu.
4 Nanitabola, la:imano kuba tanalo ma kunu itana.
La:imano kawokawo bisnisi magumulo piyate la:imano
olowameno pali inamabu detapiolametanaka, la:le iba:tamo
wade wiya kikalama:wenakoa:, ebema: iba:te ibino teme-
teme magumulo kawonomamo iimina. Eiye, Elawodawa
Godote ebe imi tanalo iyalo iyatawi!
5 Ebema: numa:la:, la: me opolo inamabu bilibilipima:
eba eda:wenalo la: a:ka:tuwa: la:imano kateneno ubilo la:
ekalakalailamenakomata, iyo, la: wadewade bae eba naon-
alo gadigadinomoma: iyalo eda:imata. Ebema: gadigadi
kau-goeogoeo keba kunula:ka: la: eba kunula, tete tatalila
Namutudawate la: anakapulaema: ka:pemene.
6 Ega:walo me tanalo idila. Tete epetapilo la:le tuputupu
epatamo dowaawete, ebene la:le ibi gabamaniatamo gito
magatalenakomata iba:te iba:tamo a:e wiya kikalaema:.
Eiye! Ebe epate la:tamo kuba idi kosiyodilonakoa:, wiyasiya
ebe gabodo la:le ibi gito anakapulamenakomata!

Nanitabokobi Midi Magumulo Kodakodalo Lamota:ona Tanalo

7 Ebema: naimano ekakiala:, la:imano nanitabokobi
midi magumulo kodakodalo nelamota:onala: Kawodawa
Ya:sukono pe teta:mo. Modobola la: pali osiyodilodawano
tanalo nemalagidilala:, ebete pali inamabu amiote wade
pali inamabu nao tete ebo kemakopelenamene. Ma kunu
dopo sagana tetelo ulamate dowonakomene ega:walo
uwomu saganalo walo da:kowonakomene, damelate wade
gibama: eba eda:lo ebeno pali inamabuate wadenomamo
ebo kapepeoma:na:.
8 Ebema: la: atumu Ya:sukono pe tanalo makopelema:
ubia:noma: eda:oa:no kodakodalo nelamota:onala:, mabu
ebeno pe tete netatali!
9 Ebema: naimano ekakiala:, la: magumulo idite lumagi
idino tanaloma: ubia: tabo akogeala:, mabu diyala, Godote
a:imano tamedawano okoli tanalo modoboma: eba gelo
wiyasiya a:ma: kubadawama: da:begemene. Iyo, ebe Ka-
wodawate na:pe a bilibilinomono iyaiya tanalo kapanagil-
ameleaema:!
10 Ega:walo naimano ekakiala:, modobola la:le iyalo
tetelo da:pemaimiya ebe Godokono woki awokalimipino
tanalo nemalagidilala:. Iba:te Godokono woko eba
osiyodilonalo kawokawo temeteme duwatenakiya,
wiyasiya iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo
lamota:onanakiya, ebema: iba:te keba kunu kilukulinami,
modobola la: eba kunu nilukulinala:.
11 Numa:la:, a nanitabokobi midipiate ebako wokopi
eba malagidilolelo ma kunu gelanakoma:, “Ibino
kodakodalo lamota:ona mabuma: Godokono kalakala
tanalote iba:godolo nanitabolo nitanami!” Ebema:
modobola la: nanitabokobi mididawa idi Yaubakono
tanalo atumu na:kemalagidilala:. Kawo olalatinomo
tanalote ebetamo demaigiya, ebe tetelo ebete nanitabokobi
midi magumulo kodakodalo utinami, ebema: Kawodawa
Godote ebe walubite olalati magumune ebeno igilo
a:mula:miya. Kalakala kawonomola, Godoko ebe kawo
nilakapodawanomola.

Nani Tabonomo Ge Tanalo

12 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me
tanalo idi ebe kawo tanalonomola. La:le epetapiatamo nani
tabonomo gelama: dowagela:ema, olowiopiate la:imano
tabo nanitabokobi ka:midima: la:le Godokono Unu Duliy-
omolono mailo akoka:miala: ega:walo me opono mailo
atumu akoka:miala:. Ebema: nanitabokobi mididawa, mod-
obola a:ma: wiyasiya a:imano tabo kiyawao magumulo

inamabu idino mailo ka:mia:no tabo nanitabolo ma kunu negiye, “Iyo, na kosiyodilomamo,” ega:walo kebe tetelo a:ma: tanalo idi osiyodiloma: modoboa:noma: deda:emene, modobola a:ma: nani tabo idi ma kunu negiye, “Ao, na a:kosiyodilomo.” Eiye! Epetapiate a:ma: nanitabokobi ka:miditama: a:ma:le a:imano tabo elawokobi midima: tabo idi akogeala:, mabu ebako tabo kiyawao tanaloma: Godote kuba wiya a:ma:tamo kapalibomene.

Godotamo Towetowe Tabo Ge Tanalo

13 Ebema: la: magumulo kebe lumagite temeteme epetapi magumulo dokolina, modobola ebete towetowe tabo Godotamo negemene. Ega:walo kebe lumagite kalakala magumulo dokolina, modobola ebete Godoko amamate oale nalapiomene.

14 Ega:walo kebe lumagi temetemete dumina, modobola ebete sosi watowatopi ka:la:mite, ebene iba:te pelamete Kawodawa Ya:sukono mailamo olibi kikopuno iamo ebeno wato kali pabutimite Godotamo ebe ebo nadipatema:na:.

15 Ebema: iba:te Godoko nanitabokobi eba midilo, ebete ibino towetowe tabo olowite temetema:go lumagi wadekobi ebo ka:midimene, ega:walo diyala, ebe temetemete ebe lumagino kuba osiyodilole tanalodo ebetamo da: a:pile, ebene Godote ebe tanalo iyatawate ebe atu tetelo ebeno kuba egebolemete ka:dodolomatilimene.

16 Ebema: modobola la: magumulo idite ebeno kuba osiyodilole tanalo kawokalilame, idite ebeno kuba osiyodilole tanalo kawokalilame, eba kunu nowagelenala:, ebene la: magumulo idite idi Godotamo nadipatenakiyala:, ebete la:imano kuba egebolelametate la:imano apeno iyaiya temeteme tanalo balamo kalomolametama:. Nanitabola, kapiya tuputupudawano towetowe tabo ge magumudo Godoko ebe modobola kawokawo anoano tanalo osiyodilolema:.

17 Numa:la:, Godokono woki awokalimidawa Elayako ebe opo lumagila, a keba kunula:ka: ebe ebako lumagila. Wiyasiya ebe wade tuputupudawala, ebema: ulamate kolopoligoma: ebete Godotamo kawonomamo da:towetowiya, Godote ebeno tabo nanitabolo olowiya, iyo, ebe tetene wagilimite ulamate tete geyageyanomolo kowonakia:, ebe tete ebe netewa-kapiya ulama ega:walo sikisi sagana tetela.

18 Wiyasiya ulamate walo owoma: Elayate Godotamo towetowe tabo da:kegiya, Godote ebeno towetowe tabo walo kolowite ulama opamo ebo palibiya epono pali inamabuate walo kakapepeoma:.

Lumagino Igilo Mula:me Tanalo

19 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
naimano uwomu leta tabo ma kunula. La: magumulo
idite Godokono nanitabo gabone iyabaiamo delegamene,
modobola idite ebe walo na:kemagaemene.
20 Iyo, la: me kawo tanalo nemalagidilala:, kebe lumagite
kuba osiyodilodawa umite ebeno kuba gabone Godokono
nanitabo tanalamo walo da:kemagaemene, Godote ebe
tuputupudawano osiyodilo tanalodo kubadawano igilo
mula:mete ebeno iyaiya kuba osiyodilole tanalo ebo kege-
bolemene.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

PITAKONO DOPO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Pitatela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya
opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila.

Godote ebeno epoma: keda:onama: kebe epo
keka:la:mioliyale, ibi magumulo la: epetapi Yudiya opone
iyaiya opamo tolama:wete ebo da:nilukuliawenama,
ma kunu la: epetapi Pontase opolo, epetapi Galesiya
opolo, epetapi Ka:padosiya opolo, epetapi A:isiya opolo,
ega:walo epetapi Bitiniya opolo, la:le me iyaiya opolo
bilukulionamata, nale me leta la: bilibilinomatamo ebema:
palibomo.

2 Nanitabola, iyalo tetelo Nabiwi Godote la: eka:la:miyata
la:le ebeno Uliyanano elawamo ebeno talena epoma:
keda:wenama:, iyo, ebete ubi iyatiya Ya:su Kelisokono kali-
mamo la:imano tepo magumuno daleya ukulaolelametate,
la:le ebetamo nanitabolo ka:tudila:wenama:.

Modobola Godokono nilakapo tanalo ega:walo milo
tanalote la:godolo kawonomamo na:pola:nama:na:.

Nanitabokobi Midipiate Wade Igilo Duliyomolo Laema: Ya:sukono Pe Tete Demakopelena

3 Modobola a kalakala tabo aimano Kawodawa Ya:su
Kelisokono Nabiwitamo kadipatemalema:, mabu ebe nani
Godotela. Numa:la:, ebete ebeno kawo nilakapo tanalonomo
ma kunu awokalimiya, ebete Ya:su Kelisoko a:e magumune
igilamo dadipatiya ebe tanalodo oli igilo atamo ikaeamiya.
Ebe mabuma: ale ebeno pe tanaloma: olowiolo kalakalago
ebe makopelenama:,

4 mabu ebe tetelo Godote ebeno gudi mabuma:
dosiyodiloliya ale ebe wadewade inamabu nanitabolo
kuwatemalema:. Ebe wadewade inamabuate ebeno
Unu Duliyomololo eba pola:nalo uwomua: tetelo
a:kolopoligonama:na: ega:walo akabaleonama:na: ega:walo
a:ka:kubakubaonama:na:.

5 Nanitabola, Godoko ubila ebete me opono Uwomu Ege-
lalo ebeno igilo mula: tanalo la:tamo ikalaema:, ebema: ebete
la:imano nanitabokobi midi tanalodo ebeno elawamo la:
nitakeamidalenata.

6 Me mabuma: la: nekalakalaonala:, iyo, nanitabola, me
tetelo la:le iyaiya temeteme epetapi magumulo eba ilukuli-
nalo mibomibo iyatawaonakomata, wiyasiya tete tatalila
la:imano kalakala tete ka:pemaigamene.

7 Numa:la:, me opolo iyatawaopiate golodo inamabu ela
magumamo diyatima:na:, elate golodo inamabuno daleya
eba opoliyalelo iba:te ebe inamabuno wade a:la:uwa:da:le
tanalo ebo kuima:na:. Eba kunu Godote la:imano iyaiya
temeteme magumulo ebeno wade woko bosiyodilona
la:imano nanitabokobi midi tanalo kulamelelametama:,
da: nanitabola: o da: nanitaboa:. Ebema: numa:la:, opo
epate golodo inamabu duminaka wadenoma: gelanaka,
mabu tete da:pesolo ebe opo inamabuno a:la:uwa:da:le
tanalote kawonomamo kitanamene, wiyasiya kalakala
kawonomola, la:imano nanitabokobi midi tanalono wade
tanalote ebako golodo inamabuno wade tanalo nodolina,
mabu nanitabokobi midi tanalote la:godolo uwomua:
tetelo a:kolopoligonamene. Ebe mabuma: modobola la:
temeteme magumulo kodakodalo nelamota:onala:, mabu
Ya:su Kelisote walo da:ka:pemene, ebete la: eba pemoiolelo
la: powalogoletate unamo ebo ka:powadipalatelema:ta.
8 La:le ebe dopamo kuma:wenakia: ega:walo me tetelo
la:imano balida:mo ebe kuma:wena:, wiyasiya la:le ebe
nanitabokobi eba midinalo nilakapolo malagidilonamata.
Ebe mabuma: la:imano temeteme kawonomamo
malagidilolea:no kawo kalakalanomote la:godolo bitana,
ebako kalakala beda: kawonomola:ka:! Iyo, epate ebako
kalakala tabamo awokalima: modoboa:!
9 Numa:la:, ebe kalakalate la:godolo nanitabolo bitana,
mabu la: iyatawalata la:imano nanitabokobi midi tanalodo
la:le Godogodone igilo mula: tanalo nelawenamata.

10 Dopamo tetelo Godokono woki awokalimipiate me igilo
mula: tanalono nanitabo tanalo kiyatawaoma: ebeno Buka
apuapuno tabo ka:la:miolenakiya, ebene iba:te ma kunu
gelanakiya, walone tetelo Godote ebeno igilo mula: tanalo
la: nanitabokobi midipiatamo nilakapolo gito kikalaema:ta.
11 Wiyasiya numa:la:, iba:te me tanalo idi nipo umiya,
Godokono igilo mula: tanalote keba kunu na:ka:pemene
ega:walo kebako tetelo na:ka:pemaigamene. Ebe tetelo
Kelisokono Uliyanate ebeno igilo mula: tanalono pe tete
iba:tamo nanitabolo kawokalimiya:, wiyasiya ebete ibido
ma kunu kiyawaonaki, Godokono Alibodawa Kelisote
da:pemene, ebete dopamo kawokawo temeteme uwatete,
walone Godote ebeno wade pukuilame tanalamo ebe ebo
kowalogomene.
12 Ega:walo ibino woko osiyodilo magumulo Godote
ibi analiya, iba:te kebe iyaiya tanalo degelanakiya ebe
tanalate iba:tamo a:ka:pemaimioma:na: wiyasiya walone
epatamo ka:pemaimioma:na:. Ebema: nanitabokobi
midipiala:, la: ebe ebe epolata, iyo, la: tetelo Godokono

wokopi epetapiate pemaimiote Ya:sukono Wade Tabo ebeno
Unu Duliyomolono Talena Uliyanano elawamo la:tamo
a:pa:kiyawaonakiya. Nanitabola, Unu Duliyomolono
nopopiate ibino ubi kawonomamo alomona, la:le kebe
waminaole tanalo kuwata:wiyama, iba:te ebe wadewade
tanalo atumu ka:kiyatawaoma:.

Nanitabokobi Midipiate Godokono Talena Magumulo Ilukuli Tanalo

13 Ebema: la:le Godokono wade woko kosiyodilawenama:
la:imano woki wadekobi na:midila:la:. Ega:walo modobola
la: Ya:su Kelisokono pe tanaloma: olowiolo nilukulionala:,
mabu ebete dapawokalamene ebe egelalo ebeno igilo mula:
tanalo la:tamo nilakapolo ka:pikalaema:ta.
14 Ega:walo dopamo tetelo la:le Godokono nanitabo tanalo
iyatawaoa:no kebe tanalo kosiyodilola:wenakima, la: me
tetelo ebegodone olobila:wete ebe kateneno iyaiya ubi
tanalo osiyodilole tanalodo nanitabokobi midia:pimu walo
akoilukulionala:.
15 Wiyasiya la: Godotamo eba tudila:olo ebeno totomu
tabo bilibilinomo magumulo idi kapiya adikanalea:no, mod-
obola la: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magu-
mulo talenama: neda:iyala:. Iyo, la: deka:la:mitiyala ebe
Kawodawate talenama: keba kunu keda:nale la: atumu eba
kunu nilukulionala:,
16 mabu ebete ebeno Bukalo a ma kunu iyatuamena,
“La:imano osiyodilole tanalo magumulo talenama:
neda:onala:, mabu na ebe Talenanomolo Okolidawala.”
17 Numa:la:, Godote kapiya tuputupu gabonomodo me
opo epono iyaiya tanalo bilibilinomo kanagilamelelaemene,
iyo, ebe wade wiya ega:walo kuba wiya iba:tamo modobolo
dikalaemene ebe Kawodawala, ega:walo nanitabola, la:le
ebetamo da:towetoweawenakoma ebe la:imano Nabiwima:
ka:minakomata. Ebe mabuma: modobola la: me opolo
kapelapimu eba ilukulinalo, la:imano osiyodilole magumulo
ebe tolemelo ebe kapiyatamo na:tudila:onakiyala:,
18 mabu la: iyatawalata la:imano wade wiyate ebe-
godone ka:pemene, ega:walo la:le dopamo ewoniagodone
delawa:wiyama ebe ilukuli tanalono osiyodilole magumulo
ebeno nanitabo igilo tanalo nipo umiyamata. Iyo, dopamo
la:le ebe tagala ilukuli tanalamo da:tudila:wenaima Sai-
tanakono idoko moto epoma: eba eda:onalo, Godote la: ni-
lakapoilamelo ebe idoko moto magumune ebo wagailiyata.
Ebema: numa:la:, ebe tetelo ebete la: me opono maniamo
kuwatetiya:,
19 wiyasiya ebete la: Kelisokono kalima wiya kawono-
mamo la: wiyakobi a:midiliyata. Iyo, kapiya kuba idite

Kelisogodolo itanaːno, ebete sipi-goeo daːpeso wadenonomo
keba kunulaːkaː eba kunu edaːlo laːimano kuba osiyodilole
mabumaː ebeno ape kalimagono nilakapo inamabumaː
midite Godotamo ebo ikamiya.
20 Nanitabola, me opo osiyodiloaːno dopamo Godote Ke-
lisoko iyalo ekaːmiya laːimano igilo kaːmulaːlelametamaː,
ebemaː kalakala kawonomola, a tetelo me opono uwomu
tete eba tatalilo ebete opo epatamo ebo pawokaliya,
21 ebene ebete daːiya ebe tetelo Godote aːe magumune ebe
eba adipatelo ebeno elawo alonomago ebe ebo walogiya.
Ebe mabumaː laːle Kelisodo Godoko nanitabokobi eba mid-
inalo, ebegodone laːimano wadewade tanalo nanitabolo
uwatemaː ebeno pe tanalo olowiolo makopelenamata.
22 Numaːlaː, laː Godokono nanitabo tanalamo eba
tudilaːolo laːimano tepo magumu ukulaoliyamata laːle
laːimano nanitabokobi midipi ekaki nilakapolo nanitabolo
kemalagidilolaːwenamaː. Ebemaː modobola laː magumulo
idite idi kemalagidilo, idite idi kemalagidilo, laː eba
kunu eba wagelenalo laːimano tepo magumuno kawo
nilakaponomamo epetapi nemalagidilolenalaː.
23 Nanitabola, dopamo laːimano nabi ebe piyate ibino
kadele tetaːmo nemaimiote daːnaːelaiya ibi ebe dubula,
wiyasiya me tetelo laː Igilo Nabiwi Godokono gudilata, iyo,
laːle ebeno uwomuaː Igilo Tabodo awokalawete oliolinomaː
edaːiyamata.
24 Ebe mabumaː Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Epo bilibilinomo ibi uwago keba kunulaːkaː eba kunula,
 egaːwalo ibino iyaiya amama tanalo
ebe kaiyakaiyano titi keba kunulaːkaː eba kunula.
Kaːlo dapepeuta ebe uwagate dumutu egelalo kalawomaːnaː,
egaːwalo kaːlo wade titaːgopi daːpolaːna
ebe kaiyakaiyate dumutu opamo gito kemaːsilaːmaːnaː.
25 Godokono Tabote wiyasiya
uwomuaː uwomuaː tetelo bitanamene.”

Numaːlaː, me tabo dopamo tetelo epetapiate laːtamo
daːkiyawaiya ebe Wade Tabola.

2

Yaːsuko Ebe Godokono Motono Nokola Keba Kunulaːkaː Ebako Alola

1 Me mabumaː laːgodolo daːpolaːna ebe iyaiya
kuba bilibilinomo iyabaiamo nalomalaː, ma kunu
aːdaː tabo akokiyawaonakalaː, egaːwalo mena netewa
tanalo naːmiyapalaː, egaːwalo epetapino inamabumaː

akodowaonakala:, ega:walo epono mailo kubailame
talenala.
2 La: wiyasiya a:lia:li gudimu eba eda:olo Godokono
Uliyanano wade nono nioma: la: la:imano ubi tanalo ka-
wonomamo niyatinala:, iyo, eba kunu la: la:imano igilo
mula: tanalo nanitabolo laema: nanitabokobi midi magu-
mulo kapepeomamota.
3 Nanitabola, dopamo tetelo la: Kawodawano nilakapo
alatipa:wete golanomoma: ebo geliyamata.
4 Ebema: la:le Kawo Igilodawa Ya:sutamo na:pelama:la:,
ebe epate kubama: gelate iyabaiamo diyatiya ebe dawala,
wiyasiya Godote ebe nokola keba kunula:ka: ebako wade
alonomoma: gelo ebo lawiya.
5 Numa:la:, ebeno igilote la: magumulo atumu ba:kitana,
ebema: modobola la: pelama:wete la: a:ka:tuwa: la:
Godotamo na:pikameala:, la:le ebe amamateno motono
wadewade kewama: keda:wenama:. Ebene la: ebe
moto gulo ebe eba watidilonalo ebeno Uliyanano talena
woko osiyodilo tanalodo nilakapo inamabu ebetamo
ikameopima: beda:onamata, ebema: la:le Ya:su Kelisodo
ebetamo dikameawenakoma, ebete kalakalago la:godone
buwatenakomene.
6 Numa:la:, Godote ebe tanalo awokalima: ebeno Bukalo
ma kunu gena,

"Na nokola keba kunula:ka: ebako wadenomo abo lawete
Yelusalema kawo duliyomololo* detenamo
ebe motono aloma: ka:midimamo.
Ebema: kebe lumagite ebe dawa nanitabokobi da:midimene,
ebete uwomua: tetelo ilipo tanalo a:kiyatawanamene."

7 Nanitabola, la: piyate Ya:suko nanitabokobi
da:mida:wenama, la: iyatawalata ebe Godokono wiya
kawonomo aloma: eda:na. Wiyasiya numa:la:, epetapiate
ebe nanitabokobi ka:midina:, ebema: Godokono Buka tabote
ibino ubia: tanalo awokalima: ma kunu gena,

"Moto etepiate iyabaiamo diyatiya,
ebe alote wiyasiya motono elawo mabuma: eda:na."

8 Ega:walo Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana,

"Me Kawodawa ebe gabo tetelo ditana ebe nokolala,
epate ibino kuba ubi tanalago eba tolamelo
ebegodolo agowa nukamidaolete

* **2:6:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Yelusalema duliy-
omolono mailo idi ebe Sayonola.

ebe unamo ebo ka:na:gudima:na:.”

Ebema: nanitabola, iba:te Godokono tabo nanitabokobi midia: mabuma: agowa ukamidaolete ebo gudinaka, Godote ibino tanaloma: iyalo degiya eba kunu.

9 Wiyasiya la: nanitabokobi midipino tanalo iyanomola. La: ebe Godote ebeno ubilo duwatetiyala ebe epolata, ega:walo la: Kawo Elawodawa Godoko amamatelo ebetamo nilakapo inamabu dikameawenakoma, la: ebe wokopilata. Iyo, la: ebetamo talena woko dosiyodilawenama ebe tanebapilata, ega:walo la: Godokono iya eponomoma: eda:onamata. Nanitabola, Godote la: idoko magumune eka:la:miyata, mabu ebe ubila la:le ebeno wade alonomo magumulo eba ilukulinalo ebeno wadewade osiyodilole tanalo epetapiatamo ka:kiyawawenakoma:.
10 Ebema: kalakala kawonomola, la:le dopamo tetelo Godokono epoma: keda:wenamia: wiyasiya ka:lo la: ebeno gudilata, ega:walo dopamo la: ebeno nilakapo kiyatawawiya: wiyasiya me tetelo ebegodone elawiyamata.

Godoko Nanitabokobi Midipiate Me Opolo Kapelapima: Deda:ona Ebe Tanalo
11 Naimano wadewade namutupiala:, nale la: toweolaemata la: me opolo eba ilukulinalo kapelapima: neda:onala:, mabu la: Godokono Unu Duliyomolo epolata. Ebema: la:imano kateneno ubi tanalamo akotudila:oala:, mabu ebe kuba ubi tanalate la:imano uliyanano igilago eba gowelaolo la: kubailaema: wagelena.
12 Ega:walo la:le nanitabokobi midia:piago eba ilukulinalo ibino ololo apulo wadewade tanalo kapiya nosiyodilolenakiyala:, mabu ibi magumulo piyate la: kubakubapima: deka:la:mitana, iba:te la:imano wadewade osiyodilole tanalo eba ulamenalo la: mabuma: woki iyakobi ebo ka:midilima:na:. Iyo, nanitabola, Godote me opo epono tanalo anagilamelelaema: da:pemene, ebe Kawo Egelalo ebe atu epate la:imano wadewade osiyodilole tanaloma: Godokono mailo kadipatema:na:.

Gabamani Wokopiatamo Tudila:o Tanalo
13-14 Ebema: Kawodawa Ya:suko mabuma: la:le Loma duliyomolo epono Kawo Elawodubunomotamo na:tudila:onala:, mabu opo kawonomolo ebeno elawote nanitabolo bitana. Ega:walo ebete iyaiya opo epetapi bilibilinomamo danaliboliya ebe kawokawo elawodubu ega:walo ibino gabamani wokopi epetapi, modobola la: ibi bilibilinomatamo atumu na:ka:tudila:onakiyala:.

Nanitabola, ebe dubagodolo elawo bitana kuba
osiyodilolepiatamo kuba wiya eba ikalamelo wadewade
tanalo osiyodilolepi unamo kowadipalatelema:na:.
15 Me mabuma: Godokono ubi tanalo ma kunu bi-
tana, kebe tetelo ebeno nanitabo tanalo iyatawa:piate la:
kubakubapima: deka:la:mitamene, la:le la:imano wadewade
osiyodilole tanalamo ibino daedale tabo gela tanalo ebo
kodiyobolemamota.
16 Ebema: la: Kelisoko magumulo tutupima: deda:wenama,
la: nanisiwale! La: daedale wokilo ma kunu akogelala:,
“Kelisote aimano kuba wiya iyalo uwateamiya, ebema: ale
aimano iyaiya kuba ubi tanalo walo da:kosiyodilolema:,
Godogodone kuba wiya a:kelaema:.” Ao, eba kunua:! Mod-
obola la: wiyasiya la:imano ape Godotamo ikameonomo
nikameiyala:, la:le la:imano osiyodilole magumulo ebeno
wiya: wokopima: keda:wenama:.
17 Eba kunu la:le nanitabokobi midipi epetapi
bilibilinomo nilakapolo eba malagidilolenalo Godoko kapiya
na:tolemenala:. Ega:walo me opo kawonomolo elawoma:
deda:na, ebe Loma epono Kawo Elawodubunomono
tanaloma: la:le la:imano tepo magumulo kuba tabo
gela:no ebeno totomuamo na:tudila:onakiyala:. Iyo,
modobola la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo, epo epetapi
bilibilinomono tanaloma: la:imano tepo magumuno wokilo
ibi unamo nowadipalatelenakiyala:.

Woko Namutupiatamo Tudila:o Tanalo

18 Ebema: kawokawo woko dubate la: kebe epo maniamo
duwatetiyala, modobola la:le ebe dubuno wiya: woko kosiy-
odilola:wenama: la:imano tepo magumulo ibino tanaloma:
kuba tabo gela:no iba:tamo woko elawonomamo nosiy-
odilonakiyala:. Iyo, woko namutupi magumulo piyate
la: da:nilakapoilametana, la:le wadewade woko ibi kapiy-
atamo osiyodilolea:no, piyate la: kawiya analelo la:tamo
da:dowaona, modobola la: ebako woko namutupiatamo
atumu kalakalago na:tudila:onakiyala:.
19 Nanitabola, a:ma: eba kunu eba wagelenalo a:imano
kuba osiyodiloa: tetelo idite a:ma:tamo temeteme
dikametamene, Godote ebe tanalo umite a:ma:tamo
kekalakalamene mabu a:ma: a:imano tepo kodakodaimilo
ebeno ubi tanalamo na:tuduwatanata.
20 Wiyasiya a:ma: woko kubanu osiyodilo magumulo
woko namutudawate iyaiya temeteme a:ma:tamo dikameo-
tamene, ebe tetelo a:ma: a:imano tepo kodakodaimilo kawo
tanaloa:ma: degeaemene, ebe mabuma: Godote a:ma:tamo
ba:kekalakalamene? Ao, ebeno kalakalate a:kitanamene

mabu aːmaː kuba wokodawalata, wiyasiya kebe tetelo aːmaː wade woko osiyodilo magumulo temeteme delawaːemene, ebe tetelo ebeno kalakalate aːmaːtamo nanitabolo ki-tanamene.

Yaːsute Ebeno Aːe Magumulo Kawokawo Temeteme Duwatiya

21 Nanitabola, Godote laː nanitabokobi midipi ekaːlaːmiyata, laːimano nanitabokobi midi mabumaː me opono temeteme magumulo kaːpolaːwenamaː. Ebemaː Kelisote laːimano igilo kaːmulaːlelametamaː ebeno aːe magumulo kawokawo temeteme keba kunu kuwatiyale, Godoko ubila laː Kelisokono agowa bobodo ebe nanitabolo kowalomaːtawenamaː.

22 Iyo, numaːlaː, Kelisote kuba idi kosiyodiliyaː egaːwalo ebegodolo aːdaː elemasigi tanalo idi puliyala.

23 Egaːwalo kubakubapiate ebe demalogiya ebete wiyasiya ibaːtamo malogole tabamo kaːwiyaː, iyo, ebete ibaːgodone kawokawo temeteme duwatiya, ebete ibi kawiya analelo ibaːtamo kuba wiya ikalaemaː kegiyaː. Ebe tetelo ebete wiyasiya ebeno nanitabokobi midi tanalo Godotamo iyatiya ebete ebeno igilo kaːmulaːemaː, mabu ebe iyatawiya walone ebe Kawodawate epono tanalo bilibilinomo tuputupu gabonomodo kanagilamelelaemene.

24 Ebene Kelisote aːkaːtuwaː ebeno apaːmo aimano kuba osiyodilole tanalo uwateamete kewa olotolowamo ebo watiya. Ebete eba kunu osiyodiliya mabu ebe ubila ale aimano kuba osiyodilole magumulo aːelaote ebeno tuputupu okoli magumulo kilukulionamaː, iyo, ebete ebeno temeteme uwate tanalodo laː wadekobi aːmidiliyata.

25 Ebemaː numaːlaː, dopamo tetelo laː iyaiya dalatidi-awiyama ebe sipi-goeogoeomu ilukulionaimata, wiyasiya kaːlo Godote laː walo aːkemagaeliyata laːimano Wade Sipi-goeogoeo Ulamedawa kowalomaːtawenamaː, ebe laːimano tepo magumuno Woki Buiyalateledawala.

3

Nanitabokobi Midipi Kamiyale Egaːwalo Ibino Dubu Ibaːte Kapimiya Keba Kunu Naːkilukulionamaːnaː

1 Ebemaː kamiyalaːlaː, nale wokopi ibino namutupiatamo tudilaːomaː keba kunu kanalemo, modobola laː atumu laːimano awiatamo naːtudilaːonakiyalaː. Diyala, ibi magumulo epetapiate Yaːsukono Wade Tabo nanitabokobi kaːmidinaː, wiyasiya laːle ebeno Nani Tabono tanalo idi ibaːtamo gelaːno, laːimano wadewade osiyodilole tanalate

ibi nanitabo gabo ebo kiyatulaema:na: iba:te atumu
nanitabokobi midipima: keda:oma:.
2 Ebema: la:imano osiyodilole magumulo daleya wokino
tanalo idite itana:no, la:le Godoko la:imano wokino tanalamo
dowalogawenama, modobola iba:te ebe netewa tanalo
la:imano ilukuli magumulo wadenomamo nulamenama:na:.
3 Ega:walo modobola la: la:imano unu tama wadekobi
midili tanaloma: kawonomamo akomalagidilonala:. Ma
kunu la:imano eke wadekobi midili tanalo, ega:walo wiya
kawokawonomo tulukaula pupuli tanalo, ega:walo galono
sepisepi pupuli tanalo, ega:walo wadewade kaliku pupuli
tanalo, ebe tanalo bilibilinomo ebe kawokawo tanaloa:.
4 Wiyasiya numa:la:, kawo tanalo ebe tepo magumu
wadekobi midili tanalola, mabu kebe kamiyalete ebeno
tepo magumu wadekobi da:midimene, ebe wade tanalote
ebegodolo a:kolopoligomene, iyo, ebako wade milo okoli
tanalote ebegodolo eba itanalo, Godote ebe tanalo umite
wadenoma: kegemene.
5 Ebema: modobola la:le iyalo tetelo tuputupulo
dilukulionamiya ebe kamiyaleno ilukuli tanalo
nemalagidilala:. Iba:te Godoko nanitabokobi eba midinalo
ibino awiatamo tudila:o tanalodo ibi a:ka:tuwa: ibino tepo
magumu wadewadenonomoma: ebo midilinakiya,
6 iyo, ma kunu Selate ebeno awi A:ibalayamatamo
wadenomamo tuduwatalo ebe ebeno wade watodawama:
ka:minaki. Ebema: la:le Selako eba ibamitinalo
la:imano awi tolelamea:no iba:tamo wadewade tanalo
dosiyodilola:wenakoma, la:imano nanitabokobi midi
magumulo la: ebeno buwelemele gudima: beda:onamata.
7 Ega:walo nanitabokobi midipi dubala:, la: atumu
la:imano kamiyala:go milolo eba ilukulinalo wadewade
wokino tanalago ibi nowalubilinakiyala:, mabu la:imano
elawote ibino elawo nodoilina. Iyo, modobola la: la:imano
tepo magumuno wokilo la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo
la:imano kamiyale unamo nowadipalatelenakiyala:, mabu
Godote epatamo nilakapolo dikalamena iba:te ebe uwomua:
igilo la:go kapimiya kelaema:na:. Nanitabola, la: ma kunu
dowagela:ema, Godote la:imano towetowe tabo olowioma:
tanalo idite gigiyu a:kemopimene.

Wadewade Osiyodilole Tanalo Mabuma: Temeteme Lawe Tanalo

8 Ebema: la: nanitabokobi midipino ilukuli tanaloma:, na
Pitate uwomu tabo ma kunu gemo. Modobola la: bili-
bilinomate woki kapiyama: eda:wete milolo nilukulinala:,
ma kunu amama tanalote la:tamo akopa:la:, ega:walo la:
nanitabokobi midipi nilakapolo eba malagidilolenalo, ibino

temeteme tanaloma: la:imano tepo magumu akokodakodail-
ama:la:.
9 Ebene lumagi idite a:ma:tamo kuba dosiyodilomene,
a:ma: ebeno kubama: akowiyala:, ega:walo ebete a:ma:tamo
malato tabo degemene, a:ma: ebeno malato tabo wiya:no
wiyasiya ebe mabuma: Godoko naniye ebete ebe wade-
nomamo kowalubinama:. Nanitabola, Godote ebeno ni-
lakapo a:ma:do awokalima: a:ma: iyalo eka:miyata, mabu
ebe gabodo ebeno wade walubi tanalote a:ma:tamo atumu
ba:ka:penakomene.
10 Me mabuma: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Kebe lumagite kalakalago okolima: ubi diyatimene,
ebete kubakuba tabo ega:walo a:da: elemasigi tabo
akokiyawaonakala:.
11 Ega:walo modobola ebete kuba osiyodilole magumune
olobigate
wadewade tanalo nosiyodilolenakomene,
iyo, ebete ebeno ubi kawonomamo niyatinakomene
epetapi bilibilinomago milolo kilukulinama:.
12 Nanitabola, piyate eba kunu tuputupupima: deda:ona,
Kawodawa Godote ibi wadenomamo eba ulamenalo
ibino towetowe tabo olowionako,
wiyasiya piyate iyaiya kuba tanalo dosiyodilolena,
ebete iba:tamo gowela tanalo osiyodilonako.”

13 Ebema: a:ma:le wadewade tanalo osiyodilolema: ela-
wonomoma: deda:emene, ebe tetelo lumagi idite ubi
a:kiyatimene a:ma: kubaima:.
14 Wiyasiya diyala, tete idilo a:ma: wade tanalo eba osiy-
odilolo epetapiate temeteme a:ma:tamo da:bikametamene,
ebene ebe temeteme magumulo iba:tamo akotoletola:la:
ega:walo woki bilibilima: akoeda:la:, wiyasiya a:ma: ka-
wonomamo nekalakaliye!
15 Iyo, a:ma: a:imano tepo magumulo Kelisoko kapiya
tolemelo ebe unamo eba adipatelo Kawodawama:
neka:minakiye, ega:walo modobola a:ma: ma kunu
nolosiyodilonakiye, kebe tetelo Kelisoko iyatawa: lumagite
a:imano nanitabokobi midi tanaloma: a:ma: danatamene,
a:ma: ebe tanalono magumu ebe wadenomamo ebo
kiyatuima:ta.
16 Ebene a:ma: a:imano tanalo ebetamo da-
wokalima:emene, modobola a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: opamo
iyatilo a:imano kimalagidilamo ebe eba adipatelo gelebadi
gabodo ebe nowalubiye. Nanitabola, a:ma:le a:imano
osiyodilole magumulo Kelisokono tuputupudawama:

eba eda:nalo a:imano tepo magumuno mulo wokino tanalamo da:tuduwatawenakomene, piyate a:imano Kelisoko waloma:ta mabuma: a:ma: malogolo kuba tabo da:kiyawaona, walone iba:te a:imano wade okoli tanalo eba malagidilolo ilipo ebo kelaema:na:.
17 Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: numa:. Godote ubi diyatimene, a:ma:le wade osiyodilo tanalo idi mabuma: temeteme delawa:emene, kuba:, ebe wade tanalola, mabu ebako temeteme magumulo Godokono kalakalate a:ma:tamo kitanamene, wiyasiya kebe tetelo a:ma: kuba osiyodilo magumulo temeteme delawa:emene ebete a:ma:tamo a:kekalakalamene.

Ya:sukono Kawokawo Temeteme Tanalodo Nanitabokobi Midipiate Igilo Mula: Tanalo Delawiya

18 Ebema: modobola la: Kelisokono tanalo nemalagidilala:. Ebe tuputupudawanomola, wiyasiya ebete me opo epono kuba osiyodilole tanalo bilibilinomoma: kawokawo temeteme uwatete ebo a:iya, me gabodo ebete a Godotamo emagaeiya ale ebeno wadewade namutupima: keda:onama:. Numa:la:, epate Ya:suko danakapumiya ebe tetelo ebeno katene apeno igilote gito olopoligiya, wiyasiya Godote a:e magumune ebe dadipatiya ebete uwomua: igilo ape ebo kelawiya, iyo, ebete uwomua: uwomua: tetelo walo a:ka:enamene.
19 Ega:walo me tanalo idila. Godote ebe igilamo adipatea:no dopamo Ya:sute Saitanakono idoko moto guamo tote Godokono tabo ebo na:kiyawaiya.
20 Ebolo piyate ebeno tabo dolowiya, ibi me opolo Godotamo tudila:oa:noma: deda:onamiya ebe kuba osiyodilolepino a:elao uliyanala, iyo, Nowate kawo penomo dosiyodiliya Godote wade tete iba:tamo ebo ikalamiya, wiyasiya iba:te ebeno tabo kolowiya:. Ebe mabuma: ulama obote dodoliya ebe tetelo me opo epo magumulo kapiyakapiyate Nowakono pe guamo nopila:iya, iyo, a:iti eponomate obo magumune ibino igilo mula: tanalo eba lawelo epetapi bilibilinomate gito a:elaiya.
21 Ebema: Nowako tetelo demaigiya ebe ulama obo ebe uli tanalola. Iyo, ka:lo nanitabokobi midipino obamo waduba:midaole tanalo ebe ibino igilo mula: gabola, wiyasiya ebe osiyodilo magumulo obote lumagino tepo magumu a:kukulaemene, ao, obote unu tamano daleya kapiya kukulamene. Ebema: igilo mula: tanalo keba kunula:ka:? Lumagite obamo aduba:mida tanalo lawe tetelo ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo tuduwatalo Godotamo nanitabolo ma kunu degemene, ebete ebeno okoli magumulo iyaiya tuputupu tanalo

kapiya kosiyodilolenama:, ebe tanalodo ebete igilo mula: tanalo kelaemene, mabu Ya:su Kelisote ebeno igilo ebako lumagitamo ikaema: a:e magumune walo a:kemaigiya.

22 Nanitabola, ebe Igilodawano elawo kawonomola. Ebete Unu Duliyomolamo walo ka:nodolote ebolo Godokono tumudi apuamo da:nokoliya, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga nopopi bilibilinomate, Godokono nopopi ega:walo Saitanakono nopopi, elawoelawonomo nopopi ega:walo elawoelawodopo nopopi, ibi bilibilinomate Ya:sukono ubi tanalamo ba:tudila:onakoma:na:.

4

Nanitabokobi Midipiate Kuba Osiyodilole Tanalone Godotamo Olobila: Tanalo

1 Nanitabola, Kelisote me opolo eba okolinalo ebeno apa:mo kawokawo temeteme iyatawanaki, ebema: modobola la: la:imano temeteme magumulo ebeno wade walubi woki atumu kodakodalo nelawiyala:, gowelaodawate ebeno igilo mula:ma: gili kilibi keba kunu kelawenakole eba kunu. Numa:la:, potele ebeno nanitabokobi midi mabuma: ebeno apa:mo temeteme duwatenako, ebe lumagite tagala okoli tanalono kuba osiyodilole tanalamo walo a:ka:tuduwatanakomene,

2 iyo, ebete ebeno a:e uwomuamo eba nemaigalo Godokono ubi tanalamo ba:tuduwatanakomene, ebeno kateneno ubi tanalamoa:.

3 Nanitabola, nanitabokobi midia:piate kebe kubakuba tanalo dosiyodilolenaka, la: epetapi ulama bilibilinomolo ebe atu tanalo kosiyodilolenakimata. Iyo, dopamo la: la:imano kateneno ubi tanalamo eba tudila:olo buwelemele pilo tanalo, ega:walo gamoda nio magumulo daedalema: eda:o tanalo, ega:walo iyaiya ilipo soliyomu magumulo ilukulio tanalo, me tanalate la: magumulo kawokawonomoma: eda:onamiya, ega:walo la: Godokono kawo totomu tabo idi adikanala:wete ida:da:li amamalatelenaimata. Wiyasiya kalakala kawonomola, la: ebe kubakuba osiyodilole tanalo a:miyapiyamata,

4 iyo, me tetelo la:le nanitabokobi midia:piago ebako kawokawo kuba ega:walo daedale wokino iyaiya tanalo kosiyodilola:wena:, ebema: iba:te la: mabuma: kawonomamo la:wa:ote la: ebo malogolenakota.

5 Ebema: nanitabola, Godokono Kawo Egelalo iba:te ebeno ololo apulo da:nutitatama:na:, ebete ibino iyaiya kuba osiyodilole mabuma: iba:tamo wiya eba ikalamelo ebe odiyoboma: iba:te tabo idi gelama: a:ka:modoboma:na:. Iyo, ebe Elawodawate iyalo olosiyodilote bokolina, me opolo

dopamo dilukulionamiya ega:walo ka:lo tetelo dilukuliona ebe epo bilibilinomono osiyodilole tanalo anagilamelelamete iba:tamo modobo wiya kikalamolemene.

6 Numa:la:, me ebe mabuma: Ya:sukono Wade Tabote a:elaopiatamo demaigiya. Iyo, iba:te me opolo eba ilukulinalo ibino apa:mo dosiyodilolenakiya ebe kuba mabuma: Godote iba:tamo a:e wiya ikalamete, ebene ebete ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, ebe a:elaopino uliyanate Wade Tabo olowio magumulo oli igilo uwatete Godokono ubi tanalamo uwomua: uwomua: tetelo ba:tudila:onakoma:na:.

Godote Nanitabokobi Midipiatamo Iyaiya Elawo Dikalamoliya Iba:te Ebeno Woko Kosiyodilolenama:

7 Numa:la:, tete tatalila me opono tanalo bilibilinomate kolopoligoma:na:, ebema: modobola la: tepo kodakodailama:wete ebe tanalote pema: olowiolo nilukuliniyala:, mabu me gabodo la: Godotamo towetowe tabo gela magumulo elawonomoma: keda:omamota.

8 Ebema: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo me tanalo kawo tanalonomola. Modobola la:imano ilukuli magumulo idite idi nilakapolo nemalagidilonala:, mabu kebe tetelo la: nilakapo magumulo dilukula:wenama, ebe tetelo idite idino kuba osiyodilole tanalo kawonomamo malagidilolemea:no samamo kegebolemamota.

9 Ega:walo modobola la: ubia: tabo gela:no epetapiate epetapi baeamo ega:walo lao baino tanalamo nowalubiuinakiyala:.

10 Ega:walo me tanalo idila. Godote nilakapolo nanitabokobi midipi bilibilinomatamo ebeno iyaiya elawo ikalamoliya iba:te ebeno woko kosiyodilolenama:, ebema: nanitabokobi mididawa, ebete a:ma:tamo kebe iyanomo elawo kikametiyala, modobola a:ma: ebe elawamo epo epetapi wadenomamo nowalubilinakiye.

11 Ma kunu Godote kebe lumagitamo elawo dikamiya ebeno tabo ka:kiyawaonama:, modobola ebete nanitabolo na:kiyawonakomene, ega:walo Godote potamo elawo dikamiya epetapino iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi kowalubilinama:, modobola ebete ebe elawamo ebako epo wadenomamo nowalubilinakomene. Me gabodo la: nanitabokobi midipino osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo epetapiate Ya:su Kelisokono mailo eba adipatelo Godoko ebo kowalogoma:na:.

Ebema: modobola kawo amama tanalonomo ega:walo kawo elawo tanalonomote Kelisogodolo uwomua: uwomua: tetelo na:pola:nama:na:! Me tabo ebe nanitabonomola, taula!

Ya:suko Waloma:tapiate Temeteme Magumulo Ilukuli Tanalo

12 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la: temeteme
magumulo dilukuliawenama akola:wa:oala:, mabu teme-
teme tanalate Godokono epatamo da:pemaimionaka ebe
tanalo ebe oli tanaloa:.
13 Iyo, la:imano temeteme magumulo modobola la:
nekalakalala:, mabu la:le kebako iyaiya temeteme
duwata:wenakoma Kelisote dopamo ebako atu temeteme
a:kuwatenaki. Nanitabola, walone ebete ebeno elawo
alonomago dapawokalamene, ebe tetelo la: kawonomamo
kekalakalaomamota.
14 Ebema: epetapiate me tetelo la:imano Kelisoko
waloma:ta mabuma: la: demalogoletamene, la:
nekalakalaiyala: mabu ibino malogole tanalote me tanalo
awokalimina, Godokono pukuilame Uliyanate la: magumulo
wade woko osiyodilona.
15 Nanitabola, lumagi idite lumagi idi gito danakapuimene,
ega:walo idite idino inamabu pilolo delaemene, ega:walo
idite gabamanino totomu idi dadikanalemene, ega:walo
idite ebeno pata: magumulo epetapiatamo mibomibo gito
dikalaemene, modobola ebako kuba osiyodilo lumagite wiya
eba lawelo temeteme niyatawamene. Numa:la:, Godoko
ubia:nola la: nanitabokobi midipi magumulo idite ebako
kuba osiyodilo tanalodo temeteme wiya laema:,
16 wiyasiya nanitabokobi mididawate Kelisoko waloma:ta
mabuma: temeteme delaemene, ebe tanalo ebe wade
tanalola, ebe akoilipala:. Iyo, lumagite Kelisokono mailo
mabuma: temeteme magumulo da:lutamene, modobola
ebete kalakala Godotamo unamo nadipatemene!
17 Nanitabola, me opo epono tanalo anagilamelelame
tete ebe a:pe. Ebe tetelo Godote a nanitabokobi midipino
osiyodilole tanalo dopamo anagilameleamete atamo mod-
obo wiya kikaeaemene, ebene walone ebete ebeno Wade
Tabo nanitabokobi midia:pino kuba osiyodilole tanalo eba
anagilamelelamelo wiya kawonomo iba:tamo atumu ebo
ka:kikalaemene. Ebe tetelo ibino temeteme beda: ka-
wonomola:ka:!
18 Me mabuma: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Tuputupudawate ebeno igilo mula: tanalo
laema: kodakodadopola,
ebema: piyate Godotamo tudila:o ubia:noma: deda:ona,
ega:walo piyate kubakuba tanalo dosiyodilolena,
iba:te igilo mula: tanalo keba kunu na:kelaema:na:?
Gabote a:kitanamene, puliyanomola!”

19 Ebema: la: piyate Godokono ubilo temeteme magumulo
dilukuliawenama, modobola la: tuputupu tanalo eba osiy-
odililelo la: a:ka:tuwa: la:imano igilo Godotamo nanitabolo
nikameonakiyala:. Ebe la: wadenomamo dosiyodiloletiyala
ebe Elawodawala, ega:walo ebete la: kowalubilitama: kebe
tanalo osiyodiloma: dopamo degiya, walone ebete ebe tanalo
nanitabonomolo kosiyodilomene.

5

Sosi Watowatopiate Ibino Sipi-goeogoeo Wadenomamo Ulame Tanalo

1 Ebema: na Pitate, la: piyate la:imano nanitabokobi
midipino taneba magumulo watowatopima: deda:wenama,
na ubila la: tabo idi kanaletama:, mabu na atumu sosi wa-
todawa idila. Nanitabola, Kelisote temeteme duwatiya nale
naimano balida:mo umiyamo, ega:walo ebete elawo alono-
mago dapawokalamene ebe tetelo nale ebeno alo magumulo
eba:go ka:lutamamo. Ebema: nale la: sosi watowatopi ma
kunu totomulatelemata,
2 modobola la: la:imano tepo magumulo ubia: tabo
gela:no, Godote la:tamo dikalametiyala la: la:imano
ubi kawonomamo ebe sipi-goeogoeo wadenomamo
nulameniyala:. Ega:walo la:imano woko osiyodilo
magumulo woko wiya laema: kawonomamo malagidiloa:no,
wiyasiya la:le Godokono kalakalago epo epetapi bilibilinomo
gito nowalubilinakiyala:.
3 Ega:walo watowatopiala:, Godote la:tamo dikalametiyala
la: ebe sipi-goeogoeo kubanu analelo wato kawokawoma:
akoeda:oala:. Modobola la:le wiyasiya la:imano milo ilukuli
tanalodo iba:tamo wade uli eba awokaliminalo ibi eba kunu
nemagaelenakiyala:.
4 Ebema: la: eba kunu eba wagelenalo, la: sipi-goeogoeo
ulamepino Kawodawate da:pemaigamene, ebe tetelo ka-
wokawo elawodubate ibino watamo da:pupulinaka, la:
ebakobako wadewade a:la:uwa:da:ole kelekele inamabu
ebegodone kuwatemamota. Kalakala kawonomola, ebe
kelekele inamabuno a:la:uwa:da:ole tanalote uwomua: tetelo
a:kolopoligonamene.

Nanitabokobi Midipiate Totomu Tabo Epetapiamo Tudila:o Tanalo

5 Ebema: la: nanitabokobi midipi epetapiala:, nale atu
gabodo la: iyaiya tabo epetapi ka:kiyawaolaemamota. La:
oli apepeo dubala:, modobola la: la:imano watowatopiatamo

na:tudila:onala:, ega:walo la: nanitabokobi midipi bilibilinomala:, la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomolo epetapiate epetapiatamo wiya: wokopima: neda:onala:, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana,

“Piyate damamaona Godote iba:go na:gowelaona,
wiyasiya piyate ibi a:ka:tuwa: ibi opamo dalomona,
ebete iba:tamo ebeno kawo nilakapo awokaliminako.”

6 Ebe mabuma: la: a:ka:tuwa: la: egegema: eba midililo
Godotamo da:tudila:wema, Godote ebeno wade tetelo la:
unamo eba wadipalatelelo kawokawopima: ka:midilima:ta.
7 Ebema: modobola la: la:imano iyaiya woki bilibili tanalo
ebetamo miyapanomo na:miyapala:, mabu ebete la: ni-
lakapolo kawonomamo malagidilolenata.
8 La: nanisiwale! La: olowiolo nilukulionala:, mabu la:go
gowelaodawa ebe Saitanatela, ebe layono-gaa kawonomo
keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete epatamo tole ka-
wonomo eba ikalamelo opola:go ibi naoma: olena.
9 Ebema: modobola la: la:imano nanitabokobi midi magu-
mulo kodakodalo eba lamota:onalo ebetamo gowelao tanalo
nosiyodilonakiyala:, mabu la: iyatawalata eba:go gowelao
magumulo la: kapiyate kilukula:wena:, iyo, me opo ka-
wonomolo la:imano nanitabokobi midipi ekaki epetapiate
atu temeteme magumulo kilukuliona.
10 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: tete da:pesolo teme-
teme magumulo ilukula:tepawete, walone Godote a:ka:tuwa:
la:imano temeteme magumune la: wagailitate nanitabolo
elawokobi ka:midilima:ta, la:le la:imano tepo magumulo
woki netewama: eda:okapoma:. Nanitabola, ebe Kawo Ni-
lakapodawanomote dopamo tetelo la: Kelisodo eka:la:miyata
la:le ebeno elawo alonomago uwomua: tetelo kilukuliawe-
nama:,
11 ebema: modobola kawo elawo tanalonomote ebegodolo
uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo ebe nanitabonomola,
taula!

Pitate Leta Uwomu Apulo Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

12 Numa:la:, me leta da:peso Sailasite na mabuma: pepamo
akulole, naimano umi magumulo ebe wade nanitabokobi
mididawa ekawi idila. Ebema: naimano leta uwomu apulo
la: ma kunu analemata, nale la: la:imano nanitabokobi
midi magumulo kowalubilitama: me tabono iyaiya tanalo
akulolemo, iyo, ebe tanalate Godokono nanitabo nilakapo
awokalimita, ebema: modobola la: ebe nilakapo magumulo
kodakodalo nelamota:onala:.

13 Numaːlaː, nago daladabutinaka ebe Baːbaloni* sosi
nanitabokobi midipino taneba egaːwalo laːimano iyaiya
sosi taneba, laːimano iyaiya taneba ebe kapiya alailame
buwelemele keba kunulaːkaː eba kunula, iyo, Godote ebeno
ubilo laː keba kunu kuwatetiyala, ebete eba kunu ibi atumu
aːkuwatiya. Ebe mabumaː ibaːte ibino nilakapo tabo paliba
laːtamo, egaːwalo naimano gudu Makate atumu nilakapo
tabo kapalibo.
14 Modobola laː daladabutaːema, laː bilibilinomo epetapi-
ate epetapiatamo laːimano nilakapo kawokalimaːemaː koto
uwateuilo naːwiyamidauiyalaː.
Ebemaː laː piyate Kelisoko magumulo dilukuliawenama,
ebeno kalakalate laː bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe
naimano tabo uwomula. Taula.

* **5:13:** Buka kaːlaːmioledawa, modobola aːmaː me tanalo niyatawa, Loma kawo duliyomololo dilukulionamiya, ebe nanitabokobi midipiate Loma duliyomolo epono kawo amama tanalo eba malagidilolo ibaːte ibino duliyomolo Baːbaloni mailamo kaːminakiya, mabu piyate dopamo nanitabo Baːbaloni duliyomololo dilukulionamiya ibaːte ibino kawo amama magumulo Godotamo kawokawo kuba osiyodilolenakiya.

PITAKONO NABA 2 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Saimono Pitatela, Ya:su Kelisokono wokodawala,
iyo, ebete ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe
wokopi magumulo na idila.

Nanitabola, Ya:su Kelisoko ebe aimano Igilo
Mula:leamedawala, ebe Godotela. Ega:walo ebete ebeno
tuputupu osiyodilole gabodo piyatamo nanitabokobi midi
tanalo dikalamiya, la: ebe epolata, ebema: nale me leta
la:tamo palibomo, mabu la:imano nanitabokobi midi
tanalo ega:walo aimano nanitabokobi midi tanalo ebe
kapiyanomola.

2 Modobola la: Godokono tanalo ega:walo aimano Ka-
wodawa Ya:sukono tanalo eba iyatawaolo, ibino nilakapo
tanalo ega:walo ibino milo tanalote la:godolo kawonomamo
na:pola:nama:na:.

Nanitabokobi Midi Magumulo Apepeo Tanalo

3 Nanitabola, dopamo tetelo Ya:sute a eka:miya ale ebeno
elawo alonomago ega:walo ebeno tuputupu osiyodilole
tanalago kilukulionama:. Ebegodolo Godokono elawote
bitana ebema: ebete atamo wadewade tanalo bilibilinomo
ikaeamiya, ale ebeno tanalo eba iyatawaolo Godokono ubi
tanalamo nanitabolo ka:tudila:onama:.

4 Iyo, ebete dopamo a kowalubima: kebe tabo nanitabolo
degiya, ebe tabono nanitabo tanalote ma kunu pemaigiya,
ebete atamo kawokawo tanalonomo ega:walo wadewade
tanalonomo gito ikaeamiya, mabu ebe ubila ale opo epono
kateneno kuba osiyodilole magumune maimiote aimano
ilukuli magumulo ale Godokomu kilukulionama:.

5 Ebe mabuma: la:le la:imano nanitabokobi midi magu-
mulo apepeo gabodo kodoloaema:, modobola la: la:imano
woki kawonomamo niyatinala:. Iyo, la: ma kunu Godoko
nanitabokobi eba midinalo, ebeno tuputupu okoli tanalo
nelawiyala:. Ebene la: tuputupulo eba ilukulinalo, Godokono
nanitabo iyatawa tanalo nelawiyala:.

6 Ebene la: Godokono tanalo nanitabolo eba iyatawaonalo,
Godokono elawo laema: tepo kodakoda tanalo nelawiyala:.
Ebene la: tepo kodakodalo eba lamota:onalo, kawokawo
temeteme magumulo elawoa:noma: eda:oa:no kalakala
nelawiyala:. Ebene la: temeteme magumulo elawoa:noma:
eda:oa:no eba lamota:onalo, Godotamo nanitabolo tuduwata
tanalo nelawiyala:.

7 Ebene Godotamo nanitabolo eba tudilaːonalo, laː
nanitabokobi midipi epetapiatamo nilakapo awokalimi
tanalo nelawiyalaː. Ebene laː nanitabokobi midipiatamo
nilakapo eba awokaliminalo, modobola Godokono nilakapo
kimalagidilo tanalote me opo epo bilibilinomatamo laː
magumulo kawonomomaː nedaːmene.
8 Nanitabola, me apepeo gabono tanalo bilibilinomate
laːgodolo kawonomamo daːpolaːnamaːnaː, ebe tetelo laː
aimano Kawodawa Yaːsu Kelisokono nanitabo tanalo eba iy-
atawaolo ebeno wadewade daːimi nolo woko bosiyodilona-
mata.
9 Wiyasiya numaːlaː, kebe nanitabokobi midi
lumagigodolo ebe tanalate polaːnaːno, ebe balidi
tamiodawala, iyo, ebeno okoli tanalote me tanalo
awokalimina, Yaːsute ebe ebeno kuba osiyodilole
magumune owolukote ebeno tepo magumu dukulamiya,
ebete ebe wade tanalo iyalo aːdodomati.
10 Ebemaː naimano ekakialaː, Godote laː dopamo
dekaːlaːmioletiyala ebe tanalo nanitabolo kawokalimaːemaː,
modobola laː laːimano nanitabokobi midi magumulo
elawoelawonomomaː nedaːiyalaː, mabu nanitabola, laː
eba kunu dowagelaːema laː agowa ukamidaolaːwete
aːkaːgudaːema.
11 Iyo, me gabodo Godote laːtamo gigiyu
kaːiyamidalaemaːta, laːle aimano Igilo Mulaːleamedawano
kalakala ilukuli duliyomolamo kaːnopilaːoaemaː, ebe
Kawodawa ebe Yaːsu Kelisotela egaːwalo ebeno Kawo
Elawodawamaː edaː tanalote uwomuaː uwomuaː tetelo
bitanamene.

Pitate Ebeno Aːe Tanalo Tatalimaː Degiya

12 Nanitabola, laː me iyaiya tanalo iyalo iyatawaiyamata,
ebemaː Godote laːtamo dikalametiyala laː ebe nanitabokobi
midi magumulo elawomaː edaːonamata. Wiyasiya numaːlaː,
naimano kalakala bitana iyaiya tete epetapilo me atu tanalo
laː walo kakanaletanakomaː,
13 ebemaː na aːeaːno dopamo laː me iyaiya tanalo walo
daːkaːkiyawaolametama, ebe tanalo ebe wade tanalola.
14 Iyo, na iyatawala tete tatalila na kaːemamo, mabu
aimano Kawodawa Yaːsu Kelisote me tanalo na iyalo iyatu-
nami.
15 Me mabumaː me leta magumulo nale me iyaiya
tanalo laː walo ebemaː kaːkiyawaolaemata, naimano
aːe walogabo apune laːle me tanalo wadenomamo
kemalagidilolaːwenamaː.

Godokono Woki Awokalimipiate Yaːsuko Mabumaː Bukamo Iyaiya Nani Tabo Dakuloliya

16 Numa:la:, a Kawodawa Ya:su Kelisokono alibolepiate
ebeno elawo tanalo ega:walo awokala tanalo
la:tamo dapawokalimiyama:, ebe tetelo ale la: a:da:
ka:pemasigilitiya:. Ega:walo iyaiya epo epetapino ewoniate
ibi a:ka:tuwa: ibino taneba mabuma: walone guda:tamo
kebako oi ka:kiyawaonakiye, ale ebako epono iyaiya oi
tanalo la: ka:kiyawaolametiya:. Nanitabola, ale Ya:sukono
Kawo Elawodawano elawo aimano balida:mo dumiyama:,
ebe tanalo la: analiyata,
17 mabu Nabiwi Godote Ya:suko eba moiolo ebe dowa-
loguti, ebe tetelo a ebeno alibolepi epetapiate ebolo
na:pola:niyama:. Ebene ale aimano galamo Kawo Alo-
dawanomono tabo madodo ma kunu olowiyama:, “Me
naimano kapiya Gudunomola. Na ebetamo nekalakali-
tamo!”
18 Iyo, a Ya:suago talena damela ununomolo
da:pola:niyama:, ebe tetelo Godokono tabo madodote ebeno
Unu Duliyomolone atamo eba kunu pemaigiya.
19 Ebema: Godokono woki awokalimipiate Ya:suko
mabuma: Bukamo iyalo tetelo dakuloliya, ale ebe iyaiya
tanalo nanitabokobi na:midilinama:. Numa:la:, ibino
iyaiya tabono tanalo ebe alo da:pesote kawo idokonomo
magumulo keba kunu ka:pukuiminale eba kunula, ebene
tete tatalila Gugi Mawelete a:ka:tuwa: ka:pemaigamene, iyo,
ebe tetelo wade egelate eba powalolo idokono ilibubute
gito kolopoligomene. Ebema: nanitabola, ebe alote la:imano
tepo magumulo wadenomamo ka:pukuilaema:, modobola
la: Godokono wokopiate dopamo dawokalimiya ebe tabo
nanitabokobi mida:wete wadenomamo nelawiyala:.
20 Ega:walo me kawo tanalo wadenomamo niyatawala:.
Godokono woki awokalimipiate ebeno Bukamo dopamo
kebe iyaiya tabo kakuloliye, lumagite a:ka:tuwa: ebeno mulo
wokiamo ebe tabono magumu uwatema: modoboa:,
21 mabu Godokono woki awokalimipiate ibi a:ka:tuwa:
ibino ubilo ibino woki tabo Bukamo kakulolenakia:. Ao,
Godokono Uliyanate ibi keba kunu kiyatulamenakile, iba:te
ebeno tabonomo Bukamo akulolelo eba kunu kiyawaon-
akiya.

2

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopiate Maimio Tanalo

1 Ebema: numa:la:, la:imano ewonino tetelo Godokono
nani tabo kiyawaopiate woko eba osiyodilonalo, atu tetelo
Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopiate emaimion-
akiya, ebema: me tetelo ebakobako dubu epetapiate la:

magumulo walo ka:kemaimioma:na:. Iba:te la:imano igilo mula: tanalo ka:kubailaema: ibino iyaiya a:da: tabono tanalo ka:kiyawaoma:na:, ebene kebe dawate ibino kuba osiyodilole tanalono elawo magumune ibi ebeno kalimamo nilakapolo dowagailiya, iba:te ebe ubia:noma: eba eda:olo ebo kegelama:na: ebe ibino Watodawa:. Nanitabola, me gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi ka:kubailaema:na:, iyo, iba:te iyatawa: tetelo olalatite ibi gito ka:puwatemene.

2 Wiyasiya olalatite iba:tamo pea:no, dopamo sosi epo epetapi bilibilinomate kateneno ubi gabodo ibi eba waloma:talelo Godokono nanitabo gabo katepama:na:, iyo ebe tetelo nanitabokobi midia:piate ibino iyaiya kuba osiyodilole tanalo eba ulamelelamelo Godokono nanitabo gabo kuba gaboma: ebo kegelama:na:.

3 Ega:walo me tanalo idila. Ebe a:da: tabo kiyawaopiate ubi kawonomamo iyatina la:imano mani a:da: gabodo uwatema:, ebema: ibi a:ka:tuwa: ibino wokino tanalamo iyaiya oi epetapi la: ebo ka:kiyawaolaema:ta. Wiyasiya numa:la:, dopamo tetelo Godote ibino kuba wiya ikalaema: nanitabolo egiya, ebema: ebe kuba wiyate ebe na:pe, iyo, ibi Anakapulamedawate iyalo olosiyodiliya, ebete wade tete makopelena.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

4 Nanitabola, Unu Duliyomolono nopopi epetapiate Godokono totomu dadikanaliya, ebe tetelo ebete ibi Saitanakono kawo idoko bobonomamo gito iyalekiya, iba:te idoko magumulo auli ala:mo matuolamola:go eba ilukulionalo ibino kuba wiya uwate egela kemakopelenama:.

5 Ega:walo Nowate me opo epatamo Godokono tuputupu okoli tanalo da:kiyawaiya, iba:te Godokono ubi tanalamo ka:tudila:iya:. Ebe mabuma: Godote iba:tamo kuba wiya atumu kikalamiya, iyo, ebete ulama obo me opamo dapalibiya, ebe tetelo ibi bilibilinomate a:elaiya, wiyasiya Nowate sebeni epo epetapiago ibinomate igilo mula: tanalo ebo lawiya.

6 Ega:walo Sodomo Gomola kawokawo duliyomololo dilukulionamiya, Godote ebe epatamo kuba wiya eba ikalamelo ela menagono dapalibiya, ibi bilibilinomo elate gito popoliyadigaliya. Ebema: numa:la:, ibino olalati tanalo ebe ulila, Godokono ubi tanalamo tudila:oa:piatamo kuba wiyate keba kunu na:ka:pemaigamene.

7-8 Ebe tetelo Godote Sodomo duliyomolo epono kuba osiyodilole mabuma: ibi bilibilinomo eba anakapulamelo tuputupu dubu Lotakono igilo kapiya mula:miya, mabu ebe dubute ibi magumulo eba okolinalo ibino kateneno iyaiya

kuba ubi tanaloma: tepo mibomibo delawenaki ibino kuba osiyodilole magumamo kopeganakia:. Iyo, ebete iba:godolo iyaiya kuba osiyodilole tanalo dulamenaki ega:walo ibino kuba tabo gela tanalo dolowionaki, ebema: ebete ebeno tepo magumulo kawo temetemenomo iyatawanaki.
9 Ebema: nanitabola, Godoko iyatawala piyate ebeno ubi tanalamo da:tudila:ona ebe epono temeteme magumulo ibino igilo ka:mula:lelaema:. Ega:walo ebe iyatawala ebete kuba osiyodilolepi ibino olalati tanalamo matuolamolete ibi Uwomu Egela teta:mo kemagatalemene iba:te kuba wiya ebo ka:nuwatema:.
10 Iyo, piyate ibino iyaiya kateneno daleya ubi magumulo eba wapata:lamenalo Godotamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, Godote ebako epatamo kuba wiya kawonomamo nanitabonomolo kikalaemene.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Kiyawaopino Kuba Ilukuli Tanalo

Numa:la:, ebe kuba osiyodilolepi ibi Godokono mailamo a:da: tabo kiyawaopila. Ebema: ibino ilukuli tanalo ma kunula, ibi a:ka:tuwa: ibi unamo wadipalatelelo Unu Duliyomolono nopopi ka:tolelamena:, iyo, iba:te ibi emalogolenaka.
11 Wiyasiya Godokono nopopino tanalo iyala, iba:te ebe tolemelo ebeno ololo apulo ebako kuba wokiagopi malogolea:no ibi kubakubapima: kegelanakoa:, mabu ibi iyatawala epetapino tanalo anagilamelelame woko ebe Godokono wokola, ibino wokoa:. Nanitabola, ebe nopopino elawo kawonomote opo epono elawo nodolina, wiyasiya iba:te ebe tanalo eba iyatawaolo ibi a:ka:tuwa: ibi kowalogolena:.
12 Eiye, me tetelo demaimiona ebe a:da: tabo kiyawaopino tanalo eba kunua:. Iba:te Godokono nanitabo tanalo iyatawaoa:no, ebeno wadewade tanaloma: kuba tabo ebema: gelanaka. Iyo, ibi tumu goeogoeo keba kunula:ka: wokia:no eba kunu ilukuliona, ebema: pomolo dubate ebako goeogoeo gubi magumulo uwatolete keba kunu kanakapulamenake, ibino uwomu tete eba kunu kemaigamene.
13 Mabu iba:te temeteme epetapiatamo gito dikalamenaka, ebema: Godote ibino kuba wiyama: temeteme iba:tamo kikalaemene. Eiye! Iba:te nekalakalaona kateneno iyaiya kuba ubi tanalo egela tetelo ilipoa:no kosiyodilolenama:, ebema: la: nanitabokobi midipino aladabuti soliyomu bae nao magumulo iba:te la:go da:pola:nama:na:, ibi wade bae magumulo da:pola:na ebe kuba sosowa keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ibino osiyodilole tanalamo la: a:da: kemasigilitama: iba:te kawo kalakalanomo elawenaka.

14 Ebema: numa:la:, kebe tetelo iba:te kamiyale
ega:walo buwelemele dulamenaka, kuba osiyodilo woki
kapiyate iba:tamo ebo penako, iyo, iba:te kateneno kuba
osiyodilolema: iyawa kawokawonomola. Ebene piyate
nanitabokobi midi magumulo elawoa:noma: deda:ona,
iba:te ebe gudi Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta
tanalamo magatalenaka, ega:walo ibi magumulo ibi
a:ka:tuwa: ibi iyatulamiya ibino tepo magumuno wokite
mani malagidilole tanalamo ka:tudila:onama:. Ebe
mabuma: ibi Saitanakono gudila, iyo, Godote iba:tamo
kuba wiya nanitabolo kikalaemene!

15 Iyo, nanitabola, iba:te wade tuputupu gabo atepate,
Biyokono gudu Ba:ilamako ebeno kuba osiyodilole gabodo
ebe ebana waloma:tana. Ebe dubuno tanalo ma kunula,
ebete mani kawokawonomo uwatema: ebeno ubi diyatiya,
ebema: ebete kuba osiyodilo gabodo to ebo wagilimiya.

16 Wiyasiya Godote ebeno daedale woki kodiyoboma:
ebeno donoki-goeo magumune lumagino tabo madodamo
ebe kawonomamo aniya, ebe a:da: tabo kiyawaodawate
Isalaela epatamo kuba idi osiyodilokapoma:.

Godokono Mailamo A:da: Tabo Da:kiyawaonaka Ebete Iba:tamo Kuba Wiya Ikalame Tanalo

17 Ebema: numa:la:, me a:da: tabo kiyawaopi dubu ebe
obo gulite gagalema: deda: eba kunula, mabu opo epate
iba:godolo wade walubi a:kuima:na:. Ega:walo opote
gagalema: deda:, ebe tetelo awa kawonomote dowatanako
ebe temate gito ka:petolaema:na: wiyasiya ulamate
a:kowomene, ebe dubu ibi eba kunula mabu iba:te epatamo
giba kikalamolenakoa:. Ebema: Godote ibi mabuma: kebe
idoko bobo kawonomo iyalo dosiyodilolamiya, ebete
ibi ebamo kanalibolemene iba:te ebolo temetema:go
ka:nilukulionama:.

18 Eiye! Iba:te iyaiya amama tabono tanalo ega:walo
daedale wokino tanalo gelanaka, ega:walo piyate
Godotamo olobila:ma: kuba osiyodilole magumune
ka:ma:nomo da:pemaimia, iba:te ebe epo ibino kateneno
ubi tanalamo walo kuwatete Saitanakono kuba gabamo ebo
magatalenaka.

19 Iba:te iba:tamo tutulo ilukuli tanalo ikalaema: ibi anale-
naka, wiyasiya ibi Godokono nanitabo tutu tanalono magu-
mulo kilukuliona:, mabu iba:te ibino kateneno ubi tanalono
wiya: wokopima: eda:ona. Iyo, nanitabola, lumagite
kebe kuba osiyodilo tanalamo da:tuduwatana, ebete ebe
tanalono wokodawama: eda:na, ebegodolo tutulo okoli
tanalo puliyanomola.

20 Ebema: nanitabokobi midipiala:, la: nanisiwale! Kebe
epate aimano Kawodawa ega:walo Igilo Mula:leamedawa
Ya:su Kelisokono nanitabo tanalo eba iyatawaolo me opono
kuba ubi tanalone da:pemaimiya, ebene kuba ubi tanalate
ibi walo kematuolamolete, iba:te ebe kuba osiyodilole
tanalamo walo da:ka:tudila:oma:na:, ibi niyaniyala! Dopamo
tetelo iba:te kela:mo kubadopoma: eda:onamiya, wiyasiya
walone ibino igilo uwomu tetelo iba:te kubanomoma:
keda:oma:na:.
21 Ebema: numa:la:, ebako epate Godokono tuputupu gabo
iyatawaoa:noma: neda:onataleka:, iba:te kuba wiya kela:mo
buwatena:. Wiyasiya iba:te Godokono gabo eba iyatawaolo,
ebete ibi ebeno talena magumulo ilukulima: dikalamiya,
iba:te ebe totomu ginima:mo gito ilateliya, ebe mabuma:
ibino olalati tanalote kawonomoma: keda:mene!
22 Nanitabola, Godokono mulo woki tabote ibino tanalo ma
kunu awokalimina, “Gaate kebe kuba inamabu dedalomene,
ebete ebe atu inamabu walo gito ka:kenaomene,” ega:walo
mulo woki tabo idite ma kunu gena, “Lumagite ebeno
dabi goeo wadenomamo dukulamene, ebe goeote kobokobo
magumamo ka:nopegate ebo ka:nigiligaomene.”

3

*Kawodawa Ya:sute Me Opamo Nanitabolo Walo
Ka:ka:pemene*

1 Naimano wadewade namutupiala:, me netewa tetema:
eda: nale la:tamo leta alibolema:, iyo, me netewa leta magu-
mulo la:le Godokono iyaiya tuputupu tanalo wadenomamo
kemalagidilola:wenama:, nale la: ebema: iyatulaemata.
2 Numa:la:, Godokono woki awokalimipiate kebe
tanalate ibino walogabo apune pemaimioma: dopamo
da:kiyawaonakiya, na ubila la:le ebe talena wokopino buka
apuno iyaiya tabo walo wadenomamo na:kemalagidilola:la:.
Ega:walo aimano Igilo Mula:leamedawa, ebe aimano
Kawodawala, ebeno alibolepiate kebe totomu tabo
ebegodone uwatete la:tamo dikalametiyala, modobola la:le
ebe tanaloma: atumu woki walo nakalomiyala:.
3 Ebema: me kawo tanalo wadenomamo niyatawala:.
Me opono uwomu tete eba tatalilo, nanitabokobi midia:pi
epetapiate pemaimiote ibino kateneno kuba ubi tanalamo
ebo ka:tudila:oma:na:. Ebene iba:te la: kalakalatelelo
4 ma kunu kegelama:na:, “Nanitabola:ka:, Ya:sute walo
pema: a:kegiyale? Ale ebe kumina:, kebolo kokolinale?
Me opo wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga epate
gito ilukulionamiya, ega:walo anoano tanalo idite aimano
nabiatamo maiga:no iba:te gito a:elaiya!”

5 Eiye! Ebako tabo gelapi iyatawala iyalo tetenomolo
Godote me opo ega:walo tobolo unu ebeno tabamo dosiy-
odiloliya, wiyasiya ibi ubia:nola ebe tanalo nanitabokobi
midima:. Numa:la:, Godote me opo dosiyodiliya, ebe tetelo
ebete gagale opo kulukulu obo magumune powautite obamo
ebo osiyodiliya,
6 ega:walo ebete tete idilo ulama obo dapalibiya ebe atu
obamo tagala opo kawonomo a:kubaimiya.
7 Ebema: ebete kodakoda tabo ma kunu iyatiya, me tetelo
da:pola:na me opo kawonomo ega:walo tobolo unu iba:te
ebeno ubi teta:mo modobolo ka:pola:nama:, ebene piyate
ebetamo tudila:oa:pima: deda:ona, ebete ebeno Uwomu Ege-
lalo ebe epono tanalo anagilamelelamete ibi eba opoliyadi-
galelo me opo elamo ebo ka:kubaimene.
8 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, me kawo
tanalo kapiya akododomatiala:. Kawodawa Godogodolo
kapiya egela ebe kapiya taoseni ulama keba kunula:ka: eba
kunula, ega:walo kapiya taoseni ulama ebe kapiya egela
keba kunula:ka: eba kunula, ma kunu gopowai tete ega:walo
tete geyageyanomo ebete kapiya tetenomoma: gena.
9 Ebema: piyate daedale wokilo ma kunu degelana,
“Opo uwomu a:ka:pemaigamene,” iba:te Kawodawa
Godokono tanalo nanitabolo kiyatawaona:. Iyo, Godote
me opono uwomu tetema: nanitabolo degiya, ebe tanalote
ebeno ubi tetelo ka:pemaigamene, wiyasiya numa:la:,
ebete me opo epo nilakapolo malagidilolelo tete ebema:
geyageyaima:tepana, mabu ebe ubila epo bilibilinomate
ibino kuba osiyodilole magumune olobila:ote igilo mula:
tanalo ebegodone kelaema:.
10 Ebema: nanitabola, Kawodawa Godokono Kawo Ege-
lalo Ya:sute ka:pemene, pilo dubute epate olowioa: tetelo
keba kunu ka:penakole eba kunu. Ebe tetelo me opo
ega:walo opono inamabu bilibilinomate kapimiya gito
kolopoligoma:na:, ebene atu tetelo tobolo unu ega:walo
tobolono kawokawo inamabuate kawo diyamonomago
kolopoligoma:na:, mabu elawo elanomote me inamabu bili-
bilinomo gito kopoliyadigalemene.
11 Iyo, Godote me inamabu bilibilinomo me gabodo
kopoliyadigalemene, ebema: modobola la: nanitabokobi
midipiate la:imano ilukuli magumulo talenapima: eda:olo
ebe kapiyatamo na:tudila:onakiyala:,
12 ega:walo modobola la: la:imano wadewade osiyo-
dilole tanalodo ebe nowalotenala: ebe tetete samonomamo
ka:pema:. Nanitabola, Godokono Kawo Egelalo elawo
elanomote tobolo unu ega:walo tobolono kawokawo inam-
abu kapimiya kopoliyadigalemene,

13 wiyasiya kalakala kawonomola, ebe tetelo ebete a
nanitabokobi midipi ebeno oli opo ega:walo oli unu duliy-
omolo a ebamo kemagataemene, ebolo ebeno tuputupu
okoli tanalo kapiyate kitanamene. Numa:la:, ebete dopamo
ebe wade tanalo osiyodiloma: nanitabolo degiya, ale ebe
tanalono tete ebema: makopelenama:.
14 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, la: ebe Kawo
Egela eba makopelenalo, modobola la:imano woki kawono-
mamo ma kunu niyatinakiyala:, la:le Godokono ololo apulo
eba lamota:onalo la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo kapiya kuba da:pesonomo idite a:kitanamene.
Iyo, la:le ebeno milo magumulo eba ilukulionalo, modoboa:
epetapiate la:imano osiyodilo tanalo kapiya idi kubama:
gelama:.
15 Ega:walo aimano Kawodawate samamo pe-
maiga:no, la: me tanalo nemalagidiliyala: ebete tete
na:geyageyaima:tepana opo epo epetapiate ibino igilo mula:
tanalo kelaema:.
La: iyatawalata Poloko ebe nanitabokobi midipi magu-
mulo aimano wade naniwi idila, ebema: ebete dopamo leta
idi la:tamo palibolo atu tabonomo ka:kiyawai. Iyo, Godote
kebe mulo woki ebetamo dikamiya ebete ebe mulo tanalamo
la: iyalo owalubiliata,
16 ebema: nanitabola, nale kebe tabo ka:kiyawaimo,
Polokono leta bilibilinomo osiyodilole magumulo ebete
aimano Kawodawano pe tanaloma: ebe atu tabo
ka:kiyawaonako. Na iyatawala, tete epetapilo ebeno
iyaiya tabono magumu kodakoda-ibinomola, ebe mabuma:
daedale wokiagopi epetapi ega:walo nanitabokobi
midi magumulo woki netewama: deda:ona, ebakobako
epate ebeno tabono magumu a:da: elemasigi gabodo
awokalilamenaka. Numa:la:, iba:te atu gabodo Godokono
Buka apuapuno iyaiya tabo epetapima: epo kubanu
iyatulamenaka, ebe mabuma: ibi a:ka:tuwa: ibino woki eba
kubailamenalo ibino olalati tanalote nanitabolo ka:pemene.

Pitate Leta Uwomu Apulo Tabo Da:kiyawaiya

17 Naimano wadewade namutupiala:, la:le ebakobako
epono a:da: elemasigi tanalo dopamo iyatawaiyamata,
ebema: la: nanisiwale! Piyate Godokono totomu tabo
dowakalaminaka, na ubia:nola iba:te ibino a:da: elemasigi
tanalamo la: eba magatalelo, la:le me tetelo kebe nanitabo
gabodo olalatia:no da:tolama:wenama ebe gabote la:godone
alatidima:.
18 Ebema: la: aimano Kawodawa ega:walo Igilo
Mula:leamedawa Ya:su Kelisokono tanalo eba iyatawaonalo

ebeno nilakapo magumulo napepeonala:. Modobola amama tanalote me tetelo ega:walo uwomua: uwomua: tetelo ebegodolo nitanamene!

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO DOPO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

Igilo Tabono Tanalo

1 La: olowiopiala:, ale Igilo Tabono tanalo me leta magumulo la:tamo dawokalimitama:, ebe Tabote dopamo wagilimi mabune dokolinami ebe Kawodawala. Nanitabola, ale me tetelo ebe Tabono tanalo aimano galamo olowiote ega:walo aimano balidinomamo a:kumiyama:, iyo, ale umite aimano kotonomamo ebe atumu ologiyama:.

2 Mabu ebe Igilote me opolo awokaliya ega:walo ale aimano balida:mo ebe umiyama:, ebema: ale ebeno tanalo awokalimilo Nabiwi Godokono uwomua: igilo tanaloma: la:tamo me tabo ebema: kiyawautama:. Numa:la:, kebe Igilote dopamo Godago dokolinami, ebe Igilo ebe walone atamo dapawokaliya ebe atu Igilola.

3 Ebema: mabu keleka: ale ulamete dolowiyama: ebe tanalo la:tamo da:kiyawautama:? Mabu bitana a ubila la: olowiopiate ago kapiyama: eda:oma:, ale Nabiwi Godago ega:walo ebeno Gudu Ya:su Kelisago kapiyama: keba kunu keda:onama: eba kunu,

4 ebema: nanitabola, ale me leta nosiyodiloma:, la:la, ala, a bilibilinomono kalakalate kawonomoma: keda:ma:.

Godokono Alo Magumulo Wapata:lame Tanalo

5 Nanitabola, ale Godokono Gudugodone dolowiyama: ebe atu tabo ma kunu ka:kiyawautama:, Godoko ebe alola, ebegodolo idoko tanalo idite kitana:, puliyanomola.

6 Ebema: ale idoko magumulo eba wapata:lamelo ma kunu degelama:, a eba:go kapiyanomoma: eda:onama:, nanitabola, a a:da: elemasigipila mabu ale aimano ilukuli magumulo a:da: gabodo tolamenama:.

7 Wiyasiya Godote alo magumulo keba kunu kokolinale ale eba kunu ebeno alo magumulo dowapata:lamenama:, ebe tetelo ale ebe magumulo eba ilukulionalo kapiyanomoma: beda:onama:, iyo, ebeno Gudu Ya:sute ebeno kalimamo aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo bukulaleamenakomene.

8 Numa:la:, kebe tetelo a a:ka:tuwa: a kuba osiyodilolea:pima: degelama:, a a:ka:tuwa: a a:da: kelemasigiomalema:, ebene agodolo nanitabo tanalote a:kitanamene.

9 Wiyasiya ale aimano kuba Godotamo dawokalilaema:, ebete a walubima: kebe tabo dopamo da:kiyawaiya ebe

tanalo ebete nanitabo tuputupu gabodo kosiyodilomene, iyo, ebete aimano iyaiya kuba osiyodilole tanalo egeboleamete ka:dodolomatiliaemene, ega:walo ebete aimano tepo magumuno kubakuba daleya kukulaoleaemene.

10 Me mabuma: a a:ka:tuwa: a kuba osiyodilolea:pima: degelama:, ale ebe tabamo Godoko a:da: dawama: midilo ebeno nani tabote a magumulo a:kitanamene.

2

Ya:su Kelisoko Ebe Aimano Walubidawala

1 Naimano guda:la:, nale me tabo me letamo akulolete la:tamo palibomo la:le kuba idi Godotamo osiyodilokapoma:, wiyasiya kebe tetelo a magumulo lumagite kuba dosiyodilomene, ebe tetelo ebe walubima: aimano Tuputupudawa ba:luta, ebe Ya:su Kelisotela, towetowe tabamo a Nabiwi Godotamo dowadipaeatenako ebe Walubidawala.

2 Nanitabola, Godokono dowa tanalote atamo dopamo emaigiya mabu a kuba osiyodilolepila, wiyasiya Kelisote aimano iyaiya kuba osiyodilole tanalo ebeno kalimamo degeboleamiya, ebe tetelo ebete Godokono dowa tanalo opoliyate a Godago kapiyakobi a:midiya. Wiyasiya numa:la:, ebe osiyodilo tanalodo ebete a nanitabokobi midipi kapiya kowalubiya:, ao, ebete ebe atu tetelo me opo epo bilibilinomo walubilima: ibino iyaiya kuba tanalo ebeno kalimamo egebolelamiya.

3 Ebema: ale Godokono totomu tabamo da:tudila:oma:, me gabodo a ebeno tanalo nanitabolo kiyatawaomalema:.

4 Iyo, lumagi idite Godokono totomu tabamo tuduwata:no ma kunu degemene, “Na Godokono tanalo iyatawala,” ebe a:da: elemasigidawala, ebegodolo nanitabo tanalote kitana:,

5 wiyasiya kebe lumagite Godokono tabamo tuduwatate nanitabolo dosiyodilomene, ebeno nilakapo kimalagidilo tanalote ebe lumagino tepo magumulo ketabokamene. Ebema: ale Godoko magumulo dilukulionama:, a keba kunu na:kiyatawaoma:?

6 A ebe tanalo ma kunu kiyatawaomalema:, potele Godoko magumulo okolinama: degemene, modobola Kelisote keba kunu kepata:namile ebete eba kunu nepata:namene.

Ya:sukono Oli Totomu Tabo

7 Naimano wadewade namutupiala:, nale me leta magumulo Ya:sukono oli totomuno tanalo dawokalimitamo, ebe totomu dopamo wagilimi mabune la: olowiyamata, ebema: me oli totomu la:godolo tagala totomu keba kunula:ka: eba kunula.

8 Wiyasiya modobola ebe tagala totomute la:tamo olinoma:
walo na:keda:mene, mabu me tetelo ebeno nanitabo
tanalote Kelisoko magumulo ega:walo la: magumulo
awokalanako, iyo, idoko tanalote nolopoligo, ebene nanitabo
alote eba pemaigalo na:pukuilame.

9 Ebema: nale me leta magumulo oli totomuno tanalo
walo ma kunu kawokalimitamo, kebe lumagite alo magu-
mulo okolinama: gelo ebeno ekawitamo da:dowana, ebete
idoko magumulo bokolina, iyo, ebete idoko magumune
ka:nemaiga:.

10 Wiyasiya kebe lumagite ebeno ekawi nilakapolo de-
malagidilona, ebete alo magumulo bokolina ega:walo
ebeno osiyodilo tanalodo ebeno ekawite agowa ukamidate
a:kegamene.

11 Nanitabola, kebe lumagite ebeno ekawitamo
da:dowana, ebe idoko magumulo dokolina ebe dawala,
iyo, ebete kebe gabodo kepata:nale ega:walo ebete kebamo
ka:tonale, ebete ebe tanalo iyatawa: mabu idokote ebeno
balidi a:mula:lemi.

12 Naimano guda:la:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu
Godote Kelisokono elawo mailamo la:imano kuba egebole-
lametate a:dodolomatililamiata.

13 Ega:walo naimano nabiala:, na la:tamo leta nosiyo-
dilomo mabu la: aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ma
kunu ebe dopamo wagilimi mabune dokolinami ega:walo
uwomua: tetelo dokolinamene ebe dawala.

Ega:walo oli apepeo dubala:, na la:tamo leta nosiyodilomo
mabu la: Kuba Namutudawatamo eba gowelaolo ebeno wato
kikopu ebo lawimata.

Iyo, naimano guda:la:, na la:tamo leta nosiyodilomo mabu
la: Nabiwi Godokono tanalo iyatawala.

14 Ega:walo naimano nabiala:, na la:tamo leta nosiyo-
dilomo mabu la: aimano Kawodawano tanalo iyatawala, ma
kunu ebe dopamo wagilimi mabune dokolinami ega:walo
uwomua: tetelo dokolinamene ebe dawala.

Ega:walo oli apepeo dubala:, na la:tamo leta nosiyodilomo
mabu la: elawoelawonomolata, ebene Godokono tabote la:
magumulo eba itanalo la: Kuba Namutudawano wato kikopu
ebo lawimata.

*Me Opono Inamabu Ega:walo Iyaiya Amama Tanalo Ka-
wonomamo Akomalagidilolenala:*

15 Ebema: la: nanisiwale! Me opono inamabu ega:walo
ebeno iyaiya amama tanalo kawonomamo akomalagidilole-
nala:, mabu kebe lumagite me opono iyaiya tanalo kawono-
mamo demalagidilolena, ebete Nabiwi Godoko nilakapolo
malagidilonama: modoboa:.
16 Ebema: me opono iyaiya tanalo keba kunula:ka:? Ebe
iyaiya tanalo ebe kuba epate kateneno ubilo demalagidilole-
naka ebe tanalola, ega:walo iba:te balida:mo ulamete ibino
ubilo duwatenaka ebe tanalola, ega:walo iba:te kebe tanalo
osiyodilolelo damamaonaka ebe tanalola. Numa:la:, ebe
iyaiya kuba tanalo bilibilinomate me opo epono wokine
pemaimionaka, Nabiwi Godogodonea:!
17 Ebema: me tanalo ebe nanitabola, me opo ega:walo
me opono kuba ubi tanalate nolopoligona, wiyasiya kebe
lumagite Godokono ubi tanalamo da:tuduwatamene, ebete
uwomua: igilago bokolinamene.

Kelisotamo Gowela Tanalo Osiyodilodawano Tanalo

18 Naimano guda:la:, me opono uwomu tete netatali.
Iyo, dopamo la: ma kunu olowiyamata, Kelisotamo Gowela
Tanalo Osiyodilodawate na:pe, ebema: nanitabola, dubu
epetapi bilibilinomate iyalo emaimiya Kelisotamo gow-
ela tanalo kosiyodilolenakoma:, iba:te me tetelo me opolo
bilukuliona. Ebema: a me tanalone niyatawaonama:, me tete
ebe me opono uwomu tetela.
19 Numa:la:, ebe dubate aimano taneba datepiya,
ebe mabuma: iba:te aimano taneba epoma: nanitabolo
keda:ona:. Kebe tetelo iba:te aimano tanebapima:
neda:onataleka: iba:te a magumulo bilukulionana:,
wiyasiya iba:te a nanitabolo da:miyapaiya ebe tanalote
a niyatuamena, ibi magumulo lumagi idite aimano
tanebadawama: keda:na:.
20 Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola. Kelisote ebeno
Wade-talena Uliyana la: unamo dadipaniya, ebema: ka:lo la:
bilibilinomate Godokono nanitabo tanalo iyatawala.
21 Iyo, la: daedale kimalagidilago kilukuliawena:, wiyasiya
la: Godokono nanitabo tanalo iyatawanomolata, ma kunu
a:da: tabo idite ebegodone ka:pemaiganakoa:. Nanitabola,
ebe mabuma: nale me leta la:tamo osiyodilomo.
22 Ebema: la: magumulo a:da: elemasigidawa potelela:ka:?
Ebe Kelisotamo gowela tanalo dosiyodilona ebe lumagila,
ega:walo ebe potele degena Ya:suko Kelisotea: ebe dawala.
Numa:la:, ebako lumagite Nabiwi Godoko ega:walo ebeno
Gudu Ya:suko ubia:noma: eba eda:nalo ebe tanalo awokala
ebo genako.

23 Iyo, kebe lumagite Godokono Guduno tanaloma: ubia:
tabo awokala degena, ebete atumu Nabiwi Godotamo
ubia: tabo kegena, wiyasiya kebe lumagite Godokono Gudu
anikuima: awokala degena, ebete atumu Nabiwi Godoko
anikuima: kegena.
24 Ebema: la:le dopamo wagilimi mabune kebe nani
tabo kolowiawiyama, modobola la: magumulo ebe
tabote nitanamene. Nanitabola, la: ebe tabo kodakodalo
datila:wenama, ebema: la: Nabiwi Godoko ega:walo ebeno
Gudu Ya:suko ibi magumulo bilukulionamata.
25 Iyo, numa:la:, Godago ilukuli tanalo ebe uwomua: ig-
ilola, Ya:sute atamo ikaeaema: nanitabolo degiya me ebe
tanalola.
26 Ebema: piyate la: a:da: masigilima: dowagelena, nale
ibino a:da: tanalo awokalima: me leta ebema: osiyodilomo.
27 Nanitabola, la: ibino a:da: elemasigi tanalamo
a:ka:guda:ema, mabu Kelisote ebeno Uliyana la: unamo
iyalo adipaniya, iyo, ebete uwomua: tetelo la:go
eba okolinalo ebe a:ka:tuwa: tanalo bilibilinomo la:
biyatulamenakoma:ta, lumagi iditea:. Numa:la:, ebeno
iyatulame tanalo ebe nanitabonomola, iyo, a:da: tanalo idite
ebegodone ka:pemaiganakoa:, ebema: ebete la: keba kunu
kiyatulametana, modobola la: eba kunu ebe magumulo
nilukulionala:.
28 Iyo, naimano guda:la:, modobola la: Kelisoko magumulo
nilukulionala:, ebema: ebeno pe egelate da:pemaigamene,
ale ebe teta:mo nemaimiote tolea:noma: eba eda:olo ebeno
ololo apulo tanalo idima: ilipokobi a:kolowioma:.
29 La: iyatawalata Kelisoko ebe tuputupudawala, ebema:
modobola la: me tanalo idi atumu na:kiyatawala:, kebe
lumagite ebeno tuputupu tanalo magumulo dokolina, ebe
Kelisoko keba kunula:ka: eba kunula ega:walo ebe Godokono
gudu idila.

3

Godokono Gudino Tanalo

1 Ebema: Nabiwite a nilakapolo keba kunu kemalagidiloe-
nale, modobola la: ebe tanalo numa:la:, iyo, ebeno ni-
lakapo atamo beda: kawonomola:ka:! Nanitabola, ebete
ebeno nilakapo magumudo a ebeno gudima: ka:mina, iyo, a
nanitabokobi midipi ebeno gudima: eda:onama:, ebema: me
opo epate aimano tanalo kiyatawaona: mabu iba:te atumu
Godokono tanalo iyatawa:.
2 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, a iyatawala
ka:lo a Godokono gudila, wiyasiya a nanitabolo iyatawa:
walone a keba kunu na:kilukulionama:. Me tetelo a me

kapiya tanalo iyatawala, Kelisote atamo walo da:ka:pemene, ebe tetelo ebe keba kunula:ka: a eba kunu keda:omalema: mabu ale ebeno ololo nanitabolo kuimalema:.

3 Ebe mabuma: kebe lumagite olowiolo Kelisoko demakopelena, ebe lumagite ebeno tepo magumuno daleya ukulate walo daleyakobi a:ka:midimene, ebene ebete Kelisoko keba kunula:ka: eba kunu bokolinamene, ebeno tepo magumulo daleya tanalo idite a:kitanamene.

4 Ega:walo me tanalo idila. Lumagite Godokono pukala bilibilinomo magumulo kapiya idi dadikanalemene ebe tetelo ebete ebetamo kuba nanitabolo kosiyodilomene, mabu nanitabola, ebetamo kuba osiyodilo tanalo ega:walo ebeno pukala adikanale tanalo ibi kapiyanomola.

5 Iyo, la: iyatawalata Kelisote me opamo apawokaliya ebete epono iyaiya kuba osiyodilole tanalo iyabaiamo kapalomolaema:. Ebe kapiyate me tanalo osiyodiloma: modobola mabu ebe kapiyagodolo kuba osiyodilo tanalo puliyala.

6 Ebema: kebe lumagite Kelisoko magumulo dokolina, ebete kuba osiyodilo magumulo a:kokolinamene, wiyasiya kebe lumagite kuba osiyodilole magumulo dokolina, ebe lumagite Kelisokono tanalo nanitabolo kelawea: ega:walo ebete ebeno tanalo iyatawa:.

7 Naimano guda:la:, la: nanisiwale, lumagi idite la: a:da: akomasigila:la:! Numa:la:, kebe lumagite tuputupu tanalo dosiyodilolenakomene ebe lumagi ebe tuputupudawala, Kelisoko keba kunula:ka: eba kunula.

8 Wiyasiya kebe lumagite kuba tanalo dosiyodilolenakomene ebe Saitanakono guduma: eda:na, mabu me opono wagilimi mabune pete me teta:mo pemaiga Saitanate iyaiya kuba tanalo kapiya osiyodilolenako. Me mabuma: Godokono Gudute me opamo ebema: pawokaliya, Saitanate dosiyodilolenako ebe kubakuba tanalo ebete nanitabolo palukolemete ka:popoliyadigalema:.

9 Numa:la:, Godokono gudima: deda:ona iba:te kuba osiyodilole magumulo walo a:kilukulionama:na:, mabu Godote ibi magumamo ebeno igilo iyalo iyatiya, lumagite wadewade kikopu damelamo keba kunu kamionakole eba kunu. Nanitabola, Godokono igilote ebeno guda:godolo ditanamene, iba:te kuba tanalo osiyodilolema: modoboa:.

10 Ebema: modobola la: niyatawala:, epono osiyodilole tanalate ibi anagiyamidalena, ma kunu Godokono gudi ega:walo Saitanakono gudi iba:te iyaiya ka:pola:nama:. Iyo, me tanalo nanitabola, piyate tuputupu tanalo osiyodilolea:no ega:walo piyate ibino ekaki nilakapolo malagidilolea:no, iba:te Godokono gudima: keda:ona:.

Idite Idi Nilakapolo Malagidilo Tanalo

11 Ebema: numa:la:, la: dopamo wagilimi mabune kebe
tabo kolowiawiyama ebe tabo ebe ma kunula, modobola
a nanitabokobi midipi magumulo idite idi nilakapo ke-
malagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo, a eba kunu
bilukulionama:.
12 La: iyatawalata Ka:inikono tanalo, ebema: ebe keba
kunula:ka: la: eba kunu eda:oma: modoboa:. Eiye, ebe
Saitanakono guduma: eba eda:lo ebeno ekawitamo kuba
kawonomo osiyodiliya. Mabu keleka: ebete ebeno ekawi
gito danakapumiya? Iyo, ebete kuba osiyodilole magumulo
eba okolinalo, wiyasiya ebeno ekawite tuputupu tanalo
osiyodilolenami, ebete ebetamo dowakobi ebema: olowiya.
13 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:
tuputupu osiyodilole magumulo eba ilukulionalo, me opo
epate la:tamo dowa tanalo dosiyodilolema:na:, la: ebe
tanaloma: akola:wa:oala:.
14 A iyatawala a a:e magumune igilamo iyalo opila:iyama:
mabu a nanitabokobi midipi ekaki epetapi nilakapolo ne-
malagidilolenama:, wiyasiya kebe lumagite nilakapo ki-
malagidilo magumulo okolina:no, ebe lumagite a:e magu-
mune nanitabolo ka:nemaiga:.
15 Ega:walo kebe lumagite ebeno ekawitamo da:dowana,
ebe lumagino tanalo ebe potele ebeno ekawi danaka-
pumiya ebe dawano osiyodilo tanalo keba kunula:ka: eba
kunula, iyo, ibi netewapino woki ebe kapiyala. Ebema:
a iyatawala ebako lumagino tepo magumulo uwomua:
igilo puliyanomola, mabu lumagi anakapumidawagodolo
Godokono nanitabo igilote a:kitanamene.
16 Numa:la:, Kelisote ebeno igilo a mabuma: iyabaiamo
iyatiya, ebema: a ebeno osiyodilo tanalodo nilakapo ki-
malagidilo tanalo nanitabolo kiyatawaomalema:, iyo, mod-
obola a atumu aimano igilo nanitabokobi midipi mabuma:
iyabaiamo balomonakoma:.
17 Wiyasiya kebe tetelo a nanitabokobi midipi magumulo
inamabu dogodogodawa idite inamabua:dawa umite ebe
walubia:no, ebete mako tabo keba kunu na:kegemene, “Na
Godoko nilakapolo nemalagidilonamo?” Eiye, ebete ebako
tabo gema: modoboa:!
18 Ebema: naimano guda:la:, a epetapiatamo nilakapo tabo
gito a:kegelanakoma:. Ao, modobola a epetapino mod-
oboa: tanalo ulamelelamete iba:tamo nilakapo inamabu eba
ikalamelo Godokono nanitabo nilakapo iba:tamo eba kunu
kawokalimalema:.

Godokono Ololo Apulo Tolea:no Utitata Tanalo

19 Ebema: kalakala kawonomola, a me nilakapo gabodo
kiyatawaomalema: a Godokono nanitabo tanalo magumulo
ilukulionama:, ega:walo aimano tepo magumulo ebeno milo
kapiyate eba itanalo ale tolea:noma: eda:onama: ebeno ololo
apulo utitatama:.
20 Wiyasiya kebe tetelo aimano tepo magumuno wokite
a kubakubapima: deka:imene, ale ebe kuba woki laema:
modoboa: mabu ebako wokite Godogodone ka:pena:.
Numa:la:, ebete aimano waminaole tanalo bilibilinomo
eba iyatawanalo ebete dopamo a tuputupupima: eka:miya,
ebema: ale woki bilibilima: a:keda:oma: mabu ebeno tabono
elawote aimano tepo magumuno elawo nodolina.
21 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, tete
idilo aimano tepo magumuno wokite a kubakubapima:
deka:imene, ebe kuba woki lawea:no ale tolea:noma: eda:ote
aimano towetowe tabago Godokono ololo apuamo gito
ka:nemaimiomalema:.
22 Ebe tetelo ale beda: tanaloma: ebe da:toweoema: ebete
atamo nanitabolo kikaeaemene, mabu ale ebeno totomu
tabamo tudila:ote ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya ebo osiy-
odilolenakoma:.
23 Nanitabola, me Godokono kawo totomu tabola, ale
ebeno Gudu Ya:su Kelisokono mailo nanitabokobi eba mid-
inalo, a magumulo idite idi nilakapolo bemalagidilonama:,
Ya:sute a dopamo keba kunu kiyatuamiyale eba kunu.
24 Ega:walo tanalo idi ma kunula. Kebe lumagite
Godokono totomu tabamo da:tuduwatanako, ebete Godoko
magumulo bokolina ega:walo Godote atumu ebe magumulo
ba:kokolina. Ebema: Godote a magumulo dokolina a ebe
nanitabo tanalo iyatawala, mabu ebete atamo dikaeamiya
ebe Wade-talena Uliyanate a ebe tanalo niyatuamena.

4

Godokono Uliyana Ega:walo Kelisotamo Gowelao Uliyana Ibino Iyaiya Osiyodilole Tanalo

1 Naimano wadewade namutupiala:, epetapiate ma kunu
gito degelanaka, “A Godokono Uliyanagopila,” la: ibino
tabo nanitabokobi akomida:la:. Modobola la: wiyasiya
ibino iyaiya tabo ega:walo ilukuli tanalo wadenomamo
nulamelelamenala:, mabu diyala, iba:te Godokono
Uliyanano elawamo dilukulione o kuba uliyanano elawamo
dilukulione. Numa:la:, me tetelo opo kawonomolo a:da: tabo
kiyawaopiate Godokono mailo ka:milo gito wapata:lamena!
2 Ebema: la: Godokono Uliyanagono wokodawa ma
kunu kiyatawaomamota, kebe lumagite ma kunu
da:kiyawaonako, “Ya:su Kelisote lumagino apa:mo

me opamo nanitabolo apawokaliya,” ebe Godokono
Uliyanagonola.
3 Wiyasiya kebe lumagite Ya:sukono tanaloma: a:da: tabo
da:kiyawaonako ebe Godokono Uliyanagono wokodawa:,
ao, ebeno uliyana ebe Kelisotamo Gowela Tanalo Osiyo-
dilodawano uliyanala. Nanitabola, dopamo la: ma kunu
olowiyamata, ebe kuba uliyanate me opamo ka:pemene,
ebema: ebete epatamo iyalo pemaigate me opolo bokolina.
4 Naimano wadewade guda:la:, piyate Godokono mailamo
a:da: tabo da:kiyawaonaka la:le ibino wato kikopu iyalo
elawimata, mabu la: Godokono gudilata ega:walo la: magu-
mulo woko dosiyodilona ebe Wade-talena Uliyanano ela-
wote kawonomoma: eda:na, iyo, ebe elawote ibi magumulo
woko dosiyodilona ebe uliyana idino elawo nodolina.
5 Numa:la:, ebe a:da: kiyawaopiate me opono tanaloma:
gelana, mabu me opolo woko dosiyodilona ibi ebe kuba
uliyanagopila, iyo, me opo epono kalakala ebema: itana
ibino iyaiya tabo olowioma:.
6 Wiyasiya aimano tanalo iyanomola mabu a Godokono
gudima: eda:onama:. Ebema: numa:la:, kebe lumagite
Godokono tanalo nanitabolo diyatawana ebete aimano tabo
kolowimene, wiyasiya Godokono tanalo iyatawa: lumagite
aimano tabo a:kolowimene. Iyo, a me gabodo niy-
atawaonama: kebe tanalate Godokono nani Uliyanagodone
da:pemaimiona ega:walo kebe tanalate a:da: elemasigi
uliyanagodone da:pemaimiona ebe iyaiya tanalo.

Godoko Ebe Nilakapodawala

7 Naimano wadewade namutupiala:, modobola a magu-
mulo idite idi nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapo
kemalagidolo, a eba kunu bowagelenama: mabu nilakapo
tanalo ebe Godogodone pena. Ebema: kebe epagodolo ni-
lakapo kimalagidilo tanalo ditanamene ibi Godokono gudila,
iyo, ibi Godokono nanitabo tanalo iyatawala,
8 wiyasiya kebe lumagigodolo nilakapo kimalagidilo
tanalote itana:no, ebe lumagi Godokono nanitabo tanalo
iyatawa: mabu Godoko ebe kawo nilakapodawanomola.
9 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo atamo ma kunu
awokalimiya, ebete ebeno Gudu kapiyanomo me opamo
apalibiya ale nanitabo igilo ebegodone kelaema:.
10 Ebema: ebe nanitabo nilakapo tanalo ebe ma kunula.
Dopamo ale Godoko nilakapolo malagidiloa: tetelo ebete
a kawonomamo eba malagidiloelo ebeno Gudu Kelisoko
atamo ebo palibiya, iyo, ebete ebeno ubi ebo iyatiya aimano
iyaiya kuba osiyodilole tanalo Kelisokono kalimamo ege-
boleamete a ebeno gudima: ka:midima:.

11 O naimano wadewade namutupiala:, Godote ebeno
nilakapo tanalo atamo eba kunu awokalimiya, ebema: mod-
obola a atumu idite idi nilakapolo ba:kemalagidilonakoma:.
12 Nanitabola, me opo wagilimi mabune lumagi idite
Godoko kumiya:, wiyasiya kebe tetelo a magumulo idite idi
nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo kemalagidilo, a
eba kunu dilukulionama:, ebe tetelo epetapiate aimano osiy-
odilo magumudo Godoko nanitabolo kuima:na:, mabu ebete
a magumulo bokolina ega:walo ebeno nilakapo tanalote a
magumulo tabokanomola.

13 Godote a magumulo dokolina ega:walo ale ebe
magumulo dilukulionama:, ebe tanalo a keba kunu
na:kiyatawaoma:? Dopo tanalo ebe ma kunula, Godote
atamo dikaeamiya ebe Uliyanate a kiyatuaemene.
14-15 Ega:walo aimano tabo kiyawao tanalo ebe a iyatuame
tanalo idila. Iyo, ale balida:mo dumiyama: ebe nanitabo
tanalo epetapiatamo ma kunu ba:kiyawaonakoma:, “Godote
ebeno Gudu me opamo apalibiya, ebete epono Igilo
Mula:lelamedawama: ka:peda:nama:.” Ebema: nanitabola,
kebe lumagite awokala ma kunu da:kiyawaona, “Ya:suko
ebe Godokono Gudula,” Godote ebe lumagi magumulo
nanitabolo bokolina ega:walo ebete atumu Godoko magu-
mulo ba:kokolina.
16 Ega:walo ebe wade woki laema: Godokono nilakapo
tanalote atumu a iyatuamedawa idima: keda:na. Iyo, Godote
kawo nilakapodawanomoma: eba eda:nalo a nilakapolo
malagidiloena, ebema: a magumulo kebe lumagite ebe
tanalo nanitabokobi midite nilakapo kimalagidilo magu-
mulo dokolinamene, ebe lumagite kiyatawamene ebete
Godoko magumulo bokolina ega:walo Godote ebe magumulo
atumu ba:kokolina.

17 Numa:la:, me nilakapo kimalagidilo tanalodo a tuputupu
epoma: eda:onama:, ebema: Godote epo bilibilinomono
iyaiya kuba tanalo danagilamelelaemene, ebe Kawo Egelalo
ebeno ololo apuamo kalakalago ka:nutitatamalema:. Ebe
tetelo tole tanalote agodolo a:kitanamene, mabu ebete Unu
Duliyomololo keba kunu kokolinale, eba kunu ale me opolo
atumu kilukulionama:.
18 Nanitabola, Godokono nanitabo nilakapo kimalagidilo
magumulo tole tanalo puliyala, mabu nilakapo
kimalagidilo tanalote tole tanalo iyabaiamo ebeno elawamo
ka:na:ma:tamene. Ebema: kebe lumagite Godokono
ololo apuamo utima: da:toletolena, Godokono nilakapo
kimalagidilo tanalote ebe magumulo woko wadenomamo
kosiyodilona:, iyo, ebako lumagite nemalagidilona Godote

ebetamo kuba wiya kikaemene, ebema: ebegodolo tole
tanalo kapiyate itana.
19 Numa:la:, Godote a dopamo nilakapolo nemalagidiloe-
nami, ebema: modobola a nilakapo kimalagidilo magumulo
bilukulionama:.
20 Ebema: kebe lumagite ebeno ekawitamo dowalo ma
kunu degemene, “Nale Godoko nilakapolo nemalagidilon-
amo wiyasiya a:ma: kemalagidilawena:,” ebe lumagi a:da:
elemasigidawala. Eiye! Ebete me opolo eba okoli-
nalo kebe lumagi ebeno balida:mo dumina ebe ekawi ni-
lakapolo malagidiloa:no, ebete umia:noma: deda:na ebe
Godo nilakapolo keba kunu na:kemalagidilonamene? Gabo
puliyanomola, a:kitanamene!
21 Nanitabola, Kelisote atamo kebe kawo totomu tabo
dikaeamiya ebe tabo ebe ma kunula, kebe lumagite Godoko
nilakapolo demalagidilona, modobola ebete atu gabodo
ebeno ekawi nilakapolo na:kemalagidilonamene.

5

*Nanitabokobi Midipino Elawote Me Opono Elawo Anaka-
pumi Tanalo*

1 Numa:la:, Ya:sute Godokono Alibodawa Kelisoma:
deda:na, piyate ebe tanalo nanitabokobi da:midina ibi
Godokono gudila, ebema: piyate Nabiwi Godoko nilakapolo
demalagidilona, iba:te atumu ebeno gudi bilibilinomo atu
nilakapo tanalago kemalagidilolena.
2 Ebema: Godokono nilakapo kimalagidilo tanalote
agodolo ebeno gudi epetapiatamo ditana, ale ebe tanalo
ma kunu iyatawaonama:, kebe tetelo ale ebe nilakapolo
eba malagidilolo ebeno totomu tabamo da:tudila:onakoma:,
ebe tetelo ebeno nilakapo tanalote a magumulo nanitabolo
itananako.
3 Nanitabola, Godoko nilakapolo malagidilo tanalo
ega:walo ebeno totomu tabamo tuduwata tanalo, ebe tanalo
netewate iyaiya ka:pola:na:, ibino woko osiyodilo tanalo
ebe kapiyala. Ega:walo ale ma kunu a:kemalagidiloma:,
Godokono totomu tabamo tudila:o tanalote atamo
kodakodanomoma: eda:na.
4-5 Ao, eba kunua:, mabu Godokono gudi bilibilino-
magodolo ebeno elawo bitana iba:te me opono kuba osiy-
odilo elawo kanakapuima:. Ebema: me opono kuba osiy-
odilole tanalo anakapuima: lumagite elawonomoma: keba
kunu na:keda:namene, ega:walo potele na:ka:modobomene
me opono elawo anakapuima:? Nanitabola, a magu-
mulo potele ebeno nanitabokobi midi magumulo Ya:suko

Godokono Guduma: degena, ebe dawate modobo elawo belawenakomene.

Ya:su Kelisokono Nanitabo Tanalo Dawokalimina Ebe Netewa-kapiya Tanalo

6 Me tanalo nanitabola, Ya:su Kelisote me opamo da:piya, ebete ebeno nanitabo tanalo awokalima: ebete obo ega:walo kalima ka:ka:liya tanalago atamo a:pemaigiya, iyo, ebete me netewa gabodo ebeno tanalo atamo apawokalimiya. Ega:walo me tanalo idila, Godokono Uliyanate atumu Ya:sukono nanitabo tanalo kawokalimina mabu ebe Godokono nanitabo tanalo awokalimidawala.
7 Ebema: Kelisokono tanalo kawokaliminama: me netewa-kapiya tanalate ba:pola:nama:na:,
8 Godokono Uliyanano tabono tanalo, ega:walo Kelisokono kalimate deka:ka:liya ebe tanalo, ega:walo opo lumagite ebe obamo daduba:midiya ebe tanalo, iyo, me netewa-kapiya tanalate me atu tanalo awokalimina, Ya:su Kelisoko ebe Godokono Gudula.
9 Numa:la:, me opo epate nanitabolo degelanaka, tete bilibilinomo epetapilo ale ebe tabo nanitabokobi da:midilinakoma: ebe tanalo kuba:. Wiyasiya Godote ebeno Guduno tanaloma: kebe tabo kegenale, modobola ale ebe tabo wadenomamo olowite nanitabokobi ka:midimalema:, iyo, Godokono tabono iyaiya tanalo ebe nanitabonomola, ebete a:da: tabo ka:kiyawaona:, ebema: ebeno tabono elawote opo epono elawo nodolina.
10 Ebema: kebe lumagite Godokono Gudu nanitabokobi da:midina, ebe lumagino tepo magumulo Godokono nani tabote bitana. Wiyasiya numa:la:, kebe lumagite Godokono tabo nanitabokobi midia:no ebe lumagite me gabodo Godoko a:da: elemasigidawama: midina, mabu Godote ebeno Guduno tanaloma: nanitabolo degiya, ebe nanitabokobi midia:dawate ebe tabo ubia:noma: eda:na.
11 Nanitabola, Godote ebeno Guduno nanitabo tanalo awokalima: me tanalo osiyodiliya, ebete ebeno Gudugodolo ditana ebe uwomua: igilo atamo ikaeamiya.
12 Ebe mabuma: kebe lumagite Godokono Gudu nanitabolo danikumina ebegodolo uwomua: igilo bitana, wiyasiya kebe lumagite Godokono Gudu lawea:no, ebe niyala, nanitabo igilote ebegodolo kitana:.

Godokono Guduno Uwomua: Igilono Tanalo

13 Ebema: la: piyate Godokono Guduno mailo nanitabokobi da:mida:wenama, na me leta la:tamo osiyodilomo, la:le uwomua: igilo delawa:wiyama ebe igilote la:godolo eba itanalo la:le nanitabolo kiyatawaema:.

14 Nanitabola, ale towetowe tabago Godokono ololo
apuamo da:nemaimioma:, ebe tetelo ale tolea:no aimano
iyaiya modoboa: tanaloma: ebe kanamalema:, ebema: a
me tanalo iyatawala, ale kebe tanalo ebeno ubilo ebe
da:toweoema:, ebete ebe towetowe tabo nanitabolo kolow-
imene.
15 Ega:walo a iyatawala, Godote aimano towetowe tabo
dolowiomene ebete a nanitabolo kowalubimene, iyo, a kebe
tanalo ebegodone laema: ebe da:toweoema: ebete atamo
kikaeaemene, mabu tete bilibilinomolo ebete aimano iyaiya
towetowe tabo olowionako.
16 Ebema: la:le nanitabokobi midipi magumulo ekawi
idino kuba osiyodilo tanalo duma:ema, modobola la: ebeno
tanalo Godotamo towetowe tabamo nadipatemiyala:, ebene
Godote ebeno tepo magumuno tanalo wadekobi midite
ebetamo igilo walo ka:kikaemene. Wiyasiya kebe tetelo
lumagite kuba kawonomo dosiyodilomene, ma kunu ebete
Godokono Uliyanano nanitabo woko kubama: degemene,
ebe tetelo ebeno igilo mabuma: Godotamo akotowetoweala:,
modobola ebako kubadawate a:eamo na:toamene.
17 Numa:la:, me kuba osiyodilo tanalo kapiyanomote
lumagi a:eamo kemagatamene, ebema: la: naimano tabono
tanaloma: woki bilibilima: akoeda:oala:. Nanitabola, a
epono osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo aimano
tuputupua: tanalo ebe Godokono pukala wakalami tanalola,
wiyasiya kalakala kawonomola, ebegodolo elawo bitana
ebako iyaiya kuba osiyodilole tanalo egeboleamete igilo
atamo walo ka:kikaeaema:.
18-19 Nanitabola, a iyatawala Godokono guda:te kuba
osiyodilole magumulo kilukuliona:, mabu Godogodone da-
wokaliya ebe Elawodawate ibi na:ga:lulatelena Kubadawa
Saitanate ibi kubailamekapoma:. Ebema: numa:la:, me
opo kawonomote ebe Kubadawano elawo magumulo itana,
wiyasiya a iyatawala a nanitabokobi midipiate me opolo eba
ilukulionalo a Godokono gudima: eda:onama:, ebema: kuba
tanalo idite a a:kologimene.
20 Ega:walo a tanalo idi iyatawala, Godokono Gudute me
opamo da:piya, ebete atamo wade mulo tanalo a:pikaeamiya
ale Nanidawano tanalo wadenomamo kiyatawaonama:.
Numa:la:, ebe Nanidawa ebe Godotela, ebe Uwomua: Igilola,
ebema: kalakala kawonomola, ale ebeno Gudu Ya:su Ke-
lisoko magumulo bilukulionama:!
21 Ebema: naimano wadewade guda:la:, modobola la:
nani Godo kapiya eba amamatenalo, ida:da:li epetapi ama-
malatele tanalamo ega:walo ibino a:da: elemasigi uliyanano
wokino tanalamo akotudila:onakala:.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO NABA 2 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na me leta dosiyodilomo, na nanitabokobi midipino watodawa idila. Godote iyalo tetelo kebe epo keka:la:mioliyale iba:te ebeno gudima: keda:onama:, ebe epono taneba ebe ebeno oli kamiyale keba kunula:ka: eba kunula. Nanitabola, la: ebe nanitabokobi midipi gudilata, ebema: nale la: nilakapolo nemalagidilolenamata, ega:walo Godokono nanitabo tanalo iyatawaopiate atumu la: na:kemalagidilolenata. Numa:la:, nale me leta la:tamo ebema: palibomo,
2 mabu Godokono nanitabo tanalote a bilibilinomatamo da:pemaigiya, ebe nanitabo tanalote a magumulo eba itanalo a:kolopoligonamene, uwomua: tetelo agodolo bi-tanamene.
3 Ebema: numa:la:, Nabiwi Godoko ega:walo ebeno Gudu Ya:su Kelisoko iba:godone atamo da:pemaimiona ebe ni-lakapo tanalo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ega:walo milo tanalo, modobola ale Godokono nanitabo tanalo ega:walo ebeno nilakapo kimalagidilo magumulo eba ilukulionalo me netewa-kapiya tanalate agodolo na:pola:nama:na:.

Kelisokono Iyatulame Tabago Ilukuli Tanalo

4 Ebema: nanitabokobi midipi guda:la:, la: epetapi Nabiwi Godokono nanitabo tanalo magumulo dowap-ata:lama:wenama, na ebe tanalo olowite kawo kalakala ebo laimo, mabu ale eba kunu kowapata:lamenama: Nabiwite a iyalo a:totomuateiya.
5 Nanitabola, la: nanitabokobi midipi gudino taneba ebe Godokono oli kamiyale keba kunula:ka:, la: eba kunula. Ebema: nale me leta nosiyodilomo ebeno totomu tabo idi la:tamo ma kunu kawokalima:, modobola a magumulo idite idi nilakapolo kemalagidilo, idite idi nilakapolo ke-malagidilo, a bilibilinomate eba kunu bowagelenama:. Na iyatawala me totomu la:tamo oli totomua:, tagala totomula, iyo, Godote dopamo wagilimi mabune atamo dikaeamiya ebe totomula.
6 Ebema: ebeno nilakapo kimalagidilo tanalo keba kunula:ka:? Ebe tanalono magumu ma kunula, ale aimano ilukuli magumulo Godokono totomu tabo bilibilinomamo ba:tudila:onakoma:. Nanitabola, ebe totomu tabo bilibilinomo magumulo ale ebeno kawo totomu tabo

wagilimi mabune ma kunu olowiyama:, a ebeno nilakapo tanalago bowapata:lamenama:.

7 Numa:la:, a:da: masigiolepi epetapi bilibilinomate iyalo emaimiya, me tetelo me opo kawonomolo bilukuliona. Iyo, iba:te tabo ma kunu gelana, “Ya:su Kelisoko lumagino apa:mo me opamo kapawokaliya:,” ebema: ebe tabo gela tanalamo iba:te ibino tanalo ma kunu awokalimina, ibi A:da: Masigioledawa Kawonomo ega:walo Kelisotamo Gowela Tanalo Osiyodilodawano uliyanagopila.

8 Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola, mabu la:le kebe wade woko kowagilima:wiyama ebe wokote la:godolo olopoligoa:no, walone la:le la:imano wiya kawokawonomo nanitabolo ka:nuwatemamota. Ebe mabuma: la: a:ka:tuwa: la: wadenomamo nulamenala:, la:le ebe woko wiya anaetoamidakapoma:.

9 Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite Kelisokono iyatulame tabago okolina:no ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo da:tona, ebe lumagino osiyodilole tanalate ebeno tepo magumuno tanalo ma kunu awokalimina, Godote ebe magumulo kokolina:. Wiyasiya kebe lumagite Kelisokono iyatulame tabago dokolina, ebe lumagi magumulo Nabiwi Godoko ega:walo ebeno Gudu Ya:suko nanitabolo bokoliona.

10 Ebema: kapela lumagi idite la: nanitabokobi midipiatamo eba pemaigalo, ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono wokodawama: da:pegemene, la: nanisiwale! Ebete Kelisokono nanitabo iyatulame tabago pea:no la: ebe kalakalago lawa:wete la:imano motamo ebe ako-owodolala:,

11 mabu kebe lumagite ebako a:da: elemasigidawa kalakalago delaemene, ebete ebetamo elawo ebo kikaemene Saitanakono woko kosiyodiloma:.

12 Nanitabola, nagodolo tanalo epetapi bilibilinomo ba:pola:na la: kanaletama:, wiyasiya na ubia:nola ebe iyaiya tanalo pepamo akulolema:, ebema: naimano woki bitana naimano apenomamo la:tamo ka:pema:, iyo, gabote ditanamene na ka:pemamo. Ebe tetelo aimano kalakalate nanitabonomoma: keda:mene, mabu na la:imano iyaiya ololo eba pulamelo aimano tabono iyaiya tanalo ebo kegelamalema:.

Yonete Leta Uwomu Apulo Nanitabokobi Midipino Nilakapo Tabo Dapalibiya

13 Ebema: nanitabola, kebe nanitabokobi midipiate nago daladabutinaka, Godote ibi atumu iyalo eka:la:mioliya iba:te ebeno gudima: keda:onama:. Numa:la:, ibino sosi taneba ega:walo la:imano sosi taneba, me la:imano taneba netewate

kapiya alailame buwelemele netewa keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te ibino nilakapo tabo ebe paliba la:tamo.

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YONEKONO NABA 3 LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIDAWA IDITAMO OSIYODILIYA

1 Na me leta dosiyodilomo, na ebe nanitabokobi midipino
watodawa idila.
Naimano wade namutudawa Ga:iyasi, a:ma: niyata. Nale
me leta a:ma:tamo palibomo, mabu a:ma:la, nala, a
Godokono nanitabo tanalo magumulo eba okolionalo nale
a:ma: nilakapolo nemalagidilonamata.
2 Naimano wade namutudawa, na a:ma: mabuma:
Godotamo ma kunu towetowenakomo, ebete a:ma:
eba walubinalo a:imano okoli magumulo tanalo
bilibilinomate modobolo ka:pola:nama:. Ega:walo nale a:ma:
akadipatenakomata a:ma:le gabugabua:no kokoliawenama:,
mabu a:imano tepo magumuno nanitabokobi midi tanalote
elawonomoma: keba kunu keda:nale, modobola a:imano
apeno elawote atumu modobonomoma: na:keda:namene.
3 Ebema: numa:, nanitabokobi midipi ekaki epetapiate
natamo pelamete a:imano okoli tanalo dapawokalimiya,
ebe tetelo na kalakala kawonomo ebo laimo, mabu iba:te
tabo ma kunu pegeliya, a:ma: Godokono nanitabo tanalo
magumulo pata:nata ega:walo a:imano nanitabokobi midi
tanalo kodakodanomola.
4 Nanitabola, naimano nanitabokobi midipi gudi magu-
mulo lumagi idino tanalo ma kunu dolowimo, ebete
Godokono nanitabo tanalo magumulo depata:na, ebe tetelo
naimano kalakalate ebe mabuma: ununomamo odolote ka-
wonomoma: keda:mene.

Ga:iyasikono Wadewade Osiyodilole Tanalo

5 Naimano wade namutudawa, numa:, a:ma:le
nanitabokobi midipi ekaki Godokono woko osiyodilo
magumulo ulama:wete ibi baeamo ega:walo lao baino
tanalamo dowalubila:wenaka, ebema: a:ma: atumu
Godokono nani wokodawa idima: eda:nata. Ega:walo
kalakala kawonomola, Godokono wokopi bilibilinomo
magumulo a:ma: a:imano epo kapiya kowalubila:wena:, ao,
piyate iyaiya kapela duliyomolone da:pelamenaka a:ma:le
ibi atumu wadenomamo a:kowalubilinakota.
6 Ebema: a:ma:le dopamo kebe epo kowalubila:wia,
iba:te atamo pemaimiote sosi epono ololo apulo a:imano
nilakapo kimalagidilo tanalo kalakalago apawokalimiya.
Ebene tete idilo ebako wadewade wokopiate a:ma:tamo
walo da:ka:pelaema:na:, iba:te la:godolo pilukulinate ebene

duliyomolo idaːmo walo tolaemaː dowagelemaːnaː, mod-
obola aːmaː ibi atumu nilakapo tanalago naliboliye, aːmaːle
Godokono wadewade gaːlimapi gudi epetapi keba kunu
kowalubilaːwenaka eba kunu.
7 Aːmaː numaː, ebako wokopiate Kelisokono mailo
mabumaː ibino iyaiya duliyomolo miyapate iyalo
aːtolamoliya, ibaːte iyaiya duliyomolo bilibilinomolo
eba wapataːlamenalo ebeno Wade Tabo nanitabokobi
midiaːpiatamo ebo kaːnaːkiyawaonamaː. Wiyasiya ebe
woko wagilimiaːno dopamo ibaːte ibino tepo magumu
ma kunu kodakodailamiya, ibaːte kapiya tanalo daːpeso
idi nanitabokobi midiaːpiagodone laemaː modoboaːnomaː
gelalo aːkelaemaːnaː.
8 Ebe mabumaː modobola a nanitabokobi midipiate ebako
wokopi baeamo egaːwalo lao baino tanalamo bowalubili-
nakomaː, iyo, a ebe walubi tanalodo Godokono Nani Tabo
kiyawao woko ibaːgo kapimiya bosiyodilonamaː.

Diyotipasikono Kuba Osiyodilo Tanalo

9 Nanitabola, nale aːimano sosi epatamo leta idi dopamo
osiyodilimo, wiyasiya ebe tetelo Diyotipasite ebe leta lawete
na sosi watodawaːnomaː gelo, ebete naimano tabamo
kaːtuduwataː. Iyo, ebeno ubi tanalo ma kunula, ebe
aːkaːtuwaː ebe eba adipatelo sosi epo magumulo ebe kapiya
dopo lumaginomomaː kedaːmaː.
10 Ebe mabumaː naimano pe tetelo ebete kebe kuba tanalo
dosiyodilolena egaːwalo a sosi watowatopino tanalomaː
kebe kuba tabo daːkiyawaona, nale ebe tanalo sositamo
eba pawokalilamelo ebe kawiya ebo kapanamamo. Numaː,
ebe ubiaːnola me kapiyakapiya kuba tanalo osiyodilolemaː,
ebemaː ebete tanalo idi ma kunu kosiyodilonako, piyate
Godokono nani woko osiyodilomaː laːtamo daːpelamenaka,
ebete ebeno amama magumulo ibi baeamo egaːwalo
lao baino tanalamo kowalubilinakoaː, egaːwalo piyate ibi
dopamo dowalubilinakiya ebete ibi gito odiyoboli. Eiye!
Ebe aːkaːtuwaː ebe sosi watodawamaː gelo ebe wadewade
wokiagopino walubili tanalomaː kuba wiya eba ikalamelo,
laːimano sosino aladabuti tanalamo pelaemaː talena ebo
iyatilami!

Dimitiyasikono Wade Okoli Tanalo

11 Ebemaː naimano wade namutudawa, aːmaː lumagi
idino kuba osiyodilo tanalo dumaːemene, ebe akoibamitaːlaː.
Modobola aːmaː wade tanalote nowalomaːtiye, mabu piy-
ate wadewade tanalo dosiyodilolena ibi Godokono gudila,
wiyasiya piyate kubakuba tanalo dosiyodilolena ibaːte
dopamo Godokono nanitabo tanalo kumiyaː.

12 Eba kunu na Dimitiyasikono tanalo nemalagidilutamo,
epo bilibilinomate ebeno osiyodilole tanaloma: wadewade
tabo gelana, ega:walo ebeno okoli tanalote atumu ebeno
tanalo ma kunu awokalimina, Godokono nanitabo tanalote
ebe magumulo bitana. Numa:, a sosi watowatopiate atumu
ebe wade lumaginomoma: kegelanama:, ebema: kebe tetelo
a watowatopiate mako tabo degelama:, ebe tetelo a:ma:
kiyatawama:ta aimano tabo nanitabola mabu a a:da: ele-
masigipima: keda:ona:.
13 Nanitabola, nagodolo tanalo epetapi bilibilinomo
ba:pola:na la: kanaletama:, wiyasiya na ubia:nola ebe iyaiya
tanalo pepamo akulolema:.
14 Ebema: naimano woki bitana tete tatalila naimano
apenomamo a:ma:tamo ka:pema:, iyo, gabote ditanamene na
ka:pemamo. Ebe tetelo na a:imano ololo eba pumilo aimano
tabono iyaiya tanalo ebo kegelamalema:.

*Yonete Leta Uwomu Apulo Nanitabokobi Midipino Ni-
lakapo Tabo Dapalibiya*

15 Modobola Godokono kalakalate a:ma:godolo
nitanamene. A nanitabokobi midipino taneba magumulo
piyate a:imano namutupima: deda:ona, iba:te ibino nilakapo
tabo a:ma:tamo paliba, ebema: la:imano taneba magumulo
piyate aimano namutupima: deda:ona, modobola a:ma: sosi
epono ololo apulo ibi ka:la:miawete aimano nilakapo tabo
iba:tamo ebo nawokalimiye.
Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

YUDAKONO LETA
EBETE NANITABOKOBI MIDIPIATAMO OSIYODILIYA

1 Na ebe Yudatela, Ya:su Kelisokono wokodawa idila ega:walo Ya:imesikono ekawila.

La: nanitabokobi midipi Nabiwi Godote dopamo deka:la:mitiyala, iyo, ebete la: kebe epo nilakapolo kemalagidiloletana ega:walo Ya:su Kelisokono itakeamida magumulo dilukuliawenama, na me leta la:tamo palibomo.

2 Ebema: modobola milo tanalo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ega:walo nilakapo kimalagidilo tanalo, me netewa-kapiya tanalate la:godolo kawonomamo na:pola:nama:na:.

Godote Kuba Osiyodilolepiatamo Wiya Ikalame Tanalo

3-4 Naimano wadewade namutupiala:, ale Godogodone kapimiya delawiyama:, na dopamo ebe igilo mula: tanaloma: leta magumulo kiyawaoma: wagelimo. Wiyasiya me tetelo woki idite natamo a:pi, mabu nale me tanalo olowimo, Godokono ubi tanalamo tudila:oa: dubate la:imano taneba magumamo diya gabodo a:popila:iya. Ebe mabuma: na ubila me tanalo ida:mo la: ma kunu kowalubilitama:, Godote a ebeno epatamo dikaeamiya, modobola la: ebe nanitabokobi midi tanaloma: elawonomamo na:gowelanakiyala:.

Numa:la:, ebakobako dubate Godokono nilakapo awokalimino tabo iyakobi midite negelanaka, lumagite kuba dosiyodilomene Godote wiya a:kikaemene mabu ebeno nilakapo kawonomola, ega:walo iba:te na:kegelana Ya:su Kelisoko nani igilo mula:dawa:. Eiye, ebe kapiya ebe aimano nani Watodawala ega:walo Kawodawala, ebema: ibino kuba mabuma: Godokono Buka tabote iyalo tetenomolo egiya, walone iba:te ibino temeteme wiya nanitabolo kelaema:na:!

5 Iyo, Godote kuba osiyodilolepiatamo wiya dikalaemene, la: ebe tanalo dopamo iyatawaiyamata, wiyasiya na ubila kebe olalati tanalote Godokono Isalaela epatamo demaigiya, la: me tanalo walo na:kemalagidilala:. Numa:la:, Godote ibino igilo mula:lelamelo Isipiti opone ibi dowagailiya, walogabo apune epetapi iba:te ebe nanitabokobi ka:midiya:, ebema: ebete ibi gito anakapulamiya.

6 Ega:walo me tanalo idi na:kuma:la:, wagilimi mabune Unu Duliyomolono nopopi epetapiate ibino wade ilukuli duliyomolo atepate Godotamo gowelao tanalo ebo wagilimiya. Ebe mabuma: Godote ibi teteoa: auli ala:mo matuolamolete idoko magumamo gito iyalekiya, iba:te ebolo ibino

kuba wiya uwatema: Godokono Kawo Egela kemakopelenama:.

7 Ega:walo modobola la: Sodomo duliyomolo epo ega:walo Gomola duliyomolo epo ega:walo ibi niyakabolo dilukulionamiya ebe iyaiya duliyomolo epo ibino tanalo atumu na:kemalagidilala:. Ibi bilibilinomate atumu Godokono pukala adikamidaliya, ma kunu ibi magumulo idite iditamo kateneno iyaiya kuba ubi tanalo osiyodilolenakiya. Ebe mabuma: Godote ibino kuba wiya iba:tamo ikalamiya, ebene me tetelo iba:te a:ega: ela magumulo kawo temeteme iyatawaona. Me mabuma: piyate me tetelo kuba osiyodilole magumulo dilukuliona, modobola iba:te ebe epono temeteme tanalo eba malagidilolo wadewade woki nuwatema:na: iba:te atu kuba wiya lawekapoma:.

8 Ebema: piyate diya gabodo la: magumamo da:popila:iya, ebe dubate atumu ibino kateneno kuba osiyodilole ubi gabodo ibino ape ebo kubailamenaka. Ega:walo iba:te Godotamo tudila:oma: ubia:noma: eda:olo Unu Duliyomolono nopopi ebo malogolenaka, mabu ebako amama wokino tanalate iba:tamo iyolo maimionaka.

9 Wiyasiya modobola la:le Unu Duliyomolono nopopino Elawodubu Maikolokono tanalo nemalagidilala:, ebeno elawo kawonomola wiyasiya ebete ebe tanaloma: kamamana:. Ebema: kebe tetelo ebete Mosesekono a:e ape laema: Saitanago dapaminateuiya, ebe tetelo ebete Saitanatamo malogo tabo idi gea:no negiya, “Kawodawa Godote a:ka:tuwa: ebeno tabamo a:ma: kodiyoboma:ta, wiyasiya naimano elawamo nale a:ma:tamo tanalo idi a:kosiyodilomo!”

10 Wiyasiya la: magumulo da:pola:na ebe dubuno tanalo eba kunua:. Iba:te Unu Duliyomolono iyaiya tanalo iyatawa:, ebema: iba:te ebe duliyomolono nopopino tanaloma: ibi malogole tabo gelana. Eiye! Iba:te kapiya tanalo iyatawanomola, ebe tanalo ebe me opono kateneno wapata:lame gabola, iyo, ibi tumu goeogoeo keba kunula:ka: eba kunula mabu iba:te wade wokia:no gito ilukuliona! Ebema: numa:la:, ibino kateneno ubi tanalate ibi nanitabolo kanakapulaema:na:.

11 Iyo, Godote ibino kuba wiya iba:tamo dikalaemene ebe kuba wiya kawonomoma: keda:mene, mabu iba:te Ka:inikono gabodo tolame iyalo owagilimiya. Ega:walo ibi Ba:ilamako keba kunula:ka: eba kunula, iba:te mani kawonomamo malagidilolo kawokawo kuba tanalo ebo osiyodilolenaka. Ega:walo ibi Kolako keba kunula:ka: ebako epoma: eda:ona, ma kunu iba:te Godotamo tudila:oma: ubia:nola, ebema: nanitabola, Godote Kolakono kuba mabuma: ebe

keba kunu kanakapumiyale, ebete ibi atumu kopoliyadi-
galemene.*
12 Numa:la:, la: nanitabokobi midipino aladabuti soliyomu
bae nao tetelo, ebe dubuno tanalo wadewade bae magumulo
da:pola:na ebe kuba sosowa keba kunula:ka: eba kunula,
mabu bae nao magumulo ilipoa:nola, iyo, ibi a:ka:tuwa: ibi
kapiya malagidilolena. Ebema: opote gagalema: deda:, ebe
tetelo awate dowadaenako ebe temate gito ka:petolaema:na:
wiyasiya ulamate a:kowomene, ebe dubu ibi eba kunula
mabu iba:te epatamo giba kikalamolenakoa:. Ega:walo
ebe dubu ibi noloa: da:imi kewala, mabu kawo siyelete
da:pemene ibino dolodolo da:pemagobelelaemene dame-
lamo gito ka:piyalekemene, iyo, ibino igilate eba kunu
olopoligonomo kolopoligoma:na:.
13 Ebema: netewa uli tabo epetapi ebe dubuno tanalo
awokalima: ba:pola:na. Dopo uli tabono tanalo ma
kunula, ebe dubuno ilipo osiyodilole tanalo ebe kawokawo
ulate ununomamo demaimionaka eba kunula, ega:walo
uli tabo idi ma kunu itana, ebe dubu ibi idoko magu-
mulo kalawikalawilo dowapata:lamena ebe mawele keba
kunula:ka: eba kunula. Ebema: Godote ibi mabuma: kebe
idoko bobo kawonomo iyalo dosiyodilolamiya, ebete ibi
ebamo kanalibolemene iba:te uwomua: tetelo ebolo teme-
tema:go ka:nilukulionama:.
14 Numa:la:, A:da:mekono walone gudi bilibilinomo magu-
mulo Inokote sebeni atu alailameno dopo dubu guduma:
ediya, ega:walo ebe Godokono woki awokalimidawa idila.
Ebema: me Inokote ebe kuba dubuno tanaloma: iyalo tetelo
ma kunu giya, “Numa:la:, Kawodawa Godote ebeno talena
nopopi bilibilinomago pete,
15 ebete me opo epono tanalo bilibilinomo eba panagil-
amelelamelo ebeno ubi tanalamo tudila:oa: epatamo kuba
wiya ka:pikalaemene. Iyo, iba:te Godotamo kebe kubakuba
tanalo dosiyodilolenaka ega:walo ebetamo kebe kuba tabo
degelanaka, ebe iyaiya tanaloma: kuba wiyate iba:tamo
nanitabolo ka:pemene.”
16 Ebema: modobola la: me kuba osiyodilolepino tanalo
wadenomamo niyatawala:. Iba:godolo ubia: tabo gela ka-
wonomola, ega:walo ibi a:ka:tuwa: ibino kuba ulamea:no
epo epetapi kubakubapima: ka:la:minaka. Iba:te ibino
kateneno ubi gabodo wapata:laema: elawoelawonomola,

* **1:11:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: Ka:inikono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Wagilamole Mabu Buka 4.1-16 numiye. Ega:walo a:ma: Ba:ilamakono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Nabas Ka:la:miole 22.1–25.9 na:kumiye. Ega:walo a:ma: Kolakono tanalo iyatawama: dowagela:emene, modobola a:ma: Nabas Ka:la:miole 16.1-50 na:kumiye.

ega:walo ibi a:ka:tuwa: ibi walogolelo lumagi idi a:da: ele-
masigi gabodo demoioma:na:, ebe tetelo iba:te ubi niyatina
ibino tabo kiyawao tanalodo ebegodone wade tanalo idi gito
kelaema:.

Yudate Nanitabokobi Midipi Elawokobi Midilima: Iyaiya Tabo Da:kiyawaiya

17 Ebema: naimano wadewade namutupiala:,
Kawodawa Ya:su Kelisokono alibolepi dubate la: dopamo
danaletiyala, modobola la: ebe tabo walo wadenomamo
na:kemalagidilala:.
18 Iba:te la:tamo ma kunu geliya, “Uwomu tetelo
kubakubapiate Godokono ubi tanalamo tudila:oma:
ubia:noma: eda:olo ibino kateneno ubi gabodo eba wap-
ata:lamelo la: nanitabokobi midipi kekalakalatelema:ta.”
19 Numa:la:, Ya:sukono alibolepino tabo nanitabola.
Me kuba osiyodilolepi ibi la:imano taneba magumulo
anagiyamida tanalo dosiyodilona me ebe epola, iyo, iba:te
ibino kateneno ubi tanalamo eba tudila:olo, Godokono
Uliyanate ibi magumulo kokolina:.
20 Ebema: naimano wadewade namutupiala:, modobola la:
la:imano nanitabokobi midi tanalo talenanomoma: gelawete
kodakodalo eba lawelo ebo napepeonala:, ega:walo la:
Godokono Uliyanano elawamo ebetamo na:towetoweonala:.
21 Ebene la:le Godokono nilakapo kimalagidilo
magumulo dilukuliawenama, ebe tanalo atepa:no
Kawodawa Ya:su Kelisokono pe tanalo nemakopelenala:.
Nanitabola, ebete da:pemene la:le kebe kubakuba tanalo
kosiyodilola:wenakima, ebete ebe kuba bilibilinomo
egebolelame tabo pa:kiyawaote uwomua: igilo la:tamo
ebo ka:pikalaema:ta.
22 Ebema: nanitabokobi midi magumulo piyate kodako-
dalo lamota:ona:no woki netewama: deda:onaka, la: ibi
nilakapolo eba malagidilolelo ibi nowalubilinakiyala:,
23 iyo, me modobo tete eba itanalo, modobola la: ibi Sai-
tanakono ela magumune samonomamo nowagailiala:, iba:te
ibino igilo mula: tanalo Ya:sugodone kelaema:. Ega:walo
modobola la: kuba osiyodilolepi epetapi atumu nilakapolo
eba malagidilolelo na:kowalubila:la:. Wiyasiya la: nanisi-
wale, ibi eba walubililo ibino iyaiya kuba osiyodilole
tanalo kawokawoa:ma: a:kegelaema! Numa:la:, iba:te ib-
ino kateneno kuba ubilo dosiyodilolenaka, ebe tanalo ebe
ibino pupuliono inamabu keba kunula:ka: eba kunula,
ebema: modobola la: ebe daleyago kaliku ubia:noma: eda:olo
la:imano kotamo ako-ologiola:la:, ibino kuba daleya tanalote
la:tamo pekapoma:.

Yudate Leta Uwomu Apulo Godoko Moio Tabo Da:kiyawaiya

24 O nanitabokobi midipiala:, aimano Wade Elawodawa bokolina, ebe modobola la: eba a:ga:lulatelelo la:le a:ka:guda:ema. Nanitabola, ebete la: kubakuba:pima: midilitate, ebene kawo kalakalanomago ebete la: ebeno pukuilame ololo apuamo kemagaelema:ta.

25 Ebe kapiya ebe Godotela, ebete aimano Kawodawa Ya:su Kelisodo aimano Igilo Mula:leamedawama: eda:na. Nanitabola, ebeno amama tanalo ega:walo ebeno wade pukuilame tanalo, ebeno elawo kawonomo ega:walo ebeno kawo elawodubuno tanalo, me tanalate dopamo wagilimi mabune ebegodolo a:pola:namiya! Ebema: modobola me tetelo ega:walo uwomua: uwomua: tetelo me atu tanalate ebe kapiyagodolo na:ka:pola:nama:na:!

Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

ME OPO UWOMU TETENO IYAIYA TANALO GODOTE YONETAMO DAWOKALILAMIYA

Me Buka Ka:la:mioledawano Kalakala Tanalo

1 Me opo duliyomololo tete tatalilo demaimioma:na:, Ya:su Kelisote ebe iyaiya tanalo ebeno wiya: wokopiatamo me bukalo awokalilamena. Nanitabola, Godote ebe tanalo Ya:sutamo dopamo awokalilamete, ebene ebete ebeno nopodawa na ebeno wiya: wokodawa Yonetamo palibi, nale ebe atu iyaiya tanalo ebegodone wadenomamo kiyatawama:.

2 Ebema: na Yonete kebe tanalo nopodawagodolo dulaimo, nale ebe iyaiya tanalo me bukamo akulolemo, iyo, kebe iyaiya tabo Godogodone natamo da:pemaimiya ega:walo Ya:sute natamo kebe nanitabo tanalo dawokalilami, nale ebe tanalo bilibilinomo a:ma: buka ka:la:mioledawatamo kiyawautamo.

3 Ebema: lumagite me bukano tabo deka:la:miolemene, ebete nekalakalamene! Ega:walo piyate me bukano tabo olowiote da:tudila:oma:na:, iba:te nekalakalaoma:na:! Nanitabola, Godote kebe tanalo bilibilinomo me bukalo dawokalilamena, tete tatalila ebe tanalate ka:pemaimioma:na:.

Yonete Sebeni Sosiatamo Nilakapo Tabo Dalibiya

4-5 Na Yonete me buka apuapuno tabo A:isiya opono sebeni duliyomolono sosi epatamo palibolitamo.

Me opo wagilimia:no Godote dopamo okolinami, ega:walo me tetelo ebete bokolina, ega:walo ebete uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene. Nanitabola, ebeno Uliyanano sebeni apuapuate ebeno Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo lamota:ona. Ega:walo ebeno nanitabo tanalo awokalimidawa ebe Ya:su Kelisotela, ebe a:e magumune demaigiya ebe Dopodawala, ega:walo ebe me opono kawokawo elawodubu bilibilinomono Watodawala. Ebema: modobola nilakapo tanalo ega:walo milo tanalote la: nanitabokobi midipi magumulo na:pola:nama:na:, mabu ebe netewa tanalate Godogodone ega:walo ebeno Uliyanagodone ega:walo Ya:sugodone la:tamo pena.

Nanitabola, Ya:sute a nilakapolo malagidiloena, ega:walo ebete a:ka:tuwa: ebeno kalimamo a aimano kuba osiyodilole magumune wagaite,

6 ebeno Kawo Elawodawano duliyomolo epoma: a:midiya, ale uwomua: tetelo ebeno Nabiwi Godokono woko kosiyodilonama:. Ebema: modobola amama tanalo kawonomote

ega:walo elawo tanalo kawonomote Ya:su Kelisogodolo uwomua: uwomua: tetelo na:pola:nama:na:! Me tabo nanitabonomola, taula!

7 Umu numita:la:, ebete tema magumudo pemaigita! Ebema: me opo epo bilibilinomate ebe ibino balida:mo kuima:na:, ega:walo piyate ebe eba anakapumilo balalo kiliba:mo dawamidiya iba:te ebe atumu ka:kuima:na:, iyo, me opo kawonomolo dilukuliona ebe epo bilibilinomate ibino iyaiya tama taneba magumulo ebe eba tolemelo kawonomamo ebo kiimitama:na:. Ebema: modobola ebe tetete nanitabolo nemaigamene!

8 Kawodawa Godote negena, “Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula!” Nanitabola, ebe Elawodawanomola, ebete me opo wagilimia:no dopamo okolinami, ega:walo ebete me tetelo bokolina, ega:walo ebete uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene!

Yonekono Balidite Iyama: Eba Eda:omelo Ya:suko Dumiya

9 Na Yonetela, a nanitabokobi midipino kapiya alailame magumulo na ekawi idila. Iyo, na ega:walo la:, a piyate Ya:suko waloma:ta mabuma: kawokawo temeteme magumulo kapimiya dilukulionama:, a ebe epola, wiyasiya a ebeno Kawo Elawodawano duliyomolo epoma: eba eda:onalo aimano tepo magumu kodakodailamete elawoa:noma: keda:ona:.

Nanitabola, nale Godokono iyaiya tabo ega:walo Ya:sukono nanitabo tanalo epatamo da:kiyawaonakomo, ebema: Loma gabamaniate na lawenete kewa: kolomono Pa:tamoso mamoko da:pesamo aliboniya nale naimano kuba wiyama: woko ebolo ka:nosiyodilonama:.

10 Ebene tete idilo, ale kebe egelalo Kawodawa Ya:suko damamatenakoma:, ebe egelalo ebeno Uliyanano elawamo naimano balidite iyama: deda:onami naimano ginimi apulo ebeno tabo madodo kawonomo olowimo, tutele diyamo keba kunula:ka: eba kunula.

11 Ebete natamo ma kunu gi, “A:ma:le naimano elawamo dulama:wenakomene ebe tanalo bilibilinomo kapiya bukamo akulola:wete, ebene ebe buka Epesese ega:walo Samena, Pegamama ega:walo Tayataila, Sadisi ega:walo Piladelapiya ega:walo Lodosiya, me sebeni duliyomolamo nalibiye ebe duliyomololo dilukuliona ebe sosi epo bilibilinomate keka:la:miolema:.”

12 Ebene potele natamo tabo degi, nale ebe dawa uima: dolobigimo, wiya kawokawo golodo alo sebeni eba ulamitalo

13 ibi tetenomolo ebete utitalo ebo uimo. Ebe dawano ololo me opo lumagino ololo keba kunula:ka: eba kunula, ebene ebete da:puli ebe ga:ga: kalikute damela ologi, ega:walo

ebeno bodolo tetelo ditameni ebe gabigabi ebe wiya ka-
wonomo golodo inamabula.
14 Ebene ebeno wato ega:walo eke keyakeya-ibinomola,
egelano pukuilame tanalo keba kunula:ka: eba kunula,
ega:walo ebeno balidite ela menamu wamotemiti.
15 Ebene ebe dawano agowate alonomoma: eda:omi, iyo,
wokodawate iyanomo auli inamabuno daleya elamo de-
madolaemene, ebene ela magumune wagalite kalikamo eba
iya:da:lo a:la:ulinomoma: da:midinako, ebeno agowate eba
kunu a:la:uliomiti, ega:walo obo kawonomote degenape-
nako ebeno tabo madodo eba kunula.
16 Ebene ebeno tumudi kotolo sebeni mawele
na:pola:meni, ega:walo ebeno tabo magumune kiyoiyo ilo
gilite pemaigi, ega:walo egela tuli tetelo egelate keba kunu
ka:pukuilamitanakole ebeno ololono pukuilame tanalo eba
kunula.
17 Ebema: nale ebe Kawodawa duimo, nale ebeno agowa
mabuamo gito adogelimo, a:e lumagi keba kunula:ka: eba
kunu. Ebe tetelo ebete ebeno tumudi kotamo na eba
ologinilo negi, “A:ma: akotoletola:la:, na Wagilimi Mabula
ega:walo na Uwomula.
18 Iyo, na uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala,
mabu nale da:iyamo igilo walo a:kelawiyamo, ebe ig-
ilote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopoligonamene, ebema:
nagodolo elawo kawonomo bitana nale A:elaopino Duliy-
omolono gigiyu a:iyamidate epo epetapi ebamo kanali-
bolema: ega:walo epo epetapi ebe duliyomolone igilamo
kowagailima:.
19 Ebema: modobola a:ma:le nagodolo dulama:emene ebe
tanalo bilibilinomo bukamo nakuloliye, iyo, kebe tanalate
me tetelo demaimioma:na: ega:walo walone tetelo de-
maimioma:na: ebe tanalo bilibilinomo a:imano bukalo na-
wokalilamiye.
20 Ka:lo a:ma:le naimano kotolo dulama:wita me sebeni
mawele, ega:walo nale tetenomolo dutitamo me sebeni
golodo alo, ebe netewa tanalono magumute me opo
epatamo waminalo pola:na. Wiyasiya numa:, ebe tanalono
magumu nale a:ma: ma kunu iyatuimata, sebeni mawele
ibi A:isiya opono sebeni sosi tanebapino nopopila, Godote
ebe nopopi iyalo aliboliya iba:te ebe sosi epo wadenomamo
ka:buiyalatelenama:, ega:walo sebeni alo ibi sebeni duliy-
omolono nanitabokobi midipino iyaiya tanebala.”

2

Ya:sute Epesese Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

1 Ebene Kawodawate tabo walo natamo naːkegi, “Modobola aːmaː Epesese sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe sebeni mawele tumudi kotamo uwatedawala, egaːwalo na ebe sebeni golodo alo magumulo pataːdawala, ebemaː nale laː Epesese nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

2 Laːle dosiyodilolaːwenakoma ebe iyaiya tanalo na iyatawala, ma kunu laːle kodakoda woko eba osiyodilonalo temeteme duwataːwenakoma, laːimano tepo magumu kodakodailamaːwete elawoaːnomaː kedaːwenaː. Egaːwalo na iyatawala, laːle kuba osiyodilolepino tanalo ubiaːnomaː eba edaːonalo, piyate ibi aːkaːtuwaː ibi naimano alibolepimaː aːdaː elemasigi gabodo degelana, laːle ibino tanalo wadenomamo ulamelelamaːwete ibino aːdaː elemasigi tanalo ebo awokalilamenakomata.

3 Iyo, laːle na mabumaː kawokawo temeteme eba uwatenalo, wiyasiya laːimano tepo magumu kodakodailamaːwete naimano woko osiyodilomaː elawoaːnomaː kedaːwenaː.

4 Na wiyasiya laːgodolo me kapiya modoboaː tanalo numinamo, laːle dopamo tetelo idite idi nilakapolo kawonomamo keba kunu kemalagidilawenakima, laː ebe tanalo atepimata.

5 Ebemaː numaːlaː, laːimano nanitabokobi midi magumulo laːle gudaːwete kebe wade tanalo katepaima, ebe tanalo walo kemalagidilawete laːimano kuba osiyodilole magumune olobilaːwete, laːle dopamo dosiyodilolaːwenakima ebe wadewade tanalo osiyodilole walo naːkowagilimiyalaː. Nanitabola, laːle kuba osiyodilole magumune olobilaːoaːno, nale pete laːimano kuba wiya laːtamo eba pikalamelo laːimano alo iyabaiamo gito kaːpiyatilaemamota.

6 Wiyasiya numaːlaː, kapiya tanalote laːgodolo modobolo ditana ebe tanalo ma kunula, piyate Nikolayasiko walomaːtapimaː dedaːona, laːle ebe kuba osiyodilolepino tanalo ubiaːnomaː kawonomamo edaːonamata, nale ibino tanalo ubiaːnomaː keba kunu kedaːnamo eba kunu.

7 Ebemaː galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo daːkiyawauta, modobola aːmaː ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi tanalo magumulo wato kikopu delaemaːnaː, nale ibaːtamo modobo tabo kegemamo, ibaːte Godokono Pali magumulo daːena ebe kewano uwomuaː igilo daːimi kenaomaː.”

Yaːsute Samena Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

8 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Samena sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Wagilimi Mabula ega:walo na ebe Uwomula. Nale da:iyamo igilo walo a:kelawiyamo, ebema: nale la: Samena nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

9 La:le na waloma:ene mabuma: kawokawo temeteme magumulo dilukula:wenama, nale ebe tanalo iyatawala. Ega:walo na me tanalo idi iyatawala, la:le inamabua:no gito dilukula:wenama wiyasiya la: Godokono Unu Duliyomololo inamabu bilibila:gopima: eda:onamata. Ega:walo piyate a:da: elemasigi gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma: gelalo la: kuba osiyodilolepima: deka:la:mitana, nale ibino kuba tabo gela tanalo iyatawala, iyo, ibino tanalo ma kunula, ibi Saitanakono taneba epola, Godokonoa:!

10 Ebema: la:le tete tatalilo delawa:ema ebe kawo temetemema: akotoletoleala:. Nanitabola, Saitanakono wokopiate la: epetapi idoko motamo da:niyaleketamene, ebe tetelo Godote la:imano nanitabokobi midi tanalo wabudililo ma kunu kulamelelaema:ta, da: nanitabola: o da: nanitaboa:. Ebene la:le na waloma:ene mabuma: teni egelamo kawokawo temeteme eba uwatelo, la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo nelamota:oniyala:. Diyala, la: epetapi na mabuma: da:ba:na:elaoma, wiyasiya nale la:tamo uwomua: igilo wiya ebo kikalaemamota.

11 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, iba:te Ela Opono a:e temeteme a:kiyatawaoma:na:, ebe opolo nanitabokobi midia:pino a:elao uliyanate a:e temeteme magumamo walo ka:ka:nopila:oma:na:.”

Ya:sute Pegamama Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

12 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Pegamama sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe kiyoiyo ilo gila:go dawala, ebema: nale la: Pegamama nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

13 La:le kebe duliyomololo kilukula:wenama ebe duliyomolono tanalo na iyatawala, ma kunu ebe duliyomolo epate Saitanako ibino kawo elawodawama: midina. Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola. La:le na kodakodalo lawenelo na nanitabokobi eba midininalo

elawoa:noma: keda:wena:, ebema: naimano tabo nanitabolo da:kiyawaonaki, ebe dubu A:ntapasiko Saitanakono duliyomolo epate ebe lawete danakapumiya, la:le ebe tanalo uma:wete la:imano nanitabokobi midi tanalo katepawea:.

14 Na wiyasiya la:godolo kapiyakapiya modoboa: tanalo nulamenamo. Dopo tanalo ebe ma kunula, la:imano nanitabokobi midi magumulo epetapiate kuba osiyodilodawa Ba:ilamakono iyatulame gabodo ebe waloma:tana. Iyo, Isalaela epono ewonino tetelo ebe dubute Kawo Elawodubu Balakako iyatumiya, ebete naimano epago eba gowelaolo ibi Saitanakono gubi magumamo kemagatalema:. Ebema: Balakate ibi ma kunu kubailamiya, ebete ibi kuba gabamo wabuga:talelo nanitabokobi midia:piate ida:da:lino uliyana eba amamalatelelo kalimagono inamabu iba:tamo dikalamiya, naimano epate ebe katene ebo naiya. Ebe atu tetelo iba:te ibino kuba ubi tanalamo eba tudila:olo, buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodiloliya.

15 Ega:walo la:imano kuba tanalo idi ma kunula, la: epetapi Nikolayasikono kuba iyatulame gabodo wapata:lamenamata.

16 Ebema: modobola la: la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la:, mabu nanitabola, la: magumulo piyate natamo walo olobila:oa:no, tete tatalila nale pete naimano tabo magumune da:pemaigana ebe ilo gila:mo ibi kapalukolemamo.

17 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, nale Godokono wamina magumulo ditana ebe bae iba:tamo kikalaemamo, ebe igilo baeno mailo idi ebe ma:nala, ega:walo nale ibi bilibilinomatamo keyakeya nokola egege ibino olioli mailagono kikalaemamo. Ebe tetelo ibi magumulo epetapiate iyatawaoa:no, idawate ebeno mailagono nokola kelawe, idawate ebeno mailagono nokola kelawe, iba:te eba kunu eba wagelelo ibino wadewade wiya nagodone ebo kuwatema:na:.”

Ya:sute Tayataila Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

18 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Tayataila sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe Godokono Gudula, naimano balidite ela menamu wamotenamena ega:walo naimano agowate alonomoma:

eda:onamena. Iyo, wokodawate iyanomo auli inamabuno daleya elamo demadolaemene, ebene kalikamo iya:da:te a:la:ulinomoma: da:midinako, naimano agowano a:la:ulio tanalo eba kunula. Ebema: nale la: Tayataila nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

19 La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo iyatawala. Iyo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo la:imano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo la:le natamo woko dosiyodilawenama ebe tanalo, ega:walo temeteme magumulo la:le la:imano tepo magumu da:kodakodailama:wenama ebe tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo iyatawala. Ebema: nanitabola, la:le me tetelo dosiyodilola:wenakoma me wadewade tanalate la:le dopamo dosiyodilola:wenakima ebe wadewade tanalo nodoilina.

20 Na wiyasiya la:godolo kapiya modoboa: tanalo numinamo, la:le kuba Kawo Elawo Kamiyale Yesebelakono kuba osiyodilole tanalo gito ulama:tepalemenakomata. Ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono woki awokalimidawama: a:da: elemasigi gabodo gena, ebema: ebete eba kunu naimano wiya: wokopi epetapi kuba gabamo wabuga:talena. Iyo, ibi epetapiate ebeno iyatulame tanalamo eba tudila:olo buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo nanitabokobi midia:piate ida:da:lino uliyana amamalatelelo kalimagono inamabu dikalamolenaka, ibi epetapiate ebe katene gito naonaka.

21 Eiye, nale ebe kamiyaletamo tete ikamenapimo ebete ebeno kuba osiyodilole magumune natamo kolobigama:, wiyasiya ebe ubia:nola dubu bilibila:go pata: tanalo atepama:!

22 Ebema: umu numita:la:, ebeno kuba osiyodilole mabuma: nale kawo gabugabu ebetamo kanalibomamo, ega:walo eba:go kateneno kuba ubi gabodo dowapata:lamena nale ebe dubu bilibila:tamo kawokawo temeteme tanalo atumu ka:kikalaemamo, iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole magumune olobila:oa:no ebe wiyate iba:tamo ka:pemene.

23 Nanitabola, piyate ebe kamiyale dowaloma:tana nale ibi kanakapulaemamo, ebema: sosi epo bilibilinomate me tanalo kiyatawaoma:na:, nale epono tepo magumuno woki iyatawanomola, ega:walo nale ibi bilibilinomono tanalo eba anagilamelelamelo wiya iba:tamo modobolo kikalaemamo.

24 Wiyasiya kalakala kawonomola, la: Tayataila nanitabokobi midipi epetapiate Yesebelakono a:da: elemasigi iyatulame tanalamo ka:tudila:wena:, ebema:

ebeno waloma:tapiate kebe iyaiya iyatawa tanalo
Saitanakono waminale tanaloma: degelana, la:le
ebe kubakuba tanalo la:imano wokiamo iba:godone
kuwata:wena:. Ebe mabuma: naimano kalakalate la:tamo
nanitabolo eba itanalo, me totomu tabo kapiyanomo
la:tamo ikalaemata,

25 modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo ko-
dakodalo nowatila:mota:onala: naimano pe uwomuamo.

26-28 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magu-
mulo wato kikopu eba lawenalo naimano pe uwomuamo
natamo da:tudila:onakoma:na:, nale iba:tamo Gugi Mawele
ega:walo elawo kawonomo ikalamete, ebene iba:te me
opo epo bilibilinomono watowatopima: beda:onama:na:.
Iyo, iba:te elawo kawonomo kelaema:na:, nale Nabiwi
Godogodone elawo keba kunu kelawiyamo eba kunu,
ebene me opo epo magumulo piyate ebeno tuputupu
okoli tanalamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, iba:te
ebe kuba osiyodilolepiatamo kuba wiya eba ikalamolelo
auli gaubamo ebo kalukolema:na:. Nanitabola, lumagite
gebetamo osiyodilo kalili opamo deba:idilo keba kunu
keta:ta:puolenakole, kebe dawate naimano wokopiatamo
tuduwatama: ubia:noma: deda:mene, ebete eba kunu gito
ka:kubamene.

29 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi
epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo
nolowia!”

3

Ya:sute Sadisi Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

1 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Mod-
obola a:ma: Sadisi sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ebe sebeni mawele uwatedawala, ega:walo
Godokono Uliyanano sebeni apuapuate naimano
ubi tanalamo a:tudila:onaka, ebema: nale la: Sadisi
nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.
La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo
iyatawala, ma kunu epetapiate la: nanitabo igilago
nilukulinamu gelana, wiyasiya nanitabo tanalo ma
kunula, la: la:imano nanitabokobi midi magumulo iyalo
a:elaimata!

2 Ebema: a:elaopiala:, modobola la: nagodone igilo
walo kelawa:wete la:imano ilukuli magumulo da:elaona
ebe iyaiya tanalo na:ka:kodakodailama:la:, mabu nale
kebe Kawodawatamo da:tuduwatanamo, ebe Godote
la:imano nanitabokobi midi woko osiyodilole tanalo
dulamelelametana ebete wadewadenoma: kegena:.

3 Ega:walo naimano wokopiate la: kebe iyaiya tanalo
kiyatulametanakiya, modobola la: ebe tanalo walo eba ke-
malagidilolelo la:imano kuba osiyodilole magumune olo-
bila:wete ebe iyatulame tanalamo walo na:ka:tudila:oala:.
Wiyasiya la:le nagodone igilo walo lawea:no, la: iyatawa:
tetelo nale la:tamo kuba wiya ikalaema: ka:pemamo, pilo
dubute epono inamabu uwatema: keba kunu ka:penakole
eba kunu.

4 Wiyasiya Sadisi nanitabokobi midipiala:, la:
magumulo kapiyakapiyate iyaiya kuba osiyodilole
tanalo kiyatawaona:. Ibino tuputupu ilukuli tanalo
ebe wadewade daleya: kaliku keba kunula:ka: eba
kunula, ebema: iba:te naimano Kawo Elawodawano
duliyomolamo da:nemaimioma:na:, nale iba:tamo
pupuliono wadewade keyakeya inamabu ikalamolete, ebe
tetene wagilimite iba:te nago bowapata:lamenakoma:na:.

5 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo
wato kikopu delaema:na:, iba:te nagodone ebako wadewade
keyakeya kaliku kuwatema:na:, ebene nale naimano Nabiwi
ega:walo ebeno nopopino ololo apulo awokala kegemamo
ebe epo ebe naimano nani waloma:tapila, iyo, nale ibino
mailo naimano Igilo Bukane a:kegebolelaemo.

6 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo
da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Piladelapiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

7 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Mod-
obola a:ma: Piladelapiya sosi nopodawatamo tabo ma kunu
naliba.

Na ebe Talenadawanomola ega:walo na ebe
Nanidawanomola, ega:walo Kawo Elawodubu
Da:ibidigodolo dopamo ditanami ebe atu kite nagodolo
ba:kitana, ebema: nale ebe kiamo kebe gigiyu
da:iyamidamo lumagi idite a:kemopimene, ega:walo
nale ebe kiamo kebe gigiyu demopimo lumagi idite
a:ka:iyamidamene. Ebema: nale la: Piladelapiya
nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.

8 La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo
iyatawala, ma kunu la:le naimano woko osiyodilo magu-
mulo la:imano elawote nanitabolo kolopoligona:, ega:walo
na iyatawala epetapiate na mabuma: kawokawo temeteme
la:tamo dikalametia, la:le naimano iyatulame tanalamo eba
tudila:olo nanitabokobi midi tanalo katepawea:. Ebema: na
la:tamo gigiyu a:iyamidalaemata, idawagodolo elawo kitana:
walo ka:kemopima:.

9 Umu numita:la:, piyate ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma:
a:da: elemasigi gabodo degelana, ibi Saitanakono taneba
epola, Godokonoa:. Ebema: nale ebe a:da: elemasigipi
uwatete la:tamo kemagaelemamo iba:te la:imano agowa
mabuamo ka:pa:tudila:oma:, iyo, me osiyodilo tanalodo
nale ibi ma kunu kiyatulaemamo, nale la: nilakapolo
kawonomamo demalagidiloletanama.
10 Nanitabola, la:le na waloma:ene mabuma: temeteme
eba uwatelo wiyasiya la: naimano tabamo tudila:wete
elawoa:noma: keda:wea:, ebe mabuma: nale me opo
epo kubailaema: dapalibolemo, ebe kawokawo temete-
menomo magumulo nale la: eba itakeamidalelo la:imano
nanitabokobi midi tanalote a:ka:kubakubaoma:na:.
11 Iyo, tete tatalila nale me opamo ka:pemamo, ebema:
modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodalo
nowatila:mota:onala:, idawate la:imano wadewade wiya
pilo gabodo uwatelamekapoma:.
12 Nanitabola, potele ebeno nanitabokobi midi magu-
mulo wato kikopu delaemene, nale ebe lawete Godokono
moto eteno wade aboma: eba midilo ebo kaimamo, ebene
ebete ebe motono aboma: eba utinalo uwomua: uwomua:
tetelo idawate ebe a:kemagoba:namene. Ega:walo ebe
lumagi kowalogonama: nale naimano oli mailo ega:walo
naimano Kawodawano mailo ega:walo ebeno Kawo Ela-
wodawano duliyomolono mailo ebe unamo kakulolemamo.
Nanitabola, naimano Kawodawa ebe Godotela, ega:walo
oli Yelusalema duliyomolote ebeno Kawo Elawodawano
duliyomoloma: keda:ma: Unu Duliyomolone me opamo
ka:piwisigamene.
13 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi
epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo
nolowia!”

Ya:sute Lodosiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

14 Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Mod-
obola a:ma: Lodosiya sosi nopodawatamo tabo ma kunu
naliba.

Na ebe Godokono Uwomu Tabo Kiyawaodawala,
ega:walo na ebe Godokono nanitabo tanalo wadenomamo
dawokaliminamo ebe dawala. Ega:walo Godote me
opono inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya, na ebe woko
osiyodilo tanalono Elawo Mabudawala, ebema: nale
la: Lodosiya nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu
kiyawautamo.
15 La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo
iyatawala, ma kunu la:imano nanitabokobi midi magumulo

la: gibagiba ega:walo enaena tetenomolo pola:namata. O sosi epala:, naimano ubi kawonomamo itana la: elanomoma: neda:iyala:, wiyasiya la: ubia:noma: deda:wenama modobola la: na atepana:wete gibagibanomoma: neda:iyala:!

16 Nanitabola, mabu la: la:imano osiyodilole magumulo gibagibadopoma: eda:onamata, ebe mabuma: nale la: bilibilinomo naimano tabo magumune iyabaiamo ka:nedalopeamidalemamota!

17 O sosi lumagi, a:ma: ma kunu genata, 'Na inamabu bilibilidawala ega:walo na inamabu bilibilinomo modobolo uwatenamo, ebema: nigologolo tanalo idite natamo a:ka:pemene.' Wiyasiya a:imano tabo ge magumulo a:ma:le a:imano nanitabo tanalo kiyatawawena:, ma kunu a:ma: nigologolo gudumu okolinata ega:walo walone tetelo a:ma: atumu nigologolo tanalo magumulo ka:lutama:ta. Iyo, naimano umi magumulo a:ma: inamabu bilibila:godawa:, ega:walo a:ma: kikopiya pata:nata, ega:walo a:ma: balidi tamiodawalata.

18 Ebema: nale naimano wade wokino tanalamo a:ma: anamata, a:ma:le natamo pa:wete, nale epatamo kolowaema: da:midilinakomo ebe wadewade inamabu wiyamo na:puwatiye. Iyo, eba kunu a:ma:le dogodogodawanomoma: keda:ema:, modobola a:ma: wade golodo inamabu nagodone na:pelawiye, nale ebe golodo elamo wade a:la:ulinomoma: a:midimo. Ega:walo a:ma:le kikopiya okoli ilipo tanalo katepaema:, modobola a:ma: wade keyakeya kalikunomo nagodone na:puwatiye. Ega:walo a:ma:le a:imano tamio balidi wadekobi ka:midilimitama:, modobola a:ma: abutilameno wade mulamula nagodone na:pelawiye.

19 Ebema: a:ma: me taboma: ubia:noma: akoeda:la:, wiyasiya a:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodaima:wete kuba osiyodilole magumune natamo nanitabonomolo nolobigiye, mabu nanitabola, nale kebe gudi nilakapolo demalagidilolenamo, ebe guda:te naimano nanitabo gabo kiyatawaoma: nale tete epetapilo ibi kawiya analenakomo ega:walo tete epetapilo ibi temeteme tanalamo iyatulamenakomo.

20 Umu numita:la:, na gigiyu tetelo putite gigiyu ebe panakamitamo, ebema: lumagite naimano tabo olowite natamo gigiyu da:iyamidamene, na ebetamo opegate, ebene ebe ega:walo na, a bae kapimiya kenaomalema:.

21 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, nale iba:tamo elawo kikalaemamo iba:te naimano Kawo Elawodawano okoli bailo nago kilukulima:, dopamo nale wato kikopu delawiyamo, ebe

tetelo nale naimano Nabiwa:go kapimiya kokolioma: ebete
elawo natamo keba kunu kikanamiyale eba kunu.
22 Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi
epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo
nolowia!”

4

Yonete Godoko Ebeno Kawo Elawodawano Okoli Bailo Okolitalo Dumiya

1 Ebene Kawodawagodone me tanalo bilibilinomo olowio
dolopoligi, ebe tetelo naimano balidite iyama: deda:onami
ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolono gigiyu
aligilitanalo ebo uimo.

Ebene nale dopamo dolowimo ebe atu tabo madodote
natamo walo na:ka:pi, ebe tabo ebe tuteleno diyamo keba
kunula:ka: eba kunula. Ebema: nale tabo ma kunu olowimo,
“A:ma: natamo na:podola. Tete tatalilo da:pemaimioma:na:
ebe iyaiya tanalo nale a:ma: kiyatumiomamota.”

2 Ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote na unamo eba
piwisigalo, nale Kawodawa ebeno Unu Duliyomolono Kawo
Elawodawano okoli bailo okolitalo ebo uimo.
3 Ebe dawano Kawo Elawodawano okoli bai a:la:uwa:da:le
molemabute anagogobeyamidadigi, ega:walo ebeno ololo
alonomoma: eda:mi, egelate kawonomamo eba pukuilami-
talo wadewade gedo nokola ega:walo kalimakalima nokola
iba:te keba kunu ka:la:uwa:da:olitanake eba kunu.
4 Ega:walo nale 24 kawokawo elawodubu epetapino
ilukuli baite Kawodawano okoli bai anakopa:midalo eba
pola:nalo ka:nulaimo, ebe ilukuli bai unamo 24 Watowatopi-
ate ilukuliya, iba:te keyakeya kaliku pupulite ega:walo ka-
wokawo elawodubuno golodo kelekele inamabu watamo
a:ka:pupuliya.
5 Ebene Kawodawano okoli baine tobolono iyaiya
gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate
maimiutiya, ega:walo ebe okoli bai dopo apulo sebeni wuiki
alo pio na:pola:ni, me alo ibi Godokono Uliyanano sebeni
apuapula.
6 Ebene Kawodawano okoli bai dopo apulo alonomo obo
paka: kawonomote itani, ebe obono a:la:uwa:da:le wade-
nonomola.

Ebe tetelo nale Kawodawano okoli bai tametamelo Unu
Duliyomolono netewa-netewa Elawo Nopopi Iyanomate
lamota:onalo kulaimo, ibino ololo apulo ega:walo ginimi
apulo balidi bilibilinomate na:pola:lameni.
7 Ibi magumulo dopo nopodawano ololo ebe layono-
gaa keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo idino ololo ebe

kalitagono kau-goeono ololola, ega:walo idino ololo ebe opo
lumagino ololola, ega:walo uwomu nopodawano ololo ebe
tobolo unudo da:wa:lubianako ebako wali olano ololola.
8 Ebe netewa-netewa Nopopi Iyanomo ebe tamuagopila
ega:walo balida:gopila, ebema: iba:godolo sikisi tamu-
ate pola:lameni, ega:walo ibino balidi bilibilinomate unu
tamalo ega:walo magumu apulo atumu na:ka:pola:lameni.
Nanitabola, egela ega:walo idoko bilibilinomolo iba:te
Kawodawa amamate olopoligolamea:no, nale ibino tabo
madodo ma kunu olowimo,

“Godoko ebe Kawodawa Elawonomodawala,
ebe talenala, iyo, ebe talenanomola,
ebe talenadawanomola!
Potele dopamo dokolinami,
ega:walo me tetelo dokolina,
ega:walo uwomua: tetelo dokolinamene,
ebe ebe Igilodawala!”

9 Nanitabola, ebe Kawodawate uwomua: uwomua: tetelo
ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene, ebe
mabuma: ebe Elawo Nopopi Iyanomate ebe amamate
atepa:no, ebe eba walogonalo ebeno mailo unamo adipatelo
kalakala tabo ebetamo ebo gelanaka.
10 Iyo, mabu Kawodawate uwomua: uwomua: tetelo
ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene,
ebema: Elawo Nopopi Iyanomate ebe eba amamatenalo atu
tetenomolo 24 Watowatopiate ibino watamo da:pupulinaka,
iba:te ebe kawokawo elawodubuno kelekele inamabu
Kawodawano okoli bai dopo apuamo eba niyalekelo, ibino
ololo opamo alomote ebe amamatelo ma kunu gelanaka,

11 “Aimano Kawodawa Godo,
modobola Unu Duliyomolono nopopi ega:walo
epo bilibilinomate a:ma: nowalogoma:ta,
ega:walo a:imano mailo unamo nadipatema:na:,
ega:walo a:imano elawo tanalamo na:tudila:oma:na:!
Mabu opo ega:walo tobolo ununo inamabu bilibilinomo
a:ma:le osiyodiloliyata,
iyo, a:imano ubi tanalodo
me inamabu bilibilinomate pawokalaiya!”

5

Godokono Sipi-goeo Da:peso Kapiyate Mokopiamida Pepa A:iyamidama: Modobola

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, Kawodawate ebeno Kawo
Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, nale ebeno tumudi
apu kotolo pepa mokopiamida ebo uimo, dopamo lumagite
ebe pepano magumu apuamo ega:walo unu apuamo iyaiya
tabo akulolete, ebene ebete mokopiamidate sebeni ala:mo
gito matuomeiya.
2 Ega:walo nale Godokono elawo nopodawanomo idi
kuimo, ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo negi,
“Potele modobola:ka: me mokopiamida pepano ale iyailite,
pepano tabo apuapu ulamolema:?”
3 Wiyasiya ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo
ega:walo opo duliyomololo ega:walo A:elaopino
Duliyomololo modobo lumagi idite ka:luta: ebe
mokopiamida pepa a:iyamidate pepano iyaiya tabo ulaema:.

4 Ebema: nanitabola, me tanaloma: nale kawonomamo
iimo mabu modobo lumagi idi ka:luta: mokopiamida pepa
a:iyamidama:.
5 Ebe tetelo 24 Watowatopi magumulo idite natamo negi,
“A:ma: kiitala:! Numa:, Yuda gudawano Layono-gaa ba:luta!
Ebe Da:ibidikono walonepi magumulo Kawo Elawodawama:
eda:na, ega:walo ebete wato kikopu iyalo elawiya. Ebe
mabuma: ebe modobola me mokopiamida pepano sebeni ale
iyailite pepa a:iyamidama:.”

6 Ebema: nale Kawo Elawodawano okoli bai niyakabolo
Sipi-goeo Da:peso utitalo uimo, ega:walo netewa-netewa
Nopopi Iyanomate 24 Watowatopiago ebe anakopa:midalo
eba pola:nalo ebo kulaimo. Ebe epate danakapumiya ebe
sipi-goeo da:peso keba kunula:ka: eba kunula. Ebe sebeni
kalitagonola ega:walo sebeni balida:gola, ebema: nanitabola,
ebe sebeni kalita ega:walo sebeni balidi ebe Godokono
Uliyanano sebeni apuapula, ebete ebe Uliyana iyalo tetelo
opo duliyomolo kawonomamo apalibiya.
7 Ebe tetelo Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano okoli
baiamo tote ebeno tumudi apu kotone mokopiamida pepa
ebo nelawi.
8 Ebene ebete ebe tanalo dosiyodili, ebe tetenomolo
netewa-netewa Nopopi Iyanomo ega:walo 24 Watowatopi
iba:te ibino ololo opamo eba alomolo ebe ebo amamatiya.
Ebene nale Watowatopino tanalo ma kunu uimo, ibino
kotolo begube ega:walo golodo kalili ebe inamabu netewate
pola:lameni, ebe golodo kalili magumulo wadewade nibo
inamabu tabokaonomola, ebe wadewade nibo inamabu
ebe nanitabokobi midipiate towetowe tabo Godotamo dege-
lanaka ebe iyaiya tabola.

9 Ebene iba:te Sipi-goeo Da:peso amamatema: oli oale ma
kunu alapiya,

“A:ma: kapiyate modobola
mokopiamida pepa lawa:wete pepano ale iyailima:,
mabu epate a:ma: danakapumitiyala,
ebe tetelo a:ma:le Godoko kekalakalaima:ema:
ibi Saitanakono idoko motone wagaila:wete
a:imano kalimamo ibi wiyakobi a:midiliyata.
Iyo, a:ma:le epo epetapi
ibino iyaiya tama taneba magumune
ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumune
ega:walo iyaiya opo magumune uwata:wete,
10 ibi Kawo Elawodawa Godokono duliyomolo epoma:
a:midiliyata,
iba:te uwomua: tetelo ebeno woko kosiyodilonama:.
Iyo, ebe mabuma: opo duliyomolo kawonomolo
epo bilibilinomo epetapiate
iba:tamo ba:tudila:onakoma:na:.”

11 Ebe tetelo nale walo Unu Duliyomolono nopopi epetapi
bilibilinomono tabo madodo kolowimo, ebe nopopino
taneba kawonomola, nale ibi ka:la:miolema: modoboa:.
Iba:te Kawo Elawodawano okoli bai anakopa:midalo eba
pola:nalo, netewa-netewa Nopopi Iyanomo ega:walo 24 Wa-
towatopi iba:te
12 ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo negeliya,

“Sipi-goeo Da:peso kubakubapiate danakapumiya,
modobola epo bilibilinomate
ebeno elawo tanalamo na:tudila:oma:na:,
ega:walo inamabu bilibilinomo ebetamo eba ikameolo,
ebe Mulodawama: ega:walo A:didawama: neka:ima:na:!
Iyo, iba:te ebeno mailo unamo nadipatema:na:,
ega:walo ebe eba walogolo,
ebetamo kalakala tabo negelama:na:!”

13 Ebe tetelo Unu Duliyomololo ega:walo opo duliy-
omololo dilukuliona, iyo, damela magumulo ega:walo
kewa: kolomono obo magumulo ega:walo tobolo unulo
dilukuliona, ebe epo ega:walo igilo inamabu bilibilinomate
kapimiya degelitiya, nale ebe tabo ma kunu olowimo,

“Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano
okoli bailo uwomua: tetelo dokolitamene
ega:walo Sipi-goeo Da:peso,
modobola ale uwomua: tetelo

iba:tamo kalakala tabo eba gelanalo,
ibino mailo unamo bowadipalatelenakoma:!
Iyo, modobola ale ibi eba walogolenalo,
ibino elawo tanalamo ba:tudila:onakoma:!”

14 Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate negeliya,
“Me tabo nanitabonomola, taula!” ebene 24 Watowatopiate
ibino ololo opamo eba alomolo Kawodawa Godoko ega:walo
Sipi-goeo Da:peso ebo amamalateliya.

6

Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Dopo Sikisi Ale Iyaili Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, Sipi-goeo Da:pesote sebeni
ala:mo matuomeo ditani ebe mokopiamida pepano dopo
ale ditamidi, nale ebe tanalo ebo uimo. Ebe tetelo
netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumulo idite ebeno
tabo madodo unamo adipatelo tobolote keba kunu
kegewatanakole eba kunu ebete negi, “A:ma: mamo na:pa:!”
2 Ebene nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo keyakeyanomo
ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo ebo
ulaimo, ebe namutudawano kotolo gowelaono gagalite itani.
Ebene Kawodawate kawo elawodubuno kelekele inamabu
ebetamo dikami, ebete lawete ebo nemaigi epo epetapiago
eba negowelaolo iba:tamo elawonomoma: ka:neda:ma:.
3 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi
da:kitamidi, ebe netewa tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo
magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamo na:pa:!”
4 Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo idite ebo ka:pemaigi,
ebe kalimakalimanomola. Ebene ebe oso-goeo unulo
dokoliti, Kawodawate ebe namutudawatamo gowelaono gili
kawonomo ega:walo elawo ikami, ebete opo duliyomolo
epatamo kawo dowanomo eba nikalamelo iba:te gowela
magumulo epetapiate epetapi kanakapulaema:.
5 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale
idi da:kitamidi, ebe netewa-kapiya tetema: eba eda:lo
Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma:
mamo na:pa:!” Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo kilik-
ilinomo ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo
ebo ulaimo, ebe dubuno kotolo nao inamabuno mibomibo
ulameno inamabute itani.
6 Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate kebolo ke-
lamota:oni, ebe magumune nale opo lumagino tabo madodo
keba kunula:ka: ebako tabo madodo ma kunu olowimo,
“A:ma: opo duliyomolo epatamo bae olopoligo tanalo natiye,

ma kunu iba:te kapiya kilogalama witi-laiso kapiya ege-
lano woko wiyamo belawenakoma:na:, ega:walo netewa-
kapiya kilogalama baenomo atumu mani kawonomamo
ba:kuwatenakoma:na:. Ebe mabuma: ibino gudi epetapi
bilibilinomate baema: ka:elaoma:na:, wiyasiya nale talena
a:ma:tamo ma kunu iyatimata, a:ma:le ibino gala:ipi da:imi
kewa ega:walo olibi da:imi kewa akokubailama:la:."
7 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi
da:kitamidi, ebe netewa-netewa tetema: eba eda:lo Nopopi
Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, "A:ma: mamo
na:pa:!"
8 Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo ga:wega:wenomo
ega:walo ebeno namutudawa ebe unulo okolitalo ebo
ulaimo, ebe dubuno mailo ebe A:etela, ebema: A:elaopino
Duliyomolo umidawate ebe waloma:tana. Ebene Ka-
wodawate elawo ibi netewapiatamo ikalami, iba:te gow-
ela tanalo ega:walo bae olopoligo tanalo, a:e gabugabu
tanalo ega:walo elawoelawo inamabuno maimio tanalo, ebe
iyaiya olalati tanalo opo duliyomolo epatamo kowatama:.
Ebema: epo bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-netewa
magumune idi kapiyate ka:e, idi kapiya ka:e, ma kunu
kowagelema:na:.
9 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale
idi da:kitamidi, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo kuba
osiyodilolepiate Godokono tabo kiyawao mabuma: kebe epo
dopamo danakapulamiya, nale ebe tuputupupino uliyana
ebo ulaimo, Godoko watidilono patapata magumulo iba:te
na:pola:niya. Nanitabola, ebe patapata unamo Godoko
amamatepiate kalimagono inamabu elamo ebo alomonaka.
10 Ebene ebe uliyanate kawonomamo gelapatelo negeliya,
"O Kawodawa, a:ma: Elawodawanomolata, iyo, a:ma: tale-
nanomolata ega:walo nanidawanomoma: eda:nata! Ebema:
piyate a danakapuamiya, a:ma:le ibino kuba osiyodilole
tanalo kebe tetelo nakanagilamelelama:emene? Ibino
kuba wiya iba:tamo ikalaema:, modobola a:ma:le a eba
malagidiloelo tete akogeyageyaima:tepala:!"
11 Ebe tetelo Kawodawate ibi bilibilinomatamo keyakeya
ga:ga:ga:ga: kaliku ikalamolete ibi ma kunu anali,
"La:le woki bilibilima: eda:oa:no tete da:pesamo walo
na:kilukula:tepiyala:. Nanitabola, kuba osiyodilolepiate
la: keba kunu kanakapulamitiyala, iba:te eba kunu la:imano
nanitabokobi midipi ekaki epetapi kakanakapulaema:na:,
mabu nale tete iba:tamo walo a:kikalaemo iba:te ebe kuba
osiyodilole tanalo kopoliyalema:. Wiyasiya naimano wokopi
anakapulame uwomu nanitabolo delaemene, ebe tetelo nale
ibi anakapulamepiatamo kuba wiya kikalaemamo."

12 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi
da:kitamidi, ebe sikisi tetema: edi. Ebe tetelo opo duliy-
omololo mumulu kawonomote demaigi, egelano pukuilame
tanalote olopoligote kilikilinomo kaliku keba kunula:ka:
eba kunu gito edi. Ebene opo kawonomote idokonate,
saganano pukuilame tanalote atumu olopoligonate kali-
makalimanomoma: eba eda:nalo,
13 tobolo ununo mawela:te opamo gito pa:gudiniya, ma
kunu awa kawonomote da:imi kewa eba padegetelo epetapi
gumigumioa:no opamo keba kunu ka:pa:gudinake eba kunu.
14 Ebene Kawodawate tobolo kawonomo lawenate
ebo mokopiamidani, lumagite keta keba kunu
ka:mokopiamidanakole eba kunu, ega:walo ebete opo
duliyomolo lawenate kawonomamo eba adegetenalo, opono
unuunu damela bilibilinomo ega:walo kewa: kolomono
mamoko bilibilinomate ibino pola:na bai miyapanate
iyabaiamo ebo tolama:tepaoleniya.
15 Ebe tetelo iyaiya opono kawokawo elawodubu ega:walo
ibino kawokawo gabamani dubu, gowelaopino kawokawo
elawodubu ega:walo inamabu bilibila:gopi dubu, piyate
wokopi epetapino ulamepima: deda:ona ega:walo piyate
wiya: woko dosiyodilolena ega:walo piyate mani woko
kelekele dosiyodilolena, iyo, ibi bilibilinomate tole ka-
wonomo lawenate unuunu damelamo eba alautionalo
damela gugu ega:walo nokola magumamo ebo nopila:oniya.
16 Ebene iba:te ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo
unuunu damelatamo ega:walo kawokawo nokolatamo
negelaniya, “Modobola la:le a unamo piguda:wete a
na:pitioa:la:! La:le a walubia:no, Unu Duliyomolono
Kawo Elawodawano okoli bailo dokolita ebe Kawodawate
a duaemene, ebene Sipi-goeo Da:pesono dowa tanalo
kawonomote atamo ka:pemene!
17 Iyo, ibino dowa egela kawonomote atamo a:pemaiga,
ebema: a magumulo lumagi idite modoboa: ibino ololo apulo
utima:!”

7

Godote Ebeno Pukala Dalomolaemene Ebe 144 Taoseni Epono Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolono nopopi
netewa-netewa epetapiate opono uwomu netewa-netewalo
lamota:onalo ebo ulaimo. Ebe tetelo iba:te opono kawokawo
awa netewa-netewa odiyobolenomo odiyoboliya, opo
duliyomolo kawonomono kewa unulo ega:walo kewa:
kolomo kawonomolo awate palogutakapoma:.

2 Nanitabola, Godote me nopopiatamo elawo dopamo
ikalamiya iba:te opo duliyomolo kawonomo ega:walo kewa:
kolomo kawonomo kubailaema:.
Ebe tetelo nale Unu Duliyomolono nopodawa idi egelate
da:powalonako eba apune podolutalo kuimo, ebeno kotolo
Igilo Godote epatamo pukala dalomolamenako ebe inam-
abute itani. Ebene ebete netewa-netewa nopopi epetapi-
atamo kawonomamo ma kunu gi,
3 “Me tetelo la:le kawokawo awamo me opotamo ega:walo
opono kewatamo ega:walo kewa: kolomo kawonomotamo
kuba tanalo idi ako-osiyodilala:, wiyasiya ale dopamo
Godokono wokopino wato kaliamo ebeno pukala alomo-
lame tanalo dopoliyama:, modobola la:le opo duliyomolo
kawonomo ebo na:kubaimiyala:.”
4 Ebene piyate Godokono pukala nopopiagodone duwa-
tema:na: nale ebe epono uwomu ma kunu olowimo, ibino
uwomu ebe 144 taosenila, iba:te Isalaela epono iyaiya 12 gu
magumune ka:pemaimioma:na:.
5-8 Me ebe Isalaela epono iyaiya guno mailola — Yuda,
Lubeni, Ga:da, A:sa, Na:patali, Ma:na:sa, Simiyono, Libai,
Isaka, Sebulana, Yausepe, ega:walo Beniyamina. Ebema: me
gu bilibilinomono tanaloma:, gu idine epetapi 12 taoseni
epate Godokono pukala uwatete, gu idine epetapi 12
taoseni epate pukala kuwatete, ibi bilibilinomate eba kunu
ka:pemaimioma:na:.

*Nanitabokobi Midipi Bilibilinomate Godokono Unu Duliy-
omololo Ebe Amamate Tanalo*

9 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale tanalo idi ma kunu kuimo.
Epo bilibilinomate ibino iyaiya opone ega:walo iyaiya
tama taneba magumune ega:walo iyaiya tabo gela taneba
magumune iyalo da:pelamoliya, iba:te keyakeya ga:ga:ga:ga:
kaliku pupulite ibino kotamo puwala eba wadimagotitalo,
Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo ega:walo Sipi-goeo
Da:pesono ololo apulo ebo lamota:oniya. Nanitabola, ebe
epono taneba kawonomola, lumagite ibi ka:la:miolema:
modoboa:!
10 Ebene ibi bilibilinomate kapimiya kawonomamo
negeliya, “Aimano Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano
okoli bailo dokolita, ebe Godotela. Nanitabola, igilo mula:
tanalote ebe ega:walo Sipi-goeo Da:pesago ibi kapiyagodone
pena!”
11 Ebe tetelo Kawo Elawodawano okoli bai ega:walo 24
Watowatopi ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomo,
Unu Duliyomolono nopopi epetapi bilibilinomate ibi

anakopa:midalete ebo lamota:oniya. Ebene iba:te Godokono
Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo ibino ololo opamo
eba alomolo ebe amamatelo
12 ma kunu geliya, “Modobola epate uwomua: uwomua:
tetelo aimano Kawodawa Godoko nemoionakoma:na:,
ega:walo iba:te ebe eba walogonalo ebe mulodawanomoma:
neka:minakoma:na:! Iyo, iba:te ebetamo kalakala tabo
negelanakoma:na:, ega:walo ebeno mailo unamo eba
adipatenalo iba:te ebeno elawo ega:walo a:di tanalamo
na:tudila:onakoma:na:! Me tabo nanitabola, Taula!”
13 Ebene Watowatopi magumulo idite na ma kunu anani,
“Me keyakeya ga:ga:ga:ga: kalikagopi piyatela:ka:, ega:walo
iba:te kebene ka:pelamiye?”
14 Nale ebeno tabo eba wiyalo negimo, “Kawodawa, na
iyatawa:. Modobola a:ma:le na niyatunama:.”
Ebene ebete natamo negi, “Piyate opono uwomu teteno
kawokawo temeteme magumudo pelamete ibino igilo
mula: tanalago uwomuamo da:pemaimiya, me epo ebe
nanitabokobi midipila, iyo, iba:te ibino ga:ga:ga:ga: ka-
liku Sipi-goeo Da:pesono kalimamo dukulaliya keyakeyaib-
inomoma: ebo midiliya.
15 Ebema: iba:te egela ega:walo idoko bilibilinomolo
Godote ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo,
iba:te ebeno ololo apulo ebe Amamateno Iya Motolo woko
bosiyodilona. Ebene Godote iba:go eba okolinalo, ebete ibi
itakeamidalelo
16 bae kapete ega:walo obo kapete walo
a:kulamenakomene, ega:walo egelano enaenate iba:tamo
temeteme walo a:kikalamenakomene.
17 Nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano
okoli bai niyakabolo dutita, ebete ebe epo ulamedawama:
beda:namene, ma kunu ebete sipi-goeogoeo ulamedawama:
eba eda:nalo ibi gito da:peka:ka:liyana ebe obamo kema-
gatalemene, iba:te niote uwomua: igilo ebo kelaema:. Ebe
tetelo ebete ibino temeteme tanalo epetapi bilibilinomo
dopoliyalelaemene, ibino ipupu iya:da:olelamete temeteme
tanalo idite iba:tamo walo a:ka:pemaiganamene.”

8

*Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Uwomu Ale Ita-
mida Tanalo*

1 Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano uwomu
ale ditamidi, ebe sebeni tetema: edi. Ebema: Godokono
Unu Duliyomololo tete gopowaidopolo epo ega:walo nopopi
ibi bilibilinomate tabo gela:no eba pola:nalo diyamo idite
kemaigitia:,

2 ebene nale Godokono ololo apulo uwomua: tetelo delamota:ona ebe sebeni nopopi ebo ulaimo, ebete iba:tamo sebeni tutele ikalamoli.
3 Ebe tetelo nopodawa idite golodo kalili adaete Kawodawa Godoko watidilono patapata niyakabamo da:puti, Kawodawate wade nibo tuwae inamabu ebeno kalili magumamo kawonomamo ebo aminali, ebete ebe wade nibo inamabu nanitabokobi midipino towetowe tabago kapiyailamete Godoko watidilono golodo patapata unamo elamo kalomoma:, ebe golodo patapatate Unu Duliyomolono Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo itana.
4 Ebene nopodawate kalili elamo iyatite wade nibo inamabu okalimi dowagilimi, ebete kalili ebeno kotamo ela magumune walo kelawete Godotamo eba adipatelo, wade nibo inamabuno temate nanitabokobi midipino towetowe tabago ebetamo ebo nodoli.
5 Ebene nopodawate Godoko watidilono patapata unune ela mio uwatete kalili magumamo alomote opo duliyomolamo ebo peba:idili. Ebe mabuma: mumulute opo kawonomo eba adegetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate ebo maimiutiya.

Nopopiate Dopo Tutele Netewa-netewa Moleo Tanalo

6 Ebe tetelo tutela:gopi nopopi sebeni iba:te ibino tutele moleoma: olosiyodilote lamota:oniya.
7 Ebene dopo nopodawate ebeno tutele da:moli, ebe tetelo Kawodawate nokola keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo ela mena kalimago kapiyailamete opo duliyomolamo elawonomamo ebo piyaleki. Ebe mabuma: opolo delamota:oniya, ebe kewa bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya elate nanaki, idi kapiya elate nanaki, eba kunu opono kewate gito kubakubaiya. Ebe tetelo opo kawonomono iyaiya uwago ega:walo pali inamabute elalo atumu gito kowamoteiya.
8 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa tetema: edi. Ebe tetelo damela ununomo idite elalo dowaiti Kawodawate ebe damela lawete kewa: kolomamo gito peba:idili,
9 ebene kewa: kolomono netewa-kapiya apuapulo kapiya apuno obote kalimama: eda:te ebo kubi. Ebe mabuma: ebe obo magumuno igilo inamabu bilibilinomate a:elaiya, ega:walo ebe obolo dopamo dowapata:lamenakiya ebe epono pe bilibilinomate atumu gito ka:kubakubaiya.
10 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa-kapiya tetema: edi. Ebe tetelo tobolo ununе mawele kawonomote pegi, keba kunula:ka: lumagite ela menagono keole alo deba:idilomene eba kunula. Ebema: ebe mawelete

kolomo tuli idino obamo da:pegi opo kawonomono kolomo tuli ega:walo obo guli bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kubanaki, idi kapiya kubanaki, eba kunu opo duliyomolo epono nio obote gito kubakubaiya.

11 Ebe maweleno mailo ebe Kaka A:e Tanalotela, mabu ebete opo duliyomolamo da:pegi, epono iyaiya obo iyapo bai bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kakama: eda:naki, idi kapiya kakama: eda:naki, eba kunu eda:iya. Ebene epo epetapi bilibilinomate ebe obo da:niya, iba:te gito a:elaiya.

12 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe netewa-netewa tetema: edi. Ebe tetelo Kawodawate egela ega:walo sagana ega:walo mawele dalukoli, ibino alote depesoma: gito eda:iya, ebema: egela teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya apute idokoma: edi, ega:walo idoko teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya apute atumu idokonomoma: kedi mabu saganala mawelela iba:te wadenomamo ka:pukuilamitia:.

13 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale wali tobolo unudo a:wa:lubitalo uimo, ebete kawonomamo ma kunu gi, “Oe, la: niyaniyalata! Oe, la: niyaniyalata! Iyo, la: piyate opo duliyomololo dilukuliawenama, la: niyaniyalata! Nanitabola, netewa-kapiya nopopi epetapiate iyalo olosiyodila ibino tutele ka:moleoma:, ebema: ibino iyaiya tuteleno diyamo demaimioma:na:, ebe tetelo netewa-kapiya kawokawo temetemenomo epetapiate opo duliyomolamo ka:pemaimioma:na:!”

9

Naba Paibu Nopodawano Tutele Mole Tanalo

1 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo nale mawele idi opo duliyomololo kapitanalo ebo uimo, ebe mawelete dopamo Unu Duliyomolone pegiya. Ebene Kawodawate ebe maweletamo ki ikami, ebe ki ebe Idoko Bobo Kawonomono gigiyu a:iyamidano kila, ebe Idoko Bobolo kubakuba uliyana bilibilinomate ilukuliona.

2 Ebene mawelete ebe ki lawete Idoko Bobono gigiyu da:iyamidi, temate me bobo magumune kawonomamo eba podolutalo egela unu apu idokoma: ebo edi, keba kunula:ka: epate gagale uwago eba imukalo temate ununomamo dodolomene eba kunula.

3 Ebe tetelo tema magumune siguniya bilibilinomate
da:pemaimiya, Kawodawate iba:tamo gopowaidubuno
elawo eba ikalamelo
4 iba:tamo talena ebo iyatilami, iba:te opo duliyomololo
dapepeona ebe uwago ega:walo pali inamabu ega:walo
kewano paa a:ka:kubailaema:na:, wiyasiya piyate
Kawodawano pukala ibino wato kaliamo alomolamea:pima:
deda:ona, siguniyate ebe epo kapiyatamo temeteme
ikalaema: modobola.
5-6 Ebene siguniyate paibu sagana magumulo
nanitabokobi midia:piatamo kawokawo temetemenomo
kikalaema:na:, ebe temeteme ebe gopowaidubute lumagi
alolo ebetamo dikaemene ebe temeteme keba kunula:ka:
eba kunula. Ebe mabuma: nanitabokobi midia:piate
kawokawo temetemenomo eba iyatawaolo, iba:te a:elaoma:
ubi kalomoma:na: wiyasiya gabo nipo kowadima:na:, iyo,
siguniyate epo akanakapulaema:na:, mabu iba:te ebe tanalo
osiyodiloma: Kawodawate talena iyatilami.

7 Nanitabola, nale dulaimo ebe siguniyano ololo
iyanomola, iyo, ibino ape ebe gowelao tanalamo da:tolamita
ebe gowelaopino oso-goeogoeono ape keba kunula:ka: eba
kunula, ebene iba:te ibino watamo kawokawo elawodubuno
golodo kelekele inamabu pupulila. Ega:walo ibino dopo
ega:walo balidi dubuno dopo ega:walo balidila,
8 wiyasiya ibino eke ebe kamiyaleno ga:ga:ga:ga: eke keba
kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino lalo ebe layono-gaano
lalola.
9 Ebe siguniya ibino bodolo teta:mo gowelaopino auli
negege inamabu pupulila ega:walo ibi tamuagopila,
ebema: iba:te ibino tamuamo dowapata:lamitiya diyamo
kawonomote ebo maigiti, sa:liyota-pe bilibilinomate
oso-goeogoeo bilibilinomago gowelama: keba kunu
ka:tolamitanake eba kunu.
10 Ega:walo ebe siguniya etagopila, iyo, iba:te paibu
sagana magumulo opo duliyomolo epatamo temeteme
dikalaema:na: ebe temetemeno elawote ibino etolo
ka:pola:lamenamene.
11 Ega:walo nanitabola, ibino kawo elawodubu ebe elawo
nopodawanomo idila, wiyasiya ebe Godokono wokodawa:,
ao, ebe Idoko Bobo Kawonomolo dilukuliona ebe kubakuba
uliyanano namutudawala. Ebeno mailo Yu epono tabamo
Aba:donatela ega:walo Guliki epono tabamo Apoliyonatela,
ebe mailono magumu ebe ‘Kubanomamo Alukoledawala.’

12 Umu numita:la:, kawokawo temetemenomo magumulo
dopo tanalote a:peto, wiyasiya netewa temeteme tanalo
epetapi ebe na:pa:!

Naba Sikisi Nopodawano Tutele Mole Tanalo

13 Ebene nopodawa idite ebeno tutele da:ka:moli, ebe
sikisi tetema: edi. Ebe tetelo nale idawano tabo madodo
ebe olowimo, ebe tabo madodote Godoko watidilono golodo
patapatano ubuwomu netewa-netewa magumune pemaigi,
ebe patapatate Godokono ololo apulo itana.
14 Ebema: tabo madodote naba sikisi nopodawatamo
ma kunu gi, "Yupala:itisi kawo kolomolo matuolamolelo
dilukulina, a:ma:le ebe netewa-netewa nopopino ale
palamililama:wete naimano iyaiya ubi tanalo osiyodilolema:
nalibola:!"
15 Ebema: piyate matuolamola:go Godokono tete
demakopelenamiya, ebe netewa-netewa nopopiate
ibino matuolamole magumune gito maimiya, iba:te epo
bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo
idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu
ka:nowagelema:. Nanitabola, Godote ebe netewa-netewa
nopopino woko osiyodilo tanaloma: kebe ulama ega:walo
kebe sagana ega:walo kebe egela iyalo dalomiya, iba:te
ebe tetenomolo ebeno iyaiya ubi tanalo osiyodilolema:
emaimiya.
16 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalo
olopoligoa:no, nale tanalo idi ma kunu kuimo, gowelaopi
dubu bilibilinomate ibino oso-goeogoeago ebo maimiya,
ebene nale ibino uwomu ma kunu olowimo, ebe uwomu ebe
200 miliya:nila.
17 Ebe gowelaopi dubate auli negege inamabu
pupulila, ebe negege magumulo epetapi ebe
kalimakalimanomola, epetapi bubunomola, ega:walo
epetapi ga:wiyaga:wiyanomola. Ebene ebe dubuno oso-
goeogoeono tanalo ma kunula, ibino wato ebe layono-gaano
wato keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino tabo
magumune ela mena temago ega:walo kuba nibonomote
kapimiya maimiutiya.
18 Ebema: oso-goeogoeono tabo magumune demaimiuti
ebe netewa-kapiya kubakuba tanalamo iba:te opo duliy-
omolo epo bilibilinomo ebo anakapulamiya, iyo, epo bilibili-
nomo magumulo, iba:te epetapi netewa-kapiya magumulo
idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu
wageliya.
19 Nanitabola, oso-goeogoeono elawote ibino tabolo
ega:walo etolo na:pola:lameni, iyo, ibino etono elawote
epatamo temeteme atumu a:kikalamiya mabu ibino eto ebe
elawo kaluno wato keba kunula:ka: eba kunula.
20 Wiyasiya nale tanalo idi ma kunu kuimo, epo bilibili-
nomo magumulo piyate me kawokawo temetemenomono

tanalone a:elaoa:no, iba:te ibino kubakuba woki iyakobi
midilite Godotamo kolobila:. Ma kunu iba:te ibino ida:da:li
ega:walo kubakuba uliyana amamalatele tanalo ka:miyapa:,
iyo, iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo iyaiya dosiyodilolenaka,
ebe golodo ega:walo siliba ega:walo auli inamabu ida:da:li,
ebe nokola ega:walo kewa ida:da:li, ebe balidi tamiolame
ega:walo galo tamiolame ega:walo wapata:lamea: ida:da:li,
iba:te ebe iyaiya ida:da:li amamalatele tanalo ka:miyapa:
21 Ega:walo iba:te Godotamo olobila:ma: ibino kuba osiy-
odilole tanalo epetapi atumu ka:miyapa:, ma kunu epo
anakapulame tanalo ega:walo giwali osiyodilole tanalo,
buwelemele pilo tanalo ega:walo epetapino inamabu pilo
tanalo, iba:te ebe iyaiya kuba tanalo miyapama: ubia:noma:
eda:iya.

10

Godokono Elawo Nopodawanomo Ega:walo Tabo Akulole Pepa Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale elawo nopodawanomo idi
Unu Duliyomolone piwisigitalo ebo uimo. Molemabute
ebeno wato anagogobeyamidadigi, ega:walo ebeno ololo
egelano pukuilame keba kunula:ka: eba kunula, ebene ebete
tobolono tema pulite, ebeno agowa ebe motono kawokawo
alo netewa ela menago dowamotita keba kunula:ka: eba
kunula.
2 Ebe tetelo nale ebeno kotolo ditani ebe tabo alomole pepa
kuimo. Ebene ebete opo duliyomololo eba utitalo, ebeno
tumudi apu agowa kewa: kolomamo a:putite ega:walo pele
apu agowa gagale damelamo akoa:puti,
3 ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo tabo ebo gi,
layono-gaate elawo kawonomago keba kunu kopolenakole
eba kunu. Ebene tobolono sebeni gewataole tanalate ebeno
tabo eba wiyalo,
4 nale ibino tabo olowite bukamo akulolema: dowagelimo,
ebe tetelo tabo madodo idite Unu Duliyomolone pemaigate
na ma kunu panani, “Ao, tobolono sebeni gewataole tanalate
degela, a:ma: bukamo akoakulola:la:! Ibino tabono tanalote
waminalo nitanamene!”
5 Ebene kewa: kolomamo ega:walo gagale damelamo
da:puti, ebe elawo nopodawanomote ebeno tumudi apu koto
Unu Duliyomolamo eba adipatelo,
6 ebete potele opo duliyomolo ega:walo tobolo dosiyo-
diloliya ega:walo potele uwomua: tetelo dokolinamene ebe
Kawo Igilodawano mailamo nani tabonomo ma kunu gi,
“Taula, makopele tete ebe olopoligo!

7 Iyo, Godote iyalo tetelo dowaminiya, tete geyageyanomo
petote ebe nopo ebeno woki awokalimipi wokopiatamo
walone dawokalimiya, ebete ebe nopono iyaiya tanalo me
tetelo kosiyodilolemene, mabu nanitabola, naba sebeni
nopodawate ebeno tutele da:molemene, ebe tetelo ebe iyaiya
tanalono maimio tanalo ebo kowagilimene."
8 Ebene dopamo Unu Duliyomolone da:pemaigi, ebe atu
tabo madodote natamo walo ma kunu ka:pi, "Kewa: kolo-
mamo ega:walo gagale opamo da:puti, a:ma:le ebe nopo-
dawatamo toawete ebeno kotolo ditana ebe tabo akulole
pepa na:nelawa:."
9 Ebema: nale nopodawatamo tote pepa laema: ebe danan-
imo, ebe tetelo ebete natamo negi, "Modobola, a:ma:
lawa:wete nena. Me pepate a:imano tabo magumulo
golanomoma: keda:mene, molono gola keba kunula:ka: eba
kunu, wiyasiya a:imano tepo magumulo kakanomoma:
keda:mene."
10 Ebene nale pepa lawete denimo, nanitabola, naimano
tabo magumulo molono golama: eda:te, wiyasiya dalo-
pogimo tepo magumulo kakanomoma: ebo edi.
11 Ebe tetelo nopodawate na walo nakanani,
"Modobola a:ma: walo ka:towawete epo epetapi
bilibilinomatamo Godokono tabo na:nikiyawaonakiye.
Iyo, ebeno ubi tanalodo kebe tanalate iba:tamo ega:walo
ibino iyaiya opamo ega:walo ibino iyaiya tabo gela
taneba epatamo ega:walo ibino iyaiya kawokawo
elawodubatamo demaimioma:na:, ebe iyaiya tanaloma:
ibi na:nikiyawaolamenakiye."

11

Godokono Nanitabo Tanalo Awokalimi Wokopi Netewa Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, Kawodawate motono geyageya
modobutino gaubu natamo ikanamete ma kunu gi, "A:ma:
toawete na Amamanateneno Iya Moto nemodobuta:wete,
ega:walo ebe motolo ditana na watidiloneno patapata
ka:nemodobuta:wete, ebene ebolo na damamanatenena
a:ma:le ebe epo akoneka:la:mioliye.
2 Wiyasiya a:ma:le na Amamanatene Motono kala magu-
mulo ditana ebe bala apu akomodobuta:la:, mabu nale
nanitabokobi midia:piatamo 42 sagana tetelo kikalaemamo,
ebema: iba:te ebe tete geyageyadopolo na Amamanatene
Motono bala apu ega:walo naimano Yelusalema kawo duliy-
omolo kawonomo ibino dowa magumulo agowamo eba
mikitalo ibino kubakuba tanalo ebo kosiyodilolema:na:.

3 Ega:walo naimano tepo magumuno woki kawokalilaema:
nale wokopi netewapiatamo elawo kikalaemamo, ebema:
42 sagana magumulo, me tete ebe 1,260 egela tetela, iba:te
naimano tabo opo duliyomolo epatamo eba na:kiyawaolo,
iba:te epono nanitabokobi midia: mabuma: ibino tepo teme-
teme awokalima: kubakuba kaliku ka:pupulima:na:.”
4 Nanitabola, Kawodawa Godoko ebe opo duliyomolo
Namutudawala, ega:walo me ebeno tabo kiyawaopi netewa
ibi ebeno ololo apulo delamota:na ebe olibi da:imi kewa
netewala ega:walo alo netewala.
5 Ebe mabuma: opo duliyomolo epate iba:tamo temeteme
ikalaema: ubi diyatima:na:, wiyasiya ibino tabo magumune
Godokono elate pemaigate iba:tamo da:dowaona ebe epo
ebo kenalemene, iyo, piyate ibi netewapiatamo temeteme
ikalaema: dowagelema:na:, Godote ibi ma kunu kanakapu-
laemene.
6 Ebene me wokopi netewano tanalo ma kunula,
iba:godolo elawo bitana ulama owo tanalo kodiyoboma:,
ebema: tete geyageyanomolo iba:te Godokono tepo
magumuno woki eba awokalilamenalo ulamate
a:kowomene. Ega:walo iba:godolo elawo atumu ba:kitana,
iba:te epono nio obo kalimanomoma: ka:midilima: ega:walo
olalati tanalo epetapi bilibilinomamo nanitabokobi midia:pi
kalukolema:, iyo, kebe tetelo iba:te ubi diyatinakoma:na:
ebakobako iyaiya temeteme tanalo opo duliyomolo epatamo
bikalamenakoma:na:.
7 Wiyasiya iba:te Godokono tabo kiyawao woko nanitabolo
dopoliyama:na:, ebe tetelo Iya Ololonomo Inamabu idite
Idoko Bobo Kawonomo magumune podolote iba:go eba pe-
gowelalo elawonomoma: eda:te ibi ebo kanakapulaemene.
8 Ebene ebe elawo Inamabute ibino a:ela ape gito miya-
pate, iba:te epono kawo duliyomolonomo idino inamabu
olowame bai tetenomolo gito ka:polamota:nama:na:. Ebe
kawo duliyomolono magumu mailo ebe Sodomola ega:walo
magumu mailo idi ebe Isipitila, dopamo epate ebe atu
duliyomololo Kawodawa Ya:suko kewa olotolowalo eba
tupuguimilo ebe atumu ebo anakapumiya.
9-10 Ebene iyaiya opo epo ega:walo iyaiya tama epo
ega:walo iyaiya tabo gela taneba epo, ibi bilibilinomate
Godokono wokopi netewano a:ela ape eba ulamelelamelo
bobo magumamo alomoma: talena ebo kiyatilaema:na:.
Ega:walo ibi netewapino a:ela mabuma: opo duliyomololo
dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pi bilibilinomo
magumulo epetapiate epetapiatamo nilakapo inamabu eba
ikameteuitalo ibino kalakala kawonomamo kadipatema:na:,
iyo, ibino kalakala kawonomote kitanamene mabu tete

geyageyadopolo ebe Godokono woki awokalimipi netewate
ibaːtamo temeteme ikalamenakiya.
11 Wiyasiya ibino kalakala tanalote netewa-kapiya ege-
lamo itanate, ebene egela idi eba lawelo egela tuli tetelo ebo
kolopoligomene. Iyo, nanitabola, ebe tetenomolo Godokono
igilote ebeno wokopi netewa magumamo popegate ibaːte aːe
magumune maimite, ebene opo duliyomolo epate ibi igilolo
eba ulamelo kawo tolenomo ebo lawiya.
12 Ebene ibi netewapiago gowelaopimaː dedaːonamiya,
ebe nanitabokobi midiaːpiate ibi eba ulamitalo, Godokono
wokopi netewate ebeno tabo madodo kawonomo Unu Duliy-
omolone pitalo ma kunu olowiya, “Laː mamo naːpodolalaː!”
ebemaː ibaːte tobolono tema magumudo ebetamo ebo
nodoliya.
13 Ebene ebe tetenomolo mumulu kawonomote maigate,
kawo duliyomolono 7,000 epate eba aːelaolo ibino moto
bilibilinomo magumulo, epetapi teni magumulo idi
kapiya kubanaki, idi kapiya kubanaki, motote eba kunu
kubakubaiya. Ebe mabumaː piyate aːelaoaːno ibaːte
kawonomamo eba toletoleolo Unu Duliyomolono Godoko
ebo walogiya.
14 Umu numitaːlaː, kawokawo temetemenomo magumulo
netewa tanalate aːpetoa, wiyasiya kapiya temeteme tanalo
idi ebe naːpe!

Naba Sebeni Nopodawano Tutele Mole Tanalo

15 Ebene nopodawa idite ebeno tutele daːkaːmoli, ebe
sebeni tetemaː edi. Ebemaː ebe tetelo epetapiate Unu Duliy-
omololo ibino iyaiya tabo madodo unamo dowadipalateliya,
na Yonete ibino tabo ma kunu olowimo, “Aimano Kawodawa
Godoko egaːwalo ebeno Alibodawa Kelisoko, ibi netewapi-
ate elawo kawonomo elawaː, ebemaː me tetene wagilimite
uwomuaː uwomuaː tetelo ebe kapiyate opo kawonomono
Kawo Elawodawamaː bedaːnamene!”
16 Ebe tetelo 24 watowatopiate Godokono ololo apulo ka-
wokawo elawodubuno ilukuli bai unamo dilukuliya, ibaːte
ibino ilukuli bai miyapate ibino ololo Godokono agowa
mabuamo eba alomolo ebe amamatelo
17 ebo geliya,

“Elawonomo Kawodawa Godo, opo duliyomolo wagilimiaːno
aːmaː dopamo okolinamiyata,
egaːwalo aːmaː kaːlo nokolinata!
Ale aːmaːtamo kalakala tabo adipatitamaː,
mabu aːmaː aːimano elawo kawonomo elawaːta,

ebene me tetene wagilimite
a:ma: kapiyate Kawo Elawodawama: beda:nama:ta!

18 “Nanitabokobi midia:piate a:ma:tamo eba dowaonalo,
a:ma: wiyasiya iba:tamo kawo dowanomo magumulo
ebo maigata.
Ebema: me tetela,
a:ma:le a:elaopino tanalo kanagilamelelaema:ta,
ega:walo me tetela,
a:imano woki awokalimipi ega:walo wokopi epetapi,
ibi bilibilinomate wadewade wiya
a:ma:godone kuwatema:na:.
Iyo, me tetela,
piyate a:imano mailo unamo dadipatena
ebe tuputupu epo bilibilinomo magumulo
kawokawopi ega:walo egegepi atumu
wadewade wiya a:ma:godone kuwatema:na:,
ega:walo me tetela,
piyate ibino kuba osiyodilole magumulo
opo duliyomolo da:kubaimiya,
a:ma:le ibi wiyasiya ka:kubailaema:ta.”

19 Ebema: ebe tetelo Godoko Amamateno Iya Motote ebeno Unu Duliyomololo da:ena, ebete ebe motono gigiyu gito a:iyamidi, ebene iyalo tetenomolo Godote ebeno epo kowalubilinama: iba:tamo nopo diyatiya, na Yonete ebe nopono Talena Bokose moto gulo ebo uimo. Ega:walo ebe atu tetenomolo nokola kawokawonomo keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalo ega:walo mumulu kawonomo, ebe tanalate kapimiya maimiutiya.

12

Kamiyale Ega:walo Kalimakalima Atelalo Kawonomo Ibino Tanalo

1 Ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo anoano tanalo kawonomo idite demaigi, na Yonete ebe tanalo ma kunu uimo, kamiyalete egela pulite ebeno agowa netewa saganamo eba a:putilo, ebene Kawodawate ebe mabuma:
12 mawela:mo kawo elawodubuno kelekele inamabu osiyodilote, ebete ebe inamabu kamiyaleno watamo ebo pulimi.
2 Ebe kamiyale lamitula, ebema: ebete gudu alaima: temeteme kawonomo eba olowitalo ebo iiti.
3 Ebene anoano tanalo idite Unu Duliyomololo ma kunu maigi, Kalimakalima Atelalo Kawonomo nale uimo, ebe

teni kalitagonola ega:walo sebeni watagonola, ebene ebeno sebeni watolo sebeni kawokawo elawodubuno kelekele inamabute na:pola:meni.

4 Nale ebe eba umitalo ebete tobolo ununo mawele bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya ebeno etamo opamo pawotanaki, idi kapiya opamo pawotanaki, ibi eba kunu kubailami. Ebene kamiyalete gudu alaima: dowageliti, Atelalo Kawonomote ebeno dopo apuamo ebo punuti, gudute menokono tepo magumune pawokalalo ebete gito kenama:.

5 Ebene ebe kamiyalete dubu gudu alaimi. Nanitabola, walone tetelo ebe gudute opo duliyomolono iyaiya epo bilibilinomono Kawo Elawodawama: keda:mene, ebene piyate eba:go gowelaopima: deda:oma:na: ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene. Ebema: Atelalote ebe gudu nama: dowageliti, Godokono nopodawate ebeno igilo eba pa:mula:melo ebe pelawa:digate Unu Duliyomolamo magatate Godokono Kawo Elawodawano okoli bailo ebeno dopo apuamo gito nadipi.

6 Ebe atu tetelo kamiyalete Atelalono elawo magumune gito alauli, Godote ebeno igilo mula:ema: bulu opolo iyalo dosiyodiliya ebe opega baiamo, ebene ebete 1,260 egelamo ebolo eba nokolinalo Godote ebe wadenomamo ka:buiyatenatemene.

7 Ebema: Godokono Unu Duliyomololo gowela tanalote demaigi, ebe tetelo Maikoloko ega:walo Godokono tuputupu nopopi epetapi iba:te Kawo Atelalonomo ega:walo ebeno nopopiago kubanu goweliya.

8 Ebene gowela magumulo Maikoloiate wato kikopu delawiya, ebema: iba:te Atelalo ebeno nopopiago Unu Duliyomolone elawonomamo eba a:na:ma:latelelo,

9 ibi bilibilinomo uwata:digate opamo gito piyalekiya. Nanitabola, Atelalo Kawonomo ebe opo duliyomolo wagilimi mabune kaluno ololamo dapawokaliya ebe dawala, ebeno mailo netewa ebe Kubadawala ega:walo Saitanatela, ebete opo duliyomolo epo bilibilinomo a:da: masigiolema: wagelena.

10 Ebe tetelo na Yonete Unu Duliyomololo idawano tabo madodo kawonomo olowimo, ebete ma kunu gi, “Ka:lo Godokono igilo mula: tanalote opo duliyomolo epatamo a:pemaiga! Iyo, ebeno elawo ega:walo ebeno Alibodawa Kelisokono elawote awokala pe, mabu me tete ebe ebeno Kawo Elawodawama: eda: tetela! Nanitabola, aimano Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalote a:pemaiga, mabu ebeno ololo apulo kebe dawate dopamo idoko ega:walo egela

bilibilinomolo a nanitabokobi midipi ekaki kuba osiyo-
dilolepima: deka:minaki, ebete ebe Kubadawa Unu Duliy-
omolone a:peba:idili.
11 Ma kunu nanitabokobi midipiate ebe Kubadawano
wato kikopu itamidamiya, mabu iba:te gowela
magumulo ka:toletoleona: ibino nanitabokobi midi
mabuma: ka:elaoma:, iyo, iba:te Godokono Wade Tabo
da:kiyawaonaka ebe tabono nanitabo tanalamo ega:walo
Sipi-goeo Da:pesono kalimamo elawonomoma: eda:ona.
12 Ebe mabuma: la: piyate Unu Duliyomololo dilukuliawe-
nama, modobola la: bilibilinomo nekalakalala:! Wiyasiya
la: epo ega:walo inamabu piyate opo duliyomololo ega:walo
kewa: kolomolo dilukuliawenama, la: niyaniyalata mabu
Kubadawate la:tamo a:piwisigi. Ebe iyatawala ebeno kuba
osiyodilole tete gopowaima: neda:, ebema: ebete kawo
dowanomo magumudo la:tamo a:pemaigi!”
13 Ebene na Yonete me tanalo idi kuimo, Godote Atelalo Ka-
wonomo opo duliyomolamo da:peba:idili, ebete ebe tanalo
eba piyatawitalo, dubu gudu dalaimi ebe kamiyale elawamo
ebo a:na:ma:ti ebe ka:na:kubaima:.
14 Ebema: ebe tetelo Godote wali kawonomono tamu
netewa kamiyaletamo ikami, ebete Atelalo atepate bulu
opamo eba na:wa:lubialo ebeno igilo mula: bai ebo
ka:nuima:. Ebene kamiyalete ebolo eba nokolinalo,
Godokono igilo mula: tanalote ebegodolo netewa-kapiya
ulamamo eba itanalo, ulama idi delaemene ebe ulamano
tetenomamo ebo ka:nemaigamene.
15 Ebene kamiyaleno alaula: magumulo Atelalote ebe
eba a:na:ma:talo, ebeno tabo magumune ulama obo ka-
wonomote pemaigi ebe kamiyale lawa:digate ebeno igilo
mula: baine gito katama:,
16 wiyasiya Godote kamiyaletamo walubi tanalo eba pal-
ibolo, damelate a:ka:tuwa: da:bolegali ebe tetelo damelate
Atelalono tabone da:pemaigi ebe obo kawonomo gito imugu-
diamidi.
17 Ebe mabuma: Atelalote kamiyaletamo kawonomamo
da:dowi, wiyasiya ebete ebe atepate gito ti ebeno gudi
epetapiago ka:negowelanama:, ebe gudi ebe piyate
Godokono totomu tabamo da:tudila:ona ega:walo Ya:suko
mabuma: nani tabo da:kiyawaona ebe epola. Ebe tetelo ebe
Atelalo Kawonomote tote opo duliyomolono kewa: kolomo
balalo ebo nutiti.

13

Iya Ololonomo Inamabuno Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale Iya Ololonomo Inamabu kewa:
kolomo magumune pemaigitalo ebo uimo. Ebe sebeni
watagonola ega:walo teni kalitagonola, ebene ebeno teni
kalitalo teni kawokawo elawodubuno kelekele inamabute
na:pola:lameni, ega:walo ebete ebeno sebeni watamo
Godoko malogoma: mailo iyalo akuloliya.
2 Ebe Inamabuno ololo ma kunula, ebeno ape ebe elawo
tumu pusino apela, ega:walo ebeno agowa ebe kawo elawo
gaano agowala, ega:walo ebeno tabo ebe elawo layono-
gaano tabola. Ebene Atelalo Kawonomote ebeno elawo
kawonomo Iya Ololonomo Inamabutamo gito ikami, ebe
kapiyate opo kawonomolo kawo elawodubuma: keda:nama:.
3 Ebene nale ebeno wato idilo a:e bugomote ditameni
ebo uimo, ebete ebe bugomo gowela magumulo lawi,
wiyasiya ebe a:e tanalote ebegodolo olopoligote ebeno wa-
tote wadekobi walo gito kolowi, ebe mabuma: opo duliy-
omolo epo bilibilinomate anoanolo Iya Ololonomo Inamabu
kalakalago ebo waloma:tiya.
4 Ebe atu tetelo epate Atelalo ebo amamatiya mabu
ebete ebeno elawo Iya Ololonomo Inamabutamo nanitabolo
ikami, ega:walo iba:te Iya Ololonomo Inamabu atumu eba
kamamatelo ma kunu geliya, “Iya Ololonomo Inamabuno
elawo beda: kawonomola:ka:! Nanitabola, lumagino elawo
modoboa: me Inamabuago gowelama:!”

5 Ebene Godote 42 sagana Iya Ololonomo Inamabutamo
ikami, ebete opo duliyomololo elawodawama: eba eda:nalo
ebe a:ka:tuwa: ebe walogolo Godoko ebo kemalogoma:.
6 Ebema: Iya Ololonomo Inamabute eba kunu wageli,
ebete Godoko eba malogolo ebeno mailono tanaloma:
ega:walo ebeno Okoli Baino tanaloma: ega:walo Unu Duliy-
omololo dilukuliona ebe epono tanaloma: kubakuba tabo
ebo kiyawai.
7 Ebe atu tetelo Godote ebetamo tete ikami ebete
nanitabokobi midipiago eba gowelalo ibi ka:kubailaema:,
ebe mabuma: ebete opo kawonomolo elawodawama: eba
eda:nalo, iyaiya tama epo ega:walo iyaiya tabo gela taneba
epo ega:walo iyaiya opo epo ibi bilibilinomate ebetamo
ka:tudila:oma:na:.
8 Ebema: opo kawonomolo dilukuliona ebe epate Iya
Ololonomo Inamabu ebo kamamatema:na:, wiyasiya Godote
opo duliyomolo osiyodiloa:no dopamo kebe epono mailo
Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo dakulolelamiya ebe epo
kapiyate ebe akamamatema:na:, ebe Sipi-goeo Da:peso ebe
kubakubapiate danakapumiya ebe dawala.

9 Ebene Godote negi, “Galagodawa, aːmaː me tabo wade-
nomamo nolowia!
10 Naimano nanitabokobi midipi magumulo nale kebe
lumagitamo ubi diyatimo epetapiate ebe idoko motamo
gito naliboma:, ibaːte ebe lumagi ebamo nanitabolo
kanaliboma:na:, egaːwalo na kebe lumagitamo ubi diyatimo
epetapiate ebe gowelaono gilaːmo anakapuima:, ibaːte
ebe gowelaono gilaːmo nanitabolo kanakapuima:na:.
Ebe mabumaː naimano epate ebakobako temeteme
duwatema:na:, modobola ibaːte ibino nanitabokobi midi
magumulo kodakodalo eba lamotaːonalo elawoaːnomaː
akoedaːoala:.”

Iya Ololonomo Inamabu Idino Tanalo

11 Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu idite damela magu-
mune podolutalo ebo uimo, ebe netewa kalita kaːmaː de-
maimimita ebako dabi sipi-goeo daːpeso keba kunulaːkaː
eba kunula, wiyasiya ebeno tabo madodo ebe elawonomo
atelalono tabo madodola.
12 Ebene ebe Inamabute dopamo demaigi ebe Iya
Ololonomo Inamabu idino dopo apulo eba utitalo elawo
ebegodone ebo lawi, opo duliyomololo dilukuliona ebe epo
bilibilinomate ebeno tabamo kaːtudilaːoma:. Ebemaː me
gabodo ebete epo kawonomamo anali ibaːte dopo Inamabu
kamamatema:, ebe dopo Inamabu ebe aːe bugomote eba
itamenalo wadekobi walo daːkolowi ebe Inamabula.
13 Wiyasiya walone demaigi ebe Iya Ololonomo Inamabu
idino tanalo ma kunula, ebe kawokawo anoano tanalo osiy-
odiloledawala, ebemaː ebete epo bilibilinomono ololo apulo
ela menago tobolo unune opo duliyomolamo gito powauti.
14 Nanitabola, Godote tete ebetamo ikami ebete dopo
Iya Ololonomo Inamabuno dopo apulo makomako anoano
tanalo kosiyodilolema:, ebemaː me anoano osiyodilole
magumulo ebete epo bilibilinomo aːdaː eba masigiolelo
ebete ibi kawiya ebo anali, ibaːte dopo Inamabuno ololo
keba kunulaːkaː ebako idaːdaːli kosiyodiloma:. Ebe ubila
epate ebe dopo Inamabu eba amamatelo ebeno mailo un-
amo kadipatema:, mabu idite gowelaono gilaːmo ebe aːe
bugomagomaː daːmidi ebe wiyasiya kaːea:.
15 Ebe tetelo Godote modobomaː degi, walone demaigi
ebe Inamabute elawo ebo lawi, epate kebe inamabu ib-
ino kotamo dosiyodiliya ebe idaːdaːlitamo igilo kikaema:.
Ebe mabumaː dopo Iya Ololonomo Inamabuno idaːdaːlite
eba igilonalo, ebete opo duliyomolo epatamo tabo kiyawao
dowagilimi ibi ma kunu anali, piyate ebe amamateaːno
modobola epetapiate ibi gito nanakapulaemaːna:.

16 Ebene egege ega:walo kawokawo epo, inamabu bilibila:gopi ega:walo inamabua:pi, piyate wiya: woko dosiyodilona ega:walo piyate mani woko dosiyodilona, ebe epo bilibilinomatamo me Iya Ololonomo Inamabute totomu ikalami iba:te ebeno pukala ibino tumudi apu kotolo o wato kalilo kuwatema:.
17-18 Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo piyate ebeno pukala uwatea:no, ibi kubailaema: ebete epetapiatamo talena iyatilami, iba:te olowame magumulo ebe epatamo nao inamabu ega:walo mani a:kikalaema:na:. Ebema: la: piyate me buka tabo dolowiawitama, la: niyatawala: me Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebe ebeno nabala, iyo, ebe nabano magumu ebe ebeno mailola. Ebema: modobola la: magumulo mulodawate ebeno wade wokiamo me nabano magumu nelaemene, mabu nanitabola, 666 naba ebe Iya Ololonomo Inamabuno nabala.

14

Sipi-goeo Da:peso Ega:walo Ebeno Epo Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Yelusalema kawo duliyomolono unu damelalo* Sipi-goeo Da:pesote ebeno 144 taoseni epago lamota:onalo ebo ulaimo. Nanitabola, ebe epono wato kaliamo ebete ebeno mailo ega:walo ebeno Nabiwino mailo iyalo akulolelamiya.
2 Ebene Godokono Unu Duliyomolone da:pi, nale tabo madodo idi ebo olowimo, ebe tabo madodo ebe elawonomola, obo kawonomono diyamo ega:walo tobolono gewata diyamo keba kunula:ka: eba kunula, wiyasiya nale walo da:kemalagidilimo ebe tabo wadenoma: gimo, epate begube kapimiya keba kunu ka:modonake eba kunu.
3 Ebe tetelo nale 144 taoseni nanitabokobi midipino tanalo ma kunu uimo, iba:te Godokono Kawo Elawodawano okoli baino dopo apulo ega:walo ebeno netewa-netewa Nopopi Iyanomono ololo apulo ega:walo 24 Watowatopino ololo apulo eba lamota:onalo oli oale alapiya. Nanitabola, opo duliyomolo epo bilibilinomo magumulo ebe 144 taoseni epo kapiyate ebe oli oale alapioma: modobola, mabu Kawodawate ibino igilo wiyaolete Saitanakono idoko motone ebo wagailiya.
4 Me epo ebe kebe dubate ibi a:ka:tuwa: ibino ape talenama: eba midililo kamiyala:go kapiyama: keda:onakia: me ebe dubula, iyo, iba:te kamiyale kuwatoliya:. Ebema: nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote kebamo da:tonako iba:te ebe

* **14:1:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Yelusalema duliyomolono mailo idi ebe Sayonola.

ebamo gito waloma:tanaka, mabu ebete opo duliyomolo epo
bilibilinomo magumulo kebe epo Saitanakono idoko motone
dowagailiya ebe epo me ebe epola. Iyo, ebe ega:walo Godoko
ibi netewapino wade palinomono dopo nao inamabu keba
kunula:ka:, me 144 taoseni epo ibi eba kunula,
5 ibino tabo magumulo a:da: elemasigi tanalo
puliyanomola, ega:walo ibino osiyodilole magumulo ibi
tuputupunomoma: eba eda:olo kuba idite iba:godolo kitana:.

Godokono Netewa-kapiya Nopopino Tabo Gela Tanalo

6 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale Godokono nopodawa idite
tobolo unudo a:wa:lubitalo ebo uimo, ebe Godokono
uwomua: uwomua: teteno Wade Tabo atedawala. Ebema:
piyate iyaiya opolo ega:walo iyaiya tama epo magumulo
ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumulo dilukuliona,
ebe epo bilibilinomatamo me nopodawate Godokono tabo
ka:na:kiyawaomene.
7 Ebene ebete kawonomamo negi, “Modobola la: bili-
bilinomo Godoko tolemelo ebe unamo nadipata:la:, mabu
tete a:pe ebete opo duliyomolo epono tanalo bilibilinomo
kanagilamelelaema:. Modobola la: bilibilinomo ebe nama-
mata:la:, mabu opo duliyomolo ega:walo tobolo unu, kewa:
kawokawo kolomo ega:walo gito peka:ka:liyaole obo egege,
ebe me tanalo bilibilinomo Osiyodiloledawala.”
8 Ebene me dopo nopodawano tabote dolopoligi, ebe
tetelo nale idawano tabo ma kunu kolowimo, “Ba:baloni
duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo ebeno epate ibino
kateneno iyaiya kuba ubi tanalamo epo epetapi bilibili-
nomo ebo kubailamenakiya, lumagite gamoda obo iditamo
ikamelo keba kunu ka:kubaiminakole eba kunu. Nanitabola,
dopamo tetelo epate negelanakiya ebe kawo duliyomolo ela-
wonomola, wiyasiya me tetelo Godokono dowa magumulo
ebe a:kubadiga!”
9 Ebene me nopodawano tabote dolopoligi, ebe tetelo
nale idawano tabo ebe kolowimo, ebe netewa-kapiya tete
dawama: dedi ebe dawala. Ebete tabo kawonomamo ma
kunu gi, “Potele Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebeno
wato kalilo o kotolo lawete ebe Inamabuno ida:da:li dama-
matemene,
10 Godote ebe lumagitamo ebeno kawo dowanomo
kalili nanitabolo kikaemene, ebete ebeno nio magumulo
dopoliyamene ebeno tanalo gito ka:kubadigama:.
Nanitabola, ebeno kuba osiyodilole mabuma: ebe lumagite
Sipi-goeo Da:peso ega:walo ebeno wade-talena nopopino
ololo apulo kawokawo temeteme kuwatemene, mabu ebete

elawo elanomo magumulo egaːwalo kuba nibonomo maiga
magumulo ebo kaːnaːlutamene.
11 Ebemaː ebete kebolo kaːlutamene ebe Ela Opono te-
mate ununomamo eba odololo, egela egaːwalo idoko bili-
bilinomolo ela ami tete daːpesonomo aːkuimene, iyo, ebete
Iya Ololonomo Inamabu ebeno idaːdaːliago eba amamalate-
lenalo ebeno mailono pukala ebeno ape unulo kalakalago
delawi, ebe mabumaː ebete kawokawo temeteme magumulo
uwomuaː uwomuaː tetelo bokolinamene.”
12 Me ebe mabumaː na Yonete gemo, piyate Godokono
totomu tabamo tudilaːo mabumaː temeteme duwatemaːnaː,
modobola ibaːte Yaːsuko nanitabokobi midi magumulo ko-
dakodalo eba lamotaːonalo elawoaːnomaː akoedaːoalaː.
13 Ebene tabo madodo idi Unu Duliyomolone daːpi nale
ma kunu olowimo, “Aːmaː naimano tabo bukamo ma
kunu nakulolaː, me tetene wagilimite uwomu egela tetaːmo
nemaiga, piyate Kawodawa Yaːsuko nanitabokobi midi
mabumaː daːelaomaːnaː, ibaːte nekalakalaomaːnaː!”
Ebene Godokono Uliyanate natamo tabo ma kunu kiyawai,
“Nanitabola, ibaːte kawonomamo kekalakalaomaːnaː! Ibaːte
natamo kebe mibomibo woko dosiyodilolenakiya ebe woko
magumune wadewade nolo daːimaːte aːpemaimionakiya,
ebemaː ibaːte ebe woko magumune wade ela kamiomaːnaː.”

Godote Opo Duliyomolo Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo

14 Ebemaː naimano balidite iyamaː dedaːonami ebe
tanalote olopoligoaːno, nale naimano dopo apulo Ka-
wodawate tobolono keyakeya tema unulo lutalo ebo uimo.
Ebe Kawodawano ape opo lumagino ape keba kunulaːkaː
eba kunula, egaːwalo ebete ebeno watamo kawo ela-
wodubuno golodo kelekele inamabu pulite ebeno kotolo
witi-laiso otoleno ilo gilite itameni.
15 Ebene Godokono Unu Duliyomololo ditana ebe Ama-
mateno Iya Moto magumune nopodawa idite pemaigate,
tema unulo daːluti ebe Kawodawatamo kawonomamo
naːpegi, “Tete aːpe! Modobola aːmaː aːimano gilaːmo opo
duliyomolono witi-laiso bilibilinomo notolaː, mabu ebe
inamabuate nanitabonomolo aːkodakodaiya!”
16 Ebemaː potele tema unulo daːluti ebe Kawodawate
ebeno witi-laiso otoleno gili adipatete opo duliyomolodo
dapatanati ebe inamabu bilibilinomo otolete gito uwatoli.
17 Ebene Godoko Amamateno Iya Moto magumune nopo-
dawa idite daːpemaigi, ebeno kotolo galaːipi daːimi tapiono
ilo gilite itameni.
18 Ebe tetelo Godoko watidilono patapata tamene ebeno
nopodawa idite kaːpemaigi, ebe Godotamo kalimagono

ikameono ela namutudawala. Ebene ebete gala:ipi da:imi tapiono gila:godawatamo kawonomamo negi, “Opo duliyomolono pali kawonomolo gala:ipi da:ima:te nanitabonomolo a:gumigumiya! Ebema: modobola a:ma: a:imano gila:mo ebe da:imi bilibilinomo netapia!”

19 Ebema: gila:godawate ebeno gili da:midai, ebete opo duliyomolono palino gala:ipi da:imi bilibilinomo tapiote Godote dopamo kawonomamo dobobiya ebe da:imi ii egedioleno nokola bobo magumamo gito niyaleki, mabu ebe bobolo Godote kuba osiyodilolepiatamo ebeno kawo dowanomo kawokalimene.

20 Ebene Godokono Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo ebeno wokopiate ebe gala:ipi da:imi bilibilinomo agowamo eba mikitaolelo, ibino ape magumune kalimakalima obonomote kalima keba kunula:ka: eba kunu kawonomamo peka:ka:liti. Ebe tetelo ebe obono kulukulu ebe kolomo da:pesono kulukulu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe obote oso-goeono wato teta:mo eba nodololo 300 kilomitama: eda:te ebo neka:ka:li.

15

Godote Uwomu Sebeni Kawokawo Temeteme Opo Duliyomolamo Dapalibolemene Ebe Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Godokono Unu Duliyomololo anoano tanalo kawonomo idi ma kunu uimo, ebeno sebeni nopopiate opo duliyomolo epatamo sebeni kawokawo temeteme tanalo kikalaema: ebolo lamota:oniya. Nanitabola, iba:te uwomu tetenomolo opo duliyomolamo ebe temeteme tanalo palibole dolopoligomene, ebe tetelo Godokono kawo dowanomo tanalote atumu ka:kolopoligomene.

2 Ebene nale a:la:uli obo paka: kawonomote ditani ebo uimo, ebe magumune mole a:la:uwa:mida tanalate maimiya, ela keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo ebe obo paka: niyakabolo delamota:oniya, nale ebe nanitabokobi midipiate Godokono begube ibino kotolo pola:lamenalo kulaimo, ebe epo ibi piyate Iya Ololonomo Inamabuno wato kikopu delawiya ebe tuputupupila, iyo, iba:te gowelao magumulo ebe Inamabuno ololo ida:da:li ega:walo ebeno mailono 666 naba a:kubailamiya.

3 Ebema: Mosesete kebe oale ebeno woko namutudawa Godoko amamatema: dosiyodiliya, ebe oale ebe atumu Sipigoeo Da:pesono oalela, ebe tuputupupiate ebe oale eba alapiolo ma kunu geliya,

“Kawodawa Godo, a:ma: ebe Elawodawanomolata!
A:ma:le kebe kawokawo tanalo dosiyodilola:wena
ebe tanalo anoano-ibinomola!
A:ma: kapiya ebe uwomua: teteno Kawo Elawodawalata!
A:imano osiyodilole gabo
ebe tuputupunomola ega:walo nanitabonomola!

4 “O Kawodawa, a:ma: kapiyate Wade-talena Dawama: eda:nata,
ebema: epo bilibilinomate a:ma: tolemelo
a:imano mailo unamo badipatenakoma:na:!
Iyo, a:imano tuputupu osiyodilole tanalo
opo duliyomolo epatamo awokalilamiyata,
ebema: iyaiya opo epo bilibilinomate
a:ma: amamatema: ka:pelamolema:na:!”

5 Ebene ebe tanalo dolopoligi, Godokono sipi-goeo tama awokowiamida Talena Motote Yu epono ewoniagodolo da:enami, ebe Moto nale Unu Duliyomololo ma kunu uimo, ebe Moto tetenomolo ditana ebe Talena Bainomo Godote gito a:iyamidi.
6 Ebema: piyagodolo elawo ditani sebeni kawokawo temeteme opo duliyomolamo kapalibolema:, ebe sebeni nopopiate Talena Moto gune ebo pemaimiya, ibi keyakeyanomo wadewade kaliku pupulila, ega:walo ibino bodolo tetelo da:pola:lameni ebe gabigabi ebe wiya kawokawonomo inamabula.
7 Ebene Godokono netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumune kapiya idite me sebeni nopopiatamo pemaigate iba:tamo sebeni golodo kalili gito pikalami, ebe kalili ebe uwomua: tetelo digilona ebe Kawodawa Godokono dowa tanalo kawonomamo tabokailamela.
8 Ebe tetelo Godokono kawo alonomo ega:walo ebeno elawote ebeno Talena Moto eba tabokaimilo temate kawonomamo ebo odoli, ebema: nanitabola, sebeni nopopiate opo duliyomolamo kawokawo temeteme dapalibolema:na:, ebe woko iba:godolo opoliya:no idawate ebe Talena Moto guamo opegama: a:ka:modobomene.

16

Godokono Kawo Dowanomo Tanalono Sebeni Kalilino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Godokono Talena Motone tabo madodote sebeni nopopiatamo kawonomamo degi nale ma kunu olowimo, “La: tolama:wete Godokono kawo

dowanomo tanalono sebeni kalili opo duliyomolo epatamo
na:nowadipapalamiala:!”
2 Ebema: dopo nopodawanomote tote ebeno kalili opo
duliyomolamo danadipani, ebe tetelo piyate Iya Ololonomo
Inamabu amamatelo ebeno pukala ibino apelo delawiya,
ebe epono apene kawokawo kaniate eba maimiolo ibino
temeteme kawonomoma: ebo eda:olami.
3 Ebene nopodawa idite ebeno kalili opo duliyomolono
kewa: kolomamo danadipani, ebe netewa kalilima: eba
eda:lo kewa: kolomono obote a:e lumagino kalimama: eda:te,
ebe obo magumulo digilona ebe inamabu bilibilinomate gito
a:elaiya.
4 Ebene nopodawa idite ebeno kalili opo duliyomolono
iyaiya kolomo tuli ega:walo obo guli unamo danadipani,
ebe netewa-kapiya kalilima: eba eda:lo epono nio obote
kalimanomoma: ebo eda:olami.
5 Ebema: opo kawonomono obo watodawama: deda:na,
ebe nopodawate tabo Kawodawatamo degi, na Yonete ma
kunu olowimo, “Wade-talena Dawa, opo wagilimia:no a:ma:
dopamo okolinamiyata, ega:walo me tetelo a:ma: nokoli-
nata! Nanitabola, a:imano elawo magumulo opo duliyomolo
epatamo kebe iyaiya tanalo dosiyodilola:wa: ebe tanalo
tuputupunomola,
6 mabu iba:te a:imano woki awokalimipi ega:walo
nanitabokobi midipi epetapi eba anakapulamelo ibino
kalimate opamo eka:ka:liyaolamiya. Ebe mabuma: a:ma:le
iba:tamo kalima ikalama:ta, iyo, iba:te da:nioma:na:
ibino kuba osiyodilole mabuma: modobo wiya ebo
kuwatema:na:.”
7 Ebene piyate dopamo Ya:suko mabuma: da:elaiya, nale
ebe epono tabo madodote Godoko watidilono patapata
magumune demaigi ma kunu olowimo, “Kawodawa Godo,
a:ma: ebe Elawonomodawalata! A:imano osiyodilole tanalo
tuputupu-ibinomola!”
8 Ebene nopodawa idite ebeno kalili egela unamo danadi-
pani, ebe netewa-netewa kalilima: eba eda:lo egelate enae-
nanomoma: eda:lo opo duliyomolo epatamo temeteme ka-
wonomo ebo ikalami.
9 Ebema: iba:te egelano kawo temeteme magumulo eba
ilukulinalo ebo iyatawaiya, ibino iyaiya kawokawo teme-
teme tanalate Godogodone pemaimiya. Ebe mabuma: iba:te
dowa magumulo ebeno mailoma: kubakuba tabo kiyawaiya,
wiyasiya ibi ubia:nola ibino kuba osiyodilole magumune
ebetamo olobila:ote ebe kowalogoma:.
10-11 Ebene nopodawa idite ebeno kalili Iya Ololonomo
Inamabuno kawo elawodubuno okoli baiamo danadipani,

ebe paibu kalilima: edi. Ebema: ebe Kubadawano opote
idokonomoma: dedi, ebe tetelo opo duliyomolo epono ka-
wokawo kanino temeteme mabuma: iba:te ibino mena eba
aluwataolelo, Unu Duliyomololo dokolina ebe Kawodawa
Godokono tanaloma: kubakuba tabonomo gelate, iba:te
ubia:noma: ebo eda:iya ibino kuba osiyodilole tanalone
ebetamo olobila:ma:.
12 Ebene nopodawa idite ebeno kalili Yupala:itisi kawo
tuli unamo danadipani, ebe sikisi kalilima: eba eda:lo
ebe tulino obote a:pa:enomo gito a:pa:i. Ebe mabuma:
egelate da:pemaiganako eba apulo dilukuliona, kawokawo
elawodubu epetapiate ebe kawo tulino gagale damelado
pelamiya opo duliyomolo epo epetapiago ka:pa:gowelaoma:.
13 Ebe tetelo na Yonete kubakuba uliyana netewa-kapiyate
talotalono ololamo eba maimiutalo ebo ulaimo, idite Atelalo
Kawonomono tabo magumune pemaigate, ega:walo idite
Iya Ololonomo Inamabuno tabo magumune ka:pemaigate,
ega:walo idite Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo
Kiyawaodawano tabo magumune akopemaigi.
14 Nanitabola, ibi Saitanakono kubakuba uliyana
epetapila. Iyo, iba:godolo ebeno elawote itana ebeno anoano
tanalo kosiyodilolema:, ebema: iba:te opo duliyomolo
kawonomamo ka:tolaema:na:, iyaiya opono kawokawo
elawodubu bilibilinomo kapiya baiamo magaelete, iba:te
Elawodawanomo Godokono Kawo Egelalo epetapiate
epetapiago ka:gowelaoma:.
15 Ebe mabuma: Kawodawa Ya:sute ebeno epatamo ma
kunu gita, “Umu numita:la:! La:le iyatawa: tetelo nale
la:tamo ka:pemamo, pilo dubute epono inamabu uwatema:
keba kunu ka:penakole eba kunu. Ebema: potele naimano pe
tanaloma: olowiolo dokolina ebete nekalakalamene, mabu
pilo dawate ebeno wadewade kaliku a:kuwatemene, ebene
ebete epono ololo apulo kikopiya a:kepata:mene.”
16 Ebe tetelo Saitanakono netewa-kapiya kubakuba
uliyanate opo duliyomolo epono kawokawo elawodubu
bilibilinomo ibino gowelao baiamo gito magaeliya, ebe
opono mailo Yu epono tabamo Amagedonela.
17 Ebene nopodawa idite ebeno kalili tobolo unamo
danadipani, ebe sebeni kalilima: edi. Ebema: Godoko
Amamateno Iya Motolo ditana, ebe Kawo Elawodawano
okoli baine tabo madodote kawonomamo ma kunu pemaigi,
“Taula, naimano woko olopoligo!”
18 Ebe tetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo
mole a:la:uwa:midaole tanalate maimiya, ebene mumulu
kawonomote opo duliyomolamo pi. Nanitabola, Godote epo
osiyodilolete ibi opo duliyomolamo dalomiya, ebe tetene

wagilimite me teta:mo pemaiga, iba:te ebako mumulu kuminakia: mabu ebe mumulu elawonomola.
19 Ebe mabuma: Ba:baloni kawo duliyomolote netewakapiya teta:mo iyaiya bolaliyaolete, ebene opo epetapino kawokawo duliyomolate atumu gito ka:kubakubaiya. Eba kunu Godote Ba:baloni duliyomolo epono kawokawo kuba osiyodilole tanalo eba malagidilolelo, ebete wiya iba:tamo gito ikalami, iyo, ibi bilibilinomate Godokono kawo dowa tanalonomono kalili eba niolo ebo opoliyadigiya.
20 Ebene opo duliyomolo kawonomono damela unuununomo bilibilinomate olopoligonomo eba olopoligolo, atu tetelo kewa: kolomolo da:pola:na ebe iyaiya mamoko opo bilibilinomate obo magumamo gito ololuadigaiya.
21 Ega:walo kawokawo nokola keba kunula:ka: ebako ulama kikopuate opo duliyomolo epatamo kawonomamo tobolo unune dowi, ebe ulama kikopuno mibo ebe 50 kilogalamala. Nanitabola, ebe iya ulamanomono mabuma: epono temetemete kubanomoma: eba eda:lo, iba:te dowaote Godokono tanaloma: kubakuba tabo ebo geliya.

17

Dubu Bilibili Kamiyale Ega:walo Iya Ololonomo Inamabu Ibino Tanalo

1 Ebe tetelo Godokono kawo dowanomo kalila:go nopopi sebeni magumulo idite na Yonetamo pete natamo tabo ma kunu pegi, “A:ma:le tanalo idi uima: mamo na:pa:. Nale a:ma: kiyatuimamota, Godote Dubu Bilibili Kamiyaletamo ebeno kuba wiya keba kunu na:kikaemene. Ebe Kamiyaleno tanalo a:ma: na:puma:, ebe epate kawokawo kolomo tuli iyaiya tametamelo dosiyodiliya ebe kawonomo amama duliyomolola.
2 Nanitabola, opo duliyomolono kawokawo elawodubate ebe Kamiyaletamo pelamenakiya, iyaiya tetelo iba:te eba:go kapiyama: eba peda:onalo ibino kateneno kubakuba ubi tanalo ebo ka:posiyodilolenakoma:. Iyo, opo duliyomolo epate eba:go kapiyama: da:peda:onakiya iba:te ebo daedaleonakiya, dubate gamoda kawonomamo da:nionaka eba kunu.”
3 Ebene nopodawate Godokono Uliyanano elawamo na bulu opamo demagatani, ebe tetelo nale ebe Kamiyalete Kalimakalima Iyanomo Inamabuno unulo okolitalo ebo nuimo. Ebe Kalimakalima Inamabuno tanalo ma kunula, ebe sebeni watagonola ega:walo teni kalitagonola, ega:walo ebete ebeno ape unamo Godoko malogoma: mailo bilibilinomo iyalo akuloliya.

4 Ebene ebe unulo dokoliti ebe Kamiyale kalimakalima
kaliku pupulila, kawo elawo kamiyalete inamabu keba kunu
ka:pupulionakole eba kunu, ega:walo ebeno kuwokobelo
iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola
ega:walo negege tulukaula na:pola:meni. Ebene ebeno ko-
tolo ditani nale ebe golodo kalili ebo uimo, ebe kalili ebe
ebeno kateneno iyaiya kuba ubi tanalo ega:walo daleya ubi
tanalo tabokanomola.
5 Ebema: ebete ebeno wato kaliamo ebeno mailo iyalo
akuloliya ma kunu, “Na ebe Ba:baloni kawo duliyomolola,
naimano elawo kawonomola!” Ega:walo ebete ebe mailono
magumu awokalimite walo ma kunu kakuloliya, “Na ebe
dubu bilibili kamiyaleno Menokola, ebene nagodone kate-
neno iyaiya kubakuba ubi tanalo bilibilinomate maimion-
aka!”

6 Ebene nale ebe Kamiyaleno tanalo walo da:kuimo me
tanalo ebo iyatawimo, epate Ya:suko waloma:tapi magumulo
kebe epo kanakapulamenaki, ebete ebe nanitabokobi
midipino kalima da:nionaki daedalema: ebema: edi,
lumagite gamoda kawonomamo da:ninako eba kunu.

Nanitabola, nale ebe Kamiyaleno iyaiya tanalo dulaimo
ebema: kawonomamo anoanutimo.
7 Ebene nopodawate natamo negi, “A:ma: beda:
mabuma: kanoanawita? Me Kamiyaleno magumu tanalo
nale a:ma: kiyatuimamota, ega:walo kebe inamabute
ebe daguwatanako ebe sebeni watagono ega:walo teni
kalitagono Inamabuno tanalo atumu ka:kiyatuimamota.
8 Ebe Kalimakalima Inamabute opo duliyomololo dopamo
okolinami wiyasiya ka:lo ebolo ka:luta:. Tete tatalila ebete
Idoko Bobo Kawonomo magumune walo da:kemaigamene
opo duliyomolo epatamo ebeno igilago awokala ebo
ka:pemaigamene, mabu Godote ubi iyalo iyatiya opono
uwomu tetelo ebe nanitabolo ka:kubaima:. Wiyasiya Godote
ebe kubaimia:no, dopamo nanitabokobi midia:piate ebe
Inamabuno tanaloma: kawonomamo kanoanoma:na:, mabu
ebete dopamo okolinami, ebene ebeno tanalo dolopoligi
wiyasiya iba:tamo walo na:kemaigana. Ebema: me tanalo
nanitabola, Godote opo duliyomolo osiyodiloa:no ebeno
tuputupupino mailo Igilo Bukamo dopamo dakulolelamiya,
Kalimakalima Inamabu amamatepino mailote ebe Bukalo
a:ka:pola:lamenama:na:.

9 “A:ma: nolowia, me mulo kimalagidolo tanalola. Kali-
makalima Inamabuno sebeni wato ebe sebeni damelala, opo
duliyomolo epate ebe damela unamo ibino kawo duliyomolo
iyalo osiyodilote, me tetelo Dubu Bilibili Kamiyalete ebe

damela unulo okolita. Ega:walo sebeni watono magumu idi
ma kunula, ibi ebe sebeni kawokawo elawodubula.
10 Me sebeni kawokawo elawodubu magumulo paibate
iyalo olopoligiya, wiyasiya me tetelo idite opo duliyomololo
bokolina ega:walo idite walone ka:ka:pemaigamene, ebene
ebe uwomudawate da:pemene ebeno kawo elawodubuno
tanalote tete da:pesolo kitanamene.
11 Nanitabola, kebe dawate dopamo da:i ebe
Kalimakalima Inamabute walo da:kemaigamene, ebeno
kawo elawodubuno tanalote eba itanalo ebete naba a:iti
tetedawama: keda:mene. Ebete dopamo eba okolinalo dopo
sebeni kawokawo elawodubu magumulo idima: eda:nami,
wiyasiya ka:lo ebe opolo ka:luta:. Ebema: nanitabola,
ebete ebeno atu kawo elawodubuno gobebobo laema: walo
ka:kemaigamene, ebene opono uwomu tetelo Godote ebe
gito ka:kubaimene.
12 “Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le dulama:wa: ebe
teni kalita ebe teni opo epetapino kawokawo elawodubula,
iba:te tete tatalila Kalimakalima Inamabuago elawo ke-
laema:na: iba:te eba:go opo duliyomolo epono kawoka-
wopima: kapimiya keda:oma:. Nanitabola, Godote iba:tamo
tete da:peso kikalaemene, iba:te ibino kawokawo ela-
wodubuno gobebobolo eba pola:nalo
13 Kalimakalima Inamabuago woki kapiyama: eda:ote
ebeno iyaiya ubi tanalamo ebo ka:tudila:oma:na:.
14 Ebema: iba:te ibino gowelaopi bilibilinomago
kapiyakobi olowite Sipi-goeo Da:pesago eba pegowelaolo,
ebete wiyasiya ibino wato kikopu gito kelaemene mabu
opo duliyomolo epono kawokawopi ega:walo elawodubu
bilibilinomo magumulo ebe kapiya Kawodawanomola,
iyo, ebe kapiya ebe Kawo Elawodubula! Ebe mabuma:
ebete iyalo tetelo kebe epo ebeno nani waloma:tapima:
keda:onama: deka:la:mioliya, ebe nanitabokobi midipiate
atumu wato kikopu nanitabolo ka:kelaema:na:.”
15 Ebene Godokono nopodawate natamo tabo idi ma
kunu gi, “A:ma:le ka:ma: dulama:wa: ebe kawokawo iyaiya
kolomo tulino tanalo ma kunula. Dubu Bilibili Kamiyaleno
kawo duliyomolote ebe kolomo tuli tametamelo itana,
ebema: ebe iyaiya kolomo tuli ebe opo duliyomolo ka-
wonomono iyaiya epo bilibilinomola ega:walo ebe epono
iyaiya opola ega:walo ebe epono iyaiya tabo gela tanebala.
16 Ega:walo Kalimakalima Inamabuno teni kalita a:ma:le
dulama:wa: ebe kawokawo elawodubuno tanalo ma kunula.
Iba:te Kalimakalima Inamabuago Dubu Bilibili Kamiyale-
tamo kawonomamo eba dowaolo ebeno kaliku pupuku-
lamelemete, ebeno inamabu ega:walo mani ebegodone

elawamo uwatemete, ebene ebe danakapuima:na: ebeno
katene naomete ebe elamo gito keba:idiloma:na:.
17 Nanitabola, Godote dopamo kebe ubi tanalo
kiyatiyale ebete ebe woki kawokawo elawodubuno tepo
magumamo diyatimene, ebema: iba:te ibino woki kapiyama:
eda:ote Kalimakalima Inamabutamo ka:tudila:oma:na:,
ebete ibido ebeno iyaiya ubi tanalo opo epatamo
ka:posiyodilolema:. Ebene Godote dopamo kebe tanalate
maimioma: degiya, ebe tanalo bilibilinomate nanitabolo
maimiote dolopoligoma:na:, ebe kawokawo elawodubuno
elawote ebe atu teteno uwomuamo ka:nemaigate ebo
ka:ka:nolopoligoma:na:.
18 Ega:walo kapiya tanalo idi ma kunula. A:ma:le
duma:wa: ebe Dubu Bilibili Kamiyale, ebe opo duliyomolono
amama duliyomolo kawonomola, iyaiya opo epetapino ka-
wokawo elawodubu bilibilinomate ebe duliyomolono Kawo
Elawodubuno iyaiya ubi tanalamo a:tudila:onaka.”

18

Godote Ba:baloni Kawo Duliyomolotamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale Godokono nopodawa idite
Unu Duliyomolone piwisigitalo ebo uimo, ebeno elawo
kawonomola ega:walo ebeno alote opo kawonomo
a:pukuiamidi.
2 Ebene ebete ebeno tabo madodo unamo adipatelo negi,
“Ba:baloni duliyomolo kawonomo niyala, mabu Godokono
dowa magumulo ebe a:kubadiga! Numa:la:, me tetelo epate
ebe magumulo kilukulina:, wiyasiya kubakuba uliyana
bilibilinomo ega:walo katene abale denalenaka ebakobako
olaola bilibilinomo, ibi kapiyate ebolo ba:pola:na!
3 Iyaiya opo epo bilibilinomate Ba:balonigodone kate-
neno kuba osiyodilole tanalono woki duwatenakiya, ebema:
ebeno kuba osiyodilole tanalo ebe gamoda nio tanalo keba
kunula:ka: eba kunula, iyo, piyate Ba:balonino osiyodilole
magumamo da:niwitionakiya iba:te gito nedaedaleonakiya.
Ebene opo duliyomolono kawokawo elawodubate atumu ib-
ino kateneno ubi magumulo ebetamo pelamenakiya, dubate
dubu bilibili kamiyaletamo keba kunu ka:pelamenake eba
kunu, ega:walo opo duliyomolono kawokawo bisnisi osiy-
odilolepiate atumu ebe duliyomolono kateneno ubi gabodo
ebetamo pelamenakiya ibino inamabu kawonomamo eba:go
ka:pedogodogoilaema:.”

4 Ebe tetelo Godokono tabo madodote Unu Duliyomolone
pitalo na Yonete ma kunu olowimo,

“Naimano epala:,
modobola la: Ba:baloni duliyomolone na:nemaimiala:!
Na ubia:nola la: ebeno kuba osiyodilole tanalago
kapiyama: eda:oma:,
iyo, na ubia:nola la: ebeno kuba osiyodilole mabuma:
wiya eba:go uwatema:!
5 Nanitabola, ebeno kuba osiyodilole tanalate
bilibilinomoma: eda:omiya,
ebe kubate idi unamo idi unamo eba podololo
naimano Unu Duliyomolo a:pologi,
ebema: na Godote ebeno osiyodilole tanalo eba malagidilolemelo
wiya ebetamo nanitabolo kikaemamo.”

6 Ebene Godote tabo walo eba kegitalo na Yonete ma kunu
kolowimo,

“Modobola la: Ba:baloni duliyomolotamo
ebeno kuba wiya nikama:la:,
ebete epetapiatamo temeteme
keba kunu kikalamenakile eba kunu,
ebene la:le ebeno dopo wiya modobolo dikama:ema,
modobola la: ebetamo tete idilo
walo kawonomamo na:kikamiyala:!
Ega:walo ebete epo epetapi
ka:kubailaema: dosiyodiliya,
modobola la: ebe elawo gamoda kalili lawa:wete,
wiyasiya ebetamo nikamiyala: ebete ka:nima:
ebene ebete ebe kalili da:nimene,
modobola la: tete idilo walo na:kikamiyala:,
ebete daedalema: eda:te kubanomoma: keda:ma:!

7 “Ebete a:ka:tuwa: ebe walogolo inamabu
keba kunu ka:dogodogoilamenamile,
modobola la: ebako temeteme bilibilinomo
ebetamo nikameala:,
mabu ebete ebeno tepo magumulo negena,
‘Na modobola, na me opono Kawo Elawo Kamiyalela!
Ega:walo na amolea:, na dubu bilibila:godawala,
na uwomua: tetelo ii tanalo a:kiyatawanamo!’

8 “Ebema: numa:la:, ebeno amama tanaloma:
ebete egela kapiyalo na Kawodawa Godogodone
temeteme bilibilinomo kuwatemene!

Iyo, na Elawodawanomola,
ebema: nale ebeno tanalo eba anagilamelemelo
ebetamo gabugabu tanalo ega:walo ii tanalo
ega:walo baea: tanalo ikameote
ela ebo kapalibomamo ebe elate kenama:!”

9 Nanitabola, Godote Ba:baloni duliyomolotamo kuba wiya
dikameomene, ebe tetelo opo duliyomolo epono kawokawo
elawodubate ebe elate eba nitalo duima:na: iba:te ebe ebo
ka:liyaema:na:, iyo, iba:te ibino kateneno kuba ubi gabodo
eba:go kapiyama: eda:olo kubakuba tanalo dosiyodilole-
nakiya, ebema: iba:te ebe ela tema umilo gito kiimitama:na:.
10 Ebe tetelo iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo
mulune putitatate ma kunu ka:pegelama:na:, “Ba:baloni
duliyomolo kawonomo, a:ma: niyalata! Dopamo a:ma:
elawonomoma: eda:namiyata, wiyasiya Godote a:ma:tamo
wiya eba ikamelo a:ma: a:kubadigata!”
11 Ebema: kawokawo bisnisi osiyodilolepiate atumu ebe
liyamelo kiimitama:na:, mabu opo duliyomolo epate ibino
olowame inamabu walo a:kuwatenakoma:na:.
12 Iyo, ibino golodo ega:walo siliba mani, ibino wade-
wade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege inamabu, ib-
ino wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima pupuliono
inamabu, ibino iyaiya kodakodanomo kewa ega:walo wade-
wade nibo kewa, iba:te me inamabu bilibilinomo walo
a:kolowamenakoma:na:. Ega:walo iba:te ebakobako wade-
wade kewamo ega:walo auli inamabuamo ega:walo goeo-
goeono kalitamo ega:walo keyakeyanomo nokolamo dosiy-
odilolena, ebe iyaiya wiya kawokawonomo inamabu iba:te
atumu walo a:kolowamenakoma:na:.
13 Ega:walo ibino iyaiya wade nibo maimio inamabu
bilibilinomo, ibino gala:ipi da:imi obo ega:walo olibi kikop-
uno gadi ii, ibino palowa bae ega:walo witi-laiso, ibino
kau-goeogoeo ega:walo sipi-goeogoeo, ibino oso-goeogoeo
ega:walo osago dowapata:lamenaka ebe sa:liyota-pe, ibino
wiya: wokopi maniamo ega:walo gowelao tanalamo duwa-
tenaka, me iyaiya inamabu ega:walo epo iba:te atumu
nanitabonomolo walo a:kolowamenakoma:na:.
14 Ebema: ebe kawokawo bisnisi osiyodilolepiate Ba:baloni
duliyomolotamo kegelama:na:, “A:ma: kateneno ubi
tanalamo da:dogodogoilama:wenamiya, ebe wadewade
inamabu bilibilinomate a:ma:godone alatidia. Nanitabola,
a:ma: uwomua: uwomua: tetelo motono wadewade
a:la:ulio inamabu ega:walo gadigadi inamabu walo
a:kulama:wenakomene!”
15 Iyo, ebema: Godote Ba:baloni duliyomolotamo
kuba wiya dikameomene, kebe dubate ibino woko

osiyodilo magumulo eba:go kawokawo inamabu da:dogodogoilamenamiya, iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo mulune putitatate ebeno tanaloma: ebo kiimitama:na:. Iba:te ebe liyamelo
16 ma kunu kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo ebete wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima kaliku pupulinaki, ebene ebeno kuwokobelo iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege tulukaula na:pola:menami,
17 wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebeno dogodogo inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma:!”

Ega:walo atu tetelo kawokawo peno namutupi ega:walo ibino wokopi ega:walo piyate kewa: kolomolo bisnisi woko osiyodilolema: iyaiya dowapata:lamena, ibi bilibilinomate mulune putitatate
18 kawo duliyomolo elate eba nitalo da:puima:na: ebo kiimitama:na:. Iba:te ela tema umilo ma kunu kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomono elawote dopamo ditanami beda: kawonomola:ka:! Ebe tetelo ebako ololo duliyomolo idite kitanamia:!”
19 Ebene iba:te ibino tepo temeteme kawokalima: damela tuwae ibino watamo iyalekeote Ba:baloni liyamelo walo ka:kegelama:na:, “Me duliyomolo kawonomo niyala! Dopamo kewa: kolomolo dowapata:lamenamiya, ebe kawokawo peno namutupi bilibilinomate ebegodolo inamabu bilibila:gopima: eda:onamiya, wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebeno inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma:!”
20 Ebema: na Yonete tabo idi ma kunu kolowimo, “Godokono Unu Duliyomololo dilukuliona ega:walo ebeno alibolepi dubu ega:walo ebeno woki awokalimipi ega:walo ebeno epo epetapi bilibilinomo, modobola la: nekalakalala: mabu Ba:baloni duliyomolo a:kubadiga! Iyo, ebete la:tamo kawokawo temeteme dikalametanakiya, ebe mabuma: Godote ebetamo wiya ikame!”
21 Ebe tetelo nale elawonomo nopodawa idi ebo uimo, ebete nokola mibonomo lawete kewa: kolomamo eba ba:idilolo negi, “Godote ma kunu ebeno dowa magumulo Ba:baloni kawo duliyomolo eba kubaimilo opamo da:peba:idilomene, epate ebe walo a:kuminakoma:na:.
22-23 Iyo, Ba:baloni, a:imano kuba wiyate nanitabonomolo a:pemaiga, mabu opo duliyomolono inamabu dogodogopi magumulo a:imano bisnisi osiyodilolepiate dopopinomoma: eba eda:onalo, a:ma:le a:imano giwali osiyodilole tanalamo opo epo epetapi bilibilinomo a:da: masigiolenamiyata! Me mabuma: a:ma:godolo epate oale alapio tanalo ega:walo

begube modo diyamo walo a:kolowioma:na:, a:ma:godolo atumu bibolo diyamo ega:walo tutele diyamo walo a:kemaimionakoma:na:! Iyo, mulo wokopi dubuno iyaiya tanalo ega:walo kamiyaleno bae osiyodilole tanalo ebe wokote a:ma:godolo kolopoligoma:na:, ebema: me wokono iyaiya diyamo atumu walo a:ka:pola:nama:na:! Ebene epate a:ma:godolo wuiki alo walo a:kuima:na:, ega:walo koite buwela:go kapiyama: eda: soliyomuno kalakala tanalote walo a:kitanamene."

24 Ebema: na Yonete gemo, Ba:baloni kawo duliyomolote me gabodo Godogodone kuba wiya elawe, mabu ebegodolo kuba osiyodilolepiate Godokono woki awokalimipi ega:walo ebeno epo epetapi anakapulamenakiya, iyo, opo duliyomolo kawonomolo iba:te kebe tuputupupi gito danakapulamenakiya ebe epono kalimate ebegodolo bitana.

19

Ba:baloni Duliyomolono Kuba Wiyano Tanaloma: Unu Duliyomolo Epono Kalakala Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomololo epono taneba kawonomote kapimiya degeliya ibino tabo madodo kawonomo ma kunu olowimo, "Godoko nemoiala:! Igilo mula: tanalote ebegodone nemaigana, ebene amama tanalo kawonomo ega:walo elawo tanalo kawonomote ebegodolo ba:pola:na!

2 Ebeno osiyodilole tanalo tuputupunomola! Ma kunu ebete Dubu Bilibili Kamiyaletamo kuba wiya nanitabonomolo ikame, mabu ebe Kawo Kamiyalete kateneno kubakuba ubi tanalamo opo duliyomolo kawonomo eba kubaiminalo, ebeno dowa magumulo Godokono wiya: wokopi gito anakapulamenaki."

3 Ebene nanitabokobi midipino taneba kawonomote kawonomamo walo na:kegeliya, "Godoko nemoiala:! Ba:baloni kawonomo duliyomolo elate denana, ebe ela temate uwomua: uwomua: tetelo unamo bodolonamene!"

4 Ebene Godote ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, ebe tametamelo da:pola:niya ebe 24 Watowatopi ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomo, iba:te kapimiya ibino ololo ebeno agowa mabuamo eba alomolo ebe amamatelo negeliya, "Taula! Godoko nemoiala:!"

Sipi-Goeo Da:pesono Kamiyale Lawe Soliyomu

5 Ebema: Godokono Kawo Elawodawano okoli baine tabo madodo idite da:pi, nale ma kunu olowimo, "La: piyate

aimano Godotamo tudilaːolo ebeno wiyaː woko dosiyo-
dilolaːwenama, iyo, laː kawokawopi egaːwalo egegepi, mod-
obola laː bilibilinomate ebe nowalogalaː!”
6 Ebene epo bilibilinomate kapimiya degelitiya ibino
tabo madodo nale walo naːkolowimo, ebe tabo madodo
elawonomola, obo kawonomote degenapenako egaːwalo
tobolote degewataole ebe diyamo kawokawonomo keba
kunulaːkaː eba kunula. Ibaːte ma kunu geliya, “Godoko
nemoialaː! Aimano Watodawa Kawonomote Kawo Ela-
wodawamaː edaːna!
7 Ebemaː modobola a bilibilinomate kawonomamo eba
kalakalaolo ebe unamo kadipatiye! Nanitabola, Sipi-goeo
Daːpesono Kamiyalete iyalo olosiyodilote ibino kapiyamaː
edaː soliyomu tete emaiga,
8 ebene ebe soliyomuno tanalomaː Godote wadewade
aːlaːuwaːdaːole kaliku keyakeyanomo ebe Kamiyaletamo
ikame.” Ebe tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo,
ebe pupuliono inamabu ebe nanitabokobi midipino iyaiya
tuputupunomo osiyodilole tanalola.
9 Ebemaː Godokono nopodawate natamo negi, “Aːmaː
Bukamo tabo ma kunu nakulolaː, Sipi-goeo Daːpesote ebeno
Kamiyalaːgo kapiyamaː edaː soliyomu baiamo kaːpelaemaː
kebe epo kekaːlaːmioliyale, ebe epate nekalakalaimaːnaː!”
Ebene ebete ebeno tabo mogaːmelo walo naːkegi, “Me
Godokono nani tabola.”
10 Ebemaː nale ebe amamatemaː ebeno agowa mabuamo
gito gimo, ebete wiyasiya natamo negi, “Ao, aːmaː na
akoamamanatenaːlaː! Aːmaː egaːwalo nanitabokobi midipi
ekaki epetapi laː keba kunulaːkaː na eba kunula, mabu
na Godokono wiyaː wokodawa idila, iyo, Yaːsute ebeno
nanitabo tanalo dawokalimiya, laːle ebe tanalo kodakodalo
keba kunu kelawaːwenama, na eba kunu kelawenamo.
Ebemaː modobola aːmaː Godoko kapiya namamataː.” Ebe
tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo, a nanitabokobi
midipiate Yaːsukono nanitabo tanalo awokalimaː kebe
tabo kaːkiyawaonakomaː, ebe tabo ebe Godokono woki
awokalimipiate dopamo dawokaliminakiya ebe atu tabola.

Kawodawa Egaːwalo Ebeno Keyakeya Oso-goeo Ibino Tanalo

11 Ebemaː naimano balidite iyamaː dedaːonami ebe
tanalote olopoligoaːno, Unu Duliyomolo eba alagilitanalo
nale keyakeya oso-goeo ebeno namutudawate ebe unulo
okolitalo ebo uimo. Ebe oso-goeo namutudawano mailo ebe
Nanitabo Tanalo Awokalimidawala, mabu ebete tuputupu
gabodo epono tanalo eba anagilamelelamenalo kuba osiyo-
dilolepiago ebo gowelaona.

12 Ebeno balidi ela menamu eba wamoteomelo ebeno
watolo kawokawo elawodubuno kelekele inamabu bilibili-
nomate pola:meni, ega:walo ebete ebeno apa:mo ebeno
mailo iyalo akuloliya wiyasiya idawate ebe mailono tanalo
iyatawa:.
13 Ebene epate ebe deka:minaka ebe mailo ebe
Godokono Tabola, ega:walo ebete da:puli ebe ga:ga: kaliku
kalimagonola, ebe kalima ebe piyate eba:go da:gowelaona
ebe dubuno kalimala.
14 Ebema: Unu Duliyomolo epono gowelaopiate wadewade
keyakeya kaliku pupulite ibino iyaiya taneba magumulo
keyakeya oso-goeogoeo epetapi unulo eba ilukulitalo ebe
Kawodawa ebo waloma:tiya.
15 Ebene ebeno tabo magumune ilo gilite da:pemaigana
ebete ebe gila:mo iyaiya opo epo kanakapulaemene,
ega:walo ibi magumulo piyate ebetamo tudila:oa:no
ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene, iyo, ebe
tetelo ebete opo duliyomolono gala:ipi da:imi bilibilinomo
uwatolete ii egedioleno nokola bobo magumamo iyalekete
Elawodawanomo Godokono kawo dowanomo tanalamo ibi
ebo ka:nimikitaolemene.
16 Ebene ebeno ga:ga: kaliku unamo ega:walo ebeno
oke unamo ebete ebeno mailo kawokalima: tabo iyalo
ma kunu akuloliya, “Opo duliyomolo epono kawokawopi
ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo na kapiya
ebe Watodawanomola, ega:walo na kapiya ebe Kawo Ela-
wodawanomola!”
17 Ebe tetelo nale nopodawa idite egela unulo utitalo ebo
uimo, ebene ebete tobolo unudo da:wa:lubiaolenaka ebe
olaola bilibilinomo eba ka:la:milo iba:tamo kawonomamo
ma kunu gepati, “La: mamo na:pelama:la:, Godokono soliy-
omu kawonomono bae ka:penaema:!
18 Gowelao magumulo da:elaoma:na:, ebe kawokawo
elawodubuno katene ega:walo ibino gowelaopino katene,
ega:walo gowelaopino watowatopi epetapino katene
ega:walo ibino oso-goeogoeono katene, modobola la:le
ebe iyaiya katene na:penaliyala:! Iyo, kebe epono igilate
gowelao magumulo dolopoligoma:na:, ebe kawokawo epo
ega:walo egege epo, mani woko dosiyodilona ega:walo
wiya: woko dosiyodilona, modobola la:le pelama:wete ibi
bilibilinomono katene na:popoliyadigaliyala:!”
19 Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu ega:walo opo duliy-
omolo epono kawokawo elawodubu ibino gowelaopi bilibili-
nomago, iba:te eba paladabutitalo nale ebo ulaimo, iba:te
ibino ubi tabo kapimiya ma kunu iyatiya, iba:te oso-goeo
unulo dokoliti ebe Kawodawa ega:walo ebeno gowelaopi
iba:go ka:gowelama:.

20 Ebema: gowela magumulo Iya Ololonomo Inamabu
ega:walo Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawao-
dawa, Kawodawate ibi netewapi igilolo uwatelete Sai-
tanakono Ela Bobamo gito niyaleki, ebe Bobolo nibo ela-
wonomote maigana. Nanitabola, dopamo ebe A:da: El-
emasigi Tabo Kiyawaodawate Iya Ololonomo Inamabuno
dopo apulo kawokawo anoano tanalo dosiyodilolenaki,
ebete ebe tanalamo nanitabokobi midia:pi a:da: ebo masig-
ilinaki, iyo, piyate Iya Ololonomo Inamabuno pukala uwa-
tete ebeno ida:da:li damamatenakiya ebe epate ebeno kuba
gabamo wabuga:ta tanalamo gito gudinakiya.
21 Ebema: Kawodawate oso-goeo unulo dokoliti, ebeno
tabone da:pemaigana ebe gila:mo ebete Iya Ololonomo
Inamabuno waloma:tapi epetapi bilibilinomo gito anakapu-
lami, ebene olaola bilibilinomate pelamete ebe gowelaopino
a:elao katene kawonomamo da:penaliya ebo wugulamoli.

20

Kapiya Taoseni Ulamano Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:nami ebe tanalote
olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolone Godokono nopo-
dawa idi piwisigitalo ebo uimo, ebeno kotolo Idoko Bobo
Kawonomono gigiyu ki ega:walo auli ale kawonomote
pola:meni.
2-3 Ebe tetelo ebete Atelalo Kawonomo pelawa:digate
auli ala:mo matuomeote Idoko Bobo Kawonomo magu-
mamo neba:idilote gigiyu kiamo gito mopi, ebete kapiya
taoseni ulama tetelo ebolo kokolinama:. Ebema: kapiya
taoseni ulama magumulo Atelalote opo duliyomolo epo
a:da: a:kemasigiolemene, wiyasiya ebe tete geyageyanomo
dolopoligomene, Godote ebe Idoko Bobo Kawonomo magu-
mune powolukote gopowai tete ebetamo walo ka:kikaemene
ebete epo a:da: kemasigiolema:. Nanitabola, Atelalono mailo
idi ebe Kubadawala, ebete opo wagilimi mabune kaluno
ololamo dapawokaliya ebe dawala.
4 Ebe tetelo na Yonete epetapiate kawokawo elawodubuno
ilukuli bailo eba pola:nalo ebo ulaimo, Godote iba:tamo
elawo iyalo ikalamiya opo duliyomolo epono tanalo kanag-
ilamelelaema:. Ebene nale me tanalo iyatawimo, ebe epo
ibi piyate Ya:sukono tanalo awokalimi mabuma: ega:walo
Godokono tabo kiyawao mabuma: kuba osiyodilolepiate
ibino igilo diyaililamiya ebe a:elaopino uliyanala. Iba:te
Iya Ololonomo Inamabu ebeno ida:da:liago amamalatelema:
ubia:noma: eda:iya, ebema: iba:te ebeno pukala ibino wato
kalilo ega:walo kotolo kuwatiya:. Ebe mabuma: Godote ibi

igilamo walo kowadipalatelete ibaːtamo elawo ebo ikalami,
ibaːte kapiya taoseni ulama magumulo ebeno Alibodawa
Kelisago kawokawo elawodubumaː kedaːonamaː.
5 Ebene me aːelaopiate igilamo demaimiya, ebe tanalo
ebe Godokono dopo tetela ebete aːelaopi igilamo wadi-
palatelemaː. Nanitabola, kapiya taoseni ulama tetete
dolopoligomene, ebe tetelo ebete aːelaopi epetapi atumu
igilamo walo kaːkowadipalatelemene.
6 Ebemaː piyate Godokono igilamo dopamo de-
maimiomaːnaː, ebe epate kawonomamo kekalakalaomaːnaː,
mabu aːe tanalono elawote ibaːtamo walo aːkitanamene,
ebene ibaːte kapiya taoseni ulama magumulo Kelisago
kawokawo elawodubumaː eba edaːonalo ebe egaːwalo
Godoko bamamalatelenakomaːnaː.

Kawodawate Saitanatamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

7 Ebene kapiya taoseni ulama tete dolopoligomene, Godote
Saitanako idoko moto magumune owolukote ebetamo
gopowai tete eba ikamelo,
8 ebete opo duliyomolo epono iyaiya opamo walo kaːtote
ibi bilibilinomo aːdaː eba nemasigiolelo ebo kanadabu-
latelemene ibaːte Godago kaːgowelaomaː. Ebe tetelo Sai-
tanate kebe epo dadabulatelemene ibino opo bilibilinomo
magumulo kawokawo mailo netewa ebe Goga egaːwalo Ma-
gogala, ibino gowelaopi dubu bilibilinomomaː eba edaːolo
lumagite kaːlaːmiolemaː modoboaː, iyo, ibi kewaː kolomono
wiyo keba kunulaːkaː eba kunula.
9 Ebene nale ebe gowelaopino tanalo ma kunu uimo,
ibaːte opo epono iyaiya apune pelamolete, ebene kebe epo
Godote nilakapolo kawonomamo demalagidilolena ibaːte
ebe tuputupupi kaːkubailaemaː ibino kawo duliyomolo ebo
panakopaːmidiya. Ebe tetelo wiyasiya Godote ela ka-
wonomo Unu Duliyomolone dapalibi ibi bilibilinomo ebo
kubailami,
10 ebene potele ibi aːdaː demasigioli Godote ebe Kubadawa
elawamo lawaːdigate Ela Bobamo gito nebaːidili, ebe
Ela Bobolo nibo elawonomote maigana. Nanitabola,
Godote ebeno mailamo Aːdaː Elemasigi Tabo Kiyawaodawa
egaːwalo Iya Ololonomo Inamabu atu Ela Bobamo iyalo
iyalekiya, ebene me tetene wagilimite uwomuaː uwomuaː
tetelo ibi netewa-kapiyate egela egaːwalo idoko bilibili-
nomolo kawokawo temetemaːgo bilukulinamaːnaː.

*Kawodawate Opo Duliyomolo Epono Tanalo Danagil-
amelelaemene Ebe Tanalo*

11 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale Kawodawate ebeno kawo ela-
wodawano kawonomo keyakeya okoli bailo okolitalo uimo.
Ebene ebeno ololo apulo opo duliyomolo ega:walo to-
bolo unu iba:te ibino inamabu bilibilinomago a:ka:tuwa:
olopoligiya, ebema: lumagite ibi walo a:kulaemene.
12 Ebe tetelo piyate dopamo da:elaiya, nale ebe epo bilibili-
nomo, kawokawo ega:walo egege atumu, iba:te Kawo Ela-
wodawano okoli bai dopo apulo lamota:onalo ebo ulaimo.
Ebene nopopiate buka epetapi eba a:ilamelo Kawodawate
ebeno Igilo Buka ebo a:iyamidi, ebe iyaiya buka magumamo
ebete opo duliyomolo epono osiyodilole tanalo iyalo akulole-
lamiya. Ebe mabuma: ebete a:elaopino tanalo bilibilinomo
me bukano iyaiya tanalamo tuputupunomolo ebo anagil-
amelelami.
13 Ebene epo magumulo piyate ibino igilo kewa: kolomolo
datutulateliya ega:walo piyate A:elaopino Duliyomolamo
dopamo da:niwitiya, ebe a:elaopi bilibilinomate Kawo Ela-
wodawano okoli baiamo pemaimiote, ebene ebete ibino
iyaiya osiyodilole tanalo ebo anagilamelelami.
14 Ebema: ebe tanalo dolopoligi Kawodawate A:elaopino
Duliyomolo kubaima: ebe duliyomolo Saitanakono Ela Bobo
magumamo gito neba:idili, ebe Ela Bobo magumulo netewa
teteno a:e tanalote nanitabolo bitana,
15 ebene a:elaopi bilibilinomo magumulo kebe epono
mailo Igilo Bukalo pola:lamena:no, ebe epo bilibilinomo
Kawodawate Saitanakono Ela Bobo magumamo atumu
a:ka:niyaleki.

21

Godokono Oli Unu Duliyomolo Ega:walo Oli Opo Ibino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe
tanalote olopoligoa:no, nale oli Unu Duliyomolo ega:walo
oli opo ebo ulaimo, mabu Godote dopamo dosiyodiloliya
ebe tagala Unu Duliyomolo ega:walo tagala opo iba:te
olopoligiya, ega:walo dopamo ditanami ebe kewa: kolomote
atumu kitania:.
2 Ebene nale Godokono oli Yelusalema kawo duliyomolote
ebeno Unu Duliyomolone ebegodone piwisigitalo ebo uimo,
ebe duliyomolo ebe ebeno wade-talena duliyomolonomola.
Iyo, ebe oli Yelusalema duliyomolo a:la:uwa:da:lenomola,
oli kamiyalete ebeno dubago kapiyama: eda:ma: soliy-
omu tetelo wadewade a:la:uwa:da:ole kaliku keba kunu
ka:pupulinakole eba kunu.

3 Ebe tetelo Godokono Kawo Elawodawano okoli baine
kawo tabo madodo idite da:pi, nale ma kunu olowimo, “Umu
numita:la:, me tetene wagilimite uwomua: uwomua: tetelo
Godokono okoli baite opo duliyomolo epagodolo bitame-
namene, ebema: iba:te ebe kapiya eba amamatenalo iba:te
ebeno nani epoma: beda:onama:na:.
4 Ebene iba:te kebe iyaiya tanaloma: dopamo diiminakiya
Godote ebe tanalo ibino wokine eba egebolelamelo ibino
ipupu ebo kiya:da:olelaemene. Iyo, a:e tanalo ega:walo
a:e lumagi liyame tanalo, tepo temeteme tanalo ega:walo
ii tanalo, ebe tagala teteno mibomibo tanalo bilibili-
nomo Godote eba opoliyalelo epagodone nanitabonomolo
kolopoligomene.”
5 Ebe tetelo Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano okoli
bailo eba okolitalo tabo ma kunu gi, “Umu numita:la:, nale
ka:lo tagala teteno tanalo bilibilinomo oliolinoma: walo
na:ka:midilitamo!”
Ebene Kawodawate ebeno tabo moga:melo na Yonetamo
na:kegi, “Me tabo ebe nanitabonomola, iyo, epate
nanitabokobi na:midima:na:, ebema: modobola a:ma:
bukamo nakulola:.”
6 Ebene ebete natamo walo na:kegi, “Taula, naimano woko
bilibilinomo olopoligo! Na Wagilimi Mabula ega:walo na
Uwomula, iyo, na Dopola ega:walo Walogabola! Ebema:
obo kapete kebe epo dulamena, nale iba:tamo gito
da:peka:ka:liyana ebe obo wiya:no kikalaemamo iba:te
uwomua: uwomua: tetelo kigilonama:.
7 Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo
wato kikopu delaema:na:, naimano wadewade tanalo bili-
bilinomate iba:godolo uwomua: tetelo ba:pola:nama:na:,
ega:walo iba:te na eba amamanatenenalo ibi naimano nani
gudima: beda:onama:na:.
8 Wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumune kuba
osiyodilolepino elawo tolemete dalautiya ega:walo piyate
Ya:sugodone dolobila:iya, piyate kawokawo kuba osiyodilole
magumulo daleyapima: deda:iya ega:walo epo epetapi gito
danakapulamiya, piyate kamiyale pilo ega:walo dubu pilo
osiyodilolepima: deda:iya, piyate giwali osiyodilole ega:walo
ida:da:li amamalatele tanalo diyatawaiya, piyate iyaiya a:da:
elemasigi tabo degeliya, Godote ebe iyaiya kuba osiyo-
dilolepi bilibilinomatamo wiya eba ikalamelo Saitanakono
Ela Bobamo gito ka:niyalekemene. Nanitabola, ebe Ela Bobo
magumune nibo elawonomote maigana, ebema: ebe Bobolo
ebe epono netewa teteno a:e tanalote bitana.”

Godokono Oli Yelusalema Kawo Duliyomolono Tanalo

9 Ebe tetelo kebe sebeni nopopiate Godokono kawokawo
sebeni temeteme kalili opo duliyomolamo dopamo dapali-
boliya, ibi magumulo kapiyate natamo pete ma kunu pegi,
“Mamo naːpaː, nale Sipi-goeo Daːpesono oli Kamiyale aːmaː
kiyatuimamota.”
10 Ebene ebete Godokono Uliyanano elawamo na maga-
tanete damela ununomamo danadipini, ebe tetelo Godokono
oli Yelusalema kawo duliyomolote ebeno Unu Duliyomolone
ebegodone piwisigitalo ebete na ebo iyatunami.
11 Ebe duliyomolote Godokono alo kawonomago itani,
ebemaː ebeno wade aːlaːuwaːdaːle tanalo ebe wiya
kawonomo gedo nokolate egelano alolo keba kunu
kaːlaːuwaːdaːlitanakole eba kunu.
12 Ebe duliyomolono kala kawonomola egaːwalo un-
unomola, ebene 12 gigiyu tetelo Godokono 12 nopopiate lam-
otaːoniya ibaːte ebe duliyomolo wadenomamo katilaːnamaː.
Ebe tetelo nale gigiyuno tanalo ma kunu ulaimo, Isalaela
epono 12 guno mailo magumulo Kawodawate gigiyu idi
unamo mailo idi iyatite, gigiyu idi unamo mailo idi kiyatite,
eba kunu ebete ibino 12 guno mailo ebe 12 gigiyu unamo
iyalo akuloliya.
13 Egaːwalo ebe gigiyate ma kunu polaːni, egelate
daːpemaiganako eba apulo netewa-kapiya, egaːwalo egelate
daːniwisiganako eba apulo netewa-kapiya, egaːwalo taidi
apulo netewa-kapiya, egaːwalo siyele apulo netewa-kapiya.
14 Ebene ebe kawo duliyomolono kala gaːdimino 12
mabumabu ebe 12 nokola kawokawonomola, ebemaː Sipi-
goeo Daːpesono 12 Alibolepi Dubuno mailo magumulo,
Kawodawate nokola idi unamo mailo idi iyatite, nokola
idi unamo mailo idi kiyatite, eba kunu ebete ebeno 12
Alibolepino mailo ebe 12 nokola unamo iyalo akuloliya.
15 Ebe tetelo natamo daːkiyawauti, ebe nopodawag-
odolo motono geyageya modobutino golodo gaubu nita-
meni, ebete ebe kawo duliyomolono uwomu egaːwalo
ebeno gigiyuno uwomu egaːwalo ebeno kalano uwomu
kaːnemodobulatolemaː.
16 Ebemaː nopodawate ebeno gaubamo ebe duliyomolono
netewa-netewa apuapu egaːwalo ebeno ununo modobo
daːmodobulateli, nale me tanalo uimo, ebe iyaiya mod-
obuti kapiyanomola, iyo, modobuti idi 24 taoseni kilomi-
tamaː edaːte, modobuti idi 24 taoseni kilomitamaː kedaːte,
Yelusalema kawo duliyomolote ma kunu itani.
17 Ebene nopodawate kawo duliyomolono kala
daːmodobuti, nale ebeno ununo modobuti 60 mitamaː
dedi ebo uimo. Nanitabola, ebe tetelo nopodawate kawo
duliyomolono tanalo daːmodobulateli, ebeno osiyodilo

tanalo ebe opo duliyomolo epate ibino kawokawo moto
ega:walo duliyomolo keba kunu ka:modobulatolenake eba
kunu.
18 Ebene nale kawo duliyomolono tanalo ma kunu uimo,
kawo duliyomolono a:la:uwa:da:le wadenonomola mabu
ebeno kala Kawodawate wade gedo nokolamo osiyodilote,
ebene kala magumulo da:pola:ni ebe iyaiya moto ega:walo
gabo ebete wadenomo golodo inamabuamo osiyodiloliya,
ebe golodo a:la:uwa:da:olenomola.
19 Ebene kala ga:dimino 12 mabumabuno kawokawo
nokolano tanalo ma kunula, ibi unamo nokola egege wiya
kawokawonomo Kawodawate iyaiya alomoiya iba:te wade-
nomamo ka:la:uwa:da:olenama:. Ebema: kala ga:dimino
dopo mabuno nokola ebe gedamo a:la:uwa:da:le noko-
lala, tete nokola idi ebe bubamo a:la:uwa:da:le nokolala,
tete nokola idi ebe iyaiya tita:gonamo a:la:uwa:da:le noko-
lala, ega:walo tete nokola idi ebe iya gedo titi ida:mo
a:la:uwa:da:le nokolala.
20 Ebene kala ga:dimino mabu idino nokola ebe
keyakeyamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe
kalimakalimamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola
idi ebe ga:wiyamo a:la:uwa:da:le nokolala, ega:walo
tete nokola idi ebe iya bubu titi ida:mo a:la:uwa:da:le
nokolala. Ebene mabu idino nokola idi ebe iya ga:wiya
titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe iya
gedo titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi
ebe iya kalimakalima titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala,
ega:walo uwomunomono nokola ebe iya bubu titi ida:mo
a:la:uwa:da:le nokolala.
21 Ebene duliyomolono 12 kawokawo gigiyu unulo 12
kawokawonomo negegete ebo pola:ni, gigiyu idi unulo
kapiya negege kawonomo, gigiyu idi unulo negege ka-
wonomo idi, nale ibi eba kunu ulaimo. Ega:walo duliy-
omolo tulinomolo ditani, nale ebe gabo atumu a:kuimo,
Kawodawate ebe gabo wade golodonomo inamabuamo
a:la:uwa:da:lenomoma: a:midiya.

22 Nanitabola, Godoko ebe Kawodawa Elawonomola,
ebema: ebete Sipi-goeo Da:pesago ebe kawo duliyomolono
Talena Motoma: eba eda:onalo, ebolo amamateno moto idi
ketiya:.
23 Ega:walo ebe duliyomololo egelala saganala iba:te
ka:pukuilamena:, mabu Godokono alo elawonomo kapiyate
ebeno opo pukuimina, iyo, ebe pukuilame ebe Sipi-goeo
Da:pesono alola.
24 Ebema: uwomua: uwomua: tetelo iyaiya opo epo bilibili-
nomate ebe kawo duliyomolono alolo eba wapata:lamenalo,

ibino kawokawo elawodubate ibino wadewade inamabu bilibilinomo Kawodawatamo ka:pikameoma: ebamo bowadaenakoma:na:.
25 Nanitabola, egela kawonomolo ebe duliyomolono gigiyate a:ilamelo ba:pola:nama:na: epate magumamo ka:popila:oma:. Iyo, ebe duliyomolo atila:piate gigiyu a:kemopionakoma:na: mabu ebolo opote a:kidokonakomene,
26 ebema: uwomua: tetelo gabote bitanamene iyaiya opo epate ibino wadewade inamabu bilibilinomo ega:walo amama tanalo Kawodawatamo ebo ka:pikameonakoma:.
27 Wiyasiya numa:la:, ilipo tanalo osiyodilodawa ega:walo kuba daleya tanalo ega:walo a:da: tabo kiyawaodawa, iba:te ebe duliyomolo magumamo a:ka:popila:oma:na:. Kawodawate kebe epono mailo Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo iyalo dakulolelamiya, ibi kapiyate modobola ebamo opila:oma:.

22

Oli Yelusalema Kawo Duliyomolono Igilo Kolomo Tulino Tanalo

1 Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nopodawate Godokono uwomua: igilo kolomo tuli na ebo iyatunami, ebe obo ebe wade a:la:uwa:da:lenomola, Godoko ega:walo Sipi-goeo Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baine eba pemaiganalo,
2 kawo duliyomolono tulituli gabodo neka:ka:liyana. Ebene ebe tuli bala apuapulo uwomua: igilo dikalamena ebe kewate nelamota:oniya, iba:te kapiya ulama magumulo 12 iyaiya sagana tetelo da:imi a:nolonaka ega:walo ibino paate opo duliyomolo epono iyaiya gabugabu ega:walo temeteme tanalo wadekobi midiolema: pola:na.
3 Ebema: Godote kebe tanalo kubakubama: kegenale, ebe tanalo bilibilinomo magumulo idi kapiyate ebeno oli Yelusalema duliyomolo kawonomolo a:kitanamene, iyo, ebe duliyomolote talenanomoma: eda:lo Godokono wokopiate ebe eba amamatenalo, ebe ega:walo Sipi-goeo Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baite ebolo bitanamene.
4 Nanitabola, Godote ebe wokopino wato kaliamo ebeno mailo dopamo akulolelamiya, ebema: iba:te ibino balidinomamo ebeno ololo kuima:na:.
5 Iba:te ebolo eba ilukulinalo Kawodawa Godoko kapiyate ibino aloma: eda:te opo kawonomote walo a:kidokonakomene, ebema: egelano alo ega:walo wuikino aloma: ubi walo alomoa:no, iba:te uwomua: uwomua: tetelo kawokawo elawodubuma: eba:go beda:onama:na:.

Tete Tatalila Ya:sute Me Opamo Walo Ka:ka:pemene

6 Ebene na Yonete me tanalo bilibilinomo ulame
dolopoligiya, ebe tetelo Godokono nopodawate natamo
negi, “Me tabo apuapu nanitabonomola, iyo, kebe lumagite
a:ma:godone dolowiomene, modobola ebete nanitabokobi
na:midila:mene. Nanitabola, Kawodawa Godote ebeno
Uliyanano elawo ebeno woki awokalimipiatamo keba kunu
kapalibonakole, ebete eba kunu na opo duliyomolamo
palibone, tete tatalila kebe tanalate demaimioma:na: ebe
tanalo nale ebeno wokopi ka:piyatulaema:.
7 Iyo, Ya:sute epatamo ma kunu gena, ‘Umu numita:la:, tete
tatalila na ka:pemamo!’ ”

Ebema: na Yonete gemo, piyate me buka apuapuno
tabamo da:tudila:oma:na: iba:te nekalakalaoma:na:, mabu
me tabo apuapu ebe Godote opo duliyomolamo maimioma:
a diyatuamoi me ebe tanalola.
8 Iyo, na ebe Yonete, nale me iyaiya tanalo ulame
tanalo ega:walo Godokono nopodawano tabo olowio tanalo
dolopoligi, ebe tetelo nale ebe nopodawa amamatema:
ebeno agowa mabuamo gito gimo.
9 Wiyasiya ebete natamo negi, “Ao, a:ma: na ako-
amamanatena:la:! A:ma: ega:walo Godokono woki
awokalimipi ekaki epetapi la: keba kunula:ka: na eba
kunula, mabu na Godokono wiya: wokodawa idila, ega:walo
la:le me bukano tabamo keba kunu ka:tudila:wenama,
na eba kunu ka:tuduwatanamo. Ebema: modobola a:ma:
Godoko kapiya namamata:.”

10 Ebene nopodawate ebeno tabo moga:melo natamo walo
na:kegi, “Tete tatalila me buka apuapuno tabo bilibilinomate
nanitabolo kemaimioma:na:, ebema: modobola a:ma: me
tanalo waminalea:no epo bilibilinomatamo nawokalilamiye.
11 Wiyasiya opo duliyomolo epo magumulo piyate
kubakuba tanalo ega:walo daleya tanalo dosiyodilolenaka,
ebakobako epate woki iyakobi midilia:no opono uwomu
teta:mo atu iyaiya tanalo nosiyodilolenakoma:na:. Ega:walo
piyate tuputupu tanalo dosiyodilolenaka ega:walo
wadewade talena magumulo dilukuliona, ebakobako
epate kuba gabamo wabuga:ta tanalamo gudia:no iba:te
atu wadewade tanalo nosiyodilolenakoma:na:.”

12 Ya:sute tabo ma kunu gena, “Umu numita:la:, tete
tatalila na ka:pemamo. Ebema: epate kebe iyaiya tanalo
dosiyodilolenakiya, nale ebe tanalo dapanagilamelelaemo
ibi bilibilinomatamo wiya modobolo ka:pikalamolemamo.
13 Na ebe Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula, iyo, na
ebe Dopola ega:walo Walogabola!

14 “Ebema: piyate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku dukulaolenaka
iba:te nekalakalaonama:na:, mabu na Kawodawate iba:tamo
modobo tabo kegemamo iba:te naimano kawo duliyomo-
lamo nanitabo gigiyudo popila:ote, uwomua: igilo dikala-
mena ebe kewane da:imi ka:penaoma:.
15 Wiyasiya gaagaa keba kunula:ka: ebakobako epo na
Kawodawate ibi kodiyobolemamo iba:te naimano kawo
duliyomolamo a:ka:popila:oma:na:. Iyo, kubakuba ilipo
tanalo osiyodilolepi ega:walo giwali iyatawaopi, piyate
kamiyale pilo ega:walo dubu pilo dosiyodilolena, piyate epo
epetapi anakapulaema: dowagelena ega:walo piyate ida:da:li
damamalatelena ega:walo piyate a:da: tabo kalakalago
da:kiyawaona, ibi bilibilinomo magumulo kapiya idite
naimano duliyomolamo a:ka:popegamene.
16 “Na ebe Ya:sutela, Da:ibidikono walonepi magumulo
Kawo Elawodawama: deda:namo ebetela, iyo, na Gugi
Mawelela mabu oli egela walo tetelo na kawonomamo
a:pukuilamenakomo. Me mabuma: nale naimano nopodawa
la: iyaiya sosi epatamo apalibomo, la:le me iyaiya tanalo
wadenomamo kiyatawaema:.”
17 Ebema: Sipi-goeo Da:pesono Uliyanate ega:walo ebeno
Kamiyale iba:te ebetamo kapimiya gelana, “Modobola, a:ma:
na:pa:!”

Ebema: piyate me tabo dolowioma:na:, modobola ibi
bilibilinomate ebetamo atumu na:kegelama:na:, “Modobola,
a:ma: na:pa:!”

Ebene obo kapete kebe epo kulamenale, modobola iba:te
ibino ubilo Sipi-goeo Da:pesotamo na:pelaema:na:, iba:te
ebeno uwomua: igilo obo wiya:no ka:pa:nioma:.

Yonekono Uwomu Tabo Buka Ka:la:mioledawatamo Degiya

18 Nanitabola, me buka apuapuno tabo ebe Godokono
ubilo opo duliyomolamo demaimioma:na: ebe tanalola.
Ebema: piyate me tabo dolowioma:na:, na Yonete iba:tamo
kodakoda tabo ma kunu gemo, kebe lumagite me buka
kubaima: iya tabo kapiya idi da:pesonomo me bukamo
diyatimene, Godote ebetamo kuba wiya kikaemene, iyo, me
buka magumulo kebe kawokawo temeteme tanalate opo
duliyomolo epatamo pelaema: dawokalilamena, Godote ebe
atu temeteme ebetamo nanitabolo kapalibolemene.
19 Ega:walo kebe lumagite me buka kubaima: iya tabo idi
kapiya da:pesonomo me bukane gito degebolemene, Godote
ebegodone ebeno wadewade tanalo kuwatemene, iyo, ebete
Godokono talena duliyomolo magumamo a:ka:nopegamene

ebema: ebete uwomua: igilo dikalamena ebe kewano da:imi
a:ka:nenamene.
20 Ebema: Ya:sute me buka apuapuno tabo bilibilinomo
nanitabonomoma: gelo ebe a:ka:tuwa: ma kunu gena,
“Nanitabola, na tatalila ka:pemamo!”
Ebene na Yonete wiya tabo na:kegemo, “Taula! Kawodawa
Ya:su, a:ma: na:pa:!”
21 Modobola Kawodawa Ya:sukono nilakapo tanalote
ebeno epo bilibilinomagodolo nitanamene. Me ebe naimano
tabo uwomula. Taula.